NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Samet ÖZEN

Kütahya - 2022

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Tez Danışmanı:
Prof. Dr. Bilâl AKTAN

Hazırlayan:
Samet ÖZEN

Kütahya – 2022

Kabul ve Onay

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından

Türk Dili ve Edebiyatı – Yeni Türk Dili Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Tez Jürisi	**İmza**	
	Kabul	**Ret**
Prof. Dr. Bilâl AKTAN (Danışman)		
Doç. Dr. Ayşe Nur SIR DÜNDAR		
Doç. Dr. Özgür AY		

Onay

Doç. Dr. Arif KOLAY

Enstitü Müdürü

Bilimsel Etik Bildirimi

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım "Nehcü'l-Ferâdîs'in Söz varlığı Açısından İncelenmesi" adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

17 / 06 /2022

Samet ÖZEN

Özgeçmiş

İlköğrenimini Bursa'da Emine Hasan Özatav ilkokulunda tamamladıktan sonra lise öğrenimini Bursa Şehit Komando Er Samet Saraç Anadolu Lisesinde tamamladı. Lisans öğrenimini Uşak Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümünde tamamlayarak 2019 yılında mezun oldu. 2019 yılında Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde Yüksek Lisans öğrenimine başladı. Aynı yıl içerisinde Yunus Emre Enstitüsünde okutmanlık yapmaya başladı. Halen Yunus Emre Enstitüsü'nde E-Türkçe projesinde okutmanlık yapmaya devam etmektedir.

ÖZET

NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZEN, Samet
Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Bilal AKTAN
Mayıs, 2022, 1393 sayfa

Söz varlığı, bir dilin kimliği ve hazinesidir. Bu, dil sayesinde gelişerek nesilden nesile aktarılmakta ve büyümektedir. Bahsi geçen bu aktarım yazılı belgelerle olabildiği gibi sözlü olarak da gerçekleşebilmektedir.

Hazırlanmış olan bu çalışma ile Harezm döneminin önemli ilim adamı olan Mahmud bin Aliü's-Sarāyiü'l-Bulgāriü'l Kerderi'nin *Nehcü'l-Ferâdîs* adlı eseri söz varlığı açısından incelenmiş, bundan sonra yapılacak olan çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Çalışma, giriş ve sonuç kısmı hariç üç ana bölümden oluşmaktadır.

Giriş kısmında, hazırlamış olduğumuz çalışmanın önemi, yöntemi ve sınırlılıkları belirtilmiştir.

Birinci Bölümünde, söz varlığı, tematik sözlükler, Harezm Türkçesi ve Harezm eserleri hakkında genel bilgiler verilerek söz varlığı alanında yapılan çalışmalara değinilmiştir.

İkinci Bölüm, ana hatlarıyla değerlendirildiğinde 6 ana başlıktan oluşmaktadır. Bu bölümde *Nehcü'l-Ferâdîs*'in söz varlığı çözümlemesi ele alınarak kavram alanına göre sözcüklerin sınıflandırması yapılmıştır.

Üçüncü Bölüm, geneli itibariyle 16 ana başlıktan oluşmaktadır. Bu bölümde *Nehcü'l-Ferâdîs*'in sözcük bilgisi ele alınarak eserin özel adlar, fiiller, sıfatlar, ikilemeler gibi sözcük bilgisi öğeleri tespit edilmiştir.

Sonuç kısmında, elde edilen bulguların değerlendirmesi yapılarak sayısal verilere yer verilmiştir.

İncelememizin en son kısmında çalışmamızda yararlanmış olduğumuz kaynaklar verilerek çalışma içerisinde geçen kelimelerin dizini eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Harezm Türkçesi, Kerderli Mahmud, Nehcü'l-Ferâdîs, Söz Varlığı, Sözcük

ABSTRACT

ANALYSIS OF NEHCÜ'L-FERÂDÎS IN TERMS OF VOCABULARY

ÖZEN, Samet
M.A. Thesis, Department of Turkish Language and Literature
Supervisor : Prof. Dr. Bilal AKTAN
May, 2022, 1393 pages

Vocabulary is the identity and treasure of a language. This is passed on from generation to generation and grows thanks to the language. This transfer can be done verbally as well as in written documents.

With this study, the work called Nehcü'l-Ferâdîs of Mahmud bin Aliü's-Sarāyiü'l-Bulgāriü'l Kerderi, who was an important scholar of the Harezm period, was examined in terms of vocabulary, and it was aimed to contribute to the studies to be done from now on.

In the introduction, the importance, method and limitations of the study we have prepared are stated.

In the first part, general information about vocabulary, thematic dictionaries, Khwarezm Turkish and Khwarezm works are given and studies in the field of vocabulary are mentioned.

The second part, when evaluated in outline, consists of 6 main titles. In this section, the vocabulary analysis of Nehcü'l-Ferâdîs is handled and the words are classified according to the subject.

The third chapter consists of 16 main titles in general. In this section, the vocabulary of Nehcü'l-Ferâdîs has been discussed and the vocabulary elements of the work such as proper nouns, verbs, adjectives, reduplications have been determined.

In the conclusion part, numerical data are given by evaluating the findings.

In the last part of our review, the sources we have used in our study are given and the index of the words in the study has been added.

Keywords : Khwarezm Turkish, Kerderli Mahmud, Nehcü'l-Ferâdîs, Vocabulary, Noun Vocabulary

ÖN SÖZ

Bu çalışmada Kerderli Mahmud'un kaleme almış olduğu, *Nehcü'l-Ferâdîs* adlı eser incelenerek eserin söz varlığı ortaya konmuştur. İnceleme sırasında, (*Nehcü'l-Ferâdîs*, [Önsöz J. Eckmann], TDK Tıpkıbasımlar Dizisi Nu : 35, Ankara, 1956, XIV+444 s.) esas alınmıştır. Eserin günümüz Türkçesine aktarılmış hâli için değerli hocam Prof. Dr. Bilâl AKTAN'ın hazırlamış olduğu (*Nehcü'l-Ferâdîs* Cennetlerin Açık Yolu / Kerderli Mahmut ; Çeviren: Bilâl Aktan. Ankara : Türk Dil Kurumu, 2017.) aktarmadan istifade edilmiştir. Madde başlarının anlamsal ve hiyerarşik tasnifi konusunda Aysun ATA'nın hazırlamış olduğu (Ata, Aysu (1998), Nehcü'l-Ferādis III: Dizin-Sözlük, Ankara, TDK.) isimli çalışmasından yararlanılmıştır. Çalışma, giriş ve sonuç kısmı hariç üç ana bölümden oluşmaktadır.

Giriş kısmında, hazırlamış olduğumuz çalışmanın önemi, yöntemi ve sınırlılıkları belirtilmiştir.

Birinci Bölümünde, söz varlığı, tematik sözlükler, Harezm Türkçesi ve Harezm eserleri hakkında genel bilgiler verilerek söz varlığı alanında yapılan çalışmalara değinilmiştir.

Çalışmanın İkinci Bölümünde Kerderli Mahmud'un *Nehcü'l-Ferâdîs* adlı eseri söz varlığı başlığı altında kavram alanlarına göre incelenerek tespit edilmiş olan sözcükler 6 ana başlığa bu 6 ana başlık 55 alt başlığa ayrılmıştır. Yapılan tasnif sırasında madde başı olan sözcükler eserde geçtiği şekilde alfabetik olarak çalışmaya dahil edilmiştir. Yapılmış olan bu inceleme genel hatlarıyla tablo düzeninde verilmiştir. Tablo içerisinde madde başının eserde kaç kez geçtiği, geçtiği sayfa numarası, türü, kökeni ve varsa iki şekilli hâli belirtilmiştir.

Üçüncü bölümde çalışmaya dahil edilen sözcükler sözcük bilgisi açısından incelenmiştir. Sözcük bilgisi bölümü 16 ana başlık ve 8 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu bölümdeki inceleme yöntemi söz varlığı incelemesinde kullanılan yöntem ile aynıdır. Madde başları koyu ve alfabetik sıraya göre verilirken, sözcüğün eserde geçme sıklığı, sayfa numarası vb. ayrı ayrı belirtilmiştir.

Sonuç kısmında elde edilen bulguların değerlendirmesi yapılarak istatistiksel grafiklere yer verilmiştir. Sonuç kısmından sonra çalışmamızda yararlanmış olduğumuz kaynaklar verilerek çalışma içerisinde geçen kelimelerin dizini eklenmiştir.

Tezimin hazırlanmasında emeğini ve kıymetli tecrübesini benden esirgemeyen, her anlamda destek veren değerli danışman hocam Prof. Dr. Bilâl AKTAN'a, fikirlerinden, bilim insanı kişiliğinden pek çok şey öğrendiğim değerli hocam Doç. Dr. Özgür AY'a yüksek lisans eğitimimde desteklerinden dolayı Doç. Dr. Ayşe Nur SIR DÜNDAR'a sonsuz teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET v
ABSTRACT vi
ÖN SÖZ vii
İÇİNDEKİLER viii
TABLOLAR LİSTESİ xii
GÖRSELLER LİSTESİ xiv
GRAFİKLER LİSTESİ xv
KISALTMALAR VE SİMGELER xvii
EXCEL KISAYOLLARI xviii
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
SÖZ VARLIĞI, TEMATİK SÖZLÜKLER, HAREZM TÜRKÇESİ, HAREZM ESERLERİ

1.1. SÖZ VARLIĞI 4

1.1.1. Temel Söz Varlığı 5
1.1.2. Yabancı Sözcükler 6
1.1.3. Çeviri Sözcükler 7
1.1.4. Deyimler 9
1.1.5. Kalıplaşmış Sözler 10
1.1.6. Atasözleri 10
1.1.7. Terimler 11
1.1.8. Söz Varlığı Üzerine Yapılmış Tezler 12
1.1.9. Söz Varlığı Üzerine Sunulmuş Bildiriler 16
1.1.10. Söz Varlığı Üzerine Yazılmış Kitaplar 20

1.2. TEMATİK SÖZLÜKLER 22

1.3. HAREZM ADI 25

1.4. HAREZM COĞRAFYASI 26

1.5. HAREZM TARİHİ 27

1.6. HAREZM TÜRKÇESİ 27

1.6.1. Alfabe 30
1.6.2. Önemli Fonetik ve Morfolojik Özellikler 34

1.7. HAREZM TÜRKÇESİ ESERLERİ 36

1.7.1. Nehcü'l-Ferâdîs (Uştmahlarnın Açuk Yolı) 37
1.7.2. Mukaddimetü'l-Edeb 42
1.7.3. Kısasü'l-Enbiya 43
1.7.4. Muînü'l-Mürîd 44
1.7.5. Satır Arası Kur'an Tercümeleri 45
1.7.6. Hüsrev ü Şirin 45
1.7.7. Muhabbet-nâme 47
1.7.8. Dâsitân-ı Cümcüme (Cümcüme-Nâme) 47
1.7.9. Mirac-nâme 48

İKİNCİ BÖLÜM
NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN SÖZ VARLIĞI ÇÖZÜMLEMESİ

2.1. EVREN, ZAMAN 50

2.1.1. Gökyüzü, Gezegenler 50
2.1.2. Yeryüzü, Ana Kara 53
2.1.3. Meteorolojik Olaylar, Hava Olayları 58
2.1.4. Madenler, Mineraller 59
2.1.5. Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem 61
2.1.6. Mevsimler 72
2.1.7. Gölge, Karanlık, Aydınlık, Işık 72
2.1.8. Ateş, Su, Hava, Toprak 73

2.2. BİTKİLER 75

2.2.1. Yabani Bitkiler 75
2.2.2. Çiçekler 75
2.2.3. Ağaçlar 76
2.2.4. Meyve, Sebze 77
2.2.5. Bitki Kalıntıları, Tohum, Yaprak 79

2.3. HAYVANLAR 80

2.3.1. Yabani Hayvanlar 81
2.3.2. Kümes Hayvanları 82
2.3.3. Evcil Hayvanlar 83
2.3.4. Balıklar 85
2.3.5. Kuşlar 86
2.3.6. Böcekler ve Diğerleri 86
2.3.7. Hayvan Vücudu 87

2.3.8. Hayvan Toplulukları 88

2.4. İNSAN 89

2.4.1. İnsan Vücudu 90
2.4.2. Vücudun Duyuları, Beş duyu 101
2.4.3. Vücut Sıvıları 103
2.4.4. Vücut Sağlığı 106
2.4.5. Hastalıklar 106
2.4.6. Doğum, Hayat, Hayatın Çağları 109
2.4.7. Erkek, Kadın, Cinsellik 112
2.4.8. Hekim, Ecza, Cerrah 114
2.4.9. Evlilik, Aile, Akraba 115

2.5. MADDİ KÜLTÜR 121

2.5.1. Besinler 122
2.5.2. Giyimler, Süs, Takı, Koku 126
2.5.3. Ev 132
2.5.4. Mobilya, Kap Kacak, Alet 134
2.5.5. Şehir 144
2.5.6. Ticaret, İş, Para, Maliye İşleri 146
2.5.7. Meslekler 150
2.5.8. Tarım, Bahçecilik 157
2.5.9. İnşaat 158
2.5.10. Dilbilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyat 161
2.5.11. Bilim, Teknik 163
2.5.12. Güzel Sanatlar 163
2.5.13. Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar 164
2.5.14. İletişim ve Etkileşim 171
2.5.15. İletişim Araçları, Taşıtlar 176
2.5.16. Yolculuk, Gezinti 176
2.5.17. Toplum, Hükümet 177
2.5.18. Yasama, Hukuk 181
2.5.19. Ordu, Savaş 185
2.5.20. Eğitim 188
2.5.21. Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık 189

2.6. MANEVİ KÜLTÜR 197

2.6.1. Dinler, İnançlar 198
2.6.2. Soyut Terimler 263
2.6.3. Düşünce, İrade, Hareket, Duygu 267
2.6.4. Değerler, Erdemler, Kusurlar 291

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN SÖZCÜK BİLGİSİ İNCELEMESİ

3.1. ADLAR 317

3.1.1. Özel Adlar 318
3.1.2. Kimlik, Unvan, Lakap Adları 403
3.1.3. Kavram Adları 408
3.1.4. Sayılar 520
3.1.5. Renkler 526
3.1.6. Yer-Yön Adları 528

3.2. FİİLLER 532

3.2.1. Basit Fiiller 533
3.2.2. Birleşik Fiiller 614

3.3. SIFATLAR 839

3.4. ZARFLAR 896

3.5. ZAMİRLER 914

3.6. BAĞLAÇLAR 921

3.7. ÜNLEMLER 923

3.8. EDATLAR 926

3.9. EŞ SESLİLER 930

3.10. EŞ ANLAMLILAR 965

3.11. ZIT ANLAMLILAR 1111

3.12. DEYİMLER 1197

3.13. ATASÖZLERİ 1240

3.14. KALIP SÖZLER 1240

3.15. KABA SÖZLER 1240

3.16. İKİLEMELER 1240

SONUÇ 1247
KAYNAKÇA 1286
DİZİN 1290

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1 : Arap Alfabesi 30
Tablo 2.1 : Gökyüzü, Gezegenler Başlığı İncelemesi 51
Tablo 2.2 : Yeryüzü, Ana Kara Başlığı İncelemesi 53
Tablo 2.3 : Meteorolojik Olaylar, Hava Olayları Başlığı İncelemesi 58
Tablo 2.4 : Madenler, Mineraller Başlığı İncelemesi 60
Tablo 2.5 : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi 62
Tablo 2.6 : Mevsimler Başlığı İncelemesi 72
Tablo 2.7 : Gölge, Karanlık, Aydınlık, Işık Başlığı İncelemesi 73
Tablo 2.8 : Ateş, Su, Hava, Toprak Başlığı İncelemesi 74
Tablo 2.9 : Yabani Bitkiler Başlığı İncelemesi 75
Tablo 2.10 : Çiçekler Başlığı İncelemesi 76
Tablo 2.11 : Ağaçlar Başlığı İncelemesi 76
Tablo 2.12 : Meyve, Sebze Başlığı İncelemesi 78
Tablo 2.13 : Bitki Kalıntıları, Tohum, Yaprak Başlığı İncelemesi 79
Tablo 2.14 : Yabani Hayvanlar Başlığı İncelemesi 81
Tablo 2.15 : Kümes Hayvanları Başlığı İncelemesi 83
Tablo 2.16 : Evcil Hayvanlar Başlığı İncelemesi 83
Tablo 2.17 : Balıklar Başlığı İncelemesi 85
Tablo 2.18 : Kuşlar Başlığı İncelemesi 86
Tablo 2.19 : Böcekler ve Diğerleri Başlığı İncelemesi 86
Tablo 2.20 : Hayvan Vücudu Başlığı İncelemesi 87
Tablo 2.21 : Hayvan Toplulukları Başlığı İncelemesi 88
Tablo 2.22 : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi 90
Tablo 2.23 : Vücudun Duyuları, Beş duyu Başlığı İncelemesi 102
Tablo 2.24 : Vücut Sıvıları Başlığı İncelemesi 104
Tablo 2.25 : Vücut Sağlığı Başlığı İncelemesi 106
Tablo 2.26 : Hastalıklar Başlığı İncelemesi 107
Tablo 2.27 : Doğum, Hayat, Hayatın Çağları Başlığı İncelemesi 109
Tablo 2.28 : Erkek, Kadın, Cinsellik Başlığı İncelemesi 112
Tablo 2.29 : Hekim, Ecza, Cerrah Başlığı İncelemesi 114
Tablo 2.30 : Evlilik, Aile, Akraba Başlığı İncelemesi 115
Tablo 2.31 : Besinler Başlığı İncelemesi 122
Tablo 2.32 : Giyimler, Süs, Takı, Koku Başlığı İncelemesi 126
Tablo 2.33 : Ev Başlığı İncelemesi 133
Tablo 2.34 : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi 135
Tablo 2.35 : Şehir Başlığı İncelemesi 144
Tablo 2.36 : Ticaret, İş, Para, Maliye İşleri Başlığı İncelemesi 146
Tablo 2.37 : Meslekler Başlığı İncelemesi 150
Tablo 2.38 : Tarım, Bahçecilik Başlığı İncelemesi 158
Tablo 2.39 : İnşaat Başlığı İncelemesi 158
Tablo 2.40 : Dilbilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyat Başlığı İncelemesi 161
Tablo 2.41 : Bilim, Teknik Başlığı İncelemesi 163
Tablo 2.42 : Güzel Sanatlar Başlığı İncelemesi 164

Tablo 2.43 : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi.....164
Tablo 2.44 : İletişim ve Etkileşim Başlığı İncelemesi 171
Tablo 2.45 : İletişim Araçları, Taşıtlar Başlığı İncelemesi 176
Tablo 2.46 : Yolculuk, Gezinti Başlığı İncelemesi 176
Tablo 2.47 : Toplum, Hükümet Başlığı İncelemesi 177
Tablo 2.48 : Yasama, Hukuk Başlığı İncelemesi 181
Tablo 2.49 : Ordu, Savaş Başlığı İncelemesi 185
Tablo 2.50 : Eğitim Başlığı İncelemesi 188
Tablo 2.51 : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi 190
Tablo 2.52 : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi 199
Tablo 2.53 : Soyut Terimler Başlığı İncelemesi 264
Tablo 2.54 : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi 268
Tablo 2.55 : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi 292
Tablo 3.1 : Özel Adlar Başlığı İncelemesi 319
Tablo 3.2 : Kimlik, Unvan, Lakap Adları Başlığı İncelemesi.....404
Tablo 3.3 : Kavram Adları Başlığı İncelemesi.....409
Tablo 3.4 : Sayılar Başlığı İncelemesi 520
Tablo 3.5 : Renkler Başlığı İncelemesi 527
Tablo 3.6 : Yer-Yön Adları Başlığı İncelemesi 528
Tablo 3.7 : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi.....534
Tablo 3.8 : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi 615
Tablo 3.9 : Sıfatlar Başlığı İncelemesi 840
Tablo 3.10 : Zarflar Başlığı İncelemesi.....897
Tablo 3.11 : Zamirler Başlığı İncelemesi.....915
Tablo 3.12 : Bağlaçlar Başlığı İncelemesi 921
Tablo 3.13 : Ünlemler Başlığı İncelemesi.....923
Tablo 3.14 : Edatlar Başlığı İncelemesi 927
Tablo 3.15 : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi.....931
Tablo 3.16 : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi 966
Tablo 3.17 : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi.....1112
Tablo 3.18 : Deyimler Başlığı İncelemesi.....1198
Tablo 3.19 : Kalıp Sözler Başlığı İncelemesi.....1240
Tablo 3.20 : İkilemeler Başlığı İncelemesi 1241

GÖRSELLER LİSTESİ

Sayfa

Görsel 1.1 : Çeviri Öncesi WhatsApp Sohbet Ekranı 8
Görsel 1.2 : Çeviri Sonrası WhatsApp Sohbet Ekranı 8
Görsel 1.3 : Nehcü'l-Ferâdîs'ten Bir Bölüm 33
Görsel 1.4 : Uygur Alfabesi 34
Görsel 1.5 : Toktamış Han Yarlığı'ndan Bir Bölüm 34

GRAFİKLER LİSTESİ

Sayfa

Grafik 3.1 : Nehcü'l-Ferâdîs'in Söz Varlığı Kapsamı 1247
Grafik 3.2 : Nehcü'l-Ferâdîs'in Köken Bilgisi 1247
Grafik 3.3 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Sık Geçen 20 Türkçe Sözcük 1248
Grafik 3.4 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Sık Geçen 20 Arapça Sözcük 1248
Grafik 3.5 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Sık Geçen 20 Farsça Sözcük 1249
Grafik 3.6 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Sık Geçen 20 Sözcük 1249
Grafik 3.7 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Az Geçen 20 Sözcük 1250
Grafik 3.8 : Söz Varlığını Oluşturan Ana Başlıkların Sözcük Kapsamı 1250
Grafik 3.9 : Söz Varlığını Oluşturan Ana Başlıkların Köken Bilgisi 1251
Grafik 3.10 : Söz Varlığı Bölümünde En Sık Geçen 20 Sözcük 1251
Grafik 3.11 : Manevi Kültür Başlığı ve Kapsamı 1252
Grafik 3.12 : Manevi Kültür Başlığının Köken Bilgisi 1252
Grafik 3.13 : Manevi Kültür Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1253
Grafik 3.14 : Dinler İnançlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1253
Grafik 3.15 : Soyut Terimler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1254
Grafik 3.16 : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu, Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1254
Grafik 3.17 : Değerler, Erdemler Kusurlar, Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1255
Grafik 3.18 : Maddi Kültür Başlığı ve Kapsamı 1255
Grafik 3.19 : Maddi Kültür Başlığının Köken Bilgisi 1256
Grafik 3.20 : Maddi Kültür Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1256
Grafik 3.21 : İnsan Başlığı ve Kapsamı 1257
Grafik 3.22 : İnsan Başlığının Köken Bilgisi 1257
Grafik 3.23 : İnsan Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1258
Grafik 3.24 : Evren, Zaman Başlığı ve Kapsamı 1258
Grafik 3.25 : Evren, Zaman Başlığının Köken Bilgisi 1259
Grafik 3.26 : Evren, Zaman Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1259
Grafik 3.27 : Hayvanlar Başlığı ve Kapsamı 1260
Grafik 3.28 : Hayvanlar Başlığının Köken Bilgisi 1260
Grafik 3.29 : Hayvanlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1261
Grafik 3.30 : Bitkiler Başlığı ve Kapsamı 1261
Grafik 3.31 : Bitkiler Başlığının Köken Bilgisi 1262
Grafik 3.32 : Bitkiler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1262
Grafik 3.33 : Sözcük Bilgisi Bölümü ve Kapsamı 1263
Grafik 3.34 : Sözcük Bilgisi Bölümünün Köken Bilgisi 1263
Grafik 3.35 : Sözcük Bilgisi Bölümününde En Sık Geçen 20 Sözcük 1264
Grafik 3.36 : Adlar Başlığı ve Kapsamı 1264
Grafik 3.37 : Adlar Başlığının Köken Bilgisi 1265
Grafik 3.38 : Adlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1265
Grafik 3.39 : Fiiller Başlığı ve Kapsamı 1266
Grafik 3.40 : Filler Başlığının Köken Bilgisi 1266

Grafik 3.41 : Fiiller Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1267
Grafik 3.42 : Sıfatlar Başlığı ve Kapsamı 1267
Grafik 3.43 : Sıfatlar Başlığının Köken Bilgisi 1268
Grafik 3.44 : Sıfatlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1268
Grafik 3.45 : Zarflar Başlığı ve Kapsamı 1269
Grafik 3.46 : Zarflar Başlığının Köken Bilgisi 1269
Grafik 3.47 : Zarflar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1270
Grafik 3.48 : Zamirler Başlığı ve Kapsamı 1270
Grafik 3.49 : Zamirler Başlığının Köken Bilgisi 1271
Grafik 3.50 : Zamirler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1271
Grafik 3.51 : Bağlaçlar Başlığı ve Kapsamı 1272
Grafik 3.52 : Bağlaçlar Başlığının Köken Bilgisi 1272
Grafik 3.53 : Bağlaçlar Başlığında En Sık Geçen 14 Sözcük 1273
Grafik 3.54 : Ünlemler Başlığı ve Kapsamı 1273
Grafik 3.55 : Ünlemler Başlığının Köken Bilgisi 1274
Grafik 3.56 : Ünlemler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1274
Grafik 3.57 : Edatlar Başlığı ve Kapsamı 1275
Grafik 3.58 : Edatlar Başlığının Köken Bilgisi 1275
Grafik 3.59 : Edatlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1276
Grafik 3.60 : Eş Sesliler Başlığı ve Kapsamı 1276
Grafik 3.61 : Eş Sesliler Başlığının Köken Bilgisi 1277
Grafik 3.62 : Eş Sesliler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1277
Grafik 3.63 : Eş Anlamlılar Başlığı ve Kapsamı 1278
Grafik 3.64 : Eş Anlamlılar Başlığının Köken Bilgisi 1278
Grafik 3.65 : Eş Anlamlılar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1279
Grafik 3.66 : Zıt Anlamlılar Başlığı ve Kapsamı 1279
Grafik 3.67 : Zıt Anlamlılar Başlığının Köken Bilgisi 1280
Grafik 3.68 : Zıt Anlamlılar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1280
Grafik 3.69 : Deyimler Başlığı ve Kapsamı 1281
Grafik 3.70 : Deyimler Başlığının Köken Bilgisi 1281
Grafik 3.71 : Deyimler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1282
Grafik 3.72 : Kalıp Sözler Başlığı ve Kapsamı 1282
Grafik 3.73 : Kalıp Sözler Başlığının Köken Bilgisi 1283
Grafik 3.74 : Kalıp Sözler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1283
Grafik 3.75 : İkilemeler Başlığı ve Kapsamı 1284
Grafik 3.76 : İkilemeler Başlığının Köken Bilgisi 1284
Grafik 3.77 : İkilemeler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük 1284

KISALTMALAR VE SİMGELER

-	Fiil Köküne Gelen Ek
?	Tespit Edilemeyen Sözcükleri İfade Eden Şekil
~	Nöbet İşareti
+	İsim Köküne Gelen Ek
<	Bu Biçimden Gelir
=	Eş Anlamlı
>	Bu Biçime Gider
…	Tamamlanmamış Cümle İşareti
ʿal	ʿAlayhi'l-laʿna
Ar.	Arapça
ʿas.	ʿAlayhimāʾs-salām
āvş	Āmannā wa Ṣaddaqnā
bk.	Bakınız
E.Tarih	Elektronik Tarih
Fars.	Farsça
Fr.	Fransızca
HŞ	Hüsrev ü Şirin
krş.	Karşılaştırınız
MR	Mirac-Nâme
qt	Qawluhu Taʿālā
raḥmhā	Raḥmatu'llāhi ʿAlayhā
raḥmhi	Raḥmatu'llāhi ʿAlayhi
raḥmhimā	Raḥmatu'llāhi ʿAlayhimā
ražhā	Ražiya'llāhu ʿAnhā
ražhu	Ražiya'llāhu ʿAnhumā
s.	Sayfa
S.	Sayı
ṣʿas	Ṣalla'llāhu ʿAlayhi wa Sallam
sav.	Sallallahü Aleyhi ve Sellem
Tü.	Türkçe
vb.	Ve Benzeri
Yun.	Yunanca
yy.	Yüzyıl

EXCEL KISAYOLLARI

-aaa	ā
-aaaa	â
-abb	ʾ
-add	ʿ
-ddd	ḍ
-eee	ė
-eeee	ē
-eybar	Ey Bār Ḫuḍāyā
-eyy	Ey Yārānlarım
-ggg	ġ
-hal	ḫalīfa
-hala	ḫalāyıq
-haqt	Ḥaq teʿālā
-hhh	ḥ
-hhhh	ḫ
-iii	ī
-iiii	î
-kkk	ḳ
-nng	n͡g
-ooo	ō
-pyg	Peyġāmbar
-rah	Raḥmhi
san͡ga	san͡ga
-sss	ṣ
-ssss	s̱
-ted	tėdi
-tep	tėp
-tng	Tan͡grı teʿālā
-ttt	ṭ
-uuu	ū
-uuuu	û
-vel	velīkin
-yaem	Yā emīre'l-muʾminīn
-yar	Yā Resūlallāh
-yare	Yā Resūlallāhi
-ymh	Yā Muḥammed
-zai	żaʿīfa
-zzz	ż
-zzzz	ẕ
-zzzzz	ẓ

TEZ METNİ

GİRİŞ

Çalışmanın Önemi

"*Nehcü'l-Ferâdîs*'in Söz Varlığı Açısından İncelenmesi" adlı bu çalışmamızda 14. yüzyıl Harezm sahasının en önemli eserlerinden biri olan *Nehcü'l-Ferâdîs*'in söz varlığı incelenmiştir. Edebiyatımızdaki ilk "kırk hadis tercümesi" olarak kabul edilen bu eserde geçen tüm sözcükler söz varlığı açısından tasnif edilmiştir. Böylece hem *Nehcü'l-Ferâdîs*'te hem de 14. yüzyıl Harezm Türkçesinde geçen sözcüklerin anlam boyutlarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Ayrıca bundan sonra yapılacak Türkçenin söz varlığı ile ilgili çalışmalara katkı yapılması da amaçlanmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

Araştırmamızın ilk aşamasında 14. yüzyıl Harezm sahasının dil ve eser özelliklerinin tespit edilmesiyle çalışmaya başlandı. Bu dönemde yazılmış olan eserlerin temel özellikleri ve içerikleri konusunda genel bir araştırma yapılarak çalışma sırasında kullanılabilecek önemli veriler toplandı. Yapılan bu genel eser incelemesinin ardından asıl çalışmamıza konu olan *Nehcü'l-Ferâdîs* hakkında ön bir araştırma yapılarak çalışmamıza yön gösterecek olan yol haritası çizildi. Bu hazırlanmış olan plan doğrultusunda özelden genele doğru giden bir araştırma stratejisi tercih edilerek *Nehcü'l-Ferâdîs* üzerinde daha derinlemesine bir inceleme yapıldı.

İkinci aşamada gerekli verilerin ve kaynakların toplanmasının ardından eserimiz, madde başı olacak kelimelerin belirlenmesi için taranmaya başlandı. Tarama sırasında tespit edilen ve çalışmaya dahil edilecek olan madde başları fişleme adımında kullanılmak üzere taslak halinde araştırma dosyamızın içerisine dahil edildi.

Üçüncü aşamada standart fişleme programlarından biri olan Word programının yanı sıra çalışmamızda Excel programı tercih edildi. Program, teknik anlamda dil araştırmasına uyum sağlayabilmesi için gerekli formüller ve fonksiyonlar hazırlanarak çalışmamız ile uyumlu hale getirildi. Bu işlem sonucunda uygulama üzerinde matematiksel fonksiyonlar kısıtlanarak gramatikal fonksiyonların önceliği arttırıldı.

Dördüncü aşamada Excel çalışma kitabımızda araştırmamız için gerekli olacak başlıklar, sütunlar ve birimler oluşturuldu. Oluşturulan sütunlar üzerinde konforlu bir çalışma ve kullanım kolaylığı sağlanması için sütunlar statik hale getirilerek göster/gizle fonksiyonu uygulandı. Bu doğrultuda çalışma sırasında gerekli olmayan alanlar gizlenerek örneklerin tam görüntülenmesi ve incelemenin sağlıklı bir şekilde yapılması sağlandı.

Beşinci aşamada taslak olarak kaydedilen madde başları alfabetik sırayla Excel ortamına eklendi. Ekleme sırasında öncelikle madde başlarının girişleri yapılarak daha sonrasında bu madde başlarının anlam girişleri yapıldı. Yapılmış olan girişlerin ardından madde başlarına ve

uygun olan anlamına göre metin içerisinden örnekler alınarak Excel çalışma tablosuna dahil edildi. Burada dahil edilmiş olan her örnek, sayfa ve satır numarası belirtilerek tanıklandırıldı. Ayrıca örneklendirme sırasında madde başlarının eser içerisinde kaç kez geçtiği de tespit edilerek kullanım sıklığı bölümüne girişi yapıldı.

Altıncı aşamada madde başlarının girişi yapılmış olan çalışma sayfamız anlam bilgisi ve sözcük bilgisi olmak üzere iki ana bölüme ayrıldı. Bu iki ana bölüm altında alt bölümler oluşturuldu. Yapılan bölümlendirmenin ardından eserde geçen kelimelerin anlamsal ve söz bilgisel açıdan sınıflandırması tamamlandı. Sınıflandırılması ve örneklendirilmesi tamamlanan çalışmamız Word ortamına dahil edildi, elde edilen bulgular grafikler ile desteklenerek raporlandı ve sonuçlandırıldı.

Çalışmanın Kapsam ve Sınırlılıkları

Çalışmamız sırasında, *Nehcü'l-Ferâdîs*, [Önsöz J. Eckmann], TDK Tıpkıbasımlar Dizisi Nu : 35, Ankara, 1956, XIV+444 s. esas alınmıştır. Eser, dört bâb ve her bâbda onar fasıldan oluşmaktadır. Bu bölümler "Hz. Peygamber'in Faziletleri, Hulefa-i Raşidin, Ehl-i Beyt ve Dört İmamın Faziletleri, Allah'a Yaklaştıran Ameller, Allah'tan Uzaklaştıran Ameller" şeklindedir. Çalışmamızda 309 sayfa incelenerek *Nehcü'l-Ferâdîs*'in söz varlığı tespit edilmiş ve değerlendirmesi yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM
SÖZ VARLIĞI, TEMATİK SÖZLÜKLER, HAREZM TÜRKÇESİ, HAREZM ESERLERİ

1.1. SÖZ VARLIĞI

Söz varlığı, tıpkı insanın genetik bilgisini taşıyan bir DNA gibi dile ait kültürel bilgiyi bünyesinde barındıran ve dilin gelişerek büyümesine olanak tanıyan bir yapıdır.

Aksan, söz varlığıyla ilgili olarak bu yapının hangi öğelerden oluştuğunu şu başlıklar altında toplamıştır:

1. Temel Söz Varlığı
2. Yabancı Sözlükler
3. Çeviri Sözcükler
4. Deyimler
5. Kalıplaşmış Sözler
6. Atasözleri
7. Terimler (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004).

Yapmış olduğumuz bu tanımın yanı sıra farklı araştırmacılar tarafından yapılmış tanımlar da bulunmaktadır. Söz varlığı ile ilgili diğer tanımlar şunlardır:

Korkmaz, söz varlığını "Bir dilin bütün kelimeleri; bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimeler toplamı." şeklinde tanımlamıştır (Korkmaz, 2010, s. 144).

Korkmaz'ın yapmış olduğu tanımlamaya paralel olarak söz varlığı, Türk Dil Kurumu sözlüğünde "Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler." şeklinde tanımlanmıştır (TDK, Türkçe Sözlük, 2011, s. 2158).

Bir diğer söz varlığının tanımlaması "Bir veya birkaç heceden meydana gelmiş, her dile göre ayrı anlam birlikleridir." şeklinde yapılmıştır (Banguoğlu, Türkçenin Grameri.[Turkish Grammar], 2011, s. 144).

Söz varlığı, sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar ya da dilbilimdeki terimiyle göstergeler olarak değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 7)

Bir toplumun yaşam biçimiyle birlikte dinsel inançları, hangi uluslarla ne ölçüde ilişki kurmuş olduğu, nelere değer verdiği, hatta nükteye olan eğilimi hep söz varlığının incelenmesiyle ortaya çıkar. Her dili konuşan toplum, çevresini, çevresindeki olayları, gerçekleri kendince algılamakta ve anadilinde oluşmuş kavramlarla anlatmakta, yani, dünyayı kendi dilinin penceresinden görmektedir. Kuşaktan kuşağa aktarılan dil, o toplum bireylerini, düşünce biçimi açısından da koşullandırmaktadır (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 8).

Türkçe, söz varlığı bakımından da dünyanın en zengin dillerinden birisidir. Günlük hayatta yazı dilinde kullandığımız kelimeleri; halamızın, dayımızın köyünde, kasabasında, evinde kullandığı yerel kelimeleri; Göktürk, Uygur, Karahanlı, Harezm, Kıpçak, Çağatay Türklerinin tarihte kullandığı ve bugüne aktaramadığımız kelimeleri alt alta koyup bir toplayın. Yetmez eksik kalır. Bu Türkçe sepetine, bugün dünyada yazı dili olarak kullanılan yirminin üzerinde Türk lehçesinde geçen kelimeleri de atınız. Bu durumda, İngilizcedeki kelime sayısından hiç de aşağıda olmayan bir söz dağarcığı ile karşı karşıya olduğunuzu görürsünüz (Erdem, 2012, s. 43).

Medeni yaşayışın değişme ve gelişmelerine paralel olarak dilin kelime dağarcığı değişimlere uğrar ve zenginleşir. Yeni vasıtalar, yeni kavramlar, daha çok ve çeşitli kelimeler ister. Tabii olarak her dil bu ihtiyacı sahip olduğu kelime yaratma vasıtalarıyla kendi yapısından karşılar. Diller geliştikçe bu kelime üretme sistemlerini de daha işlek ve verimli bir duruma getirirler (Banguoğlu, Ana Hatlarıyla Türk Grameri, 1979, s. 157).

Yukarıda bahsi geçen tanımlardan yola çıkarak söz varlığı üzerine yapılmış çalışmaları ve çalışmaların çokluğunu tespit etmek mümkündür. Bir dilin zenginliğini ortaya koymak için yapılan söz varlığı çalışmaları, Türkçe ve diğer tüm diller için önemli bir yere sahiptir. Bu nedenden dolayı söz varlığı olmayan bir dil ölü bir dil olarak kabul edilmektedir. Dilin tekrar canlanarak gelişmesi için söz varlığı hazinesinin gelişmesi gerekmektedir. Bu gelişme ise dilin diğer diller veya farklı kültürlerle etkileşime geçerek bünyesine yeni kelimeler dahil etmesiyle mümkündür.

1.1.1. Temel Söz Varlığı

İnsanın günlük hayatında kullandığı organ adları, hayvan adları, hastalık adları, sayılar, temel fiiller, (uyumak, yatmak, kalkmak, ağlamak, susamak, üşümek, ısınmak vb.) maddi ve manevi kültürü ifade eden kavramlar temel söz varlığı içerisinde değerlendirilmektedir. Konuyla alakalı her ne kadar farklı görüşler olsa da insanın yaşantısını etkileyen ve günlük hayatta karşısına çıkan her türlü gündelik kavram temel söz varlığı içerisinde incelenmektedir.

Yapmış olduğumuz bu tanımın yanı sıra Aksan temel söz varlığını "Bir dilin söz varlığının hangi öğelerden oluştuğu üzerinde dururken ilk anılması gerekenler, temel söz varlığı ya da çekirdek sözcükler adını verdiğimiz öğelerdir.[1]" şeklinde tanımlamıştır (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 26).

Maddi kültür denince bilim dilinde flora ve fauna adı altında toplanan değişik kavramlar da aynı çerçeve içine girmektedir. Flora, insanın çevresinde yer alan, onun yaşamıyla yakından ilgili bulunan bitkileri (burada buğday, mısır, pirinç gibi, toplumun beslenmesini sağlayanları)

[1] Aynı kavram için Alm. da **Grundwortschatz**, İng. de **basic vocabulary**, Fr. da vocabulaire essentiel kullanılmakta, Almancada ayrıca kalıt (miras) sözcükler anlamına gelen **Erbwörter** terimine rastlanmaktadır. Bu konu için ayrıca bkz. Aksan, 1982, s. 19-21

içermekte, fauna ise aynı çevrede bulunan ve insanların bir bölümünden yararlandıkları, özellikle tarım ve hayvancılıkta insanlara yarar sağlayan hayvanları göstermektedir. Kimi toplumlarda bu kavramların önemi ve değeri başkalarına göre çok büyük ayrım gösterir. Örneğin tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar için öküz, sığır ne derece önem taşıyorsa deniz kıyısında, balıkçılıkla geçinenler için balık o ölçüde önemlidir (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 26).

Manevi kültür içine giren dinle, kutsal kavram ve kişilerle, gelenek, göreneklerle ilgili sözcükler yine temel söz varlığı içinde düşünülmektedir. Köktürkler döneminde Türklerin bağlı bulundukları Gökdini'nde (Şamanizm) yer, gök, su, ateş kutsal kavramlardı. O dönemin metinlerinde *teñri* "gök, Tanrı", *kök* "gök ve mavi", *sub* "su", *yir* "yer" ve *ot* "ateş" sözcükleri sık geçer. Hatta Bilge Kağan yazıtında "yukarıda Türk Tanrısı, Kutsal yeri, suyu şöylece düzenlemiş" anlamındaki şu satırlar geçer: "*Üze türk teñrisi ıduk yiri subı anca etmiş erinç*" (Doğu, 10). Türklerin yerleşik yaşama geçerek Gökdininin yanı sıra Budizm, Hıristiyanlık, Maniheizm gibi dinleri kabul ettikleri Uygur döneminde bu dinlere ait terimler de dilde yer almıştır. Örneğin Gökdini'ne ait din adamı, büyücü niteliğindeki Kam'ın yanı sıra Budizm'e ait ve Sanskrit'ten gelen bodisavat ya da bodhisatv "Buda olacak kimse", Soğdca'dan *tamu* "cehennem", *firişti* "melek, elçi" gibileri bu metinlerde görülür. Ayrıca bu dinlerin kavramlarından birçoğu çevrilerek dile aktarılmıştır (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 27).

1.1.2. Yabancı Sözcükler

Yabancı sözcükler, bir dilin farklı bir kültürle girdiği etkileşim sonucu bünyesine dahil ettiği öğelerdir. Bu etkileşim gerek kültürel gerek ticaret aracılığıyla olabildiği gibi farklı şekillerde de gerçekleşebilmektedir.

Dil, canlı ve sürekli kendini geliştirebilen bir yapıya sahiptir. Bu nedenden dolayı kültür ile dil arasında bulunan güçlü bir bağ vardır. Bu doğrultuda dil kültürü şekillendirdiği gibi kültür de dili şekillendirmektedir.

Dil üzerine yapmış olduğumuz tanımın yanı sıra Göçer, dilin kültürle olan ilişkisini şu şekilde tanımlamıştır: "Dil kültürün taşıyıcısı; kültür de dilin niteliklerini göstermesine zemin olan önemli bir uygulama sahasıdır. Dil, toplumun algı, ilgi ve kültürel değerleri üzerinden somut ürünler aracılığı ile vücut bulur. Konuşmalara konu olan her şey kültürün dil aracılığı ile sosyal hayata yansımasıdır." (Göçer, 2012, s. 50-57)

Aksan, yabancı sözcükleri "Bir toplumun, bir ulusun öteki toplumlarla hiçbir ilişki kurmadan yaşamasına olanak yokken uluslar arasındaki ticaret, siyaset, kültür ve sanat ilişkileri hemen dile yansıtmakta ve yeryüzündeki bütün dillerde, başka dillerden alınma öğeler bulunmakta, kimi zaman bunlar bir dili bütünüyle yabancılaştıracak kadar artabilmektedir." şeklinde tanımlayarak yabancı dilden alınmış olan öğeleri şu iki ana başlık altında incelemiştir:

1) Sözcükbilimde alışılmış terimleriyle yerleşmiş yabancı sözcükler (Alm. Lehnwort karşılığı), bir dilin ses eğilim ve kurallarına uymuş, yabancılığı artık belli olmayan öğeler. Bunlar yukarıda değindiğimiz Fars. Kaynaklı kösele çerçeve sözcüklerinin yanı sıra *duvar* (<Fars. Dīvar), *kalıp* (<Ar. Kālib), *surat* (<Ar. Sūret), *sandık* (<Ar. Sandūk), *ortanca* (<Holl. Hortensia)… gibi öğelerdir.

2) Yerleşmemiş yabancı sözcükler (Alm. Fremwort) olarak nitelediğimiz örnekler ise dilin ses eğilim ve kurallarına uymayan, yabancılığını hemen belli eden, Türkçedeki oksijen, lokomotif, devalüasyon gibileridir (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 29).

Türk milleti tarih boyunca türlü din, medeniyet ve coğrafi saha değiştirmiştir. Bu durum Türkçenin de gelişmesine, mühim değişikliklere uğramasına sebep olmuştur. Bununla beraber Türk dili, bünyesindeki hayrete şayan kudret ve hayatiyet sayesinde mücadele ettiği dil ve kültürlere yalnız mukavemet etmemiş çok kere de zafer kazanmıştır (Turan, 1980, s. 191).

1.1.3. Çeviri Sözcükler

Çeviri sözcükler, teknolojinin ilerlemesi ve sosyal medya kullanımının artmasıyla eskiye nazaran daha sık bir şekilde karşımıza çıkmaya başlamıştır. Burada temel etken internet ve insanların birbirleriyle iletişim kurmalarına olanak tanıyan uygulamalardır. Bu uygulamalar mobil tabanlı olabildiği gibi bilgisayar üzerinden giriş yapılabilen uygulamalarda olabilmektedir. En basit örneğiyle Telegram uygulamasını kullanan 500.000.000 aktif kullanıcı bulunmaktadır (Telegram Kullanıcı Sayısı, WhatsApp Kriziyle Fırladı!, 2022). Bu kullanıcılar dil ve kültür bakımından karma bir yapıya sahiptir. Uygulama, yapısı gereği iki kişinin özel sohbet etmesine olanak tanırken dünya genelinde oluşturulmuş herkese açık odalara giriş yaparak buradaki kişilerle de sohbet etmek mümkündür.

Bahsi geçen uygulama veya uygulamalarda aynı dili konuşmayan kişilerin birbirleriyle anlaşabilmesi için kişinin dil bilip bilmemesinin bir önemi yoktur. Uygulama üzerinde ufak bir eklenti ile tüm dünyada konuşulan dillerin çevirisi saniyeler içerisinde anlık olarak yapılabilmektedir. Bu durum insanların birbirleriyle iletişimini kolaylaştırdığı gibi dilin söz varlığını da önemli şekilde etkilemektedir.

WhatsApp Web sohbet ekranında anlık çeviri özelliğinin gösterildiği örnek şu şekildedir:

Görsel 1.1 : Çeviri Öncesi WhatsApp Sohbet Ekranı [2]

Görsel 1.2 : Çeviri Sonrası WhatsApp Sohbet Ekranı [3]

Burada yapılan çeviri işi Özdemir tarafından "Çeviri bir dilin düşünce ve sözlerini başka bir dile aktarma işidir. Toplumlar arasında kültür ve düşünce alışverişinde çeviri önemli yer tutmaktadır. Çeviri sözcük sınırları aşarak geniş halk kitlelerine ulaşır." şeklinde tanımlanmıştır (Özdemir, 1973, s. 71).

Aksan'a göre, diller arasındaki alışverişlerde en geniş yer tutan öğeler, sözcüklerdir. Ancak, bir başka dille ilişkide bulunan bir dil kimi zaman bu sözcüklerin dışındaki kimi öğeleri, hatta kuralları da alabilmekte, bu etkilenme, ilişkinin ölçüsüyle doğru orantılı olmaktadır (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 39).

Ayrıca Aksan, bir dile giren yabancı sözcüklerin yanı sıra, kavramların aktarılması yoluyla dile yerleşen çeviri sözcüklerin var olduğunu belirtmiş ve bu sözcükleri dört ana başlık altında incelemiştir. Bu ana başlıklar şu şekildedir:

1. Tam çevirme sözcükler (calques linguistiques, translations loanwords ve calques, Lehnübersetzungen) adı verilen bu ögeler en kalabalık türü oluşturur; yabancı dildeki sözlerin her üyesinin, aslına uygun olarak, dildeki karşılıklarına uygun çevrilmesiyle ortaya çıkar. *Kapak kız* "cover girl", *kurbağa adam* "frogman" bu sözcüklere örnek olarak gösterilebilir.
2. Yarı çeviri sözcükler (yalnız Alm. halbe Lehnübersetzungen), genellikle iki ögeli birleşik sözcük, tamlama, deyim gibi sözlerin bir sözcüğünün çevrilerek ötekinin olduğu gibi aktarılmasıdır. Türkçedeki *"gam yemek"*, Farsçadan *"gam"* ögesi, olduğu gibi alınmıştır.
3. Bağımsız çeviri sözcükler (Alm. Lehnübertragungen), yabancı ögelerin, dilde onları aşağı yukarı karşılayan sözcüklerle çevrilmesi sonucunda doğar. Fransızcada *chef* "baş,

[2] Google Çeviri eklentisi kullanılmadan önce alınmış anlık resim. (2022, 1 Ocak)
[3] Google Çeviri eklentisi kullanıldıktan sonra alınmış anlık resim. (2022, 1 Ocak)

başkan" ve *oeuvre* "yapıt" sözcüklerinden kurulma *chef d'oeuvre* tamlaması Türkçede *şah* (Frs.) ve *eser* (Ar.) sözcüklerinden kurulu *şaheser* sözcüğü ile karşılanmıştır.

4. Anlam etkilenmesi (Alm. Lehnbedeutung ya da Bedeutungsentlehnung), yabancı bir örneğe göre yerli öğelerdeki anlamın başkalaşması ya da çeşitlenmesidir. Çok eskiden beri Türkçede "sözcü, söz götürüp getiren, elçi" anlamlarında olan *savcı* (bugünkü savcı) sözcüğü, Türklerin İslam'ı benimsemesinden sonra, Frs. *Peygamber* (haber getiren) sözcüğünün etkisiyle "peygamber, Tanrının elçisi" anlamında kullanılmıştır (Aksan, Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim, 2. Baskı, 1998, s. 34-35).

Kitle iletişim organlarının insan yaşamında çok önemli bir yer tuttuğu günümüzde, bir ülkede ortaya çıkan bir kavram bir gün içinde çeviri yoluyla birçok dile birden girebilmekte, çabucak yerleşebilmektedir. Böylece birçok dilde, birbirine koşut anlatım biçimleri, kalıplar ve tamlamalar belirivermektedir. İkinci Cihan Savaşı sırasında ve sonrasında yazılı basının yanı sıra radyo bu konuda önemli bir rol oynamış, televizyonun yaygınlaşması ve Türkiye'de yerleşmesi her gün yeni kavramların Türkçede anlatım bulmasına yol açmıştır. Bilim, teknik ve sanattaki gelişmeler de yeni kavramların dile aktarılmasında önemli bir etken olmuştur (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 41).

1.1.4. Deyimler

Türk Dil Kurumu'nun genel ağ ortamında yayınlamış olduğu Güncel Türkçe Sözlükte deyim, "Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği, tabir" şeklinde tanımlanmaktadır (Deyim: TDK Sözlük Anlamı, 2022).

Atasözleri ve deyimler üzerine iki kitap yayınlamış olan Aksoy deyimi "Bir kavramı, bir durumu ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da cümle" olarak tanımlamıştır (Aksoy, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, 2018, s. 33).

Aksan, "Belli bir kavramı, belli bir duygu ya da durumu dile getirmek için birden çok sözcüğün bir arada, seyrek olarak da tek bir sözcüğün yan anlamında kullanılmasıyla oluşan sözdür." şeklinde deyimin tanımını vermiştir (Aksan, Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim, 2009, s. 35).

Bunun yanı sıra Gencan deyimi "Her dilde, kuruluş anlamları, sözcüklerden düz anlamlarından az çok kaymış olan, kalıplaşmış birçok öbekler ve takımlar vardır. Anlamları ve yapılışları kurallara bağlanamayan, açıklanması için derin incelemeler isteyen; incelenmemesi daha doğru olan, yapısını değiştirmeden, çoğu kez başka dile çevrilemeyen bu kalıplaşmış takımlarla söz öbekleri de Türkçenin özelliklerinden sayılır. Bu çeşit takımlara, öbeklere deyim adı verilir" şeklinde tanımlamıştır (Gencan, 1979, s. 527).

Yapılmış olan bu tanımlar ışığında konuyu kısaca özetlemek gerekirse, bir kavram ya da durumu daha etkili bir yolla ve kısa bir şekilde anlatmak için en az iki sözcükten oluşan, genellikle sözcüklerden birinin kendi anlamı dışına çıkarak mecaz anlam kazanmasıyla birlikte kalıplaşan sözcük grupları deyim olarak adlandırılmıştır.

1.1.5. Kalıplaşmış Sözler

Söz varlığı içerisinde yer alan kalıplaşmış sözler, genellikle bir kişiye veya bir olaya dayanan, çoğunlukla tanınmış kişilerin bir olay neticesinde söyledikleri ve dile yerleşerek çeşitli dillere de çeviri vasıtasıyla aktarılan genelleşmiş sözlerdir. Örnek vermek gerekirse, atasözleri, deyimler ve bazı özlü sözler kalıplaşmış sözler içerisinde değerlendirilmektedir.

Bu durum "Her dilde rastlanan kalıplaşmış sözler, ünlü kişilerin, hükümdarların, düşünürlerin, sanatçıların belli bir durumda, belli bir olay dolayısıyla söyledikleri, evrenselleşmiş sözlerdir. Bir dilin söz varlığında ya özgün biçimiyle ya da çoğu zaman olduğu gibi çevrilerek yerleşmiş durumda görülür. J. Caesar'ın "Sende mi Brutus", Sinoplu Diogenes'in "Gölge etme, başka ihsan istemez(m)" biçiminde Türkçede de kullanılan kalıplaşmış sözleri çeviri yoluyla aktarılmıştır. Bunlardan ikincisi, Diogenes'in Büyük İskender'e söylediği ve çeşitli dillerde değişik biçimlerde kullanılan bir sözdür (Örneğin Fr. da tu'ôtes de mon soleil, Alm. da Geh'mir aus der Sonne). Bizdeki biçimi, Tanzimat yazarı Âlî Bey'in ölçülü olarak aktardığı biçimidir." şeklinde tanımlanmıştır (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 35).

1.1.6. Atasözleri

Türkçe Sözlük'te atasözü, "Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş ve halka mal olmuş, öğüt verici nitelikte söz, deme, mesel, sav, darbımesel." şeklinde tanımlanmıştır (TDK, Türkçe Sözlük, 2011, s. 180).

Bu durum "Bir dilin söz varlığı içinde yer alan atasözleri bir toplumun bilgeliğini, deneyimlerini, dünya görüşünü ve anlatım gücünü yansıtan, yüzyıllarca yaşayabilen sözlerdir. Hiç değişmeden kuşaktan kuşağa aktarılabildiği gibi değişikliklere de uğrar, unutulup yitebilir. Örneğin, XI. Yüzyılda, Divan'da (II. 53) geçtiğini gördüğümüz "tag tagka kavuşmas, kişi kişiye kavuşur" bugün dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur biçiminde yaygın bir atasözümüzdür." şeklinde açıklanmıştır (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 33).

Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü yazarı olan Ömer Asım Aksoy ise atasözlerini "Atasözleri, geniş halk yığınlarının yüzyıllar boyunca geçirdikleri denemelerden ve bunlara dayanan düşüncelerden doğmuşlardır. Ulusun ortak düşünce, kanış ve tutumunu belirtir, bize yol gösterirler." şeklinde tanımlar (Aksoy, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, 1988, s. 15).

Samed, "Atasözleri, duygu, düşünce ve hayat görüşlerimizin binlerce yıl içinde geçirdiği deneyimlerle kazanılan, halkın yazılı olmayan anayasası gibidir (Alizade, 1992, s. 13) der.

Bir diğer tanımda ise Şöhret Türkmen atasözünü "Atasözleri, bir ulusun geniş halk kitlelerinin yüzyıllar boyunca yaşadığı deneyim, gözlem ve bunlardan doğan düşüncelere dayanan; genel kural ve düstur niteliği taşıyan veya bir doğruyu ortaya koyan; söyleyeni unutulduğu için halkın ortak malı olan (anonim); kısa, özlü ve kalıplaşmış; içinde yargı (hüküm) bulunan bir tümce değerindeki sözlerdir." şeklinde belirtir (Aktaş, 2004, s. 13).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere atasözleriyle ilgili çalışma yapan bilim insanları birbirine benzeyen tanımlar yaparak atasözünü tanımlamaya çalışmışlardır. Bu tanımlamalardan yola çıkarak; atasözlerinin varlığının çok eskiye dayandığını, halkın düşüncesini aktardığını, kılavuzluk edip yol gösterdiğini, ait olduğu milletin ortak malı haline geldiğini, kısa, özlü ve kalıplaşmış ifadelerden oluştuğunu söylemek mümkündür.

1.1.7. Terimler

Terim, Türk Dil Kurumu Elektronik Sözlüğünde "Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime, ıstılah." olarak tanımlanmaktadır (Terim, TDK Sözlük Anlamı, 2022).

Her dilde, fizik, matematik, felsefe ve toplumbilim gibi bilim dallarından sahne sanatlarına, mimariden kuyumculuk, marangozluk gibi zanaatlara kadar uzanan geniş bir çerçeve içinde yer alan, bu dallara ait kavramların oluşturduğu bir terim söz varlığı bulunur. Atom, molekül, alüminyum, bakteri nasıl, bir terim olarak kabul edilirse, dişçilikte dolgu, köprü, müzikte soprano, alto, marangozluktaki diş de aynı biçimde birer terimdir. Terimlerin dile getirdikleri kavramlar, nesneler yaygın bir kullanım alanına kavuşur, genelleşirse terimler de yavaş yavaş terim olma niteliklerini yetirir. Örneğin, *radyo, telefon*, bugün için günlük yaşamın birer kavramı olarak terim sayılamaz. Ancak elektronik alanını kapsayan bir sözlükte yine terim olarak yer alır (Aksan, Türkçenin Söz Varlığı, 2004, s. 36).

Genel hatlarıyla değerlendirecek olursak terimler, uzmanlık gerektiren alanlarda karşımıza çıkan ve her zaman gerçek anlamda kullanılan kavramlardır. Dolayısıyla, mecaz, yan ve deyim anlamları bulunmamaktadır. Bu doğrultuda bir terim, birden fazla bilim dalında ayrı anlamları karşılayabilmektedir. Örneğin değişken[4] terimi, yazılım ve kodlama alanında değer depolamayı ifade ederken, matematik alanındaki değişken[5] terimi vektörleri, fonksiyonları vb. ifade edebilir.

[4] PHP'de değişkenler, herhangi bir veri türündeki değeri depolamak için kullanılan ve bir isim ile ifade edilen bir kavramdır. Bir değişkene bir değer atadıktan sonra, PHP kodları içinde aynı değeri değişken adı ile istediğimiz zaman kullanabiliriz. PHP değişkenler $ işareti ile başlayan bir değişken adı ile tanımlanır (PHP Programlama, 2022).

[5] Matematikte değişken, kümenin keyfi bir ögesini temsil etmek için kullanılan bir semboldür. Sayılara ek olarak değişkenler, genellikle vektörleri, matrisleri ve fonksiyonları temsil etmek için kullanılır (Değişken (Matematik) - Vikipedi, 2022).

1.1.8. Söz Varlığı Üzerine Yapılmış Tezler

Söz varlığı üzerine yapmış olduğumuz araştırma neticesinde söz varlığıyla ilgili toplam 416 yüksek lisans / doktora tezi tespit edilmiştir. Yapılan bu tezlerden günümüze en yakın olan 2022 – 2021 yılları arası çalışmalar belirlenmiş ve alfabetik olarak aşağıda listelenmiştir:

1. AĞTAŞ, H. (2021). Târîh-İ Ungurus'un Söz Varlığı ve Dizini (1B-106A). Yüksek Lisans Tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye.
2. AKDURUŞ, T. (2021). Kazak Türkçesinde Renklerle İlgili Söz Varlığı. Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram veli Üniversitesi, Ankara.
3. AKIN AYDIN, D. (2021). Melek Özlem Sezer'e Ait Masal Kitaplarının Söz Varlığı ve İçerdiği iletiler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı.
4. AKSAKALLI, M. (2021). Ahmed Vâhid (Moran)'İn Sözlükçülüğü ve A Condensed Dictionary English–Turkish'e Göre Türkçenin Söz Varlığı. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
5. ALAN, S. (2021). Doğu Sahası Tarihî Türk Yazı Dillerinde Nezaket ve Saygı Bildiren Söz Varlığı. Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
6. ALTUNER, B. (2021). Kelile ve Dimne'nin Söz varlığı ve Günümüze Kadarki Süreçte Eserdeki Kelimelerin Geçirmiş Olduğu Anlam Olayları (71A – 154B Arası). Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
7. ARAS, G. (2021). 'Köprüaltı Çocukları' ile 'Sokaklardan Bir Ali' Romanlarının Söz Varlığı ve iletiler Bakımından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı.
8. ARSLAN, H. Ç. (2021). Eski Uygur Mektuplarının İncelenmesi ve Söz Varlığının Hakasça ile Karşılaştırılması. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
9. AŞKAR, S. (2021). Kazak Türkçesinde Evlilikle İlgili Söz Varlığı -Karahanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi ile Karşılaştırmalı-. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
10. ATLAS, Ö. (2021). Orhun Yazıtları ile Maitrisimit Temelinde Köktürkçe ile Uygur Türkçesinin Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
11. AY, M. (2021). Aytül Akal'ın Çocuk Romanlarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
12. AYDIN, Ş. (2021). Cengiz Dağcı'nın Korkunç Yıllar ve Yurdunu Kaybeden Adam Romanlarında Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

13. BATTAL, İ. (2021). Abuşka Lügatinde Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.
14. BECEL, A. (2021). Sabahattin Ali'nin Yapıtlarında Söz Varlığı, Kök Değerler ve Çocuk. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
15. BEKTAŞOĞLU, E. (2021). Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Tokat ve Yöresi (Metin-Dil İncelemesi-Söz Varlığı-Dizin). Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
16. BEYİTOĞLU, Y. K. (2021). Karışık Dilli Eserlerin Söz Varlığı. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
17. BİÇER, Ü. (2021). Türkiye Türkçesi Ağızlarında Ölüm Kavram Alanına Ait Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi, Çorum.
18. BOYACI ALTINAY, Y. (2022). Dördüncü Sınıf Türkçe Dersinin Söz Varlığı Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
19. BUĞDAYCI, S. (2021). Kelile ve Dimme'nin Söz varlığı ve Günümüze Kadarki Süreçte Eserdeki Kelimelerin Geçirmiş Olduğu Anlam Olayları (155A-232B Arası). Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
20. CIDIK, M. (2021). Lehçetü'l-Lügat ve Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Ordu.
21. COŞKUN, C. (2021). Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın Romanlarında Deyimler, Atasözleri, İkilemeler, Kalıp Sözler ve Argolar Bağlamında Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
22. ÇİMEN, E. (2021). Son Dönem Osmanlı Türkçesi Sözlüklerinde Renk Adlarına Dayalı Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara.
23. ÇOLAKOĞLU, B. K. (2021). Haber Bültenlerindeki Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
24. DARABADI, M. D. (2021). İran Türk Ağızlarında Karşılaştırmalı Söz Varlığı(Azerbaycan Türkçesi, Kaşkay Türkçesi, Türkmen Türkçesi, Halaç Türkçesi). Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara.
25. DEĞER, N. (2021). Anadolu Ağızlarında Eskicil Söz Varlığı. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
26. DÜZGÜN, V. (2021). Ulduz Ruznamesi (1979) Güney Azerbaycan Türkçesi (Metin Aktarımı ve Söz Varlığı). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
27. EKİNCİ, B. (2021). Türkçe Eğitimi Açısından Eyyüp Akyüz'e Ait Masal Kitaplarının Söz Varlığı ve iletileri. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı.
28. EMİRE, H. (2021). Compendiosvm Lexicon Latino-Tvrcico- Germanicvm Adlı Sözlüğün Söz Varlığının İncelenmesi (A-G). Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli .

29. ERGÜL, S. (2021). Hasan Ali Toptaş'ın Romanlarının Söz Varlığı Üzerine. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
30. GÖKÇÖL, B. (2021). İyi ve Kötü Prens Öyküsü'nün Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
31. GÖKMEN, H. (2021). Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.
32. GÜMÜŞ, A. (2021). Cahit Sıtkı Tarancı'nın Ziya'ya Mektuplar Adlı Eserinde Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
33. GÜRDAMAR, T. N. (2021). TRT Çocuk Kanalında Yer Alan 6-9 Yaş Grubu Çizgi Filmlerin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
34. GÜREŞÇİ, H. (2021). 'Tatar Halk Edebiyatı: Tarihî ve Lirik Türküler' Adlı Eserde Maddi Kültürle İlgili Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
35. GÜZELİŞ, E. (2022). Samim Kocagöz'ün Romanlarında Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
36. İNCİSOY, A. (2022). Bahaettin Karakoç'un Bir Çift Beyaz Kartal Adlı Şiir Kitabının Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
37. İPEK, E. (2021). Sosyal Medya Araçlarından Instagramın Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
38. JABBAR, H. M. (2021). Kürtçenin Irak Sorani Ağzındaki Türkçe Söz Varlığının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
39. KANAT, A. (2021). Kazak Türkçesinde Sağlıkla İlgili Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
40. KARADUMAN, M. (2021). Saçıkara Yörüklerinin Söz Varlığı (Saçıkara, Örnek, Mahmudiye Köyleri/ Kadınhanı-Konya). Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş veli Üniversitesi, Nevşehir.
41. KARGIN, H. (2021). Sofçular Köyü Söz Varlığı (Araç/Kastamonu). Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş veli Üniversitesi, Nevşehir.
42. KEKLİK, E. (2022). Türkçe Öğrenen Endonezyalı Öğrencilerin Sözlü Anlatılarındaki Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.
43. KERİMOĞLU, K. (2021). Abdullah Tukay'ın Şiirlerinde Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram veli Üniversitesi, Ankara.

44. KILINÇ, O. (2021). Sevinç Çokum'un Tarihî Romanlarında Söz Varlığı. Doktora Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
45. KIZI, L. M. (2021). Ali Şir Nevâyî'nin Eserlerinde Kültürel Söz Varlığı. Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara.
46. KIZILDAĞ, S. H. (2021). Eski Türk Yazıtları Söz Varlığının Çağdaş Kuzeybatı (Kıpçak) Türk Lehçeleri Söz Varlığı ile Karşılaştırılması. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
47. KOCABAŞ, B. (2021). Codex Cumanicus'un Söz Varlığı ile Günümüzde Kafkasya'da Konuşulan Kıpçak Grubu Türk Lehçelerinin Söz Varlığının Ses ve Anlam Bakımından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
48. KORKUT, S. (2021). Eğitim Ya Da Eğitim Dergisinde Yer Alan Metinlerin Söz Varlığı ve Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Siirt.
49. KÖKTÜRK, F. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Öğretimi Ders Kitaplarındaki Söz Varlığının Durumu ve Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
50. KUKTAŞ, M. (2021). Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü'ndeki Eski Oğuzca Askerî Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
51. KUMAŞ, Z. (2021). Süleyman Bulut'un Çocuk Romanlarında Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
52. NIYETBAYEVA, B. (2021). Kazak Türklerinin Kültüründe Keçeden Yapılmış Yaygılarla İlgili Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Ardahan Üniversitesi, Ardahan.
53. ÖKSÜZ, D. (2021). Hakas Türkçesine Ait Altın Arığ Destanı'nın Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram veli Üniversitesi, Ankara.
54. ÖZCANLI, A. (2021). Şemsî Ahmed Paşa'nın Şeh-Nâme-İ Sultân Murâd Adlı Eserinin Söz Varlığı ve Gramatikal Dizini (1-1208. Beyitler). Yüksek Lisans Tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye.
55. ÖZGÜN, Y. (2021). Özbek Ninnilerinin Söz Varlığı(Transkripsiyon- Aktarma- İnceleme- Sözlük). Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
56. ÖZKAN, A. S. (2021). Rabguzi'nin Kısasü'l-Enbiya Adlı Eserinde İsim Söz Varlığı İncelemesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara.
57. ÖZTÜRK, K. (2021). Babür-Name'nin [61A-120A] Varakları Arasındaki Bölümün Tematik Açıdan Söz Varlığının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
58. ÖZTÜRK, T. (2021). Reşat Nuri Güntekin'in Acımak Adlı Romanının Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.
59. RYMTAYEVA, A. (2021). Abay Kunanbayev'in Sosyal Konulu Şiirlerinde Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

60. SERT, A. (2021). Rasim Özdenören'in 'Hastalar ve Işıklar' ile 'Uyumsuzlar' Adlı Hikâye Kitaplarında Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi, Uşak.
61. SEVGİLİ, Y. (2021). Başbakan Necmettin Erbakan'In Konuşma Metinlerinde Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Siirt.
62. SULEIKULOVA, N. (2021). Kazak Türkçesinde Doğum, Ölüm ve Evlilikle İlgili Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
63. TEKDEMİR, F. (2021). Töre Bitigi'Nde Hukukla İlgili Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
64. TEKLER, H. (2021). Hızrî'Nin Tîg Ü Kalem Adlı Münazarasının Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye.
65. UYANIK, A. S. (2021). Xuanzang Biyografisi IX. Metninin Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
66. WEILI, B. (2021). Eski Uygurların Yerleşik Yaşam Kültürüyle İlgili Söz Varlığının tarihî-Karşılaştırmalı İncelemesi. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
67. YARDIM, L. (2021). Okuma Çemberi Tekniğinin Söz Varlığına, Konuşma Becerisine ve Okuma Tutumuna Etkisi. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
68. YENER, G. (2021). Hasan Kayıhan'In Yoklar, Zincir ve Gurbet Ölümleri Romanlarının Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
69. YILDIZ, A. (2021). Ġarâibü'Ş-Şıġar Dîvânı'Nın Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
70. YILMAZ, A. G. (2022). Betaşar ve Joqtavlarda İnançla İlgili Söz Varlığı. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

1.1.9. Söz Varlığı Üzerine Sunulmuş Bildiriler

Söz varlığı üzerine yapmış olduğumuz araştırma sonucunda toplam söz varlığıyla ilgili 439 bildiri tespit edilmiştir. Tespit edilmiş olan bildiriler alfabetik olarak sıralanarak ilk 50 bildiri aşağıda listelenmiştir:

1. AKALIN, Ş. H. (2015). Adananın Söz Varlığından Türkçenin Söz Varlığına Kelimelerin Dünyasına Yolculuk. Presented at the Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi, Adana.
2. AKALIN, Ş. H., & TURGUNBAYER, C. (2015). Türkçenin Söz Varlığındaki Ödünçleme Sözlerin Yerlileştirilmesi Üzerine. Presented at The Preservation and Development of Languages and Cultures in a Multicultural and Multi-Confessional Society: International Experience and Modern Technologies, Kazan.
3. AYDIN, M., & AÇIK, F. (2015). Söz Varlığı Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitapları. Presented at the VIII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu .

4. BAŞ, B., & ÇİÇEKÇİ, S. (2015). İlkokul Öğrencilerine Yönelik Çizgi Filmlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Değerlendirme. Presented at the VIII. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, ÇANAKKALE.
5. BEŞEN DELİCE, T. (2015). Türk Dilinin Söz Varlığında Oyun ve Oyuncak. Presented at the Uluslararası Oyun ve Oyuncak Kongresi, Erzurum.
6. BEŞEN DELİCE, T. (2016). Azerbaycan Türkçesi Söz Varlığında Hayvan Adlarına Yüklenen Anlamlar Üzerine. Presented at the IBAD-I. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Konferansı- İnsan ve Toplum Bilimleri Sempozyumu, Madrid.
7. BOZKURT, F., & KOLAÇ, E. (2015). Açık Öğretim Ortaokulu 7 ve 8 Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. Presented at the 1. Uluslararası Uzaktan Eğitim ve Eğitim Teknolojileri Kongresi (1. International Congress on Distance Education and Educational Technology ICDET- 2015), İstanbul.
8. ÇERİBAŞ, M. (2015). Ortak Söz Varlığımız Bakımından Kırgız Türkçesindeki Askeri ve İdari Terimler ve Türkiye Türkçesindeki Karşılıkları. Presented at the II. Uluslararası Türk Kültürü Araştırmaları Sempozyumu, Saraybosna.
9. DEMİR, N., & ŞEN, Ü. (2010). Okuma Kültürü Edinme ve Söz Varlığını Geliştirmede Sözlü Kültür Ürünlerinden Yararlanma. Presented at the MEB Okuma Kültürü ve Söz Varlığını Geliştirilmesi Çalıştayı .
10. DİREKCİ, B., ŞİMŞEK, B., & KOPARAN, B. (2017). Medya Dilinde Türkçenin Söz Varlığı. Presented at the ISLET-2017 3. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, Roma.
11. EFENDİOĞLU, S. (2011). Türk Dilinin Söz Varlığı ve Kapsamlı Türk Dili Sözlüğü. Presented at the 4. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, Muğla.
12. ERGENE, O. (2008). Argo Söz Varlığında Özel Adların Kullanım Biçimleri. Presented at the 1. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Bilgi Şöleni (Sempozyumu), Ankara.
13. ERGENE, O. (2008). Türkiye Türkçesinde Akrabalık Terimleri ve Söz Varlığındaki Kullanımları. Presented at the VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Ankara.
14. ERGENE, O. (2015). Türkiye Türkçesi Ağızlarında Çocuk Dili Kaynaklı Söz Varlığı Ögeleri. Presented at the 1. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu (UDES), NEVŞEHİR.
15. GÖKÇE, B. (2013). Türkçe Ders Kitaplarındaki Toplum Hayatı Temalı Metinlerin Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi. Presented at the VI. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, TRABZON.
16. GÜLSEVİN, G. (2017). Türk Dünyasında Ortak Söz Varlığı Üzerine. Presented at the Türk Dili Konuşan Ülkeler Kurultayı, Ankara.
17. GÜLSÜN, A. (2006). Ayaz İshaki'nin İki Yüz Yıldan Sonra İnkıraz Romanında Söz Varlığı. Presented at the Uluslararası İdil Ural Araştırmaları Sempozyumu, Kütahya.

18. KANATLI, F., & ÇOCUK, H. E. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Mektup Türü Yazılı Anlatım Ürünlerinde Bir Söz Varlığı Çözümlemesi Mersin Örneği. Presented at the I. Uluslararası Türkçe Eğitimi Sempozyumu., ANKARA.
19. KARA, M. (2015). Dede Korkut Hikayelerindeki Söz Varlığının Derlem Tabanlı İncelenmesi. Presented at the Düşünce Hayatımızda ve Kültürümüzde Dede Korkut, Bayburt.
20. KARAGÖZ, B., İŞCAN, A., & GÜVEN, B. (2016). Tahir Alangu'nun Keloğlan Masalları Adlı Eserinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. Presented at the ICQH 2016, Sakarya.
21. KOÇOĞLU GÜNDOĞDU, V. (2012). Söz Varlığı Temelinde Tuva Türkçesinin Durumu. Presented at the Hacettepe Üniversitesi, "Dilleri ve Kültürleri Yok Olma Tehlikesine Maruz Türk Toplulukları" Konulu 4. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu, Ankara.
22. KOLAÇ, E., & BOZKURT, F. (2015). Açık öğretim ortaokulu 7 ve 8 sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından incelenmesi. Presented at the ICDET-2015, İSTANBUL.
23. KORKUT, G. (2019). Elazığ Yöresi Tematik Söz Varlığı. Presented at the Başkent Üniversitesi Genç Türkologlar Yaz Semineri, Ankara.
24. KUŞDEMİR, A. (2014). Osmanlı Mutasavvıflarından Musa Bin Şeyh Tahir Tokadi'nin Eserlerinden Eski Oğuz Türkçesi Söz Varlığına Katkılar. Presented at the Tokat Tarihi ve Kültürü Sempozyumu, Tokat.
25. KÜÇÜK, M. (2011). Türkiye Türkçesi Ağızlarında At ve Atçılık ile İlgili Söz Varlığı. Presented at the IV. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı, EDİRNE.
26. MANGIR, M. (2015). Çocuğun Ana Dili Edinim Sürecinde Söz Varlığına Katkıları. Presented at the Geçmişten Günümüze Samsun/Canik ve Değerleri, Samsun.
27. ÖLMEZ, Z. (2007). Kırgızca'daki Çağatayca Söz Varlığı Üzerine. Presented at the Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı, Bişkek.
28. ÖNAL, M. N. (2015). Dede Korkut un Söz Varlığının İzinde Halk Öğütleri. Presented at the III.Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kongresi-Dede Korkut ve Türk Dünyası, İZMİR.
29. ÖZEK, F., & AYTAÇ, A. (2009). Orhun Yazıtlarındaki Söz Varlığının Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki İzleri. Presented at the ICANAS 38, Ankara.
30. PEKACAR, Ç., TÜRK, A. T., & YILDIZLI, M. E. (2013). Codex Cumanicus ve Kumuk Türkçesinin Söz Varlığı Fiiller. Presented at the VIII. Milletlerarası Türkoloji Kongresi, İstanbul.

31. PİLAV, S. (2010). Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Söz Varlığı İçinde Deyimlerin Yeri. Presented at the V. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı, KIRCAALİ.
32. SANCI UZUN, D. (2013). Mustafa Kutlu'nun Uzun Hikâye Adlı Eserinde Türkçenin Söz Varlığı. Presented at the Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi UTEK, SARAYBOSNA.
33. SANCI UZUN, D., & ALPER, P. (2013). Atasözleri Işığında Türk Kültüründe Değişim Algısı. Presented at the VI. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, TRABZON.
34. SERİN, N., & ALBAYRAK, F. (2012). Türk Efsanelerinin Söz Varlığı. Presented at the V. Genç Türkologlar Sempozyumu (Жаш түрκологдордун V симпозиуму), Bişkek.
35. SERİN, N., & ALBAYRAK, F. (2012). Türk Efsanelerinin Söz Varlığı. Presented at the V. Uluslararası Genç Türkologlar Sempozyumu, BİŞKEK.
36. SIR DÜNDAR, A. N. (2013). Anadolu da Yazılmış Bir Tıp Risalesi Nazm-ı Tebâyi de Dil. Presented at the VI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, BURSA.
37. SIR DÜNDAR, A. N., & AYHAN, B. (2013). Divanü Lûgati't-Türk'te Geçen Su ile İlgili Fiiller ve Bu Fiillerin Türkiye Türkçesindeki Görünümü. Presented at the Halk Kültüründe Su Uluslararası Sempozyumu, TEKİRDAĞ.
38. SÖKMEN, İ. (2008). Bismil Ağzının Söz Varlığı ve Arkaik Unsurlar. Presented at the II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi, İSTANBUL.
39. ŞANLI, C., & YILMAZ, K. (2010). Kosova Türkçesinin Söz Varlığından Bazı Tespitler. Presented at the 2. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi, PRİZREN.
40. ŞİMŞEK, N. D. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinlerin İlişkisel Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi. Presented at the International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS), Antalya.
41. TEMEL ALEMDAR, E. (2010). Modern Ermenicenin Söz Varlığında Türkçe Ödünçleme Sözcüklerin Kavram Alanlarına Göre Sınıflandırılması. Presented at the İstanbul Kültür Üniversitesi III. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi TUDOK 2010, İstanbul.
42. TEMUR, T. (2010). Şimdi Okuma Zamanı Okuma Kültürü ve Söz Varlığının Geliştirilmesi. Presented at the Okuma Kültürü ve Söz Varlığının Geliştirilmesi Çalıştayı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
43. TOPRAK, F. (2015). Mahtumkulu Firaki de Arkaik Söz Varlığı. Presented at the Uluslararası Türkmen Şairi Mahtumkulu Firaki Sempozyumu .
44. USLU, E. (2011). Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun Köşe Yazılarında Zile Özeli ve Söz Varlığı. Presented at the Tarihi ve Kültürü ile II. Zile Sempozyumu, İzmir.
45. Y. KIZILÇİM, "Şiirde Dağ üzerinden aktarılan Uzam Görünümleri ve bunlarla İlgili Söz Varlığı," Presented at the XXV. Uluslararası Kıbatek Edebiyat Şöleni, Alanya, Antalya 2013.

46. YALÇIN, S. K. (2005). İlköğretim 1 ve 5 Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi. Presented at the XIV.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi., Denizli.
47. YAVUZ, E. (2012). Kıpçak Grubu Türk Lehçeleri ve Türkiye Türkçesinin Ortak Söz Varlığı Atasözleri. Presented at the Türk Lehçelerinin Söz Varlığı, Erzurum.
48. YAVUZARSLAN, P. (2012). Ş Sami'nin Osmanlı Türkçesinin Söz Varlığındaki Kelimeler Üzerine Etimolojik Denemeleri. Presented at the VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı .
49. YILDIZ, O. (2014). Mahtumkulu Divanındaki Kelimelerin Çağdaş Oğuz Türkçesinin Söz Varlığı İçerisindeki Yeri. Presented at the Magtymguly Pyragy And Universal Human Cultural Values International Scientific Conferens, Ashgabat.
50. YILMAZKAYA, E. (2015). Çuvaşçanın Söz Varlığı Derlem Tabanlı Bir Uygulama. Presented at the II. Uluslararası Sözlük Bilimi Sempozyumu "Elektronik Sözlükler", İstanbul.

1.1.10. Söz Varlığı Üzerine Yazılmış Kitaplar

Söz varlığı üzerine yapmış olduğumuz araştırma sonucunda toplam söz varlığıyla ilgili 78 kitap tespit edilmiştir. Tespit edilmiş olan kitaplar alfabetik olarak sıralanarak ilk 30 kitap aşağıda listelenmiştir:

1. ACAR, E. (2017). Sinop Yöresi Söz Varlığı. Gazi Kitabevi (3rd ed.). Gazi Kitabevi.
2. AYAZLI, Ö. (2016). Eski Uygurca Din Dışı Metinlerin Karşılaştırmalı Söz Varlığı. Türk Dil Kurumu Yayınları (1st ed.). Türk Dil Kurumu Yayınları.
3. BAINIYAZOV, A., & KOÇ, K. (2019). Türkiye Türkçesi - Kazak Türkçesi Sözlüğü. Türk Dil Kurumu (TDK) (1st ed.). Türk Dil Kurumu (TDK).
4. BULUT, S. (2018). Gümüşhane İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığı. Gazi Kitabevi (1st ed.). Gazi Kitabevi.
5. BURAN, A., & İLHAN, N. (2008). Elazığ Yöresi Söz Varlığı. TDK (1st ed.). TDK.
6. ERATALAY, S. (2020). Sarıgöl Ağzı Söz Varlığı. Gece Kitaplığı (1st ed.). Gece Kitaplığı.
7. ERCİYAS, O. (2015). Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinden Ferec Ba'de'ş-şidde'nin Söz Varlığı 15 yy Budapeşte Nüshası. Kesit Yayınları (1st ed.). Kesit Yayınları.
8. GULUSOY, İ. (2018). Azerbaycan Türkçesi Grameri Ses Bilgisi ve Söz Varlığı. Sonçağ (1st ed.). Sonçağ.
9. GÜNER, G. (2017). Resûlî Sözlüğü nün Türkçe Söz Varlığı. Kesit Yayınları (1st ed.). Kesit Yayınları.
10. GÜZEL, S. (2019). Heikki Paasonen ve Çuvaşça Masal Derlemeleri. Paradigma Akademi (1st ed.). Paradigma Akademi.

11. İPEK EĞİLMEZ, N. (2013). Çocukların Yazı Dilindeki Söz Varlığı İlköğretim 4 Sınıf Düzeyi. Aktüel Yayınları (1st ed.). Aktüel Yayınları.
12. İŞMAN, R. Ş. (2020). Bir Küçük Hikâye Günâh-ı Masûm Üzerine Söz Varlığı Çalışması. Akademisyen Kitabevi (1st ed.). Akademisyen Kitabevi.
13. KOÇAK, M. (2021). Karay Türkçesi Ağızları Tematik Söz Varlığı Haliç-Lutsk Kırım Trakay . Atatürk Üniversitesi Yayınevi (1st ed.). Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
14. OROZOBAYEV, M. (2014). Kırgızcadaki İslam Öncesi Geleneksel İnanç ve İnanışlarla İlgili Söz Varlığı. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu (1st ed.). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu.
15. OROZOBAYEV, M. (2018). Kırgız Kültüründe Aşık Kemiği ve Aşık Oyunlarıyla İlgili Söz Varlığı. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü (1st ed.). Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
16. ÖZAKDAĞ, N. (2019). Valentin Moşkov Besarabya Gagauzlarının Ağızları Söz Varlığı . Efe Akademi Yayınları (1st ed.). Efe Akademi Yayınları.
17. ÖZEK, F. (2015). Arapgir Yöresi Söz Varlığı. Manas Yayıncılık (1st ed.). Manas Yayıncılık.
18. SAĞLIK ŞAHİN, G. S. (2019). Türkmen Türkçesinde Kadın İle İlgili Söz Varlığı. Grafiker Yayınları (1st ed.). Grafiker Yayınları.
19. SARIKAYA, M. (2015). Yukarı Arpaçayı Boylarının Söz Varlığı Kalıp Sözler Deyimler Atasözleri Darbımeseller Kargışlar ve Alkışlar . Ankara Vizyon Yayınevi. Ankara Vizyon Yayınevi.
20. SEVİNÇLİ, V. (2019). Adilcevaz Yöresi Söz Varlığı ve Dil İncelemesi. Akademik Kitaplar (1st ed.). Akademik Kitaplar.
21. SİS, N. (2015). Fuzuli'nin Türkçe Mektuplarında Söz Dizimi Söz Varlığı. Yılmaz Matbaacılık ve Yayıncılık (1st ed.). Yılmaz Matbaacılık ve Yayıncılık.
22. SÖKMEN, İ. (2018). Satıraltı Türkçe Kur'an Tercümelerinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı. Gazi Kitabevi (1st ed.). Gazi Kitabevi.
23. ŞİRİN, H. (2009). Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi. Kömen (1st ed.). Kömen.
24. ŞİRİN, H. (2010). Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi. Kömen (2nd ed.). Kömen.
25. ŞİRİN, H. (2016). Eski Türk Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi. Türk Dil Kurumu (1st ed.). Türk Dil Kurumu.
26. TELLİ, B., & BULDUK, T. B. (2018). Adıyaman İli ve Yöresi Ağızları Söz Varlığı. Gazi Kitabevi (1st ed.). Gazi Kitabevi.

27. TOKATLI, S. S. (2007). Anadolu Ağızlarının Söz Varlığından Yararlanılarak Türetilen İsimler. Laçin (1st ed.). Laçin.
28. TÖREN, H. (2014). Düşmüş Bir Uçurtmadır Güneş Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Çocuk Şiirlerindeki Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme. Kitabevi Yayınları (1st ed.). Kitabevi Yayınları.
29. YAĞMUR, Ö. (2019). Antonio Mascis Vocabolario Toscano e Turchesco 1677 ve Giovanni Molino Dittionario della lingua Italiana Turchesca 1641 ya Göre 17 Yüzyılda Yaşayan Türkçenin Söz Varlığı. Kesit Yayınları (1st ed.). Kesit Yayınları.
30. YÜCEOL ÖZEZEN, M. (2011). Gelibolulu Mustafa Ali'nin Hilyetü'r Ricali ve Söz Varlığı. Türk Dil Kurumu Yayınları (1st ed.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

1.2. TEMATİK SÖZLÜKLER

Tematik sözlük çalışmalarına değinmeden önce tema, tematik, sözlük ve tematik sözlük kavramlarının ne anlama geldiğini tanımlamak gerekmektedir. Belirtmek gerekir ki bu kavramlarla ilgili araştırmacılar tarafından yapılmış birden fazla tanım bulunmaktadır. Yapılmış olan bu tanımlardan bazıları şu şekildedir:

Tema, bir eserde işlenen temel motiftir. Bu durum eserde hâkim olan konu veya okura aktarılmak istenen temel düşünce olarak da tanımlanabilir. Yapılmış olan bu tanımların yanı sıra tema, Türk Dil Kurumunun genel ağ ortamında bulunan elektronik sözlüğünde "Asıl konu, temel motif, ana konu." şeklinde tanımlanmıştır (TDK Sözlük Anlamı, 2022).

Tematik, kökeni Fransızca olup dilimize geçmiş bir kelimedir. "Asıl konu; öğretici, edebî eserde işlenen konu, düşünce, görüş." şeklinde tanımlaması yapılmıştır (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1945).

Sözlük, bir dile ait kelimelerin alfabetik olarak sıralandığı ve sıralanmış olan bu kelimelerin açıklamalarının verildiği bir söz varlığı kitabıdır. Bu tanıma paralel olarak sözlük, Türk Dil Kurumu tarafından "Bir dilin bütün veya belli bir çağda kullanılmış kelime veya deyimlerini alfabe sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan, başka dillerdeki karşılıklarını veren eser." şeklinde tanımlanmıştır (Türkçe Sözlük, 2005, s. 1856).

Yukarıda belirtilmiş tanımların yanı sıra tematik sözlüklerin tanımı Hüseyin Kahraman tarafından "Tematik sözlükler, belirli bir konu veya temayla ilgili kelimelerin, madde başı ve alt madde başı şeklinde düzenlenerek tanımlanmasıyla meydana gelmektedir. Hazırlanış metodu açısından henüz bütün çevrelerce kabul edilmiş bir taslağının olmaması, tematik sözlük çalışmaları sırasında karşılaşılan güçlüklerdendir. Dillerin alfabetik sıraya göre hazırlanmış sözlüklerindeki metot veya yöntem birliği, tematik sözlüklerde görülmemektedir." şeklinde yapılmıştır. (Mutlu, 2009, s. 814).

Tematik sınıflandırmayla ilgili olarak yapılmış birden fazla çalışma ve sözlük bulunmaktadır. Tespit ettiğimiz çalışmalara ait ilk örnek, Yılmaz Akdemir tarafından hazırlanan Senglâh[6]'ın Tematik Sözlüğü (İsimler) adlı çalışmadır. Bu çalışmada Senglâh Lûgati içerisinde yer alan söz malzemesi tematik olarak sınıflandırılmıştır. Çalışma ana hatlarıyla değerlendirildiğinde dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk kısmı olan "Giriş" bölümünde; tematik sözlükler, sözlük türleri, Türk dilinin belli dönemlerinde kaleme alınmış tematik sözlükleri, günümüzde yazılmış kitaplar ve tez boyutunda hazırlanmış Türkçe tematik sözlükler, Mirzâ Mehdî Hân Esterâbâdî ve eserleri, sözlüğün genel yapısı, nüshalarıyla birlikte çalışmanın yöntemi ve Senglâh'ın tematik sınıflandırması hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmanın ikinci kısmı olan "Tematik Sözlük" bölümünde Senglâh Lûgati'nin sözlük kısmında yer alan isim ve isim soylu sözcükler ile bu sözcükler için verilen Farsça madde başı açıklamaları Türkçeye aktarılarak tematik sınıflandırma yapılmıştır. Bu yapılmış olan sınıflandırmada 30 ana tema bulunurken 500'ün üzerinde alt tema oluşturulmuştur. Çalışmanın üçüncü kısmında yer alan "Motamot Karşılığı Verilen Kelimeler Dizini" bölümünde öncelikle eserde geçen madde başlarının anlamı verildikten sonra Arapça ve Farsçadaki motamot karşılığı verilen madde başlarının indeksi verilmiştir. Çalışmanın son kısmında bulunan "Alfabetik Sözlük" başlığı altında tematik sınıflandırması yapılmış tüm madde başlarının alfabetik sözlüğü verilmiştir.

Tematik sözlüklerle ilgili yapılmış bir diğer çalışma, Tomris Tunç tarafından hazırlanan *Derleme Sözlüğü ve Kavramlar Dizini* (I - II – III) adlı üç ciltlik sözlük çalışmasıdır. Bu çalışma Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmış ve toplam 12 ciltten oluşan *Derleme Sözlüğündeki* madde başlarının kavramsal bir dizinidir. Yapılmış olan bu çalışmada madde başı olan kelimeler, kalın ve büyük harflerle alfabetik sıraya göre dizilmiştir.

Diğer bir çalışma, Hayriye Memova Süleymanova tarafından hazırlanmış olan 25.000 kelimelik "Bulgarca - Türkçe Tematik Sözlük" adlı çalışmadır. Bu çalışmada diğer çalışmalardan farklı olarak madde başları, alfabetik sıralamanın yanı sıra konularına göre dizilmiştir. Ayrıca çalışmanın son bölümünde Bulgarca ve Türkçe'de paralel deyimlerle alakalı 44 sayfalık bir kısım bulunmaktadır (Acaroğlu, 1982, s. 123).

Tematik sözlüklere örnek olarak gösterilebilecek bir diğer çalışma, A. H. Aliyeva'nın hazırlamış olduğu Yazık Janra *"Seyaḥatname"* adlı çalışmadır. Bu çalışma seyahatname türünde kullanılan dile yönelik yapılmış bir incelemedir. Yazar yapmış olduğu incelemede seyahatname türünün dil birimlerinin yanı sıra, sözlüksel eş anlamlılıkları da ele alarak bunları tematik bakımdan gruplara ayırmıştır.

[6] Senglâh, 1758-1760 yıllarında Mirzâ Mehdî Hân Esterâbâdî tarafından kaleme alınmış Çağatayca-Farsça bir sözlüktür. Sözlüğün asıl amacı Ali Şîr Nevaî'nin yazmış olduğu eserlerdeki sözcüklerin anlamlarını açıklamaktır. Bu özelliğinden dolayı Çağatay Türkçesinin en önemli sözlüklerinden biri sayılmaktadır. Ayrıca barındırmış olduğu dil malzemesi yönüyle de birçok dilbilimsel araştırmaya kaynaklık etmiştir.

Bu konuda hazırlanmış olan bir diğer çalışma, Murat Özşahin'in 2011 yılında hazırlamış olduğu "Başkurt Türkçesi Söz Varlığı" adlı doktora tezi çalışmasıdır. Bu çalışmada Kıpçak grubu üyesi olan Başkurt Türkçesinin söz varlığı incelenerek toplam 55.000 söz varlığından 37.620 madde başı değerlendirilmiş ve tematik sınıflandırması yapılmıştır. Yapılmış olan 37.620 madde başı incelemesinde 43 sözün anlamı tespit edilememiş ve Türkiye Türkçesi karşılıkları boş bırakılmıştır. Fakat, anlamı tespit edilemeyen 43 söz, sözlüğün belirttiği kategori içerisinde değerlendirmeye dahil edilmiştir. Çalışma genel hatlarıyla incelendiğinde iki ana bölüm ve toplam 3271 sayfadan oluşmaktadır. İlk bölümde Başkurt Söz Varlığı çözümlemesi yapılırken ikinci bölümde Başkurt Söz Bilgisi incelemesi yapılmıştır. Yapılmış olan inceleme ve sınıflandırmada toplam 17 ana tema ile birlikte 50 alt tema oluşturulmuştur. İncelemenin hacimli olmasının yanı sıra çalışma içerisinde madde başlarının geçtiği sayfaları belirten dizin bulunmamaktadır. Ayrıca diğer tezlerden farklı olarak hazırlanmış olan bu çalışmada Türkçe – İngilizce özet kısmı çalışmanın son bölümünde verilmiştir.

Tematik sözlüklerle ilgili tespit etmiş olduğumuz bir başka çalışma, Seher Maşkaraoğlu'nun 2018 yılında hazırlamış olduğu "Kırım - Tatar Söz Varlığı" adlı doktora tezi çalışmasıdır. Bu çalışma temel anlamda 3 ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde Kırım Tatarlarının tarihçesi, Kırım – Tatar Türkçesi ve edebiyatı, Kırım – Tatar Türkçesi üzerine yapılmış dil çalışmaları, Kırım – Tatar sözlük çalışmaları, Kırım – Tatar söz varlığını biriktirme ve inceleme yöntemi hakkında detaylı bilgi verilmiştir. İkinci bölümde Kırım-Tatar Türkçesinde eş anlamlılık ve çok anlamlılık konuları ele alınarak değerlendirme yapılmıştır. Yapılmış olan bu değerlendirmede Kırım – Tatar Türkçesi söz varlığı 40 tematik başlık altında tasnif edilmiştir. Ayrıca ağızlarda yer alan sözler edebî dildeki şekilleriyle karşılaştırılarak ses bilgisi açısından tahlil edilmiştir. Çalışmanın son bölümü olan üçüncü bölüm sözlük kısmıdır. Bu kısımda Kırım – Tatar Türkçesinin iki dilli sözlüklerinden ve metinlerinden taranan söz varlığının örnekleriyle birlikte tasnifi yapılmıştır (Maşkaraoğlu, 2018, s. II).

Verilen bu örneklerin yanı sıra Celaleddin İbni Mühenna'nın kaleme almış olduğu Hilyetü'l-İnsan ve Helbetü'l-Lisan adlı eseri de tematik sözlük çalışmalarına örnek olarak gösterilebilir. Eser ana hatlarıyla incelendiğinde iki ana bölümden oluşmaktadır. Eserin ilk kısmında bulunan 20 alt başlık içerisinde isimler, zarflar incelenirken geri kalan kısımlarda fiil şekilleri, ağırlık ve sayı sözlerinin incelemesi yapılmaktadır (Özşahin, 2011, s. 7).

Prof. Dr. Mustafa Öner, Yasin Kaya ve Murat Özşahin tarafından hazırlanmış olan "Lehçe-i Tatarî'nin Söz Varlığı Üzerine Bir İnceleme" adlı bildiri de Tematik Sözlük çalışmalarına bir örnektir. Hazırlanmış olan bu bildiride Kayyum Nasırî'nin Lehçe-i Tatarî adlı sözlüğündeki 7043 madde başı, genel ve konularına göre iki ana bölümde incelenmiştir.

Yapılan genel söz varlığı incelemesinde alt bölümler, madde başları ve bu madde başlarının sayıları şu şekilde gösterilmiştir:

1) Toplam Söz Varlığı Sayısı : 7043
2) Alıntılar : 1601 (Arapça : 1089, Farsça : 488, Rusça :21)
3) Fiiller : 2496 (-mAk ekli : 2460, -(U)v ekli : 36)
4) İsimler : 4547 (Özel Adlar : 25, Kavram Adları : 52, Sayılar : 106, Sıfatlar : 552, Renkler : 39, Soru Sözleri : 23, Zamirler : 4, Edatlar ve Bağlaçlar : 93)

Yapılan konularına göre söz varlığı incelemesinde alt bölümler, madde başları ve bu madde başlarının sayıları da;

1) Evren, Zaman : 95
2) Dünya, Gökyüzü, Hava Olayları : 145
3) Maden ve Minareller : 84
4) Bitkiler : 361
5) Hayvanlar : 219

olmak üzere, toplam 32 maddede toplanmıştır (Mutlu, 2009, s. 819-820).

Ayrıca, Arapça gramer kitabı olma özelliğini taşıyan ve kısmen tematik sözlük niteliğinde olan *El-Kavaninü'l-Külliye li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye* ile Ali Şir Nevayi'nin kaleme almış olduğu Muhakemetü'l-Lugateyn adlı eser tematik sözlüklere örnek gösterilen çalışmalar arasındadır.

Bunların yanı sıra Türk Dili üzerine hazırlanmış tematik sözlükler de bulunmaktadır. Bu sözlüklere verilebilecek ilk örnek Bahşayiş Lugatı'dır. Fikret Turan'ın üzerinde durmuş olduğu bu lügat, 14. yy.'da istinsah edilmiştir. Bahsi geçen eser, Arapça-Farsça tematik bir sözlüğün satır arası Türkçe tercümesidir. Ayrıca, içerisinde barındırdığı gramer ve imla özellikleriyle Oğuz Türkçesinin Anadolu ve çevresinde şekillenecek olan yazı diline ışık tutan bu eser nadir kaynaklardan biri sayılmaktadır (Özşahin, 2011, s. 6).

Verilmiş olan bu çalışmaların dışında, Ahmet Bican Ercilasun'un hazırlamış olduğu "Bengü Taşlardaki Söz Varlığı" isimli çalışma detaylı bir tematik sınıflandırmaya sahip olması sebebiyle tematik sözlük çalışmaları arasında önemli bir yere sahiptir.

1.3. HAREZM ADI

Harezm (خوارزم), Amu Derya bölgesinde İran kavminin adı olarak bilinmektedir. Arap istilasının ardından bu kavmin adı bölgenin adı haline gelerek günümüze kadar ulaşmıştır.

Bölge adı olarak Harezm kullanılmasının yanı sıra bu bölgede yaşayan halka da Harezmî adı verilmiştir. Ayrıca Ali Şir Nevâyî Mecâlisü'n-Nefâyis adlı eserinde kendisinden önceki dönemi adlandırırken de Harezmce tabirini kullanmıştır.

Harezm adının etimolojik incelemesiyle alakalı olarak net bir görüş olmamakla birlikte farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüşlerden bazıları şunlardır;

Harezm adının "hār" (huvâr) ve "rizm – rezm" kelimelerinin birleşmesiyle meydana geldiği düşünülmektedir. Harezmce "hār" *(et),* "rizm - rezm" ise *(odun)* anlamına gelmektedir (Özaydın, 2022). Özaydın bu durumu Muʿcemü'l-büldân'dan aktardığı bilgiye göre Harezm halkının balık tutarak, ateşte pişirmesiyle ilişkilendirmiştir.

Harezm adı "Hvarri+Zemin" kelimelerinin birleşmesiyle meydana gelmektedir. Tolstov, bu durumu çok eskiden memleketlere verilen isimlerin, kabile isimlerinden alındığını öne sürerek "Hvarri Kabilesinin Yeri" şeklinde bu ismi anlamlandırmıştır (Tolstov, 1964).

Harezm bölgesinin çok soğuk olmasından dolayı Allah'ın bu bölgede yaşayan kişilerin haline acıyarak onlara odun verdiği belirtilmiştir (İbn Fadlan, Seyahatname, s. 31). Bu durumun Harezm adı ile bir bağlantısının olduğu da varsayımlar arasındadır.

Bir diğer görüşe göre Harezm adının anlamı "Har" veya "Hor" kelimesinin Pehlevice "Güneş" anlamındaki "Hurşid" kelimesinden geldiği ve "Rezm" kelimesinin de "Yer-Zemin" anlamına gelmesinden dolayı "Güneşin Doğduğu Yer" veya "Güneş Ülkesi" anlamına sahip olduğu yönündedir (Erdoğan, 2018).

1.4. HAREZM COĞRAFYASI

Harezm coğrafi olarak, günümüzde Türkmenistan ve Özbekistan sınırları içerisinde yer alan, Amu Derya ırmağının her iki tarafına uzanmış, Aral Gölü'nün güneyinde bulunan bir bölgedir. Harezm bölgesini ikiye bölen Amu Derya ırmağı Orta Asya'nın en uzun ırmağı olma özelliğini taşımaktadır. Bu ırmak yaklaşık, 4950m yükseltide bulunan kaynağından çıkarak batıya doğru ilerlemektedir.[7] Takriben ırmağın uzunluğu 2.540 km'dir.[8] Amu Derya ırmağı sürekli akış halinde olması nedeniyle içilebilen, tarım ve hayvancılıkta kullanılabilen bir su kaynağıdır.

Harezm bölgesinin yakınında verimli bir su kaynağı olmasının yanı sıra coğrafyası bozkır (step) iklimine sahiptir ve bozkır iklimine ait tüm özellikleri bünyesinde barındırmaktadır. Yazlar bu bölgede sıcak ve kurak bir şekilde geçerken, kışlar ise soğuk ve karlı bir şekilde geçmektedir.

[7] Irmağın kaynak yüksekliği, Google Maps kullanılarak tespit edildi. (2022, 10 Şubat)
[8] Irmağın uzunluğu, Google Maps kullanılarak tespit edildi. (2022, 10 Şubat)

Bozkır iklim şartlarına uygun olarak Harezm bölgesinde buğday, arpa, tahıl vb. tarım ürünleri yetiştirilmektedir. Hayvan yetiştiriciliğinde bu durum kendisini küçük baş hayvan yetiştiriciliği olarak göstermektedir.

İkliminin ve topraklarının verimli olması nedeniyle Harezm coğrafyası İslâm öncesinden bu yana cazip bir konumda kalmış ve kalmaya devam etmektedir.

Günümüz teknolojisiyle Google Dijital Harita üzerinden "41.648455, 60.715803" koordinatlarıyla, bölgenin uydu görüntüsüne ve haritasına ulaşılabilmektedir. Harita üzerinde yollar, önemli yerler, göller, ırmaklar vb. görüntülenebildiği gibi uydu görünümüne geçildiğinde bölgenin bitki örtüsü, dağları, tepeleri de görüntülenebilmektedir.

"Google Dijital Harita" uygulamasının kullanabileceği genel ağ ortamındaki bağlantısı şu şekildedir: https://www.google.com/maps

1.5. HAREZM TARİHİ

Ceyhun'un Aral Gölüne döküldüğü bölgede yer alan Harezm, 11. yüzyıl başlarında Gaznelilere bağlı bir vilâyet idi. Buraya tayin edilen valilere Harezmşah deniliyordu. Gazneli Mahmud zamanında Harezmşah olarak Altuntaş tayin edilmişti. Altıntaş'tan sonra oğlu Harezmşah Harun bölgeyi idare ediyordu. Selçuklular zamanında da Harezm bölgesi valilerce yönetilmekteydi. Selçukluların tayin ettiği Harezm valileri Sultan Sançar'ın 1157'de ölümü üzerine bağımsız olmuşlardı (Ercilasun, 2004, s. 373).

Harezmşahlar sülâlesi, Oğuzların Beydili boyundan Anuş Tigin ile başladı. Anuş Tigin'in oğlu Kutbüddin Muhammed 1097-1127; onun oğlu Atsız 1127-1156; onun oğlu İl Arslan 1156-1172 yılları arasında Harezm'i idare etti. İl Arslan 1157'den itibaren bağımsız Harezmşah devletinin yöneticisi idi. 1172-1200 arasında İl Arslan'ın oğlu Sultan Tekiş, 1200-1220 arasında da onun oğlu Harezmşah Alaaddin Muhammed ülkeyi yönetti (Taneri 1987, s. 493-494).

Harezmşahlar devletine Çengizliler son verdi (Ercilasun, 2004, s. 373).

1.6. HAREZM TÜRKÇESİ

Harezm sahasının jeopolitik konumu gereği bu bölgede ticaret gelişmiştir. Ticaretin gelişmesiyle birlikte meydana gelen kültürel alışveriş, maddi olarak büyümeyi, ilim ve eğitimi de beraberinde getirmiştir. Meydana gelen kültürel alışverişin ve ticaretin etkisiyle bu sahada Harezm Türkçesi oluşmaya başlamış ve bölgenin yazı / konuşma dili halini almıştır. Harezm sahasında oluşmaya başlamış olan bu Türkçeye de Harezm Türkçesi adı verilmiştir.

Aysu ATA tarafından Harezm Türkçesi "XI-XII. Yüzyıllarda gerek etnik yapı gerekse siyasî hayat bakımından Türkleşen Harezm bölgesinde Oğuz, Kıpçak ve Kanglı boylarının yerleşik hayata geçmelerinin sonucu olarak Türk dilinin doğu kolunu teşkil eden Karahanlı

(Hakaniye) Türkçesi temelinde, güneybatı kolunu teşkil eden Oğuz Türkçesi ve kuzeybatı kolunu teşkil eden Kıpçak Türkçesinin bu bölgede karışıp kaynaşmasından oluşan Türkçeye verilen addır." şeklinde tanımlanmıştır (Ata, 2002, s. 12).

Karahanlı Türkçesinden Çağatay Türkçesine geçiş devrini teşkil eden Harezm Türkçesi teriminin belli bir dönemin Türkçesine ad olarak kullanılması Ali Şir Nevâyî'nin *Mecâlisü'n-Nefâyis* adlı eserinde Harezmli bilim adamı Hüseyin Harezmî'nin Kasîde-i Bürde'ye Harezm Türkçesi ile şerh yazdığını bildirmesi ile ortaya çıkmıştır (Ata, 2002, s. 13):

"Mevlānā Celāle'd-dīn-i Rūmī ḳuddise sırrıhu Mesnevīġa şerḥ bitüpdür ve ḳasīde-i Bürdeġa dağı Ḫārezmīçe Türkī tili bile şerḥ bitipdür."

Harezm Türkçesi, Alī Şīr Nevāyī'den başlayarak farklı isimlendirmelerle de olsa Orta Türkçe dönemi içinde ayrı bir devre olarak ele alınmıştır. Altın Ordu Türkçesi ile Harezm Türkçesini birbirinden ayıran ölçütlerin tam olarak ortaya konulamamış olmasından dolayı genellikle "Harezm-Altın Ordu" ismi tercih edilmiştir (Türk & Arslan Erol, 2019, s. 4).

Harezm bölgesinin Türklerin eline geçmesinden sonra Oğuz, Kıpçak, Kanglı ve diğer Türk boylarına mensup gruplar bölgeye gelip yerleşmişlerdir. Farklı boylara mensup karışık nüfus yapısına uygun olarak, dilde karma bir özellik kazanmıştır. Bu yüzden Karahanlı Türkçesi yazı geleneğine genel olarak bağlı kalan Harezm Türkçesi, gittikçe Kıpçak-Oğuz-Karluk lehçe ve ağızlardan da ses ve yapı özellikleri alarak kendine has yeni bir yazı dili hüviyeti kazanmıştır. Bu yeni yazı dili, farklı lehçelerden kazandığı çeşitli kelime ve eklerle zenginleşmiştir (Akar, 2012, s. 165).

Bu doğrultuda Harezm Türkçesi, Oğuzca ve Kıpçakça unsurların etkilediği Türkçe olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Harezm bölgesi, daha Moğol çağından önceki devirlerde doğudaki Kâşgar'la birlikte ikinci bir edebî merkez olarak önemli bir rol oynamıştır. Altın Ordu çağında da önemini koruyan bu bölge, 1220'de Moğolların istilasından 1379 yılına kadarki sürede siyasî bakımdan Altın Ordu'ya bağlı kalmıştır. Moğol akınlarına rağmen burada İslami Türk edebiyatı gelişmeye devam etmiştir. Harezm'de XIII. yy. sonlarında gelişen kültür faaliyetine XIV. yüzyılda Altın Ordu'nun başkenti Saray ve Kırım da eklenmiştir. Birçok bilim adamı, şair ve yazar Harezm'den Altın Ordu'ya göç etmiş, bu bölgede konuşulan Türk yazı dilinin Altın Ordu sınırları içinde de yayılmasına katkı sağlamıştır (Türk & Arslan Erol, 2019).

Harezm Türkçesi XIII. Yüzyılda gelişmeye başlamasına rağmen bu lehçe ile yazılmış eserler XIV. Yüzyıla aittir. Bu karma edebî dil, sadece bu bölgede kalmamış, Altınordu'nun belli başlı kültür merkezlerinde de kullanılmıştır. Temürlüler devrinde yerini Çağataycaya bırakmıştır (Akar, 2012, s. 165).

Bu sahada kaleme alınmış bazı eserler aşağıda liste halinde belirtilmiştir;

1. *Nehcü'l-Ferâdîs*
2. Mukaddimetü'l-Edeb
3. Kısasü'l-Enbiyâ
4. Hüsrev ü Şîrîn
5. Satır Arası Kur'ân Tercümesi
6. Muʿînü'l-Mürîd
7. Miʿrâc-nâme
8. Muhabbet-nâme
9. Sirâcü'l-Kulûb
10. Dâsitân-ı Cumcuma
11. Cevâhirü'l-Esdâf
12. Hilyetü'l-Lisân ve Hulbetü'l-Beyân
13. Yarlık ve Bitikler

Yukarıdaki eserlerde dahil olmak üzere Fuat Köprülü, Türkistan, Harezm ve Altın Ordu bölgesinde kaleme alınan tüm eserlerin Çağatay Türkçesi dönemi eseri olarak kabul etmiş ve bu durumu "Anadolu ve Azerbaycan sâhaları müstesna olmak üzere, Timurlular devrinden başlayarak son zamanlara kadar vücûde gelen doğu lehçeleri mahsulleri, hattâ Timûr'dan evvel Hârizm ve Altınordu eserleri de dâhil olmak üzere, umumiyetle Çağatay Edebiyâtı unvanı altında toplanabilir." şeklinde açıklamıştır. XV. yy. Çağatay edebiyatının oluşumunda ara dönemi teşkil eden XIII. yy. ve XIV. yy. eserlerini Çağatay dönemi içerisine dahil etmiş olsa da bu dönemleri "1. Timur Devrinde Edebî İnkişaf, 2. Altın Orduda Edebî İnkişaf 3. Harezm'de Edebî İnkişaf" olmak üzere üç ana başlık altında toplanmıştır (Köprülü, 1980, s. 275-285).

Caferoğlu, "Müşterek Orta Asya Edebî Türkçesi" şeklinde tanımladığı bu dönemi, Türk boylarının toplumsal özelliklerine göre üç döneme ayırmıştır. Bu dönemleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Kaşgar şivesinde gelişen Türkçe (Hakaniye ve Doğu Türkçesi olarak da bilinmektedir)
2. Altın Ordu Türkçesi (Batı Türkistan'da bulunan Seyhun ırmağının alt tarafıyla Harezm'in bazı kültür merkezlerinde gelişen Harezm Türkçesi)
3. Çağatay Türkçesi (Orta Asya Türkçesi'nin en parlak dönemini oluşturan Çağatay Türkçesi)

Yapılmış olan bölümlemelerden de anlaşılacağı üzere Harezm Türkçesi, genellikle ayrı bir dönem ve Karahanlı Türkçesi ile Çağatay Türkçesi arasındaki geçiş dönemi olarak kabul görmüştür. Karahanlı – Harezm düzleminde ilerleyen Harezm Türkçesi, bulunduğu sahadaki

diğer Türk boylarının etkileşimiyle Harezm – Oğuz ve Harezm – Kıpçak unsurlarını da bünyesinde barındıran ve bu boyların ağız özelliklerini yansıtan muhtelit bir dil özelliğindedir (Çelik, 2017).

1.6.1. Alfabe

Harezm sahasında kaleme alınmış olan eserler genellikle Arap alfabesi kullanılarak oluşturulmuş eserlerdir. Arap alfabesinin yanı sıra bu bölgede Uygur alfabesi ile yazılmış eserler de bulunmaktadır. Toktamış Han Yarlığı, Temir Kutluk Yarlığı gibi eserler Uygur alfabesi ile yazılmış bu eserlere örnek gösterilebilir.

Arap yazısı Kuzey Sami alfabesinin Âramî koluna bağlı bir yazı sistemidir. Bu yazı, aslen Arap oldukları halde Âramî dilini veya Âramî dilinin Nabatî lehçesini konuşan Nabatîlerin yazılarından geliştirilmiştir. Gerçekten de Sîna yarımadasında bulunan en yeni Nabatî yazıtları (III-IV. yüzyıllar) ile daha önce bulunan en eski Arap yazıtları (VI. yüzyıl) arasında yazı bakımından büyük benzerlik vardır. Arap alfabesiyle yazılmış Arapça en eski dil anıtları Zebed ve Narrân yazıtlarıdır (Çelik, 2017).

İlk zamanlarda Arap alfabesi 22 harften oluşmaktadır. Zaman içerisinde Arapçanın ihtiyaçlarını karşılamak için bu alfabeye 6 harf eklemesi daha yapılmıştır.

Sağdan sola yazılan Arap alfabesinde bulunan 28 ünsüzün 22 tanesi Sami alfabesinden geçerken şekil değişikliğine uğrayan sesler olup geri kalan altı ses Arapçaya özgüdür (Akkavak, 2013).

Osmanlı Devleti de dahil olmak üzere, İslamiyet'in yayıldığı coğrafyalarda büyük ölçüde benimsenmiş olan Arap alfabesi, Latin alfabesinden sonra dünyanın en çok kullandığı alfabeler arasında yerini almıştır. Harezm sahasında da bu durum kendini açık bir şekilde göstermektedir.

Harezm sahasında kaleme alınmış eserlerde kullanılan Arap alfabesi, bu alfabenin güncel Türkçe karşılığı ve ALA-LC[9] harf çevirisi aşağıda belirtilmiştir;

Tablo 1.1 : Arap Alfabesi

Harf	Bitiş	Orta	Başlangıç	Adı	ALA-LC Harf Çevirisi	Güncel Türkçesi
ا	ـا		—	elif	a, â	a, e, â
ء			—	hemze	ʾ	', a, e, i, u, ü

[9] ALA-LC Romanlaşması : Latin alfabesi dışında bulunan harflerin ve sembollerin Latin alfabesine çevrilmesini ifade etmektedir. Dünya genelinde hazırlanmış olan toplam 75'in üzerinde ALA-LC tablosu bulunmaktadır.

Tablo 1.1 (Devamı) : Arap Alfabesi

ب	ب	بـ	بـ	be	b, p	b
پ	پ	پـ	پـ	pe	p	p
ت	ت	تـ	تـ	te	t	t
ث	ث	ثـ	ثـ	se	s̲	s
ج	ج	جـ	جـ	cim	c, ç	c
چ	چ	چـ	چـ	çim	ç	ç
ح	ج	حـ	حـ	ha	ḥ	h
خ	خ	خـ	خـ	hı	h̲, x	h
د	د	—		dal	d	d
ذ	ذ	—		zel	z̲	z
ر	ر	—		re	r	r
ز	ز	—		ze	z	z
ژ	ژ	—		je	j	j
س	س	سـ	سـ	sin	s	s
ش	ش	شـ	شـ	şın	ş	ş
ص	ص	صـ	صـ	sad	ṣ	s

Tablo 1.1 (Devamı) : Arap Alfabesi

ض ضـ ـضـ ـض	dad	ż, ḍ	d, z
ط طـ ـطـ ـط	tı	ṭ	t
ظ ظـ ـظـ ـظ	zı	ẓ	z
ع عـ ـعـ ـع	ayın	ʿ	', h
غ غـ ـغـ ـغ	gayın	ġ	g, ğ
ف فـ ـفـ ـف	fe	f, w	f
ڤ ڤـ ـڤـ ـڤ	üç noktalı fe	w	-
ق قـ ـقـ ـق	kaf	ḳ, q	k
ك كـ ـكـ ـك	kef	k, g, ñ	k, g, ğ, n
گ گـ ـگـ ـگ	gef	g	g, ğ
ڭ ڭـ ـڭـ ـڭ	nef, sağır kef	ñ	n
ل لـ ـلـ ـل	lam	l	l
م مـ ـمـ ـم	mim	m	m
ن نـ ـنـ ـن	nun	n	n
و ـو	vav	v, w, o, ô, ö, u, û, ü	v, o, ö, u, ü, û
ه هـ ـهـ ـه	he	h, e, a	h, e, a

Tablo 1.1 (Devamı) : Arap Alfabesi

لا ـلا	—	lamelif	lâ	la
ی ـی ـیـ ـیـ	ye	y, ı, i, î		y, ı, i, î

Kaynak : tr.wikipedia.org, 2022

Harezm sahasında Arap harfleriyle kaleme alınmış *Nehcü'l-Ferâdîs* adlı eserden bir bölüm:

Görsel 1.3 : Nehcü'l-Ferâdîs'ten Bir Bölüm

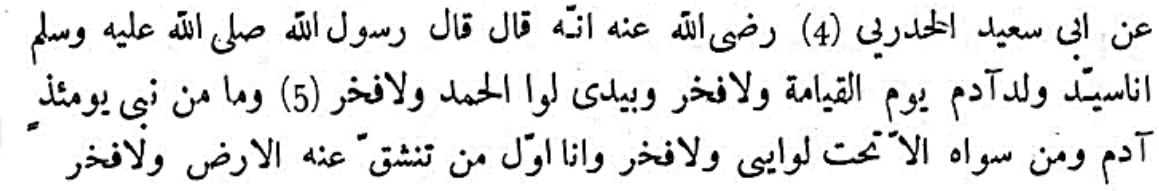
عن ابی سعید الخدری (4) رضی الله عنه انّه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
اناسیّد ولدآدم یوم القیامة ولافخر وبیدی لوا الحمد ولافخر (5) وما من نبی یومئذٍ
آدم ومن سواه الاّ تحت لوایی ولافخر وانا اوّل من تنشقّ عنه الارض ولافخر

Kaynak : Eckmann, 1956:36

Uygur alfabesi, Türklerin VIII-XV. yy.'ları arasında kullanmış olduğu ve Âramî kökenli Soğd alfabesinden ortaya çıktığı bilinen bir alfabedir. Kaşgarlı Mahmud (XI. yüzyıl) bahsi geçen Uygur alfabesini "Türk yazısı" olarak adlandırmış ve "Türklerin yegâne alfabeleri" diye tanıtmıştır (Ertem, 1991, s. 63-64).

Yapısal olarak Uygur alfabesi toplam 18 harften oluşmaktadır (Şirin, 2006, s. 61). Bu harfler, 36 farklı ses değerine karşılık gelmektedir. Her ne kadar harflerin ses karşılıkları fazla olsa da ünlü ve ünsüz harfleri gösteren işaretlerin sayısı sınırlıdır.

Uygur yazı sistemi sağdan sola, yukarıdan aşağıya ve harflerin bitiştirilerek yazıldığı bir yazı sistemidir. Bu yazı sistemi, ünlü ve ünsüz harfler bakımından sınırlı olduğu için Türkçenin fonetiğine uyum sağlayan bir yazı sistemi değildir. Harflerin başta, ortada ve sonda olmak üzere üç ayrı şekli bulunmaktadır. Sekiz ünlü ses üç işaretle karşılanmıştır. Ünsüz sesler için ise on beş işaret vardır (Çelik, 2017).

Harezm sahasında kaleme alınmış eserlerde kullanılan Uygur alfabesi, bu alfabenin güncel Türkçe karşılığı şu şekildedir:

Görsel 1.4 : Uygur Alfabesi

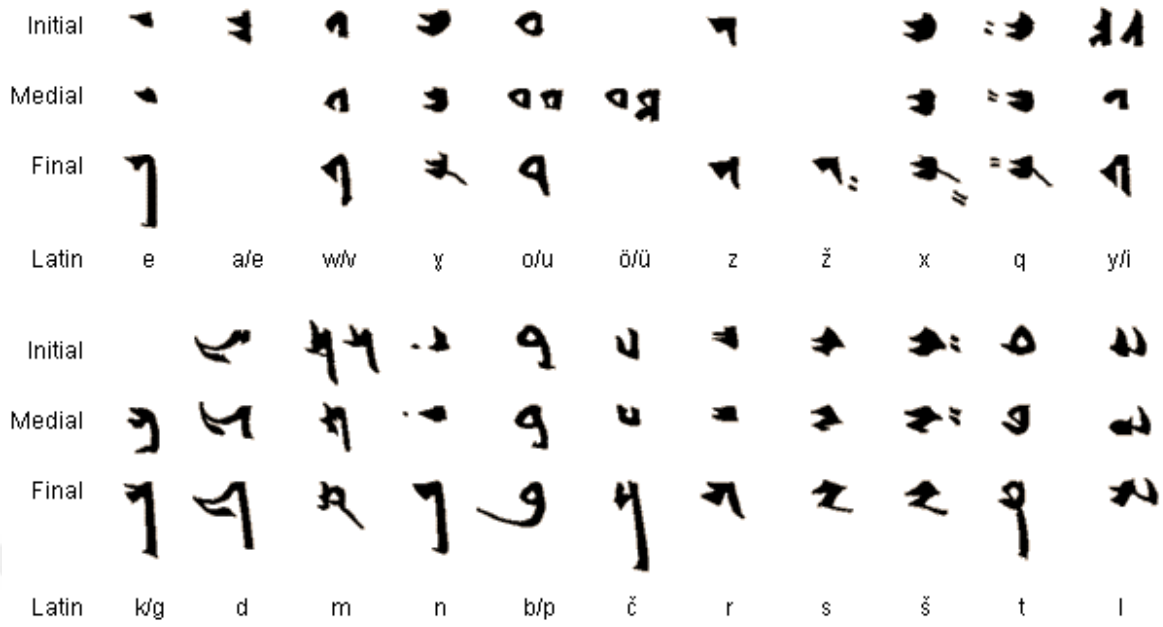

Kaynak : tr.wikipedia.org, 2022

Uygur harfleriyle yazılmış Toktamış Han Yarlığı adlı eserden bir bölüm :

Görsel 1.5 : Toktamış Han Yarlığı'ndan Bir Bölüm

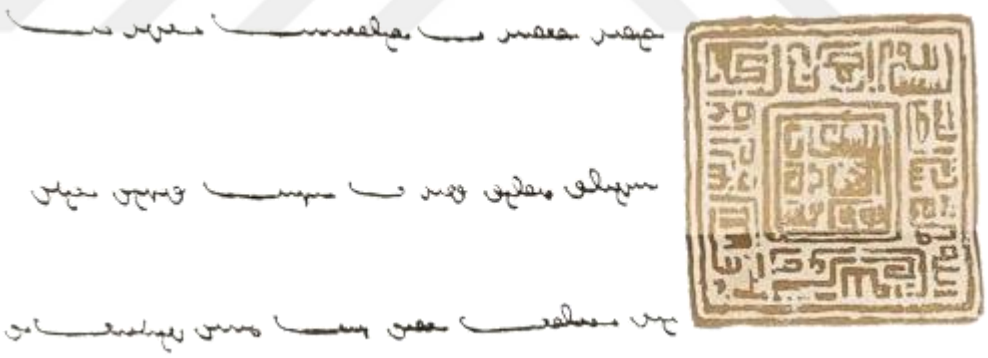

Kaynak : Obolenskim, 1850:72

1.6.2. Önemli Fonetik ve Morfolojik Özellikler

Harezm Türkçesi, her ne kadar Karahanlı Türkçesi temelinde oluşan bir Türkçe olsa da morfolojik ve fonetik olarak Karahanlı Türkçesinden ayrılmaktadır. Bu ayrılığın temel sebebi, eserlerin kaleme alındığı dönemdeki Oğuz - Kıpçak Türkçesine ait unsurlar ve yerli ağızların baskın olmasıdır. Kültürel alışveriş ve Türk halkının birbiriyle sürekli etkileşim içerisinde olması da bu durumu doğrulamaktadır.

Harezm Türkçesine ait önemli morfolojik ve fonetik özellikler şunlardır:

1. Kapalı e sesi / ė / Harezm Türkçesinde kullanılan ve ilk hecede korunan bir sestir. Bu kapalı / ė / ünlüsü ya **(ى) "y"** harfiyle ya da **"y"** harfinin üzerine üstün konularak yazılır. Eckmann, kapalı / ė / ünlüsüyle alakalı olarak bu sesin sürekli / e / - / i / olarak değiştiğini ve kapalı / ė / sesinin *Nehcü'l-Ferâdîs* adlı eserde yoğun olarak kullanıldığını belirtmiştir (Eckmann, 1988, s. 179).
   Örnek : *tė-, tėg-, yėti, ėşit-, ėlet-, ėt-, tėg, kėçe, ėl, bėr-* vb.
2. / w / "Çift Dudak" fonemi çoğunlukla korunmaktadır. / w / ~ / v / nöbetleşmesi görülmektedir. Nöbetleşmenin yanı sıra bu sese dönüştüğü örneklerde karşımıza çıkmaktadır.
   Örnek : *sawçı ~ savçı, sewün- ~ sevün-, tawar ~ tavar, suwsız ~ suvsız, suwsa- ~ suvsa-* vb.
   Bu örneklerin yanı sıra "Çift Dudak" / w / sesinin / f / sesine dönüştüğü örneklerde bulunmaktadır.
   Örnek : *öwke ~ öfke, yuwḳa ~ yufḳa* vb.

3. / ḍ / fonemi çoğunlukla korunmaktadır. Bu fonemin / y / sesine dönüştüğü örneklerde bulunmaktadır. Buradaki / y / sesine dönüşüm Oğuz – Kıpçak Türkçesine ait önemli bir özelliktir. Bazı örneklerde ikili kullanımlarda bulunmaktadır.
   Örnek : *ḳoḍ- ~ ḳoy-, keḍ- ~ key-, uḍı- ~ uyu-, ıḍ- ~ ıy-* vb.
4. Harezm döneminde kaleme alınmış eserlerde düzlük-yuvarlaklık uyumu yoktur. Genellikle örnekler iki şekilli olarak karşımıza çıkar.
   Örnek : *ėkindü ~ ėkündü, ḳorḳıt- ~ ḳorḳut-, toḳı- ~ toḳu-, uzın ~ uzun, yöri- ~ yörü-* vb.
5. Ayrılma durum eki korunmuştur. Örneklerde {+DIn} şeklinde karşımıza çıkar. Çok az da olsa Karahanlı Türkçesindeki şekli olan {+DA}'lı örneklere de eserlerde rastlanır.
   Örnek : *Mekkedin, kökdin, minberdin, ėwdin, taştın, ferişte*lerde biri vb.
   Bu örneklerin yanı sıra Oğuz-Kıpçak özelliği olan {-dAn}'lı örneklerde karşımıza çıkmaktadır.
   Örnek : *andan, bulutdan, ḥālden, közden, yerden* vb. (Argunşah & Sağol Yüksekkaya, Tarihi Türk Lehçeleri - Karahanlıca, Harezmce, Kıpçakça Dersleri, 2018, s. 181-194)
6. İkizleşme durumu vardır.
   Örnek : *iki > ėkki, sekiz > sekkiz, tokuz > tokkuz*
7. / ġ / sesi boğaz / h /'sine dönüşmüştür.
   Örnek : *yaġşı > yahşı* vb.

8. Ön seste bulunan / y / sesi korunmuştur.
   Örnek : *yıgaç (ağaç)* vb.
9. Birden fazla hecesi bulunan kelimelerin sonundaki {-G} sesleri genellikle korunmuştur. Ancak Oğuz-Kıpçak tesiriyle çok az da olsa {-G} sesinin düştüğü örneklerde karşımıza çıkmaktadır.
   Örnek : *saru ~ sarıġ, arı ~ arıġ, ulu ~ ulug* vb.
10. Çok nadir de olsa art damak / ķ / konsonantının sızıcılaşarak / ẖ / olduğu örneklerde bulunmaktadır.
    Örnek : *ķatun ~ ẖatun, aķsur- ~ aẖsur-, aķtar- ~ aẖtar-* vb.
11. Yönelme durumu {+GA} / {+KA} ekiyle sağlanır. Ancak bu ekin yanı sıra {+A}'lı şeklide örneklerde karşımıza çıkmaktadır.
    Örnek : *uştmaḥķa, közge, ėwinge, imāmġa, tilinge, köze, tile* vb.
12. Karahanlı Türkçesi döneminde kaleme alınmış eserlerde {+lIG} / {+lUG} olarak kullanılan isimden isim yapma ekindeki -G ünsüzü Harezm dönemi eserlerinde zaman zaman düşer. Bu düşmenin yanı sıra ikili kullanımlarda bulunmaktadır.
    Örnek : *sözlü, örtüglü, türlü ~ türlüg, atlı ~ atlıg* vb.
13. Kelime başında bulunan / t- / ünsüzü zaman zaman tonlulaşarak / d- / şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra ikili kullanımları da bulunmaktadır.
    Örnek : *dam ~ tam, dudak ~ tudak, delü ~ tėlbe, dara- ~ tara-, dė ~ tė-* vb.
14. Karahanlı Türkçesindeki kelime içerisinde bulunan / g / sesi, / v / veya / w / olarak karşımıza çıkmaktadır.
    Örnek : *taķağu ~ tağuk ~ taķuķ ~ tavuķ ~ tawuk, ķavun ~ ķağun* vb.
15. Karahanlı Türkçesinde çok az görülen -G belirtme durumu Harezm Türkçesi döneminde yazılmış eserlerde görülmemektedir. Harezm Türkçesinde belirtme durumu eki, isimlerden sonra {+nI}, daha seyrek olmakla birlikte {+I} ve teklik 3. kişi iyelik eklerinden sonra {+n} olarak kullanılır.
    Örnek : *köŋülni, sözni, teŋrini; ķolı, yöni, yüzi; buyruķın, közin, üçin* vb. (Argunşah, Harezm ve Kıpçak Türkçesi, 2020, s. 53-69)

1.7. HAREZM TÜRKÇESİ ESERLERİ

Harezm döneminde kaleme alınmış olan eserler Harezm Türkçesi ile oluşturulmuş eserlerdir. Harezm Türkçesi, Oğuz Türkçesi ve Kıpçak Türkçesinin karışıp kaynaşmasıyla meydana gelmiş bir Türkçedir. Bu nedenden dolayı Harezm Türkçesi yapısal olarak karma bir yapıya sahiptir. Harezm döneminde bahsi geçen Türkçe ile kaleme alınmış birden fazla eser bulunmaktadır. *Nehcü'l-Ferâdîs* bu dönemde kaleme alınmış ve Harezm döneminin özelliklerini tam anlamıyla yansıtan önemli eserlerden bir tanesidir.

Aşağıda *Nehcü'l-Ferâdîs* hakkında detaylı bilgi verilerek eserin özelliklerine, nüshalarına ve eser hakkında yapılan çalışmalara değinilmiş ayrıca dönemin diğer eserleri hakkında da bilgiler verilmiştir.

1.7.1. Nehcü'l-Ferâdîs (Uştmahlarnın Açuk Yolı)

Nehcü'l-Ferâdîs, Harezm Türkçesiyle kaleme alınmış, bünyesinde Kıpçak, Kaşgar, Oğuz lehçelerinin dil özelliklerini barındıran önemli bir eserdir. Eserin adı "Uştmaḫların Açuḳ Yolı", "Cennetlerin Açık Yolu" anlamına gelmektedir. Eser işlediği konu gereği, Türk yerleşim yerlerinde İslam dininin etkisini açıkça ortaya koymakla beraber dönemin ve yazıldığı bölgenin kültürel inceliklerini yansıtması dil açısından son derece önem teşkil etmektedir. *Nehcü'l-Ferâdîs* hakkında birden fazla çalışma yapılmasına rağmen, eserin yazılma tarihi, yazıldığı yer ve müellifi hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Konuyla ilgili olarak Zeki Velidi Togan, *Nehcü'l-Ferâdîs*'in müellifi hakkında net bir şey söyleyemeyeceğini belirtirken, Fuad Köprülü "şimdilik" koşulu ile eserin yazarını Mahmud bin Aliü's-Sarāyiü'l Bulgāriü'l-Kerderî olarak kabul etmiş ve Ahmet Caferoğlu'da bu görüşü desteklemiştir. Bunun yanı sıra eser hakkında araştırmacılar tarafından yapılmış ve kabul gören farklı görüşlerde bulunmaktadır. Bu görüşlere örnek olarak Mercanî, eserin müellifinin Mahmud bin Aliü's-Sarāyiü'l-Bulgāriü'l-Kerderî olduğunu belirtmiş ve eserde kullanılan dili "Osmanlı, Türkmen, Çağatay ve Kazakistan lisanlarına mübayin bir dil" olarak nitelendirmiştir. Mercanî'ye göre eserin dili Bulgarca, eski Volga Bulgar Türk devletinde konuşulan Türkçedir (Sağol, 2004, s. 312-342). Konuyla ilgili olarak Eckmann eserin yazılış yerinin Harezm bölgesinin olabileceğini belirtmiş, ilerleyen süreçte yeni belge veya nüshaların ortaya çıkmasıyla *Nehcü'l-Ferâdîs*'in yazılış yeri ve müellifi hakkında kesin bilgi sahibi olabileceğimizi ifade etmiştir. Bunun yanı sıra Eckmann, Harezm Türkçesi isimli yazısında eserin yazarının Mahmud b. Ali olduğunu belirterek 1358 yılından önce Saray ve Harezm'de kaleme alındığını belirtmiştir. (Eckmann, Harezm Türkçesi, Tarihi Türk Şiveleri, 1979, s. 188). Bu görüşe paralel olarak "*Türkçe El Kitabı*" adlı çalışmada eserin Mahmud bin Aliü's-Sarāyiü'l-Bulgāriü'l Kerderi tarafından, 1385 yılından önce Harezm ve Sarayda kaleme alındığını ifade edilmiştir (Gülensoy, 2000, s. 114-115, 425-426).

Eserin müellifi olarak adı zikredilen Kerderli Mahmud Harezm Türküdür. Müellif, Kerder şehrinde yetişip büyümesi ve bu bölgede eser vermesi sebebiyle Kerderli Mahmud olarak anılmıştır. Konuyla ilgili olarak Banarlı Nihad Sami, Kerder şehrinden "Kerder, Eski Harezm'de, bugün Kunya Ürgenç (Eski Ürgenç) denilen Ürgenç şehrinin şimal doğusunda bulunan bir şehirdir. Bu şehir İslam medeniyeti asırlarında Harzem'in sayılı kültür merkezlerinden biriydi. Devrin birçok ilim ve din adamları burada yetişmişti." şeklinde bahsetmiştir. (Sami, 1998, s. 356).

Eser, konu açısından değerlendirildiğinde dini nitelikte ve didaktik bir eserdir. Didaktik bir eser olması sebebiyle kullanılan dil sade, açık ve nettir. Bu eser, Kırk Hadisin İzahı amacıyla

mensur olarak kaleme alınmıştır. Eserde yazar, dini konuları işlerken konuyu açıklayıcı nitelikte menkıbeler ve hikâyeler de nakletmiştir. Eserin hatime kısmında müstensih, musannifin bu kitabı oluştururken istifade ettiği kaynakları sıralamıştır.

Kitap, dört bâb ve her bâbda onar fasıldan oluşmuştur. Bu bölümler "Hz. Peygamber'in Faziletleri, Hulefa-i Raşidin, Ehl-i Beyt ve Dört İmamın Faziletleri, Allah'a Yaklaştıran Ameller, Allah'tan Uzaklaştıran Ameller" şeklindedir.

İlk bâb olan **peyġāmberimüz 'aleyhi's-selāmnuñ fażāyili** "Hz. Peygamber'in Faziletleri" adlı bölümde Hz. Peygamberimiz (s.a.v)'in hayatından, ailesinden, faziletlerinden, peygambere vahiy gelmesinden, Ehl-i beytin Müslüman oluşundan, peygamber yakınlarının İslam dinine inanmayan kişilerden gördükleri eziyetlerden, Mekke'den Medine'ye yapılan göçten, peygamberin mucizelerinden, yaptığı savaşlardan ve vefatından bahsedilmektedir.

İkinci bâb olan **ḫulefā-yı rāşidîn taḳı ehl-i beyt taḳı tört imām fażāyiliniñ beyanı** "Ehl-i Beyt ve Dört İmamın Faziletleri" adlı bölümde Ehl-i Beyt ve Dört İmam'dan bahsedilmektedir. Bu bölümde Ehl-i Beyt, dört halife ve dört mezhep imamı ile ilgili olan olaylar ve erdemleri anlatılır. Bahsi geçen ilk dört halife hakkında tarihi ve biyografik açıklamalar bu bölümde bulunmaktadır. İlk imamlar, Hz. Peygamberin ashabı ve aile fertleri ikinci bâbın ana konusudur.

Üçüncü bâb olan **Ḥaḳ teʿālā ḥażretinġa yawunġu ʿameller** "Allah'a Yaklaştıran Ameller" adlı bölümde insanı Allah'a yaklaştıran ve Allah'a karşı yapılması gereken iyi amellerden bahsedilmektedir. Burada kulu Allah'a yaklaştıracak olan ameller, oruç, zekât, hac, anne babaya saygı, helâl rızık, sabır, fakirlere yardım etmek, itaat ve vaktin değerini bilmektedir.

Dördüncü bâb olan **Ḥaḳ teʿālā ḥażretidin yıratġu** ʿameller beyanı "Allah'tan Uzaklaştıran Ameller" adlı bölümde insanı Allah'tan uzaklaştıracak kötü amellerden söz edilmektedir. Burada Allah'tan kulu uzaklaştıracak kötü ameller haset, gurur, gaflet, zina, yalan, riya, içki, kan dökmek, faizcilik, intikamcılık vb.'dir.

Eserde her bir fasıl hadisle başlamaktadır. Bu durumu Gülden Sağol "Hadisin Türkçe tercümesi verildikten sonra, tanınmış İslam alimlerinin eserlerinden söz konusu hadisin manasını daha etraflı olarak aydınlatacak mahiyette mütalaalar, menkıbeler, hikayeler nakledilmektedir." şeklinde açıklamıştır (Sağol, Harezm Türkçesi ve Harezm Türkçesi İle Yazılan Eserler, 2002, s. 804-813).

Nehcü'l-Ferâdîs'in bilinen birkaç nüshası bulunmaktadır. Nüshalar arasında günümüze kadar eksiksiz bir şekilde ulaşan yalnızca tek bir nüshadır. Diğer nüshalar ya kaybolmuş ya da çalınmıştır. Bahsi geçen bu nüsha Zeki Veli Togan'ın 1928 yılında Yeni Cami Kütüphanesinde tespit etmiş olduğu 879 numarada bulunan Fezâilü'l-Mu'cizât adlı 222 varak (444 sayfa)'dan oluşan nüshadır. Bu nüsha İstanbul nüshası olarak da bilinmektedir. Nadjip her ne kadar bahsi geçen yazma adının Fezâilü'l-Mu'cizât olduğunu belirtmiş olsa da Zeki Velidi Togan'ın tespit

etmiş olduğu nüshanın ilk sayfasında "Taqı bu kitābke Nehcü'l-ferādīs at bėrdük, maʿnīsi uştmaḫlarnıng açuq yolı tėmek bolur." cümlesi yazmaktadır. Bu yazıdan yola çıkarak müellif kitap isminin Fezâilü'l-Mu'cizât olmadığını, asıl adının *Nehcü'l-Ferâdîs* olduğunu bizlere aktarmıştır. Bunun yanı sıra Nüshanın ilk sayfasında bulunan temellük kaydından yazmanın Mısır'dan getirildiği anlaşılmaktadır. Bu nüshanın tıpkıbasımı Janos Eckmann tarafından yapılmıştır (Türk & Arslan Erol, 2019, s. 7). Bahsi geçen bu nüsha müellifi hayattayken istinsah edilen, oldukça düzgün, edebi ananevi bir imla ile yazılmış ve baştan sona kadar Harezm lehçesine göre harekelenmiş tam bir nüshadır (Sağol, Nehcü'l-Feradis Üzerine, Zeynep Korkmaz Armağanı, 2004, s. 332). Bu nüshada Müellif adı, eserin yazıldığı yer ve yıla ait bir bilgi mevcut değildir. Hatimede yer alan kayda göre müstensihin Harezmli Muhammed b. Muhammed b. Hüsrev olduğu bilinmektedir. Yine aynı kayda göre eserin müstensihi Harezmli Muhammed b. Muhammed b. Hüsrev yazma işini müellifin ölümünden 3 gün sonra tamamladığı bilinmektedir. Yazmada geçen ilgili tarih 6 Cemaziye'l-Evvel 761 (M. 25 Mart 1360, Çarşamba)'ya denk gelmektedir. Bu durumda müellifin ölüm tarihi 22 Mart 1360, pazardır (Sağol, Harezm Türkçesi ve Harezm Türkçesi İle Yazılan Eserler, 2002, s. 809).

Eserle ilgili diğer nüshalar şunlardır;

Nehcü'l-Ferâdîs'in bilinen bir diğer nüshası tatar alimi olan Şihabettin Mercanî nüshasıdır. Bu nüsha 759 tarihinde Saray'da istinsah edildiği ve müellif adının kayıtlı olduğu bilinen bir nüshadır. Yazma bizzat Şihabettin Mercanî'nin kendi kütüphanesinde bulunan, kendisi tarafından ilim dünyasına tanıtılan ve daha sonrasında ortadan kaybolan bir yazmadır. 1877 yılının ağustos ayında Kazan'da düzenlenen 4. Rusya Arkeoloji Kongresi çerçevesinde düzenlenen sergide gösterime sunulan el yazmalarından on ikincisi *Nehcü'l-Ferâdîs*'tir. S.G. Vahidov'a göre de bu nüsha Mercanî'nin elinde bulunan ve daha sonra kaybolan nüshadır (Sağol, Harezm Türkçesi ve Harezm Türkçesi İle Yazılan Eserler, 2002, s. 809).

Paris nüshası eserin bilinen 3. Nüshasıdır. Bu nüsha Paris Bibliothèque Nationale'de 1020 numarada muhafaza edilmektedir. Tam bir nüsha olmamakla birlikte eserin başı ve sonu eksiktir. Bu nüsha Yeni Cami nüshasında olduğu gibi harekeli değildir. Yazılış yeri ve tarihi konusunda herhangi bir bilgi nüsha içerisinde geçmemektedir. Nüsha Janos Eckman tarafından tanıtılmıştır. Prof. Dr. Gülden Sağol, *Nehcü'l-Ferâdîs*'in bu iki nüshasının tenkitli metnini ve sözlüğünü hazırlamıştır (Türk & Arslan Erol, 2019, s. 8). Nüsha, birinci bâbın üçüncü faslının son kısmı ile başlamakta, üçüncü bâbın ikinci faslı ile sona ermektedir (Sağol, Harezm Türkçesi ve Harezm Türkçesi İle Yazılan Eserler, 2002, s. 809).

Nehcü'l-Ferâdîs adlı eserin bir diğer önemli nüshası Yalta Nüshasıdır. Yıl 1928'de Kırım'da bir sahafta bulunmuştur. Nüshada yazılış yeri ve müellifi belirtilmemiştir. Nüsha, Müze müdürü Yakup Kemal tarafından tanıtıldıktan sonra ortadan kaybolmuştur. Eksik bir nüshadır,

eserin yalnızca ilk iki bâbını ihtiva etmektedir. Kasım Bin Muhammed tarafından istinsah edilmiştir.

Kazan nüshalarının ilki Kazan Devlet Üniversitesi Kütüphanesinde 60261 numarada muhafaza edilmektedir. 2, 21-23, 27-28, 30, 265, 267 varakları farklı yazı ile yazılmış ve nüshaya sonradan eklenmiştir. Bazı sayfalar ise eksiktir. İkinci nüsha Kazan Devlet Üniversitesi Kütüphanesinde 3060 numarada muhafaza edilmektedir. Yazmanın tamamı 28 varaktan oluşmaktadır. Her sayfasında 29 satır bulunmaktadır. Bir diğer nüsha Kazan Devlet Pedagoji Enstitüsünde 12100 numarada muhafaza edilmektedir. İlk sayfaları eksik olan bu nüsha, 1771-1772 yıllarında Feyzullah Caferoğlu tarafından istinsah edilmiştir. Bu nüsha toplam 532 sayfadır. Esere birkaç varak daha sonradan eklenmiştir.

Bir diğer önemli nüsha Leningrad nüshalarıdır. Bahsi geçen nüshalar İlimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'ndedir. Bu iki nüsha Vahidov kütüphanesinden getirilmiştir. İslamov eserin bunlar dışında Leningrad (Petersburg) İlimler Akademisinde iki nüshasının daha bulunduğunu bildirmektedir. Samoyloviç, *"Cuci Ulusu ve Altın Ordu Edebi Dili"* adlı çalışmasında Leningrad'daki Ulūm Akademisi Şarkiyat Enstitüsü'ne hediye olarak verilen yazma kitaplar arasında *Nehcü'l-Ferâdîs*'in üç nüshasının bulunduğunu bildirmiştir (Türk & Arslan Erol, 2019, s. 8).

Nehcü'l-Ferâdîs üzerine yapılmış birden fazla çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan ilk olanı tezimizin hazırlık aşamasından bitinceye kadar yararlandığımız (*Nehcü'l-Ferâdîs* Cennetlerin Açık Yolu / Kerderli Mahmut ; Çeviren: Bilâl Aktan. Ankara : Türk Dil Kurumu, 2017.) isimli çalışmadır. Hazırlanmış olan bu çalışma değerli tez danışmanı hocam Bilâl Aktan tarafından hazırlanarak bilim dünyasının hizmetine sunulmuştur. Aktarma sırasında *Nehcü'l-Ferâdîs*, [Önsöz J. Eckmann], TDK Tıpkıbasımlar Dizisi Nu : 35, Ankara, 1956, XIV+444 s.) esas alınmıştır. Bu nüshanın tercih edilme sebebini Aktan "*Bilinen yazmalar arasında en hacimli, eksiksiz metin bu yazmada bulunmaktadır. Metnin harekeli olarak yazılması ve yazarının henüz sağlığında iken istinsah edilmiş olması da bu yazmayı seçmemizin bir başka sebebi olmuştur.*" şeklinde açıklamıştır. Çalışmada okuyucuların asıl metinle karşılaştırma yapabilmeleri ve okuyuculara kolaylık sağlanabilmesi için sayfa numaraları köşeli ayraç [ ] ile gösterilmiştir. Eserde, Arapça olarak geçen Ayet ve hadislerin metinlerine yer verilmemiştir. Yalnızca ilgili metinlerin günümüz Türkçesine ait karşılıkları verilmiştir. Verilmiş olan Ayetlerin anlamları eğik yazı ile yazılıp sure adı ve ayet numarası ayraç içerisinde gösterilmiştir. Eser genel hatlarıyla değerlendirildiğinde toplam 284 sayfadan oluşmaktadır. 284 sayfanın aktarma dışında kalan bölümünü ön söz, kısaltmalar, giriş ve kaynaklar oluşturmaktadır. Giriş bölümü toplam 2 ana 4 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlıklar altında Kerderli Mahmud'un hayatı, *Nehcü'l-Ferâdîs*'in konusu, yazılış yeri ve tarihi, dili ve üslubu, *Nehcü'l-Ferâdîs*'in yazmaları işlenmiştir.

Bu eserin yanı sıra tezimize kaynaklık eden bir diğer önemli çalışma Aysu Ata'nın hazırlamış olduğu dizin – sözlük[10] çalışmasıdır. Eser genel hatlarıyla incelendiğinde toplam 501 sayfa ve 4 bölümden oluşmaktadır. Eserde önsöz verilmiştir. Bunun yanı sıra çalışmanın ilk bölümü olan "Giriş" bölümünde *Nehcü'l-Ferâdîs*'in fonetik ve morfolojik özelliklerine değinilmiştir. "Dizini Yayımlarken" isimli ikinci bölümde *Nehcü'l-Ferâdîs*'te yapılan yanlış - eksik okumalara, gereksiz eklemelere, müstensih yanlışlıklarına, Türkçe - yabancı kelimelerdeki tutarsız okumalara değinilmiştir. "Kısaltma ve İşaretler" başlığı altında çalışmada geçen kısaltmalar verilmiştir. Çalışmanın en geniş ve hacimli bölümünü dördüncü bölüm olan "dizin-sözlük" kısmı oluşturmaktadır. Ata, dizin – sözlük bölümünü oluştururken Kutadgu Bilig – İndex sırasını esas almıştır. Yazar, şahıs ve yer adlarını Dizin – Sözlük başlığı altında bulunan Özel Adlar Dizini altında incelemiştir. Çalışmanın dizin – sözlük bölümünü oluşturan sayfalar iki sütun halindedir. Eserde geçen ve madde başı olarak dizine alınmış sözcükler koyu olarak verilmiştir. İki anlamı olan sözcüklerin yanlarına parantez açılarak kaçıncı anlamda kullanıldığı belirtilmiştir. Madde başlarının kökenleri Türkçe olanlar dizinde belirtilmemiş yalnızca kökeni yabancı olan madde başlarının köken bilgisi verilmiştir. Madde başının hangi anlamlara geldiği dizin sözlük içerisinde belirtilmiş ancak hangi sayfada hangi anlamla kullanıldığı belirtilmemiştir. İsim veya fiil fark etmeksizin madde başlarının geçtiği sayfalar ve satır numaraları belirtilmiştir.

Bu çalışmaların yanı sıra *Nehcü'l-Ferâdîs* adlı eser üzerine yapılmış diğer çalışmalar şu şekildedir:

1. Yakub Kemal, Tyurko-tatarskaya rukopis' XIV veka "Nehju'l-feradis", Önsözü yazan: A. Samoyloviç, Yaltinskiy Ob'edinennıy Kraevedçeskiy Muzey, Simferopol, 1930.
2. Ali Fehmi Karamanlıoğlu "Nehcü'l-Feradis'e Dair", Türk Dili IV (1995), s. 556-558.
3. Ali Fehmi Karamanlıoğlu "Nehcü'l-Feradis'in Dil Hususiyetleri I", Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XVI (1968), 55-72; II: XVII (1969), 33-56; III: XVIII (1970), 57-80; IV: XIX (1971), 145-170.
4. Aysu Ata, Nehcü'l-Ferādįs. Uştmahlarnıñ Açuq Yolı (Cennetlerin Açık Yolu), III. Dizin-Sözlük, TDK Yay. 518, Ankara 1998.
5. Gülden Sağol, Nehcü'l-Ferādįs: İlk İki Bap (Giriş-Tenkitli Metin-Sözlük-DizinArapça İbareler), Basılmamış Doçentlik Çalışması, 1998.
6. Janos Eckmann, (Yay. Semih Tezcan ve Hamza Zülfikar) Nehcü'l-Ferādįs. Uştmahlarnıñ Açuq Yolı (Cennetlerin Açık Yolu), I.Metin II. Tıpkıbasım, TDK Yay. 518. Ankara, 1995.

[10] Ata, A. (1998). Nehcü'l Ferādīs III Dizin Sözlük. Türk Dil Kurumu Yayınları (1st ed.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

7. Janos Eckmann, “Nehcü’l-Ferādįs’in Bilinmeyen Bir Yazması”, TDAY-Belleten 1963, Ankara 1988, s. 157-159.
8. Nehcü’l-Feradis: Tıpkıbasım, I, Önsözü yazan: Janos Eckmann. Türk Dil Kurumu Tıpkıbasımlar Dizisi 35. Ankara, 1956.
9. Osman Nedim Tuna, “Studies on Nahju’l-Ferādis: A Method for Turkic Historical Dialectology”, Ph. D. Thesis University of Washington, 1968.

1.7.2. Mukaddimetü’l-Edeb

Yazılmış olan bu eser Harzemşahlar Devleti hükümdarı olan Atsız bin Anuş Tigin’e sunulmak üzere sözlük olarak kaleme alınmıştır, eserin yazarı Mahmud bin Ömer ez Zemahşerî’dir. Eser, Arapça öğrenmek isteyenler için kaleme alınmış bir sözlüktür. Bu sözlük, “İsimler, Fiiller, Harfler, İsim Çekimi, Fiil Çekimi” olmak üzere toplam 5 bölümden meydana gelmektedir. Eski Türkçe ve Orta Türkçe dönemi sözlüklerinde geçmeyen pek çok kelimenin yer aldığı *Mukaddimetü’l-Edeb* eseri *Dîvânü Lügâti’t-Türk*’ten sonra Orta Türkçe döneminin en zengin kelime hazinesini bünyesinde barındırır. Bu eserin toplam 20 nüshası bulunmaktadır (Ata A. , 2014, s. 39). Bu nüshalar şu şekildedir:

1. Yozgat Kütüphanesi
2. Berlin Devlet Kütüphanesi
3. Paris Supplément turc
4. Şuster Nüshası
5. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi
6. Rampur Saray (Rezâiye) Kütüphanesi
7. Topkapı Sarayı, Ahmed III, 2243
8. Topkapı Sarayı, Ahmed III, 2740
9. Topkapı Sarayı, Ahmed III, 2741
10. Millet Kütüphanesi
11. Beşir Ağa Kütüphanesi
12. Damat İbrahim Paşa Kütüphanesi
13. Atıf Efendi Kütüphanesi
14. İstanbul, Yeni Cami Kütüphanesi
15. İstanbul Arkeoloji Müzesi
16. Manisa Kütüphanesi

17. British Museum

18. Kastamonu Kütüphanesi

19. Özbekistan-Hive nüshası

20. ÖzbekistanTaşkent nüshası

Mukaddimetü'l-Edeb adlı eser üzerine yapılmış bazı çalışmalar liste halinde aşağıda belirtilmiştir:

1. AĞCA, E. (2018). Mukaddimetü'l Edeb'de Leksik Denkler. Presented at the X. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, Eskişehir.
2. GÜNAY, N. (2015). Muhtasar Mukaddimetü'l Edeb İnceleme Metin İndeks . Parafiks Kitap (2nd ed.). Parafiks Kitap.
3. GÜNER, N. (2008). Mukaddimetü'l-Edeb grameri (M.S. thesis). ERCIYES UNIVERSITY.
4. KAÇALİN, M. S. (2009). Mukaddimetü'l-Edeb -Moğolca-Çağatayca Çevirinin Sözlüğü. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları (1st ed.). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
5. YILMAZ ÇAL, G. (2008). Divanu Lügati't-Türk'te ve Mukaddimetü'l Edeb'deki Giyim Kuşam Kelimeleri . Presented at the Uluslararası Kaşgarlı Mahmud Sempozyumu, Rize.

1.7.3. Kısasü'l-Enbiya

Eser, adından da anlaşılacağı üzere peygamber kıssalarını konu alan siyer-i nebev-î türünde bir eserdir. Başta Hz. Muhammed olmak üzere İslam dininin doğruladığı diğer peygamberler ile ʿAvac bin Annak, Harut ve Marut gibi Kuran'da da adı geçen bazı kıssaları içermektedir. Eserde toplamı 484 dize tutan 43 Türkçe şiir bulunmaktadır. Kısasü'l-Enbiya, Nāṣırü'd-dīn bin Burhānü'd-dīn Rabġūzī tarafından 1310 yılında yazılmış ve Naṣırü'd-dīn Toḳ Buġa'ya sunulmuştur. Eserin yazarı hakkında kendi açıklamasından başka bir bilgi bugüne kadar bulunamamıştır. Eserin toplam 5 nüshası bulunmaktadır. Bu nüshalar aşağıdaki gibidir (Ata A. , Harezm - Altın Ordu Türkçesi, 2002, s. 18):

1. London, British Museum Add. 7851
2. Leningrad Nüshaları
   2.1. Leningrad. PubJic Library. T.H.C. 71 (16. yy?).
   2.2. Leningra d, Or. lnst. C24S (1600).
   2.3. Leningrad. Public Library Dom 507 (Kaufman derlernesi, 17. yy).
   2.4. Leningrad. Or. Inst. 045 (18 yy).
   2.5. Leningrad. Or. Inst. D46.

2.6. Leningrad, Or. Inst. D43

3. İsveç Nüshaları
4. Paris Nüshası
5. Bakü Nüshası

Kısasü'l-Enbiya adlı eser üzerine yapılmış bazı çalışmalar liste halinde aşağıda belirtilmiştir:

1. BAYRAKTAR ERTEN, N. (2014). Üç Kısasü'l Enbiya Nüshasına Göre Deve Sözcüğünün Eski Anadolu Türkçesindeki Anlam, Kavram ve Biçim Alanı. Deve Kitabı, 301–319.
2. BUDU, M. 2021. Türkçe Kısasü'l-Enbiyâ Tercümeleri ve Ebû İshâk İbrâhîm B El-Mansûr B Halefi'l-Müzekkir En-Nisâbûrî nin Kısasü'l-Enbiyâ'sının Türkçe Tercümesi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 60, 1, 71–95.
3. CANAN YILDIZ, S. (2017). Rabguzî'nin Kısasü'l-Enbiyâsında İkili Kullanımlar. Turkish Studies, 12(Volume 12 Issue 22), 199–214.
4. CİN, A. (2010). Rabguzi'nin Kısasü'l Enbiyası'nın Tahran Nüshası . Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic , 5(1), 227–235.
5. ÖZKAN NALBANT, B. (2015). Bazı Türkçe Kısasü'l Enbiyalara Göre Adem'in Dili. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, *28*(28), 69–77.

1.7.4. Muînü'l-Mürîd

Muînü'l-Mürîd adlı eser mütekarip vezninde 407 dörtlükten ibarettir. Eser dini bilgileri öğretmek amacıyla kaleme alındığı için edebi bir değeri bulunmamaktadır. Bilinen tek nüshası Bursa'da bulunan Orhan Kütüphanesi'ndedir. Bu nüshanın fotoğrafları Agah Sırrı Levend tarafından Türk Dil Kurumuna bağışlanmıştır. Tamamı 26 varak olan nüshanın her sayfasında 16, 17 satır yer almaktadır. *Muînü'l-Mürîd*'in bu nüshasında *Cevāhirü'l-Esrār* adlı eserden alınmış yedi dörtlük ile kime ait olduğu belli olmayan kıssa ve dizeler de bulunmaktadır. Eserin kenarına yazılmış olan bu eklemelerin kim tarafından, ne zaman yapıldığına dair herhangi bir veri bulunmamaktadır. Eser 1313 yılında kaleme alınmış olup müellifi Şeyḫ Şeref Ḫāce'dir (Türk & Arslan Erol, 2019, s. 10).

Muînü'l-Mürîd adlı eser üzerine yapılmış bazı çalışmalar liste halinde aşağıda belirtilmiştir:

1. Ali Fehmi Karamanlıoğlu, Şeyh Şeref Hāce, Muînü'l-Mürîd. Transkripsiyonlu Metin-Dizin-Tıpkıbasım. İstanbul: Beşir Kitabevi, 2006. (Bu çalışmayı tamamlayamadan 1973

yılında vefat eden Karamanlıoğlu'nun ardından Osman. F. Sertkaya malzemeyi olduğu gibi yayımlamıştır.)

2. Recep Toparlı-Mustafa Argunşah, Muînü'l-Mürîd. Ankara: TDK Yay. 2008.

1.7.5. Satır Arası Kur'an Tercümeleri

Satır Arası Kur'an Tercümeleri, adından da anlaşılacağı üzere Kuran'ın Harezm Türkçesi ile kaleme alınmış tercümesidir. Bu yazma İstanbul Süleymaniye Kütüphanesinde bulunan Hekimoğlu Alipaşa bölümündedir. Eser harekesizdir ve toplam 583 varaktan oluşmaktadır. Yazmanın 1363 yılında istinsah edildiği bilinmektedir. Her sayfa toplam 18 satırdan oluşmaktadır. Bu satırlardan 9'u Arapça 9'u Türkçedir. Bahsi geçen eser üzerine Gülden Sağol çalışmıştır. Eserler ilgili yapılmış çalışmalar aşağıdaki gibidir:

1. Gülden Sağol, An Inter-linear Translation of the Qur'an Into Khwarazm Turkish = Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Facsimile Section One:1b-300b. III, Sources of Oriental Languages and Literatures 36, Turkish Sources XXXIII, Harvard University The Department of Near Eastern Language and Civilizations, 1996; Section Two: 301b-587b. III, Sources of Oriental Languages and Literatures 46, Turkish Sources XXXIX, Harvard University, 1999.
2. Gülden Sağol, An Inter-linear Translation of the Qur'an Into Khwarazm Turkish = Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: Introduction and Text. I, Sources of Oriental Languages and Literatures 21, Turkish Sources XIX, Harvard University The Department of Near Eastern Language and Civilizations, 1993.
3. Gülden Sağol, Glossary. An Inter-linear Translation of the Qur'an Into Khwarazm Turkish = Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi: II, Sources of Oriental Languages and Literatures 26, Turkish Sources XXIII, Harvard University The Department of Near Eastern Language and Civilizations, 1995

1.7.6. Hüsrev ü Şirin

Hüsrev ü Şirin (HŞ), Altın Ordu Şairi Ḳuṭb tarafından Altın Ordu hükümdarı Tını Beg Han ile eşi Melike Hatun adına yazılmış bir mesnevidir. Yazılış tarihi 1341 veya 1342 olarak tahmin edilmektedir. Ḳuṭb, eserini aynı addaki Nizamî'nin mesnevisinden tercüme etmiştir. Ancak esere yapılan ilaveler ve eserin hacmi bakımından kelimesi kelimesine bir çeviri olmadığı anlaşılmakta ve Ḳuṭb'un şairlik yeteneği de ortaya çıkmaktadır. Ḳuṭb, *HŞ*'in Farsça orijinalinden farklı tarihî ve içtimaî ilişkileri eserine katarak bu unsurlarla onu Altın Ordu halkının hayatına uygun hale sokmuştur[11].

[11] J. Eckmann, "Kıpçak Edebiyatı", Türk Dünyası Edebiyatı (Çeviren: H. Açıkgöz), Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı 1991, s. 47 (Ata A. , 2002, s. 38).

Altın Ordu sahasında yazıldığı bilinen ilk edebî eser olan *HŞ*"in bugüne kadar gün ışığına çıkan tek nüshası Paris Bibliothèque Nationale (Mss. Turcs A.F. 312)'dadır. Bu nüsha 1383 yılında Berke Fakih adlı bir Kıpçak tarafından İskenderiye'de Altın Boga adına istinsah edilmiştir. Eserin sonunda esas metnin dilinden farklı olmayan 66 beyitlik ilavede müstensih şu bilgileri vermektedir[12]:

Bitidim kitābnı ḥaṭāsın baḳıp

Bu zaḥmet çekgenim bilgeysen aḳıp

Ataġım ma Berke Faḳīh tip ancak

Özüm mü'min ve müslim aslım ḳıpçaḳ

…

Munuŋ birle meşhūr Mışırda özüm

Faḳīh tip ayurlar ay iki közüm

Altın Buġa atlıġ bir big ḳatında

Turur men mülāzım uş ḫıdmatında

Tārīḫ yiti yüz seksen bişinde

Sefer ayının͡g yigirmi bişinde

Yol üzre ni bolsa bitidim kitāb

Ḫatımnı ża'īf tip ḳılmaġıl 'iṭāb

Hüsrev ü Şirin adlı eser üzerine yapılmış bazı çalışmalar liste halinde aşağıda belirtilmiştir:

1. Abdülkadir İnan, "Kutb'un Husrev ü Şirin'inden Örnekler", Türk Dili-Belleten III,No: 14-15, Ankara 1951, s. 5-21.
2. Ananiasz Zajaczkowski, La Plus Ancienne Version Turque du Husräv u Şîrîn de Qutb. I: Texte, II: Facsimile, III: Vocabulaire. Polska Akademia Nauk Komitet Orientalistyczny. Warszawa, 1958-1961.
3. Necmettin Hacıeminoğlu, Kutb'un Husrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri. İstanbul Üniversitesi Yayınları 1378, İstanbul 1968.

[12] Hacıeminoğlu N. (2000). Kutb'un Hüsrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları:573, s. IX (Ata A. , 2002, s. 38).

1.7.7. Muhabbet-nâme

Mesnevî tarzında kaleme alınmış hacimli bir manzumedir. "Nâme" adı verilen 11 kısa bölümden oluşmuştur. Eserin içeriğinde "kıt'a" adı verilen gazeller de bulunmaktadır. Mefâîlün mefâîlün feûlün vezniyle yazılmıştır (Köprülü M. F., 1928, s. 361).

Muhabbet-nâme'nin yazarı, Harezmî mahlasını taşımaktadır. Asıl adı bilinmemektedir. Harezmî mahlâsı, kendisinin Harezmli olduğunu kesin olarak göstermektedir[13].

Eserin, biri Uygur harfleri ile olmak üzere dört nüshası vardır (Türk & Arslan Erol, 2019, s. 12):

1. British Museum Or. 8193'te Uygur harfli bir mecmuanın arasındadır. Bu nüsha V. V. Barthold tarafından bilim dünyasına tanıtılmıştır. Barthold'a göre bu nüsha Emįr Celāle'd-dįn Fįrūz Şāh adına yazılmıştır.
2. British Museum Add. 7914'te Arap harfli bir mecmuanın arasındadır.
3. İstanbul Millet Kütüphanesinde Arapça bir tefsirin haşiyesindedir. Ketebe kaydı olmayan bu nüsha hakkında ilk olarak Fuat Köprülü bilgi vermiştir.
4. İstanbul Millet Kütüphanesi, Ali Emirî, Manzum No: 949

Muhabbet-Nâme adlı eser üzerine yapılmış bazı çalışmalar liste halinde aşağıda belirtilmiştir:

1. Sir G. Clauson, "The Muhabbat-nāma of Xwārazmî", CAJ, VII (1962), 241-255. Çevirisi: Ayşe Gül Sertkaya (2009), "Hvārezmî'nin Muhabbet-nāme'si", İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, XXXVII, 2007, 191-207.
2. T. Gandjei, "Il 'Muhabbet-nāme'di Horezmî" Annali dell' İstituto Universitario Orientale di Napoli, Nuova Serie, VI (1957), 131-161; VII (1958), 135-166.
3. T. Gandjei, "Il lessico del 'Muhabbet-nāme', Annali dell' İstituto Universitario Orientale di Napoli, Nuova Serie, VIII (1959), 91-102.

1.7.8. Dâsitân-ı Cümcüme (Cümcüme-Nâme)

Dâsitân-ı Cümcüme veya (Cümcüme-Nâme), Hüsâm Kâtib tarafından edebî bir gaye güdülmeden geniş halk kitleleri için Altın Ordu'da 770 / 1368 – 1369 yılında mesnevi şekli ile yazılmış dinî – lirik bir hikâyedir (Ata A. , Çağatay Türkçesinin İlk Devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi İkinci Baskı, 2016, s. 56).

Dâsitân-ı Cümcüme, nazım şekli, vezni ve muhtevası bakımından Attar'ın aynı isimli eserinden tercümedir. Fakat İsa peygamber ile Kesikbaş hikâyesini anlatan bu eser, cennet ve

[13] Ercilasun AB. (2004). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Birinci Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları (Özkan, 2021, s. 41).

cehennem konularının daha ayrıntılı olarak ele alınması ile asıl metinden ayrılmaktadır (Ata A. , Çağatay Türkçesinin İlk Devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi İkinci Baskı, 2016, s. 56).

Eser, 1548 yılında Kırım Han'ı Sahib Giray bin Hacı Giray'ın emri ile Harezm-Altın Ordu Türkçesinden Anadolu Türkçesine çevrilmiştir. Samoyloviç[14] eserin Leningrad Asya müzesinde iki nüshasının daha bulunduğunu bildirmektedir. Cümcüme-nāme'nin XVI-XVII. yüzyıl Çağatay Türkçesine tercüme edilmiş nüshası Paris Bibliothèque Nationale'dedir. 1872'de eserin tam metnini ihtiva etmeyen neşri, Hikāyet-i Cümcüme Sultan fi Nevbet-i İlyas Aleyhisselām adıyla Kazan'da yapılmıştır.

1.7.9. Mirac-nâme

Gerek dil ve üslup gerekse işlediği konu açısından *Nehcü'l-Ferâdîs*'e benzeyen Miʿrac-Nâme (Miʿrāc-Nāme, MR), anonim bir eserdir. Mirac olayını anlatan bu eser, konuların sıralanışı itibarıyla *Nehcü'l-Ferâdîs* ile aynı olmakla beraber sadece gök tasviri konusundaki ayrıntılarda ayrılmaktadır. Eserin mukaddimesinde bu kitabın *Nehcü'l-Ferâdîs* veya Nehecü'l-Ferâdîs adlı bir eserden tercüme edildiği ifade edilmektedir (Ata A. , Çağatay Türkçesinin İlk Devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi İkinci Baskı, 2016, s. 56).

Eckmann, buna dayanarak *Miʿrâc-Nâme*'nin Farsça yazılmış *Nehcü'l-Ferâdîs*'ten tercüme edilmiş olabileceği üzerinde durmuştur[15].

Mirac-Nâme'nin Uygur harfleri ile yazılmış tek nüshası Paris Bibliothèque Nationale (Suppl. Turc No:190, 1v-69r) bulunmaktadır[16]. Bu nüsha Malik Bahşı tarafından 840/1436'da Herat'ta istinsah edilmiştir. XV. yüzyılın ilk yarısında istinsah edilen bu eser, bir XIV. yüzyıl eseri olarak kabul edilmektedir[17]. Köprülü de bu eserin Timur devrine ait olması ihtimalini vurgulamaktadır[18]. *Mirac-nâme* üzerine yapılmış çalışmalar aşağıdaki gibidir:

1. Courteille AP. (1882). "Miradj Nameh, publie poul la premiere fois d'apres le manuscrit ouggour de la Bibliothèque Nationale", Publications de l'Ecole des Languages Orientales vuvantes, II. Serie, cilt VI, Paris.
2. Doğan, C. (2018). Mirâc-nâme Harezm Türkçesiyle mi yazılmıştır . Türkoloji Dergisi, 22(1), 52–98.

[14] Samoyloviç, A. N. (1935). "Cuci Ulusu veya Altın Ordu Edebî Dili", Türk Dili, S.12 (Türk & Arslan Erol, 2019, s. 13).
[15] Eckmann J. (1991). "Kıpçak Edebiyatı", Türk Dünyası Edebiyatı, (Çeviren: H. Açıkgöz), Ankara, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, s. 57 (Ata A. , Çağatay Türkçesinin İlk Devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi İkinci Baskı, 2016, s. 54).
[16] Blochet E. (1932). Catalogue des Manuscripts turcs, C.I, Paris, s.254 (Ata A. , Çağatay Türkçesinin İlk Devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi İkinci Baskı, 2016, s. 54).
[17] Çağatay S. (1963). Türk Lehçeleri Örnekleri. VIII. yüzyıldan XVIII. yüzyıla kadar Yazı Dili, (İkinci Baskı) Ankara, s. 175 (Ata A. , Çağatay Türkçesinin İlk Devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi İkinci Baskı, 2016, s. 55).
[18] Köprülü F. (1945). "Çağatay Edebiyatı", İslâm Ansiklopedisi, C. III, 24. cüz, İstanbul, s. 279 (Ata A. , Çağatay Türkçesinin İlk Devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi İkinci Baskı, 2016, s. 55).

İKİNCİ BÖLÜM
NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN SÖZ VARLIĞI ÇÖZÜMLEMESİ

2.1. EVREN, ZAMAN

Söz varlığı çözümlemesi bölümünün ilk ana başlığı olan "evren, zaman" başlığı 8 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlık altında değerlendirilebilecek toplam 239 sözcük tespit edilmiştir. Bahsi geçen sözcüklerden 116'sı Türkçe, 71'i Arapça, 22'si Arapça + Türkçe, 15'i Farsça, 12'si Türkçe + Arapça, 3'ü ise Farsça + Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 420 sıklık derecesiyle *kün* 'gün, gündüz' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle 90 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilmiş olan 90 sözcük arasından ilk 20 sözcük alfabetik sırayla şu şekilde sıralanmıştır: *aqar arıq* 'akarsu:', *arġu vaqt* 'dinlenme zamanı:', *ʿarife tüni* 'dinî bayramlardan önceki gün:', *ʿaşūra kün* 'muharrem ayının 10. günü:', *beqā* 'sonsuzluk:', *bıldır* 'geçen yıl:', *bıldurġı* 'bir önceki yılki, geçen yılki:', *bıldurqı* 'bir önceki yılki, geçen yılki:', *bilmek küni* 'zu'l-hicce ayının dokuzuncu güni:', *bulut* 'bulut:', *cāhiliyyat* 'islamdan önceki devir:', *cezīre* 'ada:', *Cūdī tağı* 'cudi dağı:', *cumādā'l-āḫir* 'arap aylarının altıncısı:', *cumāda'l-ūlā* 'arap aylarının beşincisi:', *çahārşenbe* 'çarşamba:', *çerig vaqt* 'seferberlik zamanı:', *dāru'l-fenā* 'bu dünya:', *dehr* 'dünya:', *dem ʿan:* Eserde geçen 'son zaman' anlamındaki *āḫir zamān* sözcüğünün *āḫir zamāna*, 'arife günü' anlamındaki *ʿarifa küni* sözcüğünün *ʿarife tüni*, 'bir önceki yılki, geçen yılki' anlamındaki *bıldurġı* sözcüğünün *bıldurqı*, 'bulut' anlamındaki *bulıt* sözcüğünün *bulut*, 'bu dünya' anlamındaki *dāru'l-fenā* sözcüğünün *dāru fenā, dāru'l-fenā*, 'ikindi vakti, ikindi' anlamındaki *ėkindü* sözcüğünün *ėkindük*, 'sabah' anlamındaki *erte* sözcüğünün *ertesi*, 'sıcak' anlamındaki *isig* sözcüğünün *issig*, 'gölge' anlamındaki *kölge* sözcüğünün *kölige*, 'gün, gündüz' anlamındaki *kün* sözcüğünün *kündüz*, 'karanlık' anlamındaki *qarañgġu* sözcüğünün *qarañgqu, qarañgquluq*, 'kuyu' anlamındaki *quḍu* sözcüğünün *quḍuġ, ḳuḍuq, quyuġ*, 'seher vakti' anlamındaki *seḥer* sözcüğünün *seḥer vaqti*, 'su' anlamındaki *suv* sözcüğünün *suw*, 'tepe' anlamındaki *tepe* sözcüğünün *töpe*, 'vakit, zaman' anlamındaki *vaḫt* sözcüğünün *vaqt*, vaqit, 'mağara' anlamındaki *yawuq* sözcüğünün *ġār*, 'yıldız' anlamındaki *yılduz* sözcüğünün *yulduz*, 'zaman, vakit, süre' anlamındaki *zamān* sözcüğünün *zamāna*, 'gün batımı sonrası vakti' anlamındaki *zavāl vaqt* sözcüğünün ise *zavāl vaqtı* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür.

İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 44 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te "evren, zaman" başlığı altında incelenen diğer alt başlıklar şu şekildedir:

2.1.1. Gökyüzü, Gezegenler

Nehcü'l-Ferâdîs'te "gökyüzü, gezegenler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 20 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden, 10'u Türkçe, 5'i Arapça + Türkçe, 4'ü Arapça, 1'i ise Türkçe + Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 57 sıklık derecesiyle *kök* 'gök, gökyüzü'

sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *bulut* ‘bulut’, *dünyā ʿālamı* ‘dünya âlemi’, *ʿilliyīn* ‘gökyüzünün ve cennetin en yüksek, en kutsal tabakası’, *kün batışı* ‘Güneşin batımı, gurûb’, *Süreyyā yılduz* ‘ülker (yıldız kümesi)’, *tang* ‘tan, şafak’ sözcükleridir. Eserde geçen ‘bulut’ anlamındaki *bulıt* sözcüğünün *bulut*, ‘yıldız’ anlamındaki *yulduz* sözcüğünün *yılduz* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “gökyüzü, gezegenler” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.1 : Gökyüzü, Gezegenler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aʿlā ʿilliyyīn**	Ar.	Cennetin ve gökyüzünün en yüksek tabakası.	*Yana men suʾāl qıldım: Yā Muḥammed ibnü Ḥasan, Abū Ḥanīfe maqāmı qayu yerde turur? Tep aydım erse, Muḥammed ibnü Ḥasan aydı: Heyhāt heyhāt, Abū Hanīfe maqāmı **aʿlā ʿilliyyīn**de turur, tėp aydı.*	198-1	2	-
2.	**ʿālam**	Ar.	Âlem, kainat, dünya.	*Başı yançıldı taqı vefātı boldı erse, **ʿālam** qarang̃qu boldı, qatıġ yėl qoptı, ʿĀdam peyġāmbarnıng̃ oġlanlarıdın kėdikler taqı quşlar qaça başladılar.*	338-4	31	-
3.	**ʿarş**	Ar.	Arş, göğün en yüksek tabakası, 9.felek.	*Bir qata Mūsā peyġāmbar ʿarşqa naẓar qıldı erse, bir kimerseni kördi, **ʿarş** aḍaqında turur.*	288-9	7	-
4.	**ʿArş aḍaq**	Ar.+Tü.	Arşın girişi.	*Yusuf ibni Mihrān aytur: Rāvīlar andaġ rivāyat qıldılar kim **ʿArş aḍaqında** bir ferīşte bar, erkek tawuq şūratlıġ, tırnaqları yinçüdin taqı köksi yaşıl zeberceddin.*	322-8	2	-
5.	**ay (II)**	Tü.	Ay, kamer.	*Nāgāh, baqar-men, kökdin **ay** taqı kün taqı on bir yılduz tüşüp manga secde qılurlar, tėdi erse, atası Yaʿqūb peyġāmbar ʿas aydı: Ey oġlum, bu tüşüngni zīnhār ve zīnhār qarındaşlarınqa aytmaġıl kim sanga keyd qılġaylar, tėp aydı.*	353-8	12	-
6.	**bulıt**	Tü.	Bulut.	*Qayda yörise, Ḥaq teʿālā fermānı birle üzesinde bir **bulıt** yöriyür erdi.*	372-11	4	bulut
7.	**bulut**	Tü.	Bulut.	*Yā Emīre'l-muʾminīn, oġul qızlarımız bizing̃ köngüllerimiz mėveleri turur, arqamızning̃ quvvatları turur, biz anlarga yumşaq yer mengizlig turur-miz taqı kölige qılġan **bulut** mengizlig turur-miz.*	291-11	1	bulıt
8.	**dünyā ʿālamı**	Ar.+Ar.	Dünya âlemi.	*Yā Yaḥyā, bu kėçe **dünyā ʿālamını** manga seyr qıldurdılar.*	317-17	1	-
9.	**ʿilliyīn**	Ar.	Gökyüzünün ve cennetin en yüksek, en kutsal tabakası.	*Bu qulumnung̃ ʿamalını ʿ**illiyīn** atlıġ yerde qodung̃, tėp fermān kelgey, tėp aydı.*	402-16	1	-

Tablo 2.1 (Devamı) : Gökyüzü, Gezegenler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
10.	**kök**	Tü.	Gök.	*Taqı tamuġnung teringliki ol qadar turur kim yer taqı **kök** arası kim bėş yüz yıllıq yer turur.*	66-6	57	-
11.	**kök ʿālemi**	Tü.+Ar.	Gökyüzü.	*Yā Rebbī, manga destūr bėrgil, **kök ʿālemidin** yer ʿālemike nāzil bolayın…*	170-12	5	-
12.	**kün (II)**	Tü.	Güneş.	*Ol on bir yulduz taqı ay **kün** kelsün taqı sėni bizim ėlgimizdin qutġarsun, tėdiler erse, Yūsuf hēç neerse tėmedi.*	355-2	12	-
13.	**kün batışı**	Tü.+Tü.	Güneşin batımı, gurûb.	*Kün toġışı ṭarafında bir qapuġı bar erdi taqı **kün batışı** ṭarafında taqı bir qapuġı bar erdi.*	37-15	1	-
14.	**Süheyl yılduz**	Ar.+Tü.	Güney yarım kürede bulunan parlak yıldız, yıldırak.	*Süheyl yılduznı körer bolsa, ol ẓālim könglinge tüşer erdi taqı anga laʿnat qılur erdi, velīkin **Süheyl yılduzınġa** laʿnat qılmaz erdi.*	367-17	2	-
15.	**Süreyyā yılduz**	Ar.+Tü.	Ülker (yıldız kümesi).	*Men qorqar-men, qaçan kim sen ḫalāyıq arasında vaʿẓ u naṣīḥat qılsang taqı ḫalāyıq sanga iʿtibār qılsalar, sen şişgeysen taqı uluġ bolġaysen taqı özüngni **Şüreyyā yılduzda** körgeysen taqı ol işler birle helāk bolġaysen, tėp destūr bėrmedi.*	372-9	1	-
16.	**tang**	Tü.	Tan, şafak.	*Qaçan kim **tang** belgürür bolsa, yana qanatını biri biringe urur taqı çaqırur taqı aytur kim: Ey ġāfiller qopsunlar, tėp aytur.*	322-14	1	-
17.	**tolun ay**	Tü.	Ay'ın tam bir daire olarak dolgun, parlak görüldüğü evre, ayın on dördü, bedir.	*Yana bir ṭāyifalar kelgeyler yüzleri **tolun ay** tėg yaruq bolġay.*	241-9	6	-
18.	**yılduz**	Tü.	Yıldız.	*Nāgāh, baqar-men, kökdin ay taqı kün taqı on bir **yılduz** tüşüp manga secde qılurlar, tėdi erse, atası Yaʿqūb peyġāmbar ʿas aydı: Ey oġlum, bu tüşüngni zīnhār ve zīnhār qarındaşlarınqa aytmaġıl kim sanga keyd qılġaylar, tėp aydı.*	353-8	2	yulduz
19.	**yulduz**	Tü.	Yıldız.	***Yulduzlarnı** yaratġan pādişāh bizim ḫālımızqa muṭṭaliʿ ermez-mü?*	431-12	5	yılduz
20.	**Zühre yılduz**	Ar.+Tü.	Çoban Yıldızı.	*Ol melʿūne sebebidin ėkki arıġ ferīşteler muʿāqib boldılar, tėp aytur erdi, velīkin **Zühre yılduzġa** sökmez erdi.*	367-15	2	-

2.1.2. Yeryüzü, Ana Kara

Nehcü'l-Ferâdîs'te "yeryüzü, ana kara" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 55 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 32'si Türkçe, 11'i Arapça, 8'i Arapça + Türkçe, 3'ü Farsça, 1'i ise Türkçe + Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 250 sıklık derecesiyle dünyā '*dünya*' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle 22 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilmiş olan 22 sözcük arasından ilk 20 sözcük alfabetik sırayla şu şekilde sıralanmıştır: *aqar arıq* 'akarsu', *cezīre* 'ada', *Cūdī tağı* 'cudi dağı', *dāru'l-fenā* 'bu dünya', *dehr* 'dünya', *ehl-i dünyā* 'dünya', *iqlīm* 'bölge', *kesek* 'sertleşmiş toprak parçası', *Lubnān tağı* 'lübnan dağı', *orman* 'orman', *öz (I)* 'hendek, çukur', *quḍu* 'kuyu', *quḍuq* 'kuyu', *qum* 'kum', *quytu* 'kuytu, çukur, gizlenebilecek yer', *suw yaqası* 'su kenarı', *toġ* 'toz', *Ṭūr-i Sīnā tağı* 'tur-ı sina dağı', *yābān* 'çöl, sahra', *yap* 'ırmak' Eserde geçen 'bu dünya' anlamındaki *dāru fena* sözcüğünün *dār-i baqā, dāruʾl-fenā,* 'magara' anlamındaki *yawuq* sözcüğünün *ġār*, 'kuyu' anlamındaki *quyuġ* sözcüğünün ise *quḍu, quḍuġ, quḍuq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "yeryüzü, ana kara" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.2 : Yeryüzü, Ana Kara Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**Abū Qubayş tağı**	Ar.+Tü.	Ebu Kubeys Dağı.	*Yā İbrāhīm, sendin nidā qılıp ündemek, bizdin taqı ol muʾminlarnıng cānlarınġa tegürmek tėdi erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas **Abū Qubayş tağıġa** mündi taqı nidā qıldı, aydı: Ey Tangrı qulları, Ḥaq teʿālā fermānı birle ėw qopardım.*	39-4	2	-
2.	**aqar arıq**	Tü.+Tü.	Akarsu.	*Tört yanında körklüg daraḫt[lar] bolur, **aqar arıqlar** bolur taqı çimgenler çiçekler bolur.*	353-7	1	-
3.	**ʿArafāt tağı**	Ar.+Tü.	Arafat dağı.	*ʿĀriflerde biri aytur kim: İblīsni kördüm, ʿ**Arafāt tağı** üze ādemī ṣūratınġa bolup teni aruq, yüzi sarıġ arqası bükrermiş közindin qaṭarāt ve ʿabārat yaşlar aqar.*	274-16	2	-
4.	**arıq**	Tü.	Ark, arık.	*Beşer-i Ḥāfī raḥmhi sulṭān qazıġan **arıq** suwlarıdın içmez erdi.*	297-9	11	-
5.	**balçıq**	Tü.	Balçık, çamur.	*Andın song ol quḍuġnung **balçıqını** taqı çıqardılar, anda żāyiʿ boldı.*	78-9	2	-
6.	**cezīre**	Ar.	Ada.	*Bir ḫalīfa nidā qıldurdı şeher içinde kim: Falān **cezīre** içinde kāfirlar bar, bizke inqiyād qılmazlar.*	404-16	1	-

Tablo 2.2 (Devamı) : Yeryüzü, Ana Kara Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
7.	**Cūdī tağı**	Ar.+Tü.	Cudi dağı.	*Taqı bu Kaʿbening taşlarını bėş tağning taşlarıdın binā qılsang; avvalını Ḥirā tağındın qılsang, qalġanını Ṭūr-i Sīnā tağıdın, taqı Lubnān tağıdın taqı **Cūdī tağıdın** qılsang.*	38-11	1	-
8.	**çeşme**	Fars.	Su kaynağı, pınar.	*Tamuġ içinde bir tağ bar kim ol tağ atı Sekrān turur taqı ol tağ içinde bir **çeşme** bar, qandın turur.*	364-3	14	-
9.	**dār-ı fenā**	Ar.	Bu dünya.	*Qaçan kim Abū Bekr raẕhu **dār-ı fenādın** dār-i beqāġa riḥlat qıldı erse, erte namāzınġa cümle [ṣaḥābalar] yıġıldılar taqı cümlesi ittifāq qılıp ʿÖmer raẕhu'nı imāmatlıqqa keçürdiler.*	105-1	6	dāru fenā, dāru'l-fenā
10.	**dāru fenā**	Ar.	Bu dünya.	*Bildiler kim anaları **dāru fenādın** dāru baqāġa rıḥlat qılmış.*	167-14	2	dār-i baqā, dāruʾl-fenā
11.	**dāru'l-fenā**	Ar.	Bu dünya.	*Taqı bu kitābnıng muṣannifi meẕkūr yekşenbe kün **dāru'l-fenādın** dāru'l-beqāġa riḥlat qıldı.*	443-16	1	dāru fenā, dāru'l-fenā
12.	**dehr**	Ar.	Dünya.	*Bir pārsā zāhid bar erdi, ṣāyimü'd-**dehr** erdi taqı künde Qurʾānnı ḫatm qılur erdi.*	295-6	1	-
13.	**deryā**	Fars.	Deniz, derya.	*Ḥaqdın fermān keldi: Yā Mūsā, ʿaṣānġnı **deryāġa** urġıl.*	73-8	21	-
14.	**dünyā**	Ar.	Dünya.	*Ol ʿazīz rāst aydı ʿālim bolġan **dünyā** matāʿlarınġa iltifāt qılmaq kerekmez.*	236-13	250	-
15.	**ehl-i dünyā**	Ar.+Ar.	Dünya.	*Ey ʿayālım vaṣiyyatım sanga ol turur kim **ehl-i dünyānıng** ʿizzetinge naẕar qılmaġıl, dervīşlikke ṣabur qılġıl, cümle derecelerni bulġaysen.*	132-1	1	-
16.	**ġār**	Ar.	Mağara.	*Sen ėkki tėwe birle ʿAbdullāhnı alıp Ṣavr atlıġ tağ tüpinde **ġār** bar, biz çıqmışdın üç kündin song anga kelgey-sen tėp turur erdi.*	23-13	17	-
17.	**ġār aġzı**	Ar.+Tü.	Mağara girişi.	*Andın song kāfirlar Peyġāmbar ʿas'nung izini izleyü isteyü keldiler **ġār aġzınġa** tegi.*	21-11	2	-
18.	**ḫandaq**	Ar.	Hendek, çukur.	*Çerigke isti ʿdād qılmaq, yana bu **ḫandaq** qazmaq ṣaḥābalarġa aġır keldi.*	27-17	5	-
19.	**Ḥirā tağı**	Ar.+Tü.	Hira dağı.	*İbnü Mesʿūd raẕhu aytur: Men kördüm **Ḥirā tağını**, ėkki pāra ay arasında qaldı, yana ėkkisi qawuştılar.*	35-1	6	-
20.	**iqlīm**	Ar.	Bölge.	*Baṣra bėgi ʿAbdullāh ibnü ʿĀmirning bir ḫatunı bar ermiş, bu **iqlīmlerde** aning tėg cemāllıġ kimerse ḫabar bėrmes.*	180-3	1	-
21.	**kesek**	Tü.	Sertleşmiş toprak parçası.	*Eger bu abuṣqa sözini taşlar taqı **kesekler** eşitür bolsa, yıġlaġaylar, tėdi.*	286-9	1	-
22.	**Lubnān tağı**	Ar.+Tü.	Lübnan dağı.	*Taqı bu Kaʿbening taşlarını bėş tağning taşlarıdın binā qılsang; avvalını Ḥirā tağındın qılsang, qalġanını Ṭūr-i Sīnā tağıdın, taqı **Lubnān tağıdın** taqı Cūdī tağıdın qılsang.*	38-11	1	-

Tablo 2.2 (Devamı) : Yeryüzü, Ana Kara Başlığı İncelemesi

23.	**orman**	Tü.	Orman.	*Bu işke sebeb ol erdi kim Benū İsrā'īl içinde bir ṣāliḥ kimerse bar erdi taqı anıng nārasīda bir oġlı bar erdi taqı ol ṣāliḥ kimerseke ecel yawudı erse, ėwinde bir buzaġu bar erdi, ol buzaġunı bardı taqı ṣaḥrāda bir* ***orman*** *içinde qoydı taqı aydı: Yā Rebbī, bu buzaġunı sanga ıspārladım.*	341-6	1	-
24.	**otlaġ**	Tü.	Otlak.	***Otlaġdın*** *qoylarım kelse, her kėçe öz ėlgim birle atamqa anamqa sütdin qandurmadın oġlanlarımqa bėrmes erdim.*	293-8	3	-
25.	**öz (I)**	Tü.	Hendek, çukur.	*Namāz taqı qılur erdiler, rūza taqı tutar erdiler tünler taqı eḥyālik qılur erdiler, velīkin munlarnıng 'ādatı ol erdi kim, qaçan dünyā munlarġa arqursa erdi, sekrişü, sewnüşü dünyā* ***özinge*** *tüşer erdiler.*	393-1	1	-
26.	**qara**	Tü.	Toprak.	*Bu 'ālam içinde bir* ***qara*** *yer bolsa erdi taqı anda ḥaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle böyük taġlar baş qaldurdılar kim: Nūḥ peyġāmbar kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	2	-
27.	**qol (II)**	Tü.	Dağın tepesinden aşağı inen ve derenin ortasından geçen yüksekçe yer, vadi.	*Belī, yā Resūlallāhi, manga körgüzüng, tėdim erse, Peyġāmbar 'as ėlgimni tuttı taqı bir qolġa keldürdi kim ol* ***qol*** *içinde ādemīning başları taqı süngükleri bar taqı cānvarlarnıng hem süngükleri bar taqı eski çöprek bar taqı ādemīning nacāsatları bar.*	391-2	3	-
28.	**quḍu**	Tü.	Kuyu.	*Ol kün Peyġāmbar 'as Medīneke keldi, Medīne içinde Ġifār qabīlalıġ kişining Rūma atlıġ çeşmening* ***quḍusı*** *bar erdi, suwı süçüg erdi taqı ol kişilerke bėrmez erdi taqı öngin quḍuġlar barça açıġ erdi.*	135-4	1	quḍuġ, ḳuḍuq, quyuġ
29.	**quḍuġ**	Tü.	Kuyu.	*Taqı ol ābdest qılġan suwnı* ***quḍuġqa*** *töker erdi.*	44-3	41	quḍu, quḍuq, quyuġ
30.	**quḍuġ aġzı**	Tü.+Tü.	Kuyu ağzı.	*Ey qarındaşlarım, men barayın* ***quḍuġ aġzındın*** *āvāz qılayın tirig mü turur yā ölüg mü turur?*	357-5	4	-
31.	**quḍug yaqası**	Tü.+Tü.	Kuyu kenarı.	*Üç kündin song Şāmdın kārvānlar keldi Mışırġa barmaq üçün taqı* ***quḍug yaqasında*** *qondılar.*	357-11	2	-

Tablo 2.2 (Devamı) : Yeryüzü, Ana Kara Başlığı İncelemesi

32.	**quḍuq**	Tü.	Kuyu.	*Ol ġıybat qılmaqı ādemīnin͡g etini yemek bolur, tėdi erse, anlar aydılar Yā Resūlallāhi, bizler bu miqdār ayduq kim bu Selmān toluġ suwluġ quḍuqqa barsa, ol* ***quḍuq*** *suwı suġalġay, tėdük.*	385-11	1	quḍu, quḍuġ, quyuġ
33.	**qum**	Tü.	Kum.	*Heyhāt heyhāt, eger bir kimerse anasınġa ḫıdmat qılsa, bir yüksek töpe* ***qumı*** *sanınça yā taqı yaġmurlar sanınça yā͡ taqı bu dünyānın͡g künlerinin͡g sanınça anası ileyinde örü turup ḫıdmat qılmış bolsa, ana oġulnı yā qıznı bir kün kim qarnında köterip emgendi, ol bir kün ḫaqqını ötemiş bolmaġay, tėdi.*	283-12	1	-
34.	**qum tepesi**	Tü.+Tü.	Kum tepesi.	*Ey Bār Ḥuḍāyā, eger bu* ***qum tepesi*** *un bolsa erdi, taqı menim mülküm bolsa erdi, bu ḫalāyıqġa cümlesini qısmat qılġay erdim…*	409-8	2	-
35.	**quytu**	Tü.	Kuytu, çukur, gizlenebilecek yer.	*...andın son͡g men taqı an͡gar qılıç birle ḫamla qılsam, ol mėndin qorqup bir daraḫt* ***quytusınġa*** *sıġınıp kelime-i şehādat aytıp musulmān bolsa, ėmdi men anı öltüreyin-mü yā taqı yoq mu? tėp suʾāl qıldı erse, Peyġāmbar ʿas aydı…*	335-7	1	-
36.	**quyuġ**	Tü.	Kuyu.	*Bu Selmān eger toluġ suwluġ* ***quyuġqa*** *barur bolsa, ol quyuġnun͡g suwı suġalġay, tėdiler taqı turdılar.*	385-7	2	quḍu, quḍuġ, quḍuq
37.	**şaḥrā**	Ar.	Çöl, kır, ova, boş, düzlük yer.	*Ėmdi maʿlūm boldı kim, Peyġāmbar ʿas'nun͡g sözi kelgey tėp ol Zabda tėgenin͡giz* ***şaḥrā*** *yer turur.*	130-1	73	-
38.	**suw yaqası**	Tü.+Tü.	Su kenarı.	*Abū'l-Ḥasan-i Nūrī raḥmhi bir kün* ***suw yaqasınġa*** *çıqdı.*	307-4	1	-
39.	**taġ**	Tü.	Dağ.	*Nāgāh pādişāh ol* ***taġ*** *başınġa naẓar qıldı.*	429-11	42	-
40.	**taġ başı**	Tü.+Tü.	Dağın zirvesi, doruğu.	*Yıraqdın bir taġ köründi taqı ol* ***taġ başında*** *qar köründi.*	429-10	13	-
41.	**tepe**	Tü.	Tepe.	*Ey peyġāmbar, barġıl taqı ol ʿābidqa ḫabar bėrgil kim, bu sözni rāst iʿtiqād birle aydı; eger ol qum* ***tepesi*** *un bolsa erdi, men ḫaqīqat bilür-men kim ol cümlesini ḫalāyıqġa ṣadaqa qılġay erdi.*	409-11	4	töpe
42.	**teşük**	Tü.	Delik.	*Aḍaqını ol teşükke qoḍtı, bolmasun kim bu* ***teşükdin*** *yılan çıqıp Peyġāmbar ʿas'qa zaḥmat tegürmesün tėmiş erdi.*	21-4	5	-

Tablo 2.2 (Devamı) : Yeryüzü, Ana Kara Başlığı İncelemesi

43.	**toġ**	Tü.	Toz.	*...Peyġāmbar ʿas maŋga qarşu keldi taqı mübārek ėlgi birle yüzümdeki* ***toġnı*** *kėterdi taqı yüzümni sildi...*	153-2	1	-
44.	**töpe**	Tü.	Tepe.	*Kerek kim mėni tün buçuqında cümle ḫalāyıq yatmışda bir tėweke yüklegeysiz taqı Kūfedin çıqarsaŋgız; taqı ėkki yıġaç barsaŋgız, ṣaḥrāda ʿİzzī atlıġ qızıl tepe bar, ol* ***töpeni*** *qazısaŋgız, anda bir taşdın taḫta çıqġay.*	155-3	2	tepe
45.	**Ṭūr-i Sīnā tağı**	Ar.+Tü.	Tur-ı Sina dağı.	*Taqı bu Kaʿbeniŋ taşlarını bėş tağnıŋ taşlarıdın binā qılsaŋ; avvalını Ḥirā tağındın qılsaŋ, qalġanını* ***Ṭūr-i Sīnā tağıdın****, taqı Lubnān tağıdın taqı Cūdī tağıdın qılsaŋ.*	38-11	1	-
46.	**tüp**	Tü.	Dip.	*Ol tağ* ***tüpinde*** *bir ġār bar erdi.*	21-2	12	-
47.	**Uḥud tağı**	Ar.+Tü.	Uhud dağı.	*Yā Muḥammed, eger tileseŋ* ***Uḥud tağını*** *altun qılayın taqı seniŋ taṣarrufuŋda bolsun taqı yer yüziniŋ ḫazīnelerini cümlesini saŋa bildüreyin, seniŋ taṣarrufuŋda bolsun taqı qıyāmat kün bolsa seniŋ derecengdin hēç neerse eksilmesün…*	173-4	2	-
48.	**üŋgür**	Tü.	Mağara, oyuk.	*Yaġmur qatıġ boldı taqı ol tağdın bir uluġ taşnı sėl keltürdi taqı bu tağ* ***üŋgürining*** *aġzınġa tayadı erse, bu üç kişining yolı baġlandı.*	292-9	5	-
49.	**yābān**	Fars.	Çöl, sahra.	*Ḥaq tvt Süleymān peyġāmbar ʿas'qa perīlerni taqı şeyṭānlarnı taqı* ***yabandaqı*** *keyiklerni taqı havādaqı quşlarnı taqı yelni cümle musaḫḫar qılıp turur erdi...*	209-15	1	-
50.	**yap**	Tü.	Irmak.	*Tamuġ ehli tamuġqa kirse, ança yıġlaġaylar kim yüzleri* ***yap*** *tėg bolġay.*	66-11	1	-
51.	**yawuq (I)**	Tü.	Mağara.	*Taqı ol turġan* ***yawuqda*** *bir tağ başında bir ṣavmaʿa bar, ol ṣavmaʿa içinde bir rāhib bar, ol rāhib taqı anı körer, anıŋ birle taqı sözleşür, tėp ḫabar bėrdiler…*	343-7	1	ġār
52.	**yer ʿālemi**	Tü.+Ar.	Yeryüzü.	*Yā Rebbī, maŋa destūr bėrgil, kök ʿālemidin* ***yer ʿālemike*** *nāzil bolayın…*	170-12	1	-

Tablo 2.2 (Devamı) : Yeryüzü, Ana Kara Başlığı İncelemesi

53.	**yer kök**	Tü.+Tü.	Yer gök.	*Ḥaq teʿālāqa mekān revā ermez, hem taqı zamān revā ermez taqı zamānnı ol yaratıp turur **yer kök** içinde bir ẕerre anıng ʿilmidin yıraq ermez qarangqu tün içinde qara taş üzesindeki qara qarınçanıng teprengenini körer hem taqı bilür.*	229-12	2	-
54.	**yer yüzi**	Tü.+Tü.	Yeryüzü.	*Yā Ḥuẕeyfe, bu kėçe manga bir ferīşte nāzil boldı kim Ḥaq teʿālā anı yaratmışdın berü ol **yer yüzinge** nāzil bolmışı yoq erdi.*	170-11	20	-
55.	**yerli kökli**	Tü.+Tü.	Yerle gök.	*Üstün baqtım erse, körer-men bir **yerli kökli** arasında bir uluġ taḫt urulmış, ol taḫt üze Cebrāʾil olturmış, yüzi kün tėg qumıyur.*	9-7	1	-

2.1.3. Meteorolojik Olaylar, Hava Olayları

Evren, zaman başlığının üçüncü alt başlığı olan "meteorolojik olaylar, hava olayları" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 14 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 10'u Türkçe, 3'ü Arapça, 1'i ise Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 21 sıklık derecesiyle *havā* 'hava' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *sawuq* 'çoraklık' sözcüğüdür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'sıcak' anlamındaki *isig* sözcüğünün ise *issig* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "meteorolojik olaylar, hava olayları" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.3 : Meteorolojik Olaylar, Hava Olayları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**āfat**	Ar.	Afet, felaket, bela.	*Ġurūr ve ġaflat **āfatınıng** beyānı içinde turur.*	422-14	11	-
2.	**ḥarārat**	Ar.	Hararet, sıcaklık.	*Qayda yörise, Ḥaq teʿālā fermānı birle üzesinde bir bulıt yöriyür erdi. Ol ʿābidke hēç künnüng **ḥarāratı** tegmez erdi.*	372-11	2	-
3.	**havā**	Fars.	Hava.	*Yā Resūlallāh, **havā** isig turur.*	43-17	21	-
4.	**isig**	Tü.	Sıcak.	*Taqı havā **isig** erdi.*	429-10	7	issig
5.	**issig**	Tü.	Sıcak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa fermān keldi kim Tebük ėlinge çerig birle barġıl taqı andaqı kāfirlar birle ġazāt qılġıl tėp havā ingen **issig** erdi.*	123-16	5	isig
6.	**qar**	Tü.	Kar.	*Yıraqdın bir taġ köründi taqı ol taġ başında **qar** köründi.*	429-10	9	-

Tablo 2.3 (Devamı) : Meteorolojik Olaylar, Hava Olayları Başlığı İncelemesi

7.	**qatıġ yel**	Tü.+Tü.	Soğuk.	*Qaçan kim bu ḫabarnı cümle ḫalāyıq eşittiler erse, çıqtılar taʿaccub qılmaq üçün keldiler erse, Ḫaq tvt bir **qatıġ yel** ıḍa bėrdi.*	30-16	9	-
8.	**sawuq**	Tü.	Soğuk.	*Bir keçe içinde qatıġ **sawuq** yėl ıḍa bėrdi erse, Mekke kāfirları cuhūdlar birle Medīnening̑ tört yanında uruşmaq üçün qonup turur erdiler.*	338-5	1	-
9.	**tapuzluq**	Tü.	Tufan.	*Qaçan kim Hābīl qanı yerke tegdi erse, yerlerning̑ baʿżısında **tapuzluq** ẓāhir boldı taqı mėvelerde hem açıġlıq ẓāhir boldı taqı ṭaʿāmlarda çürümek taqı müteġayyir bolmaq ẓāhir boldı taqı deryālar suwı açıġ boldı.*	38-4	2	-
10.	**tūfān**	Ar.	Yağmur.	*Qaçan kim Ḫaq tvt Nūḥ peyġāmbar ʿas'nung̑ qavmını helāk qıldı **tūfān** birle, ol Beytü'l-Maʿmūrnı yetmiş ferīşteler kötürdiler, yetinç qat kökde qoydılar.*	292-8	5	-
11.	**yaġmur**	Tü.	Yel, rüzgar.	*Üç kimerse ṣaḥrāda yöriyür erken **yaġmur** yaġa başladı erse, bir taġning̑ üngüringe kirdiler.*	210-12	12	-
12.	**yel**	Tü.	Çok şiddetli sert rüzgar.	*Qayu yerde bir kimerse söz sözlese, ol sözni **yel** keltürüp Süleymān peyġāmbarning̑ qulaqınġa tegürür erdi.*	218-8	3	-
13.	**yıldırım**	Tü.	Yıldırım.	*Ol [taşdın] **yıldırım** meng̑izlig ot çıqtı Şām tarafınġa bardı.*	30-5	3	-
14.	**yumşaq yel**	Tü.+Tü.	Hafif, yumuşak rüzgar.	*Andın song̑ **yumşaq yelge** fermānlayur erdi.*	210-10	2	-

2.1.4. Madenler, Mineraller

Söz varlığı çözümlemesi bölümünün "madenler, mineraller" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 18 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 10'u Türkçe, 4'ü Arapça, 3'ü Türkçe + Arapça, 1'i ise Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 75 sıklık derecesiyle *taş* 'taş' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *gōhar* 'mücevher, inci', *kâfur* 'beyaz ve yarı saydam kolaylıkla parçalanan kokulu madde', *qurġuşın* 'kurşun', *yaşıl yāqūt* 'zümrüt' sözcükleridir. Eserde geçen 'zümrüt' anlamındaki *yaşıl yāqūt* sözcüğünün ise *zümürrüd* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "madenler, mineraller" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.4 : Madenler, Mineraller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**altun**	Tü.	Altın.	*Ėkegü qısmat qıldılar, tegme biringe tört miṅ* ***altun*** *tegdi.*	424-8	47	-
2.	**baqır**	Tü.	Bakır.	*Bu bıçaq ol* ***baqır*** *taḫta üze tėger erdi, boġzınġa tegmez erdi.*	215-16	4	-
3.	**gōhar**	Fars.	Mücevher, inci.	*İbrāhīm peyġāmbar ʿas bir balta aldı taqı butḫānaqa kirdi taqı cümle butlarnı pāra pāra qıldı, meger orta yerde bir uluġ but bar erdi altundın, ėkki közinge* ***gōhar*** *ornatmış erdiler, anı uşatmadı taqı baltanı anıṅ boynınġa bağladı taqı çıqtı.*	216-10	1	-
4.	**kāfur**	Ar.	Beyaz ve yarı saydam kolaylıkla parçalanan kokulu madde.	*…ėkki közini qızıl yāqūtdın yaratıp turur taqı boynını yaşıl zeberceddin yaratıp turur taqı ėkki örgüçini* ***kāfurdın*** *yaratıp turur taqı quḍruqı dāna yinçülerdin tiziglig turur…*	162-12	1	-
5.	**köz (II)**	Tü.	Köz, ateş közü.	*Anıṅ üçün kim sizler ḫayrġa yārīçiler üküş ḥāṣil qılursiz, anlar ḫayrġa yārīçi bolmazlar, tėp aydı taqı ol vaqtın anlarqa menim sünnetim üze ṣabur qılmaq ayalarınqa yanar* ***köz*** *qısmış menṅizlig küçey bolġay, tėdi.*	304-15	2	-
6.	**kül**	Tü.	Kül.	*Ey ʿazīz, başınqa* ***kül*** *töküldi, ne işke şükür qılur-sen?*	325-15	6	-
7.	**kümüş**	Tü.	Gümüş.	*Ol minberniṅ tört yanında üç yüz miṅ kürsī altundın qoḍulmış erdi taqı üç yüz miṅ kürsī* ***kümüşdin*** *qoḍulmış erdi.*	210-4	18	-
8.	**qızıl altun**	Tü.+Tü.	Kızıl altın.	*Sana uyquṅ içinde bir yarmaq bėrseler-mü yaḫşıraq turur yā taqı oyaġlıqda bir miṣqāl* ***qızıl altun*** *bėrseler-mü yaḫşıraq turur?*	398-3	17	-
9.	**qızıl yāqūt**	Tü.+Ar.	Kızıl yakut.	*Beytü'l-Maʿmūr ėw ėrdi, qızıl yāqūtdın erdi, Ḥaq teʿālā yaratmış erdi öz qudratı birle uştmaḫnıṅ* ***qızıl yāqūtdın.***	37-14	5	-
10.	**qurġuşın**	Tü.	Kurşun.	*Kimersening qulaqınġa erütmiş* ***qurġuşın*** *qoymaq yaḫşıraq bolġay kim muʾazzinniṅ ezānını eşitip camāʿatqa ḥāżir bolmasa taqı icābat qılmasa.*	242-17	1	-
11.	**taş (I)**	Tü.	Taş.	*Uluġ* ***taş*** *çıqtı.*	28-5	75	-
12.	**tėmür**	Tü.	Demir.	*Bir kün Yaḥyā peyġāmbar ʿas İblīs-i laʿīnni kördi ėlginde* ***tėmürdin*** *ırġaqlar tutar.*	267-16	9	-
13.	**ters**	Tü.	Gübre, tezek.	*Yā Şeyḫ, bu bāġqa ḥālī bėş yüz araba* ***ters*** *kerek, tėdiler.*	247-3	5	-
14.	**yāqūt**	Ar.	Yakut.	*Bu sarāy içinde ėwler bar, baʿżısı zeberceddin, taqı baʿżısı* ***yāqūtdın****, taqı baʿżısı yinçüdin.*	64-11	5	-
15.	**yaşıl yāqūt**	Tü.+Ar.	Zümrüt.	*Biri* ***yaşıl yāqūtdın*** *erdi taqı biri qızıl yāqūtdın erdi.*	179-8	1	-

Tablo 2.4 (Devamı) : Madenler, Mineraller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
16.	**yinçü**	Tü.	İnci.	*Budaqlarının͡g baʿžısı zeberceddin taqı baʿžısı **yinçüdin** turur.*	57-1	12	-
17.	**ẕufārī**	Ar.	Yemen'deki meşhur damarlı akik taşından yapılmış olan boncuk.	*Men qayıttım taqı olturġanım yerde ol **ẕufārī** monçuqlarımnı ṭalab qıldım taqı buldum.*	414-12	2	-
18.	**zümürrüd**	Ar.	Zümrüt.	*Bu ėkki qapuġ yaşıl **zümürrüddin** erdi.*	37-16	2	-

2.1.5. Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem

Söz varlığı çözümlemesi bölümünün "zaman, gün, ay, yıl, dönem" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 109 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 46'sı Arapça, 33'ü Türkçe, 10'u Arapça + Türkçe, 10'u Farsça, 7'si Türkçe + Arapça, 3'ü ise Farsça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 420 sıklık derecesiyle *kün* 'gün, gündüz' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle 49 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilmiş olan 49 sözcük arasından ilk 20 sözcük alfabetik sırayla şu şekilde sıralanmıştır: *ʿaşūra kün* 'muharrem ayının 10. günü', *beqā* 'sonsuzluk', *cāhiliyyat* 'islamdan önceki devir', *cumādā'l-āḫir* 'arap aylarının altıncısı', *cumāda'l-ūlā* 'arap aylarının beşincisi', *ezelī* 'ezeli, başlangıcı olmayan', *Miʿrāc Kėçesi* 'hz. muhammed'in göğe çıktığına inanılan recep ayının yirmi yedinci gecesi', *muḥarram* 'kamer takviminin birinci ayı', *müdām* 'devamlı, sürekli', *müddet* 'müddet, süre', qadīm 'başlangıcı olmayan, ezeli', *qaylūla vaqtı* 'öğle vakti', *receb* 'ay takviminin yedinci ayı', *şehru'llāhi'l-mubārek* 'ay, 30 gün', *ṭarfata'l-ʿayn* 'bir kere göz açıp kapayıncaya kadar geçen süre', *tārīḫ* 'tarih', *yavmu'n-naḥr* 'ibrahim peygamber'in oğlunu kurban etmeye karar verdiği gün', *yavmu't tavba* 'korku, üzüntü günü', *yavmu't-tavba* 'zü'l-hicce ayının sekizinci günü', *ẕu'l-qaʿda* 'arap aylarının on birincisi'.

Eserde geçen '*son zaman'* anlamındaki *āḫir zamana* sözcüğünün *āḫir zamān*, 'arife günü' anlamındaki *ʿarife tüni* sözcüğünün *ʿarifa küni*, 'bir önceki yılki, geçen yılki' anlamındaki *bıldurqı* sözcüğünün *bıldurġı*, 'ikindi vakti, ikindi' anlamındaki *ėkindü* sözcüğünün *ėkindük*, 'sabah' anlamındaki *ertesi* sözcüğünün *erte*, 'gündüz' anlamındaki *kündüz* sözcüğünün *kün*, 'seher vakti' anlamındaki *seḥer vaqti* sözcüğünün *seḥer*, 'vakit, zaman' anlamındaki *vaqt* sözcüğünün ise *vaḫt, vaqt, zamān, zamāna* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "zaman, gün, ay, yıl, dönem" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.5 : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**āḫir**	Ar.	Ahir, son, sonunda.	***Āḫir*** *bizler cümlemüz Yūsufnung͡ qarındaşları turur-miz, cümlemüzdin bu kiçig turur, cümlemüz mun͡ga şefaqatlıġ turur-miz, eḏgülük saqınur-miz.*	354-3	12	-
2.	**āḫir zamān**	Ar.+Ar.	Son zaman.	*Yana aydı: Yā Abā Hureyre,* ***āḫir zamān*** *bolsa, erenler dīnlerini bėrip dünyā alġaylar, ṣūf tonlar keḏgeyler taqı tillerini şekerdin süçüg qılġaylar…*	402-4	2	āḫir zamāna
3.	**āḫir zamāna**	Ar.+Ar.	Son zaman.	*Ol çeşmeni* ***āḫir zamāna****nıng͡ peyġāmbarınıng͡ vaṣīsi açġay tėp turur.*	149-7	2	āḫir zamān
4.	**aḫşam**	Tü.	Akşam.	*…cümle ṣaḥābalar namāz qıldılar taqı* ***aḫşam*** *yatsıġ arasında Baqī͑da defn qıldılar.*	168-4	12	-
5.	**arġu vaqt**	Tü.+Ar.	Dinlenme zamanı.	*ʿİsā peyġāmbar ʿas abuşqa qatınġa keldi, taqı abuşqadın suʾāl qıldı kim: Ey abuşqa, bu sāʿat işleyü başladıng͡ız erdi; henūz* ***arġu vaqt*** *bolmadın türüni bıraqtıng͡ız taqı yattıng͡ız.*	435-6	1	-
6.	**ʿarifa küni**	Ar.+Tü.	Arife günü.	*Qaçan kim* ***ʿarifa küni*** *boldı erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas İsmāʿīl anası Hācarġa aydı: Yā Hācar bu İsmāʿīlning͡ tonlarını yuvġıl taqı başını taraġıl.*	213-6	2	ʿarife tüni
7.	**ʿarife tüni**	Ar.+Tü.	Dinî bayramlardan önceki gece.	*Qaçan kim* ***ʿarife tüni*** *boldı erse, Mināda Mescid-i Ḫayfada tünedim.*	270-15	1	ʿarifa küni
8.	**ʿaşūra kün**	Ar.	Muharrem ayının 10. günü.	***ʿĀşūrā kün*** *erdi hem taqı cumʿa kün erdi.*	184-6	1	-
9.	**ay (I)**	Tü.	Ay, 30 gün.	*Taqı* ***ay*** *ortası erdi, eyyāmu'l-biyż erdi.*	282-7	41	-
10.	**ayna**	Fars.	(<āẕīne) Cuma günü.	*Iblīs laʿīn aydı kim: Her* ***ayna****, oġulları bar, qızları bar, anlar birle köng͡li ḫoş turur…*	330-1	11	-
11.	**bāqī**	Ar.	Bakî, ebedî, sonsuz, geride kalan, arta kalan.	***Bāqī*** *yaḫşıraq turur fānīdin.*	392-12	3	-

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
12.	**beqā**	Ar.	Sonsuzluk.	*Ey qulum, dünyada turmaqnı tileseng, sen bilür-sen, ve eger taqı manga satġaşmaqnı tileseng sen bilür-sen, iḫtiyār sanga qoḍtum tėp aydı erse, ol Ḥaq teʿālānıng **beqāsını** öḍürdi tėdi erse, barça ḫalq bildiler kim Peyġāmbar ʿas'nung barur vaqtı yawudı tėp.*	84-11	1	-
13.	**bıldır**	Tü.	Geçen yıl.	*Yā şāḥib-i Resūlallāhi, bilmedük, bizke beyān qılıng, tėdük erse, Ḥuzeyfe rażhu aydı: **Bıldır** taqı men bu Medāyin şehringe kelmiş erdim.*	309-11	1	-
14.	**bıldurġı**	Tü.	Bir önceki yılki, geçen yılki.	*Ėkinç yıl bayaqı tėg istiʿdād qıldılar, taqı Kaʿbeke ṭavāf qıldılar, **bıldurġı** ḥecning qażāsı tėp niyyet qıldılar.*	46-17	1	bıldurqı
15.	**bıldurqı**	Tü.	Bir önceki yılki, geçen yılki.	*Ėmdi bu yıl taqı **bıldurqı** teg kümüş ayaq birle şerbet bėrdi erse, emr-i maʿrūf taqı nehy-i münker qıldım, hem til birle hem taqı ėl birle hem taqı köngül birle, tėp aydı…*	309-16	1	bıldurġı
16.	**bilmek küni**	Tü.	Zu'l-hicce ayının dokuzuncu günü.	*ʿArab tilinçe yavmu ʿarifa **bilmek küni** tėmek bolur.*	213-5	1	-
17.	**bir ança**	Tü.	Bir süre.	*Ey baba, bu quş atı ne turur? tėp suʾāl qıldı erse, abuşqa aydı: Ey oġlum, bu quş atı falān turur, tėp. **Bir ança** yöridiler.*	287-13	5	-
18.	**bir zamān**	Tü.+Ar.	Bir süre.	*__Bir zamān__ olturdılar taqı çıqtılar erse, men aydım.*	123-10	7	-
19.	**bu kün**	Tü.	Bugün.	*Ol aṭ aydı: Sen **bu kün** manga ʿalif aldıng taqı ol ʿalif satġuçıqa bir yaman yarmaq bėrding.*	299-16	56	-
20.	**bukün yarın**	Tü.	Bugün yarın.	*Men murdār suwdın yaratıldım taqı **bukün yarın** ölüm kelgey taqı ol gūr içinde men murdār ölügse tėg bolup yatġay-men.*	374-10	4	-

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
21.	**cāhiliyyat**	Ar.	İslamdan önceki devir.	*Ėmdi men dīnimni unıtmadım, kāfir bolmadım taqı **cāhilliyyatta** hem taqı musulmān bolmışdın soŋ taqı zinā qılmadım;ol kün Peyġāmbar ʿas'nıŋ mübārek ėlgini kim tuttum, andın soŋ ėlgimni öz andāmumqa tegürmedim, tėdi.*	135-1	1	-
22.	**cāhiliyyat vaqtı**	Ar.+Ar.	Cahiliye dönemi.	*Andın soŋ aydı: Ey Qurayş qabīlası, ey Mekke ḫalāyıqı, sizniŋ ol **cāhiliyyat vaqtındaqı** uluġluquŋguznı Ḥaq teʿālā kėterdi taqı māllarıŋgıznı menim aḍaqım altında qıldı.*	51-7	2	-
23.	**cumʿa**	Ar.	Perşembe ile cumartesi arasındaki gün, Cuma.	*Yana avval **cumʿa** boldı erse, oġlı ʿAbdullāh aydı: Ey babam, bu cumʿada ıraqdın yaqındın üküş ṣaḥābalar kelgey, taqı tonuŋgız yoġun ṣūfdın turur, taqı eski turur, taqı üküş yamaġları bar.*	105-14	2	-
24.	**cumʿa kün**	Ar.+Tü.	Cuma günü.	*Ẕu'l-ḥicce ayınıŋ on seksinç kün, **cumʿa kün** erdi kim özi şehīd boldı.*	136-8	5	-
25.	**cumādā'l-āḫir**	Ar.	Arap aylarının altıncısı.	***Cumādā'l-āḫir** ayıdın sekiz kün qalıp turur erdi, dūşenbih tüni vefātı boldı.*	101-8	1	-
26.	**cumāda'l-ūlā**	Ar.	Arap aylarının beşincisi.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek **cumāda'l-ūlā** ayınıŋ altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḳtında tamām boldı.*	443-15	1	-
27.	**çahārşenbe**	Fars.	Çarşamba.	*Ẕu'l-ḥicca ayıdın tört kün qalıp turur erdi, **çahārşenbe** kün erdi kim, ol melʿūn bıçaq birle urdı; muḥarram ayınıŋ avval küni erdi, yekşenbe kün kim dār-i fenādın dār-i beqāġa riḥlat qıldı innā lillāhi va innā ilāyhi rāciʿūn.*	122-7	1	-
28.	**çerig vaqt**	Tü.+Ar.	Seferberlik zamanı.	*Babam żaʿīf turur, **çerig vaqtı** ermes, bu qamçını nė qılur? tėdi erse, Bilāl aydı kim: Peyġāmbar ʿas Bedr toquşında bir qamçı birle ʿUkāşeni bilmedin urmış.*	86-5	1	-

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
29.	**dem**	Fars.	An.	*Ol aḍaqındaqı taş birle Abū Yeksūmnı urmış erdi, Abū Yeksūm ol* ***demde*** *helāk boldı.*	43-7	1	-
30.	**duşenbe kün**	Fars.+Tü.	Pazartesi günü.	*Tegme bir* ***duşenbe kün*** *bu ʿaẕāb mėndin kėter.*	18-10	5	-
31.	**duşenbih tüni**	Fars.+Tü.	Pazartesi gecesi.	***Cumādā'l-āḫir*** *ayıdın sekiz kün qalıp turur erdi, dūşenbih tüni vefātı boldı.*	101-9	1	-
32.	**efṭār vaqtı**	Ar.+Ar.	İftar vakti.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı* ***efṭār vaqtı*** *bolsa, ṣaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen ḫurmā saġraqlarını yıġıp anı tögüp anıng birle efṭār qılur erdi.*	310-12	4	-
33.	**ėkindü**	Tü.	İkindi vakti, ikindi.	*Biz taqı cümle yārānlarqa iʿlām qılalıq, barça istiʿdādımız ittifāqımız tamām bolup bir qata ḥamla qılıp helāk qılalıng tėp ittifāq qıldılar taqı* ***ėkindüke*** *tegi söz birle ėglendiler.*	40-8	1	ėkindük
34.	**ėkindük**	Tü.	İkindi vakti, ikindi.	*Ḫaq teʿālā qudratı birle* ***ėkindügdin*** *aḫşamqa tegi altundın çekürge yaġdurdı, cümlesini yıġdılar.*	334-9	1	ėkindü
35.	**endīşe küni**	Fars.+Tü.	Zü'l hicce ayının sekizinci günü.	*ʿArab tilinçe yavmu't-tavba* ***endīşe küni*** *tėmek bolur.*	213-3	1	-
36.	**erte**	Tü.	Sabah.	***Erte*** *çıqar, ṣaḥrāda yöriyür hēç kişiler birle sözleşmez, hēç kişilerke qarışmaz.*	400-5	45	ertesi
37.	**erte**	Tü.	Yarın.	*Bilmez-men bukün mü kelür yā taqı kėçe mü kelür yā taqı* ***erte*** *mü kelür.*	436-6	5	-
38.	**ertesi**	Tü.	Ertesi gün.	***Ertesi*** *üküş endīşe qıldı erse, ol künge yavmu't-tavba tėdiler.*	213-2	22	-
39.	**ertesi**	Tü.	Sabah.	***Ertesi*** *muʿabbirqa bardım taqı bu tüşümni aydım erse, muʿabbir aydı: Ḫalāyıqlarda uluġraqı peyġāmbar ṣifatlıġ kimerse kerek kim dünyādın naql qılsa, tėp aydı.*	205-16	2	erte
40.	**eyyām**	Ar.	Günler.	*Bu qul taqı bir qaç* ***eyyām*** *bu ḫōca qatında turdı.*	382-16	16	-

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
41.	**eyyāmu'l-bīyż**	Ar.	Her ayın on üç, on dört ve on beşinci günleri.	*Ol cihettin bu üç künge **eyyāmu'l-bīyż** tėp aydılar.*	282-9	3	-
42.	**ezelī**	Ar.	Ezeli, başlangıcı olmayan.	*Ḥaq teʿālā yalġuz turur, hēç şerīki yoq, **ezelī** turur, hēç avvalı yok, taqı ebedī turur hēç āḫiri yoq, maḫlūqlarġa oḫşamaqdın münezzeh turur.*	229-7	1	-
43.	**ḥālī**	Ar.	Şimdi, hemen.	***Ḥālī** kelgey tėdi.*	88-14	15	-
44.	**hefte**	Fars.	Hafta.	*Ol qadar ġıdanı az qıldım kim ėkki **heftede** bir ṣaḥrāqa çıqmaqġa iḥtiyācım bolur erdi.*	266-9	3	-
45.	**hemān**	Fars.	Hemen, o anda, aynı zamanda.	*Ėkinç tün **hemān** tüş kördi.*	213-2	2	-
46.	**henūz**	Fars.	Henüz.	*Emīrü'l-muʾminīn ʿOs̱mān **henūz** ölmedin turur erdi.*	136-1	12	-
47.	**ʿiddet**	Ar.	Kocasından boşanan kadının tekrar evlenebilmesi için üç defa hayız görüp temizlenınceye kadar geçecek olan süre.	*Uş men ṭalāq bėreyin taqı sen ḥecdin qayıtsang taqı küyseng **ʿiddeti** tamām bolsa, sanga nihāḥ qılsam bolġay-mu?*	182-12	2	-
48.	**kėçe**	Tü.	Gece.	*Peyġāmbar ʿas bir **kėçe** bizke qonuq boldı.*	52-16	130	-
49.	**kėḍin**	Tü.	Sonra.	*Aḫşam bolmışta **kėḍin** taqı küweçte bir ança ṭaʿām qaldı.*	29-17	1	-
50.	**kelür yıl**	Tü.	Gelecek yıl.	*Yā Muḥammed, bu yıl Mekkeke kirmekke icāzat yoq, **kelür yıl** icāzat bėreling, ol şarṭ birle kim aramızda on yılqa tegi uruş bolmasun, ṣulḥ bolsun tėdi erse, Peyġāmbar ʿas taqı rāżī boldı.*	45-9	4	-
51.	**köz açıp yumġınça**	Tü.+Tü.+Tü.	Çok kısa bir sürede.	*Oltursa, anıng birle turur; tursa, hem taqı anıng birle turur, yatsa, hem taqı anıng birle turur; hēç ṭarfata'l-ʿayn **köz açıp yumġınça** Ḥaq teʿālādın ḫālī ermez.*	429-2	1	-
52.	**kün (I)**	Tü.	Gün, gündüz.	*Bir **kün** men Umm-i Seleme qatınġa kirdim; baqar-men Umm-i Seleme raẓhā yıġlayu turur.*	121-12	420	kündüz

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
53.	**kündüz**	Tü.	Gündüz.	*Taqı munlar erteke tegi ṭāʿat veʿibādat qılur erdi taqı* ***kündüz*** *rūza tutar erdi.*	233-16	12	kün (I)
54.	**menggü**	Tü.	Ebedî.	*Kimning kim terāzūsı tevḥīd birle, īmān kelimesi birle, eḏgü ʿamal birle cerb bolsa, ol kimerse qurtulmışlardın turur; ve eger terāzūsı yüngül bolsa, ḫayrātı taqı ṭāʿatı az bolup maʿṣīyatı taqı küfri taqı fısqı üküş bolsa, ol kimerseler öz nefsinge ziyān qıldılar taqı tamuġda* ***menggü*** *qaldılar, tėp aytur.*	177-7	1	-
55.	**Miʿrāc Kėçesi**	Ar.+Tü.	Hz. Muhammed'in göğe çıktığına inanılan recep ayının yirmi yedinci gecesi.	*Peyġāmbarʿas aydı:* ***Miʿrāc Kėçesi*** *erdi kim uçtmaḥqa teferrüc qılurda bir yüksek köşk kördüm kim anıng ṣıfatını ādemī aytu bilmegey.*	164-16	1	-
56.	**miʿrāc tüni**	Ar.+Tü.	Mirac gecesi.	***Miʿrāc tüninde*** *Cebreʾil birle uçtmaḥqa teferrüc qılurda uçtmaḥ içinde ėkki köşk kördüm.*	175-7	4	-
57.	**muḥarram**	Ar.	Kamer takviminin birinci ayı.	*Ẕu'l-ḥicca ayıdın tört kün qalıp turur erdi, çahārşenbe kün erdi kim, ol melʿūn bıçaq birle urdı;* ***muḥarram*** *ayının̆g avval küni erdi, yekşenbe kün kim dār-i fenādın dār-i beqāġa riḥlat qıldı innā lillāhi va innā ilāyhi rāciʿūn.*	122-8	1	-
58.	**müdām**	Ar.	Devamlı, sürekli.	*Taqı kim kim on yarmaqqa böz alsa taqı andın könğlek qılsa, keḏse, taqı ol on yarmaq içinde bir yarmaq ḫarāmdın bolsa, tā* ***mudām*** *kim ol könğlek bu kimerse üze bolsa, Ḥaq tvt ol kimerseninğ hēç namāzını qabūl qılmaz, tėdi.*	294-14	1	-
59.	**müddet**	Ar.	Müddet, süre.	*Menim bir ża'īfa anam bar, üküş* ***müddetdin*** *berü ṣāḥib-fīrāş turur hem taqı yerindin qopa bilmez, otruq bolup turur.*	221-9	1	-
60.	**öḏlek**	Tü.	Öğle, öğle vakti.	*Bu arada* ***öḏlek*** *vaqtı boldı.*	40-3	3	-
61.	**öḏlek vaqt**	Tü.+Ar.	Öğle, öğle vakti.	*Bu arada* ***öḏlek vaqtı*** *boldı.*	40-3	1	-

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
62.	**qaçan**	Tü.	Ne zaman.	*Men hemīşe aytur erdim kim Peyġāmbar ʿas'nung bu sözi manga* ***qaçan*** *kelgey, tėp endīşe qılur erdim.*	129-16	365	-
63.	**qaçan kim**	Tü.	-dığı zaman.	***Qaçan kim*** *Mekkeke yawudılar erse, Mekkening uluġı ʿAbdu'l-Muṭṭalib erdi.*	42-3	29	-
64.	**qadīm**	Ar.	Başlangıcı olmayan, ezeli.	*Qurʾān Ḥaq teʿālānıng zātı sözi turur, kelāmı turur maḥlūq ermez, neteg kim Ḥaq teʿālānıng zātı qadīm turur, ṣifātı* ***qadīm*** *turur, tėdi erse, ol kimerseler bardılar...*	225-13	1	-
65.	**qaḥṭ yıl**	Ar.+Tü.	Kıtlık yılı.	*Sizlerni qonuqlaġay erdim, velīkin* ***qaḥṭ yıl*** *turur, ewümde hēç neerse yoq turur.*	22-2	1	-
66.	**qaylūla vaqtı**	Ar.+Ar.	Öğle vakti.	*Ertesi* ***qaylūla vaqtı*** *boldı erse, ḫōca qaylūla qılur-men, tėp özini uyquġa kemişti, velīkin oyaġ turur erdi taqı baqar kim bu ḫatun ne iş birle meşġūl bolur, tėp.*	383-5	1	-
67.	**qıyāmat kün**	Ar.+Tü.	Kıyamet günü.	*Yā Rebbī, mėni miskīn tirgüzgil, taqı miskīn öldürgil, taqı* ***qıyāmat kün*** *bolsa āvṣ miskīnler zümresinde qoparġıl, tėp duʿā qıldı.*	108-16	73	-
68.	**qurbān küni**	Ar.+Tü.	Kurban günü.	*ʿArab tilinçe yavmu'n-naḥr* ***qurbān küni*** *tėmek bolur.*	213-6	1	-
69.	**quşluq vaḫtı**	Tü.+Ar.	Kuşluk vakti.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıng altınç küninde erdi kim kitābatı* ***quşluq vaḫtında*** *tamām boldı.*	443-16	1	-
70.	**ramażān ayı**	Ar.+Tü.	Ramazan ayı.	***Ramażān ayınıng*** *yigirminç kün erdi kim emgeki qatıġ boldı.*	154-4	5	-
71.	**rebīʿü'l-avval**	Ar.	Arap aylarının üçüncüsü.	*Qaçan kim* ***rebīʿü'l-avval*** *ayıdın üç kün kėçip turur erdi kim Ḥasannıng rażhu emgeki qatıġ boldı, Hüseyin rażhu başı qatında olturmış erdi taqı öngin ṣaḥābalar yıġılmış erdiler.*	177-8	4	-

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
72.	**receb**	Ar.	Ay takviminin yedinci ayı.	***Recep*** *ayınıng yetinç kün cumʿa tüninde erdi kim Ḥirā taġında ġār içinde erdi kim Cebreʾilʿas ẓāhir boldı.*	5-8	1	-
73.	**rūzgār**	Fars.	Vakit, zaman, dönem.	***Rūzgār*** *içinde birʿālim bar erdi, ingen üküş ʿilmler ḥāṣil qılmış erdi.*	231-10	9	-
74.	**sāʿat**	Ar.	Zaman, vakit, an.	*Ol* ***sāʿat*** *Cebreʾilʿas nāzil boldı taqı aydı: Yā Muḥammed, Abū Bekr rāst aytur.*	101-2	24	-
75.	**sāʿat**	Ar.	Saat.	*Üç künke tegi hēç ṣaḥrā qoḍmadın istediler, bulmadılar, Ol kėçe Abū Bekr raẓhu bir* ***sāʿat*** *Peyġāmbarʿas'nung saġ yanında yüriyür erdi, taqı bir sāʿat artında yüriyür erdi.*	20-8	29	-
76.	**şafar ayı**	Ar.+Tü.	Arabî ayların ikincisi.	*Taqı* ***şafar ayınıng*** *āḫırında erdi kim Peyġāmbarʿas'ġa ig tegdi.*	84-14	1	-
77.	**seḥer**	Ar.	Seher vakti.	*Bu kėçe* ***seḥerde*** *kim Ḥaq teʿālā ḥaẓratında secde qıldıng taqı ol secde içinde ne miqdār tesbīḥ qıldıng erse, ol tesbīḥning sanınça mēveler yarattı nūrdın taqı daraḫt içinde ornattı, tėdi.*	319-17	2	seḥer vaqti
78.	**seḥer vaqti**	Ar.+Ar.	Seher vakti.	*Rābiʿaʿadaviyya aytur raḥmhā aytur: Bir kėçe ṭāʿat veʿibādat qıldım taqı* ***seḥer vaqtı*** *erdi kim secdeke bardım taqı secde içinde tesbīḥ aytu uyquġa bardım.*	319-6	6	seḥer
79.	**şehr (II)**	Ar.	Ay, 30 gün.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde* ***şehru'llāhi'l-mubārek*** *cumāda'l-ūlā ayınıng altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-15	1	-
80.	**şenbe**	Fars.	Cumartesi.	*Yana* ***şenbe*** *tüni hem ẓāhir boldı taqı yekşenbe tüni hem ẓāhir boldı.*	5-9	1	-
81.	**tā**	Fars.	Tâ, kadar, değin.	***Tā*** *mudām kim Başar-i Ḥāfī ḥayātta bolġay, men maḥabbatdın cevāb aymaz-men, tėdi.*	225-6	2	-
82.	**tamūz**	Ar.	Temmuz.	*Uzun künlerde* ***tamūz*** *aylarda rūza tutar erdim taqı uzun kėçelerde qış kėçelerinde kimʿibādat qılur erdim, bu ėkki işdin maḥrūm bolur-men.*	316-16	2	-

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
83.	**ṭarfata'l-ʿayn**	Ar.	Bir kere göz açıp kapayıncaya kadar geçen süre.	*Oltursa, anıng birle turur; tursa, hem taqı anıng birle turur, yatsa, hem taqı anıng birle turur; hēç* ***ṭarfata'l-ʿayn*** *köz açıp yumġınça Ḥaq teʿālādın ḫālī ermez.*	429-2	1	-
84.	**tārīḫ**	Ar.	Tarih.	*Bu kitāb tamām boldı* ***tārīḫ*** *yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıng altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-15	1	-
85.	**tün**	Tü.	Gece.	*Menim ümmetim üze sėndin song andaġ fitneler kelgey kim* ***tün*** *qarangġusı mengizlig.*	304-10	36	-
86.	**tün buçuqı**	Tü.+Tü.	Gece yarısı.	*Qaçan kim* ***tün buçuqı*** *boldı erse, igi ingen qatıġ boldı.*	104-3	10	-
87.	**tüş vaqtı**	Tü.+Ar.	Öğle vakti.	*Yana Peyġāmbar ʿas bir kün qaylūla qılur erdi [yaʿnī* ***tüş vaqtın*** *uyur erdi].*	120-12	1	-
88.	**uzaq umınç**	Tü.+Tü.	Uzun vadeli.	*Üküş yazuq birle erteledim;* ***uzaq umınç*** *birle erteledim.*	147-4	6	-
89.	**uzun umınç**	Tü.+Tü.	Uzak emel.	*Uşbu ādemīning başlarını kim körer-sen, munlar dünyāke ḫarīşlıq qılur erdiler sizler ḫarīşlıq qılmışıngız mengizlig taqı munlar* ***uzun umınç*** *tutar erdiler sizler tutmışıngız mengizlig.*	391-5	1	-
90.	**vaʿde**	Ar.	Vade, bir iş için tanınan süre.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sen* ***vaʿde*** *qılıp turur-sen kim muʾminlerke nuṣrat bėrgey-men tėp, ol vaʿdengni sanga şefīʿ qılur-men.*	74-1	3	-
91.	**vaḫt**	Ar.	Vakit, zaman.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıng altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq* ***vaḫtında*** *tamām boldı.*	443-16	1	vaqt, vaqit
92.	**vaqıt**	Ar.	Vakit.	*Biz munça* ***vaqıtdın*** *küyüp erdük qaçan çıqġay tėp.*	80-6	2	vaḫt, vaqt
93.	**vaqt**	Ar.	Vakit, zaman.	***Vaqt*** *kėçe bolup turur.*	431-11	86	vaḫt, vaqıt

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
94.	**yan͡gla**	Tü.	Az zaman önce.	*Mekkenin͡g uluġlarınga, Qurayş qabīlasında **yan͡gla** musulmān bolġanlarġa bu ġanīmatdın üküş māl tawar bėrdi, anın͡g üçün kim musulmānlıqları qavī bolsun, İslāmdın qaytıp duşmanlıqnı āşkārā qılıp muʾminlerke ziyān tegürmesünler tėp.*	75-8	2	-
95.	**yarın**	Tü.	Yarın.	*Bu kün bu Muḥammed Mekkeni aldı, **yarın** bizlerke kelgey, bizlerke taqı zaḫmat bėrgey.*	69-3	1	-
96.	**yatsıġ**	Tü.	Yatsı.	*Kerek kim siz keçsen͡giz, tėdi erse, Abū Bekr raẓhu imāmatlıq qıldı taqı cümle ṣaḥābalar namāz qıldılar taqı aḫşam **yatsıġ** arasında Baqīʿda defn qıldılar.*	168-4	2	-
97.	**yatsıġ vaqtı**	Tü.+Ar.	Yatsı vakti.	*Peyġāmbarʿas aḫşam namāzını qılmışdın son͡g mescidde olturdı **yatsıġ vaqtınġa** tegi men taqı olturdum.*	170-6	1	-
98.	**yavmuʿarifa**	Ar.	İbrahim Peygamber'in oğlunu kurban etmesiyle ilgili gördüğü düşün 4. gününde bu düşün hayırlı olduğunu anladığı gün.	*Ol künge **yavmuʿarifa** tėdiler.*	213-5	2	-
99.	**yavmu'n-naḥr**	Ar.	İbrahim Peygamber'in oğlunu kurban etmeye karar verdiği gün.	*Yana ertesi oġlını qurbān qılmaqġa qaṣd qıldı erse, ol künge **yavmu'n-naḥr** tėdiler.*	213-6	1	-
100.	**yavmu't tavba**	Ar.	Korku, üzüntü günü.	*ʿArab tilinçe **yavmu't-tavba** endīşe küni tėmek bolur.*	213-3	1	-
101.	**yavmu't-tavba**	Ar.	Zü'l-hicce ayının sekizinci günü.	*Ertesi üküş endīşe qıldı erse, ol künge **yavmu't-tavba** tėdiler.*	213-3	1	-
102.	**yekşenbe**	Fars.	Pazar günü.	*Rebīʿü'l-avval ayının͡g on birinç kün **yekşenbe** kün erdi kim āḫiratqa ulandı.*	6-16	5	-
103.	**yıl**	Tü.	Yıl, sene.	*Yigirmi **yıl** men namāz vaqtını andaġ saqladım kim muʾazzin ezān oqımışta mescidde ḥāżir erdim.*	242-1	105	-
104.	**zamān**	Ar.	Zaman, vakit, süre.	*Uşbu taḫtdın tüşmekke taqı **zamān** yoq.*	442-4	28	zamāna
105.	**zamāna**	Ar.	Zaman, vakit.	***Zamāna** içinde peyġāmbarlar bar.*	410-8	19	zamān

Tablo 2.5 (Devamı) : Zaman, Gün, Ay, Yıl, Dönem Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
106.	**zavāl vaqt**	Ar.+Ar.	Gün batımı sonrası vakti.	*Erte çıqmış **zavāl vaqtında** tamūz isiginde Mekkening̑ ṣaḥrāsındaqı qızmış taşlar üze yalıng̑ aġnar taqı ol tenlerini ol qızmış taşlar köydürür taqı aytur: Ey nefsüm, tatġıl tamuġ otının̑g eşerini.*	315-16	1	zavāl vaqtı
107.	**zavāl vaqtı**	Ar.+Ar.	Gün batımı sonrası vakit.	*Erte çıqmış **zavāl vaqtında** tamūz isiginde Mekkening̑ ṣaḥrāsındaqı qızmış taşlar üze yalıng̑ aġnar taqı ol tenlerini ol qızmış taşlar köydürür taqı aytur: Ey nefsüm, tatġıl tamuġ otının̑g eşerini.*	315-16	1	zavāl vaqt
108.	**ẕū'l-ḥicce**	Ar.	Arap aylarının on ikincisi.	*Ol kün **ẕū'l-ḥicce** ayının̑g seksinç kün erdi.*	213-3	3	-
109.	**ẕu'l-qaʿda**	Ar.	Arap aylarının on birincisi.	*Taqı Mekkeke qayıttılar, taqı, iḥrām baġladılar, **ẕu'l-qaʿda** ayı tuġmışda Mekkeke kirdiler, taqı ḥec qıldılar, taqı iḥrām birle Mekkede bir qaç zamān turmışdın [song̑] yana Medīneke bardılar.*	77-3	1	-

2.1.6. Mevsimler

Nehcü'l-Ferâdîs'te "mevsimler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 1 sözcük tespit edilmiştir. Mevsimlerle ilgili olarak farklı bir sözcük eserde geçmemektedir. Tespit edilmiş olan bu sözcük köken bakımından Türkçedir. Sözcüğün iki şekilli kullanımı bulunmamaktadır. Sözcükle ilgili tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.6 : Mevsimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**qış**	Tü. Kış.		*Uzun künlerde tamūz aylarda rūza tutar erdim taqı uzun kėçelerde **qış** kėçelerinde kim ʿibādat qılur erdim, bu ėkki işdin maḥrūm bolur-men.*	316-17	1	-

2.1.7. Gölge, Karanlık, Aydınlık, Işık

Eserde "gölge, karanlık, aydınlık, ışık" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 10 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 8'i Türkçe, 2'si ise Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 8 sıklık derecesiyle *kölige* 'gölge' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *qara* 'karartı,gölge', *ẓulmat* 'karanlık', *qarang̑quluq* 'karanlık' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'gölge' anlamındaki *kölige* sözcüğünün *kölge,* 'karanlık' anlamındaki *qarang̑quluq*

sözcüğünün ise *qarang̑gu, qarang̑qu* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Çalışmamızda geçen "gölge, karanlık, aydınlık, ışık" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.7 : Gölge, Karanlık, Aydınlık, Işık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**kölge**	Tü.	Gölge.	*Anlarnıng nişānı ol turur kim, eger kündüz bolsa, kün **kölgesini** saqlayurlar kim qaçan namāz vaqtı bolġay, Rebbümüzke ʿibādat qılsaq, tėp.*	318-15	2	kölige
2.	**kölige**	Tü.	Gölge.	*Peyġāmbar ʿas Kaʿbe **köligesinde** tüşep olturup turur erdi kim keldim.*	11-3	8	Kölge
3.	**qara**	Tü.	Karartı, gölge.	*Qaçan kim Ḥuneynde tünediler taqı erte koptılar, qol arasından bir **qara** göründi.*	71-13	1	-
4.	**qarang̑gu**	Tü.	Karanlık.	*Bu ʿamalnı ėleting taqı Siccīn atlıġ yerde (yer astıdın aşaġa **qarang̑guġa** Siccīn tėp ayturlar) qoḍung, tėp fermān kelgey.*	402-12	2	qarangqu, qarangquluq
5.	**qarangqu**	Tü.	Karanlık.	*Çirāġ ne ḫācat turur **qarangquda** taqı yėmek bolur, tėp.*	257-5	4	qarang̑gu, qarangquluq
6.	**qarangquluq**	Tü.	Karanlık.	***Qarangquluq** mėni qapsadı, tėp yıġladı erse, ḫōcası taqı qaytardı.*	322-7	1	qarang̑gu, qarangqu
7.	**yaruq**	Tü.	Parlak, aydınlık, ışık, nur.	*Yana qıyāmat kün bolsa āvş, ʿAraşātqa qavmlar kelgeyler, yüzleri **yaruq** yılduz tėg yışıġay.*	241-6	5	-
8.	**yaruqluq**	Tü.	Aydınlık, parlaklık.	*Ḥaq teʿālā qudratı birle bu uluġ taş teprendi taqı bir pāra **yaruqluq** göründi.*	293-2	3	-
9.	**ẓulmānī**	Ar.	Karanlık.	*Tupraq **ẓulmānī** turur taqı qarangqu turur, tėdi erse, Tangrı teʿālā aydı…*	279-3	2	-
10.	**ẓulmat**	Ar.	Karanlık.	*Tevbe qıldım zīnhār ve zīnhār mėni qaytarġıl kim ingen **ẓulmatqa** tüştüm.*	322-7	1	-

2.1.8. Ateş, Su, Hava, Toprak

Evren, zaman başlığının sekizinci alt başlığı olan "ateş, su, hava, toprak" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 12 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen sözcüklerin tamamı Türkçedir. Bu sözcükler arasında en sık geçen 82 sıklık derecesiyle *suw* 'su' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *suv* 'su', *suwsuz* 'susuz', *uçqun* 'kıvılcım', *üvüşlük* 'ıslaklık' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'su' anlamındaki *suw* sözcüğünün ise *suv* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Çalışmamızda geçen "ateş, su, hava, toprak" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.8 : Ateş, Su, Hava, Toprak Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ot (II)**	Tü.	Ateş.	***Ot*** *nūrānī turur taqı yaruq turur.*	279-3	44	-
2.	**ot yalın͡g**	Tü.	Alev.	*ʿAbbās aytur raẕhu: Abū Leheb dünyādın barmışdın son͡g tüşimde körer-men,* ***ot yalın͡g*** *içinde turur.*	18-8	2	yalın͡g (I)
3.	**suv**	Tü.	Su.	*Ey Perverdigārım, yer yüzinde kāfirlardın tezgingen yörigen qoḍmaġıl, cümlesini helāk qılġıl tėdi erse, Ḥaq teʿālā kāfirlarnı* ***suv*** *birle helāk qıldı.*	116-7	1	suw
4.	**suw**	Tü.	Su.	*Yā ʿAlī, mėni sen yuġay-sen, taqı ʿAbbās* ***suw*** *kemişgey, taqı Cebreʾil sizke yārī bėrgey.*	87-6	82	suv
5.	**suwluġ**	Tü.	Sulu, suyu bol.	*Bu Selmān eger toluġ* ***suwluġ*** *quyuġqa barur bolsa, ol quyuġnun͡g suwı suġalġay, tėdiler taqı turdılar.*	385-6	2	-
6.	**suwsuz**	Tü.	Susuz.	*Mėni* ***suwsuz*** *öltürür-siz, tėp üküş yıġladı erse, ol taqı yıġladı taqı qarındaşlarınġa aydı kim: Kelin͡g, mun͡ga suw bėrin͡g, tėdi erse, cümle qarındaşları aydılar…*	355-7	1	-
7.	**topraq**	Tü.	Toprak.	*Ḥaq teʿālā qudratı birle cümle kāfirlar közinge* ***topraq*** *toldı taqı muʾminler bir yolı ḥamle qıldılar.*	74-3	24	-
8.	**tütün**	Tü.	Duman.	*Taqı otnı özi ürer erdi, ol* ***tütünler*** *meḥāsini arasından çıqar erdi.*	107-14	2	-
9.	**uçqun**	Tü.	Kıvılcım.	*Yā Zübeyr, uş Cebreʾil qatımda turur taqı san͡ga selām qıldı taqı aydı kim ol Tan͡grı birle and yād qılur-men kim, Muḥammedni ḥaq peyġāmbar ıdtı; qıyāmat kün bolsa āvş Zübeyrdin tamuġ otının͡g* ***uçqunlarını*** *men defʿ qılġay-men, neteg kim, senin͡g yüzün͡gdin çıbınlarnı defʿ qıldı, tėp aydı.*	120-15	1	-
10.	**üvüşlük**	Tü.	Islaklık.	*Peyġāmbar ʿas sirringe hēç kimerse muṭṭaliʿ bolmadı, meger ol miqdār kim meşelā bir meşk toluġ suw bolsa taqı ol meşkning͡ aġzı baġlıġ bolsa, hēç kimerse ol meşk içinde suwnı körmese, velīkin taşındaqı* ***üvüşlüküni*** *körerler taqı bilürler kim bu meşk içinde suw bar tėp.*	3-11	1	-
11.	**yalın͡g (I)**	Tü.	Alev.	*Andın son͡g yana iltifāt qıldı erdi, baqar, bir heybetlig ṣūrat kördi, qara tonluġ, aġzıdın* ***yalın͡g*** *ot çıqar taqı burnıdın qara tütün çıqar.*	439-4	2	ot yalın͡g
12.	**yalın͡glıġ**	Tü.	Alevli.	*...Abū Lehebke mālı, taqı oġlı qızı, taqı qulı qaravaşı, taqı yılqı qarası, köygey taqı söglüngey* ***yalın͡glıġ*** *otqa, ol ḥatunı Umm-i Cemīl taqı söglüngey tamuġnun͡g yalın͡glıġ otınġa.*	17-9	2	-

2.2. BİTKİLER

Söz varlığı çözümlemesi bölümünün ikinci ana başlığı olan "bitkiler" başlığı 5 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlık altında değerlendirilebilecek toplam 41 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 25'i Türkçe, 7'si Arapça, 4'ü Arapça + Türkçe, 4'ü Farsçadır 1'i ise Türkçe + Farsçadır. Sözcükler arasında en sık geçen 45 sıklık derecesiyle *daraḫt* 'ağaç' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *Burçaq* 'baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi (vicia ervilia)', *ağaç* 'sopa, değnek', *otun͡g* 'odun', *tal* 'ağaç', *açıġlıq* 'acılık, meyvenin acılaşması', *qızıl mēve* 'kızıl meyve', *tarıġ* 'buğday, zahire', *yasmuq* 'mercimek', *çökerdek* 'buğday, arpa gibi ufak şeylerin tanesi', *ḫurmā līfi* 'hurma lifi', *ḫurmā şişi* 'hurma yaprağı', *līf* 'lif, tel' sözcükleridir. Eserde geçen 'ot, yem, saman' anlamındaki *ʿalif* sözcüğünün *ʿalaf,* 'dal' anlamındaki *budaq* sözcüğünün *butaq*, 'ağaç' anlamındaki *daraḫtī* sözcüğünün *daraḫt,* 'odun' anlamındaki *otun͡g* sözcüğünün otun, 'yaprak' anlamındaki *yapurġaq* sözcüğünün ise *yapraq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde "bitkiler" başlığı altında incelenen diğer alt başlıklar şu şekildedir:

2.2.1. Yabani Bitkiler

Bitkiler başlığının ilk alt başlığı olan "yabani bitkiler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 4 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 2'si Arapça, 2'si Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 5 sıklık derecesiyle *ʿalif* 'ot, yem, saman' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *burçaq* 'baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi (Vicia ervilia)' sözcüğüdür. Eserde geçen 'ot, yem, saman' anlamındaki *ʿalif* sözcüğünün ise *ʿalaf* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "yabani bitkiler" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.9 : Yabani Bitkiler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	ʿ**alaf**	Ar.	Ot, yem, saman.	*Aydı kim: Bu qoy ḫarām* ʿ***alaf*** *yėdi.*	296-10	2	ʿalif
2.	ʿ**alif**	Ar.	Ot, yem, saman.	*Ol* ʿ***alif*** *satġuçı anı bilmedi taqı aldı.*	299-17	5	ʿalaf
3.	**burçaq**	Tü.	Baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi (Vicia ervilia).	*Qaçan kim Peyġāmbar* ʿ*as'qa vaḥy kelür bolsa erdi, ḥālı müteġayyir bolur erdi; alnındın* ***burçaq*** *men͡gizlig* ʿ*araq kelür erdi.*	417-16	1	-
4.	**ot (I)**	Tü.	Ot.	*Baqar-men, bir çeşme bar, ol taġ* ***otlarıdın*** *bir pāra tenāvul qıldım taqı bu çeşmedin içtim…*	296-14	2	-

2.2.2. Çiçekler

Bitkiler başlığının ikinci alt başlığı olan "çiçekler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 2 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 1'i Arapça, 1'i Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 6 sıklık derecesiyle *çimgen* 'çimen, çimenlik' sözcüğü, en az geçen ise 2 sıklık

derecesiyle *çiçek* ‘çiçek’ sözcüğüdür. Eserde geçen “çiçekler” başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen “çiçekler” başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.10 : Çiçekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**çiçek**	Tü.	Çiçek.	*Tört yanında körklüg daraḫt[lar] bolur, aqar arıqlar bolur taqı çimgenler* ***çiçekler*** *bolur.*	353-7	2	-
2.	**çimgen**	Tü.	Çimen, çimenlik.	*Babam Abū Ẕarnı tüşümde kördüm. Bir yaşıl* ***çimgen*** *içinde bolur, ol çimgen içinde yaşıl ton keḍip Qurʾān oqıyur.*	131-14	6	-

2.2.3. Ağaçlar

Bitkiler başlığının alt başlıklarından biri olan “ağaçlar” başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 12 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 8’i Türkçe, 2’si Arapça, 2’si ise Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 45 sıklık derecesiyle *daraḫt* ‘ağaç’ sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aġaç* ‘sopa, değnek’, otun͡g ‘odun’, tal ‘ağaç’ sözcükleridir. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen ‘dal’ anlamındaki *butaq* sözcüğünün *budaq,* ‘ağaç’ anlamındaki *daraḫtī* sözcüğünün *daraḫt,* ‘odun’ anlamındaki *otun͡g* sözcüğünün ise *otun* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “ağaçlar” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.11 : Ağaçlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aġaç**	Tü.	Sopa, değnek.	*İbnü Hübeyre qatıġ ġażab qıldı taqı buyurdı, Abū Ḥanīfeke yigirmi* ***aġaç*** *urdılar taqı zindānqa saldılar.*	186-13	1	-
2.	**budaq**	Tü.	Dal.	***Budaqlarınıng͡*** *baʿżısı zeberceddin taqı baʿżısı yinçüdin turur.*	56-17	3	butaq
3.	**buġday yıġaçı**	Tü.+Tü.	Buğday ağacı.	*Tedārük ol turur kim* ***buġday yıġaçınıng͡*** *mēvesidin tenāvul qılsang͡ız, ėkegü taqı bu uçtmaḫ içinde menggü bolup qalġaysiz, tėdi…*	281-2	2	-
4.	**butaq**	Tü.	Budak, dal.	*Qaçan kim bu cōmard ol daraḫtnıng͡ butaqını tutmış bolsa, ol* ***butaq*** *bu cōmardnı uçtmaḫqa kigürmedin qoymas.*	255-1	8	budaḳ
5.	**daraḫt**	Fars.	Ağaç.	*Eyʿābid, qança barur-sen? tėp suʾāl qıldı erse, ol aydı kim: Eşittim fulān yerde bir* ***daraḫt*** *bar ermiş, ḫalāyıqlar ol daraḫtqaʿibādat qılur ermişler.*	410-3	45	daraḫtī

Tablo 2.11 (Devamı) : Ağaçlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
6.	**daraḫtī**	Fars.	Ağaç.	*Taqı baḫīllıq bir **daraḫtī** turur tamuġ içinde; kim kim baḫīl bolsa, ol daraḫtnıng bir butaqını tutmış bolur.*	255-1	2	daraḫt
7.	**otun**	Tü.	Odun.	*Taqı ėwinde **otun** taqı yoq aş bişürmekke.*	269-8	11	otung
8.	**otung**	Tü.	Odun.	*Andın song ʿÖmer raẓhu aydı: Ey ẓaʿīfa, bu **otungnı** söndürmegil, men sanga ṭaʿām keltüreyin, tėdi taqı biz ėkegü çıqtuq.*	107-7	1	otun
9.	**sidretü'l-müntehā**	Ar.	Arşın sağ yanında ötesine hiçbir mahlukun geçemeyeceği ağaç.	*Andın song aştuq, **Sidretü'l-Müntehāqa** tegdük.*	56-17	9	-
10.	**tal**	Tü.	Ağaç.	*Ḫamr içinde Tangrı teʿālā on kişike laʿnat qılıp turur: ḫamr üçün **tal** tikkenge taqı ḫamr satġanġa taqı ḫamr alġanġa taqı ḫamr içgenler qatında olturup baqġanġa, ḫamr üçün üzüm kesgenge taqı ḫamr üzümini saqlaġanġa taqı ḫem sıqturġanġa hem ḫamrnıng sāqīsınġa taqı ḫamrnı içmek üçün kötrüp eletgenge taqı içgenge.*	363-11	1	-
11.	**yıġaç (I)**	Tü.	Ağaç.	*Derḫāl cānını qabż qılmış erdi, melik atından taqı yıqıldı bir **yıġaç** yerindin qongrulup tüşmiş teg.*	441-1	15	-
12.	**zaqqūm**	Ar.	Zakkum, cehennemde hasıl olup acı meyvesi ehl-i cehenneme yedirtilecek ağaç.	*Yana bir ẓaʿīfanı kördüm kim tamuġ içinde tilindin asıġlıġ turur, boġzınga **zaqqūm** qoyarlar.*	68-8	2	-

2.2.4. Meyve, Sebze

Nehcü'l-Ferâdîs'te "meyve, sebze" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 12 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 8'i Türkçe, 3'ü ise Farsça, 1'i Türkçe + Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 21 sıklık derecesiyle *mēve* 'meyve, ürün' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *açıġlıq* 'acılık, meyvenin acılaşması'*, qızıl mēve* 'kızıl meyve'*, tarıġ* 'buğday, zahire', *yasmuq* 'mercimek' sözcükleridir. Bunun yanı sıra "meyve, sebze" başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. Eserde geçen "meyve, sebze" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.12 : Meyve, Sebze Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**açığlıq**	Tü.	Acılık, meyvenin acılaşması.	*Qaçan kim Hābīl qanı yerke tegdi erse, yerlerning baʿżısında tapuzluq ẓāhir boldı taqı mēvelerde hem **açığlıq** ẓāhir boldı taqı ṭaʿāmlarda çürümek taqı müteġayyir bolmaq ẓāhir boldı taqı deryālar suwı açığ boldı.*	338-6	1	-
2.	**alma**	Tü.	Elma.	*Diḥyatü'l-Kelbīning ʿādatı ol erdi kim qaçan bizke kelür bolsa, yengike ėkki alma alıp kelür erdi taqı oġlanlarning tegme biringe bir **alma** bėrür erdi.*	171-4	2	-
3.	**arpa**	Tü.	Arpa.	*Ḥaq tvt hēç kimerseke mundaġ mülk taqı salṭanat bėrmedi kim Süleymān peyġāmbarqa bu mülki içinde ḫalāyıqġa türlüg türlüg niʿmetler aşatur erdi taqı özi palās ton keyer erdi taqı zenbīl toqıyur erdi taqı ol zenbīlni satar erdi, anıng bahāsınġa **arpa** alur erdiler.*	210-15	7	-
4.	**bādām**	Fars.	Badem.	*Ol ʿazīz manga bir awuç **bādām** bėrdi.*	434-10	2	-
5.	**buġday**	Tü.	Buğday.	*Mundaġoq ėkin ekmedin **buġday** umīd tutar yā taqı ekse taqı terbiyet qılmadın ṭalab qılsa, hem aḥmaq bolġay, tėp aydı.*	427-11	7	-
6.	**ḫurmā**	Fars.	Hurma.	*Yā Muḥammed, bu **ḫurmā** yıġaçı yerindin qongrulup kelsün taqı sanga selām bėrsün tėmiş erdi.*	35-13	8	-
7.	**mēve**	Fars.	Meyve, ürün.	*Baqar-men bu daraḫt tüpinde bu mēvelerdin bir **mēve** tüşmiş taqı yerde yatur.*	320-4	21	-
8.	**qızıl mēve**	Tü.+Fars.	Kızıl meyve.	*Baʿżıları aq mēveler turur taqı baʿżıları **qızıl mēveler** turur taqı baʿżıları sarığ mēveler turur.*	319-10	1	-
9.	**sarımsaq**	Tü.	Sarımsak.	*Ol kün erdi kim manga ol kişi aş qılıp ėwinge ündep aşınġa üküş **sarımsaq** qatmış.*	422-10	5	-
10.	**tarığ**	Tü.	Buğday, zahire.	*Yā Resūlallāhi, bizim ėlde **tarığdın** neerse qılurlar taqı anı içerler.*	362-17	1	-

Tablo 2.12 (Devamı) : Meyve, Sebze Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
11.	**üzüm**	Tü.	Üzüm.	*Ḫamr içinde Tanġrı teʿālā on kişike laʿnat qılıp turur: ḫamr üçün tal tikkenge taqı ḫamr satġanġa taqı ḫamr alġanġa taqı ḫamr içgenler* qatında olturup baqġanġa, ḫamr üçün **üzüm** kesgenge taqı ḫamr üzümini saqlaġanġa taqı hem sıqturġanġa hem ḫamrnıng sāqīsınġa taqı ḫamrnı içmek üçün kötrüp eletgenge taqı içgenge.*	363-12	3	-
12.	**yasmuq**	Tü.	Mercimek.	*Tegme quşnung tumşuqında bir taş bar, taqı ėkki aḍaqında ėkki taş bar **yasmuqdın** uluġraq taqı nuḫūdtın kiçigrek.*	43-1	1	-

2.2.5. Bitki Kalıntıları, Tohum, Yaprak

Bitkiler başlığının son alt başlığı olan "bitki kalıntıları, tohum, yaprak" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 11 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 5'i Türkçe, 4'ü Arapça + Türkçe, 2'si ise Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 3 sıklık derecesiyle *ḫurmā saġraqı* 'hurma kabuğu'*, saġraq* 'kabuk'*, yapurġaq* 'yaprak' sözcükleri, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *çökerdek* 'buğday, arpa gibi ufak şeylerin tanesi', *ḫurmā līfi* 'hurma lifi', *ḫurmā şişi* 'hurma yaprağı', *līf* 'lif, tel' sözcükleridir. Eserde geçen 'yaprak' anlamındaki *yapurġaq* sözcüğünün ise *yapraq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Eserde geçen "bitki kalıntıları, tohum, yaprak" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.13 : Bitki Kalıntıları, Tohum, Yaprak Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**çökerdek**	Tü.	Buğday, arpa gibi ufak şeylerin tanesi.	*Taqı bir **çökerdek** aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-12	1	-
2.	**ḫurmā līfi**	Ar.+Ar.	Hurma lifi.	*…Mışır kettānıdın birining içinge **ḫurmā līfi** ṯoldurmış erdiler taqı birining içinge qoy yüngi toldurmış erdiler…*	159-9	1	-
3.	**ḫurmā qapı**	Ar.+Tü.	Hurma kabuğu.	*Ol Umm-i Cemīlning boynında bar **ḫurmā qapından** yip.*	18-5	2	-
4.	**ḫurmā saġraqı**	Ar.+Tü.	Hurma kabuğu.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı eftār vaqtı bolsa, şaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen **ḫurmā saġraqlarını** yığıp anı tögüp aning birle eftār qılur erdi.*	310-13	3	-

Tablo 2.13 (Devamı) : Bitki Kalıntıları, Tohum, Yaprak Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
5.	**ḫurmā şişi**	Ar.+Tü.	Hurma yaprağı.	*Bir kilim keydi taqı **ḫurmā şişi** birle yaqasını baġladı taqı keldi.*	95-7	1	-
6.	**ḫurmā yipi**	Ar.+Tü.	Hurma ipi.	*Taqı **ḫurmā yipinge** baġlap özi keltürür erdi taqı Peyġāmbar ʿas'nung mescidke barur yollarında kemişür erdi.*	17-11	2	-
7.	**līf**	Ar.	Lif, tel.	*…Mışır kettānıdın birining içinge ḫurma **līfi** toldurmış erdiler taqı birining içinge qoy yüngi toldurmış erdiler…*	159-9	1	-
8.	**qap (I)**	Tü.	Kabuk.	*Ol Umm-i Cemīlning boynında bar ḫurmā **qapındın** yip.*	18-5	2	-
9.	**saġraq**	Tü.	Kabuk.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı eftār vaqtı bolsa, şaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen ḫurmā **saġraqlarını** yıġıp anı tögüp anıng birle eftār qılur erdi.*	310-13	3	-
10.	**yapraq**	Tü.	Yaprak.	*Ol qoyı bardı taqı bir kimersening būstānınġa kirdi taqı tek **yapraqından** yėdi erse, Abū ʿAbdullāh Ṭūsī raḥmhi ol qoynı terk qıldı, almadı.*	296-8	2	yapurġaq
11.	**yapurġaq**	Tü.	Yaprak.	*Ol yaşıl **yapurġaqlar** içinde ol mēveler ay mengizlig taqı kün mengizlig münevver bolup körnürler.*	319-13	3	yapraq

2.3. HAYVANLAR

Söz varlığı çözümlemesi bölümünün üçüncü ana başlığı olan "hayvanlar" başlığı 8 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlık altında değerlendirilebilecek toplam sözcük sayısı 76'dır. Bu sözcüklerden 63'ü Türkçe, 5'i Farsça, 4'ü Türkçe + Farsça, 3'ü Arapça, 1'i ise Farsça + Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 78 sıklık derecesiyle *tėwe 'deve'* sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle 21 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilmiş olan 21 sözcük arasından ilk 20 sözcük alfabetik sırayla şu şekilde sıralanmıştır: *aġuluġ cānvar* 'zehirli hayvan', *ʿaqreb* 'akrep', *aw iti* 'av köpeği', *balıq* 'balık', *börü* 'kurt', *buḫtī* 'iki hörgüçlü deve', *çayan* 'çıyan', *derāzgūş* 'eşek', *erkek tawuq* 'horoz', *eşek* 'eşek', *ingen (II)* 'dişi deve', *keḍik* 'yabanî hayvan', *keyik cānvar* 'yabanî hayvan', *kön* 'deri, gön', *örgüç* 'hörgüç', *qarınça* 'karınca', *qarluġaç* 'kırlangıç', *qozı* 'kuzu', *qurt* 'kurt', *yaġrın eti* 'kürek kemiği eti'.

Eserde geçen 'at' anlamındaki *aṭ* sözcüğünün *at,* 'kurt' anlamındaki *börü* sözcüğünün *böri,* 'çıyan' anlamındaki *çayan* sözcüğünün *çaġan,* 'yabanî hayvan' anlamındaki *keyik* sözcüğünün *keḍik,* 'binek hayvanı' anlamındaki *kölük* sözcüğünün *kölik,* 'tavuk' anlamındaki *tawuq* sözcüğünün ise *taquq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde "hayvanlar" başlığı altında incelenen diğer alt başlıklar şu şekildedir:

2.3.1. Yabani Hayvanlar

Hayvanlar başlığının ilk alt başlığı olan "yabani hayvanlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 17 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 12'si Türkçe, 3'ü Türkçe + Farsça, 1'i Arapça, 1'i ise Farsçadır. Sözcükler arasında en sık geçen 21 sıklık derecesiyle *yılan* 'yılan' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aġuluġ cānvar* 'zehirli hayvan', *börü* 'kurt', *keḍik, keyik cānvar* 'yabanî hayvan', *qarluġaç* 'kırlangıç' sözcükleridir. Eserde geçen 'kurt' anlamındaki *börü* sözcüğünün *böri,* 'yabanî hayvan' anlamındaki *keyik* sözcüğünün ise *keḍik* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "yabani hayvanlar" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.14 : Yabani Hayvanlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aġuluġ cānvar**	Tü.+Fars.	Zehirli hayvan.	*Sıġınur-men Tangrı teʿālānıng tükel atları birle ėndürülmiş kitābları birle qamuġ şeyṭāndın taqı zaḥmat tegürgen **aġuluġ cānvarlardın** taqı yawuzluq tegürgen közdin.*	168-12	1	-
2.	**arslan**	Tü.	Arslan.	*Rāhib aydı: Bu yerde **arslan** bar, üküş kelürler, ṣavmaʿa içinde tursangız yaḫşıraq bolġay, tėdi erse…*	343-17	11	-
3.	**bars**	Tü.	Pars.	*Qaçan kim Harūne'r-Reşīd atlıġ ḫalīfa nevbeti keldi erse, özi ṣaḥrāqa çıqtı taqı aw awlayu Kūfe ṭarafıngа keldi erse, awnı itler taqı **barslar** qawa keldiler.*	155-12	3	-
4.	**bėçin**	Fars.	Maymun.	*Abū Bekr oġlı ʿAbdurraḥman aydı raẓhumā: Bizler Yezīdke mü beyʿet bėreling kim Yezīd ḫamr içer taqı **bėçinler** birle, itler birle oynar, fāsıq turur.*	183-10	2	-
5.	**böri**	Tü.	Kurt.	*Ne bolġay bir qoy manga satsang taqı ḫōcangqa aysang kim bu qoynı **böri** yėdi, tėseng, tėp aydı erse, bu qulnung rengi müteġayyir boldı taqı naʿra urdı taqı çaqırdı taqı aydı: Eyʿazīz, ne qatıġ söz sözleding, Ḥaq tvt cümlemüzke ḥāżir taqı nāẓir ermez-mü?*	431-3	7	börü
6.	**börü**	Tü.	Kurt.	*Vallāhi menim dīnim işi andaġ tamām bolġay kim Ṣanʿā atlıġ yerdin Ḥażramavt atlıġ yerke tegi yalġuz aṭlıġ barġay, hēç kimersedin qorqmaġay, meger Tangrıdın qorqġay; taqı qoyluġ kişi **börüdin** qorqġay.*	11-10	1	böri
7.	**çıpçuq**	Tü.	Serçe.	*İçinde et birle şūrba qaynayur erdi kim bir **çıpçuq** küweç içinge tüşti taqı öldi.*	193-7	12	-

Tablo 2.14 (Devamı) : Yabani Hayvanlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
8.	**fīl**	Ar.	Fil.	*Yapurġaqları **fīl** qulaqları meng͡izlig turur taqı mēveleri Hacer atlıġ ėlning͡ sing͡ekleri meng͡izlig turur.*	57-3	8	-
9.	**ıwuq**	Tü.	Geyik.	*Bu arada bir tişi **ıwuq** keldi taqı turuqtı erse, bu abdāl bardı taqı andın süt saġdı taqı ol süt birle efṭār qıldı taqı aydı…*	295-12	3	-
10.	**keḍik**	Tü.	Yabanî hayvan.	*Başı yançıldı taqı vefātı boldı erse, ʿālam qarang͡qu boldı, qatıġ yėl qoptı, ʿĀdam peyġāmbarnıng͡ oġlanlarıdın **keḍikler** taqı quşlar qaça başladılar.*	338-4	1	keyik, keyik cānvar
11.	**keyik**	Tü.	Yabanî hayvan.	*Ḥaq tvt Süleymān peyġāmbar ʿas'qa perīlerni taqı şeyṭānlarnı taqı yabandaqı **keyiklerni** taqı havādaqı quşlarnı taqı yelni cümle musaḫḫar qılıp turur erdi…*	209-15	2	keḍik, keyik cānvar
12.	**keyik cānvar**	Tü.+Fars.	Yabanî hayvan.	*Kitāblarda andaġ kelür kim Süleymān peyġāmbar bir taḫt qıldurmış erdi kim ol taḫtnıng͡ uzunluqı yüz yıġaç erdi, yigirmi bėş yıġaçda ādemīler olturur erdi taqı yigirmi bėş yıġaç yerde perīler olturur erdi taqı yigirmi bėş yıġaçda **keyik cānvarlar** olturur erdi, taqı yigirmi bėş yıġaçda quşlar olturur erdi.*	209-13	1	keḍik, keyik
13.	**qarġa**	Tü.	Karga.	*Bu ėkki **qarġa** biri [biri] birle uruştılar taqı biri birini öltürdi.*	338-13	4	-
14.	**qarluġaç**	Tü.	Kırlangıç.	*Aq quşlar turur, uluġluqı **qarluġaç** endāzasınça.*	42-17	1	-
15.	**qaz**	Tü.	Kaz.	*Yā Resūlallāhi, ol bāġiça sebeb boldı kim bāġiçaqa **qaz** qondı.*	245-12	3	-
16.	**yılan**	Tü.	Yılan.	*Baqar **yılan** qapuġda turur.*	280-9	21	-
17.	**yırtġan cānvar**	Tü.+Fars.	Yırtıcı hayvan.	*Eger barmasam, **yırtġan cānvarlar** kelip anı helāk qılmasunlar, tėp şefaqat qılıp keldi.*	334-1	2	-

2.3.2. Kümes Hayvanları

Nehcü'l-Ferâdîs'te "kümes hayvanları" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 3 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen sözcüklerin tamamı Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 7 sıklık derecesiyle *tawuq* 'tavuk' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *taquq* 'tavuk', *erkek tawuq* 'horoz' sözcükleridir. Eserde geçen 'tavuk' anlamındaki *taquq* sözcüğünün ise *tawuq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "kümes hayvanları" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.15 : Kümes Hayvanları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**erkek tawuq**	Tü.+Tü.	Horoz.	*Yusuf ibni Mihrān aytur: Rāvīlar andaġ rivāyat qıldılar kim ʿArş aḍaqında bir ferīşte bar, **erkek tawuq** şūratlıġ, tırnaqları yinçüdin taqı köksi yaşıl zeberceddin.*	322-8	1	-
2.	**taquq**	Tü.	Tavuk.	*Taqı menim ḥaqīqat qulum ol turur kim tünle qopup ṭāʿat qılmaq üçün **taquq** çaqırmaqınġa intiẓār qılmasa.*	318-7	1	tawuq
3.	**tawuq**	Tü.	Tavuk.	*Andaġ erse, sizlerning tegme biringizke bir **tawuq** bėreyin taqı bir bıçaq bėreyin kerek kim bu tawuqnı kimerse körmez yerde boġuzlap keltürsengiz, tėp tegmesinge birer tawuq, birer bıçaq bėrdi.*	428-9	7	taquq

2.3.3. Evcil Hayvanlar

Hayvanlar başlığının üçüncü alt başlığı olan "evcil hayvanlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 29 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 23'ü Türkçe, 3'ü Farsça, 1'i Türkçe + Farsça, 1'i Arapça, 1'i ise Farsça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 78 sıklık derecesiyle *tėwe* 'deve' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aw iti* 'av köpeği', *buḫtī* 'iki hörgüçlü deve', *derāzgūş*, *eşek* 'eşek', *inġen* 'dişi deve', *qozı* 'kuzu' sözcükleridir. Ayrıca, *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'binek hayvanı' anlamındaki *kölik* sözcüğünün *kölük*, 'at' *anlamındaki at* sözcüğünün ise *aṭ* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "evcil hayvanlar" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.16 : Evcil Hayvanlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aṭ**	Tü.	At.	*Bu ġāzīlardın biri cümle istiʿdādını tamām [qılıp] iḫlaṣ birle çıqarında bir kimerse anġa **aṭ** boynınġa asġu tobra keldürdi.*	405-2	30	at
2.	**at (II)**	Tü.	At.	*Manġa fermān andaġ turur kim **atı** üzesinde ol cānını qabż qılġıl, tėp.*	440-17	3	aṭ
3.	**aw iti**	Tü.+Tü.	Av köpeği.	*Nėçeme kim bu **aw itlerini** tufqururlar, hēç bu itler ol turbat qatınġa yawumadılar erse, Harūne'r-Reşīd aydı…*	155-16	1	-
4.	**boda**	Tü.	Deve yavrusu, bota.	*Ḥaq teʿālādın nuṣrat keldi tėdi erse, cümle muhācir ve enṣār yıġılu keldiler inġen **bodalarınga** inġreyü kelmiş tėg, lebbeyke lebbeyke tėp yıġılu başladılar.*	73-16	2	-
5.	**buḫtī**	Fars.	İki hörgüçlü deve.	*Baqtı bir **buḫtī** tėwe bar erdi yüklüg.*	258-6	1	-
6.	**burāq**	Tü.	Mirac gününde Hz. Muhammed'e gönderilen binek.	*Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas **Burāq** keldürdi, yügen urulmış, eyer urulmış.*	52-12	5	-

Tablo 2.16 (Devamı) : Evcil Hayvanlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
7.	**buzaġu**	Tü.	Buzağı.	*Ėmdi kerek kim barsang taqı ol **buzaġunı** ṭalab qılsang.*	341-6	7	-
8.	**cānvar**	Fars.	Hayvan.	*Bu kėçe Cebreʾīl taqı Mīkāʾil keldiler taqı bir **cānvar** keltürdiler.*	53-1	15	-
9.	**çetük**	Tü.	Kedi.	*Avval bardı ol **çetükni** ėwindin çıqardı, öngin maḥalledeki kişike bėrdi.*	312-10	5	-
10.	**derāzgūş**	Fars.	Eşek.	*Baqar-men, tāzī aṭlar bağlıġ turur taqı Mışrī **derāzgūşlar** bağlıġ turur.*	209-6	1	-
11.	**eşek**	Tü.	Eşek.	*Qaṭırdın kiçigrek, **eşekdin** uluġraq, yüzi ādamī yüzi mengizlig, quḍruqı taqı tuynaqı inek quḍruqınga ve taqı tuynaqlarınga mengzer.*	53-2	1	-
12.	**inek**	Tü.	İnek.	*Üküş tuturġan yıġıldı erse, anı satıp bir qul taqı bir **inek** satġın aldım.*	292-15	28	-
13.	**ingen (II)**	Tü.	Dişi deve.	*Ḥaq teʿālādın nuṣrat keldi tėdi erse, cümle muhācir ve enṣār yıġılu keldiler **ingen** bodalarınga ingreyü kelmiş tėg, lebbeyke lebbeyke tėp yıġılu başladılar.*	73-16	1	-
14.	**it**	Tü.	İt, köpek.	*Bizler Yezīdke mü beyʿet bėreling kim Yezīd ḥamr içer taqı bėçinler birle, **itler** birle oynar, fāsıq turur.*	183-11	19	-
15.	**kölik**	Tü.	Binek hayvanı.	*Peyġāmbar ʿas öngünde kāfirlar birle uruşqay erdük, velīkin neteg qılaling kim dervīşler turur-miz, azıqlarımız yoq, **köliklerimiz** yoq, tėp Ḥaq teʿālā ḥażratında ḥaqīqat köngül birle arıġ niyyet birle niyāz qıldı[lar]…*	273-15	2	kölük
16.	**kölük**	Tü.	Binek hayvanı.	*Uşbu ḥācīlarning **kölüklerining** āvāzı turur kim mėni aruq qıldı.*	275-4	3	kölik
17.	**merkeb**	Ar.	Eşek.	*Men Tangrı teʿālādın uftanur-men kim Peyġāmbar ʿas yatġan şeherning tupraqını **merkeb** tuynaqı birle bastursam, tėdi erse, men taʿaccub qıldım İmām Mālikning Resūlqa mundaġ taʿẓīm qılmaqıdın.*	209-4	2	-
18.	**Mışrī derāzgūş**	Tü.+Fars.	Mısır eşeği.	*…Abū Ḥanīfeke bir aġır bahālıġ tonluq ıda bėrdi taqı ėllig ming yarmaqnı taqı bir qul taqı bir qaravaş taqı bir **Mışrī derāzgūş** ıda bėrdi erse, Abū Ḥanīfe qabūl qılmadı…*	193-4	3	-
19.	**oġlaq**	Tü.	Oğlak.	*Yā Resūlallāh, bir **oġlaq** turur taqı tört batman arpa etmeki turur tėdim erse, Peyġāmbar ʿas aydı: İngen yaḫşı turur.*	28-15	5	-

Tablo 2.16 (Devamı) : Evcil Hayvanlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
20.	**qaṭır**	Tü.	Katır.	***Qaṭırdın*** *kiçigrek, eşekdin uluġraq, yüzi ādamī yüzi mengizlig, quḍruqı taqı tuynaqı inek quḍruqınga ve taqı tuynaqlarınga mengzer.*	53-2	4	-
21.	**qoçqar**	Tü.	Koç.	*Baqar Cebreʾīl ʿas bir aq* ***qoçqar****, uluġ moynuzluġ semüz qoçqarnı alıp İbrāhīm peygāmbar ʿas qatınġa ėndi taqı aydı: Allāhu akbar Allāhu akbar.*	216-2	3	-
22.	**qoy**	Tü.	Koyun.	*Cüftüm Abū Muʾīd taqı* ***qoylarnı*** *otlaġqa ėletip turur.*	22-4	58	-
23.	**qozı**	Tü.	Kuzu.	*Bizler qoy* ***qozı****, yılqı qara qatınġa çıkar-miz.*	353-17	1	-
24.	**saġlıq (II)**	Tü.	Dişi koyun, sağmal.	*Meger bir* ***saġlıq*** *qoyı bar erdi.*	295-15	2	-
25.	**saġlıq qoy**	Tü.+Tü.	Sağılabilen koyun.	*Ol ʿArabnung bir* ***saġlıq qoynı*** *bar erdi.*	253-12	2	-
26.	**sıġır**	Tü.	Sığır, büyük baş hayvan.	***Sıġır*** *ėḍileringe taqı mundaġoq ḥüküm bolġay, tėp aydı.*	251-2	3	-
27.	**tāzī at**	Fars.+Tü.	Arap atı.	*Baqar-men,* ***tāzī aṭlar*** *baġlıġ turur taqı Mıṣrī derāzgūşlar baġlıġ turur.*	208-13	3	-
28.	**tėwe**	Tü.	Deve.	*Tört aḍaqı* ***tėwe*** *aḍaqları mengizlig erdi.*	280-9	78	-
29.	**tonguz**	Tü.	Domuz.	*Andın song iştahāsı boldı erse,* ***tonguz*** *ėtini keldürdiler, anı taqı tenāvul qıldı.*	365-2	4	-

2.3.4. Balıklar

Hayvanlar başlığının bir diğer alt başlığı olan "balıklar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 1 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüğün kökeni Türkçe olarak belirlenmiştir. Tespit edilmiş olan sözcüğün sıklık derecesi 1'dir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te balıq 'balık' anlamındaki bu sözcüğün iki şekilli olarak kullanıldığı örnek bulunmamaktadır. Eserde geçen "balıklar' başlığı altında incelemesi yapılmış sözcüğün tablosu aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.17 : Balıklar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**balıq**	Tü.	Balık.	*Qaçan kim İmām Aḥmed Ḥanbel eşitti kim ol etmeklerni dervīş qabūl qılmadı erse, Decleke kemiştiler tėp, ʿömri barınça ol Declening* ***balıqıdın*** *tatmadı taqı Baġdād ėlining ṭaʿāmıdın hergiz yemes erdi.*	220-16	1	-

2.3.5. Kuşlar

Nehcü'l-Ferâdîs'te "kuşlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 3 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerin tamamının kökeni Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 36 sıklık derecesiyle *quş* 'kuş' sözcüğü, en az geçen ise 2 sıklık derecesiyle *bala* 'kuş yavrusu' sözcüğüdür. Bahsi geçen bu 3 sözcüğün eserde iki şekilli olarak kullanıldığı örneklere rastlanılmamıştır. Eserde geçen "kuşlar" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.18 : Kuşlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**bala**	Tü.	Kuş yavrusu.	*…anaqa alçaqlıq qılġıl taqı şefaqat qılġıl, neteg kim quş **balası** üçün qanatını aşaq qılur, sen taqı anıng teg qılġıl…*	285-12	2	-
2.	**çıpçuq**	Tü.	Serçe.	*İçinde et birle şūrba qaynayur erdi kim bir **çıpçuq** küweç içinge tüşti taqı öldi.*	193-7	12	-
3.	**quş**	Tü.	Kuş.	*Taqı Necāşī melik tarafınġa barur erdi taqı başı üzesinde bir **quş** bu quşlardın uçar erdi.*	43-4	36	-

2.3.6. Böcekler ve Diğerleri

Hayvanlar başlığının altıncı alt başlığı olan "böcekler ve diğerleri" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 10 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 8'i Türkçe, 1'i Arapça, 1'i ise Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 10 sıklık derecesiyle *sūsmār* 'kertenkele' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ʿaqreb* 'akrep', *çayan* 'çıyan', *qarınça* 'karınca', *qurt* 'kurt' sözcükleridir. Eserde geçen 'çıyan' anlamındaki *çaġan* sözcüğünün ise *çayan* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te "böcekler ve diğerleri" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.19 : Böcekler ve Diğerleri Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿaqreb**	Ar.	Akrep.	*Ol tābūt içinde toluġ yılanlar taqı **ʿaqrebler** bolġay…*	346-17	1	-
2.	**çaġan**	Tü.	Çıyan.	*Müteḥayyir bolup turur erken baqar, bir **çaġan** yügrü keldi taqı öz ininge kirdi erse, ʿİsā peyġāmbar ʿas'nung ḫāṭırı ḫasta ve bezmān boldı…*	393-16	2	çayan
3.	**çayan**	Tü.	Çıyan, akrep.	*Taqı bir ża'īfanı körer-men, ėkki elgi baġlıġ taqı ėkki aḍaqı baġlıġ, yılanlar taqı **çayanlar** soqar.*	68-2	1	çaġan
4.	**çekürge**	Tü.	Çekirge.	*Bir **çekürge** bu ėkindin qaçmış erdi.*	334-10	4	-
5.	**çıbın**	Tü.	Sivrisinek.	*Anlarınıng qanıdın sormaz-siz taqı **çıbın** qanıdın su'āl qılur-sen, tėdi erse, ol kimerse su'āl qılġanınġa pişīmān boldı.*	170-1	4	-

Tablo 2.19 (Devamı) : Böcekler ve Diğerleri Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
6.	**örümçük**	Tü.	Örümcek.	*Ḥaq teʿālā fermānı birle* ***örümçük*** *ġār aġzınġa ėwini toqudı.*	21-12	3	-
7.	**qarınça**	Tü.	Karınca.	*Ḥaq teʿālāqa mekān revā ermez, hem taqı zamān revā ermez taqı zamānnı ol yaratıp turur yer kök içinde bir ẕerre anıng ʿilmidin yıraq ermez qarangqu tün içinde qara taş üzesindeki qara* ***qarınçanıng*** *teprengenini körer hem taqı bilür.*	229-13	1	-
8.	**qurt**	Tü.	Kurt.	*Bolmasa, saqsıq birle ança qaşıdı kim tenleri teşildi taqı qaparçuqlar bolup etleri çüridi taqı on ming* ***qurt*** *teninde peydā boldı erse, bu İblīs şeher ḫalqınġa aydı kim: Bu Ayyūbqa yaman ʿillet ẓāhir boldı.*	331-2	1	-
9.	**singek**	Tü.	Sinek.	*Yapurġaqları fīl qulaqları mengizlig turur taqı mēveleri Hacer atlıġ ėlning* ***singekleri*** *mengizlig turur.*	57-4	2	-
10.	**sūsmār**	Fars.	Kertenkele.	*Ey sūsmār, manga qarşu kelgil! tėdi erse,* ***sūsmār*** *Peyġāmbar ʿas tapa qarşu keldi.*	161-12	10	-

2.3.7. Hayvan Vücudu

Eserde, "hayvan vücudu" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 9 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerin tamamının kökeni Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 11 sıklık derecesiyle *qanat* 'kanat' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *kön* 'deri, gön', *örgüç* 'hörgüç', *yaġrın eti* 'kürek kemiği eti' sözcükleridir. Bahsi geçen bu 9 sözcüğün *Nehcü'l-Ferâdîs*'te iki şekilli olarak kullanıldığı örneklere rastlanılmamıştır. Eserde geçen "hayvan vücudu" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.20 : Hayvan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**kön**	Tü.	Deri, gön.	*Zīnhār ve zīnhār bu inekni anlarġa satmaġıl, meger bu inekning* ***köni*** *tolug qızıl altun bėrseler, andın song satġıl, tėp aydı.*	341-3	1	-
2.	**örgüç**	Tü.	Hörgüç.	*…ėkki közini qızıl yāqūtdın yaratıp turur taqı boynını yaşıl zeberceddin yaratıp turur taqı ėkki* ***örgüçini*** *kāfurdın yaratıp turur taqı quḍruqı dāna yinçülerdin tiziglig turur…*	162-12	1	-
3.	**qanat**	Tü.	Kanat.	*Andın song baqar-men, Cebreʾil ʿas öz şūratınġa kelmiş, altı yüz* ***qanatını*** *yaymış bir ėgni maşrıqta turur taqı bir ėgni maġrıbta turur.*	57-12	11	-

Tablo 2.20 (Devamı) : Hayvan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
4.	**qol eti**	Tü.	Koyunun ön budu.	*Ey yārānlarım, bu etdin yemeng kim bu **qol etidin** āvāz eşittim kim yā Resūlallāh, mėndin yemeng kim men aġuluġ turur-men tėp aydı erse, cümle ṣaḥābalar ėliglerin tarttılar.*	33-17	2	-
5.	**quḍruq**	Tü.	Kuyruk.	*Qaṭırdın kiçigrek, eşekdin uluġraq, yüzi ādamī yüzi mengizlig, **quḍruqı** taqı tuynaqı inek quḍruqınga ve taqı tuynaqlarınga mengzer.*	53-2	3	-
6.	**tumşuq**	Tü.	Gaga.	*Tegme quşnung **tumşuqında** bir taş bar, taqı ėkki aḍaqında ėkki taş bar yasmuqdın uluġraq taqı nuḫūdtın kiçigrek.*	43-1	2	-
7.	**tuynaq**	Tü.	Toynak.	*Qaṭırdın kiçigrek, eşekdin uluġraq, yüzi ādamī yüzi mengizlig, quḍruqı taqı **tuynaqı** inek quḍruqınga ve taqı tuynaqlarınga mengzer.*	53-3	3	-
8.	**yaġrın eti**	Tü.+Tü.	Kürek kemiği eti.	*Peyġāmbar ʿas qoy etidin qol etini taqı yaġrın etini sewer tėdi erse, ol sögülmiş qoyġa aġu sürtti, **yaġrın etinge** taqı qol etinge köprek sürtti taqı aḫşamdın song Peyġāmbar ʿas'nung ėwinge keltürdi.*	33-11	1	-
9.	**yelin**	Tü.	İnek, koyun vb. hayvanlarda memenin süt toplanan bölümü.	*Derḫāl ol qoynung **yelini** ulġaydı taqı ol qoy semrüdi.*	22-9	3	-

2.3.8. Hayvan Toplulukları

Hayvanlar başlığının son alt başlığı olan "hayvan toplulukları" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 4 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen bu sözcüklerin tamamı Türkçe kökenlidir. Sözcükler arasında en sık geçen 13 sıklık derecesiyle *yılqı qara* 'dört ayaklı hayvanlara verilen isim' sözcüğü, en az geçen ise 2 sıklık derecesiyle *in* 'in, hayvan yuvası' sözcüğüdür. Bahsi geçen bu 4 sözcüğün *Nehcü'l-Ferâdîs*'te iki şekilli olarak kullanıldığı örneklere rastlanılmamıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "hayvan toplulukları" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.21 : Hayvan Toplulukları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**in**	Tü.	İn, hayvan yuvası.	*Taqı quḍuġ tüpinde bir taş bar erdi, ol taşnı Cebre'īl ʿas çıqardı taqı Yūsuf peyġāmbarqa olturmaq üçün āmāda qıldı taqı yılan **inleri** bar erdi, anı taqı tıqtı, muḥkemledi.*	356-8	2	-

Tablo 2.21 (Devamı) : Hayvan Toplulukları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
2.	**qara**	Tü.	yılkı ile birlikte hayvan, hayvan sürüsü.	*Taqı Yūsufqa başqa yerde aydılar: Ey qarındaşımız Yūsuf, bizim birle ṣaḥrāqa çıqsang bolmaz-mu? Nėçeke tegi ėwde olturur-sen? Bizler qoy qozı, yılqı* ***qara*** *qatınġa çıkar-miz.*	353-17	12	-
3.	**sürüg**	Tü.	Sürü.	*Ol bir* ***sürüg*** *cānvarlarnı qulı birle angar teslīm qıldım.*	292-17	5	-
4.	**yılqı qara**	Tü.	Dört ayaklı hayvanlara verilen isim.	*Taqı Hābīl* ***yılqı qara*** *ėḍisi erdi.*	337-13	13	-

2.4. İNSAN

Söz varlığı çözümlemesi bölümünün dördüncü ana başlığı olan "insan" başlığı 9 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlık altında değerlendirilebilecek toplam sözcük sayısı 320'dir. Sözcüklerden 185'i Türkçe, 96'sı Arapça, 19'u Farsça, 9'u Arapça + Türkçe, 6'sı Farsça + Türkçe, 2'si Türkçe + Arapça, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Türkçe + Farsça, 1'i Türkçe + Farsça +Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 230 sıklık derecesiyle *ḫatun 'hatun, kadın'* sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle 124 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilmiş olan 124 sözcük arasından ilk 20 sözcük alfabetik sırayla şu şekilde verilmiştir: *aġuluq* 'zehirli', *ʿayn* 'göz', *bekārat* 'bekâret, kızlık', *bikārat* 'bekaret, kızlık', *bikir* 'kız, oğlan kız', *bikr* 'kız, oğlan kız', *boḍ* 'boy', *boy* 'boy', *boyun* 'boyun', *dimāġ* 'dimağ, beyin', *ėgin* 'omuz', *ʿemmi* 'amca', *eye* 'kaburga kemiği', *ḥāyiż* 'ay hali olan kadın', *ḥāyiż* 'ay hali olan kadın', *qaḍaş* 'akraba, hısım', *sası* 'kokmuş, pis kokan', *tepe* 'baş', *żaʿīflıq* 'zayıflık', *żaʿīfluq* 'zayıflık' Eserde geçen 'ağız' anlamındaki *aġız* sözcüğünün *aġz*, 'zehirli' anlamındaki *aġuluġ* sözcüğünün *aġuluq*, 'amca' anlamındaki *ʿamm* sözcüğünün *ʿemmi*, 'cüce' anlamındaki *aşaq* sözcüğünün *aşaġ*, 'bağır, göğüs, ciğer' anlamındaki *baġır* sözcüğünün *baġ(ı)r,* 'bekâret, kızlık' anlamındaki *bekārat* sözcüğünün *bikāret*, 'kız, oğlan kız' anlamındaki *bikir* sözcüğünün *birk*, 'boy' anlamındaki *boḍ* sözcüğünün *boy*, 'boğaz' anlamındaki *boġaz* sözcüğünün *boġuz*, 'boyun' anlamındaki *boyn* sözcüğünün *boyun*, 'burun' anlamındaki *burn* sözcüğünün *burun*, 'omuz' anlamındaki *ėg(i)n* sözcüğünün *ėgin*, 'el' anlamındaki *ėl* sözcüğünün *elig, el(i)g,* 'kaburga kemiği' anlamındaki *eye* sözcüğünün *eyegü*, 'ay hali olan kadın' anlamındaki *ḥāyiż* sözcüğünün *ḥayż*, 'oğul, erkek evlat' anlamındaki *oġ(u)l* sözcüğünün *oġul, oġlan*, 'ömür' anlamındaki *ʿömür* sözcüğünün *ʿömr*, 'akraba, hısım' anlamındaki *qaḍaş* sözcüğünün *qayaş*, 'karın' anlamındaki *qarın* sözcüğünün *qar(ı)n*, 'kokmuş, pis kokan' anlamındaki *sası* sözcüğünün ise *sasıġ* şeklinde iki şekilli kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 46 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde "insan" başlığı altında incelenen diğer alt başlıklar aşağıdaki gibidir:

2.4.1. İnsan Vücudu

İnsan başlığının ilk alt başlığı olan "insan vücudu" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 112 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 80'i Türkçe, 16'sı Arapça, 9'u Farsça, 5'i Arapça + Türkçe, 1'i Farsça + Türkçe, 1'i Türkçe + Farsça +Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 143 sıklık derecesiyle *el(i)g* 'el' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle 45 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilmiş olan 45 sözcük arasından ilk 20 sözcük alfabetik sırayla şu şekilde verilmiştir: *baġ(ı)r* 'bağır, göğüs, ciğer'*, boḍ* 'boy'*, boġaz* 'boğaz', *boġz* 'boğaz', *boy* 'boy', *boyn* 'boyun', *boyun* 'boyun', *burn* 'burun', *burun* 'burun', *ėg(i)n* 'omuz', *ėgin* 'omuz', *ėl* 'el', *el(i)g* 'el', *elig* 'el', *eye* 'kaburga kemiği'*, eyegü* 'kaburga kemiği'*, qarın* 'karın', *tepe* 'baş', *ża ʿīflıq* 'zayıflık', *ża ʿīfluq* 'zayıflık' Eserde geçen 'ağız' anlamındaki *aġz* sözcüğünün *aġız,* 'bağır, göğüs, ciğer' anlamındaki *bağır* sözcüğünün *baġ(ı)r,* 'boy' anlamındaki *boy* sözcüğünün *boḍ,* 'boğaz' anlamındaki *boġz* sözcüğünün *boġaz,* 'boyun' anlamındaki *boyun* sözcüğünün *boyn,* 'burun' anlamındaki *burun* sözcüğünün *burn,* 'omuz' anlamındaki *ėgin* sözcüğünün *ėg(i)n,* 'el' anlamındaki *elig* sözcüğünün *el, el(i)g,* 'karın' anlamındaki *qarın* sözcüğünün *qar(ı)n,* 'baş' anlamındaki *tepe* sözcüğünün *töpe,* 'zayıflık' anlamındaki *ża ʿīfluq* sözcüğünün ise *ża ʿīflıq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "insan vücudu" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.22 : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**açuq yüz**	Tü.	Güler yüz.	*Men aydım: Yā Resūlallahi, ḥālī bu oġlannı* ***açuq yüz*** *bile oḫşayur erdingiz, ėmdi ne boldı kim yıġlayur siz?*	178-17	2	-
2.	**açuq yüzlüg**	Tü.+Tü.	Açık tenli.	***Açuq yüzlüg*** *turur.*	23-4	1	-
3.	**aḍaq (I)**	Tü.	Ayak.	*Kaʿbede Ḥaq teʿālānıng ėwinde cümle ḫalāyıq yalıng baş taqı yalıng* ***aḍaq*** *iḥrām keḍip miskīnlik birle, alçaqlıq birle yöriyür erken men anda tekebbür birle qullar ḫādimlar birle yöriyür erdim.*	374-6	70	-
4.	**aġız**	Tü.	Ağız.	*Sizke ne boldı kim ėkegününg* ***aġızlarıngızda*** *et qızıllıqını körer-men?*	385-8	2	aġz
5.	**aġz**	Tü.	Ağız.	*Manga aydı:* ***Aġzıngnı*** *açġıl.*	202-12	31	aġız
6.	**al(ı)n**	Tü.	Alın.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa vaḥy kelür bolsa erdi, ḥālı müteġayyir bolur erdi;* ***alnındın*** *burçaq mengizlig ʿaraq kelür erdi.*	417-16	8	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
7.	**ana qarnı**	Tü.+Tü.	Anne karnı, rahim.	*Üçünçisi ol kim **ana qarnında** oġlan erkek mü yā taqı tişi mü anı taqı hēç kişi bilmez.*	234-9	1	-
8.	**ʿāql**	Ar.	Akıl.	*Ey yārānlarım, eger **ʿaqlıngız** bar erse, özleringizni ölüglerdin sanangız.*	434-2	2	-
9.	**arqa**	Tü.	Sırt.	*Andın song Qābīl, Hābīlni **arqasınġa** köterip üç kün tuttı, nė qılmaq kerek bilmez erdi.*	338-11	20	-
10.	**aruq**	Tü.	Arık, zayıf, cılız, güçsüz.	*İngen semüz taqı ermez, ingen **aruq** taqı ermez, orta tenlig turur.*	23-5	3	-
11.	**ʿavret**	Ar.	Açığı haram olan vücut uzvu.	*İngen mużṭar taqı ʿāciz boldı erse, Ḥaqdın tiledi kim: Ey Bār Ḥudāyā, **ʿavretimni** sen açmaġıl mėni bu ḥalāyıq qatında fażīḥat qılmaġıl tėdi erse, Ḥaq teʿālānıng qudratı birle ėkki ėl ẓāhir boldı taqı İmāmnıng izārını baġladı.*	226-7	2	-
12.	**awuç**	Tü.	Avuç.	*Ol ʿazīz manga bir **awuç** bādām bėrdi.*	434-10	4	-
13.	**aya**	Tü.	Aya, avuç içi.	*Eger Peyġāmbar ʿas tüfkürse, ayalarını tutarlar, tüfkürüküni yerke kemişmezler; qayu birining **ayasınġa** tüşse, yüzinge sürterler.*	44-10	4	-
14.	**ʿayn**	Ar.	Göz.	*Oltursa, anıng birle turur; tursa, hem taqı anıng birle turur, yatsa, hem taqı anıng birle turur; hēç ṭarfata'l-**ʿayn** köz açıp yumġınça Ḥaq teʿālādın ḫālī ermez.*	429-2	1	-
15.	**aʿżā**	Ar.	Vücut uzuvları, organlar.	*Ey baba, qaçan tamuġ atınġa yettim erse, içimke tamuġ heybeti tüşti, taqı **aʿżālarım** sust boldı ʿaqlım ketti, tamuġnung heybeti könglümde ornadı.*	238-7	15	-
16.	**baġ(ı)r**	Tü.	Bağır, göğüs, ciğer.	*Ėmdi ey Zuhrī, bu āyātnı oqısam, **bağrım** pāra pāra bolur.*	177-7	6	bağır
17.	**bağarsuq**	Tü.	Bağırsak.	*Yā Rebbī, angar kim qudratım yeter erdi, qıldım, tamarlarımġa barmış bolsa taqı **bağarsuqlarımġa** kirmiş bolsa, anı sen kerem qılıp ʿafv qılġıl, tėp üküş zārīlıq qıldı.*	295-3	4	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
18.	**bağır**	Tü.	Bağır, göğüs, ciğer.	*Ey yārānlarım, **bağırlarıngızını** açurung, bolġay kim köngüllering̀iz Ḥaq dīdārı birle müşerref bolġay, tėp aytur erdi.*	266-3	4	bag̀(ı)r
19.	**barmaq**	Tü.	Parmak.	*Ėmdi bu **barmaqlarım** cümlesi maʿyūb tururlar, tėdi.*	327-1	18	-
20.	**baş (II)**	Tü.	Baş, kafa.	*Men andag̀ sėzer-men kim bukün ecelim yetgey, velīkin hēç tenimde sökellik yoq, ısıtmaqı yoq, **baş** agʀıġı taqı yoq, velīkin babam manga mundag̀ aymış erdi, anıng sözinge ḫilāf bolmag̀ay.*	167-2	100	-
21.	**bėl**	Tü.	Bel.	*Şükür qılsun; ol Tang̀rı teʿālā kim ol mūğnung köng̀lini qarartıp bėlinge zunnār bag̀ladı, ol zunnārnı sening **bėlinge** bag̀lamış bolsa, ne qılġay erding?*	325-12	8	-
22.	**bėz**	Tü.	Beze.	*Bu ėtlerning ġuddalarını yıġıp bizim çetükke ıḍa bėrgil tėmiş erdi, (ġudda tėp ėtning **bėzlerine** ayturlar).*	312-8	1	-
23.	**bıyıq**	Tü.	Bıyık.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas ḫıdmatınga kirdiler erse, Peyġāmbar ʿas baqar, **bıyıqların** kesmedin tururlar taqı saqallarını yulup tururlar.*	81-13	3	-
24.	**boḍ**	Tü.	Boy.	*Uçtmaḥ ehli Ādam Peyġāmbar ʿas **boḍluġ** bolġaylar.*	65-11	1	boy
25.	**boġaz**	Tü.	Boğaz.	***Boġazımqa** ṭaʿām taqı közümke uyqu taqı kirmez, közüm yaşı taqı ting̀mez.*	369-14	3	boġuz
26.	**boġun**	Tü.	Boğum, eklem yeri.	*Bu ėkkidin biringe sökellik tegdi taqı sökelliki qatıġ boldı erse, iginge ṣabur qılu bilmedin oq başaqını aldı taqı barmaqlarınıǹg **boġunlarıdın** kesti taqı ol barmaqlarıdın qanı aqa vefātı boldı.*	326-9	1	-
27.	**boġuş**	Tü.	Eklem, boğum.	*Taqı Peyġāmbar ʿas qatında qıyāmatnı yā taqı ölümni yāḍ qılur bolsalar, ança yıġlayur erdi kim **boġuşları** sust bolup bēhūş bolup yıqılur erdi.*	437-14	1	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
28.	**boġz**	Tü.	Boğaz.	*Bıçaq **boġzını** kesmedi.*	215-14	6	boġaz
29.	**boy**	Tü.	Boy.	*Yana suʾāl qıldılar: Yā Resūlallāh, uçtmaḥ ehlining **boyları** neteg bolġay? Tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı : Uçtmaḥ ehli Ādam peyġāmbar ʿas boḍluġ bolġaylar.*	65-10	1	boḍ
30.	**boy(u)n**	Tü.	Boyun.	*Cellād taqı ėlginge qılıç aldı taqı ėlgini qaldurdı kim qılıç birle bu kimersening **boynınġa** ursa, bu kimerse taqı boynını uzattı kim cellād ursun, tėp.*	434-6	26	boyun
31.	**boyun**	Tü.	Boyun.	*...wa yaṭīʿūna'llāha wa rasūlahu, taqı Ḥaq teʿālā fermānınġa taqı Peyġāmbar ʿas fermānınġa **boyun** birle muṭīʿ bolurlar, ulāʾika sayarḥamahuma'llāhu ammā qavmlarnı Ḥaq tvt ebedā raḥmat qılġay...*	305-16	1	boyn
32.	**burn**	Tü.	Burun.	*Cümle uluġ bėgler taqı vezīrlerni kördi erse, Şeyṭān **burnınġa** ürdi.*	440-8	10	burun
33.	**burun**	Tü.	Burun.	*Qaçan kim uçtmaḥ qapuġınga yetgeyler, uçtmaḥnıng ḫoş yıḍıġları **burunlarınġa** kirgey taqı uçtmaḥnıng köşklerini, ḫūrālarını körgeyler.*	407-17	2	burn
34.	**büken baġarsuq**	Tü.+Tü.	Bağırsak.	*Ol melʿūn tėwening necāsatlıġ **bükenlerini**, **baġarsuqlarını**, cümlesini Peyġāmbar ʿas üzesinge kemişti.*	12-4	1	-
35.	**dāġ**	Fars.	Vücuda vurulan damga, işaret.	*Qaçan kim ʿAzāzīlqa laʿnet **dāġı** basıldı erse, Cebreʾīl taqı Mīkāʾīl Ḥaq tvt'nıng qahrıdın yıġlayu başladılar…*	238-15	2	-
36.	**dīdār**	Fars.	Çehre, yüz.	*Taqı musulmān bolmışdın song hēç qandurġan neerseni qanġınça içmedim, Rebbümnüng **dīdārını** körmek üçün.*	266-3	2	-
37.	**dīde**	Fars.	Göz.	*Ol yandın ʿOsmānqa raẓhu saḥāba Ẕū'n-Nūrreyn tėr erdiler, yaʿnī Peyġāmbar ʿas'nung ėkki nūr-i **dīdesinge** cüft boldı tėp.*	5-6	2	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
38.	**dimāġ**	Ar.	Dimağ, beyin.	*Yana bir ża'īfanı körermen tamuġ içinde, saçındın asılmış,* ***dimāġı*** *qaynayur erdi.*	67-15	1	-
39.	**dübr**	Ar.	Makat.	*Qaçan kim bu quşlar bu çerig üzesinge muqābil keldiler taqı bu taşlarnı attılar erse, tegme bir kişike bir taş tüşti, başındın kirdi taqı* ***dübrindin*** *çıqtı.*	43-3	1	-
40.	**ėg(i)n**	Tü.	Omuz.	*Ol kimerse 'Ömerke aydı: Yā Emire'l-mu'minīn, bu anamnı ėkki aylıq yerdin* ***ėgnime*** *köterip Ka'beḫānaqa ėletürmen.*	287-5	18	ėgin
41.	**ėgin**	Tü.	Omuz.	*Taqı ridāsıdın saġ qolını çıqardı taqı* ***ėginlerini*** *segirtü ṭavāf qılu başladı erse, barça ṣaḥābalar taqı andaġ ṭavāf qıldılar.*	47-5	1	ėg(i)n
42.	**ėl**	Tü.	El.	*Yana tandūr açturdı, anga taqı Bismillāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm tėdi taqı berekāt birle du'ā qıldı taqı* ***ėl*** *urdı.*	29-11	10	elig, el(i)g
43.	**el(i)g**	Tü.	El.	*Tüşümde bir kimerse keldi taqı ėkki közümni çıqardı taqı ėkki qulaqımnı çıqardı taqı ėkki* ***ėlgimni*** *kesti taqı ėkki aḍaqımnı kesti erse, qoptum, bakar-men, ėkki közüm taqı ėkki qulaqım yoq taqı ėkki ėlgim yoq taqı ėkki aḍaqım yoq.*	137-3	143	el, elig
44.	**elig**	Tü.	El.	*Qur'ānda yā taqı ḥadīṯte yüz taqı* ***elig*** *taqı köz taqı kelmek, barmaq kim gelip turur, murād anlardın endāmlar ermez taqı teprenmeki bir yerdin bir yerke barmaq ermez.*	229-9	24	el, el(i)g
45.	**emük**	Tü.	Göğüs, meme.	*Bu mėvelerning uluġluqı qız oğlan* ***emükinçe*** *tügeçke (?) bolġay taqı bu mėveler yaruqlıqı ba'zıları ay yaruqluqınça turur taqı ba'zıları kün yaruqluqınça turur.*	319-11	1	-
46.	**endām**	Fars.	Vücut, beden uzuvları.	*Peyġāmbar 'as aydı: Ādam oğlının tegme bir* ***endāmınġa*** *ülüş bar bu zinādın.*	350-17	10	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
47.	**en͡gek**	Tü.	Yanak.	*Yana peyġāmbar ʿas aydı: Kim kim oġ bolsa, ėkki **en͡geki** arasındaqı tilini saqlamaq birle, ėkki aḍaqı arasındaqı fercini saqlamaq birle, men taqı oġ bolur men ol kimerseke uçtmah birle, tėp aydı.*	382-3	2	-
48.	**en͡gse**	Tü.	Ense.	*Bir kün ḫōca qatıġ uyquġa barmışda kerey birle **en͡gsesidin** yülüsen͡giz taqı anın͡g saçlarını man͡ga bėrsen͡giz, men taqı siḥr qılsam bu ḫōca sizni qatıġ sewgey erdi…*	383-1	1	-
49.	**eye**	Tü.	Kaburga kemiği.	*Qaçan kim ol melʾūn ʿOṯmānnı qılıç birle urdı erse, ḫatunı ʿOṯmānnın͡g üzesinge tüşti erse, anı taqı qılıç birle urdılar; **eyesining͡** yarusı kesildi, yıġlayu bir mun͡guşqa sıġındı.*	135-16	1	eyegü
50.	**eyegü**	Tü.	Kaburga kemiği.	*Cebreʾīlke aydı: Yā Cebreʾīl, bu kim turur? tėp suʾāl qıldı erse, Cebreʾīl aydı: Ḥaq tvt öz qudratı birle munı senin͡g sol **eyegün͡gdin** yarattı, san͡ga mūnis bolsun, tėp.*	279-15	3	eye
51.	**ġudda**	Ar.	Deri ile et arasındaki bez.	*Bu ėtlerning **ġuddalarını** yıġıp bizim çetükke ıḍa bėrgil tėmiş erdi, (ġudda tėp ėtnin͡g bėzlerine ayturlar).*	312-8	3	-
52.	**kālbed**	Fars.	Vücut, beden.	*Ey cān, ėmdi bu Ādamnın͡g **kālbedinge** kirgil, tėdi erşe, cān taqı Ḥaq teʿālā fermānı birle Ādam peyġāmbarnın͡g başınga kirdi erse, közi körer boldı, qulaqı eşitür boldı…*	278-7	1	-
53.	**kiçig barmaq**	Tü.+Tü.	Serçe parmak.	*Peyġāmbar ʿas ol yüzükni sol ėlgining͡ **kiçig barmaqınga** qatar erdi taqı qaşını iç yanqa qoyar erdi.*	77-17	1	-
54.	**kindik**	Tü.	Göbek.	*Abū Bekrning͡ başı Peyġāmbar ʿas'nun͡g mübārek **kindiki** tuşında boldı.*	104-12	5	-
55.	**kirpük**	Tü.	Kirpik.	*Ol Tan͡grı birle ant yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anın͡g taṣarrufunda turur, ėkki közimni açar bolsam, andaġ sėzer-men kim ėkki **kirpüküm** biri biringe qawuşmadın Ḥaq teʿālā cānımnı qabż qılġay, tėp.*	433-16	1	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
56.	**kök(ü)s**	Tü.	Göğüs.	*Menim **köksüm** üze cān bėrdi taqı soŋg ḥālında menim yarımnı özining yarı birle cemʿ qıldı tėp küwenür erdi.*	90-7	11	-
57.	**köz (I)**	Tü.	Göz.	*Bir ança ṭāʿat qılsang bir ança taqı yatġıl, teningning ḥaqqı bar, **közüng** [nüng] taqı ḥaqqı bar.*	260-16	85	-
58.	**kūsa**	Fars.	Köse.	*Meḥāsini qurt yıġ qavurtlıġ turur, orta meḥāsinlıġ [turur], uzun taqı ermez, **kūsa** taqı ermez.*	23-8	1	-
59.	**laḥmānī**	Ar.	Etli, toplu, şişman.	*Baqar ḥatun **laḥmānī** turur, etlig tenlig ḥatun turur.*	233-11	2	-
60.	**liqā**	Ar.	Yüz, çehre.	*Qaçan bolġay kim melekü'l-mevt kelse taqı mėni bu dünyā zindānıdın qutġarsa taqı Rebbüm **liqāsı** birle müşerref bolsam, tėp ārzū qılur erdim, tėdi erse, melekü'l-mevt aydı: Fermān andaġ turur kim eger ḥācatıng bar erse, ḥācatıngnı qılġıl.*	441-8	1	-
61.	**meʿde**	Ar.	Mide.	*Men olʿalifni yėdim, menim **me**ʿ**demke** ḥarām luqma kirdi erse taqı ol luqma birle ġāzīlıq ṣavābı ḥāṣil qılsang, ḥarām luqmaning quvvatı birle bolġay erdi.*	299-17	3	-
62.	**meḥāsin**	Ar.	Sakal.	***Meḥāsini** qara turur.*	23-4	16	-
63.	**meḥāsinlıġ**	Ar.+Tü.	Sakallı.	*Baqar-men, bir aq **meḥāsinlıġ** ṣaḥṣ kördüm.*	54-11	1	-
64.	**meḥāsinlıġ**	Ar.+Tü.	Boy.	*Meḥāsini qurt yıġ qavurtlıġ turur, orta **meḥāsinlıġ** [turur], uzun taqı ermez, kūsa taqı ermez.*	23-8	1	-
65.	**nabż**	Ar.	Nabız.	*Ey ḥōca, sen bu ḥatundın ne oġlan ṭamaʿ qılur-sen kim bu ḥatunnung **nabżıdın** manga maʿlūm boldı kim bu ḥatunnung qırq künge tegi ḥayātı bar, qırq kün tamām bolsa muʿayyan bilgil kim bu ḥatun qırqınç kün öler, taqı dār-i fenādın dār-i beqāġa riḥlat qılur, tėdi erse, bu ḥatun yıġlayu başladı.*	233-12	1	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
66.	**nāzenīn**	Fars.	Narin, ince yapılı.	*Yā İbrāhīm, men bilürmen sen oġlungnı qurbān qılmaqġa barursen taqı ol tüş kim kördüng, ol şeyṭānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı mununġ tėg **nāzenīn** cuvān körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oġlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	1	-
67.	**nefes**	Ar.	Nefes.	***Nefeslering** tükenip turur.*	442-4	2	-
68.	**ongurqa**	Tü.	Omurga.	*Yā Rebbī, songˇ ḥālımnı körklüg qılġıl, dünyādın mėni īmān ve islām üze çıqarġıl, tėp duʿā qılsa, menim **ongurqam** sınar, yā vaylā tėyü çaqırurmen taqı qorqar-men kim duʿāsı müstacāb bolġay, tėp aydı.*	275-9	1	-
69.	**orta tenlig**	Tü.+Fars.+Tü.	Normal kilolu.	*İngen semüz taqı ermez, ingen aruq taqı ermez, **orta tenlig** turur.*	23-5	1	-
70.	**ög**	Tü.	Akıl, us.	*ʿAden atlıġ uçtmaḥda ol kişiler sākin bolġay kim bizler maʿṣiyatqa qaṣd qılmışdın songˇ Ḥaq teʿālānıngˇ ʿaẓamatını **ögleringe** tüşürüp ol maʿṣiyatdın yıġlınsalar, tėp aydı.*	431-16	1	-
71.	**ölügse**	Tü.	Ölü, cenaze, ceset.	*Men murdār suwdın yaratıldım taqı bukün yarın ölüm kelgey taqı ol gūr içinde men murdār **ölügse** tėg bolup yatġaymen.*	374-11	7	-
72.	**qadam**	Ar.	Ayak.	*Qaçan kim Muṣṭafānıngˇ mubārek **qadamı** yerke ėndi erse, Ḥaqdın fermān boldı ferīṣtelerke kim: Bukündin songˇ İblīs kökke aşar bolsa, ot birle atıngˇ, [tėp].*	368-11	2	-
73.	**qāmat**	Ar.	Boy.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḥıdmatında erdim kim bir ḥatun keçti kim **qāmatı** aşaq erdi.*	386-17	1	-
74.	**qarın**	Tü.	Karın.	*Bāyazīd-i Bisṭāmīqa suʾāl qıldılar: Yā şeyḥ, ne birle buldungˇ bu maʿrifatnı? tėp aydılar erse, şeyḥ aydı: **Qarın** birle taqı yalingˇ ten birle, tėdi.*	266-5	12	qar(ı)n
75.	**qaşlıġ**	Tü.	Kaşlı.	*Açuq **qaşlıġ** turur.*	23-5	1	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
76.	**qıl**	Tü.	Kıl, tüy.	*Taqı cümle ḫalāyıqqa fermān boldı, bu **qıldın** yinçke taqı qılıçdın yitig Ṣirāṭ üzesindin keçgil, tėp.*	239-14	1	-
77.	**qol (I)**	Tü.	El.	*Taqı ridāsıdın saġ **qolını** çıqardı taqı ėginlerini segirtü ṭavāf qılu başladı erse, barça ṣaḥābalar taqı andaġ ṭavāf qıldılar.*	47-4	4	-
78.	**qoltuk**	Tü.	Koltuk, kolun gövdeyle birleştiği yer.	*Cümlesi destūr bėrdiler erse, Peyġāmbar ʿas qoptı, taqı bir qoltuqındın ʿAbbās tuttı taqı bir **qoltuqındın** ʿAlī tuttı raẓhumā, taqı Peyġāmbar ʿas'nı tayayu ʿĀyişe ėwinge keldürdiler.*	84-7	2	-
79.	**qulaq**	Tü.	Kulak.	*Men taqı keldim, baqar-men bir kimerse yatur, ėkki közi, ėlgi tirsekidin yoq taqı ėkki aḍaqı tizidin yoq taqı hem **qulaqı** saġır.*	136-12	28	-
80.	**qursaq**	Tü.	Kursak, mide.	*Qaçan kim muʾminning͡ meʿdesinge bir luqma ḥarāmdın tüşer bolsa, cümle endāmlarıdın maʿşiyat kelür, kerek bilip tenāvul qılmış bolsun yā taqı bilmedin tenāvul qılmış bolsun, kerek tilesün yā taqı tilemesün taqı qaçan kim muʾminning͡ **qursaqınġa** bir luqma ḥalāldın kirür bolsa, cümle aʿżālarınġa Ḥaq teʿālā tevfīq bėrür.*	299-3	1	-
81.	**raḥm (II)**	Ar.	Rahim, döl yatağı.	*Ey ḫōca, ėmdi bu hatunung͡ oġlan tuġurmaqqa ṣāliḥ boldı, **raḥmı** arıldı, ḫālī boldı, ol yaġlar cümle sızdı, arıldı.*	234-14	2	-
82.	**saç**	Tü.	Saç.	*Ėkki **saçımnı** bėrdim taqı bu ėkki etmekni aldım.*	332-16	25	-
83.	**saqal**	Tü.	Sakal.	*Baqar bir abuşqa ermiş, arqası bükrermiş saçı **saqalı** aqarmış, ėlgine ʿaşāsını almış, keldi…*	285-17	5	-
84.	**saqalsız**	Tü.	Sakalsız, sakalı çıkmamış.	*Bay kimerselerning͡ **saqalsız** oġlanları birle olturuşmang͡ kim anlarġa nefsnüng͡ ārzūsı bolur, neteg kim ḫatunlarġa ārzūsı bolmış meng͡izlig, tėdi.*	351-12	1	-
85.	**semüz**	Tü.	Semiz.	*İng͡en **semüz** taqı ermez, ing͡en aruq taqı ermez, orta tenlig turur.*	23-5	3	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
86.	**sīmā**	Fars.	Çehre, görünüş.	*Mūsā peyġāmbar ʿas [ḥıḍmatınġa] bir kimerse keldi zāhidlar **sīmāsı** birle taqı zāhidlar börüki keḍip salām qıldı erse, Mūsā peyġāmbar ʿas salāmınġa cevāb almadı…*	349-12	1	-
87.	**şūratlıġ**	Ar.+Tü.	Şeklinde, görünüşünde.	*Çaqır közlüg bolġay taz**, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, ingen heybetlig, bēmeze **sūratlıġ** bolġay.*	399-6	2	-
88.	**süngük**	Tü.	Kemik.	*Andaġ bıraqtı kim **süngüki** uşanmaqġa tegdi.*	354-15	19	-
89.	**tamar**	Tü.	Damar.	*Bir quvvatlıġ kimerse ol butaqnı tartıp ādemī içindin **tamarlarını** üzüp içlerini buzup çıqarmış mengizlig turur, tėp aydı.*	438-13	7	-
90.	**tap (II)**	Tü.	Vücuttaki leke.	*Ṣaḥrāda işlegen inek ermez, velīkin ṣaḥrāda otlaġan inek turur taqı teninde aq **tap** bar taqı qara tap yoq turur, taqı ʿaybı hem yoq, tėdi erse, bu ṣifātlıġ inekni bir kimersede buldılar velīkin öngin yerde bulmadılar.*	341-1	1	-
91.	**taz**	Tü.	Kel.	*Çaqır közlüg bolġay **taz**, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, ingen heybetlig, bēmeze sūratlıġ bolgay.*	399-5	1	-
92.	**ten**	Fars.	Vücut, beden.	***Tenlerinde** tük bolmaġay, saqalları bolmaġay, közleri sürmelig bolġay, yüzleri on törtinçi tünki tolun ay tėg bolġay.*	65-13	53	-
93.	**teni aruq**	Fars.+Tü.	Çılız.	*ʿĀriflerde biri aytur kim: İblīsni kördüm, ʿArafāt tağı üze ādemī ṣūratınġa bolup **teni aruq**, yüzi sarıġ arqası bükrermiş közindin qaṭarāt ve ʿabārat yaşlar aqar.*	274-16	1	-
94.	**tepe**	Tü.	Baş.	*Qalqannı üzengizde tutung taqı ḥiṣār qapuġınga baralıng! tėdi erse, cümle ṣaḥābalar qalqannı **tepesi** üze tuttılar taqı ḥiṣār qapuġınga bardılar.*	139-16	1	töpe

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
95.	**teri**	Tü.	Deri, gön.	*Ol Kesrī melik kim menim bitigimni yırttı, Tangrı teʿālā anıng* ***terisini*** *yırtsun taqı anıng mülkini ḫarāb qılsun! tėp qarġadı.*	81-11	10	-
96.	**tırnaq**	Tü.	Tırnak.	*Yusuf ibni Mihrān aytur: Rāvīlar andaġ rivāyat qıldılar kim ʿArş aḍaqında bir ferīşte bar, erkek tawuq şūratlıġ,* ***tırnaqları*** *yinçüdin taqı köksi yaşıl zeberceddin.*	322-8	5	-
97.	**til**	Tü.	Dil.	*Qıyāmat kün bolsa āvş, Ḥaq tvt bu Ḥacerü'l-esvedke* ***til*** *bėrgey, ʿahdinge vefā qıldı, tėp tanuqluq bėrgey Ḥaq teʿālā ḥaẓratında.*	273-8	36	-
98.	**tirsek**	Tü.	Dirsek.	*Men taqı keldim, baqar-men bir kimerse yatur, ėkki közi, ėlgi* ***tirsekidin*** *yoq taqı ėkki aḍaqı tizidin yoq taqı hem qulaqı saġır.*	136-12	1	-
99.	**tiş**	Tü.	Diş.	*Velīkin mübārek* ***tişini*** *sındurmaq nefske zaḥmat tegürmek turur, ol cihatdın ṣabur qıldı, ṣevāb üçün qarġamadı tėp aymışlar.*	13-8	9	-
100.	**tiz**	Tü.	Diz.	*İbni Mesʿūd raẓhu başını* ***tizi*** *üzeringe qoyup yıġlar erdi.*	237-17	6	-
101.	**todaq**	Tü.	Dudak.	*Men taqı aġzımnı açtım erse, aġzımqa tüfkürdi, andaġ kim mübārek* ***todaqı*** *menim aġzımġa tegdi.*	202-13	4	-
102.	**tük**	Tü.	Tüy.	*ʿİsā peyġāmbar ʿaleyhi's-salām qatında ölümni ẕikr qılur bolsalar, ʿĪsā peyġāmbar ʿas'nung tegme bir* ***tükleri*** *tüpindin qan çıqar erdi, ölüm heybetidin.*	437-12	2	-
103.	**tüklüg**	Tü.	Tüylü.	*Baqar-men, bir köşk bar, ol köşk üzesinde bir kimerse bar kim teni ingen* ***tüklüg*** *turur taqı qatında üküş kimerseler bar.*	55-8	1	-
104.	**yalıng (II)**	Tü.	Yalın, çıplak.	*Kaʿbede Ḥaq teʿālānıng ėwinde cümle ḫalāyıq* ***yalıng*** *baş taqı yalıng aḍaq iḥrām kėdip miskīnlik birle, alçaqlıq birle yöriyür erken men anda tekebbür birle qullar ḫādimlar birle yöriyür erdim.*	374-6	10	-

Tablo 2.22 (Devamı) : İnsan Vücudu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
105.	**yaruq yüz**	Tü.	Aydınlık yüz.	*Sen dünyāda qayu iş birle meşġūl erdiŋ kim bu ʿAraṣātqa **yaruq yüz** birle keldiŋ?*	241-7	1	-
106.	**yer aġzı**	Tü.+Tü.	Çocuğun anne karnında yattığı yer, rahim.	*Ey ḫōca, sen bu ḫatundın oġlan tuġurmaq tileyür-sen taqı kördüm kim bu ḫatunuŋ iŋgen laḥmānī turur, taqı ol oġlan yatġan **yer aġzı** yaġ birle tolup turur, men endīşe qıldım kim bu ḫatunqa ölüm birle qorqutayın…*	234-3	1	-
107.	**yilik**	Tü.	İlik.	*Ḥūrlar andaġ ṣāfī bolġaylar kim nėçe üküş ton keḍseler cümle tonları biri biri ileginde körüngey, tonları egnindin tenleri körüngey, taqı tenleri altındın süŋükleri körüngey, taqı süŋükleri altındın **yilikleri** körüngey.*	65-17	1	-
108.	**yinçük**	Tü.	İncik kemiği, diz.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas ėwinde yatıp turur erdi taqı ėkki mubārek **yinçüki** açuq erdi kim Abū Bekr raẓhu qapuġqa keldi taqı kirmekke destūr tiledi erse, Peyġāmbar ʿas destūr bėrdi.*	123-4	3	-
109.	**yürek**	Tü.	Yürek, kalp.	*Yā Yūsuf, ėlgiŋni bir qata bu **yürekim** üze qoḍgıl kim yürekim ārām qılsun, tėdi.*	361-6	5	-
110.	**yüz (I)**	Tü.	Yüz, surat, çehre.	*Bolmasa Yūsuf peyġāmbar Zelīḫā qatında olturdı, velīkin Zelīḫā **yüzinge** baqmaz erdi, yerke baqar erdi.*	360-14	105	-
111.	**ża ʿīflıq**	Ar.+Tü.	Zayıflık.	*Qaçan kim erte boldı erse, yana Fāṭıma raẓhā ol **ża ʿīflıqı** birle öz ėlgi birle arpa ögüdi taqı etmek bişürdi.*	141-17	1	ża ʿīfluq
112.	**ża ʿīfluq**	Ar.+Tü.	Zayıflık.	*Ḥaq tvt anıŋ **ża ʿīfluqınġa** raḥmat qıldı, tėdi taqı tegirmenge buyurdı kim özüŋ çewrülgil, tėp.*	161-3	1	ża ʿīflıq

2.4.2. Vücudun Duyuları, Beş duyu

İnsan başlığının ikinci alt başlığı olan "vücudun duyuları, beş duyu" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 19 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 11'i Türkçe, 5'i Arapça, 2'si Farsça + Türkçe, 1'i Farsçadır. Bu sözcükler arasında en sık geçen 36 sıklık derecesiyle *zaḥmat* 'zahmet' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *açıġ* 'acı', *ʿaṭş*

‘susuzluk’*, cān açığı* ‘canı acısı’*, mezālığ* ‘tatlı, lezzetli’*, rāyiḥa* ‘güzel koku’*, sası* ‘kokmuş, pis kokan’*, yıḍlığ* ‘kokulu’ sözcükleridir. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen ‘kokmuş, pis kokan’ anlamındaki *sası* sözcüğünün ise *sasığ* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “vücudun duyuları, beş duyu” başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 2.23 : Vücudun Duyuları, Beş duyu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aç**	Tü.	Aç.	*...ol şeher ḫalqı kim eḍgü ʿamal birle meşġūl boldılar, ol kėçe cümlesinge ne ṣavāb bėrse, yalġuz bu şüphedin yıġlıp* ***aç*** *yatġanġa ol ṣavāb[nı] bėrgey.*	300-9	6	-
2.	**aç qarın**	Tü.+Tü.	Mide boşken, henüz bir şey yiyip içmemişken.	*Muʾmin ve muvaḥḥid qaçan kim* ***aç qarın*** *birle uḍımaq üçün yatur bolsa, ferīşteler kelürler taqı ol muʾminke ziyārat qılurlar taqı ol muʾminni quçarlar.*	268-6	2	-
3.	**açığ**	Tü.	Acı.	*Rūma atlığ çeşmening̑e qudısı bar erdi, suwı süçüg erdi taqı ol kişilerke bėrmez erdi taqı ön̑gin quḍuġlar barça* ***açığ*** *erdi.*	135-5	1	-
4.	**açlıq**	Tü.	Açlık.	*Biri ḫalqdın ʿazlat qılmaq turur taqı biri üküş tek turmaq turur ẕikr birle taqı fikr birle, taqı biri* ***açlıq*** *turur, taqı biri oyaġlıq turur.*	269-2	27	-
5.	**ʿaṭş**	Ar.	Susuzluk.	*Qaçan kim pādişāhqa* ***ʿaṭş*** *ġālib boldı taqı şerbetler bar, velīkin sawutġu neerse yoq erdi.*	429-16	1	-
6.	**cān açığı**	Fars.+Tü.	Canı acısı.	*Ey baba, kerek kim menim ėlgimni taqı aḍaqımnı baġlasan̑gız, anın̑g üçün kim* ***cān açığında*** *ėlgimdin yā taqı aḍaqımdın sizke ziyān tegmese taqı men ata āzārlaġanlardın bolmasam, tėdi erse, İbrāhīm peyġāmbar taqı ėlgini taqı aḍaqını yip birle baġladı.*	215-5	1	-
7.	**iştahā**	Ar.	İştah.	*Andın son̑g* ***iştahāsı*** *boldı erse, ton̑guz ėtini keldürdiler, anı taqı tenāvul qıldı.*	365-2	2	-
8.	**lezzet**	Ar.	Lezzet, tat.	*Andın son̑g Ḥaq teʿālā man̑ga* ***lezzet*** *rūzī qıldı.*	315-14	6	-
9.	**mezālığ**	Fars.+Tü.	Tatlı, lezzetli.	*Man̑ga hēç ziyān qılmadı taqı in̑gen* ***mezālığ*** *mēve turur, tėp aydı, taqı ėkki buġday Ādam peyġāmbarqa bėrdi taqı birini kizledi.*	281-7	1	-
10.	**meze**	Fars.	Tat, lezzet, yapılan işten duyulan zevk.	*Peyġāmbar ʿas anlarġa aydı kim:* ***Mezelerni*** *bulġaşturġan ölüm sözini sözleşin̑g kim bu külmekin̑giz sizdin zāyil bolsun, tėp aydı.*	437-7	3	-

Tablo 2.23 (Devamı) : Vücudun Duyuları, Beş duyu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
11.	**rāyiḥa**	Ar.	Güzel koku.	*Hēç ḫamrnıng* ***rāyiḥası*** *yoq, tėdiler.*	348-8	1	-
12.	**sası**	Tü.	Kokmuş, pis kokan.	*Qıyāmat kün sening birle hēç ḥisāb qılmaġaymen tėse, men ol dünyānı qabūl qılmaġay erdim taqı andaġ yigrengey erdim, neteg kim sizler ol* ***sası*** *ölügseni yigrenür-sizler…*	397-17	1	sasıġ
13.	**sasıġ**	Tü.	Pis, kötü koku.	*Aġzım* ***sasıġı*** *birle neteg münācāt qılayın? tėdi.*	25-11	5	sası
14.	**suwsalıq**	Tü.	Susamışlık, susuzluk.	*Taqı hēç ʿamel yoq Ḥaq teʿālā ḥażratınġa sewüglügrek açlıqdan taqı* ***suwsalıqdın*****.**	265-16	2	-
15.	**süçüg**	Tü.	Tatlı.	*Taqı ol ėkki arıq kim örtüglüg aqar, biri Selsebīl turur, uçtmaḥqa aqar, taqı biri Kevṯer ḥavżınga aqar, oqdın qatıġraq aqar taqı suwı sütdin aqraq turur taqı ʿaseldin* ***süçüg*** *turur.*	57-7	8	-
16.	**tatlıġ**	Tü.	Tatlı, hoş, güzel.	*Biri ol kim tünle turup* ***tatlıġ*** *uyqusını özinge ḥarām qılıp arıġ ābdast qılıp namāz qılsa, Ḥaq teʿālā ol quldın ḫoşnūd bolur.*	313-10	5	-
17.	**yıḍıġ**	Tü.	Koku.	*Peyġāmbar ʿas andaġ yarlıqadı kim bu oġul qıznıng ḫoş* ***yıḍıġı*** *dīn turur, tėdi.*	291-16	18	-
18.	**yıḍlıġ**	Tü.	Kokulu.	*Yana bir sarāy kördüm kümüşdin, ileginde būstānlar bar, yıḍıġı ḫoş* ***yıḍlıġ*** *arıqları bar, aqar arıqları.*	64-6	1	-
19.	**zaḥmat**	Ar.	Zahmet.	*Yā Abā Hüreyre, nėçe* ***zaḥmat*** *erse, kerek kim Baṣraġa barsangız taqı Umm-i Ubeyhānı oġlum Yezīdke nikāḥ qılsangız, tėdi erse, Abū Hüreyre rażhu taqı qabūl qıldı taqı bardı.*	180-15	36	-

2.4.3. Vücut Sıvıları

Eserde, "vücut sıvıları" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 24 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 12'si Türkçe, 10'u Arapça, 1'i Arapça + Türkçe, 1'i Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 45 sıklık derecesiyle *cān* 'can, ruh' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *erkeklik suwı* 'erkeklik suyu', *ḥāyiż* 'ay hali olan kadın', *neces* 'pislik', *nuṭfa* 'döl suyu, sperma', *qan yaşı* 'göz yaşları', *qay* 'kusma', *sarıġ suw* 'irin', *ter (II)* 'ter', *tirig* 'can', *tüfkürük* 'tükrük' sözcükleridir. Eserde geçen 'ay hali olan kadın' anlamındaki *ḥāyiż* sözcüğünün ise *ḥayż* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "vücut sıvıları" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.24 : Vücut Sıvıları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	ʿ**abarāt**	Ar.	Gözyaşı.	*Yaʿqūb peyġāmbar ʿas közindin qaṭarāt ve* ʿ***abarāt*** *yaşlar aqtı…*	354-12	10	-
2.	ʿ**araq**	Ar.	Ter.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa vaḥy kelür bolsa erdi, ḥālı müteġayyir bolur erdi; alnındın burçaq meng̃izlig* ʿ***araq*** *kelür erdi.*	417-16	3	-
3.	**cān**	Fars.	Can, ruh.	*Ey uluġ, hürmetlig resūl atam, sizke fidā bolsun* ***cānım*** *tėp.*	91-1	45	-
4.	**erkeklik suwı**	Tü.+Tü.	Erkeklik suyu.	*…sėni* ***erkeklik suwıdın*** *yarattı taqı ol suwnı bir pāra qoyuġ qan qıldı taqı ol qoyuġ qannı bir pāra çeynem et qıldı taqı ol çeynem etni sung̃ükler qıldı taqı ol sung̃ükler üze yana et keydürdi…*	425-2	1	-
5.	**ḥāyiż**	Ar.	Ay hali olan kadın.	*Cāhiliyyat vaqtında* ***ḥāyiż*** ʿ*avretler ėliglerini sürttiler taqı ong̃in yazuqluġ kimerseler ėliglerini sürttiler erse, ol aq taş qap-qara boldı tėp aydılar.*	38-14	1	ḥay(i)ż
6.	**ḥay(i)ż**	Ar.	Kadınlardaki aybaşı hali.	*Yā ʿÖmer, eşittim kim oġlung̃* ʿ*Abdullāh ḥatunınġa* ***ḥayż*** *ḥālında ṭalāq bėrmiş, andaġ kerekmez.*	122-4	2	ḥāyiż
7.	**iring̃**	Tü.	İrin.	*Qayu kimerse esrütgen neerseni içer bolsa, ol kimerseke tamuġluġlarnıng̃ qanlarını* ***iring̃lerini*** *içürmedin qoḍmaġaymen, tėdi.*	363-4	2	-
8.	**köz yaşı**	Tü.	Gözyaşı.	*Andın song̃* ***köz yaşı*** *kesilgey, közleri qan aqa başlaġay.*	66-11	12	-
9.	**necāsat**	Ar.	Necaset, pislik.	*Eger qudratım bolsa erdi, Peyġāmbar üzesindeki* ***necāsatnı*** *kėtergey erdim, velīkin İslām ża*ʿ*īf erdi, kāfirlar ġālib erdi, yaraġım bolmadı kėtermekke.*	12-6	10	-
10.	**neces**	Ar.	Pislik.	*Ey tonġa çulġanıp yatġan Peyġāmbar ʿas qopġıl, Qurayş kāfirlarını Tang̃rınıng̃* ʿ*azābıdın qorqutġıl, Rebbüng̃ni uluġlaġıl taqı namāznıng̃ avvalında Allāhu ekber tėp namāz başlaġıl, tonung̃nı* ***necesdin*** *arıtġıl!*	9-13	1	-
11.	**nuṭfa**	Ar.	Döl suyu, sperma.	*…nėme yawuz qul turur ol qul kim ḥalāyıq üze uluġsınġay taqı ḥaddın keçgey taqı ol* ***nuṭfadın*** *yaratılġanını unutġay taqı āḫir gūrda çürigenini hem unutġay, tep aydı.*	376-12	1	-
12.	**qan**	Tü.	Kan.	*Peyġāmbar bir aḍaqını qoḍdı erdi kim* ʿ*Alīning̃ burnından* ***qan*** *keldi.*	50-16	34	-

Tablo 2.24 (Devamı) : Vücut Sıvıları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
13.	**qan yaşı**	Tü.+Tü.	Göz yaşları.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, enṣārīlarnı sen yarlıqaġıl, enṣārīlarqa sen raḥmat qılġıl, enṣārīlarnıng oġlanlarınġa taqı sen raḥmat qılġıl, ensārīlarnıng oġlanlarınıng oġlanlarınġa taqı sen raḥmat qılġıl! tėdi erse, cümle enṣārīlar yıġlaştılar, meḥāsinlarından* ***qan yaşları*** *aqar erdi.*	76-17	1	-
14.	**qaṭarāt**	Ar.	Göz yaşları, damlalar.	*Baqar, Necāşī közindin* ***qaṭarāt*** *ve ʿabarāt aqa başladı, meḥāsini tükel ezildi.*	79-9	11	-
15.	**qaṭra**	Ar.	Katre, damla.	*Bu ėkki* ***qaṭradın*** *sewüglügrek yoq Ḫaq teʿālā ḥażratında.*	69-1	5	-
16.	**qay**	Ar.+Tü.	Kusma.	*Ey żaʿīfa, bu qadaḥ içinge qay qılġıl (****qay*** *qusqıl tėmek bolur), tėdi erse, ol żaʿīfa taqı aġzınġa barmaqını qattı erse, aġzıdın qoyuġ qan taqı iring qustı kim ol qadaḥ toldı.*	389-4	1	-
17.	**rūḥ**	Ar.	Ruh, can.	*Ant yāḍ qılur-men ol Tangrı birle kim menim* ***rūḥum*** *anıng taṣarrufında turur.*	347-4	12	-
18.	**sarıġ suw**	Tü.+Tü.	İrin.	*Taqı yā Yaḥyā, eger tamuġqa taqı bir qata naẓar qılmış bolsa erding, tamuġ heybetidin yaġıng erigey erdi taqı közleringdin* ***sarıġ suw*** *aqġay erdi yaşları tükenmişdin song taqı tėmür keḍgey erding palāsdın song, tėp ḫiṭāb qıldı.*	267-13	1	-
19.	**ter (II)**	Tü.	Ter.	*Ey Burāq, Muḥammedke-mü çalıqlıq qılur-sen? Hēç kimerse münmedi sanga Muḥammeddin ʿazīzrek Ḫaq teʿālā qatında, Muḥammeddin ḥürmetligrek tėdi erse, Burāq tölendi taqı* ***teri*** *aqa başladı.*	52-15	1	-
20.	**tirig**	Tü.	Can.	*Abū Ḥanīfe raḥmḥi* ***tirigi*** *bar ergınçe ol on ming yarmaqġa hēç ėlig tegürmedi.*	187-5	1	-
21.	**tüfkürük**	Tü.	Tükrük.	*Eger Peyġāmbar ʿas* ***tüfkürse,*** *ayalarını tutarlar, tüfkürüküni yerke kemişmezler; qayu birining ayasınġa tüşse, yüzinge sürterler.*	44-10	1	-
22.	**urluq**	Tü.	Sperma.	*Ėkinçisi közini nāmaḥramdın saqlamaq kerek kim zinā* ***urluqı*** *şehvet birle naẓar qılmaq turur.*	350-12	2	-
23.	**yar**	Tü.	Tükrük.	*ʿĀyişe rażhā öz* ***yarı*** *birle ezdi taqı Peyġāmbar ʿas'nung mübārek tişleringe sürt[t]i.*	90-6	5	-
24.	**yaş (II)**	Tü.	Göz yaşı.	*Yüzümdeki nūr sizing* ***yaşıngız*** *nūrı turur, tėp aydı.*	320-16	10	-

2.4.4. Vücut Sağlığı

Nehcü'l-Ferâdîs'te "vücut sağlığı" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 8 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 4'ü Türkçe, 3'ü Arapça, 1'i ise Farsça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 25 sıklık derecesiyle *uyqu* 'uyku' sözcüğü, en az geçen ise 2 sıklık derecesiyle *ʿāfiyat* 'sağlık, esenlik', ṣıḥḥat 'sıhhat, sağlık, iyilik, sağlamlık', *tendürüstlük* 'vücut sağlığı, dinçlik', *saġ* 'sağlıklı, dinç, sağlam' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'vücut sağlığı, dinçlik' anlamındaki *tendürüstlük* sözcüğünün ise *tendurustluq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "vücut sağlığı" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.25 : Vücut Sağlığı Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿāfiyat**	Ar.	Sağlık, esenlik.	*Ya Rūḥu'llāh, bilgil, āgāh bolġıl kim bu şeher ḥalqı cümlemuzġa, **ʿāfiyat** içinde turur erken nāgāh Ḥaq teʿālānıng ġażabı bitildi taqı cümlemüzni helāk qıldı...*	395-4	2	-
2.	**esrük**	Tü.	Sarhoş.	*Münker ve Nekīrge taqı **esrük** satġaşġay Qıyāmat kün bolsa, āvş gürında qopmışda taqı esrük qopġay, Ḥaq teʿālā ḥażratınġa kelmişde taqı esrük kelgey, tamuġqa kirmişde taqı esrük kirgey.*	364-1	3	-
3.	**saġ (II)**	Tü.	Sağlıklı, dinç, sağlam.	*Her ayna teni **saġ** turur.*	330-13	2	-
4.	**ṣıḥḥat**	Ar.	Sıhhat, sağlık, iyilik, sağlamlık.	***Ṣıḥḥat** hālında taqı Rebbi birle erdi, sökellik ḥālında taqı Rebbi birle turur, tėp Ḥaq teʿālā Ayyūb peyġāmbarnı ögdi.*	333-9	2	-
5.	**şifā**	Ar.	Şifa, deva.	*Bu ḥōca kirdi taqı olturdı taqı qāżīqa **şifā** birle duʿā qıldı velīkin Ḥātam-i Aṣam olturmadı, öre turdı.*	235-15	3	-
6.	**tendürüstlük**	Fars.+Tü.	Vücut sağlığı, dinçlik.	*Yā taqı İmām Şāfiʿī bu ḥalāyıqġa ʿāfīyat taqı **tendürüstlük** turur.*	202-8	2	ten-durustluq
7.	**tirig**	Tü.	Canlı, hayatta, sağ.	*Ḥüseyin aydı: Ey qarındaşım, atamnı bu öltürgey taqı bu **tirig** qalġay, tėdi, yana bir urmış erdi, ol melʿūn tamuġqa bardı.*	154-12	12	-
8.	**uyqu**	Tü.	Uyku.	*Yaḥyā peyġāmbar ʿas bir kėçe arpa etmekini toya yėdi erse, **uyqu** ġalaba qıldı taqı yattı uyıdı erse, ol kėçe virdini qılu bilmedi.*	267-7	25	-

2.4.5. Hastalıklar

Eserde "hastalıklar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 30 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 17'si Türkçe, 10'u Arapça, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Arapça + Türkçe,

1'i Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 25 sıklık derecesiyle *sökellik* 'hastalık' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aġrıġ* 'ağrı, sancı', *aqsur-* 'aksırmak', *baş* 'yara', *bėz* 'beze', *cuẕām* 'cüzzam, hastalığı', *delü* 'deli', *ḫaşīlıq* 'hadımlık, kısırlık', *ḥīz* 'iktidarsız (adam)', *ısıtmaq* 'ateş (hastalık)', *kesük* 'kesik', *köz igi* 'göz hastalığı', *maʿlūl* 'illetli, hastalıklı', *maraż* 'hastalık', *mecnūn* 'deli', *nāqiṣatu'l-ʿaql* 'az, eksik akıllı', *qaparçuq* 'kabarcık', *saġır* 'sağır', *ṣāḥib-firāş* 'yatağa düşmüş hasta, yatalak', *sekerāt* 'kendinden geçme, baygınlık' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'cüce' anlamındaki *aşaq* sözcüğünün ise *aşaġ* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "hastalıklar" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.26 : Hastalıklar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aġrıġ**	Tü.	Ağrı, sancı.	*Men andaġ sėzer-men kim bukün ecelim yetgey, velīkin hēç tenimde sökellik yoq, ısıtmaqı yoq, baş **aġrıġı** taqı yoq, velīkin babam manga mundaġ aymış erdi, anıng sözinge ḫilāf bolmaġay.*	167-2	1	-
2.	**aqsur-**	Tü.	Aksırmak.	*...cümle aʿżālarında ḥayāt ḥāṣil boldı erse, Ādam peyġāmbar ʿas **aqsurdı** taqı alḥamdulillāhi tedi.*	278-10	1	-
3.	**aşaq**	Tü.	Cüce.	*Men tilim birle neerse tėmedim, velīkin ėlgim birle işārat qıldım bu nė **aşaq**, tėp.*	387-1	2	aşaġ
4.	**baş (I)**	Tü.	Yara.	*Yā Rebbī, ol ẓālim Ḥaccācnı qatıġ tutġıl, tėdi taqı yārānları āmīn tėmiş erdiler, derḥāl Ḥaccācnıng teni şişdi taqı başından aḍaqınġa tegi uluġ **başlar** çıqtı.*	345-15	1	-
5.	**bėz**	Tü.	Beze.	*Bu ėtlerning ġuddalarını yıġıp bizim çetükke ıḍa bėrgil tėmiş erdi, (ġudda tėp ėtning **bėzlerine** ayturlar).*	312-8	1	-
6.	**cerāḥat**	Ar.	Yara.	*ʿÖmer raẓhu ol sütni içti erse, kindiki astında bir cerāḥat bar erdi, ol **cerāḥatdın** süt qan birle bulġaşıp çıqtı erse, ʿÖmerdin umīḍ kötürdiler.*	118-13	3	-
7.	**cuẕām**	Ar.	Cüzzam, hastalığı.	*Taqı aydı: Ey ümmetim, dünyānıng artuqlarıdın qaçıng neteg kim **cuẕām** ʿilletidin qaçmış mengizlig, anıng üçün kim dünyānıng Ḥaq teʿālā ḥażratında singek qanatınça ḥurmeti bolsa erdi, kāfirlarġa bir içim suw bėrmegey erdi, tėp aydı.*	390-15	1	-
8.	**delü**	Tü.	Deli.	*Bizim Qaran qabīlasında andın aḥmaq taqı andın **delürek** kimerse yoq.*	400-5	1	-
9.	**ḫaşīlıq**	Ar.+Tü.	Hadımlık, kısırlık.	*Yā ʿOṯmān, eger şehveting ziyāda ġalaba qılsa, rūzanı üküş tutġıl menim ummatımnıng **ḫaşīlıqı** rūza üküş tutmaq turur, tėp aydı.*	262-6	1	-

Tablo 2.26 (Devamı) : Hastalıklar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
10.	**ḫīz**	Fars.	İktidarsız (adam).	*Yā ʿĪsā, ol kimerseler kim mėni cüftlendiler cümlesi **ḫīz** erdiler taqı ol kimerseler kim erenler erdiler anlar manga hēç nazar qılmadılar, iltifāt qılmadılar, ol yöndin bikr qaldım, tėp cevāb aydı.*	399-3	1	-
11.	**ısıtmaq**	Tü.	Sıtma.	*Men andaġ sėzer-men kim bukün ecelim yetgey, velīkin hēç tenimde sökellik yoq, **ısıtmaqı** yoq, baş aġrıġı taqı yoq, velīkin babam manga mundaġ aymış erdi, anıng sözinge ḫilāf bolmaġay.*	167-2	1	-
12.	**ig**	Tü.	Hastalık.	*Ḥaq teʿālā manga yetmiş yıl tendurustluq bėrdi, ėmdi taqı yetmiş yılqa tegi **ig** bėrse, Ḥaq teʿālādın şifā tilemegeymen.*	331-10	14	-
13.	**ʿillet**	Ar.	İllet, hastalık.	*Bu Ayyūbqa yaman **ʿillet** ẓāhir boldı.*	331-2	14	-
14.	**kesük**	Tü.	Kesik.	*Ey qarındaşım, barmaqlarım cümlesi **kesük** turur maʿyūb turur.*	326-14	1	-
15.	**köz igi**	Tü.+Tü.	Göz hastalığı.	*Ol kündin āḫır vaqtımġa tėgi Tangrı teʿālā manga **köz igi** bėrmedi tėp aytur erdi.*	139-5	1	-
16.	**közsüz**	Tü.	Kör, âmâ.	*Taqı közi nāmaḫrāmqa tüşmesün tėp özini saqlap yörigeni üçün ḫalāyıq **közsüz** tėp saqınur erdiler.*	237-13	2	-
17.	**maʿlūl**	Ar.	İlletli, hastalıklı.	*Taqı ming altun çıqardı, **maʿlūllarqa*** taqı ʿācizlarqa, dermāndalarqa üleşti taqı aydı kim: Bār Ḥuḍāyā, kerek kim manga uçtmaḫ içinde ḫādimlar taqı ġılmānlar taqı vildānlar rūzī qılsang, tėdi.*	424-15	1	-
18.	**maraż**	Ar.	Hastalık.	*Sāra Ḥaq teʿālāqa sıġındı erse, Ḥaq teʿālā derḫāl ol pādişāhqa ol miqdār **maraż** ve renc bėrdi kim hēç ṭāqatı qalmadı, titreyü yıqıldı taqı aydı: Ey ḫatun, bu ne iş turur turur?*	218-17	1	-
19.	**mecnūn**	Ar.	Deli.	*Bu oġlan **mecnūn** mu turur?*	204-5	1	-
20.	**nāqişatu'l-ʿaql**	Ar.	Az, eksik akıllı.	*Ėmdi bu ḫikāyetdin maʿlūm boldı kim ża'īf kimerse kim **nāqişatu'l-ʿaql** turur, ölümdin qorqmaq birle ża'īf ve naḫīf bolur ermiş…*	234-16	1	-
21.	**qaparçuq**	Tü.	Kabarcık.	*Bolmasa, saqsıq birle ança qaşıdı kim tenleri teşildi taqı **qaparçuqlar** bolup etleri çüridi taqı on ming qurt teninde peydā boldı erse, bu İblīs şeher ḫalqınġa aydı kim: Bu Ayyūbqa yaman ʿillet ẓāhir boldı.*	331-1	1	-

Tablo 2.26 (Devamı) : Hastalıklar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
22.	**saġır**	Tü.	Sağır.	*Men taqı keldim, baqar-men bir kimerse yatur, ėkki közi, ėlgi tirsekidin yoq taqı ėkki aḍaqı tizidin yoq taqı hem qulaqı **saġır**.*	136-12	1	-
23.	**ṣāḥib-firāş**	Ar.+Fars.	Yatağa düşmüş hasta, yatalak.	*Menim bir ż**a**ʿīf anam bar, üküş müddetdin berü **ṣāḥib-firāş** turur hem taqı yerindin qopa bilmez, otruq bolup turur.*	221-9	1	-
24.	**sekerāt**	Ar.	Kendinden geçme, baygınlık.	*Qaçan kim melekü'l-mevt ol kimerseke ölüm qaḍġusını kemişür bolsa, ol kimerse üze ölümnüng e**s**erleri ẓāhir bolur taqı ölümnüng **sekerātı** ol kimerse üze ġālib bolur.*	442-11	1	-
25.	**songsuz**	Tü.	Zürriyetsiz.	*Ebter maʿnīsi **songsuz** tėmek bolur.*	62-16	2	-
26.	**sökel**	Tü.	Hasta.	*Peyġāmbar ʿas eşitti kim Ḥasan Ḥuseyin **sökel** turur.*	140-3	18	-
27.	**sökellik**	Tü.	Hastalık.	*Bir kün oġlınga aydı: Ey oġlum, bu **sökellikim** ingen uzaq boldı.*	221-4	25	-
28.	**tolġaġ**	Tü.	Sıkıntı, ağrı.	*Ey aḥmaq, bir **tolġaġ** emgekini taqı ötemiş bolmaġaysen, tėp aydı.*	287-6	3	-
29.	**zaḥm**	Ar.	Yara.	*Bu zaḥm aġuluġ **zaḥm** erdi, sirāyat qıldı.*	154-5	4	-
30.	**żaʿīf**	Ar.	Hasta.	*Babam **żaʿīf** turur, çerig vaqtı ermes, bu qamçını nė qılur? tėdi erse, Bilāl aydı kim: Peyġāmbar ʿas Bedr toquşında bir qamçı birle ʿUkāşeni bilmedin urmış.*	86-5	2	-

2.4.6. Doğum, Hayat, Hayatın Çağları

Nehcü'l-Ferâdîs'te "doğum, hayat, hayatın çağları" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 32 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 15'i Arapça, 14'ü Türkçe, 2'si Farsça, 1'i Farsça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 150 sıklık derecesiyle *oġlan* 'çocuk' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *cuvān* 'genç', *maʿīşat* 'yaşantı, yaşayış', *ölügselik* 'ölüm', *saġlıq* 'sağlık, yaşanılan zaman', *yaşlıġ* 'yaşlı, yaşça büyük', *yigitlik* 'gençlik' sözcükleridir. Eserde geçen 'ömür, hayat' anlamındaki *ʿömr* sözcüğünün ise *ʿömür* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "doğum, hayat, hayatın çağları" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.27 : Doğum, Hayat, Hayatın Çağları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**abuşqa**	Tü.	Yaşlı, ihtiyar.	*Baqar, bir **abuşqa** keldi taqı ėlinge türü aldı taqı…*	435-1	30	-
2.	**ʿacūz**	Ar.	Yaşlı kadın.	*Ey **ʿacūz**, sen kim turur-sen?*	398-11	7	-

Tablo 2.27 (Devamı) : Doğum, Hayat, Hayatın Çağları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
3.	**āḫir ḥāl**	Ar.+Ar.	Ölüm vakti.	*Qaçan kim ādemīning* ***āḫir ḥālı*** *bolsa, ʿAzrāʾīl cānını qabż qılu aġāz qılsa, ėgnindeki ėkki ferīşte kelürler taqı bu kimerseke ḫayr-bād qılur[lar].*	439-13	2	-
4.	**āḫir ʿömr**	Ar.+Ar.	Ömrün sonu.	*Bu emr-i maʿrūf qılġan qulumnung* ***āḫir ʿömringe*** *tegi yazuqlarını bitimegil, tėp ayġay.*	307-3	2	-
5.	**āḫir vaqt**	Ar.+Ar.	İnsan ömrünün son yılları.	*Eger kimersening nėçeme üküş maʿşiyatı bolsa, taqı* ***āḫir vaqtında*** *īmān birle çıqsa, ol kimerse tamuġda ebedī qalmaz, ʿaqibat çıqar.*	237-4	23	-
6.	**ʿayāl**	Ar.	Çocuk.	*Bu işni mudāvamat qılu ʿāşıq boldı, ol miqdār boldı kim hēç ṣabrı qarārı qalmadı, Yana bir kün munārada taqı ezān oqıdı taqı bu* ***ʿayāl*** *öçekde erdi.*	364-10	49	-
7.	**ʿayş**	Ar.	Yaşam, yaşantı.	*Yā Yehūdā, bu aḥvāllarımdın zīnhār babamqa [ḫabar] bėrmeng kim baġrı kebāb bolġay taqı* ***ʿayşı*** *ḫarāb bolġay, tėdi erse, Yehūdā zār zār yıġlayu qayıttı.*	357-9	2	-
8.	**cuvān**	Fars.	Genç.	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oġlungnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol şeyṭānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munung tėg nāzenīn* ***cuvān*** *körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oġlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	1	-
9.	**ecel**	Ar.	Ecel, vade.	*Yā İbni ʿAbbās, men ne bilür-men kim suwġa barġınça* ***ecel*** *vefā qılur-mu yā taqı yoq mu?*	433-11	8	-
10.	**emred**	Ar.	Bıyıkları terlemeye başlamış, henüz yüzünde tüy bulunmayan genç, delikanlı.	*Manga aydı: Sen* ***emred*** *oġlanqa şehvet birle ileyinge taqı artınġa nişe naẓar qıldıng? tėmiş erdi.*	351-15	2	-
11.	**ḫayāt**	Ar.	Hayat, yaşam.	*Özi aydı: Tā mudām kim Başar-i Ḥāfī* ***ḫayātta*** *bolġay, men maḥabbatdın cevāb aymaz-men, tėdi.*	225-7	3	-
12.	**kiçiglik**	Tü.	Küçüklük, yaşça küçük olma.	*Menim* ***kiçiglikimke*** *şefaqat qılıng, manga bir içim suw bėrsengiz bolmaz-mu?*	355-7	3	-
13.	**maʿīşat**	Ar.	Yaşantı, yaşayış.	*Menim* ***maʿīşatımnı*** *körmeding-mü? Yılda ėkki qata yeyür-men, bir qata ʿīdü'l-fiṭrde taqı bir qata ʿīdü'l-aẓḥāda.*	146-12	1	-
14.	**mevt**	Ar.	Ölüm.	*Bir kün İbrāhīm peyġāmbar ʿas'qa melekü'l-***mevt** *keldi ziyārat qılġalı.*	438-16	19	-

Tablo 2.27 (Devamı) : Doğum, Hayat, Hayatın Çağları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
15.	**nārasīda**	Fars.	Büluğa ermemiş, çocuk.	*Fatḥ-i Muvaṣṣalī raḥmhi **nārasīda** oġlannı kördi.*	302-2	28	-
16.	**nāresīdelik**	Fars.+Tü.	Çocukluk.	*Ḥadīcadın raẓhā ʿAbdullāh atlıġ oġul boldı taqı **nāresīdelik** ḥālında vefāt boldı.*	62-12	2	-
17.	**oġlan**	Tü.	Çocuk.	*Bir nāresīde **oġlan** bir maḥallede yıġlayur erdi.*	108-5	150	-
18.	**ölügselik**	Tü.	Ölüm.	*Ey muʾminlar baʿżıngız taqı baʿżıngızqa ġıybat qılmang, sewer-mü sizlerde biringiz qarındaşıngıznıng etini yemek **ölügselik** ḥālında taqı yigrendingiz ol ölügse etini yemekke?*	384-9	1	-
19.	**ölüm**	Tü.	Ölüm.	*Yā Resūlallāh, manga **ölüm** keldi, seninġ ümmetinġ üze kimni ḫalīfa qılayın?*	102-13	43	-
20.	**ʿöm(ü)r**	Ar.	Ömür, hayat.	*Eger Tangrı ʿ**ömr** bėrse, barġay-men tėdi.*	23-2	34	ʿömür
21.	**ʿömür**	Ar.	Ömür.	*Ey peyġāmbarlarda uzun ʿ**ömür** bulġan Nūḥ peyġāmbar, bu dünyānı neteg buldunġ?*	393-5	4	ʿöm(ü)r
22.	**qarı**	Tü.	İhtiyar, yaşlı.	*Bu inek hem yigit taqı kerekmez hem **qarı** taqı kerekmez, orta yaşlıġ kerek, tėdi.*	340-8	6	-
23.	**saġlıq (I)**	Tü.	Sağlık, yaşanılan zaman.	***Saġlıqında** sizke oḫşayur [erdi], tėdi erse, Ayyūb peyġāmbar aydı: Yā Rahmat, ol sökel tėgeninġ men turur-men, tėdi.*	334-4	1	-
24.	**terbiyet**	Ar.	Besleyip büyütme, bakma.	*Quṭayfir andaġ saqınur erdi kim bu Zeliḫānı Yūsufnı sewmek artuq **terbiyetler** qılmaq oġulluqı cihetidin tėp saqınur erdi.*	359-16	2	-
25.	**tiriglik**	Tü.	Yaşam, ömür, yaşantı.	*Yā ʿAbdullāh, **tiriglikdin** neerse ḥāṣil qılġıl sökellikinġ üçün.*	434-15	15	-
26.	**uluġ yaşlıġ**	Tü.	Yaşlı, yaşça büyük.	*Yana biri aydı: Menim **uluġ yaşlıġ** atam taqı anam bar erdi.*	293-7	11	-
27.	**vefāt**	Ar.	Vefat, ölüm.	*Atları **vefātı** boldı taqı üküş māl qaldı.*	424-7	34	-
28.	**yaş (I)**	Tü.	Yaş, yaşam süreci.	*Eger Benū İsrāʾīl Mūsā peyġāmbardın inek **yaşını** sormadın bir inekni boġuzlasalar erdi, maqṣūdları ḥāṣil bolġay erdi.*	340-9	14	-
29.	**yaşar**	Tü.	Yaş, sürülen ömür, yaşında.	*Men on **yaşar** oġlan erdim kim Ḥaq tvt manga andaġ tevfīq bėrmiş erdi kim hėç közümke uyqu kirmez erdi, erteke tegi namāz qılur erdim.*	289-7	7	-
30.	**yaşlıġ**	Tü.	Yaşlı, yaşça büyük.	*Taqı ʿİsā peyġāmbar ʿas **yaşlıġ** bolġaylar, taqı ʿĪsā peyġāmbar otuz yaşar erdi.*	65-12	1	-

Tablo 2.27 (Devamı) : Doğum, Hayat, Hayatın Çağları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
31.	**yigit**	Tü.	Genç, delikanlı.	*Bu yārānları arasında bir **yigit** kimerse bar erdi.*	428-5	50	-
32.	**yigitlik**	Tü.	Gençlik.	*Ey yigit qulum, nefsining͡ ārzūlarını menim üçün terk qılg͡an qulum, **yigitlikini** mang͡a ṭāʿat veʿibādat qılmaq içinde emgetgen qulum, Sen menim ḥażratımda bu yazuqsuz ferīštelerim meng͡izlig tėg turur-sen, tėp ḫiṭāb qılur.*	263-16	1	-

2.4.7. Erkek, Kadın, Cinsellik

Eserde "erkek, kadın, cinsellik" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 27 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 16'sı Arapça, 9'u Türkçe, 2'si Türkçe + Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 230 sıklık derecesiyle *ḫatun* 'kadın, hatun' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *bekārat* 'bekâret, kızlık', *bikārat* 'bekaret, kızlık', *bikir* 'kız, oğlan kız', *bikr* 'kız, oğlan kız', *bint* 'kız', *erlik şehveti* 'erkeklik duygusu', *ḥāyiż* 'ay hali olan kadın', *qız ʿayāl* 'kız çocuk', *qız oġlan* 'bakire kız, kız oğlan kız', *seyyide* 'muhterem kadın', *şuḥbat* 'cinsel ilişki' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'bekâret, kızlık' anlamındaki *bekārat* sözcüğünün *bikāret,* 'kız, oğlan kız' anlamındaki bikir sözcüğünün *birk*, 'ay hali olan kadın' anlamındaki *ḥāyiż* sözcüğünün ise *ḥayż* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "erkek, kadın, cinsellik" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.28 : Erkek, Kadın, Cinsellik Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿavret**	Ar.	Kadın.	*İbn ʿAbbas aydı raẓhu: Qıyāmat kün bolsa āvş, bu dünyānı bir qarı ʿ**avret** şūratınġa keldürgeyler.*	399-5	20	-
2.	**bekārat**	Ar.	Bekâret, kızlık.	*Andın song͡ aydı: Yā ʿacūz, ėmdi sen bikir mü sen yā taqı **bekāratıng͡** zāyil bolup-mu turur?*	398-17	1	bikāret
3.	**bikārat**	Ar.	Bekaret, kızlık.	*Peyġāmbar ḫatunları ara menim arıġlıqımġa kökdin āyat nāzil boldı taqı men Peyġāmbarqa **bikārat** birle keldim taqı öng͡in ḫatunlar bikārat birle kelmedi…*	419-4	1	bekāret
4.	**bikir**	Ar.	Kız, oğlan kız.	*Andın song͡ aydı: Yā ʿacūz, ėmdi sen **bikir** mü sen yā taqı bekāratıng͡ zāyil bolup-mu turur?*	398-17	1	bik(i)r
5.	**bik(i)r**	Ar.	Kız, oğlan kız.	*Andın song͡ aydı: Yā ʿacūz, ėmdi sen bikir mü sen yā taqı bekāratıng͡ zāyil bolup-mu turur? tėp suʾāl qıldı erse, ʿacūz aydı kim: **Bikr** turur-men.*	399-1	1	bikir

Tablo 2.28 (Devamı) : Erkek, Kadın, Cinsellik Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
6.	**bint**	Ar.	Kız.	*Taqı tört **bintning͡** biri Zeyneb taqı Ruqayya taqı Umm-i Külsūm taqı Fāṭıma.*	5-2	1	-
7.	**er**	Tü.	Erkek.	*Menim atamnı, taqı atam qarındaşını, taqı cüftümni, taqı **er** qarındaşımnı, cümle sen öltürdüng͡, ol yandın men bu aġuluġ qoynı keltürdüm tėp iqrār qıldı.*	34-6	23	-
8.	**er**	Tü.	Kişi.	*Aḥnaf bin Qays raḥmhi bir **erni** kördi kim ėlginde yarmaqları bar.*	257-15	5	-
9.	**eren**	Tü.	Erkek.	*Qanı sizing͡ arang͡ızda ala atlıġ aq tonluġ **erenler**?*	73-1	6	-
10.	**eren**	Tü.	Kişi.	*Neçeme quvvatlıġ **erenler** balta birle ursalar, hēç eṣer qılmaz erdi.*	28-5	8	-
11.	**erkek**	Tü.	Erkek.	*Üçüngisi ol kim ana qarnında oġlan **erkek** mü yā taqı tişi mü anı taqı hēç kişi bilmez.*	234-9	10	-
12.	**erlik şehveti**	Tü.+Ar.	Erkeklik duygusu.	*Aydılar: Ol maʿnī üçün kim anıng͡ **erlik şehveti** yoq, tėdiler…*	302-12	1	-
13.	**ferc**	Ar.	Dişilik organı.	*Ol tābūt içinde toluġ yılanlar taqı ʿaqrebler bolġay taqı ʿAraṣāt ḥalqı anıng **fercining͡** sasıġıdın emgengeyler taqı tamuġ ehlining͡ ʿaẕābıdın hem zaḥmat içinde bolġaylar, tėp aydı.*	346-15	7	-
14.	**ḫatun**	Tü.	Kadın, hatun.	*Baqar **ḫatun** yüzi sarıġ bolmış, teni aruq bolmış, hēç teninde et qalmamış.*	234-1	230	-
15.	**ḥāyiż**	Ar.	Ay hali olan kadın.	*Cāhiliyyat vaqtında **ḥāyiż** ʿavretler ėliglerini sürttiler taqı öng͡in yazuqluġ kimerseler ėliglerini sürttiler erse, ol aq taṣ qap-qara boldı tėp aydılar.*	38-14	1	ḥay(i)ż
16.	**ḥay(i)ż**	Ar.	Kadınlardaki aybaşı hali.	*Yā ʿÖmer, eşittim kim oġlung͡ ʿAbdullāh ḫatunınġa **ḥayż** ḥālında ṭalāq bėrmiş, andaġ kerekmez.*	122-4	2	ḥāyiż
17.	**ḥūra**	Ar.	Ahu, gözlü güzel (kadın).	*Ol **ḥūra** aydı: Ol kėçe mang͡a fermān boldı Ḥaq teʿālādın: Barġıl, ol qulumnung͡ közi yaşını żāyiʿ qılmaġıl, yerke tökülmesün.*	320-14	5	-
18.	**qız**	Tü.	Kız, kız çocuk.	*Ṣāḥib-cemāl erdi, taqı bu kimersening͡ qarındaşıning͡ oġlı bar erdi, bu **qızġa** ʿāşıq erdi taqı dervīş erdi.*	339-9	101	-
19.	**qız ʿayāl**	Tü.+Ar.	Kız çocuk.	*Biri erkek taqı biri **qız ʿayāl** tuġrur erdi kim cümlesi ming͡ oġlan bolur.*	337-4	1	-
20.	**qız oğlan**	Tü.+Tü.	Bakire kız, kız oğlan kız.	*Bu mēvelerning͡ uluġluqı **qız oğlan** emükinçe tügeçke (?) bolġay taqı bu mēveler yaruqlıqı baʿżıları ay yaruqluqınça turur taqı baʿżıları kün yaruqluqınça turur.*	319-11	1	-

Tablo 2.28 (Devamı) : Erkek, Kadın, Cinsellik Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
21.	**seyyide**	Ar.	Muhterem kadın.	*Yā Muḥammed, sanga bişārat bolsun kim sening ʿayālıng Fāṭıma ḫatun uçtmaḥ ḫatunlarınıng ulugı taqı **seyyidesi** turur, taqı Ḥasan Ḥüseyin uçtmaḥ yigitlerining bėgi turur, tėp manga ferīşte bişārat bėrdi.*	170-14	1	-
22.	**şuḫbat**	Ar.	Cinsel ilişki.	*Taqı ʿāmlarnıng rūzası yemek içmek birle taqı ḫatun **şuḫbatı** qılmaq birle bozlur.*	264-12	1	-
23.	**şaḫṣ**	Ar.	Şahıs, kişi.	*Qaçan kim ilk qat kökke kirdük erse, baqar-men, bir **şaḫṣ** turur.*	53-10	12	-
24.	**şehvet**	Ar.	Şehvet.	*Mundaġ qılu Zelīḫānıng maḥabbatı taqı ʿışqı **şehvet** cihetidin boldı.*	359-15	20	-
25.	**tişi**	Tü.	Dişi, kadın.	*Ḥalālnı istemek farīża turur tegme bir er üze taqı tegme bir **tişi** üze.*	293-17	6	-
26.	**żaʿīfa**	Ar.	Güçsüz, kuvvetsiz kadın.	*Ey **żaʿīfa**, nişe yıġlayur-sen?*	332-2	79	-
27.	**ẕāt**	Ar.	Zat, kendi, asıl.	*Ḥaq teʿālānıng ẕātı bar, velīkin **ẕātınga** keyfiyyet, neteglik aymaq revā bolmaz, ṣūrat aymaq revā bolmaz.*	60-7	5	-

2.4.8. Hekim, Ecza, Cerrah

İnsan başlığının bir diğer alt başlığı olan "hekim, ecza, cerrah" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 7 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 3'ü Türkçe, 2'si Arapça, 2'si Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 7 sıklık derecesiyle *aġuluġ* 'zehirli' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aġuluq* 'zehirli' sözcüğüdür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'zehirli' anlamındaki *aġuluq* sözcüğünün ise *aġuluġ* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "hekim, ecza, cerrah" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.29 : Hekim, Ecza, Cerrah Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aġu**	Tü.	Zehir, ağu.	*Peyġāmbar ʿas qoy etidin qol etini taqı yaġrın etini sewer tėdi erse, ol sögülmiş qoyġa **aġu** sürtti, yaġrın etinge taqı qol etinge köğret sürtti…*	33-11	5	-
2.	**aġuluġ**	Tü.	Zehirli.	*Sıġınur-men Tangrı teʿālānıng tükel atları birle ėndürülmiş kitābları birle qamuġ şeyṭāndın taqı zaḥmat tegürgen **aġuluġ** cānvarlardın taqı yawuzluq tegürgen közdin.*	168-12	7	aġuluq
3.	**aġuluq**	Tü.	Zehirli.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Bu ḥarām naẓar qılmaq bir **aġuluq** oq turur İblīs oqlarıdın.*	350-14	1	aġuluġ

Tablo 2.29 (Devamı) : Hekim, Ecza, Cerrah Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
4.	**dārū**	Fars.	İlaç.	*Bu sökelke bu* ***dārūlarnıng*** *fāyidası muqarrar boldı taqı bu ṭabīblarqa iʿtimād qılmadı.*	423-16	2	-
5.	**eczā**	Ar.	Esas, içerik, madde.	*Yā Cebreʾīl, Tangrı teʿālānı sanga şefīʿ qılur-men, anıng ḥurmeti üçün kerek kim mendin tupraq almasang taqı menim* ***eczāmdın*** *bolġan qullar tamuġqa sezā bolmasalar, tėdi erse, Cebreʾīl taqı almadı.*	277-13	1	-
6.	**ṭabīb-i ḥāẕiq**	Ar.+Ar.	Uzman hekim.	*Ėmdi bu sökel kim aḥmaq turur, Şeyṭānnıng taqı nefsining sözinge ittibāʿ qılur taqı munça enbiyā ve evliyā ve ʿulamālar kim dīn içinde* ***ṭabīb-i ḥāẕiq*** *erürler, munlar qavlınġa ittibāʿ qılmazlar, lācerem helāk bolurlar.*	424-4	2	-
7.	**zehr**	Fars.	Zehir.	***Zehri*** *qatıġ eṣer qıldı.*	21-6	2	-

2.4.9. Evlilik, Aile, Akraba

İnsan başlığının son alt başlığı olan "evlilik, aile, akraba" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 60 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 34'ü Türkçe, 19'u Arapça, 3'ü Farsça, 2'si Arapça + Türkçe, 1'i Farsça + Türkçe, 1'i Türkçe + Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 275 sıklık derecesiyle *oġul* 'oğul, erkek evlat' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *anasız* 'annesiz, öksüz', *aqribā* 'akrabalar', *atalıq* 'babalık', *ceddet* 'nine', *çıqan* 'amcazade', *ehl-i beyt* 'ev halkı', *ʿemmi* 'amca', *erlig* 'kocası olan', *evlād* 'evlat, çocuk', *ḫālā* 'teyze', *ḫatunluġ* 'karısı olan', *ḫatunsuz* 'karısı olmayan', *kelin* 'gelin', *mehr* 'çeyiz, evlilik öncesi kadına verilen hediye', *nebīre* 'torun', *nesl* 'nesil, soy', *nikāḫlı* 'nikâhlı', *oġulluq* 'evlatlık', *qaḍaş* 'akraba, hısım', *qarındaşlıq* 'kardeşlik' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 24 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'amca:' anlamındaki *ʿamm* sözcüğünün *ʿemmi*, 'oğul, erkek evlat:' anlamındaki oġ(u)l sözcüğünün oġul, *oġlan*, 'akraba, hısım:' anlamındaki *qaḍaş* sözcüğünün ise *qayaş* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "evlilik, aile, akraba" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.30 : Evlilik, Aile, Akraba Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**Ādam ata**	Ar.+Tü.	Adem baba.	*Ḥaq teʿālā cümle ḫalāyıqnı* ***Ādam atamız*** *taqı Ḥavvā anamızdın yarattı, taqı Ādam Peyġāmbarnı topraqdın yarattı tėdi taqı bu āyatnı oqıdı…*	51-8	2	-

Tablo 2.30 (Devamı) : Evlilik, Aile, Akraba Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
2.	ʿ**amm**	Ar.	Amca.	*Taqı bir kün* ʿ***ammı*** *qatınġa kirdi taqı aytur: Ey* ʿ*ammum, falān yerde kārvān kelmiş.*	339-11	20	ʿemmi
3.	ʿ**amma**	Ar.	Hala.	*Umm-i Ḥabībeke rażhā bu Umm-i Cemīl* ʿ***amma*** *bolur erdi.*	17-14	2	-
4.	**ana**	Tü.	Ana, anne.	*…Ol inek hēç qaçmadı tek turdı erse, bu oġul taqı ol inekni tuttı taqı keldürdi erse,* ***anası*** *aydı: Ey oġlum, bu inekni bāzārqa eletgil taqı satġıl tėdi erse oġlı aydı…*	342-3	113	-
5.	**anasız**	Tü.	Annesiz, öksüz.	*Yana tanuqluq bėrür-men kim Meryem oġlı* ʿ*Īsānı öz qudratı birle atasız taqı* ***anasız*** *yarattı.*	78-16	1	-
6.	**aqribā**	Ar.	Akrabalar.	*…bizlerni mustaġraq qılġıl taqı atalarımızını taqı analarımızını taqı ūstāḍlarımızını taqı cümle* ***aqribā*** *ve* ʿ*aşāyirlarımızını sen yarlıqaġıl…*	443-12	1	-
7.	**ata**	Tü.	Baba.	*Ey* ***ata****, abuşqa boldung͡, ʿaqlıng͡ zāyil bolmış, ḥarīf bolmış-sen.*	288-4	113	-
8.	**ata ana**	Tü.+Tü.	Baba ana.	*Yā Resūllāhi, hēç dünyāda* ***ata ana*** *ḥaqqı ötemekke imkān bar mu?*	284-4	39	-
9.	**ata qarındaşı**	Tü.+Tü.	Amca.	*Sen taqı Abū Ṭālib men͡gīzlig* ***atası qarındaşı*** *turursen.*	13-12	6	-
10.	**atalıq**	Tü.	Babalık.	*Ey baba, yüzümni yerke qoḍung͡, anıng͡ üçün kim yüzümke baqsangız* ***atalıq*** *şefaqatı taqı mihrubānlıqı sizke ġalaba qılıp Ḥaq teʿālānıng͡ fermānınġa ḥalal tüşmesün, tėdi, taqı anamġa mėndin salām ayġaysiz taqı anam menim üçün zīnhār cezaʿ u fezaʿ qılmasun.*	215-7	1	-
11.	**atam qarındaş**	Tü.+Tü.	Amca.	*Yā Muḥammed, turġıl, baralıng͡! Menim* ***atam qarındaşı*** *oġlı bar, Varqa ibnü Nevfel tėyürler.*	8-13	5	-
12.	**atasız**	Tü.	Babasız, yetim.	*Yana tanuqluq bėrür-men kim Meryem oġlı* ʿ*Īsānı öz qudratı birle* ***atasız*** *taqı anasız yarattı.*	78-16	2	-
13.	**baba**	Tü.	Baba, yaşlı adam.	*Oġlı aydı: Ey* ***baba****, kimnüng͡ birle sözleşür-siz taqı kimke aytur-siz henūz henūz tėp? aydı...*	227-5	43	-
14.	**baġr pārası**	Tü.+Fars.	Öz oğul.	*Qayu ata öz* ***baġrı pārasını*** *boġuzlamışı bar kim İbrāhīm peygāmbar erken İsmāʿīl tėg oġulnı boġuzlaġay?*	214-2	2	-

Tablo 2.30 (Devamı) : Evlilik, Aile, Akraba Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
15.	**cedd**	Ar.	Ata, soy.	*Ey ḫādim, bilgil, āgāh bolġıl kim bu* ***ceddim*** *emīrü'l-muʾminīn Alī ibnü Abī Ṭālibning ziyāratı turur.*	155-9	6	-
16.	**ceddet**	Ar.	Nine.	*Ey qarındaşım, nişe yıġlayur-sen? Eger ecel kelür bolsa, cedding Muṣṭafāġa barur-sen yā babang emīrü'l-muʾminīn ʿAlīke barur-sen, vālideng Fāṭımatü'z-Zehrāġa barur-sen,* ***ceddeting*** *Ḫadīcatü'l-Kübrāġa barur-sen.*	176-2	1	-
17.	**cüft**	Fars.	Eş, karı kocadan biri.	*Yana bir kün taqı Peyġāmbar ʿas ḫıdmatınġa bir ḫatun keldi Āzāda qabīlasıdın ʿĀmidiyya atlıġ taqı aydı: Yā Resūlallāhi, zinā qıldım* ***cüftüm*** *bar erken.*	348-15	39	-
18.	**cüftlük**	Fars.+Tü.	Eş olarak.	*Bu ḫatun qatınġa kirgil taqı ayġıl kim Muḥammed ibnü İdrīsi'ş-Şāfiʿī sėni bu yüz altun mehr üze cüftlendi; sen taqı özüngni anga nikāḥqa* ***cüftlükke*** *bėrding-mü? tėp vekīl qıldı erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	205-9	2	-
19.	**çıqan**	Tü.	Amcazade.	*Peyġāmbar ʿas'nung qaṭırınıng yügenini ʿAbbās tutar erdi, taqı ʿAbbās oġlı Faẓl bar erdi, Abū Bekr, taqı ʿÖmer, ʿAlī bar erdi taqı Abū Ṣufyān kim Peyġāmbarnıng* ***çıqanı*** *erdi, anıng qarındaşı Rabīʿa taqı Usāma erdi, taqı Usāmanıng qarındaşı erdi.*	72-7	1	-
20.	**dāya**	Fars.	Sütanne, çocuğa bakan dadı.	*Ne boldı? tėp suʾāl qıldı erse, ol* ***dāya*** *aydı kim: Yā Ayyūb, ėw yıqıldı taqı cümle oġlanlarıng helāk boldı tėdi…*	330-8	10	-
21.	**ehl**	Ar.	Karı kocadan biri.	*Bu ḥec qılmaq içinde oġul qızdın taqı* ***ehldin*** *taqı yaq yawuqlardın, cümlesidin kesilmek kerek, cümlesi fırqatınġa taḥammul qılmaq kerek.*	270-3	10	-
22.	**ehl-i beyt**	Ar.	Ev halkı.	*Andın song Ḥasan Hüseyin, raẓhumā* ***ehl-i beytleri*** *birle Kūfedin köçtiler taqı Medīneke bardılar.*	175-10	1	-
23.	**ehl-i beyt**	Ar.	Hz. Muhammed'in yakın akrabası olanlar.	*Ėkinç ol menim* ***ehl-i beytim*** *turur.*	169-1	14	-

Tablo 2.30 (Devamı) : Evlilik, Aile, Akraba Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
24.	**ėkiz**	Tü.	İkiz.	*Avval tuġġan oġul atı Qābīl erdi, anıng* ***ėkizi*** *ʿayālnıng atı Aqlīmā erdi.*	337-7	3	-
25.	**ʿemmi**	Ar.	Amca.	*Ey ḫatun, bu qonuq kim bizke kelip turur, bu ʿazīz qonuq turur, Peyġāmbar ʿas'nung* ***ʿemmisining*** *oġlı turur.*	253-14	1	ʿamm
26.	**ėr**	Tü.	Koca.	*İblīs bardı taqı ol ʿavretning ėringe ḫabar bėrdi erse,* ***ėri*** *keldi, ʿavretini bu ḥāl üze kördi erse, Barsīṣā tuttı taqı bu ʿavretning ėrin öltürdi.*	370-10	7	-
27.	**eren**	Tü.	Koca.	*Ey ża ʿīfalar,* ***erenleringiz*** *māllarıdın oġurlamaġay-siz, taqı zinā qılmaġay-siz, taqı oġlanlarıngızını öltürmegey-siz…*	26-13	2	-
28.	**erlig**	Tü.	Kocası olan.	*Qaçan kim ėkegü ergen bolsalar ve eger ḫatunluġ kişi zinā qılsa yā taqı* ***erlig*** *ḫatun zinā qılsa taqı tanuqlar tanuqluq bėrseler yā taqı özleri tört qata iqrār qılsa, Tangrı teʿālā ḥükmi ol turur kim anları taşlayu öltürmek kerek.*	347-13	1	-
29.	**evlād**	Ar.	Evlat, çocuk.	*Yā Resūlallāhi, bizler bu isigde munça emgek tartıp oġul qızdın aḍrılıp cāndın keçip tenimizni kāfirlarnıng qılıçınga qarşu qoḍup turur-miz, taqı anlar Medīne içinde köligede ehli* ***evlādı*** *birle āsāyiş qılıp oltururlar.*	408-15	1	-
30.	**ḫālā**	Ar.	Teyze.	*Senің* ***ḫālāng*** *oġlı Musṭiḥdin çıqtı taqı ʿAbdullāh ibnü Ubeydin taqı Ḥassāndın çıqtı, tėdiler erse, Abū Bekr ol Musṭiḥqa kīnelig boldı taqı ant içti…*	418-14	1	-
31.	**ḫatunluġ**	Tü.	Karısı olan.	*Qaçan kim ėkegü ergen bolsalar ve eger* ***ḫatunluġ*** *kişi zinā qılsa yā taqı erlig ḫatun zinā qılsa taqı tanuqlar tanuqluq bėrseler yā taqı özleri tört qata iqrār qılsa, Tangrı teʿālā ḥükmi ol turur kim anları taşlayu öltürmek kerek.*	347-13	1	-
32.	**ḫatunsuz**	Tü.	Karısı olmayan.	*Tangrı teʿālānıng ḥükmi taqı fermānı ol turur kim* ***ḫatunsuz*** *kişi zinā qılsa, tört tanuq tanuqluq bėrseler kim sürme yıġaçı sürmelik isinge soqulmış mengizlig körseler yā taqı bu zinā qılganlar özleri tört qata iqrār qılsalar, anlarġa yüz qamçı urmak kerek.*	347-11	1	-

Tablo 2.30 (Devamı) : Evlilik, Aile, Akraba Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
33.	**kelin**	Tü.	Gelin.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvş bu Kaʿbe bir yeŋgi* ***kelin*** *meŋgizlig bezeklig bolup ʿAraşātqa kelgey.*	272-9	1	-
34.	**küḍegü**	Tü.	Güvey, damat.	*Ey ʿayālım bu* ***küḍegü*** *ʿOsmānnıŋ muʿāşiratı taqı tirigliki sizinŋ birle neteg turur?*	125-6	3	-
35.	**küni**	Tü.	Kuma.	*Dünyā taqı āḫirat ėkegüsi ėkki* ***küni*** *ʿavret meŋgizlig turur.*	397-11	2	-
36.	**mehr**	Ar.	Çeyiz, evlilik öncesi kadına verilen hediye.	*Bu ḫatun qatınġa kirgil taqı ayġıl kim Muḥammed ibnü İdrīsi'ş-Şāfiʿī sėni bu yüz altun* ***mehr*** *üze cüftlendi; sen taqı özüŋni aŋa nikāḥqa cüftlükke bėrdiŋ-mü? tėp vekīl qıldı erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	205-8	1	-
37.	**nebīre**	Ar.	Torun.	*Ayyūb peyġāmbarnıŋ sökellikiniŋ sebebi ol erdi kim Ayyūb peyġāmbar ʿaleyhi's-salām Yaʿqūb peyġāmbar oġlı ʿAyşnıŋ* ***nebīresidin*** *bolġan oġul erdi.*	328-9	1	-
38.	**nesl**	Ar.	Nesil, soy.	*Taqı Yeʾcūc Meʾcūc qavmı taqı Qābīl* ***neslidin*** *turur, tėp aymış.*	338-17	1	-
39.	**nikāḥ**	Ar.	Nikâh.	*Bu ḫatun qatınġa kirgil taqı ayġıl kim Muḥammed ibnü İdrīsi'ş-Şāfiʿī sėni bu yüz altun mehr üze cüftlendi; sen taqı özüŋni aŋa* ***nikāḥqa*** *cüftlükke bėrdiŋ-mü? tėp vekīl qıldı erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	205-9	2	-
40.	**nikāḥlı**	Ar.+Tü.	Nikâhlı.	*...Süleymān peyġāmbarnıŋ üç yüz* ***nikāḥlı*** *ḫatunı bar erdi taqı yeti yüz quması bar erdi taqı bir taḫt üstüninde miŋ ėw qıldurup turur erdi...*	209-16	1	-
41.	**oġlan**	Tü.	Oğul, erkek evlat.	*Taqı Taŋrı teʿālā ḫükmi Ādam peyġāmbarqa ol erdi kim bir qarındaqı tuġurġan erkek* ***oġlanqa*** *taqı bir qarındaqı tuġqan qızını cüftlendürgil, tėp.*	351-11	2	oġul
42.	**oġul**	Tü.	Oğul, erkek evlat.	*Eger musulmān bolsaŋız, māllarıŋız taqı amānda bolur,* ***oġullarıŋız*** *qızlarıŋız amānda bolur, cümle qarındaşlar bolur-miz.*	139-7	275	oğlan
43.	**oġulluq**	Tü.	Evlatlık.	*Quṭayfir andaġ saqınur erdi kim bu Zelīḫānı Yūsufnı sewmek artuq terbiyetler qılmaq* ***oġulluqı*** *cihetidin tėp saqınur erdi.*	359-16	1	-

Tablo 2.30 (Devamı) : Evlilik, Aile, Akraba Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
44.	**ögsüz**	Tü.	Öksüz, annesi olmayan, yetim.	*Yana miŋ altun çıqardı taqı tullarqa taqı **ögsüzlerke** taqı muḥtāclarqa taṣadduq qıldı…*	424-14	5	-
45.	**peyġāmbarzāda**	Fars.	Hz. Peygamber'in ailesinden olan.	*Ey **peyġāmbarzāda**, bu kimning ziyāratı turur kim munça yıraq yerdin kelip munga ziyārat qıldıŋız?*	155-7	10	-
46.	**qaḍaş**	Tü.	Akraba, hısım.	*Yā Resūlallāh, men hēç musulmān bolmışdın soŋ kāfirlıq qılmadım, muḥliṣ bolmışdın soŋ hēç munāfıqlıq qılmadım, velīkin Mekkede uruġum **qaḍaşım** bar, taqı sizler aġır çerig birle bara turur-siz, anlarqa zaḥmat tėgmesün tėp ıḍtım tėdi…*	48-15	1	qayaş
47.	**qarındaş**	Tü.	Kardeş.	*Ey baba, bizler on bir **qarındaş** ḥāżir erken neteg böri yėyür ermiş?*	354-7	107	-
48.	**qarındaşlıq**	Tü.	Kardeşlik.	*Velīkin İslāmnuŋ **qarındaşlıqı** taqı şefaqatı aramızda bar.*	91-15	1	-
49.	**qayaş**	Tü.	Akraba.	*Yana bu kişiniŋ **qayaşları** kelip anlar birle uruş qıldılar.*	383-9	3	qaḍaş
50.	**qayın**	Tü.	Amcazade.	*Yā Resūlallāh, bu Abū Sufyān hem **qayınıŋız** turur, hem taqı Mekkeniŋ bėgi turur; munga ḥürmet qılġıl.*	49-8	1	-
51.	**quma**	Tü.	Kuma.	*Yā imāme'l-muslimīn, bir ėrke nėçe ḫatun cüftlenmek revā bolur taqı nėçe **quma** revā bolur?*	192-10	4	-
52.	**ṣāḥib-ʿayāl**	Ar.	Çoluk çocuk sahibi.	***Ṣāḥib-ʿayāl** turur-sen taqı dervīş turur-sen, bu ėkki altunnı rūzgārıŋga ḫarc qılġıl, tėdi erse, ol ʿābid taqı qabūl qıldı taqı ėwinge qayıttı.*	410-14	1	-
53.	**ṭalāq**	Ar.	Talak, boşama.	*Eger men tamuġluġ bolsam, sen mėndin üç **ṭalāq** ḫarām sen, tėdi taqı bu söz soŋında pişīmān qıldı taqı tiledi kim oġlanları anası ḫarām bolmasa.*	203-16	1	-
54.	**tul**	Tü.	Dul.	*ʿĀyişa rażhā dervīşlerke, miskīnlerke, yetīmlerke, **tullarġa** ṭabaq birle ıḍa bėrür erdi taqı özininŋ köŋleki yamaġlıġ erdi.*	253-6	7	-
55.	**uluġ ana**	Tü.+Tü.	Büyükanne.	*Men aydım: Yā Ḥaṣan, seniŋ ʿAlī meŋizlig ataŋ bolsa taqı Fāṭıma meŋizlig anaŋ bolsa taqı Muṣṭafā meŋizlig uluġ ataŋ bolsa, taqı Ḫadīca meŋizlig **uluġ anaŋ** bolsa, sanga munça zārīlıq taqı yıġlamaq qaḍġurmaq ne kerek?*	176-14	1	-

Tablo 2.30 (Devamı) : Evlilik, Aile, Akraba Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
56.	**uluġ ata**	Tü.+Tü.	Büyükbaba.	*Taqı Yūsuf peyġāmbarqa aydı kim: Men atang Yaʿqūb peyġāmbarqa Tangrıdın kelgen Cebreʾīl turur-men, uluġ atang İsḥāq peyġāmbarqa kelgen Cebreʾīl turur-men* ***uluġ atang*** *İbrāhīm peyġāmbar ʿas'qa kelgen Cebreʾīl men turur-men.*	356-9	11	-
57.	**uruġ**	Tü.	Soy, sülale.	*Yā Resūlallāhi, men sizing* ***uruġdın*** *turur-men, tėdim.*	202-11	13	-
58.	**uya**	Tü.	Kardeş.	*Ey qarındaşım Abū Leheb, bu* ***uyamız*** *oġlı Muḥammedke Mekke ḫalqı artuq zaḫmat tegrü başladılar.*	13-10	6	-
59.	**vālide**	Ar.	Anne.	*Velīkin Medīne bėgi Mervān erdi; ol qoymadı erse,* ***valīdesi*** *qatında defn qıldılar.*	178-4	11	-
60.	**yetīm**	Ar.	Yetim.	*Men* ***yetīm*** *turur-men musulmānlardın.*	141-10	12	-

2.5. MADDİ KÜLTÜR

Söz varlığı çözümlemesi bölümünün beşinci ana başlığı olan "maddi kültür" başlığı 21 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlık altında değerlendirilebilecek toplam sözcük sayısı 811'dır. Bu sözcüklerden 354'ü Arapça, 301'i Türkçe, 98'i Farsça, 28'i Arapça + Türkçe, 9'u Farsça + Türkçe, 8'i Arapça + Farsça, 7'si Türkçe + Arapça, 2'si Farsça + Arapça, 1'i Farsça + Arapça + Türkçe, 1'i Fransızca, 1'i Türkçe + Farsça, 1'i Yunancadır. Sözcükler arasında en sık geçen 508 sıklık derecesiyle *iç* 'iç, içeri' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aḍaq* 'kadeh'*, aḥad* 'tek, bir', *ʿahdnāma* 'anlaşma belgesi, sözleşme'*, aḥkām-i şeriʿat* 'şeriat hükümleri'*, Aḥzāb toquşı* 'hendek savaşı', *ʿalem tutġuçı* 'sancak tutan kişi', *alġuluġ* 'alacaklı', *ʿamūd* 'topuz'*, aqvāl* 'söz', *ārāsta* 'süslü, bezenmiş', *ʿārif billāh* 'fakih', *ʿaşāyir* 'kabileler', *ʿavāmu'n-nās* 'insanlar, halk', *ʿavāmu'n-nās* 'halk', *avvalqı bāb* 'önceki bölüm', *ʿayādat* 'hasta ziyareti', *aylıq* 'ücret', *ayvān* 'köşk', *az* 'az'*, āzādlıq* 'hürriyet, serbestlik' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 297 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'kadeh' anlamındaki *ayaq* sözcüğünün *aḍaq*, 'küçük bahçe' anlamındaki *bāġiça* sözcüğünün *baqça*, 'balta' anlamındaki *balta* sözcüğünün *balṭa*, '(<bāġçe) bahçe' anlamındaki *baqça* sözcüğünün *bāġiça*, 'büyük' anlamındaki *beḍük* sözcüğünün *böyük*, 'cenaze' anlamındaki *cenāza* sözcüğünün *cināze*, 'tabut' anlamındaki *cināza* sözcüğünün *cenāze*, 'düşman' anlamındaki *duşmān* sözcüğünün *düşman*, 'sahip' anlamındaki *ėḍe* sözcüğünün *iḍi*, 'eyer' anlamındaki *eḍer* sözcüğünün *eyer*, 'sahip, iye' anlamındaki *ėḍi* sözcüğünün *ėḍe*, 'ikisi, ikisi birden' anlamındaki

ėkegü sözcüğünün *ėkkisi*, ‘eşek yükü’ anlamındaki *eşek yüki* sözcüğünün *eşek yükü*, ‘din uğruna yapılan savaş’ anlamındaki *ġazā* sözcüğünün *ġazāt*, ‘çizgi, yazı, ferman’ anlamındaki *ḫaṭ* sözcüğünün *ḫaṭṭ*, ‘hilat, kaftan’ anlamındaki *ḫilʿat* sözcüğünün *ḫalʿat*, ‘hüküm, emir, buyruk’ anlamındaki *ḥükm* sözcüğünün *ḥüküm*, ‘uzak’ anlamındaki *ıraq* sözcüğünün *yıraq*, ‘imamlık’ anlamındaki *imāmatlıq* sözcüğünün *imāmluq*, ‘inzibat ve belediye işlerine bakma’ anlamındaki *muḥtesibluq* sözcüğünün ise *muḥtesiblük* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 83 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde “maddi kültür” başlığı altında incelenen diğer alt başlıklar şu şekildedir:

2.5.1. Besinler

Maddi kültür başlığının ilk alt başlığı olan “besinler” başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 41 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 18’i Türkçe, 12’si Arapça, 5’i Farsça, 4’ü Arapça + Türkçe, 1’i Arapça + Farsça, 1’i Türkçe + Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 121 sıklık derecesiyle *ṭaʿām* ‘yemek, yiyecek’ sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *bal* ‘bal’, *bal şerbeti* ‘bal şerbeti’, *bulamaq* ‘bulamaç’, *erte aşı* ‘sabah yemeği, kahvaltı’, *niʿām* ‘nimetler’, *nuḫūd* ‘nohut’, *qaḥṭlıq* ‘kıtlık’, *saġ yaġ* ‘tereyağı’, *şeker* ‘şeker’, *tirīd* ‘tirit, et suyuna doğranmış ekmek’, *tuzluq* ‘ekmek katığı’, *yemek* ‘yemek’, *zeyt* ‘zeytin yağı’ sözcükleridir. Eserde geçen “besinler” başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen geçen “besinler” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.31 : Besinler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**arpa etmeki**	Tü.+Tü.	Arpa ekmeği.	*...ʿİsā peyġāmbar aydı: Ey yārānlarım,* ***arpa etmekini*** *türüp qayġı birle yemek taqı palās keymek taqı qara yer üze yatmaq taqı dünyāda ʿibādat birle meşġūl bolup āḫiratqa tamuġdın qurtulsa, yaḫşı ermez-mü…*	395-14	6	-
2.	**ʿasel**	Ar.	Bal.	*İbrāhīm ʿas qavmınġa yaġdın taqı yumşaqraq erdi,* ***ʿaseldin*** *taqı süçügrek erdi.*	115-12	5	-
3.	**aş**	Tü.	Aş, yemek.	*Taqı ol bir qulını kim sewmez, anga* ***aş****, ton bėrür velīkin anga hēç nazar qılmaz, ne qılsa taqı hēç edeb qılmaz.*	426-8	19	-
4.	**aşlıq**	Tü.	Buğday, zahire.	***Aşlıqlarında*** *yamanraqını keltürdi taqı bir yerde qoydı.*	337-13	2	-
5.	**azıq**	Tü.	Azık, yol yiyeceği, yiyecek.	*Bu ʿArābīqa men* ***azıq*** *qabūl qıldım, tėp taqı cümle qışşanı aytu bėrdim erse, Fāṭıma aydı: Menim taqı neersem yoq velīkin sėni neteg maḥrūm qılayın?*	163-5	12	-

Tablo 2.31 (Devamı) : Besinler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
6.	**bal**	Tü.	Bal.	*Abū Bekr rażhu aydı: Yā Zeyd, suwsadım, munda bir kimersedin suw tilegil, içeyin tėdi erse, men taqı bardım, bir kimersedin suw tiledim erse, ol kimerse* ***baldın*** *şerbet qılıp çıqardı taqı Abū Bekrke bėrdi.*	99-11	1	-
7.	**bal şerbeti**	Tü.+Ar.	Bal şerbeti.	*Bu ne turur? Ol kimerse aydı Yā Ḫalīfa-i Resūlullāh, bu* ***bal şerbeti*** *turur tėdi erse, Abū Bekr rażhu içmedi taqı üküş yıġladı, ança kim mübārek meḥāsinidin köz yaşı aqar erdi.*	99-12	1	-
8.	**bulamaq**	Tü.	Bulamaç.	*Ol żaʿīfa taqı bu nāresīde yetīmlerke ol* ***bulamaqdın*** *bėrdi, anlar taqı yėdiler, toydılar, biri biri birle oynayu küle başladılar erse, andın soṇg ʿÖmer rażhu żaʿīfaqa aydı: Ey żaʿīfa, menim ėwüm falān maḥallede turur, atım ʿÖmer turur.*	108-2	1	-
9.	**erte aşı**	Tü.+Tü.	Sabah yemeği, kahvaltı.	*Peyġāmbarʿas* ***erte aşı*** *tenāvul qılsa, kėçe tenāvul qılmas erdi.*	266-1	1	-
10.	**et**	Tü.	Et.	*Sizlerde* ***et*** *yā ḫurmā satlıq bar-mu?*	22-1	33	-
11.	**etmek**	Tü.	Ekmek.	*Nėçe rūzgārdın soṇg oġlanı ėlginge bir pāra* ***etmek*** *bėrdi taqı oġlanı birle Peyġāmbarqa keldi, Peyġāmbarʿas yārānlarġa aydı…*	349-5	53	-
12.	**ġıdā**	Ar.	Gıda, yiyip içilen şeyler.	*Ol quvvat rebbānīerdi, ṭaʿām taqı* ***ġıdādın*** *ermez erdi, tėp vaʿẓ u naṣīḥatlar qıldı.*	146-15	4	-
13.	**ḫalvā**	Ar.	Helva.	*Birining ėlginde etmek bar taqı birining ėlginde hem etmek bar, velīkīn etmeki üzesinde bir pāra* ***ḫalvā*** *bar.*	302-3	4	-
14.	**ḫalvālıġ**	Ar.+Tü.	Helvası olan.	*Ḫalvāsız* ***ḫalvālıġġa*** *aytur: Ol ḫalvādın manga bir pāra bėrgil, tėdi erse, ol ḫalvālıġ aytur: Men sanga bu ḫalvādın bėreyin eger sen menim itim bolsang, tėdi erse, ol aydı kim: Bolayın, tėdi.*	302-4	3	-
15.	**ḫalvāsız**	Ar.+Tü.	Helvası olmayan.	*Ol* ***ḫalvāsız*** *oġlan öz etmekinge qanāʿat qılmış bolsa erdi taqı ol yārınıng ḫalvāsınġa ṭamaʿ qılmamış bolsa erdi, anıng iti bolmaġay erdi.*	302-6	2	-

Tablo 2.31 (Devamı) : Besinler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
16.	**ḫamīr**	Ar.	Hamur.	*Hēç bu ḫatunung͡ ʿĀyişedin yaman iş körmişing͡ bar mu? tėp suʾāl qıldı erse , ol aymış kim Men ʿĀyişedin yaman iş körmişim yoq, meger bir kün un yoġurmış taqı uyquġa barmış taqı ėwke oġlaq kirip ol **ḫamīrni** yemiş.*	416-7	2	-
17.	**ḫamīr māyası**	Ar.+Fars.	Hamur mayası.	*Bu etmekning͡ unı Muvaṣṣal ėlidin kelgen undın qılınmış etmek turur, velīkin **ḫamīr māyası** oġlung͡ız Ṣāliḥ ėwindin kelgen ḫamīr māya turur, tėdi erse, İmām Aḥmed Ḥanbel aydı raḥmhi: Ol oġlum bir yıl İṣfahān ėlinde qāżīlıq qıldı.*	220-7	2	-
18.	**ḫamr**	Ar.	Şarap.	*Üçinç kün ol Zühre **ḫamr** alıp keldi erse, munlar ʿışqı taqı ziyāda boldı taqı mundın öz murādlarını tilediler erse, ol aydı…*	366-12	25	-
19.	**içim**	Tü.	Yudum.	*Eger dünyānı sewmiş bolsa erding͡, bu dünyāda kāfirġa bir **içim** suw bėrmegey erding͡.*	173-8	4	-
20.	**luqma**	Ar.	Lokma.	*Taqı bir luqma aġzımġa qatar bolsam, andaġ sėzer-men kim bu **luqmanı** çeynemezdin burunraq Ḥaq teʿālā cānımnı qabż qılġay, tėp.*	433-17	19	-
21.	**māya**	Fars.	Maya.	*Bu etmekning͡ unı Aḥmed Ḥanbelning͡ turur taqı ḫamīr **māyası** oġlı Ṣāliḥning͡ turur.*	220-12	2	-
22.	**niʿām**	Ar.	Nimetler.	*Peyġāmbar ʿas andaġ yarlıqar kim Ḥaq tvt qaçan kim uçtmaḥnı öz qudratı birle yarattı taqı cümle envāʿ-i **niʿam** birle bezedi, taqı Cebreʾ-ilke ḫiṭāb keldi…*	61-3	1	-
23.	**nuḫūd**	Fars.	Nohut.	*Tegme quşnung͡ tumşuqında bir taş bar, taqı ėkki aḍaqında ėkki taş bar yasmuqdın uluġraq taqı **nuḫūdtın** kiçigrek.*	43-1	1	-
24.	**qaḥṭlıq**	Ar.+Tü.	Kıtlık.	*Taqı Medīnede **qaḥṭlıq** erdi, aḥvāl ing͡en duşvār erdi.*	123-16	1	-
25.	**qarnı arqaġa yapuş-**	Tü.+Tü.+Tü.	Çok acıkmış olmak.	*Ey yārānlarım, men munācāt ḫalāvatını ol vaqtın bulur-men, qaçan kim **qarnım arqamġa açlıqdın yapuşmış** bolsa.*	267-3	13	-
26.	**rızq**	Ar.	Rızk.	*Taqı **rızqıng͡** hem tükenip turur.*	442-4	5	-
27.	**saġ yaġ**	Tü.	Tereyağı.	*Men altı yaşar erdim kim anam bir çanaq içinge etmek toġradı, taqı ol etmek üzesinge **saġ yaġ** kemişti, taqı bir pāra süt kemişti, taqı çanaq üzesinge neerse örtti…*	25-1	1	-

Tablo 2.31 (Devamı) : Besinler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
28.	**süt**	Tü.	Süt.	*Birining içinde ḫamr bar erdi, taqı birinde ʿasel bar erdi taqı birining içinde* ***süt*** *bar erdi.*	57-9	40	-
29.	**şarāb**	Ar.	Şarap.	*Bu ḫamr içip ölgenni ol tag üzesinde qoyġaylar taqı ṭaʿāmı taqı* ***şarābı*** *ol qandın bolġāy, tep aydı.*	364-4	2	-
30.	**şeker**	Fars.	Şeker.	*Yā Abā Hureyre, āḫir zamān bolsa, erenler dīnlerini bėrip dünyā alġaylar, ṣūf* tonlar *keḍgeyler taqı* tillerini ***şekerdin*** *süçüg qılġaylar taqı özlerini zāhidqa oḫşatqaylar, velīkin köngülleri böri köngülleri mengizlig bolġay.*	402-5	1	-
31.	**şerbet**	Ar.	Şerbet.	*Barıng, aġu bėring, helāk bolsun, tėdi erse, bardılar taqı* ***şerbet*** *bėrdiler erse, bildi, içmedi, küçün içürdiler.*	196-17	8	-
32.	**şūrba**	Fars.	Çorba.	*Ėwde* ***şūrbā*** *bişürmedingiz, tėdi erse, ʿĀyişa aydı raẓhā: Ol yarmaq bar erken nişe manga angdurmadıngız? tėdi.*	253-10	4	-
33.	**ṭaʿām**	Ar.	Yemek, yiyecek.	*Peyġāmbar ʿas bizke hēç buyurmışı yoq kim falān* ***ṭaʿām*** *bışurung tėp taqı ileginge qayu ṭaʿām kelse, hēç ʿeyblemişi yoq.*	25-6	121	-
34.	**tandūr etmeki**	Ar.+Tü.	Tandırda pişirilen ekmek.	*Üç ming kişi cümlesi toydılar, taqı küweç aşı andaġoq erdi taqı* ***tandūr etmekler[i]*** *andaġoq erdi.*	29-14	2	-
35.	**tirīd**	Fars.	Tirit, et suyuna doğranmış ekmek.	*Taqı ṣaḥābalar yıġılıştılar taqı ol* ***tirīdni*** *tenāvül qıldılar.*	25-4	1	-
36.	**tuturġan**	Tü.	Pirinç.	*Men tegme bir yıl ol* ***tuturġannı*** *eker erdim.*	292-15	5	-
37.	**tuzluq**	Tü.	Ekmek katığı.	*Ey ḫalāyıqlar, qamuġ bilürsiz kim Peyġāmbar ʿas dünyānı cemʿ qılmadı, aq etmekdin toya yėmedi, sufrasında ėkki türlüg ṭaʿām yėmedi, hem ėkki türlüg* **tuzluq** *taqı qılmadı, yer yüzining ḫazīnalarını Ḥaq teʿālā özinge ʿarża qıldı erse, özi qabūl qılmadı…*	108-14	1	-
38.	**un**	Tü.	Un.	*Ol vaqtdın berü Muvaṣṣaldın* **un** *keltürürler andın tenāvul qılur-men, tėp aytur erdi.*	221-2	14	-
39.	**yaġ**	Tü.	Yağ.	*Qoylarıdın semüzrekini keltürüp qoydı taqı bir pāra* ***yaġ*** *keltürdi taqı ol qoy qatında qoydı.*	337-14	10	-
40.	**yemek**	Tü.	Yemek.	*Maqṣūdı* ***yemek*** *ermez erdi, tėp.*	185-8	1	-

Tablo 2.31 (Devamı) : Besinler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
41.	**zeyt**	Ar.	Zeytin yağı.	*Aḫşam bolmışta ḫādimesinge aydı kim: Etmek taqı **zeyt** keltürgil, efṭār qılalıng, tėdi erse, qatında Umm-i Zar bar erdi, ol aydı: Yā Ummu'l-muʾminīn, bukün munça meblaġ yarmaq Ḥaq teʿālā rūzī qıldı, bir yarmaq et almadıngız.*	253-8	1	-

2.5.2. Giyimler, Süs, Takı, Koku

Maddi kültür başlığının ikinci alt başlığı olan "giyimler, süs, takı, koku" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 68 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 33'ü Türkçe, 25'i Arapça, 8'i Farsça, 2'si Arapça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 79 sıklık derecesiyle *ton* 'elbise' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ārāsta* 'süslü, bezenmiş', *baş bağı* 'baş örtüsü', *börük* 'börk, bir tür başlık', *cir* 'tabaklanmış deri parçaları', *durrāʿa* 'üste giyilen önü açık elbise, ferace', *ġāşiya* 'eyerin altına örtülen sırmalı veya şeritli örtü', *gōhar* 'mücevher, inci', *ḫalʿat* 'hilat, kaftan', *iḥrām* 'ihram', *ʿimāmalıġ* 'sarıklı', *imāmasız* 'sarıksız', *ʿişāba* 'sarık, tülbent', *köngleklik* 'elbiselik (kumaş)', *naqş* 'nakış', *osma* '(<vesme) rastık', *qaş* 'ön yüz, taş (yüzük için)', *qayış* 'kayış', *qoy yüngi* 'koyun yünü', *sürme* 'sürme', *şiş* 'yumru' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 29 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'süs bezek' anlamındaki *zīnet* sözcüğünün *ziynet,* 'hilat, kaftan' anlamındaki *ḫalʿat* sözcüğünün ise *ḫilʿat* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "giyimler, süs, takı, koku" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.32 : Giyimler, Süs, Takı, Koku Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿanbar**	Ar.	Anber, misk.	*Aydılar kim: Bu qul baḥāsı bir aġrınça altun bėring taqı bir aġrınça kümüş bėring taqı bir aġrınça yipek bėring taqı bir aġrınça ʿ**anbar** bėring, tėdiler erse, Quṭayfir vezīr rāżī boldı.*	359-10	2	-
2.	**ārāsta**	Fars.	Süslü, bezenmiş.	*Qaçan kim İbnü Mülcem ʿal ėwke kirdi taqı bu ḫatunnı **ārāsta** kördi, ʿışqı taqı ziyāda boldı.*	151-17	1	-
3.	**baş bağı**	Tü.+Tü.	Baş örtüsü.	*Başınġa ʿişāba **baş bağı** bağladı taqı aydı kim: Mėni kötrüng, taqı mescidke eleting taqı minberke mindürüng!*	85-9	1	-

Tablo 2.32 (Devamı) : Giyimler, Süs, Takı, Koku Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
4.	**bėzek**	Tü.	Bezek, süs.	*Özini bezemiş, türlüg türlüg **bėzekler** birle ārāsta qılmış.*	398-11	2	-
5.	**börük**	Tü.	Börk, bir tür başlık.	*Mūsā peyġāmbar ʿas [ḫıḍmatınġa] bir kimerse keldi zāhidlar sīmāsı birle taqı zāhidlar **börüki** keḍip salām qıldı…*	349-12	1	-
6.	**böz**	Tü.	Bez.	*Yā ṣāḥib-i Resūlallāh, ol ayġanıng͡ız kişi men turur-men, tėdi taqı bardı, yükindin kefenlik **böz** çıqardı taqı keltürdi.*	131-10	15	-
7.	**cir**	Fars.	Tabaklanmış deri parçaları.	*…ṣaḥābalar hemī̇şe ėkki töşek tutar erdiler; biri özleri üçün taqı biri qonuq üçün, ol maʿnīdin ötrü ėkki töşek aldılar; taqı tört yastuq aldılar edī̇mdin içleringe **cir** (?) qatıġlıq (?); taqı ṣūfdın perde aldılar…*	159-11	1	-
8.	**çādır**	Fars.	Kadınların başlarına bürüdükleri örtü.	*Eger bu Muḥammed dī̇ni ḥaq bolmasa erdi, anıng͡ ʿāyālı dervī̇ş erken, hēç neersesi yoq erken, öz **çādırını** tutuġ qoyup taqı bir dervī̇şni ağırlamaġay erdi.*	163-10	3	-
9.	**çöprek**	Tü.	Örtü, kumaş parçası.	*Yā ʿĀyişe, Peyġāmbar vefātı bolmışta yüzinge örtgen **çöprek** sėnde bar-mu? tėdi...*	104-1	7	-
10.	**destār**	Fars.	Sarık, tülbent.	*Yėti yarmaqġa bir köng͡lek aldılar, tört yarmaqġa **destār** aldılar taqı bir örtüngi qara kilim aldılar taqı ėkki töşek aldılar…*	159-8	4	-
11.	**durrāʿa**	Ar.	Üste giyilen önü açık elbise, ferace.	*Ey qāżī̇, bu **durrāʿa** kim keyip turur-sen, bu nedin toqılmış turur?*	245-15	1	-
12.	**edim**	Ar.	Debbağlanmış deri.	*Tizinde edimdin yamaġ qılıp turur erdi taqı ėkki ėgninde hem **edimdin** yamaġ qılıp turur erdi.*	105-16	3	-
13.	**eski çöprek**	Tü.+Tü.	Eski, örtü kumaş.	*Ḫurma saġraqlarını büküp andın çıqġan sütni içer taqı süplüklerde **eski çöpreklerni** yuvup tonınġa yamaġ qılur, tėdi erse, ʿÖmer raẓhu minber üzesinde yıġladı taqı aydı kim: Dünyādın iʿrāż qılıp Ḥaq birle bolġan kişining͡ ḥālı andaġ kerek.*	400-10	3	-
14.	**etek**	Tü.	Etek (elbise için).	*Yūsuf çıqar erken Zelī̇ḫā etekini tutmış erdi, Yūsufnung͡ **eteki** artından yırtıldı.*	361-13	5	-
15.	**ġāşiya**	Ar.	Eyerin altına örtülen sırmalı veya şeritli örtü.	***Ġāşiyasını** köterip aṭı artınġa yöriyür erdi.*	201-15	1	-

Tablo 2.32 (Devamı) : Giyimler, Süs, Takı, Koku Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
16.	**gōhar**	Fars.	Mücevher, inci.	*İbrāhīm peyġāmbar ʿas bir balta aldı taqı butḫānaqa kirdi taqı cümle butlarnı pāra pāra qıldı, meger orta yerde bir uluġ but bar erdi altundın, ėkki közinge **gōhar** ornatmış erdiler, anı uşatmadı taqı baltanı anıng boynıngа baġladı taqı çıqtı.*	216-10	1	-
17.	**ḫalʿat**	Ar.	Hilat, kaftan.	*Ḥaqīqat cevāb bu turur kim bu oġlan aydı, tėp inṣāf qıldılar erse, Ḫalīfa taqı ʿaẓīm şāḍ boldı taqı üküş **ḫalʿatlar** ʿaṭālar bėrdi.*	205-3	1	ḫilʿat
18.	**ḫilʿat**	Ar.	Hilat, kaftan.	*Taqı Caʿferni ve taqı qatındaqı yārānlarnı ağırladı, **ḫilʿatlar** bėrdi, taqı özi Peyġāmbar ʿas'qa altmış ḥabeşī qul taqı üküş nefīs tonlar, hediyyeler ıḍa bėrdi, taqı bitig bitip ıḍa bėrdi.*	79-14	4	ḫalʿat
19.	**ḥulle**	Ar.	Cennette giyilen elbise.	*Uçtmaḥdın tāc keltürüng taqı **ḥulle** keltürüng taqı altun kemer keltürüng taqı altun taḫt keltürüng, tėp fermānladı erse, cümlesini keltürdiler.*	278-11	3	-
20.	**iḥrām**	Ar.	İhram.	*Taqı Mekkeke qayıttılar, taqı, iḥrām baġladılar, ẕu'l-qaʿda ayı tuġmışda Mekkeke kirdiler, taqı ḥec qıldılar, taqı **iḥrām** birle Mekkede bir qaç zamān turmışdın [song] yana Medīneke bardılar.*	77-4	1	-
21.	**ilersük**	Tü.	Şalvar uçkuru.	*Ey ża ʿīfa, barġıl ėwde un tükense ol un turġan taġarçuqnı Aġmeşning **ilersükinge** baġlap yatġıl, tėdi erse, ol ża ʿīfa taqı andaġ qıldı.*	189-14	2	-
22.	**ʿimāma**	Ar.	Sarık.	*Ey yārānlarım, qayu biringiz bu ʿArābīqa ʿ**imāma** bėrse, men oġ bolayın kim Ḥaq tvt ol kimerseke uçtmaḥ tācını başınġa qoysun, tėdi…*	162-15	2	-
23.	**ʿimāmalıġ**	Ar.+Tü.	Sarıklı.	*Nėçeme kim qaṣd qılsaq anlarġa qarşu, bir kimerse kelür erdi, aq tonluġ kişiler, yaşıl ʿ**imāmalıġlar** hēç Muḥammedke barmaqġa qoymas erdiler; bizler anlarqa qarşu turmaqqa qorqar erdük tėp aytur erdiler.*	72-5	1	-
24.	**imāmasız**	Ar.+Tü.	Sarıksız.	*Men anda yaling bardım erdi, tonluġ bolup keldim; ʿ**imāmasız** bardım erdi, ʿimāmalıġ boldum, yaḍaġ bardım erdi, tėwelig bolup keldim, düşmanlıq birle bardım erdi…*	164-3	1	-

Tablo 2.32 (Devamı) : Giyimler, Süs, Takı, Koku Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
25.	**ʿişāba**	Ar.	Sarık, tülbent.	*Başınġa **ʿişāba** baş bağı bağladı taqı aydı kim: Mėni kötrüng, taqı mescidke eleting taqı minberke mindürüng!*	85-9	1	-
26.	**izār**	Ar.	Peştamal, belden aşağısı için örtü.	*Bu arada izārı şėşildi taqı ėkki ėlgi bağlıġ erdi, **izārını** bağlamaq yaraġı qudratı bolmadı.*	226-6	3	-
27.	**kemer**	Tü.	Kemer, kuşak.	*Uçtmaḥdın tāc keltürüng taqı ḥulle keltürüng taqı altun **kemer** keltürüng taqı altun taḫt keltürüng, tėp fermānladı erse, cümlesini keltürdiler.*	278-12	2	-
28.	**kettān**	Ar.	Keten.	*Barġıl bāzārġa, bu **kettānnı** satġıl taqı munung bahāsınġa bir ḥām könglek taqı bir ton alıp kelgil, tėdi erse, ol kimerse taqı satġın alıp keldi.*	223-3	3	-
29.	**kilim**	Fars.	Aba, çuha, hırka.	*Peyġāmbar ʿas'nung bir qara kilim bar erdi; ol **kilimni** üzesinge örtündi taqı çıqtı.*	144-1	6	-
30.	**könglek**	Tü.	Gömlek, elbise.	*Yā ʿOṯmān, Ḥaq teʿālā sanga bir könglek keydürgey taqı ḥalāyıq sėndin ol **könglekni** suçulmaq tilegeyler.*	132-15	19	-
31.	**köngleklik**	Tü.	Elbiselik (kumaş).	*Bir yengi **köngleklik** taqı ol yarmaqdın almadı.*	253-7	1	-
32.	**monçuq**	Tü.	Boncuk.	*Baqar-men, boyumda ẓufārī **monçuqlarım** bar erdi, ol üzülmiş taqı tüşmiş.*	414-11	2	-
33.	**naʿlīn**	Ar.	Ayakkabı.	*Yā Resūlallāhi, ėr kimerse tonı körklüg bolmaqını **naʿlīni** körklüg bolmaqını sewer, bu kibr bolġay-mu?*	371-7	3	-
34.	**naqş**	Ar.	Nakış.	*Andın song destūr bėrdiler, sarāyqa kirdiler erse, baqar sarāynı, andın taqı tekellüfleri ziyāda qılmış, qapuġlarġa perdeler asılmış tamlarġa zārlar tutulmış sarāy içinde türlüg türlüg **naqşlar** birle müzeyyen qılınmış.*	235-12	1	-
35.	**osma**	Ar.	(<vesme) rastık.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın **osma** ezmek üçün, ḫoş yıdıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-13	1	-

Tablo 2.32 (Devamı) : Giyimler, Süs, Takı, Koku Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
36.	**palās**	Fars.	Eski kilim, aba, keçe giysi.	*Ol Yūsufnuŋ buqaġusın kėteriŋ taqı boynındaqı zencīrni taqı **palāsını** kėteringler taqı suwqa kigürüp yaḫşı ġusl qıldurunglar, tėdi erse, andaġ qıldılar.*	358-17	4	-
37.	**qaş**	Tü.	Ön yüz, taş (yüzük için).	*Peyġāmbar ʿas ol yüzükni sol ėlgiŋiŋ kiçig barmaqınga qatar erdi taqı **qaşını** iç yanqa qoyar erdi.*	77-17	1	-
38.	**qayış**	Tü.	Kayış.	*Taqı men körklüg tonlar keymekni sewer-men, ançaqa tegi kim naʿlīnim **qayışı** körklüg bolmaqını taqı qamçım çıpçurġası körklüg bolmaqını sewer-men taqı bu işlerdin qorqar-men tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Ṣābit, ol kibr ermez.*	372-2	1	-
39.	**qoy yüŋgi**	Tü.+Tü.	Koyun yünü.	*…Mışır kettānıdın biriniŋ içinge ḫurma līfi toldurmış erdiler taqı biriniŋ içinge **qoy yüŋgi** toldurmış erdiler…*	159-9	1	-
40.	**qur**	Tü.	Kemer.	*Taqı ol Bābūyaqa bir **qur** bėrdi kim ol qurnı Muqavqıs melik Peyġāmbarqa bir aq qaṭır birle ıḍa bėrip turur erdi.*	82-11	2	-
41.	**ridā**	Ar.	Hırka, belden yukarısını örten örtü.	*Peyġāmbar ʿas qapuġqa çıqtı, velīkin **ridāsı** içinde neerse kötrüp çıqtı.*	169-4	7	-
42.	**şūf**	Ar.	Yün dokuma.	*Yā Abā Hureyre, āḫir zamān bolsa, erenler dīnlerini bėrip dünyā alġaylar, şūf tonlar keḍgeyler taqı tillerini şekerdin süçüg qılġaylar taqı özlerini zāhidqa oḫşatqaylar, velīkin köŋgülleri böri köŋgülleri meŋizlig bolġay.*	402-5	3	-
43.	**sürme**	Tü.	Sürme.	*Taŋrı teʿālāniŋ ḫükmi taqı fermānı ol turur kim ḫatunsuz kişi zinā qılsa, tört tanuq tanuqluq bėrseler kim **sürme** yıġaçı sürmelik isinge soqulmış meŋizlig körseler yā taqı bu zinā qılganlar özleri tört qata iqrār qılsalar, anlarġa yüz qamçı urmak kerek.*	347-11	1	-
44.	**şiş**	Tü.	Yumru.	*Bir kilim keydi taqı ḫurmā **şişi** birle yaqasını baġladı taqı keldi.*	95-7	1	-
45.	**tāc**	Ar.	Taç.	*Ol ṭāqdın bir uluġ **tācnı** asıp başını kötrü bilmegeni üçün başı üzesinde keydürüp turur erken nāgāh bu ṭāq ėkki pāra bolup yıqıldı.*	82-4	6	-

Tablo 2.32 (Devamı) : Giyimler, Süs, Takı, Koku Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
46.	**tarġaq**	Tü.	Tarak.	*Taqı baʿžılarını tėmür **tarġaq** birle etlerini tarar erdiler süngleringe tegi, taqı anlar dīnleridin qaytmaz erdiler.*	11-7	1	-
47.	**terinçek**	Tü.	Örtü, bürünçek.	*Ol keldi erse, men taqı **terinçekimni** yüzümke örttüm.*	415-1	1	-
48.	**ton**	Tü.	Elbise.	*Yana biringe taqı bir **ton** keydürdi taqı anlarnı qaytardı.*	82-12	79	-
49.	**tonluq**	Tü.	Elbiselik.	*Bu sözni Yezīd eşitti erse, ol taqı yüz ming yarmaq bėrdi taqı yüz **tonluq** bėrdi.*	292-6	4	-
50.	**tonsuz**	Tü.	Elbisesi olmayan.	***Tonsuzlarqa** ton bėrür erdi.*	328-14	1	-
51.	**uç**	Tü.	Etek.	*Şaqīq-i Belḫī raḥmhi Şeyh Abū Hāşimqa ziyārat qılu bardı taqı ridāsınıng **uçınġa** bir neerse tügmiş erdi.*	434-8	2	-
52.	**yamaġ**	Tü.	Yama.	*Yana avval cumʿa boldı erse, oġlı ʿAbdullāh aydı: Ey babam, bu cumʿada ıraqdın yaqındın üküş ṣaḥābalar kelgey, taqı tonungız yoġun ṣūfdın turur, taqı eski turur, taqı üküş **yamaġları** bar.*	105-15	1	-
53.	**yamaġlıġ**	Tü.	Yamalı, yama yamanmış.	*ʿĀyişa raẓhā dervīşlerke, miskīnlerke, yetīmlerke, tullarġa ṭabaq birle ıḍa bėrür erdi taqı özining köngleki **yamaġlıġ** erdi.*	253-7	1	-
54.	**yaqa**	Tü.	Yaka.	*Bir kilim keydi taqı ḫurmā şişi birle **yaqasını** bağladı taqı keldi.*	95-7	1	-
55.	**yeng**	Tü.	Yen, elbise kolu.	*Andaġ erse, ol kün kim men seni ündep yaqın keltürüp sözlemişde ne üçün aġzıngqa **yengingni** qoḍtung?*	422-9	8	-
56.	**yıpar**	Tü.	Misk.	*Taqı ol Kevṯer ḥavżının balçıqı yıpardın turur, taqı içindeki uşaq taşlar cümlesi qızıl yāqūtdın turur, taqı içindeki suw sütdin aq turur, ʿaseldin süçüg turur, taqı yıḍıġı **yıpardın** tatlıġ turur.*	62-6	2	-
57.	**yinçü**	Tü.	İnci.	*Budaqlarının baʿžısı zeberceddin taqı baʿžısı **yinçüdin** turur.*	57-1	12	-
58.	**yipek**	Tü.	İpek.	*Yārānlarım, altun çanaq taqı kümüş çanaq birle tenaʿʿum qılmaq taqı **yipek** ton keymek dünyāda kāfīrlarġa turur taqı bu tenaʿʿum muʾminlarġa āḫiratta uçtmaḥda turur, tėdi.*	309-15	7	-
59.	**yüng**	Tü.	Yün.	*Baqar, Fāṭıma raẓhā tėwe **yüngündin** toqunmış kilim keymiş taqı tegirmen ögiyür.*	164-7	2	-

Tablo 2.32 (Devamı) : Giyimler, Süs, Takı, Koku Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
60.	**yüzük**	Tü.	Yüzük.	*Peyġāmbar ʿas'nung yāḍġārı tėp ingen ʿizzet qılur erdi, cümle ṣaḥābalar taqı ol yüzükke ʿizzet qılur erdiler Peyġāmbar ʿas'nung mübārek barmaqında turġan **yüzük** tėp.*	78-8	11	-
61.	**ẓāhir**	Ar.	Dış görünüş.	*Ey ferīştelerim, sizler bu qulumnung ʿamalını sewdüngüz taqı **ẓāhirıngа** naẓar qıldıngız, velīkin men bu qulumnung bāṭınıngа naẓar qıldım.*	402-11	8	-
62.	**zeberced**	Ar.	Zümrütten daha açık yeşil olan ve zümrüt kadar değerli olmayan süs taşı.	*Bu sarāy içinde ėwler bar, baʿżısı **zeberceddin**, taqı baʿżısı yāqūtdın, taqı baʿżısı yinçüdin.*	64-10	6	-
63.	**zindepūş**	Fars.	Pejmürde, kötü, eski giyimli.	*Hēç kimerseke iltifāt qılmadın turur erken bir dervīş-i **zindepūş**, eski çapānlıġ kimerse keldi, salām qıldı salāmını almadı.*	440-10	1	-
64.	**zīnet**	Ar.	Süs, bezek.	*Andaġ ėwler turur kim hēç ādamī anung körkini taqı **zīnetini** ṣıfat qılu bilmegey.*	64-11	1	ziynet
65.	**ziynet**	Ar.	Zinet, süs, bezek.	*Andın song yangı ton keymedi, dünyā **ziyneti** birle meşġūl bolmadı.*	109-1	1	zīnet
66.	**ẓufārī**	Ar.	Yemen'deki meşhur damarlı akik taşından yapılmış olan boncuk.	*Men qayıttım taqı olturġanım yerde ol **ẓufārī** monçuqlarımnı ṭalab qıldım taqı buldum.*	414-12	2	-
67.	**zunnār**	Ar.	Papazların bellerine bağladıkları uçları sarkık, ipten örme kuşak.	*Bu aḥvālnı kördi erse, **zunnārını** bıraqtı taqı çaqırdı: Aşhadu an lā ilāha illāʾllāhu wa aşhadu an Muḥammadan ʿabduhu wa rasūluhu tėp musulmān boldı erse, bu kelgenler aydılar kim: Yā Saʿīd, ėmdi hēç qorqmaġıl.*	344-8	3	-
68.	**zümürrüd**	Ar.	Zümrüt.	*Bu ėkki qapuġ yaşıl **zümürrüddin** erdi.*	37-16	2	-

2.5.3. Ev

Maddi kültür başlığının üçüncü alt başlığı olan "ev" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 22 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 10'u Türkçe, 7'si Arapça, 4'ü Farsça, 1'i Arapça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 266 sıklık derecesiyle *ėw* 'ev' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ayvān* 'köşk', *dāru'n-nadva* 'toplantı evi, ebu cehl ile mekkelilerin toplandıkları eve verilen ad', *maṭbaḫ* 'mutfak', *müfreş* 'döşeme, yaygı', *öçek* 'ocak', *Rūmī qalı* 'bizans halısı', *töşeglig* 'döşeli, döşenmiş', *zār* 'tül' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'halı' anlamındaki *qalı* sözcüğünün ise *ġalı* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "ev" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.33 : Ev Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ayvān**	Fars.	Köşk.	*Taqı ol tün erdi kim Kesrī melikning* ***ayvānı*** *teprendi taqı on tört küngüresi yıqıldı; taqı dünyāda ne kim mūğlar yandurġan otlar bar erdi, cümlesi ol tün söndi taqı Sāva atlıġ élning deryāsı ol tün qurıdı.*	5-11	1	-
2.	**beyt**	Ar.	Ev.	*Andın song Peyġāmbar ʿas aydı: Éy tersālar, uş menim ehl-i* ***beytim*** *bular tururlar.*	144-5	13	-
3.	**dāru'n-nadva**	Ar.	Toplantı evi, Ebu Cehl ile Mekkelilerin toplandıkları eve verilen ad.	*Bir éw bar erdi. Ol éwke* ***dāru'n-nadva*** *térler erdi.*	18-17	1	-
4.	**éw**	Tü.	Ev, oda.	*Qaçan kim Peyġāmbarqa bu ḥālat belgürdi erse,* ***éw*** *içindekiler cümlemüz tek turduq, hēç sözlemedük.*	418-1	266	-
5.	**ḫayma**	Ar.	Çadır.	*ʿĪsā peyġāmbar ʿas ol* ***ḫayma*** *tarafıngа bardı.*	393-11	10	-
6.	**hücre**	Ar.	Oda.	*Yā ʿĀyişe, bularnı qısmat qılġıl, toquz* ***hücreke*** *taqı munlardın tégme biringe naṣib ıḍa bérgil!*	126-5	6	-
7.	**köşk**	Fars.	Köşk.	*Men aydım: Bu* ***köşk*** *kimning köşki turur?*	65-4	41	-
8.	**maṭbaḫ**	Ar.	Mutfak.	*Kitāblarda andaġ kelür kim Süleymān peyġāmbar ʿas'ning* ***maṭbaḫında*** *her kün tört ming eşek yüki buġday ḫarc bolur erdi taqı tört ming sığır her kün boğuzlanur erdi.*	211-1	1	-
9.	**müfreş**	Ar.	Döşeme, yaygı.	*Ey qażī, hēç ʿulemālardın eşittingüz-mü Peyġāmbar ʿas aymış bolsa, qayu kimersening sarāyları kéng bolsa,* ***müfreşleri*** *körklüg bolsa taqı mālı tawarı üküş taqı ḫadimleri havādārları telim bolsa, ol kimerseke qıyāmat kün Ḥaq teʿālā ḥażratında üküş ṣavāblar bar?*	236-6	1	-
10.	**öçek (I)**	Tü.	Ocak.	*ʿĀriflarda biri oramdın keçip barurda bir kimerse* ***öçekdin*** *bir tebrek kül başınġa kemişti erse, bu ʿārif Ḥaq teʿālāqa secde qıldı taqı üküş şükürler qıldı erse, aydılar: Éy ʿazīz, başınqa kül töküldi, ne işke şükür qılur-sen?*	325-15	1	-
11.	**perde**	Fars.	Perde, örtü.	*Bu arada qaravaş* ***perdeni*** *ıḍa bérdi erse, İbnü Mülcem ṣabrı qalmadı.*	151-17	7	-
12.	**qalı**	Tü.	Halı.	*Ol qalının éni bir yığaç yer erdi, uzunı hem bir yığaç yer erdi taqı ol* ***qalını*** *bu taḫtının ortasında yaymış erdi taqı ol qalının ortasında altundın minber qılmış erdi.*	210-1	3	ġalı

Tablo 2.33 (Devamı) : Ev Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
13.	**qapuġ**	Tü.	Kapı.	*Kün toġışı ṭarafında bir **qapuġı** bar erdi taqı kün batışı ṭarafında taqı bir qapuġı bar erdi.*	37-15	150	-
14.	**Rūmī̄ qalı**	Ar.+Tü.	Bizans halısı.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde **Rūmī̄ qalılar** töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāżī̄ ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāżī̄ni yelpiyür.*	235-13	1	-
15.	**tam**	Tü.	Ev.	*Ėl ṭarafında bir ḫarāb **tam** bar erdi, anda qoydılar.*	331-4	2	-
16.	**tandūr**	Ar.	Tandır.	*Yana **tandūr** açturdı, anga taqı Bismillāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm tėdi taqı berekāt birle duʿā qıldı taqı ėl urdı.*	29-10	5	-
17.	**töşeglig**	Tü.	Döşeli, döşenmiş.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī̄ qalılar **töşeglig** turur, aġır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāżī̄ ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāżī̄ni yelpiyür.*	235-13	1	-
18.	**töşek**	Tü.	Döşek, yatak.	*Bu yer Peyġāmbar ʿas olturur yėr turur, bu **töşek** anıng töşeki turur.*	47-15	16	-
19.	**tünek**	Tü.	Banyo.	*Rebīʿ ibnü Ḫayṣam raḥmhi **tünekinde** bir gūr qazıp turur erdi.*	437-15	5	-
20.	**tünglük**	Tü.	Pencere.	*Ol arada bir quş ėwke **tünglükdin** uçup kirdi.*	43-6	2	-
21.	**yurt**	Tü.	Yurt, ev bark, yer.	*Mekkedin kelgenlerni ağırlang, yerini **yurtını** qoyup bizing ṣoḥbatımızda bolmaq üçün ġarībluqnı iḫtiyār qılıp keldiler.*	27-2	2	-
22.	**zār (II)**	Fars.	Tül.	*Andın song destūr bėrdiler, sarāyqa kirdiler erse, baqar sarāynı, andın taqı tekellüfleri ziyāda qılmış, qapuġlarġa perdeler asılmış tamlarġa **zārlar** tutulmış sarāy içinde türlüg türlüg naqşlar birle müzeyyen qılınmış.*	235-11	1	-

2.5.4. Mobilya, Kap Kacak, Alet

Maddi kültür başlığının dördüncü alt başlığı olan "mobilya, kap kacak, alet" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 106 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 54'ü Türkçe, 32'si Arapça, 18'i Farsça, 2'si ise Arapça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 227 sıklık derecesiyle *neerse* 'şey, nesne' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aḍaq (II)* 'kadeh', *ʿamūd* 'topuz'*, başaq* 'okun başına geçirilen demir, ok temreni'*, bėşik* 'beşik'*, biçkü* 'bıçkı'*, bürd-i yemenī̄* 'makbul bir yemen dokuması', *cināza* 'tabut', *çıpçurġa* 'ince, uzun değnek, bir şeyin

tutulacak yeri’, *delv* ‘kova’, *dirre* ‘kamçı, kırbaç’, *eḍer* ‘eyer’, *ėl tegirmeni* ‘el gücüyle çalıştırılan ve kahve, baharat vb.ni öğütmeye yarayan bir tür küçük değirmen’, *fūṭa* ‘fıçı’, *ıbrıq* ‘ıbrık, kulplu ve emzikli su kabı’, *idiş* ‘kap, çanak’, *kiz* ‘keçe, çuval’, *kūze* ‘su testisi’, *maṭhara* ‘matara, su kabı’, *mühür* ‘mühür’, *nerse* ‘şey, nesne’ sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 37 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te ‘kadeh’ anlamındaki *ayaq* sözcüğünün *aḍaq*, ‘balta’ anlamındaki *balta* sözcüğünün *balṭa*, ‘tabut’ anlamındaki *cenāza* sözcüğünün *cināza*, ‘eyer’ anlamındaki *eḍer* sözcüğünün *eyer*, ‘mühür’ anlamındaki *mühr* sözcüğünün *mühür*, ‘şey, nesne’ anlamındaki *neerse* sözcüğünün *nerse*, ‘kazan, büyük tencere’ anlamındaki *qazan* sözcüğünün *qazġan*, ‘zincir’ anlamındaki *zencīr* sözcüğünün ise *zincīr* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “mobilya, kap kacak, alet” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.34 : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aḍaq (II)**	Tü.	Kadeh.	*Aṅgar aydı kim: Kelgil taqı özinge sāqīlıq qılġıl, tėdi erse, ol ʿavret taqı keldi, Barşīşāqa ḫamr **aḍaqı** bėrdi.*	370-8	1	ayaq
2.	**aġuluq oq**	Tü.+Tü.	Zehirli ok.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Bu ḥarām naẓar qılmaq bir **aġuluq oq** turur İblīs oqlarıdın.*	350-15	2	-
3.	**ālat**	Ar.	Alet, araç gereç.	*Nė kim **ālatları** bar erdi, cümlesini dervīşlerke ṣadaqa qıldı.*	233-15	3	-
4.	**altun çanaq**	Tü.+Tü.	Altın çanak.	*Ey ʿazīz, Peyġāmbar ʿas bizlerni yıġdı **altun çanaq** taqı kümüş çanaq içinde neerse içmekdin taqı yipek ton keymekdin…*	309-14	2	-
5.	**ʿamūd**	Ar.	Topuz.	*Baqar, ḫalīfa taḫt üze olturup ėlginde **ʿamūd** tutar erdi.*	307-9	1	-
6.	**ʿaṣā**	Ar.	Asa, değnek.	*Qaçan kim bu ḫabarnı ėşitti erse, sewündi taqı yüreklendi taqı rāhiblar tonını keḍip ėgninge seccāda kemişip ėlginge ʿ**aṣā** alıp Barşīṣānıṅ̂ ṣavmaʿasınga keldi taqı destūr tiledi erse, Barṣīṣā aydı: Kim sen?*	369-3	10	-
7.	**asbāb**	Ar.	Gerekli, ihtiyaç olan şeyler, malzemeler.	*Ol kāfir qarındaşı taqı atasıdın teggen tört miṅ̂ altunnı dünyā **asbābınġa** ḫarc qıldı.*	424-17	7	-
8.	**ayaq**	Tü.	Kadeh.	*Bir ʿazīz bizni yārānlarımız birle ėwinge qonuqluq qılıp ündedi taqı ṭaʿāmnı tenāvul qılmışdın soṅ̂ kümüş **ayaq** birle şerbet bėrdi erse…*	309-13	2	aḍaq
9.	**balta**	Tü.	Balta.	*Bu kemi asrasında olturġanlardın biri **balta** aldı taqı bu kemini teşmekke qaṣd qıldı.*	303-13	12	balṭa

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
10.	**balṭa**	Tü.	Balta.	*Andın soŋ͡g Peyġāmbar ʿas **balṭa** kötürdi taqı quvvat birle ol taşqa urmış erdi.*	30-4	2	balta
11.	**başaq**	Tü.	Okun başına geçirilen demir, ok temreni.	*Bu ėkkidin biringe sökellik tegdi taqı sökelliki qatıġ boldı erse, iginge ṣabur qılu bilmedin oq **başaqını** aldı taqı barmaqlarınıŋ͡g boġunlarıdın kesti taqı ol barmaqlarıdın qanı aqa vefātı boldı.*	326-9	1	-
12.	**bėşik**	Tü.	Beşik.	*Yūsufqa aydı: Qanı tanuquŋ͡g? Yūsuf aydı: Uşbu **bėşikdeki** süt emer oġlan bar erdi.*	362-2	1	-
13.	**bıçaq**	Tü.	Bıçak.	*Erte boldı erse, bir yip taqı bir uluġ **bıçaq** aldı erse, Hācar aydı: Yā İbrāhīm, dōstum ziyāratıŋ͡ga barur-men tėdiŋ͡giz.*	213-10	17	-
14.	**biçkü**	Tü.	Bıçkı.	*Yā Ḥabbāb, ozaqı peyġāmbarlarnıŋ͡g ümmetlerini kāfirlar **biçkü** birle ėkki pārā qılur erdiler.*	11-6	1	-
15.	**buqaġu**	Tü.	Bukağı, köstek, pranga, kelepçe.	*Aḍaqındaqı **buqaġusı** birle boynındaqı zencīri birle ėgnindeki palāsı birle bardı taqı anlarnıŋ͡g aḍaqınġa tüşti taqı yıġladı…*	358-8	3	-
16.	**but**	Fars.	Put.	***Butqa** secde qılmaqlıq kāfirlıq turur, ol işni qılmaġaymiz, taqı kişini nāḥaq yerde öltürmek taqı uluġ yazuqlardın turur…*	216-9	21	-
17.	**bürd-i yemenī**	Ar.	Makbul bir Yemen dokuması.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas dünyādın naql qıldı erse, ʿÖmer taqı ʿOṯmān [taqı ʿAlī] raẓhumā kirdi[ler] Peyġāmbar ʿas qatınġa taqı baqtılar, Peyġāmbar ʿas üzesinge bir **bürd-i yemenī** örtüglüg erdi.*	92-11	1	-
18.	**cāmadān**	Fars.	Çamaşır dolabı, gardrop.	*Taqı üküş rūzgārdın soŋ͡g biri keldi taqı ol cāmadānnı tiledi erse, İmām Şāfiʿī vālidasınıŋ͡g ḫāṭırıdın ol şarṭ kėtti taqı ol **cāmadānnı** bėrdi.*	203-3	5	-
19.	**cenāza**	Ar.	Tabut.	*Qaçan kim mėni **cenāza** üze qoḍsaŋ͡gız, cümle çıqġay-siz, mėni ḥālī qoḍġay-siz.*	87-7	2	cināza
20.	**cināza**	Ar.	Tabut.	*Qaçan kim ol ölügni cināzaġa qoḍar bolsalar, ol ölügnüŋ͡g rūḥı ol **cināza** üzesinde uça yöriyür taqı nidā qılur.*	443-3	1	cenāze
21.	**çanaq**	Tü.	Çanak, kap, kâse.	*Men altı yaşar erdim kim anam bir **çanaq** içinge etmek toġradı, taqı ol etmek üzesinge saġ yaġ kemişti…*	24-17	8	-

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
22.	**çıpçurġa**	Tü.	İnce, uzun değnek, bir şeyin tutulacak yeri.	*Taqı men körklüg tonlar keymekni sewer-men, ançaqa tegi kim naʿlīnim qayışı körklüg bolmaqını taqı qamçım **çıpçurġası** körklüg bolmaqını sewer-men taqı bu işlerdin qorqar-men tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Ṣābit, ol kibr ermez.*	372-2	1	-
23.	**çirāġ**	Fars.	Mum.	*Baqar ėwinde **çirāġ** yoq.*	269-7	4	-
24.	**delv**	Ar.	Kova.	*Yana Mıṣırġa barur kārvānlar ol quḍuġ qatında qondılar taqı suw almak üçün **delv** ıḍa bėrdiler erse, Yūsuf peyġāmbar ol qovaġa yapşunup quḍuġdın çıqtı.*	112-12	1	-
25.	**dirre**	Fars.	Kamçı, kırbaç.	*Andın song hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi, **dirresini** ėlginge qoyar erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi…*	106-9	1	-
26.	**eḍer**	Tü.	Eyer.	***Eḍeri** taqı yügeni uruġluġ.*	53-2	1	eyer
27.	**ėl tegirmeni**	Tü.+Tü.	El gücüyle çalıştırılan ve kahve, baharat vb.ni öğütmeye yarayan bir tür küçük değirmen.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir **ėl tegirmeni** aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki küze aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-12	1	-
28.	**fūṭa**	Ar.	Fıçı.	*Bu arada erdi kim ol qul bir **fūṭa** toluġ qar keltürdi taqı pādşāh öngünde qoḍtı erse, pādşāh aydı kim: Sanga kim bu qarnı taġ başındın keltürgil tėp?*	429-17	1	-
29.	**ḫalqa**	Ar.	Halka.	*…sulṭān mėni munça yıġaç urdı taqı zindānqa kemişti taqı aḍaqımġa buqaġu urdı taqı ol buqaġunung bir **ḫalqası[nı]** menim aḍaqımġa qattılar taqı bir ḫalqasını bir mūġ aḍaqınġa qattılar, tėp ḫabar ıḍa bėrdi…*	325-10	2	-
30.	**ḫamr aḍaq**	Ar.+Tü.	Şarap kadehi.	*Angar aydı kim: Kelgil taqı özinge sāqīlıq qılġıl, tėdi erse, ol ʿavret taqı keldi, Barşīşāqa **ḫamr aḍaqı** bėrdi.*	370-8	2	-
31.	**ḫicāb**	Ar.	Perde, örtü.	*Sėni kim kigürdi? tėdi erse, ol şaḫṣ aydı kim: Men ol kimerse turur-men kim manga **ḫicāb** māniʿ bolmaz.*	441-15	4	-
32.	**ḫuqqa**	Ar.	Küçük kutu.	*Ol ṣandūqnı açtı taqı bir **ḫuqqa** çıkardı taqı ʿAbdullāh ibnü ʿĀmirqa bėrdi.*	182-4	2	-

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
33.	**ıbrıq**	Ar.	Ibrık, kulplu ve emzikli su kabı.	*Taqı qırığlarında **ıbrıqlar** bar altundın taqı kümüşdin kökdeki yulduzlar sanınça.*	62-8	1	-
34.	**ırġaq**	Tü.	Çengel, kanca.	*Yā İblīs, hēç ol ırġaqlarnıng içinde mėni ṣayd qılġan **ırġaqıng** bar mu?*	268-2	4	-
35.	**idiş**	Tü.	Kap, çanak.	*Birining **iḍişleri** cümle aq kümüşdin bolġay.*	66-1	1	-
36.	**ʿinān**	Ar.	Dizgin, yular.	*Ol dervīşke iltifāt qılmadı erse, ol dervīş keldi taqı bu melikning **ʿinānını** tuttı (luġatda ʿArabça tizginge ʿinān tėyürler).*	440-11	3	-
37.	**kāġıd**	Fars.	Kağıt.	***Kāġıd** keltürüng taqı şeyḫ İbnü's-Semākning bu ayġan sözlerini biting, tėp buyurdı.*	378-5	2	-
38.	**kecāba**	Fars.	Deve üstüne konan bir çeşit tahterevan, mahfe.	*Yana men kecābaġa kelgimçe çerig köçmişler taqı ol ḫādimlar kim menim kecābamnı tėweke yükler erdiler, mėni **kecāba** içinde turur tėp saqınmışlar taqı barmışlar.*	414-14	5	-
39.	**kerey**	Tü.	Ustura.	***Kerey** birle menim boġzumnı kesgey taqı mėni öldürgey, tėp derḫāl qoptı taqı bu ḫatunnı öldürdi erse, bu ḫabar ḫatunnung qayaşlarınġa tegdi erse, anlar taqı cemʿ bolup keldiler taqı bu kişini öldürdiler.*	383-7	3	-
40.	**kersān**	Fars.	İçinde yiyeceklerin saklandığı kap.	*Andın [song] Peyġāmbarʿas aydı: Yā Umm-i Muʿīd, ėwde **kersān** bar erse, keltürgil! tėdi.*	22-9	10	-
41.	**kilīd**	Fars.	Anahtar.	*Qarındaşıngız Fatḥ-i Muvaṣṣalī keldi taqı mėndin **kilīd** alıp sizing ṣandūqnı açtı taqı meblaġ yarmaqnı çıqardı.*	259-3	15	-
42.	**kiz**	Tü.	Keçe, çuval.	*Barça ṣaḥāba tonlar taqı **kizler** örtündiler.*	31-7	1	-
43.	**körük**	Tü.	Körük.	*Medīne şehri ḫabīṯ taqı yaman kişilerni özidin keterür arıġ pāklarnı tutar, neteg kim temürçining **körüki** temürüng yamanlarını, ḫabīṯlarını kėterür taqı yaḫşısını, ṣāfīsini qoyar, tėp aydı.*	208-6	2	-
44.	**küze**	Fars.	Su testisi.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki **küze** aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-14	1	-

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
45.	**kümüş çanaq**	Tü.+Tü.	Gümüş çanak.	*Andın **kümüş çanaq** birle şerbet keltürdi erse, Ḥuzeyfe raẓhu ol çanaqnı aldı taqı şerbetni ėw ėḍisining yüzinge urdı…*	309-8	3	-
46.	**küp**	Tü.	Küp.	*Baqar, bir kemi içinde otuz **küp** ḫamr bar.*	307-4	9	-
47.	**kürsī**	Ar.	Kürsü, taht.	*Yā Rebī‘, Ḥaq tvt manga raḥmat qıldı taqı bir **kürsī** üze mėni olturġuzdılar, ferīşteler üzemge altunlar taqı yinçüler niṯār qıldılar.*	206-10	4	-
48.	**küweç**	Tü.	Güveç.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Cābir, aḫşamqa tegi bu **küweç** aşı taqı tandūr etmeki tükenmegey.*	29-14	13	-
49.	**maṭhara**	Ar.	Matara, su kabı.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir **maṭhara** edīmdin aldılar.*	159-14	1	-
50.	**meşk**	Fars.	Tulumdan yapılmış su kabı.	*Yanında bir quruġ **meşk** bar erdi.*	133-14	6	-
51.	**minber**	Ar.	Minber.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas **minberde** ḫalāyıqġa vaʿẓ ve naṣīḥat qılur erdi.*	290-17	40	-
52.	**misvāk**	Ar.	Misvak.	*Ėlginde **misvāk** bar erdi.*	90-2	5	-
53.	**mühür**	Ar.	Mühür.	*Qaçan kim mundaġ endīşe qıldı erse, ṣaḥābalar aydılar kim: Yā Resūlallāh, ėlçiler ıḍmaqnıng ʿādatı ol bolur kim ėlçilerke bėrilgen bitig üze **mühür** nişān qılur bolurlar.*	77-14	2	mühr
54.	**mülk**	Ar.	Mal mülk.	*Ey ʿazīz, bu qoylar menim **mülkim** ermez.*	431-1	30	-
55.	**neerse**	Tü.	Şey, nesne.	*Manga hēç aymadıngız, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas hēç **neerse** tėmedi taqı mescidke kirdi.*	125-16	227	nerse
56.	**nerse**	Tü.	Şey, nesne.	*Kim kim bu altı kimerse ḥaqqınġa yaman söz aytur bolsa, özinge ẓulm qılmış bolġay, tėdi, velīkin bu ḫilāfat işi taqı küçey turur; tegmesinde bir **nerse** bar kim ḫilāfatqa lāyiq ermes, anıng üçün kim bularda birini taʿyīn qılmadım, kim qıyāmat kün manga suʾāl bolmasun tėp.*	121-11	1	neerse
57.	**oq (I)**	Tü.	Ok.	*Ḥisār üzesinde cuhūdlar **oq** birle, taş birle atarlar, hēç bizlerke uruşmaqġa qoymaslar…*	138-14	10	-

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
58.	**pālān**	Fars.	Palan, semer, eyer.	*Peyġāmbar ʿas'nung tėwesining **pālānı** tüşti erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ey Bār Ḫudāyā, ümmetimdin qayu bir kimerse tėwesidin tüşüp menim tėwemnüng pālānını tüzetse, sen ol quldın rāżī bolġıl…*	120-5	3	-
59.	**qadaḥ**	Ar.	Kadeh, bardak, kase.	*Barıng, bir **qadaḥ** keltürüng, tėdi erse, keltürdiler.*	389-4	13	-
60.	**qalam**	Ar.	Kalem.	*Oqıġıl, yā Muḥammed, taqı sening Perverdigārıng andaġ kerīm Tangrı turur kim ādam oġlanlarınġa ḫaṭnı **qalam** birle ögretti.*	8-6	2	-
61.	**qamçı**	Tü.	Kamçı.	*Uçtmaḥdın bir **qamçı** yolı yaḫşıraq turur bu dünyānıng cümle mülkidin, cümle mālı tawarıdın.*	64-2	12	-
62.	**qandīl**	Ar.	Kandil.	*Andın song Mustarşid Billāh atlıġ ḫalīfa keldi, qırq ming altun ḫarc qıldı taqı tört yüz kümüşdin **qandīllar** qıldurdı taqı ol meşhedde astı.*	156-10	1	-
63.	**qarāba**	Ar.	Büyük şişe.	*Ḫālī vāqıʿada körer-men kim Peyġāmbar ʿas ėlginde bir sırça **qarāba** bar taqı içi toluġ qan turur.*	185-1	1	-
64.	**qazan**	Tü.	Kazan, büyük tencere.	*Bolmasa bu kėçe **qazan** astım, bu oġlanlarnı awutmaq üçün qazanġa suw kemiştim, ḥēç neerse yoq suwdın öngin.*	107-4	1	qazġan
65.	**qazġan**	Tü.	Kazan, büyük tencere.	*Derḫāl ʿÖmer rażhu bulamaq qıldı taqı **qazġanġa** kemişti.*	107-14	1	qazan
66.	**qazuq**	Tü.	Kazık.	*Manga ne qılsang qılġıl, men Mūsā peyġāmbar dīnidin qayıtmaz-men, tėdi erse, Firʿavn ʿal buyurdı, tört temür qazuq yerge tögdiler taqı Āsiya ḫatun rażhā'nı yaling qılıp ėkki ėlgi taqı ėkki aḍaqını ol **qazuqlarqa** baġladılar taqı ṭaşt içinge yanar közke qoḍup köksi üze taqı qarnı üze basar erdiler, ot birle ʿazāb ve ʿuqūbat qılur erdiler.*	165-10	2	-
67.	**qobqa**	Tü.	Kova.	*Mālik ibnü Zuʿar qulını **qobqa** birle ıḍa bėrdi kim: Quḍuġdın suw çıqarġıl, tėp.*	357-12	3	-
68.	**qova**	Tü.	Kova.	*Ol qobqanı qul quḍuġqa kemişti erse, Yūsuf peyġāmbar ʿas yapşundı taqı tarttılar erse, baqtılar kim **qovaġa** bir oġlan yapşunmış.*	357-13	2	-
69.	**qufl**	Fars.	Kilit.	*Derḫāl qapuġnung **quflı** öziyök tüşti taqı qapuġ özi açıldı.*	104-10	3	-

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
70.	**şanam**	Ar.	Put.	*Eger mėni sewer ersen͡giz, kerek kim menim kön͡glüm üçün bu **şanamġa** secde qılsan͡gız, tėp derḫōst qıldı erse, ṣanamqa taqı secde qıldılar.*	367-3	3	-
71.	**şandūq**	Ar.	Sandık.	*Qanı qarındaşımnun͡g **şandūqı**? tėdi erse, ol cāriya ṣandūqnı çıqardı.*	258-17	9	-
72.	**sėn͡gek**	Tü.	Ağaçtan oyulmuş su kabı.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir **sėn͡gek** aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-14	1	-
73.	**sındu**	Tü.	Makas.	*Ferīşteler otdın **sındu** birle ol ḫalāyıqlarnın͡g tillerini keserler.*	66-13	1	-
74.	**sırça**	Tü.	Sırça, cam, kâse.	*Ḥālī vāqı ʿada körer-men kim Peyġāmbar ʿas ėlginde bir **sırça** qarāba bar taqı içi toluġ qan turur.*	185-1	4	-
75.	**sufra**	Ar.	Sofra.	*Ey musulmānlar qāżīsi, ḫānqāhda musāfirler kelip tururlar taqı **sufrada** hēç neerse yoq.*	156-7	12	-
76.	**sürmelik**	Ar.+Tü.	Sürme kabı.	*Tan͡grı teʿālānın͡g ḥükmi taqı fermānı ol turur kim ḫatunsuz kişi zinā qılsa, tört tanuq tanuqluq bėrseler kim sürme yıġaçı **sürmelik** isinge soqulmış men͡gizlig körseler yā taqı bu zinā qılganlar özleri tört qata iqrār qılsalar, anlarġa yüz qamçı urmak kerek.*	347-11	1	-
77.	**tāba**	Fars.	Tava.	*Bir tirig çıpçuqnı **tāba** içinde qodsalar, ölmez kim bu belādın qurtulsa; yā taqı qurtulmaz kim uçsa taqı necāt bulsa.*	438-9	1	-
78.	**ṭabaq**	Ar.	Tabak.	*Yā Resūlallāh, cümle kök qapuġları açlıp ferīşteler eliglerinde **ṭabaqlar** üze niṣārlar alıp intiẓār qılıp baqıp tururlar.*	88-17	5	-
79.	**tābūt**	Ar.	Tabut, sandık.	*Yana bir ża ʿīfanı körer-men, otdın **tābūt** içinde qoymışlar, ėkki közi yoq, ėkki qulaqı yoq.*	68-5	2	-
80.	**taġarçuq**	Tü.	İçine buğday ve başka şeyler konulan büyük kap, harar.	*Aġmeş erte qoptı, tēz tonın keymekke qaṣd qıldı erse, baqar ilersükinge **taġarçuq** baġlıġ turur.*	189-15	4	-
81.	**taḫt**	Fars.	Taht.	*Ol qatıġ yel taḫt asrasınġa kirip **taḫtnı** havāġa qaldurur erdi.*	210-9	24	-

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
82.	**taḫta**	Fars.	Levha.	*Nėçeme kim bıçaqnı boġzı üzre tartar, hēç kesmes, anıng üçün kim Ḥaq tvt qudratı birle İsmāʿilning boġzı üzesinde baqırdın* ***taḫta*** *yaratmış erdi.*	215-15	6	-
83.	**ṭaşt**	Fars.	Leğen.	*Manga ne qılsang qılġıl, men Mūsā peyġāmbar dīnidin qayıtmaz-men, tėdi erse, Firʿavn ʿal buyurdı, tört temür qazuq yerge tögdiler taqı Āsiya ḫatun raẓhā'nı yalıng qılıp ėkki ėlgi taqı ėkki aḍaqını ol qazuqlarqa bağladılar taqı* ***ṭaşt*** *içinge yanar közke qoḍup köksi üze taqı qarnı üze basar erdiler, ot birle ʿazāb ve ʿuqūbat qılur erdiler.*	165-11	1	-
84.	**tavq**	Ar.	Halka, gerdanlık.	*...kim kim ḫamr içmedin içgen meclisinde olturur bolsa, musulmānlıqnıng* ***ṭavqını*** *boynından çıqarmış bolur.*	363-10	2	-
85.	**tawar**	Tü.	Mal mülk, eşya.	*Ol māl* ***tawar*** *kim qatınġızda bar turur ol cümlesi tükenür.*	324-6	25	-
86.	**tebrek**	Tü.	Kürek.	*ʿĀriflarda biri oramdın keçip barurda bir kimerse öçekdin bir* ***tebrek*** *kül başınġa kemişti erse, bu ʿārif Ḥaq teʿālāqa secde qıldı taqı üküş şükürler qıldı erse, aydılar: Ey ʿazīz, başınqa kül töküldi, ne işke şükür qılur-sen?*	325-15	1	-
87.	**tėrgi**	Tü.	Sofra.	*Ḥasan raẓhu vālidesi Fāṭıma raẓhā birle bir* ***tėrgide*** *ṭaʿām tenāvul qılmaz erdi.*	289-1	5	-
88.	**tizgin**	Tü.	Dizgin.	*Ol dervīşke iltifāt qılmadı erse, ol dervīş keldi taqı bu melikning ʿinānını tuttı (luġatda ʿArabça* ***tizginge*** *ʿinān tėyürler).*	440-12	1	-
89.	**tobra**	Tü.	Torba.	*Bu aydı kim: Menim aṭımnıng tobrası bar, munı taqı alayın, yolda ġāzīlarġa kerek bolsa, alġanımdın ziyād nėerseler bėrseler, satġaymen, tėp endīşe qıldı taqı ol* ***tobranı*** *aldı.*	405-3	6	-
90.	**topuz**	Tü.	Topuz.	*Men miskīn ʿāciz dermāndanı eger tamuġqa kigürseng taqı buyursang kim zebāniyyalar mėni* ***topuzları*** *birle ursalar taqı manga ḫamīmni içürseler men miskīn qul sening keremüngge sıġınġaymen taqı tamuġluġlarġa ayġaymen kim Tangrını sewgen qul erdim, tėp.*	183-1	1	-

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
91.	**töşek**	Tü.	Döşek, yatak.	*Bu yer Peyġāmbar ʿas olturur yėr turur, bu töşek anıng **töşeki** turur.*	47-15	16	-
92.	**türü**	Tü.	Bel denilen tarım aracı.	*Baqar, bir abuşqa keldi taqı ėlinge **türü** aldı taqı yerni aḫtaru başladı ekmek üçün.*	435-1	5	-
93.	**üzengü**	Tü.	Üzengi.	*Yā ʿAlī, aḍaqıng **üzengüke** qoḍġıl tėp aydı, taqı barġıl, bu qapuġnı açġıl!*	50-14	1	-
94.	**yastuq**	Tü.	Yastık.	*Vehb bin Münebbeh raḥmhi otuz yıl yanını yėrke qoḍmadı taqı aytur erdi: Ėwüm içinde Şeyṭānnı körmek sewüglügrek turur **yastuq** körgınçe, tėp aytur erdi.*	318-9	3	-
95.	**yelken**	Tü.	Yelken.	*Ey oġlum, eger tileseng kim bu deryādın salāmat çıqayın tėsėng, yaqındın bir kemi ḥāṣil qılġıl taqı ol kemi içinge īmānnı toldurġıl taqı ol kemining **yelkenini** tevekküldin qılġıl, andın song bu dünyānıng deryāsıdın salāmat qurtulġay-sen, tėp aydı, velīkin ey oġlum, men sėni qurtulġanlardın saqınmaz-men, tėdi.*	396-3	1	-
96.	**yelpise**	Tü.	Yelpaze.	*Ḥātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī qalılar töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāżī ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge **yelpise** alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-15	1	-
97.	**yıġaç**	Tü.	Değnek, sopa.	*Bolmasa, bir uzun **yıġaç** almış, tegme bir çıpçuqlar ġalaba qılmışda ol yıġaç birle anlarnı ürkütür, yana kelürler, yana ürkütür bolsa, yana kelürler.*	244-15	16	-
98.	**yıġaç çanaq**	Tü.+Tü.	Ağaç çanak.	*…bir meşk aldılar taqı bir **yıġaç çanaq** aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar…*	159-14	1	-
99.	**yip**	Tü.	İp.	*Şemʿūn, Yūsufnı quḍuġ qırıġınga keltürdi taqı könglekini çıqardı, belinge **yip** bağladı, taqı quḍuġ aġzınga kemişti erse, Yūsuf peyġāmbar quḍuġ qırıġınga yapşundı taqı feryād qılur kim: Tevbe qıldım.*	355-17	12	-
100.	**yişir**	Tü.	Çer çöp.	*Bu kişini öltürgil taqı terisini soyġıl taqı terisinge **yişir** qatġıl taqı ḫalīfa qatınġa eletgil, tėdi erse, bu kişi feryād qıldı, ʿāmilqa aydı kim: Bu bitig menim bitigim ermez, tėp.*	421-17	2	-

Tablo 2.34 (Devamı) : Mobilya, Kap Kacak, Alet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
101.	**yügen**	Tü.	Gem.	*Eḍeri taqı* ***yügeni*** *uruġluġ.*	53-2	2	-
102.	**yük**	Tü.	Yük.	*Yā ṣāḥib-i Resūlallāh, ol ayġanıng͡ız kişi men turur-men, tėdi taqı bardı,* ***yükindin*** *kefenlik böz çıqardı taqı keltürdi.*	131-10	3	-
103.	**zenbīl**	Ar.	Zenbil, hamal semeri.	*Ey yārānlarım, sizler biring͡iz tünle qopar bolsang͡ız namāz qılmaqġa taqı Rebbi taqı qulı arasında bir* ***zenbīl*** *ṭaʿām bar yaʿnī üküş ṭaʿām tenavul qılmış bolsa, hēç ol qul munācāt ḥalāvatını taqı Rebbining͡ ḥiṭābını eşitgey-mü?*	267-1	2	-
104.	**zencīr**	Fars.	Zincir.	*Taqı boynınġa* ***zencīr*** *bağlaġaylar taqı tamuġ içinde süregeyler kim: Sen dünyāda tikenni arqang͡ġa ḫurmā yipi birle bağlap keltürüp Peyġāmbar ʿas'nung͡ yolınġa kemişür erding͡, Peyġāmbarnı āzārlar erding͡.*	18-2	4	zincīr
105.	**zincīr**	Fars.	Zincir.	*Boynumġa* ***zincīr*** *qodtılar, aḍaqımġa buqaġu urdılar, ėgnimge palās keydürdiler, abuşqa bolmış atamdın aḍırdılar, tėp yıġlayur erken Mālikning͡ qulı keldi taqı Yūsufnı bir tabānça urdı…*	358-14	1	zencīr
106.	**zümām**	Ar.	Deve yuları, dizgini.	*Bu Qaṣvā atlıġ tėweke müneyin taqı hēç kimerse* ***zümāmını*** *tutmasun.*	24-5	2	-

2.5.5. Şehir

Maddi kültür başlığının beşinci alt başlığı olan "şehir" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 18 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 9'u Arapça, 4'ü Farsça, 4'ü Türkçe, 1'i ise Arapça + Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 80 sıklık derecesiyle *ėl* 'il, memleket' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ḫarābat* 'meyhane'*, meydān* 'meydan, alan'*, naḫḫāsḫāna* 'esir satılan yer'*, süplük* 'çöplük'*, şehrī* 'şehirli, şehirden'*, vaqf* 'vakıf'*, ziyārat* 'türbe' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen '*şehir'* anlamındaki *şeher* sözcüğünün ise *şehr (I)* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "şehir" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.35 : Şehir Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**butḫāna**	Fars.	Puthane.	*Bir kün Bilāl raẓhu kāfirlarnıng͡* ***butḫānasınġa*** *kirdi.*	96-5	10	-

Tablo 2.35 (Devamı) : Şehir Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
2.	**cāmiʿ**	Ar.	Cami.	*Muslim bin Yasār raḥmhi Başranıng̑ **cāmiʿinde** namāz qılur erdi.*	249-2	6	-
3.	**ėl**	Tü.	İl, memleket.	*Ol **ėlke** Ebrehe atlıġ kişini bėg qılıp turur erdi.*	41-5	80	-
4.	**gūristān**	Fars.	Mezarlık.	*Tüşüm bolur, **gūristānġa** barur-men taqı Peyġāmbar ʿas'nung̑ ravżasını aḫtarur-men taqı süng̑üklerini çıqarur-men, yana burunqı tėg ol süng̑üklerni ornaşturur-men.*	191-16	3	-
5.	**ḫānqāh**	Ar.	Tekke.	*Bir kün **ḫānqāhda** musāfirler taqı dervīşler üküş cemʿ boldılar taqı şeyḫning̑ sufrasında hēç neerse yoq erdi.*	251-12	4	-
6.	**ḫarābat**	Ar.	Meyhane.	*...ėlgini ẓulm qılmaqdın taqı ḫamr aḍaqı tutmaqdın taqı öng̑in yazuqlardın saqlasa taqı aḍaqını **ḫarābatqa** barmaqdın saqlasa taqı cümle endāmlarını yazuqdın saqlasa.*	264-10	1	-
7.	**maḥalle**	Ar.	Mahalle, mahal, yer.	*Bir **maḥalleke** kirdük.*	106-16	11	-
8.	**meydān**	Ar.	Meydan, alan.	*Üçünçi ḫamla qılayın, tėmiş erdi, aṭı qaçtı taqı bu ġāżīni **meydāndın** çıqardı yıraq kėterdi erse, bu ġāzī ing̑en qaḍġuluġ boldı ġazāt ṣavābıdın maḥrūm boldum, tėp qaḍġurdı.*	299-12	1	-
9.	**naḫḫāsḫāna**	Ar.+Fars.	Esir satılan yer.	*Ėmdi ol qulnı men alayın, tėp **naḫḫāsḫānaqa** özi keldi.*	359-7	1	-
10.	**oram**	Tü.	Sokak.	*Bir kün ʿÖmer rażhu Medīne **oramında** yöriyür erdi.*	108-4	8	-
11.	**ṣavmaʿa**	Ar.	İbadethane, tekke, zaviye.	*Yolda barurda taġ başında bir **ṣavmaʿa** bar erdi.*	15-6	16	-
12.	**süplük**	Tü.	Çöplük.	*Ḫurma saġraqlarını büküp andın çıqġan sütni içer taqı **süplüklerde** eski çöpreklerni yuvup tonınġa yamaġ qılur, tėdi erse, ʿÖmer rażhu minber üzesinde yıġladı taqı aydı kim: Dünyādın iʿrāż qılıp Ḫaq birle bolġan kişining̑ ḥālı andaġ kerek.*	400-10	1	-
13.	**şeher**	Fars.	Şehir.	*Ol sāʿat içinde taqı **şeher** içinde bir dervīş kimerse bar erdi.*	441-3	36	şehr
14.	**şehrī**	Fars.	Şehirli, şehirden.	*Sufrasını āmāda qılıp turur erdi; kim kim kelür bolsa, ġarīb ve **şehrīdin**, āzād ve bendedin, żaʿīf ve qavīdin, erkek ve tişidin qamuġınġa sufra qoyar erdi.*	328-12	1	-
15.	**tegirmen**	Tü.	Değirmen.	*Ḫatunı Ṟaḥmat ḫatun kündüz şeher ḫalqınıng̑ tonlarını yuwar erdi taqı **tegirmenlerini** ögiyür erdi taqı anlarqa ḫıdmat qılur erdi.*	331-6	10	-

Tablo 2.35 (Devamı) : Şehir Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
16.	**vaqf**	Ar.	Vakıf.	*Taqı medreseler, ḫānqāhlar qopardı taqı üküş* ***vaqflar*** *qopardı.*	156-9	1	-
17.	**vilāyat**	Ar.	Vilayet, il.	*Yana Ṣanʿā atlıġ ėl bar erdi Yemen* ***vilāyatında****.*	41-5	2	-
18.	**ziyārat**	Ar.	Türbe.	*Barıng͡, Kūfedin uluġ yaşlıġ kişilerni alıp keling͡, bu* ***ziyārat*** *qayu ʿazīzning͡ ziyāratı turur bizke maʿlūm bolsun, tėdi…*	155-17	1	-

2.5.6. Ticaret, İş, Para, Maliye İşleri

Maddi kültür başlığının altıncı alt başlığı olan "ticaret, iş, para, maliye işleri" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 44 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 22'si Arapça, 11'i Türkçe, 4'ü Farsça, 2'si Farsça + Türkçe, 2'si Türkçe + Arapça, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Arapça + Türkçe, 1'i ise Türkçe + Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 150 sıklık derecesiyle *māl* 'mal, mülk' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *alġuluġ* 'alacaklı', *aylıq* 'ücret', *çıġay* 'fakir', *daḫl* 'gelir', *ġarīm* 'alacaklı', *genc* 'hazine', *ḫarāc* 'haraç, vergi', *ḫarc* 'harç, harcama, kullanma', *kābīn* 'damadın geline verdiği ağırlık, eşya, para, kalın', *kisb* 'kazanç', *müʾeccel* 'peşin olmayan, vadelendirilmiş', *ribā-ḫor* 'tefeci, faizle para işleten', *satlıq* 'satılık', *şirā* 'satın alma', *uçuz* 'ucuz', *uçuz bahā* 'ucuz fiyat', *yėgüçi* 'yiyici', *yıllıq cizye* 'yıllık vergi' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "ticaret, iş, para, maliye işleri" başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. Eserde geçen "ticaret, iş, para, maliye işleri" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.36 : Ticaret, İş, Para, Maliye İşleri Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**alġuluġ**	Tü.	Alacaklı.	*Qaçan kim bu yarmaq ėḍisi barıp andın yarmaqını tiledi erse, ol kişi bu* ***alġuluġnı*** *ėwke kigürdi taqı aġırladı taqı on ming͡ yarmaqını ṣandūqdın çıqarıp teslīm qıldı…*	195-13	1	-
2.	**aqça**	Tü.	Akça, para.	*Üç ming͡* ***aqça*** *bėrgil taqı bir qul bėrgil, taqı bir qaravaş bėrgil taqı ʿAlīni öltürgil! tėdi…*	152-5	2	-
3.	**aylıq**	Tü.	Ücret.	*Yā emīre'l-muʾminīn, ḫōcam Muġīraqa sözlesengi͡z, bolġay-mu manga͡* ***aylıqımdın*** *eksütse, men ingen emgegür-men, tėdi erse, ʿÖmer raẓhu sordı: Ayda nėçe yarmaq bėrür-sen? tėdi erse, ol aydı: Ayda qırq yarmaq bėrür-men, tėdi.*	117-13	1	-

Tablo 2.36 (Devamı) : Ticaret, İş, Para, Maliye İşleri Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
4.	**bāhālıġ**	Fars.+Tü.	Pahalı, değerli, kıymetli.	*İmām Mālik raḥmhi munça **bahālıġ** tāzī aṭlarnı taqı bahālıġ derāzgūşlarnı bir kimerseke baḫşīş qılmaqı delīl turur kim hēç dünyāke iltifātı taqı maḥabbatı yoq erdi.*	209-5	2	-
5.	**bāzār**	Fars.	Çarşı, Pazar.	*Hēç kimerseke satġaşmadım, tedi erse, şeyḫ aydı: Ėwüngdin bizke tegi **bāzār** turur, neteg satġaşmadung?*	432-5	11	-
6.	**bāzirgān**	Fars.	Tüccar, tacir.	*Bir **bāzirgān** ḫōca kimerse bar erdi.*	235-3	3	-
7.	**bāzirgānlıq**	Fars.+Tü.	Ticaret.	*Munı **bāzirgānlıq** üçün çıqtı tėp bitigil, tėdi erse, men feryād qıldım taqı aydım: Tangrı ḥaqqı üçün men bāzirgānlıq üçün çıqmadım, ḫāliṣ Tangrı üçün çıqtım, tėp aydım…*	405-10	2	-
8.	**beytü'l-māl**	Ar.	Maliye hazinesi.	*Bir kün Ḫalīfa manga aydı: Yā imāme'l-muslīmīn, qatımda **beytü'l-māl** taqı yetīmler mālı üküş yıġıldı.*	195-8	6	-
9.	**borc**	Tü.	Borç.	*Taqı bu **borc** barça dervīşler, miskīnler, yetīmler üçün erdi taqı musulmānlar maşlaḥatı üçün erdi.*	119-8	14	-
10.	**borçluġ**	Tü.	Borçlu.	***Borçluġlarnıng** borçını edā qılur erdi.*	209-9	2	-
11.	**çıġay**	Tü.	Fakir.	*Taqı men bay erdim taqı bu oġlum **çıġay** erdi.*	286-2	1	-
12.	**daḫl**	Ar.	Gelir.	*Menim ḫāṭırımqa andaġ tüşti kim beytü'l-mālnı sizke bildürsem, **daḫl** ve ḫarc sizing ʿamelingsiz birle bolsa, cümle neerseler sizing qalemüngüz ḫükminde bolsa, tėdi…*	186-10	1	-
13.	**derem**	Fars.	Dirhem, para, akça.	*İmām Şāfiʿīning nėçe **derem** borçı qaldı tėdi…*	206-4	3	-
14.	**diyet**	Ar.	Diyet, kan bahası.	*Ėmdi vefātı bolġan kişining **diyeti** kimnüng üze vācib bolur? tėp suʾāl qıldı erse, bu uluġ ʿulemālar tefekkür qıldılar, hēç cevāb bėrü bilmediler taqı aydılar.*	188-16	6	-
15.	**faqīr**	Ar.	Fakir.	*Yana bir **faqīr** muḥtāc men tėp suʾāl qıldı erse, Bekr [raẓhu] neerse bėrdi taqı çıqtı.*	100-10	8	-
16.	**ġanīmat**	Ar.	Ganimet.	*Burunqı ummatlarqa **ġanīmat** ḥelāl ermez erdi, Muḥammed ummatınġa ġanīmat ḥelāl boldı.*	117-5	9	-

Tablo 2.36 (Devamı) : Ticaret, İş, Para, Maliye İşleri Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
17.	**ġarīm**	Ar.	Alacaklı.	*Yetmiş mi͡ng derem borçı bar, tėdiler erse, ol kimerse İmām Şāfiʿī͡ni͡ng* ***ġarīmlarını*** *cemʿ qıldı ol yetmiş mi͡ng deremni edā qıldılar…*	206-5	1	-
18.	**genc**	Fars.	Hazine.	*Yana baʿżı qavmlar taqı sėni ṭalab qıldılar erse, anlarqa yer yüzini͡ng* ***genclerini*** *bildürdüng taqı ḥurmet veʿizzet bėrdi͡ng.*	317-12	1	-
19.	**ḫarāc**	Ar.	Haraç, vergi.	*Üçünçisi Fārs mülkining* ***ḫarācını*** *yıldın yılqa mani͡ga bėrsün, tėdi erse, Muʿāvīya taqı bu üç şarṭı qabūl qıldı…*	175-5	1	-
20.	**ḫarc**	Ar.	Harç, harcama, kullanma.	*Menim ḫātırımqa andaġ tüşti kim beytü'l-mālnı sizke bildürsem, daḫl ve* ***ḫarc*** *sizi͡ngʿamelingsiz birle bolsa, cümle neerseler sizi͡ng qalemüngüz ḥükminde bolsa, tėdi…*	186-10	1	-
21.	**ḫazīna**	Ar.	Hazine.	*Üküş māllar taqı* ***ḫazīnalar*** *cemʿ qılıp turur-men, anlarnı fuqarā ve mesākīnge taṣadduq qılayın.*	442-2	3	-
22.	**kābīn**	Ar.	Damadın geline verdiği ağırlık, eşya, para, kalın.	*Abū Hureyre raẓhu aydı: Kim kim cüftlense taqı* ***kābīn*** *bėrmekke iʿtiqādı bolmasa, ol kābīnni ḥaq borç tėp bilmese, ol zinā qılġuçı turur taqı kim kim borç alsa taqı ol borçını ötemekke iʿtiqādı bolmasa, ol oġrı turur, tėp aydı.*	409-14	1	-
23.	**kesb**	Ar.	Kazanç.	*Munça niʿmetlerdin Süleymān peyġāmbar hergīz tatmaz erdi, öz* ***kesbidin*** *yeyür erdi taqı öz kesbidin keyer erdi.*	211-2	3	-
24.	**kisb**	Ar.	Kazanç.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḥalāl* ***kisbidin*** *ḫarc qılıp Ḥaq tvt'nıng ėwinge ziyārat qılsa, yaʿnīKaʿbeḫānaġa ṭavāf qılsa, Tangrı tvt ol ḥec qılġan qulnung tegme bir adımı sanınça yetmiş eḍgülük dīvānında bitigey…*	269-15	1	-
25.	**māl**	Ar.	Mal, mülk.	*Ol deryādın keçerde cümle* ***māl*** *anda ġarq boldı, ṣaḥābalar taqı baʿżıları anda vefātı boldılar, baʿżıları taqı yalıng çıqtılar.*	80-1	150	-
26.	**māl tawar**	Ar.+Tü.	Mal, mülk.	*Bu* ***māl tawarlarnı*** *aṭ aḍaqınġa taqı köksinge eletür-sen.*	70-4	18	-

Tablo 2.36 (Devamı) : Ticaret, İş, Para, Maliye İşleri Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
27.	**meblaġ**	Ar.	Para, akça miktarı.	*Yā Ummu'l-muʾminīn, bukün munça **meblaġ** yarmaq Ḥaq teʿālā rūzī qıldı, bir yarmaq et almadıngız.*	253-9	3	-
28.	**müʾeccel**	Ar.	Peşin olmayan, vadelendirilmiş.	*Asāmat ibnü Zeyd raẕhu bir cāriya satġın aldı yüz altunġa, şemeni **müʾeccel** bir ayqa tegi.*	433-12	1	-
29.	**nafaqa**	Ar.	Nafaka, geçimlik, yiyecek parası.	*Birke ton opraq taqı **nafaqa** neteg qılsa, taqı biringe andaġoq qılmaq kerek; taqı biri qatında nėçe kün tursa, taqı biri katında ança kün turmaq kerek.*	192-12	5	-
30.	**naqd**	Ar.	Para, peşin para, nakit.	*Satalıng, tėdiler erse, taqı qatında **naqd** yigirmi yarmaq bar erdi aydı: Qatımda mundın öngin yarmaq yoq.*	358-3	2	-
31.	**nişār**	Ar.	Saçı, özel bir toplulukta saçılan para vs. şeyler.	*Yā Resūlallāh, cümle kök qapuġları açlıp ferīşteler eliglerinde ṭabaqlar üze **nişārlar** alıp intiẓār qılıp baqıp tururlar.*	88-17	2	-
32.	**ribā-ḫor**	Ar.+Fars.	Tefeci, faizle para işleten.	*Men ḫalīfanıng emīni bolġaymen taqı **ribā-ḫōr** taqı bēnamāz bolmaġaymen.*	376-16	1	-
33.	**satlıq**	Tü.	Satılık.	*Sizlerde et yā ḫurmā **satlıq** bar-mu?*	22-1	1	-
34.	**şemen**	Ar.	Baha, değer, kıymet, tutar.	*Asāmat ibnü Zeyd raẕhu bir cāriya satġın aldı yüz altunġa, **şemeni** müʾeccel bir ayqa tegi.*	433-12	2	-
35.	**şirā**	Ar.	Satın alma.	*...eger kişi ticārat qılmaq tilese bayʿ u **şirānı** yaʿnī almaq satmaq aḥkāmını taqı bilmek kerek.*	230-11	1	-
36.	**ticārat**	Ar.	Ticaret.	*Mekkedin bāzirgān bardı **ticārat** maʿnīsi üze, taqı ol Qulays qatında qondılar.*	41-13	6	-
37.	**uçuz**	Tü.	Ucuz.	*Andın song kārvān ḫalqıda biringe **uçuz** bahāqa sattılar.*	112-14	1	-
38.	**uçuz bahā**	Tü.+Fars.	Ucuz fiyat.	*Andın song kārvān ḫalqıda biringe **uçuz bahāqa** sattılar.*	112-14	1	-
39.	**ücre**	Ar.	Ücret.	*Andın songra aydı: Bu böz ėdisinge bözini boyamaq **ücresi** vācib bolur-mu yā taqı yoq mu? tėp suʾāl qılġıl.*	194-7	4	-
40.	**yarmaq**	Tü.	Yarmak, para.	*Ayda nėçe yarmaq bėrürsen? tėdi erse, ol aydı: Ayda qırq **yarmaq** bėrürmen, tėdi.*	117-14	62	-
41.	**yėgüçi**	Tü.	Yiyici.	*Bu ribā **yėgüçiler** tururlar tėdi.*	67-7	1	-

Tablo 2.36 (Devamı) : Ticaret, İş, Para, Maliye İşleri Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
42.	**yıllıq**	Tü.	Yıllık, yıllık vergi.	*Ey yārānlarım, biling͡, āgāh bolung͡, qayu bir kimerse kāfirni öltürse, andaġ kāfir kim padşāhqa boy bėrip **yıllıq** qabūl qılmış bolsa, ol öltürgen kimerse uçtmaḥ yıḍığını yıḍlamaġay, nėçeme kim yıḍığı yetmiş yıllıq yerdin kelür bolsa.*	336-7	4	-
43.	**yıllıq cizye**	Tü.+Ar.	Yıllık vergi.	*Eger musulmānlıqnı qabūl qılmasalar, bizke boy bėrip **yıllıq cizye** bėrseler, uruşmang͡.*	335-13	1	-
44.	**yıllıq māl**	Tü.+Ar.	Yıllık vergi.	*Bizke **yıllıq māl** bėring͡ taqı ol törengiz üze turung͡.*	139-8	2	-

2.5.7. Meslekler

Maddi kültür başlığının yedinci alt başlığı olan "meslekler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 80 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 42'si Arapça, 19'u Türkçe, 10'u Farsça, 4'ü Arapça + Türkçe, 3'ü Arapça + Farsça, 2'si ise Farsça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 61 sıklık derecesiyle *ʿālim* 'âlim, bilge' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ʿalem tutġuçı* 'sancak tutan kişi', *ʿārif billāh* 'fakih', *çūbān* 'çoban', *dānişmand* 'bilge, akıl hocası', *dehqān* 'köy ağası', *ḫamr satġuçı* 'şarap satıcısı', *kāhin* 'kâhin', *kelimāt-i ʿulamā* 'âlimler', *maşġala* 'meşgale, uğraşı, iş', *mubaṣṣır* 'görücü, gözleyen', *muḥtesib* 'inzibat ve belediye işlerine bakan', *mulāzimat* 'stajyerlik', muṣannif 'müellif, yazar', *müctehid* 'ayet, ve hadislerden şer'î hükümler çıkaran din âlimi', *müneccim* 'müneccim', *naḫḫāsbān* 'köle, esir bakıcısı', *oġrı* 'hırsız', *qoyluġ* 'koyun sahibi', *qulavuz* 'kılavuz, rehber', *satguçı* 'satıcı' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 31 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'imamlık' anlamındaki *imāmatlıq* sözcüğünün *imāmluq*, 'imamlık' anlamındaki *imāmluq* sözcüğünün *imāmatlıq*, 'hırsız' anlamındaki *oġrı* sözcüğünün *uġrı*, 'cariye, kadın köle' anlamındaki *qaravaş* sözcüğünün *qarabaş*, 'hırsız' anlamındaki *uġrı* sözcüğünün *oġrı*, 'muallim, hoca' anlamındaki *ustād* sözcüğünün *ūstād*, 'usta, muallim, hoca' anlamındaki *ūstād* sözcüğünün ise *ustād* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "meslekler" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.37 : Meslekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿalem tutġuçı**	Ar.+Tü.	Sancak tutan kişi.	*Bu cuhūdlarnıng͡ ulugı aydı kim: Ey **ʿalem tutġuçı**, sen kim-sen?*	139-12	1	-

Tablo 2.37 (Devamı) : Meslekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
2.	**ʿālim**	Ar.	Âlim, bilge.	*Ol **ʿālim** Ḥaq teʿālā ḥażratında pāḍşāh turur taqı ol ʿālim kim Ḥaq ḥażratında qadersiz turur…*	231-8	61	-
3.	**ʿārif billāh**	Ar.	Allah'ı bilen.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi üküş ʿibādat qılġan erdi taqı dünyadın iʿrāż qılġan erdi, **ʿārif billāh** erdi taqı Ḥaq teʿālādın qatıġ qorq̇ġan erdi Ḥaq teʿālānıng riżāsın istegen erdi taqı aḥkām-i şeriʿatnı yetiz bilgen erdi.*	186-1	1	-
4.	**bāġdār**	Fars.	Bahçıvan.	*Qāżī aydı: Atamdın mīrāṣ qalġan manga ḥalāl turur, hēç şübhetsiz, bir bāġiça bar, ol bāġiça içinde bėş qulum bar, **bāġdār** qullar turur.*	246-16	3	-
5.	**bāzirgān**	Fars.	Tüccar, tacir.	*Bir **bāzirgān** ḫōca kimerse bar erdi.*	235-3	3	-
6.	**bėg**	Tü.	Vali.	*Eger ʿOṣmān bu **bėglerni** maʿzūl qılmasa, bizler ittifāq qılıp ʿOṣmānnı ḫalīfalıqdın maʿzūl qılġaymiz tėp ayturlar, tėdi erse, ʿOsmān raẓhu aydı: Bir kün Peyġāmbar ʿas aydı: Mėndin song üküş fitneler bolġay, tėdi.*	132-13	5	-
7.	**bitigçi**	Tü.	Kâtip, nasir, ferman yazan.	*Mervān, ʿOṣmānnıng **bitigçisi** erdi hem taqı küḍegüsi erdi.*	134-6	2	-
8.	**boyaġçı**	Tü.	Boyacı.	*Bözümni boyamadıng-mu? tėp. **Boyaġçı** aytur.*	194-3	6	-
9.	**cādū**	Fars.	Büyücü.	*Peyġāmbarqa **cādū** tėdiler.*	35-10	2	-
10.	**cāriya**	Ar.	Cariye, hizmetçi kız.	*Yana uçtmaḥqa teferrüc qılu yüriyür erken bir ġāyat körklüg köşk kördüm, qapuġında bir **cāriya** turur.*	65-4	41	-
11.	**cellād**	Ar.	Cellat.	***Cellād** qılıç birle urdı taqı mubārek boynını kesti.*	345-12	9	-
12.	**çūbān**	Fars.	Çoban.	*…bu şeyṭānlar taqı perīler otlar alıp bardılar taqı cümle yılqı qarasını taqı qullarını qaravaşlarını köydürdiler taqı İblīs ʿal bir **çūbān** ṣūratı üze bolup Ayyūb peyġāmbarqa keldi.*	329-11	1	-
13.	**dānişmand**	Fars.	Bilge, akıl hocası.	*Naḥrān qabīlasıdın bir ögür tersālar kelürler bėgleri birle taqı **dānişmandı** birle.*	143-3	1	-
14.	**dehqān**	Ar.	Köy ağası.	*ʿAraṣāt ḫalqı birle ḥisāb qılmazdın oza bėgler, ẓālimlar tamuġqa barġaylar taqı ʿArablar ḫuṣūmat birle tamuġqa barġaylar taqı **dehqānlar** mütekebbirlik birle tamuġqa barġaylar taqı rūstāyīlar cehl* birle tamuġqa barġaylar, tėp aydı.*	419-14	1	-

Tablo 2.37 (Devamı) : Meslekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
15.	**derbān**	Fars.	Kapıcı.	*Ḫalīfa qapuġında **derbānlar** hēç kimerseke kirmekke icāzat bermes.*	302-9	2	-
16.	**ėkinçi (II)**	Tü.	Çiftçi.	*Biri aydı: Men **ėkinçi** erdim, tuturġan eker erdim.*	292-12	2	-
17.	**ėlçi**	Tü.	Elçi.	*Qaçan kim mundaġ endīşe qıldı erse, ṣaḥābalar aydılar kim: Yā Resūlallāh, ėlçiler ıḍmaqnıng ʿādatı ol bolur kim **ėlçilerke** bėrilgen bitig üze mühür nişān qılur bolurlar.*	104-5	10	-
18.	**er**	Tü.	Asker.	*Rūm pāḍşāhı Herqul seksen ming **er** birle çıqtı erdi.*	111-10	3	-
19.	**faqīh**	Ar.	Fakih, din, şeriat âlimi.	*Men aydım: Yā İmām, bu zamāna faqīhları **faqīh** ermezler-mü? tėdim...*	232-14	7	-
20.	**ḫādim**	Ar.	Hizmetkâr.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī qalılar töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāżī ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir **ḫādim** ėlinge yelpise alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-14	31	-
21.	**ḫādime**	Ar.	Kadın hizmetçi.	*Anıng üçün kim bu cümle mālını bizke keltürdi taqı biz cümle mālımızını munga bėrmedük, tėdi erse, ol **ḫādimesi** taqı bėş yüz qızıl altun keltürdi taqı ʿArabnıng öngünde qoḍtı taqı köçtiler.*	220-3	6	-
22.	**ḫamr satġuçı**	Ar.	Şarap satıcısı.	*Taqı ol **ḫamr satġuçınıng** ʿavreti bir ṣāḥib-cemāl ʿavret erdi.*	370-6	1	-
23.	**ḫaṭīb**	Ar.	Hatip, hutbe veren.	*Rāvīlar andaġ aydılar kim ʿÖmer vaqtında on ėkki ming minberde **ḫaṭīblar** minip cumʿa kün ḫuṭba aytur erdiler, tėp.*	112-7	2	-
24.	**ḫazīna-dār**	Ar.+Fars.	Hazinedar.	*Yā Abā Yūsuf, bu Rebī ʿ menim **ḫazīna-dārım** turur taqı emīn kişi turur.*	376-17	3	-
25.	**hıdmatkār**	Ar.+Fars.	Hizmetkâr, hizmetçi.	*Qaçan kim bu ėkegü nezr qıldılar erse, bularnıng **hıdmatkār** bar erdi, Fużża atlıġ qaravaş erdi; Fużża ʿArab tilinçe kümüş tėmek bolur.*	140-9	3	-
26.	**imām**	Ar.	İmam.	*Özi yıġlayu başladı. Yārānları aydılar: Yā **İmām**, nişe yıġlayur-siz?*	237-8	18	-
27.	**imāmatlıq**	Ar.+Tü.	İmamlık.	*Ey ḫalāyıqlar, cümle bilür-siz kim Peyġāmbar ʿas Abū Bekrni özgelerdin artuq tutar erdi taqı sökellikinde hēç kimerseke **imāmatlıq** buyurmadı meger Abū Bekrke buyurdı taqı aydı kim: Ḫaq teʿālā qullarından rāżī bolmaġay kim aralarında Abū Bekr bar erken öngin kimerseke imāmluq qıldursalar tėp.*	94-2	3	imāmluq

Tablo 2.37 (Devamı) : Meslekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
28.	**imāmluq**	Ar.+Tü.	İmamlık.	*Hemīşe ezān taqı özi qılur erdi hem **imāmluq** taqı özi qılur erdi.*	153-9	2	imāmatlıq
29.	**kāhin**	Ar.	Kâhin.	*Kesrī ėlini suw aldı, ḫarāb qıldı erse, Kesrī ėli içinde nė kim müneccim, taqı **kāhin** taqı sāḫir bar erdi, cümlesi yıġıldı.*	82-6	1	-
30.	**kelimāt-i ʿulamā**	Ar.+Ar.	Âlimlerin sözleri.	*Yana ol **kelimāt-i ʿulamā** ve meşāyiḫ bolġay yā taqı anlarnıng ḫikāyatı bolġay anlarnıng cümlesi Şeyḫ İmām Abū Ṭālib-i Mekkī raḥmhi özining Qūtu'l-qulūb atlıġ kitābıdın naql qıldı taqı İmām Zeynü'l-aʾimmati'l-Firdevsī raḥmhi özining Muctalā atlıġ kitābıdın naql qıldı hem yana bu Muctalā şerḥidin naql qıldı.*	444-4	1	-
31.	**maşġala**	Ar.	Meşgale, uğraşı, iş.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm aytur kim, özüngni ḫaşī qılġıl ḫatunġa yawuq bolmasun, oġul qız bolmasun eger ḫatunġa yawusang, oġul qız bolġay, dünyā **maşġalası** üküş bolġay.*	261-16	1	-
32.	**muʿabbir**	Ar.	Düş tabir eden, yoran.	*Ertesi **muʿabbirqa** bardım taqı bu tüşümni aydım erse, muʿabbir aydı: Ḫalāyıqlarda uluġraqı peyġāmbar şifatlıġ kimerse kerek kim dünyādın naql qılsa, tėp aydı.*	205-17	2	-
33.	**muʿallim**	Ar.	Muallim, öğretmen.	*Cümlesi **muʿallim** ėwinde erken ol ėwnüng saqfını tepretmiş erdi.*	330-5	4	-
34.	**muʾazzin**	Ar.	Müezzin, ezan okuyan.	*Biz dünyāda **muʾazzin** avāzını eşitür bolsa erdük, hēç dünyā işi birle meşġūl bolmas erdük, velīkin qopar erdük, ābdast qılup namāzqa ḫāżir bolur erdük.*	241-7	18	-
35.	**mubaşşır**	Ar.	Görücü, gözleyen.	*Ādam oġlı içinde taqı mundaġ mu cemāllıġ kimerse bolur ermiş, tėp taʿaccub qıldı. Andın song **mubaşşırlar**, uluġ ḫōcalar yıġıldılar taqı bahā qıldılar.*	359-8	1	-
36.	**muḥaddiṯ**	Ar.	Hadis ilmi ile uğraşan.	*Bir zamānada bir **muḥaddiṯ** bar erdi.*	231-17	6	-
37.	**muḥtesib**	Ar.	İnzibat ve belediye işlerine bakan.	*Men **muḥtesib** turur-men, tėdi.*	307-10	1	-
38.	**mulāzimat**	Ar.	Stajyerlik.	*Eger bu boyaġçı bözni boyamışdın song tandı erse, ücre vācib bolur; ve eger bözni boyamadın burun tandı, andın song bözni boyadı erse, ücre vācib bolmas, tėdi erse, Abū Yūsuf mundın song hēç **mulāzimatnı** qoḍmadı.*	194-16	1	-

Tablo 2.37 (Devamı) : Meslekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
39.	**muṣannif**	Ar.	Müellif, yazar.	*Taqı bu kitābnıng* ***muṣannifi*** *meẕkūr yekşenbe kün dāru'l-fenādın dāru'l-beqāġa riḥlat qıldı.*	443-16	1	-
40.	**müctehid**	Ar.	Ayet, ve hadislerden şer'î hükümler çıkaran din âlimi.	*...Peyġāmbar ʿas ḥadīṯidin yā taqı ṣaḥāba sözidin bir mesʾeleke cevāb aysa eger anıng cevābı Ḥaq teʿālānıng ḥażratında rāst tüşse, ol* ***müctehidke*** *Ḥaq teʿālā ėkki ṯavāb bėrgey ve eger anıng cevābı Ḥaq teʿālā ḥażratında ḫaṭā tüşse, bir ṯavāb bėrgey iʿtiqādı rāstlıqı üçün.*	228-11	1	-
41.	**müfessir**	Ar.	Tefsir eden.	*Baʿżı* ***müfessirler*** *aymışlar: Qıyāmat kün bolsa āvṣ Ḥaq tebāreke ve teʿālā Abū Lehebni taqı ḫatunı Umm-i Cemīlni tamuġqa kemişgey.*	17-17	3	-
42.	**münādī**	Ar.	Tellal.	***Münādī*** *nidā qıldı erse, cümle ṣaḥābalar yıġıldılar.*	108-11	3	-
43.	**müneccim**	Ar.	Müneccim.	*Kesrī ėlini suw aldı, ḫarāb qıldı erse, Kesrī ėli içinde nė kim* ***müneccim****, taqı kāhin taqı sāḥir bar erdi, cümlesi yıġıldı.*	82-6	1	-
44.	**naḫḫās**	Ar.	Esir satıcısı.	*Bir kün bir kimerse* ***naḫḫāsqa*** *bardı.*	382-11	3	-
45.	**naḫḫāsbān**	Ar.+Fars.	Köle, esir bakıcısı.	*Taqı naḫḫāsqa kigürdiler erse,* ***naḫḫāsbānlar*** *aydılar kim: Bizler ʿömrümüz içinde munung teg ṣāḥib-cemāl qul körmişimiz yoq.*	359-2	1	-
46.	**nāyib**	Ar.	Vekil.	*İmām Şāfiʿī aydı qāżī* ***nāyibi*** *qatında: Ey emānat qoyġan, sen anamġa aydıng-mu kim bu emānatnı biz ėkegü kelmedin tapşurmaġıl, tep?*	203-10	2	-
47.	**nubuvvat**	Ar.	Peygamberlik.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa vaḥy keldi taqı Peyġāmbar* ***nubuvvat*** *daʿvā qılıp ḫalāyıqġa Tangrı teʿālānıng fermānını tegrü başladı...*	397-1	2	-
48.	**oġrı**	Tü.	Hırsız.	*Abū Hureyre raẓhu aydı: Kim kim cüftlense taqı kābīn bėrmekke iʿtiqādı bolmasa, ol kābīnni ḥaq borç tėp bilmese, ol zinā qılġuçı turur taqı kim kim borç alsa taqı ol borçını ötemekke iʿtiqādı bolmasa, ol* ***oġrı*** *turur, tėp aydı.*	409-15	1	Uġrı
49.	**pēşe**	Fars.	Meslek, iş.	*Ṭāʿat ve ʿibādat qılmaq bir pēşe turur, taqı bu pēşening kesbi ḫalvat turur taqı bu* ***pėşening*** *ālatı açlıq turur.*	267-4	2	-
50.	**qaravaş**	Tü.	Cariye, kadın köle.	*Bu arada* ***qaravaş*** *perdeni ıḍa bėrdi erse, İbnü Mülcem ṣabrı qalmadı.*	151-17	25	qarabaş

Tablo 2.37 (Devamı) : Meslekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
51.	**qāṣid**	Ar.	Elçi, haberci.	*Ḫalīfadın **qāṣidlar** kelip Abū'l-Ḥasan Nūrīnı ʿanf birle elettiler erse, ḫalāyıqlar aydılar kim: Hēç şek yoq kim ḫalīfa şeyḫni öltürgey, tėp cümle ḫalāyıq qaḍġurdılar.*	307-7	2	-
52.	**qaṣṣāb**	Ar.	Kasap.	*Bir şeyḫning qapuġında bir **qaṣṣāb** bar erdi.*	312-7	6	-
53.	**qāżīlıq**	Ar.+Tü.	Kadılık.	*Ol kün kim ol **qāżīlıqnı** qabūl qıldı, ol kündin berü men anıng ėwinde ṭaʿām tenāvul qılmışım yoq, tėdi.*	220-9	5	-
54.	**qoyluġ**	Tü.	Koyun sahibi.	*Vallāhi menim dīnim işi andaġ tamām bolġay kim Şanʿā atlıġ yerdin Ḥażramavt atlıġ yerke tegi yalġuz aṭlıġ barġay, hēç kimersedin qorqmaġay, meger Tangrıdın qorqġay; taqı **qoyluġ** kişi börüdin qorqġay.*	11-10	1	-
55.	**qoymat**	Tü.	Çoban.	*Neteg kim **qoymat** qoynı saqlamış mengizlig.*	318-16	2	-
56.	**qulavuz**	Tü.	Kılavuz, rehber.	*Peyġāmbar ʿas aydı kim: Bizke bir **qulavuz** kerek.*	23-11	1	-
57.	**rāvī**	Ar.	Rivayet eden.	***Rāvīlar** andaġ aydılar kim ʿÖmer vaqtında on ėkki ming minberde ḫaṭīblar minip cumʿa kün ḫuṭba aytur erdiler, tėp.*	112-6	2	-
58.	**risālat**	Ar.	Peygamberlik.	*Duşenbe tüni erdi kim Ḥaq teʿālā fermānı birle Cebreʾil ʿas **risālatnı** peyġāmbarlıqnı tapşurdı, Peyġāmbar ʿas taqı qabūl qıldı.*	5-10	2	-
59.	**sāḥir**	Ar.	Büyücü.	*Kesrī ėlini suw aldı, ḫarāb qıldı erse, Kesrī ėli içinde nė kim müneccim, taqı kāhin taqı **sāḥir** bar erdi, cümlesi yıġıldı.*	82-6	2	-
60.	**sāʾil**	Ar.	Sual eden, soran.	*Turġıl baralıng Abū Ḥanīfe qatınġa kim bularnıng cevābı anda ḫāṣil bolġay inşāʾa'llāhu teʿālā, tėp aydım erse, ol **sāʾil** taqı menim birle bardı.*	190-4	2	-
61.	**sāqī**	Ar.	Saki, içki sunan.	*Ḫamr içinde Tangrı teʿālā on kişike laʿnat qılıp turur: ḫamr üçün tal tikkenge taqı ḫamr satġanġa taqı ḫamr alġanġa taqı ḫamr içgenler qatında olturup baqġanġa, ḫamr üçün üzüm kesgenge taqı ḫamr üzümini saqlaġanġa taqı hem sıqturġanġa hem ḫamrnıng **sāqīsınġa** taqı ḫamrnı içmek üçün kötrüp eletgenge taqı içgenge.*	363-12	11	-

Tablo 2.37 (Devamı) : Meslekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
62.	**satguçı**	Tü.	Satıcı.	*Ol ʿalif **satġuçı** anı bilmedi taqı aldı.*	299-17	1	-
63.	**serheng**	Fars.	Asker, çavuş.	*Barıng͡a anga edeb qılıng͡, tėdi erse, bardılar ḫalīfanıng͡ **serhenglerini** alıp keldiler taqı İmāmġa edeb qılu başladılar erse, bir kimerse keldi bu ḫalīfa kişileridin taqı İmāmġa aydı: Vaqtī men oġrılıq qıldım erdi.*	225-17	1	-
64.	**şaḥna**	Ar.	İnzibat, emniyet memuru.	*Ėmdidin song͡ ḫalīfa fermānı birle qılsam, **şaḥnası** bolur-men, rāżī ermez-men ḫalīfa şaḥnası bolsam, tėdi taqı çıqtı.*	308-4	1	-
65.	**şāʿir**	Ar.	Şair.	*Ey **şāʿir**, eger mālım ḥāẕir bolsa erdi, hēç darīġ qılmaġay erdim velīkin men sanga bir neerse ögreteyin.*	259-8	5	-
66.	**ṭabīb**	Ar.	Tabip, doktor.	*Ḥāriṣ atlıġ **ṭabīb** bar erdi.*	118-11	17	-
67.	**ṭabīb-i ḥāẕiq**	Ar.+Ar.	Uzman hekim.	*Ėmdi bu sökel kim aḥmaq turur, Şeyṭānnıng͡ taqı nefsining͡ sözinge ittibāʿ qılur taqı munça enbiyā ve evliyā ve ʿulamālar kim dīn içinde **ṭabīb-i ḥāẕiq** erürler, munlar qavlınġa ittibāʿ qılmazlar, lācerem helāk bolurlar.*	424-4	2	-
68.	**tartanaqçı**	Tü.	Yağmacı.	*Ol Tangrı birle ant yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anıng͡ taṣarrufında turur, bu ʿĀmidiyya andaġ tevbe qıldı kim eger **tartanaqçı** ẓālim mundaġ tevbe qılsa erdi, Ḥaq tvt anı yarlıqaġay erdi, tėp aydı taqı ṣaḥābalarġa buyurdı, kefen qıldılar taqı namāz qıldılar taqı kömdiler.*	349-10	1	-
69.	**tegirmençi**	Tü.	Değirmenci.	*ʿÖmer aydı raẕhu: Nė pēşe qılur-sen? tėdi erse, ol aydı kim: **Tegirmençi** turur-men, tėdi…*	117-15	1	-
70.	**temürçi**	Tü.	Demirci.	*Bir kün Rebīʿ ibni Ḥaytim, İbni Mesʿūd birle raẕhumā, **temürçiler** bāzārındın keçer erdiler.*	237-15	3	-
71.	**tėweçi**	Tü.	Deve güden çoban.	*Ṣaḥrāda çerig keldi taqı ėkki yüz tėwesini aldılar erse, **tėweçisi** yā ṣabāḥāh tėyü Mekkeke keldi erse, Mekke ḫalqı qorqtılar.*	42-4	1	-
72.	**Uġrı**	Tü.	Hırsız.	*Neteg şükür qılmaz-sen? **Uġrı** aldı erse, dünyāvī mālınġ͡nı aldı.*	325-5	2	oġrı
73.	**ʿulemā**	Ar.	Âlimler.	*Ḫalīfa uluġ ʿ**ulemādın** derḫōst qıldı kim: İmām Ḥanbelning͡ oġlı ing͡en pārsā turur tėp ayturlar.*	219-17	28	-

Tablo 2.37 (Devamı) : Meslekler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
74.	**ustād**	Fars.	Usta.	*Ol yüzük qılġuçı* ***ustād*** *taqı andaġoq qıldı.*	77-16	1	ūstād
75.	**ūstād**	Fars.	Usta, muallim, hoca.	*Ol sewgen qulınġa hemīşe edeb qılur, vaʿẓ ve naṣīḥat qılur taqı ūstādqa bėrür, ʿilm ve ḫırad ögretür, hēç oramda fāriġ yörimekke taqı oynamaqqa qoḍmaz hem* ***ūstāḍqa*** *taqı buyrur kim: Bu oġlanqa yaḫşı edeb qılġıl, tėp aytur.*	426-5	16	ustād
76.	**vāʿiẓ**	Ar.	Vaaz eden.	*Qıyāmatqa tegi müʾezzinler bāng-i namāzda menim atım aymışdın soŋ seniŋ atıŋ aygaylar, ḫaṭīblar ḫuṭbada menim atım aymışdın soŋ seniŋ atıŋnı aygaylar, namāz içinde teşehhüdde menim atımı aygaylar, andın soŋ seniŋ atıŋnı aygaylar, ʿulemālar,* ***vāʿiẓlar*** *menim atım aytıp seniŋ atıŋnı aygaylar tėdi erse, Peygāmbar ʿas'nuŋ köŋli ḫoş boldı.*	63-5	1	-
77.	**yārīçi**	Fars.+Tü.	Yardımcı.	*Anıŋ üçün kim sizler ḫayrġa yārīçiler üküş ḥāṣil qılursiz, anlar ḫayrġa* ***yārīçi*** *bolmazlar, tėp aydı taqı ol vaqtın anlarqa menim sünnetim üze ṣabur qılmaq ayalarınqa yanar köz qısmış meŋizlig küçey bolġay, tėdi.*	304-14	1	-
78.	**yazıçı**	Tü.	Kâtip.	*Yā ʿAlī, sen taqı menim ḫalīfam turur-sen, ümmetim üze taqı hem* ***yazıçı*** *sen; velīkin Harūn, Mūsā peygāmbarqa ortaq erdi peygāmbarlıq içinde, sen manga ortaq ermes-sen peygāmbarlıq içinde, anıŋ üçün kim men cümle peygāmbarlar soŋı turur-men; mėndin soŋ peygāmbar yoq, tėdi.*	137-13	1	-
79.	**yılqı qaralıġ**	Tü.	Sürü sahibi.	*Anda hēç kimerse yoq meger bir qaç ʿArab bar* ***yılqı qaralıġ****.*	130-1	1	-
80.	**zindān saqlaġuçı**	Fars.+Tü.	Koruma görevlisi.	*Bu* ***zindān saqlaġuçı*** *şeyḫ tenāvul qılmaġanını ol żaʿīfaġa aydı erse, bu żaʿīfa qaḍġurdı.*	297-5	3	-

2.5.8. Tarım, Bahçecilik

Maddi kültür başlığının sekizinci alt başlığı olan "tarım, bahçecilik" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 5 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 4'ü Farsça, 1'i ise Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 17 sıklık derecesiyle *būstān* 'bahçe' sözcüğü, en az geçen

ise 3 sıklık derecesiyle *baqça* ‘bahçe’ sözcüğüdür. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen ‘bahçe’ anlamındaki *bāġiça* sözcüğünün ise *baqça* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “tarım, bahçecilik” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.38 : Tarım, Bahçecilik Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**bāġ**	Fars.	Bağ, bahçe.	*Bir qaz keldi, ol bāġiça içinde qondı. Ol **bāġ** içinde yöriyür erdi, taqı çıqġu yerni ṭalab qılur erdi, taqı bulmaz erdi.*	245-9	13	-
2.	**bāġiça**	Fars.	Küçük bahçe.	*Ḫāṭırım andaġ tiler kim bu kün ṣaḥrāqa çıqsaq taqı bir **bāġiça** içinde olturup teferrüc ve tenezzüh qılsaq, tėdi erse, derhāl āmādalıq qıldılar taqı çıqtılar taqı bir bāġiçada olturdılar taqı türlüg ṭaʿāmlar mēveler birle tenaʿum qıldılar.*	310-6	7	baqça
3.	**baqça**	Fars.	(<bāġçe) Bahçe.	*Yā Resūlallāh, bizlerde qonsaŋgız bolġay-mu? **Baqçalarımız,** yerlerimiz kėŋ turur tėdiler…*	24-4	3	bāġiça
4.	**būstān**	Fars.	Bahçe.	*Ol kāfir bolġan miŋ altun çıqardı taqı bir maʿmūr **būstān** satġın aldı taqı miŋ altun ḫarc qıldı bir körklüg qız aldı…*	424-9	17	-
5.	**ekin**	Tü.	Ekin.	*Yolda kişiniŋ **ekinidin** yā taqı bāġıdın neerse yemesün, tėp ṣaḥrāqa çıqarur erdi.*	295-16	9	-

2.5.9. İnşaat

Maddi kültür başlığının dokuzuncu alt başlığı olan “inşaat” başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 28 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 17’si Türkçe, 9’u Arapça, 2’si ise Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 29 sıklık derecesiyle *sarāy* ‘saray’ sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *binā* ‘bina, inşa, yapı’, *eşik* ‘kapı, eşik’, *kiriş* (II) ‘kiriş’, *köprüg* ‘köprü’, *münāra* ‘fener kulesi’, *qalʿa* ‘kale’, *tirek* ‘direk’, *yıquq* ‘yıkık’ sözcükleridir. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen ‘köşe’ anlamındaki *seŋg(i)r* sözcüğünün *seŋgir, ‘kenar, kıyı,* ‘köşe’ anlamındaki *qıraŋg* sözcüğünün ise *qırıġ* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “inşaat” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 2.39 : İnşaat Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ağırlıq**	Tü.	Hezen, damların üzerine döşenen büyük ağaç, kiriş.	*Baqar, bu ėwnüŋ **ağırlıqı** sınıp turur.*	432-16	2	-
2.	**berk**	Tü.	Sağlam, muhkem.	*Yā Resūlallāh, ḥiṣārları **berk** ḥiṣār turur.*	138-13	2	-

Tablo 2.39 (Devamı) : İnşaat Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
3.	**binā**	Ar.	Bina, inşa, yapı.	*Kaʿbening bināsı nedin erdi taqı kim **binā** qıldı taqı Kaʿbeke qaṣd qılġannı Ḥaq tvt neteg helāk qıldı cümlesini avvalqı bābnung altınç faṣlıda beyān qılındı.*	273-12	1	-
4.	**eşik**	Tü.	Kapı, eşik.	*Bular qapuġda, **eşikde** tavaqquf qıldılar ġażabları birle.*	110-9	1	-
5.	**ḥavż**	Ar.	Havuz.	*Taqı bu **ḥavżnung** uluġluqı bir aylıq yerke tegi turur.*	62-7	3	-
6.	**ḥiṣār**	Ar.	Hisar, kale.	*Qalqannı üzengīzde tutung taqı **ḥiṣār** qapuġınga baralıng!*	139-15	15	-
7.	ʿ**imārat**	Ar.	Yapı, bina.	*İngen maṣlaḥat turur, andaġ qılġıl! tėp icāzat bėrdi erse, bu Ebrehe taqı üküş māl ḫarc qılıp bir uluġ ʿ**imārat** qılıp anga Qulays at bėrdi.*	41-11	2	-
8.	**kiriş (II)**	Tü.	Kiriş.	*Ey yārānlarım, eger namāz qılsangız, ançaqa tegi kim ya mengizlig bolsangız taqı rūza tutsangız, ançaqa tegi kim **kiriş** mengizliġ bolsangız, hēç qabūl bolmaġay, meger perhīz birle bolsangız, andın song qabūl bolġay, tėdi.*	295-5	1	-
9.	**köprüg**	Tü.	Köprü.	*Ol bay ayġay kim: Yā Rebbī, sen manga māl ve niʿmet rūzī qıldıng erse, men taqı ol mālnıng zekātını bėrdim, ḥec ve ʿumra qıldım taqı sening riżang üçün mescid binā qıldım, **köprüg** binā qıldım miskīnlerke tullarġa, ögsüzlerke inʿām ve iḥsān qıldım…*	407-9	1	-
10.	**küngüre**	Fars.	Kubbenin tepesi, en yüksek yeri.	*Taqı uçtmaḥ içinde bir **küngüre** bar, andaġ ṣāfī yaruq turur kim taşındın içi körnür taqı içindin taşı körnür.*	314-7	7	-
11.	**münāra**	Ar.	Fenere kulesi.	*Bir daryā qırıġında baqar, bir ṣavmaʿa bar; ṣavmaʾa üzesinde **münāra** bar, ol münāra üzesinde yıġaçdın ėw bar, anıng içinde bir zāhid bar, tersālarnıng zāhidi.*	148-12	4	-
12.	**öçek (II)**	Tü.	Dam, çatı.	*Ėmdi ol vaqt yawudı, tėdi taqı turdı taqı ābdest qıldı, mescid **öçekinge** mindi taqı ezān oqıdı.*	153-8	7	-
13.	**öre**	Tü.	Direk, sütun.	*Qaçan kim ol minberke siz mindingiz erse, mübārek arqangızını tayaġan **öre** fırāqıngızġa ṭāqat tuta bilmedin ingreyü başladı.*	90-16	2	-
14.	**qaçu**	Tü.	Baraj, set, bent.	*Taqı ėlining qaçusı bar erdi, ol **qaçu** taqı buzuldı.*	82-5	2	-

Tablo 2.39 (Devamı) : İnşaat Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
15.	**qalʿa**	Ar.	Kale.	*Ḫaybar cuhūdları **qalʿanıng** qapuġını bağladılar taqı ḥiṣar üzesinge münüp oq ata başladılar.*	138-8	1	-
16.	**qırang**	Tü.	Kenar, kıyı, köşe.	*Körer-men, ėkki **qırangında** yinçüdin qubbalar bar, taqı yāqūtdın qubbalar bar, taqı zeberceddin qubbalar bar.*	62-5	2	qırıġ
17.	**qırıġ**	Tü.	Kenar, kıyı, yan.	*Andın song Peyġāmbar ʿas Mekke **qırıġınga** keldi erse, andın song ḫabar bildiler.*	49-2	12	qırang
18.	**qubba**	Ar.	Kubbe.	*Ol būstān ortasında bir **qubba** belgürdi, ol qubba içinde töşekler bėlgürdi.*	217-17	5	-
19.	**saqf**	Ar.	Tavan, çatı, dam.	*Taqı ėwnüng **saqfınġa** naẓar qıldı.*	432-16	3	-
20.	**saqsıq**	Tü.	Kesek, tuğla.	*Bolmasa, **saqsıq** birle ança qaşıdı kim tenleri teşildi taqı qaparçuqlar bolup etleri çüridi taqı on ming qurt teninde peydā boldı erse, bu İblīs şeher ḫalqınġa aydı kim: Bu Ayyūbqa yaman ʿillet ẓāhir boldı.*	331-1	3	-
21.	**sarāy**	Fars.	Saray.	*Bu **sarāy** qapuġında bir kimerse olturup turur.*	64-6	29	-
22.	**seng(i)r**	Tü.	Köşe.	*Bir sengride Abū Bekr raẓhu bolġay, taqı bir **sengride** ʿÖmer raẓhu bolġay, taqı bir sengride ʿOṯmān raẓhu bolġay, taqı bir sengride ʿAlī raẓhu bolġay.*	63-12	3	sengir
23.	**sengir**	Tü.	Köşe.	*Bu taşnı Kaʿbe sengirinde qoḍġıl kim bu taş ḥürmetlig taş turur, munung içinde ʿahdnāma bar turur tėp aydı erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas taqı Cebreʾil ayġanı tėg **sengirde** qoydı.*	38-14	2	seng(i)r
24.	**tam**	Tü.	Duvar.	*Hēç ol **tam** qatınġa yawuq kelü bilmez erdiler.*	218-3	10	-
25.	**ṭāq**	Ar.	Kubbe, künbet.	*Kesrīning sarāyı ileginde bir uluġ **ṭāq** bar erdi.*	82-3	3	-
26.	**tirek**	Tü.	Direk.	*Abū'l-Ḥasan-i Nūrī raḥmhi ol kemike kirdi taqı ol kemining **tirekini** aldı taqı bu küplerning mecmūʿını sındurdı taqı helāk qıldı, meger bir küpni qoydı.*	307-6	1	-
27.	**yıquq**	Tü.	Yıkık.	*Yā Resūlallāhi, bu ėwnüng **yıquqlarını** anam birle işlāḥ qılu turur-miz, tėdim erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿAbdullāh, uluġraq taqı ėwekrek iş bar erken, mundaġ işler birle nişe meşġūl bolur-sen? tėp aydı.*	436-12	1	-
28.	**yol başı**	Tü.	Yol başı.	*Qaçan kim qonuq ḥāẓir bolmasa ḫādimları çıqar erdiler **yol başlarını** saqlayur erdiler taqı qonuqlarnı, miskīnlerni ḥāṣil qılıp keltürür erdiler.*	211-16	2	-

2.5.10. Dilbilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyat

Maddi kültür başlığının onuncu alt başlığı olan "dilbilgisi, yazma sanatı, edebiyat" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 25 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 21'i Arapça, 3'ü Türkçe, 1'i ise Arapça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 132 sıklık derecesiyle *maʿnī* 'anlam' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *avvalqı bāb* 'önceki bölüm', *ḥavāşī* 'derkenarlar, haşiyeler', *ʿibārat* 'ibare', *kelime-i ṭayyibe* 'güzel söz', *kitāb sözleri* 'kitaptaki bilgiler', *kitābat* 'yazılma', *luġat* 'sözlük', *meʿānī* 'anlamlar, manalar', *muṣannif* 'müellif, yazar', *şerḥ* 'şerh' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'çizgi, yazı, ferman' anlamındaki *ḫaṭ* sözcüğünün ise *ḫaṭṭ* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "dilbilgisi, yazma sanatı, edebiyat" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.40 : Dilbilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyat Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**avvalqı bāb**	Ar.+Ar.	Önceki bölüm.	***AVVALQI BĀB***	3-2	1	-
2.	**bāb**	Ar.	Bölüm, ana bölüm, ana başlık.	*Yana bu ḥadīşlerke münāsib hikāyatlar Peyġāmbar ʿas aḥvālidin taqı ḫulafā-i rāşidīn efʿālidin taqı ʿulemā ve meşāyiḫ aqvālidin żam qılduq taqı bu kitābnı tört **bāb** üze qılduq…*	2-11	6	-
3.	**bitig**	Tü.	Mektup, ferman.	*Muḥammed aydı: Qatın͡gda **bitig** bar mu? tėdi erse: Bitigim yoq, tėdi.*	133-12	57	-
4.	**bitiglig**	Tü.	Yazılı.	*Süryānī tili birle **bitiglig** erdi.*	150-14	6	-
5.	**faşl**	Ar.	Fasıl, alt bölüm.	*Yana tegme bir **faşl** avvalında, kim Peyġāmbar ʿas'dın ḥadīş rivāyat qıldı, bu kitāb atı aytılmış turur.*	444-3	41	-
6.	**ḫaqqım**	Ar.	İlgili olarak, üzerine.	*Men muʿayyen bildim kim Peyġāmbar ʿas ol sözni menim **ḫaqqımġa** aymış men taqı yalġan aymadım, Peyġāmbar ʿas taqı yalġan aymadı.*	131-5	22	-
7.	**ḫaṭ**	Ar.	Çizgi, yazı, ferman.	*Ol **ḫaṭ** üçün neerse bėrseler, alur-men, tėdi…*	246-5	10	ḫaṭṭ
8.	**ḥavāşī**	Ar.	Derkenarlar, haşiyeler.	*Taqı Payġāmbar ʿas ravżasınġa kigürdiler taqı Abū Bekrnin͡g kindiki tuşında ʿÖmerni͡ng başı boldı, neteg kim **ḥavāşīda** bitiglig turur.*	122-13	1	-
9.	**ḥikāyet**	Ar.	Hikâye.	*Yana İmām bu söznün͡g son͡gında bu **ḥikāyetni** keltürmiş…*	233-6	6	-
10.	**ʿibārat**	Ar.	İbare.	*Ol **ʿibāratlar** kim mecmaʿlarda aytur erdük, cümlesi helāk boldı, neerse anlardın bizke ḥāşil bolmadı.*	321-1	1	-
11.	**kelime**	Ar.	Kelime, söz.	*ʿArab ʿādatı ol turur bir neerseni yigrense, sewmese, uf **kelimesin** aytur.*	285-2	4	-

Tablo 2.40 (Devamı) : Dilbilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyat Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
12.	**kelime-i ṭayyibe**	Ar.	Güzel söz.	*...ol ḥālda tilimizni **kelime-i ṭayyibe** birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde vaḥşatdın bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve reyḥān ve ġufrān birle bizlerni müşerref qılġıl...*	443-9	1	-
13.	**kitāb**	Ar.	Kitap.	*Mecmūʿı keltürmedük **kitāb** muṭavvel bolmasun tėp.*	36-2	77	-
14.	**kitāb sözleri**	Ar.+Tü.	Kitaptaki bilgiler.	*Ümīd ol turur kim bu kitābnı oqıġanlar bolġay kim bu **kitāb sözleri** birle ʿamel qılġaylar taqı bu kitāb anlarqa Ḥaq teʿālānıng uştmaḫlarınġa yolçı bolġay ol ʿamel qılġanlar berekātında bolġay kim Ḥaq teʿālā bu kitabnı cemʿ qılġan ʿāṣī ve cāfī qulını yarlıqaġay.*	2-17	1	-
15.	**kitābat**	Ar.	Yazılma.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıng altınç küninde erdi kim **kitābatı** quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-16	1	-
16.	**luġat**	Ar.	Sözlük.	*Ol dervīşke iltifāt qılmadı erse, ol dervīş keldi taqı bu melikning ʿinānını tuttı (**luġatda** ʿArabça tizginge ʿinān tėyürler).*	440-12	1	-
17.	**maʿnī**	Ar.	Anlam.	***Maʿnīsi** ol bolur kim: Qaçan kim borġu ürülse, qıyāmat bolsa āvṣ ol kün men falān oġlı men, tėp küwenmek yoq.*	177-3	132	-
18.	**meʿānī**	Ar.	Anlamlar, manalar.	*Eger özinge satġaşmasa erdim, aḥādīṣ **meʿānīsidin** taqı Qurʾānnıng ḥaqāyıqıdın maḥrūm bolġay erdim, tėp aydı.*	202-4	1	-
19.	**meṣel**	Ar.	Hikâye, kıssa.	*Ey yārānlarım, bu Abū Bekrning taqı ʿÖmerning **meṣeli** nege oḫşayur, bilür-mü-siz?*	115-9	3	-
20.	**muṣannif**	Ar.	Müellif, yazar.	*Taqı bu kitābnıng **muṣannifi** meẕkūr yekşenbe kün dāru'l-fenādın dāru'l-beqāġa riḥlat qıldı.*	443-16	1	-
21.	**qıṣṣa**	Ar.	Kıssa, hikâye.	*Bu sūranı, Zekeriyyā peyġāmbar **qıṣṣası** taqı Meryem qıṣṣasını tamām oqıdı erdi.*	79-9	15	-
22.	**ruqʿa**	Ar.	Üzerine yazı yazılan kağıt, deri parçası.	*Men aydım: Oqıyur-men, tėdim erse, ol **ruqʿanı** manga bėrdi.*	323-1	2	-

Tablo 2.40 (Devamı) : Dilbilgisi, Yazma Sanatı, Edebiyat Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
23.	**şerḥ**	Ar.	Şerh.	*Yana ol kelimāt-i ʿulamā ve meşāyiḫ bolġay yā taqı anlarnıng ḥikāyatı bolġay anlarnıng cümlesi Şeyḫ İmām Abū Ṭālib-i Mekkī raḥmhi özining Qūtu'l-qulūb atlıġ kitābıdın naql qıldı taqı İmām Zeynü'l-aʾimmati'l-Firdevsī raḥmhi özining Muctalā atlıġ kitābıdın naql qıldı hem yana bu Muctalā* ***şerḥidin*** *naql qıldı.*	444-7	1	-
24.	**tefsīr**	Ar.	Tefsir.	***Tefsīr*** *ėḍileri andaġ aymışlar kim: Benū İsrāʾīl içinde ėkki qarındaş bar erdi.*	424-6	3	-
25.	**til**	Tü.	Lisan.	*Qaçan kim bu ėkegü nezr qıldılar erse, bularnıng ḥıdmatkār bar erdi, Fużża atlıġ qaravaş erdi; Fużża ʿArab* ***tilinçe*** *kümüş tėmek bolur.*	140-10	7	-

2.5.11. Bilim, Teknik

Maddi kültür başlığının on birinci alt başlığı olan "bilim, teknik" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 2 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerin tamamı Arapça kökenlidir. Tespiti yapılmış olan *mürebbaʿ* 'kare', *müşahide* 'müşahede, gözlem' sözcüklerinin sıklık derecesi 1'dir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "bilim, teknik" başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. Eserde geçen "bilim, teknik" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.41 : Bilim, Teknik Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**mürebbaʿ**	Ar.	Kare.	*Baqar-men,* ***mürebbaʿ*** *sarāy turur, uzını taqı on üç yıġaç turur, ėni taqı on üç yıġaç turur.*	64-9	1	-
2.	**müşāhide**	Ar.	Müşahede, gözlem.	*Yā Muḥammed, dōstnıng sarāyınġa* ***müşāhide*** *taqı teferrüc qıldıng, ėmdi Ḥaq teʿālā duşmanlarınıng sarāylarınġa taqı naẓar qılġıl!*	66-3	1	-

2.5.12. Güzel Sanatlar

Maddi kültür başlığının on ikinci alt başlığı olan "güzel sanatlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 1 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen sözcük Farsça kökenlidir. Sözcük, 8 sıklık derecesiyle "güzel sanatlar" başlığı altında en sık geçen tek sözcüktür. Bunun yan sıra eserde geçen iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "güzel sanatlar" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.42 : Güzel Sanatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**çeng**	Fars.	Çeng, kanuna benzer dik tutularak çalınan bir saz.	*Menim **qatımda** çengim yoq.*	311-10	8	-

2.5.13. Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar

Maddi kültür başlığının on üçüncü alt başlığı olan "toplum ilişkileri, sporlar, oyunlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 76 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 44'ü Arapça, 16'sı Türkçe, 10'u Farsça, 4'ü Arapça + Türkçe, 1'i Farsça + Arapça, 1'i ise Farsça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 282 sıklık derecesiyle *qul* 'kul' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ʿaşāyir* 'kabileler', *ʿavāmu'n-nās* 'insanlar, halk', *ʿayādat* 'hasta ziyareti', *beyʿet* 'tabi olma', *dehqān* 'köy ağası', *etbāʿ* 'birinin sözüne uyanlar, tabi olanlar', *ġılmān* 'köle, esir', *ḫaşam* 'tebâadan olan, maiyet halkı', *ḫayl* 'zümre, takım', *ḫocalıq* 'efendilik', *istiʿānat* 'yardım', *mālik* 'sahip', *māllıġ* 'malı olan, mal sahibi', *Medīne ehli* 'medineli', *Mekke ehli* 'mekkeli', *muʿāşirat* 'birlikte yaşayıp iyi geçinme', *muḥtesibluq* 'inzibat ve belediye işlerine bakma', *muḥtesiblük* 'inzibat ve belediye işlerine bakma', *Naḥrān ehli* 'nahranlı', *naṣīb* 'nasip, kısmet' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 26 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'cenaze' anlamındaki *cenāza* sözcüğünün *cināze*, 'sahip' anlamındaki *ėḍe* sözcüğünün *iḍi*, 'inzibat ve belediye işlerine bakma' anlamındaki *muḥtesibluq* sözcüğünün *muḥtesiblük*, 'cariye, kadın köle' anlamındaki *qarabaş* sözcüğünün *qaravaş*, 'komşu' anlamındaki *qon͡gşı* sözcüğünün *qonşı*, 'dost, arkadaş, ahbap' anlamındaki *yār* sözcüğünün ise *yārān* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "toplum ilişkileri, sporlar, oyunlar" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.43 : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿādat**	Ar.	Âdet, töre, alışkanlık, huy.	*Anın͡g üçün kim ḫalq arasında **ʿādat** bu turur: Kim kim bir neerseni ḥāṣil qılmaqġa umīḍ tutar bolsa, elbette ṭalab qılur…*	427-1	28	-
2.	**ʿaşāyir**	Ar.	Kabileler.	*…taqı analarımızını taqı ūstādlarımızını taqı cümle aqribā ve **ʿaşāyirlarımızını** sen yarlıqaġıl taqı kerem-i bēġāyatın͡g birle cümle ümmet-i Muḥammedni ṣadr-i cinānda sen orun bėrgil…*	443-12	1	-
3.	**ʿavāmu'n-nās**	Ar.	İnsanlar, halk.	*…sening͡ riżāng͡ üçün ol ʿilmüng͡ni ḫalāyıqġa neşr qıldım (yaʿnī ḫalāyıqlarġa yaydım) ṭālib ʿālimlarġa ögrettim taqı **ʿavāmu'n-nāsqa** müşkillerini ḥal qıldım, fitvāke cevāb bitidim, minberke minip vaʿẓ ve naṣīhat qıldım…*	407-1	1	-

Tablo 2.43 (Devamı) : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
4.	**aw**	Tü.	Av.	*Bir kün bu pādşāh vezīrleri birle **awqa** çıqtılar.*	429-10	3	-
5.	**ʿayādat**	Ar.	Hasta ziyareti.	*Bu ėlning ʿālimi taqı uluġı taqı qāżīsi kim, atı Muḥammed ibnü Muqātili'r-Rāzī turur, ol ʿazīz sökel turur, anıng **ʿayādatınġa** barur-men, siz taqı barġay-mu-siz?*	235-6	1	-
6.	**āzād**	Fars.	Hür, serbest, kölelikten azad edilmiş (kişi).	*Velīkin men qul ermez-men, **āzād** turur-men, hem taqı peyġāmbarzāda turur-men.*	361-9	7	-
7.	**bėglik**	Tü.	Beylik, valilik.	*Taqı Abū Bekr raẓhu oġlı Muḥammedni Mışırġa **bėglik** üçün ıḍa bėrmiş erdi.*	151-8	11	-
8.	**bende**	Fars.	Bende, kul, köle.	*Bu ḫalīfanıng uruġındın bir kimerse çıqarġaymen kim cümle maḥlūqātdın ol ʿazīzrek bolġay menim ḥażratımda taqı üküş enbiyālar, taqı evliyālar taqı ṣāliḥler taqı abdāllar taqı ʿazīz qullar, eḍgü **bendeler** çıqarġaymen, tėp aydı.*	277-8	2	-
9.	**beyʿet**	Ar.	Tabi olma.	*Ḥüseyinni beyʿetke ündegil! Eger **beyʿet** bėrmese öltürgil!*	184-2	1	-
10.	**camāʿat**	Ar.	Cemaat, ibadet için bir yerde toplanmış kalabalık, grup, bölük.	*Eger ḫalāyıq aysalar erdi kim: Camāʿat ṣavābıdın maḥrūm bolur-sen, tėp, özi aytur erdi kim: **Camāʿat** birle namāz qılmaq sünnet turur taqı ḥalāl istemek farīżā turur.*	296-3	20	-
11.	**camāʿat ḫalqı**	Ar.+Ar.	Cemaat içindeki kişiler.	***Camāʿat ḫalqı** özindin derḫōst qıldılar kim: Yā şeyḫ, imām ḥāżir bolmadı, kerek kim bizke imāmatlıq qılsangız, tėdiler erse, şeyḫ aydı: Men imāmluq qılmaqġa ṣāliḥ ermes-men, tėdi erse, üküş derḫōst qıldılar.*	249-6	2	-
12.	**cāriya**	Ar.	Cariye, hizmetçi kız.	*Yana uçtmaḥqa teferrüc qılu yüriyür erken bir ġāyat körklüg köşk kördüm, qapuġında bir **cāriya** turur.*	65-4	41	-
13.	**cemʿ**	Ar.	Topluluk.	*ʿAbdullāh ibnü'l-Mübārek raḥmhi bir kün Abū Ḥanīfeni üküş medḥ qıldı erse, bu **cemʿ** içinde bir kimerse aydı: Yā ʿAbdullāh, Abū Ḥanīfeke ingen ziyāda medḥ qılur-siz.*	191-4	2	-
14.	**cenāza**	Ar.	Cenaze.	*Bu ḫalāyıqlar cümle yıġılışıp Ādam peyġāmbar ʿas'nung **cenāzasınġa** namāz qılmaq tileyürler.*	205-16	3	cināze

Tablo 2.43 (Devamı) : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
15.	**cināza**	Ar.	Cenaze.	*İleylerinde **cināza** qoyulmış mengizlig.*	437-11	4	cenāze
16.	**dehqān**	Fars.	Köy ağası.	*ʿAraṣāt ḫalqı birle ḥisāb qılmazdın oza bėgler, ẓālimlar tamuġqa barġaylar taqı ʿArablar ḫuṣūmat birle tamuġqa barġaylar taqı **dehqānlar** mütekebbirlik birle tamuġqa barġaylar taqı rūstāyīlar cehl* birle tamuġqa barġaylar, tėp aydı.*	419-14	1	-
17.	**dōst**	Fars.	Dost.	*Qaçan kim yatsıġ bolsa, bir **dōst** kendü maḥbūbı birle ḫalvat qılsalar, anlar menim ḥażratımda tikilürler taqı ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġūl bolurlar yüzlerini yėrke qoyarlar.*	318-17	33	-
18.	**ėḍe**	Tü.	Sahip.	*Andın song Abū Ḥanīfe raḥmhi ol yarmaq **ėḍesinge** aydı kim: Ėmdi barġıl, taqı ol kişidin yarmaqıngnı tilegil taqı bėrmese, men sėni qāżīqa ėletür-men taqı sanga ant bėrür-men, tėp ayġıl.*	195-12	3	iḍi
19.	**ėḍi**	Tü.	Sahip, iye.	*Ādam oġlınġa mundın uluġ ziyān bolmaġay kim **ėḍisi** birle ʿahd qılsa taqı ol ʿahdnı buzsa.*	350-7	8	ėḍe
20.	**ėllig**	Tü.	Memleketli.	*Ey abuşqa, sen kim bolur-sen? tėdiler erse, İblīs ʿal aydı: Men şayḫ Necdī men, Necd **ėllig** abuşqa men.*	19-3	3	-
21.	**emānat**	Ar.	Emanet.	*ʿAbdullāh ibnü ʿĀmir aydı: Ey Umm-i Ubeyhā, ol emānat kim sening qatıngda qoydum erdi ol **emānatnı** manga teslīm qılġıl!*	182-3	10	-
22.	**etbāʿ**	Ar.	Birinin sözüne uyanlar, tabi olanlar.	*Sening mütekebbirliking ʿalāmatı ol turur kim öz sarāyıng içinde mescid qılıp turur-sen taqı imām taqı muʾazzin qoyup turur-sen, öz **etbāʿlarıng** birle anda namāz qılur-sen maḥalla ḫalqı ol mescidke kirmez, anda namāz qılmazlar.*	377-14	1	-
23.	**ġarīb**	Ar.	Yabancı, gurbette olan.	*Sufrasını āmāda qılıp turur erdi; kim kim kelür bolsa, **ġarīb** ve şehrīdin, āzād ve bendedin, żaʿīf ve qavīdin, erkek ve tişidin qamuġınġa sufra qoyar erdi.*	328-12	7	-

Tablo 2.43 (Devamı) : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
24.	**ġarībluq**	Ar.+Tü.	Gurbet, kendi memleketinin dışında bulunma.	*Mekkedin kelgenlerni aġırlang͡, yerini yurtını qoyup bizing͡ ṣoḥbatımızda bolmaq üçün **ġarībluqnı** iḫtiyār qılıp keldiler.*	27-3	3	-
25.	**ġılmān**	Ar.	Köle, esir.	*Bār Ḥuḍāyā, kerek kim mang͡a uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı **ġılmānlar** taqı vildānlar rūzī qılsang͡, tėdi.*	424-16	1	-
26.	**ġurbat**	Ar.	Gurbet, yad el.	*Yā Resūlallāh, muhācirlar öz vaṭanlarını terk qılıp oġul qızlarıdın ḫatunlarıdın aḍrılıp sizing͡ camālıngızqa muştāq bolup **ġurbat** iḫtiyār qılıp keldiler.*	256-10	2	-
27.	**ḫalāyıq**	Ar.	Halk, ahali, insanlar, yaratılmışlar.	*Bu **ḫalāyıq** içinde bir kimerse çaqırur.*	136-11	231	-
28.	**ḫalq**	Ar.	Halk.	*Muḥammed qarġışı **ḫalqqa** elbette tegmedin qalmas.*	14-17	96	-
29.	**ḫaşm**	Ar.	Hasım, düşman.	*Rişvet almaz-men velīkin ėkki **ḫaşm** arasında ḥükm qaṭʿ qılsam, aralarında bir ḫaṭ bitiyür-men kim bukündin song͡ biri biringīzke daʿvāng͡ız taqı ḫuṣūmatıng͡ız bolmasun, tėp.*	246-4	2	-
30.	**ḫaşam**	Ar.	Tebâadan olan, maiyet halkı.	*Süleymān peyġāmbar ʿas bir kün taḫtı birle havā üzre uçup barurda Benū İsrāʾīl ʿābidleridin bir ʿābid kördi kim Süleymān peyġāmbar ʿas ḫaylı, **ḫaşamı** birle ādemīleri, perīleri birle bu uluġ aẓamatı birle havā üze uçup quş meng͡izlig barur erdi.*	392-1	1	-
31.	**havādār**	Fars.	Dost.	*Cümle ḫalāyıq qaḍġurdılar, peyġāmbarzāda Ḥüseyin raẓhu bar erken, anıng͡ tėg ḫamr içgüçi, itler birle, bėçinler birle oynaġuçı neteg ḫalīfa bolġay, tėp Ḥüseyinge Kevfe uluġları ʿAlī'bnü Abī Ṭālibning͡ muḥibları, ḫānadānnıng͡ **havādārları** yüz ellig yigit* ıḍa bėrdiler erse, Ḥüseyin taqı Mekkedin Kevfeġa bardı.*	183-17	2	-
32.	**ḫayl**	Ar.	Zümre, takım.	*Süleymān peyġāmbar ʿas bir kün taḫtı birle havā üzre uçup barurda Benū İsrāʾīl ʿābidleridin bir ʿābid kördi kim Süleymān peyġāmbar ʿas **ḫaylı**, ḫaşamı birle ādemīleri, perīleri birle bu uluġ aẓamatı birle havā üze uçup quş meng͡izlig barur erdi.*	392-1	1	-

Tablo 2.43 (Devamı) : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
33.	**ḫıdmat**	Ar.	Huzur, yan, kat.	*Taqı bildiŋgiz kim Abū Bekr raẕhu taqı cümle mālını Peyġāmbar ʿas* ***ḫıdmatınġa*** *keltürdi taqı dervīşlerke bėrdi.,*	108-17	64	-
34.	**ḫōca**	Fars.	Sahip, efendi, eşraf.	*Ey* ***ḫōca****, siz Abū Ḥanīfeniŋ şāgirdi erür-mü-siz?*	190-12	56	-
35.	**ḫocalıq**	Fars.+Tü.	Efendilik.	*Andaġ erse, ėy ḫōca, sen maŋga* ***ḫocalıqġa*** *yaramaz-sen.*	322-3	1	-
36.	**ʿīd**	Ar.	Bayram.	*Qaçan kim İsmāʿīl bu kelimeni aydı erse, İbrāhīm peyġāmbar taqı aydı: Allāhu akbar va lillāhi'lḥamd. Bu tekbīr aymaq sünnet boldı qurbān* ***ʿīdinde****.*	216-5	2	-
37.	**istiʿānat**	Ar.	Yardım.	*Hemīşe ṣaḥāba kāfirlarnıŋ ġalabasını èştip Taŋrı teʿālāqa taẕarruʿ u zārīlıq birle* ***istiʿānat*** *ve meskenetlik birle çıqar erdiler.*	71-2	1	-
38.	**maḥbūb**	Ar.	Sevgili.	*Taqı Taŋrı teʿālānıŋ* ***maḥbūbını*** *sewmek Taŋrı teʿālānı sewmek bolur.*	427-14	4	-
39.	**mālik**	Ar.	Sahip.	*Anıŋ* ***māliki****, erkligi bar, ol bilür.*	42-11	1	-
40.	**māllıġ**	Ar.+Tü.	Malı olan, mal sahibi.	*Üküş* ***māllıġ*** *erdi taqı bir qızı bar erdi.*	339-8	1	-
41.	**Medīne ehli**	Ar.	Medineli.	*...ol bolur kim Medīne şehri* ***Medīne ehlinge*** *cümle şeherlerdin yėgrek turur eger bilseler, tėdi…*	208-3	1	-
42.	**Mekke ehli**	Ar.	Mekkeli.	*Yā Resūlallāh, Ḥāṭib bitig bėrdi bir ḫatunġa* ***Mekke ehlinge*** *ḫabar életsün tėp.*	48-10	1	-
43.	**muʿāşirat**	Ar.	Birlikte yaşayıp iyi geçinme.	*Ey ʿayālım bu küḍegü ʿOsmānnıŋ* ***muʿāşiratı*** *taqı tirigliki siziŋ birle neteg turur?*	125-6	1	-
44.	**muhācir**	Ar.	Muhacir, Peygamberle birlikte veya sonradan Mekke'den Medine'ye göç eden.	*Peyġāmbar ʿas ʿalemni* ***muhācirlarnıŋ*** *birike bėrdi.*	138-10	19	-
45.	**muhācirīn**	Ar.	Muhacirler.	*Enṣār ve* ***muhācirīn*** *cümlesi yıġıldılar [taqı] yıġlaştılar.*	104-6	2	-
46.	**muḥtesibluq**	Ar.+Tü.	İnzibat ve belediye işlerine bakma.	*Seni* ***muḥtesibluqqa*** *kim qoydı?*	307-10	1	muḥtesiblük
47.	**muḥtesiblük**	Ar.+Tü.	İnzibat ve belediye işlerine bakma.	*Ol Taŋrı kim sėni ḫalīfa qıldı, mėni* ***muḥtesiblükke*** *ol qoydı, tėdi.*	307-11	1	muḥtesibluq
48.	**musāfir**	Ar.	Misafir.	*Anıŋ sufrasında fuqarā ve mesākīn taqı* ***musāfirler*** *āsāyiş qılur erdiler.*	251-9	5	-

Tablo 2.43 (Devamı) : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
49.	**Naḥrān ehli**	Ar.	Nahranlı.	*...**Naḥrān ehlinge** ot ıḍġay erdi, cümle tersālarnı helāk qılġay erdi...*	144-17	1	-
50.	**naṣīb**	Ar.	Nasip, kısmet.	*Yā ʿĀyişe, bularnı qısmat qılġıl, toquz hücreke taqı munlardın tėgme biringe **naṣib** ıḍa bėrgil!*	126-6	1	-
51.	**ortaqlıq**	Tü.	Ortaklık.	*Men **ortaqlarnıng** ortaqlıqındın mungsuz pādşāh turur-men.*	401-3	4	-
52.	**pehlevān**	Fars.	Pehlivan, yiğit.	*Yā Resūlallāh, bu kāfirlar sizni ża ʿīf körmesün, ṭavāf qılmışıngızda reml qılıng! tėdi, ya ʿnī **pehlevānlar** teg ėkki ṣaf arasında özini ḫaşmġa neteg kim quvvat körgüzü yürüsünler tėdi erse, Peyġāmbar ʿas yārānlarqa aydı: Tangrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulġa kim özini ṭavāf qılmışta çalāk körgüzse tėdi.*	47-2	1	-
53.	**qarabaş**	Tü.	Cariye, kadın köle.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḫatunı birle cimāʿ qılsa yā taqı **qarabaşı** birle cemʿ bolsa, Ḥaq teʿālā ol ėkki arasında oġul qız rūzī qılsa, eger ol oġul qız tirig bolsalar, közlering yaruqı turur…*	262-1	1	qaravaş
54.	**qaravaş**	Tü.	Cariye, kadın köle.	*Bu arada **qaravaş** perdeni ıḍa bėrdi erse, İbnü Mülcem ṣabrı qalmadı.*	151-17	25	qarabaş
55.	**qavm**	Ar.	Kavim.	*Ey Bār Ḥudāyā, **qavmum** mėni bilmezler.*	13-3	45	-
56.	**qavm**	Ar.	Cemaat, topluluk.	*Yana bir qavmnı kördüm kim tamuġqa erklig ferīşteler ol **qavmnı** süngü birle sançarlar taqı tamuġ içinge ıḍarlar.*	67-8	11	-
57.	**qoldaş**	Tü.	Arkadaş, dost.	*Yana Ḥaq teʿālādın tilegeyin kim ol kimerseni uştmaḥda menim **qoldaşım** qılsun tėp nidā qıldı.*	31-11	3	-
58.	**qongşı**	Tü.	Komşu.	*Peyġāmbar ʿas'nung mescidinge mescidning yaqın **qongşıları** birer qapuġ mescidke açıp turur erdiler.*	91-16	9	qonşı
59.	**qongşılıq**	Tü.	Komşuluk.	*Yā Yaḥyā, bizim sarāyımızdın yaḫşıraq sarāy mu buldung kim bu kėçe bizing birle meşġūl bolmadıng taqı bizim **qongşılıqımızdın** yaḫşıraq mu qonşı buldung kim bizni terk qıldıng?*	267-9	2	-
60.	**qonşı**	Tü.	Komşu.	*Barġıl bu çādırımnı ėletgil taqı **qonşımızda** Şemʿūn atlıġ Yahūdī bar, angar tutuġ qoḍġıl taqı andın tört batman arpa alġıl…*	163-7	1	qongşı

Tablo 2.43 (Devamı) : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
61.	**qonuq**	Tü.	Konuk, misafir.	*Bizke bir **qonuq** keldi, ingen mübarek qonuq, körklüg yüzlüg, süçüg sözlüg, orta boḍluġ kimerse erdi.*	22-14	14	-
62.	**qul**	Tü.	Kul.	*Bizler ʿömrümüz içinde munung teg ṣāḥib-cemāl **qul** körmişimiz yoq.*	359-3	282	-
63.	**rustāyī**	Fars.	Köylü.	*Andın song bu sökel bir **rustāyī** aḥmaq kimerseke satġaştı taqı bir oġlanqa satġaştı.*	423-16	2	-
64.	**ṣāḥib**	Ar.	Sahip.	*Sening **ṣāḥibung** munung tėg uluġ muḥāl sözleyü başladı tėdiler erse, Abū Bekr raẓhu aydı: Ne aydı?*	98-17	1	-
65.	**şeher ḫalqı**	Fars.+Ar.	Şehir halkı.	*Ḥaq tvt bir **şeher ḫalqını** helāk qıldı, maʿṣiyatları sebebidin Anlar arasında on sekkiz ming kimerse bar erdi, velīler erdiler.*	306-1	14	-
66.	**tabiʿīn**	Ar.	Sahabe görüp kendisinden hadis dinlemiş olanlar.	*Andın song ʿÖmer raẓhu tegme bir şeherde ṣaḥābalardın **tabiʿīnlerdin** kimlerni bėg qılıp turur erdi.*	127-11	7	-
67.	**ṭāyifa**	Ar.	Tayife, cemaat, topluluk, bölük, kısım.	*Yana bu **ṭāyifa** barıp duşmanqa qarşu tursun; avvalqı ṭāyifa kelsün, anlar taqı bir rekʿat namāz qırāʾatsız qılsunlar, taqı selām bėrsünler.*	40-11	8	-
68.	**töre**	Tü.	Töre, adet.	*Bizke yıllıq māl bėring taqı ol **törengiz** üze turung.*	139-9	2	-
69.	**ülfet**	Ar.	Ahbaplık, dostluk.	*Arangızda dostluq taqı ülfet yoq erdi, Ḥaq tvt arangızda **ülfet** kemişti tėdi, enṣārīlarnı üküş ögdi taqı medḥ qıldı, taqı aydı: Ey enṣārīlar, Mekke kāfirları mėni qavdılar, taqı men sizke bardım erse, siz mėni özüngüzke sıġındurunguz.*	76-12	1	-
70.	**vildān**	Ar.	Kul, köle.	*Taqı ming altun çıqardı, maʿlūllarqa taqı ʿācizlarqa, dermāndalarqa üleşti taqı aydı kim: Bār Ḥuḍāyā, kerek kim manga uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı ġılmānlar taqı **vildānlar** rūzī qılsang, tėdi.*	424-16	1	-
71.	**yaq yawuqluq**	Tü.	Arkadaşlık, ahbaplık.	*Ol peyġāmbar taqı bu kimerse arasında **yaq yawuqluq** bolgay.*	151-3	2	-
72.	**yaqīn**	Ar.	Kesin.	*Men bu kün namāzqa kelü bilmedim, manga **yaqīn** turur tėdi erse, Peyġāmbar ʿas müteḥayyir boldı.*	101-1	3	-

Tablo 2.43 (Devamı) : Toplum İlişkileri, Sporlar, Oyunlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
73.	**yār**	Fars.	Dost, arkadaş, ahbap.	*İmām Şāfiʿī aydı: Andaġ erse, barġıl, ol* ***yārıngnı*** *alıp kelgil.*	203-12	4	yārān
74.	**yārān**	Fars.	Dost.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas* ***yārānları*** *birle olturmış erdi kim ṣaḥābalarda biri peyġāmbar ʿas'qa teveccüh qılıp kelür erdi.*	374-14	139	yār
75.	**ziyārat**	Ar.	Ziyaret.	*Bizler uruşmaq üçün kelmedük, Kaʿbeke* ***ziyārat*** *üçün keldük.*	44-8	15	-
76.	**zümre**	Ar.	Zümre, sınıf, grup.	*Yā Rebbī, mėni dünyāda miskīn tirgüzgil taqı dünyādın çıqarmışıngda miskīn çıqarġıl taqı āḫiratta miskīnler* ***zümresinde*** *qoparġıl! tėdi.*	173-7	5	-

2.5.14. İletişim ve Etkileşim

Maddi kültür başlığının on dördüncü alt başlığı olan "iletişim ve etkileşim" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 53 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 39'u Arapça, 9'u Türkçe, 5'i ise Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 197 sıklık derecesiyle *söz* 'söz' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aqvāl* 'söz', *baḫş* 'konuşma', *bişārat* 'müjde, muştu', *ġavġā* 'kavga', *ḫiṭāb* 'hitap', *kelimāt* 'sözler, konuşma, sohbet', *kerekmez söz* 'beklenmedik söz', *meşveret* 'istişare, danışma, akıl alışverişi', *mulāqāt* 'görüşme', *munāẓira* 'tartışma', *muqābila* 'karşılık verme, karşılama', *nidā* 'nida, seslenme, bağırma', *nuṣrat* 'yardım', *ögdü* 'övgü', *ögüt* 'öğüt, nasihat', *örtüglüg söz* 'gizli söz, sır', *ṣavt* 'ses', *sıltaġ* 'bahane', *şikāyat* 'şikayet', *ṭarab* 'cünbüş, eğlence, şenlik' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 25 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'sır, giz' anlamındaki *sır(r)* sözcüğünün *sirr*, 'özür' anlamındaki *ʿöẕr* sözcüğünün ise *ʿöẕür* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "iletişim ve etkileşim" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.44 : İletişim ve Etkileşim Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aqvāl**	Ar.	Sözler.	*Peyġāmbar ʿas aḥvālidin taqı ḫulafā-i rāşidīn efʿālidin taqı ʿulemā ve meşāyiḫ* ***aqvālidin*** *żam qılduq taqı bu kitābnı tört bāb üze qılduq…*	2-11	1	-
2.	**baḫş**	Ar.	Konuşma.	*Peyġāmbar ʿas'nung ḫażratınġa keldiler taqı üküş* ***baḫşlar*** *qıldılar mucādile qıldılar.*	143-4	1	-
3.	**baḫşīş**	Fars.	Hediye.	*Bu bitig* ***baḫşīş*** *bitigi turur.*	421-11	4	-

Tablo 2.44 (Devamı) : İletişim ve Etkileşim Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
4.	**beyān**	Ar.	Beyan, izah, açıklama.	*Uzaq umınç tutmaq āfatınıŋ* ***beyānı*** *içinde turur.*	433-3	42	-
5.	**bişārat**	Ar.	Müjde, muştu.	*Yā Cebreʾil, bu kün dünyādın safar qılur künüm turur, āḫiratqa riḥlat qılur künüm turur. Maŋga nė* ***bişārat*** *birle keldiŋ? tėdi...*	88-16	1	-
6.	**cevāb**	Ar.	Cevap, karşılık, yanıt.	*Rāst* ***cevāb*** *sizlerke ol turur kim, men Ḥaq tvt bėrgeninge qanāʿat qıldım.*	300-13	20	-
7.	**durūḏ**	Fars.	Selam.	*Andın soŋ Peyġāmbar ʿasqa* ***durūḏlar*** *aydı, andın soŋ Abū Bekrke raẓhu ṣenālar aydı.*	105-4	8	-
8.	**eṣer**	Ar.	Nişan, belirti, iz, etki, tesir.	*Ey neḟsüm, tatġıl tamuġ otınıŋ* ***eṣerini****. Tamuġ otı mundın taqı qatıġraq turur.*	315-17	10	-
9.	**furṣat**	Ar.	Fırsat.	*Ey ḫōca, bu ḫatun sizni öltürmekke* ***furṣat*** *isteyü turur.*	383-4	4	-
10.	**ġavġā**	Ar.	Kavga.	*Ol kün rūza tuttı. Erte boldı erse, Ol Mışrīler cümle yıġılışıp* ***ġavġā*** *birle ʿOṣmān qapuġınga keldiler...*	134-13	1	-
11.	**ḫabar**	Ar.	Haber.	*Mekkeke kirip on bėş kün keçmiş erdi kim bu* ***ḫabar*** *tegdi erse, Peyġāmbar ʿas taqı cümle ṣaḥābalarqa iʿlām qıldı.*	70-11	35	-
12.	**hediyye**	Ar.	Hediye, armağan.	*Yā Reṣūlallāhi, bu* ***hediyye*** *siziŋ turur, ḫıdmatqa keltürdüm, tėdi erse, ėw içinde kişiler cümlesi yėdiler taqı toydılar.*	121-6	7	-
13.	**ḫiṭāb**	Ar.	Hitap.	*Ey yārānlarım, sizler biriŋiz tünle qopar bolsaŋız namāz qılmaqġa taqı Rebbi taqı qulı arasında bir zenbīl ṭaʿām bar yaʿnī üküş ṭaʿām tenavul qılmış bolsa, hēç ol qul munācāt ḫalāvatını taqı Rebbiniŋ* ***ḫiṭābını*** *eşitgey-mü?*	267-2	1	-
14.	**iqrār**	Ar.	İnkar etmemek, itiraf etme, gerçeği saklamayıp söyleme, tasdik, kabul.	***İqrārı*** *dürüst bolmas, tanuqluqı dürüst bolmas safarqa barmaqı, ġazāt qılmaqı, qāẓīlıq qılmaqı, imāmluq qılmaqı, bu taṣarrufları dürüst bolmas.*	284-9	3	-
15.	**kelimāt**	Ar.	Sözler, konuşma, sohbet.	*Ol* ***kelimātlar*** *kim ḫalāyıqġa qılur erdük.*	321-1	1	-
16.	**kerāmat**	Ar.	Keramet, ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz.	*Abū Bekr raẓhu'nuŋ* ***kerāmatı*** *[cümleke] maʿlūm boldı.*	104-13	5	-
17.	**kerekmez söz**	Tü.+Tü.	Beklenmedik söz.	*ʿAcab ermez kim oġluŋ tilindin* ***kerekmez sözler*** *kelmiş bolsa yā taqı kerek neerselerni menʿ qılmış bolsa, tėp aydı.*	382-8	1	-

Tablo 2.44 (Devamı) : İletişim ve Etkileşim Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
18.	**merḥabā**	Ar.	Merhaba.	*Cebreʾil ʿas burunqılarqa cevāb aymışı tėg aydı erse, ol taqı qapuġ açtı taqı manga* ***merḥabā*** *tėdi.*	54-6	4	-
19.	**meşveret**	Ar.	İstişare, danışma, akıl alışverişi.	*Sizlerni eşittim kim bir* ***meşveretleri*** *bar tėp, men taqı anlar arasında bolayın, sözlerini tinglep anglaġayın tėp keldim tėdi erse, Abū Cehlke ḫoş keldi.*	19-3	1	-
20.	**mulāqāt**	Ar.	Görüşme.	*Abdāllar birle taqı* ***mulāqātı*** *bolur erdi.*	295-7	1	-
21.	**munāẓira**	Ar.	Tartışma.	*Hēç aymadı kim üküş ʿilm ḥāṣil qılġan bolsa yā taqı* ***munāẓira*** *taqı cedel qılġan bolsa, tėmedi.*	232-17	1	-
22.	**muqābila**	Ar.	Karşılık verme, karşılama.	*Andaġ erse, men Tangrı teʿālānıng dōstınġa ḥased qılmaqım neteg lāyıq bolġay yāḫōd bu dünyā niʿmeti uçtmaḫ* ***muqābilasında*** *hēç neerse ermez, munga nė ḥased qılayın?*	420-5	1	-
23.	**naṣīḥat**	Ar.	Nasihat, öğüt.	*Erte kėçe bu ẓālimnüng ẓulmını eşitür-miz taqı hēç* ***naṣīḥatımızın*** *eşitmez, hemīşe ḫātırımız mundın mungiż bolur, tėp aydı taqı ėldin çıqtı taqı ṣaḥrālarda, tağlar üngürinde turur erdi, ot kökin yėp ṭāʿat ve ʿibādat qılur erdi.*	342-16	8	-
24.	**nidā**	Ar.	Nida, seslenme, bağırma.	*Keling, bu Ḥaq teʿālānıng ėwinge ziyārat qılıng!* ***nidā*** *qıldı erse, Ḥaq teʿālā İbrāhim ʿas nidāsını ervāḥlarqa eşit[t]ürdi.*	39-5	1	-
25.	**nişān**	Fars.	Belirti, işaret.	*Taqı qorqmaqnıng ʿalāmatı bar taqı* ***nişānı*** *bar.*	233-4	11	-
26.	**nuṣrat**	Ar.	Yardım.	*Ḥaq teʿālādın* **nuṣrat** *keldi tėdi erse, cümle muhācir ve enṣār yıġılu keldiler ingen bodalarınga ingreyü kelmiş tėg, lebbeyke lebbeyke tėp yıġılu başladılar.*	73-15	1	-
27.	**ögdü**	Tü.	Övgü.	*…icābat qılur-men sanga, yalġuz bir u bar sen, sanga ortaq yoq, icābat qılur-men sanga üküş icābat qılmaq taqı ḥaqīqatta* ***ögdü****, ḥamd u ṣenā sanga lāyıq turur…*	37-9	1	-
28.	**ögüt**	Tü.	Öğüt, nasihat.	*Men sizke eḍgülük taqı* ***ögüt*** *cihetidin aytur-men.*	281-4	1	-
29.	**örtüglüg söz**	Tü.+Tü.	Gizli söz, sır.	*Ey dervīş, manga yaqın kelgil, sanga* ***örtüglüg sözüm*** *bar, aytu bėreyin, tėdi erse, bu dervīş taqı ḫalīfaġa yaqın keldi taqı yengini aġzınġa qoydı, ol maʿnī üçün kim aġzımdaqı sarımsaq yıdıġı ḫalīfanıng burnınġa tegmesün, tėp.*	421-7	1	-

Tablo 2.44 (Devamı) : İletişim ve Etkileşim Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
30.	ʿ**özür**	Tü.	Özür.	*Yā Fāṭıma, barġıl, ol qapuġda kelgenni* ʿ***özür*** *birle qaytarġıl!*	87-14	11	ʿözr
31.	**qavl**	Ar.	Söz.	*Bu sökel bardı taqı anlar* ***qavlınga*** *iʿtimād qılmaz erken anlarnıng aḥmaqlıqını bilür erken anlar qavlı birle ʿamal qıldı erse, helāk boldı.*	424-1	6	-
32.	**rāz**	Fars.	Sır.	*Hēç bu* ***rāzıngnı*** *Yūsufqa aymışıng bar mu?*	360-5	2	-
33.	**rivāyat**	Ar.	Rivayet.	*Taqı bir* ***rivāyatda*** *aydı kim barmaqları arasından suw çıqtı tėdiler.*	44-2	5	-
34.	**ṣavt**	Ar.	Ses.	*Taqı bir qata aygıl, cümle mālımnıng yarusını sanga bėreyin, tėdi erse, ol ferīşte taqı ėkinç qata ḫōş āvāz birle, ḥazīn* ***ṣavt*** *birle Ḥaq teʿālānı yāḍ qıldı…*	212-6	1	-
34.	**şavt**	Ar.	Ses.	*Ėmdi, dünyāda manga şenā vü duʾā aytur erding ol* ***şenālarıngnı*** *taqı ol duʿālarıngnı manga aygıl, tėdi.*	228-6	13	-
35.	**şenā**	Ar.	Övgü.				
36.	**sıltaġ**	Tü.	Bahane.	*Ol kün kim Yūsuf peygāmbar ʿas qarındaşları ḥasad qılıp atalarıdın* ***sıltaġ*** *birle ṣaḥrāqa çıqıp oynaġalıng Yūsufnung köngli açılsun, tėp alıp ṣaḥrāqa çıqtılar.*	112-9	1	-
37.	**sır**	Ar.	Sır, giz.	*Diḥye taqı qayıttı, Herqul qatınga bardı taqı Herqulqa bu* ***sırnı*** *aydı erse, Herqul ingen qaḍġurdı taqı Diḥyeke aydı: Sanga maʿlūm bolsun kim ol Aḥmed ḥaq turur, velīkin īmān keltürgey erdim, eger bu Rūm ḫalqının ḫavfi bolmasa erdi.*	157-6	17	sirr
38.	**sirāyat**	Ar.	Geçme, bulaşma, yayılma.	*Nė ʿilm kim Ḥaq tvt manga rūzī qıldı, cümlesi Peygāmbar ʿas'nung ʿilmining* ***sirāyatı*** *erdi.*	202-16	2	-
39.	**söz**	Tü.	Söz.	*Bu* ***söz*** *rāstqa çıqtı.*	422-13	197	-
40.	**suʾāl**	Ar.	Sual, soru, sorgu.	*ʿÖmer aydı: Menim* ***suʾālım*** *sanga ol turur kim Uveys-i Qaranīni bilür-mü-sen?*	400-3	22	-
41.	**şuḥbat**	Ar.	Sohbet.	*Men angar üküş ḥurmetler qılur-men uluġ saḥāba tėp, Peygāmbar ʿas* ***şuḥbatında*** *üküş boldı tėp taqı ol manga hēç ḥurmet qılmaz.*	128-10	5	-
42.	**şarṭ**	Ar.	Şart, koşul.	*Helā, qabūl qıldım bu* ***şarṭ*** *birle kim qılıç birle bir qata urayın, kerek ölsün kerek ölmesün, tėdi erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	152-12	14	-

Tablo 2.44 (Devamı) : İletişim ve Etkileşim Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
43.	**şikāyat**	Ar.	Şikayet.	*Eger bu bėglerni ʿOs̱mān kėtermese, biz ʿOs̱mānnı ḫalīfalıqdın kėterür-miz, tėdiler erse, ʿAlī taqı Ṭalḥa bu kişilerni başlap emīrü'l-muʾminīna ʿOs̱mān rażhu qatınġa kirdiler taqı bularnıng **şikāyatını** aydılar erse, ʿOs̱mān rażhu bu bėglerni maʿzūl qılmaqqa raġbat qılmadı.*	132-8	1	-
44.	**ṭarab**	Ar.	Cünbüş, eğlence, şenlik.	*Tünle ṭāʿat ve ʿibādatqa ögrengen muʾminning lez̲zeti ziyādaraq turur **ṭarab** ėdilerining lez̲zetidin, tėp aydı.*	315-10	1	-
45.	**tażarruʿ**	Ar.	Yalvarma.	*Ėmdi sanga taqı, yā Muḥammed, nuṣrat bėrdi, ol du ʿā kim aydıng, **tażarruʿ** ve zārīlıq kim qıldıng, Ḥaq teʿālā duʿāngnı müstecāb qıldı.*	73-12	8	-
46.	**taʿziyat**	Ar.	Taziyet, baş sağlığı dileme.	*Cebrāʾilni ilk vaqt kökde kördüm kim ferīşteler Cebreʾilġa **taʿziyatıngıznı** tegrür erdiler, anlar birle meşġūl erdi.*	88-14	1	-
47.	**teşnīʿ**	Ar.	Ayıplama, ayıp ve çirkin bulma.	*Qaçan kim Muʿāviye rażhu Dimişq ėlinde beḍük sarāylar qopardı erse, Abū Z̲ar Ġafārī rażhu kelip üküş **teşnīler** qıldı…*	128-3	2	-
48.	**teşrīf**	Ar.	Teşrif, şereflendirme.	*Bu ḥec içinde **teşrīf** künlerinde erdi kim bu sūra nāzil boldı…*	83-3	1	-
49.	**vidāʿ**	Ar.	Veda.	*Bu ḥecke ḥeccetü'l-**vidāʿ** tėnür, anıng üçün kim Peyġāmbar ʿas'nung song ḥec qılġanı bu erdi.*	83-2	2	-
50.	**yanut**	Tü.	Karşılık.	*Yā Resūlallāhi, ol manga terbiyet qıldı erse, men taqı anga **yanutı** qaytardım, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ne qıldıng? tėdi.*	286-17	1	-
51.	**yārī**	Fars.	Yardım.	*Sen keçürgil, sen bu miskīnlerke nuṣrat bėrgil! tėp zārīlıq qıldı erse, Cebreʾil ʿas nāzil boldı bėş ming ferīşte birle, ala atlıġ, aq tonluġlar, ādamī şūratınġa keldiler Peyġāmbar ʿas'qa **yārī** üçün.*	72-17	2	-
52.	**yazuq söz**	Tü.+Tü.	Günah sayılan kötü söz.	*Taqı ḫāṣlarning rūzası ol turur kim qulaqını ġaybat ėşitmekdin taqı öngin **yazuq sözler** eşitmekdin saqlasa taqı közini nāmaḥremke baqmaqdın saqlasa...*	264-8	1	-
53.	**yoruq**	Tü.	Yorum, tabir.	*Ol tüşlerning **yoruqı** tėg açuq rāst kelür erdi, hēç ḫaṭā qılmaz erdi.*	7-5	1	-

2.5.15. İletişim Araçları, Taşıtlar

Maddi kültür başlığının on beşinci alt başlığı olan "iletişim araçları, taşıtlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 3 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 2'si Türkçe, 1'i ise Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 43 sıklık derecesiyle *āvāz* 'ses, sada' sözcüğü, en az geçen ise 2 sıklık derecesiyle *araba* 'araba' sözcüğüdür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "iletişim araçları, taşıtlar" başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. Eserde geçen "iletişim araçları, taşıtlar" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.45 : İletişim Araçları, Taşıtlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**araba**	Tü.	Araba.	*Yā Şeyḫ, bu bāġqa ḥālī bėş yüz* ***araba*** *ters kerek, tėdiler.*	247-3	2	-
2.	**āvāz**	Fars.	Ses, sada.	*Ey ş̲eher ḫalqı tėp. Bu süngükler arasındın* ***āvāz*** *keldi kim: Labbayk yā Rūḫu'llāh, tėp.*	395-1	43	-
3.	**kemi**	Tü.	Gemi.	*Abū'l-Ḥasan-i Nūrī͡ raḫmhi ol* ***kemike*** *kirdi taqı ol kemining͡ tirekini aldı taqı bu küplerning͡ mecmūʿını sındurdı taqı helāk qıldı, meger bir küpni qoydı.*	307-5	14	-

2.5.16. Yolculuk, Gezinti

Maddi kültür başlığının on altıncı alt başlığı olan "yolculuk, gezinti" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 8 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 4'ü Arapça, 2'si Farsça, 2'si ise Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 46 sıklık derecesiyle *yol* 'yol' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *revān* 'giden, yürüyen', *siyāḥat* 'seyahat, yolculuk', *teferrüc* 'gezinti', tenezzüh 'gezinti' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "yolculuk, gezinti" başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. Eserde geçen "yolculuk, gezinti" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.46 : Yolculuk, Gezinti Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**kārvān**	Fars.	Kervan.	*Baqtım erse, yıraqdın* ***kārvān*** *köründi erdi.*	130-11	16	-
2.	**qāfile**	Ar.	Kafile.	*Bir qaç eyyāmdın song͡* ***qāfile*** *ittifāq qıldılar Mekkedin Şāmqa barmaqqa ticārat üçün.*	15-3	2	-
3.	**revān**	Fars.	Giden, yürüyen.	*Taqı közümdin ġāyib boldı erse, men taqı qorquġ ve heybet birle* ***revān*** *ol ġārdın çıqıp qorqa titreyü kelip aydım: Yā Ḫadī͡ca, mėni tonġa çulġang͡ taqı yatqurung͡ kim ḥālım müteġayyir boldı tėdim erse, mėni çulġap yaturdılar.*	8-7	1	-

Tablo 2.46 (Devamı) : Yolculuk, Gezinti Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
4.	**siyāḥat**	Ar.	Seyahat, yolculuk.	*Eger siyāḥat qılmaq kөnglüng tilese, cihād qılġıl, kāfirler birle ġazāt qılġıl yā taqı ḥec qılġıl yā taqı ʿumra qılġıl, menim ummatımnıng **siyāḥatı** taqı ʿālamnı teferrüc qılu yörimek, Ḥaq teʿālā riżāsı içinde ġazāt qılmaq turur taqı ḥec ve ʿumra qılmaq turur, tėp aydı.*	262-14	1	-
5.	**teferrüc**	Ar.	Gezinti.	***Teferrüc** ṭarīqi üze baqar.*	302-9	1	-
6.	**tenezzüh**	Ar.	Gezinti.	*Ḥāṭırım andaġ tiler kim bu kün ṣaḥrāqa çıqsaq taqı bir bāġiça içinde olturup teferrüc ve **tenezzüh** qılsaq, tėdi erse, derhāl āmādalıq qıldılar taqı çıqtılar taqı bir bāġiçada olturdılar taqı türlüg ṭaʿāmlar mēveler birle tenaʿʿum qıldılar.*	310-6	1	-
7.	**yol**	Tü.	1) Yol.	*Ey żaʿīfa, çıqġıl taqı **yol** ṭarafınġa baqġıl, hēç kimerseni körmez-mü-sen?*	130-10	46	-
8.	**yörüş**	Tü.	Yürüyüş.	*Yā Muhlib, bu **yörüşni** Ḥaq teʿālā yigrenür.*	373-14	3	-

2.5.17. Toplum, Hükümet

Maddi kültür başlığının on yedinci alt başlığı olan "toplum, hükümet" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 42 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 29'u Arapça, 4'ü Farsça, 4'ü Türkçe, 2'si Arapça + Türkçe, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Farsça + Türkçe, 1'i ise Türkçe + Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 218 sıklık derecesiyle *iş* 'iş, görev, hareket' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ʿahdnāma* 'anlaşma belgesi, sözleşme'*, ʿavāmu'n-nās* 'halk', *emīr* 'emir, önde, ileri gelen kişi'*, ḫüküm* 'hüküm, emir, buyruk', *mecmaʿ* 'toplantı, meclis', *muḫālifat* 'muhalefet, uyuşmama'*, mulūk* 'melikler, sultanlar'*, mülket* 'memleket', *Quṭayfir vezīr* 'yûsuf peygamber'i satın alan zelîha'nın kocası, reyyân adlı melikin veziri'*, salāṭīn* 'sultanlar', *vaṭan* 'vatan'*, yarlıġ* 'buyruk, ferman' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'hüküm, emir, buyruk' anlamındaki *ḫükm* sözcüğünün *ḫüküm,* 'memleket' anlamındaki *mülk* sözcüğünün *mülket*, 'padişah' anlamındaki *pādişāh* sözcüğünün ise *pādşāh* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "toplum, hükümet" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.47 : Toplum, Hükümet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿahdnāma**	Ar.+Fars.	Anlaşma belgesi, sözleşme.	*Bu taşnı Kaʿbe sengirinde qoḍġıl kim bu taş ḥürmetlig taş turur, munung içinde ʿ**ahdnāma** bar turur tėp aydı erse, İbrāhīm peyġāmbarʿas taqı Cebreʾil ayġanı tėg sengirde qoydı.*	38-13	1	-

Tablo 2.47 (Devamı) : Toplum, Hükümet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
2.	ʿ**alam**	Ar.	Âlem, sancak.	*Andın soŋ bir uluġ* ʿ***alam*** *köründi.*	50-8	12	-
3.	ʿ**avāmu'n-nās**	Ar.	Halk.	*…seniŋ riżāŋ üçün ol* ʿ*ilmüŋni ḫalāyıqġa neşr qıldım (yaʿnī ḫalāyıqlarġa yaydım) ṭālib* ʿ*ālimlarġa ögrettim taqı* ʿ***avāmu'n-nāsqa*** *müşkillerini ḥal qıldım, fitvāke cevāb bitidim…*	407-1	1	-
4.	**ėl ḫalqı**	Tü.+Ar.	Belde.	*Bu* ***ėl ḫalqınġa*** *sirāyat qılġay taqı cümle şeher ḫalqı ol* ʿ*illet birle mubtalā bolġay, tėdi erse, Ayyūb peyġāmbarnı ḫatunı Raḥmat birle ėldin çıqardılar.*	331-3	4	-
5.	**emīr**	Ar.	Emir, önde, ileri gelen kişi.	*Abū Süleymān Dārānī raḥmhi ėşitti kim falān* ***emīr*** *fısq meclisi qurup turur, münker iş birle meşġūl turur, tėp.*	375-14	1	-
6.	**emire'l-muʾminīn**	Ar.	Müminlerin emiri, halifesi.	***Emire'l-muʾminīna*** *ʿAlī ibnü Abī Ṭālib rażhu aydı: Riyā qılġannıŋ* ʿ*alāmatı üç turur…*	406-3	92	-
7.	**erk**	Tü.	Güç, kuvvet, yetki.	*Öz quluŋ turur, ne* ***erki*** *bolġay? tėdi erse, Zelīḫā taqı bardı.*	360-8	3	-
8.	**eşref**	Ar.	Eşraftan olan, erkân.	*Qaçan kim bu Mekkelig* ***eşreflerke*** *ʿÖmer rażhu aydı: Uş şaḥābalar Dimişqqa barıp turur, bizler taqı isti*ʿ*dād qılalıŋ, tėdi erse, cümlesi çerigke bardılar.*	111-7	5	-
9.	**eṭrāf-ı** ʿ**ālam**	Ar.+Ar.	Dört bir taraf.	*Qaçan kim Abū Ḥanīfe raḥmhi fetvāke cevāb aytu başladı erse,* ***eṭrāf-ı*** ʿ***ālamdın*** *fetvālar kelü başladı.*	191-10	3	-
10.	**fermān**	Fars.	Ferman, buyruk, emir.	*Ėmdi saŋa taqı yārānlarıŋa Taŋrı te*ʿ*ālādın* ***fermān*** *ol turur kim yarıq yaşıqlarıŋızını keḍseŋiz taqı Benū Qurayẓa cuhūdlarıŋa barıp ḥarb qılsaŋız.*	33-3	79	-
11.	**ḫalīfa**	Ar.	Halife.	*Cümleŋiz bu ḫilāfat qapuġını baġlaŋ, meger Abū Bekr baġlamasun kim mėndin soŋ* ***ḫalīfa*** *Abū Bekr bolsun tėp aydı.*	92-9	135	-
12.	**ḫalīfalıq**	Ar.+Tü.	Halifelik.	*Oġlum ḫatunını ṭalāq qılu bilmez,* ***ḫalīfalıq*** *neteg qılu bilgey? Peyġāmbar* ʿ*as bir kün maŋa aydı.*	122-3	8	-
13.	**ḫānadān**	Fars.	Asil ve büyük aile.	*Salām bolsun sizke, ey uluġ* ***ḫānadān****, ey Peyġāmbar* ʿ*as'nuŋ ḫānadānı!*	142-3	3	-

Tablo 2.47 (Devamı) : Toplum, Hükümet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
14.	**hediyye**	Ar.	Hediye, armağan.	*Yā Resūlallāhi, bu **hediyye** sizing turur, ḫıdmatqa keltürdüm, tėdi erse, ėw içinde kişiler cümlesi yėdiler taqı toydılar.*	121-6	7	-
15.	**ḫilāfat**	Ar.	Halifelik.	*Aning **ḫilāfatı** revā ermez, tėdi erse, ol taqı neerse tėyü bilmedi.*	183-11	24	-
16.	**ḫüküm**	Ar.	Hüküm, emir, buyruk.	*Dünyā taqı dünyāning mālı aning qatında küldin taqı ḫōrraq bolġāy; **ḫüküm** işinde rişvet almaġay; Tangrıdın qorqġan bolġay.*	151-3	19	ḫükm
17.	**iş**	Tü.	İş, görev, hareket.	*Baqıp āmāda turup intizār içinde turur-men, hēç öngin **işlerke** furṣatım yetmez, tėp cevāb aydı.*	436-6	218	-
18.	**maqām**	Ar.	Makam, rütbe, mertebe.	*Miʿrāc tüninde uçtmaḫda teferrüc qılur erken uçtmaḫ maqāmlarında bir yüksek **maqām** bar, ol maqāmġa aştım.*	283-3	39	-
19.	**meclis**	Ar.	Meclis, toplantı yeri.	*Abū Süleymān Dārānī raḥmhi ėşitti kim falān emīr fisq **meclisi** qurup turur, münker iş birle meşġūl turur, tėp.*	375-14	4	-
20.	**mecmaʿ**	Ar.	Toplantı, meclis.	*Olʿibāratlar kim **mecmaʿlarda** aytur erdük, cümlesi helāk boldı, neerse anlardın bizke ḫāṣil bolmadı.*	321-2	1	-
21.	**melik**	Ar.	Melik, hükümdar.	*Vallāh, bu Muḥammed **melik** ermez, bel ḫōd peyġāmbar turur.*	45-5	52	-
22.	**memleket**	Ar.	Memleket, ülke.	*Munça uluġ **memleketi** bar erken meskeneti taqı alçaqlıqı andın uluġraq erdi.*	211-3	2	-
23.	**muḫālifat**	Ar.	Muhalefet, uyuşmama.	*Munung tėg uluġ ḫayr qıldıngız kim hēç kimerse bu ḫalīfaġa emr-i maʿrūf qılmışı yoq erdi kim sen qıldıng, tėp manga vesvese qıldı erse, men taqı terk qıldım nefsümke **muḫālifat** üçün, tėdi.*	307-17	1	-
24.	**mulūk**	Ar.	Melikler, sultanlar.	*Qaçan kim olʿālimning qapuġınga tegdiler erse, baqar olʿālimnüng qapuġı[nı] ingen tekellüf birle qılmışlar, umarā ve **mulūk** qapuġları mengizlig.*	235-9	1	-
25.	**mülk**	Ar.	Memleket.	*Qaçan kim bu ʿAbdullāh Kesrī **mülkinge** tegdi taqı bitigni berdi, Kesrī aldı taqı oqıdı erse, ġażabı keldi taqı aydı kim: Bu dünyāda andaġ-mu kişi bar kim aning atı menim atım üzesinde bitilgey?*	81-8	4	mülket

Tablo 2.47 (Devamı) : Toplum, Hükümet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
26.	**mülket**	Ar.	Memleket.	*Maʿlūm boldı kim māl ṭaqı **mülket** maḥabbatı köŋgülde bolmasa, Ḥaq teʿālānıŋ maḥabbatı köŋgülde bolsa, ol māl taqı memleket ol kimerseke ziyān qılmaz ermiş.*	211-4	1	mülk
27.	**nāẓir**	Ar.	Bakan, gören, gözeten.	*Bizlerke ḥāżir taqı **nāẓir** ermez-mü?*	431-12	3	-
28.	**pādişāh**	Fars.	Padişah.	*Ol **pādişāh** Sāra birle ne muʿāmilat qıldı erse, İbrāhīm peyġāmbar öz közi birle körer erdi.*	218-14	20	pādşāh
29.	**pāḍişāhlıq**	Fars.+Tü.	Padişahlık.	*Sizlerniŋ mālıŋgızdın taqı pāḍişāhlıqıŋgızdın Süleymān peyġāmbar mālı taqı **pāḍişāhlıqı** uluġraq erdi.*	327-9	5	-
30.	**pāḍşāh**	Fars.	Padişah.	*ʿĀlimlar ékki türlüg turur, biri **pāḍşāh** turur taqı biri qadersiz turur.*	231-6	34	pādişāh
31.	**qabīla**	Ar.	Kabile.	*Qaçan kim ʿAbbās raẓhu Abū Sufyānnı bir yerde olturġuzdı tégme bir qabīla keçse, Abū Sufyān sorar erdi kim: Bu kimniŋ **qabīlası** turur?*	50-7	42	-
32.	**qabīlalıġ**	Ar.+Tü.	Kabileli, kabileden olan.	*Qurayş qabīlasıdın bizke uluġ bolsa, yaḫşı ermez-mü kim ne **qabīlalıġ** uluġ bolġınça? tédi.*	72-11	9	-
33.	**qamuġ**	Tü.	Bütün, hep.	***Qamuġ** vaqtta köŋglini ḥāżir qılu bilmese, ḫıdmat vaqtında bārī köŋglini ḥāżir qılmaq kerek, öŋgin neerselerniŋ teşvīşini köŋgüldin çıqarmaq kerek.*	429-5	18	-
34.	**Quṭayfir vezīr**	Ar.	Yûsuf Peygamber'i satın alan Zelîha'nın kocası, Reyyân adlı melikin veziri.	*Aydılar kim: Bu qul bahāsı bir aġrınça altun bériŋ taqı bir aġrınça kümüş bériŋ taqı bir aġrınça yipek bériŋ taqı bir aġrınça ʿanbar bériŋ, tédiler erse, **Quṭayfir vezīr** rāżī boldı.*	359-10	1	-
35.	**salāṭīn**	Ar.	Sultanlar.	*Bolmasa bu umerā ve **salāṭīnġa** mulāzimat qıldım.*	300-15	1	-
36.	**sulṭān**	Ar.	Sultan, hükümdar.	*Beşer-i Ḥāfī raḥmhi **sulṭān** qazıġan arıq suwlarıdın içmez erdi.*	297-9	4	-
37.	**umerā**	Ar.	Emirler, beyler.	*Bolmasa bu **umerā** ve salāṭīnġa mulāzimat qıldım.*	300-15	2	-
38.	**vaṭan**	Ar.	Vatan.	*Yā Resūlallāh, muhācirlar öz **vaṭanlarını** terk qılıp oġul qızlarıdın ḫatunlarıdın adrılıp siziŋ camālıŋgızqa muştāq bolup ġurbat iḫtiyār qılıp keldiler.*	256-9	1	-
39.	**vezīr**	Ar.	Vezir.	*Taqı bardılar Quṭayfir atlıġ **vezīrke** aydılar kim: Bir qul satarlar, ʿİbrī qul turur.*	78-17	19	-
40.	**vilāyat**	Ar.	Ülke.	*Bu ṭarīq birle üküş **vilāyatlarnı** açılar.*	112-2	2	-

Tablo 2.47 (Devamı) : Toplum, Hükümet Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
41.	**vuzarā**	Ar.	Vezirler.	*Bir kün vuzarāsınġa aydı kim: Köŋlüm ṣaḥrāqa çıqmaq tileyür, tėdi erse, cümle **vuzarālar** istiʿdād qıldılar taqı āmāda boldılar.*	440-4	2	-
42.	**yarlıġ**	Tü.	Buyruk, ferman.	*Yana bular duşmanqa qarşu barsunlar, öŋgin ṭāyifa kelip bir rekʿatlarını qırāʾat birle tamām qılsunlar tėp **yarlıġ** keldi erse, ėkindü namāzını andaġ qıldılar erse, ol kāfirlarnıŋ mekri ḥīlesi bāṭil boldı.*	40-13	1	-

2.5.18. Yasama, Hukuk

Maddi kültür başlığının on sekizinci alt başlığı olan "yasama, hukuk" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 35 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 20'si Arapça, 5'i Türkçe, 4'ü Farsça, 2'si Farsça + Türkçe, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Arapça + Türkçe, 1'i Farsça + Arapça, 1'i ise Farsça + Arapça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 48 sıklık derecesiyle *qāżī* 'kadı' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aḥkām-i şeriʿat* 'şeriat hükümleri', *āzādlıq* 'hürriyet, serbestlik', *dād* 'adalet, hak', *ḥüccetlig* 'delilli, kanıtlı', *isnād* 'sağlam, belgelere dayama', *oġ* 'kefil', *qışāṣ* 'kısas, öç, öldüreni öldürme cezası', *tanuqsuz* 'tanıksız', *vāriṯ* 'vâris, mirasta hakkı olan', *vaṣī* 'vasi, bir ölünün vasiyetini yerine getirmeye memur edilen kimse', *zindānlıġ* 'zindanda bulunan, zindana giren' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "yasama, hukuk" başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. Eserde geçen "yasama, hukuk" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.48 : Yasama, Hukuk Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿadl**	Ar.	Adalet.	*Özininŋ ʿādatı ol erdi kim kündüz ʿ**adl** birle meşġūl erdi taqı kėçe bolsa zāhidlar, ʿālimlarnı yıġar erdi, taqı aytur erdi kim, ölüm sözidin öŋgin söz birle bolmaġalınġ, tėp aytur erdi.*	239-9	2	-
2.	**aḥkām**	Ar.	Hükümler, emirler, şartlar.	*Yana bilgil, āgāh bolġıl, ḥec **aḥkāmı** içinde uluġraqı ʿArafātqa vuqūf qılmaq turur.*	276-11	8	-
3.	**aḥkām-i şeriʿat**	Ar.+Ar.	Şeriat hükümleri.	*...Ḥaq teʿālānıŋ riżāsın istegen erdi taqı **aḥkām-i şeriʿatnı** yetiz bilgen erdi.*	186-2	1	-
4.	**āzādlıq**	Fars.+Tü.	Hürriyet, serbestlik.	*Biri ol kim munāfiqlıqdın bėzārlıq ḫaṭṭı bėrilgey taqı ėkinçisi ol kim tamuġdın **āzādlıq** ḫaṭṭı bėrilgey, tėp aydı.*	241-5	1	-

Tablo 2.48 (Devamı) : Yasama, Hukuk Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
5.	**cellād**	Ar.	Cellat.	***Cellād*** *qılıç birle urdı taqı mubārek boynını kesti.*	345-12	9	-
6.	**cezā**	Ar.	Ceza.	*Yā ʿĀmir, ėmdi seninġ* ***cezāng*** *ne turur?*	147-11	11	-
7.	**dād**	Fars.	Adalet, hak.	*Yā Rebbī, bu ʿÖmerdin menim* ***dādumnı*** *sen alġıl, tėdi erse, ʿÖmer raẓhu qorqtı taqı aydı: Ey nāresīde, ʿÖmer sanga ne ẓulm qıldı kim ʿÖmerke mundaġ aytur-sen?*	108-6	1	-
8.	**dār**	Fars.	Dar ağacı.	*Barṣīṣānı tuttılar taqı* ***dārqa*** *astılar.*	370-13	2	-
9.	**daʿvā**	Ar.	Dava.	*Bu oġlan rāst aytur, şartqa vefā qılmaq kerek, tėdi erse, ol müddeʿī* ***daʿvāsını*** *qoydı.*	203-14	3	-
10.	**delīl**	Ar.	Delil, kanıt.	*İmām Mālik raḥmhi munça bahālıġ tāzī aṭlarnı taqı bahālıġ derāzgūşlarnı bir kimerseke baḫşīş qılmaqı* ***delīl*** *turur kim hēç dünyāke iltifātı taqı maḥabbatı yoq erdi.*	209-6	2	-
11.	**destūr**	Fars.	İzin, ruhsat, müsaade.	*Bolġay kim āḫiratta manga testgīr bolġay, tėdi erse, melekü'l-mevt aydı:* ***Destūr*** *yoq turur.*	442-3	6	-
12.	**diyet**	Ar.	Diyet, kan bahası.	*Ėmdi vefātı bolġan kişininġ* ***diyeti*** *kimnüng üze vācib bolur? tėp suʾāl qıldı erse, bu uluġ ʿulemālar tefekkür qıldılar, hēç cevāb bėrü bilmediler taqı aydılar.*	188-16	6	-
13.	**esīr**	Ar.	Esir, tutsak.	*Men* ***esīr****-men, ingen emgeklig, meşaqqatlıġ, açlıq birle mübtelā bolup turur-men.*	142-4	8	-
14.	**ḥabs**	Ar.	Hapis.	*Yaq yawuqlarım mėni* ***ḥabsta*** *turmaqnı revā körmegeyler, sanga on ming yarmaqnı bėrgeyler, tėdi erse, şāʿir taqı andaġ qıldı erse, on ming yarmaq bėrdiler, taqı ḥabsdın çıqardılar.*	259-13	2	-
15.	**ḥüccetlig**	Ar.+Tü.	Delilli, kanıtlı.	*Qıyāmat kün ol kün turur kim kāfirlar ol kün* ***ḥüccetlig*** *sözlemezler taqı anlarqa ʿöẕr qılmaqqa destūr bėrilmes.*	200-1	1	-
16.	**isnād**	Ar.	Sağlam, belgelere dayama.	*Ey yārānlarım, ėkki rekʿat namāz ḫalvatta iḫlāṣ birle Tangrı üçün qılmaqıngız yaḫşıraq turur yėti yüz ḥadīṣ Peyġāmbar ʿas ḥadīṣleridin yüksek* ***isnād*** *birle rivāyat qılġınça, tėdi.*	403-15	1	-

Tablo 2.48 (Devamı) : Yasama, Hukuk Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
17.	**mīrāş**	Ar.	Miras.	*Yā Sufyān, atangdın qalġan **mīrāşnı** cümle üleşting, hēç neerse özüngke qoḍmadıng, tėdiler erse, Sufyān aydı: Men bėş namāzım içinde bu qarındaşlarım üçün Tangrı teʿālādın uçtmaḥnı tileyür-men.*	255-4	2	-
18.	**mīrāş-ḫora**	Ar.+Fars.	Mirasyedi, mirasçı.	*Qayu kimerse anlarnıng ʿilmlerini ḥāṣil qılsa taqı anlarnıng ʿilmleri birle ʿamel qılsa taqı ol ʿilmlerni bilmegenlerke ögretse, ol kimerse anlarnıng **mīrāş-ḫorası** bolur.*	206-17	4	-
19.	**müddeʿī**	Ar.	İddia eden, davacı.	*Ol **müddeʿī** bardı taqı qāżīdın kişi keltürdi taqı aydı: Turġıl, qāżīqa baralıng, tėdi erse, İmām Şāfiʿīning vālidası qaḍġurdı, yıġlayu başladı.*	203-7	3	-
20.	**nāḥaq**	Fars.+Ar.	Haksız.	***Nāḥaq** qan tökmekning āfatı içinde turur.*	334-14	4	-
21.	**nāḥaq yerke**	Fars.+Ar.+Tü.	Haksız yere.	*Velīkin sanga maʿlūm bolsun kim qayu kimerseni kim **nāḥaq yerke** öltürmiş erdim, mėni taqı munda bir qata öldürdiler; velīkin Saʿīd ibnü Cebīr üçün mėni yetmiş qata öldürdiler, tėp cevāb aydı:*	346-2	8	-
22.	**oġ**	Tü.	Kefil.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid manga oġ bolsa kim ėkki aḍaqı arasındaqı fercini zinādın saqlasa taqı ėkki engeki arasındaqı aġzını ḥarām yemekdin saqlasa taqı tilini ġıybatdın taqı yalġandın saqlasa taqı men ol kişike **oġ** turur-men uçtmaḥ birle yaʿnī kimdin kim bu ėkki iş kelür bolsa, ol kişi elbette uçtmaḥqa kirmedin qalmaz, tėdi.*	346-9	1	-
23.	**qaçğunçı**	Tü.	Kaçak.	*Bu arada Yūsufnung qarındaşları keldiler taqı Mālik ibnü Zuʿarġa aydılar kim: Bu bizim **qaçğunçı** qulumuz turur.*	357-15	4	-
24.	**qāżī**	Ar.	Kadı.	*Andın song **qāżī** Şeyḫqa aydı: Yā Şeyḫ, bir derḫōstum bar, kerek kim qabūl qılsangız.*	246-14	48	-

Tablo 2.48 (Devamı) : Yasama, Hukuk Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
25.	**qışāş**	Ar.	Kısas, öç, öldüreni öldürme cezası.	*Ḥaq teʿālā sėni yarlıqasun kim **qışā͡şnı** āḫiratqa qoymadıng tėdi taqı Bilālke aydı: Yā Bilāl, barġıl, ol qamçı Fāṭıma ėwinde turur, ol qamçını alıp kelgil!*	86-3	1	-
26.	**şerʿan**	Ar.	Şerʿan, Şerʿi hükümlere göre.	*Gūr aḫtarmaq **şerʿan** yaman iş turur, ḫāṣṣa Peyġāmbar ʿas'nung gūrını aḫtarmaq taqı yamanraq bolġay, tėp qorquġ birle [oyġandım].*	192-2	6	-
27.	**şerīʿat**	Ar.	Şeriat.	*Qayu muʾmīn ve muvaḥḥid ḥaqqınġa Ḥaq teʿālā eḍgülük qılmaq tilese hem dünyāda ve hem āḫiratta, ol qulġa **şerī ʿat** aḥkāmını bildürür taqı ol qulnı faqīh qılur kö͡nglini͡ng közini açar.*	185-15	19	-
28.	**tanuq**	Tü.	Tanık, şahit.	*Ėmdi tandı taqı menim **tanuqum** yoq, nė qılayın, bilmez-men, müteḥayyir bolup turur-men.*	195-5	7	-
29.	**tanuqluq**	Tü.	Tanıklık.	*İqrārı dürüst bolmas, **tanuqluqı** dürüst bolmas safarqa barmaqı, ġazāt qılmaqı, qāżīlıq qılmaqı, imāmluq qılmaqı, bu taṣarrufları dürüst bolmas.*	284-10	8	-
30.	**tanuqsuz**	Tü.	Tanıksız.	*Ol kişini barça ḫalq emīn tėdiler erse, men taqı emīn saqındım taqı **tanuqsuz** qoydum.*	195-4	1	-
31.	**vāriṣ**	Ar.	Vâris, mirasta hakkı olan.	*Ne mālı kim bar, cümlesi **vāriṣlar** ḫaqqı boldı.*	299-8	1	-
32.	**vaṣī**	Ar.	Vasi, bir ölünün vasiyetini yerine getirmeye memur edilen kimse.	*Ol çeşmeni āḫir zamānanı͡ng peyġāmbarını͡ng **vaṣīsi** açġay tėp turur.*	149-7	1	-
33.	**vaṣiyyat**	Ar.	Vasiyet, bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey.	*Ḥasan rażhu'nu͡ng ne kim **vaṣiyyatları** bar erdi, cümlesini qarındaşı Ḥüseyinge aydı, tamām qıldı.*	177-10	11	-
34.	**zindān**	Fars.	Zindan.	*Şeyḫ Ẕu'n-nūn-i Mıṣrī raḥmhi özini **zindānqa** qattılar.*	296-17	22	-
35.	**zindānlıġ**	Fars.+Tü.	Zindanda bulunan, zindana giren.	*Bu arada bu **zindānlıġlardın** bir kimerse aḍaqı buqaġluġ boynı zencīrlig kişi keldi taqı aytur: Ey ʿazīzler, i͡ngen aç turur-men.*	301-13	1	-

2.5.19. Ordu, Savaş

Maddi kültür başlığının on dokuzuncu alt başlığı olan "ordu, savaş" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 42 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 21'i Türkçe, 11'i Arapça, 6'sı Arapça + Türkçe, 2'si Farsça, 1'i Türkçe + Arapça, 1'i ise Yunancadır. Bunlar arasında en sık geçen 83 sıklık derecesiyle *çerig* 'asker, ordu' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aḥzāb toquşı* 'hendek savaşı'*, duşmān* 'düşman'*, ġazā* 'din uğruna yapılan savaş'*, ḥamle* 'hamle, saldırı, hücum'*, ḫandaq toquşı* 'hendek savaşı'*, hezīmet* 'hezimet, yenilgi, bozgun'*, kiriş (I)* 'kavga, çekişme'*, uruş kiriş* 'kavga, dövüş'*, yaşıq* 'miğfer' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'düşman' anlamındaki *duşmān* sözcüğünün *düşman*, 'din uğruna yapılan savaş' anlamındaki *ġazā* sözcüğünün *ġazāt*, 'silahlı' anlamındaki *silāḥlıġ* sözcüğünün *silāḥlig*, 'miğfer' anlamındaki *yaşıq* sözcüğünün ise *yışıq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "ordu, savaş" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.49 : Ordu, Savaş Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aġuluq oq**	Tü.+Tü.	Zehirli ok.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Bu ḥarām naẓar qılmaq bir **aġuluq oq** turur İblīs oqlarıdın.*	350-15	2	-
2.	**Aḥzāb toquşı**	Ar.+Tü.	Hendek savaşı.	*Ḥaq teʿālā nuṣrat bėrdi sizlerke üküş yerlerde, Bedr toquşında taqı **Aḥzāb toquşında** taqı nuṣrat bėrdi, atlıġ yerde taqı nuṣrat bėrdi.*	74-10	1	-
3.	**aṭlıġ**	Tü.	Ata binmiş, süvari.	*Ḥüseyin qatında otuz ėkki **aṭlıġ** kişi qaldı taqı qırq yaḍaġ kişi qaldı.*	184-5	3	-
4.	**Bedr toquşı**	Ar.+Tü.	Bedir Savaşı.	*Yā ʿÖmer, bu Ḥāṭib **Bedr toquşında** ḥāżır erdi.*	48-17	9	-
5.	**cihād**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Maʿnīsi ol bolur kim uçtmaḥ qapsandı küçey işler birle **cihād** meng̃izlig, ḥec̃ meng̃izlig, rūza meng̃izlig, namāz meng̃izlig; ne kim emgek küçeylik bar erse, cümlesini qılmaq kerek andın song̃ uçtmaḥqa kirse [bolur].*	60-17	2	-
6.	**çerig**	Tü.	Asker, ordu.	*ʿArabʿādatı ol erdi, qaçan kimerse **çerig** nāgāh kelgenini körse, mundaġ çaqırur erdiler.*	16-14	83	-
7.	**duşmān**	Fars.	Düşman.	*Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: ʿĀqil menim dōstum turur taqı aḥmaq menim **duşmānım** turur, tėdi…*	423-11	1	düşman
8.	**düşman**	Fars.	Düşman.	*Men on miṅg̃ bahāturlarnı öltürüp turur-men kāfirlardın taqı yaġılardın, anlarnıṅg̃ uruġları cümlesi maṅg̃a **düşman** tururlar.*	155-1	27	duşmān
9.	**er**	Tü.	Asker.	*Rūm pāḍşāhı Herqul seksen miṅg̃ **er** birle çıqtı erdi.*	111-10	3	-

Tablo 2.49 (Devamı) : Ordu, Savaş Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
10.	**eren**	Tü.	Savaşçı, asker.	*Taqı Düldül atlıġ qaṭırı bar erdi Muqavqıs melik hediyyeten ıḍa bėrip turur erdi anı mündi taqı çeriglerke naẓar qıldı: on ėkki miṉg er erdiler; taqı ėkki miṉg er silāḥlig uruş* ***erenleri*** *bar erdi; on miṉg er Medīnedin kelgenler, ėkki miṉg Mekkedin çıqġanlar erdi.*	70-15	2	-
11.	**feṯḥ**	Ar.	Feth, ele geçirme.	*Bolġay kim Ḥaq teʿālā Ḥaybar* ***feṯḥini*** *seniṉg elgiṉgde qılsa.*	139-6	3	-
12.	**ġazā**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Taqı kim kim kāfirler birle ġazāt qılmaqġa çıqsa, taqı* ***ġazā*** *qılıp ėwinge kelmişte āḫiratqa naql qılsa, ol qulġa Ḥaq teʿālā şehīdler ṣavābı rūzī qılġay…*	275-15	1	ġazāt
13.	**ġazāt**	Ar.	Savaş, din uğruna yapılan savaş.	*Abū Bekr raẓhu aydı: Yā Resūlallāhi, hēç* ***ġazāt*** *bar mu kāfirlar birle uruşmaqdın öṉgin? tėp suʾāl qıldı…*	124-13	21	ġazā
14.	**ġāzī**	Ar.	Gazi.	*Bir* ***ġāzī*** *bar erdi.*	299-9	15	-
15.	**ḥamle**	Ar.	Hamle, saldırı, hücum.	*Qalġanları müteferriq boldılar, tegme biri bir yanqa bardılar, kāfirlarnıṉg qatıġ* ***ḥamleleringe*** *ṭāqatları qalmadı, hezīmet boldılar.*	71-17	1	-
16.	**ḫandaq toquşı**	Ar.+Tü.	Hendek savaşı.	***Ḫandaq toquşında*** *bir kėçe qatıġ sawuq yėl qoptı.*	31-6	1	-
17.	**ḥarb**	Ar.	Harp, savaş.	*Bu Düreydni ėleteliṉg kim bu* ***ḥarb*** *işini yaḫşı bilür, üküş ḥarblar qılıp turur tėp anı taqı alıp bardılar.*	69-16	3	-
18.	**hezīmet**	Ar.	Hezimet, yenilgi, bozgun.	*Uḥud toquşında İslām çeriginge* ***hezīmet*** *tüşti, kāfirlar ġalaba qıldılar.*	12-15	1	-
19.	**kiriş (I)**	Tü.	Kavga, çekişme.	*Yā taqı ėkki musulmān arasında ġammāzlıq qılıp uruş* ***kiriş****, üküş fitneler qoparur[lar].*	67-10	1	-
20.	**mancinīq**	Yun.	Mancınık, ağır taşlar atmaya mahsus bir tür top.	*Şeyṭān[-i] laʿīn bu kāfirlarqa* ***mancinīq*** *ögretti taqı İbrāhīm peyġāmbarnı, ėlgini, aḍaqını baġlap, boynınġa ġūl urup ol mancinīqqa qoydılar.*	217-8	3	-
21.	**oq (I)**	Tü.	Ok.	*Ḥisār üzesinde cuhūdlar* ***oq*** *birle, taş birle atarlar, hēç bizlerke uruşmaqġa qoymaslar…*	138-14	10	-
22.	**qalqan**	Tü.	Kalkan.	*Qalqannı üzeṉgizde tutuṉg taqı ḥişār qapuġınga baralıṉg! tėdi erse, cümle ṣaḥābalar* ***qalqannı*** *tepesi üze tuttılar taqı ḥişār qapuġınga bardılar.*	139-15	2	-

Tablo 2.49 (Devamı) : Ordu, Savaş Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
23.	**qılıç**	Tü.	Kılıç.	*Taqı bitig tilediler erse, ol tandı erse, ʿAlī̈ rażhu **qılıç** çıqardı.*	48-12	38	-
24.	**qın**	Tü.	Kın, kılıç kılıfı.	*Qaçan kim ėkki ṣaf rāst boldı erse, bu kāfirlar cümlesi qılıçlarnı çıqardılar, taqı **qınlarını** sındurdılar, taqı ot atmaqqa, sünḡü sançmaqqa meşġūl bolmadın bir yolı qılıç birle ḥamle qıldılar erdi.*	71-15	4	-
25.	**qol (III)**	Tü.	Askerî birlik, ordu.	*Qaçan kim Ḥuneynde tünediler taqı erte koptılar, **qol** arasından bir qara köründi.*	71-12	2	-
26.	**sefer**	Ar.	Sefer.	*Yana Peyġāmbar ʿas birle **seferde** ėrdük.*	120-4	5	-
27.	**silāḥ**	Ar.	Silah.	*Uruş **silāḥı** ėletmeng, Mekke kāfirları bilsünler kim Kaʿbeke ziyārat üçün barur-biz, uruşmaq üçün barmaz-miz, velī̈kin qılıçlarnı alu barıng! tėdi.*	37-5	3	-
28.	**silāḥlıġ**	Ar.+Tü.	Silahlı.	*Ey Mekke ḥalqı, uş Muḥammed keldi on ming er birle, cümle **silāḥlıġ** erenler, hēç kimsening qarşu turmaqqa yaraġı yoq.*	49-12	2	silāḥlig
29.	**silāḥlig**	Ar.+Tü.	Silahlı.	*Baqarlar, tört ming er, cümle tamām **silāḥlig** erenler qarşu keldiler.*	71-13	2	silāḥlıġ
30.	**ṣulḥ**	Ar.	Sulh, barış.	*Men **ṣulḥ** birle keldim uruşmaq üçün kelmedim, men özinge beyʿet bėreyin.*	174-17	5	-
31.	**sünḡü**	Tü.	Süngü.	*Asāma aytur: Uruşur ḥālda men kāfirġa süngü kezlep* urmaqġa qaṣd qıldım erse, ol kāfir aydı: lā ilāha illā'llāhu tėdi erse, men **süngü** birle sançtım taqı anı öltürdüm.*	335-15	4	-
32.	**Uḥud toquşı**	Ar.+Tü.	Uhud savaşı.	*Taqı ėkinç nevbet qaytġaymen taqı **Uḥud toquşındaqı** tėg sizlerni hezī̈met qılġay-men tėmiş-sen.*	32-13	4	-
33.	**uruş**	Tü.	Savaş.	*Bu aṭ aytur ėḍesi ġāzīlġa: Menim ʿādatım sürçmek ermez erdi taqı **uruş** ḥālında qaçmaq ermez erdi.*	299-15	4	-
34.	**uruş erenleri**	Tü.+Tü.	Savaşçılar.	*Ėmdi mundın yaḫşıraq yoq kim bizler istiʿdād qılsaq taqı ol bizlerke kelmezdin burunraq biz anlarqa barsaq tėp çerig istiʿdādı qıldılar, tört ming **uruş erenleridin** āmāda qıldılar.*	69-6	2	-
35.	**uruş kiriş**	Tü.	Kavga, dövüş.	*Yā taqı ėkki musulmān arasında ġammāzlıq qılıp **uruş kiriş**, üküş fitneler qoparur[lar].*	67-10	1	-

Tablo 2.49 (Devamı) : Ordu, Savaş Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
36.	**yaġı**	Tü.	Düşman.	*ʿAlī raẕhu **yaġılar** birle uruşmaq üçün aġır çerigler birle çıqtı.*	146-15	3	-
37.	**yalıng qılıç**	Tü.+Tü.	Elinde kılıç olduğu hâlde, kılıçlı olarak, dalkılıç.	*İsteng, ol mescidning saġ yan müngüşinde baqıng, tėdi erse, baqtılar bir kimerse **yalıng qılıç** birle çıqtı erse, qorqtılar.*	153-15	2	-
38.	**yaraġ (I)**	Tü.	Hazırlık, techizat.	*Hēç qarşu turmaqqa **yaraġıng** yoq.*	49-5	3	-
39.	**yaraġ (II)**	Tü.+Ar.	Takat, güç.	*Bu arada izārı şėşildi taqı ėkki ėlgi baġlıġ erdi, izārını baġlamaq **yaraġı** qudratı bolmadı.*	226-7	6	-
40.	**yarıq**	Tü.	Zırh.	*Manga aydı: Ol yarıq kim men sanga bėrip turur erdim falān ġazātda, ol **yarıq** bar mu? tėdi erse, men aydım: Bar turur.*	158-11	10	-
41.	**yaşıq**	Tü.	Miğfer.	*Körer, Peyġāmbar ʿas yārānları birle olturup turur taqı ʿAbbād atlıġ ṣaḥāba taqı Selīm atlıġ ṣaḥāba Peyġāmbar ʿas arqasında yarıq **yaşıq** üze tururlar.*	45-8	1	yışıq
42.	**yışıq**	Tü.	Miğfer.	*Baqar, Cebreʾil ʿas qatır münüp, qalıng barçın kėdip keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, ferīşteler yarıq **yışıqlarını** kėtermedin tururlar.*	33-2	2	yaşıq

2.5.20. Eğitim

Maddi kültür başlığının yirminci alt başlığı olan "eğitim" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 10 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 6'sı Arapça, 4'ü ise Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 65 sıklık derecesiyle *ʿilm* 'ilim, bilgi' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *dānişmand* 'bilge, akıl hocası', *ḫırad* 'akıl', *ḥisāb ʿilmi* 'hesap ilmi', *medrese* 'medrese', *taʿbīr ʿilmi* 'tabir, yorum ilmi', *ustād* 'muallim, hoca' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'muallim, hoca' anlamındaki *ustād* sözcüğünün ise *ūstād* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "eğitim" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.50 : Eğitim Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**dānişmand**	Fars.	Bilge, akıl hocası.	*Naḫrān qabīlasıdın bir ögür tersālar kelürler bėgleri birle taqı **dānişmandı** birle.*	143-3	1	-
2.	**edeb**	Ar.	Edep, terbiye.	*Hemīşe zaḥmat ve meşaqqat içinde tutar kim ulġaymışta **edeb** ve ḫıradlıġ bolsun, uluġlar ḫıdmatınġa lāyıq bolsun, tėp.*	426-7	2	-

Tablo 2.50 (Devamı) : Eğitim Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
3.	**ḫırad**	Fars.	Akıl.	*Ol sewgen qulınġa hemīşe edeb qılur, vaʿẓ ve naṣīḥat qılur taqı üstādqa bėrür, ʿilm ve **ḫırad** ögretür, hēç oramda fārigˇ yörimekke taqı oynamaqqa qoḍmaz hem üstāḍqa taqı buyrur kim: Bu oġlanqa yaḫşı edeb qılġıl, tėp aytur.*	426-4	1	-
4.	**ḥisāb ʿilmi**	Ar.+Ar.	Matematik ilmi.	***Ḥisāb ʿilmi** bilgen ʿulemālar andaġ aydılar kim ʿĪsā peyġāmbar ʿas'dın altı yüz yigirmi yıl keçmiş erdi kim Muḥammed Resūlullāh dünyāke keldi.*	4-11	1	-
5.	**ʿilm**	Ar.	İlim, bilgi.	*Üküş **ʿilm** bilür, İncīl oqıyur tėdi erse, Peyġāmbar ʿas Ḫadīca birle bardılar.*	8-14	65	-
6.	**maʿrifat**	Ar.	Bilgi, tanışıklık.	*Bāyazīd-i Bisṭāmīqa suʾāl qıldılar: Yā şeyḫ, ne birle bulduŋ bu **maʿrifatnı**? tėp aydılar erse, şeyḫ aydı: Qarın birle taqı yalıŋ ten birle, tėdi.*	266-4	4	-
7.	**medrese**	Ar.	Medrese.	*Taqı **medreseler**, ḫānqāhlar qopardı taqı üküş vaqflar qopardı.*	156-8	1	-
8.	**şāgird**	Fars.	Öğrenci.	*Bu **şāgird** ḫacālat içinde boldı erse, bu maʿnīni taqı ustādı taqı firāsat birle bildi.*	301-5	16	-
9.	**taʿbīr ʿilmi**	Ar.+Ar.	Tabir, yorum ilmi.	*Muḥammed ibnü Sīrīn bar, **taʿbīr ʿilmini** yaḫşı bilür.*	191-14	1	-
10.	**üstād**	Fars.	Muallim, hoca.	*Ol sewgen qulınġa hemīşe edeb qılur, vaʿẓ ve naṣīḥat qılur taqı üstādqa bėrür, ʿilm ve ḫırad ögretür, hēç oramda fārigˇ yörimekke taqı oynamaqqa qoḍmaz hem **üstāḍqa** taqı buyrur kim: Bu oġlanqa yaḫşı edeb qılġıl, tėp aytur.*	426-5	16	ustād

2.5.21. Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık

Maddi kültür başlığının son alt başlığı "ölçü, ağırlık, mesafe, uzaklık" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 93 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 71'i Türkçe, 15'i Arapça, 3'ü Farsça, 2'si Türkçe + Arapça, 1'i Farsça + Türkçe, 1'i ise Fransızcadır. Bunlar arasında en sık geçen 507 sıklık derecesiyle *iç* 'iç, içeri' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aḥad* 'tek, bir', *az* 'az', *azlıq* 'azlık', *beḍük* 'büyük', *bir baġ* 'bir deste odun', *bir neçe* 'birkaç', *birer* 'bazı', *böyük* 'büyük', *buçuq* 'yarı, yarım', *çeynem* 'lokma, küçük parça', *eşek yüki* 'eşek yükü', *eşek yükü* 'eşek yükü', *etek* 'yakın', *ḥabba* 'danik'in 1/8'i', *ḫatam* 'sonuncu', *ḫātim* 'son', *iŋgen az* 'çok az', *iŋgen köp* 'çok', *isiglik* 'sıcaklık', *kifāyat* 'kâfi, yeterli olma' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 41 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk

20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'büyük' anlamındaki *beḍük* sözcüğünün *böyük*, 'ikisi, ikisi birden' anlamındaki *ėkegü* sözcüğünün *ėkkisi*, 'eşek yükü' anlamındaki *eşek yüki* sözcüğünün *eşek yükü*, 'uzak' anlamındaki *ıraq* sözcüğünün *yıraq*, 'son' anlamındaki *nehāyat* sözcüğünün *niḥāyat*, 'uzunluk' anlamındaki *uzın* sözcüğünün *uzun*, 'yarı' anlamındaki *yarı* sözcüğünün ise *yaru* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "ölçü, ağırlık, mesafe, uzaklık" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.51 : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aḥad**	Ar.	Tek, bir.	*Ol taş astında **aḥad** tėyü çaqırur.*	97-5	1	-
2.	**arşun**	Tü.	Arşın.	*Yūsuf 190azhar190ah quḍuġqa feryād qılu tüşti ol quḍuġnung tėrinliki tört yüz **arşun** erdi.*	356-4	6	-
3.	**avval**	Ar.	Evvel, önce, ilk.	*Ey baba, körer-men ḫalāyıq ot yandursalar, **avval** uşaq yıġaçlar qoḍarlar, andın song uluġ yıġaçlarnı koḍarlar.*	238-13	64	-
4.	**aylıq**	Tü.	Bir ay süren, mahiye.	*Ol kimerse ʿÖmerke aydı: Yā Emire'l-muʾminīn, bu anamnı ėkki **aylıq yerdin** ėgnime köterip Kaʿbeḫānaqa ėletürmen.*	287-4	3	-
5.	**az**	Tü.	Az.	*Ol maʿnī üçün kim bu muttaqī qullar tünle **az** uyquġa barur erdiler taqı secdelerde üküş 190azhar190a qılur erdiler.*	313-13	1	-
6.	**azlıq**	Tü.	Azlık.	*Seleme 190azha ṣaḥāba aydı: Bu kün bizler **azlıqdın** yėldürmegey-miz.*	70-17	1	-
7.	**batman**	Tü.	Batman, bir tür ağırlık ölçüsü.	*Taqı Yūsuf peyġāmbarnı ölçtiler erse, ėkki yüz **190azhar** keldi.*	359-11	12	-
8.	**beḍük**	Tü.+Tü.	Büyük.	*Tutung bu İbrāhīmni, ėlgin aḍaqın baġlang taqı boynınġa ġul urung taqı zindānqa kemişing taqı bir uluġ **beḍük** yerde tört tam 190azh qılıng taqı ol tört tam içinge otunlar tolturung…*	217-4	1	böyük
9.	**bir baġ**	Tü.+Tü.	Bir deste odun.	*Ol dōst ziyāratıdın qaytmışda ėwke otun kerek bolġay, **bir baġ** otun kesip keltüreling tėp aldım*, tėdi taqı İsmāʿīl birle çıqtılar.*	213-11	1	-
10.	**bir neçe**	Tü.	Birkaç.	*Peyġāmbar ʿas yalġuz taqı **bir neçe** kişi qaldı, özgeleri barça müteferriq boldılar.*	72-2	1	-
11.	**birer**	Tü.	Bazı.	*Peyġāmbar ʿas'nung mescidinge mescidning yaqın qongşıları **birer** qapuġ mescidke açıp turur erdiler.*	91-16	1	-

Tablo 2.51 (Devamı) : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
12.	**birer**	Tü.	Birer.	*Andag̀ erse, sizlerning tegme biringizke bir tawuq bėreyin taqı bir bıçaq bėreyin kerek kim bu tawuqnı kimerse körmez yerde boğuzlap keltürsengiz, tėp tegmesinge birer tawuq,* ***birer*** *bıçaq bėrdi.*	428-10	7	-
13.	**birin birin**	Tü.+Tü.	Birer birer.	*Yārānları* ***birin birin*** *uruşu şehīd boldılar.*	184-7	2	-
14.	**böyük**	Tü.+Tü.	Büyük.	*Bu ʿālam içinde bir qara yer bolsa erdi taqı anda ḥaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle* ***böyük*** *tag̀lar baş qaldurdılar kim: Nūḥ 191azhar191ah kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	1	beḍük
15.	**buçuq**	Tü.+Tü.	Yarı, yarım.	*Nė bėreyin? Tėdi erse, Umayya ibnü Ḫalaf aydı:* ***Buçuq*** *batman qızıl altun bėrgil! Tėdi.*	97-7	1	-
16.	**çeynem**	Tü.	Lokma, küçük parça.	*Ey qarındaşım, sen ol Tangrıqa mu kāfirlıq qılursen kim atang Ādamnı tupraqdın yarattı taqı sėni erkeklik suwıdın yarattı taqı ol suwnı bir 191azh qoyuġ qan qıldı taqı ol qoyuġ qannı bir 191azh* ***çeynem*** *et qıldı taqı ol çeynem etni süngükler qıldı taqı ol süngükler üze yana et keydürdi taqı ol sening teg ādemī qıldı.*	425-3	1	-
17.	**191azh**	Fars.	Tane.	*ʿAbdullāh ibnü ʿĀmir ol ḥuqqanı açtı içinde cümlesi* ***191azh*** *yinçüler erdi erse, ʿAbdullah ibnü ʿĀmir yıġlayu başladı.*	182-5	2	-
18.	**ėkegü**	Tü.	İkisi, ikisi birden.	*Ol kėçe Peyġāmbar ʿas taqı Abū Bekr raẓhu* ***ėkegü*** *çıqtılar taqı yüridiler erteke tegi.*	20-4	69	ėkkisi
19.	**ėkkisi**	Tü.	İkisi, ikisi birden.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, bu* ***ėkkisi*** *cümle ḫalāyıqdın manga sewüglügrek turur.*	159-17	16	ėkegü
20.	**eksük**	Tü.	Eksik, az.	*Toqsan yaşında āḫiratqa naql qıldı, on ėkki yıldın on ėkki kün* ***eksük*** *ḫalīfalıq qıldı.*	136-9	5	-
21.	**ėn**	Tü.	En, genişlik.	*Ol qalınıǹg* ***ėni*** *bir 191azha yer erdi, uzunı hem bir 191azha yer erdi taqı ol qalını bu taḫtnıng ortasında yaymış erdi taqı ol qalınıǹg ortasında altundın minber qılmış erdi.*	210-1	3	-
22.	**endāza**	Fars.	Mikdar, kadar.	*Biling, 191azh bolung kim Ḥaq tvt qabūl qılmaz qulnung ʿamalını, eger ol ʿamalı içinde zerre* ***endāzasınça*** *191azh bolsa, tėp aydı.*	403-7	6	-

Tablo 2.51 (Devamı) : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
23.	**endāzalıġ**	Fars.+Tü.	Ölçülü, ölçüde.	*Taqı tamuġda ol **endāzalıġ** taşnı ıḍar bolsalar, qırq yılqa tegi tüşşe, tamuġ tüpinge yetmegey.*	66-7	2	-
24.	**eşek yüki**	Tü.+Tü.	Eşek yükü.	*Kitāblarda andaġ kelür kim Süleymān 192azhar192ah ʿas'nıng maṭbaḫında her kün tört ming **eşek yüki** 192azhar ḫarc bolur erdi taqı tört ming 192azha her kün boġuzlanur erdi.*	211-1	1	eşek yükü
25.	**eşek yükü**	Tü.+Tü.	Eşek yükü.	*Kitāblarda andaġ kelür kim Süleymān 192azhar192ah ʿas'nıng maṭbaḫında her kün tört ming **eşek yüki** 192azhar ḫarc bolur erdi taqı tört ming 192azha her kün boġuzlanur erdi.*	211-1	1	eşek yüki
26.	**etek**	Tü.	Yakın.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Bu musulmānlıq dīni ġarībluqın ẓāhir boldı, qıyāmat **etekinde** taqı ġarībluqın qaytġay.*	7-3	1	-
27.	**ḫabba**	Ar.	Danik'in 1/8'i.	*Qāżī aydı: Bir yarmaq yā taqı **ḫabba** yā ṭassūc alġay erdiler, tėp aydı erse, Şeyḫ aydı: Sen ḥālī aydıng kim rişvet almaz-men, tėp.*	246-8	1	-
28.	**ḫatam**	Ar.	Sonuncu.	*Peyġāmbarlarnıng **ḫatamı** sen bolġay-sen, velīkin cümle peyġāmbarlarnıng uluġı sen bolġay-sen.*	9-1	1	-
29.	**ḫātim**	Ar.	Son.	*...yaʿnī 192azhar192 taqı āḫiratda selāmatlıq bolsun, yaʿnī **ḫātim** ḫavfıdın taqı āḫirat ʿazābıdın qurtulmaq sening üze bolsun...*	58-4	1	-
30.	**ıraq**	Tü.	Uzak.	*Sen manga kerekmez-sen tėdim erse, ol taqı 192azhar **ıraq** 192azha taqı aydı kim: Yā Muḥammed, sen 192azhar qutuldung, velīkin sėndin songraqılar 192azhar qutılu bilmegeyler tėdi.*	100-2	3	yıraq
31.	**iç**	Tü.	İç, içeri.	*Medīne **içinde** hēç kimerse qalmadı kim özi üçün qaḍġurmadı, cümle qaḍġurdılar, yıġladılar.*	122-10	507	-
32.	**ingen (I)**	Tü.	Çok, pek.	*Peyġāmbar ʿas Abū Ṭālibning vefātınġa **ingen** qaḍġūrdı.*	5-17	179	-
33.	**ingen az**	Tü.+Tü.	Çok az.	*Yā Fāṭıma, sen Peyġāmbar qızı bolġaysen, sanga ʿAlī **ingen az** neerseler bėrmiş tėp aydılar...*	160-6	1	-
34.	**ingen köp**	Tü.+Tü.	Çok fazla.	*Ol kimerse kim ölüm kelürini yaqın bilse, bu neerseler angar **ingen köp** turur, tėdi.*	160-7	1	-
35.	**ingen üküş**	Tü.+Tü.	Çok.	*Qatında çerig **ingen üküş** erdi, 192azhar192 ve enṣār tört ming er, 192azha silāḥlıġ erenler.*	50-8	10	-

Tablo 2.51 (Devamı) : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
36.	**isiglik**	Tü.	Sıcaklık.	*Qaçan kim otnung ḥarāratı taqı* ***isigliki*** *zāʾil boldı erse, kirdiler taqı baqtılar kim ot būstān bolmış, būstān içinde bir qubba 193azha bolmış; qubba içinde İbrāhīm peygāmbar ʿas ṭāʿat ve ʿibādat qılur erken taʿaccub qıldılar.*	218-4	1	-
37.	**kėng**	Tü.	Geniş, büyük.	*Baqçalarımız, yerlerimiz* ***kėng*** *turur tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Bu Qaṣvā 193azha tėweke müneyin taqı hēç kimerse zümāmını tutmasun.*	24-4	4	-
38.	**kifāyat**	Ar.	Kâfi, yeterli olma.	*Ey ḥalīfa, eḍgü qullarġa eḍgülük qılġıl, ağırlaġıl taqı yaman kişilerke öz yamanlıqları* ***kifāyat*** *turur, tėp aydı…*	421-6	1	-
39.	**köp**	Tü.	Çok.	*Ṭarīqat ėḍileri aymışlar: Nėçe* ***köp*** *kimerseler bolġay kim rūza erken rūza açġanlar cümlesidin bolġaylar.*	265-8	6	-
40.	**mışır yaşı**	Tü.	Mısır yaşı.	***Mışır yaşı*** *birle ol vaqtta on üç yaşar erdi.*	359-11	1	-
41.	**mīl**	Fr.	Yer yer uzunluğu değişen uzaklık ölçü birimi.	*Meger bir muʾminning bir ḥaması bolġay yinçüdin; uluġluqı altmış mīl bolġay tört ming adım yerke ʿArab* ***mīl*** *tėp aytur anıng içinde ėkki būstān bolġay biri biringe qarşu.*	66-1	2	-
42.	**miqdār**	Ar.	Miktar.	*Yā Cābir, Peyġāmbar ʿas'qa bu ṭaʿāmnung* ***miqdārını*** *aymadıng-mu?*	29-5	37	-
43.	**miṣqāl**	Ar.	Yirmidört kıratlık bir ağırlık ölçüsü.	*Sana uyqung içinde bir yarmaq bėrseler-mü yaḫşıraq turur yā taqı oyaġlıqda bir* ***miṣqāl*** *qızıl altun bėrseler-mü yaḫşıraq turur?*	398-3	1	-
44.	**ne kim**	Tü.	Ne kadar.	*Andın song Medīne içinde* ***ne kim*** *muʾminlar musulmānlar bar, cümlesi Peyġāmbar ʿas'qa kelip, 193azha qılıp beyʿet bėrdiler.*	25-12	48	-
45.	**ne qadar**	Tü.+Ar.	Ne kadar.	*Yā Cābir, ṭaʿāmung* ***ne qadar*** *turur?*	28-15	2	-
46.	**193azh**	Tü.	Ne kadar.	***Neçe*** *kesseler, 193azh büte turur, munlar taqı kese tururlar.*	66-13	44	-
47.	**193azh kim**	Tü.	Ne kadar.	***Neçe kim*** *Peyġāmbar ʿas'qa kāfirlar zaḫmat u meşaqqat tegürseler, hēç 193azhar193 qılmas erdi.*	15-15	4	-
48.	**nėçeme**	Tü.	Ne kadar.	*Ol keltürgen kişi* ***nėçeme*** *derḫōst qıldı erse, hēç neerse qabūl qılmadı.*	193-5	41	-

Tablo 2.51 (Devamı) : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
49.	**nehāyat**	Ar.	Son.	*Yana uyqumdın oyġandım erse, ingen sewündüm kim hēç ol sewüngenimge **nehāyat** yoq erdi.*	272-6	1	niḥāyat
50.	**nevbet**	Ar.	Sıra, sıra ile yapılan iş.	*Yana bir **nevbet** ʿArab keldi ticārat tarīqı üze.*	41-16	17	-
51.	**niḥāyat**	Ar.	Son.	*Āḫiratta Ḥaq teʿālānıng keremi taqı lutfınġa **niḥāyat** yoq.*	164-16	2	nehāyat
52.	**ol qadar**	Tü.+Ar.	O kadar.	*Ḥayā **ol qadar** ġālib boldı üzemke kim öz ʿaraqımġa battım taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	4	-
53.	**orta**	Tü.	Orta.	*Bizke bir qonuq keldi, ingen mübarek qonuq, körklüg yüzlüg, süçüg sözlüg, **orta** boḍluġ kimerse erdi.*	22-15	14	-
54.	**194azh 194azh**	Tü.	Bölük bölük.	*…yā Muḥammed, körseng ḥalāyıqlarnı Tangrınıng dīninge kirürler **194azh 194azh**, Tangrı teʿālānıng ḥamdı birle tesbīḥ qılġıl, yaʿnī Ḥaq teʿālāqa üküş ḥamd u ṣenālar qılġıl…*	83-7	9	-
55.	**194azh**	Fars.	Parça, az miktar.	*Eger bir **194azh** bir kişi 194azhar194 taşnı erte kemişseler, aḫşamdın burunraq yerke tüşkey.*	66-6	26	-
56.	**qabża**	Ar.	Bir avuç, bir avuç dolusu.	*Men Ḥaq teʿālā 194azhar194ah yeringe keltürür-men, ey yer, sening sözüngke 194azhar194 qılmaz-men, tėdi taqı bir **qabża** yerdin tupraq aldı…*	277-9	1	-
57.	**qalınglıq**	Tü.	Kalınlık.	*Tamuġqa kirgen kāfirlarnıng terisining **qalınglıqı** qırq ėkki arşun bolġay, taqı terisi Uḥud tağınça bolġay.*	66-9	1	-
58.	**qanġusuz**	Tü.	Yetinilmeyen.	*Andın song yana 194azhar194 qılmış erdi, baqar, bir körklüg yüzlüg ṣūrat bolmış; tonları körklüg, yıḍıġı tatlıġ, ādemī körüp **qanġusuz** ṣūratnı kördi erse, İbrāhīm 194azhar194ah ʿas aydı: Yā ʿAzrāʾīl, eger muʾmin āḫir vaqtında bu ṣūratıngnı körer bolsa, angar tap turur öngin rāḥatlardın, tėp aydı.*	439-11	1	-
59.	**qatıġlıq**	Tü.	Çokluk.	*Ḥasan-ı Baṣrī raḥmhi qırq yıl külmedi, qorquġı **qatıġlıqı** üçün.*	236-15	1	-
60.	**qawurt**	Tü.	Kalabalık.	*Bu kimnüng qabīlası turur kim ingen **qawurt** yüriyürler?*	50-10	1	-
61.	**ṣaf**	Ar.	Saf, sıra, dizi.	*Peyġāmbarʿas çeriglerini, **ṣaflarını** tüzdi, taqı ḥalāyıqnı uruşqa qondurdı, taqı munlarġa feṭḥ birle bişārat bėrür erdi.*	71-14	12	-

Tablo 2.51 (Devamı) : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
62.	**san**	Tü.	Sayı, hesap.	*Taqı qırığlarında ıbrıqlar bar altundın taqı kümüşdin kökdeki yulduzlar **195azhar195**.*	62-8	8	-
63.	**sansız**	Tü.	Sayısız, hesapsız.	*İsā 195azhar195ah aydı: Munça **sansız** saqışsız ėrke bardım tėyür-sen.*	399-1	1	-
64.	**saqış**	Tü.	Sayı, hesap.	*Meger rūzanıng̀ şavābınıng̀ **saqışı** yoq.*	260-4	1	-
65.	**saqışsız**	Tü.	Sayısız, hesapsız.	*İsā 195azhar195ah aydı: Munça sansız **saqışsız** ėrke bardım tėyür-sen.*	399-1	1	-
66.	**tap (I)**	Tü.	Yeter, kâfi, uygun.	*Ey dervĭş, ėmdi manga seninġ sözüng̀ muḥaqqaq boldı kim eḍgülerke eḍgülük qılıng̀, yamanlarġa öz yamanlıqı **tap** turur, tėp aymış erding̀.*	422-13	5	-
67.	**ṭassūc**	Ar.	Diremin 1/24'ü.	*Qāzĭ aydı: Bir yarmaq yā taqı ḥabba yā **ṭassūc** alġay erdiler, tėp aydı erse, Şeyḫ aydı: Sen ḥālĭ aydıng̀ kim rişvet almaz-men, tėp.*	246-8	1	-
68.	**taşqaru**	Tü.	Dışarı.	*Āsmā yıġlayu başladı taqı **taşqaru** çıqtı kişilerke ḫabar bėreyin tep.*	167-11	1	-
69.	**tegi**	Tü.	Kadar.	*Erteke **tegi** yüridiler.*	21-1	126	-
70.	**tėring̀**	Tü.	Derin.	*Ėl tegresinde uluġ, **tėring̀** arıq qazarlar kim çerig tört yandın kirmesün tėp aydı.*	27-17	3	-
71.	**tėringlik**	Tü.	Derinlik.	*Yūsuf 195azhar195ah quḍuġqa feryād qılu tüşti ol quḍuġnung̀ **tėrinliki** tört yüz arşun erdi.*	356-4	2	-
72.	**tiziglig**	Tü.	Dizili, dizilmiş.	*…ėkki közini qızıl yāqūtdın yaratıp turur taqı boynını yaşıl zeberceddin yaratıp turur taqı ėkki örgüçini kāfurdın yaratıp turur taqı quḍruqı 195azh yinçülerdin **tiziglig** turur…*	162-13	1	-
73.	**toluġ**	Tü.	Dolu.	*Körer-men, bir adım ornı ḫālĭ ermez, cümle kök üzesi ferĭşte birle **toluġ** turur.*	56-6	12	-
74.	**törter**	Tü.	Dörder.	*Ey mu'minler, cüftleninġ ol kim sizke ḫoş kelgey ḫatunlardın ėkkişer taqı üçer cüftlening̀ taqı **törter** cüftlening̀.*	193-1	1	-
75.	**uç**	Tü.	Uç.	*Eger yerde yürimekke qaṣd qılsam, bir adımı munda basar taqı bir adımı köz **uçı** yeterde basar.*	53-4	4	-
76.	**uzın**	Tü.	Uzunluk.	*Baqar-men, mürebba' 195azha turur, **uzını** taqı on üç 195azha turur, ėni taqı on üç 195azha turur.*	64-10	1	uzun

Tablo 2.51 (Devamı) : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
77.	**uzun**	Tü.	Uzunluk.	*Ol qalının͡g ėni bir 196azha yer erdi, **uzunı** hem bir 196azha yer erdi͡ taqı ol qalını bu taḫtnın͡g ortasında yaymış erdi taqı ol qalının͡g ortasında altundın minber qılmış erdi.*	210-1	2	uzın
78.	**uzunluq**	Tü.	Uzunluk.	*Ol maʿnīdin ötrü kim ol ėkegü san͡ga cān ve ten birle maḥabbat birle ḫıdmat qılur erdiler taqı senin͡g yaşın͡g **uzunluqını** tilep ḫıdmat qılur erdiler.*	284-2	2	-
79.	**üçer**	Tü.	Üçer.	*Ey muʾminler, cüftlenin͡g ol kim sizke ḫoş kelgey ḫatunlardın ėkkişer taqı **üçer** cüftlenin͡g taqı törter cüftlenin͡g.*	193-1	1	-
80.	**üçte biri**	Tü.	Üçte biri.	*Tünnün͡g **üçte biringe** tegi 196azha qıldı, tegme bir rekʿatda ellig āyat oqıyur erdi hem taqı 196azhar oqıyur erdi…*	198-14	1	-
81.	**üküşlük**	Tü.	Çokluk, fazlalık.	*Bu nevbet andaġ qılmadılar; öz çerigleringe, **üküşlükinge** iʿtimād qıldılar taqı çıqtılar.*	71-2	3	-
82.	**ülüş**	Tü.	Kısım.	*Dünyāda kim kim ẓulm birle öldürülür bolsa, ol maẓlūmnun͡g qanıdın bir **ülüş** Ādam 196azhar196ah ʿas oġlı Qābīl üze bitilür, anın͡g üçün kim ẓulm birle öltürmekni avval Qābīl sünnet qoydı.*	337-1	10	-
83.	**üzeyök**	Tü.	Tam üzerinde.	*Menim 196azhar196 **üzeyök** turur, hēç açmadın baqmadın turur.*	182-8	1	-
84.	**yarı**	Tü.	Yarı.	*Baqar-men, bir şaḫṣ bar, meḥāsini **yarısı** aq turur taqı yarısı qara turur.*	54-16	1	yaru
85.	**yarım**	Tü.	Yarım, yarı.	*Ėwlerinin͡g taqı mülklerinin͡g **yarımını** anlarqa īṣār qıldılar.*	255-16	9	-
86.	**yaru**	Tü.	Yarı.	*Anın͡g üçün Peyġāmbar ʿas aydı: Bu rūza ṣaburnın͡g **yarusı** turur, tėp aydı.*	260-6	6	yarı
87.	**yawuq (II)**	Tü.	Yakın.	*Qaçan kim ol aṭlıġ **yawuq** keldi erse, bildiler kim bizke kelür tėp.*	20-14	24	-
88.	**yawuqluq**	Tü.	Yakınlık.	*Abū Bekrke raẓhu ḫürmet üçün taqı ṣaḥābalar anın͡g ḫürmetini, ʿizzetini, Ḥaq teʿālā ḫaẓratında **yawuqluqını** bilsünler tėp andaġ aydı erse, cümle ṣaḥābalar bildiler kim Abū Bekr barçadın artuq ermiş tėp.*	92-4	4	-
89.	**196azha (II)**	Tü.	Yaklaşık 6 km'lik uzaklık ölçüsü.	*Baqar-men, mürebbaʿ 196azha turur, uzını taqı on üç **196azha** turur, ėni taqı on üç 196azha turur.*	64-10	6	-

Tablo 2.51 (Devamı) : Ölçü, Ağırlık, Mesafe, Uzaklık Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
90.	**yıraq**	Tü.	Uzak, ırak.	*Emīrü'l-muʾminīn ʿAlī̄ raẓḥu aydı: Siz cümle **yıraq** turung͡ı!*	149-12	16	ıraq
91.	**197azha**	Tü.	Yoğun %100.	*Yana avval cumʿa boldı erse, oğlı ʿAbdullāh aydı: Ey babam, bu cumʿada ıraqdın yaqındın üküş ṣaḥābalar kelgey, taqı tonung͡ız **197azha** ṣūfdın turur, taqı eski turur, taqı üküş yamaġları bar.*	105-15	1	-
92.	**yol**	Tü.	3) Defa, kere.	*Andın song͡ Ḥaq teʿālādın 197azhar keldi kim: Cümle ferīs̱teler Ādam peyġāmbarqa bir **yolı** secde qılıng͡, tėp.*	278-14	7	-
93.	**ẕerre**	Ar.	Zerre.	*Biling͡, 197azh bolung͡ kim Ḥaq tvt qabūl qılmaz qulnung͡ ʿamalını, eger ol ʿamalı içinde **ẕerre** endāzasınça 197azh bolsa, tėp aydı.*	403-7	5	-

2.6. MANEVİ KÜLTÜR

Söz varlığı çözümlemesi bölümünün altıncı ve son ana başlığı olan "manevi kültür" başlığı 4 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlık altında değerlendirilebilecek toplam sözcük sayısı 952'dir. Bu sözcüklerden 603'ü Arapça, 144'ü Türkçe, 65'i Farsça, 62'si Arapça + Türkçe, 28'i Farsça + Türkçe, 17'si Türkçe + Arapça, 12'si Türkçe + Farsça, 7'si Arapça + Farsça, 5'i Farsça + Arapça, 2'si Arapça + Farsça + Arapça, 2'si Arapça + Türkçe + Arapça, 1'i Arapça + Türkçe + Türkçe, 1'i Farsça + Arapça + Arapça, 1'i Farsça + Farsça, 1'i Türkçe + Arapça + Farsça, 1'i Yunancadır. Sözcükler arasında en sık geçen 1052 sıklık derecesiyle *Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām* 'Hz. Muhammed' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ābadān* 'mamur, bayındır, bakımlı', *abdāllar maqāmı* 'dervişler makamı', *ābrū* 'yüz aklığı, şeref, haysiyet', *ābrūyluġ* 'haysiyetli, değerli', *ʿacāyib* 'acayip, tuhaf, garip', *açuq qaşlıġ* 'güler yüzlü', *afżal* 'en, pek faziletli', *aḥmaqlıq* 'ahmaklık, aptallık, sersemlik', *alḥamdulillāhi* 'allah'a hamd olsun!', *āmīn* 'amin, ya rab duamızı kabul eyle!', *and* 'ant, yemin', *ʿanf* 'kaba muamele, sertlik, şiddet', *ʿaql ėḍisi* 'akıl sahibi', *ʿarafa* 'arefe, dini bayramlardan bir önceki gün', *ārāmluq* 'rahat, huzur', *arıġ ew* 'kabe', *arıġ ġusl* 'boy abdesti', *arıġsızlıq* 'pislik, mundarlık', *āsāyiş* 'rahatlık, huzur, güvenlik', *ʿaẕāb āyatı* 'azap ayeti' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 345 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'acayip, tuhaf, garip' anlamındaki *ʿacab* sözcüğünün *ʿacāyib*, 'ant, yemin' anlamındaki *and* sözcüğünün *ant*, 'arefe, dini bayramlardan bir önceki gün' anlamındaki *ʿarafa* sözcüğünün *ʿarife*, 'bereket' anlamındaki *berekāt* sözcüğünün *bereket*, 'puta tapan' anlamındaki *butperest* sözcüğünün *butperes*, 'cenaze' anlamındaki *cenāza* sözcüğünün *cināze*, 'tabut' anlamındaki *cināza*

sözcüğünün *cenāze,* ‘cömertlik’ anlamındaki *cōmardlıq* sözcüğünün *cōnmardlıq,* ‘öteki dünya, ahiret’ anlamındaki *dār-i baqā* sözcüğünün *dāru beqā,* ‘düşmanlık’ anlamındaki *duşmanlık* sözcüğünün *duşmanlıq,* ‘dünya malı, dünyalık, dünya zevkleri’ anlamındaki *dünyā mālı* sözcüğünün *dünyāvī̄ māl,* ‘allah’ anlamındaki *ėḍi* sözcüğünün *ėḍe,* ‘ikindi vakti kılınan namaz’ anlamındaki *ėkindü namāzı* sözcüğünün *ėkindük namāzı,* ‘emir, buyruk’ anlamındaki *emr* sözcüğünün *emir,* ‘fayda, yarar’ anlamındaki *fāyida* sözcüğünün *fāyda,* ‘fetva’ anlamındaki *fetvā* sözcüğünün *fitvā,* ‘gıybet, aleyhinde arkasından söz söyleme’ anlamındaki *ġaybat* sözcüğünün *ġıybet,* ‘savaş, din uğruna yapılan savaş’ anlamındaki *ġazāt* sözcüğünün *ġazā,* ‘izin, müsaade’ anlamındaki *icābat* sözcüğünün *icāzat,* ‘tembellik’ anlamındaki *kāhillıq* sözcüğünün ise *kâhillik* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 92 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde “manevi kültür” başlığı altında incelenen diğer alt başlıklar şu şekildedir:

2.6.1. Dinler, İnançlar

Manevi kültür başlığının ilk alt başlığı olan “dinler, inançlar” başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 462 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 328’i Arapça, 40’ı Türkçe, 26’sı Farsça, 23’ü Arapça + Türkçe, 13’ü Türkçe + Arapça, 11’i Türkçe + Farsça, 6’sı Arapça + Farsça, 4’ü Farsça + Arapça, 4’ü Farsça + Türkçe, 2’si Arapça + Farsça + Arapça, 1’i Arapça + Türkçe + Arapça, 1’i Arapça + Türkçe + Türkçe, 1’i Farsça + Arapça + Arapça, 1’i Türkçe + Arapça + Farsça, 1’i Yunancadır. Bunlar arasında en sık geçen 1052 sıklık derecesiyle *Peyġāmbar ʿaleyhi’s-selām* ‘Hz. Muhammed’ sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *abdāllar maqāmı* ‘dervişler makamı’, *alḥamdulillāhi* ‘allah’a hamd olsun!’, *āmī̄n* ‘amin, ya rab duamızı kabul eyle!’, *and* ‘ant, yemin’, *ʿarafa* ‘arefe, dini bayramlardan bir önceki gün’, *arıġ ew* ‘kabe’, *arıġ ġusl* ‘boy abdesti’, *ʿaẕāb āyatı* ‘azap ayeti’, *ʿaẕāb ferişteleri* ‘azap melekleri’, *ażḥā* ‘kurban’, *ʿazīz uluġlar* ‘aziz, muhterem büyükler’, *barlıq* ‘varlık, var olma’, *bāṭil dīn* ‘inançlar bakımından gerçek olmayan din’, *bēnihāyat* ‘sonsuz’, *bereket* ‘bereket’, *bidʿat* ‘hz. Peygamber zamanından sonra dinde meydana çıkan şey’, *biḥār-i raḥmat* ‘merhamet denizi’, *birlik* ‘vahdet, birlik, tek olma’, *bi’smi’llāh* ‘allah’ın ismi ile’, *bi’smi’llāh kelimesi* ‘besmele’ sözcükleridir. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen ‘ant, yemin’ anlamındaki *and* sözcüğünün *ant,* ‘arefe, dini bayramlardan bir önceki gün’ anlamındaki *ʿarafa* sözcüğünün *ʿarife,* ‘bereket’ anlamındaki *berekāt* sözcüğünün *bereket,* ‘puta tapan’ anlamındaki *butperest* sözcüğünün *butperes,* ‘cenaze’ anlamındaki *cenāza* sözcüğünün *cināze,* ‘tabut’ anlamındaki *cināza* sözcüğünün cenāza, ‘öteki dünya, ahiret’ anlamındaki *dār-i baqā* sözcüğünün *dāru beqā,* ‘dünya malı, dünyalık, dünya zevkleri’ anlamındaki *dünyā mālı* sözcüğünün *dünyāvī̄ māl,* ‘allah’ anlamındaki *ėḍi* sözcüğünün *ėḍe,* ‘ikindi vakti kılınan namaz’ anlamındaki *ėkindü namaz* sözcüğünün *ėkindük namaz,* ‘emir, buyruk’ anlamındaki *emr* sözcüğünün *emir,* ‘fetva’ anlamındaki *fetvā* sözcüğünün *fitvā,* ‘gıybet,

aleyhinde arkasından söz söyleme' anlamındaki *ġaybat* sözcüğünün *ġıybet*, 'din uğruna yapılan savaş' anlamındaki *ġazā* sözcüğünün *ġazāt*, 'küfür, imansızlık, dinsizlik' anlamındaki *küfr* sözcüğünün *küfür*, 'buyurunuz, emir sizindir efendimiz!' anlamındaki *lebbeyk* sözcüğünün *lebbeyke*, 'ilahi nurlara erişmiş' anlamındaki *maẓhar-ı envār-ı ilāhī* sözcüğünün *maẓhar-i envār-ı ilāhī*, 'sahabe' anlamındaki *ṣāḥib-i Resūla'llāh* sözcüğünün *ṣāḥib-i Resūlallāhi*, 'haram ve helal olduğu kesin belli olmayan' anlamındaki *şübhet* sözcüğünün *şübhe*, 'cennet' anlamındaki *uçmaḫ* sözcüğünün ise *uçtmaḫ*, *uştmaḫ, uştmaḫ, uştmaḫ* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 44 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen "dinler, inançlar" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.52 : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**abdāl**	Ar.	Derviş, abdal.	*Bir yerde olturdılar, ançaqa tegi kim efṭār vaqtı boldı erse, efṭār qılmaq üçün ṭaʿām çıqardı taqı ol **abdāl** öng̑inde qoḍtı erse, ol abdāl tenāvul qılmadı.*	295-8	11	-
2.	**abdāllar maqāmı**	Ar.+Ar.	Dervişler makamı.	*Andın men aydım: Ey şeyḫ, muʾmin qayu ʿamel birle **abdāllar maqāmıqa** yėter?*	268-16	1	-
3.	**ābdast**	Fars.	Abdest.	***Ābdast** qılmadın turdı taqı İmāmdın astın ābdast qıldı.*	222-1	5	-
4.	**ābdest suwı**	Fars.+Tü.	Abdest suyu.	*Qayu muʾmin ve muvaḫḫid bir namāz vaqtında ābdest qılsa, taqı farīża namāz qılsa, taqı bir vaqt namāzqa tegi tegme bir aʿżālarıdın nė yazuq kelse, ol ābdest qılmışta ol **ābdest suwı** ol aʿżādın kelgen yazuqnı kėterür.*	44-15	3	-
5.	**ʿābid**	Ar.	İbadet eden.	*Men taqı bir sening teg **ʿābid** turur-men, Tangrı teʿālāqa ʿibādat qılmak içinde sanga yārī bėrmekke keldim…*	369-4	46	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
6.	ʿ**afv**	Ar.	Af, bağışlama.	*Mīkāʾil hemīşe Ḥaq teʿālānıng riżāsı birle,* ʿ***afv*** *birle, taqı rızqı birle nāzil bolur.*	115-11	2	-
7.	**aḥādīṯ**	Ar.	Hadisler.	*Eger özinge satġaşmasa erdim,* ***aḥādīṯ*** *meʿānīsidin taqı Qurʾānnıng ḥaqāyıqıdın maḥrūm bolġay erdim, tėp aydı.*	202-4	3	-
8.	ʿ**ahd**	Ar.	Ant, yemin.	*Yā Rebbī, sanga baqtım taqı inandım, taqı kitāblarınġnı rāst tėdim taqı* ʿ***ahdimke*** *vefā qıldım, tėp ayturlar.*	273-12	2	-
9.	**āḫirat**	Ar.	Ahiret.	*Bu muʾmin qarındaşı taqı tört mıng altunnı* ***āḫirat*** *asbābınġa ḫarc qıldı.*	425-1	104	-
10.	**āḫirat yeri**	Ar.+Tü.	Ahiret yeri.	*ʿÖmer sizke selām bėrdi taqı aydı kim, Peyġāmbar ʿas qatında, babanġız Abū Bekr qatında bizke* ***āḫirat yeri*** *bėrsengiz, anlar qatında yatsaq, tėp derḫōst qılġıl, tėdi erse, oġlı taqı bardı, derḫōst qıldı erse, ʿĀyişe rażhā qabūl qıldı.*	119-10	2	-
11.	**aḫşam namāzı**	Tü.+Ar.+Fars.	Akşam namazı.	*Ey ana, men barayın taqı Peyġāmbar ḫażratında* ***aḫşam namāzı*** *qılayın taqı Peyġāmbardın derḫōst qılayın…*	170-3	7	-
12.	ʿ**alāmat**	Ar.	Alamet, nişan, işaret, belirti.	*…Riyā qılġannıng* ʿ***alāmatı*** *üç turur: Yalġuz ḫalvatta ṭāʿat qılur bolsa, kāhillik birle qılur; taqı ḫalāyıq arasında ṭāʿat qılur bolsa, raġbat birle qılur…*	406-3	3	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
13.	ʿ**aleykumu's-salām**	Ar.	Selam sizin üzerinize olsun.	*Maʿnīsi ol bolur kim: Qaçan salām bėrilür bolsa, cevāb qaytarıng ol salāmdın yaḫşıraqı birle* ʿ***aleykumu's-salām*** *tėp, yā taqı ol salāmnung qaytarıng* ʿ*aleykumu's-salām tėp.*	305-9	3	-
14.	**alḥamdulillāhi**	Ar.	Allah'a hamd olsun!.	*...Ādam peyġāmbar ʿas aqsurdı taqı* ***alḥamdulillāhi*** *tedi.*	278-10	1	-
15.	ʿ**amel**	Ar.	Amel, iş, davranış.	*Taqı hēç* ʿ***amel*** *yoq Ḥaq teʿālā ḥażratınġa sewüglügrek açlıqdan taqı suwsalıqdın.*	265-16	76	-
16.	**āmīn**	Ar.	Amin, ya Rab duamızı kabul eyle!.	*Ey Bār Ḫudāyā, cümleke sening rizāngnı bulmaqqa taqı sening fermānıngnı yeringe keltürmek[ke] sen tevfīq bėrgil taqı tamuġdın emān bėrip sekkiz uçmaḫqa şāyista qılġıl!* ***Āmīn.***	68-12	1	-
17.	**āmīn Rabba'l-ʿālamīn**	Ar.	Âlemlerin Rabbı dualarımızı kabul eyle!.	*Ey Bār Ḫudāyā, bizlerni taqı cümle muʾminlarnı şeqāvatdın keremüng birle saqlaġıl taqı cümlemüzke saʿādat-i ebedī sen rūzī qılgıl.* ***Āmīn, Rabba'l-ʿālamīn.***	371-1	3	-
18.	**and**	Tü.	Ant, yemin.	*Ey yārānlarım, zīnhār bir muʾminni körsengiz, başı örpek bolsa taqı yüzi toġluġ taqı ėkki ėgni yırtuq çapānlıġ kimerse bolġay kim Ḥaq tvt'dın ant yāḍ qılıp ne kim tileyür bolsa, Ḥaq tvt aning tilekini red qılmadın mustacāb qılġay taqı* ***andını*** *rāst qılġay, tėp aydı.*	380-15	1	ant

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
19.	**ant**	Tü.	Ant, yemin.	*…Abū Bekr taqı kö͡nglidin Muṣṭiḥ ḥaqqınġa tutġan kīnesini çıqardı taqı* ***antqa*** *kefārat bėrdi taqı Muṣṭiḥqa burunqıdın yaḫşıraq iḥsān qılu başladı.*	419-1	2	and
20.	ʿ**arafa**	Ar.	Arefe, dini bayramlardan bir önceki gün.	*Andın so͡ng* ʿ***arafa*** *kün cümle ḥācīlar ʿArafāt taġında vuqūf qılmışında Peyġāmbar ʿas minberke mündi, taqı Ta͡ngrı tvt'qa üküş ḥamd u ṣenā qıldı, taqı ḫalāyıqqa vaʿż u naṣīḥat qıldı, taqı üküş vaṣiyyatlar qıldı.*	84-5	1	ʿarife
21.	**arıġ**	Tü.	Helal.	*Eger sen iḥtiyāṭ qılmış bolsa erdi͡ng, ma͡nga* ***arıġ*** *ʿalif yedürmiş bolsa erdi͡ng, ol kāfirni öltürgey erdi͡ng, taqı ġāzīlar ṣavābını ḥāṣil qılġay erdi͡ng, tėp aṭ sözledi…*	300-2	9	-
22.	**arıġ ew**	Tü.+Tü	Temiz ev.	*Bu* ***arıġ ėwü͡ngni*** *duşmanlardın saqlaġıl, duşmanlarnı bu ḥaramu͡nga kigürmegil, sen anlarnı helāk qılġil! tėp qarġadı.*	42-13	1	-
23.	**arıġ ġusl**	Tü.+Ar.	Boy abdesti.	*Andın so͡ng Fāṭıma rażhā tünekke kirdi taqı* ***arıġ ġusl*** *qıldı; Peyġāmbar ʿas'dın qalġan kefenni çulġandı…*	167-6	1	-
24.	**arıġ qul**	Tü.+Tü	Günahsız, temiz kul.	*Ey* ***arıġ qullarım****, bu Barṣīsānı͡ng ʿibādatından nė taʿaccub qılur-siz? Anı kim men bilür-men, sizler bilmez-siz.*	368-6	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
25.	**artuqsı namāz**	Tü.+Fars.	Nafile namazı.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḥarām yėyür bolsa, Ḥaq tvt ol ḥarām yėgen qulnung farīża namāzlarını taqı qabūl qılmaz,* ***artuqsı namāzlarını*** *taqı qabūl qılmaz, tėp nidā qılur.*	294-12	3	-
26.	**aṣḥāb**	Ar.	Sahabeler, Hz. Muhammed'i gören ve sohbetine katılan kişiler, sahabeler.	*Bir şeyḫning* ***aṣḥāb*** *ve yārānları bar erdi.*	428-4	6	-
27.	**āyat**	Ar.	Ayet.	*…bu dervīşlerning bāṭınınġa naẓar qılġıl tėp āyat nāzil boldı erse, bu* ***āyat*** *ḥükmınçe anlarġa cevāb bėrdi…*	255-6	77	-
28.	**ʿaẕāb āyatı**	Ar.+Ar.	Azap ayeti.	*…ol āyatqa Ḥaq teʿālānıng raḥmatını tileyür erdi özinge taqı cümle muʾminlerke taqı hēç* ***ʿaẕāb āyatı*** *keçmez erdi…*	198-16	1	-
29.	**ʿaẕāb ferişteleri**	Ar.+Fars.	Azap melekleri.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, qaçan kim bu ḥāl biz miskīnlerke kelür bolsa, sening raḥmatıng ve maġfiratıng ferīştelering ni bizke ıda bėrgil taqı* ***ʿaẕāb ferīştelerini*** *bizdin ıraq qılġıl…*	443-8	1	-
30.	**ażḥā**	Ar.	Kurban.	*Menim maʿīşatımnı körmeding-mü? Yılda ėkki qata yeyür-men, bir qata ʿīdü'l-fiṭrde taqı bir qata ʿīdü'l-****ażḥāda****.*	146-13	1	-
31.	**ʿazīz**	Ar.	Aziz, muhterem (kişi), ulu, yüce.	*Men aydım: Ey* ***ʿazīz*** *siz kim turur-siz?*	176-11	68	-
32.	**ʿazīz uluġlar**	Ar.+Tü.	Aziz, muhterem büyükler.	*Baġdād içindeki* ***ʿazīzlar****,* ***uluġ[lar]*** *cümlesi özinge ʿayādatqa keldiler.*	227-3	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
33.	**bāng-i namāz**	Fars.	Ezan.	*Bu arada öḏlek vaqtı boldı. Peyġāmbar ʿas Bilālqa buyurdı kim **bāng-i namāz** oqıġıl tėp.*	40-3	2	-
34.	**Bār Ḫudāyā**	Fars.	Allahım!.	*Ey **Bār Ḫudāyā**, mülknüng erkligi Taŋgrı sen turur-sen!*	50-3	48	-
35.	**barlıq**	Tü.	Varlık, var olma.	*Bilgil, āgāh bolġıl Ḥaq teʿālānıng birlikini taqı **barlıqını** bilmek farīża turur.*	229-7	1	-
36.	**bāṭın**	Ar.	İç görünüş, iç hal.	*Siz bu ʿābidning ẓāhirınġa nazar qılur-siz, velīkin bu ʿābidning **bāṭını** taqı sirri içinde ne neerse bar, siz anı bilmez-siz, men bilür-men.*	404-9	4	-
37.	**bāṭil**	Ar.	Batıl, boş, beyhude.	*Bu reʾy **bāṭil** reʾy turur.*	19-9	6	-
38.	**bāṭil dīn**	Ar.+Ar.	İnançlar bakımından gerçek olmayan din.	*Ayġıl, yā Muḥammed, ḥaq dīn keldi, **bāṭil dīnler** helāk boldı, ḥaqīqatta bāṭil helāk bolġan turur.*	51-2	1	-
39.	**baṭrīq**	Yun.	Patrik, din büyüğü.	*Ey **baṭrīqlar**, biling, āgāh bolung, bu Aḥmed ḥaq peyġāmbar turur, İncīldeki ṣıfatlar cümlesi munda bar turur.*	81-1	7	-
40.	**bēnihāyat**	Fars.+Ar.	Sonsuz.	*Yā Muḥammed, yana qayıtġıl Ḥaq teʿālānıng baḥṣīṣi üküş turur, raḥmatı **bēnihāyat** turur, taqı qulunung zārīlıq taqı miskīnlik[i]ni sewer miskīnlik qılġıl, bolġay kim āsān qılsa tėp aydı...*	59-7	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
41.	**berekāt**	Ar.	Bereket.	*Ḥaq teʿālā üküş **berekātlar** bėrgey inşāʾa'llāhu teʿālā tėdi taqı aydı: Yā Cābir, men barġınça ol küweçke hēç kimerse çömçe qatmasun taqı ol etmeklerni tandūrdın hēç kimerse çıqarmasunlar!*	28-16	12	bereket
42.	**bereket**	Ar.	Bereket.	*Qaçan kim bu mecmūʿ neerselerni Peyġāmbar ʿas ḥażratınġa keltürdiler erse, Peyġāmbar ʿas baqtı taqı **bereket** birle duʿā qıldı taqı cümle saḥābalar yıġıldı.*	159-16	1	berekāt
43.	**bėş namāz**	Tü.+Fars.	Beş vakit namaz.	*Men **bėş namāzım** içinde bu qarındaşlarım üçün Tangrı teʿālādın uçtmaḥnı tileyür-men.*	255-5	15	-
44.	**bidʿat**	Ar.	Hz. Peygamber zamanından sonra dinde meydana çıkan şey.	*...Peyġāmbar ʿas'nung sünnetinçe yörimegen taqı ṣaḥābanıng sīretinçe yörimegen **bidʿat** işler birle meşġūl bolġannıng yamanlıqını aymaq ġıybat ermez...*	387-5	1	-
45.	**biḥār-i raḥmat**	Ar.+Ar.	Merhamet denizi.	*...qıyāmat bolmışta āvṣ sening **biḥār-i raḥmatıng** içinde bizlerni mustaġraq qılġıl...*	443-11	1	-
46.	**bir u bar**	Tü.+Tü.	Var ve bir.	*Tanuqluq bėrür-men, Tangrı teʿālā **bir u bar** turur, taqı sen anıng ḥaq resūlı turur-sen.*	79-16	6	-
47.	**birlik**	Tü.	Vahdet, birlik, tek olma.	*Bilgil, āgāh bolġıl, Ḥaq teʿālānıng **birlikini** taqı barlıqını bilmek farīża turur.*	229-7	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
48.	**bismillāh**	Ar.	Allah'ın ismi ile.	*Bir kün nāgāh aġzıdın **bismillāh** kelimesi çıqtı erse, Firʿavn aydı: Yā Āsiya, kimning atını aydıng? tėdi erse, yaşurmadı taqı aydı kim: Yerni kökni yaratġan Tangrınıng atını aydım, tėdi.*	165-5	1	-
49.	**bi'smi'llāh kelimesi**	Ar.	Besmele.	*Bir kün nāgāh aġzıdın **bismillāh kelimesi** çıqtı erse, Firʿavn aydı: Yā Āsiya, kimning atını aydıng? tėdi erse, yaşurmadı taqı aydı kim: Yerni kökni yaratġan Tangrınıng atını aydım, tėdi.*	165-5	1	-
50.	**bu dünyā**	Tü.+Ar.	Bu dünya.	***Bu dünyānı** tamuġqa bıraqıng, tėp fermān kelse, dünyā ayġay: Yā Rebbī, qanı manga uyġanlar taqı mėni dōst tutġanlar?*	399-12	6	-
51.	**burāq**	Ar.	Mirac gününde Hz. Muhammed'e gönderilen binek.	*Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas **Burāq** keldürdi, yügen urulmış, eyer urulmış.*	52-12	5	-
52.	**but**	Fars.	Put.	***Butqa** secde qılmaqlıq kāfirlıq turur, ol işni qılmaġaymiz, taqı kişini nāḥaq yerde öltürmek taqı uluġ yazuqlardın turur…*	216-9	21	-
53.	**butḫāna**	Fars.	Puthane.	*Bir kün Bilāl raẓhu kāfirlarnıng **butḫānasınġa** kirdi.*	96-5	10	-
54.	**butperest**	Fars.	Puta tapan.	*Men **butperest** turur men.*	366-10	2	butperes

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
55.	**buyruq**	Tü.	Buyruk, emir.	*Peyġāmbar ʿas ṣaḥābalarqa aydı: Manga* ***buyruq*** *andaġ boldı kim cümle qapuġlarıngıznı baġlasangız taqı cümlengiz namāzqa mescid qapuġıdın kirsengiz.*	92-1	2	-
56.	**camāʿat**	Ar.	Cemaat, ibadet için bir yerde toplanmış kalabalık, grup, bölük.	*Eger ḫalāyıq aysalar erdi kim:* ***Camāʿat*** *ṣavābıdın maḥrūm bolursen, tėp, özi aytur erdi kim: Camāʿat birle namāz qılmaq sünnet turur taqı ḫalāl istemek farīżā turur.*	296-3	20	-
57.	**camāʿat ḫalqı**	Ar.+Ar.	Cemaat içindeki kişiler.	***Camāʿat ḫalqı*** *özindin derḫōst qıldılar kim: Yā şeyḫ, imām ḥāżir bolmadı, kerek kim bizke imāmatlıq qılsangız, tėdiler erse, şeyḫ aydı: Men imāmluq qılmaqġa ṣāliḥ ermes-men, tėdi erse, üküş derḫōst qıldılar.*	249-6	2	-
58.	**cāmiʿ**	Ar.	Cami.	*Muslim bin Yasār raḥmhi Başranıng* ***cāmiʿinde*** *namāz qılur erdi.*	249-2	6	-
59.	**cān**	Fars	Can, ruh.	*Ey uluġ, hürmetlig resūl atam, sizke fidā bolsun* ***cānım*** *tėp.*	91-1	45	-
60.	**cehennem**	Ar.	Cehennem.	*Muʾminler taġılmış teg kāfirlar müteferriq boldılar, qaştılar, Ṭāyifqa bardılar taqı baʿżıları öldiler,* ***cehennemke*** *bardılar.*	74-5	2	-
61.	**cenāza**	Ar.	Cenaze.	*Bu ḫalāyıqlar cümle yıġılışıp Ādam peyġāmbar ʿas'nung* ***cenāzasınġa*** *namāz qılmaq tileyürler.*	205-16	3	cināze

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
62.	**cenāza**	Ar.	Tabut.	*Qaçan kim mėni **cenāza** üze qoḍsaŋ͡gız, cümle çıqġay-siz, mėni ḫālī͡ qoḍġay-siz.*	87-7	2	cināza
63.	**cihād**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Maʿnī͡si ol bolur kim uçtmaḥ qapsandı küçey işler birle **cihād** meŋ͡gizlig, ḥec meŋ͡gizlig, rūza meŋ͡gizlig, namāz meŋ͡gizlig; ne kim emgek küçeylik bar erse, cümlesini qılmaq kerek andın soŋ͡g uçtmaḥqa kirse [bolur].*	60-17	2	-
64.	**cinān**	Ar.	Cennetler.	*...cümle aqribā ve ʿaşāyirlarımızını sen yarlıqaġıl taqı kerem-i bēġāyatıŋ͡ birle cümle ümmet-i Muḥammedni ṣadr-i **cinānda** sen orun bėrgil taqı luṭf-i bēnihāyatıŋ͡ birle Ādamdın qıyāmatqa tegi kim kim sėni birlediler…*	443-13	1	-
65.	**cināza**	Ar.	Cenaze.	*İleylerinde **cināza** qoyulmış meŋ͡gizlig.*	437-11	-	cenāze
66.	**cināza**	Ar.	Tabut.	*Qaçan kim ol ölügni **cināzaġa** qoḍar bolsalar, ol ölügnüŋ͡ rūḥı ol cināza üzesinde uça yöriyür taqı nidā qılur.*	443-3	1	cenāze
67.	**cuhūd**	Fars.	Yahudi.	*Qoŋ͡gşısı bar erdi, Şamʿūn atlıġ **cuhūd** erdi.*	140-13	17	-
68.	**cumʿa namāzı**	Ar.+Fars.	Cuma günü öğle vaktinde cemaatle kılınan namaz, cuma.	*Bu menim tonum keḍip minberke minseŋ͡giz bolġay-mu? tėp üküş derḫōstlar qıldı erse, oġlı ʿAbdullāhnıŋ͡ tonını keḍip **cumʿa namāzınġa** bardı, taqı minberke mindi taqı ḫuṭba oqıdı.*	106-2	6	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
69.	**dār-i baqā**	Ar.	Öteki dünya, ahiret.	*Ol qaçan kim dār-i fenādın **dār-i baqāġa** riḥlat qıldı erse, Peyġāmbar ʿas'qa ḫabar bėrdiler.*	233-13	6	dāru beqā
70.	**dāru beqā**	Ar.	Öteki dünya, ahiret.	*Abū Ẕar raẓhu taqı dāru fenādın **dāru beqāġa** riḥlat qıldı erse, yuvdılar taqı kefenlediler taqı namāz qıldılar taqı defn qıldılar.*	131-11	2	dār-i baqā
71.	**dāru'l-beqā**	Ar.	Ahiret.	*Taqı bu kitābnıng muṣannifi meẕkūr yekşenbe kün dāru'l-fenādın **dāru'l-beqāġa** riḥlat qıldı.*	443-17	1	-
72.	**daʿvāt**	Ar.	Dualar.	*Ol taqı Ḥasan yunmışı teg dürüst ādābı **daʿvātı** birle yundı erse, bu abuşqa bildi kim bu oġlanlar manga yunuġ öğretmek üçün mundaġ iş qıldılar, tėp.*	172-1	2	-
73.	**dergāh**	Fars.	Kat, huzur.	*Ėmdi sen ẓālim boldung, Ḥaq **dergāhından** yıraq tüştüng, manga qıyāmat kün sening nė menfaʿatıng teggey?*	223-17	2	-
74.	**dervīşlik**	Fars.+Tü.	Allah için alçak gönüllülüğü ve fukaralığı kabul etme, acizlik, fakirlik.	*Anıng **dervīşliki** ṭāʿatġa māniʿ bolmadı; sizlerke neteg māniʿ boldı? tėp aysa, munlar ḥėç cevāb aytu bilmegeyler.*	328-2	5	-
75.	**dēv**	Fars.	Şeytan, cin.	*Şeyṭānlar taqı **dēvler** aytur: innā kunnā naqʿudu minhā maqāʿida li's-samʿi yaʿnī bizler aytur erdük ferīştelerdin ḫabarlar ėşitgü yerlerde, fa-man yastamiʿi'l-ān yacidu lahu şihāban raṣadan ėmdi kim kim ḫabar ėşitür bolsa, āmāda qılınmış otnı öz nefsinge bulur tėp aytur.*	368-14	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
76.	**dīn**	Ar.	Din.	*Men seninġ sirringni bilür erdim, sen menim **dīnim** üçün taqı uruşmadınġ hem taqı menim ḫoşnūdluqum üçün taqı uruşmadınġ.*	406-13	47	-
77.	**dīvān**	Ar.	Sevap ve günahların işlendiği defter.	*Anınġ arıġ iʿtiqādı taqı aṣlī niyyeti berekātında ol un bolup ṣadaqa qılsa, ne ṣavāb kim ḥāṣil bolġay erdi, ol ṣavābnı men anınġ **dīvānında** bitiyü bėrdim, tėp aydı, bu maʿnīdin ötrü kim…*	409-13	11	-
78.	**diyānat**	Ar.	Dindarlık, din duygusu.	*Hem ṣalābatı bar, hem taqı quvvatı bar, hem **diyānatı** bar, tėp öger erdi.*	114-14	1	-
79.	**diyet**	Ar.	Diyet, kan bahası.	*Ėmdi vefātı bolġan kişininġ **diyeti** kimnüng üze vācib bolur? tėp suʾāl qıldı erse, bu uluġ ʿulemālar tefekkür qıldılar, hēç cevāb bėrü bilmediler taqı aydılar.*	188-16	6	-
80.	**duʿā**	Ar.	Dua.	*Taqı men sanga bir **duʿā** ögreteyin, ol duʿānı aytu turġıl, tėdi…*	356-17	42	-
81.	**duʿā-gūy**	Ar.+Fars.	Duacı, dua eden.	*Üküş tefrīʿler qıldı erse, Muʾāvīye ḫātırı munaġġaż boldı taqı bitig bitip emīrü'l-muʾminīn ʿOṯmānqa rażhu ḫıdmatınġa **duʿā-gūy** Muʿāvīyedin salām va taḥiyyat ʿarża qılur…*	128-7	1	-
82.	**dünyā mālı**	Ar.+Ar.	Dünya malı, dünyalık, dünya zevkleri.	*Avval Ḥaq teʿālāqa üküş ḥamd u ṯenā qıldı dünyānı taqı **dünyānınġ mālı** tawarını bėrdi tėyü, taqı āḫiratnı ögdi, dervīşlikni ögdi taqı aydı…*	76-4	3	dünyāvī māl

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
83.	**dünyāvī̄**	Ar.	Dünyevî, dünyaya ait, mal mülk.	*Andın soŋg ʿOs̱mān aydı: Yā Resūlallāhi, yana nefsüm maŋga aytur kim ėlgindeki nė kim **dünyāvī̄** bar, cümlesini mülkindin çıqarġıl, mücerred bolġıl, fārig̱ köŋgül birle Ḥaq teʿālāġa ʿibādat qılġıl, tėp aytur…*	262-15	19	-
84.	**dünyāvī̄ māl**	Ar.+Ar.	Dünya malı.	*Neteg̱ şükür qılmaz-sen? Uġrı aldı erse, **dünyāvī̄ mālıŋgnı** aldı.*	325-5	1	dünyā mālı
85.	**ėḍi**	Tü.	Allah.	*Yā Ayyūb, **ėḍiŋg** celle celāluhu saŋga salām bėrdi taqı bişārāt saŋga bolsun kim burunqı quvvatıŋgdın yaḫşıraq quvvat bag̱ışladı taqı burunqı teniŋgdin yaḫşıraq ten ʿaṭā qıldı*	333-10	3	ėḍe
86.	**efʿāl**	Ar.	İbadet için yapılması gereken işler, hareketler.	*Qaçan kim ḫecniŋg **efʿāllarını** tamām qıldım erse, ḫātırımqa tüşti kim, bu yıl taqı kimlerniŋg ḫecci maqbūl boldı, kimlerniŋg taqı merdūd boldı.*	271-17	2	-
87.	**efṭār**	Ar.	İftar, oruç açma.	*Ol yigit aydı: Bu yeŋgiŋgdeki (?) ḫurma saġraqlarını bıraqġıl taqı ḫalīfa ḫażratınġa mundag̱ mu kirür-sen? tėdi erse, ol şeyḫ aydı: Bu maŋga kėçe **efṭār** üçün kerek, tėdi bıraqmadın keldi taqı bāg̱içaqa kirdi taqı sarāy qapuġınga keldi…*	311-5	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
88.	**ėkindü namāzı**	Tü.+Fars.	İkindi vakti kılınan namaz.	*ʿAlī raẓhu ʿalamnı aldı taqı Bilālqa fermānladı kim cümle ṣaḥāba **ėkindü namāzını** Benū Qurayẓada qılsunlar tėp.*	33-7	2	ėkindük namāzı
89.	**ėkindük namāzı**	Tü.+Fars.	İkindi vakti kılınan namaz.	*Törtinç kün qatıġ uruştılar, andaġ kim Peyġāmbar ʿas **ėkindük namāzı** taqı aḫşam namāzı qılu bilmedi.*	30-14	1	ėkindü namāzı
90.	**emr**	Ar.	Emir, buyruk.	*Ḥaq teʿālānıng fermānı bolmadın sizlerke kelmedim, Ḥaq tvt'nıng **emri** bolmadın cānnı qabż qılmadım.*	442-15	2	emir
91.	**enbiyā**	Ar.	Peygamber, peygamberler.	*Ėmdi cümle **enbiyā** taqı evliyā taqı ʿulamālar ittifāq qılıp tururlar kim maʿṣiyatnıng sökellikinge menfaʿatlig dārū taqvā turur taqı ʿamal-i ṣāliḥ turur.*	424-2	6	-
92.	**enṣār**	Ar.	Ensari, Hicretten sonra Hz. Muhammed ve Mekke'den göç eden müslümanlara din uğruna yardım eden.	*Ey **enṣār** ögüri, ey muhācir ögüri, ey musulmānlar, kelinġler!*	73-15	8	-
93.	**enṣārī**	Ar.	Ensari.	*Bukün bizlerke bir kimerse kelgey kim ol kimerse uçtmaḥlıġ bolġay, tėdi erse, derḥāl bayaqı **enṣārī** kirdi, salām qıldı.*	413-5	39	-
94.	**envār**	Ar.	Nurlar, aydınlıklar.	*Muḥammed Resūlullāhnıng taqı **envārı** taqı esrārınıng miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı ilāhī turur taqı menbaʿ-i esrār-i rebbānī turur.*	3-11	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
95.	**erte namāzı**	Tü.+Fars.	Sabah namazı.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas* ***erte namāzınġa*** *şurūʿ qılmaqġa qaṣd qıldı, taqı Abū Bekr, raẓhu yerinde yoq erdi.*	100-9	13	-
96.	**ervāḥ**	Ar.	Ruhlar.	*Ādam peyġāmbarnıng saġ yanındaqı enbiyālar taqı evliyālar taqı eḏgü qullar* ***ervāḥı*** *turur.*	53-15	7	-
97.	**evliyā**	Ar.	Evliya.	*Sanga sıġınurmen ol maqāmdın, tėdi taqı yigirmi maqām* ***evliyālarnıng*** *kerāmatlarıdın sanadı taqı cümlesidin Ḥaqqa sıġındı.*	424-2	7	-
98.	**eẕān**	Ar.	Ezan.	*Emīre'l-muʾminīn ʿAlī raẓhu qaçan kim muʾaẕẕin* ***eẕānını*** *eşitür bolsa erdi, yüzi müteġayyir bolur erdi, taqı titreyü başlayur erdi.*	242-17	3	-
99.	**fācir**	Ar.	Günahkâr.	*İbrāhīm peyġāmbar aydı: Yā ʿAzrāʾīl, kāfirning taqı* ***fācirning*** *cānını qabż qılmaq üçün kelseng, neteg şūrat birle kelür-sen?*	439-7	3	-
100.	**farīża**	Ar.	Farz.	*Maʿnīsi ol bolur kim: ʿİlm istemek* ***farīża*** *turur tegme bir ėr taqı tegme bir tişi üze, tėp aydı.*	129-3	15	-
101.	**farīża namāz**	Ar.+Fars.	Farz namaz.	*Ėkinçi ol yerde Tangrı teʿālā qulıdın rāżī bolur kim muʾminlar yıġılışıp camāʿat birle, imām ṣaflarını tüz qılıp* ***farīża namāzını*** *edā qılsalar, Ḥaq tvt ol qullardın rāżī bolur.*	313-15	3	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
102.	**fāsiq**	Ar.	Dinsiz, günahkâr, ahlâksız, azmış.	*Eger, ṣāliḥlar osal qılsalar, **fāsiqlarnı** menʿ qılmasalar, fāsiqlar taqı helāk bolurlar, ṣāliḥlar taqı helāk bolurlar, tėdi.*	377-10	16	-
103.	**fenā**	Ar.	Yokluk, yok olma.	*Bildiler kim anaları dāru **fenādın** dāru baqāġa rıḥlat qılmış.*	167-14	9	-
104.	**ferīşte**	Fars.	Melek.	*Ol kėçe tüşi bolur kim kökdin ėkki **ferīşte** nāzil bolur taqı ayturlar kim: Munça miṅg ḫalāyıq ġazātqa çıqtılar.*	439-13	159	-
105.	**fetvā**	Ar.	Fetva.	*Qaçan kim Abū Ḥanīfe raḥmhi **fetvāke** cevāb aytu başladı erse, eṭrāf-ı ʿālamdın fetvālar kelü başladı.*	191-10	2	fitvā
106.	**fıqh**	Ar.	Fıkıh.	*Taqı Muʿāẕqa aydı kim: Bu Mekke ḫalqınga **fıqh** ʿilmni ögretgil, menim sünnetlerimni munlarqa beyān qılġıl! tėdi taqı çıqtı.*	71-4	1	-
107.	**Firdevs**	Ar.	Cennet.	*Yā Yaḥyā, ʿizzetim birle ant yaḍ qılur-men, eger sen **Firdevs** atlıġ uçtmaḥnı bir qata körmiş bolsa erdiṅg, ol uçtmaḥ ārzūsıdın yaġıṅg erigey erdi taqı nefsiṅg uluġ meşaqqatqa taqı zaḥmetke tahammul qılġay erdi.*	267-10	1	-
108.	**fisq**	Ar.	Günah.	*Abū Süleymān Dārānī raḥmhi ėşitti kim falān emīr **fisq** meclisi qurup turur, münker iş birle meşġūl turur, tėp.*	375-14	5	-
109.	**fiṭr**	Ar.	Oruç açma, oruç bozma.	*Menim maʿīşatımnı körmediṅg-mü? Yılda ėkki qata yeyür-men, bir qata ʿīdü'l-**fiṭrde** taqı bir qata ʿīdü'l-aẓḥāda.*	146-13	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
110.	**fitvā**	Ar.	Fetva.	*…seninḡ riżāńḡ üçün olˁilmüńgni ḫalāyıqġa neşr qıldım (yaˁnī ḫalāyıqlarġa yaydım) ṭālib ˁālimlarġa ögrettim taqı ˁavāmu'n-nāsqa müşkillerini ḫal qıldım, **fitvāke** cevāb bitidim, minberke minip vaˁẓ ve naṣīḥat qıldım…*	407-2	1	fetvā
111.	**fucūr**	Ar.	Günahkârlık, ahlâka aykırı durum.	*Yā Rebbī, bu ādam oġlanlarınıńg maˁṣiyatını taqı fisq ve **fucūrlarını** iṅgen üküş körer-miz, tėdiler erse, Ḫaq tvt ol ferīştelerke aydı…*	365-10	3	-
112.	**Furqān**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Mėni cümle ḫalāyıq üze peyġāmbarlıqqa ıḍa-bėrdi taqı Cebreˀil ˁas maṅga kökdin **Furqān** ėndürdi.*	79-1	2	-
113.	**ġaybat**	Ar.	Gıybet.	*Taqı ḫāşlarnıńg rūzası ol turur kim qulaqını **ġaybat** ėşitmekdin taqı öṅgin yazuq sözler eşitmekdin saqlasa taqı közini nāmaḥremke baqmaqdın saqlasa…*	264-8	3	ġıybet
114.	**ġazā**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Taqı kim kim kāfirler birle ġazāt qılmaqġa çıqsa, taqı **ġazā** qılıp ėwinge kelmişte āḫiratqa naql qılsa, ol qulġa Ḫaq teˁālā şehīdler ṣavābı rūzī qılġay…*	275-15	1	ġazāt
115.	**ġazāt**	Ar.	Savaş, din uğruna yapılan savaşlar.	*Abū Bekr raẓhu aydı: Yā Resūlallāhi, hēç **ġazāt** bar mu kāfirlar birle uruşmaqdın öṅgin? tėp suˀāl qıldı…*	124-13	21	ġazā

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
116.	**ġāzīlıq**	Ar.+Tü.	Gazilik.	*Men olʿalifni yėdim, menim meʿdemke ḥarām luqma kirdi erse taqı ol luqma birle **ġāzīlıq** ṣavābı ḥāṣil qılsang, ḥarām luqmanıng quvvatı birle bolġay erdi.*	300-1	1	-
117.	**ġıybat**	Ar.	Gıybet.	*Yalġan taqı **ġıybat** āfatınıng beyānı içinde turur.*	380-16	11	ġaybet
118.	**gūr**	Fars.	Mezar, kabir.	***Gūrke** kirsem, üç kün ol gūrda yatsam, yüzüm andaġ zişt bolġay kim hēç kimerse baqa bilmegey, tėdi.*	360-15	26	-
119.	**günāh**	Fars.	Günah, dinî suç.	*Yā İmāme'l-muslimīn, mėndin nė **günāh** keldi kim selāmumġa cevāb qaytarmadıngız taqı yüzüngüzni mėndin çewürdüngüz?*	223-13	1	-
120.	**hācī**	Ar.	Hacca giden, hacı.	***Hācīlar** derḫōst qılsalar, çıqarurlar, ziyārat qılurlar.*	135-15	12	-
121.	**ḥadīṯ**	Ar.	Hadis.	*İmām Şebʿān ibnü Mehdī raḥmhi Musnedu Enes atlıġ kitābında bu **ḥadīṯni** keltürmiş.*	422-15	154	-
122.	**ḥalāl**	Ar.	Helal.	*İmām Şāfīʿī aydı: Andaġ erse ḫatunung **ḥalāl** turur taqı uçtmaḥlıġ turursen, tėdi erse, ʿulemālar aydı kim: Bu sözni qayu yerdin aytursen?*	204-14	29	-
123.	**ḥalāllıq**	Ar.+Tü.	Helallik, helal olma.	*Üküş tecribe qıldım bu şehr içindeki ṭaʿāmlarning **ḥalāllıqı** manga maʿlūm bolmadı erse, ol yöndin bu işni iḫtiyār qıldım, tėp cevāb aytur erdi.*	296-4	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
124.	**ḫalīfa-i Resūlu'llāh**	Ar.	Allah'ın halifesi.	*Bu ne turur? Ol kimerse aydı Yā **Ḫalīfa-i Resūlullāh**, bu bal şerbeti turur tėdi erse, Abū Bekr rażhu içmedi taqı üküş yıġladı, ança kim mübārek meḥāsinidin köz yaşı aqar erdi.*	99-12	1	-
125.	**ḫāliṣ**	Ar.	Halis, hilesiz, dürüst, tam.	*Velīkin bu ögretgenning taqı ögrengenning niyyeti **ḫāliṣ** kerek.*	231-1	1	-
126.	**ḫamd**	Ar.	Hamd, şükür.	*Burunqıdın taqı ziyāda Ḥaq teʿālāqa **ḫamd** ve ṣenā aytur erdi.*	331-5	21	-
127.	**ḫamīm**	Ar.	Sıcak, kaynar su.	*...zebāniyyalar mėni topuzları birle ursalar taqı manga **ḫamīmni** içürseler men miskin qul sening keremüngge sıġınġaymen...*	183-1	1	-
128.	**Ḥaq**	Ar.	Hak, Allah.	*Ḫalāyıqnı **Ḥaq** yolınga ünder tėp ayturlar erdi.*	23-1	69	-
129.	**ḫaq**	Ar.	Hak.	*Bir ḥīle bolġay-mu kim qılsangız taqı ol menim **ḫaqqım** manga tėgse.*	195-5	25	-
130.	**ḫaq dīn**	Ar.+Ar.	Müslümanlık.	*Ayġıl, yā Muḥammed, **ḫaq dīn** keldi, bāṭil dīnler helāk boldı, ḥaqīqatta bāṭil helāk bolġan turur.*	51-2	1	-
131.	**ḫaq peyġambar**	Ar.+Fars.	Hak peygamber.	*Ey baṭrīqlar, biling, āgāh bolung, bu Aḥmed **ḫaq peyġāmbar** turur, İncīldeki ṣıfatlar cümlesi munda bar turur.*	81-1	6	-
132.	**Ḫaq resūl**	Ar.+Ar.	Hz. Muhammed.	*Tanuqluq bėrür-men, Tangrı teʿālā bir u bar turur, taqı sen aning **ḫaq resūlı** turur-sen.*	79-17	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
133.	**Ḥaq teʿālā**	Ar.+Ar.	Cenabıhak.	*Ol kün sizler [ne] kim manga qıldıngız erse, men ʿafv qıldım,* ***Ḥaq teʿālā*** *sizlerke taqı raḥmat qılsun! tėmiş teg men taqı, ey Mekke ḥalqı, sizlerke ʿafv qıldım tėdi.*	52-7	607	-
134.	**Ḥaq teʿālā Kelāmı**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Taqı Peyġāmbar ʿas Mekkedin çıqmışqa yār-i ġār özi erdi, neteg kim* ***Ḥaq teʿālā Kelāmı*** *içinde ḥabar berü yarlıqar…*	94-4	19	-
135.	**Ḥaq tebāreke**	Ar.+Ar.	Cenabıhak.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ* ***Ḥaq tebāreke*** *ve teʿālā Abū Lehebni taqı ḥatunı Umm-i Cemīlni tamuġqa kemişgey.*	17-17	228	-
136.	**ḥaq yolı**	Ar.+Tü.	Doğru yol.	*Ol kāfirni ḥoş söz birle, açuq yüz birle* ***Ḥaq yolınga*** *ündeyü başladı erse, ol kāfir Peyġāmbar ʿas'qa üküş sökti, köp cefālar qıldı taqı mübārek başınġa topraq saçtı.*	11-12	4	-
137.	**ḥaram**	Ar.	Herkesin girmesine müsaade edilmeyen saygıdeğer ve kutsal yer.	*Bu arıġ ėwüngni duşmanlardın saqlaġıl, duşmanlarnı bu* ***ḥaramunga*** *kigürmegil, sen anlarnı helāk qılġıl! tėp qarġadı.*	42-13	2	-
138.	**ḥarām**	Ar.	Haram.	*Men ḥarām ḥatunġa* ***ḥarām*** *naẓar neteg qılayın?*	205-13	50	-
139.	**ḥarāmluq**	Ar.+Tü.	Haram olacak şey.	*Ḥaq teʿālānıng qudratınġa baqıp iʿtibār almaq ḥalāllıq birle bolsa, fāyida qılġay;* ***ḥarāmluq*** *birle bolsa, nė fāyida qılġay? tėdi.*	205-14	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
140.	**hātif**	Ar.	Gaip.	*Manga qayu bir iş kim ḥażratınqa mėni yawuq qılur işni aytu bėrgil, anı qılayın, tėdi erse, **hātifdin** āvāz keldi kim: Yā Aḥmed, Qurʾān birle ʿamel qılġıl tėdi*.*	225-1	3	-
141.	**ḫatm**	Ar.	Kuran'ı baştan sona okuma.	*Ey ʿazīz, sening bu ṭaʿāmungnı tenāvul qılıp otuz **ḫatm** birle üç yüz rekʿat namāz qılmaqıngdın manga bu bir içim süt bu ıwuqdın içmekim sewüglügrek turur, tėp aydı taqı ġāyib boldı.*	295-13	1	-
142.	**ḥavārī**	Ar.	Yardımcı, havari, Hz. İsa'nın on iki yardımcısından her biri.	*ʿİsā peyġāmbar ʿas **ḥavārīleri** birle keçip barurda bir it ölügsesi kördi kim ingen sasıyur erdi.*	389-11	11	-
143.	**hāviye**	Ar.	Cehennemin 7. katı.	*...Ḥaq teʿālānung ġażabı bitildi taqı cümlemüzni helāk qıldı taqı cümlemüz tamuġnung **hāviyesinge** tüştük tėp aydı…*	395-5	2	-
144.	**ḫayr**	Ar.	Hayır, sevap, iyilik, fayda.	*Ḥaq teʿālā sizke **ḫayr** cezā bėrsün tėdiler.*	24-10	12	-
145.	**ḫayr cezā**	Ar.+Ar.	Mükâfat.	*Tangrı teʿālā sanga **ḫayr cezā** bėrsün, tėp ḫayr-bād qılıp kökke aşarlar.*	439-16	2	-
146.	**ḫayr u berekāt**	Ar.+Ar.	Hayırlı bereketli.	*Tėgme bir qabīladın Peyġāmbar ʿas keçer bolsa, ol qabīlaning uluġı çıqıp Peyġāmbar ʿas'dın derḫōst qılsa, Peyġāmbar ʿas anlarġa **ḫayr u berekāt** birle duʿā qılur erdi taqı aytur erdi: Bu menim Qaṣvā atlıġ tėwem qayu qapuġda çökse, men anda qonuq bolġay-men tėp aytur erdi.*	24-10	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
147.	**ḫayr yolı**	Ar.+Tü.	Hayır yolu.	*Peyġāmbar ʿas'dın andaġ eşittim kim qayu kimersening qırq yarmaqı bolsa, taqı ol qırq yarmaqı üze yėl tezginse, taqı anı ḫarc qılmasa,* ***ḫayr yolınġa*** *taqı öz maṣlaḥatınġa…*	109-3	1	-
148.	**ḫayrāt**	Ar.	Hayırlı işler, sevap için kurulan müessese.	*Men bu kün Abū Bekrni* ***ḫayrāt*** *içinde ozġay-men tėp.*	95-5	7	-
149.	**ḫayrātlıġ**	Ar.+Tü.	Hayırlı, sevap işler yapan.	*Qaçan kim İblīs kök ʿālamınqa aştı erse, ferīşteler aydı: Bu Ayyūb peyġāmbar üküş* ***ḫayrātlıġ*** *taqı ṭāʿatlıġ kimerse turur, tėp aydılar erse, İblīs aydı: Neçük ṭāʿat ve ʿibādat qılmasun kim Ḥaq teʿālā angar munça hezār niʿmet ʿaṭā qılıp turur.*	329-1	1	-
150.	**ḫażrat**	Ar.	Huzur, yan, kat.	*Cümlesinge bir yolı duʿā qılġıl kim bu sāʿat sening duʿāng* ***ḫażratta*** *maqbūl turur, tėdi…*	316-9	128	-
151.	**ḫec**	Ar.	Hac.	*Yana bilgil, āgāh bolġıl,* ***ḫec*** *aḥkāmı içinde uluġraqı ʿArafātqa vuqūf qılmaq turur.*	276-11	39	-
152.	**ḫeccetü'l-vidāʿ**	Ar.	Veda haccı.	*Bu ḫecke* ***ḫeccetü'l-vidāʿ*** *tėnür, anıng üçün kim Peyġāmbar ʿas'nung song ḫec qılġanı bu erdi.*	83-2	2	-
153.	**ḫıḍmat maqāmı**	Ar.+Ar.	Hizmet makamı.	*Baqar, Mekkening uluġları qol qawuşturup* ***ḫıḍmat maqāmında*** *turuqmışlar.*	51-3	1	-
154.	**ḫırqa-pūş**	Fars.	Hırka giyen, fakir, derviş.	*Vaqt içinde bir dervīş bar erdi.* ***Ḫırqa-pūş*** *erdi.*	420-8	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
155.	**ḫisāb**	Ar.	Hesap, ahiretteki sorgu.	*Qaçan kim rūzadārnıng rūzasınıng ṣavābı eksilse, ol bozulmuş **ḫisābında** bolur, tėp aymışlar.*	265-5	16	-
156.	**ḫisāb yėri**	Ar.+Tü.	Hesap yeri, mahşer.	*Men miskīn ʿĀmirni Ḥaq teʿālā ḥażratında **ḫisāb yerinde** turġuzġay taqı Ḥaq teʿālā ayġay: Ey ʿĀmir, men sanga neteg ḫōca erdim, tėp…*	147-5	1	-
157.	**ḫulafā-i rāşidīn**	Ar.	Dört halife.	*Ėkinç bābı **ḫulafā-i rāşidīn** taqı ehl-i beyt taqı tört imām fażāyilining beyānı içinde turur.*	2-14	4	-
158.	**ḫūr**	Ar.	Huri, cennet kızları.	*Tüşümde körermen uçtmaḥ ḫūrlarındın bir **ḫūrānı**, anıng ḫüsnini taqı cemālını ādemī ṣifaṭ qılu bilmegey.*	320-9	10	-
159.	**ḫūrī**	Ar.	Huri, cennet kızı.	*Tüşümde körermen: Uçtmaḥ **ḫūrīlarıdın** bir ḫūra manga kelür, ėlginde bir ruqʿa bar.*	322-16	1	-
160.	**ḫuṭba**	Ar.	Hutbe.	***Ḫuṭba** içinde bu āyatnı oqıdı…*	311-13	3	-
161.	**ʿibādat**	Ar.	İbadet.	*Ey yārānlarım, zīnhār saqlanıng ṭāʿat ve ʿ**ibādat** içinde riyā ve semaʿatdın.*	405-16	66	-
162.	**İblīs-i laʿīn**	Ar.+Ar.	Lanetlenmiş İblis.	*Men bukündin song hergiz toya yemegeymen, tėdi erse, **İblīs-i laʿīn** taqı aydı: Men taqı bukündin song hēç kimerseke naṣīḥat bėrmegeymen, tėdi.*	268-5	3	-
163.	**icmāʿ-i ummat**	Ar.	Büyük fakihlerin dinle ilgili bir konuda birlik olmaları.	*Ėmdi bu bėş namāz farīża turur; farīżası ṣābīt turur Qurʾān birle hem taqı ḥadīṣ birle hem taqı **icmāʿ-i ummat** birle.*	240-12	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
164.	**ʿīdü'l-aẓḥā**	Ar.	Kurban bayramı.	*Menim maʿīşatımnı körmedinḡ-mü? Yılda ėkki qata yeyür-men, bir qata ʿīdü'l-fiṭrde taqı bir qata* ***ʿīdü'l-aẓḥāda.***	146-13	1	-
165.	**ʿīdü'l-fiṭr**	Ar.	Ramazan bayramı.	*Menim maʿīşatımnı körmedinḡ-mü? Yılda ėkki qata yeyür-men, bir qata* ***ʿīdü'l-fiṭrde*** *taqı bir qata ʿīdü'l-aẓḥāda.*	146-13	1	-
166.	**ilāhī**	Ar.	Allah'a ait.	*Muḥammed Resūlullāhnınḡ taqı envārı taqı esrārınınḡ miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı* ***ilāhī*** *turur taqı menbaʿ-i esrār-i rebbānī turur.*	3-13	1	-
167.	**ilāhī**	Ar.	Allahım!.	***İlāhī*** *körer-sen, men maẓlūm öler-men, tėdi .*	184-11	1	-
168.	**ʿilm-i yaqīn**	Ar.+Ar.	İlmî delillere dayanan kesin bilgi.	*Ḥaq tvt bizlerke* ***ʿilm-i yaqīn*** *rūzī qılıp turur taqı meleküt ʿālamı cümlesi bizlerke kişf bolup turur.*	295-10	1	-
169.	**imām**	Ar.	İmam.	*Özi yıġlayu başladı. Yārānları aydılar: Yā* ***İmām****, nişe yıġlayur-siz?*	237-8	18	-
170.	**imāme'l-muslimīn**	Ar.	Müslümanların imamı.	*Yā* ***imāme'l-muslimīn****, men cüftümke aydım kim ėwde un tükendi, qalmadı.*	189-9	22	-
171.	**īmān**	Ar.	İman.	*Anınḡ üçün kim* ***īmān*** *ėkki yarım turur: Bir yarımı şükür taqı bir yarımı ṣabur turur, tėp aydı.*	324-14	40	-
172.	**īmān ehli**	Ar.	İman sahibi.	*Velīkin bu köngli birle yigrenip tėk turmaq* ***īmān ehlining*** *ża ʿīfraqı bu turur, tėp aydı.*	303-9	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
173.	**īmān kelimesi**	Ar.	İman kelimesi.	*Kimning kim terāzūsı tevḥīd birle, **īmān kelimesi** birle, eḏgü ʿamal birle cerb bolsa, ol kimerse qurtulmışlardın turur; ve eger terāzūsı yüngül bolsa, ḫayrātı taqı ṭāʿatı az bolup maʿṣīyatı taqı küfri taqı fısqı üküş bolsa, ol kimerseler öz nefsinge ziyān qıldılar taqı tamuġda menggü qaldılar, tėp aytur.*	177-4	1	-
174.	**īmānlıġ**	Ar.+Tü.	İnançlı, iman eden.	*Yā Fāṭıma, sen rāżī bolmas-musen kim uçtmaḥ ehlining ḫatunlarnıng uluġı bolsang taqı cümle **īmānlıġ** ḫatunlarnıng bėgi bolsang, tėdi taqı menim ehl-i beytimdin avval manga satġaşġaysen, tėdi erse, könglüm ḫoş boldı taqı küldüm, tėdi.*	157-17	1	-
175.	**īmānsız**	Ar.+Tü.	İmansız, inançsız.	*Āḫiratqa **īmānsız** çıqmaqdın qorqar-men.*	237-4	5	-
176.	**ināmat**	Ar.	Günahlara tövbe edip hak yoluna dönme.	*Hemīşe yıġlamaq birle Ḥaq teʿālāqa zārīlıq birle tevbe ve **ināmat** birle bu künlerni keçürdi.*	233-17	1	-
177.	**ʿĪsā dīni**	Ar.+Ar.	Hristiyanlık.	*Özi taqı **ʿĪsā peyġāmbar ʿas dīni** üze erdi, İncīlni bilür erdi.*	79-5	1	-
178.	**islām**	Ar.	İslâm, islâm dini.	*Peyġāmbar ʿas'nung qarġamaqı taqı dīn ve **İslām** üçün erdi.*	15-1	24	-
179.	**iʿtiqād**	Ar.	İnanç, inanma, istek, meyil, gönülden bağlanma.	*Menim **iʿtiqādım** andaġ turur kim özining duʿāsı Ḥaq teʿālānıng ḫażratında qabūl bolġay tėp aydı.*	221-10	31	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
180.	**ʿizzetlig**	Ar.+Tü.	Aziz, ulu.	*Yā Rebbī, ʿAzāzīl bizim aramızda uluġ ḥurmatlıġ taqı ʿ**izzetlig** ferīşte erdi.*	238-17	3	-
181.	**kāfir**	Ar.	Kâfir, iman etmeyen.	*Yā Resūlallāh, munlar nėçeme kim **kāfir** tururlar, velīkin cümlesi yaq yawuqlarımız tururlar.*	115-2	181	-
182.	**kebīre**	Ar.	Büyük günah.	*Bu işlerning ẓāhiri ḫalq ara ṭāʿat ve ʿibādatqa oḫşayur, velīkin Ḥaq teʿālā kim köngülleri içinde sirlerke muṭṭaliʿ turur, anıng qatında uluġ **kebīre** turur taqı ḥīle ve dastān turur taqı dīnlerini dünyāke satmaq turur, tėp aymışlar.*	388-5	1	-
183.	**kefen**	Ar.	Kefen.	*Eger ecel yetse, neteg qılġay-men? Bu ṣaḥrā yer turur, hēç kimerse yoq yuġuçı taqı yoq **kefen** taqı yoq namāz qılġuçı taqı yoq.*	130-8	3	-
184.	**kefenlik böz**	Ar.+Tü.+Tü.	Kefenlik bez.	*Yā ṣāḥib-i Resūlallāh, ol ayġanıngız kişi men turur-men, tėdi taqı bardı, yükindin **kefenlik böz** çıqardı taqı keltürdi.*	131-10	1	-
185.	**kelām**	Ar.	Allah kelamı, Kuran-ı kerim.	*Hēç Cebreʾil kelmedi erse, Peyġāmbar ʿas ingen qaḍġuluġ boldı, şavqı Ḥaq teʿālānıng selāmınġa taqı **kelāmınġa** ziyāda boldı.*	10-2	13	-
186.	**Kelām-ı Mecīd**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Ḥaq teʿālā **Kelām-ı Mecīd** içinde andın ḫabar bėrür…*	165-14	3	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
187.	**Kelāmu'llāh**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Eger anıng birle ʿamal qılsangız yaʿnī bu **Kelāmu'llāh** ne işke kim buyurdu anı qılsangız taqı ne işdin kim yıġdı, andın yıġılsangız, hēç azmaġaysiz.*	168-17	3	-
188.	**kelimāt-i ʿulamā**	Ar.	Alimlerin sözleri.	*Yana ol **kelimāt-i ʿulamā** ve meşāyiḫ bolġay yā taqı anlarnıng ḥikāyatı bolġay anlarnıng cümlesi Şeyḫ İmām Abū Ṭālib-i Mekkī raḥmhi özining Qūtu'l-qulūb atlıġ kitābıdın naql qıldı taqı İmām Zeynü'l-aʾimmati'l-Firdevsī raḥmhi özining Muctalā atlıġ kitābıdın naql qıldı hem yana bu Muctalā şerḥidin naql qıldı.*	444-4	1	-
189.	**kelime-i şehādat**	Ar.	Kelime-i şehadet.	*Qıyāmat kün bolsa, ol **kelime-i şehādat** birle Ḥaq teʿālā ḥażratınġa kelse taqı aysa…*	336-4	1	-
190.	**kerāmāt**	Ar.	Kerametler.	*Altı ming kimerse özi ḫıdmatında ṣāḥib-**kerāmāt** boldılar taqı yėti qat kök ferīşteleri taʿaccub qıldılar bu Barşīşānıng ʿibādatından.*	368-4	1	-
191.	**kerem-i bēġāyat**	Ar.+Fars.+Ar.	Sonsuz ikram.	*…taqı analarımızını taqı ūstādlarımızını taqı cümle aqribā ve ʿaşāyirlarımızını sen yarlıqaġıl taqı **kerem-i bēġāyatıng** birle cümle ümmet-i Muḥammedni ṣadr-i cinānda sen orun bėrgil…*	443-12	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
192.	**Kevs̱er**	Ar.	Cennetteki havuzun adı, kevser.	*Taqı ol ėkki arıq kim örtüglüg aqar, biri Selsebīl turur, uçtmaḥqa aqar, taqı biri* ***Kevs̱er*** *ḥavżınga aqar, oqdın qatıġraq aqar taqı suwı sütdin aqraq turur taqı ʿaseldin süçüg turur.*	57-7	8	-
193.	**Kevs̱er ḥavżı**	Ar.	Cennette bulunduğuna inanılan kutsal ırmak, havuz veya çeşme.	*Yana bu* ***Kevs̱er ḥavżınınġ*** *tört seńgri bar.*	63-11	8	-
194.	**kez̲z̲āb**	Ar.	Çok yalan söyleyen, pek yalancı.	***Kez̲z̲āb*** *turur-sen, yalġan sözleyür-sen.*	344-16	2	-
195.	**kez̲z̲āblar maqāmı**	Ar.+Ar.	Yalancılar makamı.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, saṅga sıġınur-men* ***kez̲z̲āblar maqāmıdın*** *taqı seninġ ḥażratınġdın iʿrāż qılġan ġāfillar maqāmıdın.*	200-5	1	-
196.	**kök ferīşteleri**	Tü.+Fars.	Gök melekleri.	*Peyġāmbar ʿas aydı: ʿOs̱mān ėwinde uyısa,* ***kök ferīşteleri*** *anı Tangrı teʿālādın yarlıqayu tileyürler erteke tegi.*	119-17	2	-
197.	**kök ḫalqı**	Tü.+Ar.	Gök halkı.	*Dünyā ḫalqınġa neteg kim kökdeki yulduzlar münevver körnür,* ***kök ḫalqınġa*** *taqı yer yüzündeki muʾminlarnınġ ṭāʿat ve ʿibādat qılġan ėwleri andaġ münevver körnür, tėp aydı.*	321-5	1	-
198.	**kök qapuġı**	Tü.+Tü.	Gök yüzünün kapısı.	*İlk qat kökke yettük erse, Cebreʾil ʿas aydı: Ey* ***kök qapuġını*** *saqlaġan ferīşteler, qapuġnı açġıl!*	53-7	11	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
199.	**köni dīn**	Tü.+Ar.	Doğru din.	*Sen Muḥammed turur-sen, ḥaq peyġāmbar turur-sen* ***köni dīn*** *birle kelip turur-sen tėdi erse, Peyġambar ʿas aydı: Ey sūsmār, sen, kimke qulluq qılur-sen?*	161-15	1	-
200.	**köni yol**	Tü.+Tü.	Doğru yol.	*Yā Maʿāz, bilgening ʿilmni bilmegenlerke ögretseng, sening sebebüngdin bir kimerseni Ḥaq teʿālā* ***köni yolqa*** *köndürse, ol sanga yaḫşıraq turur dünyā mālını ṣadaqa qılmaq ṣavābıdın, tėp aydı.*	230-17	3	-
201.	**küfr**	Ar.	Küfür, imansızlık, dinsizlik.	*Eger īmān bolsun, yā taqı* ***küfr*** *bolsun, ṭāʿat bolsun yā taqı maʿṣiyat bolsun, nuqṣān bolsun yā taqı ziyāda bolsun yā taqı üküş bolsun, cümlesi Ḥaq teʿālānıng taqdīri birle turur.*	229-14	3	küfür
202.	**küfür**	Ar.	İnançsızlık.	*Velīkin* ***küfür*** *birle çıqar bolsa, ebedī tamugda qalur.*	237-5	3	küfr
203.	**laʿīn**	Ar.	Lanetlenmiş.	*Bu Şeyṭān* ***laʿīn*** *ādam oġlınıng tamarları içinde yöriyür.*	265-12	6	-
204.	**laʿnat**	Ar.	Lanet, Allah'ın mağfiretinden yoksunluk.	*Ḥaq teʿālā mėni raḥmat üçün ıqdı,* ***laʿnat*** *üçün ıqmadı.*	13-1	6	-
205.	**lebbeyk**	Ar.	Buyurunuz, emir sizindir efendimiz!.	*Taqı Peyġāmbarqa ṣalavāt aydı taqı ʿaleykümü's-selām, ey ferīşteler, Rebbümnüng ėlçileri! tėdi, taqı közini kökke tikdi taqı ėkki qata* ***lebbeyk*** *lebbeyk tėdi taqı cān bėrdi.*	104-5	2	lebbeyke

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
206.	**lebbeyke**	Ar.	Buyurunuz, emir sizindir efendimiz!.	*Bu kün kim ḥācīlar **lebbeyke** Allāhümme tėp tonlarını suçlup, başlarını açıp telbiye aytıp icābat qılur, İbrāhīm peyġāmbar ʿas'nung Ḥaq teʿālā fermānı birle ündegeninge icābat qılmaq turur tėp cevāb aymışlar.*	39-6	2	lebbeyk
207.	**lebbeyke yā Resūla'llāh**	Ar.	Ey Allah resulü! Emredersiniz.	*Ve eger icābat qılmasam, Peyġāmbar ʿas'qa ʿāṣīlıq qılmış bolur-men tėp yerimdin qoptum taqı aydım: **Lebbeyke, yā Resūlallāh** tėp.*	31-15	1	-
208.	**levḥe'l-maḥfūẓ**	Ar.	Allah tarafından takdir edilen şeylerin ezelde yazıldığı manevî levha.	*Eger Ḥaq teʿālānıng ḥükmi andaġ bol[ma]sa erdi kim, ḫaṭā birle iş qılġanġa ʿuqūbat bolmas, bu işke kim, ittifāq qıldıngız, sizlerke uluġ ʿuqūbat bolġay erdi; velīkin Ḥaq teʿālānıng ḥükmi **levḥe'l-maḥfūẓda** andaġ bitiglig turur: ḫaṭā birle iş qılġanġa ʿuqūbat yoq.*	117-3	1	-
209.	**luṭf-i bēnihāyat**	Ar.+Fars.+Ar.	Sonsuz lütuf, ihsan, bağış.	*...cümle aqribā ve ʿaşāyirlarımızını sen yarlıqaġıl taqı kerem-i bēġāyatıng birle cümle ümmet-i Muḥammedni ṣadr-i cinānda sen orun bėrgil taqı **luṭf-i bēnihāyatıng** birle Ādamdın qıyāmatqa tegi kim kim sėni birlediler...*	443-13	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
210.	**maġfiret**	Ar.	Allah'ın kullarını bağışlaması.	*Ḥaq tvt Peyġāmbar ʿas'nuṅg kelmiş taqı keldeçi yazuqını yarlıqamışdın soṅg mundaġ taẍarruʿ ve zārīlıq birle hemīşe Ḥaq teʿālādın* ***maġfiretini*** *tilese, ummatınġa sezā turur kim hēç ġāfil bolmasalar.*	84-1	3	-
211.	**maḥfūẓ**	Ar.	Saklanmış, gizlenmiş.	*Eger Ḥaq teʿālānıṅg ḥükmi andaġ bol[ma]sa erdi kim, ḥaṭā birle iş qılġanġa ʿuqūbat bolmas, bu işke kim, ittifāq qıldıṅız, sizlerke uluġ ʿuqūbat bolġay erdi; velīkin Ḥaq teʿālānıṅ ḥükmi levḥe'l-****maḥfūẓda*** *andaġ bitiglig turur: ḥaṭā birle iş qılġanġa ʿuqūbat yoq.*	117-3	1	-
212.	**maḫlūq**	Ar.	Yaratılmış.	*Yā Aḥmed, men saṅga raḥmat qıldım taqı sėndin ḫoşnūd boldum ol maʿnī üçün kim menim kelāmumnı* ***maḫlūq*** *tėmeding.*	228-5	7	-
213.	**maḫlūqāt**	Ar.	Yaratılmışlar, yaratıklar.	*Taqı yer yüzindeki* ***maḫlūqātnıṅg*** *ʿilmi taqı munga teger, mundın aşmaz, ol cihetdin muṅga Sidretü'l-Müntehā tėnür.*	57-2	3	-
214.	**maqāmāt**	Ar.	Makamlar.	*Taqı hēç taqı* ***maqāmāt*** *u keremāt içinde Ḥaq teʿālānıṅ ḥamdı taqı ṣenāsı içinde erdi, ol cihetdin Peyġāmbar ʿas[qa] ḥamdnıṅ ʿalamı bėrildi.*	36-12	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
215.	**maʿṣiyat**	Ar.	Suç, günah, itaatsizlik, isyan.	*Qaçan kim żaʿīfa kimerse cüftlenmek birle dīnī ḥiṣārqa kirür, ḥarāmdın **maʿṣiyatdın** saqlanur.*	15-2	48	-
216.	**mažhar-ı envār-ı ilāhī**	Ar.	İlahi nurlara erişmiş.	*Muḥammed Resūlullāhnıng taqı envārı taqı esrārınıng miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas **maẓhar-i envār-ı ilāhī** turur taqı menbaʿ-i esrār-i rebbānī turur.*	3-13	1	maẓhar-i envār-ı ilāhī
217.	**mebʿūṯ**	Ar.	Peygamber olarak gönderilmiş kimse.	*Ol Muḥammed-mü kim cümle ḫalāyıqqa **mebʿūṯ** turur?*	56-2	1	-
218.	**mecīd**	Ar.	Büyük, ulu.	*Mūsā peyġāmbarnıng qavmınġa qarġamaqı taqı Nūḥ peyġāmbar qarġamaqı ol maʿnīdin erdi kim, bularġa ḫabar yayıldı kim, qavmlarıngız īmān keltürmezler tėp, neteg kim Qurʾān-i **Mecīd** içinde kim tėp.*	116-11	2	-
219.	**melekūt**	Ar.	Ruhlar ve melekler.	*Andın song **melekūt** ʿālamını seyr qıldurdılar.*	318-1	3	-
220.	**melekūt ʿālamı**	Ar.+Ar.	Melekler, ruhlar âlemi.	*Andın song **melekūt ʿālamını** seyr qıldurdılar.*	318-1	3	-
221.	**melekü'l-mevt**	Ar.	Azrail.	*Bilmez-men **melekü'l-mevt** ḥālī mü kelgey?*	436-9	20	-
222.	**melʿūn**	Ar.	Melun, lanetli.	*Ol **melʿūn** ėlginge bıçaq alıp şaflarnı yarıp keçti.*	118-4	20	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
223.	**melʿūne**	Ar.	Melun, lanetlenmiş kadın.	*Qaçan kim ʿAlī̄ raẋhu ezān oqıdı erse, āvāzını ol* ***melʿūne*** *ḫatun eşitti taqı İbnü Mülcemke aydı kim: Turġıl taqı vaʿde qılmışıng̃qa vefā qılġıl, tėdi erse, İbnü Mülcem ʿal taqı qılıçını aldı taqı mescidke keldi.*	153-10	2	-
224.	**menbaʿ-ı esrār-i Rebbānī̄**	Ar.	İlahi sırların kaynağı.	*Muḥammed Resūlullāhnıng̃ taqı envārı taqı esrārınıng̃ miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı ilāhī̄ turur taqı* ***menbaʿ-i esrār-i rebbānī̄*** *turur.*	3-13	1	-
225.	**merdūd**	Ar.	İnkâr edilmiş, reddedilmiş.	*Altı yüz ming̃ kişi arasında altı kişining̃ ḥecci māqbūl bolsa, men ol maqbūllardın mu bolġaymen yā* ***merdūdlardın*** *mu bolgaymen? tėp qaḍġurdum.*	271-6	1	-
226.	**mescid**	Ar.	Mescit, cami.	*Taqı hēç* ***mescid*** *içindeki qapuġlar bāqī̄ qalmasun, bağlansun, meger Abū Bekr qapuġı bağlanmasun tėdi.*	91-15	55	-
227.	**meşāyiẖ**	Ar.	Şeyh, şeyhler.	*Ozaqı ʿulemā ve* ***meşāyiẖ*** *taqı andaġ qılur erdiler.*	266-2	5	-
228.	**mevḥūş**	Ar.	Vahşi hayvanların bulunduğu korkutucu yer.	*Yā Cebreʾīl, mėni bu* ***mevḥūş*** *yerde yalġuz qoḍup mu kėtersen Cebreʾīl aydı: Yā Yūsuf, ėmdi sen hemīşe Ḥaq teʿālā birle bolġıl, andın ḫālī̄ bolmaġıl.*	356-15	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
229.	**mezār**	Ar.	Mezar.	*Eger Peyġāmbar ʿas'nung* ***mezārınıng*** *quflı kilīdsiz özi açılsa, mėni Peyġāmbarʿas ḫıdmatınġa defn qılġay-siz; ve eger gufl özi ḫıdmatında açılmasa, musulmānlar gūristānınga eltip kömgey-siz tėdi.*	103-15	1	-
230.	**meẕheb**	Ar.	Mezhep.	*Ol meẕheb bāṭil* ***meẕheb*** *turur.*	60-6	9	-
231.	**miḥrāb**	Ar.	Mihrap.	*Bolmasa,* ***miḥrābġa*** *keçti taqı ḫalāyıqġa aydı kim: Ṣaflarıngıznı rāst tutung, tėp taqı niyyet qıldı taqı Allāhu akbar tėdi, bēhūş bolup yıqıldı.*	249-8	2	-
232.	**minber**	Ar.	Minber.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas* ***minberde*** *ḫalāyıqġa vaʿẓ ve naṣīḥat qılur erdi.*	290-17	40	-
233.	**miʿrāc**	Ar.	Mirac, Hz. Muhammed'in göğe çıkışı.	*Ol maʿnīdin Siddīq tėp aytur erdiler kim Peyġāmbar ʿas qaçan kim* ***miʿrāc*** *ḫabarını Mekke kāfirlarınġa aydı, bir kėçe içinde Beytü'l-Maqdisqa bardı…*	98-14	2	-
234.	**mīzān**	Ar.	Ölçü, terazi.	*…qıyāmat kün suʾāl ve ḥisābdın qorqġay taqı Ṣirāṭ ve* ***mīzāndın*** *taqı tamuġ ʿaẕābından kerekinçe qorqar bolsa, her ayna aning yüzi sarıġ kerek taqı köngli dünyādın fārıġ kerek…*	235-1	1	-
235.	**mucāhide**	Ar.	Nefsi yenmeye çalışma.	*Baqar, yüzi* ***mucāhide*** *taqı riyāzatdın sap sarıġ bolmış.*	148-15	4	-
236.	**muʿciza**	Ar.	Mucize.	*Munung tėg* ***muʿciza*** *peyġāmbarlardın özgede bolmaz.*	23-2	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
237.	**muʿcizāt**	Ar.	Mucize, mucizeler.	*Peyġāmbar ʿas'nung* ***muʿcizātı*** *üküş turur.*	35-17	4	-
238.	**mūġ**	Fars.	Ateşperest.	*Şükür qılsun; ol Tangrı teʿālā kim ol* ***mūġnung*** *könglini qarartıp bėlinge zunnār baġladı, ol zunnārnı sening bėlinge baġlamış bolsa, ne qılġay erding?*	325-12	3	-
239.	**Muḥammed dīni**	Ar.+Ar.	Müslümanlık.	*Eger bu* ***Muḥammed dīni*** *ḥaq bolmasa erdi, anung ʿāyālı dervīş erken, hēç neersesi yoq erken, öz çādırını tutuġ qoyup taqı bir dervīşni ağırlamaġay erdi.*	163-9	6	-
240.	**muʾmīn**	Ar.	Mümin, iman eden.	*Eger taqı qarşu tursam, üküş* ***muʾmīn*** *musulmānlarnung qanı tökülgey.*	174-11	170	-
241.	**muʾmina ḫatun**	Ar.+Tü.	Mümin kadın.	*Maʿnīsi ol bolur kim wa'l-muʾminūna wa'l-muʾmināti, yaʿnī muʾminlar taqı* ***muʾmina ḫatunlar****, baʿżuhum awliyāʾu baʿżin, baʿżıları baʿżılarınġa dōst turur…*	305-13	1	-
242.	**muʾminīn**	Ar.	Müminler.	*Yā emīre'l-* ***muʾminīna****, Qaranlıġ turur-men, tėdi.*	400-2	83	-
243.	**munācāt**	Ar.	Münacat, yalvarma, dua etme.	*Ol* ***munācātdın*** *berü munda erdim, tėdim.*	317-16	7	-
244.	**munāfıq**	Ar.	Münafık, iki yüzlülük eden, müslüman görünüp de küfürde sabit kalan.	*Taqı ol* ***munāfıq*** *bardı taqı çerig içinde üküş ḫalāyıqġa bu sözni aydı.*	415-9	10	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
245.	**munāfiqlıq**	Ar.+Tü.	Münafıklık.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid qırq kün bėş namāznı camāʿat birle qılsa taqı imāmnuŋ avval tekbīringe yetse taqı imām birle ol tekbīrni muqārinat birle qılsa, ol qulġa ėkki barāt bėrgey biri ol kim **munāfiqlıqdın** bēzārlıq ḫaṭṭı bėrilgey taqı ėkinçisi ol kim tamuġdın āzādlıq ḫaṭṭı bėrilgey, tėp aydı.*	241-4	1	-
246.	**muqarreb**	Ar.	Allah'a yakın.	*Bu derece Peyġāmbarnıŋ taqı ṣiddīqlarnıŋ taqı evliyālarnıŋ taqı **muqarreb** qullarnıŋ derecesi turur.*	264-14	2	-
247.	**murāqiba**	Ar.	Allah'a bağlanma.	*ʿAbdullāhi'l-Mubārek'[din] raḥmhi suʾāl qıldılar taqı aydılar kim: Yā şeyḫ, **murāqiba** ne bolur?*	427-16	5	-
248.	**murāqiba maqāmı**	Ar.+Ar.	Allah'a bağlanma makamı.	*Yā şeyḫ, bu zamāna içinde **murāqiba maqāmınġa** yetgen, ḫalāyıqdın yüz ewrüp hemīşe Ḥaq birle bolġan kimerse bar mu?*	431-17	2	-
249.	**murdār**	Ar.	Murdar, pis, İslâmî esaslara göre yenilmemesi gereken.	*Yaḫşı bilür-men, avvalıŋ bir pāra **murdār** suw erdi taqı āḫiriŋ hem murdār ölügse bolġay.*	373-16	4	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
250.	**musaḫḫar**	Ar.	Birinin emrine, hizmetine verilmiş olan.	*Vallāh ey Dāvud oġlı Süleymān, Ḥaq tvt sanga ingen uluġ mülk bėrdi, tėp taʿaccub qıldı erse, yel taqı Süleymān peyġāmbarqa **musaḫḫar** erdi, yel ol ʿābid sözini Süleymanġa eşittürdi erse, Süleymān peyġāmbar yelke buyurdı kim: Ey yel, bu taḫtımnı ʿābid qatınġa ėndürgil, tėp.*	392-3	1	-
251.	**muṣallā**	Ar.	Seccade.	*Özi yatsıġ namāzıdın keldi taqı **muṣallā** üze tikildi, seḥer vaqtınġa tegi hēç āvāz qılmadı.*	317-7	2	-
252.	**muṣḥaf**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Bu kün taqı ol qanlıġ **muṣḥaf** bar Beytü'l-Maqdisde.*	135-14	4	-
253.	**muṣībat**	Ar.	Musibet, bela, kötülük.	*Ḥaq tvt sizke bu **muṣībatqa** ṣabur qılġanıngız üçün ükü̇ş ṣavāblar bėrgey, tėp duʿā qıldı taqı taʿziyat tegürdi.*	242-5	4	-
254.	**muslimīn**	Ar.	Müslümanlar.	*Yā imāme'l-**muslimīn**, men on ming yarmaq bir kimerse qatında emānat qoydum.*	195-3	22	-
255.	**muslumānlıq**	Ar.+Tü.	Müslümanlık.	***Musulmānlıq** şehrinde kimerse bir işni qılsa taqı ol iş şerīʿatdın taş bolsa, ol qılġan maʿẕūr bolmaz.*	224-7	9	-
256.	**mustacāb**	Ar.	Kabul edilen, kabul olan.	*Bu ʿazīzning duʿāsı **mustacāb** turur.*	316-7	3	-
257.	**musulmān**	Ar.	Müslüman.	*Ey Bār Ḫudāyā, men **musulmān** ʿÖmer qulung baḫīl turur-men.*	105-10	54	-
258.	**musulmān yolı**	Ar.+Tü.	Müslümanlık.	*Sizler cümle **musulmān yolını** bilmez erdingiz.*	76-11	1	-
259.	**muṭīʿ**	Ar.	İtaatli, boyun eğen, Allah'ın eminlerini yerine getiren.	***Muṭīʿler** taqı bolġay, ʿāsīler taqı bolġay, tėdi.*	277-12	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
260.	**muttaqī**	Ar.	Takva sahibi, günah ve haramdan sakınan.	*Maʿnīsi ol bolur kim **muttaqī** qullarqa Ḥaq tebāraka ve teʿālā uçtmaḫlar rūzī qıldı.*	313-12	3	-
261.	**muvaḥḥid**	Ar.	Tevhid eden, Allah'ın birliğine inanan.	*Qayu muʾmin ve **muvaḥḥid** qırq kün ḥalāl yėse, ol qulnung köñlini Ḥaq tvt münevver qılur taqı ḥikmetning çeşmesini köñlindin tilinge yöritür, tėp aydı.*	294-9	44	-
262.	**mübārek**	Ar.	Mübarek.	*Enṣār ve muhācirdin cümlesi tört yanıŋġa yıġılışıp olturdılar taqı **mübārek** cemālıŋġa baqtılar erse, ingen żaʿīf bolmış, teninde heç neerse qalmamış.*	101-13	60	-
263.	**münezzeh**	Ar.	Herhangi bir sıfatla vasıflandırılamayan.	*Ḥaq teʿālā yalġuz turur, hēç şerīki yoq, ezelī turur, hēç avvalı yok, taqı ebedī turur hēç āḫiri yoq, maḫlūqlarġa oḫşamaqdın **münezzeh** turur.*	229-8	1	-
264.	**mürīd**	Ar.	Mürit.	***Mürīd** taʿaccub qılur kim şeyḫ manga ne işke şükür qılġıl, tėp aytur.*	325-9	7	-
265.	**mürsel**	Ar.	Peygamber.	*Maʿnīsi ol bolur kim Ḥaq teʿālā birle manga bir vaqt bar turur kim ol vaqt içinde hēç muqarreb ferīşte sıġmas hem **mürsel** peyġāmbar taqı sıġmas.*	3-17	1	-
266.	**müşrik**	Ar.	Müşrik, Allah'a ortak koşan.	*Anlarqa baqar, köñli ḫoş bolur taqı küler; sol yanındaqı kāfirlar taqı ẓālimlar taqı **müşrikler** ervāḥı turur, anlarqa qaḍġurur taqı yıġlar tėdi.*	53-16	3	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
267.	**müteberrik**	Ar.	Mübarek sayılan, uğurlu.	*Luṭf u keremüng͡din derḫōst qılur-men, bu yer yüz͡inde taqı man͡ga bir **müteberrik**, arıġ, ḥürmetlig ėw͡ bolsa men an͡ga hemīşe ṭavāf qılsa erdim tėp münācāt qıldı erse, Ḥaq tebāreke ve teʿālā Beytü'l-Maʿmūrnı ėndürdi.*	38-2	1	-
268.	**mütevekkil**	Ar.	Tevekkül eden.	*ʿAṭāʾ-i Selemī raḥmhi **mütevekkillerdin** erdi.*	269-3	1	-
269.	**nā-maḥram**	Fars.+Ar.	Namahrem, yabancı erkek tarafından görülmesi caiz olmamakla kendisinden kaçılan, yabancı.	*Ol turur kim **nā-maḥram** ʿavrat keçer bolsa, közler͡ingizni aşaq qılıng͡, baqmang͡.*	305-3	10	-
270.	**nā-maḥram ʿavrat**	Fars.+Ar.+Ar.	Yabancı kadın.	*Ol turur kim **nā-maḥram ʿavrat** keçer bolsa, közler͡ingizni aşaq qılıng͡, baqmang͡.*	305-3	4	-
271.	**namāz**	Fars.	Namaz.	*Yā ʿİkrime, neteg bolġay kim bular bu **namāz** içinde erken bularnı helāk qılsaq?*	40-5	166	-
272.	**nā-meşrūʿ**	Fars.+Ar.	Şeriata uygun olmayan.	*Andın song͡ hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi, dirresini ėlginge qoyar erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi, **nā-meşrūʿ** işler körer bolsa, emr-i maʿrūf qılur erdi taqı nehy-i münker qılur erdi.*	106-10	1	-
273.	**Naṣrānī**	Ar.	Hristiyan.	*Mescidke yaqın bir **Naṣrānīning͡** ʿayālı bar erdi, ing͡en ṣāḥib-cemāl erdi.*	364-8	3	-
274.	**naẓar-ı raḥmat**	Ar.+Ar.	Gönül gözüyle bakış.	*Taqı anlar man͡ga köngülleri birle naẓar qılurlar, men taqı anlarġa **naẓar-ı raḥmat** qılur-men.*	318-12	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
275.	**necāt**	Ar.	Kurtuluş.	*...Ḥaq teʿālā ḥażratınġa sıġınur erdi taqı* ***necāt*** *tileyür erdi gūr ʿaẕābıdın özinge hem taqı cümle muʾminlarġa.*	198-17	2	-
276.	**necis**	Ar.	Pis, murdar, pislik.	*Taqı yazuq* ***necis*** *turur, kerek kim ol yazuqnı kėtergen suw taqı necis bolsa tėp.*	44-13	6	-
277.	**nehy-i münker**	Ar.	Yasaklama, meşru olmayan şeylerden kaçınma.	*Emr-i maʾrūf taqı* ***nehy-i münker*** *faẓāyilining beyānı içinde turur.*	303-1	2	-
278.	**Nemrūd-i laʿīn**	Ar.+Ar.	Lanetlenmiş Nemrut.	***Nemrūd-i laʿīnning*** *taqı ḫalāyıqları cümlesining iʿtiqādları ol erdi kim İbrāhīm ol ot içinde helāk boldı, tėp.*	218-2	1	-
279.	**neẕr**	Ar.	Adak.	*Qaçan kim Ḥaq tebāreke ve teʿālā Ḥasan Ḥüseynke ṣıḥḥat bėrdi erse, ʿAlī raẓhu tiledi kim ol* ***neẕrni*** *vefā kılsa.*	140-12	3	-
280.	**nūr**	Ar.	Nur, ışık.	*Men taqı anlarnı maḥrūm qılmaz-men, köngülleringe* ***nūrumnı*** *tolturur-men.*	319-4	17	-
281.	**nūrluġ**	Ar.+Tü.	Nurlu.	*Ẕu'n-nūreyn ėkki* ***nūrlug*** *tėmek bolur.*	125-2	1	-
282.	**nuzūl**	Ar.	İnme, iniş.	*Bu āyatning* ***nuzūlı*** *ol erdi kim Bilāl Ḥabeşī raẓhu Umayya ibnü Ḫalafnung qulı erdi taqı Peyġāmbar ʿas'nung ḫıdmatınġa kelip musulmān bolup turur erdi.*	96-1	1	-
283.	**ortaq**	Tü.	Ortak, müşrik.	*Ey yārānlarım, bilinġ, agāh bolung kim Medīne içinde qavmlar bar kim bu ġazāt ṣavābı içinde bizim birle* ***ortaq*** *turur.*	408-12	10	-
284.	**öḍlek namāz**	Tü.+Fars.	Öğle vakti kılınan namaz.	***Öḍlek namāzını*** *qıldı erdi.*	33-1	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
285.	ʿ**ömür rūzası**	Ar.+Fars.	Ömür boyu tutulan oruç.	*Tutuş rūza tutmaġıl* ʿ***ömür rūzasını.***	260-15	4	-
286.	**pārsā**	Fars.	Dindar, sofu.	*Benū İsrāʾīl içinde bir* ***pārsā*** *melik bar erdi, yana inḡen cabbār erdi.*	441-12	13	-
287.	**pārsā zāhid**	Fars.+Ar.	Dindar sofu.	*Bir* ***pārsā zāhid*** *bar erdi, ṣāyimü'd-dehr erdi taqı künde Qurʾānnı ḫatm qılur erdi.*	295-6	1	-
288.	**perhīz**	Fars.	Dince yasak edilen şeylerden uzak kalma.	*Anıng üçün kim* ***perhīzi*** *taqı tamām bolsun.*	298-5	5	-
289.	**perhīzlüg**	Fars.+Tü.	Takva sahibi.	***Perhīzlüg****, ḥalāl kisblüg ṣāḥib-ḫayr erdi.*	235-4	1	-
290.	**perī**	Fars.	Peri.	*Andaġ bolsun, tėdi erse, İblīs* ʿ*al daryā qırıġınga kelip qatıġ āvāz birle çaqırdı erse, cümle şeyṭānlar taqı dēvler taqı* ***perīler*** *cem*ʿ *boldılar.*	329-8	7	-
291.	**perverdigār**	Fars.	Rızıklandırıcı, terbiye edici Allah.	*Ey* ***Perverdigārımız,*** *bizler öz nefsümüzke ẓulm qılduq.*	282-2	6	-
292.	**peyġāmbar**	Fars.	Peygamber.	*Ey tersā ögürleri, va'llāh Muḥammed ḥaq* ***peyġāmbar*** *turur.*	143-15	89	-
293.	**Peyġāmbar** ʿ**aleyhi's-selām**	Ar.	Hz. Muhammed.	*Qaçan kim* ***Peyġāmbar*** ʿ***aleyhi's-selām*** *ol minbarqa aştı erse, mübārek arqası[nı] taḵaġan öredin ingremek āvāzı çıqtı.*	35-16	1052	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
294.	**Peyġāmbar ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem**	Ar.	Hz. Muhammed.	***Peyġāmbar ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem*** *ḫabar bėrü yarlıqar: Emr-i maʿrūf taqı nehy-i münker qılġuçılar osal qılıp fāsiqlar birle yaraşmaqlarınıng miṣālı angar oḫşar kim, bir qavm kemike kirdi taqı baʿżıları kemi üzesinde olturdılar taqı baʿżıları kemi asrasında olturdılar.*	303-10	1	-
295.	**peyġāmbarlıq**	Fars.+Tü.	Peygamberlik.	*Mėni cümle ḫalāyıq üze* ***peyġāmbarlıqqa*** *ıḍa-bėrdi taqı Cebreʾil ʿas manga kökdin Furqān ėndürdi.*	79-1	11	-
296.	**qanāʿat**	Ar.	Elindekiyle yetinme.	*Nefsümni menʿ qılıp* ***qanāʿat*** *birle tursa erdim, ol yaḫşı bolġay erdi, tėp cevāb aydı.*	300-17	1	-
297.	**qarangqu tün**	Tü.	Karanlık gece.	*Ḥaq teʿālāqa mekān revā ermez, hem taqı zamān revā ermez taqı zamānnı ol yaratıp turur yer kök içinde bir ẕerre anıng ʿilmidin yıraq ermez* ***qarangqu tün*** *içinde qara taş üzesindeki qara qarınçanıng teprengenini körer hem taqı bilür.*	229-13	1	-
298.	**qarġış**	Tü.	Beddua.	*Barġıl, velīkin zīnhār u zīnhār yolda qatıġ saqlanġıl kim Muḫammed sanga qarġap turur, anıng* ***qarġışı*** *yetmesün tėp üküş vaṣiyyatlar qıldı.*	15-5	6	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
299.	**qat**	Tü.	Kat, huzur, yan.	*Qaçan kim Ḥaq tvt Nūḥ peyġāmbar ʿas'nung qavmını helāk qıldı tūfān birle, ol Beytü'l-Maʿmūrnı yetmiş ferīşteler kötürdiler, yetinç* ***qat*** *kökde qoydılar.*	38-5	276	-
300.	**qażā**	Ar.	Vaktinde kılınmayan ibadetlerin borcunu usul ve kaidesine uygun olarak sonradan ödeme.	*Ėkinç yıl bayaqı tėg istiʿdād qıldılar, taqı Kaʿbeke ṭavāf qıldılar, bıldurġı ḥecning* ***qażāsı*** *tėp niyyet qıldılar.*	47-1	1	-
301.	**qıbla**	Ar.	Kıble.	*Yüzini* ***qıblaqa*** *çewürdi taqı aydı: Ey Bār Ḫudāyā, bu ölüm qatıġlıqında manga yārī bėrgil! tėdi.*	104-3	4	-
302.	**qırāʾat**	Ar.	Namazın gereklerinden olmak üzere Kuran'dan muayyen parçalar okuma.	*Yana bular duşmanqa qarşu barsunlar, öngin ṭāyifa kelip bir rekʿatlarını* ***qırāʾat*** *birle tamām qılsunlar tėp yarlıġ keldi erse, ėkindü namāzını andaġ qıldılar erse, ol kāfirlarning mekri ḥīlesi bāṭil boldı.*	40-13	1	-
303.	**qırāʾatsız**	Ar.+Tü.	Namazda Kuran'dan muayyen parçalar okumama.	*Yana bu ṭāyifa barıp duşmanqa qarşu tursun; avvalqı ṭāyifa kelsün, anlar taqı bir rekʿat namāz* ***qırāʾatsız*** *qılsunlar, taqı selām bėrsünler.*	40-12	1	-
304.	**qıyāmat**	Ar.	Kıyamet.	*Bolġay kim Ḥaq teʿālā manga* ***qıyāmat*** *açlıqını körgüzmegey, tėdi erse, Fāṭıma aydı: Yā ʿAlī, men taqı sizke muvāfaqat qılur-men tėdi…*	142-7	5	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
305.	**qıyāmat eteki**	Ar.+Tü.	Kıyamete yakın.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Bu musulmānlıq dīni ġarībluqın ẓāhir boldı,* ***qıyāmat etekinde*** *taqı ġarībluqın qaytġay.*	7-3	1	-
306.	**qulluq**	Tü.	Kulluk, kölelik.	*Ol* ***qulluq*** *içinde erken manga ṭāʿat ve ʿibādat qılmaqnı hēç terk qılmadı; sizler nişe terk qıldıngız?*	327-14	2	-
307.	**qulluq secdesi**	Tü.+Ar.	Kulluk secdesi.	*Bu secde salām taqı taʾẓīm taqı hurmet qılmaq secdesi erdi, qulluq taqı ʿibādat secdesi ermez erdi. Ve eger ʿibādat taqı* ***qulluq secdesi*** *bolsa, Ādam peyġāmbar ferīştelerke quble yerinde bolġay…*	278-16	2	-
308.	**Qurʾān**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Nė kim aydıng, ḥaq turur, sanga ėngen* ***Qurʾān*** *ḥaq turur, bitig bitip ıḍa bėrdi.*	79-17	24	-
309.	**Qurʾān-i Mecīd**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Mūsā peyġāmbarnıng qavmınġa qarġamaqı taqı Nūḥ peyġāmbar qarġamaqı ol maʿnīdin erdi kim, bularġa ḫabar yayıldı kim, qavmlarıngız īmān keltürmezler tėp, neteg kim* ***Qurʾān-i Mecīd*** *içinde kim tėp.*	116-11	1	-
310.	**qurb**	Ar.	Yakınlık.	*Yā Mūsā, men bilür-men kim Ḥaq teʿālā ḥażratında sizing* ***qurbunguz*** *taqı yawuqlugunguz bar turur.*	349-16	1	-
311.	**qurbān**	Ar.	Kurban.	*Andaġ erse, ėkegü taqı* ***qurban*** *keldüring.*	337-12	6	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
312.	**qurbān ʿīdi**	Ar.+Ar.	Kurban bayramı.	*Qaçan kim İsmāʿīl bu kelimeni aydı erse, İbrāhīm peyġāmbar taqı aydı: Allāhu akbar va lillāhi'lḥamd. Bu tekbīr aymaq sünnet boldı* ***qurbān ʿīdinde****.*	216-5	1	-
313.	**qurbat derecesi**	Ar.+Ar.	Allah'a yakınlık.	*...Ḥaq teʿālānıng selāmı bizim üze bolsun taqı eḍgü qullar üze bolsun! tėp aydım erse, cümle ferīşteler qaçan kim bu* ***qurbat derecesini****, bu kerāmat u ḥürmetni kördiler...*	58-7	1	-
314.	**qurbat maqāmı**	Ar.+Ar.	Kurbet makamı.	*Yā Muḥammed,* ***qurbat maqāmınga*** *barġıl taqı anga secde qılġıl!*	57-14	5	-
315.	**quşluq namāzı**	Tü.+Fars.	Kuşluk namazı.	*Üçinçisi ol kim zīnhār* ***quşluq namāzını*** *koḍmaġıl, tėdi erse, men taqı qabūl qıldım.*	261-11	1	-
316.	**Rabbe'l-ʿālamīn**	Ar.	Âlemlerin Rabbı.	*Āmīn* ***Rabbe'l-ʿālamīn****.*	229-3	3	-
317.	**rāhib**	Ar.	Rahip.	*Bu üç küp suw bu çerigke neteg yetsün tedi erse,* ***rāhib*** *hēç neerse tėmedi.*	149-2	19	-
318.	**raḥmānī**	Ar.	Allah'tan gelen ve hayırlı olan.	*Törtinç tün taqı bayaqı tėg tüş kördi erse, muʿayyen bildi kim bu tüşüm* ***raḥmānī*** *tüş turur.*	213-4	2	-
319.	**raḥmat**	Ar.	Rahmet.	*Ḥaq tvt her kün bu Kaʿbe üzesinde yüz yigirmi* ***raḥmat*** *ėndürür.*	274-7	32	-
320.	**raḥmat āyatı**	Ar.+Ar.	Rahmet ayeti.	*Tünnüng üçte biringe tegi namāz qıldı, tegme bir rekʿatda ellig āyat oqıyur erdi hem taqı ziyāda oqıyur erdi yüzke tegi hēç* ***raḥmat āyatı*** *keçmez erdi...*	198-15	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
321.	**ramażān**	Ar.	Ramazan.	*Kim kim **ramażān** ayını tamām rūza tutsa taqı ramażān soŋgında āḫiratqa naql qılsa, Ḥaq tvt ol qulġa şehīdler ṣavābı rūzī qılġay.*	275-14	4	-
322.	**Ḫulafā-i Rāşidīn**	Ar.	Doğru yolu bulanlar, hak yolu kabul edenler.	***Ḫulafā-i Rāşidīn** taqı Ehl-i Beyt taqı Tört İmām fażāyiliniŋ beyānı içinde turur.*	91-7	3	-
323.	**ravża**	Ar.	Mezar, mezarlık.	*Taqı Peyġāmbar ʿas **ravżasıdın** āvāz keldi kim dōstnı dōstqa ulaşturuŋ tėp.*	104-11	6	-
324.	**Rebb**	Ar.	Allah.	*Yā Muḥammed, bilmediŋ-mü kim **Rebbüŋ** Aṣḥāb-i Fīlke ne iş qıldı?*	43-10	41	-
325.	**rebbānī**	Ar.	İlahî.	*Muḥammed Resūlullāhnıŋ taqı envārı taqı esrārınıŋ miqdārıŋa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı ilāhī turur taqı menbaʿ-i esrār-i **rebbānī** turur.*	3-13	2	-
326.	**Rebbü'l-ʿizze**	Ar.	Yüce Allah.	*Taqı ol kėçe yattım, tüşüm bolur: **Rebbü'l-ʿizzeni** körermen, maŋga aytur: Ey qulum ʿAlī, sen muʾminim üze cōnmardlıq qılursen.*	272-3	3	-
327.	**rekʿāt**	Ar.	Rekat.	*Velīkin tün buçuqında qopup bir qaç **rekʿāt** namāz kim qılduq erdi, ol namāzlardın üküş ṣavāblar taqı yüksek dereceler andın bulduq, tėp cevāb aydı.*	321-3	26	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
328.	**resūl**	Ar.	1) Resul, peygamber.	*Yā ʿÖmer, men Tangrı teʿālānıng qulı turur-men taqı **resūl** turur-men.*	45-13	24	-
329.	**Resūl**	Ar.	2) Hz. Muhammed.	*Men aydım: Ey **Resūlnung** ḫalīfası, ne sebebdin munça üküş yıġladıngız?*	99-14	7	-
330.	**Resūlu'llāh**	Ar.	Allah'ın resulü.	*Bu Muḥammed **Resūlu'llāh** turur tėdi erse, Abū Sufyān aydı: Yā ʿAbbās, uyang oġlı neme uluġ melik boldı!*	50-11	1	-
331.	**Resūlu'llāh**	Ar.	Hz. Muhammed.	*Yā Resulallāh, qoymaz-miz, **Resūlullāh** bitisün tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Men Muḥammed Resūlullāh men hem taqı Muḥammed ibnü ʿAbdillāh men, ziyān qılmas, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh bitisün tėdi erse, ṣaḥābalar tek qaldı.*	46-9	1	-
332.	**Riżvān (II)**	Ar.	Cennetin kapıcısı olan büyük melek.	*Yā Muḥammed, bu suʾālnı **Riżvāndın** suʾāl qılġıl, ol cevāb bėrsün, tėdi erse, Riżvāndın suʾāl qıldım.*	179-10	4	-
333.	**rūḥu'llāh**	Ar.	İsa peygamber'in lakabı.	*Yā **Rūḥu'llāh**, Ḥaq teʿāla yigrenmişini biz sewdük; bu dünyānı andaġ qatıġ sewdük kim oġlan anasını sewmiş mengizlig sewdük.*	395-6	4	-
334.	**rūza**	Fars.	Oruç.	*Erte yana **rūza** niyyet qıldılar nezrleridin.*	141-6	44	-
335.	**rūzadār**	Fars.	Oruç tutan, oruçlu.	*Velīkin bu **rūzadārnıng** ṣavābı bu yazuqlar birle eksilür.*	265-4	4	-
336.	**ṣadaqa**	Ar.	Sadaka.	*Zekātnıng taqı **ṣadaqanıng** fażāyilining beyānı içinde turur.*	249-13	5	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
337.	**ṣadaqāt**	Ar.	Sadakalar.	*Ammā ol kimerse kim mālını Ḥaq riżāsı üçün bėrse, yaʿnī zekātnı taqı artuqını **ṣadaqātnı** bėrse, va'ttaqā taqı Ḥaq teʿālādın qorqsa taqı buyurġanını qılsa…*	95-14	1	-
338.	**ṣadr-i cinān**	Ar.	Cennetlerin baş köşesi.	*...cümle aqribā ve ʿaşāyirlarımıznı sen yarlıqaġıl taqı kerem-i bēġāyatınġ birle cümle ümmet-i Muḥammedni **ṣadr-i cinānda** sen orun bėrgil taqı luṭf-i bēnihāyatınġ birle Ādamdın qıyāmatqa tegi kim kim sėni birlediler…*	443-13	1	-
339.	**ṣāfī**	Ar.	Temiz, arı, saf.	*Anlarnınġ aṭları taqı tėweleri yoq erdi taqı çıqmaqġa istiʿdādları yoq erdi, dervīş ṣaḥābalar erdiler, velīkin niyyetleri arıġ erdi, iʿtiqādları **ṣāfī** erdi.*	409-1	3	-
340.	**ṣaḥāba**	Ar.	Sahabe.	*Andın sonġ Peyġāmbar ʿas Avs atlıġ **ṣaḥābaġa** aydı: Yā Avs, ṣulḥnāma bitigil! tėdi erse, Avs aydı: Neteg bitigeyin, yā Resūlallāh? tėdi.*	46-1	248	-
341.	**ṣāḥib-ḫayr**	Ar.+Ar.	Hayır sahibi.	*Perhīzlüg, ḥalāl kisblüg **ṣāḥib-ḫayr** erdi.*	235-4	5	-
342.	**ṣāḥib-i Resūla'llāh**	Ar.	Resulullah'ın sahabesi.	*Yā **ṣāḥib-i Resūla'llāh**, ol ayġanınġız kişi men turur-men, tėdi taqı bardı, yükindin kefenlik böz çıqardı taqı keltürdi.*	131-9	1	ṣāḥib-i Resūlallāhi

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
343.	**ṣāḥib-i Resūlallāhi**	Ar.	Resulullah'ın sahabesi.	*Yā **ṣāḥib-i Resūlallāhi**, bilmedük, bizke beyān qılınġ, tėdük erse, Ḥuzeyfe raẓhu aydı: Bıldır taqı men bu Medāyin şehringe kelmiş erdim.*	309-11	1	ṣāḥib-i Resūla'llāh
344.	**ṣalābat**	Ar.	Manevî kuvvet.	*Hem **ṣalābatı** bar, hem taqı quvvatı bar, hem diyānatı bar, tėp öger erdi.*	114-14	1	-
345.	**ṣalavāt**	Ar.	Hz. Muhammed'e edilen dualar.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid bu durūz ve **ṣalavātnı** manġa arıġ iʿtiqād birle bir qata aytur bolsa, Ḥaq tvt anınġ üze on raḥmat ıḍġay.*	4-9	2	-
346.	**ṣāliḥ**	Ar.	Dinin emrettiği şekilde hareket eden.	*Atası tėg **ṣāliḥ** qoptı.*	341-8	6	-
347.	**saqnuq**	Tü.	Takva sahibi.	*İngen zāhid, pārsā erdi taqı **saqnuq** kişi bolsa, anınġ ṭaʿāmıdın tenāvul qılur erdi, yoq erse tenāvul qılmaz erdi.*	222-17	1	-
348.	**ṣavāb**	Ar.	Doğru, gerçek, uygun, kabul edilebilir.	*Eger diyet tileseler, cümle qabīla yıġlışıp diyet bėrmek āsān bolġay tėdi erse, ṣayḫ Necdī aydı: Vallāh bu reʾy ingen **ṣavāb** reʾy turur tedi.*	19-16	6	-
349.	**ṣavāb**	Ar.	Sevap.	*Ṭāʿat veʿibādat içinde ne miqdār emgenseng, **ṣavābı** ve derecesi taqı ol miqdār ḥāṣıl bolġay, tėdi.*	270-8	107	-
350.	**ṣāyimü'd-dehr**	Ar.	Sürekli oruç tutan.	*Bir pārsā zāhid bar erdi, **ṣāyimü'd-dehr** erdi taqı künde Qurʾānnı ḫatm qılur erdi.*	295-6	2	-
351.	**sebeb-i nuzūl**	Ar.+Ar.	İniş sebebi.	*İbni'l-Mütevekkil aytur, raḥmhi bu, ayatnınġ **sebeb-i nuzūlı** ol erdi kim derviş ṣaḥābalarda biri rūza tuttı.*	256-17	4	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
352.	**seccāda**	Ar.	Seccade.	*Qaçan kim bu ḫabarnı ėşitti erse, sewündi taqı yüreklendi taqı rāhiblar tonını keḍip ėgninge* ***seccāda*** *kemişip ėlginge ʿaṣā alıp Barṣīṣānınġ ṣavmaʿasınga keldi taqı destūr tiledi erse, Barṣīṣā aydı: Kim sen?*	369-3	1	-
353.	**secde**	Ar.	Secde.	*Baqar, Ayyūb peyġāmbarʿas* ***secde*** *içinde erdi.*	330-16	19	-
354.	**sekkiz uçtmaḫ**	Tü.	Sekiz cennet.	*YāʿOṣmān sen bu kündin soṅġ ne qılsaṅġ qılġıl, kim seninġ ornuṅġ* ***sekkiz uçtmaḫda*** *turur, tėp bişārat bėrdi erse, cümle ṣaḥābalar küçi yetkinçe meded qıldılar.*	125-1	3	-
355.	**selām**	Ar.	Selam.	*Taṅġrı resūlı Muḥammed Peyġāmbarqa Necāşīdin* ***selām****.*	79-16	20	-
356.	**sığınġu**	Tü.	Sığınak.	*Ey Bār Ḫudāyā,* ***sığınġumız*** *turursen, şikāyat qılġu yerimiz sen turursen.*	72-13	1	-
357.	**sın**	Tü.	Mezar.	*Bu ṣūrat Peyġāmbarnıṅġ taqı Abū Bekirniṅġ taqı ʿÖmerniṅġ* ***sınlarınıṅġ*** *ṣūratı turur.*	122-13	1	-
358.	**ṣırāṭ**	Ar.	Sırat köprüsü.	***Ṣirāṭ*** *qoḍulmış taqı cümle ḫalāyıqqa, ol arada Emīre'l-muʾminīn ʿAbdu'l Melikni keltürdiler keçgil, tėp.*	239-13	7	-
359.	**siccīn**	Ar.	Cehennemde bir vadi.	*Bu ʿamalnı ėleting taqı Siccīn atlıġ yerde (yer astıdın aşaġa qaranġġuġa* ***Siccīn*** *tėp ayturlar) qoḍuṅġ, tėp fermān kelgey.*	402-12	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
360.	**siḥr**	Ar.	Sihir, büyü.	*Muḥammed atlıġ kimersening* ***siḥri*** *nė bāṭil boldı! tėdi erse, Ṣafvān ol vaqtın kāfir erdi kāfirlıq bi[r]le söwer erdi.*	72-9	2	-
361.	**sipās**	Fars.	Dua etme.	*Tangrı teʿālā bir u bar turur, anga ortaq revā ermez; şükr u* ***sipās*** *ol Tangrıqa kim vaʿdesini rāst qıldı, taqı qulınġa nuṣrat bėrdi, taqı cümle kāfirlarnı yalġuz hezīmet qıldı; andın song hēç neerse yoq, barçadın ilk turur, barçadın song taqı ol turur tėdi.*	51-5	1	-
362.	**sūra**	Ar.	Kur'anda sure.	*Bu ʿArabke Qurʾāndın bir* ***sūra*** *ögretgil, tėdi erse, ögrettiler.*	162-2	9	-
363.	**Sūratu'l-Aḥzāb**	Ar.	Kur'anın 33. suresi.	*İmām Abu'l-Meʿālī Muḥammed İspīcābī raḥmhi Tefsir'inde* ***Sūratu'l-Aḥzāb*** *içinde bu ḥadīṣni keltürmiş…*	10-15	1	-
364.	**sünnet**	Ar.	Sünnet.	*Sen Muḥammed Resūlullāh* ***sünnetini*** *eḥyā qılġay-sen taqı tirgüzgey-sen.*	192-4	12	-
365.	**şefāʿat**	Ar.	Şefaat, biri için af dileme.	*Ḥaq tvt özining* ***şefāʿatını*** *rūzī qılġay cümlemizke. Āmīn Rabba'l-ʿālamīn.*	156-12	7	-
366.	**şefāʿat maqāmı**	Ar.+Ar.	Şefaat makamı.	*Bolġay kim Ḥaq teʿālā sanga qıyāmatda* ***şefāʿat maqāmı*** *rūzī qılsa tėp aydı…*	314-13	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
367.	**şefāʿatçı**	Ar.+Tü.	Şafi, şefaat eden.	*...eger oġul qız ata anadın āḫiratqa burun barsalar, **şefāʿatçı** tururlar ve eger ėkkisi arasında oġul qız bolsa, tegme bir cemʿ bolmışta Ḥaq tvt qulġa uçtmaḥ qızlarındın bir qız rūzī qılġay…*	262-2	1	-
368.	**şehādat (I)**	Ar.	Şehitlik.	*Qaçan kim ʿOṯmān razḫu bu tüşni kördi erse, bildi kim **şehādat** vaqtı yawudı tėp.*	134-12	9	-
369.	**şehādat (II)**	Ar.	Allahın birliğini ve Allahtan başka Allah olmadığını söyleme.	*Qaçan kim **şehādatını** edā qılmaq üçün Abū Yūsufʿel-Qāzī raḥmhi ḫıdmatınġa keldi erse, Abū Yūsuf anıng şehādatını qabūl qılmadı.*	376-13	2	-
370.	**şehādat kelimesi**	Ar.	Kelime-i şehadet.	*Rāzī men, sening teg ẓālim ėlginde şehīd bolsam, menim devletim taqı saʿādatım bolġay, tėdi taqı qıblaġa qarşu olturdı taqı **şehādat kelimesi** aydı taqı bu āyatnı oqıdı…*	345-2	1	-
371.	**şehīd**	Ar.	Şehit.	*Qıyāmat kün bolsa, āvṣ üç kimerseni keldürgeyler: biri **şehīd** bolġay taqı biri ʿālim bolġay taqı biri bay bolġay.*	406-9	19	-
372.	**şehīdlik**	Ar.+Tü.	Şehitlik.	*Zīnhār ol könglekni suçulmaġıl ançaqa tegi kim **şehīdlik** birle satġaşġıl, tėdi.*	132-17	3	-
373.	**şehīdlik maqāmı**	Ar.+Tü.+Ar.	Şehitlik mertebesi.	*…velīkin menim ārzūm ol turur kim dünyādın şehādat birle çıqsam, bu aq meḥāsinim qızıl qanġa boyansa, Ḥaq teʿālā manga **şehīdlik maqāmı** rūzī qılsa, tėp ārzular-men…*	153-6	3	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
374.	**şerīk**	Ar.	Ortak.	*Ḥaq teʿālā yalġuz turur, hēç* ***şerīki*** *yoq, ezelī turur, hēç avvalı yok, taqı ebedī turur hēç āḫiri yoq, maḫlūqlarġa oḫşamaqdın münezzeh turur.*	229-7	2	-
375.	**şeyḫ**	Ar.	Şeyh, aziz.	*Taqı* ***şeyḫning*** *yüzi müteġayyir boldı taqı ḥalı aynadı taqı neerse tėmedi.*	318-4	130	-
376.	**şeyṭān**	Ar.	Şeytan.	*Men anıng yüzinde* ***Şeyṭān*** *vesvesesining eşerini körermen, tėp aydı.*	374-16	27	-
377.	**Şeyṭān-i laʿīn**	Ar.+Ar.	Lanetlenmiş Şeytan.	*Eger kim ming oġlum bolsa, Ḥaq teʿālānıng riżāsı üçün keçtim, tėdi erse,* ***Şeyṭān-i laʿīn*** *Hācarnı azġuru bilmedi.*	214-5	7	-
378.	**şiqāvat-i ebedī**	Ar.+Ar.	Ebedi bahtsızlık.	*Olʿilletleri kündin kün ziyāda bolur, ol maʿṣiyat cemʿ bolur, küfürke mübeddel bolur taqı* ***şiqāvat-i ebedīke*** *ṣezā bolur.*	424-6	1	-
379.	**şübhet**	Ar.	Haram ve helal olduğu kesin belli olmayan.	*Andaġ erse, kimerse qanāʿat qılsa taqı nefsini qahr qılsa, ḥarāmdın taqı* ***şübhetdin*** *saqlanur ermiş.*	301-1	1	şübhe
380.	**şükür**	Ar.	Şükür.	***Şükür*** *ol Tangrıqa kim sizlerini İslāmqa köndürdi.*	26-7	13	-
381.	**ṭāʿat**	Ar.	Taat, ibadet.	*Falān kimerse* ***ṭāʿat*** *veʿibādat içinde ingen yaḫşı turur erdi.*	387-15	85	-
382.	**ṭāʿāt**	Ar.	Taatlar, ibadetler.	*...ḫayrāt ve* ***ṭāʿāt*** *maḥabbatını ornatsa, anıng üçün kim bu neerselerning maḥabbatı hemān Tangrı teʿālānıng maḥabbatı turur, bu neerseler Tangrı teʿālānıng maḥbūbı turur.*	427-13	4	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
383.	**ṭāʿatlıġ**	Ar.+Tü.	İbadet eden, abid.	*Qaçan kim İblīs kök ʿālamınqa aştı erse, ferīşteler aydı: Bu Ayyūb peyġāmbar üküş ḫayrātlıġ taqı **ṭāʿatlıġ** kimerse turur, tėp aydılar erse, İblīs aydı: Neçük ṭāʿat ve ʿibādat qılmasun kim Ḥaq teʿālā an͡gar munça hezār niʿmet ʿaṭā qılıp turur.*	329-1	2	-
384.	**taḫiyyat**	Ar.	Hayır dua.	*Üküş tefrīʿler qıldı erse, Muʾāvīye ḫātırı munaġġaż boldı taqı bitig bitip emīrü'l-muʾminīn ʿOşmānqa rażhu ḫıdmatınġa duʿā-gūy Muʿāvīyedin salām va **taḫiyyat** ʿarża qılur taqı sizin͡g keremün͡güzdin derḫōst ol turur kim, Abū Ẕar Ġafārīni ündetsen͡giz kim man͡ga üküş teşnīʿler qılur, hēç ḫurmet qılmaz, yüzüm suyın ḫalāyıq qatında töker.*	128-7	1	-
385.	**tamuġ**	Tü.	Cehennem.	*Ve eger bu kimerse **tamuġluġ** bolsa, ol tamuġ ʿaẕābı taqı ʿuqūbatı angar bes ermez-mü?*	420-7	119	-
386.	**tamuġ ehli**	Tü.+Ar.	Cehennemlik.	***Tamuġ** ehli tamuġqa kirse, ança yıġlaġaylar kim yüzleri yap tėg bolġay.*	66-10	2	-
387.	**tamuġluġ**	Tü.	Cehennemlik.	*Ol ḫuşūmat içinde Zübeyde ḫatun Ḫalīfaġa aydı kim: Ey **tamuġluġ**, tėp.*	203-16	6	-
388.	**Tan͡grı**	Tü.	Tanrı.	*Cümle ḫalāyıq mėni **tan͡grı** tėp man͡ga ʿibādat qılurlar.*	165-6	29	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
389.	**Tangrı dīni**	Tü.+Ar.	Müslümanlık.	*Maʿnīsi ol bolur kim: qayu muʾmin ve muvaḥḥid* ***Tangrı dīni*** *içinde şerīʿat aḥkāmı ögrense, Tangrı teʿālā ol muʾminning nė kim qaḍġusı bar erse, cümlesinge kifāyat qılġay taqı ol muʾminġa sanmaduq yöndin rūzīni tegürgey, tėp aydı.*	188-7	1	-
390.	**Tangrı teʿālā**	Tü.+Ar.	Yüce Tanrı.	*Tevekkül* ***Tangrı teʿālāqa*** *iʿtimād qılmaq bolur.*	225-6	162	-
391.	**Tangrı tebāreke**	Tü.+Ar.	Yüce Tanrı.	***Tangrı tebāreke*** *va teʿālāqa üküş ḥamd u ṣenālar qıldı taqı Peyġāmbar ʿas'qa durūḍlar aydı taqı Abū Bekr ražhu'qa riżvān aydı taqı ʿÖmer ražhu'qa riżvān aydı.*	127-7	18	-
392.	**tangrılıq dost**	Tü.+Fars.	Ahiret arkadaşı.	*İmām ol ʿazīzni* ***tangrılıq dōst*** *tutmış erdi, ġarażı dünyāvī ermez erdi.*	223-9	1	-
393.	**tangrılıq qarındaş**	Tü.+Tü.+Tü.	Din dostu.	*Fatḥ-i Muvaṣṣalī raḥmhi özining* ***tangrılıq qarındaşı*** *bar erdi.*	258-15	3	-
394.	**taqvā**	Ar.	Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden sakınma.	*Ėmdi cümle enbiyā taqı evliyā taqı ʿulamālar ittifāq qılıp tururlar kim maʿṣiyatning sökellikinge menfaʿatlig dārū* ***taqvā*** *turur taqı ʿamal-i ṣāliḥ turur.*	424-3	8	-
395.	**ṭarīqat**	Ar.	Tarikat.	*Velīkin bu* ***ṭarīqat*** *ėḍileri qatında turur taqı şeriʿat ėḍileri qatında.*	265-3	3	-
396.	**tāyib**	Ar.	Tövbe eden.	*Bolġay kim Ḥaq teʿālā mėni* ***tāyiblardın*** *qılġay tėdi.*	381-10	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
397.	**tehlīl**	Ar.	İslamda tevhid akidesini ifade eden "la ilahe illa'llah" sözünü tekrarlama.	*Hēç Ḥaqdın ḫālī bolmaz ṣaḥrāda bėş namāznı qılur vaqtında taqı aġzıdın tesbīḥ ve* ***tehlīlni*** *kėtermez tėdiler erse, aydı: Men barayın taqı ol qulnı imtiḥān qılayın.*	430-14	4	-
398.	**tekbīr**	Ar.	"Allahu ekber" deme.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid qırq kün bėş namāznı camāʿat birle qılsa taqı imāmnung avval tekbīringe yetse taqı imām birle ol* ***tekbīrni*** *muqārinat birle qılsa, ol qulġa ėkki barāt bėrgey biri ol kim munāfiqlıqdın bēzārlıq ḫaṭṭı bėrilgey taqı ėkinçisi ol kim tamuġdın āzādlıq ḫaṭṭı bėrilgey, tėp aydı.*	241-3	2	-
399.	**telbiye**	Ar.	Hacıların hac esnasında "Allahümme lebbeyk" demesi.	*Yā Rebbī, men bu ḥecni Muḥammed Resūlullāh üçün qılur-men, tėp niyyet qıldım* ***telbiyeni*** *Peyġāmbarʿas atınġa aydım.*	276-4	1	-
400.	**temcīd**	Ar.	Namaz vaktinden önce minarelerde belli makamlarda söylenen Arapça niyaz ilâhisi.	*Qaçan kim tün buçuqı bolsa, yana qanatını biri biringe urur taqı ėkinç qata çaqırur taqı aytur: Ḥaq teʿālā ḥażratında* ***temcīd*** *qılġanlar qopsunlar kim temcīd vaqtı boldı, tėp.*	322-12	1	-
401.	**terāzū**	Fars.	Terazi, ahirette günah ve sevapların ölçülmesi.	*Qıyāmat kün bolsa, āvṣ ʿamallarımnı* ***terāzūqa*** *keldürüp ölçgeyler.*	230-9	5	-
402.	**tersā**	Fars.	Hristiyan.	*Ol ṣavmaʿa içinde* ***tersā*** *zāhidleridin biri ʿibādat birle meşġūl erdi.*	15-6	13	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
403.	**tesbīḥ**	Ar.	Allah'ı tazim etme.	*Qaçan kim bu sūra ėndi erse, Peyġāmbar ʿas hemīşe bu* ***tesbīḥni*** *aytur erdi, oltururda, tururda, namāzlar soŋgunda hēç qoymas, aytur erdi…*	83-11	14	-
404.	**teşehhüd**	Ar.	Namazda oturarak ettehiyyatü duasını okuma.	*Qıyāmatqa tegi müʾezzinler bāng-i namāzda menim atım aymışdın soŋg seniŋg atıŋg ayġaylar, ḫaṭībblar ḫuṭbada menim atım aymışdın soŋg seniŋg atıŋgnı ayġaylar, namāz içinde* ***teşehhüdde*** *menim atımı ayġaylar, andın soŋg seniŋg atıŋgnı ayġaylar, ʿulemālar, vāʿiẓlar menim atım aytıp seniŋg atıŋgnı ayġaylar tėdi erse, Peyġāmbar ʿas'nuŋg köŋgli ḫoş boldı.*	63-4	1	-
405.	**tevbe**	Ar.	Tövbe.	*Taqı Taŋrı teʿālādın qorquŋg taqı tevbe qılıŋg kim Ḥaq teʿālā* ***tevbeni*** *qabūl qılġan turur taqı raḥmat qılġan turur, tėdi.*	384-12	24	-
406.	**tevekkül**	Ar.	Tevekkül, kadere razı olma.	***Tevekkül*** *ne bolur?*	225-5	3	-
407.	**tevfīq**	Ar.	Allah'ın yardımı.	*Eger quldın bir ṭāʿat kelür bolsa, anıŋg* ***tevfīqi*** *birle kelür ve eger qul maʿṣiyatdın saqlansa anıŋg saqlamaqı birle saqlanur.*	230-5	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
408.	**tevḥīd**	Ar.	Tevhit, Allah'ın varlığına ve birliğine inanma.	*Eger Şeyṭān köngliŋge kirip īmānıŋnı taqı* ***tevḥīdiŋni*** *taqı maʿrifatıŋnı alsa, ne qılġay erdiŋ?*	325-5	2	-
409.	**tevrīt**	Ar.	Tevrat.	***Tevrīt*** *sözi ḥaq turur, Abū Muslim ḥoş turur-men tėp yalġan aydı, tėdi.*	310-5	6	-
410.	**tört imām**	Tü.+Ar.	Dört imam.	*Bu* ***tört imām*** *meẕhebi Kaʿbeniŋ tört tamıŋġa meŋgzeyür.*	228-16	6	-
411.	**turbat**	Ar.	Türbe.	*Caʿfer Ṣādıq raẓhu bir kün Kūfedin menim birle çıqtı taqı bu turbat qatında olturdı taqı bu turbatqa ziyārat qıldı erse, men aydım: Ey peyġāmbarzāda, bu kimniŋ* ***turbatı*** *turur kim ziyārat qıldıŋız?*	156-3	5	-
412.	**tün namāzı**	Tü.+Fars.	Gece namazı.	*Bu ʿÖmer oġlı ʿAbdullāh neme yaḫşı er turur, eger tünle namāz qılsa erdi, tėdi erse, ʿAbdullāh bin ʿÖmer raẓhumā Peyġāmbardın bu sözni eşitgendin soŋ āḫir ʿömriŋe tegi hēç* ***tün namāzını*** *fevt qılmadı.*	315-6	1	-
413.	**uçmaḫ**	Tü.	Cennet.	***Uçmaḫqa*** *taqı tamuġqa teferrüc qılmaqı beyānı turur.*	60-144	4	uçtmaḫ, uçmaḫ, uştmaḫ, uştmaḫ
414.	**uçmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Ey Bār Ḫudāyā, cümleke seniŋ riżāŋnı bulmaqqa taqı seniŋ fermānıŋnı yeriŋe keltürmek[ke] sen tevfīq bėrgil taqı tamuġdın emān bėrip sekkiz* ***uçmaḫqa*** *şāyista qılġıl! Āmīn.*	68-12	1	uçtmaḫ, uştmaḫ, uştmaḫ, uştmaḫ

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
415.	**uçtmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Fāṭıma **uçtmaḫ** ehlining ḫatunlarınıng uluġı taqı bėgi turur, tėdi.*	156-16	171	uçmaḫ, uçmaḫ, uştmaḫ, uştmaḫ
416.	**uçtmaḫ ehli**	Tü.+Ar.	Cennetlik.	*Fāṭıma **uçtmaḫ ehlining** ḫatunlarınıng uluġı taqı bėgi turur, tėdi.*	156-16	6	-
417.	**uçtmaḫ qızı**	Tü.+Tü.	Huri.	*Fāṭıma raẓhā yetmiş ming **uçtmaḫ qızları** birle keçgey.*	158-6	2	-
418.	**uçtmaḫlıġ**	Tü.	Cennetlik.	*Yā Umm-i Seleme, sanga nė maʿlūm boldı anıng **uçtmaḫlıġ** erdüki?*	239-7	2	-
419.	**ʿumra**	Ar.	Umre.	*Hec ve ʿ**umra** faẓāyilining beyānı içinde turur.*	269-11	2	-
420.	**ʿuqbā**	Ar.	Ahiret, öbür dünya.	*Ey baṭrīqlar, ey uluġlar, cümle ittifāq qılıp ol Aḥmedke ittibāʿ qılalıng, dünyāmız taqı ābadān bolġay, ʿ**uqbāmız** taqı ābadān bolġay tėdi…*	80-8	1	-
421.	**uştmaḫ**	Tü.	Cennet.	***Uştmaḫning** ḫoş yıḍığı bėş yüz yıllıq yerdin muʾminlar yüzinge teggey.*	289-14	8	uçmaḫ, uçmaḫ, uçtmaḫ, uştmaḫ
422.	**uştmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Ümīd ol turur kim bu kitābnı oqıġanlar bolġay kim bu kitāb sözleri birle ʿamel qılġaylar taqı bu kitāb anlarqa Ḥaq teʿālānıng **uştmaḫlarınġa** yolçı bolġay ol ʿamel qılġanlar berekātında bolġay kim Ḥaq teʿālā bu kitabnı cemʿ qılġan ʿāṣī ve cāfī qulını yarlıqaġay.*	2-17	2	uçmaḫ, uçmaḫ, uçtmaḫ, uştmaḫ
423.	**ülüş**	Tü.	Nasip.	*Ḫalāyıqlar anı taqı qıldılar, cezāngnı dünyāda ḥāṣil qıldıng, sanga ėmdi āḫiratta **ülüş** yoq, tėp ayġay taqı zebāniyalarġa buyurġay kim munı taqı tamuġqa eletingler, tėp.*	407-6	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
424.	**ümmet**	Ar.	Ümmet.	*Men andaġ saqınur erdim kim cümle peyġāmbarlardın menim derecem maqāmum yükey tėp taqı* ***ümmetim*** *üküş tėp.*	55-13	77	-
425.	**ümmet-i Muḥammed**	Ar.	Hz. Muhammed'e inanarak, onun yaptıklarını ve söylediklerini uygulayarak çevresinde toplanan Müslümanların tümü.	*...cümle aqribā ve ʿaşāyirlarımızını sen yarlıqaġıl taqı kerem-i bēġāyatın͡g birle cümle* ***ümmet-i Muḥammedni*** *ṣadr-i cinānda sen orun bėrgil taqı luṭf-i bēnihāyatın͡g birle Ādamdın qıyāmatqa tegi kim kim sėni birlediler...*	443-13	1	-
426.	**vaḥiy**	Ar.	Vahiy.	*Peyġāmbar ʿas'qa* ***vaḥiy*** *kelmekinin͡g beyānı içinde turur.*	6-17	1	vaḥy
427.	**vaḥy**	Ar.	Vahiy.	*Taqı yıġlayu başladım erse, Peyġāmbar ʿas'qa* ***vaḥy*** *kelmekinin͡g e̱seri ẕāhir bolu başladı.*	417-15	14	vaḥiy
428.	**va'llāh**	Ar.	Allah için.	***Vallāh****, men kim Tan͡grının͡g resūlı turur-men hem̄i̱şe qorquġ içinde turur-men kim Ḥaq teʿālā menim birle ne muʿāmilat qılġay, tėdi.*	239-7	13	va'llāhi
429.	**va'llāhi**	Ar.	Allah için.	***Vallāhi****, men oqıġan ermes-men tėdim erse, man͡ga aydı: Aytġıl: Bu yerke tegrü oqıdı erse, men taqı oqıdım.*	8-1	5	va'llāh
430.	**va'llāhu aʿlam**	Ar.	En iyi Allah bilir.	*Ol çetükni men burunraq ėwümdin kėte̱rdim, andın son͡g senin͡g birle bu muʿamila qıldım, tėp aydı,* ***va'llāhu aʿlam****.*	312-12	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
431.	**vaʿẓ**	Ar.	Vaaz, dinî öğüt.	*Andaġ qılmang, Tangrıdın qorqung tėp* ***vaʿẓ*** *u naṣīḥatlar qıldı taqı tüşti.*	135-8	26	-
432.	**vebāl**	Ar.	Vebal, günah.	*Mundaġ tüş kördüm taqı andaġ tüşler kördüm, tėp aysa taqı ḥaqīqatta körmedin yalġan tüşler çatsa, anıng* ***vebālı*** *taqı ʿuqubatı ingen uluġ turur.*	381-5	1	-
433.	**velī (I)**	Ar.	Veli.	*Qaçan erse, ol dervīş erenlerdin, Ḥaq teʿālānıng* ***velīleridin*** *ermiş.*	432-9	9	-
434.	**vird**	Ar.	Muayyen vakitlerde söylenmesi adet olan dua, Kur'an cüzleri.	*Mālik bin Dīnār raḥmhi aytur: Bir kėçe manga ġaflat ġālib boldı,* ***virdimni*** *qılu bilmedim, uyquġa bardım.*	322-16	4	-
435.	**yā Rebbenā**	Ar.	Allahımız!.	***Yā Rebbenā****, sen bizlerni dervīş yarattıng.*	277-17	10	-
436.	**yā Rebbī**	Ar.	Allahım!.	***Yā Rebbī****, munung bu uzaq umınçını sen könglindin çıqarġıl, tėmiş erdi.*	435-2	77	-
437.	**yā Resūla'llāh**	Ar.	Ey Allah'ın resulü.	*Yā Abū'd-Dardā, oġlanlarım Ḥasan Ḥüseyinni kördün-mü? tėdi erse Abū'd-Dardā aydı:* ***Yā Resūlallāh****, kördüm.*	172-14	82	yā Resūla'llāhi
438.	**yā Resūla'llāhi**	Ar.	Ey Allah'ın resulü.	***Yā Resūla'llāhi****, men eşittim kim oġlanlar ėwde üç kündin bėrü aç turur ermişler.*	125-14	111	yā Resūla'llāh
439.	**yahūdī**	Ar.	Yahudi.	*Bir* ***yahūdī*** *Peyġāmbarqa satġaştı, taqı keldi, Medīne ḥalqınġa ḥabar bėrdi.*	23-15	17	-
440.	**yahūdiyye**	Ar.	Yahudi kadın.	*Yana üç kündin song ol* ***yahūdiyyeni*** *buldılar taqı Peyġāmbar ʿas'qa keltürdiler.*	34-4	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
441.	**yalawaç**	Tü.	Peygamber.	*Taqı Tangrı tyt'nı bilmişdin song cümle peygāmbarlarnı Ḥaq teʿālānıng **yalawaçları** turur tėp bilmek kerek…*	230-6	1	-
442.	**yatsıġ namāzı**	Tü.+Fars.	Yatsı vakti kılınan namaz.	*Süleymān Taymīni aġırlaġaymen, anıng üçün kim Süleymān-i Taymī qırq yıl **yatsıġ namāzı** yunuġı birle erte namāzını qıldı, tėp aydı.*	318-6	5	-
443.	**yawuz yol**	Tü.+Tü.	Kötü yol.	*Zināke yawuq kelmeng kim bu zinā qılmaq ingen yaman iş turur taqı Tangrı teʿālā yigrenmiş iş turur taqı nėme **yawuz yol** turur.*	346-13	1	-
444.	**yazuq**	Tü.	Günah, suç.	***Yazuq** qarındaşlarımqa turur kim mėni qul tėp sattılar.*	361-8	79	-
445.	**yazuqluġ**	Tü.	Günahkâr.	*Cāhiliyyat vaqtında ḥāyiż ʿavretler ėliglerini sürttiler taqı öngin **yazuqluġ** kimerseler ėliglerini sürttiler erse, ol aq taş qap-qara boldı tėp aydılar.*	38-15	2	-
446.	**yazuqsuz**	Tü.	Günahsız.	*Ey yigit qulum, nefsining ārzūlarını menim üçün terk qılġan qulum, yigitlikini manga ṭāʿat ve ʿibādat qılmaq içinde emgetgen qulum, Sen menim ḥażratımda bu **yazuqsuz** ferīştelerim mengizlig tėg turur-sen, tėp ḫiṭāb qılur.*	263-17	2	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
447.	**yinçke ḥisāb**	Tü.+Ar.	İnce hesap.	*Menim birle munāqişa qıldılar ya'nī* ***yinçke ḥisāb*** *qıldılar yazuqum üküş çıqtı velīkin va'da qıldılar ḫayr birle, men taqı umīḍvār turur-men, bolġay kim Ḥaq te'ālādın manga ḫayr kelgey, tėdi…*	232-6	1	-
448.	**yol ḥaqqı**	Tü.+Ar.	Yol hakkı.	*Yā Resūlallāhi,* ***yol ḥaqqı*** *ne turur?*	305-2	3	-
449.	**yunuġ**	Tü.	Abdest.	*Abū Ḥanīfe ol kimerse erdi kim otuz yıl yatsıġ namāzınıng* ***yunuġı*** *birle erte namāzını qıldı, tėdi erse, ol kimerse hēç neerse tėyü bilmedi.*	191-7	7	-
450.	**yüksek Tangrı**	Tü.+Tü.	Yüce Tanrı.	*...nėme yawuz qul turur ol kim yörimişte küwenü yörigey taqı könglinde uluġ bolġay taqı* ***yüksek Tangrını*** *unutġay; taqı nėme yawuz qul turur ol qul kim 'ömrini sehv birle taqı ġaflat birle keçürgey...*	376-10	1	-
451.	**zāhid**	Ar.	Zahid, sofu, dindar.	*Bu kārvānlar ol taġ tüpinde qondılar erse,* ***zāhid*** *şavma'asındın tüşti taqı munlar qatınġa keldi.*	15-7	27	-
452.	**zāhidlik**	Ar.+Tü.	Sofuluk, dindarlık.	*Bir er* ***zāhidlik*** *birle meşhūr bolġanlardın ġıybat kelür, riyā birle özlerini ḫalq ara pārsālıq birle zikr qılurlar taqı önginlerni örtüglüg ġıybat qılur.*	387-8	1	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
453.	**zebānī**	Ar.	Zebanî, cehennemlikleri cehenneme atmaya memur edilen melek.	*Qıyāmat kün bolsa āvş mėni* ***zebānīlar*** *tutup eletürler bolsalar, bu dōstum mėni şefāʿat qılıp qurtarġay taqı manga bu dōstumnung fāyidası taqı menfaʿatı tėggey-mü?*	223-16	1	-
454.	**zebānīya**	Ar.	Zebani.	*Ḫalāyıqlar anı taqı qıldılar, cezāngnı dünyāda ḥāṣil qıldıng, sanga ėmdi āḫiratta ülüş yoq, tėp ayġay taqı* ***zebāniyalarġa*** *buyurġay kim munı taqı tamuġqa eletingler, tėp.*	407-7	7	-
455.	**zebūr**	Ar.	Zebur.	*Tevrīt, taqı İncīl, taqı* ***Zebūr*** *taqı Furqān içinde Ḫaq teʿālā ol kimerseke ḫōr qılġan ʿazābını āmāda qılıp turur tėdi.*	11-2	1	-
456.	**zekāt**	Ar.	Zekât.	*Ol ʿArablar* ***zekātnı*** *qabūl qılmadılar taqı īmāndın yüz ewürdiler erse, Abū Bekr raẓhu çerig ıda bėrdi taqı anlarnı helāk qıldılar.*	94-14	17	-
457.	**zellet**	Ar.	Ufak günah.	*Oġlanları taqı kerek kim ataları mengizlig ol ʿArafātqa barsalar taqı vuqūf qılsalar taqı üküş duʿā ve zārīlıq qılsalar, neteg kim Ḫaq tvt Ādam peyġāmbar* ***zelletini*** *qabūl qıldı taqı tevbesini qabūl qıldı.*	276-14	4	-

Tablo 2.52 (Devamı) : Dinler, İnançlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
458.	**zevāl**	Ar.	Yok olma.	*Taqı ḥased ol bolur kim taqı bir muʾminqa kim Ḥaq tvt niʿmet bėrmiş bolsa taqı ʿilm bėrmiş bolsa yā taqı ḥurmet bėrmiş bolsa bu kimerse hemīşe anıng* ***zevālını*** *tilese taqı ol niʿmetni özinge bolmaq tilese taqı muʾminlarġa eḍgülük tėgmişte* qaḍġursa taqı emgek yā taqı muṣībat tegmişte feraḥ qılsa, bu ḥased bolur...*	412-9	1	-
459.	**ẕikr**	Ar.	Zikr.	*Dervīş aydı: Ey ʿazīz, kelimāt qılmaqdın Ḥaq teʿālānıng* ***ẕikrı*** *birle meşġūl bolmaq fāżilraq turur, tėdi.*	432-12	7	-
460.	**zinā**	Ar.	Zina.	*Ėmdi ādemī eger özini* ***zinādın*** *yıġmaq tilese, ėkki neerse qılmaq kerek.*	350-10	17	-
461.	**ziyārat**	Ar.	Türbe.	*Barıng, Kūfedin uluġ yaşlıġ kişilerni alıp kelinġ, bu* ***ziyārat*** *qayu ʿazīznıng ziyāratı turur bizke maʿlūm bolsun, tėdi…*	155-17	1	-
462.	**zuhd**	Ar.	Sofuluk.	***Zuhd*** *ne bolur?*	225-2	3	-

2.6.2. Soyut Terimler

Manevi kültür başlığının ikinci alt başlığı olan "soyut terimler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 43 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 29'u Arapça, 9'u Türkçe, 3'ü Farsça, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Arapça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 141 sıklık derecesiyle *köng(ü)l* 'gönül, yürek' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *devlet* 'baht, talih, uğur'*, esrār* 'sırlar'*, farq* 'fark'*, ḫaṭar* 'tehlike'*, hediyyeten* 'hediye olarak'*, icābat* 'izin, müsaade'*, māyaḥtāc* 'ihtiyaç olunan, gerek duyulan şey'*, rūzī* 'nasip, kısmet'*, şemere* 'fayda, verim'*, şeqāvat* 'bedbahtlık, kutsuzluk, talihsizlik'*, tamattuʿ* 'kâr etme, fayda görme'*, taqdīr* 'takdir, yazgı'*, yol* 'sebep, neden'*, yoqluq* 'yokluk, yok olmak'*, żāyiʿ* 'zarar, ziyan' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'fayda, yarar' anlamındaki *fāyida* sözcüğünün *fāyda,* 'izin, müsaade' anlamındaki *icābat* sözcüğünün *icāzat,* 'gönül, yürek' anlamındaki *köng(ü)l*

sözcüğünün *kön͡gül*, ‘sıfat, vasıf, nitelik’ anlamındaki *ṣıfat* sözcüğünün *ṣıfāt*, ‘bedbahtlık, kutsuzluk, talihsizlik’ anlamındaki *şeqāvat* sözcüğünün *şikāvet*, ‘sebep, neden’ anlamındaki *yan* sözcüğünün ise *yön* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “Soyut Terimler” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.53 : Soyut Terimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**belā**	Ar.	Bela.	*Ḥaqī̄qatta māllarıng͡ız taqı oġul qızlarıng͡ız fitne turur taqı **belā** ve miḥnet turur.*	291-4	16	-
2.	**çāra**	Fars.	Çare, çözüm yolu.	*Yā Resūlallāhi, bizlerke **çāra** yoq turur yollarda olturmaqdın.*	304-17	10	-
3.	**devlet**	Ar.	Baht, talih, uğur.	*Rāżī̄ men, senin͡g teg ẓālim ėlginde şehī̄d bolsam, menim **devletim** taqı saʿādatım bolġay, tėdi taqı qıblaġa qarşu olturdı taqı şehādat kelimesi aydı taqı bu āyatnı oqıdı…*	345-2	1	-
4.	**esrār**	Ar.	Sırlar.	*Muḥammed Resūlullāhnın͡g taqı envārı taqı **esrārının͡g** miqdārınġa hēç kimerse muṭṭalıʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı ilāhī̄ turur taqı menbaʿ-i esrār-i rebbānī̄ turur.*	3-12	1	-
5.	**farq**	Ar.	Fark.	*ʿİlm ögrengen taqı ögrenmegen arasında **farq** kerekmez-mü? Tėdi.*	223-8	1	-
6.	**fāyida**	Ar.	Fayda, yarar.	*İmām Gazālī̄ raḥmhi Eḥyāʾu'l-ʿulūm atlıġ kitābında andaġ keltürmiş kim ʿilmnüng͡ şemeresi taqı **fāyidası** ḫavf turur.*	231-14	14	fāyda
7.	**ḫarābluq**	Ar.+Tü.	Felaket.	*Taqı aydı kim: Naẓar qılın͡g, bu **ḫarābluqlar** nedin keldi tėp.*	82-6	2	-
8.	**ḫaṭar**	Ar.	Tehlike.	*Dāvud-i Ṭāyīqa aydı: Yā şeyḫ, bu ėwnüng aġırlıqı sınıp turur, munda olturmaq **ḫaṭar** turur, tėdi…*	432-17	1	-
9.	**ḫāṭır**	Ar.	Gönül.	*Yā Rebbī̄, ol vaqtın kim uçtmaḥda erdim, hemī̄şe **ḫāṭırım** tilemişde ʿArşqa ṭavāf qılur erdim.*	37-17	34	-
10.	**hediyyeten**	Ar.	Hediye olarak.	*Taqı Düldül atlıġ qaṭırı bar erdi Muqavqıs melik **hediyyeten** ıḍa bėrip turur erdi anı mündi taqı çeriglerke naẓar qıldı: on ėkki min͡g er erdiler; taqı ėkki min͡g er silāḥlig uruş͡ erenleri bar erdi; on min͡g er Medī̄nedin kelgenler, ėkki min͡g Mekkedin çıqġanlar erdi.*	70-14	1	-

Tablo 2.53 (Devamı) : Soyut Terimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
11.	**ḫikmet**	Ar.	Gizli sebep.	*Eşittim bu küplerdin bir küpni sındurmamış-sen, **ḫikmet** ne turur kim ol bir küpni sındurmadın͡g?*	307-14	6	-
12.	**icābat**	Ar.	İzin, müsaade.	*Mundın üstün uştmaḫqa hēç kimerseke **icābat** yoq.*	57-2	1	icāzat
13.	**icāzat**	Ar.	İzin, müsaade.	*Yā Muḥammed, bu yıl Mekkeke kirmekke **icāzat** yoq, kelür yıl icāzat bėrelin͡g, ol şarṭ birle kim aramızda on yılqa tegi uruş bolmasun, şulḥ bolsun tėdi erse, Peyġāmbar ʿas taqı rāżī boldı.*	45-9	11	icābat
14.	**iḫtimāl**	Ar.	İhtimal, olasılık.	*Ey miskīn, **iḫtimāl** bar, san͡ga Tan͡grı teʿālā bir qaç yıl taqı ʿömür bėrse, sendin abuşqalar taqı bar, san͡ga yatmaq kerekmez.*	228-14	6	-
15.	**imkān**	Ar.	İmkan, olasılık.	*Yā Resūlallāhi, hēç dünyāda ata ana ḥaqqı ötemekke **imkān** bar mu?*	284-4	3	-
16.	**ittifāq**	Ar.	Tesadüf.	***İttifāq** andaġ tüşti kim bir kėçe İmām Şāfiʿī raḥmhi ḥıdmatında tünedim.*	198-14	5	-
17.	**kön͡g(ü)l (I)**	Tü.	Gönül, yürek.	*Ol qubba içinde **kön͡gül** tilegen ṭaʿāmlar ẓāhir boldı.*	218-1	141	-
18.	**kön͡g(ü)l (II)**	Tü.	Akıl.	*Taqı bilgil, āgāh bolġıl kim bu Miʿrāc qıṣṣasını eştip **kön͡glünge** andaġ tüşmesün kim Ḥaq teʿālā ʿarş üstünde turur tėp, neteg kim bir qavm-i müşbihī tėrler.*	60-5	7	kön͡gül
19.	**kön͡gül (III)**	Tü.	Gönül, yürek.	*Kön͡güllerde Tan͡grı teʿālāqa sewüglügrek **kön͡gül** ol turur kim yazuqdın arıġ bolsa taqı dīn içinde muḥkem bolsa taqı muʾminlarqa şefaqatlıġ bolsa, tėp aydı.*	411-17	35	kön͡g(ü)l
20.	**maʿnī**	Ar.	Sebep, neden.	*Bu **maʿnīdin** ötrü ṣaḥābalar Peyġāmbar ʿas'dın üküş suʾāl qılmaz erdiler.*	340-11	49	-
21.	**māyaḥtāc**	Ar.	İhtiyaç olunan, gerek duyulan şey.	*Falān Yahūdī sizdin son͡g man͡ga qarşu keldi, andın neerse ṭalab qıldım erse, ol man͡ga ne kim **māyaḥtāc** kerek erdi, cümlesini bėrdi.*	252-14	1	-
22.	**meşaqqat**	Ar.	Meşakkat, zorluk, güçlük, sıkıntı, zahmet.	*Taqı nėçeme kim igim taqı **meşaqqatım** qatıġ bolsa, taḥammul qılmaq kerek erdim.*	326-16	20	-
23.	**nūr-i dīde**	Ar.+Fars.	Göz nuru.	*Ol yandın ʿOs̱mānqa raż̄hu saḥāba Ẓū'n-Nūrreyn tėr erdiler, yaʿnī Peyġāmbar ʿas'nun͡g ėkki **nūr-i dīdesinge** cüft boldı tėp.*	5-6	2	-
24.	**qudrat**	Ar.	Kudret, güç, takat.	*Bu daraḫtnı Ḥaq teʿālā öz **qudratı** birle yaratıp turur.*	57-3	42	-

Tablo 2.53 (Devamı) : Soyut Terimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
25.	**rūzī**	Fars.	Nasip, kısmet.	*Maʿnīsi ol bolur kim: qayu muʾmin ve muvaḥḥid Tangrı dīni içinde şerīʿat aḥkāmı ögrense, Tangrı teʿālā ol muʾminning nė kim qaḍġusı bar erse, cümlesinge kifāyat qılġay taqı ol muʾminġa sanmaduq yöndin* ***rūzīni*** *tegürgey, tėp aydı.*	188-8	1	-
26.	**sebeb**	Ar.	Sebep, neden.	*Menim* ***sebebümdin*** *anam oyġanmasun tėp.*	289-13	26	-
27.	**şemere**	Ar.	Fayda, verim.	*İmām Gazālī raḥmhi Eḥyāʾu'l-ʿulūm atlıġ kitābında andaġ keltürmiş kim ʿilmnüng* ***şemeresi*** *taqı fāyidası ḫavf turur.*	233-2	1	-
28.	**ṣıfat**	Ar.	Sıfat, vasıf, nitelik.	*Yā Muḥammed, āḫir zamānnıng peyġāmbarı sen bolġay-sen. İncīlde taqı sening* ***ṣıfatıng*** *bar, Tevrītte taqı bar.*	8-7	17	ṣıfāt
29.	**ṣıfāt**	Ar.	Sıfat, sıfatlar.	*Arıġlıq pāklik sanga turur, ey Bār Ḫuḍāyā, va-biḥamdika taqı sening arıġ* ***ṣıfātlarıng*** *birle sanga ḥamd u şenā qılur-men…*	83-14	2	ṣıfat
30.	**şeqāvat**	Ar.	Bedbahtlık, kutsuzluk, talihsizlik.	*Ey Bār Ḫudāyā, bizlerni taqı cümle muʾminlarnı* ***şeqāvatdın*** *keremüng birle saqlaġıl taqı cümlemüzke saʿādat-i ebedī sen rūzī qılġıl. Āmīn, Rabba'l-ʿālamīn.*	371-1	1	şikāvet
31.	**tamattuʿ**	Ar.	Kâr etme, fayda görme.	*Ol ʿālim Ḫaq teʿālā ḥażratında pāḍşāh turur taqı ol ʿālim kim Ḫaq ḥażratında qadersiz turur, ol ʿālim turur kim ʿilmini dünyā üçün oqıdı, hem dünyā üçün ögretti; maqṣūdı dünyānıng* ***tamattuʿ[ı]*** *erdi, Ḫaq riżāsı ermez erdi.*	231-9	1	-
32.	**taqdīr**	Ar.	Takdir, yazgı.	*Eger īmān bolsun, yā taqı küfr bolsun, ṭāʿat bolsun yā taqı maʿṣiyat bolsun, nuqṣān bolsun yā taqı ziyāda bolsun yā taqı üküş bolsun, cümlesi Ḫaq teʿālānıng* ***taqdīri*** *birle turur.*	229-15	1	-
33.	**ṭarīq**	Ar.	Sebep, vasıta, yol, vesile.	*Teferrüc* ***ṭarīqi*** *üze baqar.*	302-9	4	-
34.	**tüş**	Tü.	Düş, rüya.	*Yā Ummu'l Faẓl, qorqmaġıl, bu tüş eḍgü* ***tüş*** *turur.*	178-11	62	-
35.	**ülüş**	Tü.	Pay, hisse.	*Taqı kimning qarnı toymış bolsa, melekūt ʿālamıdın angar* ***ülüş*** *yoq taqı melekūt ʿālamınġa kirmes, tēdi.*	265-17	7	-
36.	**vāqıʿa**	Ar.	Rüya, düş.	*Ḫālī* ***vāqıʿada*** *körer-men kim Peyġāmbar ʿas ėlginde bir sırça qarāba bar taqı içi toluġ qan turur.*	185-1	2	-

Tablo 2.53 (Devamı) : Soyut Terimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
37.	**yan**	Tü.	Sebep, neden.	*Ol **yandın** anıng̀ köşki qızıl boldı, tėdi erse, men yıġladım.*	179-14	8	yön
38.	**yol**	Tü.	2) Sebep, neden.	*Mėni ne **yoldın** öltüreyin tėp aytur-siz?*	135-2	1	-
39.	**yoqluq**	Tü.	Yokluk, yok olmak.	*...ne kerek erse, qılur-men, manga hēç ġażab qılmaz, tėp saqınur, velīkin ol ḫōcanıng maḥabbatı angar **yoqluqı** üçün andaġ qılur taqı ol saqınç andaġ ermez.*	426-11	1	-
40.	**yön**	Tü.	Sebep, neden.	*Ey musulmānlar, siz mėni ne **yöndin** öltürür-siz?*	134-15	19	yan
41.	**żarar**	Ar.	Zarar, ziyan.	*Ve eger tili birle taqı zecr qılmaqġa qudratı yetmese, qorqsa kim, manga munlarnıng **żararı** taqı zaḥmatı teggey, tėp aysa, köngli birle yigrensün.*	303-8	5	-
42.	**żāyiʿ**	Ar.	Zarar, ziyan.	*Yā Rebbī, men sanga yaman qul erdim; buyurġan işleringni qılmadım, yıġġan işleringdin yıġılmadım; ʿömrümni ġaflat birle **żāyiʿ** keçürdüm, tėp aysam, Ḥaq teʿālādın ḫiṭāb kelgey; Yā ʿĀmir, ėmdi sening cezāng ne turur?*	147-10	1	-
43.	**ziyān**	Fars.	Zarar, ziyan.	*Munlarnıng sizlerke taqı fāyidası tegmez, **ziyānı** taqı tegmez.*	216-13	6	-

2.6.3. Düşünce, İrade, Hareket, Duygu

Manevi kültür başlığının üçüncü alt başlığı olan "düşünce, irade, hareket, duygu" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 235 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 136'sı Arapça, 54'ü Türkçe, 17'si Arapça + Türkçe, 16'sı Farsça, 10'u Farsça + Türkçe, 1'i Arapça + Türkçe + Arapça, 1'i Türkçe + Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 473 sıklık derecesiyle *bar* 'var, mevcut olan' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ʿacāyib* 'acayip, tuhaf, garip'*, açuq qaşlıġ* 'güler yüzlü'*, ʿanf* 'kaba muamele, sertlik, şiddet'*, ārāmluq* 'rahat, huzur'*, bēmeze* 'tatsız, hoş olmayan, çirkin kötü'*, bēzārlıq* 'bezginlik, usanmışlık, rahatsızlık'*, bil-cūd* 'cömertçe'*, cezaʿ fezaʿ* 'sızlanma, dayanamama'*, çalāk* 'çevik, hızlı, çabuk hareket eden'*, diyānat* 'dindarlık, din duygusu'*, duşmanlık* 'düşmanlık'*, eḍgü qılıq* 'iyi huy'*, emgeklig* 'sıkıntılı, üzgün'*, emr-i maʿrūf* 'iyiliğe, buyurma, hak yola yöneltme, sevketme'*, endīşesiz* 'düşüncesiz, endişesiz'*, fezaʿ* 'dayanamama, sabırsızlık, ümitsizlikle inleme, sızlanma'*, fiṭr* 'oruç açma, oruç bozma'*, furqat* 'ayrılık'*, ġāyat-i maḥabbat* 'aşırı sevgi'*, ġayrat* 'gayret, istek, arzu' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 93 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'acayip, tuhaf, garip' anlamındaki *ʿacab* sözcüğünün *ʿacāyib,*

‘düşmanlık’ anlamındaki *duşmanlık* sözcüğünün *duşmanlıq,* ‘sevgi, dostluk’ anlamındaki *maḥabbet* sözcüğünün *muḥabbet,* ‘kaygı, üzüntü, endişe’ anlamındaki *qaḍġu* sözcüğünün *qaygı,* ‘korku’ anlamındaki *qorquġ* sözcüğünün *qorqunç,* ‘merhametli’ anlamındaki *raḥmatlıġ* sözcüğünün *raḥmetlig,* ‘sabır, tahammül’ anlamındaki *ṣab(u)r* sözcüğünün *ṣabur,* ‘şefkat, merhamet’ anlamındaki *şefaqat* sözcüğünün *şefkat,* ‘şüphe, tereddüt, kuşku’ anlamındaki *şek* sözcüğünün *şekk,* ‘haram ve helal olduğu kesin belli olmayan’ anlamındaki *şübhet* sözcüğünün *şübhe*, ‘umut, beklenti’ anlamındaki *umınç* sözcüğünün *umınçı,* ‘yalnız, tek başına’ anlamındaki *yalġuz* sözcüğünün *yan͡gluz,* ‘zulüm, eziyet’ anlamındaki *ẓulm* sözcüğünün *ise ẓulum* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “düşünce, irade, hareket, duygu” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.54 : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	ʿ**acab**	Ar.	Acayip, tuhaf, garip.	*Subḥāna'llāhi, ne* ***ʿacab*** *iş turur.*	388-2	8	ʿacāyib
2.	ʿ**acāyib**	Ar.	Acayip, tuhaf, garip.	*Andın son͡g meleküt ʿālamını seyr qıldurdılar. Cümle* ***ʿacāyiblerni*** *man͡ga körgüzdiler.*	318-1	1	ʿacab
3.	**açuq qaşlıġ**	Tü.+Tü.	Güler yüzlü.	***Açuq qaşlıġ*** *turur.*	23-5	1	-
4.	**ādāb**	Ar.	Yöntem, usül.	*Ol taqı Ḥasan yunmışı teg dürüst* ***ādābı*** *daʿvātı birle yundı erse, bu abuşqa bildi kim bu oġlanlar man͡ga yunuġ öğretmek üçün mundaġ iş qıldılar, tėp.*	172-1	3	-
5.	ʿ**adāvat**	Ar.	Düşmanlık.	*Ḥüseyin raẓhu arasında taqı Yezīd arasında avval* ***ʿadāvat*** *ol yöndin erdi kim bir kün Yezīd Muʿāvīya qatınġa kirdi erse, Muʿāvīya aydı…*	179-16	4	-
6.	**adım**	Tü.	Adım.	*Körer-men, bir* ***adım*** *ornı ḫālī ermez, cümle kök üzesi ferīşte birle toluġ turur.*	56-5	7	-
7.	**aḥvāl**	Ar.	Hal, durum.	*Ne* ***aḥvāl*** *boldı?*	334-3	51	-
8.	ʿ**amellig**	Ar.+Tü.	İş yapan, davranışta bulunan.	*Men aydım: Yā Cebreʾil, bu ne* ***ʿamellig*** *żaʿīfa turur?*	67-16	2	-
9.	ʿ**āmil**	Ar.	Yapan, eden.	*Ol ḫased qılġuçı ol bitigni ʿāmilqa tegürdi erse,* ***ʿāmil*** *buyurdı cellādqa kim: Bu kişini öltürgil taqı terisini soyġıl…*	421-16	8	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
10.	ʿ**anf**	Ar.	Kaba muamele, sertlik, şiddet.	*Ḫalīfadın qāṣidlar kelip Abū'l-Ḥasan Nūrīni* ʿ***anf*** *birle elettiler erse, ḫalāyıqlar aydılar kim: Hēç şek yoq kim ḫalīfa şeyḫni öltürgey, tėp cümle ḫalāyıq qaḍġurdılar.*	307-7	1	-
11.	**ārāmluq**	Fars.+Tü.	Rahat, huzur.	*Yā Abā Bekr, hēç qorqmaġıl kim Taŋgrı teʿālā bizinġ birle turur tėdi erse, Ḥaq teʿālā Abū Bekr köŋglinge* ***ārāmluq*** *ėndürdi.*	20-13	1	-
12.	**arzū**	Fars.	Arzu, istek.	*Süleymān-i Dārānī aydı raḥmhi: Nefsümnüŋ arzūlarıdın bir* ***arzūnı*** *kesmek maŋga yaḫşıraq turur bir yıl rūza tutmaqdın taqı tünle erteke tegi ṭāʿat qılmaqdın…*	266-14	21	-
13.	**ārzūluġ**	Fars.+Tü.	Arzulu, istekli.	*Yā Fāṭıma, sėni munça uluġ ṣaḥābalarnıŋ oġlanları munʿim kimerseler* ***ārzūluġ*** *turur erdiler…*	160-11	9	-
14.	ʿ**āşıq**	Ar.	Âşık.	*Ṣāḥib-cemāl erdi. Men aŋgar* ʿ***āşıq*** *erdim.*	293-3	2	-
15.	ʿ**aẕāb**	Ar.	Azap, işkence, eziyet.	*Bu malnıŋ ḥalālınġa ḥisāb bar turur, ḥarāmınġa* ʿ***aẕāb*** *bar turur, tėp aymış.*	396-14	45	-
16.	**baḫīl**	Ar.	Cimri, hasis, tamahkâr.	*Andın soŋ aydı: Men ḥarām turur-men tėgme bir* ***baḫīl*** *üze taqı tegme bir ṭāʿatnı riyā ve semʿat üçün qılġan üze, tėp aydı.*	403-5	5	-
17.	**bar**	Tü.	Var, mevcut olan.	*Ḥirā tağında bir ġār* ***bar****, ol ġār içinde bir qaç kün ḫalvat olturayın tėdi erse, Ḥadīca raẓhā azıq qılu bėrdi.*	7-8	473	-
18.	**Bē-meze**	Fars.	Tatsız, hoş olmayan, çirkin kötü.	*Çaqır közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, iŋgen heybetlig,* ***bēmeze*** *sūratlıġ bolġay.*	399-6	1	-
19.	**bē-zār**	Fars.	Rahatsız, bezgin, bıkmış,usanmış.	*Sen mundaġ söz aymışıŋ bar mu? tėdi erse, dervīş aydı: Wa'l-ʿayāẓu billāhi, men mundaġ sözdin* ***bēzār*** *men, tėdi…*	422-8	3	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
20.	**bē-zārlıq**	Fars.+Tü.	Bezginlik, usanmışlık, rahatsızlık.	*Ḳayu muʾmin ve muvaḥḥid qırq kün bėş namāznı camāʿat birle qılsa taqı imāmnuŋ avval tekbīringe yetse taqı imām birle ol tekbīrni muqārinat birle qılsa, ol qulġa ėkki barāt bėrgey biri ol kim munāfiqlıqdın* ***bēzārlıq*** *ḫaṭṭı bėrilgey taqı ėkinçisi ol kim tamuġdın āzādlıq ḫaṭṭı bėrilgey, tėp aydı.*	241-4	1	-
21.	**bezmān**	Fars.	Kederli, üzgün, kırılmış, incinmiş.	*Anlar[nınŋ] tegme birini quçtı taqı öpti taqı anlar qatından ḫasta ve* ***bezmān*** *bolup çıqtı taqı qayıttı.*	166-16	9	-
22.	**bil-cūd**	Ar.	Cömertçe.	*…oramlarda, bāzārlarda yörigen bolmaġay, yamanlıq qılġanġa yaman cezā bėrmegey,* ***bil-cūd*** *ʿafv qılġay taqı ümmeti Ḥaq teʿālānı üküş ḫamd u ṯenā ayġan bolġaylar.*	150-17	1	-
23.	**cefā**	Ar.	Cefa, eziyet.	*Velīkin* ***cefāları*** *iŋen ḫaddın keçti erse, anda qarġadı.*	13-4	5	-
24.	**cezaʿ**	Ar.	Sızlanma.	*Neteg sen yā İblīs? Ayyūb peyġāmbar* munça māl tawar helāk bolġanınġa hēç qaḍġurmadı* ***cezaʿ*** *taqı fezaʿ qılmadı, ṣabur qıldı tėp aydılar…*	329-17	5	-
25.	**cezaʿ fezaʿ**	Ar.+Ar.	Sızlanma, dayanamama.	*Hēç ṭāʿat veʿibādatqa raġbatı bolmaġay erdi, üküş* ***cezaʿ ve fezaʿ*** *qılġay erdi, tėdi erse, Ḥaq teʿāladın ḫiṭāb keldi kim: Ey melʿūn, barġıl, oġlanları taqı qızları üze musallaṭ qıldım, tėdi erse, on oġlı taqı qızı bar erdi.*	330-3	1	-
26.	**çalāk**	Fars.	Çevik, hızlı, çabuk hareket eden.	*Tanŋrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulġa kim özini ṭavāf qılmışta* ***çalāk*** *körgüzse tėdi.*	47-4	1	-
27.	**defʿ**	Ar.	İteleme.	*Avvalqı kişike diyet vācib bolmas, anınŋ üçün kim anınŋ* ***defʿi*** *birle taqı ėkinçi ölmedi.*	189-3	2	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
28.	**derḫōst**	Fars.	İstek, arzu, rica.	*Sizing keremüngüzdin **derḫōst** ol turur kim menim tanġanımnı kişike aymasangız, tėdi erse, ol taqı qabūl qıldı taqı çıqtı aldı, sewnüp çıqtı taqı Abū Ḥanīfe ḫıdmatınġa keldi Abū Ḥanīfeke ḫabar bėrdi.*	195-15	12	-
29.	**diyānat**	Ar.	Dindarlık, din duygusu.	*Hem ṣalābatı bar, hem taqı quvvatı bar, hem **diyānatı** bar, tėp öger erdi.*	114-14	1	-
30.	**duşmanlık**	Fars.+Tü.	Düşmanlık.	*Neteg kim otun sebeb turur ot yanmaqqa, bu ġammāzlıq taqı sebeb turur ėkki kimerse arasında **duşmanlık** otı yanmaqqa.*	17-16	4	duşmanlıq
31.	**eḍgü qılıq**	Tü.+Tü.	İyi huy.	*Ol ėkki fiʿl kim Ḥaq teʿālā sewer biri **eḍgü qılıq** turur taqı biri cönmardlıq turur.*	254-11	1	-
32.	**eḍgü qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	İyi huyluluk.	*Yā İbrāhīm, men bilürmen sen oġlungnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol şeyṭānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munung tėg nāzenīn cuvān körklüg yüzlüg, **eḍgü qılıqlıġ** yigit oġlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-15	2	-
33.	**efʿāl**	Ar.	İbadet için yapılması gereken işler, hareketler.	*Qaçan kim ḥecning **efʿāllarını** tamām qıldım erse, ḫātırımqa tüşti kim, bu yıl taqı kimlerning ḥecci maqbūl boldı, kimlerning taqı merdūd boldı.*	271-17	2	-
34.	**emān**	Ar.	Emniyet, güven, huzur, rahatlık.	*Kim kim Abū Sufyān ėwinge kirse, menim qılıçımdın **emānda** bolsun! tėdi...*	49-9	6	-
35.	**emgek**	Tü.	Zahmet, eziyet, sıkıntı, zorluk.	*Munça **emgek** taqı meşaqqat ne üçün qılur-siz?*	314-15	32	-
36.	**emgeklig**	Tü.	Sıkıntılı, üzgün.	*Ey Ḥasan atası, sėni qatıġ **emgeklig** körermen tėdi.*	142-11	1	-
37.	**emr-i maʿrūf**	Ar.	İyiliğe, buyurma, hak yola yöneltme, sevketme.	***Emr-i maʿrūf** taqı nehy-i münker fażāyilining beyānı içinde turur.*	303-1	1	-
38.	**endīşe**	Fars.	Kaygı, endişe.	*Üç kün boldı kim **endīşe** içinde taqı qaḍġu içinde baġrım kebāb boldı taqı ʿayşım ḫarāb boldı.*	214-17	5	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
39.	**endīşesiz**	Fars.+Tü.	Düşüncesiz, endişesiz.	*Bu işke **endīşesiz** kirgen kişi üküş nedāmat yėgey, hem taqı tegme kişi munı qılu bilmegey tėdi…*	145-8	1	-
40.	**fāriġ**	Ar.	Rahat, asude.	*Velīkin sen ʿömrüng içinde yazuq qılmışıng yoq; ol maʿnīdin ötrü **fāriġ** turur-sen.*	369-15	2	-
41.	**ferāh**	Ar.	Ferah, huzur, gönül rahatlığı.	*Bular taqı ġāyat **ferāh** içinde bolġaylar.*	407-16	3	-
42.	**fezaʿ**	Ar.	Dayanamama, sabırsızlık, ümitsizlikle inleme, sızlanma.	*Ey ḫalāyıqlar, bu cezaʿ ve **fezaʿ** ne üçün qılur-siz?*	442-13	1	-
43.	**fikr**	Ar.	Fikir, düşünce.	*Hemīşe **fikring** bu bolsa kim mėni Ḥaq teʿālā köre turur, tėp taqı özüngni maʿşiyatdın saqlayu tursang taqı könglüng Ḥaq teʿālā birle bolsa, bu murāqiba bolur, tėp aydı.*	427-17	3	-
44.	**fiʿl**	Ar.	İş, hareket, davranış.	*Ol ėkki **fiʿl** kim Ḥaq teʿālā sewer biri eḍgü qılıq turur taqı biri cōnmardlıq turur.*	254-10	6	-
45.	**firāsat**	Ar.	Anlayışlılık, çabuk seziş.	*Bu şāgird ḫacālat içinde boldı erse, bu maʿnīni taqı ustādı taqı **firāsat** birle bildi.*	301-5	2	-
46.	**fiṭr**	Ar.	Oruç açma, oruç bozma.	*Menim maʿīşatımnı körmeding-mü? Yılda ėkki qata yeyür-men, bir qata ʿīdü'l-**fiṭrde** taqı bir qata ʿīdü'l-aẓḥāda.*	146-13	1	-
47.	**furqat**	Ar.	Ayrılık.	*Qaçan kim āzāda **furqat** tüşer bolsa, maʿşiyat ḫavfı bolur Ol cihatdın ötrü qarġadı.*	15-2	1	-
48.	**ġaraż**	Ar.	Garez, öfke, kızgınlık.	*İmām ol ʿazīzni tangrılıq dōst tutmış erdi, **ġaraż** dünyāvī ermez erdi.*	223-9	2	-
49.	**ġāyat-i maḥabbat**	Ar.+Ar.	Aşırı sevgi.	***Ġāyat-i maḥabbatıdın** derḫāl Cebreʾil ʿas keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, bişārat bolsun sanga, Ḥaq teʿālā lutfını taqı keremini sening ḫaqqınga tamām qıldı.*	10-4	1	-
50.	**ġayrat**	Ar.	Gayret, istek, arzu.	*Men qaṣd qıldım kim bu köşkke kireyin taqı içinge baqayın tėp, yana ʿÖmerning **ġayratı**, künilemeki könglümke tüşti erse, kirmedim tėdi erse, ʿÖmer ḫāżır erdi, yıġladı taqı aydı: Yā Resūlallāh, men sizke-mü küniler-men? tėdi.*	65-6	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
51.	**ġażab**	Ar.	Öfke.	*Sizke Mervānnı bėrsem, sizler anı öltürgeysiz, tėdi taqı anga̅ şerʿan ölüm kelmez, tėdi taqı Mervānnı bėrmedi erse, munlar cümle **ġażab** birle çıqtılar.*	134-9	24	-
52.	**ġażablıġ**	Ar.+Tü.	Öfkeli.	*Tileseler, bėrgeyler; tilemeseler, bėrmegeyler, tėdi erse, Abū Ẕar Gafārī̆ rażhu **ġażablıġ** kişi erdi, Kaʿbu'l-Aḥbārġa aydı: Ey Yahūd oġlı, sen manga̅ neteg cevāb qaytarur-sen emī̆re'l-muʾminī̆n ʿOs̱mān ḥaẕ̇ratındaʾ? tėp ėlgindeki ʿaṣā birle urmış erdi.*	129-4	1	-
53.	**ġufrān**	Ar.	Affetme, merhamet etme.	*…ol ḥālda tilimizni kelime-i ṭayyibe birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde vaḥşatdın bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve reyḥān ve **ġufrān** birle bizlerni müşerref qılġıl…*	443-10	1	-
54.	**ḫacālat**	Ar.	Utanç, mahcubiyet.	*Bu şāgird **ḫacālat** içinde boldı erse, bu maʿnī̆ni taqı ustādı taqı fırāsat birle bildi.*	301-5	7	-
55.	**ḫācat**	Ar.	Hacet, gerek, ihtiyaç.	*Menim ḥased qılmaqım nė **ḫācat** turur? tėp ḥased qılmaz-men, tėp aymış.*	420-8	36	-
56.	**ḫafaqān**	Ar.	Sıkıntı, ıztırap.	*Taqı mübārek ėlgi[ni] yürekim köksüm üze qoydı erse, yürekimde **ḫafaqān** bar erdi, hemī̆şe titreyü turur erdi, ol sākin boldı.*	102-8	1	-
57.	**ḫāl**	Ar.	Hal, durum.	*Eger **ḫālım** burunqı tėg bolsa erdi, anı taqı sındurġay erdim, tėdi erse, ḫalī̆fa aydı: Andaġ erse, men sanga̅ icāzat bėrdim, şeher içinde muḥtesiblük qılġıl, tėdi erse, şeyḫ aydı: Ėmdidin song̅a̅ manga̅ muḥtesiblük qılmaq ḫoş kelmez, tėdi erse, ḫalī̆fa aydı: Neteg ḫoş kelmez?*	307-17	88	-
58.	**ḫālat**	Ar.	Hal, durum.	*İmām Aḥmed Ḥanbel raḥmhi bu etmekke üküş naẓar qıldı taqı yemedi taqı aydı: Bu etmek içinde öng̅a̅in **ḫālat** körer-men.*	220-6	6	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
59.	**ḫalāvāt**	Ar.	Tatlılık, hoşluk, zevk.	*Ol maʿnīdin ötrü kim Rebbüm birle **ḫalvatta** munācātnıng̑ ḫalāvātı üçün.*	315-8	6	-
60.	**ḫareketlig**	Ar.+Tü.	Hareketli.	*Tölek turur, üküş **ḫareketlig** ermes.*	23-6	1	-
61.	**ḫaṣlat**	Ar.	Haslet, özellik, huy, mizaç.	*Yana Başar-i Ḥāfī aydı raḥmhi: İmām Aḥmed Ḥanbelde bir **ḫaṣlat** bar kim ol ḫaṣlat mėnde yoq.*	225-7	8	-
62.	**ḫasrat**	Ar.	Üzüntü, sıkıntı.	*Bizler ol sökellik **ḫasratı** birle, öz zaḥmatımız birle meşġūl bolduq.*	328-5	8	-
63.	**ḫasrat**	Ar.	Özlem.	*Taqı kündüz bolsa, qaḍġum taqı **ḫasratum** ziyāda bolur, ḫalāyıq birle bolup munācāt lezzetidin maḥrūm bolġanım üçün, tėp aydı.*	315-8	3	-
64.	**ḫasta**	Fars.	Hasta (gönlü) incinmiş, kırılmış.	*Ḫāṭırı **ḫasta** u bezmān boldı.*	12-11	9	-
65.	**havā**	Fars.	Arzu, istek, heves.	*ʿĀqilning̑ hemīşe nefsi alçaq bolur taqı ʿamal qılur bolsa, āḫiratı üçün ʿamal qılġan bolur taqı āḫirat üçün qılur; taqı aḥmaqning̑ hemīşe nefsi öz **havāsınġa** uyġan bolur taqı ne neerse kim nefsi tileyür bolsa, ol nefsini menʿ qılmaz, ol nefs tilekini bėrür.*	423-8	4	-
66.	**ḫavf**	Ar.	Korku.	*Yā Rebbī, manga **ḫavf** qapuġını açġıl, sendin qorqmaqnı rūzī qılġıl, tėdi erse, Ḫaq teʿālā duʿāsını icābat qıldı.*	224-15	14	-
67.	**ḫayā**	Ar.	Haya, utanma.	***Ḫayā** ol qadar ġālib boldı üzemke kim öz ʿaraqımġa battım taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	1	-
68.	**ḫāżir**	Ar.	Hazır.	*Ḫaq teʿālā **ḫāżir** turur ėgnimde ėkki ferīşte ḫāzir tururlar, tėdi.*	432-13	15	-
69.	**ḫāżir nāẓir**	Ar.+Tü.+Ar.	Bir şeyi hemen yapabilecek durumda olma.	*Bizlerke **ḫāżir** taqı **nāẓir** ermez-mü?*	431-12	2	-
70.	**ḫıdmat**	Ar.	Hizmet.	*Andaġ erse, bu ėkki **ḫıdmat** arasında uluġ teḫāvut boldı, tėp aydı.*	284-3	38	-
71.	**ḫilm**	Ar.	Yumuşaklık, ılımlılık.	*Men anlarġa dünyāda taqı ḫuṣūmatım yoq, qıyāmatta Ḫaq ḥażratında taqı ḫuṣūmatım yoq, tėp aydı erse, ḫalāyıq barça İmām **ḫilmidin** taqı keremidin taʿaccub qıldılar.*	227-2	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
72.	**ḫoşluq**	Fars.+Tü.	Hoşluk, güzellik, iyilik.	*Peyġāmbar ʿas'qa nėçe özlerimizni nėçe az oḫşatsaq taqı qabūl qılġıl tėp **ḫoşluq** birle ögütler erdi.*	128-14	2	-
73.	**ḫoşnūdluq**	Fars.+Tü.	Hoşnutluk, memnuniyet.	*Men seninġ sirringni bilür erdim, sen menim dīnim üçün taqı uruşmadınġ hem taqı menim **ḫoşnūdluqum** üçün taqı uruşmadınġ.*	406-13	6	-
74.	**ḫurram**	Ar.	Neşe, sevinç.	*Anlar menim nūrum birle **ḫurram** ve ṣaḍīlıq qılurlar.*	319-4	1	-
75.	**ḫusrān**	Ar.	Yokluk acısı, mahrumiyet.	*Bunça üküş ḫalāyıq ėwleridin aḍrılıp ġurbat iḫtiyār qılıp munça emgek taqı meşaqqatnı taḥammul qılıp Ḥaq teʿālānınġ raḥmatıdın maḥrūm bolup qaytsalar, uluġ **ḫusrān** taqı nuqṣān turur bizlerke, tėp qaḍġu ḥasrat birle yana ımızġandım.*	271-9	1	-
76.	**ḫuṣūmat**	Ar.	Düşmanlık.	*Men anlarġa dünyāda taqı ḫuṣūmatım yoq, qıyāmatta Ḥaq ḥaźratında taqı **ḫuṣūmatım** yoq, tėp aydı erse, ḫalāyıq barça İmām ḥilmidin taqı keremidin taʿaccub qıldılar.*	227-1	6	-
77.	**ḫużūr**	Ar.	Rahat, huzur.	*Rāst aydınġ, tėdi taqı özi taḫtdın tüşti taqı İmām Şāfiʿīni taḫtqa aşurdı taqı özi ileginde çöküp **ḫużūr** birle olturdı erse, İmām Şāfiʿī aydı…*	204-12	2	-
78.	**ʿışq**	Ar.	Aşk, sevgi.	*Yana ḥec vaqtları keldi erse, **ʿışqım** taqı ziyāda boldı.*	271-16	10	-
79.	**iç**	Tü.	Gönül, kalp.	*Ey baba, qaçan tamuġ atınġa yettim erse, **içimke** tamuġ heybeti tüşti, taqı aʿźālarım sust boldı ʿaqlım ketti, tamuġnunġ heybeti könglümde ornadı.*	238-7	3	-
80.	**iḫlāṣ**	Ar.	Samimi olarak, içtenlik, gönülden, riyasız, gösterişsiz.	*Andaġ erse, ʿamalnı taqı ṭāʿat veʿibādat taqı ḫayrāt ve iḫsānnı **iḫlāṣ** birle Tanġrı üçün qılmaq kerek.*	401-6	11	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
81.	**iḫtiyāṭ**	Ar.	İhtiyat, tedbir.	*Velīkin kimerse mālını cemʿ qılsa, ḫalāyıqta menfaʿat tegürmek üçün taqı yaq yawuqlarqa taqı miskīnlerke taqı dervīşlerke iḥsān ve inʿām qılmaq üçün cemʿ qılsa taqı **iḫtiyāṭ** birle ḫalāldın cemʿ qılsa taqı ḫalāl yönleringe ṣarf qılsa…*	396-11	1	-
82.	**ilhām**	Ar.	İlham.	*Ḥaq teʿālānıng **ilhāmı** birle qatındaqı ferīşteler tėdiler.*	278-10	1	-
83.	**iltifāt**	Ar.	Meyil.	*İmām Mālik raḥmhi munça bahālıġ tāzī aṭlarnı taqı bahālıġ derāzgūşlarnı bir kimerseke baḫşīş qılmaqı delīl turur kim hēç dünyāke **iltifātı** taqı maḥabbatı yoq erdi.*	209-6	1	-
84.	**iltimās**	Ar.	Yapılmasını isteme.	*Ammā bu kitābnı oqıġanlardın **iltimās** ol turur kim bu kitābnı cemʿ qılġan ʿāṣī ve cāfī ḫaqqınġa naẓar ve ʿināyat qılsalar taqı anıng üküş yazuqlarını Ḥaq teʿālādın yarlıqatu qolsalar; bolġay kim anlar duʿāsı berekātında Ḥaq teʿālā anı tamuġdın ḫalāṣ qılsa taqı sekkiz uçtmaḥ rūzī qılġay.*	444-9	1	-
85.	**inʿām**	Ar.	Nimet verme, bağışta bulunma, iyilik etme.	*Taqı menim sözüm birle manga munācāt qılurlar menim **inʿām** ve iḥsānımnı manga ʿarża qılurlar.*	319-2	2	-
86.	**intiẓār**	Ar.	Bekleme, bekleyiş.	*Bir namāz qılmışdın song taqı bir namāzġa **intiẓār** olturġıl kim hemīşe ṭāʿat ve ʿibādat birle bolġaysen, tėdi.*	262-10	2	-
87.	**ʿiqāb**	Ar.	Eziyet, cefa, azap.	*Sanga ittibāʿ qılıp kim kim musulmān bolsa, cümlesinge nė ṣevāb erse, yalġuz sanga ol ṣevāb bolġay; ve eger musulmān bolmasang, sanga köre kim kim musulmān bolmasa, cümlesinge nė **ʿiqāb** bar erse, yalġuz sanga ol ʿiqāb bolġay tėdi.*	79-4	2	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
88.	**irig qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Çirkin, kaba huylu.	*Yana aydı: Ey Bār Ḥuḍāyā, men miskīn ʿÖmer qulung* ***irig qılıqlıġ*** *turur-men.*	105-11	1	-
89.	**istiʿdād**	Ar.	Hazırlık, bir şeyin kabulüne olan tabiî meyil.	*Baqar, qazġan asmışlar taqı aş bişürmek* ***istiʿdādı*** *birle meşġūl turur.*	126-3	15	-
90.	**iş**	Tü.	Hal, durum.	*...Ḥaq teʿālā qutġargay taqı sanga hem peyġāmbarlıq hem pāḍişāhlıq rūzī qılġay taqı bu qarındaşlarıng zār bolup sanga kelgeyler, sen bu* ***işlerdin*** *anlarġa ḫabar bėrgeysen, tėdi...*	356-13	3	-
91.	**işārat**	Ar.	İşaret.	*Ve eger musulmān çerigi hezīmet bolsa, artıdın düşmanlar qawar erken namāz vaqtı bolsa, kölük üze yügrür erken* ***işārat*** *birle namāz qılġay.*	240-17	3	-
92.	**iştiyāq**	Ar.	Özleme, göreceği gelme.	*Yā Abā Bekr,* ***iştiyāqım*** *sening tapa uzadı, sen bizni ārzūlamas-mu-sen?*	102-9	2	-
93.	**iʿtimād**	Ar.	İtimat, güven.	*Tevāżuʿ ol bolur kim ėwdin çıqsang, kim kim sanga qarşu kelse, özüngni ol kişidin aşaq körseng taqı könglüngde* ***iʿtimādıng*** *ol bolsa kim bu kimerse Ḥaq teʿālā ḥażratında mėndin artuq bolġay, tėp aysang.*	378-8	2	-
94.	**kaʾannahu**	Ar.	Sanki, güya.	*Taqı olturur bolsa andaġ olturur erdi kim* ***kaʾannahu*** *bir esīr turur kāfir ėlginde kim uşbu sāʿat çıqarup öltürgeyler tėp andaġ qaḍġu, ḥaşrat birle olturur erdi.*	236-16	1	-
95.	**kegrik**	Tü.	Geğirti.	*Abū Ḥacīfa atlıġ ṣaḥāba Peyġāmbar ʿas qatında kegirdi erse, Peyġāmbar ʿas ġażab qıldı taqı aydı: Yā Ḥacīfa,* ***kegrikingni*** *bizdin yıġqıl.*	266-11	1	-
96.	**keyfiyyet**	Ar.	Keyfiyet, vasıf, nitelik.	*Ḥaq teʿālānıng zātı bar, velīkin zātınga* ***keyfiyyet****, neteglik aymaq revā bolmaz, ṣūrat aymaq revā bolmaz.*	60-7	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
97.	**keyfiyyet**	Tü.	Keyfiyet nasıllık.	*Ḥaq teʿālānıng ẕātı bar, velīkin ẕātınga* ***keyfiyyet***, ***neteglik*** *aymaq revā bolmaz, ṣūrat aymaq revā bolmaz.*	60-7	1	-
98.	**közke uyqu kirmemek**	Tü.+Tü.+Tü.	Göze uyku girmemek.	*Yana ertesi aḫşamqa tegi yıġladım, hēç közümdin yaşım tingmedi, hēç* ***közümke uyqu kirmedi****.*	416-14	3	-
99.	**küçün**	Tü.	Zor kullanarak, cebren, zecren, metazori.	*Barıng, aġu bėring, helāk bolsun, tėdi erse, bardılar taqı şerbet bėrdiler erse, bildi, içmedi,* ***küçün*** *içürdiler.*	196-17	1	-
100.	**lācerem**	Ar.	Şüphesiz.	*Ėmdi bu sökel kim aḥmaq turur, Şeyṭānnıng taqı nefsining sözinge ittibāʿ qılur taqı munça enbiyā ve evliyā ve ʿulamālar kim dīn içinde ṭabīb-i ḥāẕiq erürler, munlar qavlıngа ittibāʿ qılmazlar,* ***lācerem*** *helāk bolurlar.*	424-5	1	-
101.	**laṭīf**	Ar.	Latif, hoş, güzel.	*Taqı yılan ṣūratı cümle cānvarlar ṣūratıdın* ***laṭīfraq*** *erdi.*	280-9	1	-
102.	**leẕẕet**	Ar.	zevk, haz.	*ʿĀrif qul Ḥaq teʿālā birle munācāt qılsa, Ḥaq teʿālā ol qulġa* ***leẕẕet*** *rūzī qılur kim ol leẕẕet uçtmaḥ ehlining leẕẕetinge mengzeyür, tėp aydı.*	315-12	4	-
103.	**maḥabbet**	Ar.	Sevgi, dostluk.	*Taqı suʾāl qıldılar kim:* ***Maḥabbat*** *ne bolur?*	225-6	48	muḥabbet
104.	**maḥcūb**	Ar.	Mahcup, utanmış.	*Qayu köngül kim öz nefsi birle müteʿalliq bolsa, ol köngül mėndin* ***maḥcūb*** *turur, tėdi.*	301-3	1	-
105.	**maʿnīlig**	Ar.+Tü.	Anlamlı.	*ʿAraṣāt ḥalqı maʿlūm qılġaylar kim bu kimerse bu* ***maʿnīlig*** *ermiş tėp, kerek ol maʿnī ḫayr bolsun, kerek şer bolsun.*	36-11	1	-
106.	**mazzāḥ**	Ar.	Latife eden, şakacı.	*Ammā ʿAlī ingen* ***mazzāḥ*** *turur, ḫalq arasında heybeti yoq taqı bu ḫilāfatqa heybetlig kişi kerek kim barça ḫalq andın qorqup yaman iş qılmasalar…*	121-14	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
107.	**medḥ**	Ar.	Övgü, medh.	*Bu itning tişlerining aqlıqı ne yaḫşıraq turur, tėdi erse, ḥavārīler bildiler kim ʿĪsā peyġāmbar ʿas ölmüş itni taqı ʿayblemek tilemez, anıng içinde bir neersesi bolsa, medḥqa yarayur teg anı ol kişi birle **medḥ** qılur ḫāṣṣa kim ādam oġlını, tėp aydılar.*	389-14	2	-
108.	**mekānsız**	Ar.+Tü.	Yersiz, sebepsiz.	*ʿĀriflardın baʿżısı aytur: Rebbü'l-ʿizzeni tüşümde kördüm; cihetsiz taqı **mekānsız** taqı keyfetsiz manga aytur kim: Süleymān Taymīni ağırlaġaymen, anıng üçün kim Süleymān-i Taymī qırq yıl yatsıġ namāzı yunuġı birle erte namāzını qıldı, tėp aydı.*	318-5	1	-
109.	**merḥamat**	Ar.	Merhamet.	*Yā Resūlallāh, siz bizke ata anadın şefqatlıġraq peyġāmbar erdingiz tėdiler, Tangrınıng fermānını bizke eḍgülük birle, **merḥamat** birle tegürdüngüz.*	85-13	1	-
110.	**meşaqqatlıġ**	Ar.+Tü.	Zorluğa, sıkıntıya maruz kalmış.	*Men esīr-men, ingen emgeklig, **meşaqqatlıġ**, açlıq birle mübtelā bolup turur-men.*	142-4	1	-
111.	**meyl**	Ar.	Meyl, eğilim, istek.	*ʿÖmer ibnü ʿAbdu'l-ʿazīz raḥmhi özining ʿādatı ol erdi kim her kėçe Ḥaqdın qorqġan, dünyāke **meyli** bolmaġan pārsā ʿālimlarnı cemʿ qılur erdi.*	437-9	2	-
112.	**miḥnet**	Ar.	Mihnet, sıkıntı, eziyet.	*Qayu qulnı Ḥaq tvt sewer bolsa, angar üküş belālar taqı **miḥnetler** bėrür.*	327-5	5	-
113.	**mihrubānlıq**	Fars.+Tü.	Şefkat, merhamet, sevgi.	*Ey baba, yüzümni yerke qoḍung, aning üçün kim yüzümke baqsangız atalıq şefaqatı taqı **mihrubānlıqı** sizke ġalaba qılıp Ḥaq teʿālānıng fermānınġa ḥalal tüşmesün, tėdi, taqı anamġa mėndin salām ayġaysiz taqı anam menim üçün zīnhār cezaʿ u fezaʿ qılmasun.*	215-7	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
114.	**mufāḫirat**	Ar.	Övünme.	*Ḥālī maʿlūm ermez, tėp aydı erse, ol **mufāḫirat** qılġan ʿArablar taqı uftandılar taqı mufāḫiratnı qoydılar.*	374-13	2	-
115.	**muḥabbat**	Ar.	Sevgi.	*Kimerse Tangrı teʿālānı sewer-men tėse taqı anıng kөnglinde bolmasa dünyā **muḥabbatı** bolsa, ol kimerse yalġan aydı, tėdi.*	199-10	1	maḥabbet
116.	**muḥāl**	Ar.	Mümkün olmayan, imkânsız.	*Sening şāḫibung munung tėg uluġ **muḥāl** sözleyü başladı tėdiler erse, Abū Bekr rażhu aydı: Ne aydı?*	98-17	3	-
117.	**murād**	Ar.	İstek, arzu.	***Murādları** özlerini ögüp önginlerni zem qılmaq turur.*	387-11	12	-
118.	**müteḥayyir**	Ar.	Hayret eden, şaşıran.	*Men neteg eymen bolur-men kim muʾmin qulnung köngli Ḥaq teʿālānıng qahrı taqı lutfı arasında **müteḥayyir** turur.*	375-7	1	-
119.	**müteḥayyirlik**	Ar.+Tü.	Şaşkınlık, hayret.	*Qarangquda yalġuzluq **müteḥayyirlik** birle turur-men.*	357-8	1	-
120.	**mütekebbir**	Ar.	Kibirli, mağrur.	*Bir melik bar erdi; ingen **mütekebbir** melik erdi.*	440-4	8	-
121.	**mütekebbirlik**	Ar.+Tü.	Kibirlilik, kendini beğenmişlik.	*Sening **mütekebbirliking** ʿalāmatı ol turur kim öz sarāyıng içinde mescid qılıp turur-sen taqı imām taqı muʾazzin qoyup turur-sen, öz etbāʿlarıng birle anda namāz qılur-sen maḥalla ḥalqı ol mescidke kirmez, anda namāz qılmazlar.*	377-13	1	-
122.	**nadāmat**	Ar.	Pişmanlık.	*Andaġ erse, maʿlūm boldı kim neʿamal qılsa, ʿādemī iḫlaş birle Tangrılıq üçün qılmaq kerek ermiş, yoq erse, **nadāmat** bolur ermiş.*	407-14	2	-
123.	**naẓar**	Ar.	Bakma, bakış.	*Ey yārānlarım, zīnhār ḥarām naẓardın saqlanıng kim bu ḥarām **naẓar** qılmaq köngüllerde şehvet urluqın kemişür taqı ol fitne angar tap* bolur.*	350-13	5	-
124.	**nefs**	Ar.	Nefs, insandaki maddî ihtiyaçlara olan eğilim.	*Bu kün erte nefsümke aydım: Ey **nefs**, uş dünyā keçti taqı āḫirat keldi.*	147-4	92	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
125.	**niyyet**	Ar.	Niyet.	*Anlarnıng aṭları taqı tėweleri yoq erdi taqı çıqmaqġa istiʿdādları yoq erdi, dervīş ṣaḥābalar erdiler, velīkin **niyyetleri** arıġ erdi, iʿtiqādları ṣāfī erdi.*	408-17	10	-
126.	**oyaġ**	Tü.	Uyanık.	*Eger bu kėçe sizler mėni saqlamasangız, men helāk bolur-men tėdi erse, ol keçe ʿAtabanıng tört yanınġa yüklerni yıġdılar taqı qılıç birle ol yükler üzesinge **oyaġ** olturdılar.*	15-13	3	-
127.	**oyaġlıq**	Tü.	Uyanıklık.	*Hemīşe qaḍġu birle, köz yaşı birle, baġır başı birle tünle **oyaġlıġ** birle, kündüz rūza birle ʿömrini keçürmek kerek, tėdi.*	236-14	8	-
128.	**oyaġlıq qılmaqlıġ**	Tü.+Tü.	Uyanıklık etme.	*Ey yārānlarım, sizing üze bolsun tünle **oyaġlıq qılmaqlıġ**.*	313-7	2	-
129.	**ölüm açıġlıqı**	Tü.+Tü.	Ölümün acılığı.	*Henüz **ölümnüng açıġlıqı** köngülümdin kėtmedin turur, tėp aydı.*	438-7	1	-
130.	**öwke**	Tü.	Öfke.	*Ėmdi siz bu sözlerni aydıngız erse, hēç **öwkem** qalmadı tėdi.*	292-5	3	-
131.	**öwkelig**	Tü.	Öfkeli.	*Qaçan kim Medīneke kirdük erse, Peyġāmbar ʿas menim hücremke kelmişde menim birle burunqı teg sözleşmez erdi, **öwkelig** kişi mengizlig bir sāʿat olturur taqı çıqar erdi.*	415-12	3	-
132.	**öziyök**	Tü.	Kendi kendine.	*Derḫāl qapuġnung quflı **öziyök** tüşti taqı qapuġ özi açıldı.*	104-10	1	-
133.	**peşīmān**	Fars.	Pişmanlık.	*Üküş **peşīmān** nedāmat yėgey-sen, eger īmānsız dünyādın çıqsang tėdi erse, Abū Leheb tek qaldı taqı qayıttı, ėwinge keldi qaḍġu birle.*	16-5	1	-
134.	**qaḍġu**	Tü.	Kaygı, üzüntü, endişe.	*Taqı kündüz bolsa, **qaḍġum** taqı ḫasratum ziyāda bolur, ḫalāyıq birle bolup munācāt lezzetidin maḥrūm bolġanım üçün, tėp aydı.*	315-8	31	qayġı

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
135.	**qaḍġuluġ**	Tü.	Kaygılı, tasalı, üzgün.	*Mūsā peyġāmbar ʿas in͡gen* ***qaḍġuluġ****, müteḥayyir boldı taqı cümle yārānları qorqtılar.*	73-6	9	-
136.	**qaḍġuluġ**	Tü.+Fars.	Kaygılı, kederli, üzgün.	*Taqı Ādam peyġāmbar ʿas saġ yanınġa baqar taqı şāḍimān bolur, küler; taqı sol yanınġa baqar,* ***qaḍġuluġ bezmān*** *bolup yıġlar.*	53-13	1	-
137.	**qahr**	Ar.	Zorlama, eziyet, öfke, kızgınlık, mahvetme, yok etme.	*Anın͡g aḥvālını mundaġ kördük erse, bizlerke taqı mundaġ iş bolmasun tėp senin͡g qahrın͡gdın qorqup yıġlayur-biz, tėdiler erse, Ḥaq teʿālādın ḫiṭāb keldi kim: Ey ėkki uluġ ferīšteler, zīnhār ve zīnhār qorquġ içinde bolun͡g, menim* ***qahrımdın*** *imīn bolman͡g, fārigʿ turman͡g, tėp aydı.*	239-1	4	-
138.	**qaṣd**	Ar.	Kasıt.	*Ḥaqīqatta Ḥaq teʿālā bu yazuqun͡gızını örtgen turur anın͡g üçün kim, ḫaṭā birle qıldın͡gız,* ***qaṣd*** *birle qılmadın͡gız, yuluġ alıp āzād qılmaqını yaḫşı bolġay saqındın͡gız.*	117-7	3	-
139.	**qaṣd**	Ar.	Niyet.	*Kaʿbenin͡g bināsı nedin erdi taqı kim binā qıldı taqı Kaʿbeke* ***qaṣd*** *qılġannı Ḥaq tvt neteg helāk qıldı cümlesini avvalqı bābnun͡g altınç faṣlıda beyān qılındı.*	273-13	2	-
140.	**qatıġlıq**	Tü.	Zorluk, güçlük, sıkıntı.	*Yā Rebbī, ölümnünin͡g* ***qatıġlıqlarını*** *man͡ga āsān qılu bėrgil, tėp Ḥaq teʿālādın tileyür erdi.*	438-1	4	-
141.	**qayġı**	Tü.	Kaygı, endişe, üzüntü.	*...ʿİsā peyġāmbar aydı: Ey yārānlarım, arpa etmekini türüp* ***qayġı*** *birle yemek taqı palās keymek taqı qara yer üze yatmaq taqı dünyāda ʿibādat birle meşġūl bolup āḫiratqa tamuġdın qurtulsa, yaḫşı ermez-mü…*	395-15	1	qaḍġu
142.	**qılıq**	Tü.	Mizaç, huy, tabiat.	*Ey baba, men andın ḫoşnūd turur-men, tirigliki ḫoş turur, ḫalīm turur,* ***qılıqı*** *sizin͡g qılıqıngızqa oḫşayur, tėdi.*	125-7	3	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
143.	**qısmat**	Ar.	Pay etme, bölme, üleştirme.	*Enṣarīlar qoptılar taqı aydılar: Yā Resūlallāh, neteg kim* ***qısmat*** *qıldıng erse, qısmatınga rāżī bolduq.*	77-1	1	-
144.	**qorquġ**	Tü.	Korku.	*Mundın maʿlūm bolur kim kāfir musulmān birle yaraşmışdın song anı öltürse,* ***qorquġ*** *bar ermiş, ḫāṣṣa kim muʾmin musulmānnı öltürse, ʿuqūbatlar bolġay.*	336-8	19	qorqunç
145.	**qorqunç**	Tü.	Korku.	*Qızım Fāṭıma erkek oġlan tuġurġay taqı ol oġlannı asraġay-sen, sening etekingde ulalġay, tėdi erse,* ***qorqunçum*** *ketti taqı sewündüm.*	178-12	1	qorquġ
146.	**raġbat**	Ar.	İstek, arzu.	*Men ḥecke barmaqqa* ***raġbatım*** *boldı taqı bir cāriyam bar.*	190-9	8	-
147.	**rāḥat**	Ar.	Rahat, huzur, tasasız, endişesiz.	*Ey ʿayālım şefaqatlıġ raḥmetlig Tengrike satġaştım, manga* ***rāḥat*** *taqı kerāmat birle qarşu aldı, dereceler uçtmaḥ içinde Peyġāmbar civārında rūzī qıldı.*	131-17	5	-
148.	**raḥīm**	Ar.	Merhametli, acıyan, affedici.	*İçgil, Ḥaq teʿālā kerīm turur taqı* ***raḥīm*** *turur, keçürgey taqı ʿafv qılġay, tėdi erse, oġlı aydı…*	298-12	2	-
149.	**raḥmatlıġ**	Ar.+Tü.	Merhametli.	*Yā Rebbī, sen manga ingen şefaqatlıġ* ***raḥmatlıġ*** *ḫōca erding, yoqdın bar qıldıng…*	147-6	1	raḥmetlig
150.	**raḥmetlig**	Ar.+Tü.	Merhametli.	*Ey ʿayālım şefaqatlıġ* ***raḥmetlig*** *Tengrike satġaştım, manga rāḥat taqı kerāmat birle qarşu aldı, dereceler uçtmaḥ içinde Peyġāmbar civārında rūzī qıldı.*	131-16	1	raḥmatlıġ
151.	**ravḥ**	Ar.	Gönül rahatlığı.	*…ol ḥālda tilimizni kelime-i ṭayyibe birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde vaḥşatdın bizni sen saqlaġıl,* ***ravḥ*** *ve reyḥān ve ġufrān birle bizlerni müşerref qılġıl taqı qıyāmat bolmışta āvṣ sening biḥār-i raḥmating içinde bizlerni mustaġraq qılġıl…*	443-10	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
152.	**rāy**	Fars.	Fikir, düşünce.	*Neme yaḫşıraq, ṣavāb* ***rāy*** *turur! tėdiler.*	69-11	21	-
153.	**rāżī**	Ar.	Razı, memnun, hoşnut.	*Eger ḫāṭırıngız andaġ tilese kim sizdin song ʿÖmer ḫalīfa bolsun tėsengiz, biz cümle* ***rāżī*** *biz, ḫoşnūd biz tėdiler erse, Abū Bekrning taqı köngli ḫoş boldı.*	103-11	14	-
154.	**recā**	Ar.	Ümit.	*Taqı ḫavf ve* ***recā*** *arasında namāz qılur-men yaʿnī Ḥaq ʿaẕābıdın qorqar-men raḥmatıdın umunu* namāz qılur-men, tėdi.*	243-17	3	-
155.	**reyḥān**	Ar.	Merhamet.	*…ol ḫālda tilimizni kelime-i ṭayyibe birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde vaḥşatdın bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve* ***reyḥān*** *ve ġufrān birle bizlerni müşerref qılġıl taqı qıyāmat bolmışta āvṣ sening biḥār-i raḥmating içinde bizlerni mustaġraq qılġıl…*	443-10	1	-
156.	**riyāżat**	Ar.	Nefsi kırma.	*Nėçe yıllardın berü mucāhide ve* ***riyāżat*** *birle meşġūl turur.*	148-16	2	-
157.	**riżā**	Ar.	Rıza.	*Ṣabur ve* ***riżā*** *fażāyilining beyānı içinde turur.*	323-4	54	-
158.	**saʿādat**	Ar.	Saadet, mutluluk, sevinç.	*Bu uluġ* ***saʿādat*** *turur.*	344-11	2	-
159.	**saʿādat-i ebedī**	Ar.	Ebedî mutluluk.	*Ey Bār Ḫudāyā, bizlerni taqı cümle muʾminlarnı ṣeqāvatdın keremüng birle saqlaġıl taqı cümlemüzke* ***saʿādat-i ebedī*** *sen rūzī qılgıl. Āmīn, Rabba'l-ʿālamīn.*	371-1	1	-
160.	**ṣabr**	Ar.	Sabır, tahammül.	*Ançaqa tegi kim küydüm, seḥer vaqtı boldı erse, menim taqı* ***ṣabrum*** *qalmadı.*	176-11	1	ṣabur
161.	**ṣābir**	Ar.	Sabreden.	*Ne işke buyruldunguz erse, ol işni qılıng, men rāżī men, inşāʾa'llāhu teʿālā mėni* ***ṣābirlardın*** *bulġaysiz, tėdi…*	215-4	1	-
162.	**ṣābit-qadam**	Ar.	Kararlı, istikrarlı.	*Bildim kim sizler dīnlering içinde ing* ***ṣābit-qadam*** *turur-siz tėp munlarnı ögüp ḫilʿatlar keydürdi.*	80-11	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
163.	**şabrı qarār**	Ar.+Ar.	Tahammül.	*Bu işni mudāvamat qılu ʿāşıq boldı, ol miqdār boldı kim hēç **şabrı qarārı** qalmadı, Yana bir kün munārada taqı ezān oqıdı taqı bu ʿayāl öçekde erdi.*	364-9	3	-
164.	**şabur**	Ar.	Sabır, tahammül.	***Şabur** ve rizā fażāyilining beyānı içinde turur.*	323-4	7	şab(u)r
165.	**şafā**	Ar.	Safa, gönül şenliği, keyif.	*Nė kim qılsang, biz rāżī biz tėp cümle yıġlaşu Peyġāmbarqa ʿözrler aydılar erse, Peyġāmbar taqı ʿözrlerini qabūl qıldı, taqı **şafāları** ziyāda boldı.*	77-3	1	-
166.	**saʿīd**	Ar.	Mutlu, uğurlu (kimse).	*Sanga **saʿīd** mü tėp ündegeyler yā taqı Şaqī mü tėp ündegeyler.*	434-16	1	-
167.	**salāmat**	Ar.	Selamet, sağ sağlim.	*Yana ėwümge **salāmat** keldim.*	271-16	5	-
168.	**saqınç**	Tü.	Düşünce, fikir.	*...ne kerek erse, qılurmen, manga hēç ġażab qılmaz, tėp saqınur, velīkin ol ḫōcanıng maḥabbatı angar yoqluqı üçün andaġ qılur taqı ol **saqınç** andaġ ermez.*	426-11	-	-
169.	**sefīhlik**	Ar.+Tü.	Düşüncesizlik, patavatsızlık.	*İmām Şāfiʿī birle bāzārdın keçip tururda kördük bir kimerse taqı bir kimerseke sifāhat qılur erdi yaʿnī ėşitmegü söz birle **sefīhlik** birle söker erdi.*	199-6	1	-
170.	**sewmeklik**	Tü.	Sevmek.	*Bu dünyānı **sewmeklik** sebebidin cümle maʿşiyat bizlerdin keldi erse, Ḥaq teʿālā taqı bizlerni helāk qıldı, tėp cevāb aydı.*	395-9	1	-
171.	**sewüglüg**	Tü.	Sevgili, dost, hoşa giden, iyi, istenen, sevilen.	*Taqı hēç ʿamel yoq Ḥaq teʿālā ḥażratınġa **sewüglügrek** açlıqdan taqı suwsalıqdın.*	265-16	19	-
172.	**sewüglük**	Tü.	Sevgi.	*Tangrı teʿālānıng **sewüglüki** üze kimke aşaturlar? miskīnan; miskīnke, ʿāciz dermāndaqa; qa yatīman; taqı atasız nāresīde yetīmke wa asīran; taqı esīrke.*	143-1	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
173.	**sewünç**	Tü.	Sevinç.	*ʿİlm içinge ingen téring kirgey-sen, tédi erse, Abū Ḥanīfening könglinge* ***sewünç*** *taqı şādīlıq kirdi.*	192-7	1	-
174.	**sézik**	Tü.	Zan, tahmin, seziş, şüphe, kuşku.	*İbnü Mesʿūd ražhu aydı: Ḥalqlarda* ***séziki*** *rāstraq üç kimerse erdi.*	112-8	5	-
175.	**sīret**	Ar.	Tavır, hal.	*...Peyġāmbar ʿas'nung sünnetinçe yörimegen taqı ṣaḥābaning* ***sīretinçe*** *yörimegen bidʿat işler birle meşġūl bolġanning yamanlıqını aymaq ġıybat ermez…*	387-5	1	-
176.	**şādīlıq**	Fars.+Tü.	Mutluluk, sevinç.	*Qaçan kim kün batar bolsa,* ***şādīlıqım*** *taqı faraḥım ziyāda bolur.*	315-7	3	-
177.	**şavq**	Ar.	Şiddetli arzu, istek.	*Yā Resūlallāh, menim* ***şavqım*** *ingen qatıġ turur sizing mübārek cemālingızqa tédim.*	102-10	2	-
178.	**şefaqat**	Ar.	Şefkat, merhamet.	*Maḥabbat ve* ***şefaqat*** *birle asradım.*	286-4	6	şefkat
179.	**şefaqatlıġ**	Ar.+Tü.	Şefkatli.	*Āḫir bizler cümlemüz Yūsufnung qarındaşları turur-miz, cümlemüzdin bu kiçig turur, cümlemüz munga* ***şefaqatlıġ*** *turur-miz, eḍgülük saqınur-miz.*	354-4	5	şefḳatlıġ
180.	**şefqatlıġ**	Ar.+Tü.	Şefkatli.	*Ey manga* ***şefqatlıġ*** *qarındaşım Muḥammed, ḫoş kelding! tédi.*	55-10	3	şefaqatlıġ
181.	**şek**	Ar.	Şüphe, tereddüt, kuşku.	*Peyġāmbar ʿas andaġ ḫabar bérü yarlıqadı kim qayu muʾmin ve muvaḥḥid kim Mekkening yolında barur erken yā taqı kelür erken vefātı bolsa, Ḥaq tvt ol qulnı elbette yarlıqar, hēç* ***şek*** *ve şübhe yoq.*	270-10	3	şekk
182.	**şeksiz**	Ar.+Tü.	Şüphesiz, kuşkusuz.	*Eger sen anı körmeseng, ol bārī seni* ***şeksiz*** *köre turur, tép bilseng, tédi.*	428-4	2	-
183.	**şeyṭānī**	Ar.	Şeytanî, kötü, korkunç.	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oġlungnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol* ***şeyṭānī*** *tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munung téġ nāzenīn cuvān körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oġlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	2	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
184.	**şübhe**	Ar.	Şüphe, kuşku.	*...ol şeher ḫalqı kim eḍgü ʿamal birle meşġūl boldılar, ol kėçe cümlesinge ne s̲avāb bėrse, yalġuz bu* ***şübhedin*** *yıġlıp aç yatġanġa ol s̲avāb[nı] bėrgey.*	300-9	3	şübhet
185.	**şübhet**	Ar.	Şüphe, kuşku.	*Andaġ erse, kimerse qanāʿat qılsa taqı nefsini qahr qılsa, ḥarāmdın taqı* ***şübhetdin*** *saqlanur ermiş.*	301-1	1	şübhe
186.	**şübhetsiz**	Ar.+Tü.	Şüphesiz, kuşkusuz.	*Atamdın mīrās̲ qalġan manga ḥalāl turur, hēç* ***şübhetsiz,*** *bir bāġiça bar, ol bāġiça içinde bėş qulum bar, bāġdār qullar turur.*	246-16	1	-
187.	**taʿaccub**	Ar.	Hayrete düşme, şaşakalma.	*Ḫātam-i Aṣamnung* ***taʿaccubi*** *taqı ziyāda boldı.*	235-12	1	-
188.	**taʿcīl**	Ar.	Acele ettirme, çabuklaştırma.	*Üçünçisi ol kim eger bir neerse çıqarsangız ṣadaqa niyetinge, zīnhār anı mustaḥaqġa* ***taʿcīl*** *üze bėring, teʾḫīr qılmang.*	350-8	4	-
189.	**ṭalab**	Ar.	Taleb, istek, arzu.	*Ādam oġlı nėçeme qarısa, ādam oġlı içinde bu ėkki ḫaṣlat qarımaz; hemīşe ādam oġlınıng* ***ṭalabı*** *üküş māl turur taqı üküş ʿömür turur, tėp aydı.*	433-9	2	-
190.	**ṭālib**	Ar.	İstekli.	*...sening rižāng üçün ol ʿilmüngni ḫalāyıqġa neşr qıldım (yaʿnī ḫalāyıqlarġa yaydım)* ***ṭālib*** *ʿālimlarġa ögrettim taqı ʿavāmu'n-nāsqa müşkillerini ḥal qıldım, fitvāke cevāb bitidim...*	407-1	1	-
191.	**ṭamaʿ**	Ar.	Tamah, açgözlülük.	*Eger* ***ṭamaʿını*** *kesmese, emr-i maʿrūf taqı nehy-i münker qılu bilmegey, tėp aymışlar.*	312-6	4	-
192.	**ṭāqat**	Ar.	Takat, güç, kuvvet.	*Ol sawuq yelke* ***ṭāqatları*** *qalmadı.*	31-1	11	-
193.	**taṣarruf**	Ar.	Tutum, hareket.	*Qaçan kim bu oġul yā qız munları alsa, āzād qılsa, bu cümle* ***taṣarrufları*** *dürüst bolur, tirig ḥisābında bolurlar.*	284-11	15	-
194.	**tatlıġlıġ**	Tü.	Tatlılık, hoşluk.	*...bu tesbīḥning ḫalāvatı yaʿnī* ***tatlıġlıġı*** *İbrāhīm peyġāmbarnıng könglinge eşer qıldı...*	212-3	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
195.	**taʿẓīm**	Ar.	Ululama, yüceltme, hürmet etme, ağırlama.	*Başınga ḫilāfat tācını urdum taqı ėgninge ḫilāfat ḫilʿatını keydürdüm taqı munça hezār ferīšteler sanga **taʿẓīm** üçün secde qıldurdum taqı uçtmaḫnı sanga mubāḥ qıldım.*	281-12	2	-
196.	**tefekkür**	Ar.	Düşünme.	*Bu ustādım zindān qapuġınga barmaqı ne maʿnī üçün bolġay? tėp **tefekkür** içinde qaldı.*	301-7	5	-
197.	**tefrīʿ**	Ar.	Ürkütme, korkutma.	*Ve eger ziyārat qılmasangız sizlerke üküş zaḫmat qılġay-miz tėp tehdīd u **tefrīʿler** qıldı.*	41-12	2	-
198.	**tehdīd**	Ar.	Tehdit.	*Eger qatılur bolsalar, ol kişilerke mundaġ qılġay-men, andaġ qılġay-men tėp **tehdīd** u tefzīʿ qıldı erse, bu sözni Abū Cehlʿal ėşitti taqı Qurayşīlarnı yıġıp yıġıp keldi…*	13-15	4	-
199.	**tekellüf**	Ar.	Özenme, gösterişli kılmak için uğraşma.	*Ḥātam-i Aṣam qaçan kim bu qapuġnı kördi erse, taʿaccub qıldı, ʿālim kimersening qapuġı mundaġ mu **tekellüf** birle bolur ermiş, [tėp] tefekkür birle qaldı.*	235-8	3	-
200.	**tenaʿʿum**	Ar.	Nimet ve bolluk içinde bulunarak rahat etme.	***Tenaʿʿum** içinde erken qapuġındın bir şaḫş kirdi, ingen heybetlig.*	441-13	13	-
201.	**teşvīş**	Ar.	Kuruntu, şüphe.	*Ḥāṭırım Ḥasan Ḥüseyin tarafıdın **teşvīş** turur, tėdi taqı bardı erse, baqar, Fāṭıma qatında Ḥasan Ḥüseyin yoq.*	172-9	6	-
202.	**teşvīşsiz**	Ar.+Tü.	Dingin, rahat.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm aytur kim bir tağ başınġa barġıl, anda bir ṣavmaʿa binā qılġıl taqı ḫalāyıqdın kesilip **teşvīşsiz** Ḥaq teʿālāġa ṭāʿat veʿibādat qılġıl, tėp aytur, tėdi erse, Peyġāmbarʿas aydı: Yā ʿOṣmān, andaġ qılmaġıl.*	262-7	1	-
203.	**tēz**	Fars.	Tez, hemen.	*Ėrtesi erte qoptı, **tēz** tonın keymekke qaṣd qıldı erse, baqar ilersükinge taġarçuq bağlıġ turur.*	189-14	1	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
204.	**tilek**	Tü.	Dilek, istek, arzu.	*Anlarġa mulāzimat qılmaq sebebidin nefsümnüng̑ nė kim **tileki** bar erse, cümlesini ḥāṣil qılu bėrdim.*	300-15	14	-
205.	**tölek**	Tü.	Sakin, ağır başlı.	***Tölek** turur, üküş ḥareketlig ermes.*	23-6	1	-
206.	**umınç**	Tü.	Umut, beklenti.	*Tevekkül qılmaq taqı **umınçnı** qısqa tutmaq, tėdi.*	436-2	3	umınçı
207.	**umınçı**	Tü.	Umut, beklenti.	*Yā Rebbī, bu abuşqaġa burunqı tėg uzaq **umınçısın** rūzī qılġıl, tėmiş erdi.*	435-4	1	umınç
208.	**umınçlıġ**	Tü.	Umutlu, beklentisi olan.	*Bu Asāma in̑gen uzaq **umınçlıġ** kişi ermiş.*	433-15	2	-
209.	**umīḍ**	Fars.	Ümit.	*Bolmasa, ol qonġan yerimde olturdum, bolġay kim mėni kecābada yoq, tėp bilseler taqı mėni ṭalab qılsalar, tėp **umīḍ** birle olturdum erdi.*	414-16	5	-
210.	**umīḍ-vār**	Fars.	Umutlu.	*Menim birle munāqişa qıldılar yaʿnī yinçke ḥisāb qıldılar yazuqum üküş çıqtı velīkin vaʿda qıldılar ḫayr birle, men taqı **umīḍvār** turur-men, bolġay kim Ḥaq teʿālādın man̑ga ḫayr kelgey, tėdi...*	232-6	2	-
211.	**ʿuqūbat**	Ar.	Ceza, azap, işkence.	*Sen neteg anı ʿaz̲āb ve ʿ**uqūbat** içinde tėp aytur-sen?*	14-12	40	-
212.	**uruġluġ**	Tü.	Takılmış, vurulmuş.	*Eḍeri taqı yügeni **uruġluġ**.*	53-2	1	-
213.	**uyat**	Tü.	Utanç.	*Yā Rebbī, tevbe qıldım, man̑ga bu iş kerekmez, tėdi erse, Ḥaq teʿālā taqı ol ʿAzāzīlnin̑g tevbesini qabūl qılıp nefsini taqı şehvetini kėterdi erse, ol ferīşte qırq yılqa tegi secdedin başını qaldurmadı öz **uyatıdın**.*	366-1	1	-
214.	**vaḥşat**	Ar.	Vahşet, korku.	*...ol ḥālda tilimizni kelime-i ṭayyibe birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde **vaḥşatdın** bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve reyḥān ve ġufrān birle bizlerni müşerref qılġıl...*	443-10	1	-
215.	**vesvese**	Ar.	Vesvese, kuruntu.	*Yana ol **vesveseni** defʿqıldı.*	247-5	16	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
216.	**vuqūf qılmaqlıq**	Ar.+Tü.	Anlama, bilme, bilgi.	*Meger ʿArafāt **vuqūf qılmaqlıq** ol yazuqlarını kėterür, ön͡gin neerse kėtermez.*	275-11	2	-
217.	**yād**	Fars.	Hatır, akıl.	*Kim kim tün taqı kün içinde yigirmi qata ölümni **yādınġa** keltürür bolsa, ol kişike Ḥaq tvt şehīdler maqāmını rūzī qılġay, tėp aydı.*	437-3	2	-
218.	**yaḍaġ**	Tü.	Yaya.	*Yolda üküş emgendi açlıq birle, **yaḍaġ** yörimek birle.*	113-5	7	-
219.	**yalġuz**	Tü.	Yalnız, tek başına.	*Ol kimerseler cümlesi şeherde vefātı boldılar, **yalġuz** men qaldım.*	131-5	21	yan͡gluz
220.	**yaman qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Kötü huylu.	*Anang sėni toquz ay emgenip kötürmişde yawuz qılıqlıġ ermes erdi, ėmdi mü **yaman qılıqlıġ** boldı?*	286-16	1	-
221.	**yana**	Tü.	Yine.	***Yana** Peyġāmbar ʿas ol suw birle yundı, ābdest qıldı.*	44-1	305	-
222.	**yan͡gluz**	Tü.	Yalnız, tek başına.	*Yā ʿAlī, lā ḥavla va lā quvvata illā billāhi'l-ʿaliyyu'l-azīmu tėgil bu taşnı **yan͡gluz** kötürgil, tėmiş erdi.*	150-7	7	yalġuz
223.	**yaʿnī**	Ar.	Yani.	*Ol yerning atı cehennem turur, **yaʿnī** tamuġ otı turur tėp aydı.*	14-10	49	-
224.	**yaqīnī**	Ar.	Kesinlikle, kesin olarak.	*Eger kimersening͡ könglinge keçse kim men bu kėçe ne birle efṭār qılġaymen, tėse, bu derecedin tüşer, Ḥaq teʿālāqa iʿtimādı taqı tevekküli bolmas, **yaqīni** ẓaʿīf bolur.*	264-16	1	-
225.	**yawuz qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Kötü huylu.	*Anang sėni toquz ay emgenip kötürmişde **yawuz qılıqlıġ** ermes erdi, ėmdi mü yaman qılıqlıġ boldı?*	286-13	3	-
226.	**yėg**	Tü.	Yeğ, tercih edilen, üstün tutulan.	*Yana Peyġāmbar ʿas aydı: ʿAmellerning͡ **yėgi** açlıq turur, tėdi.*	265-16	5	-
227.	**yigrençirek**	Tü.	İğrenç.	*Tan͡grı teʿālā ḥazratınġa dünyādın **yigrençirek** neerse yoq, tėdi.*	391-15	1	-
228.	**yoq**	Tü.	Yok.	*Yā Resülallāhi, bu oğlanlar açlıqındın yıġlayurlar taqı qatımda hēç dünyāvī neerse **yoq**.*	121-1	207	-

Tablo 2.54 (Devamı) : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
229.	**yoq**	Tü.	Değil.	*Hēç anıng teg ṣāḥib-cemāl qul körmişimiz **yoq**, tėdiler erse, Quṭayfir aydı kim: Menim oġlum qızım bolmaz.*	359-5	36	-
230.	**yoruq**	Tü.	Tutulan yol, hareket tarzı.	*...Eger sen anlarnıng yoruqınça yöriyür bolsang, men taqı sėni sewgeymen ve eger sen anlar **yoruqınça** yörimeseng, bir yanqa qayıtsang sėni yigrengey-men, tėp vaḥy keldi…*	318-12	1	-
231.	**yön**	Tü.	Hareket tarzı.	*...taqı ḥalāl **yönleringe** ṣarf qılsa taqı zekātnı ḥīlesiz edā qılsa, angar cemʿ qılmaq ziyān qılmaġay, meger āḫiratta suʾāl ve ḥisābları bolġay...*	396-12	1	-
232.	**yumşaq qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Yumşak huylu.	*Ḥaq tebāreke va teʿālā āḫir zamānada bir peyġāmbar ıḍġay, peyġāmbarlarnıng songı bolġay, **yumşaq qılıqlıġ**, ḥalīm bolġay; irig sözlüg bolmaġay…*	150-16	3	-
233.	**zārīlıq**	Fars.+Tü.	Feryat figan.	*Tün buçuqı boldı taqı ol kimerse yıġlamaqını taqı **zārīlıqını** eksitmedi.*	176-10	16	-
234.	**zehr**	Fars.	Öfke.	*Yā Resūlallāh, menim nė **zehrim** bolġay kim sizni urmaqġa?*	86-16	1	-
235.	**ẓulm**	Ar.	Zulüm, eziyet.	*Bu **ẓulm** ermez-mü?*	224-5	7	ẓulum
236.	**ẓulum**	Ar.	Zulüm, eziyet.	*Ol aq tonluġlar anlar tururlar kim īmānlarını **ẓulum** birle qarışturmadılar, pāk tirildiler, taqı dünyādın maʿṣiyatqa bulaşmadı[lar], arıġ çıqtı[lar].*	55-4	2	ẓulm

2.6.4. Değerler, Erdemler, Kusurlar

Manevi kültür başlığının dördüncü ve son alt başlığı olan "değerler, erdemler, kusurlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 207 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 107'si Arapça, 39'u Türkçe, 21'i Arapça + Türkçe, 21'si Farsça, 13'ü Farsça + Türkçe, 4'ü Türkçe + Arapça, 1'i Farsça + Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 159 sıklık derecesiyle *teg 'gibi'* sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ābadān* 'mamur, bayındır, bakımlı'*, ābrū* 'yüz aklığı, şeref, haysiyet'*, ābrūylıġ* 'haysiyetli, değerli'*, afżal* 'en, pek faziletli'*, aḫmaqlıq* 'ahmaklık, aptallık, sersemlik'*, ʿaql ėḍisi* 'akıl sahibi'*, arıġsızlıq* 'pislik, mundarlık'*, āsāyiş* 'rahatlık, huzur,

güvenlik’, *ʿaẓamatlıġ* ‘azametli, heybetli, debdebeli’, *āzār* ‘zulüm’, *azġun* ‘azmış, azgın, doğru yoldan çıkmış’, *azġunluq* ‘azgınlık, azma’, *buhtān* ‘yalan, iftira’, *bütünlük* ‘mükemmellik, kemale ermişlik’, *cehl* ‘cehalet, cahillik, bilgisizlik’, *cuvānmardlıq* ‘cömertlik, eli açıklık’, *cürüm* ‘suç’, *çaw* ‘ün, şöhret’, *dastān* ‘hile, mekr, düzen’, *dervīş-i zinde-pūş* ‘kötü giyinimli fakir, aciz’ sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 96 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen ‘seçkin, iyi, yeğ’ anlamındaki *üḍüründi* sözcüğünün *öḍründi*, ‘bahtsızlık, kutsuzluk’ anlamındaki *şiqāvat* sözcüğünün *şekāvet,* ‘şer, kötülük, fenalık, zarar’ anlamındaki *şerr* sözcüğünün *şer(r),* ‘gösteriş’ anlamındaki *semaʿat* sözcüğünün *semʿa,* ‘seçkin’ anlamındaki *öḍründi* sözcüğünün *üḍüründi,* ‘tembellik’ anlamındaki *kāhillik* sözcüğünün *kāhillıq,* ‘cömertlik, eli açıklık’ anlamındaki *cōnmardlıq* sözcüğünün *ise cōmardlıq* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “değerler, erdemler, kusurlar” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 2.55 : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ābadān**	Fars.	Mamur, bayındır, bakımlı.	*Ey közüm yaruqı, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı tul qılġan, oġlanlarnı öksüz qılġan,* ***ābadānlarnı*** *ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīşān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-6	1	-
2.	**ābrū**	Fars.	Yüz aklığı, şeref, haysiyet.	*Ḥaq ḥażratında* ***ābrūyı*** *bar turur.*	223-15	1	-
3.	**ābrūyluġ**	Fars.+Tü.	Haysiyetli, değerli.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ Ḥaq teʿālā ḥażratında* ***ābrūyluġ*** *bolsun tėdim, tėp aydı.*	298-5,6	1	-
4.	**ʿāciz**	Ar.	Aciz, zavallı, perişan, bîçare.	*Ben* ***ʿāciz*** *ve darmānda qulun͡g bilmez-men qayu yerde sākin bolġaymen, tėp munācātlar qılu yıġlayu erteke tegi oyaġlıq qıldı, hėç ön͡gin artuq ṭāʿat qılmadı.*	317-5	5	-
5.	**ʿācizlik**	Ar.+Tü.	Acizlik, zavallılık, güçsüzlük.	*Ol miskīn dervīşliki* ***ʿācizliki*** *birle mülkinde barını bizke taṣarruf qıldı.*	254-5	4	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
6.	**ādāb**	Ar.	Yöntem, usül.	*Ol taqı Ḥasan yunmışı teg dürüst **ādābı** da ʿvātı birle yundı erse, bu abuşqa bildi kim bu oġlanlar manga yunuġ öğretmek üçün mundaġ iş qıldılar, tėp.*	172-1	3	-
7.	**ʿādil**	Ar.	Adil, adaletli.	*Mervānīlerde andaġ **ʿādil** keçmedi.*	239-9	2	-
8.	**afżal**	Ar.	En, pek faziletli.	*Ey muḥaddiş, eḍgü ʿamellerdin qayu biri **afżal** turur Ḥaq teʿālā ḥażratında, manga beyān qılġıl? tėp aydım…*	232-8	1	-
9.	**aḥmaq**	Ar.	Ahmak, sersem, şaşkın, aptal.	*…Ey yārānlarım, zīnhār **aḥmaq** birle suḥbat qılmang taqı ʿāqildin kesilmeng, tėdi erse, yārānları aydılar: Yā Resūlallāhi, ʿāqil kim bolur?*	423-10	14	-
10.	**aḥmaqlıq**	Ar.+Tü.	Ahmaklık, aptallık, sersemlik.	*Bu sökel bardı taqı anlar qavlınga iʿtimād qılmaz erken anlarnıng **aḥmaqlıqını** bilür erken anlar qavlı birle ʿamal qıldı erse, helāk boldı.*	424-1	1	-
11.	**alçaqlıq**	Tü.	Alçak gönüllülük, tevazu.	*Eger miskīnliking taqı **alçaqlıqıng** bar erse könglüng içinde, ẓāhirıngda ḥalāyıqġa bildürmegil, tėp aydı.*	406-7	4	-
12.	**alp**	Tü.	Alp, bahadır, cesur, yiğit.	*Mėni **alp** bahātūr tėsünler taqı ḥalāyıq manga ʿizzet qılsunlar tėp çıqtı, tėp bitigil, tėdi erse, ol ferīşte taqı bitidi.*	405-8	2	-
13.	**ʿāqil**	Ar.	Akıllı (kişi).	*…Yā Resūlallāhi, **ʿāqil** kim bolur?*	423-2	14	-
14.	**ʿaql ėḍisi**	Ar.+Tü.	Akıl sahibi.	*ʿĀqilning uḍımaqı yaḫşıraq turur aḥmaqnıng oyaġlıqıdın taqı ʿāqilning yemeki yaḫşıraq turur aḥmaqnıng ṭāʿat içindeki emgekidin; taqı taqvā ėḍisi taqı **ʿaql ėḍisi** taqı yaqīn ėḍisining zerre endāzalıġ ṭāʿatı yaḫşıraq turur dünyāke maġrūr bolġan aḥmaqnıng yer yüzi toluġ ṭāʿatıdın, tėp aydı.*	423-5	1	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
15.	**arıġlıq**	Tü.	Suçsuzluk, günahsızlık.	***Arıġlıq*** *ol bir ve bar Tangrıqa turur kim yetmiş yıldın soŋ͡ manŋ͡a bir ḫādim birle vaʿẕ qıldı, tėdi erse, aydılar: Ey ʿazīz, neteg vaʿẕ qıldı?*	302-13	9	-
16.	**arıġsızlıq**	Tü.	Pislik, mundarlık.	*Yā Muḥammed, bu ol ża ʿīfa turur kim namāz qılmas erdi, hemīşe necis yüriyür erdi, tenleri taqı tonları necis erdi, ve eger yunar, yunuġnı taqı bilmez erdi, hem taqı sormaz erdi, dīn qaḍġusını yėmes erdi, hemīşe pelīdlik* ***arıġsızlıq*** *birle ʿömrini keçürgen ża ʿīfa erdi.*	68-4	1	-
17.	**ʿārif**	Ar.	Arif, ilim irfan sahibi.	*ʿĀriflarda biri oramdın keçip barurda bir kimerse öçekdin bir tebrek kül başınġa kemişti erse, bu* ***ʿārif*** *Ḥaq teʿālāqa secde qıldı taqı üküş şükürler qıldı erse, aydılar: Ey ʿazīz, başınqa kül töküldi, ne işke şükür qılursen?*	325-15	15	-
18.	**āsāyiş**	Fars.	Rahatlık, huzur, güvenlik.	*Eger bu kimerse şāliḥlardın bolsa, munŋ͡a duʿā qılurlar taqı ayturlar: Ey muʾmin, biz ėkegü seniŋ͡ qatında* ***āsāyişlar*** *qılduq.*	439-15	1	-
19.	**ʿaṭā**	Ar.	İhsan, bağış, lütuf.	*Ey dervīş, sanŋ͡a bir* ***ʿaṭā*** *bitigi bėrmiş erdük. Ne üçün bėrmeding?*	422-3	7	-
20.	**ʿayb**	Ar.	Ayıp, özür, kusur.	*Biri biriŋ͡izniŋ͡* ***ʿaybını*** *ḫalq ara açmaŋ͡; kim kim bir muʾminniŋ͡ ʿaybını ḫalq ara açar bolsa, Taŋ͡rı teʿālā anı fażīḥat qılġay, tėdi.*	388-9	11	-
21.	**ʿaẓamat**	Ar.	Azamet, heybet, gösteriş.	*ʿAden atlıġ uçtmaḥda ol kişiler sākin bolġay kim bizler maʿşiyatqa qaṣd qılmışdın soŋ͡ Ḥaq teʿālāniŋ͡* ***ʿaẓamatını*** *ögleringe tüşürüp ol maʿşiyatdın yıġlınsalar, tėp aydı.*	431-16	6	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
22.	**ʿaẓamatlıġ**	Ar.+Tü.	Azametli, heybetli, debdebeli.	*Andın soŋ Peyġāmbar ʿas bu* ***ʿaẓamatlıġ*** *çerig birle Mekkeke kirdi, taqı Kaʿbeke bardı…*	50-12	1	-
23.	**āzār**	Fars.	Zulüm.	*Taŋrıqa ṭāʿat qılmaq içinde nefsüŋge ṣabur baġlaġıl yā taqı ḫalqlarġa risālat tegürmek içinde ṣabur qılġıl, yā taqı kāfirlar* ***āzārınġa*** *Ḥaq sözi fermānını tegürmek içinde ṣabur qılġıl!...*	9-17	1	-
24.	**azġun**	Tü.	Azmış, azgın, doğru yoldan çıkmış.	*Ey ol kimerseler kim īmān keltürdüŋgiz, öz nefsüŋgüz birle boluŋ,* ***azġunlarnıŋ*** *azġunluqı sizlerke ziyān qılmaz, qaçan kim sizler köni bolsaŋgız, tėp aytıp turur, tėdi erse…*	304-4	1	-
25.	**azġunluq**	Tü.	Azgınlık, azma.	*Ey ol kimerseler kim īmān keltürdüŋgiz, öz nefsüŋgüz birle boluŋ, azġunlarnıŋ* ***azġunluqı*** *sizlerke ziyān qılmaz, qaçan kim sizler köni bolsaŋgız, tėp aytıp turur, tėdi erse…*	304-5	1	-
26.	**bahā**	Fars.	Değer.	*Andın soŋ mubaṣṣırlar, uluġ ḫōcalar yıġıldılar taqı* ***bahā*** *qıldılar.*	359-9	8	-
27.	**bahātūr**	Fars.	Bahadır, yiğit, kahraman.	*Seniŋ iʿtiqādıŋ ol erdi kim meni ḫalāyıq* ***bahātūr*** *tėsünler, bizim dünyāda ḫurmetimiz taqı ʿizzetimiz ziyāda bolsun taqı ḫalāyıq arasında uluġ bolayın…*	406-14	4	-
28.	**baḫīllıq**	Ar.+Tü.	Cimrilik, hasislik, tamahkârlık.	*Taqı ol ėkki fiʿl kim Ḥaq tvt yigrenür biri yaman qılıq turur taqı biri* ***baḫīllıq*** *turur.*	254-12	7	-
29.	**bay**	Tü.	Zengin.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ, bu kimerseni keldür-geyler: biri şehīd bolġay taqı biri ʿālim bolġay taqı biri* ***bay*** *bolġay.*	406-10	9	-
30.	**bedbaḫt**	Fars.	Bedbaht, kötü talihli.	*Andın soŋ aydı kim: Vāy bolsun ol* ***bedbaḫtqa*** *kim ḫamr içip tevbe qılmadın öler bolsa, tėdi…*	364-4	3	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
31.	**buhtān**	Ar.	Yalan, iftira.	*…közini nāmaḥremke baqmaqdın saqlasa taqı tilini ġaybatdın taqı **buhtāndın** taqı yalġandın saqlasa taqı ėlgini ẓulm qılmaqdın taqı ḥamr aḏaqı tutmaqdın taqı öng͡in yazuqlardın saqlasa…*	264-9	1	-
32.	**bütünlük**	Tü.	Mükemmellik, kemale ermişlik.	*Maʿnīsi ol bolur kim **bütünlükin** rāstlıqın qorqar Tang͡rı teʿālādın ʿālimlar oq öz qullarıdın.*	233-3	1	-
33.	**cabbār**	Ar.	Cabbar, cebreden, zalim.	*Benū İsrāʾīl içinde bir pārsā melik bar erdi, yana ing͡en **cabbār** erdi.*	441-12	2	-
34.	**cāfī**	Ar.	Cefa, eziyet eden.	*Ey Bār Ḫuḏāyā, cūdung͡nı taqı keremüng͡ni men miskīn ʿasīʿvü **cāfī** qulung͡qa sen ʿafv qılġıl, tėdi.*	200-7	7	-
35.	**cefā**	Ar.	Cefa, eziyet.	*Velīkin **cefāları** ing͡en ḥaddın keçti erse, anda qarġadı.*	13-4	5	-
36.	**cehl**	Ar.	Cehalet, cahillik, bilgisizlik.	*ʿAraṣāt ḫalqı birle ḥisāb qılmazdın oza bėgler, ẓālimlar tamuġqa barġaylar taqı ʿArablar ḫuṣūmat birle tamuġqa barġaylar taqı dehqānlar mütekebbirlik birle tamuġqa barġaylar taqı rūstāyīlar **cehl** birle tamuġqa barġaylar, tėp aydı.*	419-14	1	-
37.	**cemāl**	Ar.	Güzellik, yüz güzelliği.	*Süleymān ibnü Yasār raḥmhi ing͡en ṣāḥib-**cemāl** yigit erdi özining͡ zamānasında ang͡ar muqābil kimerse cemāl içinde yoq erdi.*	352-1	22	-
38.	**cezā**	Ar.	Ceza.	*Yā ʿĀmir, ėmdi sening͡ **cezāng** ne turur?*	147-11	11	-
39.	**cōmard**	Fars.+Tü.	Cömert, eli açık.	***Cōmard** kimerse Ḫaq teʿālā ḥażratında yawuq bolur taqı uçtmaḥqa hem yawuq bolur taqı cümle ḫalāyıqqa hem yawuq bolur…*	251-5	4	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
40.	**cōmardlıq**	Fars.+Tü.	Cömertlik.	*Dünyānıng tükel mālını bėrseng ol köşknüng bir arşun yerini bėrmegey-men, tėdi erse, qāżī maḥrūm boldı baḥīllıqı sebebidin taqı Yahūdī īmān ḫilʿatı birle müzeyyen boldı* ***cōmardlıq*** *sebebidin.*	253-5	2	cōnmardlıq
41.	**cōnmardlıq**	Tü.	Cömertlik, eli açıklık.	*Abū Hüreyre rażhu rivāyat qılur Peyġāmbardın, Peyġāmbar ʿas andaġ ḫabar bėrü yarlıqar kim bu* ***cōnmardlıq*** *bir daraḫtī turur uçtmaḥ içinde; kim kim cōmard bolsa, ol daraḫtnıng bir butaqını tutmış bolur.*	254-16	3	cōmardlıq
42.	**cūd**	Ar.	Cömertlik, el açıklığı.	*Ey Bār Ḫuḍāyā,* ***cūdungnı*** *taqı keremüngni men miskīn ʿasī vü cāfī qulungqa sen ʿafv qılġıl, tėdi.*	200-6	2	-
43.	**cuvānmard**	Fars.	Cömert, eli açık.	*Yalġan aytur-sen, kim ḫayrāt ve iḥsān qıldıng erse, hēç menim riżāmnı ṭalab qılmadıng, ḫalāyıq mėni* ***cuvā[n]-mard*** *tėsünler…*	407-11	5	-
44.	**cuvānmardlıq**	Tü.	Cömertlik, eli açıklık.	*Yā Rebbī, manga sen* ***cuvānmardlıq*** *rūzī qılġıl, tėdi erse, cümle ṣaḥābalar āmīn tėdiler.*	105-10	1	-
45.	**cürüm**	Ar.	Suç.	*Ol mürīdni bir* ***cürüm*** *birle tuttılar taqı sulṭānqa elettiler erse, ol mürīd ṣeyḫqa ḫabar qıldı kim mėni sulṭānqa elettiler, tėp.*	325-7	1	-
46.	**çaw**	Tü.	Ün, şöhret.	*Qaçan İmām Mālikning* ***çawı*** *ʿālamqa münteşir boldı erse, iṭrāf ʿālamdın üküş māllar hediyyeler kelür erdi.*	208-10	1	-
47.	**dastān**	Fars.	Hile, mekr, düzen.	*Bu işlerning ẓāhiri ḫalq ara ṭāʿat ve ʿibādatqa oḫşayur, velīkin Ḥaq teʿālā kim köngülleri içinde sirlerke muṭṭaliʿ turur, anıng qatında uluġ kebīre turur taqı ḥīle ve* ***dastān*** *turur taqı dīnlerini dünyāke satmaq turur, tėp aymışlar.*	388-6	1	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
48.	**delülük**	Tü.	Delilik.	*Qaçan kim törtinç qata kirdi erse, Peyġāmbar ʿas yārānlarınġa aydı kim: Bu Māʿizda hēç **delülük** bar mu? tėp suʾāl qıldı…*	348-6	2	-
49.	**derece**	Ar.	Derece, mertebe, makam.	*Bu **derece** Peyġāmbarnıng taqı ṣiddīqlarnıng taqı evliyālarnıng taqı muqarreb qullarnıng derecesi turur.*	264-15	30	-
50.	**dermānda**	Fars.	Aciz, zavallı, bîçare.	*Men miskīn ʿāciz **dermāndanı** eger tamuġqa kigürseng taqı buyursang kim zebāniyyalar mėni topuzları birle ursalar taqı manga ḥamīmni içürseler men miskīn qul sening keremüngge sıġınġaymen…*	182-17	4	-
51.	**dervīş**	Fars.	Fakir, zavallı, aciz, muhtaç kimse.	*Vaqt içinde bir **dervīş** bar erdi.*	420-8	101	-
52.	**miskīn**	Ar.	Fakir zavallı.	*Taqı bu borc barça dervīşler**, miskīnler**, yetīmler üçün erdi taqı musulmānlar maṣlaḥatı üçün erdi.*	119-8	3	-
53.	**dervīş-i zinde-pūş**	Fars.+Fars.	Kötü giyinimli fakir, aciz.	*Hēç kimerseke iltifāt qılmadın turur erken bir **dervīş-i zindepūş**, eski çapānlıġ kimerse keldi, salām qıldı salāmını almadı.*	440-10	1	-
54.	**destūrsız**	Fars.+Tü.	İzinsiz.	*Özi men yoqumda ėwümge kirip mėndin **destūrsız** mālımnı alur taqı ḫarc qılur, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas atasını ündetti.*	285-15	2	-
55.	**dōstluq**	Fars.+Tü.	Dostluk.	*Andın song suvadı taqı keldi, salām qıldı erse, salāmınġa İmām Aḥmed cevāb aydı taqı burunqı tėg **dōstluqnı** iẓhār qıldı.*	224-13	3	-
56.	**eḍgü cezā**	Tü.+Ar.	İyilik.	*Tangrı teʿālā sanga **eḍgü cezā** bėrmesün.*	440-1	4	eḍgülük
57.	**eḍgülük**	Tü.	İyilik.	*Men sizke **eḍgülük** taqı ögüt cihetidin aytur-men.*	281-4	24	eḍgü cezā
58.	**emīn**	Ar.	Emin, güvenilir.	*Ol kişini barça ḫalq emīn tėdiler erse, men taqı **emīn** saqındım taqı tanuqsuz qoydum.*	195-4	5	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
59.	**emṣāl**	Ar.	Emsal, benzer.	*Ḳaçan kim Bilāl-i Ḥabeşī taqı Ṣuheyb-i Rūmī taqı Ḥabbāb rażhuma taqı munlar **emṣāli** dervīş ṣaḥābalar çıqtılar erse, bu Mekkening eşrefleri aydılar: Bu ʿÖmerning işi neteg turur!*	110-5	1	-
60.	**eşrāf**	Ar.	Şeref, ve itibar sahibi kimseler.	*Menim toquz atamġa tegi **eşrāf** turur ḥurmetlig taqı ʿizzetlig baylar taqı munʿimlar tururlar men taqı anlar mengizlig ḫalqlar ara ʿazīz turur-men taqı bay turur-men.*	373-9	2	-
61.	**fāḥiş**	Ar.	Ahlâksız, kötü, çirkin.	*Sen musulmānlar muʾazzini bolġay-sen, munung teg **fāḥiş** işke qaṣd qılġaysen.*	364-13	1	-
62.	**fażayil**	Ar.	Faziletler, erdemler.	*Men Peyġāmbar ʿas'dın bularning **fażayilini** eşitip turur-men.*	119-17	25	-
63.	**fāżil**	Ar.	Faziletli, erdemli.	*Dervīş aydı: Ey ʿazīz, kelimāt qılmaqdın Ḥaq teʿālānıng zikri birle meşġūl bolmaq **fāżilraq** turur, tėdi.*	432-12	1	-
64.	**fażīlet**	Ar.	Fazilet, erdem.	*Yā ʿÖmer, siz ėkegününg **fażīleti** sözüngüz miqdārınça turur tėdi…*	95-9	1	-
65.	**fażl**	Ar.	Fazilet, erdem.	*Ḥaq tvt manga ḫiṭāb qıldı taqı aydı: Ey Zekeriyyā, bilgil, āgāh bolġıl kim bu ḫased qılġuçı menim **fażlımqa** öwkelig turur taqı qullarım arasındaqı qısmat qılġanımġa rāżī bolmaz, tėp aydı.*	414-4	1	-
66.	**fesād**	Ar.	Fesat, kötülük, fitnelik, anlaşmazlık.	*Yā emīre'l-muʾminīna, maṣlaḥat andaġ turur kim munlar tilekini qılsangız, yoq erse, üküş **fesādlar** bolġay.*	132-10	2	-
67.	**firāq**	Ar.	Ayrılık.	*Peyġāmbar aleyhi's-salām qaçan kim Mekkedin Medīneke hicret qıldı erse, üküş ṣaḥābalar Peyġāmbar ʿas **firāqınġa** taḥammul qılu bilmedin ėwlerini terk qılıp oġul qızlarını terk qılıp Medīneke keldiler.*	326-6	6	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
68.	**fitne**	Ar.	Fitne, fesat, bela, karışıklık.	*Öz z̄ātım birle ant yād qılur-men kim andaġ fitneler birle sizlerni mubtalā qılġaymen kim ol **fitne** ḥalīm kimerseni ḥayrān qılġay, tėp aydı.*	402-8	12	-
69.	**fuqarā**	Ar.	Fakirler.	*Üküş māllar taqı ḫazīnalar cemʿ qılıp turur-men, anlarnı **fuqarā** ve mesākīnge taṣadduq qılayın.*	442-2	4	-
70.	**ġāfil**	Ar.	Gafil, habersiz.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sanga sıġınur-men kezzāblar maqāmıdın taqı seninġ ḥażratınġdın iʿrāż qılġan **ġāfillar** maqāmıdın.*	200-5	3	-
71.	**ġāfillıq**	Ar.+Tü.	Gaflet.	*Qaçan kim iş mundaġ bolsa, kerek kim köngliṅgni ḥāṣir qılsanġ, **ġāfillıq** birle namāz qılmasanġ.*	248-2	1	-
72.	**ġaflat**	Ar.	Gaflet.	*Ṭalḥa raẓhu aytur: Ṣaḥābalarda biri bir kėçe virdini tamām qılu bilmedin **ġaflat** ġālib bolup uyquġa barmış.*	315-15	8	-
73.	**ġalaba**	Ar.	Galibiyet, üstünlük.	*Hemīşe ṣaḥāba kāfirlarnınġ **ġalabasını** ėştip Tanġrı teʿālāqa taẓarruʿ u zārīlıq birle istiʿānat ve meskenetlik birle çıqar erdiler.*	71-1	1	-
74.	**ġālib**	Ar.	Galip, üstün.	*Bu qulları arasında bir qulınġa inġen maḥabbatı **ġālib** erdi taqı anı üküş aġırlayur erdi, qatında muqarrab qılıp turur erdi.*	429-8	3	-
75.	**ġammāz**	Ar.	Gammaz, haber taşıyan, koğucu.	*Taqı ʿArab **ġammāz** kimerseke ḥammālatu'l-ḥaṭab tėp aytur.*	17-15	2	-
76.	**ġammāzlıq**	Ar.+Tü.	Gammazlık, koğuculuk.	*Neteg kim otun sebeb turur ot yanmaqqa, bu **ġammāzlıq** taqı sebeb turur ėkki kimerse arasında duşmanlık otı yanmaqqa.*	17-16	2	-
77.	**ġurūr**	Ar.	Gurur.	***Ġurūr** ve ġaflat āfatınınġ beyānı içinde turur.*	422-14	1	-
78.	**guzāf**	Fars.	Manasız, boş.	*Munlar naẓarı **guzāf** ermez, elbette pādşāhnınġ raġbatı ol qarġa tüşmiş bolġay.*	430-4	1	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
79.	**ḫabīş**	Ar.	Alçak soysuz.	*Medīne şehri **ḫabīş** taqı yaman kişilerni özidin keterür arıġ pāklarnı tutar, neteg kim temürçining͡ körüki temürnüng͡ yamanlarını, ḫabīşlarını kėterür taqı yaḫşısını, ṣāfīsini qoyar, tėp aydı.*	208-5	2	-
80.	**ḫaqlıġ**	Ar.+Tü.	Gerçeklik, doğruluk.	*Manga͡ Muḥammed dīnining͡ **ḫaqlıġı** ẓāhir boldı, tėdi taqı barmaqını kötürdi, taqı aydı: aşhadu anna lā ilāha illā'llāhu va aşhadu anna Muḥammadan ʿabduhu va rasūluhu tėdi.*	163-11	2	-
81.	**ḫarīş**	Ar.	Hırslı, tamahkâr, bir şeye çok düşkün.	*Men bu işdin qorqar erdim taqı bu işke **ḫarīş** ermez erdim, velīkin neteg qılayın kim Abū Bekr raẓhu manga͡ üküş vaṣiyyatlar qıldı kim bu işni qabūl qılġıl tėp, hem tüş taqı kördüm, tėdi.*	105-7	1	-
82.	**ḫāṣ**	Ar.	Has, mahsus, özel, müstesna.	*ʿĀmlar zuhdı bar taqı **ḫāṣlar** zuhdı bar taqı ʿāriflar zuhdı bar.*	225-3	16	-
83.	**ḫasanāt**	Ar.	Hayırlı işler, iyilikler.	*Biz ol **ḫasanātqa** neteg mukāfat qılu bileling͡?*	390-7	5	-
84.	**ḫased**	Ar.	Haset, kıskançlık, düşmanlık.	*...muʾminlarġa eḍgülük tėgmişte qaḍġursa taqı emgek yā taqı muṣībat tegmişte feraḥ qılsa, bu **ḫased** bolur...*	412-7	8	-
85.	**ḫaṣiyyat**	Ar.	Özellik.	*Yā Mūsā, bu qulumnung͡ ėkki **ḫaṣiyyatı** bar erdi.*	288-11	2	-
86.	**ḫaṭā**	Ar.	Hata, yanlış, kusur.	*Anlar mėni edeb qıldılar erse, ḥaq üçün qıldılar, bāṭil saqındılar taqı sözümni **ḫaṭā** saqınıp manga͡ edeb qıldılar.*	226-16	16	-
87.	**heybet**	Ar.	Heybet, korku, azamet.	*Āvāzında **heybet** bar.*	23-4	9	-
88.	**ḫicābsuz**	Ar.+Tü.	Utanmadan, sıkılmadan.	*Erte kėçe **ḫicābsuz** ḫalīfa haẓratınġa kirür ermiş.*	302-15	1	-
89.	**ḫilāf**	Ar.	Yanlışlık, uyuşmazlık, zıtlık.	*Yā Muḥammed eger bizler sėni Tangrınıng͡ resūlı bilsek, sening͡ birle mundaġ işler-mü qılġay erdük, sanga͡ **ḫilāf**-mu qılġay erdük?*	46-7	2	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
90.	**ḥīle**	Ar.	Hile, düzen, aldatma.	*Körmediŋ-mü, yā Muḥammed, Rebbüŋ anlarnıŋ keydlerini **ḥīlelerini** bāṭil qıldı?*	43-11	6	-
91.	**ḥīlesiz**	Ar.+Tü.	Hilesiz, aldatmacasız.	*Andaġ erse, zekātnı **ḥīlesiz** edā qılmaq kerek taqı zekātnı farīża tėp bilmek kerek taqı zekāt bėrmegenler baḥīllar zümresindin turur…*	251-4	2	-
92.	**ḫiyānat**	Ar.	Hiyanet, hainlik.	*Munça yıldın berü hēç Muḥammeddin **ḫiyānat**, yaman fiʿl, kerekmez iş körmişiŋ bar-mu?*	16-2	1	-
93.	**ḫōr**	Fars.	Hor, adi, bayağı, aşağılık.	*Kim kim saŋa ebter tėp aydı erse, ol ebter turur, dünyāda ḥürmetsiz, **ḫōr** turur, āḫiratta taqı ḫōr turur.*	63-2	2	-
94.	**ḫōrluq**	Fars.+Tü.	Aşağılık, bayağılık, adilik.	*Bar ḫalāyıq bilsünler kim ʿizzet bėrgen taqı Taŋrı teʿālā turur, emgek taqı **ḫōrluq** bėrgen Taŋrı teʿālā turur.*	50-1	5	-
95.	**ḫoş**	Fars.	Hoş, iyi, güzel.	*Velīkin bu Muḥammedke **ḫoş** söz birle ʿöẕür qılalıŋ taqı öz ėlimizke rücūʿ qılalıŋ taqı öz dīnimiz üze ṯābit turalıŋ, tėp meşveret qıldılar.*	143-16	29	-
96.	**hürmet**	Ar.	Hürmet, saygı, değer, kıymet.	*Ḥaq tvt İmām Şāfiʿīniŋ **hürmetini** ḫalāyıq ara iẓhār qıldı.*	205-3	30	-
97.	**ḥüsn**	Ar.	Güzellik.	*Tüşümde körer-men uçtmaḥ ḥūrlarındın bir ḥūrānı, anıŋ **ḥüsnini** taqı cemālını ādemī ṣifaṭ qılu bilmegey.*	320-10	1	-
98.	**icāzatsız**	Ar.+Tü.	İzinsiz.	*Ol **icāzatsız** kirgen kim turur? tėp.*	302-11	1	-
99.	**iḥsān**	Ar.	İhsan, bağış, hayır, iyilik.	*Ḥaq tvt tüzlük qılmaq birle taqı eḍgülük birle buyrur taqı yaq yawuqġa **iḥsān** ve inʿām qılmaq birle buyrur taqı Ḥaq teʿālā zinādın taqı yawuz işler qılmaqdın taqı ẓulm qılmaqdın yıġar.*	311-15	3	-
100.	**ikrām**	Ar.	İkram, hürmet, saygı.	*Ol taqı **ikrām** u iʿzāz qıldı taqı qatında olturġuzdı.*	175-9	5	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
101.	ʿ**ināyat**	Ar.	İhsan, yardım, iyilik.	*Ḥaq ʿ**ināyatı** seninġ birle inġen uluġ turur, mėndin sen ḫalāṣ bolduńġ, tėp.*	227-9	3	-
102.	**irig sözlüg**	Tü.+Tü.	Kötü sözlü.	*Ḥaq tebāreke va teʿālā āḫir zamānada bir peyġāmbar ıḍġay, peyġāmbarlarnıng songı bolġay, yumşaq qılıqlıġ, ḥalīm bolġay; **irig sözlüg** bolmaġay; oramlarda, bāzārlarda yörigen bolmaġay…*	150-16	1	-
103.	ʿ**iyādat**	Ar.	Hasta ziyareti.	*Uluġlarda biri taqı bir ʿazīznińġ āḫir vaqtı yawuqmış erdi, anınġ ʿ**iyādatınġa** bardı taqı şahādatnı telqīn qıldı.*	299-6	2	-
104.	**i**ʿ**zāz**	Ar.	Saygı gösterme, ağırlama, ululama.	*Taqı Aḥnafke ėkki yüz mińġ yarmaq taqı ėkki yüz tonluq bėrdi taqı ikrām ve **i**ʿ**zāz** birle uzattı.*	292-6	1	-
105.	ʿ**izzet**	Ar.	İzzet, değer, kıymet, saygı, yücelik.	*Ḥaq tvt mańġa üküş ʿaṭālar qıldı uluġ hurmetler taqı ʿ**izzetler** qıldı.*	314-16	24	-
106.	**kāfir**	Ar.	Kafir.	*Taqı Mekkeninġ **kāfirlarıdın** eşrārlarıdın Peyġāmbarʿas birle çıqtılar, velīkin Peyġāmbarqa yārī üçün çıqmadılar, velīkin: Baqalıńġ, bu ėkki çerigdin qayu biri ġalaba qılġay tėp neẓẓāra qılmaq üçün çıqtılar.*	71-8	1	-
107.	**kāfirlıq**	Ar.+Tü.	Kafirlik, küfr.	*Muḥammed atlıġ kimersenińġ siḥri nė bāṭil boldı! tėdi erse, Ṣafvān ol vaqtın kāfir erdi **kāfirlıq** bi[r]le söwer erdi.*	72-9	5	-
108.	**kāhillıq**	Ar.+Tü.	Tembellik, ağırdan almak.	*Bu üç maʿnī bar üçün ṣaḥābalar **kāhillıq** qıldılar.*	31-12	1	kāhillik
109.	**kāhillik**	Ar.+Tü.	Tembellik.	*Yalġuz ḫalvatta ṭāʿat qılur bolsa, **kāhillik** birle qılur; taqı ḫalāyıq arasında ṭāʿat qılur bolsa, raġbat birle qılur; taqı eger kimerse munı öger bolsa, ʿamalı üze ol ʿamalını ziyāda qılur; taqı yėrer bolsa, ol ʿamalını eksitür, tėdi.*	406-4	2	kāhillıq

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
110.	**kāmil**	Ar.	Kâmil, bilgisi ve ahlâkıyla olgun (kişi).	*Ėmdi ʿAlīni bilür-sen kim ʿammım oġlı turur hem taqı eḍgü qılıqlıġ turur, cümle iş içinde **kāmil** turur.*	158-16	1	-
111.	**kerem**	Ar.	Kerem, ihsan, lutuf, iyilik.	*Yana ol quş göründi erse, oġlı ėkinç qata suʾāl qıldı erse, abuşqa yana aydı, luṭf birle **kerem** birle hēç aġırsınmadı.*	287-14	22	-
112.	**keremāt**	Ar.	Asillikler, soyluluklar.	*Taqı hēç taqı maqāmāt u **keremāt** içinde Ḥaq teʿālānıng̀ ḥamdı taqı ṣenāsı içinde erdi, ol cihetdin Peyġāmbar ʿas[qa] ḥamdnıng̀ ʿalamı bėrildi.*	36-12	1	-
113.	**kerīm**	Ar.	Kerem sahibi, cömert.	*Taqı cümle kerīmlerning̀ **kerīmi** men turur-men.*	272-5	4	-
114.	**keyd**	Ar.	Hile.	*Körmeding̀-mü, yā Muḥammed, Rebbüng̀ anlarnıng̀ **keydlerini** ḥīlelerini bāṭıl qıldı?*	43-11	1	-
115.	**kibr**	Ar.	Kibir.	***Kibr** ol bolur kim Ḥaq teʿālānıng̀ fermānınġa iltifat qılmas[a], taqı ḥalāyıqġa ḥōr köz birle baqsa.*	371-8	5	-
116.	**kīne**	Fars.	Kin, hased, düşmanlık.	*Ādam oġlını bu **kīne** taqı ḥased tamuġqa eletür ermiş, tėp cümle ḥalāyıqqa maʿlūm qıldılar.*	419-17	7	-
117.	**kir**	Tü.	Kirli.	*Yā şeyḫ, köng̀leking̀iz ingen **kir** turur.*	436-3	1	-
118.	**kirām**	Ar.	Cömert, eli açık.	*Ne ḫabar birle kelding̀? tėdiler erse, ol sūsmār qıṣṣasını aydı taqı ṣaḥābalar munung̀ ḥaqqınġa ne **kirām** ve iʿzāz kim qıldılar, cümlesini munlarġa aydı…*	164-2	1	-
119.	**könilik**	Tü.	Doğruluk.	*Ey Bār Huḍāyā, taqvānı munlarnıng̀ azıqı qılġıl taqı cümlesining̀ işlerini **könilik** üze qılġıl taqı örgegü yerlerini uçtmaḥ qılġıl, tėp aytur erdi.*	316-10	1	-
120.	**körk**	Tü.	Güzellik.	*Ol daraḫtnıng̀ uluġluqını taqı **körkini** taqı yaşıllıqını hēç kimerse ṣifat qılu bilmegey.*	319-8	2	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
121.	**köz yaruqı**	Tü.+Tü.	Göz nuru.	*Ey **közüm yaruqı**, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı tul qılġan, oġlanlarnı öksüz qılġan, ābadānlarnı ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīşān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-5	1	-
122.	**küçeylik**	Tü.	Güçlük, zorluk.	*Maʿnīsi ol bolur kim uçtmaḥ qapsandı küçey işler birle cihād mengizlig, ḥec mengizlig, rūza mengizlig, namāz mengizlig; ne kim emgek **küçeylik** bar erse, cümlesini qılmaq kerek andın song uçtmaḥqa kirse [bolur].*	60-17	1	-
123.	**luṭf**	Ar.	Lütuf, ihsan, bağış.	*Men sanga hēç çoġlamadım, tegme bir sormışıngda **luṭf** ve kerem birle cevāb aytur erdim.*	288-8	22	-
124.	**maġrūrluq**	Ar.+Tü.	Kibirlilik, gurur.	*Āḫiratta maʿlūm bolġay anıng **maġrūrluqı**, tėp aydı.*	426-14	1	-
125.	**maḥrūm**	Ar.	Mahrum, yoksun.	*Eger bu nevbet taqı barsa erding, Ḥaq teʿālā sėni **maḥrūm** qaytarmaġay erdi.*	59-14	4	-
126.	**maʿmūr**	Ar.	Mamur, bayındır.	*Ol kāfir bolġan ming altun çıqardı taqı bir **maʿmūr** būstān satġın aldı taqı ming altun ḫarc qıldı bir körklüg qız aldı taqı ming altun ḫarc qıldı taqı bir bāġiça aldı, içinde bir köşk binā qıldı, taqı ming altun ḫarc qıldı taqı qullar, qaravaşlar aldı.*	424-8	1	-
127.	**maşlaḥat**	Ar.	Uygun, beğenilen, takdir edilen hal.	*İngen **maşlaḥat** turur, andaġ qılġıl! tėp icāzat bėrdi erse, bu Ebrehe taqı üküş māl ḫarc qılıp bir uluġ ʿimārat qılıp anga Qulays at bėrdi.*	41-10	11	-
128.	**mażarrat**	Ar.	Zarar ziyan.	*Bu butlar cemād ve cānsız tururlar, sizke menfaʿatları tegmes hem taqı **mażarratları** tegmes.*	217-1	1	-
129.	**mażlum**	Ar.	Mazlum, zulme uğramış.	*Andın song aydı: Yā ʿOṣmān, siz **mażlum** ölgeysiz; sizni öltürgenler ẓālim bolġaylar, tėdi.*	133-2	9	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
130.	**maẓlūmluq**	Ar.+Tü.	Mazlumluk.	*Emīrü'l-muʾminīn ʿOṣmān raẓhu* ***maẓlūmluq*** *birle şehīd boldı.*	145-16	1	-
131.	**mekr**	Ar.	Hile, düzen.	*Yā Muḥammed, menim atam ʿAbdu'l-Muṭṭalib ornı maqāmı qayu yer turur? tėdi erse, Peyġāmbar ʿas bildi kim bu kāfirlar* ***mekri*** *ḥīlesi turur tėp.*	14-7	2	-
132.	**men**	Tü.	Ben.	*Bu ḥadīṣ maʿnīsi ol bolur kim: Ḥaqīqatda cüvānmardraq* ***menim*** *üze ṣoḥbatı içinde taqı mālı içinde Abū Bekr turur raẓhu.*	91-12	1	-
133.	**menfaʿat**	Ar.	Fayda, yarar.	*Kişike ziyānıng taqı tegmes,* ***menfaʿatıng*** *taqı tegmez.*	272-15	8	-
134.	**mertebe**	Ar.	Mertebe, derece.	*Bu ḥadīṣdin maʿlūm bolur kim ʿÖmer raẓhu* ***mertebesi*** *taqı derecesi ingen uluġ ermiş.*	104-17	1	-
135.	**mesākīn**	Ar.	Miskinler, fakirler, âcizler.	*Anıng sufrasında fuqarā ve* ***mesākīn*** *taqı musāfirler āsāyiş qılur erdiler.*	251-9	4	-
136.	**meskenet**	Ar.	Miskinlik, âcizlik.	*Munung teg küwenü yörümegil, qul teg* ***meskenet*** *birle yörigil, tėdi erse, Muhlib aydı: Yā Muṭrif, sen mėni bilmez-mü-sen kim men kim turur-men?*	373-15	1	-
137.	**meskenet**	Ar.	Alçak gönüllülük.	*Bolġay kim özi berekātında Ḥaq teʿāla men miskīn fāsiqni yarlıqaġay, tėp* ***meskenet*** *birle bardı taqı ol ʿābid qatında olturdı erse, ol ʿābid bu fāsiqdin ʿārlandı taqı bu fāsiqqa ḫōr köz birle baqtı taqı özi birle aydı…*	372-14	2	-
138.	**meskenetlik**	Ar.+Tü.	Miskinlik, acizlik.	*Hemīşe ṣaḥāba kāfirlarnıng ġalabasını ėştip Tangrı teʿālāqa taẓarruʿ u zārīlıq birle istiʿānat ve* ***meskenetlik*** *birle çıqar erdiler.*	71-2	1	-
139.	**miskīn**	Ar.	Miskin, âciz, zavallı, biçâre, fakir.	*Bu* ***miskīn*** *qullarıng sanga sıġnu çıqmaq kerek erdi, bilmediler.*	72-13	54	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
140.	**miskīnlik**	Ar.+Tü.	Âcizlik.	*Eger **miskīnliking** taqı alçaqlıqıng bar erse köñglüng içinde, ẓāhirıngda ḫalāyıqġa bildürmegil, tėp aydı.*	406-7	4	-
141.	**miṣl yoq**	Ar.	Benzeri yok.	*Sidretü'l-Müntehā bir uluġ daraḫt turur kim anıng **miṣli yoq**.*	56-17	1	-
142.	**munʿim**	Ar.	Yedirip içiren, nimet veren, cömert.	*Çıqtı kim **munʿimlerdin** neerse ḫāṣil qılıp sufraġa ḫarc qılsa.*	251-13	5	-
143.	**mustaḥaq**	Ar.	Hak etmiş, lâyık olan.	*Üçünçisi ol kim eger bir neerse çıqarsangız ṣadaqa niyetinge, zīnhār anı **mustaḥaqġa** taʿcīl üze bėring, teʾḫīr qılmang.*	350-8	1	-
144.	**mużṭar**	Ar.	Çaresiz kalmış, biçare.	*İngen **mużṭar** taqı ʿāciz boldı erse, Ḥaqdın tiledi kim: Ey Bār Ḥudāyā, ʿavretimni sen açmaġıl mėni bu ḫalāyıq qatında faẓīḥat qılmaġıl tėdi erse, Ḥaq teʿālānıng qudratı birle ėkki ėl ẓāhir boldı taqı İmāmnıng izārını bağladı.*	226-7	1	-
145.	**mühim**	Ar.	Mühim, önemli.	*Nėçeme kim **mühim** işi bolsa ol işni terk qılmaq kerek, taqı namāznı mühim tutmaq kerek.*	241-2	1	-
146.	**müstaġraq**	Ar.	Bir şeyle kendini bilmeyecek derecede meşgul olan.	*Rebbümdin öngin kimerseni dōst tutsa erdim, Abū Bekrni dōst tutġay erdim, anıng üçün kim köñglüm Ḥaq teʿālānıng maḥabbatı birle **müstaġraq** turur, hēç öngin kimersening maḥabbatı köñglümke sıġmaz.*	91-14	1	-
147.	**nā-cōmard**	Fars.	Hasis, cimri.	*Ey **nācōmard**, nişe mundaġ baḫīllıq qılur-sen?*	254-5	1	-
148.	**nā-cuvānmard**	Fars.	Mert, dürüst olmayan (kişi).	*Ey **nācuvānmard**, Peyġāmbarzādanı munça yārānları birle öltürdüngüz, şehīd qıldınġız.*	169-17	1	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
149.	**naḫīf**	Ar.	Zayıf, arık, güçsüz, âciz.	*…tamuġ ʿazābındın kerekinçe qorqar bolsa, her ayna anıng yüzi sarıġ kerek taqı köngli dünyādın fārīġ kerek, taqı **naḫīf** kerek, özi żaʿīf kerek, hemīşe qaḍġuluġ kerek, tėp aydı.*	235-2	2	-
150.	**niʿmet**	Ar.	Nimet, lütuf, ihsan.	*Taqı muʾminġa **niʿmet** bėrse, ol niʿmetning eşeri ol muʾmin üze körünmekini sewer.*	372-3	36	-
151.	**öḍrülmiş**	Tü.	Seçkin.	*Muṣṭafā ʿArab tilinçe **öḍrülmiş** tėmek bolur.*	3-8	1	-
152.	**öḍründi**	Tü.	Seçkin.	*Ey peyġāmbar atam, ey Tangrınıng dōstı atam, Tangrınıng **öḍründi** qulı atam, ey uçtmaḥ birle bişārat bėrilmiş atam, ey ummatınġa şefqatlıġ, mihrubān atam! tėp yıġlar erdi.*	90-12	1	üḍüründi
153.	**pāklik**	Fars.+Tü.	Paklık, arılık.	*Murādları duʿā ermez, velīkin bir muʾminni ġıybat qılmaq turur taqı özlerini **pāklik** birle yāḍ qılmaq turur.*	387-17	3	-
154.	**pārsālıq**	Fars.+Tü.	Dindarlık, sofuluk.	*Ey Peyġāmbarzāda, bu Umm-i Ubeyhānıng cemālini mü aytayın yā taqı **pārsālıqını** mu aytayın yā taqı emanātını mu aytayın?*	182-7	5	-
155.	**pelīdlik**	Fars.+Tü.	Pislik, murdarlık.	*Yā Muḥammed, bu ol żaʿīfa turur kim namāz qılmas erdi, hemīşe necis yüriyür erdi, tenleri taqı tonları necis erdi, ve eger yunar, yunuġnı taqı bilmez erdi, hem taqı sormaz erdi, dīn qaḍġusını yėmes erdi, hemīşe **pelīdlik** arıġsızlıq birle ʿömrini keçürgen żaʿīfa erdi.*	68-4	1	-
156.	**qādir**	Ar.	Kadir, malik, kudret sahibi.	*Bār Ḫudāyā, sen qamuġ neerse üze **qādir** turur-sen.*	50-6	1	-
157.	**qadr**	Ar.	Değer, kıymet, kadr.	*Ey ḫōca, men sening **qadringni** bilmedim, yaman qıldım.*	322-6	2	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
158.	**qudratlıġ**	Ar.+Tü.	Kudretli.	*Ėmdi ey qarındaşım munuŋ teg uluġ **qudratlıġ** pādişāhqa kāfirlıq qılmaġıl kim üküş nadāmat yėgey-sen taqı hēç fayida qılmaġay.*	425-4	1	-
159.	**quvvat**	Ar.	Kuvvet, güç, kudret.	*Yā Rebbī, sen maŋa **quvvat** rūzī qılġıl, tėdi erse, cümle ṣaḥābalar āmīn tėdiler.*	105-13	24	-
160.	**rāstlıq**	Fars.+Tü.	Dürüstlük, doğruluk, gerçeklik.	*Maʿnīsi ol bolur kim bütünlükin **rāstlıqın** qorqar Taŋrı teʿālādın ʿālimlar oq öz qullarıdın.*	233-3	4	-
161.	**rāżīlıq**	Ar.+Tü.	Razılık.	*Tek turmaqı **rāżīlıqı** turur, tėdi taqı çıqtı erse, Cebreʾil ʿas nāzil boldı taqı aydı: Yā Muḥammed, Ḥaq tebāraka ve teʿālānıŋ fermānı ol turur kim Fāṭımanı ʿAlīke cüftlendürseŋ.*	159-1	1	-
162.	**riyā**	Ar.	Gösteriş.	*Munda hem ġıybat bar hem taqı **riyā** bar.*	387-17	14	-
163.	**riyāsız**	Ar.+Tü.	Gösterişsiz.	*Qurʾān oqımaq **riyāsız** Ḥaq rižāsı üçün, taqı tünle namāz qılmaq, tėdi erse, men aydım: Peyġāmbar ʿas'nuŋ ḥadīşlerini oqımaq neteg turur?*	232-8	1	-
164.	**şāḥib-cemāl**	Ar.+Ar.	Güzellik sahibi.	*Qaçan kim Sāra ol pādişāh qatınġa kirdi erse, ol pāḍişāh kördi kim Sāra iŋen **sāḥib-cemāl** turur.*	218-16	10	-
165.	**samʿa**	Ar.	Gösteriş.	*Taqı bu rūzaġa riyā ve **samʿa** kirmes.*	260-12	5	semʿat
166.	**sehv**	Ar.	Hata, yanlış.	*...ol qul kim ʿömrini **sehv** birle taqı ġaflat birle keçürgey taqı gūrda çürüp eskirip yatmaqnı unutġay; taqı nėme yawuz qul turur...*	376-10	1	-
167.	**semaʿat**	Ar.	Gösteriş.	*Ey yārānlarım, zīnhār saqlanıŋ ṭāʿat ve ʿibādat içinde riyā ve **semaʿatdın**.*	405-16	3	semʿa

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
168.	**sınuq**	Tü.	Kırık.	*Men on ėkki yıl boldı kim bu ėw içinde turur-men, hēç bu ėwnüng saqfınġa taqı naẓar qılmışım yoq, ol ağırlıqnıng* ***sınuqını*** *taqı körmişim yoq, tėdi taqı aydı: Artuq naẓar qılmaq taqı artuq sözlemek taqı artuq işler qılmaq bu ġaflatdın turur.*	433-1	1	-
169.	**şiddīq**	Ar.	Pek doğru, sözünün eri.	*Bu derece Peyġāmbarnıng taqı* ***ṣiddīqlarnıng*** *taqı evliyālarnıng taqı muqarreb qullarnıng derecesi turur.*	264-14	2	-
170.	**şunʿ**	Ar.	Eser, kudret.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm yana aytur kim bu dünyānı terk qılġıl, seyyāḥlıq qılġıl, ʿālamnı keze yörigil Ḥaq teʿālanıng* ***ṣunʿınga*** *muşāhida qılġıl, tėp aytur, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿOṯmān, andaġ qılmaġıl.*	262-11	1	-
171.	**sustluq**	Fars.+Tü.	Tembellik, uyuşukluk.	*Yā Rebbenā, bizlerni* ***sustluqdın*** *sen saqlaġıl, tėp duʿā qılurlar.*	387-16	1	-
172.	**süçüg sözlüg**	Tü.+Tü.	Tatlı dilli.	*Bizke bir qonuq keldi, ingen mübarek qonuq, körklüg yüzlüg,* ***süçüg sözlüg****, orta boḍluġ kimerse erdi.*	22-15	1	-
173.	**şaqī**	Ar.	Haydut, kötü, fena adam.	*Ḥaccāc aydı kim: Sening atıng* ***şaqī*** *turur, tėdi erse, özi aydı kim: Kezzāb turur-sen, yalġan sözleyür-sen.*	344-15	3	-
174.	**şerr**	Ar.	Şer, kötülük, fenalık, zarar.	*Yā Rebbī, munlarnıng* ***şerrini*** *mėndin kėtergil, tėdi erse, Ḫalīfaġa aydılar: Bu uluġ kişi erdi, munça ʿaẓāb ve ʿuqūbat qılduq, hēç qabūl qılmaz.*	196-14	6	şer(r)
175.	**şiqāvat**	Ar.	Bahtsızlık, kutsuzluk.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas mebʿūṯ boldı erse, ḥased qıldılar taqı Peyġāmbarqa ınanmadılar,* ***şiqāvat[-i]*** *ebedī birle tamuġqa sezā boldılar.*	419-17	2	şekāvet

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
176.	**şūmluq**	Fars.+Tü.	Uğursuzluk.	*Uşbu ʿillet muʾmin dīnini yülügen turur, yaʿnī hēç dīni içinde ṣavābı qalmaz, cümlesi helāk bolur ol ḥased qılmaq* ***şūmluqında****, tėp aydı.*	412-5	5	-
177.	**tangrılıq**	Tü.	İlahî, Tanrıya lâyık.	*Andaġ erse, maʿlūm boldı kim ne ʿamal qılsa, ʿādemī iḫlaṣ birle* ***Tangrılıq*** *üçün qılmaq kerek ermiş, yoq erse, nadāmat bolur ermiş.*	407-13	1	-
178.	**teg**	Tü.	Gibi.	*Ġarīb ermez ol kişi kim bir ėldin taqı bir ėlke barsa; ġarīb ol kişi turur kim munung* ***teg*** *ġarīb qarındaşını uçqunsa.*	177-17	159	-
179.	**tekebbür**	Ar.	Kibirli olma, büyüklük taslama.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sanga sıġınur-men* ***tekebbürnüng*** *şişmekidin, tėp aytur erdi…*	373-5	7	-
180.	**tetik**	Tü.	Zeki, uyanık.	***Tetik*** *kim turur?*	148-4	2	-
181.	**tevāżuʿ**	Ar.	Tevazu, alçak gönüllülük.	*Yā şeyḫ,* ***tevāżuʿ*** *ne bolur?*	378-6	3	-
182.	**tüz**	Tü.	Dürüst, hilesiz, düz, düzgün.	*...anlar bu ġanīmat mālı birle öz esbāblarını qursunlar ve eger tilesengiz bu ġanīmatnı* ***tüz*** *qısmat qılayın taqı anlar bayaqı sizing ėwingizde oltursunlar, tėdi...*	256-8	1	-
183.	**ʿuhda**	Ar.	Bir işi üzerine alma, sorumluluk.	*Bu ḫalīfalıq işi ingen aġır iş turur, tėgme kişi bu işning* ***ʿuhdasından*** *çıqa bilmegey, men bu işni kimke teslīm qılayın tėp qaḍġurdum.*	102-2	2	-
184.	**uluġluq**	Tü.	Ululuk, büyüklük.	*Bu quşnung* ***uluġluqı*** *nė miqdār erdi? tėp sorar erdi.*	43-6	8	-
185.	**ʿurafā**	Ar.	Arifler.	*Yana ming altun çıqardı taqı ʿulamāqa ʿ****urafāqa*** *iḥsān ve inʿām qıldı taqı aydı: Yā Rebbī, kerek kim manga uçtmaḫ içinde köşkler binā qılu bėrseng, tėp aydı.*	424-13	1	-
186.	**usluġ**	Tü.	Akıllı.	*Kim kim ölümni üküşrek yādınġa keltürür bolsa taqı ölüm istiʿdādını qılur bolsa, ʿāqilraq taqı* ***usluġraq*** *ol kimerse turur, tėp aydı.*	437-6	2	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
187.	**uyatsızlıq**	Tü.	Utanmazlık.	*Yā Rebbenā, sanga sıġınur-biz **uyatsızlıqdın**; ėşittük kim falān kimerse falān ḫōcadın dünyāvī neerse tilemiş, tėp.*	387-13	1	-
188.	**üḏüründi**	Tü.	Seçkin, iyi, yeğ.	*Qaçan kim Tangrı teʿālā ḥükminge boyun bėrseler, zīnhār yā Maʿāz, ḫalāyıqnıng māllarınıng **üḏüründüsi[n]** almaġıl taqı maẓlūmnung qarġışındın zīnhār qorqġıl kim maẓlūmnung duʿāsı Ḥaq teʿālā ḥaẓratında müstacāb turur taqı maẓlūmnung qarġışı [birle] Ḥaq teʿālānıng ḥaẓratı arasında hēç ḥicāb yoq turur, tėp aydı.*	250-4	1	öḏründi
189.	**yādgār**	Fars.	Yadigâr, hatıra.	*Peygambar ʿas'dın bizke **yādgār** erdi, tėp yıġlayur erdiler.*	168-1	3	-
190.	**yaḫşı**	Tü.	Çok.	*...Abū Bekr taqı könglidin Muṣtiḥ ḫaqqınġa tutġan kīnesini çıqardı taqı antqa kefārat bėrdi taqı Muṣtiḥqa burunqıdın **yaḫşıraq** iḥsān qılu başladı.*	419-2	3	-
191.	**yalġan**	Tü.	Yalan.	*Qarındaşları Yūsuf Peyġāmbar ʿas'nı atasıdın **yalġan** söz birle ṣaḥrāqa çıqardılar taqı üküş cefālar qılmışdın song quḏuġqa kemiştiler.*	52-1	21	-
192.	**yalġançı**	Tü.	Yalancı.	*Sen manga neteg **yalġançı** tėgey-sen?*	344-17	3	-
193.	**yaman**	Tü.	Kötü, fena, yanlış, hata, haram, günahkâr, asi (kişi).	*Nė kim fısq u fücūr, **yaman** işler bar erse, ḫalāyıqnı yıġar erdiler, taqı özleri yıġılmadın qılur erdiler.*	66-17	44	-
194.	**yaman cezā**	Tü.+Ar.	Kötülük.	*...oramlarda, bāzārlarda yörigen bolmaġay, yamanlıq qılġanġa **yaman cezā** bėrmegey, bil-cūd ʿafv qılġay taqı ümmeti Ḥaq teʿālānı üküş ḫamd u ṣenā ayġan bolġaylar.*	150-17	1	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
195.	**yamanlıq**	Tü.	Kötülük, fenalık, günahkârlık.	*Yā Abā Ṣaʿlebe, eḏgülükke buyurġıl taqı* ***yamanlıqdın*** *menʿ qılġıl.*	304-6	18	-
196.	**yawuzluq**	Tü.	Kötülük.	*Qamuġ şer taqı* ***yawuzluq*** *bu işler içinde turur, tėp aydı.*	397-8	3	-
197.	**yüksek derece**	Tü.+Ar.	Yüksek derece.	*Velīkin tün buçuqında qopup bir qaç rekʿāt namāz kim qılduq erdi, ol namāzlardın üküş ṣavāblar taqı* ***yüksek dereceler*** *andın bulduq, tėp cevāb aydı.*	321-3	1	-
198.	**yüksek maqām**	Tü.+Ar.	Yüksek makam.	*Miʿrāc tüninde uçtmaḥda teferrüc qılur erken uçtmaḥ maqāmlarında bir* ***yüksek maqām*** *bar, ol maqāmġa aştım.*	283-3	2	-
199.	**żaʿīf**	Ar.	Âciz, zavallı.	*Qamuġdın raḥmat qılġanraq turur-sen, men* ***żaʿīf*** *miskīnge sen raḥmat qılġıl! tėp zārlıq birle, yıġlamaq birle münācāt qılur erdi.*	183-4	9	-
200.	**żaʿīf**	Ar.	Zayıf.	*Velīkin bu köngli birle yigrenip tėk turmaq īmān ehlining* ***żaʿīfraqı*** *bu turur, tėp aydı.*	303-9	8	-
201.	**ẓālim**	Ar.	Zalim, zulm eden.	*Munung teg Süheyl atlıġ* ***ẓālim*** *keçip turur erdi.*	367-16	24	-
202.	**ẓarīf**	Ar.	Güzel.	*Peyġāmbar ʿas aytur: Miʿāc tüninde uçtmaḥda Āsiya ḫatunnung köşki yanında yana bir köşk kördüm ġāyat körklüg,* ***ẓarīf****.*	165-17	1	-
203.	**żarūratsız**	Ar.+Tü.	Zorunlu olmadan, gerekmedikçe.	*Yā ʿAqaba, barġıl, tiling saqlaġıl taqı ėwüngde olturġıl taqı* ***żarūratsız*** *çıqmaġıl taqı qılmış yazuqlarıngqa yıġlaġıl kim qurtulġanlardın bolġaysiz, tėdi.*	384-3	1	-
204.	**zērek**	Fars.	Zeki, uyanık.	*Andın song aydı: Yā emīre'l-muʾminīn,* ***zērek*** *kim turur? Emīrü'l-muʾminīn ʿAlī razhu aydı: Zērek ol kişi turur kim, āḫirat anga dünyādın yaqınraq bolsa.*	147-17	1	-

Tablo 2.55 (Devamı) : Değerler, Erdemler, Kusurlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
205.	**zīreklik**	Fars.+Tü.	Zekilik.	*Ol maʿnīdin ötrü kim ādemī ṭaʿāmını toya yėse, teni ağır bolur, köngli qatıġ bolur,* ***zīrekliki*** *andın zāyil bolur, uyqusı üküş bolur, ʿibādat ve ṭāʿat qılmaqġa teni sust bolur, tėp cevāb aydı.*	199-3	1	-
206.	**ziyān-kār**	Fars.	Zarar veren.	*Eger bizlerni yarlıqamasang, yazuklarımızını ʿafv qılıp örtmeseng, bizler* ***ziyānkārlardın*** *bolġaymiz, tėp aytur erdi.*	282-3	1	-

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
NEHCÜ'L-FERÂDÎS'İN SÖZCÜK BİLGİSİ İNCELEMESİ

3.1. ADLAR

Sözcük bilgisi bölümünün ilk ana başlığı olan "adlar" başlığı 6 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlık altında değerlendirilebilecek toplam sözcük sayısı 1953'tür. Bu sözcüklerden 701'i -, 628'i Türkçe, 433'ü Arapça, 110'u Farsça, 40'ı Arapça + Türkçe, 17'si Türkçe + Arapça, 13'ü Farsça + Türkçe, 4'ü Türkçe + Farsça, 3'ü Arapça + Farsça, 1'i Farsça + Arapça, 1'i Farsça + Arapça + Arapça, 1'i Türkçe + Farsça + Türkçe, 1'i Yunancadır. Sözcükler arasında en sık geçen 1139 sıklık derecesiyle *bir ʿbir'* sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *Abā ʿAbdullāh* 'bkz. abū ʿabdullāh-i sekrī', *Abā Ḥanīfe* 'bkz. abū ḥanīfe', *Abā Muḥammed* 'bkz. ḥasan', *Abā Ṣaʿlebe* 'bkz. abū ṣaʿlebe', *Abā Sufyān* 'bkz. abū sufyān', *Abā'l-Ḥasan* 'bkz.ʿalī', *ʿAbbād* 'bkz. ibnü ʿabbās', *ʿAbbās* 'bkz. ʿabdullāh ibnü'l-mübārek', *ʿAbdu Yalīl* 'bkz. ʿabdullāh ibnü ʿömer', *ʿAbdu'l Melik* 'bkz. ʿabdullāh ibnü'l-mübārek', *ʿAbdullāh* 'bkz. ʿabdu'r-raḥmān ibnü ʿavf', *ʿAbdullāh* 'bkz. abū ʿabdullāh-i sekrī', *ʿAbdullāh Abī Avfīn* 'bkz. abū saʿīd-i ḫudrī', *ʿAbdullāh ibnü Mesʿūd* 'bkz. abū'l-ḥasan-i nūrī', *ʿAbdullāh ibnü Qays* 'bkz. ādam', *ʿAbdullāh ibnü Seyrīk* 'bkz. ebû saʿīd harrāz', *ʿAbdullāh-i Saraḫsī* 'bkz.ʿalī', *ʿAbdu'r-Raḥmān* 'bkz. ʿarab', *ʿAbdurraḥman ibni Abī Leylī* 'bkz. ʿarafat', *Abū ʿAbdullāh* 'bkz. abū yezīd-i busṭāmī' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 751 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'bkz. ebū yūsuf' anlamındaki *Abū Yūsuf el-Qāżīqa* sözcüğünün *Abū Yūsuf, Abā Yūsuf,* 'bkz. abū ʿabdullāh-i sekrī' anlamındaki *Abā ʿAbdullāh* sözcüğünün *Abū ʿAbdullāh-i Sekrī, Abū ʿAbdullāh,* 'bkz. abū bekr' anlamındaki *Abā Bekr* sözcüğünün *Abū Bekr, Abū Bekr-i Ṣiddīq,* 'bkz. abū ḥanīfe' anlamındaki *Abā Ḥanīfe* sözcüğünün *Abū Ḥanīfe, İmām-ı Aʿẓam Abū Ḥanīfe-i Kevfī,* 'bkz. abū leheb' anlamındaki *Abā Leheb* sözcüğünün *Ebū Leheb,* 'bkz. ḥasan' anlamındaki *Abā Muḥammed* sözcüğünün *Ḥasan, Ḥasan ibnü ʿAlī,* 'bkz. abū mūsā al-aşʿarī' anlamındaki *Abā Mūsā* sözcüğünün *Abū Mūsā al-Aşʿarī, Abū Mūsā,* 'bkz. abū ṣaʿlebe' anlamındaki *Abā Ṣaʿlebe* sözcüğünün *Abū Ṣaʿlebe,* 'bkz. abū sufyān' anlamındaki *Abā Sufyān* sözcüğünün *Abū Sufyān, Sufyān,* 'bkz. ebū yūsuf' anlamındaki *Abā Yūsuf* sözcüğünün *Abū Yūsuf, Abū Yūsuf el-Qāżīqa,* 'bkz. abū ẕar ġifārī' anlamındaki *Abā Ẕar* sözcüğünün *Abū Ẕar Ġafārī, Abū Ẕar Ġifārī, Abū Ẕar,* 'bkz.ʿalī' anlamındaki *Abā'l-Ḥasan* sözcüğünün *ʿAlī, ʿAlī ibnü Abī Ṭālib,* 'bkz. aḥnaf bin qays' anlamındaki *Abā'l-Ḥasan* sözcüğünün *Aḥnaf bin Qays, Aḥnaf,* 'gözyaşı' anlamındaki *ʿabarāt* sözcüğünün *yaş (II),* 'bkz. ʿabdullāh ibnü'l-mübārek' anlamındaki *ʿAbbās* sözcüğünün *İbnü ʿAbbās, İbn ʿAbbas, İbni ʿAbbās,* 'bkz. abū muslim ḫūlānī' anlamındaki *ʿAbdullāh* sözcüğünün *ʿAbdullāh ibnü'l-Mübārek,ʿAbdullāhi'l-Mubārek,* 'bkz. abū mūsā al-aşʿarī' anlamındaki *ʿAbdullāh* sözcüğünün *ʿAbdullāh ibnü Qays,* 'bkz. abū saʿīd-i ḫudrī' anlamındaki *ʿAbdullāh* sözcüğünün *ʿAbdullāh ibnü ʿÖmer,* 'bkz. fērūz' anlamındaki *ʿAbdullāh* sözcüğünün *ʿAbdullāh ibnü ʿĀmir,* 'bkz. abū süleymān-i dārānī' anlamındaki *ʿAbdullāh bin ʿAbbās* sözcüğünün ise *İbn ʿAbbās* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam

572 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde "adlar" başlığı altında incelenen diğer alt başlıklar şu şekildedir:

3.1.1. Özel Adlar

Adlar başlığının ilk alt başlığı olan "özel adlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 710 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 699'u Özel Ad, 8'i Arapça, 3'ü Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 186 sıklık derecesiyle *Muḥammed* 'Hz. Muhammed' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *Abā ʿAbdullāh* 'bkz. abū ʿabdullāh-i sekrī', *Abā Ḥanīfe* 'bkz. abū ḥanīfe', *Abā Muḥammed* 'bkz. ḥasan', *Abā Ṣaʿlebe* 'bkz. abū ṣaʿlebe', *Abā Sufyān* 'bkz. abū sufyān', *Abā'l-Ḥasan* 'bkz.ʿalī', *ʿAbbād* 'bkz. ibnü ʿabbās', *ʿAbbās* 'bkz. ʿabdullāh ibnü'l-mübārek', *ʿAbdu Yalīl* 'bkz. ʿabdullāh ibnü ʿömer', *ʿAbdu'l Melik* 'bkz. ʿabdullāh ibnü'l-mübārek', *ʿAbdullāh* 'bkz. ʿabdu'r-raḥmān ibnü ʿavf', *ʿAbdullāh* 'bkz. abū ʿabdullāh-i sekrī', *ʿAbdullāh Abī Avfīn* 'bkz. abū saʿīd-i ḫudrī', *ʿAbdullāh ibnü Mesʿūd* 'bkz. abū'l-ḥasan-i nūrī', *ʿAbdullāh ibnü Qays* 'bkz. ādam', *ʿAbdullāh ibnü Seyrīk* 'bkz. ebû saʿīd harrāz', *ʿAbdullāh-i Saraḫsī* 'bkz.ʿalī', *ʿAbdu'r-Raḥmān* 'bkz. ʿarab', *ʿAbdurraḥman ibni Abī Leylī* 'bkz. ʿarafat', *Abū ʿAbdullāh* 'bkz. abū yezīd-i busṭāmī' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 307 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'bkz. ebū yūsuf' anlamındaki *Abū Yūsuf el-Qāżīqa* sözcüğünün *Abū Yūsuf, Abā Yūsuf,* 'bkz. abū ʿabdullāh-i sekrī' anlamındaki *Abā ʿAbdullāh* sözcüğünün *Abū ʿAbdullāh-i Sekrī, Abū ʿAbdullāh,* 'bkz. abū bekr' anlamındaki *Abā Bekr* sözcüğünün *Abū Bekr, Abū Bekr-i Ṣiddīq,* 'bkz. abū ḥanīfe' anlamındaki *Abā Ḥanīfe* sözcüğünün *Abū Ḥanīfe, İmām-ı Aʿẓam Abū Ḥanīfe-i Kevfī,* 'bkz. abū leheb' anlamındaki *Abā Leheb* sözcüğünün *Ebū Leheb,* 'bkz. ḥasan' anlamındaki *Abā Muḥammed* sözcüğünün *Ḥasan, Ḥasan ibnü ʿAlī,* 'bkz. abū mūsā al-aşʿarī' anlamındaki *Abā Mūsā* sözcüğünün *Abū Mūsā al-Aşʿarī, Abū Mūsā,* 'bkz. abū ṣaʿlebe' anlamındaki *Abā Ṣaʿlebe* sözcüğünün *Abū Ṣaʿlebe,* 'bkz. abū sufyān' anlamındaki *Abā Sufyān* sözcüğünün *Abū Sufyān, Sufyān,* 'bkz. ebū yūsuf' anlamındaki *Abā Yūsuf* sözcüğünün *Abū Yūsuf, Abū Yūsuf el-Qāżīqa,* 'bkz. abū ẓar ġifārī' anlamındaki *Abā Ẓar* sözcüğünün *Abū Ẓar Ġafārī, Abū Ẓar Ġifārī, Abū Ẓar,* 'bkz.ʿalī' anlamındaki *Abā'l-Ḥasan* sözcüğünün *ʿAlī, ʿAlī ibnü Abī Ṭālib,* 'bkz. aḥnaf bin qays' anlamındaki *Abā'l-Ḥasan* sözcüğünün *Aḥnaf bin Qays, Aḥnaf,* 'bkz. ʿabdullāh ibnü'l-mübārek' anlamındaki *ʿAbbās* sözcüğünün *İbnü ʿAbbās, İbn ʿAbbas, İbni ʿAbbās,* 'bkz. abū muslim ḫūlānī' anlamındaki *ʿAbdullāh* sözcüğünün *ʿAbdullāh ibnü'l-Mübārek,ʿAbdullāhi'l-Mubārek,* 'bkz. abū mūsā al-aşʿarī' anlamındaki *ʿAbdullāh* sözcüğünün *ʿAbdullāh ibnü Qays,* 'bkz. abū saʿīd-i ḫudrī' anlamındaki *ʿAbdullāh* sözcüğünün *ʿAbdullāh ibnü ʿÖmer,* 'bkz. fērūz' anlamındaki *ʿAbdullāh* sözcüğünün *ʿAbdullāh ibnü ʿĀmir,* 'bkz. abū süleymān-i dārānī' anlamındaki *ʿAbdullāh bin ʿAbbās* sözcüğünün *İbn ʿAbbās,* 'bkz. abū ẓar ġifārī' anlamındaki *ʿAbdullāh ibnü ʿĀmir*

sözcüğünün ise *ʿAbdullāh* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 280 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen "özel adlar" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.1 : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**Abū Yūsuf el-Qāżīqa**	-	bkz. Ebū Yūsuf	*Ol Rebīʿning ḫāṭırı munġiż boldı taqı **Abū Yūsuf el-Qāżīqa** aydı kim: Men ḫalīfanıng emīni bolġaymen taqı ribāḫōr taqı bēnamāz bolmaġaymen.*	376-15	5	Abū Yūsuf, Abā Yūsuf
2.	**Abā ʿAbdullāh**	-	bkz. Abū ʿAbdullāh-i Sekrī	*Manṣūr aytur: Abū ʿAbdullāh-i Sekrīni tüşümde kördüm taqı suʾāl qıldım kim: Yā **Abā ʿAbdullāh**, Tangrı teʿālā sening birle ne muʿāmilat qıldı? tėp aydım erse, Abū ʿAbdullāh aydı: Ḥaq tebaraka ve teʿālā ḥażratında turuqtum.*	351-14	1	Abū ʿAbdullāh-i Sekrī, Abū ʿAbdullāh
3.	**Abā Bekr**	-	bkz. Abū Bekr	*Yā **Abā Bekr**, Peyġāmbar ʿas manga andaġ aydı, tėp aydım erse, sewündi.*	126-15	16	Abū Bekr, Abū Bekr-i Ṣiddīq
4.	**Abā Ḥanīfe**	-	bkz. Abū Ḥanīfe	*Yā **Abā Ḥanīfe**, kerek kim bu suʾālnıng cevābını siz aysangız.*	189-1	1	Abū Ḥanīfe, İmām-ı Aʿẓam Abū Ḥanīfe-i Kevfī
5.	**Abā Leheb**	-	bkz. Abū Leheb	*Yā **Abā Leheb**, bu kün sėni ingen qaḍġuluġ körermen.*	16-7	4	Ebū Leheb
6.	**Abā Muḥammed**	-	bkz. Ḥasan	*Muʿāviya aydı Hasange: Yā **Abā Muḥammed**, bu seksen ming qızıl altun tėwesi birle sizke bolsun, tėdi.*	258-8	1	Ḥasan, Ḥasan ibnü ʿAlī
7.	**Abā Mūsā**	-	bkz. Abū Mūsā al-Aşʿarī	*Yā **Abā Mūsā**, qopġıl taqı ol kimerseke qapuġnı açġıl taqı anga uçtmaḥ birle bişārat bėrgil, tėdi erse, men taqı qoptum, qapuġnı açtım.*	126-16	2	Abū Mūsā al-Aşʿarī, Abū Mūsā

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
	Abā Ṣaʿlebe	-	bkz. Abū Ṣaʿlebe	*Yā **Abā Ṣaʿlebe**, eḍgülükke buyurġıl taqı yamanlıqdın menʿ qılġıl.*	304-6	1	Abū Ṣaʿlebe
8.	**Abā Sufyān**	-	bkz. Abū Sufyān	*Yā **Abā Sufyān**, Peyġāmbarʿas on ming er birle keldi.*	49-4	1	Abū Sufyān, Sufyān
9.	**Abā Yūsuf**	-	bkz. Ebū Yūsuf	*Yā **Abā Yūsuf**, rāst aydıng, tevbe qıldım.*	377-17	4	Abū Yūsuf, Abū Yūsuf el-Qāżīqa
10.	**Abā Ẓar**	-	bkz. Abū Ẓar Ġifārī	*Yā **Abā Ẓar**, bizler Peyġāmbar tėg tirilü bilmez-miz.*	128-13	4	Abū Ẓar Ġafārī, Abū Ẓar Ġifārī, Abū Ẓar
11.	**Abā'l-Ḥasan**	-	bkz.ʿAlī	*Yā **Abā'l-Ḥasan**, közlerdin yaş aqıtġu yer bu turur, tėdi.*	272-17	1	ʿAlī, ʿAlī ibnü Abī Ṭālib
12.	**Abā'l-Ḥasan**	-	bkz. Aḥnaf bin Qays.	*Yā **Abā'l-Ḥasan**, oġul qızlar içinde sözüng ne turur?*	291-9	2	Aḥnaf bin Qays, Aḥnaf
13.	**ʿAbbād**	-	bkz.ʿAbbās	*Körer, Peyġāmbarʿas yārānları birle olturup turur taqı ʿAbbād atlıġ ṣaḥāba taqı Selīm atlıġ ṣaḥāba Peyġāmbarʿas arqasında yarıq yaşıq üze tururlar.*	45-7	1	-
14.	**ʿAbbās**	-	bkz. ʿAbdu'llāh ibnü ʿĀmir	*Ançaqa tegi Mekkede turdı kim ḫilāfat **ʿAbbās** oġlanlarınġa tegdi.*	186-17	17	-
15.	**ʿAbbās**	-	bkz. ʿAbdu'llāh ibnü Qays	*ʿ**Abbās** aytur raẓhu: Abū Leheb dünyādın barmışdın soñg tüşimde körer-men, ot yalıñg içinde turur.*	18-7	4	-
16.	**ʿAbbās**	-	bkz. ʿAbdullāh ibnü'l-Mübārek	*Yā ʿ**Abbās**, bilmez-mü-sen kim menim ummatım oġlum Ḥüseyinge ne qıldılar?*	185-2	1	İbnü ʿAbbās, İbn ʿAbbas, İbni ʿAbbās
17.	**ʿAbdu Yalīl**	-	bkz. ʿAbdullāh ibnü ʿÖmer	*Havāzīn qabīlasınıng uluġı Mālik atlıġ erdi taqı Ṣaqīf qabīlasınıng uluġı ʿ**Abdu Yalīl** atlıġ erdi.*	69-7	1	-
18.	**ʿAbdu'l Melik**	-	bkz. ʿAbdullāh ibnü'l-Mübārek	*Ṣirāṭ qoḍulmış taqı cümle ḫalāyıqqa, ol arada Emīre'l-muʾminīn ʿ**Abdu'l Melikni** keltürdiler keçgil, tėp.*	239-14	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
19.	ʿ**Abdullāh**	-	bkz. ʿAbdu'r-Raḥmān ibnü ʿAvf	*Taqı Peyġāmbar ʿas'nuŋ atası* ʿ***Abdullāh***, *Peyġāmbar tuġmazdın aşnu vefāt bolup turur erdi, velīkin uluġ atası ʿAbdu'l-Muṭṭalib bar erdi.*	4-12	1	-
20.	ʿ**Abdullāh**	-	bkz. Abū ʿAbdullāh-i Sekrī	*Andın soŋġ* ʿ***Abdullāh*** *atlıġ ṣaḥābanı Fārs meliki Kesrī melikke bitig [birle] ıḍa bėrdi.*	81-7	1	-
21.	ʿ**Abdullāh**	-	bkz. Abū Bekr	ʿ***Abdullāh*** *atlıġ kişi bar, ol Medīne yolların yaḫşı bilür.*	23-11	3	-
22.	ʿ**Abdullāh**	-	bkz. Ebū Cehl	*Erkeki* ʿ***Abdullāh*** *taqı Qāsim erdi, taqı Ṭayyib taqı Ẓāhir.*	5-2	2	-
23.	ʿ**Abdullāh**	-	bkz. Fērūz	*Yā* ʿ***Abdullāh***, *sėndin bir derḫōstum bar, kerek kim qabūl qılsaŋġız.*	180-5	2	ʿAbdullāh ibnü ʿĀmir
24.	ʿ**Abdullāh**	-	bkz. Abū Mūsā al-Aşʿarī	*Yā* ʿ***Abdullāh***, *qopġıl ol kimerseke qapuġnı açġıl taqı uçtmaḥ birle bişārat bėrgil velīkin üküş miḥnet tegmişdin soŋġ, tėdi erse,* ʿ*Abdullāh taqı qoptı, qapuġnı açtı.*	127-3	2	ʿAbdullāh ibnü Qays
25.	ʿ**Abdullāh**	-	bkz. Abū Muslim Ḫūlānī	*Sufyān ibni* ʿ*Uyayna aydı: Yā* ʿ***Abdullāh***, *bu ėrni öltürdüŋ.*	298-4	2	ʿAbdullāh ibnü'l-Mübārek,ʿAbdullāhi'l-Mubārek
26.	ʿ**Abdullāh**	-	bkz. Abū Saʿīd-i Ḫudrī	*Yā emīre'l-muʾminīn, oġluŋuz* ʿ***Abdullāh*** *neteg turur ḫilāfatqa bolur mu?*	122-1	17	ʿAbdullāh ibnü ʿÖmer
27.	ʿ**Abdullāh Abī Avfīn**	-	bkz. Abū Saʿīd-i Ḫudrī	*Peyġāmbar ʿas yārānlarıdın tört kimerse kördüm: Enes ibnü Mālik taqı* ʿ*Abdullāh ibnü Ḫurri'r-Runeydī taqı* ʿ*Āmir ibnü Vātilanī taqı* ʿ***Abdullāh Abī Avfīni*** *riḍvānu'-llāhi* ʿ*alayhim acmaʿīn.*	187-13	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
28.	ʿ**Abdullāh bin ʿAbbās**	-	bkz. Abū Süleymān-i Dārānī	ʿ***Abdullāh bin ʿAbbās*** *rażhumā bir ḫādimi birle ṣafarġa çıqtılar.*	253-11	4	İbn ʿAbbās
29.	ʿ**Abdullah bin Ubey**	-	bkz. Abū Süleymān-i Dārānī	ʿ***Abdullah bin Ubey***, *Ḥassān taqı Muṣṭiḥ* bir yerde turur erdiler.*	415-5	3	-
30.	ʿ**Abdullāh ibnü ʿĀmir**	-	bkz. Abū Ẕar Ġifārī	*Kerek kim aṅgar ṭalāq berseṅ taqı anı oġlum Yezīdke cüftlendürsem, tėdi erse,* ʿ***Abdullāh ibnü ʿĀmir*** *müteḥayyir boldı.*	180-8	14	ʿAbdullāh
31.	ʿ**Abdullāh ibnü Ḫurri'r-Runeydī**	-	bkz. Abū Ẕar Ġifārī	*Mescidü'l-ḥarām içinde* ʿ***Abdullāh ibnü Ḫurri'r-Runeydīni*** *kördüm kim ḫalāyıqġa Peyġāmbar ʿas'dın eşitgen ḥadīṯlerni beyān qılur erdi.*	188-3	2	-
32.	ʿ**Abdullāh ibnü Mesʿūd**	-	bkz. Abū'l-Ḥasan-i Nūrī	ʿ***Abdullāh ibnü Mesʿūd*** *rażhu aytur: Qaçan kim bu āyat nāzil boldı…*	3-17	1	-
33.	ʿ**Abdullāh ibnü ʿÖmer**	-	bkz. Ādam	ʿ***Abdullāh ibnü ʿÖmer*** *rivāyat qılur Peyġāmbar ʿas'dın.*	185-4	9	ʿAbdullāh
34.	ʿ**Abdullāh ibnü Qays**	-	bkz. Ādam	*Yana bir zamān olturduq erdi taqı bir kimerse qapuġnı qaqtı erse, Peyġāmbar ʿas* ʿ***Abdullāh ibnü Qays***-*qa buyurdı…*	127-2	1	ʿAbdullāh
35.	ʿ**Abdullāh ibnü Seyrīk**	-	bkz. Ebû Saʿīd Harrāz	*Biri Sufyān-i Ṣavrī taqı biri İbnü ʿAbī Leylā taqı biri* ʿ***Abdullāh ibnü Seyrīk*** *raḥmātullahu ʿalayhim acmaʿīn.*	188-11	1	-
36.	ʿ**Abdullāh ibnü Ṣüreyh**	-	bkz. Aḥmed Ḥanbel	*Taqı Mısırġa* ʿ***Abdullāh ibnü Ṣüreyh*** *atlıġ kişini bėglikke ıḍa bėrmiş erdi.*	132-5	3	-
37.	ʿ**Abdullāh ibnü'l-Ḥāriṣ**	-	bkz. Aḥnaf bin Qays	*Ḥasan razhu* ʿ***Abdullāh ibnü'l-Ḥāriṣni*** *Muʿāvīyaqa ıḍa bėrdi kim: Men ṣulḥ birle keldim uruşmaq üçün kelmedim, men özinge beyʿet bėreyin.*	174-16	2	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
38.	ʿ**Abdullāh ibnü'l-Mübārek**	-	bkz. ʿAlī ibni'l-Muvaffiq	*Andaġ bolmaġay, tėdi erse,* ʿ***Abdullāh ibnü'l-Mübārek*** *ol kimerseke ġażab qıldı taqı aydı: Abū Ḥanīfeni neteg bilür-sen?*	191-5	12	ʿAbdullāhi'l-Mubārek,ʿAbdullāh
39.	ʿ**Abdullāh-i Saraḫsī**	-	bkz.ʿAlī	*İmām* ʿ***Abdullāh-i Saraḫsī*** *raḥmhi Mavāqit atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş…*	219-7	1	-
40.	ʿ**Abdullāhi'l-Mubārek**	-	bkz. ʿĀmir bin ʿAbdullāh	ʿ***Abdullāhi'l-Mubārek****'[din] raḥmhi suʾāl qıldılar taqı aydılar kim: Yā şeyḫ, murāqiba ne bolur?*	298-2	3	ʿAbdullāh ibnü'l-Mübārek,ʿAbdullāh,
41.	ʿ**Abdu'l-Muṭṭalib**	-	bkz. ʿĀmir	*Peyġāmbar ʿas uluġ atası* ʿ***Abdu'l-Muṭṭalib*** *qatında turur erdi.*	4-15	20	-
42.	ʿ**Abdu'l-vāḥid**	-	bkz. ʿAqabat ibnü ʿĀmir	ʿ***Abdu'l-vāḥidke*** *suʾāl qıldılar kim: Yā şeyḫ, bu zamāna içinde murāqiba maqāmınġa yetgen, ḫalāyıqdın yüz ewrüp hemīşe Ḥaq birle bolġan kimerse bar mu?*	431-16	2	-
43.	ʿ**Abdurraḥman**	-	bkz. ʿArab	*Yā* ʿ***Abdurraḥman****, men sanga şıfat qılu bėreyin-mü kim uçtmaḥ tėweleri neteg tewe turur?*	162-7	4	ʿAbdu'r-Raḥmān ibnü ʿAvf
44.	ʿ**Abdu'r-Raḥmān**	-	bkz. ʿArab	*Ol arada* ʿ*Āyişe rażhā'nung qarındaşı* ʿ***Abdu'r-Raḥmān*** *kirdi.*	90-2	1	-
45.	ʿ**Abdurraḥman ibni Abī Leylī**	-	bkz. ʿArafat	ʿ***Abdurraḥman ibni Abī Leylī*** *aytur: Ḥuzeyfe birle rażhu Medāyin ėlinge kirdük.*	309-6	1	-
46.	ʿ**Abdu'r-Raḥmān ibnü ʿAvf**	-	bkz. Asāma bin Zeyd	*Kün tuġmaqqa yawudı erse, ṣaḥābalar yıġılışıp* ʿ***Abdu'r-Raḥmān ibnü ʿAvfnı*** *keçürdiler.*	118-9	5	ʿAbdurraḥman

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
47.	**Abū ʿAbdullāh**	-	bkz. Abū Yezīd-i Busṭāmī	*Manṣūr aytur: Abū ʿAbdullāh-i Sekrīni tüşümde kördüm taqı suʾāl qıldım kim: Yā Abā ʿAbdullāh, Tangrı teʿālā sening birle ne muʿāmilat qıldı? tėp aydım erse,* ***Abū ʿAbdullāh*** *aydı: Ḥaq tebaraka ve teʿālā ḥażratında turuqtum.*	351-14	1	Abū ʿAbdullāh-i Sekrī, Abā ʿAbdullāh
48.	**Abū ʿAbdullāh Quża ʿī**	-	bkz. Beytü'l-Maqdis	*İmām Qāżī aydı* ***Abū ʿAbdullāh Quża ʿī*** *raḥmhi Şihābu'l-aḫbār atlıġ kitābında bu ḥadīşni keltürmiş, ḥadīş bu turur…*	206-13	1	İmām ʿAbdullāh Quża ʿī
49.	**Abū ʿAbdullāh Ṭūsī**	-	bkz. Bilāl-i Ḥabeşī	***Abū ʿAbdullāh Ṭūsī*** *raḥmhi hēç ṭaʿām tenāvul qılmaz erdi.*	295-15	2	-
50.	**Abū ʿAbdullāh-i Sekrī**	-	bkz. Bilāl-i Ḥabeşī	*Manṣūr aytur:* ***Abū ʿAbdullāh-i Sekrīni*** *tüşümde kördüm taqı suʾāl qıldım kim: Yā Abā ʿAbdullāh, Tangrı teʿālā sening birle ne muʿāmilat qıldı? tėp aydım erse, Abū ʿAbdullāh aydı: Ḥaq tebaraka ve teʿālā ḥażratında turuqtum.*	351-13	1	Abū ʿAbdullāh, Abā ʿAbdullāh
51.	**Abū Bekr**	-	bkz. Cābir ibnü ʿAbdullāh el-Enṣārī	*Andın song* ***Abū Bekr*** *rażhu'nung vefātını aydı taqı üküş yıġladı.*	106-6	159	Abū Bekr-i Ṣiddīq, Abā Bekr
52.	**Abū Bekr-i Ṣiddīq**	-	bkz. Cābir ibnü ʿAbdullāh el-Enṣārī	*Bir kün* ***Abū Bekr-i Ṣiddīq*** *rażhu birle barur erdim.*	99-9	2	Abū Bekr, Abā Bekr
53.	**Abū Caʿfer**	-	Abbasî halifesi.	***Abū Caʿfer*** *ḫalīfa boldı erse, andın song Abū Ḥanifa raḥmhi Kevfeke keldi.*	187-1	2	-
54.	**Abū Cehl**	-	Ebu'l-Hakem Amr bin Hişâm bin Mugîre bin el-Kureyşî el-Mahzûmî. Hz. Muhammed'in ve islâmın en azılı düşmanlarından biri.	***Abū Cehl*** *aydı: Barġıl ḥālī, sorup kelgil!*	14-6	11	Abū Cehl ʿal

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
55.	**Abū Cehl ʿal**	-	bkz. Caʿfer-i Ṭayyār	*Bir kün **Abū Cehl ʿal** Qurayşīlarnı yıġdı.*	18-17	13	Ebū Cehl
56.	**Abū Dāvud-i Saḫsānī**	-	bkz. Caʿfer-i Ṣādıq	***Abū Dāvud-i Saḫsānī** aytur raḥmhi: Bir zamānada bir muḥaddiş bar erdi.*	231-17	1	-
57.	**Abū Ḥacīfa**	-	bkz. Caʿfer-i Ṭayyār	***Abū Ḥacīfa** atlıġ ṣaḥāba Peyġāmbar ʿas qatında kegirdi* erse, Peyġāmbar ʿas ġażab qıldı taqı aydı: Yā Ḥacīfa, kegrikiṉgni bizdin yıġqıl.*	266-11	3	-
58.	**Abū Ḥanīfe**	-	bkz. Cebreʾil	*Yana men suʾāl qıldım: Yā Muḥammed ibnü Ḥasan, **Abū Ḥanīfe** maqāmı qayu yerde turur?*	198-1	73	Abā Ḥanīfe, İmām-ı Aʿẓam Abū Ḥanīfe-i Kevfī
59.	**Abū Hāşim**	-	bkz. Cebreʾil	*Şaqīq-i Belḫī raḥmhi Şeyh **Abū Hāşim**qa ziyārat qılu bardı taqı ridāsınıṉg uçınġa bir neerse tügmiş erdi.*	434-7	2	-
60.	**Abū Ḥāzım**	-	bkz. Cūdī	***Abū Ḥāzım**qa bir kimerse keldi taqı aydı: Yā şeyḫ, menim köṉglümdin hēç dünyā maḥabbatı çıqmaz, neteg qılayın?*	396-4	2	-
61.	**Abū Hureyre**	-	bkz. Cūdī	***Abū Hureyre** aydı raẓhu: Men Peyġāmbar ʿas'qa suʾāl qıldım taqı aydım: Yā Resūlallāhi, men ėwimde namāz qıldım.*	401-16	26	Yā Abā Hüreyre
62.	**Abū İmāmati'l-Bāhilī**	-	Suday bin Aclân bin Hâris. Sahabeden olup kendisinden 150 hadis rivayet olunmuştur.	***Abū İmāmati'l-Bāhilī** raẓhu bir kimerseni kördi, başını aşaq qılıp olturur erdi.*	406-5	1	-
63.	**Abū ʿĪsā Tirmiḏī**	-	bkz. Diḥyatü'l Kelbī	*İmām **Abū ʿĪsā Tirmiḏī** raḥmhi Cāmiʿ atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	380-16	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
64.	**Abū Leheb**	-	bkz. Aḫnaf bin Qays	*Qaçan kim bu ḫabarnı **Abū Leheb**ke keltürdiler erse, Abū Leheb ġāżabı taqı ziyāda boldı.*	15-15	29	Abā Leheb
65.	**Abū Luʾluʾat**	-	bkz. Aḫnaf bin Qays	*Muġīrat ibnü Şuʿbanıng̀ rażhu qulı bar erdi, Fērūz atlıġ. **Abū Luʾluʾat** tėp aytur erdiler.*	117-12	1	Fērūz
66.	**Abū Muʿīd**	-	bkz. Eyyūb-i Enṣārī	***Abū Muʿīd** aydı: Men eşittim kim Mekkede bir peyġāmbar çıqtı tėp, Muḥammed atlıġ.*	22-17	3	-
67.	**Abū Muqātil-i Samarqandī**	-	bkz. Fāṭıma	***Abū Muqātil-i Samarqandī** raḥmhi [aydı]: Qaçan kim Abū Ḥanīfe raḥmhi fetvāke cevāb aytu başladı erse, eṭrāf-ı ʿālamdın fetvālar kelü başladı.*	191-9	1	-
68.	**Abū Murīd**	-	bkz. Firʿavn	***Abū Murīd** raḥmhi inġen kerīm erdi.*	259-6	3	-
69.	**Abū Mūsā**	-	bkz. Fażīl bin ʿİyāż	*Yā **Abū Mūsā**, qopġıl taqı ol kimerseke qapuġnı açġıl taqı anga uçtmaḥ birle bişārat bėrgil, tėdi erse, men taqı qoptum, qapuġnı açtım.*	126-11	1	Abū Mūsā al-Aşʿarī, Abā Mūsā
70.	**Abū Mūsā al-Aşʿarī**	-	bkz. Ḥabbāb ibnü'l-Arat	***Abū Mūsā al-Aşʿarī** aytur rażhu: Peyġāmbar birle saḥābalarda birining̀ būstānınġa barduq taqı būstānnıng̀ qapuġını bağladuq…*	126-9	1	Abū Mūsā, Abā Mūsā
71.	**Abū Muslim**	-	bkz. Ḥadīca	*Tevrīt sözi ḥaq turur, **Abū Muslim** ḫoş turur-men tėp yalġan aydı, tėdi.*	310-5	3	Abū Muslim Ḫūlānī
72.	**Abū Muslim Ḫūlānī**	-	bkz. Ḫālid ibnü'l-Velīd	*Kaʿbu'l-aḫbār rażhu **Abū Muslim Ḫūlānī**qa aydı: Qavmung̀ birle neteg sen? tėdi erse, Abū Muslim aydı: Ḫoş turur-men, tėdi...*	310-1	1	Abū Muslim

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
73.	**Abū Qalāba**	-	bkz. Ḥāriṯ ibnü Lebīẕ	***Abū Qalāba*** *aytur: Şāmdın Medīneke keldim.*	136-9	1	-
74.	**Abū Qubayş**	-	bkz. Ḥasan	*Yā İbrāhīm, sendin nidā qılıp ündemek, bizdin taqı ol muʾminlarnıng̑ cānlarıngа tegürmek tėdi erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas* ***Abū Qubayş*** *taġıġa mündi taqı nidā qıldı, aydı: Ey Tang̑rı qulları, Ḥaq teʿālā fermānı birle ėw qopardım.*	39-3	2	-
75.	**Abū Quḥāfa**	-	bkz. Ḥirā	*Qaçan kim Abū Bekr rażhu bu yėti baş kişilerni alıp ėwke keldi erse, atası* ***Abū Quḥāfa*** *keldi.*	98-6	1	-
76.	**Abū Rāfiʿ**	-	bkz. İblīs	***Abū Rāfiʿ*** *aytur rażhu: Ol qapuġnı yetti quvvatlıġ kimerseler nėçe kim quvvat qıldılar yerindin tepretü bilmediler.*	140-1	1	-
77.	**Abū Saʿīd**	-	bkz. İblīs	***Abū Saʿīd*** *taqı İbni ʿAbbās taqı Abū Hureyre rażhu bu üç ṣaḥāba aydılar…*	336-12	1	Abū Saʿīd-i Ḫudrī, Abū Saʿīd Ḫudrī
78.	**Abū Saʿīd Ḫazzāz**	-	bkz. İblīs	*Ṣeyḫ* ***Abū Saʿīd Ḫazzā****zqa aydılar: Yā ṣeyḫ, namāzqa neteg ṣurūʿ qılmaq kerek?*	248-15	1	Aḥmad ibni'l-Ḫarrāz
79.	**Abū Saʿīd Ḫudrī**	-	bkz. İbnü ʿAbbās	*Yana* ***Abū Saʿīd Ḫudrī*** *rażhu keldi…*	75-16	1	Abū Saʿīd-i Ḫudrī, Abū Saʿīd
80.	**Abū Saʿīd-i Ḫudrī**	-	bkz. ʿAbdu'llāh bin ʿAbbās	***Abū Saʿīd-i Ḫudrī*** *rażhu aytur: Peyġāmbar ʿas erte aşı tenāvul qılsa, kėçe tenāvul qılmas erdi.*	265-17	3	Abū Saʿīd Ḫudrī, Abū Saʿīd
81.	**Abū Ṣaʿlebe**	-	bkz. İbnü Mesʿūd	***...Abū Ṣaʿlebe*** *aydı: Yā Resūlallāhi, Ḥaq tvt Kelāmı içinde ḫabar bėrü yarlıqar...*	304-2	1	Abā Ṣaʿlebe
82.	**Abū Sufyān**	-	bkz. İbnü ʿAbbās	*Uluġları* ***Abū Sufyān*** *ḫaymadın çıqtı çaqırdı, aydı: Ey çerig ḫalāyıqı, cümle köçüng̑ , kėteling̑!*	32-1	23	Abā Sufyān, Sufyān

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
83.	**Abū Ṣufyān**	-	Ebû Süfyân bin Hâris. Hz. Peygamber'in amcasının oğlu.	*Peyġāmbar ʿas'nung qaṭırınıng yügenini ʿAbbās tutar erdi, taqı ʿAbbās oġlı Faẕl bar erdi, Abū Bekr, taqı ʿÖmer, ʿAlī bar erdi taqı **Abū Ṣufyān** kim Peyġāmbarnıng çıqanı erdi, anıng qarındaşı Rabīʿa taqı Usāma erdi, taqı Usāmanıng qarındaşı erdi.*	72-7	1	-
84.	**Abū Süleymān**	-	bkz. İbnü Mesʿūd	*Bu **Abū Süleymān** neme uluġ kişi turur.*	375-17	1	Abū Süleymān-i Dārānī, Abū Süleymān Dārānī
85.	**Abū Süleymān Dārānī**	-	bkz. İbnü Mesʿūd	***Abū Süleymān Dārānī** raḥmhi ėşitti kim falān emīr fısq meclisi qurup turur, münker* iş birle meşġūl turur, tėp.*	375-13	1	Abū Süleymān-i Dārānī, Abū Süleymān
86.	**Abū Süleymān-i Dārānī**	-	bkz. Muḥammed ibnü Sīrīn	***Abū Süleymān-i Dārānī** aydı raḥmhi: Tünle ṭāʿat ve ʿibādatqa ögrengen muʾminning lezzeti ziyādaraq turur ṭarab ėḍilerining lezzetidin, tėp aydı.*	315-9	1	Abū Süleymān Dārānī, Abū Süleymān
87.	**Abū Ṭālib**	-	bkz. ʿAlī ibni'l-Muvaffiq	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas yigirmi yaşqa teggende **Abū Ṭālib** Ḫadīca ḫātunnı Peyġāmbar ʿas'qa cüftlendürdi.*	4-17	11	-
88.	**Abū Ṭālib-i Mekkī**	-	bkz. Hübeyre	*...anlarnıng cümlesi Şeyḫ İmām **Abū Ṭālib-i Mekkī** raḥmhi özining Qūtu'l-qulūb atlıġ kitābıdın naql qıldı...*	444-5	1	-
89.	**Abū ʿUbeyde**	-	bkz. İbnü Mülcem	***Abū ʿUbeyde** rażhu aytur: Peyġāmbar ʿas'qa suʾāl qıldım taqı aydım: Yā Resūlallāhi, şehīdlerde qayu biri Ḥaq teʿālā ḥaẓratında ḥurmatlıġ turur?*	306-12	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
90.	**Abū Yeksūm**	-	bkz. Süleymān ibnü Yasār	*Qaçan kim **Abū Yeksūm** Necāşī melik qatınġa keldi taqı ol çerig aḥvālını tamām aydı erdi, Necāşī melik aydı: Bu quşnuŋ uluġluqı nė miqdār erdi? tėp sorar erdi.*	43-3	5	-
91.	**Abū Yezīd-i Busṭāmī**	-	bkz. İbrāhīm-i Naḫʿī	*Şayḫ **Abū Yezīd-i Busṭāmī** aydı raḥmhi: Peyġāmbar ʿas'qa bėrilgen envārdın ẕerresi ẓāhir bolsa erdi ḫalāyıqqa, hēç kimerse anı taḥammül qılu bilmegey erdi…*	3-13	1	Bāyazīd-i Bisṭāmī
92.	**Abū Yūsuf**	-	bkz. Aḥmed Ḥanbel	*Yā Muḥammed ibnü Ḥasan, **Abū Yūsuf** maqāmı qayu yerde turur?*	197-15	15	Abū Yūsuf el-Qāżīqa, Abā Yūsuf
93.	**Abū Ẕar**	-	bkz. Abū ʿAbdullāh Qużāʿī	***Abū Ẕar** rażhu żaʿīfası birle ol Zabda atlıġ yerde üküş zamāna turdılar.*	130-4	12	Abū Ẕar Ġafārī, Abū Ẕar Ġifārī, Abā Ẕar
94.	**Abū Ẕar Ġafārī**	-	bkz. Abū'l-ʿAlā-i Oşī	*Bir kün **Abū Ẕar Ġafārī** rażhu ʿOşmān qatınġa kirdi.*	128-15	9	Abū Ẕar Ġifārī, Abū Ẕar, Abā Ẕar
95.	**Abū Ẕar Ġifārī**	-	bkz. Aḥmed Ḥanbel	***Abū Ẕar Ġifārī** turur, tėdim erse, bildiler taqı cümlesi keldiler taqı bizim ėw qatında tüştiler…*	130-16	1	Abū Ẕar Ġafārī, Abū Ẕar, Abā Ẕar
96.	**Abū'd-Dardā**	-	bkz. Aḥmed Ḥanbel	Baqar, ***Abū'd-Dardā** rażhu kelü turur.*	172-13	2	-
97.	**Abū'l-ʿAlā-i Oşī**	-	bkz. Ḥasan-i Baṣrī	***Abū'l-ʿAlā-i Oşī** raḥmhi Nişābu'l-aḫbār atlıġ kitābında bu ḥadīşni keltürmiş.*	269-11	1	İmām Abu'l-ʿAlā Ōşī
98.	**Abū'l-ʿĀş**	-	bkz. Muḥammed ibnü Başraviyya	*Zeynebni Peyġāmbar ʿas **Abū'l-ʿĀş** atlıġ kişike cüftlendürdi.*	5-3	1	-
99.	**Abu'l-Ḥasan Nūrī**	-	bkz. Vāqidī	***Abu'l-Ḥasan Nūrī** aydı raḥmhi: Bu ḥamr kimnüŋ turur?*	307-4	2	Abū'l-Ḥasan-i Nūrī
100.	**Abū'l-Ḥasan-i Nūrī**	-	bkz. Abū Ḥanīfe	***Abū'l-Ḥasan-i Nūrī** raḥmhi bir kün suw yaqasınġa çıqdı.*	307-3	2	Abu'l-Ḥasan Nūrī

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
101.	**Abū'l-Leyṣ-i Samarqandī**	-	bkz. Ka'bu'l-Aḫbār	*İmām **Abū'l-Leyṣ-i Samarqandī** raḥmhi Tenbīhü'l-ġāfilīn atlıġ kitābında bu ḥadīṣni keltürmiş.*	390-9	4	-
102.	**Abū'l-Maʿālī-i İspeyhānī**	-	bkz. Kaʿbe	*...İmām **Abū'l-Maʿālī-i İspeyhānī** raḥmhi özining Tefsīr'idin naql qıldı.*	444-2	1	-
103.	**ʿAcem**	-	bkz. Kesrī	*Yana ʿÖmer ražhu'dın fermān boldı kim **ʿAcem** ṭarafınġa barsunlar tėp.*	112-4	1	-
104.	**Ādam**	-	bkz. Kevfe	*Ḥaq teʿālā aydı: Yā İblīs, ne üçün **Ādam**qa secde qılmadıng? [tėp] suʾāl qıldı erse, İblīs aydı: Men Ādamdın yaḫşıraq turur-men.*	379-4	22	Ādam peyġāmbar, Ādam ʿas
105.	**Ādam ʿas**	-	bkz. Muʿāẕ ibnü Cebel	*Yā Ādam, oġlung Qābīl, Hābīlni öltürmek şūmluqıdın ʿālam munung teg müteġayyir boldı, tėdi erse, **Ādam ʿas** taʿziyat tuttı taqı yıġladı taqı üküş qaḍġurdı.*	338-10	1	Ādam, Ādam peyġāmbar
106.	**Ādam peyġāmbar**	-	bkz. Mālik ibnü Dīnār	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ, **Ādam peyġāmbar** ʿas taqı Ādam peyġāmbardın song kelgen peyġāmbarlar cümlesi menim ʿalamım astında bolġaylar.*	36-13	60	Ādam, Ādam ʿas
107.	**ʿAddī bin Ḥātam**	-	bkz. Mālik Zuʿar	*ʿ**Addī bin Ḥātam** aydı ražhu: Peyġāmbar ʿaleyhi's-salām'dın andaġ eşittim kim qıyāmat kün bolsa, avṣ riyā birle ṭāʿat qılġanlarġa fermān kelgey kim: Bularnı uştmaḫqa eletingler, tėp.*	407-14	1	-
108.	**ʿAden**	-	bkz. Mālik Zuʿar	*ʿ**Aden** atlıġ uçtmaḥda kimler sākin bolġaylar?*	431-14	5	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
109.	**Āḍīna**	-	bkz. Yeʾcūc	*Mervān taqı Medīne uluġlarını yıġdı taqı **Āḍīna** mescidinde minberke mindi, Muʿāvīyanıng vefātını aydı…*	183-8	1	-
110.	**Afrīka**	-	bkz. Medīne	***Afrīka** atlıġ èlni açtılar taqı Andalūs atlıġ èlni açtılar taqı Fārs atlıġ èllerni taqı açtılar taqı Rūm èllerini taqı açtılar.*	127-13	1	-
111.	**Aġmeş**	-	bkz. Mekke	*Men **Aġmeş**ning ḫatunı turur-men, tèdi.*	189-12	3	-
112.	**Aḥmad ibni'l-Ḥarrāz**	-	bkz. Mekke	***Aḥmad ibni'l-Ḥarrāz** tèp aytur erdiler, ʿāriflardın erdi, ol aytur: Bir kèçe ṭāʿat ve ʿibādat qılur erken uyqu ġalaba qıldı erse, ımızġandım.*	320-8	1	Ebû Saʿīd Harrāz
113.	**Aḥmed**	-	bkz. Meşhed	*Mèndin song **Aḥmed** atlıġ peyġāmbar kelgey, zīnhār u zīnhār angar ittibāʿ qılġay-siz tèp İncīl içinde aydı.*	79-12	6	-
114.	**Aḥmed**	-	bkz. Mışır	*Ol kimerse aydı: Yā **Aḥmed**, menim üküş tonlarım bar.*	222-13	7	Aḥmed Ḥanbel, İmām Aḥmed Ḥanbel, İmām Aḥmed, İmām
115.	**Aḥmed Ḥanbel**	-	bkz. Muġīrat ibnü Şuʿba	*Erte boldı erse, **Aḥmed Ḥanbel** ol şāgirdinge aydı: Bu ʿilm kim mèndin ögrenür-sen, yatmaq, uyımaq üçün-mü ögrenür-sen?*	223-5	5	İmām Aḥmed Ḥanbel, İmām Aḥmed, İmām, Aḥmed
116.	**Aḥmed ibnü Yaḥyā**	-	bkz. Muḥammed	***Aḥmed ibnü Yaḥyā** aytur: İmām Şāfiʿī birle bāzārdın keçip tururda kördük bir kimerse taqı bir kimerseke sifāhat qılur erdi yaʿnī èşitmegü söz birle sefīhlik birle söker erdi.*	199-5	1	-
117.	**Aḥnaf**	-	bkz. Muḥammed	***Aḥnaf** aydı: Ey karındaş, bu èlgindeki yarmaqlar kimnüng turur?*	257-16	3	Aḥnaf bin Qays, Eba'l-Ḥasan

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
118.	**Aḥnaf bin Qays**	-	bkz. Muḥammed	***Aḥnaf bin Qays*** *raḥmhi bir erni kördi kim élginde yarmaqları bar.*	257-15	2	Aḥnaf, Eba'l-Ḥasan
119.	**Ahvāz**	-	bkz. Muslim bin Yasār	*Cümle çerig qayıttılar taqı ʿAcem ṭarafıngа bardılar, Tebrīzni aldılar,* ***Ahvāz*** *atlıġ élni aldılar, Ḫurāsānnı, İsfahānnı, Hemedānnı, cümlesini aldılar.*	112-5	1	-
120.	**Aḥzāb**	-	bkz. ʿAlī ibni'l-Muvaffiq	*Ḥaq teʿālā nuṣrat bėrdi sizlerke üküş yerlerde, Bedr toquşında taqı* ***Aḥzāb*** *toquşında taqı nuṣrat bėrdi, atlıġ yerde taqı nuṣrat bėrdi.*	74-10	1	-
121.	**ʿAlī**	-	bkz. Naṣr ibnü Muḥammed	*Baqar-men emīre'l-muʾminīna* ***ʿAlī*** *raẓhu qarşu kėldi taqı öz élgidin yüzükini çıqardı taqı menim élgimke qattı.*	202-15	150	ʿAlī ibnü Abī Ṭālib, Abā'l-Ḥasan
122.	**ʿAlī**	-	bkz. Necāşī	*Ḥüseyin raẓhu'nung oġlı bar erdi* ***ʿAlī*** *atlıġ.*	243-6	1	-
123.	**ʿAlī**	-	bkz. Necd	*Ey qulum* ***ʿAlī****, sen muʾminim üze cönmardlıq qılur-sen.*	272-3	1	ʿAlī ibni'l-Muvaffiq,İbni'l-Muvaffiq,Muvaffaq oġlı
124.	**ʿAlī ibni'l-Muvaffiq**	-	bkz. Nemrūd	***ʿAlī ibni'l-Muvaffiq*** *aytur raḥmhi: Bir yıl ḫecke bardım.*	270-15	1	ʿAlī, İbni'l-Muvaffiq,Muvaffaq oġlı
125.	**ʿAlī ibnü Abī Ṭālib**	-	bkz. ʿOşmān ibnü Ḥanīf	*Taqı emīre'l-muʾminīna* ***ʿAlī ibnü Abī Ṭālib*** *raẓhu'nung ʿilmining sirāyatı erdi.*	202-17	12	ʿAlī, Abā'l-Ḥasan
126.	**ʿAmal ibnü Şeybe**	-	bkz. ʿOşmān bin Maṭʿūn	***ʿAmal ibnü Şeybe*** *aytur: Ṣafā Merve arasında saʿy qılur erdim.*	374-1	1	-
127.	**ʿĀmidiyya**	-	bkz. ʿÖmer bin ʿAlā	*Qarnıngda oġlan bar mu? tėp suʾāl qıldı erse,* ***ʿĀmidiyya*** *aydı kim: Bar turur, tėp.*	349-1	5	-
128.	**ʿĀmir**	-	bkz. ʿÖmer ibnü'l-Ḫaṭṭāb	*Taqı Abū Bekr raẓhu'nung āzādı bar erdi* ***ʿĀmir*** *atlıġ.*	23-13	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
129.	ʿ**Āmir**	-	bkz. Qaran	*Yolda barurda ṣaḥrāda* ʿ***Āmir****ġa satgaştılar.*	146-17	8	ʿĀmir-i mecnūn
130.	ʿ**Āmir**	-	bkz. Qurayş	*Yā* ʿ***Āmir****, nişe yıġlar-sen?*	316-13	1	ʿĀmir bin ʿAbdullāh
131.	ʿ**Āmir bin** ʿ**Abdullāh**	-	bkz. Rābiʿa ʿAdaviyya	ʿ***Āmir bin*** ʿ***Abdullāh****nıng ̂āḫir vaqtı boldı erse,* ʿ*azīzlar ḥāzir boldılar.*	316-12	2	ʿĀmir
132.	ʿ**Āmir ibnü Vātila**	-	bkz. Rebīʿ bin Ḥaytim	*Peyġāmbar* ʿ*as yārānlarıdın tört kimerse kördüm: Enes ibnü Mālik taqı* ʿ*Abdullāh ibnü Ḥurri'r-Runeydī taqı* ʿ***Āmir ibnü Vātila****nī taqı* ʿ*Abdullāh Abī Avfīni riḍvānu'-llāhi* ʿ*alayhim acmaʿīn.*	187-12	1	-
133.	ʿ**Āmir-i mecnūn**	-	bkz. Rebī ibnü Süleymān	*An ̂gar* ʿ***Āmir-i mecnūn*** *tėp aytur erdiler.*	147-2	1	ʿĀmir
134.	ʿ**Ammār Yāsir**	-	bkz. Rūm	*Yā Abū Bekr, bu yarmaqlarqa Fāṭıma üçün ėw esbābları alu bėrgil! tėdi taqı Bilālnı taqı* ʿ***Ammār Yāsir****ni taqı bir qaç kimerseni Abū Bekr birle bāzārqa ıḍa bėrdi.*	159-5	1	-
135.	**Anas ibnü Mālik**	-	bkz. Ṣābit bin Qays	*Taqı* ***Anas ibnü Mālik*** *raẓḥu aydı: Bu āyatnıng ̂ sebeb-i nuzūlı ol erdi kim ṣaḥābalardın biringe bir kimerse bişmiş qoy başını ıḍa bėrdi.*	257-10	14	-
136.	**Andalūs**	-	bkz. Saʿd ibnü ʿUbāda	*Afrīka atlıġ ėlni açtılar taqı* ***Andalūs*** *atlıġ ėlni açtılar taqı Fārs atlıġ ėllerni taqı açtılar taqı Rūm ėllerini taqı açtılar.*	127-13	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
137.	ʿ**Aqaba**	-	bkz. Saʿd ibnü Vaqqās	*Yā ʿ**Aqaba**, barġıl, tiliŋ saqlaġıl taqı ėwüŋgde olturġıl taqı żarūratsız çıqmaġıl taqı qılmış yazuqlarıŋgqa yıġlaġıl kim qurtulġanlardın bolġaysiz, tėdi.*	384-2	1	ʿAqabat ibnü ʿĀmir
138.	ʿ**Aqabat ibnü ʿĀmir**	-	bkz. Saʿd ibnü ʿUbāda	*ʿ**Aqabat ibnü ʿĀmir** aydı rażhu: Peyġāmbar ʿas ḫıdmatıŋa bardım taqı aydım: Yā Resūlallāhi, qıyāmatta qurtulmaq ne iş birle turur? tėp suʾāl qıldım…*	383-17	1	ʿAqaba
139.	ʿĀqib	-	bkz. Saʿd ibnü Vaqqās	*Uluġlarınıŋ atı ʿ**Āqib** erdi, taqı ʿālimlarınıŋ atı Usquf erdi.*	143-3	2	-
140.	**Aqlīmā**	-	bkz. Saʿd ibnü Muʿāẕ	*Avval tuġġan oġul atı Qābīl erdi, anıŋ ėkizi ʿayālnıŋ atı **Aqlīmā** erdi.*	337-7	4	-
141.	**Aqraʿ bin Ḥābis**	-	bkz. Saʿīd ibni Cebīr	*Peyġāmbar ʿas ḥażratında **Aqraʿ bin Ḥābis** rażhu olturup turur erdi kim Ḥasan rażhu keldi.*	291-16	2	-
142.	ʿ**Arab**	-	bkz. Saʿīd ibni Cebīr	*Selmān ibnü Fārsī qatında Qurayş qabīlalıġ ʿ**Arab**lar muṣāḥirat qılıştılar.*	374-9	29	-
143.	ʿ**Arab tili**	-	bkz. Serrī Saqaṭī	*ʿ**Arab tili**nçe eyyāmu'l-biyż, aq künler tėmek bolur.*	282-9	7	-
144.	ʿ**Arabça**	-	bkz. Sehl-i Tusterī	*Ol dervīşke iltifāt qılmadı erse, ol dervīş keldi taqı bu melikniŋ ʿinānını tuttı (luġatda ʿ**Arabça** tizginge ʿinān tėyürler).*	440-12	1	-
145.	**aʿrabī**	Ar.	bkz. Selmān-i Fārsī	*Eger destūr bėrmese, qabż qılmaġıl ve eger destūr bėrse, qabż qılġıl! tėdi erse, ʿAzrā'il ʿas **aʿrabī** ṣūratınġa bolup qapuġġa keldi…*	87-12	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
146.	ʿ**Arābī̄**	-	bkz. Selmān-i Fārsī̄	*Ey ʿ**Arābī̄**, hēç dünyāvī̄ neersenḡ bar mu?*	163-5	7	-
147.	ʿ**Arafāt**	-	bkz. Selmān-i Fārsī̄	*Men neçük yıġlamayın kim munça minḡ ḫalāyıq bukün ʿ**Arafāt**qa keldiler.*	275-1	8	ʿArafat tağı
148.	ʿ**Arafāt tağı**	-	bkz. Serrī̄ Saqaṭī̄	*Anlarnı ʿ**Arafāt tağı**nda keltürgil taqı ėkegüke buyurġıl kim üç kün rūza tutsunlar, men anlarnıṉg tevbelerini qabūl qılayın, tėdi…*	282-5	3	ʿArafat
149.	ʿ**Araşāt**	-	bkz. Ṣaḥī̄ḥ	*ʿ**Araşāt** ḫalqınıṉg baʿızları uçtmaḫqa barurlar taqı baʿızları tamuġqa barurlar.*	252-3	21	-
150.	ʿ**Āş**	-	bkz. Abū Sufyān	*ʿ**Āş** atlıġ kimerse Peyġāmbar ʿas'qa keldi, taʿziyat tegürdi.*	62-13	2	-
151.	**Asāma**	-	bkz. Sufyān ibnü ʿUyayna	***Asāma** aytur raẓhu: Menim ḫācatım tüşti.*	169-3	12	Asāma bin Zeyd
152.	**Asāma bin Zeyd**	-	bkz. Sufyān-ı Ṣavrī̄	***Asāma bin Zeyd** aytur raẓhu: Peyġāmbar ʿas Cemī̄ne qabīlasınġa ıḍa bėrdi kim: ʿAnlarnı İslāmqa ündegil.*	335-12	2	Asāma
153.	**Aṣḥāb-ı Fīl**	-	bkz. Süheyl ibnü ʿÖmer	*Yā Muḥammed, bilmediṉg-mü kim Rebbüṉg **Aṣḥāb-i Fīl**ke ne iş qıldı?*	43-10	2	-
154.	**Āsiya**	-	bkz. Süleymān ibni Abā Caʿfer	***Āsiya** ḫatun raẓhā Mūsā peyġāmbar ʿas qatında īmān keltürüp turur erdi taqı īmānını Firʿavndın örtüp tutar erdi taqı Firʿavnnıṉg şuḫbatını tilemez erdi.*	165-3	5	-
155.	**Āsmā**	-	bkz. Süleymān ibnü Yasār	*Anı ündedi taqı **Āsmā**ġa aydı: Bilgil, āgāh bolġıl, manga babam Muṣṭafā aymış erdi kim: Altı ay tamām bolsa, sen manga qawuşġay-sen, tėp.*	166-17	4	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
156.	ʿ**Ataba**	-	bkz. Süleymān-i Taymī	*Taqı* ʿ***Ataba*** *atlıġ oġlınga Peyġāmbar ʿas'nunᵍ Ruqayya atlıġ ʿayālın cüftlendürüp turur erdi.*	14-14	8	-
157.	ʿ**Ataba ibni'l-Ġulām**	-	bkz. Şaqīq-i Belḫī	ʿ***Ataba ibni'l-Ġulām*** *aydı raḥmhi: Yigirmi yıl tünle ʿibādat qılmaqnınᵍ emgekini taqı meşaqqatını taḥammul qıldım.*	315-13	1	-
158.	ʿ**Aṭāʾ-i Selemī**	-	bkz. Ḥasan-i Baṣrī	ʿ***Aṭāʾ-i Selemī*** *raḥmhi mütevekkillerdin erdi.*	269-3	1	-
159.	ʿ**Ātike**	-	bkz. Serrī Saqaṭī	*Peyġāmbar ʿas'nunᵍ ʿamması bar erdi, atasınınᵍ qız qarındaşı,* ʿ***Ātike*** *atlıġ.*	13-9	1	-
160.	ʿ**Attāb**	-	bkz. Ṭāyif	*Peyġāmbar ʿas* ʿ***Attāb*** *atlıġ ṣaḥābanı Mekkede bėg qıldı taqı Muʿāẕ ibnü Cebel atlıġ ṣaḥābanı uluġ qıldı.*	71-3	1	-
161.	**Avs**	-	bkz. Ubayy ibnü Kaʿb	*Yā Avs, Bismike'llāhümme bitigil! tėdi erse,* ***Avs*** *taqı andaġ bitidi.*	46-4	4	-
162.	**Avṭās**	-	bkz. ʿUbeyd ibnü Ziyād	***Avṭās*** *atlıġ yerde qondılar erse, bu Düreyd aydı: Ne iş turur kim tėweler āvāzı taqı qoylar āvāzı eşitür-men?*	69-16	1	-
163.	ʿ**Āyişe**	-	bkz. Uḥud	ʿ***Āyişe*** *turur-men, tėdim.*	415-2	53	-
164.	ʿ**Ayş**	-	bkz. Umayya ibnü Ḫalaf	*Ayyūb peyġāmbarnınᵍ sökellikininᵍ sebebi ol erdi kim Ayyūb peyġāmbar ʿaleyhi's-salām Yaʿqūb peyġāmbar oġlı* ʿ***Ayş****nınᵍ nebīresidin bolġan oġul erdi.*	328-9	1	-
165.	**Ayyūb**	-	bkz. ʿUtbatu'l-Ġulām	*Ḥaq teʿālā mēni* ***Ayyūb*** *mālı üze muṣallaṭ qıldı.*	329-8	46	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
166.	**ʿAzā**	-	bkz. Varqa ibnü Nevfel	*Taqı bu Ḫārūt taqı Mārūtnuŋ atları maʿṣiyat qılmazdın oza ʿAzā taqı **ʿAzā**yā erdi.*	367-17	1	-
167.	**Āzāda**	-	bkz. Vehb bin Münebbeh	*Yana bir kün taqı Peyġāmbar ʿas ḫıdmatıŋa bir ḫatun keldi **Āzāda** qabīlasıdın ʿĀmidiyya atlıġ taqı aydı: Yā Resūlallāhi, zinā qıldım cüftüm bar erken.*	348-14	1	-
168.	**ʿAzāyā**	-	bkz. Abū Hureyre	*Taqı bu Ḫārūt taqı Mārūtnuŋ atları maʿṣiyat qılmazdın oza ʿAzā taqı **ʿAzāyā** erdi.*	367-17	1	-
169.	**Bābil**	-	bkz. Yaḥyā ibni Maʿāẕaʾr-Rāzī	*Barıŋ, munlarnı **Bābil** atlıġ yerinŋ quḍuġında aḍaqlarıdın töpen asıŋ tėdi…*	367-11	2	-
170.	**Bābūya**	-	bkz. Yemen	*Bir qaç eyyāmdın soŋ Kesrīdin ėlçi keldi Peyġāmbarqa **Bābūya** atlıġ.*	81-12	3	-
171.	**Baġavī**	-	bkz. Zeyd ibnü Arqam	*İmām **Baġavī** raḥmhi Meṣābīḥ atlıġ kitabında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	400-16	13	-
172.	**Baġdād**	-	bkz. Zeyd ibnü Ḥārisa	***Baġdād**qa bardım taqı Decle qırıġında yunmaqġa olturdum erdi.*	200-7	11	-
173.	**Banū'n-Naṣr**	-	bkz. Ẕu'n-nūn Mıṣrī	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas çerig birle bardı taqı **Banū'n-Naṣr** atlıġ ėlni aldı, ükü̇ş māl tawar ġanīmat ḥāṣil boldı erse,*	255-17	1	-
174.	**Baqī**	-	Hz. Muhammed'in gömülü bulunduğu Bakīʿ mezarlığı.	*Kerek kim siz keçseŋiz, tėdi erse, Abū Bekr raẓhu imāmatlıq qıldı taqı cümle ṣaḥābalar namāz qıldılar taqı aḫşam yatsıġ arasında **Baqī**ʿda defn qıldılar.*	168-4	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
175.	**Barṣīṣā**	-	İblis'in azdırdığı bir zahid.	*Menim ʿilmümde bu* ***Barṣīṣā*** *kāfir turur, munuŋ munça ʿibādatı maqbūl ermez.*	368-7	27	-
176.	**Başra**	-	Basra.	*Yana* ***Başra****ġa ʿAbdullah ibnü ʿĀmir atlıġ kişini bėglikke ıḍa bėrmiş erdi.*	132-3	14	-
177.	**Bāyazīd-i Bisṭāmī**	-	bkz. Abū Yezīd-i Busṭāmī.	***Bāyazīd-i Bisṭāmī****qa suʾāl qıldılar: Yā şeyḫ, ne birle buldung bu maʿrifatnı? tėp aydılar erse, şeyḫ aydı: Qarın birle taqı yalıŋ ten birle, tėdi.*	266-4	3	Abū Yezīd-i Busṭāmī
178.	**Bedr**	-	Hz. Muhammed ile Mekkeli müşrikler arasında ilk savaşın yapıldığı Medine'nin 160 km. güneybatısında, Kızıldeniz sahiline 30 km. uzaklıkta küçük bir kasaba.	*İbnü Mesʿūd aytur raẓhu: Közüm birle kördüm ol kāfirlarnı* ***Bedr*** *toquşında.*	12-13	7	-
179.	**Belʿam-i Bāʿūr**	-	Ebedî tamuda kalacağı zikredilen, bu hususta adı Barsisa ile geçen kişi.	***Belʿam-i Bāʿūr*** *mengizlig taqı Barṣīṣā mengizlig.*	237-7	1	-
180.	**Benū Ḥaẕʿān**	-	Benû Hazʿân.	***Benū Ḥaẕʿān*** *tamı köligesinde ėkegü turup tururlar erdi, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas bardı; baqar, ėkegü biri birini quçmışlar taqı yaturlar.*	172-14	1	-
181.	**Benū İsrāʾīl**	-	İsrail oğulları.	***Benū İsrāʾīl*** *içinde bir ʿābid bar erdi.*	404-3	19	-
182.	**Benū Qurayẓa**	-	Medine'deki son yahudi kabilesi.	*Cümle ṣaḥāba aṭlandılar,* ***Benū Qurayẓa*** *cuhūdlarını ḫarāb qıldılar, ġārat qıldılar, yana Medīneke qayıttılar.*	33-8	5	-
183.	**Benū Seleme**	-	Bir Arap kabilesi.	***Benū Seleme*** *qabīlasıdın bir kimerse keldi taqı aydı: Yā Resūlallāhi, atam taqı anam dünyādın naql qılıp tururlar.*	290-7	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
184.	**Benū Selīm**	-	Bir Arap kabilesi.	*Bir kün **Benū Selīm** qabīlasıdın bir ʿArab keldi.*	161-10	3	-
185.	**Benū'l-cān**	-	Cinler tâifesi.	*Bu ḫalīfe oġlanları taqı **Benū'l-cān** meŋgizlig qılġaylar, fisq ve fesād birle meşġūl bolġaylar taqı bizler tesbīḥ ve taḥlīl ve taqdīs qılur-biz arıġ biz, tėdiler erse, Ḥaq tebāraka ve teʿālā aydı: Anı kim men bilür-men, sizler bilmez-siz.*	277-3	2	-
186.	**Benū'l-Muṣṭaliq**	-	Hicretin altıncı yılında vukûʿ bulan savaş.	*Bir nevbette **Benū'l-Muṣṭaliq** ġazātınġa çıqar erken qurʿa kemişti erse, menim atım çıqtı taqı mėni çıqardı.*	414-8	1	-
187.	**Beşer-i Ḥāfī**	-	Ebû Nasr Bişr bin Hâris bin Abdirrahmân bin Atâ bin Hilâl el-Hâfî el-Mervezî. İlk devir sufîlerinden biri.	***Beşer-i Ḥāfī** raḥmhi sulṭān qazıġan arıq suwlarıdın içmez erdi.*	297-9	3	-
188.	**Beşīr**	-	Hz. Peygamber'e ikram edilen zehirli koyun etinden yiyerek ölen sahabe.	*Velīkin **Beşīr** atlıġ ṣaḥāba bir loqmanı yuttı bu ḫabarnı bilginçe taqı nėçeme kim qatıġlandı qaytaru bilmedi.*	34-1	2	-
189.	**Beytü'l-Maʿmūr**	-	Yedinci kat gökte, Cennet-i Firdevs'te bir köşk olup Hz. Ademle yer yüzüne -Kâbe mevkiine- indirilmiş Tufan'dan sonra yine gökteki yerini almıştır.	*Ėmdi her kün ol **Beytü'l-Maʿmūr**qa yetmiş miŋg ferīşte ṭavāf qılurlar qıyāmatqa tegi.*	38-5	12	-
190.	**Beytü'l-Maqdis**	-	Kudüs'teki Mescid-i Aksâ.	*Bu kün taqı ol qanlıġ muṣḥaf bar **Beytü'l-Maqdis**de.*	135-14	4	Beytü'l-muqaddis
191.	**Beytü'l-muqaddis**	-	bkz. Beytü'l-Maqdis.	*Tegme bir kėçe bir ferīşte nidā qılur **Beytü'l-muqaddis**din: Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḥarām yėyür bolsa, Ḥaq tvt ol ḥarām yėgen qulnuŋg farīża namāzlarını taqı qabūl qılmaz, tėp nidā qılur.*	294-11	1	Beytü'l-Maqdis

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
192.	**Bilāl**	-	bkz. Bilāl-i Ḥabeşī.	*Yā **Bilāl**, ṣabur qılġıl! Ḥaq tvt bu belādın sėni qutġarġay tėdi taqı kėtti.*	97-3	19	Bilāl-i Ḥabeşī, Bilāl Ḥabeşī
193.	**Bilāl Ḥabeşī**	-	bkz. Bilāl-i Ḥabeşī.	*Bu āyatnıng nuzūlı ol erdi kim **Bilāl Ḥabeşī** raẓhu Umayya ibnü Ḫalafnung qulı erdi taqı Peyġāmbar ʿas'nung ḫıdmatınġa kelip musulmān bolup turur erdi.*	96-1	8	Bilāl-i Ḥabeşī, Bilāl
194.	**Bilāl-i Ḥabeşī**	-	Bilâl bin Rabâh. İlk müslüman olan altı kişiden biri ve islâmın ilk müezzini.	*Qaçan kim **Bilāl-i Ḥabeşī** taqı Ṣuheyb-i Rūmī taqı Ḫabbāb raẓhuma taqı munlar emṣāli derviş ṣaḥābalar çıqtılar erse, bu Mekkening eşrefleri aydılar: Bu ʿÖmerning işi neteg turur!*	110-5	2	Bilāl Ḥabeşī, Bilāl
195.	**Bū İsḥāq-i Buḫārī**	-	Bir âbid.	*Nāgāh bir vaqtta ittifāq andaġ tüşti kim camāʿatnı favt qıldım, ingen qatıġ qaḍġuluġ boldum erse, **Bū İsḥāq-i Buḫārī** manga taʿziyat tegürü keldi…*	242-3	1	-
196.	**Büreyre**	-	Hz. Âyişe'nin hizmetkârı.	*Andın song aymış kim: Āyişening qaravaşı **Büreyre**ni ündeng taqı sorung, tėmiş.*	416-4	2	-
197.	**Cābir**	-	bkz. Cābir ibnü ʿAbdullāh el-Enṣārī.	***Cābir** aytur raẓhu: Peyġāmbar ʿas birle ḥec qılduq.*	168-13	13	Cābir ibnü ʿAbdullāh el-Enṣārī, Cābir bin ʿAbdullāh
198.	**Cābir bin ʿAbdullāh**	-	bkz. Cābir ibnü ʿAbdullāh el-Enṣārī.	***Cābir bin ʿAbdullāh** raẓhu rivāyat qılur…*	312-14	1	Cābir ibnü ʿAbdullāh el-Enṣārī, Cābir
199.	**Cābir ibnü ʿAbdullāh el-Enṣārī**	-	Sahabeden bir zat.	***Cābir ibnü ʿAbdullāh el-Enṣārī** aydı raẓhu: Bir kün Peyġāmbar ʿas Fāṭıma ėwinge bardı.*	164-6	1	Cābir bin ʿAbdullāh, Cābir
200.	**Caʿfer**	-	bkz. Caʿfer-i Ṭayyār.	*Andın song **Caʿfer**ke aydı: Özinge ėngen Qurʾāndın bilür-mü-sen?*	79-6	5	Caʿfer-i Ṭayyār, Caʿfer Ṭayyār

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
201.	**Caʿfer Ṣādıq**	-	bkz. Caʿfer-i Ṣādıq.	***Caʿfer Ṣādıq*** *aydı: Ey ḫādim, bilgil, āgāh bolġıl kim bu ceddim emīrü'l-muʾminīn Alī ibnü Abī Ṭālibning ziyāratı turur.*	155-8	3	Caʿfer-i Ṣādıq
202.	**Caʿfer Ṭayyār**	-	bkz. Caʿfer-i Ṭayyār.	*ʿAlīning qız qarındaşı,* ***Caʿfer Ṭayyār****nıng ḫatunı bar erdi, Āsmā atlıġ.*	166-16	1	Caʿfer-i Ṭayyār, Caʿfer
203.	**Caʿfer-i Ṣādıq**	-	Ebû Abdillâh Caʿfer bin Muhammed el-Bâkır bin.	*...bu kişiler arasında* ***Caʿfer-i Ṣādıq****nıng ḫādimi bar erdi, ol aydı…*	156-2	1	Caʿfer Ṣādıq
204.	**Caʿfer-i Ṭayyār**	-	Caʿfer bin Ebû Tālib. Hz. Muhammed'in amcasının oğlu.	*Ol şehīdning maqāmı uçtmaḥ içinde şehīdlerning uluġı Ḥamza taqı* ***Caʿfer-i Ṭayyār*** *raẓhumā maqāmları arasında bolġay, tėp aydı.*	307-1	1	Caʿfer Ṭayyār, Caʿfer
205.	**Cāmiʿ**	-	İmam Ebû Îsâ Tirmizî'nin hadis kitabı.	*İmām Abū ʿĪsā Tirmiḏī raḥmhi* ***Cāmiʿ*** *atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	380-17	1	-
206.	**Cāru'llāhi'l-ʿallāma**	-	Câru'llâh Ebu'l-Kâsım Mahmûd bin Ömer bin Ahmed el-Zemahşerî. Tefsir, hadis, kelam alimi, edib ve şair. Keşşâf adlı tefsirin yazarı.	*...ol sözler cümlesini İmām* ***Cāru'llāhi'l-ʿallāma*** *raḥmhi özining Keşşāf'ıdın naql qıldı…*	444-1	1	-
207.	**Cebrāʾil**	-	bkz. Cebreʾil.	*Yā ʿAzrāʾil,* ***Cebrāʾil****ni qayda kördüng?*	88-13	2	Cebreʾil, Cebreʾil ʿas
208.	**Cebreʾil**	-	Cebrâʾil.	*Taqı Peyġāmbar ʿas* ***Cebreʾil****din Tangrı teʿālā ḫażratında artuq turur.*	99-5	109	Cebrāʾil, Cebreʾil ʿas
209.	**Cebreʾil ʿas**	-	bkz. Cebreʾil.	***Cebreʾīl ʿas*** *aydı: Yā Muḥammed, bu ėkki şaḫṣnıng biri ʿĪsā peyġāmbar turur taqı biri Yaḥyā peyġāmbar turur ʿahimās.*	54-1	88	Cebreʾil, Cebrāʾil
210.	**Cedde**	-	Hz. Havva'nın cennetten sürüldüğü yer.	*...Ḥavvānı* ***Cedde*** *atlıġ yerde kemiştiler.*	281-14	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
211.	**Cedī**	-	bkz. Cūdī.	***Cedī*** *taġı aşaq taġ erdi (ol taġqa Cedī taqı tėyürler Cūdī taqı tėyürler), ol tevāżuʿ qıldı taqı aydı kim: Munça uluġ taġlar bar erken Nūḥ peyġāmbar kemisi mende neteg iqāmat qılġay?*	378-12	1	Cūdī, Cedī taqı
212.	**Cedī taqı**	-	bkz. Cūdī.	*Cedī taġı aşaq taġ erdi (ol taġqa* ***Cedī taqı*** *tėyürler Cūdī taqı tėyürler), ol tevāżuʿ qıldı taqı aydı kim: Munça uluġ taġlar bar erken Nūḥ peyġāmbar kemisi mende neteg iqāmat qılġay?*	378-12	3	Cūdī, Cedī
213.	**Cemīne**	-	Bir Arap kabilesi.	*Asāma bin Zeyd aytur raẓhu: Peyġāmbar ʿas* ***Cemīne*** *qabīlasınġa ıḍa bėrdi kim: ʿAnlarnı İslāmqa ündegil.*	335-12	1	-
214.	**Cūdī**	-	Cudi dağı.	*Cedī taġı aşaq taġ erdi (ol taġqa Cedī taqı tėyürler* ***Cūdī*** *taqı tėyürler), ol tevāżuʿ qıldı taqı aydı kim: Munça uluġ taġlar bar erken Nūḥ peyġāmbar kemisi mende neteg iqāmat qılġay?*	378-12	1	Cedī, Cedī taqı
215.	**cuhūd**	Fars.	Yahudi.	*Qonġşısı bar erdi, Şamʿūn atlıġ* ***cuhūd*** *erdi.*	140-13	17	-
216.	**Cundub**	-	Sahabeden bir zat.	***Cundub*** *aytur raẓhu: Peyġāmbar ʿas aydı: Qıyāmat kün bolsa, ol kelime-i şehādat birle Ḥaq teʿālā ḥaẓratınġa kelse taqı aysa…*	336-3	1	-
217.	**Cuneyd-i Baġdādī**	-	Ebu'l-Kâsım Cüneyd bin Muhammed el-Hazzâz el-Kavârîrî. İlk devir sufîliğinin en güçlü temsilcisi.	*Şeyḫ* ***Cuneyd-i Baġdādī****ni raḥmhi tüşinde kördiler, aydılar: Ey şeyḫ, Ḥaq tvt sizing birle ne muʿāmilat qıldı?*	320-17	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
218.	**Cüveyriye**	-	Cüveyriye bint el-Hâris bin Ebî Dırâr. Hz. Muhammed'in karısı.	*Peyġāmbar ʿas dünyādın naqıl qılmışta toquz ḫatun qaldı: ʿĀyişe ḫatun, taqı Ṣafiyye ḫatun, taqı Umm-i Seleme ḫatun, taqı Ḥabībe ḫatun, taqı Zeyneb ḫatun, taqı Meymūna ḫatun, taqı* ***Cüveyr[iy]e*** *ḫatun, taqı Ṣafiyye ḫatun, taqı Sevde ḫatun raẕhunna.*	6-10	1	-
219.	**dāru'n-nadva**	Ar.	Toplantı evi, Ebu Cehl ile Mekkelilerin toplandıkları eve verilen ad.	*Bir ėw bar erdi. Ol ėwke* ***dāru'n-nadva*** *tėrler erdi.*	18-17	1	-
220.	**Dāvud**	-	Dâvud Peygamber.	*Men* ***Dāvud*** *peyġāmbar oġlı Süleymān men tėdi taqı bizke icāzat bėrdi kim kiriŋ tėp, taqı men kirmedim.*	64-9	8	-
221.	**Dāvud-ı Ṭāyī**	-	Ebû Süleymān Dâvud bin Nusayr et-Tâʾî. İlk dönem sufî ve zahidlerinden biri.	*Bir kimerse* ***Dāvud-i Ṭāyī*** *ėwinge kirdi, özinge ziyārat qılġalı.*	432-15	3	-
222.	**Decle**	-	Dicle nehri.	*Bolmasa bu etmeklerni* ***Decleke*** *kemiştiler.*	200-7	4	-
223.	**Devs**	-	Kahtânîler'e mensup bir Arap kabilesi.	*Ol ṣaḥābalardın ėkki* ***Devs*** *qabīlalıġ kimerse taqı Medīneke hicret qıldı.*	326-8	1	-
224.	**Dımışq**	-	Şam.	*Andın soŋ İbrāhīm peyġāmbar taqı çıqtı, Sāra taqı Lūṭ peyġāmbar üçegü ol* ***Dımışq*** *ėlidin çıqtılar taqı Mışır şehringe bardılar.*	218-10	9	-
225.	**Diḥyatü'l Kelbī**	-	Dihye bin Halîfe bin Ferve el-Kelbî. Hz. Muhammed'in Rum melik'i Herakleios'a gönderdiği sahabe.	*Bir kün Cebreʾil ʿas Peyġāmbar ʿas ḫażratınġa keldi* ***Diḥyatü'l Kelbī*** *ṣuratınġa.*	170-16	3	Diḥye
226.	**Diḥye**	-	bkz. Diḥyatü'l Kelbī.	*Qaçan* ***Diḥye****ni ol Ẕaġāṭırqa elettiler taqı aydılar kim: Mekkedin bitig keldi Herqul melikke, ol bitigni sizke ıḍa bėrdi tėdi…*	80-14	7	Diḥyatü'l Kelbī

Tablo 3.1 ***(Devamı)*** **:** Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
227.	**Düldül**	-	Hz. Peygamber'in Hz. Ali'ye verdiği kır katır.	*Taqı* ***Düldül*** *atlıġ qaṭırı bar erdi Muqavqıs melik hediyyeten ıḍa bėrip turur erdi anı mündi taqı çeriglerke naẓar qıldı: on ėkki miṉg er erdiler; taqı ėkki miṉg er silāḥlig uruş erenleri bar erdi; on miṉg er Medīnedin kelgenler, ėkki miṉg Mekkedin çıqġanlar erdi.*	70-14	1	-
228.	**Düreyd**	-	Savaş konusunda yetenekli bir kişi.	*Bu* ***Düreyd*** *aydı: Yā Mālik, nė ḥükm qıldıṉg?*	70-3	9	-
229.	**Ebrehe**	-	Ebû Yeksûm Ebrehe el-Eşrem el-Habeşî. Fil vak'ası olarak bilinen olayın kahramanı, Yemen valisi.	*Qaçan kim* ***Ebrehe*** *Kaʿbeke yawuq kelmekke qaṣd qıldı erse, ol Maḥmūd atlıġ fīli çökti, hēç turmas.*	42-14	13	-
230.	**Eḥyāʾu'l-ʿulūm**	-	İmam Gazzali'nin eseri.	*İmām Ġazālī raḥmhi* ***Eḥyāʾu'l-ʿulūm*** *atlıġ kitabında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	282-16	9	-
231.	**Emīne**	-	Emîne (Âmine) bint Vehb. Hz. Muhammed'in annesi.	*Taqı Peyġāmbar ʿas altı yaşqa yetmiş erdi kim anası* ***Emīne*** *vefāt boldı.*	4-15	2	-
232.	**Enṣār**	-	Hz. Muhammed ve muhacirlere yardımcı olan Medineli müslümanlar, Hazrec ve Evs kabilelerindendir.	*Andın soṉg Peyġāmbar ʿas'qa* ***Enṣār*** *qabīlası aydılar kim: Yā Resūlallāh, bizlerde qonsaṉgız bolġay-mu?*	24-3	1	-
233.	**Eymine**	-	Şakîk-i Belhî'nin kızı.	...***Eymine*** *ėlgidin taḥta tüşti taqı Eymine bēhūş bolup tüşti.*	238-4	4	-
234.	**Eyyūb**	-	bkz. Eyyūb-i Enṣārī.	*Ol ṭaʿāmnı oġluṉg* ***Eyyūb*** *birle tenāvül qılıṉg! tėdi.*	25-12	5	Eyyūb-i Enṣārī
235.	**Eyyūb-i Enṣārī**	-	Hz. Muhammed'in hicretten sonra Medine'de evinde kaldığı sahabe.	*Namāzdın çıqıp Peyġāmbar ʿas* ***Eyyūb-i Enṣārī*** *ėwinge kirdi erse, Eyyūb-i Enṣārī şād boldı, sewündi.*	24-16	5	Eyyūb
236.	**Fārs**	-	Fars.	*Men ol nūrqa naẓar qıldıṃ erse, ʿIrāq ėliniṉg taqı* ***Fārs*** *ėliniṉg sarāyları köründi.*	30-9	6	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
237.	**Fatḥ-i Muvaṣṣalī**	-	Feth el-Mevsilî es-Sagîr. İlk dönem zahid ve sufîlerinden biri.	*Bir kün **Fatḥ-i Muvaṣṣalī** kėçesi ėwinge kirdi.*	269-7	6	-
238.	**Fāṭıma**	-	Hz. Fatıma.	*Bir kün anası **Fāṭıma** rażhā aydı: Ey oġlum, sen menim birle bir tergide ṭaʿāmnı nişe tenāvul qılmas-sen?*	289-2	113	Fāṭımatü'z-Zehrā
239.	**Fāṭıma**	-	Ebû Zer-i Gıfârî'nin kızı.	*Abū Ẕar Gafārīning͡ bir ʿayālı bar erdi **Fāṭıma** atlıġ.*	131-13	1	-
240.	**Fāṭımatü'z-Zehrā**	-	bkz. Fāṭıma.	*Eger ecel kelür bolsa, cedding Muṣṭafāġa barur-sen yā babaṅ͡ emīrü'l-muʾminīn ʿAlīke barur-sen, vālideṅ͡ **Fāṭımatü'z-Zehrā**ġa barur-sen, ceddetiṅ͡ Ḫadīcatü'l-Kübrāġa barur-sen.*	176-2	1	Fāṭıma
241.	**Fażīl bin ʿİyāż**	-	Ebû Alî el-Fuzayl bin İyâz bin Mesʿûd et-Temîmî el-Yerbûî. Horasan'ın ilk büyük sufilerinden biri.	***Fażīl bin ʿİyāż** raḥmhi aydı: Qaçan kim kün batar bolsa, şādīlıqım taqı faraḥım ziyāda bolur.*	315-6	2	Fużayl
242.	**Fażl**	-	Fazl bin Abbâs bin Abdulmuttalib. Hz. Peygamber'in amcasının oğlu.	*Peyġāmbar ʿas'nuṅ͡ qaṭırınıṅ͡ yügenini ʿAbbās tutar erdi, taqı ʿAbbās oġlı **Fażl** bar erdi, Abū Bekr, taqı ʿÖmer, ʿAlī bar erdi taqı Abū Ṣufyān kim Peyġāmbarnıṅ͡ çıqanı erdi, anıṅ͡ qarındaşı Rabīʿa taqı Usāma erdi, taqı Usāmanıṅ͡ qarındaşı erdi.*	72-7	1	-
243.	**Fedek**	-	Medine ile Heyber arasında Medine'ye yaklaşık 150 km. mesafede yahudilerin yaşadığı yer.	*Yana **Fedek** atlıġ ėlke bardılar, anı taqı aldılar.*	47-8	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
244.	**Ferūz**	-	Mugîre bin Şuʿbe'nin hizmetkârı.	*Muġīrat ibnü Şuʿbanıng̃ raẕhu qulı bar erdi, **Fērūz** atlıġ. Abū Luʾluʾat tėp aytur erdiler.*	117-12	1	Abū Luʾluʾat
245.	**Firʿavn ʿal**	-	bkz. Firʿavn.	*Yā Muḥammed, bu duʿā kim qıldıng̃, Mūsā Peyġāmbar ʿas mundaġ qıldı erdi ol kün kim **Firʿavn ʿal** aġır çerig birle Mūsā Peyġāmbarımızını qawup çıqtı.*	73-4	5	Firʿavn
246.	**Fiṭām**	-	Kendisiyle evlenme şartını Hz. Ali'nin öldürülmesine bağlayarak İbn Mülcem'e Hz. Ali'yi öldürten kâfir kadın.	*Yana Kūfede bir ḫatun bar erdi **Fiṭām** atlıġ; ingen ṣāḥib-cemāl erdi; taqı emīrü'l-muʾminīnge qatıġ düşman erdi ol yandın kim anıng̃ atası taqı ėr qarındaşını ʿAlī raẕhu öltürüp turur erdi.*	151-10	1	-
247.	**Furāt**	-	Fırat nehri.	*Ol ėkki arıq kim āşkārā aqar, biri Nīl turur, Mışır şehrinde aqar, taqı biri **Furāt** turur kim Kūfe şehrinde aqar.*	57-6	1	-
248.	**Furāza**	-	Bir âbid.	***Furāza** atlıġ kimerse dünyādın naql qıldı ʿazīzlarda biri anı tüşinde körüp andın suʾāl qıldı…*	435-17	2	-
249.	**Furqud**	-	Bir şeyh.	***Furqud** şeyḫi aytur raḥmhi: İmām Ḥasan Baṣrīġa bir mesʾele suʾāl qıldı[m] erse, özi taqı cevāb aydı.*	232-10	3	-
250.	**Fużayl**	-	bkz. Fażīl bin ʿİyāż.	***Fużayl** aydı raḥmhi: Eger Ḥaq tvt dünyānıng̃ cümle mālını manga ʿarża qılsa taqı aysa…*	397-15	2	Fażīl bin ʿİyāż
251.	**Fużża**	-	Hz. Ali'nin hizmetkârı.	*Bizler taqı neçeme kim żaʿīf turur-miz, sizlerke muvafāqat qılur-miz tėdiler erse, ol **Fużża** taqı aydı: Men taqı sizlerke muvāfaqat qılur-men tėdi.*	141-5	4	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
252.	**Ġazālī**	-	İmam Gazzalî.	*İmam **Ġazālī** aytur raḥmhi Eḥyāʾu'l-ʿulūm atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	293-14	12	-
253.	**Ġifār**	-	Bir Arap kabilesi.	*Ol kün Peyġāmbar ʿas Medīneke keldi, Medīne içinde **Ġifār** qabīlalıġ kişining Rūma atlıġ çeşmening quḍusı bar erdi, suwı süçüg erdi taqı ol kişilerke bėrmez erdi taqı öngin quḍuġlar barça açıġ erdi.*	135-3	1	-
254.	**Ḥabbāb**	-	bkz. Ḥabbāb ibnü'l-Arat.	*Yā **Ḥabbāb**, ozaqı peyġāmbarlarnıng ümmetlerini kāfirlar biçkü birle ėkki pārā qılur erdiler.*	11-6	2	Ḥabbāb ibnü'l-Arat
255.	**Ḥabbāb ibnü'l-Arat**	-	Habbâb bin Arat bin Cendele bin Saʿd bin Huzeyme bin Kaʿb bin Saʿd et-Temîmî. Sahabeden bir zat.	***Ḥabbāb ibnü'l-Arat** atlıġ ṣaḥabā aytur raẓhu:*	11-2	1	Ḥabbāb
256.	**Ḥabeşī**	-	Habeşli.	*Bu dünyādaki hindūlar taqı **ḥabeşī**ler cümlesi anıng uruġıdın turur, tėp aydı.*	339-1	3	-
257.	**Hābīl**	-	Adem Peygamber'in oğlu.	***Hābīl**ni körmedi erse, suʾāl qıldı kim: Hābīl manga nişe qarşu kelmedi?*	339-2	17	-
258.	**Hācar**	-	İbrahim Peygamber'in karısı, İsmail Peygamber'in annesi.	*Yā **Hācar**, bilding-mü kim İbrāhīm peyġāmbar İsmāʿīlni qayda eletti?*	213-17	10	-
259.	**Ḥaccāc**	-	Haccâc bin Yûsuf es-Sakafî. Emevî hanedanına bağlı meşhur Irak valisi.	*Yā **Ḥaccāc**, aḥvālıng neteg turur? tėp suʾāl qıldı erse, Ḥaccāc aytur: Körür-sen, aḥvālnı sormaq nė ḥācat?*	346-1	15	-
260.	**Hācer**	-	Arap yarımadasının kuzeydoğusunda Yemâme'nin merkezi olan kasaba.	*Yapurġaqları fīl qulaqları mengizlig turur taqı mēveleri **Hacer** atlıġ ėlning singekleri mengizlig turur.*	57-4	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
261.	**Ḫacerü'l-esved**	-	Hacerü'l-esved.	*Andın soŋ aydı: Ey **Ḫacerü'l-esved**, sen bir pāra taş turur-sen.*	272-15	11	-
262.	**Ḫadīca**	-	Hz. Hadice.	*Bu sizinŋ cüftüŋüz Ḫuvaylid qızı **Ḫadīca** ḫatunnuŋ köşki turur, tėp aydılar.*	166-1	22	Ḫadīcatü'l-Kübrā
263.	**Ḫadīcatü'l-Kübrā**	-	bkz. Ḫadīca.	*Eger ecel kelür bolsa, cedding Muṣṭafāġa barur-sen yā babaŋ emīrü'l-muʾminīn ʿAlīke barur-sen, vālideŋ Fāṭımatü'z-Zehrāġa barur-sen, ceddetiŋ **Ḫadīcatü'l-Kübrā**ġa barur-sen.*	176-2	1	Ḫadīca
264.	**Ḫakīm**	-	Hakîm bin Hizâm. Huneyn savaşında müellife-i kulûb olarak kendisine ganimetten yüz deve verilen sahabe.	*[Abū] Sufyānqa yüz tėwe bėrdi, taqı oġlı Muʿāviyaqa yüz tėwe bėrdi, taqı **Ḫakīm**ke yüz tėwe bėrdi, Ḫārişqa taqı [yüz] tėwe, Mekkeniŋ uluġlarınga yüzer yüzer tėweler bėrdi.*	75-11	1	-
265.	**Ḫaleb**	-	Haleb.	*Andın soŋ Ḥimsni, **Ḫaleb**ni, cümlesini aldılar.*	111-10	1	-
266.	**Ḫālid**	-	bkz. Ḫālid ibnü'l-Velīd.	*Yā **Ḫālid**, bu ʿĀmidiyyaqa nişe söktüŋ? Andaġ qılmaġıl.*	349-9	1	Ḫālid ibnü'l-Velīd
267.	**Ḫālid ibnü'l-Velīd**	-	Peygamber'in "seyfullâh" (Allahın kılıcı) diye vasıflandırdığı islâm tarihinin ünlü komutanlarından biri.	***Ḫālid ibnü'l-Velīd** ol vaqtta īmān keldürmemiş erdi.*	39-12	5	Ḫālid
268.	**Ḫalīlu'r-Raḥmān**	-	İbrahim peygamber.	*Ol ṣūratınŋnı maŋa körgüzgil, tėdi erse, ʿAzrāʾīl aydı: Yā **Ḫalīlu'r-Raḥmān**, menim ol ṣūratımnı körseŋ, ṭāqat tuta bilmegeysen, tėdi…*	439-1	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
269.	**Ḥalīme**	-	Halîme binti Ebû Züeyb. Hz. Muhammed'in süt annesi.	*Peyġāmbar ʿas'nı ʿAbdu'l-Muṭṭalib* ***Ḥalīme*** *atlıġ dāyaqa emdürmek üçün bėrdi.*	4-14	-	-
270.	**Ḥammād ibnü Abī Süleymān**	-	Büyük fakihlerden olup İmam-ı Aʿzam Ebu Hanife'nin hocasıdır.	***Ḥammād ibnü Abī Süleymān*** *rivāyat qılur Abū Ḥanīfedin raḥmhi: Tünle hēç yatmaz erdi.*	186-3	3	-
271.	**Ḥamrāʾü'l-Esed**	-	Yemen'de Sanʿa'nın 160 km. kuzeybatısında bir kasaba.	*Biz cümle ferīşteler kāfirlarnı* ***Ḥamrāʾü'l-Esed*** *atlıġ yerke tegi qavduq, kėterdük.*	33-3	1	-
272.	**Ḥamza**	-	Hz. Muhammed'in amcası.	*Peyġāmbar ʿas qatında ʿammı* ***Ḥamza*** *taqı ʿAbbās bar erdi.*	149-15	2	-
273.	**Ḥamzatu'ş-Şükrī**	-	Tâbiʿînden bir zat.	***Ḥamzatu'ş-Şükrī*** *tėp aytur erdiler, tābiʿīnlerdin erdi, uluġ ʿālim erdi.*	190-1	1	-
274.	**Ḥāriṣ**	-	Ebû Abdurrahmân Hâris bin Hişâm el-Kureyşî el-Mahzûmî. Ebu Cehl'in kardeşi.	*...Abū Cehlning͡ qarındaşı* ***Ḥāriṣ*** *taqı Abū Cehlning͡ oġlı ʿİkrime taqı Abū Sufyān, bularġa bu ʿÖmerning͡ işi in͡gen aġır keldi.*	110-4	1	-
275.	**Ḥāriṣ**	-	Bıçakla yaralanan Ömer'i tedavi etmeye çalışan sahabe. ? Hâris bin Kelde es-Sakafî.	***Ḥāriṣ*** *atlıġ ṭabīb bar erdi.*	118-11	1	-
276.	**Ḥāriṣ**	-	Huneyn savaşından sonra Hz. Muhammed'in ganimetten 100 deve verdiği sahabe.	*[Abū] Sufyānqa yüz tėwe bėrdi, taqı oġlı Muʿāviyaqa yüz tėwe bėrdi, taqı Ḥakīmke yüz tėwe bėrdi,* ***Ḥāriṣ****qa taqı [yüz] tėwe, Mekkening͡ uluġlarınga yüzer yüzer tėweler bėrdi.*	75-12	1	-
277.	**Ḥāriṣ**	-	bkz. Ḥāriṣ ibnü Lebīz.	*Yā* ***Ḥāriṣ****, ne üçün kelding͡, ḥācatıng͡ ne turur?*	200-11	5	Ḥāriṣ ibnü Lebīz
278.	**Ḥāriṣ ibnü Lebīz**	-	İmam Şafiʿî ile istişare kılan kişi.	***Ḥāriṣ ibnü Lebīz*** *aytur: İmām Şāfiʿī birle Şafāġa çıqtuq taqı anda olturduq.*	199-15	2	Ḥāriṣ
279.	**Hārūn**	-	Musa Peygamber'in kardeşi ve veziri.	*Bu Mūsā peyġāmbarning͡ qarındaşı* ***Hārūn*** *turur ʿahimās.*	54-17	7	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
280.	**Harūne'r-Reşīd**	-	Abbasî halifelerinin beşincisi.	***Harūne'r-Reşīd**ning ḫazīnadārı bar erdi Rebīʿ atlıġ, bir kimerseke tanuq bolmış erdi.*	376-13	17	-
281.	**Hārūt**	-	Kuran'da Marut'la birlikte adı geçen melek.	***Hārūt** taqı Mārūt taqı ʿAzāzīl. Qaçan kim Ḥaq tvt bu üç ferīşteke nefs taqı şehvet bėrdi erse, ḥālları müteġayyir boldı.*	365-15	7	-
282.	**Ḥasan**	-	Hz. Hasan.	*Eger urur bolsa, yā Bilāl, Peyġāmbar üçün oġlum Ḥasannı taqı Ḥüseyinni ursun, Peyġāmbarnı urmasun tėp **Ḥasan** Ḥüseyinni mescidke ıḍa bėrdi.*	86-8	81	Abā Muḥammed, Ḥasan ibnü ʿAlī
283.	**Ḥasan**	-	Abbasî halifesi.	*On ming yarmaq **Ḥasan** atlıġ kişi birle ıḍa bėrdi erse, Abū Ḥanīfe neerse sözlemedi erse, yārānları aydı…*	187-2	2	-
284.	**Ḥasan bin Ṣāliḥ**	-	Bir âbid.	***Ḥasan bin Ṣāliḥ** raḥmhi özining bir cāriyası bar erdi.*	321-12	1	-
285.	**Ḥasan ibnü ʿAlī**	-	bkz. Ḥasan.	*Men **Ḥasan ibnü ʿAlī** turur-men, tėdi.*	176-12	1	Ḥasan ibnü ʿAlī, Ḥasan
286.	**Ḥasan-i Baṣrī**	-	Hasan bin Ebi'l-Hasan el-Basrî. Pek çok hadis nakl ve rivayet etmiş sahabe-i kiramla görüşmüş kişi.	***Ḥasan-i Baṣrī**qa raḥmhi suʾāl qıldılar kim:*	378-6	3	İmām Ḥasan Baṣrī, Şeyḫ Ḥasan-i Baṣrī
287.	**Ḥasan-i Kerabīsī**	-	Bir âbid.	***Ḥasan-i Kerabīsī** raḥmhi aytur: İttifāq andaġ tüşti kim bir kėçe İmām Şāfiʿī raḥmhi ḫıdmatında tünedim.*	198-13	1	-
288.	**Ḥassān**	-	Abdullah bin Ubey ve Mustih'le Hz. Ayişe'ye iftira eden kişi.	*ʿAbdullah bin Ubey, **Ḥassān** taqı Musṭiḥ* bir yerde turur erdiler.*	415-5	2	-
289.	**Hāşim**	-	Hz. Muhammed'in dedesi.	*Yana Qurayş kabīlasıdın **Hāşim** atlıġ kişining oġlanlarını öḍürdi Yana Hāşim atlıġ kişining oġlanlarındın mėni öḍürdi, çıqardı.*	3-6	2	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
290.	**Ḫātam-i Aṣamm**	-	Şakîk-i Belhî'nin sohbetlerinde bulunmuş ünlü âlim ve takva sahibi kişi.	***Ḫātam-i Aṣamm*** *raḥmhi Rey ėlinge kirdi.*	235-3	17	-
291.	**Ḫāṭib**	-	Hâtib bin Ebî Beletʿa. Hz. Peygamber'in askerle Mekke'ye geleceğini Mekkelilere mektupla haber vermeye çalışan sahabe.	***Ḫāṭib*** *atlıġ ṣaḥāba bir ḫatunġa bitig bėrdi…*	48-8	4	-
292.	**Havāzīn**	-	Arabistan'ın kuzeyinde sakin kabile.	***Havāzīn*** *qabīlası uluġları taqı Ṣaqīf qabīlasınıng uluġları yıġıldılar, taqı meşveret qıldılar…*	69-2	2	-
293.	**Ḥavvā**	-	Hz. Havva.	*Qaçan kim Ādam peyġāmbar Cebreʾīldin bu sözni eşitti erse,* ***Ḥavvā****qa meyl qıldı.*	279-16	15	-
294.	**Ḫaybar**	-	Medine'den 150 km. mesafede vaha.	***Ḫaybar*** *qapuġını kim neçe quvvatlıġ kişiler tepretü bilmez erdiler, men yalġuz yerindin qopardım.*	146-13	10	-
295.	**Ḥażramavt**	-	Hazramût. Yemen'de bir yerleşim birimi.	*Vallāhi menim dīnim işi andaġ tamām bolġay kim Ṣanʿā atlıġ yerdin* ***Ḥażramavt*** *atlıġ yerke tegi yalġuz atlıġ barġay, hēç kimersedin qorqmaġay, meger Tangrıdın qorqġay; taqı qoyluġ kişi börüdin qorqġay.*	11-9	1	-
296.	**Herqul**	-	Herakleios. Hz. Muhammed zamanındaki Rum padişahı.	*Rūm pādṣāhı* ***Herqul*** *seksen mıng er birle çıqtı erdi.*	111-10	10	-
297.	**Heşşām**	-	Ebu Cehl ile birlikte Hz. Muhammed'e tuzak kurmak isteyen Mekkeli kâfir.	*Yā* ***Heşşām****, sening reʾying neteg turur bu Muḥammedni helāk qılmaq içinde?*	19-7	2	-
298.	**Ḥicāz**	-	Hicaz.	***Ḥicāz****dın kelgen bitigni kim pāra pāra qıldıng, ol bitig ėdesi sanga qarġadı, bu ḫarābluqlar cümlesi andın turur tėp aydılar.*	82-7	2	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
299.	**Ḥims**	-	Suriye'de bir şehir.	*Andın soŋ **Ḥims**ni, Ḥalebni, cümlesini aldılar.*	111-10	1	-
300.	**Hindū**	-	Hintli.	*Bu dünyādaki **hindū**lar taqı ḥabeşīler cümlesi anıŋ uruġıdın turur, tėp aydı.*	339-1	1	-
301.	**Hindūstān**	-	Hindistan.	*Ādam peyġāmbarʿas **Hindūstānd**ın qırq qata Beytü'l-Maʿmūrqa ziyārat qıldı.*	38-3	2	-
302.	**Ḥirā**	-	Mekke'ye 13 mil uzaklıkta bir dağ.	*İbnü ʿÖmerke aydılar kim: Bir qul bar, **Ḥirā**da qoymatlıq qılur.*	430-13	1	Ḥirā tağı
303.	**Ḥirā tağı**	-	bkz. Ḥirā.	*Bir kün yana bardı **Ḥirā tağı**ŋġa.*	10-3	7	Ḥirā
304.	**Ḥudeybiyye**	-	Mekke'den 17 km.'lik mesafede bir vadi.	*Cümle ṣaḥābalar ol **Ḥudeybiyye**de qondılar.*	41-1	5	-
305.	**Ḥuneyn**	-	Tâif'in 50 km. kuzeybatısında bir şehir.	*Bardılar ançaqa tegi kim **Ḥuneyn** atlıġ yerke tegdiler.*	71-5	3	-
306.	**Ḫurāsān**	-	Horasan.	*Cümle çerig qayıttılar taqı ʿAcem ṭarafıŋġa bardılar, Tebrīzni aldılar, Ahvāz atlıġ ėlni aldılar, **Ḫurāsān**nı, İsfahānnı, Hemedānnı, cümlesini aldılar.*	112-5	1	-
307.	**Ḫuvaylid**	-	Huveylid bin Esed bin Abduluzzâ bin Kusayy el-Kureyşiyye el-Esediyye. Hz. Hadîce'nin annesi.	*Bu sizinŋ cüftüŋgüz **Ḫuvaylid** qızı Ḫadīca ḫatunnuŋ köşki turur, tėp aydılar.*	166-1	1	-
308.	**Ḫuẕeyfe**	-	Huzeyfe bin Hüseyn bin Câbir bin Rebîa bin Ferve bin Hâris el-Absî. Hz. Peygamber'in sırdaşı olan sahabe.	***Ḫuẕeyfe** razhu Kūfe ėlinge kirdi.*	31-1	19	-
309.	**Hübeyre**	-	Kûfe beyi. Umm-i Hânî (Hz. Alî'nin kardeşi)'nin kocası.	*Cüftüm **Hübeyre** taqı ḥāżır erdi.*	52-16	2	İbnü Hübeyre
310.	**Ḥüseyn**	-	Hz. Hüseyin.	*Ḥasan **Ḥüseyn** razhumā ėkegü sökel boldılar.*	140-3	97	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
311.	**İblīs**	-	İblis.	*Bu **İblīs**ning mundaġ aymaqı kim men sanga vesvese qılmaqġa qudratım yetmez tėmeki, bu takı İblīsning vesvesesi turur.*	227-11	63	İblīs ʿal, İblīs[-i] laʿīn, İblīs laʿīn
312.	**İblīs ʿal**	-	bkz. İblīs.	*İngen qaḍġuluġ bolup barurda **İblīs ʿal** ādemī ṣūratınġa bolup keldi taqı aytur: Ey żaʿīfa, nişe yıġlayur-sen?*	332-1	13	İblīs, İblīs[-i] laʿīn, İblīs laʿīn
313.	**İblīs laʿīn**	-	bkz. İblīs.	*Andın song **İblīs laʿīn** Ādam taqı Ḥavvā qatınġa keldi taqı yıġlayu başladı.*	280-12	6	İblīs, İblīs ʿal, İblīs[-i] laʿīn
314.	**İblīs[-i] laʿīn**	-	bkz. İblīs.	*Avval tekebbür qılġan **İblīs[-i] laʿīn** erdi kim Ḥaq tvt cümle ferīştelerke fermānladı kim: Ādam peyġāmbarqa secde qılınglar, tėp.*	379-3	8	İblīs, İblīs ʿal, İblīs laʿīn
315.	**İbn ʿAbbas**	-	bkz. İbnü ʿAbbās.	***İbn ʿAbbas** aydı rażhu: Qıyāmat kün bolsa āvṣ, bu dünyānı bir qarı ʿavret ṣūratınġa keldürgeyler.*	399-4	1	İbnü ʿAbbās, İbni ʿAbbās, ʿAbbās
316.	**İbn ʿAbbās**	-	bkz. ʿAbdu'llāh bin ʿAbbās.	***İbni ʿAbbās** taqı cümle ėwi ḫalqı birle tenāvul qıldılar.*	254-1	1	ʿAbdu'llāh bin ʿAbbās
317.	**İbn Mesʿūd**	-	bkz. İbnü Mesʿūd.	*Munda bir kimerse sökel turur, āḫir vaqtı yawuq turur taqı ol kimerse Peyġāmbar ʿas yārānlarıdın turur, tėdim erse, ol kārvānda **İbn Mesʿūd** rażhu bar erdi, ol aydı kim: Ol kimerse kim turur?*	130-15	2	İbnü Mesʿūd, İbni Mesʿūd, İbn-i Mesʿūd
318.	**İbni ʿAbbās**	-	bkz. İbnü ʿAbbās.	*Bu āyatning sebeb-i nuzūlı ol erdi kim **İbni ʿAbbās** rażhu aydı: Ṣaḥābalarda ėkki kimerse bar erdi.*	384-13	14	İbnü ʿAbbās, İbn ʿAbbas, ʿAbbās
319.	**İbni ʿİmrān**	-	Bir şeyh.	*Velīkin sen **İbni ʿİmrān**nı menʿ qıldıng, neerse bėrmeding.*	252-8	5	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
320.	**İbni Mesʿūd**	-	bkz. İbnü Mesʿūd.	*Hēç ʿaqlınga kelmedi erse,* ***İbni Mesʿūd*** *rażhu Rebīʿni arqasınġa kötürdi taqı ėwke eletti taqı qatındın kėtmedi, taqı bēhūş bolup yattı.*	238-1	5	İbnü Mesʿūd, İbn Mesʿūd, İbn-i Mesʿūd
321.	**İbn-i Mesʿūd**	-	bkz. İbnü Mesʿūd.	***İbn-i Mesʿūd*** *rażhu Abu Ẓarnıng̀ żaʿīfasını taqı ʿayalını öz ʿayalları qatınga keltürdi taqı cümlesini alıp Medīneke keldiler.*	131-12	1	İbnü Mesʿūd, İbni Mesʿūd, İbn Mesʿūd
322.	**İbni ʿÖmer**	-	Sahabeden bir zat.	***İbni ʿÖmer*** *rażhu rivāyat qılur Peyġāmbardın, [Peyġāmbar] ʿas andaġ ḫabar bėrü yarlıqar...*	254-9	10	-
323.	**İbni Sīrīn**	-	bkz. Muḥammed ibnü Sīrīn.	***İbni Sīrīn*** *aydı raḥmhi: ʿÖmrüm içinde men hēç kimerseke ḫased qılmadım, ol maʿnīdin kim endīşe qıldım…*	420-1	2	Muḥammed ibnü Sīrīn
324.	**İbni'l-ʿİrābī**	-	Bir âbid.	***İbni'l-ʿİrābī*** *aytur raḥmhi: Bir kün ḫātırım andaġ tiledi kim, qapuġları bağlasam, taqı ėwde ḫalvat qılsam, Rebbüm birle munācāt qılsam, tėp.*	268-11	1	-
325.	**İbni'l-Muvaffiq**	-	bkz. ʿAlī ibni'l-Muvaffiq.	***İbni'l-Muvaffiq*** *atlıġ kimerse aydı: Bir yıl ḫec qıldım.*	276-3	1	ʿAlī ibni'l-Muvaffiq,ʿAlī,Muvaffaq oġlı
326.	**İbni'l-Mütevekkil**	-	Bir âbid.	***İbni'l-Mütevekkil*** *aytur, raḥmhi bu, ayatnıng̀ sebeb-i nuzūlı ol erdi kim dervīş ṣaḥābalarda biri rūza tuttı.*	256-17	1	-
327.	**İbnü ʿAbbās**	-	Hz. Muhammed'in amcasının oğlu ve büyük sahabelerden biri.	***İbnü ʿAbbās*** *rażhu aydı kim ėkki rekʿat namāz qılmaq tefekkür birle taqı köngül ḫāżirlıqı birle yaḫşıraq turur erteke tegi ġaflat birle namāz qılmaqdın.*	244-1	7	İbn ʿAbbas, İbni ʿAbbās, ʿAbbās

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
328.	**İbnü ʿAbī Leylā**	-	Anaf et-Terceme ibn Ebî Leylâ'nın oğlu ve Kûfe'de otuz yıl mütemadiyen kadılık yapmış ünlü fakihlerden biri.	*Biri Sufyān-i Ṣavrī taqı biri* ***İbnü ʿAbī Leylā*** *taqı biri ʿAbdullāh ibnü Seyrīk raḥmātullahu ʿalayhim acmaʿīn.*	188-11	1	-
329.	**İbnü ʿAşaym**	-	Bir âbid.	***İbnü ʿAşaym*** *tėp aytur erdiler, bir zāhid bar erdi; tünle yatmaz erdi, erteke tegi namāz qılur erdi.*	321-8	1	-
330.	**İbnü Caʿfer**	-	Abbasî halifesi.	*Bir kün ḫalīfa* ***İbnü Caʿfer*** *taqı ḫatunı arasında ḫuṣūmat tüşti erse, Abū Ḥanīfeni ündediler taqı ḫalīfa taqı ḫatunı aydılar kim: Siz aramızda ḥākim bolung.*	192-7	1	-
331.	**İbnü Hübeyre**	-	bkz. Hübeyre.	***İbnü Hübeyre*** *Abū Ḥanīfeni ağırlar erdi, hemīşe ziyāratqa kelür erdi.*	186-8	3	Hübeyre
332.	**İbnü Mesʿūd**	-	Sahabeden bir zat.	***İbnü Mesʿūd*** *raẓhu aytur: Men kördüm Ḥirā taġını, ėkki pāra ay arasında qaldı, yana ėkkisi qawuştılar.*	35-1	5	İbni Mesʿūd, İbn Mesʿūd, İbn-i Mesʿūd
333.	**İbnü Mülcem**	-	Abdurrahmân bin Mülcem. Murad kasabasından olup Hz. Ali'yi öldüren kâfir.	*Taqı ol* ***İbnü Mülcem****ni Ḥüseyin raẓhu ḫalāyıq qatınġa çıqardı taqı üç qata aydı kim: Sen mü öltürdüng atam emīre'l-muʾminīn ʿAlīni? tėdi...*	154-8	8	İbnü Mülcem ʿal
334.	**İbnü Mülcem ʿal**	-	bkz. İbnü Mülcem.	*Manga hēç neerse bėrmegil taqı ʿAlīni öltürgil, men sėni qabūl qılayın, tėdi erse,* ***İbnü Mülcem ʿal*** *tek qaldı.*	152-10	6	İbnü Mülcem
335.	**İbnü Yasār**	-	bkz. Süleymān ibnü Yasār.	*Ol kėçe* ***İbnü Yasār*** *tüşinde Yūsuf peyġāmbarnı kördi.*	352-5	1	Süleymān ibnü Yasār, İbnü Yasār

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
336.	**İbnü's-Semāk**	-	İbni Semâk Ebû el-Abbâs Muhammed. Büyük zahidlerden olup nasihat ve vaazları ile meşhurdur.	*Ol zindāndın çıqardılar taqı yuvdılar erse,* ***İbnü's-Semāk*** *aytur: Men ḥāżir erdim.*	197-2	3	-
337.	**İbrāhīm**	-	İbrahim Peygamber.	*Atam atı Yaʿqūb peyġāmbar turur, uluġ atam İsḥāq peyġāmbar turur, yana andın uluġ atam* ***İbrāhīm*** *peyġāmbar turur ʿahimās.*	361-10	88	-
338.	**İbrāhīm**	-	Hz. Muhammed'in Mâriyye adlı kumasından olan oğlu.	*Taqı ėki quması bar erdi. Biri Māriyye atlıġ, andın* ***İbrāhīm*** *atlıġ oġul boldı taqı nāresīde ḥālında vefātı boldı.*	6-11	1	-
339.	**İbrāhīm**	-	bkz. İbrāhīm-i Naḫʿī.	*Yā* ***İbrāhīm****, tegme bir farīża namāzqa bir ābdast qılġıl taqı tegme yunmışta ağzınga mesvāk sürtgil, taqı ṭaʿāmnı az yegil taqı az uḍıġıl, tėdi erse, İbrāhīm Naḫʿī aytur raḥmhi Peyġāmbar ʿas ayġanı teg qıldım.*	266-7	1	İbrāhīm-i Naḫʿī
340.	**İbrāhīm ibni Edhem**	-	Belhli meşhur zahid ve sufî.	*Manga bir miṣqāl qızıl altun oyaġlıqta bėrseler, yaḫşıraq turur, tėdi erse,* ***İbrāhīm ibni Edhem*** *aydı: Yalġan aytur-sen.*	398-5	2	-
341.	**İbrāhīm-i Naḫʿī**	-	Bir âbid.	***İbrāhīm-i Naḫʿī*** *aytur raḥmhi: Tüşümde Peyġāmbar ʿas'nı kördüm taqı suʾāl qıldım: Yā Resūlallāhi, ʿilmdin ne kim eşitsem, unıturmen.*	266-5	2	İbrāhīm
342.	**ʿİbrī**	-	İbrânî.	*Taqı bardılar Quṭayfīr atlıġ vezīrke aydılar kim: Bir qul satarlar,* ***ʿİbrī*** *qul turur.*	359-4	1	-
343.	**İdrīs**	-	İdris Peygamber.	*Bu* ***İdrīs*** *peyġāmbar turur tėdi.*	54-12	5	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
344.	ʿ**İkrime**	-	İkrime bin Ebî Cehl. Sahabeden bir zat.	*Ḫālid ibnü'l-Velīd taqı ʿ**İkrime** taqı Süheyl Mekke kāfirları birle baqıp turur erdiler.*	40-4	5	-
345.	**İmām**	-	bkz. Aḥmed Ḥanbel.	***İmām** ḫıdmatınġa barġıl taqı özindin duʿā derḫōst qılġıl.*	221-9	30	Aḥmed Ḥanbel, İmām Aḥmed Ḥanbel, İmām Aḥmed, Aḥmed
346.	**İmām ʿAbdullāh Quẓāʿī**	-	bkz. Abū ʿAbdullāh Quẓāʿī.	***İmām ʿAbdullāh Quẓāʿī** raḥmhi Şihābu'l-aḫbār atlıġ kitābında bu ḥadīsni keltürmiş.*	249-13	1	Abū ʿAbdullāh Quẓāʿī
347.	**İmām Abu'l-ʿAlā Ōşī**	-	bkz. Abū'l-ʿAlā-i Oşī .	***İmām Abu'l-ʿAlā Ōşī** raḥmhi Nişābu'l aḫbār atlıġ kitābında bu ḥadīsni keltürmiş, ḥadīş bu turur…*	122-17	4	Abū'l-ʿAlā-i Oşī
348.	**İmām Aḥmed**	-	bkz. Aḥmed Ḥanbel.	*Andın soŋġ suvadı taqı keldi, salām qıldı erse, salāmınġa **İmām Aḥmed** cevāb aydı taqı burunqı téġ dōstluqnı iẓhār qıldı.*	224-13	4	Aḥmed Ḥanbel, İmām Aḥmed Ḥanbel, İmām, Aḥmed
349.	**İmām Aḥmed Ḥanbel**	-	bkz. Aḥmed Ḥanbel.	***İmām Aḥmed Ḥanbel** raḥmhi müstecābu'd-daʿva erdi.*	224-14	28	Aḥmed Ḥanbel, İmām Aḥmed, İmām, Aḥmed
350.	**İmām Ḥasan Başrī**	-	bkz. Ḥasan-i Başrī.	*Furqud şeyḫi aytur raḥmhi: **İmām Ḥasan Başrī**ġa bir mesʾele suʾāl qıldı[m] erse, özi taqı cevāb aydı.*	232-11	2	Ḥasan-i Başrī, Şeyḫ Ḥasan-i Başrī
351.	**İmām Mālīk**	-	Mâlik bin Enes. Mâlikî mezhebinin kurucusu.	***İmām Mālīk** raḥmhi faẓāyilinīŋ beyānı içinde turur.*	206-12	13	-
352.	**İmām Muḥammed-i Beşreviyye**	-	bkz. Muḥammed ibnü Başraviyya.	***İmām Muḥammed-i Beşreviyye** raḥmhi Kenzü'l-aḫbār atlıġ kitābında bu ḥadīsni keltürmiş.*	362-11	1	Muḥammed ibnü Başraviyya

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
353.	**İmam Necefī**	-	İmam Necefî.	***İmam Necefī*** *raḥmhi aydı: Eger men Ḥüseyinni şehīd qılġanlardın bolsa erdim, andın soŋ͡ ol maʿṣīyatımdın tevbe qılsa erdim, Ḥaq tvt mėni yarlıqasa erdi taqı maŋ͡a uçtmaḥnı rūzī qılsa erdi, men Muḥammed Resūlullāhqa ne yüz birle satġaşġay erdim?*	184-12	3	-
354.	**İmām Qāżī**	-	İmam Kadı.	***İmām Qāżī*** *aydı Abū ʿAbdullāh Qużāʿī raḥmhi Şihābu'l-aḫbār atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş, ḥadīṯ bu turur…*	206-13	1	-
355.	**İmam Ṣaġānī**	-	Raziyyüddîn Ebû Fazâʾil Hasan bin Muhammed bin Hasan Haydar el-Amrî. Meşârıku'l-Envâr adlı hadis kitabının yanısıra pek çok eseri olan din âlimi.	***İmam Ṣaġānī*** *raḥmhi Meşāriqu'l-Envār atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş, ḥadīṯ bu turur…*	91-9	3	-
356.	**İmām Şāfiʿī**	-	El-İmâm Ebû Abdillâh Muhammed bin İdrîs. Şâfiʾî mezhebinin kurucusu.	***İmām Şāfiʿī*** *raḥmhi fażāyiliniŋ͡ beyānı içinde turur.*	198-3	50	-
357.	**İmām Vāqidī**	-	bkz. Vāqidī.	*Taqı* ***İmām Vāqidī*** *raḥmatu'llāhi ʿaleyhi öziniŋ͡ Maġāzī atlıġ kitābıdın naql qıldı.*	444-7	1	Vāqidī
358.	**İmām-ı Aʿẓam Abū Ḥanīfe-i Kevfī**	-	bkz. Abū Ḥanīfe.	***İmām-ı Aʿẓam Abū Ḥanīfe-i Kevfī*** *raḥmhi fażāyiliniŋ͡ beyānı içinde turur.*	185-11	1	Abū Ḥanīfe, Abā Ḥanīfe
359.	**ʿİmrān**	-	İsa Peygamber'in annesi Meryem'in annesi.	*Bu köşk* ***ʿİmrān*** *qızı ʿİsā peyġāmbar ʿas anası Meryem ḫatunniŋ͡ köşki turur, tėp aydılar.*	165-1	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
360.	**İncīl**	-	İncil.	*Qaçan kim bu bitig Herqul melikke tegdi erse, cümle baṭrīqlarnı, tersālar uluġlarını yıġdı taqı aydı kim: **İncīl**de bar turur Aḥmed atlıġ Peyġāmbar çıqġay tėp.*	80-6	8	-
361.	ʿ**İrāq**	-	Irak.	*Maymūn atlıġ kimerse ʿ**İrāq** ėlining uluġı erdi.*	242-11	4	-
362.	ʿ**Īsā**	-	İsa Peygamber.	*Bir kün ʿ**Īsā** peyġāmbar ʿas ṣaḥrāda olturmış erdi.*	435-1	59	-
363.	**İṣfahān**	-	İsfahan.	*Kerek kim andın derḫōst qılsangız, **İṣfahān** ėlinde qāżīlıq qılsa, tėdi erse, ol ʿulemā taqı kelip andın derḫōst qıldılar taqı üküş alçaqlıq qıldılar erse, qabūl qıldı.*	220-1	2	-
364.	**İsḥāq**	-	İshak Peygamber.	*Ey İbrāhīm peyġāmbarning taqı İsmāʿīl peyġāmbarning taqı **İsḥāq** peyġāmbarning Rebbi, bu inekni manga qaytarġıl, tėp duʿā qılġıl taqı qatınġa barġıl.*	341-17	5	-
365.	**İsḥāq Kilābāẕī**	-	Ebû Bekr Muhammed bin İshak. Kitâb el-Taʿarruf li-mezheb ehl el-tasavvuf ve Bahr el-favâʾid (Meʿâni'l-ahbâr) adlı tasavvuf ve hadis hakkında tanınmış eserleri bulunan sufî.	*Ṣayḫ İmām **İsḥāq Kilābāẕī** aytur raḥmhi Taʿrīf atlıġ kitabında…*	3-8	1	-
366.	**İskenderiyye**	-	İskenderiye.	*Andın song **İskenderiyye**ni aldılar taqı Mışırnı aldılar.*	111-12	1	-
367.	**İsmāʿīl**	-	İsmail Peygamber.	***İsmāʿīl** peyġāmbar ol Hācardın vucūdqa keldi.*	219-5	26	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
368.	**İsmaʿīl Buḫārī**	-	Ebû Abdullâh Muhammed bin İsmâʾîl el-Cuʿfî el-Buhârî. Kuran'dan sonra en sahih kitap olarak tanınan el-Câmiʿ el-sahîh adlı hadis kitabının yazarı..	*İmām **İsmaʿīl Buḫārī** raḥmhi Ṣiḥāḥ atlıġ kitābında bu ḥadīṩni keltürmiş, ḥadīṩ bu turur…*	168-5	1	Muhammed-i Buḫārī
369.	**İsrāfīl**	-	İsrafil.	*Andın soŋg **İsrāfīl**ni ıḍa bėrdi.*	277-15	2	-
370.	**İvezī**	-	Bir âbid.	*Taqı **İvezī** aytur raḥmhi öz yārānlarınġa…*	266-17	1	-
371.	**ʿİzzī**	-	Kûfe'de bir tepe.	*Kerek kim mėni tün buçuqında cümle ḫalāyıq yatmışda bir tėweke yüklegeysiz taqı Kūfedin çıqarsaŋgız; taqı ėkki yıġaç barsaŋgız, ṣaḥrāda ʿ**İzzī** atlıġ qızıl tepe bar, ol töpeni qazısaŋgız, anda bir taşdın taḫta çıqġay.*	155-3	1	-
372.	**Kaʿb**	-	bkz. Ka'bu'l-Aḫbār.	***Kaʿb** aydı raḥmhi: Bu ölüm bir butaq meŋgizlig turur kim tikenleri üküş turur taqı tegme bir tiken bir tamarġa müteʿalliq bolup yapşunmış turur.*	438-11	1	Ka'bu'l-Aḫbār
373.	**Kaʿbe**	-	Kabe.	*Qaçan kim Ādam peyġāmbar ʿas **Kaʿbe**din qayıttı erse, cümle oġlanları istiqbāl qılu qarşu bardılar.*	339-2	60	Kaʿbeḫāna
374.	**Kaʿbeḫāna**	-	bkz. Kaʿbe.	*Ol kimerse ʿÖmerke aydı: Yā Emire'l-muʾminīn, bu anamnı ėkki aylıq yerdin ėgnime köterip **Kaʿbeḫāna**qa ėletürmen.*	287-5	3	Kaʿbe
375.	**Ka'bu'l-Aḫbār**	-	Ebû İshâk Kaʿb bin Mâniʿ. Hz. Muhammed devrinde yaşamış rivayetleri ile meşhur hadis râvisi.	*Yā **Ka'bu'l-Aḫbār**, özi uluġ ṣaḥābalardın turur, nāgāh mundın bu iş keldi.*	129-9	9	Kaʿb

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
376.	**Kenʿān**	-	Kenan.	*Andın soŋ İbrāhīm peyġāmbār taqı ol Mışırdın çıqtı taqı **Kenʿān** ėlinge keldi, ol Kenʿān ėlinde iqāmat qıldı taqı ol ėlde turdı.*	219-6	1	-
377.	**Kenzü'l-aḫbār**	-	İmam Muhammed-i Beşreviyye'nin hadis kitabı.	*İmām Muḥammed-i Beşreviyye raḥmhi **Kenzü'l-aḫbār** atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	362-11	2	-
378.	**Kerbelā**	-	Kerbela.	*Bu oġlannı seniŋ ummatıŋ **Kerbelā** ṣaḥrāsında şehīd qılġaylar, tėdi taqı ol yerniŋ topraqıdın bir awuç topraq keltürdi taqı manga bėrdi.*	179-3	1	-
379.	**Kesrī**	-	Fars hükümdarı.	*Anlar aydılar: Bizke melikimiz **Kesrī** mundaġ buyurdı tėp aydılar.*	81-15	9	Kesrī melik
380.	**Kesrī melik**	-	bkz. Kesrī.	***Kesrī melik** bizlerni ıḍa bėrdi kim ol kişi kim bizke bitig ıḍa bėrdi, anı manga alıp keliŋ! tėp.*	81-16	6	Kesrī
381.	**Keşşāf**	-	Zemahşerî'nin tefsir kitabı.	*...ol sözler cümlesini İmām Cāru'llāhi'l-ʿallāma raḥmhi özininŋ **Keşşāf**'ıdın naql qıldı...*	444-1	1	-
382.	**Kevfe**	-	Kûfe.	*Aġmeş **Kevfe**niŋ uluġ ʿulemālarıdın erdi.*	189-12	-	Kūfelig
383.	**Kināna**	-	Bir Arap kabilesi.	*Taŋrı tvt İsmāʾīl peyġambar ʿas oġlanlarıdın **Kināna** atlıġ qabīlasından Qurayş qabīlasını öḍürdi.*	3-6	2	-
384.	**Kūfelig**	-	bkz. Kevfe.	*Men **Kūfelig** men tėdi.*	169-17	-	Kevfe
385.	**Kulada**	-	Huneyn'de adı geçen sahabeler arasındaki münafıklardan biri.	***Kulada** atlıġ kimerse Ṣafvāŋa aytur: Muḥammed atlıġ kimerseniŋ siḥri nė bāṭil boldı! tėdi erse, Ṣafvān ol vaqtın kāfir erdi kāfirlıq bi[r]le söwer erdi.*	72-8	2	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
386.	**Labūẕā**	-	Adem Peygamber'in Habil ile doğan ikiz kız çocuğu.	*Taqı ėkinç yıldın song tuġġan oġul atı Hābīl erdi taqı anıng ėkizi ʿayālnıng atı **Labūẕā** erdi.*	337-8	4	-
387.	**Lāt**	-	Mekke'deki büyük putlardan biri.	*Ėmdi **Lāt** u ʿUzzā birle ant yāḍ qılur-men kim ėkinç qaytmışda Uḥud toquşında neteg qıldım erse, andaġ qılġay-men tėp aymış.*	32-9	2	-
388.	**Lubnān**	-	Şam'da güneybatıdan kuzeydoğuya doğru uzanan Kabe'nin taşlarının getirildiği beş büyük dağdan biri.	*Taqı bu Kaʿbening taşlarını bėş taġnıng taşlarıdın binā qılsang; avvalını Ḥirā taġındın qılsang, qalġanını Ṭūr-i Sīnā taġıdın, taqı **Lubnān** taġıdın taqı Cūdī taġıdın qılsang.*	38-11	1	-
389.	**Luqman ḥekīm**	-	Lokman Hakim.	***Luqman ḥekīm** oġlınga aydı: Ey oġlum, bu dünyā bir tering tüplüg deryā turur taqı üküş ḫalāyıq bu deryā içinde ġarq bolup turur.*	395-17	1	-
390.	**Lūt**	-	Lût peygamber.	*Taqı anası **Lūṭ** peyġāmbar ʿayālı erdi.*	328-9	2	-
391.	**Maʿāẕ ibnü Cebel**	-	bkz. Muʿāẕ ibnü Cebel.	*Peyġāmbar ʿas **Maʿāẕ ibnü Cebelke** aydı, ol vaqtın kim özini Yemen ėlinge ıḍur erdi…*	230-16	1	Muʿāẕ ibnü Cebel
392.	**Maġāzī**	-	Ebû Abdullâh Muhammed bin Vâkıd el-Medenî'nin hadis kitabı.	*Taqı İmām Vāqidī rahmatu'llāhi ʿaleyhi özining **Maġāzī** atlıġ kitābıdın naql qıldı.*	444-8	2	-
393.	**Maḥmūd**	-	Ebrehe'nin Kabe'yi viran etmek için kurduğu ordudaki en büyük fil.	*Ol fīllerde uluġraq fīl bar erdi, **Maḥmūd** atlıġ.*	42-3	2	-
394.	**Māʿiz**	-	Sahabeden bir zat.	***Māʿiz** raẕhu kirdi taqı aydı: Yā Resūlallāhi, mėni arıtġıl, tėdi.*	347-17	8	-
395.	**Mālik**	-	Sahabeden bir zat.	***Mālik** atlıġ ṣaḥāba rivāyat qılur ʿAlī raẕhu'nung qız qarındaşı Umm-i Hānīdin.*	52-15	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
396.	**Mālik**	-	Ebû ʿAlî Mâlik bin ʿAvf el-Ensârî. Huneyn vakʿasında müşriklerin (Havâzin kabilesi) başı olup mağlup olması üzerine Tâyif'te islâmiyeti kabul etmiş sahabe.	*Bolmasa **Mālik** atlıġ begleri keldi, musulmān boldı taqı Ṣaqīf qabīlası taqı musulmān boldılar.*	75-6	8	-
397.	**Mālik**	-	bkz. Mālik ibnü Dīnār.	*Manga aytur: Ey **Mālik**, ḫaṭ oqıyur-mu-sen?*	322-17	2	Mālik ibnü Dīnār
398.	**Mālik**	-	bkz. Mālik Zuʿar.	*Andın song **Mālik** aydı: Bu qaçġunçı qulnı manga satıng, tėdi.*	358-1	8	Mālik Zuʿar, Mālik ibnü Zuʿar
399.	**Mālik ibni Dīnār**	-	Basra'da yaşamış meşhur zahid ve âlimlerden biri.	***Mālik ibni Dīnār**nı bir kėçe saqladım; baqayın kim ne iş birle meşġūl bolur ermiş? tėp.*	317-1	6	Mālik
400.	**Mālik ibni Rabīʿa**	-	Sahabeden bir zat.	***Mālik ibni Rabīʿa** razhu aydı: Bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdük.*	290-7	1	-
401.	**Mālik ibnü Zuʿar**	-	bkz. Mālik Zuʿar.	*Bu arada Yūsufnung qarındaşları keldiler taqı **Mālik ibnü Zuʿar**ġa aydılar kim: Bu bizim qaçġunçı qulumuz turur.*	357-14	3	Mālik Zuʿar, Mālik
402.	**Mālik Zuʿar**	-	Yûsuf Peygamber'i kardeşlerinin attığı kuyudan kurtaran kervanın ulu kişisi.	*Kārvānnung uluġı[nı] **Mālik Zuʿar** tėp aytur erdiler.*	357-11	1	Mālik ibnü Zuʿar, Mālik
403.	**Manşūr**	-	Bir âbid.	***Manşūr** aytur: Abū ʿAbdullāh-i Sekrīni tüşümde kördüm taqı suʾāl qıldım kim: Yā Abā ʿAbdullāh, Tangrı teʿālā sening birle ne muʿāmilat qıldı? tėp aydım erse, Abū ʿAbdullāh aydı: Ḥaq tebaraka ve teʿālā ḫażratında turuqtum.*	351-13	1	-
404.	**Māriyye**	-	Mısır hükümdarı Mukavkıs'ın Hz. Muhammed'e hediye ettiği, daha sonra Peygamber'in nikâhladığı kadın.	*Taqı ėki quması bar erdi. Biri **Māriyye** atlıġ, andın İbrāhīm atlıġ oġul boldı taqı nāresīde ḫālında vefātı boldı.*	6-11	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
405.	**Mārūt**	-	Kur'anda Hârût'la birlikte adı geçen melek.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas Zühre yılduznı körer bolsa, köŋlinge Hārūt **Mārūt**nı azdurġan Zühre tüşer erdi taqı ol Zühreke laʿnat qılur erdi…*	367-13	7	-
406.	**Masvara**	-	?Misver bin Mahreme. Sahabeden bir zat.	***Masvara** atlıġ ṣaḥāba aydı raẓhu: Peyġāmbar ʿas aydı: Fāṭıma mėndin bir pāra turur.*	158-1	1	-
407.	**Maşārıqu'l-Anvār**	-	İmâm Sagânî'nin hadis kitabı.	*İmām Ṣaġānī raḥmhi **Maşārıqu'l-anvār** atlıġ kitāb içinde bu ḥadīṯni keltürmiş, ḥadīṯ bu turur…*	185-12	3	-
408.	**Mavāqit**	-	İmâm Abdullâh-i Sarahsî'nin hadis kitabı.	*İmām ʿAbdullāh-i Saraḫsī raḥmhi **Mavāqit** atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş…*	219-8	1	-
409.	**Maymūn**	-	Irak ilinin ulu kişisi.	*Ol **Maymūn** aydı: innā lillāhi va innā alayhi rāciʿūna.*	242-13	3	-
410.	**Maymūna**	-	Meymûne binti Hâris. Hz. Muhammed'in karısı.	*Cüfti **Maymūna** ėwinde erdi, taqı tiler erdi kim ʿĀyişe ėwinde bolsa.*	84-15	5	-
411.	**Meʾcūc**	-	bkz. Yeʾcūc.	*Taqı Yeʾcūc **Meʾcūc** qavmı taqı Qābīl neslidin turur, tėp aymış.*	338-16	1	-
412.	**Medāyin**	-	Arap orta çağında Bağdad'ın 30 km. kadar güneyinde Dicle nehrinin her iki kıyısında yer alan şehir veya şehirler topluluğu.	*Ėkkisi **Medāyin** atlıġ ėlde satġaştılar.*	174-16	5	-
413.	**Medīne**	-	Medine.	*Qaçan kim Ḥaq teʿālā Peyġāmbarqa nuṣrat bėrdi, ġazātdın qayıtmışta **Medīne**ke yawuq keldük taqı qonduq.*	414-10	92	Medīnelig
414.	**Medīnelig**	-	bkz. Medīne.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ey **Medīnelig** ensārīlar, hēç taqṣīr qılmadıŋgız.*	256-2	5	Medīne

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
415.	**Mehdī**	-	İmâm Mâlik'in hizmetinde bulunan kişi.	***Mehdī*** *ḥecke barmışda Medīneke kirdi, Peygāmbar ʿas'nı ziyārat qıldı.*	207-14	3	-
416.	**Mekke**	-	Mekke.	*Ėkinçi Mescidü'l-aqṣā, üçünçi Mescidü'l-ḥarām kim* ***Mekke****ning mescidi turur.*	274-15	115	Mekkelig, Mekkī
417.	**Mekkelig**	-	bkz. Mekke.	*Medīnede üküş ṣaḥābalar bar erdi, baʿżısı Medīnelig, baʿżısı taqı* ***Mekkelig****.*	23-16	4	Mekke, Mekkī
418.	**Mekkī**	-	bkz. Mekke.	*Abū Bekr taqı* ***Mekkī*** *turur, hem Qurayşī turur.*	94-7	1	Mekke, Mekkelig
419.	**Mervān**	-	Mervân bin el-Hakem bin Ebî el-ʿÂs bin Ümeyye bin ʿAbdi Şems bin ʿAbdi Menâf el-Kureyşî el-Emevî. Emevî sülâlesinin Mervânî kolunun atası olup Hz. Osman'ın amcazadesi ve damadı olmuş onun hilafetinde kâtipliğini yapmıştır.	*Medīne bėgi* ***Mervān*** *erdi.*	183-8	8	-
420.	**Mervānī**	-	Emevî sülalesinin Mervânî kolu.	***Mervānī****lerde andaġ ʿādil keçmedi.*	239-8	1	-
421.	**Merve**	-	Mekke'de Safâ'nın karşısında yer alan dağ.	*Ey dervīş, sen ol kimerse ermez-mü-sen kim Ṣafā taqı* ***Merve*** *arasında qaṭır minip qullarıng birle yöriyür erding?*	374-5	3	-
422.	**Meryem**	-	Îsâ Peygamber'in annesi.	*Yā Rebbī, bu çaġannıng sıġınġu yeri bar taqı bu dünyā içinde* ***Meryem*** *oġlı ʿĪsānıng sıġınġu yeri yoq, tėdi…*	78-16	4	-
423.	**Meṣābīḥ**	-	İmâm Bagavî'nin hadis kitabı.	*İmām Baġavī raḥmhi* ***Meṣābīḥ*** *atlıġ kitābında bu ḥadīṣni keltürmiş.*	371-2	13	-
424.	**Mescid-i Ḫayf**	-	Minâ'da bir mescid.	*Qaçan kim ʿarife tüni boldı erse, Mināda* ***Mescid-i Ḫayf****ada tünedim.*	270-15	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
425.	**Mescidü'l-Aqṣā**	-	Kudüs'te Hz. Süleyman tarafından yaptırıldığı rivayet olunan mabet.	***Mescidü'l-Aqṣā**ġa kirdük erse, baqar-men, cümle peyġāmbarlar ḥāżır bolmışlar.*	53-5	3	-
426.	**Mescidü'l-Ḥarām**	-	Mekke'deki Kaʿbe-i şerif.	*Taqı qırq raḥmatını **Mescidü'l-Ḥarām**da namāz qılġanlarġa rūzī qılur.*	274-8	6	-
427.	**Meşʿaru-l'ḥarām**	-	Mekke'de Merve ile Safâ arasında hac merasiminin yapıldığı yer.	*Taqı bu qaḍġu bu ḥasrat birle, köz yaşı, baġır başı birle ʿArafātdın qayıttım taqı **Meşʿaru-l'ḥarām**qa bardım.*	271-7	1	-
428.	**Meşhed**	-	Meşhed.	*Andın soñg Mustarşid Billāh atlıġ ḫalīfa keldi, qırq ming altun ḫarc qıldı taqı tört yüz kümüşdin qandīllar qıldurdı taqı ol **meşhed**de astı.*	156-10	1	Meşhed-i ʿAlī
429.	**Meşhed-i ʿAlī**	-	bkz. Meşhed.	*Ol taqı anda şeher bunyāḍ qıldı kim bu kün ol şeherke **Meşhed-i ʿAlī** tėp ayturlar.*	156-8	1	Meşhed
430.	**Mışır**	-	Mısır.	*Abū Bekr oġlı Muḥammed taqı **Mışır** ḫalqı birle Medīnedin çıqtılar.*	133-6	27	Mışrī
431.	**Mışrī**	-	bkz. Mışır.	*Ol **Mışrī**lardın taqı sordı.*	146-2	5	Mışır
432.	**Mīkāʾīl**	-	Mikâil.	*Menim könglümde andaġ keçti kim bu ėkegü Cebreʾil taqı **Mīkāʾīl** bolġaylar ʿahimās tėp.*	103-5	11	-
433.	**Minā**	-	Mekke doğusundaki dağlarda, Arafat'a giden yol üzerindeki yer.	*Andın soñg İbrāhīm ʿas İsmāʿīl birle **Minā** atlıġ yerke tegdiler.*	214-13	2	-
434.	**Miqdād ibnü'l-Esved**	-	Sahabeden bir zat.	***Miqdād ibnü'l-Esved** aydı: Yā Resūlallāhi, menim ėlgimni kesti, aṅgar hēç neerse kelmez-mü? tėp aydı…*	335-9	2	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
435.	**Muʿāviya**	-	Muʿâviye bin Ebû Süfyân. İlk Emevî halifesi, Hz. Muhammed'in vahy kâtibi.	***Muʿāviya*** *qaçan kim ḥec qıldı erse, Medīneke bardı Peyġāmbar ʿas'qa ziyārat qılmaq üçün.*	258-2	39	-
436.	**Mucāhid**	-	Bir âbid.	***Mucāhid*** *aydı raḥmatu'llāhi ʿaleyhi: Qaçan kim Ḥaq tvt tūfān birle Nūḥ peyġāmbar ʿas'nung qavmını helāk qıldı…*	378-8	1	-
437.	**Muctalā**	-	İmâm Zeynü'l-eʾimmetiʾl-Firdevsî'nin eseri.	*Yana ol kelimāt-i ʿulamā ve meşāyiḫ bolġay yā taqı anlarnıng ḥikāyatı bolġay anlarnıng cümlesi Şeyḫ İmām Abū Ṭālib-i Mekkī raḥmhi özining Qūtu'l-qulūb atlıġ kitābıdın naql qıldı taqı İmām Zeynü'l-aʾimmati'l-Firdevsī raḥmhi özining Muctalā atlıġ kitābıdın naql qıldı hem yana bu* ***Muctalā*** *şerḥidin naql qıldı.*	444-7	1	-
438.	**Mufażżal**	-	Bir âlim kişi.	***Mufażżal*** *atlıġ ʿālim Muhlib atlıġ ḫalīfa qatınġa kirdi erse, Muhlib aydı: Yā Mufażżal, bizke vaʿẓ ve naṣīḥat qılġıl, tėdi…*	419-5	2	-
439.	**Muġīra**	-	bkz. Muġīrat ibnü Şuʿba.	***Muġīra*** *aytur raẓhu: Tünle ança ṭāʿat qıldı Peyġāmbar ʿas kim mubārek aḍaqları şişti erse, ṣaḥābalar aydılar: Yā Resūlallāhi, Ḥaq tvt sizing keçmiş yazuqlarıngızını taqı kelgü yazuqlarıngızını yarlıqap turur.*	314-13	2	Muġīrat ibnü Şuʿba

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
440.	**Muġīrat ibni Ḥabīb**	-	Bir âbid.	***Muġīrat ibni Ḥabīb*** *aytur: Mālik ibni Dīnārnı bir kėçe saqladım; baqayın kim ne iş birle meşġūl bolur ermiş? tėp.*	317-1	1	-
441.	**Muġīrat ibnü Şuʿba**	-	İlmî, askerî ve siyasî alanlardaki üstünlüğü ile tanınmış Hz. Muhammed'den 133 hadis rivayet etmiş sahabe.	***Muġīrat ibnü Şuʿba****nıng ražhu qulı bar erdi, Fērūz atlıġ.*	117-11	1	Muġīra
442.	**Muḥammed**	-	Hz. Muhammed.	*Yā* ***Muḥammed****, tünle oyaġlıq qılġıl, ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġūl bolġıl.*	314-11	186	Muḥammed Resūlullāh, Muḥammed Muṣṭafā, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh
443.	**Muḥammed**	-	Muhammed bin Ebî Bekr.	*Abū Bekr oġlı* ***Muḥammed*** *kerek, tėdiler erse, ʿOṣmān ražhu taqı qabūl qıldı.*	133-5	8	-
444.	**Muḥammed bin ʿAlī't-Tirmiẕī**	-	Ebû Abdullâh Muhammed bin Alî bin el-Hasan bin Bişr el-Hakîm. Büyük bir sûfî ve sünnî kelâmcı.	***Muḥammed bin ʿAlī't-Tirmiẕī*** *aydı raḥmhi: Ādam peyġāmbar ʿas qaçan kim uçtmaḥ içinde buġdaydın yemiş erdi taqı ol buġdaynıng quvvatı birle Ḥavvāġa şuḥbat qılmış [erdi], andın bolġan Qābīl erdi, tėp aydı.*	338-14	1	-
445.	**Muḥammed ibnü ʿAbdillāh**	-	bkz. Muḥammed.	***Muḥammed ibnü ʿAbdillāh*** *bitisün tėdi erse, bu söz taqı ṣaḥābalarqa ingen aġır keldi.*	46-7	3	Muḥammed, Muḥammed Resūlullāh, Muḥammed Muṣṭafā
446.	**Muḥammed ibnü Başraviyya**	-	Muhadis, Kenzü'l-aḫbâr adlı hadis kitabının yazarı.	*İmām* ***Muḥammed ibnü Başraviyya*** *raḥmhi Kenzü'l-aḫbār atlıġ kitābında bu ḥadīṣni keltürmiş, ḥadīṣ bu turur…*	198-3	1	İmām Muḥammed-i Beşreviyye
447.	**Muḥammed ibnü Ḥarb**	-	Bir âbid.	*Qaçan kim İmām Aḥmed Ḥanbel raḥmhi dünyādın naql qıldı erse, ʿazīzlarda biri* ***Muḥammed ibnü Ḥarb*** *atlıġ kimerse aytur: İmāmnı tüşümde kördüm…*	227-17	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
448.	**Muḥammed ibnü Ḥasan**	-	İbn Düreyd adı ile tanınmış ünlü dil âlimi, şair.	*Yā **Muḥammed ibnü Ḥasan**, Ḥaq teʿālā seninġ birle ne muʿāmilat qıldı?*	197-13	6	-
449.	**Muḥammed ibnü İdrīsi'ş-Şāfiʿī**	-	İmam Şâfiʿî.	*Bu ḫatun qatınġa kirgil taqı ayġıl kim **Muḥammed ibnü İdrīsi'ş-Şāfiʿī** sėni bu yüz altun mehr üze cüftlendi; sen taqı özüngni anġa nikāḥqa cüftlükke bėrdiŋ-mü? tėp vekīl qıldı erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	205-8	1	-
450.	**Muḥammed ibnü Muqātili'r-Rāzī**	-	Rey ilinin âlimi, kadısı.	*Bu ėlniŋ ʿālimi taqı uluġı taqı qāżīsi kim, atı **Muḥammed ibnü Muqātili'r-Rāzī** turur, ol ʿazīz sökel turur, anıŋ ʿayādatınġa barur-men, siz taqı barġay-musiz?*	235-5	1	-
451.	**Muḥammed ibnü Sīrīn**	-	Tâbiʿînden hadis ravîsi.	*Yārānlar birle **Muḥammed ibnü Sīrīn**ge bardılar.*	191-15	3	İbni Sīrīn
452.	**Muḥammed Muṣṭafā**	-	bkz. Muḥammed.	*Cümle peyġāmbarlarqa nė muʿcizāt kim bėrildi, qamuġı **Muḥammed Muṣṭafā**ġa bėrildi.*	36-1	1	Muḥammed, Muḥammed Resūlullāh, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh
453.	**Muḥammed Resūlullāh**	-	bkz. Muḥammed.	*Ol yüzüknüŋ üzesinge buyurdı kim **Muḥammed Resūlullāh** bitiŋiz tėp.*	77-16	23	Muḥammed, Muḥammed Muṣṭafā, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh
454.	**Muḥammed-i Buḫārī**	-	Ebû Abdullâh Muhammed bin İsmâîl el-Cuʿfî el-Buhârî. Sahîh adlı hadis kitabının yazarı.	*İmām **Muḥammed-i Buḫārī** raḥmhi Ṣaḥīḥ atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	346-5	1	İsmaʿīl Buḫārī
455.	**Muḥammed-i Kātib**	-	Magâzî adlı kitabı olan din âlimi.	*Taqı İmām **Muḥammed-i Kātib** raḥmhi özüniŋ Maġāzī atlıġ kitābıdın naql qıldı.*	444-8	1	-
456.	**Muhlib**	-	Abbâsî halifesi.	***Muhlib** atlıġ ḫalīfanı kördi kim küwenü yöriyür.*	373-14	5	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
457.	**Muqavqıs**	-	Hz. Muhammed'in İslâm'a davet ettiği Mısır hükümdarı.	*Taqı ol Bābūyaqa bir qur bėrdi kim ol qurnı* ***Muqavqıs*** *melik Peyġāmbarqa bir aq qaṭır birle ıḍa bėrip turur erdi.*	82-11	2	-
458.	**Murād**	-	Güney Araplarının Mazhec birliğine dahil bir kabile.	*Bu ḫalāyıq içinde kim kim* ***Murād*** *qabīlalıġ erse, ol örü tursun, özgeleri oltursun, tėdi erse, baʿżı ḫalāyıq taqı olturdılar.*	399-16	1	-
459.	**Mūsā**	-	Musa Peygamber.	*Yā* ***Mūsā****, bu inekning yaşı ne miqdār kerek?*	340-7	80	-
460.	**Muslim**	-	bkz. Muslim bin Yasār.	*Yā şeyḫ, Ḥaq teʿālānıng raḥmatı üküş turur taqı biz Ḥaq teʿālānıng raḥmatınga umīḍvār turur-miz taqı özümüzni mundaġ emgetmez-miz, bolġay kim emgenmedin bizke Ḥaq teʿālānıng raḥmatı vāṣil bolġay, tėdi erse,* ***Muslim*** *aydı: Neme yıraq söz turur bu söz.*	426-17	1	Muslim bin Yasār
461.	**Muslim bin Yasār**	-	Bir âbid.	***Muslim bin Yasār*** *raḥmhi Baṣranıng cāmiʿinde namāz qılur erdi.*	249-2	3	Muslim
462.	**Muslim-i Nişābūrī**	-	Müslim bin Haccâc Ebu'-Hüseyn el-Kureyşî el-Nişâbûrî. Sahîh adlı hadis mecmuasının yazarı.	*İmām* ***Muslim-i Nişābūrī*** *raḥmhi Ṣaḥīḥ atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	312-13	2	-
463.	**Musnedu Enes**	-	İmâm Şebʿān ibnü Mehdī'nin hadis kitabı.	*İmām Şebʿān ibnü Mehdī raḥmhi* ***Musnedu Enes*** *atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	422-14	-	-
464.	**Muṣṭafā**	-	Hz. Muhammed.	*Medīneke kirdi,* ***Muṣṭafā*** *ʿas'qa taqı ziyārat qıldı.*	180-17	15	-
465.	**Mustarşid Billāh**	-	Abbâsî halifesi.	*Andın song* ***Mustarşid Billāh*** *atlıġ ḫalīfa keldi, qırq ming altun ḫarc qıldı taqı tört yüz kümüşdin qandīllar qıldurdı taqı ol meşhedde astı.*	156-9	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
466.	**Musṭiḥ**	-	Mistah bin Esâse. Abdullâh bin Ubey'le Hz. Ayişe'ye iftira eden Ebu Bekr'in teyzesinin oğlu.	*ʿAbdullah bin Ubey, Ḥassān taqı **Musṭiḥ** bir yerde turur erdiler.*	415-5	7	-
467.	**Muʾta**	-	Ürdün'de Lût gölünün güneydoğusunda bir yer.	*Yana **Muʾta** atlıġ ėlke bardılar.*	47-8	1	-
468.	**Muʿtaṣid**	-	Abbâsî halifesi.	*Bu ḫamrlar **Muʿtaṣid** ḫalīfanung turur, tėp aydılar.*	307-5	1	-
469.	**Muʿṭī**	-	İmâm Mâlik'in eseri.	*Sizdin derḫōst qılur-men, menim birle Baġdādqa barsangız taqı **Muʿṭī** atlıġ kitāb taṣnīf qılıp turur-siz, bu kitābnı ʿulemālar sizing ḫıdmatıngızda oqısalar, bu kitāb taqı münteşir bolsa, erte kėçe taqı sizing cemālıngız birle müşerref bolsaq…*	207-17	1	-
470.	**Muṭrif**	-	Bir âbid.	***Muṭrif** atlıġ kimerse bar erdi, ʿābid ve zāhid erdi.*	373-13	4	-
471.	**Muvāffiq oġlı**	-	bkz. ʿAlī ibni'l-Muvaffiq.	*Ey **Muvāffiq** oġlı, bu yıl sen menim üçün mü ḥec qıldıng?*	276-6	1	ʿAlī ibni'l-Muvaffiq,ʿAlī,İbni'l-Muvaffiq
472.	**Muvaṣṣal**	-	Musul.	*Ol vaqtdın berü **Muvaṣṣal**dın un keltürürler andın tenāvul qılur-men, tėp aytur erdi.*	221-2	2	-
473.	**Münker**	-	Mezarda Nekîr'le birlikte sual soracak iki melekten biri.	***Münker** ve Nekīrge taqı esrük satġaşġay Qıyāmat kün bolsa, āvṣ gūrında qopmışda taqı esrük qopġay, Ḥaq teʿālā ḫażratınġa kelmişde taqı esrük kelgey, tamuġqa kirmişde taqı esrük kirgey.*	363-17	1	-
474.	**Naḫrān**	-	Nehrevân. Bir Arap kabilesi.	***Naḫrān** qabīlasıdın bir ögür tersālar kelürler bėgleri birle taqı dānişmandı birle.*	143-3	3	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
475.	**Nāṣıru'l-Ḥaq**	-	Abbâsî halifesi.	*Andın soŋ **Nāṣıru'l-Ḥaq** atlıġ ḫalīfa keldi.*	156-7	1	-
476.	**Naṣr**	-	bkz. Naṣr ibnü Muḥammed.	*Yā **Naṣr**, nė derḫōstuŋ bar?*	190-8	2	Naṣr ibnü Muḥammed
477.	**Naṣr ibnü Muḥammed**	-	Ebû Hanife'nin öğrencisi.	*Abū Ḥanīfeniŋ bir şāgirdi bar erdi, **Naṣr ibnü Muḥammed** tėp aytur erdi.*	190-7	3	Naṣr
478.	**Naṣrānī**	Ar.	Hristiyan.	*Mescidke yaqın bir **Naṣrānī**niŋ ʿayālı bar erdi, iŋgen ṣāḥib-cemāl erdi.*	364-8	3	-
479.	**Nassāc**	-	Ebû Bekr bin Abdillâh et-Tûsî-i Nessâc.	*Bir şeyḫ bar erdi, Şeyḫ **Nassāc** tėp aytur erdiler.*	245-13	1	-
480.	**Nāyile**	-	Nâʾile binti el-Ferâfsa. Hz. Osman'ın karısı.	*Ḫatunı **Nāyile**ni bir yanqa qavdılar qatıġ urdılar erse, ḫatunı yıġlayu başladı, ʿOṣmān taqı yıġladı taqı bu kimerseke qarġadı.*	136-1	4	-
481.	**Necāṣī**	-	Abdulmuttalib zamanındaki Yemen hükümdarı.	*Maʿnīsi ol bolur kim Yemen ėliniŋ pādşāhı bar erdi, **Necāṣī** atlıġ.*	41-3	1	-
482.	**Necāṣī**	-	Hz. Muhammed'in imana davet ettiği Yemen hükümdarı.	*Peyġāmbar ʿas vaqtında kim **Necāṣī** musulmān boldı, ol Necāṣī munuŋ uluġ atası erdi.*	41-4	7	Necāṣī melik
483.	**Necāṣī melik**	-	bkz. Necāṣī.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'nuŋ bitigi keldi erse, **Necāṣī melik** aldı, oqıdı, içindeki sözlerni cümlesini bildi.*	79-5	12	Necāṣī
484.	**Necd**	-	Necid.	*Ey abuşqa, sen kim bolur-sen? tėdiler erse, İblīs ʿal aydı: Men şayḫ Necdī men, **Necd** ėllig abuşqa men.*	19-3	1	Necdī
485.	**Necdī**	-	bkz. Necd.	*Neteg bāṭil reʾy turur? tėdiler erse, ol şayḫ **Necdī** aydı: Anıŋ yārānları bar, qabīlası bar.*	19-10	5	Necd
486.	**Nehcü'l-ferādīs**	-	Nehcü'l-Ferâdîs.	*Taqı bu kitābke **Nehcü'l-ferādīs** at bėrdük, maʿnīsi uştmaḫlarnıŋ açuq yolı tėmek bolur.*	2-16	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
487.	**Nekīr**	-	Mezarda Münker adlı melekle beraber ölülere sual soracak olan melek.	*Münker ve* ***Nekīr****ge taqı esrük satġaşġay Qıyāmat kün bolsa, āvş gūrında qopmışda taqı esrük qopġay, Ḥaq teʿālā ḥażratınġa kelmişde taqı esrük kelgey, tamuġqa kirmişde taqı esrük kirgey.*	363-17	1	-
488.	**Nemrūd**	-	Nemrut.	*Taqı kāfirlarnıng uluġı* ***Nemrūd*** *ʿal erdi.*	216-7	6	Nemrūd-i laʿīn
489.	**Nemrūd-i laʿīn**	-	bkz. Nemrūd.	***Nemrūd-i laʿīn****ning taqı ḥalāyıqları cümlesining iʿtiqādları ol erdi kim İbrāhīm ol ot içinde helāk boldı, tėp.*	218-2	1	Nemrūd
490.	**Nīl**	-	Nil nehri.	*Ol ėkki arıq kim āşkārā aqar, biri* ***Nīl*** *turur, Mışır şehrinde aqar, taqı biri Furāt turur kim Kūfe şehrinde aqar.*	57-5	1	-
491.	**Niʿmān-i Enṣārī**	-	Miʿrac gecesinde Hz. Muhammed'in cennetin yüksek bir makamında gördüğü âbid.	*Bu* ***Niʿmān-i Enṣārī*** *turur.*	283-5	3	-
492.	**Nişābu'l-aḫbār**	-	İmâm Ebu'l-ʿAlâ ûşî'nin hadis kitabı.	*İmām Abū'l-lʿĀlā Ōşī razhu bu ḥadīşni* ***Nişābu'l-aḫbār*** *atlıġ kitābında keltürmiş ḥadīş ol turur…*	156-14	5	-
493.	**Nūḥ**	-	Nuh Peygamber.	***Nūḥ*** *peyġāmbar ʿas kāfirlar ḥaqqınġa taşdın taqı qatıġraq erdi.*	116-4	15	-
494.	**ʿOşmān**	-	Hz. Osman.	*Andın song emīrü'l-muʾminīn* ***ʿOşmān*** *razhu taqı anı maʿzūl qılmadı.*	174-8	91	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
495.	**ʿOs̱mān**	-	bkz. ʿOs̱mān ibnü Ḥanīf.	*Yā **ʿOs̱mān**, bu dünyā tanaʿʿum yeri ermez, bu dünyā ʿamel yeri turur; tanaʿʿum yeri uçtmaḥ turur; taqı tegme bir kimerseke Ḥaq teʿālā ne işke qoḍmış bolsa, ol iş içinde qatıġlanmaq kerek, ol işning͡ ʿuhdesindin çıqmaq kerek.*	146-8	1	ʿOs̱mān ibnü Ḥanīf
496.	**ʿOs̱mān**	-	bkz. ʿOs̱mān bin Maṭʿūn.	*ʿ**Os̱mān** ibni Maẓʿūn raẓhu ṣaḥābalarda zāhidraqı erdi.*	239-3	13	ʿOs̱mān bin Maṭʿūn
497.	**ʿOs̱mān bin Maṭʿūn**	-	İslâmiyeti on üçüncü olarak kabul eden Peygamber'in ilk ashabından biri.	*Bir kün ʿ**Os̱mān bin Maṭʿūn** raẓhu Peyġāmbar ʿas ḫidmatınġa keldi taqı aydı: Yā Resūlallāhi, nefsüm mang͡a neerseler sözler.*	261-12	1	ʿOs̱mān
498.	**ʿOs̱mān ibnü Ḥanīf**	-	Hz. Ali'nin Hz. Osman'ın katillerini soruşturması için Basra'ya gönderdiği kişi.	*ʿ**Os̱mān ibnü Ḥanīf**ni Baṣraġa ıḍa bėrip turur erdi.*	146-5	3	ʿOs̱mān
499.	**ʿÖmer**	-	bkz. ʿÖmer bin ʿAlā.	*Qaçan kim ḫalāyıqġa aydım kim ṣaflarıngızını rāst tutung͡uz, tėp hātifdin āvāz ėşittim: Yā ʿ**Ömer**, ḫele sen bārī Rebbüng͡ birle rāst boldung͡-mu kim ḫalāyıqġa aytur-sen kim ṣaflarıng͡ızını rāst tutung͡, tėp?*	249-11	1	ʿÖmer bin ʿAlā
500.	**ʿÖmer**	-	bkz. ʿÖmer ibnü'l-Ḫaṭṭāb.	*ʿ**Ömer** raẓhu aydı: Neteg bilür-sen?*	400-4	124	ʿÖmer ibnü'l-Ḫaṭṭāb
501.	**ʿÖmer bin ʿAlā**	-	Bir şeyh.	*Şeyḫ ʿ**Ömer bin ʿAlā** raḥmhi bir kün mescidke kirdi namāz qılmaqġa.*	249-5	1	ʿÖmer
502.	**ʿÖmer ibnü ʿAbdu'l-ʿAzīz**	-	Emevî halifelerinin sekizincisi.	*ʿ**Ömer ibnü ʿAbdu'l-ʿAzīz** ʿādil ḫalīfa erdi.*	239-8	4	-
503.	**ʿÖmer ibnü'l-Ḫaṭṭāb**	-	Hz. Ömer.	*Yā Resūlallāh, bu köşk ʿ**Ömer ibnü'l-Ḫaṭṭāb**nıng͡ köşki turur tėdi.*	65-5	2	ʿÖmer
504.	**Peyġāmbar**	Fars.	Hz. Muhammed.	***Peyġāmbar** ḫatunı ʿĀyişe mü sen?*	415-2	133	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
505.	**Qābīl**	-	Adem Peygamber'in oğlu.	*Yā Rebbī, bu Qābīlni sen helāk qılġıl, tėdi erse,* ***Qābīl*** *qaçtı taqı ṣaḥrāqa çıqtı.*	339-5	17	-
506.	**Qanbar**	-	Hz. Ali'nin hizmetkârı.	*Taqı bu ḫabar ʿAlīke tegdi, kim ʿOṯmān qapuġında ḫalāyıqlar yıġılışıp turur erdiler, tėp aydılar erse, ʿAlī raẓhu Ḥasan, Hüseyinni taqı, ḫādimi bar erdi* ***Qanbar*** *atlıġ, bu üçegüni ıḍa berdi kim qapuġnı saqlang qılıç birle, tėp.*	135-9	1	-
507.	**Qaran**	-	Bir Arap kabilesi.	*Sen* ***Qaran*** *qabīlalıġ mu sen?*	400-2	3	Qaranlıġ
508.	**Qaranlıġ**	-	bkz. Qaran.	*Yā emīre'l-muʾminīna,* ***Qaranlıġ*** *turur-men, tėdi.*	400-3	1	Qaran
509.	**Qāsim**	-	Hz. Muhammed'in Hadice'den olan dört oğlundan biri.	*Erkeki ʿAbdullāh taqı* ***Qāsim*** *erdi, taqı Ṭayyib taqı Ẓāhir.*	5-2	1	-
510.	**Qaṣvā**	-	Hz. Muhammed'in devesi.	*Cumʿa kün erdi kim Peyġāmbar ʿas* ***Qaṣvā*** *atlıġ tėwesinge mündi.*	24-6	4	-
511.	**Qaydūm**	-	Bir şehir.	*Qaçan kim* ***Qaydūm*** *atlıġ yerke yettiler erse, bir taş aldı taqı bu oġul ʿammını ol taş birle öltürmiş erdi.*	339-13	2	-
512.	**Qulays**	-	Ebrehe'nin Sanʿa'da Kabe'ye özenerek yaptırdığı ev.	*Yėl otnı* ***Qulays****qa tegürdi.*	41-17	5	-
513.	**Qurayş**	-	Kureyş kabilesi.	*Selmān ibnü Fārsī qatında* ***Qurayş*** *qabīlalıġ ʿArablar muṣāḥirat qılıştılar.*	374-9	14	Qurayşī
514.	**Qurayşī**	-	bkz. Qurayş.	*Peyġāmbar ʿas taqı Mekkī erdi, hem* ***Qurayşī*** *erdi.*	94-7	8	Qurayş
515.	**Quṭayfir**	-	Yûsuf Peygamber'i satın alan Zelîha'nın kocası, Reyyân adlı melikin veziri.	***Quṭayfir*** *aydı: Yā Yūsuf, men sanga munça terbiyet qılur-men.*	361-15	13	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
516.	**Quṭayfir vezīr**	Ar.	Yûsuf Peygamber'i satın alan Zelîha'nın kocası, Reyyân adlı melikin veziri.	*Aydılar kim: Bu qul bahāsı bir aġrınça altun bėrinġ taqı bir aġrınça kümüş bėrinġ taqı bir aġrınça yipek bėrinġ taqı bir aġrınça ʿanbar bėrinġ, tėdiler erse, **Quṭayfir vezīr** rāżī boldı.*	359-10	1	-
517.	**Qūtu'l-qulūb**	-	İmâm Ebû Tâlib-i Mekkî'nin eseri.	*…anlarnınġ cümlesi Şeyḫ İmām Abū Ṭālib-i Mekkī raḥmhi özininġ **Qūtu'l-qulūb** atlıġ kitābıdın naql qıldı…*	444-3	1	-
518.	**Rabīʿa**	-	Ebu süfyan'ın kardeşi.	*Peyġāmbar ʿas'nunġ qaṭırınınġ yügenini ʿAbbās tutar erdi, taqı ʿAbbās oġlı Faẓl bar erdi, Abū Bekr, taqı ʿÖmer, ʿAlī bar erdi taqı Abū Ṣufyān kim Peyġāmbarnınġ çıqanı erdi, anınġ qarındaşı **Rabīʿa** taqı Usāma erdi, taqı Usāmanınġ qarındaşı erdi.*	72-7	1	-
519.	**Rabīʿa**	-	Bir Arap kabilesi.	*Uveys-i Qaranī raḥmhi qıyāmat kün bolsa, āvṣ menim ümmetimdin **Rabīʿa** qabīlası sanınça ḫalāyıqnı şefāʿat qılġay, tėp aydı…*	400-13	1	-
520.	**Rābi'a**	-	bkz. Rābiʿa ʿAdaviyya.	*Ey **Rābi'a**, bu daraḫt seninġ mülkinġ turur.*	319-15	1	Rābiʿa ʿAdaviyya
521.	**Rābiʿa ʿAdaviyya**	-	Basra'nın en meşhur kadın sûfî ve evliyasından biri.	*__Rābiʿa ʿAdaviyya__ aytur raḥmhā aytur: Bir kėçe ṭāʿat ve ʿibādat qıldım taqı seḥer vaqtı erdi kim secdeke bardım taqı secde içinde tesbīḥ aytu uyquġa bardım.*	319-6	1	Rābi'a
522.	**Rāfiʿ**	-	Ümm-i Saʿd'ın babası.	*Atang atı ne turur? Ol aydı kim: Atam atı **Rāfiʿ** turur tėdi.*	26-5	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
523.	**Rāḥil**	-	Yûsuf Peygamber'in annesi.	*Kārvān barurda anası **Rāḥil**ning ziyāratını kördi erse, özini tėwedin bıraqtı taqı anası ziyārātını quçup yıġlayu başladı taqı aydı: Ey anam, bu ḥālımdın ḫabarıng bar mu?*	358-12	2	-
524.	**Raḥmat**	-	Eyyûb Peygamber'in karısı.	***Raḥmat** aydı: Ey ʿazīz, munda bir sökel bar erdi, qayda bardı?*	334-2	12	-
525.	**Rebīʿ**	-	Hârune'r-Reşîd'in hazinedarı.	*Bu **Rebīʿ**ning tanuqluqını nişe qabūl qılmadıngız?*	377-1	5	-
526.	**Rebīʿ**	-	bkz. Rebīʿ bin Ḥaytim.	***Rebīʿ** munı kördi taqı tamuġ otı könglinge tüşti.*	237-16	2	Rebīʿ bin Ḥaytim
527.	**Rebīʿ**	-	bkz. Rebīʿ ibnü Süleymān.	***Rebīʿ** aytur erdi raḥmhi: İmām Şāfiʿī raḥmhi ramażān ayında Qurʾānnı altmış qata ḫatm qılur erdi namāz içinde.*	198-10	3	Rebīʿ ibnü Süleymān
528.	**Rebīʿ bin Ḥaytim**	-	İbn Mesʿud'un öğrencisi.	***Rebīʿ bin Ḥaytim** rażhu yigirmi yıl İbni Mesʿūdqa ḫıdmat qıldı taqı özidin ʿilm ögrendi.*	237-10	4	Rebīʿ
529.	**Rebīʿ ibnü Süleymān**	-	Bir âbid.	***Rebīʿ ibnü Süleymān** aytur: İmām Şāfiʿīni raḥmhi vefātıdın song tüşümde kördüm taqı aydım: Yā imāme'l-muslimīna, Ḥaq tvt sizing birle ne muʿāmilat qıldı?*	206-8	1	Rebīʿ
530.	**Resūl**	Ar.	2) Hz. Muhammed.	*Men aydım: Ey **Resūl**nung ḫalīfası, ne sebebdin munça üküş yıġladıngız?*	99-14	7	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
531.	**Resūlu'llāh**	Ar.	Hz. Muhammed.	*Yā Resulallāh, qoymaz-miz, **Resūlullāh** bitisün tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Men Muḥammed Resūlullāh men hem taqı Muḥammed ibnü ʿAbdillāh men, ziyān qılmas, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh bitisün tėdi erse, ṣaḥābalar tek qaldı.*	46-9	1	-
532.	**Rey**	-	Rey şehri.	*Ḫātam-i Aṣamm raḥmhi **Rey** ėlinge kirdi.*	235-3	1	-
533.	**Reyḥān**	-	Hz. Muhammed'in karısı.	*Taqı biri **Reyḥān** erdi, andın oġul qız bol[ma]dı.*	6-12	1	-
534.	**Reyyān**	-	Yûsuf Peygamber zamanındaki Mısır hükümdarı.	*Ol kimerse Mıṣırqa ėletti taqı naḫḫāsqa kigürdi erse, **Reyyān** melikning vezīri bar erdi, Quṭayfar atlıġ, ol Yūsufnı aġır bahā birle satġın aldı, ḫatunı Zelīḫāġa aydı kim: Bu oġlannı könglüm sewdi.*	112-14	1	-
535.	**Rūbīl**	-	Yûsuf Peygamber'in kardeşi.	*Anıng köngli üçün destūr bėrdi erse, **Rūbīl** atlıġ qarındaşı Yūsufnı ėgninge kötürdi taqı baru başladı erse, Yaʿqūb peyġāmbar aleyhi's-salām Yūsufnı uzatu çıqtı taqı oġlanlarınġa üküş vaṣiyyatlar qıldı kim: Yūsufnung anası yoq turur, köngli bezmān turur.*	354-9	2	-
536.	**Rūm**	-	Anadolu.	*Sanga maʿlūm bolsun kim ol Aḥmed ḥaq turur, velīkin īmān keltürgey erdim, eger bu **Rūm** ḫalqının ḫavfı bolmasa erdi.*	81-6	8	Rūmī

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
537.	**Rūma**	-	Gifâr kabilesine ait pınar.	*Kim bolġay ḳim bu **Rūma**nıng̑ quḍuġını alsa taqı musulmānlarġa sebīl qılsa, tėdi erse, ol quḍuġnı öz mālımdın otuz bėş ming̑ yarmaqqa alıp sebīl qıldım erse, Peyġāmbar ʿas manga uçtmaḥ birle bişārat bėrdi.*	135-5	2	-
538.	**Rumeyżā**	-	Talha'nın kardeşi.	*Yana uçtmaḥda yüriyür erken Ṭalḥanıng̑ ḫatunı **Rumeyżā**nı kördüm.*	65-7	2	-
539.	**Rūmī**	-	bkz. Rūm.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde **Rūmī** qalılar töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāżī ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-13	1	Rūm
540.	**Ruqayya**	-	Hz. Muhammed'in kızı.	***Ruqayya** atlıġ ʿayālını avval cüftlendürdi.*	125-3	4	-
541.	**Ṣābit**	-	bkz. Ṣābit bin Qays.	*Yā **Ṣābit**, bu kėçe sen qılġanıng̑ işdin Ḥaq tvt ing̑en rāżī boldı taqı ḫoşnūd boldı taqı sening̑ ḥaqqıngġa bu āyat nāzil boldı, tėdi, taqı ol āyatnı oqıdı.*	257-8	5	Ṣābit bin Qays
542.	**Ṣābit bin Qays**	-	Hz. Peygamber'in ve ensarın hatibi olan sahabe.	*Munung̑ aḥvālınġa **Ṣābit bin Qays** muṭṭaliʿ boldı taqı ḫatunınġa aydı kim: Men bu kėçe bir qonuq ėwge keltüreyin.*	257-2	3	Ṣābit

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
543.	**Saʿd**	-	Sahabeden bir zat.	*Taqı **Saʿd** atlıġ, ṣaḥāba raẓhu Peygāmbar ʿas'dın derḫōst qıldı taqı aydı: Yā Resūlallāhi, Tangrı teʿālādın tilesengiz kim menim duʿām mustacāb bolsa, nė kim Ḥaq teʿālādın tilesem, anı manga rūzī qılsa, tėdi…*	294-5	2	-
544.	**Saʿd**	-	bkz. Saʿd ibnü ʿUbāda.	*Yā **Saʿd**, barġıl, qavmungnı cümlesini bir yerke yıġġıl taqı manga ḫabar bėrgil!*	76-2	1	Saʿd ibnü ʿAbāda, Saʿd ibnü ʿUbāda
545.	**Saʿd**	-	bkz. Saʿd ibnü Vaqqās.	*Yana Peyġāmbar ʿas Uḥud toquşında **Saʿd** ibnü Vaqqāsqa oq sunar erdi taqı aytur erdi: Atġıl, yā Saʿd, ata anam sanga fidā bolsun! tėp aydı.*	121-9	1	Saʿd ibnü Vaqqās, Saʿd ibnü Abī Vaqqāṣ
546.	**Saʿd ibnü ʿAbāda**	-	bkz. Saʿd ibnü ʿUbāda.	*...enṣārīlarnıng uluġı **Saʿd ibnü ʿAbāda** taqı Saʿd ibnü Maʿāz aydılar: Yā Resūlallāh, muhācirlar öz vaṭanlarını terk qılıp oġul qızlarıdın ḫatunlarıdın aḍrılıp sizing camālıngızqa muştāq bolup ġurbat iḫtiyār qılıp keldiler.*	256-9	1	Saʿd ibnü ʿUbāda, Saʿd
547.	**Saʿd ibnü Abī Vaqqāṣ**	-	bkz. Saʿd ibnü Vaqqās.	*...cümle uluġ ṣaḥābalar Ṭalḥa taqı Zübeyr taqı **Saʿd ibnü Abī Vaqqāṣ** yıġıldılar, Medīne ḫalāyıqını başlap ʿAlīke keldiler taqı aydılar…*	145-9	1	Saʿd ibnü Vaqqās, Saʿd

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
548.	**Saʿd ibnü Maʿāẕ**	-	bkz. Saʿd ibnü Muʿāẕ.	*...enṣārīlarnıng uluġı Saʿd ibnü ʿAbāda taqı **Saʿd ibnü Maʿāẕ** aydılar: Yā Resūlallāh, muhācirlar öz vaṭanlarını terk qılıp oġul qızlarıdın ḫatunlarıdın aḍrılıp sizing camālıngızqa muştāq bolup ġurbat iḫtiyār qılıp keldiler.*	256-9	-	-
549.	**Saʿd ibnü ʿUbāda**	-	Sahabeden bir zat.	*...peyġāmbar ʿas **Saʿd ibnü ʿUbāda**qa aytur: Yā Saʿd, barġıl, qavmungnı cümlesini bir yerke yıġġıl taqı manga ḫabar bėrgil! tėdi...*	76-1	1	Saʿd ibnü ʿAbāda, Saʿd
550.	**Saʿd ibnü Vaqqās**	-	Aşere-i mübeşşereden ve islâmiyeti kabul edenlerin yedincisi olan sahabe.	*Biri ʿOṣmān turur, taqı biri ʿAlī turur, taqı biri Ṭalḥa turur, taqı biri Zübeyr turur, taqı biri ʿAbdu'r-raḥmān ibnü ʿAvf turur, taqı biri **Saʿd ibnü Vaqqās** turur.*	119-16	3	Saʿd ibnü Abī Vaqqāṣ, Saʿd
551.	**Saʿd ibnü'l-Museyyeb**	-	Bir âbid.	***Saʿd ibnü'l-Museyyeb** raḥmhi aydı: Yigirmi yıl men namāz vaqtını andaġ saqladım kim muʾaẕẕin eẕān oqımışta mescidde ḥāżir erdim.*	241-17	1	-
552.	**Şafā**	-	Mekke'de bir dağ.	*Ḥāriṣ ibnü Lebīẕ aytur: İmām Şāfiʿī birle **Şafā**ġa çıqtuq taqı anda olturduq.*	199-15	4	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
553.	**Ṣafiyye**	-	Hz. Muhammed'in ikinci ve sekizinci karısı.	*Peyġāmbar ʿas dünyādın naqıl qılmışta toquz ḫatun qaldı: ʿĀyişe ḫatun, taqı **Ṣafiyye** ḫatun, taqı Umm-i Seleme ḫatun, taqı Ḥabîbe ḫatun, taqı Zeyneb ḫatun, taqı Meymūna ḫatun, taqı Cüveyr[iy]e ḫatun, taqı Ṣafiyye ḫatun, taqı Sevde ḫatun raẕhunna.*	6-9	2	-
554.	**Ṣafūrā**	-	Şuʿayb Peygamberin kızı, Musa Peygamberin karısı.	*Ėkkinç sėziki rāst bolġan, Şuʿayb peyġāmbar ʿas'nung **Ṣafūrā** atlıġ qızı bar erdi.*	113-2	1	-
555.	**Ṣafvān**	-	Ebû Veheb Safvân bin Emîn bin Halef el-Kureşî el-Cemhî. Sahabeden bir zat.	*Anlar arasında **Ṣafvān** atlıġ kimerse bar erdi.*	71-9	13	-
556.	**Ṣaḥīḥ**	-	İmam Muslim-i Nişaburî'nin hadis kitabı.	*İmām Muslim Nişābūrī raḥmhi **Ṣaḥīḥ** atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	137-8	2	-
557.	**Ṣaḥīḥ**	-	İmam İsmail-i Buharî'nin hadis kitabı.	*İmām Muḥammed-i Buḫārī raḥmhi **Ṣaḥīḥ** atlıġ kitābında bu ḥadīṯni keltürmiş.*	346-5	1	Ṣiḥāḥ
558.	**Saḫīm**	-	Bir âbid.	*Yā **Saḫīm**, ḫācatıng bar erse, aytġıl kim menim taʿcīlim bar, tėdi erse, men aydım: Yā şeyḫ, ne taʿcīlingiz bar?*	436-8	2	-
559.	**Saʿīd**	-	bkz. Saʿīd ibni Cebīr.	*Bu **Saʿīd** ḫalīfeke üküş vaʿz u naṣīḥat qıldı.*	342-14	6	Saʿīd ibni Cebīr, Saʿīd-i Cebīr
560.	**Saʿīd ibni Cebīr**	-	Tabiʿînden bir zat.	*Hēç anıng vaʿzını qabūl qılmadı erse, ol **Saʿīd ibni Cebīr** aydı: Ėmdi bizlerke bu ėlde turmaq bolmaz.*	342-15	11	Saʿīd-i Cebīr, Saʿīd
561.	**Saʿīd ibnü'l-Āṣ**	-	Kureyş'in eşrafından olup Hz. Osman zamanında Kuran'ı yazanlardan biri.	*ʿOsmān raẕhu Küfeke **Saʿīd ibnü'l-Āṣ** atlıġ kimerseni bėglikke ıḍa bėrmiş erdi.*	132-2	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
562.	**Saʿīd-i Cebīr**	-	bkz. Saʿīd ibni Cebīr.	*Bir kün Ḥaccāc sorar vezīrleringe kim:* ***Saʿīd-i Cebīr*** *bu ėlde bar mu? tėp aydı erse, aydılar: Saʿīd-i Cebīr üküş zamāna boldı kim bu ėldin çıqmış.*	343-1	1	Saʿīd ibni Cebīr, Saʿīd
563.	**Ṣāliḥ**	-	Bir müezzin.	*Baġdād ėlinde bir muʾazzin bar erdi* ***Ṣāliḥ*** *atlıġ.*	364-7	1	-
564.	**Ṣāliḥ**	-	İmam Ahmed Hanbel'in oğlu.	*Bu etmekning unı Aḥmed Ḥanbelning turur taqı ḫamīr māyası oġlı* ***Ṣāliḥ****ning turur.*	220-12	4	-
565.	**Ṣanʿā**	-	Sanʿa.	*Sizing icāzatıngız birle men taqı bu* ***Ṣanʿā****da anıng tėg bir ėw binā qılsam taqı cümle ḫalāyıqqa buyursam, her yılda ol ėwke ziyārat qılsalar, bolġay-mu? tėp meşveret qıldı…*	41-8	3	-
566.	**Saqaṭī**	-	bkz. Serrī Saqaṭī.	***Saqaṭī*** *raḥmhi aydı: Eger bir kimerse bir būstānqa kirse taqı ol būstān içinde cümle daraḫtlar bolsa…*	375-9	1	Serrī Saqaṭī, Şeyḫ Sarī Saqaṭī, Serrī
567.	**Ṣaqīf**	-	Bir Arap kabilesi.	*Bolmasa Mālik atlıġ begleri keldi, musulmān boldı taqı* ***Ṣaqīf*** *qabīlası taqı musulmān boldılar.*	75-6	2	-
568.	**Sāra**	-	İbrahim Peygamber'in karısı.	*Qaçan kim* ***Sāra*** *ol pādişāh qatınġa kirdi erse, ol pāḍişāḥ kördi kim Sāra ingen sāḥib-cemāl turur.*	218-15	8	-
569.	**Sarāyī**	-	Saraylı bir din âlimi.	*Cevāb aydılar kim, ol ḫōca* ***sarāy[i]*** *turur.*	302-11	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
570.	**Sāva**	-	Merkezi İran'da bir şehir ve idarî bölge.	*Taqı ol tün erdi kim Kesrī melikning ayvānı teprendi taqı on tört küngüresi yıqıldı; taqı dünyāda ne kim mūğlar yandurġan otlar bar erdi, cümlesi ol tün söndi taqı **Sāva** atlıġ élning deryāsı ol tün qurıdı.*	5-12	1	-
571.	**Ṣavr**	-	Mekke ve Medine arasında bir dağ.	*Sen ėkki tėwe birle ʿAbdullāhnı alıp **Ṣavr** atlıġ taġ tüpinde ġār bar, biz çıqmışdın üç kündin song anga kelgey-sen tėp turur erdi.*	23-13	1	-
572.	**Sehl Tusterī**	-	bkz. Sehl-i Tusterī.	***Sehl Tusterī** raḥmhi özinge bir kimerse keldi taqı aydı: Yā şeyḫ, ėwümge uġrı kirdi taqı ne kim mālım bar erdi cümlesini aldı, tėdi erse, şeyḫ aydı: Şükür qılġıl.*	325-2	1	Sehl-i Tusterī
573.	**Sehl-i Tusterī**	-	Ebû Muhammed Sehl bin Abdillâh bin Yûnus bin Îsâ bin Abdillâh bin Rafîʿ. Meşhur bir islâm sûfîsi.	***Sehl-i Tusterī** raḥmhi aytur: Bir muʾmin bir şeherke kirse taqı qarnı açsa velīkin şübhelig ṭaʿām keltürseler, ol ṭaʿāmlardın tenāvul qılmasa, ḥalāl ṭaʿām ṭalab qılsa…*	300-6	2	Sehl Tusterī
574.	**Sekrān**	-	Cehennemde bir dağ.	*Tamuġ içinde bir taġ bar kim ol taġ atı **Sekrān** turur taqı ol taġ içinde bir çeşme bar, qandın turur.*	364-3	1	-
575.	**Seleme**	-	Sahabeden bir zat.	***Seleme** atlıġ ṣaḥāba aydı: Bu kün bizler azlıqdın yėldürmegey-miz.*	70-17	1	-
576.	**Selīm**	-	Sahabeden bir zat.	*Körer, Peyġāmbar ʿas yārānları birle olturup turur taqı ʿAbbād atlıġ ṣaḥāba taqı **Selīm** atlıġ ṣaḥāba Peyġāmbar ʿas arqasında yarıq yaşıq üze tururlar.*	45-8	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
577.	**Selmā**	-	Sahabiyattan bir zat.	***Selmā*** *atlıġ ḫatun aytur: Qaçan kim Ḥüseyinni rażhu Kūfe ḫalqı şehīd qıldılar erse, bu ḫabar Peyġāmbar ʿas ḫatunı Umm-i Selemeke tegdi erse, üküş yıġladı taqı qaḍġurdı.*	169-9	1	-
578.	**Selmān**	-	bkz. Selmān-i Fārsī.	*Yā* ***Selmān****, bilgil, āgāh bolġıl, bu nūrlar qayu ṭarafqa kim bardı, ol ṭarafta İslām açılġay, musulmānlıq ẓāhir bolġay tėdi.*	30-11	9	Selmān-i Fārsī, Selmān Fārsī, Selmān ibnü Fārsī
579.	**Selmān Fārsī**	-	bkz. Selmān-i Fārsī.	***Selmān Fārsī*** *aytur: Menim qatımda dünyāvī neersem yoq erdi.*	163-4	9	Selmān-i Fārsī, Selmān ibnü Fārsī, Selmān
580.	**Selmān ibnü Fārsī**	-	bkz. Selmān-i Fārsī.	***Selmān ibnü Fārsī*** *qatında Qurayş qabīlalıġ ʿArablar muſāḫirat qılıştılar.*	374-9	1	Selmān-i Fārsī, Selmān Fārsī, Selmān
581.	**Selmān-i Fārsī**	-	Selman-ı Farsî.	*Qaçan bu ḫabar Peyġāmbar ʿas'qa tegdi erse, ṣaḥābalarnı yıġdı taqı meşveret qıldı erse,* ***Selmān-i Fārsī*** *aydı rażhu: Bizing Fārs élinde ḫandaq bolur.*	27-16	13	Selmān Fārsī, Selmān ibnü Fārsī, Selmān
582.	**Selsebīl**	-	Cennette bir çeşmenin adı.	*Taqı ol ékki arıq kim örtüglüg aqar, biri* ***Selsebīl*** *turur, uçtmaḫqa aqar, taqı biri Kevṯer ḥavżınga aqar, oqdın qatıġraq aqar taqı suwı sütdin aqraq turur taqı ʿaseldin süçüg turur.*	57-6	1	-
583.	**Serendil**	-	Adem Peygamber'in cennetten kovulduğu yer.	*...ferīştelerke buyurdı kim Ādamnı Hindūstān vilāyatıda* ***Serendil*** *atlıġ yerde kemiştiler...*	281-14	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
584.	**Serrī**	-	bkz. Serrī Saqaṭī.	*Yā **Serrī**, ol quvvat kim sėni bu yerke keltürdi, ol qayu ṭaʿāmnung quvvatı erdi taqı ol ṭaʿām qayu yerdin ḥāṣil bolmış erdi? tėp qulaqımġa āvāz keldi erse, nadāmat tėp qayıttım.*	296-15	1	Serrī Saqaṭī, Şeyḫ Sarī Saqaṭī, Saqaṭī
585.	**Serrī Saqaṭī**	-	Ebu'l-Hasan Sarî bin Mugallıs es-Sakâtî. Bir islâm sûfîsi.	***Serrī Saqaṭī** raḥmhi aytur: Bir kün ḫāṭırımġa andaġ tüşti kim ṣaḥrāġa çısam taqı ḥalāl luqma tenāvul qılıp Ḥaq teʿālāqa ṭāʿat qılsam, tėp.*	296-12	2	Şeyḫ Sarī Saqaṭī, Saqaṭī, Serrī
586.	**Sevde**	-	Hz. Muhammed'in dokuzuncu karısı.	*Peyġāmbar ʿas dünyādın naqıl qılmışta toquz ḫatun qaldı: ʿĀyişe ḫatun, taqı Ṣafiyye ḫatun, taqı Umm-i Seleme ḫatun, taqı Ḥabībe ḫatun, taqı Zeyneb ḫatun, taqı Meymūna ḫatun, taqı Cüveyr[iy]e ḫatun, taqı Ṣafiyye ḫatun, taqı **Sevde** ḫatun raẓhunna.*	6-10	1	-
587.	**Ṣiḥāḥ**	-	bkz. Ṣaḥīḥ.	*İmām İsmaʿīl Buḫārī raḥmhi **Ṣiḥāḥ** atlıġ kitābında bu ḥadīṣni keltürmiş, ḥadīṣ bu turur…*	168-5	1	Ṣaḥīḥ
588.	**Sufyān**	-	bkz. Abū Sufyān.	*Baʿżıları aymışlar, bu Umm-i Cemīl Peyġāmbar ʿas'nung ḫatunı Umm-i Ḥabībe [qatınġa kirür erdi taqı Umm-i Ḥabībe] Umm-i Cemīlning ėr qarındaşı **Sufyān**nıng qızı erdi.*	17-13	1	Abū Sufyān, Abā Sufyān
589.	**Sufyān**	-	bkz. Sufyān ibnü ʿUyayna.	*Ol kelgen aydı kim: Sizni **Sufyān** ündeyür, tėdi erse, Aḥmed Ḥanbel aydı: Tonumnı yuġuçıqa bėrip turur-men.*	222-11	7	Sufyān ibnü ʿUyayna

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
590.	**Sufyān ibnü ʿUyayna**	-	Meşhur islâm âlimi, muhaddis.	*İmām Aḥmed Ḥanbel raḥmhi eşitti kim Mekkede **Sufyān ibnü ʿUyayna** Peyġāmbar ʿas'nung ḥadīşlerini beyān qılur.*	222-6	5	Sufyān
591.	**Sufyān Şavrī**	-	bkz. Sufyān-ı Şavrī.	***Sufyān Şavrī** aydı raḥmhi: Ṭāʿat ve ʿibādat qılmaq bir pēşe turur, taqı bu pēşening kesbi ḫalvat turur taqı bu pèşening ālatı açlıq turur.*	267-3	1	Sufyān-ı Şavrī
592.	**Sufyān-ı Şavrī**	-	Ebû Abdullâh Süfyân bin Saʿîd bin Mesrûk es-Sevrî el-Kûfî. Kelâm âlimi, muhaddis ve sûfî.	***Sufyān-ı Şavrī** raḥmhi özining āḫir vaqtı boldı, yārānları ḥāżir erdiler.*	237-7	3	Sufyān Şavrī
593.	**Şuheyb-i Rūmī**	-	Ebû Yahyâ Suheyb bin Sinân bin Mâlik er-Rebʿî et-Temrî. Sahabeden bir zat.	*Qaçan kim Bilāl-i Ḥabeşī taqı **Şuheyb-i Rūmī** taqı Ḫabbāb raẓhuma taqı munlar emṣāli dervīş ṣaḥābalar çıqtılar erse, bu Mekkening eşrefleri aydılar: Bu ʿÖmerning işi neteg turur!*	110-5	2	-
594.	**Süheyl**	-	Süheyl bin ʿAmr el-Kureşî el-ʿÂmirî. Kureyş eşrafından olup Mekke'nin fethi günü müslüman olmuştur.	*Andın song **Süheyl**ni ıḍa bèrdiler.*	45-7	6	-
595.	**Süheyl**	-	Zalim bir kişi.	*Munung teg **Süheyl** atlıġ ẓālim keçip turur erdi.*	367-15	1	-
596.	**Süheyl**	-	bkz. Süheyl ibnü ʿÖmer.	*Bizing tèg eşreflerni qapuġda tutar taqı bu kimerselerke qatında yol bèrür, tèdiler erse, **Süheyl** aydı: ʿÖmer ʿāqil kişi turur.*	110-7	1	Süheyl ibnü ʿÖmer

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
597.	**Süheyl ibnü ʿÖmer**	-	Mekke eşrafından biri.	*...bu Mekkening eşrefleri uluġları **Süheyl ibnü ʿÖmer** ve taqı Abū Cehlning qarındaşı Ḥāriṯ taqı Abū Cehlning oġlı ʿİkrime taqı Abū Sufyān, bularġa bu ʿÖmerning işi ingen aġır keldi.*	110-3	1	Süheyl
598.	**Süheyl ibnü Saʿd**	-	Sahabeden bir zat.	***Süheyl ibnü Saʿd** aytur raẓhu: Peyġāmbar ʿas aydı ṣaḥābalarqa: Ey yārānlarım, manga Cebreʾīl ʿas ḫabar bėrdi kim Ḫaybar ėlinge barġıl taqı ġazāt qılġıl kim Ḫaybar ėlini Ḥaq teʿālā sanga rūzī qıldı, tėdi.*	138-4	1	-
599.	**Süleymān**	-	Süleyman Peygamber.	*Andın song baqarmen, Emīre'l-muʾminīn **Süleymānı** keltürdüler kim bu Ṣirāṭdın keçgil tėp.*	239-16	25	-
600.	**Süleymān**	-	bkz. Süleymān ibni Abā Caʿfer.	*Andın song ḫalīfa aydı Süleymān ibni Abā Caʿferke: Sening bir cāriyang bar erdi ḫoş āvāzlıġ, ol cāriyanı keltürgil, tėdi erse, **Süleymān** buyurdı, ol cāriyanı keltürdiler.*	310-9	1	Süleymān ibni Abā Caʿfer
601.	**Süleymān**	-	bkz. Süleymān ibnü Yasār.	*Velīkin sen ol **Süleymān** turursen kim peyġāmbarlıqıng yoq erken qaṣd qılmadıng, tėdi.*	352-9	3	Süleymān ibnü Yasār, İbnü Yasār
602.	**Süleymān ibni Abā Caʿfer**	-	Harune'r-Reşid'in vezirlerinden biri.	*Andın song ḫalīfa aydı **Süleymān ibni Abā Caʿfer**ke: Sening bir cāriyang bar erdi ḫoş āvāzlıġ, ol cāriyanı keltürgil, tėdi erse, Süleymān buyurdı, ol cāriyanı keltürdiler.*	310-8	1	Süleymān

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
603.	**Süleymān ibnü Yasār**	-	Hz. Muhammed'in karısı Meymune'nin azadlısı, tâbiʿînden bir zat.	*Nėçeme kim ol ḫatun özini **Süleymān ibnü Yasār**ġa ʿarża qılsa erdi, hēç aṉgar iltifāt qılmaz erdi.*	352-2	3	Süleymān, İbnü Yasār
604.	**Süleymān Taymī**	-	bkz. Süleymān-i Taymī.	***Süleymān Taymī**ni ağırlaġaymen, anıṉg üçün kim Süleymān-i Taymī qırq yıl yatsıġ namāzı yunuġı birle erte namāzını qıldı, tėp aydı.*	318-6	1	Süleymān-i Taymī
605.	**Süleymān-i Dārānī**	-	Bir âbid.	***Süleymān-i Dārānī** aydı raḥmhi: Nefsümnüṉg arzūlarıdın bir arzūnı kesmek maṉga yaḫşıraq turur bir yıl rūza tutmaqdın taqı tünle erteke tegi ṭāʿat qılmaqdın…*	266-14	1	-
606.	**Süleymān-i Taymī**	-	Bir âbid.	*Süleymān Taymīni ağırlaġaymen, anıṉg üçün kim **Süleymān-i Taymī** qırq yıl yatsıġ namāzı yunuġı birle erte namāzını qıldı, tėp aydı.*	318-6	1	Süleymān Taymī
607.	**Süryānī**	-	Süryanî.	***Süryānī** tili birle bitiglig erdi.*	150-14	1	-
608.	**Şām**	-	Şam.	***Şām**nuṉg köşkleri, sarāyları maṉga köründi.*	30-6	15	-
609.	**Şamʿūn**	-	Hz. Ali'nin Yahudi komşusu.	*Qoṉgşısı bar erdi, **Şamʿūn** atlıġ cuhūd erdi.*	140-13	2	-
610.	**Şaqīq**	-	bkz. Şaqīq-i Belḫī.	***Şaqīq** andaġ ayġanıṉġa nadāmat yėdi taqı müteḫayyir bolup qaldı.*	434-13	5	Şaqīq-i Belḫī

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
611.	**Şaqīqa**	-	Mekke'de sahabelerin meşveret kıldığı ev.	*Andın soŋg* ***Şaqīqa*** *atlıġ ėw bar erdi, hemīşe ṣaḥābalar meşveret qılsalar, ol ėwde yıġlur erdiler cümle ṣaḥābalar anda yıġıldılar taqı meşveret qıldılar kim neteg qılalıŋg, Peyġāmbar ʿas ornınga kimni ḫalīfa qılalıŋg tėp.*	93-9	1	-
612.	**Şaqīq-i Belḫī**	-	Hâtim-i Asam'ın hocası, meşhur sûfî ve şair kişi.	***Şaqīq-i Belḫī*** *raḥmhi Şeyh Abū Hāşimqa ziyārat qılu bardı taqı ridāsınıŋg uçınġa bir neerse tügmiş erdi.*	434-7	2	Şaqīq
613.	**Şebʿān ibnü Mehdī**	-	Musnedu Enes adlı hadis kitabının yazarı muhaddis.	*İmām* ***Şebʿān ibnü Mehdī*** *raḥmhi Musnedu Enes atlıġ kitābında bu ḫadīṣni keltürmiş.*	422-14	1	-
614.	**Şeddād ibnü Avs**	-	Sahabeden bir zat.	***Şeddād ibnü Avs*** *ražhu aytur: Bir kün Peyġambar ʿas ḫıdmatınġa bardım.*	403-7	2	-
615.	**Şemʿūn**	-	İsa Peygamber'e iman etmiş olan Hz. Meryem'in yeğeni.	***Şemʿūn*** *rivāyat qılur ʿİsā peyġāmbardın.*	150-14	1	-
616.	**Şemʿūn**	-	Yûsuf Peygamber'in kardeşi.	***Şemʿūn*** *ėkki ėlgini taş birle urdı taqı ol yipni bıçaq birle kesmiş erdi.*	356-2	4	-
617.	**Şeyḫ Ḥasan-i Başrī**	-	bkz. Ḥasan-i Başrī.	***Şeyḫ Ḥasan-i Başrī****qa bir kimerse ġıybat qıldı erse, özinge kelip ḫabar bėrdiler kim: Falān kimerse sizke ġıybat qıldı, tėp.*	345-13	3	Ḥasan-i Başrī, İmām Ḥasan Başrī

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
618.	**Şeyḫ Sarī Saqaṭī**	-	bkz. Serrī Saqaṭī.	***Şeyḫ Sarī Saqaṭī*** *raḥmhi aṣḥāb ve yārānlarınġa aydı kim: Ey yārānlarım, ėkki rekʿat namāz ḫalvatta iḫlāṣ birle Tanġrı üçün qılmaqıngız yaḫşıraq turur yėti yüz ḥadīṯ Peyġāmbar ʿas ḥadīṯsleridin yüksek isnād birle rivāyat qılġınça, tėdi.*	403-13	1	Serrī Saqaṭī, Saqaṭī, Serrī
619.	**Şeyhü'l-ḥarām Abū'l-ʿAbbās Mūsā**	-	Bir âbid.	***Şeyhü'l-ḥarām Abū'l-ʿAbbās Mūsā*** *raḥmhi aytur: Bu tört imām meẕhebi Kaʿbening tört tamınġa mengzeyür.*	228-15	1	-
620.	**Şihābu'l-aḫbār**	-	İmam Abdullah Kuzaʿî'nin hadis kitabı.	*İmām ʿAbdullāh Quẕāʿī raḥmhi* ***Şihābu'l-aḫbār*** *atlıġ kitābında bu ḥadīsni keltürmiş.*	249-13	2	-
621.	**Şuʿayb**	-	Şuʿayb Peygamber.	*Ey yigit, sizni babam* ***Şuʿayb*** *peyġāmbar ündeyü turur, tėdi erse, Mūsā peyġāmbar ʿas taqı qoptı, baru başladı.*	113-15	8	-
622.	**Şüreyḫ**	-	Ebu Şüreyh el-Huzâî. Sahabeden bir zat.	***Şüreyḫ*** *aytur: Peyġāmbar ʿas'nung mescidinge kirdim namāz qılmaq üçün.*	182-14	2	-
623.	**Ṭalḥa**	-	Talha bin ʿUbeydullâh bin ʿOsmân bin ʿAmr bin Kaʿb bin Saʿd Nadr bin Kinâne. Aşere-i mübeşşereden bir sahabe.	*ʿAlī razhu Peyġāmbarnıng minberinge mindi erse, avval* ***Ṭalḥa*** *razhu beyʿet bėrdi.*	145-12	17	-
624.	**Tamīm**	-	Bir Arap kabilesi.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas mundaġ qısmat qıldı erse,* ***Tamīm*** *qabīlasından bir kimerse aydı: Yā Resūlallāh, bu kün ne iş qıldıngız?*	75-13	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
625.	**Tanbiyatu'l-ġāfilīn**	-	Ebu'l-Leys-i Semerkandî'nin hadis kitabı.	*İmām Abū'l-Leyş-i Samarqandī raḥmhi **Tanbiyatu'l-ġāfilīn** atlıġ kitābında bu ḥadīşni keltürmiş.*	323-5	4	-
626.	**Taʿrīf**	-	Şeyh İmam İshak Kelâbâzî'nin eseri.	*Şayḫ İmām İsḥāq Kilābāzī aytur raḥmhi **Taʿrīf** atlıġ kitabında…*	3-9	1	-
627.	**Ṭāyif**	-	Tayif.	*Bu neerselerni baʿżı ṣaḥābalarqa emānet qoydılar taqı baʿżı ṣaḥāba birle Ṭāyifqa bardılar, taqı **Ṭāyif**qa bir ay içinde kirdiler, tört yanında bāġlarnı ḫarāb qıldılar.*	75-5	7	Ṭāyifa
628.	**Ṭāyifa**	-	bkz. Ṭāyif.	*Mekke taqı **Ṭāyifa** arasında teni qurudı, saqsıq teg boldı, Andın song Ḥaq teʿālā cānqa ḫiṭāb qıldı…*	278-6	1	Ṭāyif
629.	**Ṭayyib**	-	Hz. Muhammed'in Hadice'den olan dört oğlundan biri.	*Erkeki ʿAbdullāh taqı Qāsim erdi, taqı **Ṭayyib** taqı Ẓāhir.*	5-2	-	-
630.	**Tebrīz**	-	Tebriz.	*Cümle çerig qayıttılar taqı ʿAcem ṭarafıngа bardılar, **Tebrīz**ni aldılar, Ahvāz atlıġ ėlni aldılar, Ḫurāsānnı, İsfahānnı, Hemedānnı, cümlesini aldılar.*	112-5	1	-
631.	**Tebük**	-	Tebük.	*Enes bin Mālik raẓhu aydı: Qaçan kim Peyġāmbar ʿas **Tebük**ke bardı ġazāt qılmaqqa, anda aydı kim: Ey yārānlarım, biling*, agāh bolung kim Medīne içinde qavmlar bar kim bu ġazāt şavābı içinde bizim birle ortaq turur.*	408-10	2	-
632.	**Tefsīr**	-	İmam Ebu'l-Meʿâlî-i İspicâbî'nin eseri.	*...İmām Abū'l-Maʿālī-i İspeyḫānī raḥmhi özining **Tefsīr**'idin naql qıldı.*	444-2	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
633.	**tersā**	Fars.	Hristiyan.	*Ol ṣavmaʿa içinde **tersā** zāhidleridin biri ʿibādat birle meşġūl erdi.*	15-6	13	-
634.	**Tihāma**	-	Tihame.	*Qıyāmat kün bolsa, avş qavmlar kelgeyler, ṭāʿat ve ʿibādatlarınıng̀ ṣavābları **Tihāma**nıng̀ taġları mengizlig bolġay.*	392-13	1	-
635.	**Ṭufayl**	-	Tufeyl bin ʿAmr ed-Devsî. Sahabeden bir zat.	***Ṭufayl** kelip bu tüşni Peyġāmbar ʿas'qa aydı erse, Peyġāmbar ʿas duʿā qıldı taqı aydı: Bār Ḫudāyā, anıng̀ ékki élgini taqı sen yarlıqaġıl, tédi.*	327-2	3	-
636.	**Ubayy**	-	bkz. Ubayy ibnü Kaʿb.	*Peyġāmbar ʿas qaçan kim anıng̀ bitigini oqup maʿnīsini żabṭ qıldı erse, **Ubayy** ibnü Kaʿbnı ündedi taqı aydı: Bitigil, yā Ubay: Ey Abū Sufyān, bu kelmişde séni helāk qılmadın qaytmaġay-men témiş-sen.*	32-11	1	Ubayy ibnü Kaʿb
637.	**Ubayy ibnü Kaʿb**	-	Sahabeden bir zat.	*Peyġāmbar ʿas qaçan kim anıng̀ bitigini oqup maʿnīsini żabṭ qıldı erse, **Ubayy ibnü Kaʿb**nı ündedi taqı aydı: Bitigil, yā Ubay: Ey Abū Sufyān, bu kelmişde séni helāk qılmadın qaytmaġay-men témiş-sen.*	32-11	1	-
638.	**ʿUbeyd**	-	bkz. ʿUbeyd ibnü Ziyād.	*ʿ**Ubeyd** taqı Kevfede münādī qıldurdı: Ey ḫalāyıqlar, zīnhār ve zīnhār Ḫüseyinge yārī bérmeng, bukün yarın Şām çerigi kelgey barçanġızını ḫarāb qılġay, tédi erse, musulmānlar qorqtılar, cümleleri kizlendiler.*	184-3	1	ʿUbeyd ibnü Ziyād

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
639.	**ʿUbeyd ibnü Ziyād**	-	Hz. Hüseyin zamanında Kûfe valisi.	*Öngin ḫalāyıqlar cümlesi* ***ʿUbeyd ibnü Ziyād*** *birle qorqtılar, qaçtılar.*	184-6	3	ʿUbeyd
640.	**Uḫud**	-	Medine'nin bir mil kuzeyinde yer alan dağ.	*Tamuġqa kirgen kāfirlarning terisining qalınglıqı qırq ėkki arşun bolġay, taqı terisi* ***Uḫud*** *tağınça bolġay.*	66-10	2	-
641.	**Uḫud toquşı**	-	bkz. Uḫud.	***Uḫud toquşı****nda İslām çeriginge hezīmet tüşti, kāfirlar ġalaba qıldılar.*	12-15	6	-
642.	**ʿUkāşe**	-	Sahabeden bir zat.	*Ėmdi* ***ʿUkāşe*** *Peyġāmbardın qışāş qılur tėdi erse, Fātıma aydı: ʿUkāşening köngli neteg tözer Peyġāmbarnı urmaqqa?*	86-6	9	-
643.	**Umayya**	-	Bir halife.	***Umayya*** *oğlanları ḫalīfa erken Hübeyre atlıġ kişini Kevfeke bėg qılıp turur erdiler.*	186-7	1	-
644.	**Umayya**	-	bkz. Umayya ibnü Ḫalaf.	*Yā* ***Umayya****, munı öltürüp sanga nė ḥāṣil bolġay? Kelgil, manga bu Bilālnı satġıl! tėdi erse, Umayya ibnü Ḫalaf aydı kim: Satayın.*	97-5	1	Umayya ibnü Ḫalaf
645.	**Umayya ibnü Ḫalaf**	-	Hz. Muhammed'in Medineye göçünde Ebu Cehl ile birlikte Peygamber'i öldürmek isteyen Mekkeli kâfir.	*Baqar,* ***Umayya ibnü Ḫalaf*** *taqı öngin kāfirlar bu Bilāl qatında turup tururlar.*	97-4	12	Umayya
646.	**Umm-i Beşer**	-	Hz. Peygamber'e masaj yapan kadın.	*Peyġāmbar ʿas dünyādın naql qılmışta kim sökel boldı* ***Umm-i Beşer*** *atlıġ qarı ża ʿīfa bar erdi, hemīşe Peyġāmbar ʿas zaḫmatı bolsa, ol ża ʿīfanı ündetür erdi; ol ża ʿīfa kelip Peyġāmbar ʿas aʿżālarını basar erdi, sıqar erdi.*	34-8	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
647.	**Umm-i Cemīl**	-	Ebu Süfyan'ın kardeşi, Ebu Leheb'in karısı ve Kuran'da "hammâletü'l-hatab" diye adı geçen, Hz. Muhammed'e olan kini ile meşhur kadın.	*Ḫatunı bar erdi,* ***Umm-i Cemīl*** *atlıġ.*	16-7	13	-
648.	**Umm-i Ḥabībe**	-	Ebu Sufyan'ın kızı, Hz. Muhammed'in karısı.	*Ol arada Mekkening bėgi Abū Sufyān keldi taqı* ***Umm-i Ḥabībe*** *ražhā qatınġa kirdi.*	47-11	7	-
649.	**Umm-i Hānī**	-	Hz. Ali'nin kız kardeşi.	***Umm-i Hānī*** *aytur: Peyġāmbar ʿas bir kėçe bizke qonuq boldı.*	52-15	3	-
650.	**Ummi Külṯüm**	-	Hz. Ali'nin kızı.	*Ança aydı kim cānı tenindin aḍrıldı erse, qızı* ***Ummi Külṯüm*** *yıġlāyu başladı ança vā abatāh vā ʿAliyyāh tėyü yıġlar erdi.*	154-7	2	-
651.	**Umm-i Külṯüm**	-	Hz. Muhammed'in dört kızından biri.	*Ol vefātı boldı erse, yana* ***Umm-i Külṯüm*** *atlıġ ʿayālını cüftlendürdi taqı aydı kim: Yetmiş ʿayālım bolsa erdi, bir biri songınça ʿOṯmānqa cüftlendürgey erdim tėdi.*	125-4	6	-
652.	**Umm-i Muʿīd**	-	Hz. Muhammed Medineye göçerken kendilerine arık koyununu vererek yardımda bulunan kadın.	*Atı* ***Umm-i Muʿīd*** *erdi.*	22-2	11	-
653.	**Umm-i Musṭiḥ**	-	Hz. Ayişe'nin annesinin hizmetkârı.	*Qaçan kim sökellikimdin qoptum taqı bir kėçe* ***Umm-i Musṭiḥ*** *tėyür erdiler, anamnung ḫādiması bolur erdi, anıng birle ṣaḥrāqa çıqarda mangа aydı: Yā ʿĀyişe, hēç bilür-mü-sen, Peyġāmbar ʿas sening birle burunqı teg ermez, ne yandın turur? tėp aydı.*	415-14	2	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
654.	**Umm-i Saʿd**	-	Hz. Muhammed'le Medine'ye göçünden sonra ilk olarak konuşan kadın sahabe.	*Avval **Umm-i Saʿd** atlıġ ḫatun Peyġāmbar ʿas'qa selām qıldı erse, Peyġāmbar ʿas taqı cevāb yarlıqadı.*	26-2	3	-
655.	**Umm-i Seleme**	-	Hz. Muhammed'in karısı.	*Peyġāmbar ʿas **Umm-i Seleme** raẓhā hücresinde erdi.*	239-5	8	-
656.	**Umm-i Ubeyhā**	-	Basra beyi ʿAbdullah bin ʿÂmir'in karısı.	*Derḫōstum ol turur kim seninġ ḫatunuñġ bar ermiş, **Umm-i Ubeyhā** atlıġ, inġen ṣāḥib-cemāl ermiş ʿArab ėllerinde anıñġ tėg ṣaḥib-cemāl yoq ermiş.*	180-7	13	-
657.	**Umm-i Zar**	-	Hz. Ayişe'nin hizmetkârı.	*Aḫşam bolmışta ḫādimesinge aydı kim: Etmek taqı zeyt keltürgil, efṭār qılalıñġ, tėdi erse, qatında **Umm-i Zar** bar erdi, ol aydı: Yā Ummu'l-muʾminīn, bukün munça meblaġ yarmaq Ḥaq teʿālā rūzī qıldı, bir yarmaq et almadıñġız.*	253-9	1	-
658.	**Ummu'l-Faẓl**	-	Hz. Abbas'ın karısı, Hz. Hüseyin'in süt annesi olan kadın sahabe.	***Ummu'l-Faẓl** atlıġ ḫatun bir kün Peyġāmbar ʿas qatınġa kirdi taqı aydı: Yā Resūlallāhi, bu kėçe bir qorqunçluġ tüş kördüm, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ḫayr bolġay inşā'llahu teʿālā, ne tüş kördüñġ?*	178-7	4	-
659.	**Ummu'l-muʾminīn**	Ar.	Müʾminlerin annesi. Hz. Ayişe için.	*Yā **Ummu'l-muʾminīn**, bukün munça meblaġ yarmaq Ḥaq teʿālā rūzī qıldı, bir yarmaq et almadıñġız.*	253-9	1	-
660.	**Unays**	-	Sahabeden bir zat.	*Peyġāmbar ʿas **Unays** atlıġ ṣaḥābaqa buyurdı…*	71-5	1	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
661.	ʿ**Urva**	-	ʿUrva bin Mesʿûd. Mugîre bin Şuʿbe'nin amcası, Ebu Süfyan'ın damadı.	*Qaçan kim ʿ**Urva** Peyġāmbardın ʿas bu aḥvāllarnı kördi erse, ingen taʿaccüb qıldı taqı bardı, Mekkening uluġlarınga bu körgen aḥvāllarnı cümlesini aydı.*	45-2	2	-
662.	ʿ**Urva ibnü Zübeyr**	-	Tâbiʿînden bir zat.	*ʿ**Urva ibnü Zübeyr** raẕhu taqı öngin müfessirler [aydılar]: Bu āyatning nuzūlı ol erdi kim Bilāl Ḥabeşī raẕhu Umayya ibnü Ḫalafnung qulı erdi taqı Peyġāmbar ʿas'nung ḫıdmatınġa kelip musulmān bolup turur erdi.*	96-1	2	-
663.	**Usāma**	-	Ebu Sufyan'ın kardeşi.	*Peyġāmbar ʿas'nung qaṭırının yügenini ʿAbbās tutar erdi, taqı ʿAbbās oġlı Faẕl bar erdi, Abū Bekr, taqı ʿÖmer, ʿAlī bar erdi taqı Abū Ṣufyān kim Peyġāmbarnıng çıqanı erdi, anıng qarındaşı Rabīʿa taqı **Usāma** erdi, taqı Usāmanıng qarındaşı erdi.*	72-7	2	-
664.	**Usquf**	-	Nahran kabilesinin âlimi.	*Uluġlarınıng atı ʿĀqib erdi, taqı ʿālimlarınıng atı **Usquf** erdi.*	143-4	1	-
665.	ʿ**Utbat**	-	bkz. ʿUtbatu'l-Ġulām.	*Ėwdin kelmişte hēç kimerse birle satġaştıng-mu? tėp suʾāl qıldı erse, ʿ**Utbat** aydı kim: Hēç kimerseke satġaşmadım, tedi erse, şeyḫ aydı: Ėwüngdin bizke tegi bāzār turur, neteg satġaşmadıng?*	432-4	4	ʿUtbatu'l-Ġulām

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
666.	**ʿUtbatu'l-Ġulām**	-	Hasan-ı Basrî'nin öğrencisi.	*Bar turur taqı ol kimerse ḥālī bizke kelgey, tėp aydı erse, baqtılar, **ʿUtbatu'l-Ġulām** kirdi taqı şeyḫqa salām qıldı erse, şeyḫ aydı: Yā ʿUtbat, qayda erdiŋ?*	432-2	1	ʿUtbat
667.	**Uveys-i Qaranī**	-	Tâbiʿînden ve evliyadan bir zat.	*Men Yemen ṭarafıdın Ḥaq teʿālāniŋ raḥmatınıŋ yıḍığını yıḍlayur-men, tėp aytur erdi taqı murādı **Uveys-i Qaranī** erdi.*	400-14	3	-
668.	**Vāqidī**	-	Ebû Abdullâh Muhammed bin Vâkıd el-Medenî. Magâzî adlı hadis kitabının yazarı.	***Vāqidī** aydı: Qaçan kim Qābīl, Hābīlni öltürdi erse, teni cümlesi qarardı.*	338-17	1	-
669.	**Varqa**	-	bkz. Varqa ibnü Nevfel.	*Yā **Varqa**, mėni Mekkedin-mü çıqarġaylar? Varqa aydı: Belī, yā Resūlallāh, sėni Mekkedin çıqarġaylar.*	9-3	1	Varqa ibnü Nevfel
670.	**Varqa ibnü Nevfel**	-	Hz. Hadice'nin amcasının oğlu.	*Yā Muḥammed, turġıl, baralıŋ! Menim atam qarındaşı oġlı bar, **Varqa ibnü Nevfel** tėyürler.*	8-13	2	Varqa
671.	**Vāsiṭ**	-	Bağdat'ın 100 km. güneydoğusu ile Basra'nın 120 km kuzeybatısında yer alan şehir.	*...bu kimerseler bardılar, **Vāsiṭ** şaḥrālarında tağ başında ol şavmaʿanı kördiler taqı ol rāhib qatınġa barıp Saʿīd ibnü Cebīrni sordılar...*	343-9	2	-
672.	**Vehb bin Münebbeh**	-	Güney Arabistanlı bir hikâyeci zahid.	***Vehb bin Münebbeh** raḥmhi otuz yıl yanını yėrke qoḍmadı taqı aytur erdi: Ėwüm içinde Şeyṭānnı körmek sewüglügrek turur yastuq körginçe, tėp aytur erdi.*	318-8	3	Veheb
673.	**Veheb**	-	bkz. Vehb bin Münebbeh.	***Veheb** atlıġ kimerse bar erdi.*	297-12	5	Vehb bin Münebbeh
674.	**Yā Abā Hüreyre**	-	bkz. Abū Hureyre.	***Yā Abā Hüreyre**, Başraġa ne iş üçün barur-sen?*	181-3	14	Abū Hureyre

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
675.	**Yahūd**	-	Kaʿbü'l-ahbâr.	*Tileseler, bėrgeyler; tilemeseler, bėrmegeyler, tėdi erse, Abū Ẕar Gafārī̄ raẕhu ġażablıġ kişi erdi, Kaʿbu'l-Aḥbārġa aydı: Ey **Yahūd** oġlı, sen manga neteg cevāb qaytarur-sen emī̄re'l-muʾminī̄n ʿOs̱mān ḥażratındaʾ? tėp ėlgindeki ʿaṣā birle urmış erdi.*	129-4	1	-
676.	**yahūdī̄**	Ar.	Yahudi.	*Bir **yahūdī̄** Peyġāmbarqa satġaştı, taqı keldi, Medī̄ne ḥalqınġa ḥabar bėrdi.*	23-15	17	-
677.	**Yaḥyā**	-	Yahya Peygamber.	***Yaḥyā** peyġāmbar aydı: Yā melʿūn, bu ėlgingdeki neerseler ne turur?*	267-16	10	-
678.	**Yaḥyā**	-	bkz. Yaḥyā ibni Maʿāẕaʾr-Rāzī̄.	*Yā **Yaḥyā**, bu kėçe dünyā ʿālamını manga seyr qıldurdılar.*	317-17	2	Yaḥyā ibni Maʿāẕaʾr-Rāzī̄
679.	**Yaḥyā ibni Maʿāẕaʾr-Rāzī̄**	-	(Yahyâ ibni Muʿâz er-Râzî) Tanınmış şeyh ve vaizlerden biri.	***Yaḥyā ibni Maʿāẕaʾr-Rāzī̄** raḥmhi özining yārānlarıdın biri özini bir kėçe saqladı kim, ne iş birle meşġūl bolur, tėp.*	317-6	1	Yaḥyā
680.	**Yāʿqūb**	-	Yaʿkub Peygamber.	***Yāʿqūb** peyġāmbar ʿas aydı: Oġlum ne tüş kördüng? tėp suʾāl qıldı erse, Yūsuf aydı: Ey baba, bir beḍük taġ bolur.*	353-5	25	-
681.	**Yeʾcūc**	-	Kıyametin alâmetlerinden olup insanları kötü yola sevkedeceğine inanılan bir kavim.	*Taqı **Yeʾcūc** Meʾcūc qavmı taqı Qābī̄l neslidin turur, tėp aymış.*	338-16	1	-
682.	**Yehūdā**	-	Yûsuf Peygamber'in kardeşi.	*Biz bu Yūsufnı burunraq öltürelim yā taqı yıraq yerde bıraqalım, tėdiler erse, uluġı **Yehūdā** aydı: Bu Yūsufnı bir quduġqa bıraqıng.*	353-14	12	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
683.	**Yemen**	-	Yemen.	*Peyġāmbar ʿas tiledi kim* ***Yemen*** *pādşāhı Necāşī melikke bitig ıḍa bėrse.*	78-10	13	Yemenī
684.	**Yemenī**	-	bkz. Yemen.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas dünyādın naql qıldı erse, ʿÖmer taqı ʿOşmān [taqı ʿAlī] raẕhumā kirdi[ler] Peyġāmbar ʿas qatınġa taqı baqtılar, Peyġāmbar ʿas üzesinge bir bürd-i* ***yemenī*** *örtüglüg erdi.*	92-11	1	Yemen
685.	**Yezīd**	-	Muʿâviye'nin oğlu.	*Qaçan kim Ḥüseyin raẕhu Kevfeke bardı erse,* ***Yezīd****ke ḫabar tegdi kim Ḥüseyin Kevfeke bardı, tėp.*	184-1	16	-
686.	**Yūsuf**	-	Yusuf Peygamber.	*Bilmez kim Zelīḫā sözi mü rāst turur yā taqı* ***Yūsuf*** *sözi mü rāst turur.*	362-1	110	-
687.	**Yūsuf ibni Mihrān**	-	Bir âbid.	***Yusuf ibni Mihrān*** *aytur: Rāvīlar andaġ rivāyat qıldılar kim ʿArş aḍaqında bir ferīşte bar, erkek tawuq şūratlıġ, tırnaqları yinçüdin taqı köksi yaşıl zeberceddin.*	322-7	1	-
688.	**Yūşaʿ**	-	Yuşaʿ Peygamber.	*Yā* ***Yūşa*** *ʿ, ol eḍgüler ʿaşīlarġa menim üçün ġażab qılmadılar, emr-i maʿrūf qılmadılar, taqı neyh-i münker qılmadılar erse, anlarnı taqı ol maʿnīdin helāk qılur-men, tėp aydı.*	306-11	4	-
689.	**Zabda**	-	Mekke yakınlarında ıssız bir yer.	*Yā emīre'l-muʾminīn, siz ne işke buyursaŋgız, anı qılayın tėdi erse, ʿOşmān aydı raẕhu:* ***Zabda*** *atlıġ yerke barsaŋ bolġay-mu? tėdi erse, Abū Ẕar aydı: İŋgen barayın.*	129-14	3	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
690.	**Żaġāṭırq**	-	Patriklerin ulu kişisi.	*Ey baṭrīqlar, bu bitig keltürgen kişini alıp **Żaġāṭırq**a barıng͡.*	80-12	5	-
691.	**Ẓāhir**	-	Hz Muhammed'in Hz. Hadice'den olan dört oğlundan biri.	*Erkeki ʿAbdullāh taqı Qāsim erdi, taqı Ṭayyib taqı **Ẓāhir**.*	5-2	1	-
692.	**Zehrī**	-	Âlim bir kişi.	*Zehrīke aydılar: Yā **Zehrī**, sen uluġ ʿālim sen, Mervān oġlanlarınga nişe mulāzimat qılur-sen?*	300-11	1	-
693.	**Zekeriyyā**	-	Zekeriya Peygamber.	*Ḥaq tvt manga͡ ḫiṭāb qıldı taqı aydı: Ey **Zekeriyyā**, bilgil, āgāh bolġıl kim bu ḥased qılġuçı menim faẓlımqa öwkelig turur taqı qullarım arasındaqı qısmat qılġanımġa rāżī bolmaz, tėp aydı.*	414-4	3	-
694.	**Zelīḫā**	-	Zeliha.	*Men ol Yūsuf turur-men kim **Zelīḫā** özini manga͡ ʿarża qılmışta, eger menim peyġāmbarlıqım bolmasa erdi, Zelīḫāġa qaṣd qılġay erdim.*	352-8	34	-
695.	**Zeyd**	-	bkz. Zeyd ibnü Arqam.	*Abū Bekr raẓhu aydı: Yā **Zeyd**, suwsadım, munda bir kimersedin suw tilegil, içeyin tėdi erse, men taqı bardım, bir kimersedin suw tiledim erse, ol kimerse baldın şerbet qılıp çıqardı taqı Abū Bekrke bėrdi.*	99-10	1	Zeyd ibnü Arqam
696.	**Zeyd**	-	bkz. Zeyd ibnü Ḥārişa.	*Avval ḫatunlardın musulmān bolġan Ḫadīca erdi raẓhā taqı oġlanlardın avval musulmān bolġan ʿAlī erdi raẓhu; taqı erenlerdin avval musulmān bolġan Abū Bekr erdi raẓhu, qullardın avval musulmān bolġan **Zeyd** erdi raẓhu.*	5-16	4	Zeyd ibnü Ḥārişa

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
697.	**Zeyd ibnü Arqam**	-	Sahabeden bir zat.	***Zeyd ibnü Arqam*** *aytur rażhu: Bir kün Abū Bekr-i Ṣiddīq rażhu birle barur erdim.*	99-9	1	Zeyd
698.	**Zeyd ibnü Ḥārişa**	-	Zeyd bin Hârise. İlk müslüman köle.	*Yā Resūlallāh, men sizing yārānlarıngız* ***Zeyd ibnü Ḥārişa****nıng qaravaşı turur-men tėdi.*	65-9	2	Zeyd
699.	**Zeyneb**	-	Hz. Muhammed'in dokuz karısından biri.	*Peyġāmbar ʿas dünyādın naqıl qılmışta toquz ḫatun qaldı: ʿĀyişe ḫatun, taqı Ṣafiyye ḫatun, taqı Umm-i Seleme ḫatun, taqı Ḥabībe ḫatun, taqı* ***Zeyneb*** *ḫatun, taqı Meymūna ḫatun, taqı Cüveyr[iy]e ḫatun, taqı Ṣafiyye ḫatun, taqı Sevde ḫatun rażhunna.*	6-10	1	-
700.	**Zeyneb**	-	Hz. Muhammed'in dört kızından biri.	*Taqı tört bintning biri* ***Zeyneb*** *taqı Ruqayya taqı Umm-i Külṣūm taqı Fātıma.*	5-3	2	-
701.	**Zeynü'l-aʾimmati'l-Firdevsī**	-	Müctelâ adlı eserin yazarı.	*Yana ol kelimāt-i ʿulamā ve meşāyiḫ bolġay yā taqı anlarning ḫikāyatı bolġay anlarning cümlesi Şeyḫ İmām Abū Ṭālib-i Mekkī raḥmhi özining Qūtu'l-qulūb atlıġ kitābıdın naql qıldı taqı İmām* ***Zeynü'l-aʾimmati'l-Firdevsī*** *raḥmhi özining Muctalā atlıġ kitābıdın naql qıldı hem yana bu Muctalā şerḥidin naql qıldı.*	444-6	1	-
702.	**Zuhrī**	-	Tâbiʿînden bir zat.	***Zuhrī*** *aytur rażhu: Bir kėçe Kaʿbeke bardım, Kaʿbeni ḫalvat bulġay-mu-men? tėp üküş yazuqlarımnı Rebbümdin qolġay-mu-men? tėp bardım.*	176-6	4	-

Tablo 3.1 (Devamı) : Özel Adlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
703.	**Ẕu'l-Ḥulayfa**	-	Medine'de bir yer.	*Taqı özi çıqtı taqı **Ẕu'l-Ḥulayfa** atlıġ yerde öḏlek namāzını qıldı, taqı tonlarını çıqardı, iḥrām keḏdi…*	37-6	1	-
704.	**Ẕu'n-nūn Mışrī**	-	Ebu'l -Feyz Sevbân bin İbrahim. IX. yy. meşhur sûfîlerinden biri.	*Bu ṭaʿāmnı Şeyḫ **Ẕu'n-nūn Mışrī**ġa bėrgil taqı menim atımnı aẏġıl, yoq erse, öngin kimersening ṭaʿāmını tenāvul qılmaz, tėdi erse, zindān saqlaġuçı taqı ol ṭaʿāmnı şeyḫ ḫıdmatınġa eletti taqı ol żaʿīfanıng atını aydı erse, şeyḫ ol ṭaʿāmdın hēç tenāvul qılmadı, öngінler tenāvul qıldılar.*	297-2	2	Ẕu'n-nūrayn
705.	**Ẕu'n-nūrayn**	-	bkz. Ẕu'n-nūn Mışrī.	*Hemīşe Şeyḫ **Ẕu'n-nūrayn** ḫıdmatınġa kelür erdi.*	297-1	1	Ẕu'n-nūn Mışrī
706.	**Zübeyde**	-	Harune'r-Reşid'in karısı.	***Zübeyde** Mekkede taqı ekin yerleri satġın alıp turur, tėdi erse, Veheb: Āh, tėdi taqı bēhūş bolup yıqıldı.*	298-3	3	-
707.	**Zübeyr**	-	Zübeyr bin Avvâm. Hz. Muhammed'in amcasının oğlu, aşere-i mübeşşereden bir sahabe.	***Zübeyr** raẓhu Peyġāmbar ʿas'nı yelpir erdi, mübārek yüzidin çıbınlarnı kėterür erdi.*	120-12	9	-
708.	**Zühre**	-	Venüs yıldızı.	*Ol melʿūne sebebidin ėkki arıġ ferīşteler muʿāqib boldılar, tėp aytur erdi, velīkin **Zühre** yılduzġa sökmez erdi.*	367-13	2	-
709.	**Zühre**	-	Harut ve Marut'u baştan çıkaran kadın.	*Bir kün bir ḫatun keldi ḫalvatta, **Zühre** atlıġ, ingen sāḥib-cemāl erdi.*	366-6	8	-

3.1.2. Kimlik, Unvan, Lakap Adları

Adlar başlığının ikinci alt başlığı olan "kimlik, unvan, lakap adları" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 48 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 28'i Arapça, 10'u Farsça, 9'u Türkçe, 1'i Farsça + Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 230 sıklık derecesiyle *ḫatun* 'hatun, kadın' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ʿAtīq* 'ebu bekr'in lakabı',

dānişmand ‘bilge, akıl hocası’*, ġılmān* ‘köle, esir’, *ḫalīlullāh* ‘allah'ın dostu. ibrahim peygamber'in lakabı’*, kātib-i vaḥy* ‘muaviye'nin lakabı’*, kelīm* ‘söz söyleyen, konuşan. tur-ı sina'da allah'la konuşması dolayısıyla hz. musa'nın lakabı’*, Luʾluʾat* ‘mugîre bin şuʿbe'nin kulu olan ferûz'un lakabı’*, mürsel* ‘peygamber’*, müstecābu'd-daʿvā* ‘duaları kabul olan. imam ahmet hanbel'in lakabı’*, qarabaş* ‘cariye, kadın köle’*, ustād* ‘muallim, hoca’*, vildān* ‘kul, köle’*, yalawaç* ‘peygamber’*, yār-i ġār* ‘mağara dostu. hz. ebu bekr'in lakabı’ sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*’te geçen ‘mısır hükümdarlarının lakabı, özellikle hz. musa zamanında yaşayan mısır hükümdarı’ anlamındaki *Firʿavn* sözcüğünün *Firʿavn ʿal,* ‘padişah’ anlamındaki *pādişāh* sözcüğünün *pādşāh,* ‘cariye, kadın köle’ anlamındaki *qarabaş* sözcüğünün *qaravaş*, ‘muallim, hoca’ anlamındaki *ustād* sözcüğünün *ūstād*, ‘mağara dostu. hz. ebu bekr'in lakabı’ anlamındaki *yār-i ġār* sözcüğünün ise *yāru ġār* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen “kimlik, unvan, lakap adları” başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 3.2 : Kimlik, Unvan, Lakap Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**abdāl**	Ar.	Derviş, abdal.	*Bir yerde olturdılar, ançaqa tegi kim efṭār vaqtı boldı erse, efṭār qılmaq üçün ṭaʿām çıqardı taqı ol* ***abdāl*** *önginde qoḍtı erse, ol abdāl tenāvul qılmadı.*	295-8	11	-
2.	**ʿālim**	Ar.	Âlim, bilge.	*Ol ʿālim Ḥaq teʿālā ḥażratında pādşāh turur taqı ol* ***ʿālim*** *kim Ḥaq ḥażratında qadersiz turur…*	231-8	61	-
3.	**at (I)**	Tü.	Ad, isim.	*Atam anam qoyġan* ***at*** *Saʿīd turur. Sen neçük şaqī tėp aytur-sen?*	344-16	68	-
4.	**ʿAtīq**	Ar.	Ebu Bekr'in lakabı.	*Andın soŋ ṣaḥābalar Abū Bekrke* ***ʿAtīq*** *tėyü ündeyür erdiler.*	98-12	1	-
5.	**bėg**	Tü.	Bey, efendi.	*Naḥrān qabīlasıdın bir ögür tersālar kelürler* ***bėgleri*** *birle taqı dānişmandı birle.*	143-3	23	-
6.	**bėg**	Tü.	Vali.	*Eger ʿOşmān bu* ***bėglerni*** *maʿzūl qılmasa, bizler ittifāq qılıp ʿOşmānnı ḫalīfalıqdın maʿzūl qılġaymiz tėp ayturlar, tėdi erse, ʿOsmān ražhu aydı: Bir kün Peyġāmbarʿas aydı: Mėndin soŋ üküş fitneler bolġay, tėdi.*	132-13	5	-

Tablo 3.2 (Devamı) : Kimlik, Unvan, Lakap Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
7.	**bende**	Fars.	Bende, kul, köle.	*Bu ḫalīfanıng uruġındın bir kimerse çıqarġaymen kim cümle maḫlūqātdın olʿazīzrek bolġay menim ḫażratımda taqı üküş enbiyālar, taqı evliyālar taqı ṣāliḥler taqı abdāllar taqıʿazīz qullar, eḍgü* ***bendeler*** *çıqarġaymen, tėp aydı.*	277-8	2	-
8.	**dānişmand**	Fars.	Bilge, akıl hocası.	*Naḫrān qabīlasıdın bir ögür tersālar kelürler bėgleri birle taqı* ***dānişmandı*** *birle.*	143-3	1	-
9.	**ėkinçi (II)**	Tü.	Çiftçi.	*Biri aydı: Men* ***ėkinçi*** *erdim, tuturġan eker erdim.*	292-12	2	-
10.	**evliyā**	Ar.	Evliya.	*Sanga sıġınurmen ol maqāmdın, tėdi taqı yigirmi maqām* ***evliyālarnıng*** *kerāmatlarıdın sanadı taqı cümlesidin Ḥaqqa sıġındı.*	424-2	7	-
11.	**Firʿavn**	Ar.	Mısır hükümdarlarının lakabı, özellikle Hz. Musa zamanında yaşayan Mısır hükümdarı.	*Ol kün kim Mūsā peyġāmbarʿas* ***Firʿavn*** *ėwinde erdi, bir kimerseni ḫaṭā birle öltürdi erse, Firʿavnġa aydılar.*	113-2	14	Firʿavnʿal
12.	**ġılmān**	Ar.	Köle, esir.	*Bār Ḥuḍāyā, kerek kim manga uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı* ***ġılmānlar*** *taqı vildānlar rūzī qılsang, tėdi.*	424-16	1	-
13.	**ḫalīlullāh**	Ar.	Allah'ın dostu. İbrahim Peygamber'in lakabı.	*Bu sarāy kimning sarāyı turur? tėdim erse, aydı: Bu sarāy* ***ḫalīlullāh*** *İbrāhīm peyġāmbar sarāyı turur tėdi erse, ol sarāyqa kirdük.*	64-17	1	-
14.	**ḫammālatu'l-ḫaṭab**	Ar.	Gammaz kişi. Ebu Leheb'in karısı Umm-i Cemil'in lakabı.	*Ol yandın Ḥaq teʿālā Umm-i Cemīlke ḫammālatu'l-ḫaṭab tėdi.ʿArab tilinçe* ***ḫammālatu'l-ḫaṭab*** *otun yā tiken keltürgenke ayturlar.*	17-12	3	-
15.	**ḫatun**	Tü.	Kadın, hatun.	*Baqar* ***ḫatun*** *yüzi sarıġ bolmış, teni aruq bolmış, hēç teninde et qalmamış.*	234-1	230	-
16.	**ḫōca**	Fars.	Sahip, efendi, eşraf.	*Ey* ***ḫōca****, siz Abū Ḥanīfening şāgirdi erür-mü-siz?*	190-12	56	-

Tablo 3.2 (Devamı) : Kimlik, Unvan, Lakap Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
17.	**imām**	Ar.	İmam.	*Özi yıġlayu başladı. Yārānları aydılar: Yā **İmām**, nişe yıġlayursiz?*	237-8	18	-
18.	**kātib-i vaḥy**	Ar.	Muaviye'nin lakabı.	*Ol taqı ṣaḥābalardın turur, **kātib-i vaḥy** turur, ceddim Muṣṭafāqa üküş ḫıdmat qılıp turur.*	174-12	1	-
19.	**kelīm**	Ar.	Söz söyleyen, konuşan. Tur-ı Sina'da Allah'la konuşması dolayısıyla Hz. Musa'nın lakabı.	*Yā Mūsā, men sėni taqı ümmetingni fir'avndın qutġarmadım-mu, sanga taqı ümmetinge deryānı yarıp sizlerni deryādın selāmat keçrüp duşmanıngız fir'avnnı helāk qılmadım-mu taqı sėni **kelīmüm** tėp 'ālamda celve qılmadım-mu?*	55-16	1	-
20.	**Lu'lu'at**	Ar.	Mugîre bin Şu'be'nin kulu olan Ferûz'un lakabı.	*Muġīrat ibnü Şu'banıng ražhu qulı bar erdi, Fērūz atlıġ. Abū **Lu'lu'at** tėp aytur erdiler.*	117-12	1	-
21.	**mu'allim**	Ar.	Muallim, öğretmen.	*Cümlesi **mu'allim** ėwinde erken ol ėwning saqfını tepretmiş erdi.*	330-5	4	-
22.	**mūġ**	Fars.	Ateşperest.	*Şükür qılsun; ol Tangrı te'ālā kim ol **mūġnung** könglini qarartıp bėlinge zunnār bağladı, ol zunnārnı sening bėlinge bağlamış bolsa, ne qılġay erding?*	325-12	3	-
23.	**musulmān**	Ar.	Müslüman.	*Ey Bār Ḫudāyā, men **musulmān** 'Ömer qulung baḫīl turur-men.*	105-10	54	-
24.	**mürsel**	Ar.	Peygamber.	*Ma'nīsi ol bolur kim Ḥaq te'ālā birle manga bir vaqt bar turur kim ol vaqt içinde hēç muqarreb ferīşte sıġmas hem **mürsel** peyġāmbar taqı sıġmas.*	3-17	1	-
25.	**müstecābu'd-da'vā**	Ar.	Duaları kabul olan. İmam Ahmet Hanbel'in lakabı.	*İmām Aḥmed Ḥanbel raḥmhi **müstecābu'd-da'va** erdi.*	224-14	1	-
26.	**pādişāh**	Fars.	Padişah.	*Ol **pādişāh** Sāra birle ne mu'āmilat qıldı erse, İbrāhīm peyġāmbar öz közi birle körer erdi.*	218-14	20	pādşāh
27.	**pāḍşāh**	Fars.	Padişah.	*'Ālimlar ėkki türlüg turur, biri **pāḍşāh** turur taqı biri qadersiz turur.*	231-6	34	pādişāh
28.	**pārsā**	Fars.	Dindar, sofu.	*Benū İsrā'īl içinde bir **pārsā** melik bar erdi, yana ingen cabbār erdi.*	441-12	13	-
29.	**peyġāmbar**	Fars.	Peygamber.	*Ey tersā ögürleri, va'llāh Muḥammed ḥaq **peyġāmbar** turur.*	143-15	89	-

Tablo 3.2 (Devamı) : Kimlik, Unvan, Lakap Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
30.	**qarabaş**	Tü.	Cariye, kadın köle.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḫatunı birle cimāʿ qılsa yā taqı **qarabaşı** birle cemʿ bolsa, Ḥaq teʿālā ol ėkki arasında oġul qız rūzī qılsa, eger ol oġul qız tirig bolsalar, közlerining yaruqı turur…*	262-1	1	qaravaş
31.	**qaravaş**	Tü.	Cariye, kadın köle.	*Bu arada **qaravaş** perdeni ıḍa bėrdi erse, İbnü Mülcem ṣabrı qalmadı.*	151-17	25	qarabaş
32.	**rāhib**	Ar.	Rahip.	*Bu üç küp suw bu çerigke neteg yetsün tedi erse, **rāhib** hēç neerse tėmedi.*	149-2	19	-
33.	**rūḥu'llāh**	Ar.	İsa peygamber'in lakabı.	*Yā **Rūḥu'llāh**, Ḥaq teʿāla yigrenmişini biz sewdük; bu dünyānı andaġ qatıġ sewdük kim oġlan anasını sewmiş mengizlig sewdük.*	395-6	4	-
34.	**Ṣiddīq**	Ar.	Ebu Bekr'in lakabı.	*Abū Bekrning raẓhu taqı bir atı **Ṣiddīq** erdi.*	98-13	4	-
35.	**şehīd**	Ar.	Şehit.	*Qıyāmat kün bolsa, āvṣ üç kimerseni keldürgeyler: biri **şehīd** bolġay taqı biri ʿālim bolġay taqı biri bay bolġay.*	406-9	19	-
36.	**ṭabīb**	Ar.	Tabip, doktor.	*Ḥāriṣ atlıġ **ṭabīb** bar erdi.*	118-11	17	-
37.	**ṭabīb-i ḥāẕiq**	Ar.+Ar.	Uzman hekim.	*Ėmdi bu sökel kim aḥmaq turur, Şeyṭānning taqı nefsining sözinge ittibāʿ qılur taqı munça enbiyā ve evliyā ve ʿulamālar kim dīn içinde **ṭabīb-i ḥāẕiq** erürler, munlar qavlınġa ittibāʿ qılmazlar, lācerem helāk bolurlar.*	424-4	2	-
38.	**temürçi**	Tü.	Demirci.	*Bir kün Rebīʿ ibni Ḥaytim, İbni Mesʿūd birle raẓhumā, **temürçiler** bāzārındın keçer erdiler.*	237-15	3	-
39.	**ʿulemā**	Ar.	Âlimler.	*Ḫalīfa uluġ **ʿulemādın** derḫōst qıldı kim: İmām Ḥanbelning oġlı ingen pārsā turur tėp ayturlar.*	219-17	28	-
40.	**umerā**	Ar.	Emirler, beyler.	*Bolmasa bu **umerā** ve salāṭīnġa mulāzimat qıldım.*	300-15	2	-
41.	**ustād**	Fars.	Muallim, hoca.	*Bu arada İmām Şāfiʿī **ustāḍdın** keldi.*	203-9	1	ūstād

Tablo 3.2 (Devamı) : Kimlik, Unvan, Lakap Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
42.	**ūstād**	Fars.	Usta, muallim, hoca.	*Ol sewgen qulınġa hemīşe edeb qılur, vaʿẓ ve naṣīḥat qılur taqı ūstādqa bėrür, ʿilm ve ḥırad ögretür, hēç oramda fāriġ yörimekke taqı oynamaqqa qoḍmaz hem **ūstāḍqa** taqı buyrur kim: Bu oġlanqa yaḫşı edeb qılġıl, tėp aytur.*	426-5	15	ustād
43.	**vezīr**	Ar.	Vezir.	*Taqı bardılar Quṭayfir atlıġ **vezīrke** aydılar kim: Bir qul satarlar, ʿİbrī qul turur.*	78-17	19	-
44.	**vildān**	Ar.	Kul, köle.	*Taqı mińg altun çıqardı, maʿlūllarqa* taqı ʿācizlarqa, dermāndalarqa üleşti taqı aydı kim: Bār Ḥuḍāyā, kerek kim mańga uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı ġılmānlar taqı **vildānlar** rūzī qılsańg, tėdi.*	424-16	1	-
45.	**yalawaç**	Tü.	Peygamber.	*Taqı Tańgrı tvt'nı bilmişdin soń cümle peyġāmbarlarnı Ḥaq teʿālānıń **yalawaçları** turur tėp bilmek kerek…*	230-6	1	-
46.	**yār-i ġār**	Fars.+Ar.	Mağara dostu. Hz. Ebu Bekr'in lakabı.	*Ey Resūlnuń ḫalīfası, ey Resūlnuń **yār-i ġārı** tėp üküş yıġladı.*	104-8	1	yāru ġār
47.	**zāhid**	Ar.	Zahid, sofu, dindar.	*Bu kārvānlar ol taġ tüpinde qondılar erse, **zāhid** ṣavmaʿasındın tüşti taqı munlar qatınġa keldi.*	15-7	27	-
48.	**Ẕu'n-Nūreyn**	Ar.	Hz. Osman'ın lakabı.	*ʿOṯmanqa raẓhu Ẕu'n-Nūreyn tėp aytur erdiler.*	125-2	3	-

3.1.3. Kavram Adları

Adlar başlığının üçüncü alt başlığı olan “kavram adları” başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 1036 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 485’i Türkçe, 379’u Arapça, 95’i Farsça, 40’ı Arapça + Türkçe, 17’si Türkçe + Arapça, 11’i Farsça + Türkçe, 3’ü Türkçe + Farsça, 3’ü Arapça + Farsça, 1’i Farsça + Arapça + Arapça, 1’i Türkçe + Farsça + Türkçe, 1’i Yunancadır. Bunlar arasında en sık geçen 1052 sıklık derecesiyle *Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām* ‘Hz. Muhammed’ sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *açıġ* ‘acı’, *açıġlıq* ‘acılık, meyvenin acılaşması’, *aḍaq (II)* ‘kadeh’, *afżal* ‘en, pek faziletli’, *aġaç* ‘sopa, değnek’, *aġrıġ* ‘ağrı, sancı’, *aġuluġ cānvar* ‘zehirli hayvan’, *aḥad* ‘tek, bir’, *aḥkām-i şeriʿat* ‘şeriat hükümleri’, *ʿamūd* ‘topuz’, *ana qarnı* ‘anne karnı, rahim’, *aqar arıq* ‘akarsu’, *ʿaql ėḍisi* ‘akıl sahibi’, *ʿaqreb* ‘akrep’, *aqribā* ‘akrabalar’, *arġu vaqt* ‘dinlenme zamanı’, *ʿarife tüni* ‘dinî

bayramlardan önceki gün', *ʿaşūra kün* 'muharrem ayının 10. günü', *atalıq* 'babalık', *ʿaṭş* 'susuzluk' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 383 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'karanlık' anlamındaki *ẓulmānī* sözcüğünün *ẓulmat,* 'gözyaşı' anlamındaki *ʿabarāt* sözcüğünün *yaş (II),* 'insan' anlamındaki *ādemī* sözcüğünün *ādam,* 'sopa, değnek' anlamındaki *aġaç* sözcüğünün *yıġaç,* 'zehir, ağu' anlamındaki *aġu* sözcüğünün *zehr,* 'ağız' anlamındaki *aġz* sözcüğünün *aġız,* 'ot, yem, saman' anlamındaki *ʿalaf* sözcüğünün *ʿalif,* 'amca' anlamındaki *ʿamm* sözcüğünün *ʿemmi,* 'akrabalar' anlamındaki *aqribā* sözcüğünün *ʿaşāyir,* 'arife günü' anlamındaki *ʿarifa küni* sözcüğünün *ʿarife tüni,* 'dinî bayramlardan önceki gün' *anlamındaki ʿarife tüni sözcüğünün ʿarifa küni,* 'at' anlamındaki *aṭ* sözcüğünün *at,* 'kadeh' anlamındaki *ayaq* sözcüğünün *aḍaq,* 'göz' anlamındaki *ʿayn* sözcüğünün *dīde, köz (I),* 'bağırsak' anlamındaki *baġarsuq* sözcüğünün *büken,* 'bağır, göğüs, ciğer' anlamındaki *baġır* sözcüğünün *baġ(ı)r,* 'balta' anlamındaki *balta* sözcüğünün *balṭa,* 'baş, kafa' anlamındaki *baş (II)* sözcüğünün *tepe, töpe,* 'bekâret, kızlık' anlamındaki *bekārat* sözcüğünün *bikāret,* 'ev' anlamındaki *beyt* sözcüğünün ise *tam* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 263 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen "kavram adları" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 3.3 : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿabarāt**	Ar.	Gözyaşı.	*Yaʿqūb peyġāmbar ʿas közindin qaṭarāt ve* ***ʿabarāt*** *yaşlar aqtı…*	354-12	10	yaş (II)
2.	**açıġ**	Tü.	Acı.	*Rūma atlıġ çeşmeniṉ͡ġ qudısı bar erdi, suwı süçüg erdi taqı ol kişilerke bėrmez erdi taqı öṉ͡gin quḍuġlar barça* ***açıġ*** *erdi.*	135-5	1	-
3.	**açıġlıq**	Tü.	Acılık, meyvenin acılaşması.	*Qaçan kim Hābīl qanı yerke tegdi erse, yerlerniṉ͡ġ baʿżısında tapuzluq ẓāhir boldı taqı mēvelerde hem* ***açıġlıq*** *ẓāhir boldı taqı ṭaʿāmlarda çürümek taqı müteġayyir bolmaq ẓāhir boldı taqı deryālar suwı açıġ boldı.*	338-6	1	-
4.	**açlıq**	Tü.	Açlık.	*Biri ḫalqdın ʿazlat qılmaq turur taqı biri üküş tek turmaq turur ẓikr birle taqı fikr birle, taqı biri* ***açlıq*** *turur, taqı biri oyaġlıq turur.*	269-2	27	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
5.	**ādāb**	Ar.	Yöntem, usül.	*Ol taqı Ḥasan yunmışı teg dürüst **ādābı** daʿvātı birle yundı erse, bu abuşqa bildi kim bu oġlanlar manga yunuġ öğretmek üçün mundaġ iş qıldılar, tėp.*	172-1	3	-
6.	**ādam**	Ar.	İnsan.	*Taqı **ādam** köngli, ḥarāmnı ārzūlar taqı ḥarāmqa qaṣd qılur.*	351-4	3	ādemī
7.	**aḍaq (I)**	Tü.	Ayak.	*Kaʿbede Ḥaq teʿālānıng ėwinde cümle ḥalāyıq yalınġ baş taqı yalıng **aḍaq** iḥrām keḍip miskīnlik birle, alçaqlıq birle yöriyür erken men anda tekebbür birle qullar ḫādimlar birle yöriyür erdim.*	374-6	70	qadam
8.	**aḍaq (II)**	Tü.	Kadeh.	*Anġar aydı kim: Kelgil taqı özinge sāqīlıq qılġıl, tėdi erse, ol ʿavret taqı keldi, Barşīşāqa ḫamr **aḍaqı** bėrdi.*	370-8	1	ayaq
9.	**ādemī**	Ar.	İnsan.	*Bir quvvatlıġ kimerse ol butaqnı tartıp **ādemī** içindin tamarlarını üzüp içlerini buzup çıqarmış mengizlig turur, tėp aydı.*	438-13	54	ādam
10.	**ʿadl**	Ar.	Adalet.	*Özining ʿādatı ol erdi kim kündüz ʿ**adl** birle meşġūl erdi taqı kėçe bolsa zāhidlar, ʿālimlarnı yıġar erdi, taqı aytur erdi kim, ölüm sözidin öngin söz birle bolmaġalınġ, tėp aytur erdi.*	239-9	2	-
11.	**āfat**	Ar.	Afet, felaket, bela.	*Ġurūr ve ġaflat **āfatının** beyānı içinde turur.*	422-14	11	-
12.	**ʿāfiyat**	Ar.	Sağlık, esenlik.	*Ya Rūḥu'llāh, bilgil, āgāh bolġıl kim bu şeher ḫalqı cümlemuzġa, ʿ**āfiyat** içinde turur erken nāgāh Ḥaq teʿālānıng ġażabı bitildi taqı cümlemüzni helāk qıldı...*	395-4	2	-
13.	**afżal**	Ar.	En, pek faziletli.	*Ey muḥaddiṣ, eḍgü ʿamellerdin qayu biri **afżal** turur Ḥaq teʿālā ḥażratında, manga beyān qılġıl? tėp aydım…*	232-8	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
14.	**aġaç**	Tü.	Sopa, değnek.	*İbnü Hübeyre qatıġ ġażab qıldı taqı buyurdı, Abū Ḥanīfeke yigirmi **aġaç** urdılar taqı zindānqa saldılar.*	186-13	1	yıġaç
15.	**aġız**	Tü.	Ağız.	*Sizke ne boldı kim ėkegününg **aġızlarıngızda** et qızıllıqını körer-men?*	385-8	2	aġ(ı)z
16.	**aġrıġ**	Tü.	Ağrı, sancı.	*Men andaġ sėzer-men kim bukün ecelim yetgey, velīkin hēç tenimde sökellik yoq, ısıtmaqı yoq, baş **aġrıġı** taqı yoq, velīkin babam manga mundaġ aymış erdi, anıng sözinge ḫilāf bolmaġay.*	167-2	1	-
17.	**aġu**	Tü.	Zehir, ağu.	*Peyġāmbar ʿas qoy etidin qol etini taqı yaġrın etini sewer tėdi erse, ol sögülmiş qoyġa **aġu** sürtti, yaġrın etinge taqı qol etinge köğret sürtti…*	33-11	5	zehr
18.	**aġuluġ cānvar**	Tü.+Fars.	Zehirli hayvan.	*Sıġınur-men Tangrı teʿālānıng tükel atları birle ėndürülmiş kitābları birle qamuġ şeyṭāndın taqı zaḫmat tegürgen **aġuluġ cānvarlardın** taqı yawuzluq tegürgen közdin.*	168-12	1	-
19.	**aġuluq oq**	Tü.+Tü.	Zehirli ok.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Bu ḥarām naẓar qılmaq bir **aġuluq oq** turur İblīs oqlarıdın.*	350-15	2	-
20.	**aġ(ı)z**	Tü.	Ağız.	*Manga aydı: **Aġzıngnı** açġıl.*	202-12	31	ağız
21.	**aḫad**	Ar.	Tek, bir.	*Ol taş astında **aḫad** tėyü çaqırur.*	97-5	1	-
22.	**aḫkām**	Ar.	Hükümler, emirler, şartlar.	*Yana bilgil, āgāh bolġıl, ḫec **aḫkāmı** içinde uluġraqı ʿArafātqa vuqūf qılmaq turur.*	276-11	8	-
23.	**aḫkām-i şeriʿat**	Ar.+Ar.	Şeriat hükümleri.	*…Ḫaq teʿālānıng rizāsın istegen erdi taqı **aḫkām-i şeriʿatnı** yetiz bilgen erdi.*	186-2	1	-
24.	**aḫşam**	Tü.+Ar.	Akşam.	*…cümle ṣaḥābalar namāz qıldılar taqı **aḫşam** yatsıġ arasında Baqīʿda defn qıldılar.*	168-4	12	-
25.	**al(ı)n**	Tü.	Alın.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa vaḥy kelür bolsa erdi, ḥālı müteġayyir bolur erdi; **alnındın** burçaq mengizlig ʿaraq kelür erdi.*	417-16	8	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
26.	ʿ**alaf**	Ar.	Ot, yem, saman.	*Aydı kim: Bu qoy ḥarām ʿ**alaf** yėdi.*	296-10	2	ʿalif
27.	ʿ**ālam**	Ar.	Âlem, kainat, dünya.	*Başı yançıldı taqı vefātı boldı erse, ʿ**ālam** qarang͡qu boldı, qatıġ yėl qoptı, ʿĀdam peyġāmbarning͡ oġlanlarıdın kėḏikler taqı quşlar qaça başladılar.*	338-4	31	-
28.	**ālat**	Ar.	Alet, araç gereç.	*Nė kim **ālatları** bar erdi, cümlesini dervīşlerke ṣadaqa qıldı.*	233-15	3	-
29.	ʿ**alif**	Ar.	Ot, yem, saman.	*Ol ʿ**alif** satġuçı anı bilmedi taqı aldı.*	299-17	5	ʿalaf
30.	**alma**	Tü.	Elma.	*Diḥyatü'l-Kelbīning͡ ʿādatı ol erdi kim qaçan bizke kelür bolsa, yeng͡īke ėkki alma alıp kelür erdi taqı oġlanlarning͡ tegme biringe bir **alma** bėrür erdi.*	171-4	2	-
31.	**altun**	Tü.	Altın.	*Ėkegü qısmat qıldılar, tegme biringe tört ming͡ **altun** tegdi.*	424-8	47	-
32.	**altun çanaq**	Tü.+Tü.	Altın çanak.	*Ey ʿazīz, Peyġāmbar ʿas bizlerni yıġdı **altun çanaq** taqı kümüş çanaq içinde neerse içmekdin taqı yipek ton keymekdin…*	309-14	2	-
33.	ʿ**amm**	Ar.	Amca.	*Taqı bir kün ʿ**ammı** qatınġa kirdi taqı aytur: Ey ʿammum, falān yerde kārvān kelmiş.*	339-11	20	ʿemmī
34.	ʿ**amma**	Ar.	Hala.	*Umm-i Ḥabībeke raẖẖā bu Umm-i Cemīl ʿ**amma** bolur erdi.*	17-14	2	-
35.	ʿ**amūd**	Ar.	Topuz.	*Baqar, ḫalīfa taḫt üze olturup ėlginde ʿ**amūd** tutar erdi.*	307-9	1	topuz
36.	**ana**	Tü.	Ana, anne.	*…Ol inek hēç qaçmadı tek turdı erse, bu oġul taqı ol inekni tuttı taqı keldürdi erse, **anası** aydı: Ey oġlum, bu inekni bāzārqa eletgil taqı satġıl tėdi erse oġlı aydı…*	342-3	113	-
37.	**ana qarnı**	Tü.+Tü.	Anne karnı, rahim.	*Üçüngisi ol kim **ana qarnında** oġlan erkek mü yā taqı tişi mü anı taqı hēç kişi bilmez.*	234-9	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
38.	ʿ**anbar**	Ar.	Anber, misk.	*Aydılar kim: Bu qul bahāsı bir aġrınça altun bėrinḡ taqı bir aġrınça kümüş bėrinḡ taqı bir aġrınça yipek bėrinḡ taqı bir aġrınça* ***ʿanbar*** *bėrinḡ, tėdiler erse, Quṭayfir vezīr rāẕī boldı.*	359-10	2	-
39.	**aqar arıq**	Tü.+Tü.	Akarsu.	*Tört yanında körklüg daraḫt[lar] bolur,* ***aqar arıqlar*** *bolur taqı çimgenler çiçekler bolur.*	353-7	1	-
40.	ʿ**āql**	Ar.	Akıl.	*Ey yārānlarım, eger* ***ʿaqlıngız*** *bar erse, özlerinḡizni ölüglerdin sanaṅgız.*	434-2	2	ḫırad
41.	ʿ**aql ėḍisi**	Ar.+Tü.	Akıl sahibi.	*ʿĀqilninḡ uḍımaqı yaḫşıraq turur aḥmaqnınḡ oyaġlıqıdın taqı ʿāqilninḡ yemeki yaḫşıraq turur aḥmaqnınḡ ṭāʿat içindeki emgekidin; taqı taqvā ėḍisi taqı* ***ʿaql ėḍisi*** *taqı yaqın ėḍisininḡ ẕerre endāzalıġ ṭāʿatı yaḫşıraq turur dünyāke maġrūr bolġan aḥmaqnınḡ yer yüzi toluġ ṭāʿatıdın, tėp aydı.*	423-5	1	-
42.	ʿ**aqreb**	Ar.	Akrep.	*Ol tābūt içinde toluġ yılanlar taqı* ***ʿaqrebler*** *bolġay…*	346-17	1	-
43.	**aqribā**	Ar.	Akrabalar.	*…bizlerni mustaġraq qılġıl taqı atalarımızını taqı analarımızını taqı ūstāḍlarımızını taqı cümle* ***aqribā*** *ve ʿaşāyirlarımızını sen yarlıqaġıl…*	443-12	1	ʿaşāyir
44.	**araba**	Tü.	Araba.	*Yā Şeyḫ, bu bāġġa ḥālı bėş yüz* ***araba*** *ters kerek, tėdiler.*	247-3	2	-
45.	ʿ**araq**	Ar.	Ter.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa vaḥy kelür bolsa erdi, ḥālı müteġayyir bolur erdi; alnındın burçaq menḡizlig* ***ʿaraq*** *kelür erdi.*	417-16	3	ter (II)
46.	**arġu vaqt**	Tü.+Ar.	Dinlenme zamanı.	*ʿİsā peyġāmbar ʿas abuşqa qatınġa keldi, taqı abuşqadın suʾāl qıldı kim: Ey abuşqa, bu sāʿat işleyü başladınḡız erdi; henüz* ***arġu vaqt*** *bolmadın türüni bıraqtınḡız taqı yattınḡız.*	435-6	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
47.	**arıq**	Tü.	Ark, arık.	*Beşer-i Ḥāfī raḥmhi sulṭān qazıġan **arıq** suwlarıdın içmez erdi.*	297-9	11	-
48.	**ʿarifa küni**	Ar.+Tü.	Arife günü.	*Qaçan kim ʿ**arifa küni** boldı erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas İsmāʿīl anası Hācarġa aydı: Yā Hācar bu İsmāʿīlning tonlarını yuvġıl taqı başını tarağıl.*	213-6	2	ʿarife tüni
49.	**ʿarife tüni**	Ar.+Tü.	Dinî bayramlardan önceki gece.	*Qaçan kim ʿ**arife tüni** boldı erse, Mināda Mescid-i Ḫayfada tünedim.*	270-15	1	ʿarifa küni
50.	**arpa**	Tü.	Arpa.	*Ḥaq tvt hēç kimerseke mundaġ mülk taqı salṭanat bėrmedi kim Süleymān peyġāmbarqa bu mülki içinde ḫalāyıqġa türlüg türlüg niʿmetler aşatur erdi taqı özi palās ton keyer erdi taqı zenbīl toqıyur erdi taqı ol zenbīlni satar erdi, anıng bahāsınġa **arpa** alur erdiler.*	210-15	7	-
51.	**arpa etmeki**	Tü.+Tü.	Arpa ekmeği.	*...ʿİsā peyġāmbar aydı: Ey yārānlarım, **arpa etmekini** türüp qayġı birle yemek taqı palās keymek taqı qara yer üze yatmaq taqı dünyāda ʿibādat birle meşġūl bolup āḫiratqa tamuġdın qurtulsa, yaḫşı ermez-mü…*	395-14	6	-
52.	**arqa**	Tü.	Sırt.	*Andın song Qābīl, Hābīlni **arqasınġa** köterip üç kün tuttı, nė qılmaq kerek bilmez erdi.*	338-11	20	-
53.	**arslan**	Tü.	Arslan.	*Rāhib aydı: Bu yerde **arslan** bar, üküş kelürler, şavmaʿa içinde tursangız yaḫşıraq bolġay, tėdi erse…*	343-17	11	-
54.	**ʿaṣā**	Ar.	Asa, değnek.	*Qaçan kim bu ḫabarnı ėşitti erse, sewündi taqı yüreklendi taqı rāhiblar tonını keḍip ėgninge seccāda kemişip ėlginge ʿ**aṣā** alıp Barṣīṣānıng şavmaʿasınga keldi taqı destūr tiledi erse, Barṣīṣā aydı: Kim sen?*	369-3	10	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
55.	**asbāb**	Ar.	Gerekli, ihtiyaç olan şeyler, malzemeler.	*Ol kāfir qarındaşı taqı atasıdın teggen tört mi͡ng altunnı dünyā **asbābınġa** ḫarc qıldı.*	424-17	7	-
56.	**ʿasel**	Ar.	Bal.	*İbrāhi͡m ʿas qavmınġa yaġdın taqı yumşaqraq erdi, **ʿaseldin** taqı süçügrek erdi.*	115-12	5	bal
57.	**aş**	Tü.	Aş, yemek.	*Taqı ol bir ḳulını kim sewmez, a͡nga **aş**, ton bėrür veli͡kin a͡nga hēç naẓar qılmaz, ne qılsa taqı hēç edeb qılmaz.*	426-8	19	-
58.	**aşaq**	Tü.	Cüce.	*Men tilim birle neerse tėmedim, veli͡kin ėlgim birle işārat qıldım bu nė **aşaq**, tėp.*	387-1	2	-
59.	**aşlıq**	Tü.	Buğday, zahire.	***Aşlıqlarında** yamanraqını keltürdi taqı bir yerde qoydı.*	337-13	2	-
60.	**ʿaşūra kün**	Ar.	Muharrem ayının 10. günü.	*ʿ**Āşūrā kün** erdi hem taqı cumʿa kün erdi.*	184-6	1	-
61.	**aṭ**	Tü.	At.	*Bu ġāzi͡lardın biri cümle istiʿdādını tamām [qılıp] iḫlaş birle çıqarında bir kimerse a͡nga **aṭ** boynınġa asġu tobra keldürdi.*	405-2	30	at
62.	**at (II)**	Tü.	At.	*Manga fermān andaġ turur kim **atı** üzesinde ol cānını qabż qılġıl, tėp.*	440-17	3	aṭ
63.	**ata**	Tü.	Baba.	*Ey **ata**, abuşqa bolduṉ͡g, ʿaqluṉ͡g zāyil bolmış, ḫari͡f bolmış-sen.*	288-4	113	-
64.	**ata qarındaşı**	Tü.+Tü.	Amca.	*Sen taqı Abū Ṭālib meṉ͡gizlig **atası qarındaşı** turursen.*	13-12	11	-
65.	**atalıq**	Tü.	Babalık.	*Ey baba, yüzümni yerke qoḍuṉ͡g, anıṉ͡g üçün ki͡m yüzümke baqsaṉ͡gız **atalıq** şefaqatı taqı mihrubānlıqı sizke ġalaba qılıp Ḥaq teʿālānıṉ͡g fermānınġa ḫalal tüşmesün, tėdi, taqı anamġa mėndin salām ayġaysiz taqı anam menim üçün zi͡nhār cezaʿ u fezaʿ qılmasun.*	215-7	1	-
66.	**aṭlıġ**	Tü.	Ata binmiş, süvari.	*Ḥüseyin qatında otuz ėkki **aṭlıġ** kişi qaldı taqı qırq yaḍağ kişi qaldı.*	184-5	3	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
67.	ʿ**aṭş**	Ar.	Susuzluk.	*Qaçan kim pādişāhqa ʿ**aṭş** ġālib boldı taqı şerbetler bar, velīkin sawutġu neerse yoq erdi.*	429-16	1	-
68.	**āvāz**	Fars.	Ses, sada.	*Ey şeher ḫalqı tėp. Bu süngükler arasındın **āvāz** keldi kim: Labbayk yā Rūḥu'llāh, tėp.*	395-1	43	-
69.	ʿ**avret**	Ar.	Açığı haram olan vücut uzvu.	*İngen muẓṭar taqı ʿāciz boldı erse, Ḥaqdın tiledi kim: Ey Bār Ḥudāyā, ʿ**avretimni** sen açmaġıl mėni bu ḫalāyıq qatında faẓīḥat qılmaġıl tėdi erse, Ḥaq teʿālānınġ qudratı birle ėkki ėl ẓāhir boldı taqı İmāmnınġ izārını baġladı.*	226-7	2	-
70.	**aw iti**	Tü.+Tü.	Av köpeği.	*Nėçeme kim bu **aw itlerini** tufqururlar, hēç bu itler ol turbat qatınġa yawumadılar erse, Harūne'r-Reşīd aydı…*	155-16	1	-
71.	**awuç**	Tü.	Avuç.	*Ol ʿazīz manġa bir **awuç** bādām bėrdi.*	434-10	4	-
72.	**ay (I)**	Tü.	Ay, 30 gün.	*Taqı **ay** ortası erdi, eyyāmu'l-biyż erdi.*	282-7	41	şehr (II)
73.	**ay (II)**	Tü.	Ay, kamer.	*Nāgāh, baqar-men, kökdin **ay** taqı kün taqı on bir yılduz tüşüp manġa secde qılurlar, tėdi erse, atası Yaʿqūb peyġāmbar ʿas aydı: Ey oġlum, bu tüşünġni zīnhār ve zīnhār qarındaşlarınqa aytmaġıl kim sanġa keyd qılġaylar, tėp aydı.*	353-8	12	-
74.	**aya**	Tü.	Aya, avuç içi.	*Eger Peyġāmbar ʿas tüfkürse, ayalarını tutarlar, tüfkürüküni yerke kemişmezler; qayu birininġ **ayasınġa** tüşse, yüzinge sürterler.*	44-10	4	-
75.	ʿ**ayādat**	Ar.	Hasta ziyareti.	*Bu ėlninġ ʿālimi taqı uluġı taqı qāżīsi kim, atı Muḥammed ibnü Muqātili'r-Rāzī turur, ol ʿazīz sökel turur, anınġ ʿ**ayādatınġa** barur-men, siz taqı barġay-mu-siz?*	235-6	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
76.	**ayaq**	Tü.	Kadeh.	*Bir ʿazīz bizni yārānlarımız birle ėwinge qonuqluq qılıp ündedi taqı ṭaʿāmnı tenāvul qılmışdın soŋ̄g kümüş **ayaq** birle şerbet bėrdi erse…*	309-13	2	aḍaq
77.	**ʿayn**	Ar.	Göz.	*Oltursa, anıŋ̄g birle turur; tursa, hem taqı anıŋ̄g birle turur, yatsa, hem taqı anıŋ̄g birle turur; hēç ṭarfata'l-ʿ**ayn** köz açıp yumġınça Ḥaq teʿālādın ḫālī ermez.*	429-2	1	dīde, köz (I)
78.	**ayna**	Fars.	(<āz̲īne) Cuma günü.	*İblīs laʿīn aydı kim: Her **ayna**, oġulları bar, qızları bar, anlar birle köŋ̄gli ḫoş turur…*	330-1	11	-
79.	**ayvān**	Fars.	Köşk.	*Taqı ol tün erdi kim Kesrī melikniŋ̄g **ayvānı** teprendi taqı on tört küngüresi yıqıldı; taqı dünyāda ne kim mūğlar yandurġan otlar bar erdi, cümlesi ol tün söndi taqı Sāva atlıġ ėlniŋ̄g deryāsı ol tün qurıdı.*	5-11	1	köşk
80.	**aʿżā**	Ar.	Vücut uzuvları, organlar.	*Ey baba, qaçan tamuġ atınġa yettim erse, içimke tamuġ heybeti tüşti, taqı **aʿżālarım** sust boldı ʿaqlım ketti, tamuġnuŋ̄g heybeti köŋ̄glümde ornadı.*	238-7	15	-
81.	**āzādlıq**	Fars.+Tü.	Hürriyet, serbestlik.	*Biri ol kim munāfiqlıqdın bēzārlıq ḫaṭṭı bėrilgey taqı ėkinçisi ol kim tamuġdın **āzādlıq** ḫaṭṭı bėrilgey, tėp aydı.*	241-5	1	-
82.	**azıq**	Tü.	Azık, yol yiyeceği, yiyecek.	*Bu ʿArābīqa men **azıq** qabūl qıldım, tėp taqı cümle qıṣṣanı aytu bėrdim erse, Fāṭıma aydı: Menim taqı neersem yoq velīkin sėni neteg maḥrūm qılayın?*	163-5	12	-
83.	**baba**	Tü.	Baba, yaşlı adam.	*Oġlı aydı: Ey **baba**, kimnüŋ̄g birle sözleşür-siz taqı kimke aytur-siz henūz henūz tėp? aydı...*	227-5	43	-
84.	**bādām**	Fars.	Badem.	*Ol ʿazīz maŋ̄ga bir awuç **bādām** bėrdi.*	434-10	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
85.	**baġarsuq**	Tü.	Bağırsak.	*Yā Rebbī, anḡar kim qudratım yeter erdi, qıldım, tamarlarımġa barmış bolsa taqı **baġarsuqlarımġa** kirmiş bolsa, anı sen kerem qılıp ʿafv qılġıl, tėp üküş zārīlıq qıldı.*	295-3	4	büken
86.	**bağır**	Tü.	Bağır, göğüs, ciğer.	*Ey yārānlarım, **bağırlarıngızını** açurunḡ, bolġay kim köngüllerinḡiz Ḥaq dīdārı birle müşerref bolġay, tėp aytur erdi.*	266-3	10	baġ(ı)r
87.	**bal**	Tü.	Bal.	*Abū Bekr raẓhu aydı: Yā Zeyd, suwsadım, munda bir kimersedin suw tilegil, içeyin tėdi erse, men taqı bardım, bir kimersedin suw tiledim erse, ol kimerse **baldın** şerbet qılıp çıqardı taqı Abū Bekrke bėrdi.*	99-11	1	ʿasel
88.	**bal şerbeti**	Tü.+Ar.	Bal şerbeti.	*Bu ne turur? Ol kimerse aydı Yā Ḫalīfa-i Resūlullāh, bu **bal şerbeti** turur tėdi erse, Abū Bekr raẓhu içmedi taqı üküş yıġladı, ança kim mübārek meḥāsinidin köz yaşı aqar erdi.*	99-12	1	-
89.	**bala**	Tü.	Kuş yavrusu.	*…anaqa alçaqlıq qılġıl taqı şefaqat qılġıl, neteg kim quş **balası** üçün qanatını aşaq qılur, sen taqı anınḡ teg qılġıl…*	285-12	2	-
90.	**balçıq**	Tü.	Balçık, çamur.	*Andın soṅḡ ol quḍuġnung **balçıqını** taqı çıqardılar, anda ẓāyiʿ boldı.*	78-9	2	-
91.	**balıq**	Tü.	Balık.	*Qaçan kim İmām Aḥmed Ḥanbel eşitti kim ol etmeklerni dervīş qabūl qılmadı erse, Decleke kemiştiler tėp, ʿömri barınça ol Declenińḡ **balıqıdın** tatmadı taqı Baġdād ėlińḡa ṭaʿāmıdın hergiz yemes erdi.*	220-16	1	-
92.	**balta**	Tü.	Balta.	*Bu kemi asrasında olturġanlardın biri **balta** aldı taqı bu kemini teşmekke qaṣd qıldı.*	303-13	12	balṭa
93.	**balṭa**	Tü.	Balta.	*Andın soṅḡ Peyġāmbar ʿas **balṭa** kötürdi taqı quvvat birle ol taşqa urmış erdi.*	30-4	2	balta

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
94.	**baqır**	Tü.	Bakır.	*Bu bıçaq ol **baqır** taḫta üze tėger erdi, boġzınġa tegmez erdi.*	215-16	4	-
95.	**bar**	Tü.	Var, mevcut olan.	*Ḥirā taġında bir ġār **bar**, ol ġār içinde bir qaç kün ḫalvat olturayın tėdi erse, Ḫadīca ražhā azıq qılu bėrdi.*	7-8	473	-
96.	**barmaq**	Tü.	Parmak.	*Ėmdi bu **barmaqlarım** cümlesi maʿyūb tururlar, tėdi.*	327-1	18	-
97.	**bars**	Tü.	Pars.	*Qaçan kim Harūne'r-Reşīd atlıġ ḫalīfa nevbeti keldi erse, özi ṣaḥrāqa çıqtı taqı aw awlayu Kūfe ṭarafınġa keldi erse, awnı itler taqı **barslar** qawa keldiler.*	155-12	3	-
98.	**baş (I)**	Tü.	Yara.	*Yā Rebbī, ol ẓālim Ḥaccācnı qatıġ tutġıl, tėdi taqı yārānları āmīn tėmiş erdiler, derḥāl Ḥaccācnınḡ teni şişdi taqı **başındın** aḍaqınġa tegi uluġ başlar çıqtı.*	345-15	1	zaḥm, cerāḥat
99.	**baş (II)**	Tü.	Baş, kafa.	*Men andaġ sėzer-men kim bukün ecelim yetgey, velīkin hēç tenimde sökellik yoq, ısıtmaqı yoq, **baş** aġrıġı taqı yoq, velīkin babam manḡa mundaġ aymış erdi, anınḡ sözinge ḫilāf bolmaġay.*	167-2	100	tepe, töpe
100.	**baş bağı**	Tü.+Tü.	Baş örtüsü.	*Başınġa ʿişāba **baş bağı** baġladı taqı aydı kim: Mėni kötrünḡ, taqı mescidke elетinḡ taqı minberke mindürünḡ!*	85-9	1	-
101.	**başaq**	Tü.	Okun başına geçirilen demir, ok temreni.	*Bu ėkkidin biringe sökellik tegdi taqı sökelliki qatıġ boldı erse, iginge ṣabur qılu bilmedin oq **başaqını** aldı taqı barmaqlarınınḡ boġunlarıdın kesti taqı ol barmaqlarıdın qanı aqa vefātı boldı.*	326-9	1	-
102.	**batman**	Tü.	Batman, bir tür ağırlık ölçüsü.	*Taqı Yūsuf peyġāmbarnı ölçtiler erse, ėkki yüz **batmān** keldi.*	359-11	12	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
103.	**bay**	Tü.	Zengin.	*Qıyāmat kün bolsa āvş, bu kimerseni keldür-geyler: biri şehīd bolġay taqı biri ʿālim bolġay taqı biri* ***bay*** *bolġay.*	406-10	9	-
104.	**bèçin**	Fars.	Maymun.	*Abū Bekr oġlı ʿAbdurraḥman aydı raẓhumā: Bizler Yezīdke mü beyʿet bėrelinġ kim Yezīd ḫamr içer taqı* ***bèçinler*** *birle, itler birle oynar, fāsıq turur.*	183-10	2	-
105.	**Bedr toquşı**	Ar.+Tü.	Bedir Savaşı.	*Yā ʿÖmer, bu Ḥāṭib* ***Bedr toquşında*** *ḥāżır erdi.*	48-17	9	-
106.	**bekārat**	Ar.	Bekâret, kızlık.	*Andın sonġ aydı: Yā ʿacūz, ėmdi sen bikir mü sen yā taqı* ***bekāratınġ*** *zāyil bolup-mu turur?*	398-17	1	bikāret
107.	**bėl**	Tü.	Bel.	*Şükür qılsun; ol Tanġrı teʿālā kim ol mūġnunġ könġlini qarartıp bėlinge zunnār baġladı, ol zunnārnı seninġ* ***bėlinge*** *baġlamış bolsa, ne qılġay erdinġ?*	325-12	8	-
108.	**beqā**	Ar.	Sonsuzluk.	*Ey qulum, dünyada turmaqnı tilesenġ, sen bilür-sen, ve eger taqı manġa satġaşmaqnı tilesenġ sen bilür-sen, iḫtiyār sanġa qoḍtum tėp aydı erse, ol Ḥaq teʿālānınġ* ***beqāsını*** *öḍürdi tėdi erse, barça ḫalq bildiler kim Peyġāmbar ʿas'nunġ barur vaqtı yawudı tėp.*	84-11	1	-
109.	**bėşik**	Tü.	Beşik.	*Yūsufqa aydı: Qanı tanuqunġ? Yūsuf aydı: Uşbu* ***bėşikdeki*** *süt emer oġlan bar erdi.*	362-2	1	-
110.	**beyt**	Ar.	Ev.	*Andın sonġ Peyġāmbar ʿas aydı: Ey tersālar, uş menim ehl-i* ***beytim*** *bular tururlar.*	144-5	13	tam
111.	**bėz**	Tü.	Beze.	*Bu ėtlerninġ ġuddalarını yıġıp bizim çetükke ıḍa bėrgil tėmiş erdi, (ġudda tėp ėtninġ* ***bėzlerine*** *ayturlar).*	312-8	1	-
112.	**bėzek**	Tü.	Bezek, süs.	*Özini bezemiş, türlüg türlüg* ***bėzekler*** *birle ārāsta qılmış.*	398-11	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
113.	**bıçaq**	Tü.	Bıçak.	*Erte boldı erse, bir yip taqı bir uluġ **bıçaq** aldı erse, Hācar aydı: Yā İbrāhīm, dōstum ziyāratınġa barur-men tėdiŋ͡giz.*	213-10	17	-
114.	**bıyıq**	Tü.	Bıyık.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas ḫıdmatınga kirdiler erse, Peyġāmbar ʿas baqar, **bıyıqların** kesmedin tururlar taqı saqallarını yulup tururlar.*	81-13	3	-
115.	**biçkü**	Tü.	Bıçkı.	*Yā Ḥabbāb, ozaqı peyġāmbarlarnıŋ͡g ümmetlerini kāfirlar **biçkü** birle ėkki pārā qılur erdiler.*	11-6	1	-
116.	**biḥār-i raḥmat**	Ar.+Ar.	Rahmet denizi.	*...qıyāmat bolmışta āvş seniŋ͡g **biḥār-i raḥmatıŋ͡g** içinde bizlerni mustaġraq qılġıl...*	443-11	1	-
117.	**bikārat**	Ar.	Bekaret, kızlık.	*Peyġāmbar ḫatunları ara menim arıġlıqımġa kökdin āyat nāzil boldı taqı men Peyġāmbarqa **bikārat** birle keldim taqı öŋ͡gin ḫatunlar bikārat birle kelmedi...*	419-4	1	bekāret
118.	**bikir**	Ar.	Kız, oğlan kız.	*Andın soŋ͡g aydı: Yā ʿacūz, ėmdi sen **bikir mü** sen yā taqı bekāratıŋ͡g zāyil bolup-mu turur?*	398-17	2	birk
119.	**bilmek küni**	Tü.	Zu'l-hicce ayının dokuzuncu güni.	*ʿArab tilinçe yavmu ʿarifa **bilmek küni** tėmek bolur.*	213-5	1	-
120.	**bint**	Ar.	Kız.	*Taqı tört **bintniŋ͡g** biri Zeyneb taqı Ruqayya taqı Umm-i Külṯūm taqı Fāṭıma.*	5-2	1	-
121.	**bi'smi'llāh**	Ar.	Besmele.	*Bir kün nāgāh aġzıdın **bismillāh kelimesi** çıqtı erse, Firʿavn aydı: Yā Āsiya, kimniŋ͡g atını aydıŋ͡g? tėdi erse, yaşurmadı taqı aydı kim: Yerni kökni yaratġan Taŋ͡grınıŋ͡g atını aydım, tėdi.*	165-5	1	-
122.	**bitig**	Tü.	Mektup, ferman.	*Muḥammed aydı: Qatıŋ͡gda bitig bar mu? tėdi erse: **Bitigim** yoq, tėdi.*	133-12	57	-
123.	**boḍ**	Tü.	Boy.	*Uçtmaḥ ehli Ādam Peyġāmbar ʿas **boḍluġ** bolġaylar.*	65-11	1	boy, qāmat, meḥāsinlıġ

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
124.	**boda**	Tü.	Deve yavrusu, bota.	*Ḥaq teʿālādın nuṣrat keldi tėdi erse, cümle muhācir ve enṣār yıġılu keldiler inḡen **bodalarınga** inḡreyü kelmiş tėg, lebbeyke lebbeyke tėp yıġılu başladılar.*	73-16	2	-
125.	**boġaz**	Tü.	Boğaz.	***Boġazımqa** ṭaʿām taqı közümke uyqu taqı kirmez, közüm yaşı taqı tinḡmez.*	369-14	3	boġuz
126.	**boġun**	Tü.	Boğum, eklem yeri.	*Bu ėkkidin biringe sökellik tegdi taqı sökelliki qatıġ boldı erse, iginge ṣabur qılu bilmedin oq başaqını aldı taqı barmaqlarınınḡ **boġunlarıdın** kesti taqı ol barmaqlarıdın qanı aqa vefātı boldı.*	326-9	1	-
127.	**boġuş**	Tü.	Eklem, boğum.	*Taqı Peyġāmbarʿas qatında qıyāmatnı yā taqı ölümni yāḍ qılur bolsalar, ançа yıġlayur erdi kim **boġuşları** sust bolup bēhūş bolup yıqılur erdi.*	437-14	1	-
128.	**boġz**	Tü.	Boğaz.	*Bıçaq **boġzını** kesmedi.*	215-14	6	boġaz
129.	**borc**	Tü.	Borç.	*Taqı bu **borc** barça dervīşler, miskīnler, yetīmler üçün erdi taqı musulmānlar maṣlaḥatı üçün erdi.*	119-8	14	-
130.	**boy**	Tü.	Boy.	*Yana suʾāl qıldılar: Yā Resūlallāh, uçtmaḥ ehlinińg **boyları** neteg bolġay? Tėdiler erse, Peyġāmbarʿas aydı : Uçtmaḥ ehli Ādam peyġāmbarʿas boḍluġ bolġaylar.*	65-10	1	boḍ, qāmat, meḥāsinlıġ
131.	**boyun**	Tü.	Boyun.	*...wa yaṭīʿūna'llāha wa rasūlahu, taqı Ḥaq teʿālā fermānınġa taqı Peyġāmbarʿas fermānınġa **boyun** birle muṭīʿ bolurlar, ulāʾika sayarḥamahuma'llāhu ammā qavmlarnı Ḥaq tvt ebedā raḥmat qılġay...*	305-16	27	boyn

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
132.	**böri**	Tü.	Kurt.	*Ne bolġay bir qoy manga satsang taqı ḫōcangqa aysang kim bu qoynı **böri** yėdi, tėseng, tėp aydı erse, bu qulnung rengi müteġayyir boldı taqı naʿra urdı taqı çaqırdı taqı aydı: Ey ʿazīz, ne qatıġ söz sözleding, Ḥaq tvt cümlemüzke ḫāžir taqı nāẓir ermez-mü?*	431-3	7	börü, qurt
133.	**börü**	Tü.	Kurt.	*Vallāhi menim dīnim işi andaġ tamām bolġay kim Ṣanʿā atlıġ yerdin Ḥażramavt atlıġ yerke tegi yalġuz aṭlıġ barġay, hēç kimersedin qorqmaġay, meger Tangrıdın qorqġay; taqı qoyluġ kişi **börüdin** qorqġay.*	11-10	1	böri, qurt
134.	**börük**	Tü.	Börk, bir tür başlık.	*Mūsā peyġāmbar ʿas [ḥıḍmatınga] bir kimerse keldi zāhidlar sīmāsı birle taqı zāhidlar **börüki** keḍip salām qıldı…*	349-12	1	-
135.	**böz**	Tü.	Bez.	*Yā ṣāḥib-i Resūlallāh, ol ayġanıngız kişi men turur-men, tėdi taqı bardı, yükindin kefenlik **böz** çıqardı taqı keltürdi.*	131-10	15	-
136.	**bu dünyā**	Tü.+Ar.	Bu dünya.	***Bu dünyānı** tamuġqa bıraqıng, tėp fermān kelse, dünyā ayġay: Yā Rebbī, qanı manga uyġanlar taqı mėni dōst tutġanlar?*	399-12	6	-
137.	**bu kün**	Tü.	Bugün.	*Ol aṭ aydı: Sen **bu kün** manga ʿalif aldıng taqı ol ʿalif satġuçıqa bir yaman yarmaq bėrding.*	299-16	56	-
138.	**budaq**	Tü.	Dal.	***Budaqlarınıng** baʿžısı zeberceddin taqı baʿžısı yinçüdin turur.*	56-17	3	butaq
139.	**buġday**	Tü.	Buğday.	*Mundaġoq ėkin ekmedin **buġday** umīḍ tutar yā taqı ekse taqı terbiyet qılmadın ṭalab qılsa, hem aḥmaq bolġay, tėp aydı.*	427-11	7	-
140.	**buġday yıġaçı**	Tü.+Tü.	Buğday bitkisi.	*Tedārük ol turur kim **buġday yıġaçının** mēvesidin tenāvul qılsangız, ėkegü taqı bu uçtmaḥ içinde menggü bolup qalġaysiz, tėdi…*	281-2	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
141.	**buḫtī**	Fars.	İki hörgüçlü deve.	*Baqtı bir **buḫtī** tėwe bar erdi yüklüg.*	258-6	1	-
142.	**bulamaq**	Tü.	Bulamaç.	*Ol ża'īfa taqı bu nāresīde yetīmlerke ol **bulamaqdın** bėrdi, anlar taqı yėdiler, toydılar, biri biri birle oynayu küle başladılar erse, andın sonḡ 'Ömer rażhu ża'īfaqa aydı: Ey ża'īfa, menim ėwüm falān maḥallede turur, atım 'Ömer turur.*	108-2	1	-
143.	**bulıt**	Tü.	Bulut.	*Qayda yörise, Ḥaq te'ālā fermānı birle üzesinde bir **bulıt** yöriyür erdi.*	372-11	4	bulut
144.	**bulut**	Tü.	Bulut.	*Yā Emīre'l-mu'minīn, oġul qızlarımız bizinḡ könḡüllerimiz mėveleri turur, arqamızınḡ quvvatları turur, biz anlarga yumşaq yer menḡizlig turur-miz taqı kölige qılġan **bulut** menḡizlig turur-miz.*	291-11	1	bulıt
145.	**buqaġu**	Tü.	Bukağı, köstek, pranga, kelepçe.	*Aḍaqındaqı **buqaġusı** birle boynındaqı zencīri birle ėgnindeki palāsı birle bardı taqı anlarnınḡ aḍaqınġa tüşti taqı yıġladı…*	358-8	3	-
146.	**burāq**	Tü.	Mirac gününde Hz. Muhammed'e gönderilen binek.	*Peyġāmbar 'as'qa mi'rāc tüninde Cebre'īl 'as **Burāq** keldürdi, yügen urulmış, eyer urulmış.*	52-12	5	-
147.	**burçaq**	Tü.	Baklagillerden, taneleri hayvan yemi olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi (Vicia ervilia).	*Qaçan kim Peyġāmbar 'as'qa vaḥy kelür bolsa erdi, ḥālı müteġayyir bolur erdi; alnından **burçaq** menḡizlig 'araq kelür erdi.*	417-16	1	-
148.	**burun**	Tü.	Burun.	*Qaçan kim uçtmaḥ qapuġınga yetgeyler, uçtmaḥnınḡ ḫoş yıdıġları **burunlarınġa** kirgey taqı uçtmaḥnınḡ köşklerini, ḥūrālarını körgeyler.*	407-17	12	burn
149.	**but**	Fars.	Put.	***Butqa** secde qılmaqlıq kāfirlıq turur, ol işni qılmaġaymiz, taqı kişini nāḥaq yerde öltürmek taqı uluġ yazuqlardın turur…*	216-9	21	ṣanam

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
150.	**butaq**	Tü.	Budak, dal.	*Qaçan kim bu cōmard ol daraḫtnıng butaqını tutmış bolsa, ol* ***butaq*** *bu cōmardnı uçtmaḫqa kigürmedin qoymas.*	255-1	8	budaḳ
151.	**butḫāna**	Fars.	Puthane.	*Bir kün Bilāl raẕhu kāfirlarnıng* ***butḫānasınġa*** *kirdi.*	96-5	10	-
152.	**buzaġu**	Tü.	Buzağı.	*Ėmdi kerek kim barsang taqı ol* ***buzaġunı*** *ṭalab qılsang.*	341-6	7	-
153.	**bürd-i yemenī**	Ar.	Makbul bir Yemen dokuması.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas dünyādın naql qıldı erse, ʿÖmer taqı ʿOsmān [taqı ʿAlī] raẕhumā kirdi[ler] Peyġāmbar ʿas qatınġa taqı baqtılar, Peyġāmbar ʿas üzesinge bir* ***bürd-i yemenī*** *örtüglüg erdi.*	92-11	1	-
154.	**cāhiliyyat**	Ar.	İslamdan önceki devir.	*Ėmdi men dīnimni unıtmadım, kāfir bolmadım taqı* ***cāhilliyyatta*** *hem taqı musulmān bolmışdın song taqı zinā qılmadım;ol kün Peyġāmbar ʿas'nıng mübārek ėlgini kim tuttum, andın song ėlgimni öz andāmumqa tegürmedim, tėdi.*	135-1	1	-
155.	**cāhiliyyat vaqtı**	Ar.+Ar.	Cahiliye dönemi.	*Andın song aydı: Ey Qurayş qabīlası, ey Mekke ḫalāyıqı, sizning ol* ***cāhiliyyat vaqtındaqı*** *uluġluqunguznı Ḥaq teʿālā kėterdi taqı māllarıngıznı menim aḍaqım altında qıldı.*	51-7	2	-
156.	**cāmadān**	Fars.	Çamaşır dolabı, gardrop.	*Taqı üküş rūzgārdın song biri keldi taqı ol cāmadānnı tiledi erse, İmām Şāfiʿī vālidasının ḫātırıdın ol şarṭ kėtti taqı ol* ***cāmadānnı*** *bėrdi.*	203-3	5	-
157.	**cāmiʿ**	Ar.	Cami.	*Muslim bin Yasār raḫmhi Baṣranıng* ***cāmiʿinde*** *namāz qılur erdi.*	249-2	6	-
158.	**cān**	Fars.	Can, ruh.	*Ey uluġ, hürmetlig resūl atam, sizke fidā bolsun* ***cānım*** *tėp.*	91-1	45	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
159.	**cān açığı**	Fars.+Tü.	Canı acısı.	*Ey baba, kerek kim menim ėlgimni taqı aḍaqımnı bağlasanḡız, anıng üçün kim **cān açığında** ėlgimdin yā taqı aḍaqımdın sizke ziyān tegmese taqı men ata āzārlağanlardın bolmasam, tėdi erse, İbrāhīm peyġāmbar taqı ėlgini taqı aḍaqını yip birle bağladı.*	215-5	1	-
160.	**cānvar**	Fars.	Hayvan.	*Bu kėçe Cebreʾīl taqı Mīkāʾil keldiler taqı bir **cānvar** keltürdiler.*	53-1	15	-
161.	**cedd**	Ar.	Ata, soy.	*Ey ḫādim, bilgil, āgāh bolġıl kim bu **ceddim** emīrü'l-muʾminīn Alī ibnü Abī Ṭālibninḡ ziyāratı turur.*	155-9	6	-
162.	**ceddet**	Ar.	Nine.	*Ey qarındaşım, nişe yıġlayur-sen? Eger ecel kelür bolsa, cedding Muṣṭafāġa barur-sen yā babanḡ emīrü'l-muʾminīn ʿAlīke barur-sen, vālideng Fāṭımatü'z-Zehrāġa barur-sen, **ceddeting** Ḫadīcatü'l-Kübrāġa barur-sen.*	176-2	1	-
163.	**cehl**	Ar.	Cehalet, cahillik, bilgisizlik.	*ʿAraṣāt ḫalqı birle ḥisāb qılmazdın oza bėgler, ẓālimlar tamuġqa barġaylar taqı ʿArablar ḫuṣūmat birle tamuġqa barġaylar taqı dehqānlar mütekebbirlik birle tamuġqa barġaylar taqı rūstāyīlar **cehl** birle tamuġqa barġaylar, tėp aydı.*	419-14	-	-
164.	**cellād**	Ar.	Cellat.	***Cellād** qılıç birle urdı taqı mubārek boynını kesti.*	345-12	9	-
165.	**cemʿ**	Ar.	Topluluk.	*ʿAbdullāh ibnü'l-Mübārek raḥmhi bir kün Abū Ḥanīfeni üküş medḥ qıldı erse, bu **cemʿ** içinde bir kimerse aydı: Yā ʿAbdullāh, Abū Ḥanīfeke ingen ziyāda medḥ qılur-siz.*	191-4	2	-
166.	**cemāl**	Ar.	Güzellik, yüz güzelliği.	*Süleymān ibnü Yasār raḥmhi ingen ṣāḥib-**cemāl** yigit erdi özininḡ zamānasında anḡar muqābil kimerse cemāl içinde yoq erdi.*	352-1	22	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
167.	**cenāza**	Ar.	Cenaze.	*Bu ḫalāyıqlar cümle yıġılışıp Ādam peyġāmbar ʿas'nung* ***cenāzasınġa*** *namāz qılmaq tileyürler.*	205-16	3	cināze
168.	**cenāza**	Ar.	Tabut.	*Qaçan kim mėni* ***cenāza*** *üze qoḍsangız, cümle çıqġay-siz, mėni ḫālī qoḍġay-siz.*	87-7	2	cināza
169.	**cerāḥat**	Ar.	Yara.	*ʿÖmer raẓhu ol sütni içti erse, kindiki astında bir cerāḥat bar erdi, ol* ***cerāḥatdın*** *süt qan birle bulġaşıp çıqtı erse, ʿÖmerdin umīḍ kötürdiler.*	118-13	3	zaḥm, baş
170.	**cezā**	Ar.	Ceza.	*Yā ʿĀmir, ėmdi sening* ***cezāng*** *ne turur?*	147-11	11	-
171.	**cezīre**	Ar.	Ada.	*Bir ḫalīfa nidā qıldurdı şeher içinde kim: Falān* ***cezīre*** *içinde kāfirlar bar, bizke inqiyād qılmazlar.*	404-16	1	-
172.	**cihād**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Maʿnīsi ol bolur kim uçtmaḥ qapsandı küçey işler birle* ***cihād*** *mengizlig, ḥec mengizlig, rūza mengīzlig, namāz mengīzlig; ne kim emgek küçeylik bar erse, cümlesini qılmaq kerek andın song uçtmaḥqa kirse [bolur].*	60-17	2	-
173.	**cināza**	Ar.	Cenaze.	*İleylerinde* ***cināza*** *qoyulmış mengizlig.*	437-11	4	cenāze
174.	**cināza**	Ar.	Tabut.	*Qaçan kim ol ölügni cināzaġa qoḍar bolsalar, ol ölügnüng rūḥı ol* ***cināza*** *üzesinde uça yöriyür taqı nidā qılur.*	443-3	1	cenāze
175.	**cir**	Fars.	Tabaklanmış deri parçaları.	*…ṣaḥābalar hemīşe ėkki töşek tutar erdiler; biri özleri üçün taqı biri qonuq üçün, ol maʿnīdin ötrü ėkki töşek aldılar; taqı tört yastuq aldılar edīmdin içleringe* ***cir*** *(?) qatıġlıq (?); taqı ṣūfdın perde aldılar…*	159-11	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
176.	**cōmardlıq**	Fars.+Tü.	Cömertlik.	*Dünyānınḡ tükel mālını bėrsenḡ ol köşknünḡ bir arşun yerini bėrmegey-men, tėdi erse, qāżī̄ maḥrūm boldı baḫī̄llıqı sebebidin taqı Yahūdī̄ īmān ḫilʿatı birle müzeyyen boldı **cōmardlıq** sebebidin.*	253-5	2	cōnmardlıq, cuvānmardlıq
177.	**cōnmardlıq**	Tü.	Cömertlik, eli açıklık.	*Abū Hüreyre rażhu rivāyat qılur Peyġāmbardın, Peyġāmbarʿas andaġ ḫabar bėrü yarlıqar kim bu **cōnmardlıq** bir daraḫtī̄ turur uçtmaḥ içinde; kim kim cōmard bolsa, ol daraḫtınınḡ bir butaqını tutmış bolur.*	254-16	3	cuvānmardlıq, cōmardlıq
178.	**cūd**	Ar.	Cömertlik, el açıklığı.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, **cūdunḡnı** taqı keremünḡni men miskīn ʿasī̄vü cāfī̄ qulunḡqa sen ʿafv qılġıl, tėdi.*	200-6	2	-
179.	**cumʿa**	Ar.	Perşembe ile cumartesi arasındaki gün, Cuma.	*Yana avval **cumʿa** boldı erse, oġlı ʿAbdullāh aydı: Ey babam, bu cumʿada ıraqdın yaqındın üküş ṣaḥābalar kelgey, taqı tonunḡız yoġun ṣūfdın turur, taqı eski turur, taqı üküş yamaġları bar.*	105-14	2	-
180.	**cumʿa kün**	Ar.+Tü.	Cuma günü.	*Ẕu'l-ḥicce ayınınḡ on seksinç kün, **cumʿa kün** erdi kim özi şehīd boldı.*	136-8	5	-
181.	**cumādā'l-āḫir**	Ar.	Arap aylarının altıncısı.	***Cumādā'l-āḫir** ayıdın sekiz kün qalıp turur erdi, dūşenbih tüni vefātı boldı.*	101-8	1	-
182.	**cumāda'l-ūlā**	Ar.	Arap aylarının beşincisi.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek **cumāda'l-ūlā** ayınınḡ altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-15	1	-
183.	**cuvānmardlıq**	Tü.	Cömertlik, eli açıklık.	*Yā Rebbī̄, manḡa sen **cuvānmardlıq** rūzī̄ qılġıl, tėdi erse, cümle ṣaḥābalar āmīn tėdiler.*	105-10	1	cōnmardlıq, cōmardlıq

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
184.	**cuẕām**	Ar.	Cüzzam, hastalığı.	*Taqı aydı: Ey ümmetim, dünyānınġ artuqlarıdın qaçınġ neteg kim **cuẕām** ʿilletidin qaçmış menġizlig, anınġ üçün kim dünyānınġ Ḥaq teʿālā ḥażratında sinġek qanatınça ḥurmeti bolsa erdi, kāfirlarġa bir içim suw bėrmegey erdi, tėp aydı.*	390-15	1	-
185.	**cüft**	Fars.	Eş, karı kocadan biri.	*Yana bir kün taqı Peyġāmbar ʿas ḫıdmatınġa bir ḫatun keldi Āzāda qabīlasıdın ʿĀmidiyya atlıġ taqı aydı: Yā Resūlallāhi, zinā qıldım **cüftüm** bar erken.*	348-15	39	-
186.	**cüftlük**	Fars.+Tü.	Eş olarak.	*Bu ḫatun qatınġa kirgil taqı ayġıl kim Muḥammed ibnü İdrīsi'ş-Şāfiʿī sėni bu yüz altun mehr üze cüftlendi; sen taqı özüngni anga nikāḥqa **cüftlükke** bėrdinġ-mü? tėp vekīl qıldı erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	205-9	2	-
187.	**cürüm**	Ar.	Suç.	*Ol mürīdni bir **cürüm** birle tuttılar taqı sulṭānqa elettiler erse, ol mürīd şeyḫqa ḫabar qıldı kim mėni sulṭānqa elettiler, tėp.*	325-7	1	-
188.	**çādır**	Fars.	Kadınların başlarına bürüdükleri örtü.	*Eger bu Muḥammed dīni ḫaq bolmasa erdi, anınġ ʿāyālı dervīş erken, hēç neersesi yoq erken, öz **çādırını** tutuġ qoyup taqı bir dervīşni aġırlamaġay erdi.*	163-10	3	-
189.	**çaġan**	Tü.	Çıyan.	*Müteḥayyir bolup turur erken baqar, bir **çaġan** yügrü keldi taqı öz ininge kirdi erse, ʿĪsā peyġāmbar ʿas'nung ḫāṭırı ḫasta ve bezmān boldı…*	393-16	2	çayan

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
190.	**çahārşenbe**	Fars.	Çarşamba.	*Ẕu'l-ḥicca ayıdın tört kün qalıp turur erdi, **çahārşenbe** kün erdi kim, ol melʿūn bıçaq birle urdı; muḥarram ayınınġ avval küni erdi, yekşenbe kün kim dār-i fenādın dār-i beqāġa riḥlat qıldı innā lillāhi va innā ilāyhi rāciʿūn.*	122-7	1	-
191.	**çanaq**	Tü.	Çanak, kap, kâse.	*Men altı yaşar erdim kim anam bir **çanaq** içinge etmek toġradı, taqı ol etmek üzesinge saġ yaġ kemişti…*	24-17	8	-
192.	**çaw**	Tü.	Ün, şöhret.	*Qaçan İmām Mālikninġ **çawı** ʿālamqa münteşir boldı erse, iṭrāfʿālamdın üküş māllar hediyyeler kelür erdi.*	208-10	1	-
193.	**çayan**	Tü.	Çıyan.	*Taqı bir żaʿīfanı körer-men, ėkki elgi baġlıġ taqı ėkki aḍaqı baġlıġ, yılanlar taqı **çayanlar** soqar.*	68-2	1	çaġan
194.	**çekürge**	Tü.	Çekirge.	*Bir **çekürge** bu ėkindin qaçmış erdi.*	334-10	4	-
195.	**çerig**	Tü.	Asker, ordu.	*ʿArabʿādatı ol erdi, qaçan kimerse **çerig** nāgāh kelgenini körse, mundaġ çaqırur erdiler.*	16-14	83	-
196.	**çerig vaqt**	Tü.+Ar.	Seferberlik zamanı.	*Babam żaʿīf turur, **çerig vaqtı** ermes, bu qamçını nė qılur? tėdi erse, Bilāl aydı kim: Peyġāmbar ʿas Bedr toquşında bir qamçı birle ʿUkāşeni bilmedin urmış.*	86-5	1	-
197.	**çeşme**	Fars.	Su kaynağı, pınar.	*Tamuġ içinde bir taġ bar kim ol taġ atı Sekrān turur taqı ol taġ içinde bir **çeşme** bar, qandın turur.*	364-3	14	-
198.	**çetük**	Tü.	Kedi.	*Avval bardı ol **çetükni** ėwindin çıqardı, öngin maḥalledeki kişike bėrdi.*	312-10	5	-
199.	**çıbın**	Tü.	Sivrisinek.	*Anlarınınġ qanıdın sormaz-siz taqı **çıbın** qanıdın suʾāl qılur-sen, tėdi erse, ol kimerse suʾāl qılġanınġa pişīmān boldı.*	170-1	4	-
200.	**çıpçuq**	Tü.	Serçe.	*İçinde et birle şūrba qaynayur erdi kim bir **çıpçuq** küweç içinge tüşti taqı öldi.*	193-7	12	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
201.	**çıpçurġa**	Tü.	İnce, uzun değnek, bir şeyin tutulacak yeri.	*Taqı men körklüg tonlar keymekni sewer-men, ançaqa tegi kim naʿlīnim qayışı körklüg bolmaqını taqı qamçım* ***çıpçurġası*** *körklüg bolmaqını sewer-men taqı bu işlerdin qorqar-men tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Ṣābit, ol kibr ermez.*	372-2	1	-
202.	**çıqan**	Tü.	Amcazade.	*Peyġāmbar ʿas'nung qaṭırınıng yügenini ʿAbbās tutar erdi, taqı ʿAbbās oġlı Faẓl bar erdi, Abū Bekr, taqı ʿÖmer, ʿAlī bar erdi taqı Abū Ṣufyān kim Peyġāmbarnıng* ***çıqanı*** *erdi, anıng qarındaşı Rabīʿa taqı Usāma erdi, taqı Usāmanıng qarındaşı erdi.*	72-7	1	qayın
203.	**çiçek**	Tü.	Çiçek.	*Tört yanında körklüg daraḫt[lar] bolur, aqar arıqlar bolur taqı çimgenler* ***çiçekler*** *bolur.*	353-7	2	-
204.	**çimgen**	Tü.	Çimen, çimenlik.	*Babam Abū Ẕarnı tüşümde kördüm. Bir yaşıl* ***çimgen*** *içinde bolur, ol çimgen içinde yaşıl ton kẹḍip Qurʾān oqıyur.*	131-14	6	-
205.	**çirāġ**	Fars.	Mum.	*Baqar ėwinde* ***çirāġ*** *yoq.*	269-7	4	-
206.	**çökerdek**	Tü.	Buğday, arpa gibi ufak şeylerin tanesi.	*Taqı bir* ***çökerdek*** *aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-12	1	-
207.	**çöprek**	Tü.	Örtü, kumaş parçası.	*Yā ʿĀyişe, Peyġāmbar vefātı bolmışta yüzinge örtgen* ***çöprek*** *sėnde bar-mu? tėdi...*	104-1	7	-
208.	**dād**	Fars.	Adalet, hak.	*Yā Rebbī, bu ʿÖmerdin menim* ***dādımnı*** *sen alġıl, tėdi erse, ʿÖmer raẓhu qorqtı taqı aydı: Ey nāresīde, ʿÖmer sanga ne ẓulm qıldı kim ʿÖmerke mundaġ aytur-sen?*	108-6	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
209.	**dāġ**	Fars.	Vücuda vurulan damga, işaret.	*Qaçan kim ʿAzāzīlqa laʿnet **dāġı** basıldı erse, Cebreʾīl taqı Mīkāʾīl Ḥaq tvt'nınġ qahrıdın yıġlayu başladılar…*	238-15	2	-
210.	**dānişmand**	Fars.	Bilge, akıl hocası.	*Naḥrān qabīlasıdın bir ögür tersālar kelürler bėgleri birle taqı **dānişmandı** birle.*	143-3	1	-
211.	**dār**	Fars.	Dar ağacı.	*Barşıḳışānı tuttılar taqı **dārqa** astılar.*	370-13	2	-
212.	**daraḫt**	Fars.	Ağaç.	*Ey ʿābid, qança barursen? tėp suʾāl qıldı erse, ol aydı kim: Eşittim fulān yerde bir **daraḫt** bar ermiş, ḫalāyıqlar ol daraḫtqa ʿibādat qılur ermişler.*	410-3	45	daraḫtī
213.	**daraḫtī**	Fars.	Ağaç.	*Taqı baḫīllıq bir **daraḫtī** turur tamuġ içinde; kim kim baḫīl bolsa, ol daraḫtnınġ bir butaqını tutmış bolur.*	255-1	2	daraḫt
214.	**dastān**	Fars.	Hile, mekr, düzen.	*Bu işlerninġ ẓāhiri ḫalq ara ṭāʿat ve ʿibādatqa oḫşayur, velīkin Ḥaq teʿālā kim köngülleri içinde sirlerke muṭṭaliʿ turur, anınġ qatında uluġ kebīre turur taqı ḥīle ve **dastān** turur taqı dīnlerini dünyāke satmaq turur, tėp aymışlar.*	388-6	1	ḥīle
215.	**daʿvā**	Ar.	Dava.	*Bu oġlan rāst aytur, şarṭqa vefā qılmaq kerek, tėdi erse, ol müddeʿī **daʿvāsını** qoydı.*	203-14	3	-
216.	**dāya**	Fars.	Sütanne, çocuğa bakan dadı.	*Ne boldı? tėp suʾāl qıldı erse, ol **dāya** aydı kim: Yā Ayyūb, ėw yıqıldı taqı cümle oġlanlarınġ helāk boldı tėdi…*	330-8	10	-
217.	**dehqān**	Fars.	Köy ağası.	*ʿAraṣāt ḫalqı birle ḥisāb qılmazdın oza bėgler, ẓālimlar tamuġqa barġaylar taqı ʿArablar ḫuṣūmat birle tamuġqa barġaylar taqı **dehqānlar** mütekebbirlik birle tamuġqa barġaylar taqı rūstāyīlar cehl* birle tamuġqa barġaylar, tėp aydı.*	419-14	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
218.	**dehr**	Ar.	Dünya.	*Bir pārsā zāhid bar erdi, ṣāyimü'd-**dehr** erdi taqı künde Qurʾānnı ḫatm qılur erdi.*	295-6	1	ehl-i dünyā, dünyā
219.	**delīl**	Ar.	Delil, kanıt.	*İmām Mālik raḥmhi munça bahālıġ tāzī aṭlarnı taqı bahālıġ derāzgūşlarnı bir kimerseke baḫşīş qılmaqı **delīl** turur kim hēç dünyāke iltifātı taqı maḥabbatı yoq erdi.*	209-6	2	-
220.	**delülük**	Tü.	Delilik.	*Qaçan kim törtinç qata kirdi erse, Peyġāmbar ʿas yārānlarınġa aydı kim: Bu Māʾizda hēç **delülük** bar mu? tėp suʾāl qıldı…*	348-6	2	-
221.	**delv**	Ar.	Kova.	*Yana Mışırġa barur kārvānlar ol quḍuġ qatında qondılar taqı suw almak üçün **delv** ıḍa bėrdiler erse, Yūsuf peyġāmbar ol qovaġa yapşunup quḍuġdın çıqtı.*	112-12	1	qova, qobqa
222.	**dem**	Fars.	An.	*Ol aḍaqındaqı taş birle Abū Yeksūmnı urmış erdi, Abū Yeksūm ol **demde** helāk boldı.*	43-7	1	-
223.	**derāzgūş**	Fars.	Eşek.	*Baqar-men, tāzī aṭlar baġlıġ turur taqı Mışrī **derāzgūşlar** baġlıġ turur.*	209-6	1	eşek, merkeb
224.	**derece**	Ar.	Derece, mertebe, makam.	*Bu **derece** Peyġāmbarnıng taqı ṣiddīqlarnıng taqı evliyālarnıng taqı muqarreb qullarnıng derecesi turur.*	264-15	30	-
225.	**dervīş**	Fars.	Fakir, zavallı, aciz, muhtaç kimse.	*Vaqt içinde bir **dervīş** bar erdi.*	420-8	101	-
226.	**dervīş-i zinde-pūş**	Fars.+Fars.	Kötü giyinimli fakir, aciz.	*Hēç kimerseke iltifāt qılmadın turur erken bir **dervīş-i zindepūş**, eski çapānlıġ kimerse keldi, salām qıldı salāmını almadı.*	440-10	1	-
227.	**deryā**	Fars.	Deniz, derya.	*Ḥaqdın fermān keldi: Yā Mūsā, ʿaṣānggnı **deryāġa** urġıl.*	73-8	21	-
228.	**destār**	Fars.	Sarık, tülbent.	*Yėti yarmaqġa bir könglek aldılar, tört yarmaqġa **destār** aldılar taqı bir örtüngi qara kilim aldılar taqı ėkki töşek aldılar…*	159-8	4	ʿişāba

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
229.	**destūr**	Fars.	İzin, ruhsat, müsaade.	*Bolġay kim āḫiratta manga testgīr bolġay, tėdi erse, melekü'l-mevt aydı:* ***Destūr*** *yoq turur.*	442-3	6	-
230.	**dīdār**	Fars.	Çehre, yüz.	*Taqı musulmān bolmışdın soŋ͡ġ hēç qandurġan neerseni qanġınça içmedim, Rebbümnüŋ͡ġ* ***dīdārını*** *körmek üçün.*	266-3	2	sīmā
231.	**dīde**	Fars.	Göz.	*Ol yandın ʿOs̱mānqa raẓhu saḥāba Ẕū'n-Nūrreyn tėr erdiler, yaʿnī P͡eyġāmbar ʿas'nuŋ͡ġ ėkki nūr-i* ***dīdesinge*** *cüft boldı tėp.*	5-6	2	köz (I), ʿayn
232.	**dimāġ**	Ar.	Dimağ, beyin.	*Yana bir ẓaʿīfanı körer-men tamuġ içinde, saçındın asılmış,* ***dimāġı*** *qaynayur erdi.*	67-15	1	-
233.	**dirre**	Fars.	Kamçı, kırbaç.	*Andın soŋ͡ġ hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi,* ***dirresini*** *ėlginge qoyar erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi…*	106-9	1	-
234.	**diyet**	Ar.	Diyet, kan bahası.	*Ėmdi v͡efātı bolġan kişiniŋ͡ġ* ***diyeti*** *kimnüŋ͡ġ üze vācib bolur? tėp suʾāl qıldı erse, bu uluġ ʿulemālar tefekkür qıldılar, hēç cevāb bėrü bilmediler taqı aydılar.*	188-16	6	-
235.	**dōst**	Fars.	Dost.	*Qaçan kim yatsıġ bolsa, bir* ***dōst*** *kendü maḥbūbı birle ḫalvat qılsalar, anlar menim ḥażratımda tikilürler taqı ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġūl bolurlar yüzlerini yėrke qoyarlar.*	318-17	33	havādār
236.	**dōstluq**	Fars.+Tü.	Dostluk.	*Andın soŋ͡ġ suvadı taqı keldi, salām qıldı erse, salāmınġa İmām Aḥmed cevāb aydı taqı burunqı tėg* ***dōstluqnı*** *iẓ̣hār qıldı.*	224-13	3	-
237.	**durrāʿa**	Ar.	Üste giyilen önü açık elbise, ferace.	*Ey qāżī, bu* ***durrāʿa*** *kim keyip turur-sen, bu nedin toqılmış turur?*	245-15	1	-
238.	**duşmān**	Fars.	Düşman.	*Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: ʿĀqil menim dōstum turur taqı aḥmaq menim* ***duşmānım*** *turur, tėdi…*	423-11	1	düşman

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
239.	**dübr**	Ar.	Makat.	*Qaçan kim bu quşlar bu çerig üzesinge muqābil keldiler taqı bu taşlarnı attılar erse, tegme bir kişike bir taş tüşti, başındın kirdi taqı* ***dübrindin*** *çıqtı.*	43-3	1	-
240.	**dünyā**	Ar.	Dünya.	*Ol ʿazīz rāst aydı ʿālim bolġan* ***dünyā*** *matāʿlarınġa iltifāt qılmaq kerekmez.*	236-13	250	ehl-i dünyā, dehr
241.	**dünyā ʿālamı**	Ar.+Ar.	Dünya âlemi.	*Yā Yaḥyā, bu kėçe* ***dünyā ʿālamını*** *manḡa seyr qıldurdılar.*	317-17	1	-
242.	**dünyāvī̄ māl**	Ar.+Ar.	Dünya malı.	*Neteg şükür qılmaz-sen? Uġrı aldı erse,* ***dünyāvī̄ mālıngnı*** *aldı.*	325-5	1	-
243.	**düşman**	Fars.	Düşman.	*Men on mingۤ bahāturlarnı öltürüp turur-men kāfirlardın taqı yaġılardın, anlarningۤ uruġları cümlesi mangۤa* ***düşman*** *tururlar.*	155-1	27	duşmān
244.	**ėḍe**	Tü.	Sahip.	*Andın songۤ Abū Ḥanī̄fe raḥmhi ol yarmaq* ***ėḍesingۤe*** *aydı kim: Ėmdi barġıl, taqı ol kişidin yarmaqıngۤnı tilegil taqı bėrmese, men sėni qāżī̄qa ėletür-men taqı sangۤa ant bėrür-men, tėp ayġıl.*	195-12	3	iḍi
245.	**edeb**	Ar.	Edep, terbiye.	*Hemī̄şe zaḥmat ve meşaqqat içinde tutar kim ulġaymışta* ***edeb*** *ve ḫıradlıġ bolsun, uluġlar ḫıdmatınġa lāyıq bolsun, tėp.*	426-7	2	-
246.	**eḍer**	Tü.	Eyer.	***Eḍeri*** *taqı yügeni uruġluġ.*	53-2	1	eyer
247.	**eḍgü cezā**	Tü.+Ar.	İyilik.	*Tangrı teʿālā sangۤa* ***eḍgü cezā*** *bėrmesün.*	440-1	4	-
248.	**eḍgü qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	İyi huylu.	*Yā İbrāhī̄m, men bilür-men sen oġlungۤnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüngۤ, ol şeyṭānī̄ tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munungۤ tėg nāzenī̄n cuvān körklüg yüzlüg,* ***eḍgü qılıqlıġ*** *yigit oġlungۤnı boġuzlamaq darī̄ġ ermez-mü?*	213-15	2	-
249.	**eḍgülük**	Tü.	İyilik.	*Men sizke* ***eḍgülük*** *taqı ögüt cihetidin aytur-men.*	281-4	24	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
250.	**ėḍi**	Tü.	Sahip, iye.	*Ādam oġlınġa mundın uluġ ziyān bolmaġay kim **ėḍisi** birle ʿahd qılsa taqı ol ʿahdnı buzsa.*	350-7	8	ėḍe
251.	**edim**	Ar.	Debbağlanmış deri.	*Tizinde edimdin yamaġ qılıp turur erdi taqı ėkki ėgninde hem **edimdin** yamaġ qılıp turur erdi.*	105-16	3	-
252.	**efṭār vaqtı**	Ar.+Ar.	İftar vakti.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı **efṭār vaqtı** bolsa, ṣaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen ḫurmā saġraqlarını yıġıp anı tögüp anıng birle efṭār qılur erdi.*	310-12	4	-
253.	**ėg(i)n**	Tü.	Omuz.	*Ol kimerse ʿÖmerke aydı: Yā Emire'l-muʾminīn, bu anamnı ėkki aylıq yerdin **ėgnime** köterip Kaʿbeḫānaqa ėletürmen.*	287-5	18	ėgin
254.	**ėgin**	Tü.	Omuz.	*Taqı ridāsıdın saġ qolını çıqardı taqı **ėginlerini** segirtü ṭavāf qılu başladı erse, barça ṣaḥābalar taqı andaġ ṭavāf qıldılar.*	47-5	1	ėg(i)n
255.	**ehl**	Ar.	Karı kocadan biri.	*Bu ḥec qılmaq içinde oġul qızdın taqı **ehldin** taqı yaq yawuqlardın, cümlesidin kesilmek kerek, cümlesi firqatınġa taḥammul qılmaq kerek.*	270-3	10	-
256.	**ehl-i beyt**	Ar.	Ev halkı.	*Andın song Ḥasan Hüseyin, raẓhumā **ehl-i beytleri** birle Kūfedin köçtiler taqı Medīneke bardılar.*	175-10	1	-
257.	**ehl-i beyt**	Ar.	Hz. Muhammed'in yakın akrabası olanlar.	*Ėkinç ol menim **ehl-i beytim** turur.*	169-1	14	-
258.	**ehl-i dünyā**	Ar.+Ar.	Dünya.	*Ey ʿayālım vaşiyyatım sanga ol turur kim **ehl-i dünyānıng** ʿizzetinge naẓar qılmaġıl, dervīşlikke ṣabur qılġıl, cümle derecelerni bulġaysen.*	132-1	1	dehr, dünya

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
259.	**ėkindü**	Tü.	İkindi vakti, ikindi.	*Biz taqı cümle yārānlarqa iʿlām qılalıq, barça istiʿdādımız ittifāqımız tamām bolup bir qata ḥamla qılıp helāk qılalıng̑ tėp ittifāq qıldılar taqı **ėkindüke** tegi söz birle ėglendiler.*	40-8	1	ėkindük
260.	**ėkindük**	Tü.	İkindi vakti, ikindi.	*Ḥaq teʿālā qudratı birle **ėkindügdin** aḫşamqa tegi altundın çekürge yaġdurdı, cümlesini yıġdılar.*	334-9	1	ėkindü
261.	**ėkiz**	Tü.	İkiz.	*Avval tuġġan oġul atı Qābīl erdi, anınng̑ **ėkizi** ʿayālnıng̑ atı Aqlīmā erdi.*	337-7	3	-
262.	**ėl**	Tü.	El.	*Yana tandūr açturdı, anng̑a taqı Bismillāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm tėdi taqı berekāt birle duʿā qıldı taqı **ėl** urdı.*	29-11	10	elig, el(i)g, qol (I)
263.	**ėl**	Tü.	İl, memleket.	*Ol **ėlke** Ebrehe atlıġ kişini bėg qılıp turur erdi.*	41-5	80	-
264.	**ėl tegirmeni**	Tü.+Tü.	El gücüyle çalıştırılan ve kahve, baharat vb.ni öğütmeye yarayan bir tür küçük değirmen.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir **ėl tegirmeni** aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėng̑ek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-12	1	-
265.	**el(i)g**	Tü.	El.	*Tüşümde bir kimerse keldi taqı ėkki közümni çıqardı taqı ėkki qulaqımnı çıqardı taqı ėkki **ėlgimni** kesti taqı ėkki aḍaqımnı kesti erse, qoptum, bakarmen, ėkki közüm taqı ėkki qulaqım yoq taqı ėkki ėlgim yoq taqı ėkki aḍaqım yoq.*	137-3	143	el, elig, qol (I)
266.	**elig**	Tü.	El.	*Qurʾānda yā taqı ḥadīṩte yüz taqı **elig** taqı köz taqı kelmek, barmaq kim gelip turur, murād anlardın endāmlar ermez taqı teprenmeki bir yerdin bir yerke barmaq ermez.*	229-9	24	el, el(i)g, qol (I)

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
267.	**ėllig**	Tü.	Memleketli.	*Ey abuşqa, sen kim bolur-sen? tėdiler erse, İblīs ʿal aydı: Men şayḫ Necdī men, Necd **ėllig** abuşqa men.*	19-3	3	-
268.	**emānat**	Ar.	Emanet.	*ʿAbdullāh ibnü ʿĀmir aydı: Ey Umm-i Ubeyḥā, ol emānat kim sening͡ qatın͡gda qoydum erdi ol **emānatnı** man͡ga teslīm qılġıl!*	182-3	10	-
269.	**ʿemmi**	Ar.	Amca.	*Ey ḫatun, bu qonuq kim bizke kelip turur, bu ʿazīz qonuq turur, Peyġāmbar ʿas'nun͡g **ʿemmisinin͡g** oġlı turur.*	253-14	1	ʿamm
270.	**emük**	Tü.	Göğüs, meme.	*Bu mēvelerning͡ uluġluqı qız oġlan **emükinçe** tügeçke (?) bolġay taqı bu mēveler yaruqlıqı baʿžıları ay yaruqluqınça turur taqı baʿžıları kün yaruqluqınça turur.*	319-11	1	kök(ü)s
271.	**ėn**	Tü.	En, genişlik.	*Ol qalınıng **ėni** bir yıġaç yer erdi, uzunı hem bir yıġaç yer erdi taqı ol qalını bu taḫtnıng͡ ortasında yaymış erdi taqı ol qalınıng͡ ortasında altundın minber qılmış erdi.*	210-1	3	-
272.	**endām**	Fars.	Vücut, beden uzuvları.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ādam oġlınıng͡ tegme bir **endāmınġa** ülüş bar bu zinādın.*	350-17	10	-
273.	**endīşe küni**	Fars.+Tü.	Zü'l hicce ayının sekizinci günü.	*ʿArab tilinçe yavmu't-tavba **endīşe küni** tėmek bolur.*	213-3	1	-
274.	**en͡gek**	Tü.	Yanak.	*Yana peyġāmbar ʿas aydı: Kim kim oġ bolsa, ėkki **en͡geki** arasındaqı tilini saqlamaq birle, ėkki aḍaqı arasındaqı fercini saqlamaq birle, men taqı oġ bolur men ol kimerseke uçtmah birle, tėp aydı.*	382-3	2	-
275.	**en͡gse**	Tü.	Ense.	*Bir kün ḫōca qatıġ uyquġa barmışda kerey birle **en͡gsesidin** yülüsen͡giz taqı anın͡g saçlarını man͡ga bėrsen͡giz, men taqı siḥr qılsam bu ḫōca sizni qatıġ sewgey erdi…*	383-1	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
276.	**er**	Tü.	Asker.	*Rūm pādşāhı Herqul seksen mińg **er** birle çıqtı erdi.*	111-10	3	eren
277.	**er**	Tü.	Erkek.	*Menim atamnı, taqı atam qarındaşını, taqı cüftümni, taqı **er** qarındaşımnı, cümle sen öltürdüńg, ol yandın men bu aġuluġ qoynı keltürdüm tėp iqrār qıldı.*	34-6	23	eren, erkek
278.	**er**	Tü.	Kişi.	*Aḥnaf bin Qays raḥmhi bir **erni** kördi kim ėlginde yarmaqları bar.*	257-15	5	eren
279.	**er**	Tü.	Kişi.	*Aḥnaf bin Qays raḥmhi bir **erni** kördi kim ėlginde yarmaqları bar.*	257-15	5	eren
280.	**ėr**	Tü.	Koca.	*İblīs bardı taqı ol ʿavretniń ėringe ḫabar bėrdi erse, **ėri** keldi, ʿavretini bu ḥāl üze kördi erse, Barṣīṣā tuttı taqı bu ʿavretniń ėrin öltürdi.*	370-10	7	cüft, eren
281.	**eren**	Tü.	Erkek.	*Qanı sizińg arańgızda ala atlıġ aq tonluġ **erenler**?*	73-1	6	er, erkek
282.	**eren**	Tü.	Kişi.	*Neçeme quvvatlıġ **erenler** balta birle ursalar, hēç eşer qılmaz erdi.*	28-5	8	er
283.	**eren**	Tü.	Kişi.	*Neçeme quvvatlıġ **erenler** balta birle ursalar, hēç eşer qılmaz erdi.*	28-5	8	er
284.	**eren**	Tü.	Koca.	*Ey ża ʿīfalar, **erenlerińgiz** māllarıdın oġurlamaġay-siz, taqı zinā qılmaġay-siz, taqı oġlanlarıngızını öltürmegey-siz…*	26-13	2	er, cüft
285.	**eren**	Tü.	Savaşçı, asker.	*Taqı Düldül atlıġ qaṭırı bar erdi Muqavqıs melik hediyyeten ıḍa bėrip turur erdi anı mündi taqı çeriglerke naẓar qıldı: on ėkki mińg er erdiler; taqı ėkki mińg er silāḥlig uruş **erenleri** bar erdi; on mińg er Medīnedin kelgenler, ėkki mińg Mekkedin çıqġanlar erdi.*	70-15	2	er
286.	**erkek**	Tü.	Erkek.	*Üçünçisi ol kim ana qarnında oġlan **erkek** mü yā taqı tişi mü anı taqı hēç kişi bilmez.*	234-9	10	eren, er

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
287.	**erkek tawuq**	Tü.+Tü.	Horoz.	*Yusuf ibni Mihrān aytur: Rāvīlar andaġ rivāyat qıldılar kim ʿArş aḍaqında bir ferīşte bar, **erkek tawuq** şūratlıġ, tırnaqları yinçüdin taqı köksi yaşıl zeberceddin.*	322-8	1	-
288.	**erkeklik suwı**	Tü.+Tü.	Erkeklik suyu.	*…sėni **erkeklik suwıdın** yarattı taqı ol suwnı bir pāra qoyuġ qan qıldı taqı ol qoyuġ qannı bir pāra çeynem et qıldı taqı ol çeynem etni sünḡükler qıldı taqı ol sünḡükler üze yana et keydürdi…*	425-2	1	nuṭfa, urluq
289.	**erlik şehveti**	Tü.+Ar.	Erkeklik duygusu.	*Aydılar: Ol maʿnī üçün kim anıng **erlik şehveti** yoq, tėdiler…*	302-12	1	-
290.	**erte**	Tü.	Sabah.	***Erte** çıqar, ṣaḥrāda yöriyür hēç kişiler birle sözleşmez, hēç kişilerke qarışmaz.*	400-5	45	ertesi
291.	**erte**	Tü.	Yarın.	*Bilmez-men bukün mü kelür yā taqı kėçe mü kelür yā taqı **erte** mü kelür.*	436-6	5	-
292.	**erte aşı**	Tü.+Tü.	Sabah yemeği, kahvaltı.	*Peyġāmbar ʿas **erte aşı** tenāvul qılsa, kėçe tenāvul qılmas erdi.*	266-1	1	-
293.	**ertesi**	Tü.	Ertesi gün.	***Ertesi** üküş endīşe qıldı erse, ol künge yavmu't-tavba tėdiler.*	213-2	22	-
294.	**ertesi**	Tü.	Sabah.	***Ertesi** muʿabbirqa bardım taqı bu tüşümni aydım erse, muʿabbir aydı: Ḫalāyıqlarda uluġraqı peyġāmbar ṣifatlıġ kimerse kerek kim dünyādın naql qılsa, tėp aydı.*	205-16	2	erte
295.	**esīr**	Ar.	Esir, tutsak.	*Men **esīr**-men, inḡen emgeklig, meşaqqatlıġ, açlıq birle mübtelā bolup turur-men.*	142-4	8	-
296.	**eşek**	Tü.	Eşek.	*Qaṭırdın kiçigrek, **eşekdin** uluġraq, yüzi ādamī yüzi mengizlig, quḍruqı taqı tuynaqı inek quḍruqınga ve taqı tuynaqlarınga menḡzer.*	53-2	1	derāzgūş, merkeb

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
297.	**eşrāf**	Ar.	Şeref, ve itibar sahibi kimseler.	*Menim toquz atamġa tegi **eşrāf** turur ḫurmetlig taqı ʿizzetlig baylar taqı munʿimlar tururlar men taqı anlar menġizlig ḫalqlar araʿazīz turur-men taqı bay turur-men.*	373-9	2	-
298.	**et**	Tü.	Et.	*Sizlerde **et** yā ḫurmā satlıq bar-mu?*	22-1	33	-
299.	**etbāʿ**	Ar.	Birinin sözüne uyanlar, tabi olanlar.	*Seninġ mütekebbirlikinġ ʿalāmatı ol turur kim öz sarāyınġ içinde mescid qılıp turur-sen taqı imām taqı muʾazzin qoyup turur-sen, öz **etbāʿlarınġ** birle anda namāz qılur-sen maḥalla ḫalqı ol mescidke kirmez, anda namāz qılmazlar.*	377-14	1	-
300.	**etek**	Tü.	Etek (elbise için).	*Yūsuf çıqar erken Zelīḫā etekini tutmış erdi, Yūsufnunġ **eteki** artından yırtıldı.*	361-13	5	-
301.	**etmek**	Tü.	Ekmek.	*Nėçe rūzgārdın sonġ oġlanı ėlginge bir pāra **etmek** bėrdi taqı oġlanı birle Peyġāmbarqa keldi, Peyġāmbarʿas yārānlarġa aydı…*	349-5	53	-
302.	**evlād**	Ar.	Evlat, çocuk.	*Yā Resūlallāhi, bizler bu isigde munça emgek tartıp oġul qızdın aḍrılıp cāndın keçip tenimizni kāfirlarnınġ qılıçınga qarşu qoḍup turur-miz, taqı anlar Medīne içinde köligede ehli **evlādı** birle āsāyiş qılıp oltururlar.*	408-15	1	-
303.	**ėw**	Tü.	Ev, oda.	*Qaçan kim Peyġāmbarqa bu ḥālat belgürdi erse, **ėw** içindekiler cümlemüz tek turduq, hēç sözlemedük.*	418-1	266	-
304.	**eye**	Tü.	Kaburga kemiği.	*Qaçan kim ol melʿūn ʿOs̱mānnı qılıç birle urdı erse, ḫatunı ʿOs̱mānnınġ üzesinge tüşti erse, anı taqı qılıç birle urḍılar; **eyesininġ** yarusı kesilḍi, yıġlayu bir munġuşqa sığındı.*	135-16	1	eyegü

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
305.	**eyegü**	Tü.	Kaburga kemiği.	*Cebreʾīlke aydı: Yā Cebreʾīl, bu kim turur? tėp suʾāl qıldı erse, Cebreʾīl aydı: Ḥaq tvt öz qudratı birle munı seninġ sol **eyegüngdin** yarattı, sanga mūnis bolsun, tėp.*	279-15	3	eye
306.	**eyyām**	Ar.	Günler.	*Bu qul taqı bir qaç **eyyām** bu ḫōca qatında turdı.*	382-16	16	-
307.	**eyyāmu'l-bīyż**	Ar.	Her ayın on üç, on dört ve on beşinci günleri.	*Ol cihettin bu üç künge **eyyāmu'l-bīyż** tėp aydılar.*	282-9	3	-
308.	**ezelī**	Ar.	Ezeli, başlangıcı olmayan.	*Ḥaq teʿālā yalġuz turur, hēç şerīki yoq, **ezelī** turur, hēç avvalı yok, taqı ebedī turur hēç āḫiri yoq, maḫlūqlarġa oḫşamaqdın münezzeh turur.*	229-7	1	-
309.	**farq**	Ar.	Fark.	*ʿİlm ögrengen taqı ögrenmegen arasında **farq** kerekmez-mü? Tėdi.*	223-8	1	tefāvut
310.	**fażayil**	Ar.	Faziletler, erdemler.	*Men Peyġāmbar ʿas'dın bularnıng **fażayilini** eşitip turur-men.*	119-17	25	-
311.	**fażīlet**	Ar.	Fazilet, erdem.	*Yā ʿÖmer, siz ėkegününg **fażīleti** sözüngüz miqdārınça turur tėdi…*	95-9	1	fażl
312.	**fażl**	Ar.	Fazilet, erdem.	*Ḥaq tvt manga ḫiṭāb qıldı taqı aydı: Ey Zekeriyyā, bilgil, āgāh bolġıl kim bu ḫased qılġuçı menim **fażlımqa** öwkelig turur taqı qullarım arasındaqı qısmat qılġanımġa rāżī bolmaz, tėp aydı.*	414-4	1	fażīlet
313.	**ferc**	Ar.	Dişilik organı.	*Ol tābūt içinde tolug yılanlar taqı ʿaqrebler bolġay taqı ʿAraṣāt ḫalqı anıng **fercining** sasıġıdın emgengeyler taqı tamuġ ehlining ʿazābıdın hem zaḫmat içinde bolġaylar, tėp aydı.*	346-15	7	-
314.	**fesād**	Ar.	Fesat, kötülük, fitnelik, anlaşmazlık.	*Yā emīre'l-muʾminīna, maṣlaḥat andaġ turur kim munlar tilekini qılsangız, yoq erse, üküş **fesādlar** bolġay.*	132-10	2	-
315.	**feṯḥ**	Ar.	Feth, ele geçirme.	*Bolġay kim Ḥaq teʿālā Ḫaybar **feṯḥini** seninġ elginġde qılsa.*	139-6	3	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
316.	**fīl**	Ar.	Fil.	*Yapurġaqları **fīl** qulaqları menḡizlig turur taqı mēveleri Hacer atlıġ ėlninḡ sinḡekleri menḡizlig turur.*	57-3	8	-
317.	**firāq**	Ar.	Ayrılık.	*Peyġāmbar aleyhi's-salām qaçan kim Mekkedin Medīneke hicret qıldı erse, üküş ṣaḥābalar Peyġāmbar ʿas **firāqınġa** taḥammul qılu bilmedin ėwlerini terk qılıp oġul qızlarını terk qılıp Medīneke keldiler.*	326-6	6	-
318.	**fitne**	Ar.	Fitne, fesat, bela, karışıklık.	*Öz ẕātım birle ant yād qılur-men kim andaġ fitneler birle sizlerni mubtalā qılġaymen kim ol **fitne** ḥalīm kimerseni ḥayrān qılġay, tėp aydı.*	402-8	12	-
319.	**fuqarā**	Ar.	Fakirler.	*Üküş māllar taqı ḫazīnalar cemʿ qılıp turur-men, anlarnı **fuqarā** ve mesākīnge taṣadduq qılayın.*	442-2	4	-
320.	**furṣat**	Ar.	Fırsat.	*Ey ḫōca, bu ḫatun sizni öltürmekke **furṣat** isteyü turur.*	383-4	4	-
321.	**fūṭa**	Ar.	Fıçı.	*Bu arada erdi kim ol qul bir **fūṭa** toluġ qar keltürdi taqı pādşāh öngḁinde qoḍtı erse, pādşāh aydı kim: Sangḁa kim bu qarnı taġ başındın keltürgil tėp?*	429-17	1	-
322.	**ġāfil**	Ar.	Gafil, habersiz.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sangḁa sıġınur-men kezzāblar maqāmıdın taqı seninḡ ḥażratınḡdın iʿrāż qılġan **ġāfillar** maqāmıdın.*	200-5	3	-
323.	**ġāfillıq**	Ar.+Tü.	Gaflet.	*Qaçan kim iş mundaġ bolsa, kerek kim köngliniḡni ḥāṣir qılsanḡ, **ġāfillıq** birle namāz qılmasanḡ.*	248-2	1	ġaflat
324.	**ġaflat**	Ar.	Gaflet.	*Ṭalḥa raẓhu aytur: Ṣaḥābalarda biri bir kėçe virdini tamām qılu bilmedin **ġaflat** ġālib bolup uyquġa barmış.*	315-15	8	ġāfillıq

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
325.	**ġalaba**	Ar.	Galibiyet, üstünlük.	*Hemīşe ṣaḥāba kāfirlarnıng* ***ġalabasını*** *èştip Tang͡rı teʿālāqa tażarruʿ u zārīlıq birle istiʿānat ve meskenetlik birle çıqar erdiler.*	71-1	1	-
326.	**ġālib**	Ar.	Galip, üstün.	*Bu qulları arasında bir qulınġa ing͡en maḥabbatı* ***ġālib*** *erdi taqı anı üküş aġırlayur erdi, qatında muqarrab qılıp turur erdi.*	429-8	3	-
327.	**ġammāz**	Ar.	Gammaz, haber taşıyan, koğucu.	*Taqı ʿArab* ***ġammāz*** *kimerseke ḥammālatu'l-ḥaṭab tėp aytur.*	17-15	2	-
328.	**ġammāzlıq**	Ar.+Tü.	Gammazlık, koğuculuk.	*Neteg kim otun sebeb turur ot yanmaqqa, bu* ***ġammāzlıq*** *taqı sebeb turur ėkki kimerse arasında duşmanlık otı yanmaqqa.*	17-16	2	-
329.	**ġār**	Ar.	Mağara.	*Sen ėkki tėwe birle ʿAbdullāhnı alıp S̱avr atlıġ taġ tüpinde* ***ġār*** *bar, biz çıqmışdın üç kündin song͡ ang͡a kelgey-sen tėp turur erdi.*	23-13	17	yawuq (I)
330.	**ġarīb**	Ar.	Yabancı, gurbette olan.	*Sufrasını āmāda qılıp turur erdi; kim kim kelür bolsa,* ***ġarīb*** *ve şehrīdin, āzād ve bendedin, żaʿīf ve qavīdin, erkek ve tişidin qamuġınġa sufra qoyar erdi.*	328-12	7	-
331.	**ġarībluq**	Ar.+Tü.	Gurbet, kendi memleketinin dışında bulunma.	*Mekkedin kelgenlerni aġırlang͡, yerini yurtını qoyup bizing͡ ṣoḥbatımızda bolmaq üçün* ***ġarībluqnı*** *iḫtiyār qılıp keldiler.*	27-3	3	-
332.	**ġāşiya**	Ar.	Eyerin altına örtülen sırmalı veya şeritli örtü.	***Ġāşiyasını*** *köterip aṭı artınġa yöriyür erdi.*	201-15	1	-
333.	**ġavġā**	Ar.	Kavga.	*Ol kün rūza tuttı. Erte boldı erse, Ol Mışrīler cümle yıġılışıp* ***ġavġā*** *birle ʿOs̱mān qapuġınġa keldiler…*	134-13	1	-
334.	**ġazā**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Taqı kim kim kāfirler birle ġazāt qılmaqġa çıqsa, taqı* ***ġazā*** *qılıp ėwinge kelmişte āḫiratqa naql qılsa, ol qulġa Ḫaq teʿālā şehīdler s̱avābı rūzī qılġay…*	275-15	1	ġazāt

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
335.	**ġazāt**	Ar.	Savaş, din uğruna yapılan savaş.	*Abū Bekr raẓhu aydı: Yā Resūlallāhi, hēç **ġazāt** bar mu kāfirlar birle uruşmaqdın öng͡in? tėp suʾāl qıldı…*	124-13	21	ġazā
336.	**ġāzī̄**	Ar.	Gazi.	*Bir **ġāzī̄** bar erdi.*	299-9	15	-
337.	**ġıdā**	Ar.	Gıda, yiyip içilen şeyler.	*Ol quvvat rebbānī̄ erdi, ṭaʿām taqı **ġıdādın** ermez erdi, tėp vaʿẓ u naṣīḥatlar qıldı.*	146-15	4	-
338.	**ġılmān**	Ar.	Köle, esir.	*Bār Ḫuḍāyā, kerek kim mang͡a uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı **ġılmānlar** taqı vildānlar rūzī̄ qılsang͡, tėdi.*	424-16	1	-
339.	**gōhar**	Fars.	Mücevher, inci.	*İbrāhīm peyġāmbar ʿas bir balta aldı taqı butḫānaqa kirdi taqı cümle butlarnı pāra pāra qıldı, meger orta yerde bir uluġ but bar erdi altundın, ėkki közinge **gōhar** ornatmış erdiler, anı uşatmadı taqı baltanı anıng͡ boynınġa baġladı taqı çıqtı.*	216-10	1	-
340.	**ġudda**	Ar.	Deri ile et arasındaki bez.	*Bu ėtlerning͡ **ġuddalarını** yıġıp bizim çetükke ıḍa bėrgil tėmiş erdi, (ġudda tėp ėtning͡ bėzlerine ayturlar).*	312-8	3	-
341.	**ġurbat**	Ar.	Gurbet, yad el.	*Yā Resūlallāh, muhācirlar öz vaṭanlarını terk qılıp oġul qızlarıdın ḫatunlarıdın aḏrılıp sizing͡ camālıng͡ızqa muştāq bolup **ġurbat** iḫtiyār qılıp keldiler.*	256-10	2	-
342.	**gūristān**	Fars.	Mezarlık.	*Tüşüm bolur, **gūristānġa** barur-men taqı Peyġāmbar ʿas'nung͡ ravżasını aḫtarur-men taqı sünġ͡üklerini çıqarur-men, yana burunqı tėg ol sünġ͡üklerni ornaşturur-men.*	191-16	3	-
343.	**ġurūr**	Ar.	Gurur.	***Ġurūr** ve ġaflat āfatınıng͡ beyānı içinde turur.*	422-14	1	-
344.	**ḫabar**	Ar.	Haber.	*Mekkeke kirip on bėş kün keçmiş erdi kim bu **ḫabar** tegdi erse, Peyġāmbar ʿas taqı cümle ṣaḥābalarqa iʿlām qıldı.*	70-11	35	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
345.	**ḫabs**	Ar.	Hapis.	*Yaq yawuqlarım mėni **ḫabsta** turmaqnı revā körmegeyler, sang͡a on ming͡ yarmaqnı bėrgeyler, tėdi erse, şāʿir taqı andag͡ qıldı erse, on ming͡ yarmaq bėrdiler, taqı ḫabsdın çıqardılar.*	259-13	2	-
346.	**ḫācat**	Ar.	Hacet, gerek, ihtiyaç.	*Menim ḫased qılmaqım nė **ḫācat** turur? tėp ḫased qılmaz-men, tėp aymış.*	420-8	36	-
347.	**ḫālā**	Ar.	Teyze.	*Sening͡ **ḫālāng͡** oġlı Musṭiḥdin çıqtı taqı ʿAbdullāh ibnü Ubeydin taqı Ḥassāndın çıqtı, tėdiler erse, Abū Bekr ol Musṭiḥqa kīnelig boldı taqı ant içti…*	418-14	1	-
348.	**ḫalʿat**	Ar.	Hilat, kaftan.	*Ḥaqīqat cevāb bu turur kim bu oġlan aydı, tėp inṣāf qıldılar erse, Ḫalīfa taqı ʿaẓīm şāḍ boldı taqı üküş **ḫalʿatlar** ʿaṭālar bėrdi.*	205-3	1	ḫilʿat
349.	**ḫalāyıq**	Ar.	Halk, ahali, insanlar, yaratılmışlar.	*Bu **ḫalāyıq** içinde bir kimerse çaqırur.*	136-11	231	-
350.	**ḫalq**	Ar.	Halk.	*Muḥammed qarġışı **ḫalqqa** elbette tegmedin qalmas.*	14-17	96	-
351.	**ḫalqa**	Ar.	Halka.	*…sulṭān mėni munça yıġaç urdı taqı zindānqa kemişti taqı aḍaqımġa buqag͡u urdı taqı ol buqag͡unung͡ bir **ḫalqası[nı]** menim aḍaqımġa qattılar taqı bir ḫalqasını bir mūġ aḍaqınġa qattılar, tėp ḫabar ıḍa bėrdi…*	325-10	2	-
352.	**ḫalvā**	Ar.	Helva.	*Birining͡ ėlginde etmek bar taqı birining͡ ėlginde hem etmek bar, velīkīn etmeki üzesinde bir pāra **ḫalvā** bar.*	302-3	4	-
353.	**ḫamīm**	Ar.	Sıcak, kaynar su.	*…zebāniyyalar mėni topuzları birle ursalar taqı mang͡a **ḫamīmni** içürseler men miskīn qul sening͡ keremüng͡ge sıġınġaymen…*	183-1	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
354.	**ḫamīr**	Ar.	Hamur.	*Hēç bu ḫatunung ʿĀyişedin yaman iş körmişing bar mu? tėp suʾāl qıldı erse , ol aymış kim Men ʿĀyişedin yaman iş körmişim yoq, meger bir kün un yoġurmış taqı uyquġa barmış taqı ėwke oġlaq kirip ol **ḫamīrni** yemiş.*	416-7	2	-
355.	**ḫamīr māyası**	Ar.+Fars.	Hamur mayası.	*Bu etmekning unı Muvaṣṣal ėlidin kelgen undın qılınmış etmek turur, velīkin **ḫamīr māyası** oġlungız Ṣāliḥ ėwindin kelgen ḫamīr māya turur, tėdi erse, İmām Aḥmed Ḥanbel aydı raḥmhi: Ol oġlum bir yıl İṣfahān ėlinde qāzīlıq qıldı.*	220-7	2	-
356.	**ḫamle**	Ar.	Hamle, saldırı, hücum.	*Qalġanları müteferriq boldılar, tegme biri bir yanqa bardılar, kāfirlarnıng qatıġ **ḫamleleringe** ṭāqatları qalmadı, hezīmet boldılar.*	71-17	1	-
357.	**ḫamr**	Ar.	Şarap.	*Üçinç kün ol Zühre **ḫamr** alıp keldi erse, munlar ʿışqı taqı ziyāda boldı taqı mundın öz murādlarını tilediler erse, ol aydı…*	366-12	25	şarāb
358.	**ḫamr aḍaq**	Ar.+Tü.	Şarap kadehi.	*Angar aydı kim: Kelgil taqı özinge sāqīlıq qılġıl, tėdi erse, ol ʿavret taqı keldi, Barṣīṣāqa **ḫamr aḍaqı** bėrdi.*	370-8	2	-
359.	**ḫandaq**	Ar.	Hendek, çukur.	*Çerigke istiʿdād qılmaq, yana bu **ḫandaq** qazmaq ṣaḥābalarġa aġır keldi.*	27-17	5	öz (I)
360.	**ḫandaq toquşı**	Ar.+Tü.	Hendek savaşı.	***Ḫandaq toquşında** bir kėçe qatıġ sawuq yėl qoptı.*	31-6	1	-
361.	**ḫānqāh**	Ar.	Tekke.	*Bir kün **ḫānqāhda** musāfirler taqı dervīşler üküş cemʿ boldılar taqı şeyḫning sufrasında hēç neerse yoq erdi.*	251-12	4	-
362.	**ḫaq**	Ar.	Hak.	*Bir ḥīle bolġay-mu kim qılsangız taqı ol menim **ḫaqqım** manga tėgse.*	195-5	25	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
363.	**ḥaqāyıq**	Ar.	Hakikatler, gerçekler, doğru, asıl olan.	*Ḥadīṯ kim men yāḍ tutup turur erdim, cümlesiniñ maʿnīlarını **ḥaqāyıqlarını** özidin eşitür-men, hēç kimersedin eşitmedim.*	202-3	2	-
364.	**ḥaqlıġ**	Ar.+Tü.	Gerçeklik, doğruluk.	*Manga Muḥammed dīniniñ **ḥaqlıġı** ẓāhir boldı, tėdi taqı barmaqını kötürdi, taqı aydı: aşhadu anna lā ilāha illā'llāhu va aşhadu anna Muḥammadan ʿabduhu va rasūluhu tėdi.*	163-11	2	-
365.	**ḥarābat**	Ar.	Meyhane.	*...ėlgini ẓulm qılmaqdın taqı ḥamr aḍaqı tutmaqdın taqı öngin yazuqlardın saqlasa taqı aḍaqını **ḥarābatqa** barmaqdın saqlasa taqı cümle endāmlarını yazuqdın saqlasa.*	264-10	1	-
366.	**ḥarārat**	Ar.	Hararet, sıcaklık.	*Qayda yörise, Ḥaq teʿālā fermānı birle üzesinde bir bulıt yöriyür erdi. Ol ʿābidke hēç künnüñ **ḥarāratı** tegmez erdi.*	372-11	2	-
367.	**ḥarb**	Ar.	Harp, savaş.	*Bu Düreydni ėleteliñ kim bu **ḥarb** işini yaḫşı bilür, üküş ḥarblar qılıp turur tėp anı taqı alıp bardılar.*	69-16	3	-
368.	**ḥasanāt**	Ar.	Hayırlı işler, iyilikler.	*Biz ol **ḥasanātqa** neteg mukāfat qılu bileliñ?*	390-7	5	-
369.	**ḥased**	Ar.	Haset, kıskançlık, düşmanlık.	*...muʾminlarġa eḍgülük tėgmişte qaḍġursa taqı emgek yā taqı muṣībat tegmişte feraḥ qılsa, bu **ḥased** bolur...*	412-7	8	-
370.	**ḥaṣīlıq**	Ar.+Tü.	Hadımlık, kısırlık.	*Yā ʿOsmān, eger şehvetiñ ziyāda ġalaba qılsa, rūzanı üküş tutġıl menim ummatımnıñ **ḥaṣīlıqı** rūza üküş tutmaq turur, tėp aydı.*	262-6	1	-
371.	**ḥaṣiyyat**	Ar.	Özellik.	*Yā Mūsā, bu qulumnuñ ėkki **ḥaṣiyyatı** bar erdi.*	288-11	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
372.	**ḫaşm**	Ar.	Hasım, düşman.	*Rişvet almaz-men velīkin ėkki **ḫaşm** arasında ḥükm qaṭʿ qılsam, aralarında bir ḫaṭ bitiyür-men kim buküṉdiṉ soṉg̑ biri biriṉg̑izke daʿvāṉg̑ız taqı ḫuşūmatıṉg̑ız bolmasun, tėp.*	246-4	2	-
373.	**ḫaşam**	Ar.	Tebâadan olan, maiyet halkı.	*Süleymān peyġāmbar ʿas bir kün taḫtı birle havā üzre uçup barurda Benū İsrāʾīl ʿābidleridiṉ bir ʿābid kördi kim Süleymān peyġāmbar ʿas ḫaylı, **ḫaşamı** birle ādemīleri, perīleri birle bu uluġ aẓamatı birle havā üze uçup quş meṉg̑izlig barur erdi.*	392-1	1	-
374.	**ḫaṭā**	Ar.	Hata, yanlış, kusur.	*Anlar mėni edeb qıldılar erse, ḫaq üçün qıldılar, bāṭil saqındılar taqı sözümni **ḫaṭā** saqınıp maṉg̑a edeb qıldılar.*	226-16	16	-
375.	**ḫaṭar**	Ar.	Tehlike.	*Dāvud-i Ṭāyīqa aydı: Yā şeyḫ, bu ėwnüṉg aġırlıqı sınıp turur, munda olturmaq **ḫaṭar** turur, tėdi…*	432-17	1	-
376.	**ḫatun**	Tü.	Kadın, hatun.	*Baqar **ḫatun** yüzi sarıġ bolmış, teni aruq bolmış, hēç teninde et qalmamış.*	234-1	230	-
377.	**havā**	Fars.	Hava.	*Yā Resūlallāh, **havā** isig turur.*	43-17	21	-
378.	**havādār**	Fars.	Dost.	*Cümle ḫalāyıq qaḍġurdılar, peyġāmbarzāda Ḥüseyin raẓhu bar erken, anıṉg̑ tėg ḫamr içgüçi, itler birle, bėçinler birle oynaġuçı neteg ḫalīfa bolġay, tėp Ḥüseyinge Kevfe uluġları ʿAlīʾbnü Abī Ṭālibniṉg̑ muḥibları, ḫānadānnıṉg̑ **havādārları** yüz ellig yigit* ıḍa bėrdiler erse, Ḥüseyin taqı Mekkedin Kevfeġa bardı.*	183-17	2	dōst

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
379.	**ḫayl**	Ar.	Zümre, takım.	*Süleymān peyġāmbar ʿas bir kün taḫtı birle havā üzre uçup barurda Benū İsrāʾīl ʿābidleridin bir ʿābid kördi kim Süleymān peyġāmbar ʿas **ḫaylı**, ḥaşamı birle ādemīleri, perīleri birle bu uluġ aẓamatı birle havā üze uçup quş menḡizlig barur erdi.*	392-1	1	-
380.	**ḫayma**	Ar.	Çadır.	*ʿİsā peyġāmbar ʿas ol **ḫayma** tarafınġa bardı.*	393-11	10	-
381.	**ḫāżirlıq**	Ar.+Tü.	Hazırlık, bir iş için hazır olma.	*İmām Ġazālīqa suʾāl qıldılar: Namāz içinde köngül **ḫāżirlıqı** ne bolur?*	248-8	3	-
382.	**hediyye**	Ar.	Hediye, armağan.	*Yā Resūlallāhi, bu **hediyye** sizinḡ turur, ḫıdmatqa keltürdüm, tėdi erse, ėw içinde kişiler cümlesi yėdiler taqı toydılar.*	121-6	7	-
383.	**hediyyeten**	Ar.	Hediye olarak.	*Taqı Düldül atlıġ qaṭırı bar erdi Muqavqıs melik **hediyyeten** ıḍa bėrip turur erdi anı mündi taqı çeriglerke naẓar qıldı: on ėkki minḡer erdiler; taqı ėkki minḡer silāḥlig uruş erenleri bar erdi; on minḡer Medīnedin kelgenler, ėkki minḡ Mekkedin çıqġanlar erdi.*	70-14	1	-
384.	**hefte**	Fars.	Hafta.	*Ol qadar ġıdanı az qıldım kim ėkki **heftede** bir ṣaḥrāqa çıqmaqġa iḥtiyācım bolur erdi.*	266-9	3	-
385.	**heybet**	Ar.	Heybet, korku, azamet.	*Āvāzında **heybet** bar.*	23-4	9	-
386.	**hezīmet**	Ar.	Hezimet, yenilgi, bozgun.	*Uḥud toquşında İslām çeriginge **hezīmet** tüşti, kāfirlar ġalaba qıldılar.*	12-15	1	-
387.	**ḫırad**	Fars.	Akıl.	*Ol sewgen qulınġa hemīşe edeb qılur, vaʿẓ ve naṣīḥat qılur taqı üstādqa bėrür, ʿilm ve **ḫırad** ögretür, hēç oramda fāriġ yörimekke taqı oynamaqqa qoḍmaz hem üstāḍqa taqı buyrur kim: Bu oġlanqa yaḫşı edeb qılġıl, tėp aytur.*	426-4	1	ʿāql

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
388.	**ḥicāb**	Ar.	Perde, örtü.	*Sėni kim kigürdi? tėdi erse, ol şaḥṣ aydı kim: Men ol kimerse turur-men kim manga* ***ḥicāb*** *mānīʿ bolmaz.*	441-15	4	perde
389.	**ḥikmet**	Ar.	Gizli sebep.	*Eşittim bu küplerdin bir küpni sındurmamış-sen,* ***ḥikmet*** *ne turur kim ol bir küpni sındurmadıng?*	307-14	6	-
390.	**ḫilāf**	Ar.	Yanlışlık, uyuşmazlık, zıtlık.	*Yā Muḥammed eger bizler sėni Tangrınıng resūlı bilsek, sening birle mundag̈ işler-mü qılg̈ay erdük, sanga* ***ḫilāf****-mu qılg̈ay erdük?*	46-7	2	-
391.	**ḫilʿat**	Ar.	Hilat, kaftan.	*Taqı Caʿferni ve taqı qatındaqı yārānlarnı aġırladı,* ***ḫilʿatlar*** *bėrdi, taqı özi Peyġāmbar ʿas'qa altmış ḥabeşī qul taqı üküş nefīs tonlar, hediyyeler ıḍa bėrdi, taqı bitig bitip ıḍa bėrdi.*	79-14	4	ḫalʿat
392.	**ḥisāb ʿilmi**	Ar.+Ar.	Hesap ilmi.	***Ḥisāb ʿilmi*** *bilgen ʿulemālar andag̈ aydılar kim ʿĪsā peyġāmbar ʿas'dın altı yüz yigirmi yıl keçmiş erdi kim Muḥammed Resūlullāh dünyāke keldi.*	4-11	1	-
393.	**ḫiṭāb**	Ar.	Hitap.	*Ey yārānlarım, sizler biringiz tünle qopar bolsangız namāz qılmaqġa taqı Rebbi taqı qulı arasında bir zenbīl ṭaʿām bar yaʿnī üküş ṭaʿām tenavul qılmış bolsa, hēç ol qul munācāt ḥalāvatını taqı Rebbining* ***ḫiṭābını*** *eşitgey-mü?*	267-2	1	-
394.	**ḫīz**	Fars.	İktidarsız (adam).	*Yā ʿĪsā, ol kimerseler kim mėni cüftlendiler cümlesi* ***ḫīz*** *erdiler taqı ol kimerseler kim erenler erdiler anlar manga hēç naẓar qılmadılar, iltifāt qılmadılar, ol yöndin bikr qaldım, tėp cevāb aydı.*	399-3	1	-
395.	**ḫulle**	Ar.	Cennette giyilen elbise.	*Uçtmaḥdın tāc keltürüng taqı* ***ḫulle*** *keltürüng taqı altun kemer keltürüng taqı altun taḫt keltürüng, tėp fermānladı erse, cümlesini keltürdiler.*	278-11	3	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
396.	**ḫuqqa**	Ar.	Küçük kutu.	*Ol şandūqnı açtı taqı bir **ḫuqqa** çıkardı taqı ʿAbdullāh ibnü ʿĀmirqa bėrdi.*	182-4	2	-
397.	**ḫurmā**	Ar.	Hurma.	*Yā Muḥammed, bu **ḫurmā** yıġaçı yerindin qoŋ͡grulup kelsün taqı sanga selām bėrsün tėmiş erdi.*	35-13	8	-
398.	**ḫurmā lī̈fi**	Ar.+Ar.	Hurma lifi.	*...Mışır kettānıdın birining͡ içinge **ḫurmā lī̈fi** toldurmış erdiler taqı birining͡ içinge qoy yüŋ͡gi toldurmış erdiler...*	159-9	1	-
399.	**ḫurmā qapı**	Ar.+Tü.	Hurma kabuğu.	*Ol Umm-i Cemīlning͡ boynında bar **ḫurmā qapından** yip.*	18-5	2	ḫurmā saġraqı
400.	**ḫurmā saġraqı**	Ar.+Tü.	Hurma kabuğu.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı efṭār vaqtı bolsa, ṣaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen **ḫurmā saġraqlarını** yıġıp anı tögüp anıŋ͡ birle efṭār qılur erdi.*	310-13	3	ḫurmā qapı
401.	**ḫurmā şişi**	Ar.+Tü.	Hurma yaprağı.	*Bir kilim keydi taqı **ḫurmā şişi** birle yaqasını bağladı taqı keldi.*	95-7	1	-
402.	**ḫurmā yipi**	Ar.+Tü.	Hurma ipi.	*Taqı **ḫurmā yipinge** bağlap özi keltürür erdi taqı Peyġāmbar ʿas'nuŋ͡ mescidke barur yollarında kemişür erdi.*	17-11	2	-
403.	**hücre**	Ar.	Oda.	*Yā ʿĀyişe, bularnı qısmat qılġıl, toquz **hücreke** taqı munlardın tėgme biriŋ͡ge naṣib ıḍa bėrgil!*	126-5	6	-
404.	**ıbrıq**	Ar.	Ibrık, kulplu ve emzikli su kabı.	*Taqı qırığlarında **ıbrıqlar** bar altundın taqı kümüşdin kökdeki yulduzlar sanınça.*	62-8	1	-
405.	**ırġaq**	Tü.	Çengel, kanca.	*Yā İblīs, hēç ol ırġaqlarnıŋ͡ içinde mėni ṣayd qılġan **ırġaqıŋ͡** bar mu?*	268-2	4	-
406.	**ısıtmaq**	Tü.	Ateş (hastalık).	*Men andağ sėzer-men kim bukün ecelim yetgey, velīkin hēç tenimde sökellik yoq, **ısıtmaqı** yoq, baş aġrığı taqı yoq, velīkin babam maŋ͡a mundağ aymış erdi, anıŋ͡ sözinge ḫilāf bolmağay.*	167-2	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
407.	**ıwuq**	Tü.	Geyik.	*Bu arada bir tişi* ***ıwuq*** *keldi taqı turuqtı erse, bu abdāl bardı taqı andın süt saġdı taqı ol süt birle efṭār qıldı taqı aydı…*	295-12	3	-
408.	**içim**	Tü.	Yudum.	*Eger dünyānı sewmiş bolsa erdiŋ, bu dünyāda kāfirġa bir* ***içim*** *suw bėrmegey erdiŋ.*	173-8	4	-
409.	**ʿiddet**	Ar.	Kocasından boşanan kadının tekrar evlenebilmesi için üç defa hayız görüp temizleninceye kadar geçecek olan süre.	*Uş men ṭalāq bėreyin taqı sen ḥecdin qayıtsaŋ taqı küyseŋ* ***ʿiddeti*** *tamām bolsa, saŋa nihāḥ qılsam bolġay-mu?*	182-12	2	-
410.	**idiş**	Tü.	Kap, çanak.	*Biriniŋ* ***iḍişleri*** *cümle aq kümüşdin bolġay.*	66-1	1	-
411.	**ig**	Tü.	Hastalık.	*Ḥaq teʿālā maŋa yetmiş yıl tendurustluq bėrdi, ėmdi taqı yetmiş yılqa tegi* ***ig*** *bėrse, Ḥaq teʿālādın şifā tilemegeymen.*	331-10	14	maraż, sökellik
412.	**iḥrām**	Ar.	İhram.	*Taqı Mekkeke qayıttılar, taqı, iḥrām bağladılar, ẕu'l-qaʿda ayı tuġmışda Mekkeke kirdiler, taqı ḥec qıldılar, taqı* ***iḥrām*** *birle Mekkede bir qaç zamān turmışdın [soŋ] yana Medīneke bardılar.*	77-4	1	-
413.	**ilersük**	Tü.	Şalvar uçkuru.	*Ey żaʿīfa, barġıl ėwde un tükense ol un turġan taġarçuqnı Aġmeşniŋ* ***ilersükinge*** *baġlap yatġıl, tėdi erse, ol żaʿīfa taqı andaġ qıldı.*	189-14	2	ileg
414.	**ʿillet**	Ar.	İllet, hastalık.	*Bu Ayyūbqa yaman* ***ʿillet*** *ẓāhir boldı.*	331-2	14	-
415.	**ʿilliyyīn**	Ar.	Gökyüzünün ve cennetin en yüksek, en kutsal tabakası.	*Bu qulumnuŋ ʿamalını* ***ʿilliyyīn*** *atlıġ yerde qodunġ, tėp fermān kelgey, tėp aydı.*	402-16	1	-
416.	**ʿilm**	Ar.	İlim, bilgi.	*Üküş* ***ʿilm*** *bilür, İncīl oqıyur tėdi erse, Peyġāmbar ʿas Ḥadīca birle bardılar.*	8-14	65	-
417.	**ʿilm-i yaqīn**	Ar.+Ar.	İlmî delillere dayanan kesin bilgi.	*Ḥaq tvt bizlerke* ***ʿilm-i yaqīn*** *rūzī qılıp turur taqı melekūt ʿālamı cümlesi bizlerke kişf bolup turur.*	295-10	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
418.	ʿ**imāma**	Ar.	Sarık.	*Ey yārānlarım, qayu birinġiz bu ʿArābīqa ʿ**imāma** bėrse, men oġ bolayın kim Ḥaq tvt ol kimerseke uçtmaḥ tācını başınġa qoysun, tėdi…*	162-15	2	-
419.	**īmān kelimesi**	Ar.	İman kelimesi.	*Kimninġ kim terāzūsı tevḥīd birle, **īmān kelimesi** birle, eḍgü ʿamal birle cerb bolsa, ol kimerse qurtulmışlardın turur; ve eger terāzūsı yüngül bolsa, ḫayrātı taqı ṭāʿatı az bolup maʿṣīyatı taqı küfri taqı fısqı üküş bolsa, ol kimerseler öz nefsinge ziyān qıldılar taqı tamuġda menggü qaldılar, tėp aytur.*	177-4	1	-
420.	**in**	Tü.	İn, hayvan yuvası.	*Taqı quḍuġ tüpinde bir taş bar erdi, ol taşnı Cebreʾīl ʿas çıqardı taqı Yūsuf peyġāmbarqa olturmaq üçün āmāda qıldı taqı yılan **inleri** bar erdi, anı taqı tıqtı, muḥkemledi.*	356-8	2	-
421.	ʿ**ināن**	Ar.	Dizgin, yular.	*Ol dervīşke iltifāt qılmadı erse, ol dervīş keldi taqı bu melikninġ ʿ**ināنımı** tuttı (luġatda ʿArabça tizginge ʿinān tėyürler).*	440-11	3	tizgin
422.	**inek**	Tü.	İnek.	*Üküş tuturġan yıġıldı erse, anı satıp bir qul taqı bir **inek** satġın aldım.*	292-15	28	-
423.	**ingen (II)**	Tü.	Dişi deve.	*Ḥaq teʿālādın nuṣrat keldi tėdi erse, cümle muhācir ve enṣār yıġılu keldiler **ingen** bodalarınga ingreyü kelmiş tėg, lebbeyke lebbeyke tėp yıġılu başladılar.*	73-16	1	-
424.	**iqlīm**	Ar.	Bölge.	*Baṣra bėgi ʿAbdullāh ibnü ʿĀmirninġ bir ḫatunı bar ermiş, bu **iqlīmlerde** anınġ tėg cemāllıġ kimerse ḫabar bėrmes.*	180-3	1	-
425.	**iqrār**	Ar.	İnkar etmemek, itiraf etme, gerçeği saklamayıp söyleme, tasdik, kabul.	***İqrārı** dürüst bolmas, tanuqluqı dürüst bolmas safarqa barmaqı, ġazāt qılmaqı, qāżīlıq qılmaqı, imāmluq qılmaqı, bu taṣarrufları dürüst bolmas.*	284-9	3	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
426.	**irig qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Çirkin, kaba huyluluk.	*Yana aydı: Ey Bār Ḫuḍāyā, men miskīn ʿÖmer qulung **irig qılıqlıġ** turur-men.*	105-11	1	-
427.	**irig sözlüg**	Tü.+Tü.	Kötü sözlü.	*Ḫaq tebāreke va teʿālā āḫir zamānada bir peyġāmbar ıdġay, peyġāmbarlarnıng songı bolġay, yumşaq qılıqlıġ, ḥalīm bolġay; **irig sözlüg** bolmaġay; oramlarda, bāzārlarda yörigen bolmaġay…*	150-16	1	-
428.	**iring**	Tü.	İrin.	*Qayu kimerse esrütgen neerseni içer bolsa, ol kimerseke tamuġluġlarnıng qanlarını **iringlerini** içürmedin qoḍmaġaymen, tėdi.*	363-4	2	sarıġ suw
429.	**ʿişāba**	Ar.	Sarık, tülbent.	*Başınġa ʿ**işāba** baş bağı bağladı taqı aydı kim: Mėni kötrüng, taqı mescidke eleting taqı minberke mindürüng!*	85-9	1	destār
430.	**isiglik**	Tü.	Sıcaklık.	*Qaçan kim otnung ḥarāratı taqı **isigliki** zāʾil boldı erse, kirdiler taqı baqtılar kim ot būstān bolmış, būstān içinde bir qubba peydā bolmış; qubba içinde İbrāhīm peygāmbar ʿas ṭāʿat ve ʿibādat qılur erken taʿaccub qıldılar.*	218-4	1	-
431.	**isnād**	Ar.	Sağlam, belgelere dayama.	*Ey yārānlarım, ėkki rekʿat namāz ḥalvatta iḫlāṣ birle Tangrı üçün qılmaqıngız yaḫşıraq turur yėti yüz ḥadīṯ Peyġāmbar ʿas ḥadīṯleridin yüksek **isnād** birle rivāyat qılġınça, tėdi.*	403-15	1	-
432.	**istiʿdād**	Ar.	Hazırlık, bir şeyin kabulüne olan tabiî meyil.	*Baqar, qazġan asmışlar taqı aş bişürmek **istiʿdādı** birle meşġūl turur.*	126-3	15	-
433.	**iştahā**	Ar.	İştah.	*Andın song **iştahāsı** boldı erse, tonguz ėtini keldürdiler, anı taqı tenāvul qıldı.*	365-2	2	-
434.	**it**	Tü.	İt, köpek.	*Bizler Yezīdke mü beyʿet bėreling kim Yezīd ḥamr içer taqı bėçinler birle, **itler** birle oynar, fāsıq turur.*	183-11	19	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
435.	**ittifāq**	Ar.	Tesadüf.	***İttifāq*** *andag̀ tüşti kim bir kėçe İmām Şāfi ʿī raḥmhi ḫıdmatında tünedim.*	198-14	5	-
436.	**izār**	Ar.	Peştamal, belden aşağısı için örtü.	*Bu arada izārı şėşildi taqı ėkki ėlgi bag̀lıg̀ erdi,* ***izārını*** *bag̀lamaq yarag̀ı qudratı bolmadı.*	226-6	3	-
437.	**kāfur**	Ar.	Beyaz ve yarı saydam kolaylıkla parçalanan kokulu madde.	*…ėkki közini qızıl yāqūtdın yaratıp turur taqı boynını yaşıl zeberceddin yaratıp turur taqı ėkki örgüçini* ***kāfurdın*** *yaratıp turur taqı quḍruqı dāna yinçülerdin tiziglig turur…*	162-12	1	-
438.	**kāg̀ıd**	Fars.	Kağıt.	***Kāg̀ıd*** *keltürüng̀ taqı şeyḫ İbnü's-Semākning̀ bu ayg̀an sözlerini biting̀, tėp buyurdı.*	378-5	2	-
439.	**kālbed**	Fars.	Vücut, beden.	*Ey cān, ėmdi bu Ādamnıng̀* ***kālbedinge*** *kirgil, tėdi erṣe, cān taqı Ḥaq teʿālā fermānı birle Ādam peyg̀āmbarnıng̀ başınga kirdi erse, közi körer boldı, qulaqı eşitür boldı…*	278-7	1	ten
440.	**kārvān**	Fars.	Kervan.	*Baqtım erse, yıraqdın* ***kārvān*** *köründi erdi.*	130-11	16	-
441.	**kecāba**	Fars.	Deve üstüne konan bir çeşit tahterevan, mahfe.	*Yana men kecābag̀a kelgimçe çerig köçmişler taqı ol ḫādimlar kim menim kecābamnı tėweke yükler erdiler, mėni* ***kecāba*** *içinde turur tėp saqınmışlar taqı barmışlar.*	414-14	5	-
442.	**kėçe**	Tü.	Gece.	*Peyg̀āmbar ʿas bir* ***kėçe*** *bizke qonuq boldı.*	52-16	130	tün
443.	**keḍik**	Tü.	Yabanî hayvan.	*Başı yançıldı taqı vefātı boldı erse, ʿālam qarang̀qu boldı, qatıg̀ yėl qoptı, ʿĀdam peyg̀āmbarnıng̀ oğlanlarıdın* ***keḍikler*** *taqı quşlar qaça başladılar.*	338-4	1	keyik
444.	**kelimāt**	Ar.	Sözler, konuşma, sohbet.	*Ol* ***kelimātlar*** *kim ḫalāyıqg̀a qılur erdük.*	321-1	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
445.	**kelimāt-i ʿulamā**	Ar.	Alimlerin sözleri.	*Yana ol **kelimāt-i ʿulamā** ve meşāyiḫ bolġay yā taqı anlarnıng̃ ḥikāyatı bolġay anlarnıng̃ cümlesi Şeyḫ İmām Abū Ṭālib-i Mekkī raḥmhi özining̃ Qūtu'l-qulūb atlıġ kitābıdın naql qıldı taqı İmām Zeynü'l-aʿimmati'l-Firdevsī raḥmhi özining̃ Muctalā atlıġ kitābıdın naql qıldı hem yana bu Muctalā şerḥidin naql qıldı.*	444-4	1	-
446.	**kelin**	Tü.	Gelin.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvş bu Kaʿbe bir yeng̃i **kelin** meng̃izlig bezeklig bolup ʿAraṣātqa kelgey.*	272-9	1	-
447.	**kemer**	Tü.	Kemer, kuşak.	*Uçtmaḫdın tāc keltürüng̃ taqı ḫulle keltürüng taqı altun **kemer** keltürüng̃ taqı altun taḫt keltürüng̃, tėp fermānladı erse, cümlesini keltürdiler.*	278-12	2	-
448.	**kemi**	Tü.	Gemi.	*Abū'l-Ḥasan-i Nūrī raḥmhi ol **kemike** kirdi taqı ol kemining̃ tirekini aldı taqı bu küplerning̃ mecmūʿını sındurdı taqı helāk qıldı, meger bir küpni qoydı.*	307-5	14	-
449.	**kerāmat**	Ar.	Keramet, ermişçesine yapılan iş, hareket veya söylenen söz.	*Abū Bekr raẓhu'nung̃ **kerāmatı** [cümleke] maʿlūm boldı.*	104-13	5	-
450.	**kerekmez söz**	Tü.+Tü.	Beklenmedik söz.	*ʿAcab ermez kim oġlung̃ tilindin **kerekmez sözler** kelmiş bolsa yā taqı kerek neerselerni menʿ qılmış bolsa, tėp aydı.*	382-8	1	-
451.	**kerey**	Tü.	Ustura.	***Kerey** birle menim boġzumnı kesgey taqı mėni öldürgey, tėp derḥāl qoptı taqı bu ḫatunnı öldürdi erse, bu ḫabar ḫatunnung̃ qayaşlarınġa tegdi erse, anlar taqı cemʿ bolup keldiler taqı bu kişini öldürdiler.*	383-7	3	-
452.	**kersān**	Fars.	İçinde yiyeceklerin saklandığı kap.	*Andın [song̃] Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Umm-i Muʿīd, ėwde **kersān** bar erse, keltürgil! tėdi.*	22-9	10	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
453.	**kesek**	Tü.	Sertleşmiş toprak parçası.	*Eger bu abuşqa sözini taşlar taqı* ***kesekler*** *eşitür bolsa, yıġlaġaylar, tėdi.*	286-9	1	-
454.	**kettān**	Ar.	Keten.	*Barġıl bāzārġa, bu* ***kettānnı*** *satġıl taqı munuŋ bahāsınġa bir ḫām köŋlek taqı bir ton alıp kelgil, tėdi erse, ol kimerse taqı satġın alıp keldi.*	223-3	3	-
455.	**keyik**	Tü.	Yabanî hayvan.	*Ḥaq tvt Süleymān peyġāmbar ʿas'qa perīlerni taqı şeyṭānlarnı taqı yabandaqı* ***keyiklerni*** *taqı havādaqı quşlarnı taqı yelni cümle musaḫḫar qılıp turur erdi…*	209-15	2	keḍik
456.	**kiçig barmaq**	Tü.+Tü.	Serçe parmak.	*Peyġāmbar ʿas ol yüzükni sol ėlginiŋ* ***kiçig barmaqınga*** *qatar erdi taqı qaşını iç yanqa qoyar erdi.*	77-17	1	-
457.	**kifāyat**	Ar.	Kâfi, yeterli olma.	*Ey ḫalīfa, eḍgü qullarġa eḍgülük qılġıl, ağırlaġıl taqı yaman kişilerke öz yamanlıqları* ***kifāyat*** *turur, tėp aydı…*	421-6	1	-
458.	**kilīd**	Fars.	Anahtar.	*Qarındaşıŋıgız Fatḥ-i Muvaṣṣalī keldi taqı mėndin* ***kilīd*** *alıp siziŋ ṣandūqnı açtı taqı meblaġ yarmaqnı çıqardı.*	259-3	15	-
459.	**kilim**	Fars.	Aba, çuha, hırka.	*Peyġāmbar ʿas'nuŋ bir qara kilim bar erdi; ol* ***kilimni*** *üzesinge örtündi taqı çıqtı.*	144-1	6	-
460.	**kindik**	Tü.	Göbek.	*Abū Bekrniŋ başı Peyġāmbar ʿas'nuŋ mübārek* ***kindiki*** *tuşında boldı.*	104-12	5	-
461.	**kiriş (I)**	Tü.	Kavga, çekişme.	*Yā taqı ėkki musulmān arasında ġammāzlıq qılıp uruş* ***kiriş****, üküş fitneler qoparur[lar].*	67-10	1	-
462.	**kirpük**	Tü.	Kirpik.	*Ol Taŋrı birle ant yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anıŋ taṣarrufunda turur, ėkki közimni açar bolsam, andaġ sėzer-men kim ėkki* ***kirpüküm*** *biri biringe qawuşmadın Ḥaq teʿālā cānımnı qabż qılġay, tėp.*	433-16	1	-
463.	**kiz**	Tü.	Keçe, çuval.	*Barça ṣaḥāba tonlar taqı* ***kizler*** *örtündiler.*	31-7	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
464.	**kök**	Tü.	Gök, gökyüzü.	*Taqı tamuġnuṅ͡ ter͡iṅ͡liki ol qadar turur kim yer taqı **kök** arası kim bėş yüz yıllıq yer turur.*	66-6	57	-
465.	**kök(ü)s**	Tü.	Göğüs.	*Menim **köksüm** üze cān bėrdi taqı soṅ͡ ḫālında menim yarımnı özin͡iṅ͡ yarı birle cemʿ qıldı tėp küwenür erdi.*	90-7	11	emük
466.	**kölge**	Tü.	Gölge.	*Anlarnıṅ͡ nişānı ol turur kim, eger kündüz bolsa, kün **kölgesini** saqlayurlar kim qaçan namāz vaqtı bolġay, Rebbümüzke ʿibādat qılsaq, tėp.*	318-15	2	kölige
467.	**kölige**	Tü.	Gölge.	*Peyġāmbar ʿas Kaʿbe **köligesinde** tüşep olturup turur erdi kim keldim.*	11-3	8	Kölge
468.	**kölik**	Tü.	Binek hayvanı.	*Peyġāmbar ʿas ön͡ġinde kāfirlar birle uruşqay erdük, velīkin neteg qılalıṅ͡ kim dervīşler turur-miz, azıqlarımız yoq, **köliklerimiz** yoq, tėp Ḥaq teʿālā ḥażratında ḥaqīqat kön͡ġül birle arıġ niyyet birle niyāz qıldı[lar] ...*	273-15	2	kölük
469.	**kölük**	Tü.	Binek hayvanı.	*Uşbu ḥācīlarnıṅ͡ **kölüklerin͡iṅ͡** āvāzı turur kim mėni aruq qıldı.*	275-4	3	kölik
470.	**kön**	Tü.	Deri, gön.	*Zīnhār ve zīnhār bu inekni anlarġa satmaġıl, meger bu inekniṅ͡ **köni** toluġ qızıl altun bėrseler, andın soṅ͡ satġıl, tėp aydı.*	341-3	1	teri
471.	**kön͡glek**	Tü.	Gömlek, elbise.	*Yā ʿOsmān, Ḥaq teʿālā san͡ga bir kön͡glek keydürgey taqı ḫalāyıq sėndin ol **kön͡glekni** suçulmaq tilegeyler.*	132-15	19	-
472.	**kön͡gleklik**	Tü.	Elbiselik (kumaş).	*Bir yen͡gi **kön͡gleklik** taqı ol yarmaqdın almadı.*	253-7	1	-
473.	**körük**	Tü.	Körük.	*Medīne şehri ḫabīṯ taqı yaman kişilerni özidin keterür arıġ pāklarnı tutar, neteg kim temürçin͡iṅ͡ **körüki** temürnüṅ͡ yamanlarını, ḫabīṯlarını kėterür taqı yaḫşısını, şāfīsini qoyar, tėp aydı.*	208-6	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
474.	**köşk**	Fars.	Köşk.	*Men aydım: Bu **köşk** kimnüng köşki turur?*	65-4	41	ayvān
475.	**köz (I)**	Tü.	Göz.	*Bir ança ṭāʿat qılsang bir ança taqı yatġıl, teningning ḥaqqı bar, **közüng** [nüng] taqı ḥaqqı bar.*	260-16	85	dīde, ʿayn
476.	**köz (II)**	Tü.	Köz, ateş közü.	*Anıng üçün kim sizler ḫayrġa yārīçiler üküş ḥāṣil qılursiz, anlar ḫayrġa yārīçi bolmazlar, tėp aydı taqı ol vaqtın anlarqa menim sünnetim üze ṣabur qılmaq ayalarınqa yanar **köz** qısmış mengizlig küçey bolġay, tėdi.*	304-15	2	-
477.	**köz igi**	Tü.+Tü.	Göz hastalığı.	*Ol kündin āḫır vaqtımġa tėgi Tangrı teʿālā manga **köz igi** bėrmedi tėp aytur erdi.*	139-5	1	-
478.	**köz yaşı**	Tü.	Gözyaşı.	*Andın song **köz yaşı** kesilgey, közleri qan aqa başlaġay.*	66-11	12	-
479.	**közsüz**	Tü.	Kör, âmâ.	*Taqı közi nāmaḥrāmqa tüşmesün tėp özini saqlap yörigeni üçün ḫalāyıq **közsüz** tėp saqınur erdiler.*	237-13	2	-
480.	**kūsa**	Fars.	Köse.	*Meḥāsini qurt yıġ qavurtlıġ turur, orta meḥāsinlıġ [turur], uzun taqı ermez, **kūsa** taqı ermez.*	23-8	1	-
481.	**kūze**	Fars.	Su testisi.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki **kūze** aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-14	1	-
482.	**küḍegü**	Tü.	Güvey, damat.	*Ey ʿayālım bu **küḍegü** ʿOsmānnıng muʿāṣiratı taqı tirigliki sizing birle neteg turur?*	125-6	3	-
483.	**kül**	Tü.	Kül.	*Ey ʿazīz, başınqa **kül** töküldi, ne işke şükür qılur-sen?*	325-15	6	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
484.	**kümüş**	Tü.	Gümüş.	*Ol minberning͡ört yanında üç yüz ming͡ kürsī altundın qoḍulmış erdi taqı üç yüz ming kürsī **kümüşdin** qoḍulmış erdi.*	210-4	18	-
485.	**kümüş çanaq**	Tü.+Tü.	Gümüş çanak.	*Andın **kümüş çanaq** birle şerbet keltürdi erse, Ḥuzeyfe rażhu ol çanaqnı aldı taqı şerbetni ėw ėḍisining͡ yüzinge urdı…*	309-8	3	-
486.	**kün (I)**	Tü.	Gün, gündüz.	*Bir **kün** men Umm-i Seleme qatınġa kirdim; baqar-men Umm-i Seleme rażhā yıġlayu turur.*	121-12	420	-
487.	**kün (II)**	Tü.	Güneş.	*Ol on bir yulduz taqı ay **kün** kelsün taqı sėni bizim ėlgimizdin qutġarsun, tėdiler erse, Yūsuf hēç neerse tėmedi.*	355-2	12	-
488.	**kün batışı**	Tü.+Tü.	Güneşin batımı, gurûb.	*Kün toġışı ṭarafında bir qapuġı bar erdi taqı **kün batışı** ṭarafında taqı bir qapuġı bar erdi.*	37-15	1	-
489.	**kündüz**	Tü.	Gündüz.	*Taqı munlar erteke tegi ṭā'at ve 'ibādat qılur erdi taqı **kündüz** rūza tutar erdi.*	233-16	12	-
490.	**küni**	Tü.	Kuma.	*Dünyā taqı āḫirat ėkegüsi ėkki **küni** 'avret meng͡izlig turur.*	397-11	2	quma
491.	**küp**	Tü.	Küp.	*Baqar, bir kemi içinde otuz **küp** ḫamr bar.*	307-4	9	-
492.	**kürsī**	Ar.	Kürsü, taht.	*Yā Rebī', Ḥaq tvt mang͡a raḥmat qıldı taqı bir **kürsī** üze mėni olturġuzdılar, ferīşteler üzemge altunlar taqı yinçüler nis̲ār qıldılar.*	206-10	4	-
493.	**küweç**	Tü.	Güveç.	*Peyġāmbar 'as aydı: Yā Cābir, aḫşamqa tegi bu **küweç** aşı taqı tandūr etmeki tükenmegey.*	29-14	13	-
494.	**le̲z̲zet**	Ar.	Lezzet, tat.	*Andın song͡ Ḥaq te'ālā mang͡a **le̲z̲zet** rūzī qıldı.*	315-14	6	-
495.	**līf**	Ar.	Lif, tel.	*…Mışır kettānıdın birining͡ içinge ḫurma **līfi** toldurmış erdiler taqı birining͡ içinge qoy yüng͡i toldurmış erdiler…*	159-9	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
496.	**liqā**	Ar.	Yüz, çehre.	*Qaçan bolġay kim melekü'l-mevt kelse taqı mėni bu dünyā zindānıdın qutġarsa taqı Rebbüm **liqāsı** birle müşerref bolsam, tėp ārzū qılur erdim, tėdi erse, melekü'l-mevt aydı: Fermān andaġ turur kim eger ḥācatıng̑ bar erse, ḥācatıngnı qılġıl.*	441-8	1	-
497.	**luqma**	Ar.	Lokma.	*Taqı bir luqma aġzımġa qatar bolsam, andaġ sėzer-men kim bu **luqmanı** çeynemezdin burunraq Ḥaq teʿālā cānımnı qabż qılġay, tėp.*	433-17	19	-
498.	**maḥalle**	Ar.	Mahalle, mahal, yer.	*Bir **maḥalleke** kirdük.*	106-16	11	-
499.	**maʿlūl**	Ar.	İlletli, hastalıklı.	*Taqı ming̑ altun çıqardı, **maʿlūllarqa*** taqı ʿācizlarqa, dermāndalarqa üleşti taqı aydı kim: Bār Ḥuḍāyā, kerek kim manga uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı ġılmānlar taqı vildānlar rūzī qılsang̑, tėdi.*	424-15	1	-
500.	**mancinīq**	Yun.	Mancınık, ağır taşlar atmaya mahsus bir tür top.	*Şeyṭān[-i] laʿīn bu kāfirlarqa **mancinīq** ögretti taqı İbrāhīm peyġāmbarnı, ėlgini, aḍaqını baġlap, boynınġa ġūl urup ol mancinīqqa qoydılar.*	217-8	3	-
501.	**maqṣūd**	Ar.	Maksat, amaç, gaye.	*Menim **maqṣūdum** ol turur eger anı öltürmesen̑g̑, men taqı sėni qabūl qılmas-men tėdi…*	152-6	13	-
502.	**maraż**	Ar.	Hastalık.	*Sāra Ḥaq teʿālāqa sıġındı erse, Ḥaq teʿālā derḥāl ol pādişāhqa ol miqdār **maraż** ve renc bėrdi kim hēç ṭāqatı qalmadı, titreyü yıqıldı taqı aydı: Ey ḫatun, bu ne iş turur turur?*	218-17	1	ig, sökellik
503.	**maʿrifat**	Ar.	Bilgi, tanışıklık.	*Bāyazīd-i Bisṭāmīqa suʾāl qıldılar: Yā şeyḫ, ne birle buldung̑ bu **maʿrifatnı**? tėp aydılar erse, şeyḫ aydı: Qarın birle taqı yalıng̑ ten birle, tėdi.*	266-4	4	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
504.	**maṭbaḫ**	Ar.	Mutfak.	*Kitāblarda andaġ kelür kim Süleymān peyġāmbar ʿas'nıng* ***maṭbaḫında*** *her kün tört ming eşek yüki buġday ḥarc bolur erdi taqı tört ming sıġır her kün boġuzlanur erdi.*	211-1	1	-
505.	**maṭhara**	Ar.	Matara, su kabı.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir el tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir* ***maṭhara*** *edīmdin aldılar.*	159-14	1	-
506.	**māya**	Fars.	Maya.	*Bu etmekning unı Aḥmed Ḥanbelning turur taqı ḫamīr* ***māyası*** *oġlı Ṣāliḥning turur.*	220-12	2	-
507.	**maẓhar-ı envār-ı ilāhī**	Ar.	İlahi nurlara erişmiş.	*Muḥammed Resūlullāhnıng taqı envārı taqı esrārınıng miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas* ***maẓhar-ı envār-ı ilāhī*** *turur taqı menbaʿ-i esrār-i rebbānī turur.*	3-12	2	-
508.	**mecnūn**	Ar.	Deli.	*Bu oġlan* ***mecnūn*** *mu turur?*	204-5	1	-
509.	**meʿde**	Ar.	Mide.	*Men olʿalifni yėdim, menim* ***meʿdemke*** *ḥarām luqma kirdi erse taqı ol luqma birle ġāzīlıq ṣavābı ḥāṣil qılsang, ḥarām luqmanıng quvvatı birle bolġay erdi.*	299-17	3	qursaq
510.	**medrese**	Ar.	Medrese.	*Taqı* ***medreseler****, ḫānqāhlar qopardı taqı üküş vaqflar qopardı.*	156-8	1	-
511.	**meḥāsin**	Ar.	Sakal.	***Meḥāsini*** *qara turur.*	23-4	16	saqal
512.	**meḥāsinlıġ**	Ar.+Tü.	Boy.	*Meḥāsini qurt yıġ qavurtlıġ turur, orta* ***meḥāsinlıġ*** *[turur], uzun taqı ermez, kūsa taqı ermez.*	23-8	1	boḍ, boy, qāmat

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
513.	**mehr**	Ar.	Çeyiz, evlilik öncesi kadına verilen hediye.	*Bu ẖatun qatınġa kirgil taqı ayġıl kim Muḥammed ibnü İdrīsi'ş-Şāfiʿī sėni bu yüz altun* ***mehr*** *üze cüftlendi; sen taqı özüngni anga nikāḥqa cüftlükke bėrding-mü? tėp vekīl qıldı erse, ol ẖatun taqı qabūl qıldı.*	205-8	1	-
514.	**menbaʿ**	Ar.	Menba, kaynak.	*Muḥammed Resūlullāhnıng taqı envārı taqı esrārınıng miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı ilāhī turur taqı* ***menbaʿ-i esrār-i*** *rebbānī turur.*	3-13	1	-
515.	**merḥabā**	Ar.	Merhaba.	*Cebreʾil ʿas burunqılarqa cevāb aymışı tėg aydı erse, ol taqı qapuġ açtı taqı manga* ***merḥabā*** *tėdi.*	54-6	4	-
516.	**merkeb**	Ar.	Eşek.	*Men Tangrı teʿālādın uftanur-men kim Peyġāmbar ʿas yatġan şehering tupraqını* ***merkeb*** *tuynaqı birle bastursam, tėdi erse, men taʿaccub qıldım İmām Mālikning Resūlqa mundaġ taʿẓīm qılmaqıdın.*	209-4	2	eşek, derāzgūş
517.	**mesʾele**	Ar.	Mesele, sorun.	*Andın song Aġmeşke kim kim* ***mesʾele*** *suʾāl qılsa erdi, ol aytur erdi kim: Barġıl bu suʾālnı Abū Ḥanīfedin istegil.*	189-17	17	-
518.	**meşk**	Fars.	Tulumdan yapılmış su kabı.	*Yanında bir quruġ* ***meşk*** *bar erdi.*	133-14	6	-
519.	**meşveret**	Ar.	İstişare, danışma, akıl alışverişi.	*Sizlerni eşittim kim bir* ***meşveretleri*** *bar tėp, men taqı anlar arasında bolayın, sözlerini tinglep anglaġayın tėp keldim tėdi erse, Abū Cehlke ẖoş keldi.*	19-3	1	-
520.	**mēve**	Fars.	Meyve, ürün.	*Baqar-men bu daraẖt tüpinde bu mēvelerdin bir* ***mēve*** *tüşmiş taqı yerde yatur.*	320-4	21	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
521.	**meydān**	Ar.	Meydan, alan.	*Üçünçi ḥamla qılayın, tėmiş erdi, aṭı qaçtı taqı bu ġāẕīni* ***meydāndın*** *çıqardı yıraq kėterdi erse, bu ġāzī inḡen qaḍġuluġ boldı ġazāt s̲avābıdın maḥrūm boldum, tėp qaḍġurdı.*	299-12	1	-
522.	**mezālıġ**	Fars.+Tü.	Tatlı, lezzetli.	*Manḡa hēç ziyān qılmadı taqı inḡen* ***mezālıġ*** *mēve turur, tėp aydı, taqı ėkki buġday Ādam peyġāmbarqa bėrdi taqı birini kizledi.*	281-7	1	-
523.	**meze**	Fars.	Tat, lezzet, yapılan işten duyulan zevk.	*Peyġāmbar ʿas anlarġa aydı kim:* ***Mezelerni*** *bulġaşturġan ölüm sözini sözleşinḡ kim bu külmekinḡiz sizdin zāyil bolsun, tėp aydı.*	437-7	3	-
524.	**mışır yaşı**	Tü.	Mısır yaşı.	***Mışır yaşı*** *birle ol vaqtta on üç yaşar erdi.*	359-11	1	-
525.	**Mışrī derāzgūş**	Tü.+Fars.	Mısır eşeği.	*...Abū Ḥanīfeke bir aġır bahālıġ tonluq ıḍa bėrdi taqı ėllig minḡ yarmaqnı taqı bir qul taqı bir qaravaş taqı bir* ***Mışrī derāzgūş*** *ıḍa bėrdi erse, Abū Ḥanīfe qabūl qılmadı…*	193-4	3	-
526.	**minber**	Ar.	Minber.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas* ***minberde*** *ḫalāyıqġa vaʿẓ ve naṣīḥat qılur erdi.*	290-17	40	-
527.	**Miʿrāc Kėçesi**	Ar.+Tü.	Hz. Muhammed'in göğe çıktığına inanılan recep ayının yirmi yedinci gecesi.	*Peyġāmbar ʿas aydı:* ***Miʿrāc Kėçesi*** *erdi kim uçtmaḥqa teferrüc qılurda bir yüksek köşk kördüm kim anınḡ ṣıfatını ādemī aytu bilmegey.*	164-16	1	-
528.	**miʿrāc tüni**	Ar.+Tü.	Mirac gecesi.	***Miʿrāc tüninde*** *Cebreʾil birle uçtmaḥqa teferrüc qılurda uçtmaḥ içinde ėkki köşk kördüm.*	175-7	4	-
529.	**mīrās̲**	Ar.	Miras.	*Yā Sufyān, atanḡdın qalġan* ***mīrās̲nı*** *cümle üleştinḡ, hēç neerse özünḡke qoḍmadınḡ, tėdiler erse, Sufyān aydı: Men bėş namāzım içinde bu qarındaşlarım üçün Tanḡrı teʿālādın uçtmaḥnı tileyür-men.*	255-4	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
530.	**mīrāṣ-ḫora**	Ar.+Fars.	Mirasyedi, mirasçı.	*Qayu kimerse anlarnıng ʿilmlerini ḥāṣil qılsa taqı anlarnıng ʿilmleri birle ʿamel qılsa taqı ol ʿilmlerni bilmegenlerke ögretse, ol kimerse anlarnıng* ***mīrāṣ-ḫorası*** *bolur.*	206-17	4	-
531.	**miṣāl**	Ar.	Misal, benzer, örnek.	*Emr-i maʿrūf taqı nehy-i münker qılġuçılar osal qılıp fāsiqlar birle yaraşmaqlarınıng* ***miṣālı*** *angar oḫşar kim, bir qavm kemike kirdi taqı baʿzıları kemi üzesinde olturdılar taqı baʿzıları kemi asrasında olturdılar.*	303-11	4	-
532.	**misvāk**	Ar.	Misvak.	*Élginde* ***misvāk*** *bar erdi.*	90-2	5	-
533.	**monçuq**	Tü.	Boncuk.	*Baqar-men, boyumda ẓufārī* ***monçuqlarım*** *bar erdi, ol üzülmiş taqı tüşmiş.*	414-11	2	-
534.	**muʿāşirat**	Ar.	Birlikte yaşayıp iyi geçinme.	*Éy ʿayālım bu küḍegü ʿOsmānnıng* ***muʿāşiratı*** *taqı tirigliki sizing birle neteg turur?*	125-6	1	-
535.	**muḥarram**	Ar.	Kamer takviminin birinci ayı.	*Ẕu'l-ḥicca ayıdın tört kün qalıp turur erdi, çahārşenbe kün erdi kim, ol melʿūn bıçaq birle urdı;* ***muḥarram*** *ayınıng avval küni erdi, yekşenbe kün kim dār-i fenādın dār-i beqāġa riḥlat qıldı innā lillāhi va innā ilāyhi rāciʿūn.*	122-8	1	-
536.	**muḥtesibluq**	Ar.+Tü.	İnzibat ve belediye işlerine bakma.	*Seni* ***muḥtesibluqqa*** *kim qoydı?*	307-10	1	muḥtesiblük
537.	**muḥtesiblük**	Ar.+Tü.	İnzibat ve belediye işlerine bakma.	*Ol Tangrı kim séni ḫalīfa qıldı, méni* ***muḥtesiblükke*** *ol qoydı, tédi.*	307-11	1	muḥtesibluq
538.	**mulāqāt**	Ar.	Görüşme.	*Abdāllar birle taqı* ***mulāqātı*** *bolur erdi.*	295-7	1	-
539.	**mulūk**	Ar.	Melikler, sultanlar.	*Qaçan kim ol ʿālimning qapuġınga tegdiler erse, baqar ol ʿālimnüng qapuġı[nı] ing̈en tekellüf birle qılmışlar, umarā ve* ***mulūk*** *qapuġları meng̈izlig.*	235-9	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
540.	**munāẓira**	Ar.	Tartışma.	*Hēç aymadı kim üküş ʿilm ḥāṣil qılġan bolsa yā taqı **munāẓira** taqı cedel qılġan bolsa, tėmedi.*	232-17	1	-
541.	**muqābila**	Ar.	Karşılık verme, karşılama.	*Andaġ erse, men Taŋgrı teʿālānıŋ dōstınġa ḥased qılmaqım neteg lāyıq bolġay yāḫōd bu dünyā niʿmeti uçtmaḥ **muqābilasında** hēç neerse ermez, munga nė ḥased qılayın?*	420-5	1	-
542.	**müddeʿī**	Ar.	İddia eden, davacı.	*Ol **müddeʿī** bardı taqı qāżīdın kişi keltürdi taqı aydı: Turġıl, qāżīqa baralıŋ, tėdi erse, İmām Şāfiʿīniŋ vālidası qaḍġurdı, yıġlayu başladı.*	203-7	3	-
543.	**müddet**	Ar.	Müddet, süre.	*Menim bir żaʿīfa anam bar, üküş **müddetdin** berü ṣāḥib-fīrāş turur hem taqı yerindin qopa bilmez, otruq bolup turur.*	221-9	1	-
544.	**müfreş**	Ar.	Döşeme, yaygı.	*Ey qażī, hēç ʿulemālardın eşittiŋüz-mü Peyġāmbar ʿas aymış bolsa, qayu kimerseniŋ sarāyları kėŋ bolsa, **müfreşleri** körklüg bolsa taqı mālı tawarı üküş taqı ḫadimleri havādārları telim bolsa, ol kimerseke qıyāmat kün Ḥaq teʿālā ḥażratında üküş ṣavāblar bar?*	236-6	1	-
545.	**mühr**	Ar.	Mühür.	*Ol Muḥammedke on qata ṣalavāt aygıl, bu Ḥavvānıŋ **mühri** bolsun, tėdi erse, Ādam peyġāmbar taqı on qata ṣalavāt aydı.*	280-3	3	mühür
546.	**mühür**	Ar.	Mühür.	*Qaçan kim mundaġ endīşe qıldı erse, ṣaḥābalar aydılar kim: Yā Resūlallāh, ėlçiler ıḍmaqnıŋ ʿādatı ol bolur kim ėlçilerke bėrilgen bitig üze **mühür** nişān qılur bolurlar.*	77-14	1	mühr
547.	**mülk**	Ar.	Mal mülk.	*Ey ʿazīz, bu qoylar menim **mülkim** ermez.*	431-1	30	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
548.	**mülk**	Ar.	Memleket.	*Qaçan kim bu ʿAbdullāh Kesrī* ***mülkinge*** *tegdi taqı bitigni berdi, Kesrī aldı taqı oqıdı erse, ġażabı keldi taqı aydı kim: Bu dünyāda andaġ-mu kişi bar kim anıng atı menim atım üzesinde bitilgey?*	81-8	4	mülket
549.	**mülket**	Ar.	Memleket.	*Maʿlūm boldı kim māl taqı* ***mülket*** *maḥabbatı köngülde bolmasa, Ḥaq teʿālānıng maḥabbatı köngülde bolsa, ol māl taqı memleket ol kimerseke ziyān qılmaz ermiş.*	211-4	1	mülk
550.	**müşkil**	Ar.	Sorun.	*Munung miṣāli ol turur kim bir ʿālim kimerse bir daraḫt köligesinde olturmış kim fikrim ṣāfī bolsun, ḫalāyıq teşvīşi bolmasun, tėp tefekkür birle, endīşe birle ḫalvatta olturmış velīkin ol daraḫtnıng budaqlarında çıpçuqlar olturur, taqı āvāz qılur taqı bu ʿālimqa teşvīş qılurlar, bu ʿālimning* ***müşkili*** *ḫal bolmaz.*	244-14	2	-
551.	**nabż**	Ar.	Nabız.	*Ey ḫōca, sen bu ḫatundın ne oġlan ṭamaʿ qılur-sen kim bu ḫatunnung* ***nabżıdın*** *manga maʿlūm boldı kim bu ḫatunnung qırq künge tegi ḥayātı bar, qırq kün tamām bolsa muʿayyan bilgil kim bu ḫatun qırqınç kün öler, taqı dār-i fenādın dār-i beqāġa riḥlat qılur, tėdi erse, bu ḫatun yıġlayu başladı.*	233-12	1	-
552.	**naḫḫāsḫāna**	Ar.+Fars.	Esir satılan yer.	*Ėmdi ol qulnı men alayın, tėp* ***naḫḫāsḫānaqa*** *özi keldi.*	359-7	1	-
553.	**naʿlīn**	Ar.	Ayakkabı.	*Yā Resūlallāhi, ėr kimerse tonı körklüg bolmaqını* ***naʿlīni*** *körklüg bolmaqını sewer, bu kibr bolġay-mu?*	371-7	3	-
554.	**nā-maḥram ʿavrat**	Fars.+Ar.+Ar.	Yabancı kadın.	*Ol turur kim* ***nā-maḥram ʿavrat*** *keçer bolsa, közlering izni aşaq qılıng, baqmang.*	305-3	4	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
555.	**naqş**	Ar.	Nakış.	*Andın son͡g destūr bėrdiler, sarāyqa kirdiler erse, baqar sarāynı, andın taqı tekellüfleri ziyāda qılmış, qapuġlarġa perdeler asılmış tamlarġa zārlar tutulmış sarāy içinde türlüg türlüg* ***naqşlar*** *birle müzeyyen qılınmış.*	235-12	1	-
556.	**naṣīḥat**	Ar.	Nasihat, öğüt.	*Erte kėçe bu ẓālimnün͡g ẓulmını eşitür-miz taqı hēç* ***naṣīḥatımızın*** *eşitmez, hemīşe ḫātırımız mundın munġiż bolur, tėp aydı taqı ėldin çıqtı taqı ṣaḥrālarda, taġlar ün͡gürinde turur erdi, ot kökin yėp ṭāʿat ve ʿibādat qılur erdi.*	342-16	8	-
557.	**nāẓir**	Ar.	Bakan, gören, gözeten.	*Bizlerke ḥāżir taqı* ***nāẓir*** *ermez-mü?*	431-12	3	-
558.	**nebīre**	Ar.	Torun.	*Ayyūb peyġāmbarnın͡g sökellikinin͡g sebebi ol erdi kim Ayyūb peyġāmbar ʿaleyhi's-salām Yaʿqūb peyġāmbar oġlı ʿAyṣnın͡g* ***nebīresidin*** *bolġan oġul erdi.*	328-9	1	-
559.	**necāsat**	Ar.	Necaset, pislik.	*Eger qudratım bolsa erdi, Peyġāmbar üzesindeki* ***necāsatnı*** *kėtergey erdim, velīkin İslām żaʿīf erdi, kāfirlar ġālib erdi, yaraġım bolmadı kėtermekke.*	12-6	10	-
560.	**neces**	Ar.	Pislik.	*Ey tonġa çulġanıp yatġan Peyġāmbar ʿas qopġıl, Qurayş kāfirlarını Tangrının͡g ʿaẕābıdın qorqutġıl, Rebbün͡gni uluġlaġıl taqı namāznın͡g avvalında Allāhu ekber tėp namāz başlaġıl, tonun͡gnı* ***necesdin*** *arıtġıl!*	9-13	1	-
561.	**neerse**	Tü.	Şey, nesne.	*Man͡ga hēç aymadın͡gız, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas hēç* ***neerse*** *tėmedi taqı mescidke kirdi.*	125-16	227	nerse
562.	**nefes**	Ar.	Nefes.	***Nefeslerin͡g*** *tükenip turur.*	442-4	2	-
563.	**nehāyat**	Ar.	Son.	*Yana uyqumdın oyġandım erse, in͡gen sewündüm kim hēç ol sewüngenimge* ***nehāyat*** *yoq erdi.*	272-6	1	nihāyet

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
564.	**nerse**	Tü.	Şey, nesne.	*Kim kim bu altı kimerse ḥaqqınġa yaman söz aytur bolsa, özinge ẓulm qılmış bolġay, tėdi, velīkin bu ḫilāfat işi taqı küçey turur; tegmesinde bir **nerse** bar kim ḫilāfatqa lāyiq ermes, anınḡ üçün kim bularda birini taʿyīn qılmadım, kim qıyāmat kün manḡa suʾāl bolmasun tėp.*	121-11	1	neerse
565.	**nesl**	Ar.	Nesil, soy.	*Taqı Yeʾcūc Meʾcūc qavmı taqı Qābīl **neslidin** turur, tėp aymış.*	338-17	1	-
566.	**niʿām**	Ar.	Nimetler.	*Peyġāmbar ʿas andaġ yarlıqar kim Ḥaq tvt qaçan kim uçtmaḥnı öz qudratı birle yarattı taqı cümle envāʿ-i **niʿam** birle bezedi, taqı Cebreʾ-ilke ḫiṭāb keldi…*	61-3	1	-
567.	**nidā**	Ar.	Nida, seslenme, bağırma.	*Kelinḡ, bu Ḥaq teʿālānınḡ ėwinge ziyārat qılınḡ! **nidā** qıldı erse, Ḥaq teʿālā İbrāhim ʿas nidāsını ervāḥlarqa eşit[t]ürdi.*	39-5	1	-
568.	**niḥāyat**	Ar.	Son.	*Āḫiratta Ḥaq teʿālānınḡ keremi taqı lutfınġa **niḥāyat** yoq.*	164-16	2	nehāyet
569.	**nikāḥ**	Ar.	Nikâh.	*Bu ḫatun qatınġa kirgil taqı ayġıl kim Muḥammed ibnü İdrīsi'ş-Şāfiʿī sėni bu yüz altun mehr üze cüftlendi; sen taqı özüngni anga **nikāḥqa** cüftlükke bėrdinḡ-mü? tėp vekīl qıldı erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	205-9	2	-
570.	**nişān**	Fars.	Belirti, işaret.	*Taqı qorqmaqnınḡ ʿalāmatı bar taqı **nişānı** bar.*	233-4	11	-
571.	**nuḫūd**	Fars.	Nohut.	*Tegme quşnunḡ tumşuqında bir taş bar, taqı ėkki aḍaqında ėkki taş bar yasmuqdın uluġraq taqı **nuḫūdtın** kiçigrek.*	43-1	1	-
572.	**nuṣrat**	Ar.	Yardım.	*Ḥaq teʿālādın **nuṣrat** keldi tėdi erse, cümle muhācir ve enṣār yıġılu keldiler inḡen bodalarınga inḡreyü kelmiş tėg, lebbeyke lebbeyke tėp yıġılu başladılar.*	73-15	1	yārī

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
573.	**nuṭfa**	Ar.	Döl suyu, sperma.	*...nėme yawuz qul turur ol qul kim ḫalāyıq üze uluġsınġay taqı ḥaddın keçgey taqı ol* ***nuṭfadın*** *yaratılġanını unutġay taqı āḫir gūrda çürigenini hem unutġay, tep aydı.*	376-12	1	erkeklik suwı, urluq
574.	**oġ**	Tü.	Kefil.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid manḡa oġ bolsa kim ėkki aḍaqı arasındaqı fercini zinādın saqlasa taqı ėkki enḡeki arasındaqı aġzını ḥarām yemekdin saqlasa taqı tilini ġıybatdın taqı yalġandın saqlasa taqı men ol kişike* ***oġ*** *turur-men uçtmaḫ birle yaʿnī kimdin kim bu ėkki iş kelür bolsa, ol kişi elbette uçtmaḫqa kirmedin qalmaz, tėdi.*	346-9	1	-
575.	**oġlan**	Tü.	Oğul, erkek evlat.	*Taqı Tanḡrı teʿālā ḥükmi Ādam peyġāmbarqa ol erdi kim bir qarındaqı tuġurġan erkek* ***oġlanqa*** *taqı bir qarındaqı tuġqan qızını cüftlendürgil, tėp.*	351-11	2	oġ(u)l, oġul
576.	**oġlaq**	Tü.	Oğlak.	*Yā Resūlallāh, bir* ***oġlaq*** *turur taqı tört batman arpa etmeki turur tėdim erse, Peyġāmbar ʿas aydı: İnḡen yaḫşı turur.*	28-15	5	-
577.	**oġul**	Tü.	Oğul, erkek evlat.	*Eger musulmān bolsanḡız, māllarınḡız taqı amānda bolur,* ***oġullarınġız*** *qızlarınḡız amānda bolur, cümle qarındaşlar bolur-miz.*	139-7	275	oġul, oğlan
578.	**oġulluq**	Tü.	Evlatlık.	*Quṭayfir andaġ saqınur erdi kim bu Zelīḫānı Yūsufnı sewmek artuq terbiyetler qılmaq* ***oġulluqı*** *cihetidin tėp saqınur erdi.*	359-16	1	-
579.	**onḡurqa**	Tü.	Omurga.	*Yā Rebbī, sonḡ ḥālımnı körklüg qılġıl, dünyādın mėni īmān ve islām üze çıqarġıl, tėp duʿā qılsa, menim* ***onḡurqam*** *sınar, yā vaylā tėyü çaqırur-men taqı qorqar-men kim duʿāsı müstacāb bolġay, tėp aydı.*	275-9	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
580.	**oq (I)**	Tü.	Ok.	*Ḥisār üzesinde cuhūdlar **oq** birle, taş birle atarlar, hēç bizlerke uruşmaqġa qoymaslar…*	138-14	10	-
581.	**oram**	Tü.	Sokak.	*Bir kün ʿÖmer raẕhu Medīne **oramında** yöriyür erdi.*	108-4	8	-
582.	**orman**	Tü.	Orman.	*Bu işke sebeb ol erdi kim Benū İsrāʿīl içinde bir ṣāliḥ kimerse bar erdi taqı anıng nārasīda bir oġlı bar erdi taqı ol ṣāliḥ kimerseke ecel yawudı erse, ėwinde bir buzaġu bar erdi, ol buzaġunı bardı taqı ṣaḥrāda bir **orman** içinde qoydı taqı aydı: Yā Rebbī, bu buzaġunı sanga ıspārladım.*	341-6	1	-
583.	**orta tenlig**	Tü.+Fars.+Tü.	Normal kilolu.	*İngen semüz taqı ermez, ingen aruq taqı ermez, **orta tenlig** turur.*	23-5	1	-
584.	**osma**	Ar.	(<vesme) rastık.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın **osma** ezmek üçün, ḫoş yıḍığlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir sėngek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir maṯhara edīmdin aldılar.*	159-13	1	-
585.	**ot (I)**	Tü.	Ot.	*Baqar-men, bir çeşme bar, ol tag **otlarıdın** bir pāra tenāvul qıldım taqı bu çeşmedin içtim…*	296-14	2	-
586.	**ot (II)**	Tü.	Ateş.	***Ot** nūrānī turur taqı yaruq turur.*	279-3	44	-
587.	**otlaġ**	Tü.	Otlak.	***Otlaġdın** qoylarım kelse, her kėçe öz ėlgim birle atamqa anamqa sütdin qandurmadın oġlanlarımqa bėrmes erdim.*	293-8	3	-
588.	**otun**	Tü.	Odun.	*Taqı ėwinde **otun** taqı yoq aş bişürmekke.*	269-8	11	otung
589.	**otung**	Tü.	Odun.	*Andın song ʿÖmer raẕhu aydı: Ey ẕaʿīfa, bu **otungnı** söndürmegil, men sanga ṭaʿām keltüreyin, tėdi taqı biz ėkegü çıqtuq.*	107-7	1	otun

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
590.	**oyaġlıq qılmaqlıġ**	Tü.+Tü.	Uyanıklık etme.	*Ey yārānlarım, sizing üze bolsun tünle **oyaġlıq qılmaqlıġ**.*	313-7	2	qılmaqlıq
591.	**öçek (I)**	Tü.	Ocak.	*ʿĀriflarda biri oramdın keçip barurda bir kimerse **öçekdin** bir tebrek kül başınġa kemişti erse, bu ʿārif Ḥaq teʿālāqa secde qıldı taqı üküş şükürler qıldı erse, aydılar: Ey ʿazīz, başınqa kül töküldi, ne işke şükür qılur-sen?*	325-15	1	-
592.	**öḍlek**	Tü.	Öğle, öğle vakti.	*Bu arada **öḍlek** vaqtı boldı.*	40-3	3	-
593.	**ög**	Tü.	Akıl, us.	*ʿAden atlıġ uçtmaḥda ol kişiler sākin bolġay kim bizler maʿṣiyatqa qaṣd qılmışdın song Ḥaq teʿālānıng ʿaẕamatını **ögleringe** tüşürüp ol maʿṣiyatdın yıġlınsalar, tėp aydı.*	431-16	1	-
594.	**ögdü**	Tü.	Övgü.	*…icābat qılur-men sanga, yalġuz bir u bar sen, sanġa ortaq yoq, icābat qılur-men sanga üküş icābat qılmaq taqı ḥaqīqatta **ögdü**, ḥamd u s̲enā sanga lāyıq turur…*	37-9	1	s̲enā
595.	**ögüt**	Tü.	Öğüt, nasihat.	*Men sizke eḍgülük taqı **ögüt** cihetidin aytur-men.*	281-4	1	-
596.	**ölügse**	Tü.	Ölü, cenaze, ceset.	*Men murdār suwdın yaratıldım taqı bukün yarın ölüm kelgey taqı ol gūr içinde men murdār **ölügse** tėg bolup yatġay-men.*	374-11	7	-
597.	**örgüç**	Tü.	Hörgüç.	*…ėkki közini qızıl yāqūtdın yaratıp turur taqı boynını yaşıl zeberceddin yaratıp turur taqı ėkki **örgüçini** kāfurdın yaratıp turur taqı quḍruqı dāna yinçülerdin tiziglig turur…*	162-12	1	-
598.	**örtüglüg söz**	Tü.+Tü.	Gizli söz, sır.	*Ey dervīş, manġa yaqın kelgil, sanga **örtüglüg sözüm** bar, aytu bėreyin, tėdi erse, bu dervīş taqı ḫalīfaġa yaqın keldi taqı yengini aġzınġa qoydı, ol maʿnī üçün kim aġzımdaqı sarımsaq yıḍıġı ḫalīfanıng burnınġa tegmesün, tėp.*	421-7	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
599.	**örümçük**	Tü.	Örümcek.	*Ḥaq teʿālā fermānı birle **örümçük** ġār aġzınġa ėwini toqudı.*	21-12	3	-
600.	**öz (I)**	Tü.	Hendek, çukur.	*Namāz taqı qılur erdiler, rūza taqı tutar erdiler tünler taqı eḥyālik qılur erdiler, velīkin munlarnıng ʿādatı ol erdi kim, qaçan dünyā munlarġa arqursa erdi, sekrişü, sewnüşü dünyā **özinge** tüşer erdiler.*	393-1	1	ḫandaq
601.	**ʿözür**	Ar.	Özür.	*Yā Fāṭıma, barġıl, ol qapuġda kelgenni ʿ**özür** birle qaytarġıl!*	87-14	11	ʿözr
602.	**pādişāh**	Fars.	Padişah.	*Ol **pādişāh** Sāra birle ne muʿāmilat qıldı erse, İbrāhīm peyġāmbar öz közi birle körer erdi.*	218-14	20	pādşāh
603.	**pāḍişāhlıq**	Fars.+Tü.	Padişahlık.	*Sizlerning mālıngızdın taqı pāḍişāhlıqıngızdın Süleymān peyġāmbar mālı taqı **pāḍişāhlıqı** uluġraq erdi.*	327-9	5	-
604.	**pāḍşāh**	Fars.	Padişah.	*ʿĀlimlar ėkki türlüg turur, biri **pāḍşāh** turur taqı biri qadersiz turur.*	231-6	34	pādişāh
605.	**pālān**	Fars.	Palan, semer, eyer.	*Peyġāmbar ʿas'nung tėwesining **pālānı** tüşti erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ey Bār Ḫudāyā, ümmetimdin qayu bir kimerse tėwesidin tüşüp menim tėwemnüng pālānını tüzetse, sen ol quldın rāżī bolġıl…*	120-5	3	-
606.	**palās**	Fars.	Eski kilim, aba, keçe giysi.	*Ol Yūsufnung buqaġusın kėtering taqı boynındaqı zencīrni taqı **palāsını** kėteringler taqı suwqa kigürüp yaḫşı ġusl qıldurunglar, tėdi erse, andaġ qıldılar.*	358-17	4	-
607.	**perde**	Fars.	Perde, örtü.	*Bu arada qaravaş **perdeni** ıḍa bėrdi erse, İbnü Mülcem ṣabrı qalmadı.*	151-17	7	ḥicāb
608.	**Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām**	-	Hz. Muhammed.	*Qaçan kim **Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām** ol minbarqa aştı erse, mübārek arqası[nı] tayaġan öredin ingremek āvāzı çıqtı.*	35-16	1052	Peyġāmbar ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
609.	**Peyġāmbar şalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem**	-	Hz. Muhammed.	***Peyġāmbar şalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem*** *ḫabar bėrü yarlıqar: Emr-i maʿrūf taqı nehy-i münker qılġuçılar osal qılıp fāsiqlar birle yaraşmaqlarınıng miṣālı angar oḫşar kim, bir qavm kemike kirdi taqı baʿžıları kemi üzesinde olturdılar taqı baʿžıları kemi asrasında olturdılar.*	303-10	1	Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām
610.	**peyġāmbarzāda**	Fars.	Hz. Peygamber'in ailesinden olan.	*Ey* ***peyġāmbarzāda****, bu kimning ziyāratı turur kim munça yıraq yerdin kelip munga ziyārat qıldıngız?*	155-7	10	-
611.	**qabīla**	Ar.	Kabile.	*Qaçan kim ʿAbbās raẕhu Abū Sufyānnı bir yerde olturġuzdı tėgme bir qabīla keçse, Abū Sufyān sorar erdi kim: Bu kimning* ***qabīlası*** *turur?*	50-7	42	-
612.	**qabīlalıġ**	Ar.+Tü.	Kabileli, kabileden olan.	*Qurayş qabīlasıdın bizke uluġ bolsa, yaḫşı ermez-mü kim ne* ***qabīlalıġ*** *uluġ bolġınça? tėdi.*	72-11	9	-
613.	**qaçġunçı**	Tü.	Kaçak.	*Bu arada Yūsufnung qarındaşları keldiler taqı Mālik ibnü Zuʿarġa aydılar kim: Bu bizim* ***qaçġunçı*** *qulumuz turur.*	357-15	4	-
614.	**qadaḥ**	Ar.	Kadeh, bardak, kase.	*Barıng, bir* ***qadaḥ*** *keltürüng, tėdi erse, keltürdiler.*	389-4	13	-
615.	**qadam**	Ar.	Ayak.	*Qaçan kim Muṣṭafānıng mubārek* ***qadamı*** *yerke ėndi erse, Ḥaqdın fermān boldı ferīştelerke kim: Bukündin song İblīs kökke aşar bolsa, ot birle atıng, [tėp].*	368-11	2	aḍaq (I)
616.	**qadaş**	Tü.	Akraba, hısım.	*Yā Resūlallāh, men hēç musulmān bolmışdın song kāfirlıq qılmadım, muḫliş bolmışdın song hēç munāfıqlıq qılmadım, velīkin Mekkede uruġum* ***qaḍaşım*** *bar, taqı sizler aġır çerig birle bara turur-siz, anlarqa zaḥmat tėgmesün tėp ıḍtım tėdi…*	48-15	1	qayaş

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
617.	**qāfile**	Ar.	Kafile.	*Bir qaç eyyāmdın soŋg* ***qāfile*** *ittifāq qıldılar Mekkedin Şāmqa barmaqqa ticārat üçün.*	15-3	2	-
618.	**qaḥṭlıq**	Ar.+Tü.	Kıtlık.	*Taqı Medīnede* ***qaḥṭlıq*** *erdi, aḥvāl iŋgen duşvār erdi.*	123-16	1	-
619.	**qalam**	Ar.	Kalem.	*Oqıġıl, yā Muḥammed, taqı seniŋg Perverdigārıŋg andaġ kerīm Taŋgrı turur kim ādam oġlanlarıŋa ḫaṭnı* ***qalam*** *birle ögretti.*	8-6	2	-
620.	**qalı**	Tü.	Halı.	*Ol qalınıŋg ėni bir yıġaç yer erdi, uzunı hem bir yıġaç yer erdi taqı ol* ***qalını*** *bu taḫtnıŋg ortasında yaymış erdi taqı ol qalınıŋg ortasında altundın minber qılmış erdi.*	210-1	3	ġalı
621.	**qalqan**	Tü.	Kalkan.	*Qalqannı üzeŋgizde tutuŋg taqı ḥiṣār qapuġınga baralıŋg! tėdi erse, cümle ṣaḥābalar* ***qalqannı*** *tepesi üze tuttılar taqı ḥiṣār qapuġınga bardılar.*	139-15	2	-
622.	**qāmat**	Ar.	Boy.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun keçti kim* ***qāmatı*** *aşaq erdi.*	386-17	1	boḍ, boy, meḥāsinlıġ
623.	**qamçı**	Tü.	Kamçı.	*Uçtmaḥdın bir* ***qamçı*** *yolı yaḫşıraq turur bu dünyānıŋg cümle mülkidin, cümle mālı tawarıdın.*	64-2	12	-
624.	**qan**	Tü.	Kan.	*Peyġāmbar bir aḍaqını qoḍdı erdi kim ʿAlīniŋg burnından* ***qan*** *keldi.*	50-16	34	-
625.	**qan yaşı**	Tü.+Tü.	Göz yaşları.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, enṣārīlarnı sen yarlıqaġıl, enṣārīlarqa sen raḥmat qılġıl, enṣārīlarnıŋg oġlanlarıŋa taqı sen raḥmat qılġıl, ensārīlarnıŋg oġlanlarınıŋg oġlanlarıŋa taqı sen raḥmat qılġıl! tėdi erse, cümle enṣārīlar yıġlaştılar, meḥāsinlarından* ***qan yaşları*** *aqar erdi.*	76-17	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
626.	**qanat**	Tü.	Kanat.	*Andın soŋ͡ baqarmen, Cebreʾil ʿas öz şūratınġa kelmiş, altı yüz **qanatını** yaymış bir ėgni maşrıqta turur taqı bir ėgni maġrıbta turur.*	57-12	11	-
627.	**qandīl**	Ar.	Kandil.	*Andın soŋ͡ Mustarşid Billāh atlıġ ḫalīfa keldi, qırq ming altun ḫarc qıldı taqı tört yüz kümüşdin **qandīllar** qıldurdı taqı ol meşhedde astı.*	156-10	1	-
628.	**qap (I)**	Tü.	Kabuk.	*Ol Umm-i Cemīlniŋ͡ boynında bar ḫurmā **qapından** yip.*	18-5	2	saġraq
629.	**qaparçuq**	Tü.	Kabarcık.	*Bolmasa, saqsıq birle ança qaşıdı kim tenleri teşildi taqı **qaparçuqlar** bolup etleri çüridi taqı on miŋ͡ qurt teninde peydā boldı erse, bu İblīs şeher ḫalqınġa aydı kim: Bu Ayyūbqa yaman ʿillet ẓāhir boldı.*	331-1	1	-
630.	**qapuġ**	Tü.	Kapı.	*Kün toġışı ṭarafında bir **qapuġı** bar erdi taqı kün batışı ṭarafında taqı bir qapuġı bar erdi.*	37-15	150	-
631.	**qar**	Tü.	Kar.	*Yıraqdın bir taġ göründi taqı ol taġ başında **qar** göründi.*	429-10	9	-
632.	**qara**	Tü.	Karartı, gölge.	*Qaçan kim Ḥuneynde tünediler taqı erte koptılar, qol arasından bir **qara** göründi.*	71-13	1	-
633.	**qara**	Tü.	Toprak.	*Bu ʿālam içinde bir **qara** yer bolsa erdi taqı anda ḫaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle böyük taġlar baş qaldurdılar kim: Nūḥ peyġāmbar kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	2	topraq
634.	**qara**	Tü.	yılkı ile birlikte hayvan, hayvan sürüsü.	*Taqı Yūsufqa başqa yerde aydılar: Ey qarındaşımız Yūsuf, bizim birle şaḥrāqa çıqsaŋ͡ bolmaz-mu? Nėçeke tegi ėwde olturur-sen? Bizler qoy qozı, yılqı **qara** qatınġa çıkar-miz.*	353-17	12	-
635.	**qarāba**	Ar.	Büyük şişe.	*Ḥālīʿ vāqıʿada körermen kim Peyġāmbar ʿas ėlginde bir sırça **qarāba** bar taqı içi toluġ qan turur.*	185-1	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
636.	**qaran͡gġu**	Tü.	Karanlık.	*Bu ʿamalnı ėleting taqı Siccīn atlıġ yerde (yer astıdın aşaġa **qaran͡gġuġa** Siccīn tėp ayturlar) qoḍun͡g, tėp fermān kelgey.*	402-12	2	qaran͡gqu
637.	**qaran͡gqu**	Tü.	Karanlık.	*Çirāġ ne ḥācat turur **qaran͡gquda** taqı yėmek bolur, tėp.*	257-5	4	qaran͡gġu
638.	**qaran͡gqu tün**	Tü.	Karanlık gece.	*Ḥaq teʿālāqa mekān revā ermez, hem taqı zamān revā ermez taqı zamānnı ol yaratıp turur yer kök içinde bir ẕerre anın͡g ʿilmidin yıraq ermez **qaran͡gqu tün** içinde qara taş üzesindeki qara qarınçanın͡g teprengenini körer hem taqı bilür.*	229-13	1	-
639.	**qarġa**	Tü.	Karga.	*Bu ėkki **qarġa** biri [biri] birle uruştılar taqı biri birini öltürdi.*	338-13	4	-
640.	**qarın**	Tü.	Karın.	*Bāyazīd-i Bisṭāmīqa suʾāl qıldılar: Yā şeyḫ, ne birle buldun͡g bu maʿrifatnı? tėp aydılar erse, şeyḫ aydı: **Qarın** birle taqı yalın͡g ten birle, tėdi.*	266-5	12	qar(ı)n
641.	**qarınça**	Tü.	Karınca.	*Ḥaq teʿālāqa mekān revā ermez, hem taqı zamān revā ermez taqı zamānnı ol yaratıp turur yer kök içinde bir ẕerre anın͡g ʿilmidin yıraq ermez qaran͡gqu tün içinde qara taş üzesindeki qara **qarınçanın͡g** teprengenini körer hem taqı bilür.*	229-13	1	-
642.	**qarındaş**	Tü.	Kardeş.	*Ey baba, bizler on bir **qarındaş** ḥāżir erken neteg böri yėyür ermiş?*	354-7	107	uya
643.	**qarındaşlıq**	Tü.	Kardeşlik.	*Velīkin İslāmnun͡g **qarındaşlıqı** taqı şefaqatı aramızda bar.*	91-15	1	-
644.	**qarluġaç**	Tü.	Kırlangıç.	*Aq quşlar turur, uluġluqı **qarluġaç** endāzasınça.*	42-17	1	-
645.	**qaş**	Tü.	Ön yüz, taş (yüzük için).	*Peyġāmbar ʿas ol yüzükni sol ėlgining͡ kiçig barmaqınga qatar erdi taqı **qaşını** iç yanqa qoyar erdi.*	77-17	1	-
646.	**qata**	Tü.	Defa, kere.	*Andın [son͡g] elgini köterdi taqı üç **qata** aydı: Ey Bār Ḫudāyā, sen bu kāfirlarnı helāk qılġıl!*	12-11	85	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
647.	**qaṭarāt**	Ar.	Göz yaşları, damlalar.	*Baqar, Necāşī közindin **qaṭarāt** ve ʿabarāt aqa başladı, meḫāsini tükel ezildi.*	79-9	11	-
648.	**qaṭır**	Tü.	Katır.	***Qaṭırdın** kiçigrek, eşekdin uluġraq, yüzi ādamī yüzi mengizlig, quḍruqı taqı tuynaqı inek quḍruqınga ve taqı tuynaqlarınga mengzer.*	53-2	4	-
649.	**qaṭra**	Ar.	Katre, damla.	*Bu ėkki **qaṭradın** sewüglügrek yoq Ḥaq teʿālā ḥażratında.*	69-1	5	-
650.	**qavl**	Ar.	Söz.	*Bu sökel bardı taqı anlar **qavlınga** iʿtimād qılmaz erken anlarnıng aḥmaqlıqını bilür erken anlar qavlı birle ʿamal qıldı erse, helāk boldı.*	424-1	6	söz
651.	**qay**	Ar.+Tü.	Kusma.	*Ey żaʿīfa, bu qadaḥ içinge qay qılġıl (**qay** qusqıl tėmek bolur), tėdi erse, ol żaʿīfa taqı aġzınġa barmaqını qattı erse, aġzıdın qoyuġ qan taqı iring qustı kim ol qadaḥ toldı.*	389-4	1	-
652.	**qayaş**	Tü.	Akraba.	*Yana bu kişining **qayaşları** kelip anlar birle uruş qıldılar.*	383-9	3	qaḍaş
653.	**qayın**	Tü.	Amcazade.	*Yā Resūlallāh, bu Abū Sufyān hem **qayınıngız** turur, hem taqı Mekkening bėgi turur; munga ḥürmet qılġıl.*	49-8	1	çıqan
654.	**qayış**	Tü.	Kayış.	*Taqı men körklüg tonlar keymekni sewer-men, ançaqa tegi kim naʿlīnim **qayışı** körklüg bolmaqını taqı qamçım çıpçurġası körklüg bolmaqını sewer-men taqı bu işlerdin qorqar-men tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Ṣābit, ol kibr ermez.*	372-2	1	-
655.	**qaz**	Tü.	Kaz.	*Yā Resūlallāhi, ol bāġiça sebeb boldı kim bāġiçaqa **qaz** qondı.*	245-12	3	-
656.	**qazan**	Tü.	Kazan, büyük tencere.	*Bolmasa bu kėçe **qazan** astım, bu oġlanlarnı awutmaq üçün qazanġa suw kemiştim, hēç neerse yoq suwdın öngin.*	107-4	1	qazġan
657.	**qazġan**	Tü.	Kazan, büyük tencere.	*Derḥāl ʿÖmer raẓhu bulamaq qıldı taqı **qazġanġa** kemişti.*	107-14	1	qazan

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
658.	**qāżī**	Ar.	Kadı.	*Andın song **qāżī** Şeyḫqa aydı: Yā Şeyḫ, bir derḫōstum bar, kerek kim qabūl qılsangız.*	246-14	48	-
659.	**qażiyya**	Ar.	Husus, konu, mesele.	*Andın song aydı: Yā Abā Yūsuf, eger men bir **qażiyyada** tanuq bolsam, menim tanuqluqumnı qabūl qılġay-mu erding tėp suʾāl qıldı…*	377-5	1	-
660.	**qazuq**	Tü.	Kazık.	*Mang̃a ne qılsang̃ qılġıl, men Mūsā peyġāmbar dīnidin qayıtmaz-men, tėdi erse, Firʿavn ʿal buyurdı, tört temür qazuq yerge tögdiler taqı Āsiya ḫatun raẓhā'nı yalıng̃ qılıp ėkki ėlgi taqı ėkki aḍaqını ol **qazuqlarqa** bag̃ladılar taqı ṭaşt içinge yanar közke qoḍup köksi üze taqı qarnı üze basar erdiler, ot birle ʿaẕāb ve ʿuqūbat qılur erdiler.*	165-10	2	-
661.	**qıl**	Tü.	Kıl, tüy.	*Taqı cümle ḫalāyıqqa fermān boldı, bu **qıldın** yinçke taqı qılıçdın yitig Şirāṭ üzesindin keçgil, tėp.*	239-14	1	-
662.	**qılıç**	Tü.	Kılıç.	*Taqı bitig tilediler erse, ol tandı erse, ʿAlī raẓhu **qılıç** çıqardı.*	48-12	38	-
663.	**qın**	Tü.	Kın, kılıç kılıfı.	*Qaçan kim ėkki ṣaf rāst boldı erse, bu kāfirlar cümlesi qılıçlarnı çıqardılar, taqı **qınlarını** sındurdılar, taqı ot atmaqqa, sünğü sançmaqqa meşġūl bolmadın bir yolı qılıç birle ḫamle qıldılar erdi.*	71-15	4	-
664.	**qışāṣ**	Ar.	Kısas, öç, öldüreni öldürme cezası.	*Ḫaq teʿālā sėni yarlıqasun kim **qışāṣnı** āḫiratqa qoymadın tėdi taqı Bilālke aydı: Yā Bilāl, barġıl, ol qamçı Fāṭıma ėwinde turur, ol qamçını alıp kelgil!*	86-3	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
665.	**qış**	Tü.	Kış.	*Uzun künlerde tamūz aylarda rūza tutar erdim taqı uzun kėçelerde **qış** kėçelerinde kim ʿibādat qılur erdim, bu ėkki işdin maḥrūm bolur-men.*	316-17	1	-
666.	**qıyāmat eteki**	Ar.+Tü.	Kıyamete yakın.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Bu musulmānlıq dīni ġarībluqın ẓāhir boldı, **qıyāmat etekinde** taqı ġarībluqın qaytġay.*	7-3	1	-
667.	**qıyāmat kün**	Ar.+Tü.	Kıyamet günü.	*Yā Rebbī, mėni miskīn tirgüzgil, taqı miskīn öldürgil, taqı **qıyāmat kün** bolsa āvṣ miskīnler zümresinde qoparġıl, tėp duʿā qıldı.*	108-16	73	-
668.	**qız**	Tü.	Kız, kız çocuk.	*Ṣāḥib-cemāl erdi, taqı bu kimersening͡ qarındaşınıng͡ oġlı bar erdi, bu **qızġa** ʿāşıq erdi taqı dervīş erdi.*	339-9	101	-
669.	**qız ʿayāl**	Tü.+Ar.	Kız çocuk.	*Biri erkek taqı biri **qız ʿayāl** tuġrur erdi kim cümlesi ming͡ oġlan bolur.*	337-4	1	-
670.	**qız oġlan**	Tü.+Tü.	Bakire kız, kız oğlan kız.	*Bu mėvelerning͡ uluġluqı **qız oġlan** emükinçe tügeçke (?) bolġay taqı bu mėveler yaruqlıqı baʿżıları ay yaruqluqınça turur taqı baʿżıları kün yaruqluqınça turur.*	319-11	1	-
671.	**qızıl yāqūt**	Tü.+Ar.	Kızıl yakut.	*Beytü'l-Maʿmūr ėw ėrdi, **qızıl yāqūtdın** erdi, Ḫaq teʿālā yaratmış erdi öz qudratı birle uştmaḥnıng͡ qızıl yāqūtıdın.*	37-14	5	-
672.	**qobqa**	Tü.	Kova.	*Mālik ibnü Zuʿar qulını **qobqa** birle ıda bėrdi kim: Quḍuġdın suw çıqarġıl, tėp.*	357-12	3	qova, delv
673.	**qoçqar**	Tü.	Koç.	*Baqar Cebreʾīl ʿas bir aq **qoçqar**, uluġ moynuzluġ semüz qoçqarnı alıp İbrāhīm peygāmbar ʿas qatınġa ėndi taqı aydı: Allāhu akbar Allāhu akbar.*	216-2	3	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
674.	**qol (I)**	Tü.	El.	*Taqı ridāsıdın saġ **qolını** çıqardı taqı ėginlerini segirtü ṭavāf qılu başladı erse, barça ṣaḥābalar taqı andaġ ṭavāf qıldılar.*	47-4	4	el, elig, el(i)g
675.	**qol (II)**	Tü.	Dağın tepesinden aşağı inen ve derenin ortasından geçen yüksekçe yer, vadi.	*Belī, yā Resūlallāhi, manḡa körgüzüng, tėdim erse, Peyġāmbar ʿas ėlgimni tuttı taqı bir qolġa keldürdi kim ol **qol** içinde ādemīning başları taqı süngükleri bar taqı cānvarlarnıng hem süngükleri bar taqı eski çöprek bar taqı ādemīning nacāsatları bar.*	391-2	3	-
676.	**qol (III)**	Tü.	Askerî birlik, ordu.	*Qaçan kim Ḥuneynde tünediler taqı erte koptılar, **qol** arasından bir qara köründi.*	71-12	2	-
677.	**qol eti**	Tü.	Koyunun ön budu.	*Ey yārānlarım, bu etdin yemeng kim bu **qol etidin** āvāz eşittim kim yā Resūlallāh, mėndin yemeng kim men aġuluġ turur-men tėp aydı erse, cümle ṣaḥābalar ėliglerin tarttılar.*	33-17	2	-
678.	**qoltuk**	Tü.	Koltuk, kolun gövdeyle birleştiği yer.	*Cümlesi destūr bėrdiler erse, Peyġāmbar ʿas qoptı, taqı bir qoltuqından ʿAbbās tuttı taqı bir **qoltuqından** ʿAlī tuttı razhumā, taqı Peyġāmbar ʿas'nı tayayu ʿĀyişe ėwinge keldürdiler.*	84-7	2	-
679.	**qova**	Tü.	Kova.	*Ol qobqanı qul quḍuġqa kemişti erse, Yūsuf peyġāmbar ʿas yapşundı taqı tarttılar erse, baqtılar kim **qovaġa** bir oġlan yapşunmış.*	357-13	2	qobqa, delv
680.	**qoy**	Tü.	Koyun.	*Cüftüm Abū Muʿīd taqı **qoylarnı** otlaġqa ėletip turur.*	22-4	58	-
681.	**qoy yüngi**	Tü.+Tü.	Koyun günü.	*...Mışır kettānıdın birining içinge ḫurma līfi toldurmış erdiler taqı birining içinge **qoy yüngi** toldurmış erdiler...*	159-9	1	-
682.	**qozı**	Tü.	Kuzu.	*Bizler qoy **qozı**, yılqı qara qatınġa çıkarmiz.*	353-17	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
683.	**quḍruq**	Tü.	Kuyruk.	*Qaṭırdın kiçigrek, eşekdin uluġraq, yüzi ādamī yüzi mengizlig,* ***quḍruqı*** *taqı tuynaqı inek quḍruqınga ve taqı tuynaqlarınga mengzer.*	53-2	3	-
684.	**quḍu**	Tü.	Kuyu.	*Ol kün Peyġāmbar ʿas Medīneke keldi, Medīne içinde Ġifār qabīlalıġ kişining Rūma atlıġ çeşmening* ***quḍusı*** *bar erdi, suwı süçüg erdi taqı ol kişilerke bėrmez erdi taqı öngin quḍuġlar barça açıġ erdi.*	135-4	1	quḍuġ, ḳuḍuq, quyuġ
685.	**quḍuġ**	Tü.	Kuyu.	*Taqı ol ābdest qılġan suwnı* ***quḍuġqa*** *töker erdi.*	44-3	41	quḍu, quḍuq, quyuġ
686.	**quḍug yaqası**	Tü.+Tü.	Kuyu kenarı.	*Üç kündin song Şāmdın kārvānlar keldi Mışırġa barmaq üçün taqı q****uḍug yaqasında*** *qondılar.*	357-11	2	-
687.	**quḍuq**	Tü.	Kuyu.	*Ol ġıybat qılmaqı ādemīning etini yemek bolur, tėdi erse, anlar aydılar Yā Resūlallāhi, bizler bu miqdār ayduq kim bu Selmān toluġ suwluġ quḍuqqa barsa, ol* ***quḍuq*** *suwı suġalġay, tėdük.*	385-11	1	quḍu, quḍuġ, quyuġ
688.	**qufl**	Fars.	Kilit.	*Derḫāl qapuġnung* ***quflı*** *öziyök tüşti taqı qapuġ özi açıldı.*	104-10	3	-
689.	**qulaq**	Tü.	Kulak.	*Men taqı keldim, baqar-men bir kimerse yatur, ėkki közi, ėlgi tirsekidin yoq taqı ėkki aḍaqı tizidin yoq taqı hem* ***qulaqı*** *saġır.*	136-12	28	-
690.	**qum**	Tü.	Kum.	*Heyhāt heyhāt, eger bir kimerse anasınġa ḫıdmat qılsa, bir yüksek töpe* ***qumı*** *sanınça yā taqı yaġmurlar sanınça yā taqı bu dünyānıng künlerining sanınça anası ileyinde örü turup ḫıdmat qılmış bolsa, ana oġulnı yā qızını bir kün kim qarnında köterip emgendi, ol bir kün ḥaqqını ötemiş bolmaġay, tėdi.*	283-12	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
691.	**qum tepesi**	Tü.+Tü.	Kum tepesi.	*Ey Bār Ḥuḍāyā, eger bu **qum tepesi** un bolsa erdi, taqı menim mülküm bolsa erdi, bu ḫalāyıqġa cümlesini qısmat qılġay erdim…*	409-8	2	-
692.	**quma**	Tü.	Kuma.	*Yā imāme'l-muslimīn, bir ėrke nėçe ḫatun cüftlenmek revā bolur taqı nėçe **quma** revā bolur?*	192-10	4	küni
693.	**qur**	Tü.	Kemer.	*Taqı ol Bābūyaqa bir **qur** bėrdi kim ol qurnı Muqavqıs melik Peyġāmbarqa bir aq qaṭır birle ıḍa bėrip turur erdi.*	82-11	2	-
694.	**qurbān küni**	Ar.+Tü.	Kurban günü.	*ʿArab tilinçe yavmu'n-naḥr **qurbān küni** tėmek bolur.*	213-6	1	-
695.	**qurġuşın**	Tü.	Kurşun.	*Kimersening qulaqınġa erütmiş **qurġuşın** qoymaq yaḫşıraq bolġay kim muʾazzinning ezānını eşitip camāʿatqa ḥāżir bolmasa taqı icābat qılmasa.*	242-17	1	-
696.	**qursaq**	Tü.	Kursak, mide.	*Qaçan kim muʾminning meʿdesinge bir luqma ḥarāmdın tüşer bolsa, cümle endāmlarıdın maʿṣiyat kelür, kerek bilip tenāvul qılmış bolsun yā taqı bilmedin tenāvul qılmış bolsun, kerek tilesün yā taqı tilemesün taqı qaçan kim muʾminning **qursaqınġa** bir luqma ḥalāldın kirür bolsa, cümle aʿżālarınġa Ḥaq teʿālā tevfīq bėrür.*	299-3	1	meʿde
697.	**qurt**	Tü.	Kurt.	*Bolmasa, saqsıq birle ança qaşıdı kim tenleri teşildi taqı qaparçuqlar bolup etleri çüridi taqı on ming **qurt** teninde peydā boldı erse, bu İblīs şeher ḫalqınġa aydı kim: Bu Ayyūbqa yaman ʿillet ẓāhir boldı.*	331-2	1	böri, börü
698.	**quş**	Tü.	Kuş.	*Taqı Necāşī melik tarafınġa barur erdi taqı başı üzesinde bir **quş** bu quşlardın uçar erdi.*	43-4	36	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
699.	**quşluq vaḫtı**	Tü.+Ar.	Kuşluk vakti.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıŋ̄ altınç küninde erdi kim kitābatı **quşluq vaḫtında** tamām boldı.*	443-16	1	-
700.	**quytu**	Tü.	Kuytu, çukur, gizlenebilecek yer.	*...andın soŋ̄ men taqı aŋ̄ar qılıç birle ḥamla qılsam, ol mėndin qorqup bir daraḫt **quytusınġa** sıġınıp kelime-i şehādat aytıp musulmān bolsa, ėmdi men anı öltüreyin-mü yā taqı yoq mu? tėp suʾāl qıldı erse, Peyġāmbar ʿas aydı...*	335-7	1	-
701.	**quyuġ**	Tü.	Kuyu.	*Bu Selmān eger toluġ suwluġ **quyuġqa** barur bolsa, ol quyuġnuŋ̄ suwı suġalġay, tėdiler taqı turdılar.*	385-7	2	quḍu, quḍuġ, quḍuq
702.	**raḫm (II)**	Ar.	Rahim, döl yatağı.	*Ey ḫōca, ėmdi bu hatunuŋ̄ oġlan tuġurmaqqa ṣāliḥ boldı, **raḫmı** arıldı, ḫālīʾ boldı, ol yaġlar cümle sızdı, arıldı.*	234-14	2	yer aġzı
703.	**ramażān ayı**	Ar.+Tü.	Ramazan ayı.	***Ramażān ayınıŋ̄** yigirminç kün erdi kim emgeki qatıġ boldı.*	154-4	5	-
704.	**rāyiḥa**	Ar.	Güzel koku.	*Hēç ḫamrnıŋ̄ **rāyiḥası** yoq, tėdiler.*	348-8	1	-
705.	**rāz**	Fars.	Sır.	*Hēç bu **rāzıŋ̄ngnı** Yūsufqa aymışıŋ̄ bar mu?*	360-5	2	-
706.	**rebīʿü'l-avval**	Ar.	Arap aylarının üçüncüsü.	*Qaçan kim **rebīʿü'l-avval** ayıdın üç kün kėçip turur erdi kim Ḥasannıŋ̄ raẓhu emgeki qatıġ boldı, Hüseyin raẓhu başı qatında olturmış erdi taqı öŋ̄in ṣaḥābalar yıġılmış erdiler.*	177-8	4	-
707.	**receb**	Ar.	Ay takviminin yedinci ayı.	***Recep** ayınıŋ̄ yetinç kün cumʿa tüninde erdi kim Ḥirā taġında ġār içinde erdi kim Cebreʾil ʿas ẓāhir boldı.*	5-8	1	-
708.	**rızq**	Ar.	Rızk.	*Taqı **rızqıŋ̄** hem tükenip turur.*	442-4	5	-
709.	**ridā**	Ar.	Hırka, belden yukarısını örten örtü.	*Peyġāmbar ʿas qapuġqa çıqtı, velīkin **ridāsı** içinde neerse kötrüp çıqtı.*	169-4	7	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
710.	**rivāyat**	Ar.	Rivayet.	*Taqı bir **rivāyatda** aydı kim barmaqları arasından suw çıqtı tėdiler.*	44-2	5	-
711.	**rūḥ**	Ar.	Ruh, can.	*Ant yāḍ qılur-men ol Tangrı birle kim menim **rūḥum** anıng taṣarrufında turur.*	347-4	12	-
712.	**Rūmī qalı**	Ar.+Tü.	Bizans halısı.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde **Rūmī qalılar** töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāżī ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-13	1	-
713.	**rūzgār**	Fars.	Vakit, zaman, dönem.	***Rūzgār** içinde bir ʿālim bar erdi, ingen üküş ʿilmler ḥāṣil qılmış erdi.*	231-10	9	-
714.	**sāʿat**	Ar.	Saat.	*Üç künke tegi hēç ṣaḥrā qoḍmadın istediler, bulmadılar, Ol kėçe Abū Bekr raẓhu bir **sāʿat** Peyġāmbar ʿas'nung saġ yanında yüriyür erdi, taqı bir sāʿat artında yüriyür erdi.*	20-8	29	-
715.	**sāʿat**	Ar.	Zaman, vakit, an.	*Ol **sāʿat** Cebreʾil ʿas nāzil boldı taqı aydı: Yā Muḥammed, Abū Bekr rāst aytur.*	101-2	24	-
716.	**saç**	Tü.	Saç.	*Ėkki **saçımnı** bėrdim taqı bu ėkki etmekni aldım.*	332-16	25	-
717.	**ṣafar ayı**	Ar.+Tü.	Arabî ayların ikincisi.	*Taqı **ṣafar ayının** āḫırında erdi kim Peyġāmbar ʿas'ġa ig tegdi.*	84-14	1	-
718.	**saġ yaġ**	Tü.	Tereyağı.	*Men altı yaşar erdim kim anam bir çanaq içinge etmek toġradı, taqı ol etmek üzesinge **saġ yaġ** kemişti, taqı bir pāra süt kemişti, taqı çanaq üzesinge neerse örtti…*	25-1	1	-
719.	**saġlıq (II)**	Tü.	Dişi koyun, sağmal.	*Meger bir **saġlıq** qoyı bar erdi.*	295-15	2	-
720.	**saġraq**	Tü.	Kabuk.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı efṭār vaqtı bolsa, ṣaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen ḫurmā **saġraqlarını** yıġıp anı tögüp aning birle efṭār qılur erdi.*	310-13	3	qap (I)

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
721.	**şāḥib-ʿayāl**	Ar.	Çoluk çocuk sahibi.	***Şāḥib-ʿayāl*** *turur-sen taqı dervīş turur-sen, bu ėkki altunnı rūzgārıngga ḫarc qılġıl, tėdi erse, ol ʿābid taqı qabūl qıldı taqı ėwinge qayıttı.*	410-14	1	-
722.	**şāḥib-cemāl**	Ar.+Ar.	Güzellik sahibi.	*Qaçan kim Sāra ol pādişāh qatınġa kirdi erse, ol pāḏişāh kördi kim Sāra ingen* ***sāḥib-cemāl*** *turur.*	218-16	10	-
723.	**şaḥrā**	Ar.	Çöl, kır, ova, boş, düzlük yer.	*Ėmdi maʿlūm boldı kim, Peyġāmbar ʿas'nung sözi kelgey tėp ol Zabda tėgeningiz* ***şaḥrā*** *yer turur.*	130-1	73	-
724.	**salāṭīn**	Ar.	Sultanlar.	*Bolmasa bu umerā ve* ***salāṭīnġa*** *mulāzimat qıldım.*	300-15	1	-
725.	**şanam**	Ar.	Put.	*Eger mėni sewer ersengiz, kerek kim menim könglüm üçün bu* ***şanamġa*** *secde qılsangız, tėp derḫōst qıldı erse, ṣanamqa taqı secde qıldılar.*	367-3	3	but
726.	**şandūq**	Ar.	Sandık.	*Qanı qarındaşımnung* ***şandūqı****? tėdi erse, ol cāriya ṣandūqnı çıqardı.*	258-17	9	-
727.	**saqal**	Tü.	Sakal.	*Baqar bir abuşqa ermiş, arqası bükrermiş saçı* ***saqalı*** *aqarmış, ėlgine ʿaşāsını almış, keldi…*	285-17	5	meḥāsin
728.	**sarıġ suw**	Tü.+Tü.	İrin.	*Taqı yā Yaḥyā, eger tamuġqa taqı bir qata naẓar qılmış bolsa erding, tamuġ heybetidin yaġıng erigey erdi taqı közleringdin* ***sarıġ suw*** *aqġay erdi yaşları tükenmişdin song taqı tėmür keḏgey erding palāsdın song, tėp ḫiṭāb qıldı.*	267-13	1	iring
729.	**sarımsaq**	Tü.	Sarımsak.	*Ol kün erdi kim manga ol kişi aş qılıp ėwinge ündep aşınġa üküş* ***sarımsaq*** *qatmış.*	422-10	5	-
730.	**sasıġ**	Tü.	Pis, kötü koku.	*Aġzım* ***sasıġı*** *birle neteg münācāt qılayın? tėdi.*	25-11	5	sası
731.	**şavmaʿa**	Ar.	İbadethane, tekke, zaviye.	*Yolda barurda taġ başında bir* ***şavmaʿa*** *bar erdi.*	15-6	16	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
732.	**şavt**	Ar.	Ses.	*Taqı bir qata aẏġıl, cümle mālımnıng yarusını sanga bėreyin, tėdi erse, ol ferīşte taqı ėkinç qata ḫōş āvāz birle, ḥazīn **şavt** birle Ḥaq teʿālānı yāḍ qıldı…*	212-6	1	-
733.	**sefer**	Ar.	Sefer.	*Yana Peyġāmbar ʿas birle **seferde** ėrdük.*	120-4	5	-
734.	**seḥer**	Ar.	Seher vakti.	*Bu kėçe **seḥerde** kim Ḥaq teʿālā ḥażratında secde qıldıng taqı ol secde içinde ne miqdār tesbīḥ qıldıng erse, ol tesbīḥning sanınça mėveler yarattı nūrdın taqı daraḫt içinde ornattı, tėdi.*	319-17	2	-
735.	**sekerāt**	Ar.	Kendinden geçme, baygınlık.	*Qaçan kim melekü'l-mevt ol kimerseke ölüm qaḍġusını kemişür bolsa, ol kimerse üze ölümning eşerleri ẓāhir bolur taqı ölümning **sekerātı** ol kimerse üze ġālib bolur.*	442-11	1	-
736.	**şenā**	Ar.	Övgü.	*Ėmdi, dünyāda manga şenā vü duʿā aytur erding ol **şenālarıngnı** taqı ol duʿālarıngnı manga aẏġıl, tėdi.*	228-6	13	ögdü
737.	**sėngek**	Tü.	Ağaçtan oyulmuş su kabı.	*Taqı bir çökerdek aldılar taqı bir ėl tegirmeni aldılar taqı bir sırça aldılar baqırdın osma ezmek üçün, ḫoş yıḍıġlar aldılar özinge sürtmek üçün taqı bir meşk aldılar taqı bir yıġaç çanaq aldılar taqı bir **sėngek** aldılar taqqı ėkki kūze aldılar taqı bir maṭhara edīmdin aldılar.*	159-14	1	-
738.	**seyyide**	Ar.	Muhterem kadın.	*Yā Muḥammed, sanga bişārat bolsun kim sening ʿayālıng Fāṭıma ḥatun uçtmaḥ ḫatunlarınıng uluġı taqı **seyyidesi** turur, taqı Ḥasan Ḥüseyin uçtmaḥ yigitlerining bėgi turur, tėp manga ferīşte bişārat bėrdi.*	170-14	1	-
739.	**sıġır**	Tü.	Sığır, büyük baş hayvan.	***Sıġır** ėḍileringe taqı mundaġoq ḥüküm bolġay, tėp aydı.*	251-2	3	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
740.	**şıḥḥat**	Ar.	Sıhhat, sağlık, iyilik, sağlamlık.	***Şıḥḥat*** *hālında taqı Rebbi birle erdi, sökellik ḥālında taqı Rebbi birle turur, tėp Ḥaq teʿālā Ayyūb peyġāmbarnı ögdi.*	333-9	2	-
741.	**sıltaġ**	Tü.	Bahane.	*Ol kün kim Yūsuf peyġāmbar ʿas qarındaşları ḥasad qılıp atalarıdın* ***sıltaġ*** *birle ṣaḥrāqa çıqıp oynaġalınġ Yūsufnunġ köngli açılsun, tėp alıp ṣaḥrāqa çıqtılar.*	112-9	1	-
742.	**sındu**	Tü.	Makas.	*Ferīşteler otdın* ***sındu*** *birle ol ḥalāyıqlarnınġ tillerini keserler.*	66-13	1	-
743.	**sırça**	Tü.	Sırça, cam, kâse.	*Ḥālī vāqıʿada körermen kim Peyġāmbar ʿas ėlginde bir* ***sırça*** *qarāba bar taqı içi toluġ qan turur.*	185-1	4	-
744.	**sidretü'l-müntehā**	Ar.	Arşın sağ yanında ötesine hiçbir mahlukun geçemeyeceği ağaç.	*Andın soṅġ aştuq,* ***Sidretü'l-Müntehāqa*** *tegdük.*	56-17	9	-
745.	**silāḥ**	Ar.	Silah.	*Uruş* ***silāḥı*** *ėletmenġ, Mekke kāfirları bilsünler kim Kaʿbeke ziyārat üçün barur-biz, uruşmaq üçün barmazmiz, velīkin qılıçlarnı alu barınġ! tėdi.*	37-5	3	-
746.	**sīmā**	Fars.	Çehre, görünüş.	*Mūsā peyġāmbar ʿas [ḥıḍmatınġa] bir kimerse keldi zāhidlar* ***sīmāsı*** *birle taqı zāhidlar börüki kėdip salām qıldı erse, Mūsā peyġāmbar ʿas salāmınġa cevāb almadı…*	349-12	1	dīdār
747.	**sinġek**	Tü.	Sinek.	*Yapurġaqları fīl qulaqları menġizlig turur taqı mēveleri Hacer atlıġ ėlninġ* ***singekleri*** *menġizlig turur.*	57-4	2	-
748.	**siyāḥat**	Ar.	Seyahat, yolculuk.	*Eger siyāḥat qılmaq könglüṅġ tilese, cihād qılġıl, kāfirler birle ġazāt qılġıl yā taqı ḥec qılġıl yā taqı ʿumra qılġıl, menim ummatımnınġ* ***siyāḥatı*** *taqı ʿālamnı teferrüc qılu yörimek, Ḥaq teʿālā rižāsı içinde ġazāt qılmaq turur taqı ḥec ve ʿumra qılmaq turur, tėp aydı.*	262-14	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
749.	**son͡gsuz**	Tü.	Zürriyetsiz.	*Ebter maʿnīsi **son͡gsuz** tėmek bolur.*	62-16	2	-
750.	**sökel**	Tü.	Hasta.	*Peyġāmbar ʿas eşitti kim Ḥasan Ḥuseyin **sökel** turur.*	140-3	18	żaʿīf
751.	**sökellik**	Tü.	Hastalık.	*Bir kün oġlınga aydı: Ey oġlum, bu **sökellikim** in͡gen uzaq boldı.*	221-4	25	ig, maraż
752.	**söz**	Tü.	Söz.	*Bu **söz** rāstqa çıqtı.*	422-13	197	qavl
753.	**suʾāl**	Ar.	Sual, soru, sorgu.	*ʿÖmer aydı: Menim **suʾālum** san͡ga ol turur kim Uveys-i Qaranīni bilür-mü-sen?*	400-3	22	-
754.	**şūf**	Ar.	Yün dokuma.	*Yā Abā Hureyre, āḫir zamān bolsa, erenler dīnlerini bėrip dünyā alġaylar, şūf tonlar keḍgeyler taqı tillerini şekerdin süçüg qılġaylar taqı özlerini zāhidqa oḫşatqaylar, velīkin kön͡gülleri böri kön͡gülleri men͡gizlig bolġay.*	402-5	3	-
755.	**sufra**	Ar.	Sofra.	*Ey musulmānlar qāżīsi, ḫānqāhda musāfirler kelip tururlar taqı **sufrada** hēç neerse yoq.*	156-7	12	tėrgi
756.	**şuḥbat**	Ar.	Cinsel ilişki.	*Taqı ʿāmlarnın͡g rūzası yemek içmek birle taqı ḫatun **şuḥbatı** qılmaq birle bozlur.*	264-12	1	-
757.	**şuḥbat**	Ar.	Sohbet.	*Men an͡gar üküş ḥurmetler qılur-men uluġ saḥāba tėp, Peyġāmbar ʿas **şuḥbatında** üküş boldı tėp taqı ol man͡ga hēç ḥurmet qılmaz.*	128-10	5	-
758.	**şulḥ**	Ar.	Sulh, barış.	*Men **şulḥ** birle keldim uruşmaq üçün kelmedim, men özinge beyʿet bėreyin.*	174-17	5	-
759.	**sulṭān**	Ar.	Sultan, hükümdar.	*Beşer-i Ḥāfī raḥmhi **sulṭān** qazıġan arıq suwlarıdın içmez erdi.*	297-9	4	-
760.	**şūrat**	Ar.	Suret, şekil, görünüş.	*Bu menim **şūratım** turur kim Ḥaq teʿālā mėni bu ṣūrat üze yaratıp turur tėdi.*	57-13	45	-
761.	**sūsmār**	Fars.	Kertenkele.	*Ey sūsmār, man͡ga qarşu kelgil! tėdi erse, **sūsmār** Peyġāmbar ʿas tapa qarşu keldi.*	161-12	10	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
762.	**suv**	Tü.	Su.	*Ey Perverdigārım, yer yüzinde kāfirlardın tezgingen yörigen qoḍmaġıl, cümlesini helāk qılġıl tėdi erse, Ḥaq teʿālā kāfirlarnı* ***suv*** *birle helāk qıldı.*	116-7	1	suw
763.	**suw**	Tü.	Su.	*Yā ʿAlī̄, mėni sen yuġay-sen, taqı ʿAbbās* ***suw*** *kemişgey, taqı Cebreʾil sizke yārī̄ bėrgey.*	87-6	82	suv
764.	**suw yaqası**	Tü.+Tü.	Su kenarı.	*Abū'l-Ḥasan-i Nūrī̄ raḥmhi bir kün* ***suw yaqasınġa*** *çıqdı.*	307-4	1	-
765.	**suwsalıq**	Tü.	Susamışlık, susuzluk.	*Taqı hēç ʿamel yoq Ḥaq teʿālā ḥażratınġa sewüglügrek açlıqdan taqı* ***suwsalıqdın***.	265-16	2	-
766.	**süçüg sözlüg**	Tü.+Tü.	Tatlı dilli.	*Bizke bir qonuq keldi, inḡen mübarek qonuq, körklüg yüzlüg,* ***süçüg sözlüg****, orta boḍluġ kimerse erdi.*	22-15	1	-
767.	**Süheyl yılduz**	Ar.+Tü.	Güney yarım kürede bulunan parlak yıldız, yıldırak.	*Süheyl yılduznı körer bolsa, ol ẓālim könḡlinge tüşer erdi taqı anḡa laʿnat qılur erdi, velīkin* ***Süheyl yılduzınġa*** *laʿnat qılmaz erdi.*	367-17	2	-
768.	**sünḡü**	Tü.	Süngü.	*Asāma aytur: Uruşur ḥālda men kāfirġa süngü kezlep* urmaqġa qaṣd qıldım erse, ol kāfir aydı: lā ilāha illā'llāhu tėdi erse, men* ***sünḡü*** *birle sançtım taqı anı öltürdüm.*	335-15	4	-
769.	**sünḡük**	Tü.	Kemik.	*Andaġ bıraqtı kim* ***sünḡüki*** *uşanmaqġa tegdi.*	354-15	19	-
770.	**süplük**	Tü.	Çöplük.	*Ḫurma saġraqlarını büküp andın çıqġan sütni içer taqı* ***süplüklerde*** *eski çöpreklerni yuvup tonınġa yamaġ qılur, tėdi erse, ʿÖmer raẓhu minber üzesinde yıġladı taqı aydı kim: Dünyādın iʿrāż qılıp Ḥaq birle bolġan kişiniḡ ḥālı andaġ kerek.*	400-10	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
771.	**Süreyyā yılduz**	Ar.+Tü.	Ülker (yıldız kümesi).	*Men qorqar-men, qaçan kim sen ḫalāyıq arasında vaʿẕ u naṣīḥat qılsang taqı ḫalāyıq sanga iʿtibār qılsalar, sen şişgeysen taqı uluġ bolġaysen taqı özüngni **Süreyyā yılduzda** körgeysen taqı ol işler birle helāk bolġaysen, tėp destūr bėrmedi.*	372-9	1	-
772.	**sürme**	Tü.	Sürme.	*Tangrı teʿālānıng ḥükmi taqı fermānı ol turur kim ḫatunsuz kişi zinā qılsa, tört tanuq tanuqluq bėrseler kim **sürme** yıġaçı sürmelik isinge soqulmış mengizlig körseler yā taqı bu zinā qılganlar özleri tört qata iqrār qılsalar, anlarġa yüz qamçı urmak kerek.*	347-11	1	-
773.	**sürmelik**	Ar.+Tü.	Sürme kabı.	*Tangrı teʿālānıng ḥükmi taqı fermānı ol turur kim ḫatunsuz kişi zinā qılsa, tört tanuq tanuqluq bėrseler kim sürme yıġaçı **sürmelik** isinge soqulmış mengizlig körseler yā taqı bu zinā qılganlar özleri tört qata iqrār qılsalar, anlarġa yüz qamçı urmak kerek.*	347-11	1	-
774.	**sürüg**	Tü.	Sürü.	*Ol bir **sürüg** cānvarlarnı qulı birle angar teslīm qıldım.*	292-17	5	-
775.	**süt**	Tü.	Süt.	*Birining içinde ḫamr bar erdi, taqı birinde ʿasel bar erdi taqı birining içinde **süt** bar erdi.*	57-9	40	-
776.	**şāgird**	Fars.	Öğrenci.	*Bu **şāgird** ḫacālat içinde boldı erse, bu maʿnīni taqı ustādı taqı fīrāsat birle bildi.*	301-5	16	-
777.	**şaḫṣ**	Ar.	Şahıs, kişi.	*Qaçan kim ilk qat kökke kirdük erse, baqar-men, bir **şaḫṣ** turur.*	53-10	12	-
778.	**şarāb**	Ar.	Şarap.	*Bu ḫamr içip ölgenni ol taġ üzesinde qoyġaylar taqı ṭaʿāmı taqı **şarābı** ol qandın bolġāy, tep aydı.*	364-4	2	ḫamr

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
779.	**şarṭ**	Ar.	Şart, koşul.	*Helā, qabūl qıldım bu **şarṭ** birle kim qılıç birle bir qata urayın, kerek ölsün kerek ölmesün, tėdi erse, ol ẖatun taqı qabūl qıldı.*	152-12	14	-
780.	**şehr (I)**	Fars.	Şehir.	*Her kėçe men bu Medīne **şehrini** tezginür-men.*	106-14	18	şeher
781.	**şehr (II)**	Ar.	Ay, 30 gün.	*Bu kitāb tamām boldı tārīẖ yeti yüz altmış birde **şehru'llāhi'l-mubārek** cumāda'l-ūlā ayınıng̑ altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-15	1	ay (I)
782.	**şehrī**	Fars.	Şehirli, şehirden.	*Sufrasını āmāda qılıp turur erdi; kim kim kelür bolsa, ġarīb ve **şehrīdin**, āzād ve bendedin, żaʿīf ve qavīdin, erkek ve tişidin qamuġınġa sufra qoyar erdi.*	328-12	1	-
783.	**şehvet**	Ar.	Şehvet.	*Mundaġ qılu Zelīẖānıng maḥabbatı taqı ʿışqı **şehvet** cihetidin boldı.*	359-15	20	-
784.	**şeker**	Fars.	Şeker.	*Yā Abā Hureyre, āẖir zamān bolsa, erenler dīnlerini bėrip dünyā alġaylar, ṣūf tonlar keḍgeyler taqı tillerini **şekerdin** süçüg qılġaylar taqı özlerini zāhidqa oḫşatqaylar, velīkin köng̑ülleri böri köng̑ülleri meng̑izlig bolġay.*	402-5	1	-
785.	**şekl**	Ar.	Şekil, görünüş.	*Baqar-men ėw müng̑üşinde bir kimerse turur **şekli** abdāllar şeklinge oḫşayur.*	268-13	2	-
786.	**şenbe**	Fars.	Cumartesi.	*Yana **şenbe** tüni hem ẓāhir boldı taqı yekşenbe tüni hem ẓāhir boldı.*	5-9	1	-
787.	**şerʿan**	Ar.	Şerʿan, Şerʿi hükümlere göre.	*Gūr aḫtarmaq **şerʿan** yaman iş turur, ẖāṣṣa Peyġāmbar ʿas'nung̑ gūrını aḫtarmaq taqı yamanraq bolġay, tėp qorquġ birle [oyġandım].*	192-2	6	-
788.	**şerbet**	Ar.	Şerbet.	*Barıng̑, agu bėring̑, helāk bolsun, tėdi erse, bardılar taqı **şerbet** bėrdiler erse, bildi, içmedi, küçün içürdiler.*	196-17	8	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
789.	**şerī'at**	Ar.	Şeriat.	*Qayu mu'mīn ve muvaḥḥid ḥaqqınġa Ḥaq te'ālā eḏgülük qılmaq tilese hem dünyāda ve hem āḫiratta, ol qulġa* ***şerī'at*** *aḥkāmını bildürür taqı ol qulnı faqīh qılur kö͡nglining közini açar.*	185-15	19	-
790.	**şifā**	Ar.	Şifa, deva.	*Bu ḫōca kirdi taqı olturdı taqı qāżīqa* ***şifā*** *birle du'ā qıldı velīkin Ḫātam-i Aṣam olturmadı, öre turdı.*	235-15	3	-
791.	**şikāyat**	Ar.	Şikayet.	*Eger bu bėglerni 'Oṯmān kėtermese, biz 'Oṯmānnı ḫalīfalıqdın kėterür-miz, tėdiler erse, 'Alī taqı Ṭalḥa bu kişilerni başlap emīrü'l-mu'minīna 'Oṯmān rażhu qatınġa kirdiler taqı bularnı͡ng* ***şikāyatını*** *aydılar erse, 'Oṯmān rażhu bu bėglerni ma'zūl qılmaqqa raġbat qılmadı.*	132-8	1	-
792.	**şiqāvat-i ebedī**	Ar.+Ar.	Ebedi bahtsızlık.	*Ol 'illetleri kündin kün ziyāda bolur, ol ma'şiyat cem' bolur, küfürke mübeddel bolur taqı* ***şiqāvat-i ebedīke*** *şezā bolur.*	424-6	1	-
793.	**şiş**	Tü.	Yumru.	*Bir kilim keydi taqı ḫurmā* ***şişi*** *birle yaqasını baġladı taqı keldi.*	95-7	1	-
794.	**şūrba**	Fars.	Çorba.	*Ėwde* ***şūrbā*** *bişürmedin͡gīz, tėdi erse, 'Āyişa aydı rażhā: Ol yarmaq bar erken nişe man͡ga an͡gdurmadın͡gız? tėdi.*	253-10	4	-
795.	**ṭa'ām**	Ar.	Yemek, yiyecek.	*Peyġāmbar 'as bizke hēç buyurmışı yoq kim falān* ***ṭa'ām*** *bışurun͡g tėp taqı ileginge qayu ṭa'ām kelse, hēç 'eyblemişi yoq.*	25-6	121	-
796.	**tāba**	Fars.	Tava.	*Bir tirig çıpçuqnı* ***tāba*** *içinde qodsalar, ölmez kim bu belādın qurtulsa; yā taqı qurtulmaz kim uçsa taqı necāt bulsa.*	438-9	1	-
797.	**ṭabaq**	Ar.	Tabak.	*Yā Resūlallāh, cümle kök qapuġları açlıp ferīşteler eliglerinde* ***ṭabaqlar*** *üze niṣārlar alıp intizār qılıp baqıp tururlar.*	88-17	5	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
798.	**taʿbīr ʿilmi**	Ar.+Ar.	Tabir, yorum ilmi.	*Muḥammed ibnü Sīrīn bar, **taʿbīr ʿilmini** yaḫşı bilür.*	191-14	1	-
799.	**tābūt**	Ar.	Tabut, sandık.	*Yana bir ża ʿīfanı körer-men, otdın **tābūt** içinde qoymışlar, ėkki közi yoq, ėkki qulaqı yoq.*	68-5	2	-
800.	**tāc**	Ar.	Taç.	*Ol ṭāqdın bir uluġ **tācnı** asıp başını kötrü bilmegeni üçün başı üzesinde keydürüp turur erken nāgāh bu ṭāq ėkki pāra bolup yıqıldı.*	82-4	6	-
801.	**taġ**	Tü.	Dağ.	*Nāgāh pādişāh ol **taġ** başınġa naẓar qıldı.*	429-11	42	-
802.	**taġ başı**	Tü.+Tü.	Dağın zirvesi, doruğu.	*Yıraqdın bir taġ köründi taqı ol **taġ başında** qar köründi.*	429-10	13	-
803.	**taġarçuq**	Tü.	İçine buğday ve başka şeyler konulan büyük kap, harar.	*Aġmeş erte qoptı, tēz tonın keymekke qaṣd qıldı erse, baqar ilersükinge **taġarçuq** baġlıġ turur.*	189-15	4	-
804.	**taḫt**	Fars.	Taht.	*Ol qatıġ yel taḫt asrasınġa kirip **taḫtnı** havāġa qaldurur erdi.*	210-9	24	-
805.	**taḫta**	Fars.	Levha.	*Nėçeme kim bıçaqnı boġzı üzre tartar, hēç kesmes, anın͡g üçün kim Ḥaq tvt qudratı birle İsmāʿilnin͡g boġzı üzesinde baqırdın **taḫta** yaratmış erdi.*	215-15	6	-
806.	**tal**	Tü.	Ağaç.	*Ḫamr içinde Tan͡grı teʿālā on kişike laʿnat qılıp turur: ḫamr üçün **tal** tikkenge taqı ḫamr satġanġa taqı ḫamr alġanġa taqı ḫamr içgenler qatında olturup baqġanġa, ḫamr üçün üzüm kesgenge taqı ḫamr üzümini saqlaġanġa taqı hem sıqtur͡ganġa hem ḫamrnın͡g sāqīsınġa taqı ḫamrnı içmek üçün kötrüp eletgenge taqı içgenge.*	363-11	1	-
807.	**ṭalāq**	Ar.	Talak, boşama.	*Eger men tamuġluġ bolsam, sen mėndin üç **ṭalāq** ḥarām sen, tėdi taqı bu söz son͡gında pişīmān qıldı taqı tiledi kim oġlanları anası ḥarām bolmasa.*	203-16	1	-
808.	**tam**	Tü.	Ev.	*Ėl ṭarafında bir ḫarāb **tam** bar erdi, anda qoydılar.*	331-4	2	beyt

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
809.	**tamar**	Tü.	Damar.	*Bir quvvatlıġ kimerse ol butaqnı tartıp ādemī̄ içindin **tamarlarını** üzüp içlerini buzup çıqarmış menḡizlig turur, tėp aydı.*	438-13	7	-
810.	**tamūz**	Ar.	Temmuz.	*Uzun künlerde **tamūz** aylarda rūza tutar erdim taqı uzun kėçelerde qış kėçelerinde kim ʿibādat qılur erdim, bu ėkki işdin maḥrūm bolur-men.*	316-16	2	-
811.	**tandūr**	Ar.	Tandır.	*Yana **tandūr** açturdı, anga taqı Bismillāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm tėdi taqı berekāt birle duʿā qıldı taqı ėl urdı.*	29-10	5	-
812.	**tandūr etmeki**	Ar.+Tü.	Tandırda pişirilen ekmek.	*Üç minḡ kişi cümlesi toydılar, taqı küweç aşı andaġoq erdi taqı **tandūr etmekler[i]** andaġoq erdi.*	29-14	2	-
813.	**tanḡ**	Tü.	Tan, şafak.	*Qaçan kim **tanḡ** belgürür bolsa, yana qanatını biri biringe urur taqı çaqırur taqı aytur kim: Ey ġāfiller qopsunlar, tėp aytur.*	322-14	1	-
814.	**tanuq**	Tü.	Tanık, şahit.	*Ėmdi tandı taqı menim **tanuqum** yoq, nė qılayın, bilmez-men, müteḥayyir bolup turur-men.*	195-5	7	-
815.	**tanuqluq**	Tü.	Tanıklık.	*İqrārı dürüst bolmas, **tanuqluqı** dürüst bolmas safarqa barmaqı, ġazāt qılmaqı, qāżīlıq qılmaqı, imāmluq qılmaqı, bu taṣarrufları dürüst bolmas.*	284-10	8	-
816.	**tap (II)**	Tü.	Vücuttaki leke.	*Ṣaḥrāda işlegen inek ermez, velīkin ṣaḥrāda otlaġan inek turur taqı teninde aq **tap** bar taqı qara tap yoq turur, taqı ʿaybı hem yoq, tėdi erse, bu ṣifātlıġ inekni bir kimersede buldılar velīkin önḡin yerde bulmadılar.*	341-1	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
817.	**tapuzluq**	Tü.	Çoraklık.	*Qaçan kim Hābīl qanı yerke tegdi erse, yerlerning͡ ba'żısında **tapuzluq** ẓāhir boldı taqı mēvelerde hem açığlıq ẓāhir boldı taqı ṭa'āmlarda çürümek taqı müteġayyir bolmaq ẓāhir boldı taqı deryālar suwı açıġ boldı.*	338-5	1	-
818.	**taquq**	Tü.	Tavuk.	*Taqı menim ḥaqīqat qulum ol turur kim tünle qopup ṭā'at qılmaq üçün **taquq** çaqırmaqınġa intiẓār qılmasa.*	318-7	1	tawuq
819.	**ṭarab**	Ar.	Cünbüş, eğlence, şenlik.	*Tünle ṭā'at ve 'ibādatqa ögrengen mu'minning͡ lezzeti ziyādaraq turur **ṭarab** ėḍilerining͡ lezzetidin, tėp aydı.*	315-10	1	-
820.	**ṭarfata'l-'ayn**	Ar.	Bir kere göz açıp kapayıncaya kadar geçen süre.	*Oltursa, anın͡g birle turur; tursa, hem taqı anın͡g birle turur, yatsa, hem taqı anın͡g birle turur; hēç **ṭarfata'l-'ayn** köz açıp yumġınça Ḥaq te'ālādın ḫālī ermez.*	429-2	1	-
821.	**tarġaq**	Tü.	Tarak.	*Taqı ba'żılarını tėmür **tarġaq** birle etlerini tarar erdiler sün͡gükleringe tegi, taqı anlar dīnleridin qaytmaz erdiler.*	11-7	1	-
822.	**tarıġ**	Tü.	Buğday, zahire.	*Yā Resūlallāhi, bizim ėlde **tarıġdın** neerse qılurlar taqı anı içerler.*	362-17	1	-
823.	**tārīḫ**	Ar.	Tarih.	*Bu kitāb tamām boldı **tārīḫ** yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıng͡ altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-15	1	-
824.	**taş (I)**	Tü.	Taş.	*Ulıġ **taş** çıqtı.*	28-5	75	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
825.	**ṭaşt**	Fars.	Leğen.	*Manḡa ne qılsanḡ qılġıl, men Mūsā peyġāmbar dīnidin qayıtmaz-men, tėdi erse, Firʿavn ʿal buyurdı, tört temür qazuq yerge tögdiler taqı Āsiya ḫatun raẓhā'nı yalınḡ qılıp ėkki ėlgi taqı ėkki aḍaqını ol qazuqlarqa baġladılar taqı **ṭaşt** içinge yanar közke qoḍup köksi üze taqı qarnı üze basar erdiler, ot birle ʿaẕāb ve ʿuqūbat qılur erdiler.*	165-11	1	-
826.	**tavq**	Ar.	Halka, gerdanlık.	*...kim kim ḫamr içmedin içgen meclisinde olturur bolsa, musulmānlıqnınḡ **ṭavqını** boynından çıqarmış bolur.*	363-10	2	-
827.	**tawar**	Tü.	Mal mülk, eşya.	*Ol māl **tawar** kim qatınḡızda bar turur ol cümlesi tükenür.*	324-6	25	-
828.	**tawuq**	Tü.	Tavuk.	*Andaġ erse, sizlerninḡ tegme biriṅgizke bir **tawuq** bėreyin taqı bir bıçaq bėreyin kerek kim bu tawuqnı kimerse körmez yerde boġuzlap keltürsengiz, tėp tegmesinge birer tawuq, birer bıçaq bėrdi.*	428-9	7	taquq
829.	**taẓarruʿ**	Ar.	Yalvarma.	*Ėmdi saṅga taqı, yā Muḥammed, nuṣrat bėrdi, ol duʿā kim aydınḡ, **taẓarruʿ** ve zārīlıq kim qıldınḡ, Ḥaq teʿālā duʿāngnı müstecāb qıldı.*	73-12	8	-
830.	**tāzī at**	Fars.+Tü.	Arap atı.	*Baqar-men, **tāzī aṭlar** baġlıġ turur taqı Mışrī derāzgūşlar baġlıġ turur.*	208-13	3	-
831.	**taʿziyat**	Ar.	Taziyet, baş sağlığı dileme.	*Cebrāʾilni ilk vaqt kökde kördüm kim ferīşteler Cebreʾilġa **taʿziyatıṅgızını** tegrür erdiler, anlar birle meşġūl erdi.*	88-14	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
832.	**tebrek**	Tü.	Kürek.	*ʿĀriflarda biri oramdın keçip barurda bir kimerse öçekdin bir **tebrek** kül başınġa kemişti erse, bu ʿārif Ḥaq teʿālāqa secde qıldı taqı üküş şükürler qıldı erse, aydılar: Ey ʿazīz, başınqa kül töküldi, ne işke şükür qılur-sen?*	325-15	1	-
833.	**tedārük**	Ar.	Çözüm yolu, çare.	*Ėmdi bu ölümke hēç tedārük bar mu? tėdi erse, İblīs aydı: **Tedārük** bar.*	281-1	6	-
834.	**tefāvut**	Ar.	Fark.	*Sizing̃ taqı anıng̃ ara yer kök arasındaqı tėg **tefāvut** bar, tėdi erse, bu söz anġa ing̃en eşer qıldı taqı qaḍġurdı taqı aydı kim: Ey cāriya, anıng̃ qılġanını kim qılu bilgey?*	191-1	2	farq
835.	**teferrüc**	Ar.	Gezinti.	***Teferrüc** ṭarīqi üze baqar.*	302-9	1	tenezzüh
836.	**tegirmen**	Tü.	Değirmen.	*Ḫatunı Raḥmat ḫatun kündüz şeher ḫalqınıng̃ tonlarını yuwar erdi taqı **tegirmenlerini** ögiyür erdi taqı anlarqa ḫıdmat qılur erdi.*	331-6	10	-
837.	**tėmür**	Tü.	Demir.	*Bir kün Yaḥyā peyġāmbar ʿas İblīs-i laʿīnni kördi ėlginde **tėmürdin** ırġaqlar tutar.*	267-16	9	-
838.	**ten**	Fars.	Vücut, beden.	***Tenlerinde** tük bolmaġay, saqalları bolmaġay, közleri sürmelig bolġay, yüzleri on törtinçi tünki tolun ay tėg bolġay.*	65-13	53	kālbed
839.	**tendürüstlük**	Fars.+Tü.	Vücut sağlığı, dinçlik.	*Yā taqı İmām Şāfiʿī bu ḫalāyıqġa ʿāfīyat taqı **tendürüstlük** turur.*	202-8	2	ten-durustluq
840.	**tenezzüh**	Ar.	Gezinti.	*Ḫāṭırım andaġ tiler kim bu kün şaḥrāqa çıqsaq taqı bir bāġiça içinde olturup teferrüc ve **tenezzüh** qılsaq, tėdi erse, derhāl āmādalıq qıldılar taqı çıqtılar taqı bir bāġiçada olturdılar taqı türlüg ṭaʿāmlar mēveler birle tenaʿum qıldılar.*	310-6	1	teferrüc

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
841.	**tepe**	Tü.	Baş.	*Qalqannı üzeng̑izde tutung taqı ḥişār qapuġınga baralıng̑! tėdi erse, cümle ṣaḥābalar qalqannı **tepesi** üze tuttılar taqı ḥişār qapuġıng̑a bardılar.*	139-16	1	töpe, baş
842.	**tepe**	Tü.	Tepe.	*Ey peyġāmbar, barġıl taqı ol ʿābidqa ḫabar bėrgil kim, bu sözni rāst iʿtiqād birle aydı; eger ol qum **tepesi** un bolsa erdi, men ḥaqīqat bilür-men kim ol cümlesini ḫalāyıqġa ṣadaqa qılġay erdi.*	409-11	4	töpe
843.	**ter (II)**	Tü.	Ter.	*Ey Burāq, Muḥammedke-mü çalıqlıq qılur-sen? Hēç kimerse münmedi sang̑a Muḥammeddin ʿazīzrek Ḥaq teʿālā qatında, Muḥammeddin ḥürmetligrek tėdi erse, Burāq tölendi taqı **teri** aqa başladı.*	52-15	1	ʿaraq
844.	**tėrgi**	Tü.	Sofra.	*Ḥasan raẓhu vālidesi Fāṭıma raẓhā birle bir **tėrgide** ṭaʿām tenāvul qılmaz erdi.*	289-1	5	sufra
845.	**teri**	Tü.	Deri, gön.	*Ol Kesrī melik kim menim bitigimni yırttı, Tang̑rı teʿālā anıng̑ **terisini** yırtsun taqı anıng̑ mülkini ḫarāb qılsun! tėp qarġadı.*	81-11	10	kön
846.	**terinçek**	Tü.	Örtü, bürünçek.	*Ol keldi erse, men taqı **terinçekimni** yüzümke örttüm.*	415-1	1	-
847.	**ters**	Tü.	Gübre, tezek.	*Yā Şeyḫ, bu bāġqa ḫālī bėş yüz araba **ters** kerek, tėdiler.*	247-3	5	-
848.	**teşnī**ʿ	Ar.	Ayıplama, ayıp ve çirkin bulma.	*Qaçan kim Muʿāviye raẓhu Dimişq ėlinde beḍük sarāylar qopardı erse, Abū Ẕar Ġafārī raẓhu kelip üküş **teşnīler** qıldı…*	128-3	2	-
849.	**teşrīf**	Ar.	Teşrif, şereflendirme.	*Bu ḥec içinde **teşrīf** künlerinde erdi kim bu sūra nāzil boldı…*	83-3	1	-
850.	**teşük**	Tü.	Delik.	*Aḍaqını ol teşükke qoḍtı, bolmasun kim bu **teşükdin** yılan çıqıp Peyġāmbar ʿas'qa zaḥmat tegürmesün tėmiş erdi.*	21-4	5	-
851.	**tėwe**	Tü.	Deve.	*Tört aḍaqı **tėwe** aḍaqları meng̑izlig erdi.*	280-9	78	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
852.	**tırnaq**	Tü.	Tırnak.	*Yusuf ibni Mihrān aytur: Rāvīlar andaġ rivāyat qıldılar kim ʿArş aḍaqında bir ferīşte bar, erkek tawuq şūratlıġ, **tırnaqları** yinçüdin taqı köksi yaşıl zeberceddin.*	322-8	5	-
853.	**til**	Tü.	Dil.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ, Ḥaq tvt bu Ḥacerü'l-esvedke **til** bėrgey, ʿahdinge vefā qıldı, tėp tanuqluq bėrgey Ḥaq teʿālā ḥaẓratında.*	273-8	36	-
854.	**tirīd**	Fars.	Tirit, et suyuna doğranmış ekmek.	*Taqı ṣaḥābalar yıġılıştılar taqı ol **tirīdni** tenāvül qıldılar.*	25-4	1	-
855.	**tirig**	Tü.	Can.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi **tirigi** bar ergińçe ol on mińġ yarmaqġa hēç ėlig tegürmedi.*	187-5	1	-
856.	**tirig**	Tü.	Canlı, hayatta, sağ.	*Ḥüseyin aydı: Ey qarındaşım, atamnı bu öltürgey taqı bu **tirig** qalġay, tėdi, yana bir urmış erdi, ol melʿūn tamuġqa bardı.*	154-12	12	-
857.	**tirsek**	Tü.	Dirsek.	*Men taqı keldim, baqar-men bir kimerse yatur, ėkki közi, ėlgi **tirsekidin** yoq taqı ėkki aḍaqı tizidin yoq taqı hem qulaqı sağır.*	136-12	1	-
858.	**tiş**	Tü.	Diş.	*Velīkin mübārek **tişini** sındurmaq nefske zaḥmat tegürmek turur, ol cihatdın ṣabur qıldı, ṣevāb üçün qarġamadı tėp aymışlar.*	13-8	9	-
859.	**tişi**	Tü.	Dişi, kadın.	*Ḥalālnı istemek farīża turur tegme bir er üze taqı tegme bir **tişi** üze.*	293-17	6	-
860.	**tiz**	Tü.	Diz.	*İbni Mesʿūd raẓhu başını **tizi** üzeringe qoyup yıġlar erdi.*	237-17	6	-
861.	**tizgin**	Tü.	Dizgin.	*Ol dervīşke iltifāt qılmadı erse, ol dervīş keldi taqı bu melikniń ʿinānını tuttı (luġatda ʿArabça **tizginge** ʿinān tėyürler).*	440-12	1	ʿinān
862.	**tobra**	Tü.	Torba.	*Bu aydı kim: Menim aṭımnıń tobrası bar, munı taqı alayın, yolda ġāzīlarġa kerek bolsa, alġanımdın ziyād nėerseler bėrseler, satġaymen, tėp endīşe qıldı taqı ol **tobranı** aldı.*	405-3	6	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
863.	**todaq**	Tü.	Dudak.	*Men taqı aġzımnı açtım erse, aġzımqa tüfkürdi, andaġ kim mübārek* ***todaqı*** *menim aġzımġa tegdi.*	202-13	4	-
864.	**toġ**	Tü.	Toz.	*...Peyġāmbar ʿas manḡa qarşu keldi taqı mübārek èlgi birle yüzümdeki* ***toġnı*** *kèterdi taqı yüzümni sildi...*	153-2	1	-
865.	**tolġaġ**	Tü.	Sıkıntı, ağrı.	*Ey aḥmaq, bir* ***tolġaġ*** *emgekini taqı ötemiş bolmaġaysen, tèp aydı.*	287-6	3	-
866.	**tolun ay**	Tü.	Ay'ın tam bir daire olarak dolgun, parlak görüldüğü evre, ayın on dördü, bedir.	*Yana bir ṭāyifalar kelgeyler yüzleri* ***tolun ay*** *tèg yaruq bolġay.*	241-9	6	-
867.	**ton**	Tü.	Elbise.	*Yana biringe taqı bir* ***ton*** *keydürdi taqı anlarnı qaytardı.*	82-12	79	-
868.	**tonḡuz**	Tü.	Domuz.	*Andın song iştahāsı boldı erse,* ***tonḡuz*** *ètini keldürdiler, anı taqı tenāvul qıldı.*	365-2	4	-
869.	**tonluq**	Tü.	Elbiselik.	*Bu sözni Yezíd eşitti erse, ol taqı yüz minḡ yarmaq bèrdi taqı yüz* ***tonluq*** *bèrdi.*	292-6	4	-
870.	**topraq**	Tü.	Toprak.	*Ḥaq teʿālā qudratı birle cümle kāfirlar közinge* ***topraq*** *toldı taqı muʾminler bir yolı ḥamle qıldılar.*	74-3	24	qara
871.	**topuz**	Tü.	Topuz.	*Men miskín ʿāciz dermāndanı eger tamuġqa kigürseng taqı buyursang kim zebāniyyalar mèni* ***topuzları*** *birle ursalar taqı manḡa ḥamímni içürseler men miskín qul senìng keremünggge sıġınġaymen taqı tamuġluġlarġa ayġaymen kim Tangrını sewgen qul erdim, tèp.*	183-1	1	ʿamūd
872.	**töpe**	Tü.	Tepe.	*Kerek kim mèni tün buçuqında cümle ḫalāyıq yatmışda bir tèweke yüklegeysiz taqı Kūfedin çıqarsangız; taqı èkki yıġaç barsangız, şaḥrāda ʿİzzī atlıġ qızıl tepe bar, ol* ***töpeni*** *qazısangız, anda bir taşdın taḫta çıqġay.*	155-3	2	tepe

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
873.	**töşek**	Tü.	Döşek, yatak.	*Bu yer Peyġāmbar ʿas olturur yėr turur, bu **töşek** anıng̑ töşeki turur.*	47-15	16	-
874.	**tūfān**	Ar.	Tufan.	*Qaçan kim Ḥaq tvt Nūḥ peyġāmbar ʿas'nung̑ qavmını helāk qıldı **tūfān** birle, ol Beytü'l-Maʿmūrnı yetmiş ferīşteler kötürdiler, yetinç qat kökde qoydılar.*	38-4	2	-
875.	**tul**	Tü.	Dul.	*ʿĀyişa raẓhā dervīşlerke, miskīnlerke, yetīmlerke, **tullarġa** ṭabaq birle ıḍa bėrür erdi taqı özining̑ köng̑leki yamaġlıġ erdi.*	253-6	7	-
876.	**tumşuq**	Tü.	Gaga.	*Tegme quşnung̑ **tumşuqında** bir taş bar, taqı ėkki aḍaqında ėkki taş bar yasmuqdın uluġraq taqı nuḫūdtın kiçigrek.*	43-1	2	-
877.	**tuturġan**	Tü.	Pirinç.	*Men tegme bir yıl ol **tuturġannı** eker erdim.*	292-15	5	-
878.	**tuynaq**	Tü.	Toynak.	*Qaṭırdın kiçigrek, eşekdin uluġraq, yüzi ādamī yüzi meng̑izlig, quḍruqı taqı tuynaqı inek quḍruqınga ve taqı **tuynaqlarınga** meng̑zer.*	53-3	3	-
879.	**tuzluq**	Tü.	Ekmek katığı.	*Ey ḫalāyıqlar, qamuġ bilür-siz kim Peyġāmbar ʿas dünyānı cemʿ qılmadı, aq etmekdin toya yėmedi, sufrasında ėkki türlüg ṭaʿām yėmedi, hem ėkki türlüg **tuzluq** taqı qılmadı, yer yüzining̑ ḫazīnalarını Ḥaq teʿālā özinge ʿarża qıldı erse, özi qabūl qılmadı…*	108-14	1	-
880.	**tüfkürük**	Tü.	Tükrük.	*Eger Peyġāmbar ʿas **tüfkürse**, ayalarını tutarlar, tüfkürüküni yerke kemişmezler; qayu birining̑ ayasınġa tüşse, yüzinge sürterler.*	44-10	1	yar
881.	**tük**	Tü.	Tüy.	*ʿİsā peyġāmbar ʿaleyhi's-salām qatında ölümni ẕikr qılur bolsalar, ʿĪsā peyġāmbar ʿas'nung̑ tegme bir **tükleri** tüpindin qan çıqar erdi, ölüm heybetidin.*	437-12	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
882.	**tün**	Tü.	Gece.	*Menim ümmetim üze sėndin soŋ͡ġ andaġ fitneler kelgey kim **tün** qaraŋ͡ġusı meŋ͡izlig.*	304-10	36	kėçe
883.	**tün buçuqı**	Tü.+Tü.	Gece yarısı.	*Qaçan kim **tün buçuqı** boldı erse, igi iŋ͡en qatıġ boldı.*	104-3	10	-
884.	**tünek**	Tü.	Banyo.	*Rebī‘ ibnü Ḥayṣam raḥmhi **tünekinde** bir gūr qazıp turur erdi.*	437-15	5	-
885.	**tüŋ͡lük**	Tü.	Pencere.	*Ol arada bir quş ėwke **tüŋ͡lükdin** uçup kirdi.*	43-6	2	-
886.	**türü**	Tü.	Bel denilen tarım aracı.	*Baqar, bir abuşqa keldi taqı ėlinge **türü** aldı taqı yerni aḫtaru başladı ekmek üçün.*	435-1	5	-
887.	**tüş vaqtı**	Tü.+Ar.	Öğle vakti.	*Yana Peyġāmbar ʿas bir kün qaylūla qılur erdi [yaʿnī **tüş vaqtın** uyur erdi].*	120-12	1	-
888.	**tütün**	Tü.	Duman.	*Taqı otnı özi ürer erdi, ol **tütünler** meḥāsini arasından çıqar erdi.*	107-14	2	-
889.	**uç**	Tü.	Etek.	*Ṣaqīq-i Belḫī raḥmhi Şeyh Abū Hāşimqa ziyārat qılu bardı taqı ridāsınıŋ͡ **uçınġa** bir neerse tügmiş erdi.*	434-8	2	-
890.	**uçqun**	Tü.	Kıvılcım.	*Yā Zübeyr, uş Cebreʾil qatımda turur taqı saŋ͡a selām qıldı taqı aydı kim ol Taŋ͡rı birle and yād qılur-men kim, Muḥammedni ḥaq peyġāmbar ıdtı; qıyāmat kün bolsa āvş Zübeyrdin tamuġ otınıŋ͡ **uçqunlarını** men defʿ qılġay-men, neteg kim, seniŋ͡ yüzüŋ͡din çıbınlarnı defʿ qıldı, tėp aydı.*	120-15	1	-
891.	**Uḥud toquşı**	Ar.+Tü.	Uhud savaşı.	*Taqı ėkinç nevbet qaytġaymen taqı **Uḥud toquşındaqı** tėg sizlerni hezīmet qılġay-men tėmiş-sen.*	32-13	4	-
892.	**uluġ ana**	Tü.+Tü.	Büyükanne.	*Men aydım: Yā Ḥasan, seniŋ͡ ʿAlī meŋ͡izlig ataŋ͡ bolsa taqı Fāṭıma meŋ͡izlig anaŋ͡ bolsa taqı Muṣṭafā meŋ͡izlig uluġ ataŋ͡ bolsa, taqı Ḫadīca meŋ͡izlig **uluġ anaŋ͡** bolsa, saŋ͡a munça zārīlıq taqı yıġlamaq qaḍġurmaq ne kerek?*	176-14	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
893.	**uluġ ata**	Tü.+Tü.	Büyükbaba.	*Taqı Yūsuf peyġāmbarqa aydı kim: Men ataṉg Yaʿqūb peyġāmbarqa Taṉgrıdın kelgen Cebreʾīl turur-men, uluġ ataṉg İsḥāq peyġāmbarqa kelgen Cebreʾīl turur-men* ***uluġ ataṉg*** *İbrāhīm peyġāmbar ʿas'qa kelgen Cebreʾīl men turur-men.*	356-9	11	-
894.	**un**	Tü.	Un.	*Ol vaqtdın berü Muvaṣṣaldın* ***un*** *keltürürler andın tenāvul qılur-men, tėp aytur erdi.*	221-2	14	-
895.	**urluq**	Tü.	Sperma.	*Ėkinçisi közini nāmaḥramdın saqlamaq kerek kim zinā* ***urluqı*** *şehvet birle naẓar qılmaq turur.*	350-12	2	nuṭfa, erkeklik suwı
896.	**uruġ**	Tü.	Soy, sülale.	*Yā Resūlallāhi, men sizing* ***uruġdın*** *turur-men, tėdim.*	202-11	13	-
897.	**uruş**	Tü.	Savaş.	*Bu aṭ aytur ėḍesi ġāzīġa: Menim ʿādatım sürçmek ermez erdi taqı* ***uruş*** *ḥālında qaçmaq ermez erdi.*	299-15	4	-
898.	**uruş ereni**	Tü.+Tü.	Savaşçılar.	*Ėmdi mundın yaḫşıraq yoq kim bizler istiʿdād qılsaq taqı ol bizlerke kelmezdin burunraq biz anlarqa barsaq tėp çerig istiʿdādı qıldılar, tört ming* ***uruş erenleridin*** *āmāda qıldılar.*	69-6	2	-
899.	**ustād**	Fars.	Muallim, hoca.	*Bu arada İmām Şāfiʿī* ***ustāḍdın*** *keldi.*	203-9	1	ūstād
900.	**ūstād**	Fars.	Usta, muallim, hoca.	*Ol sewgen qulıṉġa hemīşe edeb qılur, vaʿẓ ve naṣīḥat qılur taqı ūstādqa bėrür, ʿilm ve ḫırad ögretür, hēç oramda fāriġ yörimekke taqı oynamaqqa qoḍmaz hem* ***ūstāḍqa*** *taqı buyrur kim: Bu oġlanqa yaḫşı edeb qılġıl, tėp aytur.*	426-5	15	ustād
901.	**uya**	Tü.	Kardeş.	*Ey qarındaşım Abū Leheb, bu* ***uyamız*** *oġlı Muḥammedke Mekke ḫalqı artuq zaḫmat tegrü başladılar.*	13-10	6	qarındaş

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
902.	**uyqu**	Tü.	Uyku.	*Yaḥyā peyġāmbar ʿas bir kėçe arpa etmekini toya yėdi erse,* ***uyqu*** *ġalaba qıldı taqı yattı uyıdı erse, ol kėçe virdini qılu bilmedi.*	267-7	25	-
903.	**uzun umınç**	Tü.+Tü.	Uzak emel.	*Uşbu ādemīning başlarını kim körersen, munlar dünyāke ḥarīşlıq qılur erdiler sizler ḥarīşlıq qılmışıngız mengizlig taqı munlar* ***uzun umınç*** *tutar erdiler sizler tutmışıngız mengizlig.*	391-5	1	-
904.	**üngür**	Tü.	Mağara, oyuk.	*Yaġmur qatıġ boldı taqı ol taġdın bir uluġ taşnı sėl keltürdi taqı bu taġ* ***üngürining*** *aġzınġa tayadı erse, bu üç kişining yolı bağlandı.*	292-9	5	-
905.	**üvüşlük**	Tü.	Islaklık.	*Peyġāmbar ʿas sirringe hēç kimerse muṭṭaliʿ bolmadı, meger ol miqdār kim meşelā bir meşk toluġ suw bolsa taqı ol meşkning aġzı bağlıġ bolsa, hēç kimerse ol meşk içinde suwnı körmese, velīkin taşındaqı* ***üvüşlüküni*** *körerler taqı bilürler kim bu meşk içinde suw bar tėp.*	3-11	1	-
906.	**üzengü**	Tü.	Üzengi.	*Yā ʿAlī, aḍaqıng* ***üzengüke*** *qoḍġıl tėp aydı, taqı barġıl, bu qapuġnı açġıl!*	50-14	1	-
907.	**üzüm**	Tü.	Üzüm.	*Ḫamr içinde Tangrı teʿālā on kişike laʿnat qılıp turur: ḫamr üçün tal tikkenge taqı ḫamr satġanġa taqı ḫamr alġanġa taqı ḫamr içgenler* qatında olturup baqġanġa, ḫamr üçün* ***üzüm*** *kesgenge taqı ḫamr üzümini saqlaġanġa taqı hem sıqturġanġa hem ḫamrning sāqīsınġa taqı ḫamrnı içmek üçün kötrüp eletgenge taqı içgenge.*	363-12	3	-
908.	**vaʿde**	Ar.	Vade, bir iş için tanınan süre.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sen* ***vaʿde*** *qılıp turur-sen kim muʾminlerke nuşrat bėrgey-men tėp, ol vaʿdengni sanga şefīʿ qılur-men.*	74-1	3	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
909.	**vaḫt**	Ar.	Vakit, zaman.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıng altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq **vaḫtında** tamām boldı.*	443-16	1	vaqt, vaqit
910.	**vālide**	Ar.	Anne.	*Velīkin Medīne bėgi Mervān erdi; ol qoymadı erse, **valīdesi** qatında defn qıldılar.*	178-4	11	-
911.	**vaqf**	Ar.	Vakıf.	*Taqı medreseler, ḫānqāhlar qopardı taqı üküş **vaqflar** qopardı.*	156-9	1	-
912.	**vaqıt**	Ar.	Vakit.	*Biz munça **vaqıtdın** küyüp erdük qaçan çıqġay tėp.*	80-6	88	vaḫt, vaqt
913.	**vāriṣ**	Ar.	Vâris, mirasta hakkı olan.	*Ne mālı kim bar, cümlesi **vāriṣlar** ḥaqqı boldı.*	299-8	1	-
914.	**vaṣī**	Ar.	Vasi, bir ölünün vasiyetini yerine getirmeye memur edilen kimse.	*Ol çeşmeni āḫir zamānanıng peyġāmbarınıng **vaṣīsi** açġay tėp turur.*	149-7	1	-
915.	**vaṣiyyat**	Ar.	Vasiyet, bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey.	*Ḥasan raẓhu'nung ne kim **vaṣiyyatları** bar erdi, cümlesini qarındaşı Ḥüseyinge aydı, tamām qıldı.*	177-10	11	-
916.	**vaṭan**	Ar.	Vatan.	*Yā Resūlallāh, muhācirlar öz **vaṭanlarını** terk qılıp oġul qızlarıdın aḍrılıp sizing camālınġızqa muştāq bolup ġurbat iḫtiyār qılıp keldiler.*	256-9	1	-
917.	**vidāʿ**	Ar.	Veda.	*Bu ḥecke ḥeccetü'l-**vidāʿ** tėnür, anıng üçün kim Peyġāmbar ʿas'nung song ḥec qılġanı bu erdi.*	83-2	2	-
918.	**vilāyat**	Ar.	Ülke.	*Bu ṭarīq birle üküş **vilāyatlarnı** açtılar.*	112-2	2	-
919.	**vilāyat**	Ar.	Vilayet, il.	*Yana Ṣanʿā atlıġ ėl bar erdi Yemen **vilāyatında**.*	41-5	2	-
920.	**vuqūf qılmaqlıq**	Ar.+Tü.	Anlama, bilme, bilgi.	*Meger ʿArafāt **vuqūf qılmaqlıq** ol yazuqlarını kėterür, öngin neerse kėtermez.*	275-11	2	qılmaqlıġ
921.	**vuzarā**	Ar.	Vezirler.	*Bir kün vuzarāsınġa aydı kim: Könglüm ṣaḥrāqa çıqmaq tileyür, tėdi erse, cümle **vuzarālar** istiʿdād qıldılar taqı āmāda boldılar.*	440-4	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
922.	**yābān**	Fars.	Çöl, sahra.	*Ḥaq tvt Süleymān peyġāmbar ʿas'qa perīlerni taqı şeyṭānlarnı taqı **yabandaqı** keyiklerni taqı havādaqı quşlarnı taqı yelni cümle musaḫḫar qılıp turur erdi...*	209-15	1	-
923.	**yaġ**	Tü.	Yağ.	*Qoylarıdın semüzrekini keltürüp qoydı taqı bir pāra **yaġ** keltürdi taqı ol qoy qatında qoydı.*	337-14	10	-
924.	**yaġı**	Tü.	Düşman.	*ʿAlī raẓhu **yaġılar** birle uruşmaq üçün aġır çerigler birle çıqtı.*	146-15	3	-
925.	**yaġmur**	Tü.	Yağmur.	*Üç kimerse ṣaḥrāda yöriyür erken **yaġmur** yaġa başladı erse, bir taġnıng͡ üng͡üringe kirdiler.*	292-8	5	-
926.	**yaġrın eti**	Tü.+Tü.	Kürek kemiği eti.	*Peyġāmbar ʿas qoy etidin qol etini taqı yaġrın etini sewer tėdi erse, ol sögülmiş qoyġa aġu sürtti, **yaġrın etinge** taqı qol etinge köprek sürtti taqı aḫşamdın song͡ Peyġāmbar ʿas'nung͡ ėwinge keltürdi.*	33-11	1	-
927.	**yalġuzluq**	Tü.	Yalnızlık.	*Qarang͡quda **yalġuzluq** müteḥayyirlik birle turur-men.*	357-8	2	-
928.	**yalıng͡ (I)**	Tü.	Alev.	*Andın song͡ yana iltifāt qıldı erdi, baqar, bir heybetlig ṣūrat kördi, qara tonluġ, aġzıdın **yalıng͡** ot çıqar taqı burnıdın qara tütün çıqar.*	439-4	2	-
929.	**yamaġ**	Tü.	Yama.	*Yana avval cumʿa boldı erse, oġlı ʿAbdullāh aydı: Ey babam, bu cumʿada ıraqdın yaqındın üküş ṣaḥābalar kelgey, taqı tonung͡ız yoġun ṣūfdın turur, taqı eski turur, taqı üküş **yamaġları** bar.*	105-15	1	-
930.	**yaman qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Kötü huyluluk.	*Anang͡ sėni toquz ay emgenip kötürmişde yawuz qılıqlıġ ermes erdi, ėmdi mü **yaman qılıqlıġ** boldı?*	286-16	1	yawuz qılıqlıġ

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
931.	**yanut**	Tü.	Karşılık.	*Yā Resūlallāhi, ol manga terbiyet qıldı erse, men taqı anga **yanutı** qaytardım, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ne qıldıng? tėdi.*	286-17	1	-
932.	**yap**	Tü.	Irmak.	*Tamuġ ehli tamuġqa kirse, ança yıġlaġaylar kim yüzleri **yap** tėg bolġay.*	66-11	1	-
933.	**yapraq**	Tü.	Yaprak.	*Ol qoyı bardı taqı bir kimersening būstānınġa kirdi taqı tek **yapraqındın** yėdi erse, Abū ʿAbdullāh Ṭūsī raḥmhi ol qoynı terk qıldı, almadı.*	296-8	2	yapurġaq
934.	**yapurġaq**	Tü.	Yaprak.	*Ol yaşıl **yapurġaqlar** içinde ol mēveler ay menglzlig taqı kün menglzlig münevver bolup körnürler.*	319-13	3	yapraq
935.	**yaqa**	Tü.	Yaka.	*Bir kilim keydi taqı ḫurmā şişi birle **yaqasını** bağladı taqı keldi.*	95-7	1	-
936.	**yāqūt**	Ar.	Yakut.	*Bu sarāy içinde ėwler bar, baʿžısı zeberceddin, taqı baʿžısı **yāqūtdın**, taqı baʿžısı yinçüdin.*	64-11	5	-
937.	**yar**	Tü.	Tükrük.	*ʿĀyişe rażhā öz **yarı** birle ezdi taqı Peyġāmbar ʿas'nung mübārek tişleringe sürt[t]i.*	90-6	5	tüfkürük
938.	**yaraġ**	Tü.	Hazırlık, techizat.	*Hēç qarşu turmaqqa **yaraġıng** yoq.*	49-5	3	-
939.	**yaraġ**	Tü.+Ar.	Takat, güç.	*Bu arada izārı şėşildi taqı ėkki ėlgi bağlıġ erdi, izārını bağlamaq **yaraġı** qudratı bolmadı.*	226-7	6	-
940.	**yarıq**	Tü.	Zırh.	*Manga aydı: Ol yarıq kim men sanga bėrip turur erdim falān ġazātda, ol **yarıq** bar mu? tėdi erse, men aydım: Bar turur.*	158-11	10	-
941.	**yārī**	Fars.	Yardım.	*Sen keçürgil, sen bu miskīnlerke nuṣrat bėrgil! tėp zārīlıq qıldı erse, Cebreʾil ʿas nāzil boldı bėş ming ferīşte birle, ala atlıġ, aq tonluġlar, ādamī şūratınġa keldiler Peyġāmbar ʿas'qa **yārī** üçün.*	72-17	2	nuṣrat

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
942.	**yarlıġ**	Tü.	Buyruk, ferman.	*Yana bular duşmanqa qarşu barsunlar, öngin ṭāyifa kelip bir rekʿatlarını qırāʾat birle tamām qılsunlar tėp **yarlıġ** keldi erse, ėkindü namāzını andaġ qıldılar erse, ol kāfirlarnıng mekri ḥīlesi bāṭıl boldı.*	40-13	1	-
943.	**yaruqluq**	Tü.	Aydınlık, parlaklık.	*Ḥaq teʿālā qudratı birle bu uluġ taş teprendi taqı bir pāra **yaruqluq** köründi.*	293-2	3	-
944.	**yasmuq**	Tü.	Mercimek.	*Tegme quşnung tumşuqında bir taş bar, taqı ėkki aḍaqında ėkki taş bar **yasmuqdın** uluġraq taqı nuḫūdtın kiçigrek.*	43-1	1	-
945.	**yastuq**	Tü.	Yastık.	*Vehb bin Münebbeh raḥmhi otuz yıl yanını yėrke qoḍmadı taqı aytur erdi: Ėwüm içinde Şeyṭānnı körmek sewüglügrek turur **yastuq** körginçe, tėp aytur erdi.*	318-9	3	-
946.	**yaş (II)**	Tü.	Gözyaşı.	*Yüzümdeki nūr sizing **yaşıngız** nūrı turur, tėp aydı.*	320-16	10	ʿabarāt
947.	**yaşıq**	Tü.	Miğfer.	*Körer, Peyġāmbar ʿas yārānları birle olturup turur taqı ʿAbbād atlıġ ṣaḥāba taqı Selīm atlıġ ṣaḥāba Peyġāmbar ʿas arqasında yarıq **yaşıq** üze tururlar.*	45-8	1	yışıq
948.	**yatsıġ**	Tü.	Yatsı.	*Kerek kim siz keçsengiz, tėdi erse, Abū Bekr raẓhu imāmatlıq qıldı taqı cümle ṣaḥābalar namāz qıldılar taqı aḫşam **yatsıġ** arasında Baqīʿda defn qıldılar.*	168-4	2	-
949.	**yavmuʿarifa**	Ar.	Arife günü.	*Ol künge **yavmuʿarifa** tėdiler.*	213-5	2	-
950.	**yavmu'n-naḥr**	Ar.	İbrahim Peygamber'in oğlunu kurban etmeye karar verdiği gün.	*Yana ertesi oğlını qurbān qılmaqġa qaṣd qıldı erse, ol künge **yavmu'n-naḥr** tėdiler.*	213-6	1	-
951.	**yavmu't tavba**	Ar.	Korku, üzüntü günü.	*ʿArab tilinçe **yavmu't-tavba** endīşe küni tėmek bolur.*	213-3	1	-
952.	**yavmu't-tavba**	Ar.	Zü'l-hicce ayının sekizinci günü.	*Ertesi üküş endīşe qıldı erse, ol künge **yavmu't-tavba** tėdiler.*	213-3	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
953.	**yawuq (I)**	Tü.	Mağara.	*Taqı ol turġan **yawuqda** bir tağ başında bir ṣavmaʿa bar, ol ṣavmaʿa içinde bir rāhib bar, ol rāhib taqı anı körer, anınḡ birle taqı sözleşür, tėp ḫabar bėrdiler…*	343-7	1	ġār
954.	**yawuz qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Kötü huyluluk.	*Ananḡ sėni toquz ay emgenip kötürmişde **yawuz qılıqlıġ** ermes erdi, ėmdi mü yaman qılıqlıġ boldı?*	286-13	3	yaman qılıqlıġ
955.	**yazuq söz**	Tü.+Tü.	Günah sayılan kötü söz.	*Taqı ḫāṣlarnınḡ rūzası ol turur kim qulaqını ġaybat ėşitmekdin taqı öngin **yazuq sözler** eşitmekdin saqlasa taqı közini nāmaḫremke baqmaqdın saqlasa...*	264-8	1	-
956.	**yekşenbe**	Fars.	Pazar günü.	*Rebīʿü'l-avval ayınınḡ on birinç kün **yekşenbe** kün erdi kim āḫiratqa ulandı.*	6-16	5	-
957.	**yel**	Tü.	Yel, rüzgar.	*Qayu yerde bir kimerse söz sözlese, ol sözni **yel** keltürüp Süleymān peyġāmbarnınḡ qulaqınġa tegürür erdi.*	210-12	12	-
958.	**yelin**	Tü.	İnek, koyun vb. hayvanlarda memenin süt toplanan bölümü.	*Derḫāl ol qoynunḡ **yelini** ulġaydı taqı ol qoy semrüdi.*	22-9	3	-
959.	**yelken**	Tü.	Yelken.	*Ey oġlum, eger tilesenḡ kim bu deryādın salāmat çıqayın tėsėnḡ, yaqındın bir kemi ḫāṣil qılġıl taqı ol kemi içinge īmānnı toldurġıl taqı ol kemininḡ **yelkenini** tevekküldin qılġıl, andın sonḡ bu dünyānınḡ deryāsıdın salāmat qurtulġay-sen, tėp aydı, velīkin ey oġlum, men sėni qurtulġanlardın saqınmaz-men, tėdi.*	396-3	1	-
960.	**yelpise**	Tü.	Yelpaze.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī qalılar töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāżī ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge **yelpise** alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-15	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
961.	**yemek**	Tü.	Yemek.	*Maqṣūdı* ***yemek*** *ermez erdi, tėp.*	185-8	1	-
962.	**yeng͡**	Tü.	Yen, elbise kolu.	*Andag͡ erse, ol kün kim men seni ündep yaqın keltürüp sözlemişde ne üçün ag͡zıng͡qa* ***yeng͡ingni*** *qoḍtung͡?*	422-9	8	-
963.	**yer ag͡zı**	Tü.+Tü.	Çocuğun anne karnında yattığı yer, rahim.	*Ey ḫōca, sen bu ḫatundın og͡lan tug͡urmaq tileyür-sen taqı kördüm kim bu ḫatunung͡ ing͡en laḥmānī turur, taqı ol og͡lan yatg͡an* ***yer ag͡zı*** *yag͡ birle tolup turur, men endīşe qıldım kim bu ḫatunqa ölüm birle qorqutayın…*	234-3	1	raḥm (II)
964.	**yer ʿālemi**	Tü.+Ar.	Yeryüzü.	*Yā Rebbī, mang͡a destūr bėrgil, kök ʿālemidin* ***yer ʿālemike*** *nāzil bolayın…*	170-12	1	yer yüzi
965.	**yer yüzi**	Tü.+Tü.	Yeryüzü.	*Yā Ḥuzeyfe, bu kėçe mang͡a bir ferīşte nāzil boldı kim Ḥaq teʿālā anı yaratmışdın berü ol* ***yer yüzinge*** *nāzil bolmışı yoq erdi.*	170-11	20	yer ʿālemi
966.	**yıḍıg͡**	Tü.	Koku.	*Peyg͡āmbar ʿas andag͡ yarlıqadı kim bu og͡ul qızning͡ ḫoş* ***yıḍıg͡ı*** *dīn turur, tėdi.*	291-16	18	-
967.	**yıg͡aç**	Tü.	Değnek, sopa.	*Bolmasa, bir uzun* ***yıg͡aç*** *almış, tegme bir çıpçuqlar g͡alaba qılmışda ol yıg͡aç birle anlarnı ürkütür, yana kelürler, yana ürkütür bolsa, yana kelürler.*	244-15	16	-
968.	**yıg͡aç (I)**	Tü.	Ağaç.	*Derḫāl cānını qabż qılmış erdi, melik atındın taqı yıqıldı bir* ***yıg͡aç*** *yerindin qong͡rulup tüşmiş teg.*	441-1	15	ag͡aç
969.	**yıg͡aç çanaq**	Tü.+Tü.	Ağaç çanak.	*…bir meşk aldılar taqı bir* ***yıg͡aç çanaq*** *aldılar taqı bir sėng͡ek aldılar taqqı ėkki kūze aldılar…*	159-14	1	-
970.	**yıl**	Tü.	Yıl, sene.	*Yigirmi* ***yıl*** *men namāz vaqtını andag͡ saqladım kim muʾazzin ezān oqımışta mescidde ḥāżir erdim.*	242-1	105	-
971.	**yılan**	Tü.	Yılan.	*Baqar* ***yılan*** *qapug͡da turur.*	280-9	21	-
972.	**yıldırım**	Tü.	Yıldırım.	*Ol [taşdın]* ***yıldırım*** *meng͡izlig ot çıqtı Şām tarafing͡a bardı.*	30-5	3	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
973.	**yılduz**	Tü.	Yıldız.	*Nāgāh, baqar-men, kökdin ay taqı kün taqı on bir **yılduz** tüşüp manḡa secde qılurlar, tėdi erse, atası Yaʿqūb peyġāmbar ʿas aydı: Ey oġlum, bu tüşünḡni zīnhār ve zīnhār qarındaşlarınqa aytmaġıl kim sanḡa keyd qılġaylar, tėp aydı.*	353-8	2	yulduz
974.	**yılqı qara**	Tü.	Dört ayaklı hayvanlara verilen isim.	*Taqı Hābīl **yılqı qara** ėḍisi erdi.*	337-13	13	-
975.	**yıpar**	Tü.	Misk.	*Taqı ol Kevs̱er ḥavżınınḡ balçıqı yıpardın turur, taqı içindeki uşaq taşlar cümlesi qızıl yāqūtdın turur, taqı içindeki suw sütdin aq turur, ʿaseldin süçüg turur, taqı yıḍığı **yıpardın** tatlıġ turur.*	62-6	2	-
976.	**yırtġan cānvar**	Tü.+Fars.	Yırtıcı hayvan.	*Eger barmasam, **yırtġan cānvarlar** kelip anı helāk qılmasunlar, tėp şefaqat qılıp keldi.*	334-1	2	-
977.	**yışıq**	Tü.	Miğfer.	*Baqar, Cebreʾil ʿas qaṭır münüp, qalınḡ barçın kėdip keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, ferīşteler yarıq **yışıqlarını** kėtermedin tururlar.*	33-2	2	yaşıq
978.	**yışır**	Tü.	Çer çöp.	*Bu kişini öltürgil taqı terisini soyġıl taqı terisinge **yişir** qatġıl taqı ḫalīfa qatınġa eletgil, tėdi erse, bu kişi feryād qıldı, ʿāmilqa aydı kim: Bu bitig menim bitigim ermez, tėp.*	421-17	2	yişir
979.	**yilik**	Tü.	İlik.	*Ḥūrlar andaġ şāfī bolġaylar kim nėçe üküş ton kėḍseler cümle tonları biri biri ileginde körüngey, tonları egnindin tenleri körüngey, taqı tenleri altındın sünḡükleri körüngey, taqı sünḡükleri altındın **yilikleri** körüngey.*	65-17	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
980.	**yinçke ḥisāb**	Tü.+Ar.	İnce hesap.	*Menim birle munāqişa qıldılar yaʿnī* ***yinçke ḥisāb*** *qıldılar yazuqum üküş çıqtı velīkin vaʿda qıldılar ḫayr birle, men taqı umīḋvār turur-men, bolġay kim Ḥaq teʿālādın manga ḫayr kelgey, tėdi…*	232-6	1	-
981.	**yinçü**	Tü.	İnci.	*Budaqlarınıng baʿżısı zeberceddin taqı baʿżısı* ***yinçüdin*** *turur.*	57-1	12	-
982.	**yinçük**	Tü.	İncik kemiği, diz.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas ėwinde yatıp turur erdi taqı ėkki mubārek* ***yinçüki*** *açuq erdi kim Abū Bekr raẓhu qapuġqa keldi taqı kirmekke destūr tiledi erse, Peyġāmbar ʿas destūr bėrdi.*	123-4	3	-
983.	**yip**	Tü.	İp.	*Şemʿūn, Yūsufnı quḍuġ qırıġınga keltürdi taqı könglekini çıqardı, belinge* ***yip*** *bağladı, taqı quḍuġ ağzınga kemişti erse, Yūsuf peyġāmbar quḍuġ qırıġınga yapşundı taqı feryād qılur kim: Tevbe qıldım.*	355-17	12	-
984.	**yipek**	Tü.	İpek.	*Yārānlarım, altun çanaq taqı kümüş çanaq birle tenaʿʿum qılmaq taqı* ***yipek*** *ton keymek dünyāda kāfirlarġa turur taqı bu tenaʿʿum muʾminlarġa āḫiratta uçtmaḥda turur, tėdi.*	309-15	7	-
985.	**yişir**	Tü.	Çer çöp.	*Bu kişini öltürgil taqı terisini soyġıl taqı terisinge* ***yişir*** *qatġıl taqı ḫalīfa qatınġa eletgil, tėdi erse, bu kişi feryād qıldı, ʿāmilqa aydı kim: Bu bitig menim bitigim ermez, tėp.*	421-17	2	yışır
986.	**yol**	Tü.	1) Yol.	*Ey żaʿīfa, çıqġıl taqı* ***yol*** *ṭarafınġa baqġıl, hēç kimerseni körmez-mü-sen?*	130-10	46	-
987.	**yol ḥaqqı**	Tü.+Ar.	Yol hakkı.	*Yā Resūlallāhi,* ***yol ḥaqqı*** *ne turur?*	305-2	3	-
988.	**yoq**	Tü.	Değil.	*Hēç anıng teg ṣāḥib-cemāl qul körmişimiz* ***yoq****, tėdiler erse, Quṭayfir aydı kim: Menim oġlum qızım bolmaz.*	359-5	36	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
989.	**yoq**	Tü.	Yok.	*Yā Resūlallāhi, bu oġlanlar açlıqındın yıġlayurlar taqı qatımda hēç dünyāvī neerse **yoq**.*	121-1	207	-
990.	**yoqluq**	Tü.	Yokluk, yok olmak.	*...ne kerek erse, qılurmen, manga hēç ġażab qılmaz, tėp saqınur, velīkin ol ḫōcanınġ maḥabbatı angar **yoqluqı** üçün andaġ qılur taqı ol saqınç andaġ ermez.*	426-11	1	-
991.	**yoruq**	Tü.	Yorum, tabir.	*Ol tüşlerninġ **yoruqı** tėg açuq rāst kelür erdi, hēç ḫaṭā qılmaz erdi.*	7-5	1	-
992.	**yörüş**	Tü.	Yürüyüş.	*Yā Muhlib, bu **yörüşni** Ḥaq teʿālā yigrenür.*	373-14	3	-
993.	**yulduz**	Tü.	Yıldız.	***Yulduzlarnı** yaratġan pādişāh bizim ḫālımızqa muṭṭaliʿ ermez-mü?*	431-12	5	yılduz
994.	**yumşaq qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Yumşak huyluluk.	*Ḥaq tebāreke va teʿālā āḫir zamānada bir peyġāmbar ıḍġay, peyġāmbarlarnınġ songı bolġay, **yumşaq qılıqlıġ**, ḫalīm bolġay; irig sözlüg bolmaġay...*	150-16	3	-
995.	**yurt**	Tü.	Yurt, ev bark, yer.	*Mekkedin kelgenlerni aġırlanġ, yerini **yurtını** qoyup bizinġ ṣoḥbatımızda bolmaq üçün ġarībluqnı iḫtiyār qılıp keldiler.*	27-2	2	-
996.	**yügen**	Tü.	Gem.	*Eḍeri taqı **yügeni** uruġluġ.*	53-2	2	-
997.	**yük**	Tü.	Yük.	*Yā ṣāḥib-i Resūlallāh, ol ayġanınġız kişi men turur-men, tėdi taqı bardı, **yükindin** kefenlik böz çıqardı taqı keltürdi.*	131-10	3	-
998.	**yüksek derece**	Tü.+Ar.	Yüksek derece.	*Velīkin tün buçuqında qopup bir qaç rekʿāt namāz kim qılduq erdi, ol namāzlardın üküş ṣavāblar taqı **yüksek dereceler** andın bulduq, tėp cevāb aydı.*	321-3	1	-
999.	**yüksek maqām**	Tü.+Ar.	Yüksek makam.	*Miʿrāc tüninde uçtmaḥda teferrüc qılur erken uçtmaḥ maqāmlarında bir **yüksek maqām** bar, ol maqāmġa aştım.*	283-3	2	-
1000.	**yüng**	Tü.	Yün.	*Baqar, Fāṭıma raẓhā tėwe **yüngündin** toqunmış kilim keymiş taqı tegirmen ögiyür.*	164-7	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1001.	**yürek**	Tü.	Yürek, kalp.	*Yā Yūsuf, ėlgingni bir qata bu **yürekim** üze qoḍgıl kim yürekim ārām qılsun, tėdi.*	361-6	5	-
1002.	**yüz (I)**	Tü.	Yüz, surat, çehre.	*Bolmasa Yūsuf peyġāmbar Zelīḫā qatında olturdı, velīkin Zelīḫā **yüzinge** baqmaz erdi, yerke baqar erdi.*	360-14	105	-
1003.	**yüzük**	Tü.	Yüzük.	*Peyġāmbar ʿas'nung yāḍgārı tėp ing̃en ʿizzet qılur erdi, cümle ṣaḥābalar taqı ol yüzükke ʿizzet qılur erdiler Peyġāmbar ʿas'nung̃ mübārek barmaqında turġan **yüzük** tėp.*	78-8	11	-
1004.	**ẓāhir**	Ar.	Dış görünüş.	*Ey ferīştelerim, sizler bu qulumnung̃ ʿamalını sewdüng̃üz taqı **ẓāhirınġa** naẓar qıldıng̃ız, velīkin men bu qulumnung bāṭınınġa naẓar qıldım.*	402-11	8	-
1005.	**zaḥm**	Ar.	Yara.	*Bu zaḥm aġuluġ **zaḥm** erdi, sirāyat qıldı.*	154-5	4	cerāḥat, baş
1006.	**zaḥmat**	Ar.	Zahmet.	*Yā Abā Hüreyre, nėçe **zaḥmat** erse, kerek kim Baṣraġa barsang̃ız taqı Umm-i Ubeyhānı oġlum Yezīdke nikāḥ qılsang̃ız, tėdi erse, Abū Hüreyre raẓhu taqı qabūl qıldı taqı bardı.*	180-15	36	-
1007.	**ẓaʿīf**	Ar.	Hasta.	*Babam **ẓaʿīf** turur, çerig vaqtı ermes, bu qamçını nė qılur? tėdi erse, Bilāl aydı kim: Peyġāmbar ʿas Bedr toquşında bir qamçı birle ʿUkāşeni bilmedin urmış.*	86-5	2	sökel
1008.	**ẓaʿīfa**	Ar.	Güçsüz, kuvvetsiz kadın.	*Ey **ẓaʿīfa**, nişe yıġlayur-sen?*	332-2	79	-
1009.	**ẓaʿīflıq**	Ar.+Tü.	Zayıflık.	*Qaçan kim erte boldı erse, yana Fāṭıma raẓhā ol **ẓaʿīflıqı** birle öz ėlgi birle arpa ögüdi taqı etmek bişürdi.*	141-17	1	ẓaʿīfluq
1010.	**ẓaʿīfluq**	Ar.+Tü.	Zayıflık.	*Ḥaq tvt anıng̃ **ẓaʿīfluqınġa** raḥmat qıldı, tėdi taqı tegirmenge buyurdı kim özüng̃ çewrülgil, tėp.*	161-3	1	ẓaʿīflıq
1011.	**zamān**	Ar.	Zaman, vakit, süre.	*Uşbu taḥtdın tüşmekke taqı **zamān** yoq.*	442-4	28	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1012.	**zaqqūm**	Ar.	Zakkum, cehennemde hasıl olup acı meyvesi ehl-i cehenneme yedirtilecek ağaç.	*Yana bir ża'īfanı kördüm kim tamuġ içinde tilindin asıġlıġ turur, boġzınga* ***zaqqūm*** *qoyarlar.*	68-8	2	-
1013.	**zār (II)**	Fars.	Tül.	*Andın soŋ̑ destūr bėrdiler, sarāyqa kirdiler erse, baqar sarāynı, andın taqı tekellüfleri ziyāda qılmış, qapuġlarġa perdeler asılmış tamlarġa* ***zārlar*** *tutulmış sarāy içinde türlüg türlüg naqşlar birle müzeyyen qılınmış.*	235-11	1	-
1014.	**zavāl vaqt**	Ar.	Gün batımı sonrası vakti.	*Erte çıqmış* ***zavāl vaqtında*** *tamūz isiginde Mekkeniŋ̑ ṣaḥrāsındaqı qızmış taşlar üze yalıŋ̑ aġnar taqı ol tenlerini ol qızmış taşlar köydürür taqı aytur: Ey nefsüm, tatġıl tamuġ otınıŋ̑ eşerini.*	315-16	1	-
1015.	**zavāl vaqtı**	Ar.+Ar.	Gün batımı sonrası vakit.	*Erte çıqmış* ***zavāl vaqtında*** *tamūz isiginde Mekkeniŋ̑ ṣaḥrāsındaqı qızmış taşlar üze yalıŋ̑ aġnar taqı ol tenlerini ol qızmış taşlar köydürür taqı aytur: Ey nefsüm, tatġıl tamuġ otınıŋ̑ eşerini.*	315-16	1	-
1016.	**zeberced**	Ar.	Zümrütten daha açık yeşil olan ve zümrüt kadar değerli olmayan süs taşı.	*Bu sarāy içinde ėwler bar, ba'zısı* ***zeberceddin****, taqı ba'zısı yāqūtdın, taqı ba'zısı yinçüdin.*	64-10	6	-
1017.	**zenbīl**	Ar.	Zenbil, hamal semeri.	*Ey yārānlarım, sizler biriŋ̑iz tünle qopar bolsaŋ̑ız namāz qılmaqġa taqı Rebbi taqı qulı arasında bir* ***zenbīl*** *ṭa'ām bar ya'nī üküş ṭa'ām tenavul qılmış bolsa, hēç ol qul munācāt ḫalāvatını taqı Rebbiniŋ̑ ḫiṭābını eşitgey-mü?*	267-1	2	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1018.	**zencīr**	Fars.	Zincir.	*Taqı boynıŋġa* ***zencīr*** *bağlaġaylar taqı tamuġ içinde süregeyler kim: Sen dünyāda tikenni arqanġa ḫurmā yipi birle bağlap keltürüp Peyġāmbar ʿas'nuŋ yolıŋġa kemişür erdiŋ, Peyġāmbarnı āzārlar erdiŋ.*	18-2	4	zincīr
1019.	**zevāl**	Ar.	Yok olma.	*Taqı ḥased ol bolur kim taqı bir muʾminqa kim Ḥaq tvt niʿmet bėrmiş bolsa taqı ʿilm bėrmiş bolsa yā taqı ḥurmet bėrmiş bolsa bu kimerse hemīşe anıŋ* ***zevālını*** *tilese taqı ol niʿmetni özinge bolmaq tilese taqı muʾminlarġa eḍgülük tėgmişte* qaḍġursa taqı emgek yā taqı muṣībat tegmişte feraḥ qılsa, bu ḥased bolur...*	412-9	1	-
1020.	**zeyt**	Ar.	Zeytin yağı.	*Aḫşam bolmışta ḫādimesinge aydı kim: Etmek taqı* ***zeyt*** *keltürgil, efṭār qılalıŋ, tėdi erse, qatında Umm-i Zar bar erdi, ol aydı: Yā Ummu'l-muʾminīn, bukün munça meblaġ yarmaq Ḥaq teʿālā rūzī qıldı, bir yarmaq et almadıŋız.*	253-8	1	-
1021.	**zincīr**	Fars.	Zincir.	*Boynumġa* ***zincīr*** *qodtılar, aḍaqımġa buqaġu urdılar, ėgnimge palās keydürdiler, abuşqa bolmış atamdın aḍırdılar, tėp yıġlayur erken Mālikniŋ qulı keldi taqı Yūsufnı bir tabānça urdı…*	358-14	1	zencīr
1022.	**zindān**	Fars.	Zindan.	*Şeyḫ Ẕu'n-nūn-i Mıṣrī raḥmhi özini* ***zindānqa*** *qattılar.*	296-17	22	-
1023.	**zindānlıġ**	Fars.+Tü.	Zindanda bulunan, zindana giren.	*Bu arada bu* ***zindānlıġlardın*** *bir kimerse aḍaqı buqaġluġ boynı zencīrlig kişi keldi taqı aytur: Ey ʿazīzler, iŋen aç turur-men.*	301-13	1	-
1024.	**zindepūş**	Fars.	Pejmürde, kötü, eski giyimli.	*Hēç kimerseke iltifāt qılmadın turur erken bir dervīş-i* ***zindepūş****, eski çapānlıġ kimerse keldi, salām qıldı salāmını almadı.*	440-10	1	-

Tablo 3.3 (Devamı) : Kavram Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1025.	**zīnet**	Ar.	Süs, bezek.	*Andağ ėwler turur kim hēç ādamī anıng körkini taqı **zīnetini** ṣıfat qılu bilmegey.*	64-11	1	ziynet
1026.	**ziyārat**	Ar.	Türbe.	*Barıng, Kūfedin uluġ yaşlıġ kişilerni alıp keling, bu **ziyārat** qayu ʿazīzning ziyāratı turur bizke maʿlūm bolsun, tėdi…*	155-17	1	-
1027.	**ziynet**	Ar.	Zinet, süs, bezek.	*Andın song yangı ton keymedi, dünyā **ziyneti** birle meşġūl bolmadı.*	109-1	1	zīnet
1028.	**ẓufārī**	Ar.	Yemen'deki meşhur damarlı akik taşından yapılmış olan boncuk.	*Men qayıttım taqı olturġanım yerde ol **ẓufārī** monçuqlarımnı ṭalab qıldım taqı buldum.*	414-12	2	-
1029.	**ẓū'l-ḥicce**	Ar.	Arap aylarının on ikincisi.	*Ol kün **ẓū'l-ḥicce** ayının seksinç kün erdi.*	213-3	3	-
1030.	**ẓulmānī**	Ar.	Karanlık.	*Tupraq **ẓulmānī** turur taqı qarangqu turur, tėdi erse, Tangrı teʿālā aydı…*	279-3	2	ẓulmat
1031.	**ẓulmat**	Ar.	Karanlık.	*Tevbe qıldım zīnhār ve zīnhār mėni qaytarġıl kim ingen **ẓulmatqa** tüştüm.*	322-7	1	ẓulmānī
1032.	**ẓu'l-qaʿda**	Ar.	Arap aylarının on birincisi.	*Taqı Mekkeke qayıttılar, taqı, iḥrām bağladılar, **ẓu'l-qaʿda** ayı tuġmışda Mekkeke kirdiler, taqı ḥec qıldılar, taqı iḥrām birle Mekkede bir qaç zamān turmışdın [song] yana Medīneke bardılar.*	77-3	1	-
1033.	**zunnār**	Ar.	Papazların bellerine bağladıkları uçları sarkık, ipten örme kuşak.	*Bu aḥvālnı kördi erse, **zunnārını** bıraqtı taqı çaqırdı: Aşhadu an lā ilāha illāʾllāhu wa aşhadu an Muḥammadan ʿabduhu wa rasūluhu tėp musulmān boldı erse, bu kelgenler aydılar kim: Yā Saʿīd, ėmdi hēç qorqmağıl.*	344-8	3	-
1034.	**Zühre yılduz**	Ar.+Tü.	Çoban Yıldızı.	*Ol melʿūne sebebidin ėkki arıġ ferīşteler muʿāqib boldılar, tėp aytur erdi, velīkin **Zühre yılduzġa** sökmez erdi.*	367-15	2	-
1035.	**zümām**	Ar.	Deve yuları, dizgini.	*Bu Qaṣvā atlıġ tėweke müneyin taqı hēç kimerse **zümāmını** tutmasun.*	24-5	2	-
1036.	**zümürrüd**	Ar.	Zümrüt.	*Bu ėkki qapuġ yaşıl **zümürrüddin** erdi.*	37-16	2	-

3.1.4. Sayılar

Adlar başlığının dördüncü alt başlığı olan "sayılar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 78 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerin tamamı Türkçe kökenlidir. Bunlar arasında en sık geçen 1139 sıklık derecesiyle *bir* 'bir' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *altı yüz yigirmi* 'altı yüz yirmi (620)', *altmış mi͡ng* 'altmış bin (60.000)', *bėş mi͡ng* 'beş bin (5000)', *ėkki yüz mi͡ng* 'iki yüz bin (200 000)', *ėkki yüz on ėkki* 'iyi yüz on iki (212)', *on altı* 'on altı (16)', *on bėş mi͡ng* 'on beş bin (15000)', *on ėki mi͡ng* 'on iki bin (12000)', *on sekiz* 'on sekiz (18)', *on tört* 'on dört (14)', *otuz bėş mi͡ng* 'otuz beş bin (35000)', *qırq bėş* 'kırk beş (45)', *qırq ėkki* 'kırk iki (42)', *qırq üç* 'kırk üç (43)', *sekkiz yüz* 'sekiz yüz (800)', *seksen* 'seksen (80)', *toquz yüz* 'dokuz yüz (900)', *törtegü* 'dördü, dördü birlikte', *yeti mi͡ng* 'yedi bin (7000)', *yeti yüz altmış bir* 'yedi yüz altmış bir (761)' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 25 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'iki (2)' anlamındaki *ėki* sözcüğünün *ėkki,* 'on iki bin (12000)' anlamındaki *on ėkki mi͡ng* sözcüğünün *on ėki mi͡ng,* 'on sekiz bin (18000)' anlamındaki *on sekiz mi͡ng* sözcüğünün *on sekkiz mi͡ng,* 'sekiz (8)' anlamındaki *sekiz* sözcüğünün *sekkiz,* 'yedi (7)' anlamındaki *yėti* sözcüğünün ise *yetti* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "sayılar" başlığı altında değerlendirilebilecek diğer sözcükler şunlardır:

Tablo 3.4 : Sayılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**altı**	Tü.	Altı (6).	***Altı*** *ay tamām bolsa, sen* ***ma͡nga*** *qawuşġay-sen, tėp.*	167-1	16	-
2.	**altı mi͡ng**	Tü.	Altı bin (6000).	***Altı mi͡ng*** *kimerse özi ḫıdmatında ṣāḥib-kerāmāt boldılar…*	368-4	5	-
3.	**altı yüz**	Tü.	Altı yüz (600).	*Andın so͡ng* baqar-men, *Cebreʾil ʿas öz ṣūratınġa kelmiş,* ***altı yüz*** *qanatını yaymış bir ėgni maşrıqta turur taqı bir ėgni maġrıbta turur.*	57-12	2	-
4.	**altı yüz mi͡ng**	Tü.	Altı yüz bin (600.000).	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ḥaq tvt vaʿda qıldı kim bu Kaʿbeke tegme bir yılda* ***altı yüz mi͡ng*** *kişi ziyārat qılġay ve eger yüz mi͡ng kişidin eksük bolsa, ol eksükni Ḥaq teʿālā ferīşteler birle tamām qılġay.*	272-7	4	-
5.	**altı yüz yigirmi**	Tü.	Altı yüz yirmi (620).	*Ḥisāb ʿilmi bilgen ʿulemālar andaġ aydılar kim ʿĪsā peyġāmbar ʿas'dın* ***altı yüz yigirmi*** *yıl keçmiş erdi kim Muḥammed Resūlullāh dünyāke keldi.*	4-12	1	-

Tablo 3.4 (Devamı) : Sayılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
6.	**altmış**	Tü.	Altmış (60).	*Ḥaq tvt her kün bu Kaʿbe üzesinde yüz yigirmi raḥmat ėndürür. **Altmış** raḥmatını Kaʿbeke ṭavāf qılġanlarġa rūzī qılur.*	274-7	6	-
7.	**altmış mi͡ng**	Tü.	Altmış bin (60.000).	***Altmış mi͡ng** ʿāsīlardın helāk qılur-men taqı qırq mi͡ng muṭīʿlardın helāk qılur-men, tėp vaḥy keldi erse…*	306-8	1	-
8.	**altmış üç**	Tü.	Altmış üç (63).	*Emīrü'l-muʾminīn ʿAlī ražhu bėş yıldın ėkki ay eksük ḫalīfalıq qıldı taqı özi **altmış üç** yaşında dünyādın naql qıldı…*	156-11	4	-
9.	**bėş**	Tü.	Beş (5).	*Bir yıldın so͡ng **bėş** namāz farīża qılındı.*	10-14	10	-
10.	**bėş mi͡ng**	Tü.	Beş bin (5000).	*Sen keçürgil, sen bu miskīnlerke nuṣrat bėrgil! tėp zārīlıq qıldı erse, Cebreʾil ʿas nāzil boldı **bėş mi͡ng** ferīşte birle, ala atlıġ, aq tonluġlar, ādamī ṣūratınġa keldiler Peyġāmbar ʿas'qa yārī üçün.*	72-16	1	-
11.	**bėş yüz**	Tü.	Beş yüz (500).	*Ḥavvā ražhā **bėş yüz** qata oġlan keltürdi.*	337-3	7	-
12.	**bir**	Tü.	Bir (1).	*Ol Ta͡ngrınıng ā͡yatını oqıġıl kim ādam oġlanlarını **bir** pāra qoyuġ qandın yarattı.*	8-5	1139	-
13.	**ėki**	Tü.	İki (2).	*Taqı **ėki** quması bar erdi.*	6-11	3	-
14.	**ėkki**	Tü.	İki (2).	*Emīrü'l-muʾminīnni **ėkki** kişi art yandın kirip qılıç birle öltürdiler, tėdi erse, Ḥasan, Ḥüseynni͡ng hēç ḫabarları bolmadı.*	136-3	221	-
15.	**ėkki mi͡ng**	Tü.	İki bin (2000).	*Taqı Mescidü'l-aqṣāda bir namāz qılmaq ö͡ngin yerlerdeki **ėkki mi͡ng** namāz birle berāber turur.*	274-10	3	-
16.	**ėkki yüz**	Tü.	İki yüz (200).	*Taqı Yūsuf peyġāmbarnı ölçtiler erse, **ėkki yüz** batmān keldi.*	359-11	4	-
17.	**ėkki yüz mi͡ng**	Tü.	İki yüz bin (200 000).	*Taqı Aḥnafke **ėkki yüz mi͡ng** yarmaq taqı ėkki yüz tonluq bėrdi taqı ikrām ve iʿzāz birle uzattı.*	292-5	1	-
18.	**ėkki yüz on ėkki**	Tü.	İyi yüz on iki (212).	*Men **ėkki yüz on ėkki** yıl boldı kim ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġul turur-men, hēç muni͡ng teg qılu bilmez-men, ṭaʿām taqı tenāvul qılur-men, neerse taqı içer-men hem tünnü͡ng baʿżısını taqı ımızġanur-men.*	369-9	1	-

Tablo 3.4 (Devamı) : Sayılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
19.	**ellig**	Tü.	Elli (50).	*Bir kün özi aṭ minip barurda ėlgidin qamçısı tüşti erse, bir kimerse özining qamçısını yerdin kötürdi taqı özinge sundı erse, qatında **ellig** altun bar erdi, ḫāžır ol ellig altunnı, ol qamçı sunġan kişike bėrdi.*	199-14	11	-
20.	**ellig ming**	Tü.	Elli bin (50000).	*Bu ʿazāb ve ʿuqūbat ol qıyāmat küni içinde bolġay kim anıng bir künining miqdārı dünyā künleridin **ellig ming** yıl miqdārınça bolġay.*	250-12	5	-
21.	**ming**	Tü.	Bin (1000).	*Cümlesi **ming** taqı altı yüz kişi erdi.*	37-3	25	-
22.	**on**	Tü.	On (10).	*Ey melʿūn, barġıl, oġlanları taqı qızları üze musallaṭ qıldım, tėdi erse, **on** oġlı taqı qızı bar erdi.*	330-4	34	-
23.	**on altı**	Tü.	On altı (16).	***On altı** yılqa tegi men toya ṭaʿām yemedim, tėdi.*	199-1	1	-
24.	**on bėş**	Tü.	On beş (15).	*Andın **on bėş** kün sökel boldı.*	101-9	4	-
25.	**on bėş ming**	Tü.	On beş bin (15000).	*Peyġāmbar ʿas ṣaḥābalarqa buyurdı, cümlesini cemʿ qıldılar taqı ḥisāb qıldılar: altı ming erenleri ḫatunları birle, oġul qızları birle, taqı **on bėş ming** tėwe erdi, qoylarqa taqı māllarqa ḥisāb yoq erdi.*	75-4	1	-
26.	**on bir**	Tü.	On bir (11).	*Ey baba, tüşüm bolur, körer-men, **on bir** ʿaṣā yerde tikilmiş bolur taqı bir kiçig ʿaṣā munlar arasında bar.*	352-11	5	-
27.	**on ėki ming**	Tü.	On iki bin (12000).	*Rāvīlar andaġ aydılar kim ʿÖmer vaqtında **on ėkki ming** minberde ḫaṭībblar minip cumʿa kün ḫuṭba aytur erdiler, tėp.*	112-7	1	-
28.	**on ėkki**	Tü.	On iki (12).	*Yana **on ėkki** yaşınqa tėgmiş erdi taqı babası Yaʿqūb peyġāmbar ʿas qatında yatur erdi.*	353-1	7	-
29.	**on ėkki ming**	Tü.	On iki bin (12000).	***On ėkki ming** er ḫāṣil boldı erse, Peyġāmbar ʿas yārānlarġa aydı kim: Manga fermān boldı Mekkeke barmaqqa tėp.*	48-6	4	-
30.	**on ming**	Tü.	On bin (10000).	*Qaçan qāżī manga buyursa kim: İqrār qıldıng, ėmdi bu **on ming** yarmaqnı edā qılġıl, tėse, men edā qılmaz-men tėgeyin her ayna qāżī mėnī ḥabs qılġay.*	259-10	19	-
31.	**on sekiz**	Tü.	On sekiz (18).	***On sekiz** kün sökel boldı.*	6-16	1	-

Tablo 3.4 (Devamı) : Sayılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
32.	**on sekiz mi͡ng**	Tü.	On sekiz bin (18000).	*Yā Muḥammed, **on sekkiz mi͡ng** ʿālamnı yaratġan Bir u Bārnu͡ng āyatını oqıġıl.*	8-4	2	-
33.	**on tört**	Tü.	On dört (14).	*Taqı ol tün erdi kim Kesrī melikni͡ng ayvānı teprendi taqı **on tört** küngüresi yıqıldı; taqı dünyāda ne kim mūğlar yandurġan otlar bar erdi, cümlesi ol tün söndi taqı Sāva atlıġ ėlni͡ng deryāsı ol tün qurıdı.*	5-11	1	-
34.	**on üç**	Tü.	On üç (13).	*Vaḥiy kelmişdin so͡ng Mekkede **on üç** yıl turdı, andın so͡ng Medīneke bardı.*	6-15	4	-
35.	**otuz**	Tü.	Otuz (30).	*Taqı ʿİsā peyġāmbar ʿas yaşlıġ bolġaylar, taqı ʿĪsā peyġāmbar **otuz** yaşar erdi.*	65-12	8	-
36.	**otuz bėş mi͡ng**	Tü.	Otuz beş bin (35000).	*Kim bolġay kim bu Rūmanıng quḍuġını alsa taqı musulmānlarġa sebīl qılsa, tėdi erse, ol quḍuġnı öz mālımdın **otuz bėş mi͡ng** yarmaqqa alıp sebīl qıldım erse, Peyġāmbar ʿas ma͡nga uçtmaḥ birle bişārat bėrdi.*	135-6	1	-
37.	**otuz ėkki**	Tü.	Otuz iki (32).	*Ḥüseyin qatında **otuz ėkki** aṭlıġ kişi qaldı taqı qırq yaḍaġ kişi qaldı.*	184-5	2	-
38.	**qırq**	Tü.	Kırk (40).	***Qırq** yılqa tegi hēç namāz qılmaz erdim kim ol namāzdın so͡ng İmām Şāfiʿīqa duʿā qılmasam.*	202-4	31	-
39.	**qırq bėş**	Tü.	Kırk beş (45).	*Kündüz bir ḫatm qılur erdi taqı tünle bir ḫatm qılur erdi; taqı **qırq bėş** yıl bėş namāznı bir yunuġ birle qıldı.*	191-9	1	-
40.	**qırq ėkki**	Tü.	Kırk iki (42).	*Tamuġqa kirgen kāfirlarnı͡ng terisini͡ng qalı͡nğlıqı **qırq ėkki** arşun bolġay, taqı terisi Uḥud tağınça bolġay.*	66-9	1	-
41.	**qırq mi͡ng**	Tü.	Kırk bin (40000).	*Andın so͡ng Mustarşid Billāh atlıġ ḫalīfa keldi, **qırq ming** altun ḫarc qıldı taqı tört yüz kümüşdin qandīllar qıldurdı taqı ol meşhedde astı.*	156-9	2	-
42.	**qırq üç**	Tü.	Kırk üç (43).	*Ḫadīca raẓhā **qırq üç** yaşar erdi.*	4-17	1	-
43.	**sekiz**	Tü.	Sekiz (8).	*İşni tamām qıldı taqı **sekiz** batman tuturġannı qabūl qılmışdın so͡ng menim qatımda amānat qoydı taqı üküş yıllar kelmedi.*	292-14	3	-
44.	**sekkiz**	Tü.	Sekiz (8).	*Ḫadīca ḫātun raẓhā Peyġāmbardın **sekkiz** oġlan tuġurdı: törti erkek taqı törti qız erdi.*	5-1	5	-
45.	**sekkiz yüz**	Tü.	Sekiz yüz (800).	*Abū Bekr raẓhu aydı: Ėkki tėwe satġın alıp turur-men **sekkiz yüz** yarmaqqa.*	23-10	1	-

Tablo 3.4 (Devamı) : Sayılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
46.	**seksen**	Tü.	Seksen (80).	***Seksen*** *yarmaq borc çıqtı erse, ʿÖmer aydı rażhu: Ey oġlum, bu borcnı menim uruġum qayaşımdın ḥāṣil qılġıl; andın yetmese, menim qabīlamdın ḥāṣil qılġıl; andın yetmese, Qurayş qabīlasından ḥāṣil qılġıl, bu üç kimerselerdin aşmaġıl tėdi.*	119-5	1	-
47.	**seksen mi͡ng**	Tü.	Seksen bin (80000).	*Bu tėwe üzesinde* ***seksen mi͡ng*** *qızıl altun bar, tėdiler.*	258-7	4	-
48.	**toqsan**	Tü.	Doksan.	*Taqı Peyġāmbarʿas* ***toqsan*** *tėwe nişān qıldı Kaʿbede qurbān qılmaq üçün.*	37-4	2	-
49.	**toquz**	Tü.	Dokuz (9).	*Yā Mūsa, aygıl bu kimerseke kim ol* ***toquz*** *atan͡g birle kim muḍāḥirat qılur-sen, anlar cümlesi tamuġda tururlar, sen taqı anlar men͡gizlig tamuġluġ turur-sen.*	373-12	12	-
50.	**toquz yüz**	Tü.	Dokuz yüz (900).	*...Ḥaq teʿālānın͡g ḥükmin͡ge muṭīʿ bolsa, Ḥaq tebāraka ve teʿālā ol qulġa uçtmaḥ içinde* ***toquz yüz*** *derece yüksek qılu bėrgey, tėdi.*	325-2	1	-
51.	**tört**	Tü.	Dört (4).	*Abū Bekr rażhu altmış üç yaşadı taqı ėkki yıl* ***tört*** *ay ḫalīfalıq qıldı.*	101-8	57	-
52.	**tört mi͡ng**	Tü.	Dört bin (4000).	*Yā Resūlallāhi, Benū Selīm qabīlası* ***tört mi͡ng*** *kişi tururlar.*	162-4	14	-
53.	**tört yüz**	Tü.	Dört yüz (400).	*Atı Barṣīṣā erdi taqı on ėkki yıl Ḥaq teʿālāqa ʿibādat qıldı taqı bir rivāyatta* ***tört yüz*** *yıl ʿibādat qıldı.*	368-4	2	-
54.	**törtegü**	Tü.	Dördü, dördü birlikte.	*Qaçan kim bu* ***törtegü*** *boyġa yettiler erse, Ḥaq teʿālā fermānı boldı Ādam peyġāmbarqa kim: Qābīlqa Labūẕānı cüftlendürgil taqı Hābīlqa Aqlīmānı cüftlendürgil, tėp.*	337-8	1	-
55.	**üç**	Tü.	Üç (3).	*Ey enṣārī,* ***üç*** *kün boldı kim Muṣṭafā sanga uçtmaḥ birle bişārat bėrür.*	413-7	98	-
56.	**üç mi͡ng**	Tü.	Üç bin (3000).	*Bir oġlaq ṭaʿāmı* ***üç mi͡ng*** *kimerseke neteg yetürgey-men?*	29-3	4	-
57.	**üç yüz**	Tü.	Üç yüz (300).	***Üç yüz*** *yıl yıġladı kim yüzinin͡g etleri tüşti, sün͡gükleri köründi, közleri yaşıdın bir qol toldı, cümle ferīşteler Ādam peyġāmbarqa raḥm qıldılar.*	281-16	5	-

Tablo 3.4 (Devamı) : Sayılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
58.	**üç yüz mi͡ng**	Tü.	Üç yüz bin (300000).	*İmām Aḥmed Ḥanbel raḥmhi Peyġāmbar ʿas'nuṉ͡g ḥadīṩleridin **üç yüz mi͡ng** ḥadīṩ yāḍ tutar erdi.*	201-14	3	-
59.	**üçegü**	Tü.	Üçü, üçü birden.	*Biz **üçegü** barduq Beytü'l-Maqdisqa.*	53-5	6	-
60.	**yėti**	Tü.	Yedi (7).	*Qaçan kim Abū Bekr raẓhu bu yėti baş kişilerni alıp ėwke keldi erse, atası Abū Quḥāfa keldi.*	98-5	19	-
61.	**yeti mi͡ng**	Tü.	Yedi bin (7000).	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid bir ʿālimqa yeti kün Ḥaq riżāsı üçün ḫıdmat qılsa, Tan͡grı teʿālāqa **yeti mi͡ng** yıl ḫıdmat qılmış tėg bolġay taqı tėgme bir küninge mi͡ng şehīd ṩavābı Ḥaq teʿālā rūzī qılġay.*	198-7	1	-
62.	**yėti yüz**	Tü.	Yedi yüz (700).	*Eger iḫlāṩı ziyāda bolsa, **yėti yüz** ṩavāb bėrür.*	260-3	4	-
63.	**yeti yüz altmış bir**	Tü.	Yedi yüz altmış bir (761).	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ **yeti yüz altmış birde** şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayını͡ng altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-15	1	-
64.	**yėti yüz mi͡ng**	Tü.	Yedi yüz bin (700000).	*Andın song Ḥaq tvt **yėti yüz mi͡ng** ferīṩtelerke buyurdı kim: Uçtmaḥdın tāc keltürü͡ng taqı ḫulle keltürü͡ng taqı altun kemer keltürü͡ng taqı altun taḫt keltürü͡ng, tėp fermānladı erse, cümlesini keltürdiler.*	206-11	2	-
65.	**yėtişer**	Tü.	Yedişer.	*Ṣaḥrāda oltursunlar, **yėtişer** oltursunlar tėp buyurdı.*	29-9	1	-
66.	**yetmiş**	Tü.	Yetmiş (70).	*Andın so͡ng Peyġāmbar ʿas Rūm meliki Herqul atlıġ melikke Diḥye atlıġ ṣaḥābanı ıḍa bėrdi taqı Necāṩīqa **yetmiş** bitig bitidi.*	80-5	12	-
67.	**yetmiş ėkki**	Tü.	Yetmiş iki (72).	*Abū Ḥanīfe raḥmhi **yetmiş ėkki** yaşında āḫiratqa naql qıldı.*	198-2	2	-
68.	**yetmiş mi͡ng**	Tü.	Yetmiş bin (70000).	*Andın so͡ng Ḥaq tvt buyurdı, **yetmiş mi͡ng** ferīşte Ādam peyġāmbarnı altun taḫtı birle kötürdiler taqı uçtmaḥqa elettiler.*	279-10	7	-
69.	**yetti**	Tü.	Yedi (7).	***Yetti** qat kökni kezdim, teferrüc qıldım andın ʿarşke bardım taqı ʿarşke teferrüc qıldım.*	318-1	2	-
70.	**yigirmi**	Tü.	Yirmi (20).	*Eger bu yigirmi yarmaqġa bėrse͡ng, alur-men, tėdi erse, munlar taqı ol **yigirmi** yarmaqġa sattılar taqı aydılar: Bu in͡gen qaçğunçı turur.*	358-3	15	-

Tablo 3.4 (Devamı) : Sayılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
71.	**yigirmi bėş**	Tü.	Yirmi beş (25).	*ʿÖmrüngni ṭāʿat ve ʿibādat birle keçürdüng, **yigirmi bėş** qata yaḍaġ hec qıldıng.*	176-3	4	-
72.	**yigirmi toquz**	Tü.	Yirmi dokuz (29).	*Peyġāmbar ʿas **yigirmi toquz** ġazāt qıldı.*	6-13	1	-
73.	**yigirmi tört**	Tü.	Yirmi dört (24).	*Andın song **yigirmi tört** kün keçti Ḥüseyin ḫabarı keldi.*	185-4	1	-
74.	**yüz (II)**	Tü.	Yüz (100).	*Baqarlar, **yüz** aṭlıġ taġ tüpinge yėttiler.*	21-2	27	-
75.	**yüz ellig**	Tü.	Yüz elli (150).	*Cümle ḫalāyıq qaḍġurdılar, peyġāmbarzāda Ḥüseyin raẓhu bar erken, anıng tėg ḫamr içgüçi, itler birle, bėçinler birle oynaġuçı neteg ḫalīfa bolġay, tėp Ḥüseyinge Kevfe uluġları ʿAlīʾbnü Abī Ṭālibning muḥibları, ḫānadānnıng havādārları **yüz ellig** yigit ıḍa bėrdiler erse, Ḥüseyin taqı Mekkedin Kevfeġa bardı.*	183-17	1	-
76.	**yüz ming**	Tü.	Yüz bin (100000).	*Eger **yüz ming** bāġ erse, men ol bāġnı sanga fidā qıldım, manga kerekmez, tėdi taqı bāġnıng kilīdini qaytardı bāġdārları birle.*	247-10	5	-
77.	**yüz yigirmi**	Tü.	Yüz yirmi (120).	*Yana Ṭāyif ėlinde bir abuşqa bar erdi, Düreyd atlıġ, uluġ yaşlıġ, **yüz yigirmi** yaşayur erdi, közi körmez erdi.*	69-15	2	-
78.	**yüzer**	Tü.	Yüzer.	*[Abū] Sufyānqa yüz tėwe bėrdi, taqı oġlı Muʿāviyaqa yüz tėwe bėrdi, taqı Ḥakīmke yüz tėwe bėrdi, Ḥārişqa taqı [yüz] tėwe, Mekkening uluġlarınga **yüzer** yüzer tėweler bėrdi.*	75-12	1	-

3.1.5. Renkler

Adlar başlığının beşinci alt başlığı olan "renkler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 16 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 14'ü Türkçe, 1'i Arapça, 1'i Farsçadır. Bunlar arasında en sık geçen 26 sıklık derecesiyle *aq* 'ak, beyaz' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aqlıq* 'aklık, beyazlık'*, çaqır* 'mavi hareli elâ (göz için)', *qaramtul* 'karamsı, siyahımsı'*, qaramtul sarıġ* 'siyahımsı sarı'*, qızıllıq* 'kızıllık'*, sarıġlıq* 'sarılık, sarı renk', *yaşıllıq* 'yeşillik', *zaʿfarān* 'sarı renk' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "renkler" başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. Eserde geçen "renkler" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 3.5 : Renkler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aq**	Tü.	Ak, beyaz.	*Baqar, bir kimerse **aq** ton keḏmiş saçını tarayur.*	334-1	26	-
2.	**aqlıq**	Tü.	Aklık, beyazlık.	*Bu itniṉ tişleriniṉ **aqlıqı** ne yaḫşıraq turur, tėdi erse, ḫavārīler bildiler kim ʿĪsā peyġāmbar ʿas ölmüş itni taqı ʿayblemek tilemez, anıṉ içinde bir neersesi bolsa, medḥqa yarayur teg anı ol kişi birle medḥ qılur ḫāṣṣa kim ādam oġlını, tėp aydılar.*	389-13	1	-
3.	**ala**	Tü.	Ala, karışık renk.	*Sizler taqı Peyġāmbar birle Beytü'l-Maʿmūrqa kiriṉg! tėp, velīkin ol **ala** tonluġlarqa destūr bolmadı erse, anlar kirü bilmediler.*	56-16	7	-
4.	**çaqır**	Tü.	Mavi hareli elâ (göz için).	***Çaqır** közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, iṉgen heybetlig, bėmeze sūratlıġ bolgay.*	399-5	1	-
5.	**qara (I)**	Tü.	Kara, siyah.	*Peyġāmbar ʿas'nuṉg bir **qara** kilim bar erdi; ol kilimni üzesinge örtündi taqı çıqtı.*	144-1	8	-
6.	**qaramtul**	Tü.	Karaması, siyahımsı.	*Bu inekniṉg rengi sarıġ turur, velīkin **qaramtul** sarıġ turur.*	340-14	-	-
7.	**qızıl**	Tü.	Kızıl.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas minber üze ḫuṭba oqıyurda Ḥasan taqı Ḥüseyin raẓhumā kirü keldiler, ėkegü taqı **qızıl** köṉglek keymiş erdiler.*	171-7	2	-
8.	**qızıllıq**	Tü.	Kızıllık.	*Sizke ne boldı kim ėkegüniṉg aġızlarıṉgızda et **qızıllıqını** körer-men?*	385-8	1	-
9.	**qoyuġ**	Tü.	Koyu.	*Ol Taṉgrınıṉg āyatını oqıġıl kim ādam oġlanlarını bir pāra **qoyuġ** qandın yarattı.*	8-5	-	-
10.	**reng**	Fars.	Renk.	***Rengi** aq turur.*	53-4	8	-
11.	**sarıġ**	Tü.	Sarı.	*Baʿżıları aq mėveler turur taqı baʿżıları qızıl mėveler turur taqı baʿżıları **sarıġ** mėveler turur.*	319-10	5	-
12.	**qaramtul sarıġ**	Tü.+Tü.	Siyahımsı sarı.	*Bu inekniṉg rengi sarıġ turur, velīkin **qaramtul sarıġ** turur.*	340-14	1	-
13.	**sarığlıq**	Tü.	Sarılık, sarı renk.	*Anıṉg **sarığlıqınġa** baqġan taʿaccub qılur, tėdi erse, yana suʾāl qıldılar kim: Bu inekniṉg yaşı maʿlūm boldı taqı rengi maʿlūm boldı, velīkin bu inek işlegen inek mü turur yā taqı ṣaḥrāda otlaġan inek mü turur?*	340-14	1	-
14.	**yaşıl**	Tü.	Yeşil.	*Bu ėkki qapuġ **yaşıl** zümürrüddin erdi.*	37-16	13	-

Tablo 3.5 (Devamı) : Renkler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
15.	**yaşıllıq**	Tü.	Yeşillik.	*Ol daraḫtnıng͡ uluġluqını taqı körkini taqı **yaşıllıqını** hēç kimerse ṣifat qılu bilmegey.*	319-9	1	-
16.	**zaʿfarān**	Ar.	Sarı renk.	*Yā ʿAbdurraḥman, bilgil, āgāh bolġıl kim, Ḥaq tvt uçtmaḥ tėwelerini öz qudratı birle qızıl altundın yaratıp turur taqı aḍaqlarını ʿanbardın yaratıp turur taqı tüklerini **zaʿfarāndın** yaratıp turur…*	162-11	1	-

3.1.6. Yer-Yön Adları

Adlar başlığının altıncı alt başlığı olan "yer-yön adları" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 50 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 36'sı Türkçe, 14'ü Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 288 sıklık derecesiyle *yer* 'yer' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *al(ı)n* 'ön taraf'*, aṣaġ* 'aşağı, alt', *aṣaq* 'aşağı'*, iz* 'iz', *Medīne ehli* 'medineli', *mekān* 'mekân, yer', *Mekke ehli* 'mekkeli', *mevḥūṣ* 'vahşi hayvanların bulunduğu korkutucu yer', *Naḥrān ehli* 'nahranlı'*, orun* 'orun, yer, makam'*, taṣra* 'dışarı', *utru* 'karşı'*, üst* 'üst'*, üzeyök* 'tam üzerinde' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen 'üst' anlamındaki *üst* sözcüğünün *üstün,* 'aşağı, alt' anlamındaki *aṣaġ* sözcüğünün *aṣaq,* 'ön, ön taraf' anlamındaki *ileg* sözcüğünün *iley,* 'orun, yer, makam' anlamındaki *orun* sözcüğünün *or(u)n,* 'kenar, kıyı, köşe' anlamındaki *qıraŋ͡* sözcüğünün *qırıġ,* 'kenar, kıyı, yan' anlamındaki *qırıġ* sözcüğünün *qıraŋ͡,* 'köşe' anlamındaki *seŋ͡(i)r* sözcüğünün ise *seŋ͡ir* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde geçen "yer-yön adları" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 3.6 : Yer-Yön Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**al(ı)n**	Tü.	Ön taraf.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥidniŋ͡ qızıl altunı bolsa yā taqı kümüşi bolsa taqı zekātını edā qılmasa, qıyāmat kün bolsa āvṣ ol altunnı taqı kümüşni taḫta qılġaylar taqı tamuġ otınġa qızdurup bu zekāt bėrmegenleriniŋ͡ **alnınġa** taqı yanlarınġa taqı arqalarınġa basġaylar.*	250-9	1	-
2.	**alt**	Tü.	Alt.	*Andın soŋ qopar-men taqı namāzqa kim meşrūʿ qılur-men öngümde Kaʿbeni taşavvur qılur-men, aḍaqım **altında** Şirāṭnı taşavvur qılur-men taqı saġ yanımda uçtmaḥ bar, tėp aytur-men…*	243-15	4	-

Tablo 3.6 (Devamı) : Yer-Yön Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
3.	**ara**	Tü.	Ara.	*Peyġāmbar ḫatunları **ara** menim arıġlıqımġa kökdin āyat nāzil boldı taqı men Peyġāmbarqa bikārat birle keldim taqı öngin ḫatunlar bikārat birle kelmedi…*	419-3	113	-
4.	**art**	Tü.	Art, arka.	*Dāvud peyġāmbar ʿas oġlınġa aydı: Ey oġlum, arslan artınġa yörigil taqı yılan artınġa yöriseng, yörigil, velīkin zīnhār, ey oġlum nāmaḥram ʿavrat **artınġa** yörimegil, tėp vaʿẓ ve naṣīḥat qıldı.*	351-7	29	-
5.	**art yan**	Tü.+Tü.	Arka taraf.	*Eger Yūsuf köngleki ileyindin yırtılmış bolsa, Zelīḫā sözi ḥaq turur taqı Yūsuf yalġan turur, ve eger Yūsufnung köngleki **art yandın** yırtılmış bolsa, Yūsuf sözi ḥaq turur taqı Zelīḫā yalġan turur, tėp aydı erse…*	362-7	4	-
6.	**asra**	Tü.	Alt, altında.	*Men taqı anam sözinge muḫālifat qılu bilmedim, anam töşekinge kirip yattım, ėlgim yanı **asrasında** qaldı taqı hēç közümke uyqu kirmedi.*	289-11	6	-
7.	**ast**	Tü.	Alt, aşağı.	*Bu ʿamalnı ėleting taqı Siccīn atlıġ yerde (yer **astıdın** aşaġa qarangġuġa Siccīn tėp ayturlar) qoḍung, tėp fermān kelgey.*	402-12	5	-
8.	**astın**	Tü.	Alt taraf.	*Ābdast qılmadın turdı taqı İmāmdın **astın** ābdast qıldı.*	222-2	3	-
9.	**aşaġ**	Tü.	Aşağı, alt.	*Bu ʿamalnı ėleting taqı Siccīn atlıġ yerde (yer astıdın **aşaġa** qarangġuġa Siccīn tėp ayturlar) qoḍung, tėp fermān kelgey.*	402-12	1	aşaq
10.	**aşaq**	Tü.	Aşağı.	*Közi **aşaqqa** üküşrek baqar, yerke baqar; bir az taqı başını qaldurur, kökke baqar.*	23-7	1	aşaġ
11.	**civār**	Ar.	Civar, etraf, yakın çevre.	*Ėmdi eger men dünyā ʿizzeti üçün taqı nefsnüng tanaʿʿumı üçün Peyġāmbar ʿas'nung **civārını** qoyup anda barsam, ingen ḫabīslardın bolġaymen, tėdi…*	208-7	3	-
12.	**eṭrāf-ı ʿālam**	Ar.+Ar.	Dört bir taraf.	*Qaçan kim Abū Ḥanīfe raḥmhi fetvāke cevāb aytu başladı erse, **eṭrāf-ı ʿālamdın** fetvālar kelü başladı.*	191-10	3	-
13.	**hātif**	Ar.	Gaip.	*Manga qayu bir iş kim ḫażratınqa mėni yawuq qılur işni aytu bėrgil, anı qılayın, tėdi erse, **hātifdin** āvāz keldi kim: Yā Aḥmed, Qurʾān birle ʿamel qılġıl tėdi*.*	225-1	3	-

Tablo 3.6 (Devamı) : Yer-Yön Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
14.	**ḫıdmat**	Ar.	Huzur, yan, kat.	*Taqı bildiŋiz kim Abū Bekr raẕhu taqı cümle mālını Peyġāmbar ʿas* ***ḫıdmatınġa*** *keltürdi taqı dervīşlerke bėrdi.,*	108-17	64	-
15.	**ḫużūr**	Ar.	Kat, yan.	*Biz ėkegü sizi͡ŋ* ***ḫużūru͡nguzda*** *yunalı͡ŋ.*	171-15	3	-
16.	**ileg**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Andın so͡ŋ aydı: Ey ẕaʿīfalar, cümle keli͡ŋ,* ***ilegimde*** *olturu͡ŋ! tėdi erse, cümlesi Peyġāmbar ʿas ileginde olturdılar.*	26-8	19	iley
17.	**iley**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Baqar-men, bir kimerse qaṭırġa minmiş,* ***ileyinde*** *qullar taqı ḫādimlar yügrü yöriyürler, musulmānlarnı süre zaḥmat tegrü, tekebbür birle yöriyürler.*	374-2	9	ileg
18.	**iz**	Tü.	İz.	*Andın so͡ŋ kāfirlar Peyġāmbar ʿas'nu͡ŋ* ***izini*** *izleyü isteyü keldiler ġār aġzınġa tegi.*	21-11	1	-
19.	**maġrib**	Ar.	Batı.	*Maşriq taqı Ta͡ŋrı teʿālā mülki turur,* ***maġrib*** *taqı Ta͡ŋrı teʿālānı͡ŋ mülki turur.*	345-8	6	-
20.	**maşrıq**	Ar.	Doğu.	*Yana burunqı tėg yıldırım me͡ŋizlig nūr çıqtı taqı* ***maşrıq*** *ṭarafınġa bardı.*	30-9	7	-
21.	**Medīne ehli**	Ar.	Medineli.	*...ol bolur kim Medīne şehri* ***Medīne ehlinge*** *cümle şeherlerdin yėgrek turur eger bilseler, tėdi…*	208-3	1	-
22.	**mekān**	Ar.	Mekân, yer.	*Ḥaq teʿālāqa* ***mekān*** *revā ermez, hem taqı zamān revā ermez taqı zamānnı ol yaratıp turur yer kök içinde bir ẕerre anı͡ŋ ʿilmidin yıraq ermez qara͡ŋqu tün içinde qara taş üzesindeki qara qarınçanı͡ŋ teprengenini körer hem taqı bilür.*	229-12	1	-
23.	**Mekke ehli**	Ar.	Mekkeli.	*Yā Resūlallāh, Ḥāṭib bitig bėrdi bir ḫatunġa* ***Mekke ehlinge*** *ḫabar ėletsün tėp.*	48-10	1	-
24.	**mevḥūş**	Ar.	Vahşi hayvanların bulunduğu korkutucu yer.	*Yā Cebreʾīl, mėni bu* ***mevḥūş*** *yerde yalġuz qoḏup mu kėtersen Cebreʾīl aydı: Yā Yūsuf, ėmdi sen hemīşe Ḥaq teʿālā birle bolġıl, andın ḫālī bolmaġıl.*	356-15	1	-
25.	**mü͡ngüş**	Tü.	Köşe.	*Baqarlar, bir* ***mü͡ngüşde*** *Peyġāmbar ʿas namāz qılur.*	12-1	7	-
26.	**Naḥrān ehli**	Ar.	Nahranlı.	*...****Naḥrān ehlinge*** *ot ıḏġay erdi, cümle tersālarnı helāk qılġay erdi...*	144-17	1	-

Tablo 3.6 (Devamı) : Yer-Yön Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
27.	**orun**	Tü.	Orun, yer, makam.	*Taqı Peyġāmbarqa qurbat öz ʿaẓamatı taqı qudratını, uçtmaḥnı taqı tamuġnı körgüzse, ol cihetdin maqāmı kim tėnür Ḥaq teʿālā yawuqluq[ı] ḥürmet yanıdın taqı ʿizzet yanıdın turur, maqāmı taqı* ***orun*** *yanı ermes tėp bilgil!*	60-14	13	or(u)n
28.	**öng̃ (II)**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Taqı turdı, ol qoynı boġuzladı taqı bişürdi taqı İbni ʿAbbās* ***öng̃inde*** *qoḍtı.*	254-1	16	-
29.	**qıbla**	Ar.	Kıble.	*Yüzini* ***qıblaqa*** *çewürdi taqı aydı: Ey Bār Ḫudāyā, bu ölüm qatıġlıqında manga yārī bėrgil! tėdi.*	104-3	4	-
30.	**qırang̃**	Tü.	Kenar, kıyı, köşe.	*Körer-men, ėkki* ***qırang̃ında*** *yinçüdin qubbalar bar, taqı yāqūtdın qubbalar bar, taqı zeberceddin qubbalar bar.*	62-5	2	qırıġ
31.	**qırıġ**	Tü.	Kenar, kıyı, yan.	*Andın song̃ Peyġāmbar ʿas Mekke* ***qırıġınga*** *keldi erse, andın song̃ ḫabar bildiler.*	49-2	12	qırang̃
32.	**saġ (I)**	Tü.	Sağ.	*ʿĀqibat bir aṭnı iḫtiyār qıldı taqı aṭlandı erse,* ***saġınġa*** *solınġa baqtı.*	440-7	16	-
33.	**seng̃ir**	Tü.	Köşe.	*Bu taşnı Kaʿbe seng̃irinde qoḍġıl kim bu taş ḥürmetlig taş turur, munung içinde ʿahdnāma bar turur tėp aydı erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas taqı Cebreʾil ayġanı tėg* ***seng̃irde*** *qoydı.*	38-14	5	seng̃(i)r
34.	**sol**	Tü.	Sol.	*Yana sağında bir kimerse bar taqı* ***sol*** *yanında hem bir kimerse bar, uzun boḍluġ nūrānī kişiler.*	102-6	14	-
35.	**ṭaraf**	Ar.	Taraf, yön, civar.	*ʿĪsā peyġāmbar ʿas ol ḫayma* ***tarafınġa*** *bardı.*	393-11	30	-
36.	**taş (II)**	Tü.	Dış.	*Yana öng̃in türlüg ton keḍti taqı* ***taşqa*** *çıqtı.*	440-6	11	-
37.	**taşra**	Tü.	Dışarı.	*Yūsuf sėzdi kim bu ḫalvat yerde kirmekde fesād bolġay, tėp bir aḍaqın ėwke qattı taqı bir aḍaqı* ***taşra*** *turur erken Zelīḫā keldi taqı Yūsufnung̃ ėlgini tuttı taqı dāya artındın itti taqı qapuġlarnı baġladı taqı ketti erse, Yūsuf peyġāmbar Zelīḫā birle içre qaldılar.*	360-12	1	-
38.	**tegre**	Tü.	Etraf, çevre.	*Ėl* ***tegresinde*** *uluġ, tėring̃ arıq qazarlar kim çerig tört yandın kirmesün tėp aydı.*	27-16	6	-
39.	**tuş**	Tü.	Karşı, bir şeyin karşısı.	*Qaçan kim ol taġ* ***tuşınġa*** *yetmiş erdük.*	430-3	4	-
40.	**tüp**	Tü.	Dip.	*Ol taġ* ***tüpinde*** *bir ġār bar erdi.*	21-2	12	-
41.	**utru**	Tü.	Karşı.	*Eger teʾḫīr qılur bolsang̃ız, men* ***utru*** *kelip vesvese qılur-men.*	350-9	1	-

Tablo 3.6 (Devamı) : Yer-Yön Adları Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
42.	**üst**	Tü.	Üst.	*Ol tėweninĝ necāsatlıġ baġarsuqlarını keltürüp bu Muḥammed secdeke barmışda **üstünge** bıraqsa, tonları cümle necis bolsa tėp fermānladı erse, bir melʿūn aydı: Men barayın tėp.*	12-3	1	üstün
43.	**üstün**	Tü.	Üst.	*Taqı bilgil, āgāh bolġıl kim bu Miʿrāc qıṣṣasını eştip könĝlünge andaġ tüşmesün kim Ḥaq teʿālā ʿarş **üstünde** turur tėp, neteg kim bir qavm-i müşbihī tėrler.*	60-5	8	üst
44.	**üzeyök**	Tü.	Tam üzerinde.	*Menim nişānım **üzeyök** turur, hēç açmadın baqmadın turur.*	182-8	1	-
45.	**üzre**	Tü.	Üstünde.	*Qaçan kim bu taḫt birle havā **üzre** yörümek tilese, qatıġ yelge fermānlayur erdi.*	210-8	4	-
46.	**yan**	Tü.	Yan, taraf.	*Bilmediler kim Peyġāmbar ʿas qayu **yanġa** barur.*	48-6	73	-
47.	**yer**	Tü.	Yer.	*Qaçan kim Cābirninĝ ṭaʿāmını tenāvül qılduq taqı ḫandaq qazımaqqa barduq, menim ülüşümke teggen **yerde** taqı bir uluġ taş bėlgürdi.*	30-1	288	-
48.	**yol başı**	Tü.	Yol başı.	*Qaçan kim qonuq ḥāżir bolmasa ḫādimları çıqar erdiler **yol başlarını** saqlayur erdiler taqı qonuqlarnı, miskīnlerni ḥāṣil qılıp keltürür erdiler.*	211-16	2	-

3.2. FİİLLER

Sözcük bilgisi bölümünün ikinci ana başlığı olan "filler" başlığı 2 alt başlıktan oluşmaktadır. Bu başlık altında değerlendirilebilecek toplam sözcük sayısı 2402'dir. Bu sözcüklerden 1188'i Türkçe, 928'i Arapça + Türkçe, 193'ü Farsça + Türkçe, 35'i Arapça + Türkçe + Türkçe, 18'i Farsça + Türkçe + Türkçe, 10'u Arapça + Arapça + Türkçe, 8'i Arapça + Farsça + Türkçe, 7'si Türkçe + Arapça + Türkçe, 5'i Arapça, 3'ü Türkçe + Farsça + Türkçe, 3'ü Farsça + Arapça + Türkçe, 2'si Farsça + Türkçe + Türkçe + Türkçe, 1'i Arapça + Türkçe + Türkçe + Türkçe, 1'i Farsça + Farsça + Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 4476 sıklık derecesiyle *er-* 'olmak, imek fiili (cevherî fiil)' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ābadān bol-* 'bayındır olmak', *ʿacab bol-* 'yadırganacak bir duruma gelmek', *ʿacīb bol-* 'hayrete düşmek', *aç(ı)l-* 'açılmak', *açıġ bol-* 'acı olmak', *açuq ayra sözle-* 'tane tane konuşmak', *açuq bol-* 'parlak olmak (diş için)', *açur-* 'aç bırakmak', *aḍaq iç-* 'bir kadeh içki içmek', *ādemī qıl-* 'insan yaratmak', *adım adımla-* 'adım atmak', *aġaç ur-* 'sopa vurmak', *aġır qıl-* 'ağırlaştırmak', *aġna-* 'ağnamak, debelenmek', *aġu bėr-* 'zehir vermek, zehirlemek', *aġuluġ qıl-* 'zehir sürmek', *aġzınĝnı sındur-* 'dilini koparmak', *āh qıldı-* 'ah etmek', *ʿahd qılış-* 'sözleşme, anlaşma yapmak',

āḫirat yeringe qoy- ‘ahiret yerine koymak’ sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 1043 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen ‘açılmak’ anlamındaki *aç(ı)l-* sözcüğünün *açıl-,* ‘yemin içmek’ anlamındaki *ant iç-* sözcüğünün *and iç-,* ‘allah'a yemin etmek’ anlamındaki *ant yād qıl-* sözcüğünün *and yād qıl-,* ‘söylemek’ anlamındaki *ay-* sözcüğünün *ayıt-,* ‘azdırmak, yoldan çıkarmak’ anlamındaki *azdur-* sözcüğünün *azġur-,* ‘müjdeler olmak!’ anlamındaki *beşārat bol-* sözcüğünün *bişārat bol-,* ‘pişirmek’ anlamındaki *bişür-* sözcüğünün *bışur-,* ‘boyun eğmek’ anlamındaki *boyun bėr-* sözcüğünün *boy bėr-,* ‘bulaşmak, karışmak’ anlamındaki *bulaş-* sözcüğünün *bulġaş-,* ‘bulaştırmak, bozmak’ anlamındaki *bulġaştur-* sözcüğünün *bulaştur-,* ‘buyurmak, emretmek’ anlamındaki *buyr-* sözcüğünün *buyur-,* ‘bozulmak’ anlamındaki *buzul-* sözcüğünün *bozul-,* ‘inanmak’ anlamındaki *büt- (I)* sözcüğünün *bit-,* ‘çevirmek, döndürmek’ anlamındaki *çevür-* sözcüğünün *çewür-, çew(ü)r-,* ‘çürümek’ anlamındaki *çüri-* sözcüğünün *çürü-,* ‘canlandırma, hayat verme, diriltme’ anlamındaki *eḥyā qıl-* sözcüğünün *iḥyā qıl-,* ‘eksilmek, azalmak’ anlamındaki *eksil-* sözcüğünün *eksül-,* ‘azaltmak, eksiltmek’ anlamındaki *eksüt-* sözcüğünün *eksit-,* ‘iletmek, götürmek, göndermek’ anlamındaki *elet-* sözcüğünün *elt-,* ‘emanet bırakmak’ anlamındaki *emānat qoḍ-* sözcüğünün *ise amānat qoy-* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 219 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde “fiiller” başlığı altında incelenen diğer alt başlıklar şu şekildedir:

3.2.1. Basit Fiiller

Fiiller başlığının birinci alt başlığı olan “basit fiiller” başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 780 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 761’i Türkçe, 9’u Farsça + Türkçe, 7’si Arapça + Türkçe, 3’ü Arapçadır. Bunlar arasında en sık geçen 4476 sıklık derecesiyle *er-* ‘olmak, imek fiili (cevherî fiil)’ sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aç(ı)l-* ‘açılmak’*, açur-* ‘aç bırakmak’, *aġna-* ‘ağnamak, debelenmek’*, alda-* ‘aldatmak’*, aldur-* ‘çaldırmak, kaptırmak’*, alnaş-* ‘karşı karşıya gelmek’*, apra-* ‘saklamak, muhafaza etmek’*, aq- (II)* ‘talan etmek, bozguna uğratmak’, *aqsur-* ‘aksırmak’*, arıl-* ‘temizlenmek’*, ʿārlan-* ‘utanmak’*, art-* ‘artmak, çoğalmak’*, artur-* ‘artırmak’*, awla-* ‘avlamak’*, awut-* ‘avutmak, eğlemek, teselli etmek’*, aytış-* ‘konuşmak’*, azıqlandur-* ‘azık vermek’*, azıt-* ‘azdırmak, yoldan çıkarmak’, *azla-* ‘aşağılamak, horlamak’*, bas-* ‘üzerine çullanmak’ sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 264 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen ‘açılmak’ anlamındaki *aç(ı)l-* sözcüğünün *açıl-,* ‘açılmak’ anlamındaki *açıl-* sözcüğünün *aç(ı)l-,* ‘söylemek’ anlamındaki *ay-* sözcüğünün *ayıt-,* ‘söylemek’ anlamındaki *ayıt-* sözcüğünün *ayt-,* ‘demek, söylemek’ anlamındaki *ayt-* sözcüğünün *ayıt-,* ‘azdırmak, yoldan çıkarmak’ anlamındaki *azdur-* sözcüğünün

azġur-, ‘azdırmak, hak yoldan çıkarmak’ anlamındaki *azġur-* sözcüğünün *azdur-*, ‘pişirmek’ anlamındaki *bışur-* sözcüğünün *bişür-*, ‘pişirmek’ anlamındaki *bişür-* sözcüğünün *bışur-*, ‘inanmak’ anlamındaki *bit-* sözcüğünün *büt-*, ‘bulaşmak, karışmak’ anlamındaki *bulaş-* sözcüğünün *bulġaş-*, ‘bulaştırmak, kirletmek’ anlamındaki *bulaştur-* sözcüğünün *bulġaştur-*, ‘bulaşmak, karılmak, karışmak, bulanmak’ anlamındaki *bulġaş-* sözcüğünün *bulaş-*, ‘bulaştırmak, bozmak’ anlamındaki *bulġaştur-* sözcüğünün *bulaştur-*, ‘buyurmak, emretmek’ anlamındaki *buyr-* sözcüğünün *buyur-*, ‘buyurmak, emretmek’ anlamındaki *buyur-* sözcüğünün *buyr-*, ‘bozulmak’ anlamındaki *buzul-* sözcüğünün *bozul-*, ‘inanmak’ anlamındaki *büt- (I)* sözcüğünün *bit-*, ‘çevirmek, döndürmek’ anlamındaki *çevür-* sözcüğünün *çewür-, çew(ü)r-*, ‘çevirmek, döndürmek’ anlamındaki *çew(ü)r-* sözcüğünün *ise çewür-, çevür-* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 173 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen “basit fiiller” başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 3.7 : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aç- (I)**	Tü.	Açmak.	*Tangrı teʿālāqa ʿibādat qılmak içinde sanga yārī bėrmekke keldim, tėdi erse, Barṣīṣā taqı ṣavmaʿa qapuġın* ***açtı.***	369-5	54	-
2.	**aç- (II)**	Tü.	Acıkmak.	*Taqı qarnı ingen* ***açıp*** *turur erdi, yegü neerse taqı yoq erdi.*	269-7	6	-
3.	**aç(ı)l-**	Tü.	Açılmak.	*Yā Resūlallāh, cümle kök qapuġları* ***açlıp*** *ferīşteler eliglerinde ṭabaqlar üze niṣārlar alıp intiẓār qılıp baqıp tururlar.*	88-17	1	açıl-
4.	**açıl-**	Tü.	Açılmak.	*Ey yārānlarım, bu ʿazīz mundaġ iş qıldı erse, Ḥaq teʿālā mundın rāzī boldı taqı ferīşteleringe bu qul birle mubāhāt qıldı taqı kök qapuġları cümlesi* ***açıldı.***	316-7	9	aç(ı)l-
5.	**açtur-**	Tü.	Açtırmak.	*ʿAlī aydı: Tevbe qıldım tėp aydı. Taqı Kaʿbeni* ***açturdı.***	50-17	3	-
6.	**açur-**	Tü.	Aç bırakmak.	*Ey yārānlarım, bağırlarıngızını* ***açurung****, bolġay kim köngüllering*iz *Ḥaq dīdārı birle müşerref bolġay, tėp aytur erdi.*	266-3	1	-
7.	**aḍır-**	Tü.	Ayırmak.	*Barġıl bu oġlanıngqa süt bėrgil, qaçan kim sütdin* ***aḍırsang*** *kelgeysen, tėdi.*	349-4	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
8.	**aḍrıl-**	Tü.	Ayrılmak.	*Yā Resūllāhi, bizler bu isigde munça emgek tartıp oġul qızdın* ***aḍrılıp*** *cāndın keçip tenimizni kāfirlarnıng͡ qılıçınga qarşu qoḍup turur-miz, taqı anlar Medīne içinde köligede ehli evlādı birle āsāyiş qılıp oltururlar.*	408-14	9	-
9.	**aġırla-**	Tü.	Ağırlamak, hürmet etmek, misafir etmek.	*Mekkedin kelgen muhācirlarnı* ***aġırladıng͡ız.***	256-3	30	-
10.	**aġırla-**	Tü.	Yüceltmek, ululamak.	*Ḥaq teʿālā mėni iʿzāz ve ikrām qıldı taqı māl ve niʿmet bėrdi, dünyāda neteg kim aġırladı āḫiratta taqı andaġ* ***aġırlaġay****, tėp maġrūr bolup rūzgār keçürse, munung͡ mišālı ol turur kim bir kimersening͡ ėkki qulı bar, birini sewer taqı birini sewmez.*	426-2	5	-
11.	**aġırsın-**	Tü.	Ağır (iş), güç, zor gelmek, ağrına zoruna gitmek.	*Yana ol quş köründi erse, oġlı ėkinç qata suʾāl qıldı erse, abuşqa yana aydı, luṭf birle kerem birle hēç* ***aġırsınmadı****.*	287-14	2	-
12.	**aġna-**	Tü.	Ağnamak, debelenmek.	*Erte çıqmış zavāl vaqtında tamūz isiginde Mekkening͡ şaḥrāsındaqı qızmış taşlar üze yalıng͡* ***aġnar*** *taqı ol tenlerini ol qızmış taşlar köydürür…*	315-7	1	-
13.	**aġrı-**	Tü.	Ağrımak, sancımak.	*ʿAlī̇ raẕhu'nung͡ közi qatıġ* ***aġrıyur*** *erdi yetip, keltürdiler.*	139-2	2	-
14.	**aḫtar-**	Tü.	Aramak (üstünü başını).	*Muḥammed aydı:* ***Aḫtarıng͡****, munda bitig bolġay, tėdi erse, aḫtardılar, hėç bitig tapmadılar.*	133-13	2	-
15.	**aḫtar-**	Tü.	Kazmak, kazımak, alt üst, etmek.	*Baqar, bir abuşqa keldi taqı elinge türü aldı taqı yerni* ***aḫtaru*** *başladı ekmek üçün.*	435-1	6	-
16.	**al-**	Tü.	Almak.	*Eger bu yigirmi yarmaqġa bėrseng͡* ***alurmen****, tėdi erse, munlar taqı ol yigirmi yarmaqġa sattılar taqı aydılar...*	358-4	223	-
17.	**alda-**	Tü.	Aldatmak.	*Ey qullarım, meni mü* ***aldayur****-siz yā taqı menim üze mü cürʿet qılur-siz?*	402-7	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
18.	**aldur-**	Tü.	Çaldırmak, kaptırmak.	*Ol kimerse aydı: Yā şeyh, ne şükür yeri turur? Cümle mālım* ***aldurdum****, nė işke şükür qılayın?*	325-4	1	-
19.	**alın-**	Tü.	Alınmak, almak.	*Ḥaq tvt sizke ögüt bėrür kim Ḥaq teʿālānıng̑ vaʿẕını tutup ʿamal qılıp ögüt* ***alınġay****-siz tėdi.*	311-17	3	-
20.	**alnaş-**	Tü.	Karşı karşıya gelmek.	*Ėkki çerig* ***alnaşmış****[da qaçmaġay-sen] tėse, ol beyʿet bėrgenler aytır erdiler kim: Qabūl qılduq tėp.*	25-15	1	-
21.	**ang̑dur-**	Tü.	Hatırlatmak, aklına getirmek.	*Ėwde şūrbā bişürmedingiz, tėdi erse, ʿĀyişa aydı raẕhā: Ol yarmaq bar erken nişe manga* ***ang̑durmadıngız****? tėdi.*	253-11	2	-
22.	**ang̑la-**	Tü.	Anlamak.	*Şeyṭān ol arada bolmasa, erenler Şeyṭān hīlelerini yaḫşı* ***ang̑ladılar*** *taqı hēç angar boy bėrmediler, qutuldılar.*	227-16	3	-
23.	**apra-**	Tü.	Saklamak, muhafaza etmek.	*Andın song̑ Ummi Selemeke aydı: Yā Ummi Seleme, bu topraqnı alġıl* ***apraġıl****.*	179-6	1	-
24.	**aq- (I)**	Tü.	Akmak.	*Taqı baru başladılar erse, Yaʿqūb peyġāmbar ʿas közindin qaṭarāt ve ʿabarāt yaşlar* ***aqtı****, aydı kim…*	354-12	23	-
25.	**aq- (II)**	Tü.	Talan etmek, bozguna uğratmak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas ġazatdın qayıttı kāfirlarnı* ***aqıp*** *bulun qılıp keldi erse, Fāṭıma raẕhā aydı…*	161-4	1	-
26.	**aqar-**	Tü.	Ağarmak, aklaşmak, beyazlaşmak.	*Baqar bir abuşqa ermiş, arqası bükrermiş saçı saqalı* ***aqarmış****, ėlgine ʿaşāsını almış, keldi…*	285-17	3	-
27.	**aqıt-**	Tü.	Akıtmak.	*…Ḥaq teʿālānıng̑ ḫavfından ʿāṣī̄ közindin qaṭra yaş* ***aqıtsa****, taqı ol qaṭradın kim ġāzī̄ qul Ḥaq teʿālā yolında şehī̄d bolup tenindin qaṭra qan aqsa..*	68-17	2	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
28.	**aqsur-**	Tü.	Aksırmak.	*…cümle aʿżālarında ḥayāt ḥāṣil boldı erse, Ādam peyġāmbar ʿas* ***aqsurdı*** *taqı alḥamdulillāhi tedi.*	278-10	1	-
29.	**aqtur-**	Tü.	Akıtmak.	*Taqı qatıġ qaḍġurdı közindin qaṭarāt ve ʿabarāt yaş* ***aqturdı*** *erse, ḥalāyıq aydılar…*	242-14	2	-
30.	**ar-**	Tü.	Yorulmak.	*Yā Resūlallāhi, Fāṭıma tegirmen ögürmekdin* ***armış*** *taqı uyquġa barmış, tegirmen özi çewrülür, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı…*	161-1	3	-
31.	**arıl-**	Tü.	Temizlenmek.	*Ey ḫōca, ėmdi bu hatunuŋ oġlan tuġurmaqqa ṣāliḥ boldı, raḥmı arıldı, ḫālī̄ boldı, ol yaġlar cümle sızdı,* ***arıldı.***	234-14	1	-
32.	**arıt-**	Tü.	Temizlenmek, günahtan arındırmak.	*…Ḥaq tebāraka ve teʿālā luṭf ve kerem qılıp sėni yamanlıqdın* ***arıttı,*** *on sekkiz āyat seniŋ arıġlıqıŋ üçün ıḍa bėrdi, tėdi erse, babam Abū Bekr aydı…*	418-4	8	-
33.	**ʿārlan-**	Ar.+Tü.	Utanmak.	*Bolġay kim özi berekātında Ḥaq teʿāla men miskī̄n fāsiqni yarlıqaġay, tėp meskenet birle bardı taqı ol ʿābid qatında olturdı erse, ol ʿābid bu fāsiqdin* ***ʿārlandı*** *taqı bu fāsiqqa ḫōr köz birle baqtı taqı özi birle aydı kim…*	372-14	1	-
34.	**art-**	Tü.	Artmak, çoğalmak.	*Nēçeme kim qonuqlarnı üküş keltürseler, şādīlıqı* ***artar*** *erdi ve eger üç künge tegi qonuq ḥāṣil bolmasa, yalġuz ṭaʿāmnı tenāvul qılmas erdi.*	212-1	1	-
35.	**artur-**	Tü.	Artırmak.	*Tegme bir suʾāl qılmışlarında Mūsā peyġāmbar taqı Ḥaq teʿālā fermānı birle bir ṣifatnı* ***arturdı****.*	340-11	1	-
36.	**arzūla-**	Fars.+Tü.	Arzulamak, istemek.	*Yana Zelī̄ḫā aydı: Yā Yūsuf, men sėni munça* ***arzūlar****-men taqı sen maŋa hēç bir naẓar qılmaz-sen, yerke baqıp sözler-sen.*	361-3	10	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
37.	**asıl-**	Tü.	Asılmak.	*Andın soŋ destūr bėrdiler, sarāyqa kirdiler erse, baqar sarāynı, andın taqı tekellüfleri ziyāda qılmış, qapuġlarġa perdeler* ***asılmış*** *tamlarġa zārlar tutulmış sarāy içinde türlüg türlüg naqşlar birle müzeyyen qılınmış.*	235-11	4	-
38.	**asra-**	Tü.	Bakmak, besleyip büyütmek, himaye etmek.	*Bir yaḫşı oġlan bolsa, satġın alġıl, tėp oġul tėp* ***asraġalıŋ****, tėp aymış erdi.*	359-6	6	-
39.	**aş-**	Tü.	Aşmak, çıkmak, geçmek, ağmak, yükselmek.	*Şeyḫniŋ ḫātırı munġiş boldı taqı* ***aştı.***	251-16	39	-
40.	**aşat-**	Tü.	Yemek, yedirmek.	*Ḥaq tvt hēç kimerseke mundaġ mülk taqı salṭanat bėrmedi kim Süleymān peyġāmbarqa bu mülki içinde ḫalāyıqġa türlüg türlüg niʿmetler* ***aşatur*** *erdi taqı özi palās ton keyer erdi taqı zenbīl toqıyur erdi taqı ol zenbīlni satar erdi, anıŋ bahāsınġa arpa alur erdiler.*	210-14	3	-
41.	**aşur-**	Tü.	Aşırmak, ağdırmak, çıkarmak.	*Rāst aydıŋ, tėdi taqı özi taḫtdın tüşti taqı İmām Şāfiʿīni taḫtqa* ***aşurdı*** *taqı özi ileginde çöküp ḫużūr birle olturdı erse, İmām Şāfiʿī aydı…*	204-11	5	-
42.	**at-**	Tü.	Atmak.	*Ey oġlum, ol Şeyṭān turur, anı taşlaġıl, qatıŋa yawutġıl, tėdi erse, İsmāʿīl qayıttı taqı ol Şeyṭān-i laʿīnni taş birle* ***attı.***	214-12	31	-
43.	**atla-**	Tü.	Atmak (adım).	*Taqı bir qadamumnı* ***atlasam****, andaġ sėzermen kim taqı bir qadamumnı atlamazdın burunraq Ḥaq teʿālā cānımnı qabż qılġay, tėp.*	434-1	2	-
44.	**aṭlan-**	Tü.	Ata binmek, süvari olmak.	*Ḥüseyin yalġuz qaldı; ol taqı ḫatunlarġa vīdāʿ qıldı, üküş yıġlaştılar; taqı* ***aṭlandı.***	184-8	9	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
45.	**awla-**	Tü.	Avlamak.	*Qaçan kim Harūne'r-Reşīd atlıġ ḫalīfa nevbeti keldi erse, özi ṣaḥrāqa çıqtı taqı aw* ***awlayu*** *Kūfe ṭarafınġa keldi erse, awnı itler taqı barslar qawa keldiler.*	155-12	1	-
46.	**awut-**	Tü.	Avutmak, eğlemek, teselli etmek.	*Bolmasa bu kėçe qazan astım, bu oġlanlarnı* ***awutmaq*** *üçün qazanġa suw kemiştim, hēç neerse yoq suwdın öng̀in.*	107-4	1	-
47.	**ay-**	Tü.	Söylemek.	*Bu dervīş sizni ʿaybladı ḫalīfanıng̀ aġzı sasıġ turur, tėp* ***aydı.***	422-7	3015	ayıt-
48.	**ʿaybla-**	Ar.+Tü.	Ayıplamak, yermek.	*Bu dervīş yaman kişi turur, ḥattā kim sizke taqı til tegrüp sizni ʿayblayur, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Meni* ***ʿayblap*** *ne aytur?*	420-15	5	-
49.	**ayıt-**	Tü.	Söylemek.	*Ve eger ėlgi birle edeb qılıp kėtermekke qudratı yetmese, tili birle* ***ayıtsın*** *kim: Bu yaman iş turur, bu işni qılmang̀, tėp zecr qılsun.*	303-7	5	ayt-
50.	**ayna-**	Tü.	Değişmek, bozulmak.	*Tilegil mėndin nė kim tileseng̀, sang̀a bėreyin, tėdi. Taqı şeyḫning̀ yüzi müteġayyir boldı taqı ḫalı* ***aynadı*** *taqı neerse tėmedi.*	318-4	3	-
51.	**ayt-**	Tü.	Demek, söylemek.	*Nāgāh ʿālam qarang̀qu boldı taqı qatıġ yėl qoptı erse, Ādam peyġāmbar ʿas Cebreʾīlke* ***ayttı****: Yā Cebreʾīl, bu ne aḥvāl turur?*	338-8	471	ayıt-
52.	**aytıl-**	Tü.	Söylenmek.	*Yana tegme bir faṣl avvalında, kim Peyġāmbar ʿas'dın ḫadīş rivāyat qıldı, bu kitāb atı* ***aytılmış*** *turur.*	444-3	6	-
53.	**aytış-**	Tü.	Konuşmak.	*Bukündin song̀ mang̀a un tükendi tėp ḫabar bėrseng̀ yā taqı kişi birle* ***aytışursang̀*** *yā taqı bitig bitip mang̀a oqıtursang̀, mėndin ḫarām sen, tėp aydı.*	189-10	1	-
54.	**az-**	Tü.	Azmak, doğru yoldan çıkmak.	*Eger oḷ neerseni tutar bolsang̀ız, hēç köni yoldın* ***azmaġaysiz.***	168-15	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
55.	**āzārla-**	Fars.+Tü.	Azarlamak, incitmek, eziyet etmek, zarar vermek.	*Anga fermānladı kim: Muḥammed qızını boşaġıl taqı Muḥammedni **āzārlaġıl**! tėdi erse, oġlı taqı Peyġāmbar ʿas'nung ʿayālını boşadı…*	14-15	9	-
56.	**āzārlat-**	Fars.+Tü.	Azarlamak, incitmek, kırmak.	*Ata ana ḥaqqı ol turur kim, ataqa ölginçe terbiyet qılsang taqı hēç **āzārlatmasang**.*	283-10	2	-
57.	**azdur-**	Tü.	Azdırmak, yoldan çıkarmak.	*Qaçan kim İblīs ferīştelerdin mundaġ ḫabar eşitti kim bu Barşīşā āḫir vaqtında dünyādın īmānsız çıqar, tėp qaṣd qıldı Barşīşānı **azdurmaqġa**.*	368-17	2	azġur-
58.	**azġur-**	Tü.	Azdırmak, hak yoldan çıkarmak.	*Eger anlar putperes bolmasa bolmasunlar, qaçan kim anlarnıng dünyāke maḥabbatı bolsa, men anlarnı **azġurġaymen**, tėp aydı.*	397-5	4	azdur-
59.	**azıqlandur-**	Tü.	Azık vermek.	*Andın song Peyġāmbar ʿas ol ʿArābīni tėweke mindürdi taqı **azıqlandurdı** taqı öz yeringe ıḍa bėrdi.*	163-16	1	-
60.	**azıt-**	Tü.	Azdırmak, yoldan çıkarmak.	*Bilgil, āgāh bolġıl kim gūr ʿazābınıng üç ülüşde biri ġıybatdın bolġay taqı bir ülüşi ġammāzlıqdın bolġay taqı bir ülüşi yoldın **azıtmaqdın** bolġay, tėdi.*	387-3	1	-
61.	**azla-**	Tü.	Aşağılamak, horlamak.	*Yana ferīşteler taqı bir qulnung ʿamalını kökke aşurġaylar taqı bu ʿamalnı **azlaġaylar** taqı ḫōrlaġaylar.*	402-13	1	-
62.	**bağışla-**	Tü.	Bağışlamak, affetmek; bağışta, ihsanda bulunmak.	*Men barurda bir kimerse manga qarşu keldi taqı ol ʿaṭā bitigini mėndin derḫōst qıldı erse, men taqı angar **bağışladım**, tėp aydı erse, ḫalīfa aydı…*	422-4	19	-
63.	**bağla-**	Tü.	Bağlamak, kapatmak.	*Ol kimerse bardı; baqar ėwde yalıng turur, bėlinge bir fūta **bağlamış** taqı olturup turur.*	222-10	44	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
64.	**bağlan-**	Tü.	Bağlanmak, kapanmak.	*Ėkki elgi zincīr birle boynıŋġa* ***bağlanmış*** *ʿaẕāb ve ʿuqūbat içinde turur.*	345-17	7	-
65.	**baq-**	Tü.	Bakmak, görmek.	***Baqar****-men, namāz qılu turur.*	436-7	239	-
66.	**bar-**	Tü.	Varmak, erişmek.	*Ėmdi* ***barur****-men taqı bu balta birle ol daraḫtnı pāra pāra qılur-men, tėp aydı…*	410-4	566	-
67.	**bas-**	Tü.	Basmak, bastırmak.	*Qayu yaŋġa yüzüngüzni çewürseŋgiz Ḥaq teʿālā rižāsı anda turur, tėdi erse, Ḥaccāc aydı ol cellādqa kim: Yüzini yerke* ***basıp*** *öltürgil, tėdi…*	279-4	7	-
68.	**bas-**	Tü.	Döğüşte galip gelmek, yenmek.	*Ėkinç nevbetde men saŋga künde ėkki altun vaʿda qıldım erdi, ol vaʿdake ḫilāf qıldım erse, ėmdi sen maŋga ḫamla qılmaqıŋ taqı ol daraḫtqa qaṣd qılmaqıŋ yarmaq üçün boldı, Ḥaq rižāsı üçün bolmadı erse, men saŋga ġālib boldum taqı sėni* ***bastım****, tėp aydı.*	411-10	4	-
69.	**bas-**	Tü.	Masaj yapmak.	*Bu nevbette taqı ündetti erse, ol ża ʿīfa taqı keldi, Peyġāmbar ʿas'nuŋ aʿžāsını* ***bastı****, sıqadı taqı aydı: Yā Resūlallāh, bu nevbette sökellikiŋizni qatıġraq körer-men, inşāʾa'llāhu teʿālā şifā bėrgey tėdi…*	34-10	2	-
70.	**bas-**	Tü.	Üzerine çullanmak.	*Cümle baṭrīqlar sekirdiler taqı bu Žaġāṭırnı* ***bastılar****, ança urdılar, ol ʿazīz anda şehīd boldı.*	81-4	1	-
71.	**basıl-**	Tü.	Basılmak.	*Qaçan kim ʿAzāzīlqa laʿnet dāġı* ***basıldı*** *erse, Cebreʾīl taqı Mīkāʾīl Ḥaq tvt'nıŋ qahrıdın yıġlayu başladılar…*	238-15	1	-
72.	**basıl-**	Tü.	Etkisiz hale getirilmek, yok edilmek.	*Ėkegü yaraştılar, arada fitne* ***basıldı****.*	175-10	2	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
73.	**bastur-**	Tü.	Bastırmak.	*Men Tangrı teʿālādın uftanur-men kim Peyġāmbar ʿas yatġan şehernińg tupraqını merkeb tuynaqı birle **bastursam**, tėdi erse, men taʿaccub qıldım İmām Mālikning Resūlqa mundaġ taʿẓīm qılmaqıdın.*	209-4	1	-
74.	**başla-**	Tü.	Başa geçmek.	*Yā ʿAlī, ʿalemni alġıl taqı ṣaḥābalarnı **başlaġıl** taqı barġıl.*	139-6	10	-
75.	**başla-**	Tü.	Başlamak.	*Tangrı teʿālā sanga tiriglik bėrse, kişike muḥtāc bolmaġıl, tėp kөnglümke tüşti erse, yana işleyü **başladım**, tėp cevāb aydı.*	435-14	112	-
76.	**bekle-**	Tü.	Hıfz etmek, ezberlemek.	*Taqı bilińg, āgāh bolung, ey yārānlarım, bu ʿilm üküş rivāyatlar yāḍ tutmaq ermes, üküş ḥadīṯlar **beklemek** ermes velīkin bu ʿilm Ḥaq teʿālānıng nūrı turur.*	207-9	1	-
77.	**bėlgür-**	Tü.	Belirmek, belli olmak, ortaya çıkmak.	*Qaçan kim Cābirning ṭaʿāmını tenāvül qılduq taqı ḫandaq qazımaqqa barduq, menim ülüşümke teggen yerde taqı bir uluġ taş **bėlgürdi**.*	217-16	6	-
78.	**bėr-**	Tü.	1.) Vermek.	*Velīkin üç şarṭım bar, ol şarṭımnı qabūl qılur bolsa, beyʿet **bėrür**-men, tėdi erse, Muʿāvīya aydı: Ol üç ne şarṭ-lar turur?*	195-13	785	-
79.	**bėr-**	Tü.	2.) Kesinlik bildiren tasvirî fiil.	*Ve eger mundaġ qılmasangız, aġır çerig ıḍa **bėrür**-men, cümlelering izni ḫarāb qılurlar, ḫatunlarıngızını, oġul qızlarıngızını bulun qılurlar…*	82-15	155	-
80.	**bėril-**	Tü.	Verilmek.	*Baylardın alınur taqı dervīşlerke **bėrilür**.*	250-3	18	-
81.	**beze-**	Tü.	Bezemek, süslemek.	*Özini **bezemiş**, türlüg türlüg bėzekler birle ārāsta qılmış.*	398-11	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
82.	**bezen-**	Tü.	Bezenmek, süslenmek.	*Ey ferīştelerim, bu qullarımġa naẓar qılın͡g kim, munlar menim riżām içinde neteg cānlarıdın keçip eḍgü ʿamal birle meşġūl bolurlar, tėp aytur, taqı uçtmaḥ ol qullar üçün özini bezeyür neteg kim Umm-i Seleme Peyġāmbar üçün **bezenmiş** men͡gizlig, tėdi…*	308-11	1	-
83.	**bıraq-**	Tü.	Bırakmak, koymak.	*Ol sāʿat kim men türüni **bıraqtım**, kön͡glümke andaġ tüşti kim: Ey miskīn, sen abuşqa bolun͡g.*	435-8	22	-
84.	**bısqır-**	Tü.	Gülümsemek.	*Fāṭıma raẓhā **bısqırdı** taqı küldi.*	157-6	1	-
85.	**bışur-**	Tü.	Pişirmek.	*Bir kün ṭaʿām **bışurduq**, hēç tatmadı.*	25-8	2	bişür-
86.	**bil-**	Tü.	1) Bilmek.	*Yā İbni ʿAbbās, men ne **bilür**-men kim suwġa barġınça ecel vefā qılur-mu yā taqı yoq mu?*	433-11	287	-
87.	**bil-**	Tü.	2) Yeterlilik gösteren tasvirî fiil.	*Sizin͡g taqı anın͡g ara yer kök arasındaqı tėg tefāvut bar, tėdi erse, bu söz an͡ga in͡gen eşer qıldı taqı qaḍġurdı taqı aydı kim: Ey cāriya, anın͡g qılġanını kim qılu **bilgey**?*	191-2	125	-
88.	**bildür-**	Tü.	Bildirmek, belli etmek, göstermek, öğretmek, tanıtmak.	*Ādam oġlanlarınġa bilmegenlerini **bildürdi** tėdi.*	185-15	14	-
89.	**birle-**	Tü.	Allah'ın birliğini kabul etmek, tevhid.	*Andaġ erse, men sizke aytur-men kim īmān keltürün͡g, Tan͡grı teʿālānı **birleng** taqı mėni Ḥaq teʿālān͡ın͡g resūlı tėp ınanın͡g!*	17-2	8	-
90.	**biş-**	Tü.	Pişmek.	*Bu nāresīdeler yıġlar kim aş taqı mu **bişmedi** tėp.*	107-5	5	-
91.	**bişür-**	Tü.	Pişirmek.	*Bir kün İmām Aḥmed Ḥanbelin͡g ḫādiması imāmnın͡g oġlı Ṣāliḥ ėwidin ḫamīr māya alıp etmek **bişürdi** taqı İmām ʿAḥmed Ḥanbel ileginde qoḍtı.*	220-4	13	bışur-
92.	**bit-**	Tü.	İnanmak.	*Yā Resūlallāh, Tan͡grı teʿālānı bir u bar turur tėp ınanduq taqı sizni Ḥaq teʿ ālānın͡g resūlı tėp **bittük**.*	26-6	1	büt-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
93.	**biti-**	Tü.	Yazmak.	*Ol fermānlaġan ferīşte aydı kim: Falān ḫāliş Tangrı üçün ġazāt qılmaqġa çıqtı, tėp bitigil, tėdi erse, ol taqı* ***bitidi****.*	405-7	61	-
94.	**bitil-**	Tü.	Yazılmak.	*Ayġıl, yā Muḥammed, anı kim Tangrı teʿālā bizlerke* ***bitildi****, bizlerke kelmedin çārası yoq.*	344-3	12	-
95.	**boġ-**	Tü.	Boğmak.	*Cebreʾil ʿas ol yip birle boġazını* ***boġdı*** *taqı ol Umm-i Cemīl anda helāk boldı.*	18-6	2	-
96.	**boġuzla-**	Tü.	Boğazını kesmek, (hayvan) kesmek, kurban etmek.	*Yā Rebbī, bu kimerse mėni nāḫaq yėrde nişe emgetti,* ***boġuzladı****.*	185-8	27	-
97.	**boġuzlan-**	Tü.	Boğazı kesilmek, kesilmek.	*Kitāblarda andaġ kelür kim Süleymān peyġāmbar ʿas'nıng maṭbaḫında her kün tört ming eşek yüki buġday ḫarc bolur erdi taqı tört ming sıġır her kün* ***boġuzlanur*** *erdi.*	211-2	1	-
98.	**bol-**	Tü.	Olmak.	*Vallāh men ölmek üçün yıġlamaz-men velīkin ėkki işdin maḫrūm* ***bolur****-men, anıng üçün yıġlar-men, tėp aydı.*	382-4	2656	-
99.	**boşa-**	Tü.	Bırakmak, serbest bırakmak, sıkıştırmamak.	*Yana* ***boşadı****, yana aydı: Yā Muḥammed, oqıġıl tėdi erse, men aydım: Vallāhi, men oqıġan ermes-men tėdim erse, manga aydı: Aytġıl: Bu yerke tegrü oqıdı erse, men taqı oqıdım.*	7-17	1	-
100.	**boşa-**	Tü.	Boşamak, nikâh bağını bozmak.	*Ol ḫatunum, Umm-i Ubeyhāġa ṭalāq bėrdim,* ***boşadım****, tėdi erse, ʿiddetini saqış qıldılar.*	180-14	4	-
101.	**boşat-**	Tü.	Boşatmak, nikâhı sona erdirmek.	*Muʿāviya ʿAbdullāh ibnü ʿĀmirni ündetti taqı ḫatunını* ***boşattı*** *oġlı Yezīdke nikāḥ qılmaq üçün.*	181-4	1	-
102.	**boya-**	Tü.	Boyamak.	*Uş bözüngni* ***boyadım****, tėp böz ėḍisining ileginde qoydı.*	194-6	8	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
103.	**boyan-**	Tü.	Boyanmak.	*...velīkin menim ārzūm ol turur kim dünyādın şehādat birle çıqsam, bu aq meḥāsinim qızıl qanġa **boyansa**, Ḥaq teʿālā manga şehīdlik maqāmı rūzī qılsa, tėp ārzular-men…*	153-6	1	-
104.	**bul-**	Tü.	Bulmak, elde etmek, edinmek, erişmek.	*Yā Cebreʾīl, bu dünyānı bir sarāy **buldum** kim, ėkki qapuġı bar; bir qapuġındın kirdim taqı bir qapuġındın çıqtım, tėp aydı.*	393-6	42	-
105.	**bulaş-**	Tü.	Bulaşmak, karışmak.	*Ol aq tonluġlar anlar tururlar kim īmānlarını ẓulum birle qarışturmadılar, pāk tirildiler, taqı dünyādın maʿṣiyatqa **bulaşmadı[lar]**, arıġ çıqtı[lar].*	55-4	2	bulġaş-
106.	**bulaştur-**	Tü.	Bulaştırmak, kirletmek.	*Ṣaḥrāqa olturdı taqı ol necāsatnı bir yıġaç birle cümle butlarnıng yüzleringe, başlarınga **bulaşturdı** taqı çıqtı.*	96-6	2	bulġaştur-
107.	**bulġaş-**	Tü.	Bulaşmak, karılmak, karışmak, bulanmak.	*ʿÖmer raẓhu ol sütni içti erse, kindiki astında bir cerāḥat bar erdi, ol cerāḥatdın süt qan birle **bulġaşıp** çıqtı erse, ʿÖmerdin umīḍ kötürdiler.*	118-14	3	bulaş-
108.	**bulġaştur-**	Tü.	Bulaştırmak, bozmak.	*Peyġāmbar ʿas anlarġa aydı kim: Mezelerni **bulġaşturġan** ölüm sözini sözleşing kim bu kümlekingiz sizdin zāyil bolsun, tėp aydı.*	437-7	1	bulaştur-
109.	**butaqlan-**	Tü.	Dallanmak (ağaç).	*Andın song menim ʿaşām yüksek bolur, ol miqdār kim uçı kökke yeter taqı **butaqlanur**; butaqları ʿālamqa münteşir bolur.*	352-14	1	-
110.	**buyr-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Ḥōca aytur: Tang yarumamış bizke ne namāz **buyrur**-sen? tėdi...*	322-1	97	buyur-
111.	**buyrul-**	Tü.	Görevlendirilmek, emir almak.	*Mūsā ʿ-as aydı: Yā Muḥammed, ne işke **buyruldung**? tėdi...*	58-12	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
112.	**buyur-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Eger çengim* bolsa, ḫoş aygay erdim, tėdi erse, buyurdılar kimerse bar͡dı; ol cāriyanıng͡ çengini keltürür erken bir abuşqaġa satġaştı.*	310-11	7	buyr-
113.	**buz-**	Tü.	Bozmak, harap etmek, yıkmak, değiştirmek.	*Bizim͡ kişiler birle sizing͡ yārānlar edebsüzlük qılmışlar, şulḫnı ʿehdni **buzmışlar**.*	47-17	7	-
114.	**buzul-**	Tü.	Bozulmak.	*Taqı ėlining͡ qaçusı bar erdi, ol qaçu taqı **buzuldı**.*	82-5	3	bozul-
115.	**bükrer-**	Tü.	Eğilmek, bükülmek, kamburlaşmak.	*Baqar bir abuşqa ermiş, arqası **bükrermiş** saçı saqalı aqarmış, ėlgine ʿaṣāsını almış, keldi…*	285-16	2	-
116.	**bükrert-**	Tü.	Eğmek, kamburlaştırmak.	*Yana men aydım: Yā melʿūn, ne neerse͡ turur kim arqang͡nı **bükrertti**?*	275-7	1	-
117.	**büt- (I)**	Tü.	İnanmak.	*Peyġāmbar ʿas͡ aydı: Kim kim Tang͡rı teʿālānı birlese taqı qıyāmat küninge **bütse** taqı söz sözler bolsa, ḫayr söz sözlesün yā taqı tek tursun, tėdi.*	382-2	2	bit-
118.	**büt- (II)**	Tü.	Büyümek, yerine yenisi gelmek.	*Ol tiller büter. Yana keserler, yana **büter**.*	66-13	3	-
119.	**cüftlen-**	Fars.+Tü.	Evlenmek.	*Yā ʿİsā, cüftlerimning͡ sanını bilmez-men, in͡gen üküş kimerselerni **cüftlendim**, tėdi erse, ʿİsā peyġāmbar ʿas aydı: Ey ʿacūz, ol cüftlering sang͡a ṭalāq mu bėrdiler taqı öldiler-mü?*	398-14	16	-
120.	**cüftlendür-**	Fars.+Tü.	Evlendirmek.	*Andın song͡ Ḥaq teʿālā özi ḫuṭba oqıdı taqı Ḥavvānı Ādam peyġāmbarqa **cüftlendürdü**.*	280-5	25	-
121.	**çap-**	Tü.	Koşmak.	*…Abū Sufyān aṭınġa mündi, taqı **çapup** Mekkeke kirdi taqı çaqırdı…*	49-11	1	-
122.	**çaq-**	Tü.	Gammazlık etmek.	*Bu qavmlar ġammāz tururlar, musulmānlarnı ẓālimlarqa **çaqarlar**.*	67-9	1	-
123.	**çaqır-**	Tü.	Çağırmak, seslenmek, bağırmak.	*Man͡ga ne **çaqırur**-sen?*	329-15	36	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
124.	**çaqıruş-**	Tü.	Bağrışmak.	*Qaçan kim melekü'l-mevt ol kimersening rūḥını qabż qılur bolsa, anıng ehl-i beyti saçlarını yaysalar taqı **çaqıruşı** yıġlasalar taqı yüzleringe ursalar, melekü'l-mevt aytur…*	442-13	1	-
125.	**çat-**	Tü.	Tasarlamak, uydurmak, kafasında kurmak.	*Menim üze yalġan **çatar**, men aymamış ḥadīṣni bilür erken peyġāmbar aydı, tėyür.*	381-7	2	-
126.	**çevür-**	Tü.	Çevirmek, döndürmek.	*Ol Tangrı birle and yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anıng taṣarrufında turur, ehl-i Naḥrānqa helāket bolmış erdi eger anlar menim birle laʿnat qılsalar erdi, Ḥaq teʿālā anlarnı tonguz ṣūraṭınġa **çevürgey** erdi taqı Naḥrān ehlinge ot ıḍġay erdi…*	144-17	1	çewür-
127.	**çewrül-**	Tü.	Çevrilmek.	*Baqar, Fāṭıma raẓhā tegirmen ögümekdin armış taqı tegirmen qatında uyquġa barmış taqı tegirmen Haq tvt qudratı birle **çewrülür**.*	160-17	3	-
128.	**çewür-**	Tü.	Çevirmek, döndürmek.	*Arqasın qıblaġa çewürüp öltüreng, tėdi erse, arqasın qıblaġa **çewürdiler** erse, özi bu āyatnı oqıdı…*	345-6	10	çevür-
129.	**çeyne-**	Tü.	Çiğnemek.	*Ṣaḥābalardın üç kimerse ol ṭaʿāmdın **çeynep** bırakıp turur erdiler.*	34-3	4	-
130.	**çıq-**	Tü.	Çıkmak, ortaya çıkmak.	*Andın song yana iltifāt qıldı erdi, baqar, bir heybetlig ṣūrat kördi, qara tonluġ, aġzıdın yaling ot çıqar taqı burnıdın qara tütün **çıqar**.*	439-4	288	-
131.	**çıqar-**	Tü.	Çıkarmak.	*Peyġāmbar ʿas ravżasını aḥtardım taqı süngüklerini **çıqardım**.*	192-2	102	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
132.	**çiz-**	Tü.	Çizmek, yazmak.	*Andın soŋ emīrü'l-muʾminīn ʿAlī̆ raẕhu ol ṣavmaʿadın maṣrıq yanınġa yüz adım adımladı, taqı anda turuqtı taqı anda ḫaṭ **çizdi**, on bėş arṣun uzunı taqı ėni taqı ol ḫaṭ ortasında olturdı.*	149-9	1	-
133.	**çoġla-**	Tü.	Kötü söz söylemek, küfretmek.	*Quṭayfir baqtı Zelīḫāqa **çoġladı**: Yazuk sendin ermiş taqı bu oġlanġa buhtān qılmış-sen.*	362-8	4	-
134.	**çom-**	Tü.	Dalmak, suya girmek.	*Qaçan kim bu ala tonluġlar bu arıqġa kirseler taqı ol suwqa **çomsalar**; tonları aq bolur.*	55-2	2	-
135.	**çök-**	Tü.	Diz çökmek, çömelmek.	*Andın soŋ Peyġāmbar ʿas ertesi köçti taqı Ḥudeybiyye atlıġ yerke tegdi erse, tėwesi **çökti**, hergīz qopmaz.*	40-15	10	-
136.	**çökür-**	Tü.	Diz çöktürmek.	*Ey yārānlar, bu tėweniŋ ʿādatı mundaġ ermez erdi, velīkin Ebreheniŋ fīlini çökürgen Taŋrı teʿālā munı **çökürdi**; barmaqqa icāzat yoq turur tėdi.*	40-17	4	-
137.	**çulġa-**	Tü.	Dolamak, sarmak.	*Yā Ḫadīca, mėni toŋġa çulġaġıl kim könglümke yana qorquġ kirip turur tėdim erse, meni **çulġadı**, yatqurdı.*	9-9	5	-
138.	**çulġan-**	Tü.	Sarınmak, bürünmek.	*Andın soŋ Fāṭıma raẕhā tünekke kirdi taqı arıġ ġusl qıldı; Peyġāmbar ʿas'dın qalġan kefenni **çulġandı**…*	167-6	1	-
139.	**çupul-**	Tü.	Çıkarmak (giysi), soyunmak.	*Andın soŋ İbrāhīm peyġāmbar ʿas suwġa kirdi, cümle tonını **çupuldı** taqı aydı…*	212-10	2	-
140.	**çüri-**	Tü.	Çürümek.	*Bolmasa, saqsıq birle ança qaşıdı kim tenleri teşildi taqı qaparçuqlar bolup etleri **çüridi** taqı on miŋ qurt teninde peydā boldı erse, bu İblīs şeher ḫalqınġa aydı kim: Bu Ayyūbqa yaman ʿillet ẓāhir boldı.*	331-2	1	çürü-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
141.	**çürü-**	Tü.	Çürümek.	*Hēç tirig kimerse yoq, cümlesining süngükleri aqarıp baʿżıları* ***çürüp*** *turur erdiler.*	394-9	4	çüri-
142.	**egir-**	Tü.	Kuşatmak.	*Bir yıl Dimişqnı* ***egirdiler****.*	111-8	2	-
143.	**egle-**	Tü.	Eğlemek, oyalamak, bekletmek.	*Yā emīre'l-muʾminīn, bizim ḫaqqımızqa ne iş qıldıng kim cümleke destūr bėrding taqı bizni qapuġda* ***egleding****? tėdiler.*	110-11	1	-
144.	**eglen-**	Tü.	Eğlenmek, oyalanmak, durmak, kalmak, bulunmak.	*Bu kün munda* ***eglening****, ėrte Tangrı teʿālādın manga kökdin ḫabar kelse, sizlerke cevāb ayġaymen tėdi erse, anlar taqı qoptılar.*	82-1	9	-
145.	**ek-**	Tü.	Ekmek.	*Bu qaçan ekin* ***ekgey*** *taqı qaçan ol ekinni bu yėgey?*	435-2	6	-
146.	**eksil-**	Tü.	Eksilmek, azalmak.	*Velīkin bu rūzadārnıng şavābı bu yazuqlar birle* ***eksilür****.*	265-5	4	eksül-
147.	**eksit-**	Tü.	Azaltmak, eksiltmek.	*Yalġuz ḫalvatta ṭāʿat qılur bolsa, kāhillik birle qılur; taqı ḫalāyıq arasında ṭāʿat qılur bolsa, raġbat birle qılur; taqı eger kimerse munı öger bolsa, ʿamalı üze ol ʿamalını ziyāda qılur; taqı yėrer bolsa, ol ʿamalını* ***eksitür****, tėdi.*	406-5	4	eksüt-
148.	**eksül-**	Tü.	Eksilmek, azalmak.	*Men aydım: Hēç bu ʿaẕāb sėndin* ***eksülür****mü? tėdim erse, Abū Leheb aydı: Tegme bir duşenbe kün bu ʿaẕāb mėndin kėter.*	18-10	1	eksil-
149.	**eksüt-**	Tü.	Azaltmak, eksiltmek.	*Yā emīre'l-muʾminīn, ḫōcam Muġīraqa sözlesengiz, bolġaymu manga aylıqımdın* ***eksütse****, men ingen emgegür-men, tėdi erse, ʿÖmer raẓhu sordı: Ayda nėçe yarmaq bėrür-sen? tėdi erse, ol aydı: Ayda qırq yarmaq bėrür-men, tėdi.*	117-13	1	eksit-
150.	**elet-**	Tü.	İletmek, götürmek, göndermek.	*Men bu qannı Rebbümke* ***eletür****men, tėdi taqı oyandım.*	185-3	67	elt-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
151.	**elt-**	Tü.	İletmek, götürmek.	*Eger Peyġāmbar ʿas'nuŋ mezārınıŋ quflı kilīdsiz özi açılsa, mėni Peyġāmbarʿas ḫıdmatınġa defn qılġay-siz; ve eger gufl özi ḫıdmatında açılmasa, musulmānlar gūristānınga* ***eltip*** *kömgey-siz tėdi.*	103-16	1	elet-
152.	**em-**	Tü.	Emmek.	*Yūsufqa aydı: Qanı tanuquŋ? Yūsuf aydı: Uşbu bėşikdeki süt* ***emer*** *oġlan bar erdi.*	362-3	3	-
153.	**emdür-**	Tü.	Emdirmek, emzirmek.	*Peyġāmbar ʿas'nı ʿAbdu'l-Muṭṭalib Ḥalīme atlıġ dāyaqa* ***emdürmek*** *üçün bėrdi.*	4-14	1	-
154.	**emgen-**	Tü.	Zahmet, eziyet çekmek, emek sarfetmek, yorulmak.	*Sen taqı emgenür-sen, men taqı* ***emgenür****-men.*	221-5	18	-
155.	**emget-**	Tü.	Zahmet çektirmek, eziyet etmek.	*Ol çıpçuq Ḥaq teʿālā ḫażratından dād tilegey taqı ayġay: Yā Rebbī, bu kimerse mėni nāḫaq yėrde nişe* ***emgetti****, boġuzladı.*	185-7	9	-
156.	**emzür-**	Tü.	Emzirmek.	*Fāṭıma raẓhu Ḥüseyinni tuġurdı taqı maŋga bėrdiler* ***emzürmekke*** *taqı asramaqqa.*	178-13	1	-
157.	**ėn-**	Tü.	İnmek, nazil olmak.	*Eyʿābid, men saŋga bu sözni aymaq üçün* ***ėndim****.*	392-9	11	-
158.	**ėndür-**	Tü.	İndirmek, nazil etmek.	*Ol ḥālda Cebreʾil ʿas nāzil boldı taqı bu āyetni* ***ėndürdi****…*	142-14	12	-
159.	**ėndürül-**	Tü.	İndirilmek.	*Sıġınur-men Taŋrı teʿālānıŋ tükel atları birle* ***ėndürülmiş*** *kitābları birle qamuġ şeyṭāndın taqı zaḫmat tegürgen aġuluġ cānvarlardın taqı yawuzluq tegürgen közdin.*	168-12	1	-
160.	**er-**	Tü.	Olmak, imek fiili (cevherî fiil).	*Yā Rebbī, sen bizim Rebbümüz* ***erür****-sen, tėp iqrār qıldılar.*	273-5	4476	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
161.	**eri-**	Tü.	Erimek.	*Taqı yā Yaḥyā, eger tamuġqa taqı bir qata naẓar qılmış bolsa erdiṅg, tamuġ heybetidin yaġıṅg* ***erigey*** *erdi taqı közleriṅgdin sarıġ suw aqġay erdi yaşları tükenmişdin soṅg taqı tėmür keḍgey erdiṅg palāsdın soṅg, tėp ḫiṭāb qıldı.*	267-13	2	-
162.	**erklen-**	Tü.	Güçlenmek, yetki sahibi olmak.	*…bu kimerseke bu yalġan sözni sözlemek taqı eşitmek içinde yazuq bar turur taqı uluġraq yazuqġa bu yalġan içinde kim kim* ***erklendi*** *erse, aṅgar uluġ ʿaẓāb bar turur, tėp aydı.*	418-12	1	-
163.	**ertele-**	Tü.	Sabahlamak, geceyi geçirmek.	*Üküş yazuq birle erteledim; uzaq umınç birle* ***erteledim*****.**	147-4	4	-
164.	**erüt-**	Tü.	Eritilmek.	*Kimerseniṅg qulaqınġa* ***erütmiş*** *qurġuşın qoymaq yaḫşıraq bolġay kim muʾaẓẓinniṅg ezānını eşitip camāʿatqa ḥāẓir bolmasa taqı icābat qılmasa.*	242-17	1	-
165.	**es-**	Tü.	Esmek.	*Ol arada yėl* ***esti*** *taqı ol ʿayālnıṅg köṅglekini teninge yapşurdı erse, aʿżāsı belgürdi.*	113-16	2	-
166.	**esil-**	Tü.	Uzatmak, germek, çekip uzatmak.	*Andaġ rivāyat qılurlar kim bir kėçe Umm-i Cemīl bardı taqı tikenni arqasınġa yükledi taqı boynınġa ḫurmā qapıdın* ***esilmiş*** *yipni kemişti.*	18-6	1	-
167.	**eskir-**	Tü.	Bozulmak, çürümek.	*…ol qul kim ʿömrini sehv birle taqı ġaflat birle keçürgey taqı gūrda çürüp* ***eskirip*** *yatmaqnı unutġay; taqı nėme yawuz qul turur…*	376-11	1	-
168.	**esrit-**	Tü.	Sarhoş etmek.	*Ol ayġanıṅg neerse ādemīni* ***esritür*** *mü?*	363-2	4	-
169.	**esür-**	Tü.	Sarhoş olmak.	*Ança iştiler kim* ***esürdiler*** *taqı ol Zühre birle zinā qıldılar.*	367-1	4	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
170.	**eş(i)t-**	Tü.	İşitmek, duymak.	*Taqı bilgil, āgāh bolġıl kim bu Miʿrāc qıṣṣasını* ***eştip*** *könglünge andaġ tüşmesün kim Ḥaq teʿālā ʿarş üstünde turur tėp, neteg kim bir qavm-i müşbihī tėrler.*	60-5	2	eşit-, işit-
171.	**eşit-**	Tü.	İşitmek, duymak.	*Ḥadīṯ kim men yāḍ tutup turur erdim, cümlesining maʿnīlarını ḥaqāyıqlarını özidin* ***eşitür****-men, hēç kimersedin eşitmedim.*	202-3	143	eş(i)t-, işit-
172.	**eşitil-**	Tü.	İşitilmek, duyulmak.	*Ança yıġladı kim āvāzı* ***eşitildi****.*	272-17	2	-
173.	**eşittür-**	Tü.	Duyurmak, anlatmak, söylemek.	*Ol tüşni barçaġa* ***eşittürdi****.*	105-9	4	-
174.	**ėt-**	Tü.	Etmek.	*Yana aydı wa aḥfiż lahumā canāḥ allaẕill min arraḥmati yaʿnī ataġa taqı anaġa şefaqat ve raḥmat* ***ėt*** *ḥōrluqnung qanatını aşaq qılġıl…*	285-11	1	-
175.	**ėw-**	Tü.	Evmek, acele etmek.	*Abū Bekr oġlı aydı: Barıng ol kişini ündeng taqı sorung, ne işke* ***ėwüp*** *barur, tėdi erse, bardılar, sordılar erse, aydı kim: Men emīrü'l-muʾminīna ʿOṯmānnıng qulı turur-men.*	133-8	1	-
176.	**ewrül-**	Tü.	Dönmek, dönüşmek.	*Qaçan kim bu topraq qızıl qanġa* ***ewrülse****, oġlum Ḥüseyin ol vaqtın şehīd bolġay, tėdi.*	179-6	1	-
177.	**ewür-**	Tü.	Çevirmek, değiştirmek.	*Yılannıng şefaqatı keldi taqı İblīsni aġzınġa qatıp uçtmaḥqa kigürdi erse, Ḥaq teʿālā yılan ṣūratını bu ṣūratqa* ***ewürdi****.*	280-12	1	-
178.	**eymen-**	Tü.	Çekinmek, korkmak.	*Men sizke bardım qorqa* ***eymenü****, siz manga qorquġumdın emān bėrdingiz taqı manga nuṣrat bėrdingiz tėdi, taqı ėkki ėlgini kötürdi taqı enṣārīlarqa duʿā qıldı…*	76-14	1	-
179.	**ez-**	Tü.	Ezmek.	*ʿĀyişe aydı: Yā Resūlallāh, misvākni yarım birle* ***ezeyin****-mü? tėdi...*	90-5	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
180.	**ezil-**	Tü.	Kötü görünmek, kötüleşmek, bozulmak.	*Oyġandım, baqarmen, yüzüm taqı meḥāsinim **ezilmiş** közüm yaşıdın.*	103-6	2	-
181.	**fermānla-**	Fars.+Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Barġıl, bu ellig namāznı ummatınga **fermānlaġıl**! tėp ḫiṭāb keldi erse, men taqı qabūl qıldım taqı Mūsā peyġāmbar qatınga keldim.*	58-11	37	-
182.	**ġażablan-**	Ar.+Tü.	Öfkelenmek, sinirlenmek.	*Erte baqtılar kim Qulays içi necis bolmış. Bu sözni Ebreheke aydılar erse, Ebrehe ingen **ġażablandı** taqı ant içti kim: Men barıp anlarnıng Kaʿbelerini ḫarāb qılmasam, ėr oġlı bolmaġay-men tėdi.*	41-15	6	-
183.	**guzārla-**	Fars.+Tü.	Eda etmek, yerine getirmek.	*ʿAlī̆ rażhu aḫşam namāzını Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında **guzārladı** taqı ėwke keldi erse, Fāṭıma rażhā suw bėrdi efṭār qıldılar, taqı tegmeleri öngünde birer etmek qoydı.*	140-15	2	-
184.	**ḫaqla-**	Ar.+Tü.	Gerçek, doğru olduğunu kabul etme.	*Sen nişe menim ḫatunımqa, nişe mundaġ işke qaṣd qıldıng, mėni **ḫaqlamadıng**?*	361-16	2	-
185.	**ḫōrla-**	Fars.+Tü.	Horlamak, aşağılamak, küçük görmek.	*Quma birle ḫatun qatında oynamaq ḫatunnı **ḫōrlamaq** bolur, andaġ qılmaq kerekmez.*	192-14	2	-
186.	**ḫoşlan-**	Fars.+Tü.	Hoşlanmak, hoşuna gitmek.	*İbrāhī̆m peyġāmbar ʿas Ḫaq teʿālānıng atı birle **ḫoşlandı**, içi münevver boldı, taşı muʿaṭṭar boldı.*	212-9	1	-
187.	**ıçġın-**	Tü.	Bırakmak, terk etmek.	*Sizlerning islāmlarıngız taqı ī̆mānlarıngız könglüngüzde ornap turur, andaġ muḥkem bolup turur kim nėçeme uluġ belā u miḥnet kelse, sizler ṣabur qılu bilür-siz taqı ī̆mānnı **ıçġınmaz**-siz, velī̆kin bular yangla musulmān bolup tururlar.*	237-10	2	uçġun-, uçḳun-
188.	**ıḍ-**	Tü.	Göndermek, yollamak, atmak.	*Ḫaq tebārake va teʿālā musulmānlardın [bir] ögür ḫalāyıqnı **ıḍġay**.*	131-3	137	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
189.	**ımızġan-**	Tü.	Uyuklamak.	*Taqı ol mescid içinde* ***ımızġandım****.*	270-16	6	-
190.	**ınan-**	Tü.	İnanmak.	*Biz cümle bu sözüngüzke* ***ınanduq****, iʿtimād qılduq.*	103-10	17	-
191.	**ısır-**	Tü.	Isırmak.	*Yana ayıtġa[y]lar kim tėwelerindin zekātını bėrmemiş bolġay, anlarnı ʿAraşātnıng bir kėng şaḥrāsınġa keltürgeyler taqı yüzün kemişgeyler taqı tėwelerke fermānlaġaylar kim bu zekāt bėrmegen kişini aḍaqlarıngız birle basıng taqı tişleringiz birle* ***ısırıng****, tėp.*	250-16	1	-
192.	**ıspārla-**	Tü.	Emanet etmek, ısmarlamak.	*Falān şaḥrāda bir buzaġunı Ḥaq teʿālāqa* ***ıspārladım*** *erdi.*	341-7	3	-
193.	**iç-**	Tü.	İçmek.	*Taş yerindin qoptı taqı cümle çerig ol çeşmedin* ***içtiler****, cümle qandılar.*	150-12	81	iş-
194.	**içür-**	Tü.	İçirmek.	*Ol qız sāqī bolup muʾazzinke ḫamr* ***içürdi****.*	365-2	9	-
195.	**ingle-**	Tü.	İnlemek.	*Seḥer vaqtı boldı erse, secdeke bardı taqı secde içinde* ***ingledi****.*	317-8	1	-
196.	**ingre-**	Tü.	İnlemek.	*Qaçan kim ol minberke siz mindingiz erse, mübārek arqangızını tayaġan öre fırāqıngızġa ṭāqat tuta bilmedin* ***ingreyü*** *başladı.*	90-16	4	-
197.	**ingreş-**	Tü.	İnleşmek, ağlaşmak.	*Ey alçaq Peyġāmbar, ey ḥalīm Peyġāmbar! tėp yıġlasa, şaḥābalar bodasındın aḍrılgan tėwe tėg* ***ingreşür*** *erdiler.*	91-7	1	-
198.	**iste-**	Tü.	Aramak.	*Bilmesmen qayu yanġa bardılar, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas olturmadın çıqtı Ḥasan Ḥüseyinni* ***isteyü*** *bardı.*	172-13	8	-
199.	**iste-**	Tü.	İstemek.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, qavmlar sėni* ***istediler****.*	317-10	14	-
200.	**iş-**	Tü.	İçmek.	*Ança* ***işitiler*** *kim esürdiler taqı ol Zühre birle zinā qıldılar.*	367-1	1	iç-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
201.	**işit-**	Tü.	İşitmek, duymak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid qırq ḥadīṣni menim ḥadīṣlerimdin* ***işitmegenlerke*** *tėgürse, bilmegenlerke ögretse Ḥaq teʿālā ol kimerseni ʿālimler zümresinde bitigey…*	2-6	2	eş(i)t-, eşit-
202.	**işle-**	Tü.	Çalışmak, iş yapmak.	*Bu inekning yaşı maʿlūm boldı taqı rengi maʿlūm boldı, velīkin bu inek* ***işlegen*** *inek mü turur yā taqı ṣaḥrāda otlaġan inek mü turur?*	340-16	6	-
203.	**işlet-**	Tü.	Çalıştırmak.	*Baʿžısını bu ādemīler miner erdiler taqı ʿālamnı kezer erdiler taqı baʿžısını* ***işletür*** *erdiler.*	391-13	1	-
204.	**it-**	Tü.	İtmek, iteklemek.	*Yūsuf sėzdi kim bu ḫalvat yerde kirmekde fesād bolġay, tėp bir aḍaqın ėwke qattı taqı bir aḍaqı taşra turur erken Zelīḫā keldi taqı Yūsufnung ėlgini tuttı taqı dāya artından* ***itti*** *taqı qapuġlarnı bağladı taqı ketti erse, Yūsuf peyġāmbar Zelīḫā birle içre qaldılar.*	360-12	1	-
205.	**izle-**	Tü.	İz sürmek.	*Andın song kāfirlar Peyġāmbar ʿas'nung izini* ***izleyü*** *isteyü keldiler ġār aġzınġa tegi.*	21-11	1	-
206.	**keç-**	Tü.	Geçmek.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun* ***keçti*** *kim qāmatı aşaq erdi.*	386-17	90	-
207.	**keç-**	Tü.	Vazgeçmek, feda etmek.	*Men cümlesidin* ***keçtim****.*	152-9	17	-
208.	**kėçele-**	Tü.	Gecelemek, geceyi geçirmek.	*Yā ʿAbdullāh, eger erteke çıqsang, nefsüngke aymağıl kim men kėçeke teger-men, tėp; ve eger* ***kėçelesenġ****, nefsüngke aymağıl kim erteke çıqar-men, tėp.*	434-15	1	-
209.	**keçür- (I)**	Tü.	Affetmek, bağışlamak.	*Sen* ***keçürgil*** *taqı ʿafv qılġıl Peyġāmbar ʿas'qa ṣuḥbat qılġanı üçün tėdi erse, ol taqı ʿafv qıldı, bağışladı.*	129-10	6	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
210.	**keçür- (II)**	Tü.	Geçirmek.	*Yā şeyḫ, biz munça yıldın berü sizke ḫıdmat qılur-miz taqı uluġ yaşlıġ bolup turur-miz taqı ʿömrümüzni sizinḡ ḫıdmatıngızda* ***keçürdük****.*	428-7	28	-
211.	**keḍ-**	Tü.	Giymek, giyinmek.	*Tüşümde körür-men Peyġāmbar ʿas'nı aq ton* ***keḍmiş****, yüzi nūr qumıyur.*	102-5	28	key-
212.	**kefenle-**	Ar.+Tü.	Kefene sarmak.	*Ol kimerseler anı yuwġaylar taqı* ***kefenlegeyler*** *taqı namāz qılġaylar taqı defn qılġaylar tėdi.*	131-4	2	-
213.	**kegir-**	Tü.	Geğirmek.	*Abū Ḥacīfa atlıġ ṣaḥāba Peyġāmbar ʿas qatında* ***kegirdi*** *erse, Peyġāmbar ʿas ġażab qıldı taqı aydı: Yā Ḥacīfa, kegrikingni bizdin yıġqıl.*	266-11	1	-
214.	**kel-**	Tü.	Gelmek.	***Keldim****, cüftümke aydım: Ey cüftüm, Peyġāmbar ʿas'nı bu aḥvāl üze kördüm.*	28-9	894	-
215.	**kel-**	Tü.	Meydana gelmek, zahir olmak.	*Eger quldın bir ṭāʿat* ***kelür*** *bolsa, anınḡ tevfīqi birle kelür ve eger qul maʿṣiyatdın saqlansa anınḡ saqlamaqı birle saqlanur.*	230-5	20	-
216.	**kel-**	Tü.	Uygun düşmek, münasip olmak.	*Ėmdidin sonḡ manḡa muḥtesiblük qılmaq ḫoş* ***kelmez****, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Neteg ḫoş kelmez?*	308-2	5	-
217.	**keldür-**	Tü.	Dünyaya getirmek, doğurmak.	*Yā Muḥammed, bu ol żaʿīfa turur kim zinādın oġlan* ***keldürür*** *erdi taqı ėringe aytur erdi kim: Bu sėndin bolġan turur tėp aytur erdi.*	68-6	1	keltür-
218.	**keldür-**	Tü.	Getirmek.	*Ḥadīṯ maʿnīsi ol turur kim Anas ibnü Mālik rivāyat qılur: Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas Burāq* ***keldürdi****, yügen urulmış, eyer urulmış.*	52-12	21	-
219.	**keltür-**	Tü.	Çocuk dünyaya getirmek, doğurmak.	*Muḥammed tuġmışta manḡa ḫabar bėrdiler kim qarındaşınḡ ḫatunı Emīne ḫatun duşenbe kün Muḥammed atlıġ oġul* ***keltürdi*** *tėp.*	18-12	3	keldür-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
220.	**keltür-**	Tü.	Getirmek.	*Ol vaqtdın berü Muvaṣṣaldın un* ***keltürürler*** *andın tenāvul qılur-men, tėp aytur erdi.*	221-2	248	-
221.	**kemiş-**	Tü.	Atmak.	*Yā ḫalīfa, manga destūr bėring bu sāʿat barayın taqı öltüreyin taqı Decleke* ***kemişeyin****, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Barġıl anı bizke keltürgil.*	311-2	7	-
222.	**kemiş-**	Tü.	Dökmek.	*Taqı bu necāsat* ***kemişgen*** *kāfirlarġa [ne üçün] qarġadı tėp suʾāl qıldılar erse, cevāb aymışlar kim namāz Ḥaq teʿālāqa ʿibādat u ṭāʿat qılmaq turur.*	13-6	6	-
223.	**kemiş-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Bolmasa bu kėçe qazan astım, bu oġlanlarnı awutmaq üçün qazanġa suw* ***kemiştim****, hēç neerse yoq suwdın öngin.*	107-5	30	-
224.	**kemiş-**	Tü.	Sermek.	*Turdum, qapuġlarnı muḥkem bağladım taqı arıġ ābdast qıldım taqı ṣeccāda* ***kemiştim*** *taqı namāzqa şurūʿ qılmaqġa qaṣd qıldım erdi.*	268-13	5	-
225.	**kerek-**	Tü.	Gerekmek, gerekli olmak.	*ʿAcab ermez kim oġlung tilindin* ***kerekmez*** *sözler kelmiş bolsa yā taqı kerek neerselerni menʿ qılmış bolsa, tėp aydı.*	382-8	24	-
226.	**kes-**	Tü.	Kesmek.	*Yana bir qavmnı körer-men kim ferīşteler ol kişilerning etlerini* ***keserler*** *taqı özleringe loqma qılu yėt[r]ürler.*	67-2	35	-
227.	**kes-**	Tü.	Terk etmek.	*Süleymān-i Dārānī aydı raḥmhi: Nefsümnüng arzūlarıdın bir arzūnı* ***kesmek*** *manga yaḫşıraq turur bir yıl rūza tutmaqdın taqı tünle erteke tegi ṭāʿat qılmaqdın…*	266-15	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
228.	**kes-**	Tü.	Tıraş etmek.	*Saqallarıng͡ızını yulup bıyıqlarıng͡ızını qapartmaqqa menim Rebbüm mang͡a andag̈ buyurdı kim bıyıqlarını **kessem** taqı saqallarnı qoḍsam tėp.*	81-15	3	-
229.	**kesil-**	Tü.	Ayrı düşmek, ayrılmak.	*Ėkinçi ol kimerse kim yaq yawuqıdın **kesilse**.*	289-16	4	-
230.	**kesil-**	Tü.	Durmak, dinmek.	*Andın song͡ köz yaşı **kesilgey**, közleri qan aqa başlag̈ay.*	66-11	1	-
231.	**kesil-**	Tü.	Kesilmek.	*Yā Resūlallāhi, körermen sizing͡ mübārek tening͡izdin bir pāra ėt **kesilür** taqı menim etekimke tüşer, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Ummu'l Faẓl, qorqmag̈ıl, bu tüş eḍgü tüş turur.*	178-10	3	-
232.	**kesilin-**	Tü.	Ayrılmak, terk etmek, ilgisiz kalmak.	*Uşbu ʿacūz ol dünyā turur kim sizler munung͡ üze töpen tüşer erding͡iz, ing͡en rag̈bat qılur erding͡iz taqı yaq yawuqlardın bu dünyā üçün **kesilinür** erding͡iz taqı bu dünyā sebeb͡idin bizi biring͡izdin yigrenüşür erding͡iz taqı bu dünyāke mag̈rūr bolmış erding͡iz, tėp aytılg̈ay.*	399-10	1	-
233.	**ket-**	Tü.	Gitmek.	*Men kilim içinde andag̈ mubārek yüzler körer-men, kim eger bu tag̈nı ornından **ketsün**, tėp işārat qılsa, kėtgey, tėdiler.*	144-8	42	-
234.	**kėter-**	Tü.	Çekmek, çıkarmak.	*... ʿAlī raẓhu başından ʿimāmasını **kėterdi** taqı ol ʿArābīqa keydürdi…*	162-17	16	-
235.	**kėter-**	Tü.	Gidermek, yok etmek.	*Meger ʿArafāt vuqūf qılmaqlıq ol yazuqlarını kėterür, ög͡in neerse **kėtermez**.*	275-11	19	-
236.	**kėter-**	Tü.	Kovmak, kovalamak.	*Ol çetükni men burunraq ėwümdin **kėterdim**, andın song͡ sening͡ birle bu muʿamila qıldım, tėp aydı, va'llāhu aʿlam.*	312-12	17	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
237.	**key-**	Tü.	Giymek, giyinmek.	*Baqar, Fāṭıma raẓhā tėwe yüngündin toqunmış kilim* ***keymiş*** *taqı tegirmen ögiyür.*	164-8	16	kėḍ-
238.	**keydür-**	Tü.	Giydirmek, takmak.	*Başınga ḫilāfat tācını urdum taqı ėgningė ḫilāfat ḫilʿatını* ***keydürdüm*** *taqı munça hezār ferīşteler sanga taʿẓīm üçün secde qıldurdum taqı uçtmaḫını sanga mubāḥ qıldım.*	281-11	15	-
239.	**kez-**	Tü.	Gezmek, yolculuk etmek.	*Üçinç kün taqı şeherke bardı, aḫşamqa tegi qapuġlarnı* ***kezdi****, hēç kimerse, ėwke yawutmadı.*	332-1	3	-
240.	**kezle-**	Tü.	Gezlemek, nişan almak.	*Asāma aytur: Uruşur ḫālda men kāfirġa süngü* ***kezlep*** *urmaqġa qaṣd qıldım erse, ol kāfir aydı: lā ilāha illā'llāhu tėdi erse, men süngü birle sançtım taqı anı öltürdüm.*	335-15	1	-
241.	**kigür-**	Tü.	Göndermek, yollamak.	*Qaçan kim bu cōmard ol daraḫtnıng butaqını tutmış bolsa, ol butaq bu cōmardnı uçtmaḫqa* ***kigürmedin*** *qoymas.*	255-1	12	kig(ü)r-, kirgür-
242.	**kigür-**	Tü.	Sokmak.	*Ey şaḫṣ, sen kim turur-sen? Sėni kim* ***kigürdi?***	441-15	7	-
243.	**kir-**	Tü.	Girmek, katılmak, dahil olmak.	*Biz qapuġnı muḥkem saqladuq, velīkin bilmedük, bu öltürgenler art qapuġdın* ***kirmişler****, tėdiler.*	136-7	321	-
244.	**kirgür-**	Tü.	Sokmak.	*Yılanning şefaqatı keldi taqı İblīsni aġzınġa qatıp uçtmaḫqa* ***kirgürdi*** *erse, Ḥaq teʿālā yılan ṣūratını bu ṣūratqa ewürdi.*	280-11	2	kigür-, kig(ü)r-
245.	**kirtün-**	Tü.	İnanmak.	*...yıġġanıdın yıġılsa, va-ṣaddaqa bil-ḫusnā taqı Ḥaq teʿālā vaʿde qılġan ṣevābqa taqı uçtmaḫqa* ***kirtünse****, fa-sa-nuyassiruhu lil-yusrā āsān qılġay-miz angar ṭāʿat ve ʿibādat qılmaqnı, yaʿnī tevfīq bėrgey-miz ol qulġa cümle ṭāʿat ve ʿibādāt qılmaqqa.*	95-16	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
246.	**kizle-**	Tü.	Gizlemek, saklamak.	*Manga hēç ziyān qılmadı taqı ingen mezālıġ mēve turur, tėp aydı, taqı ėkki buġday Ādam peyġāmbarqa bėrdi taqı birini* ***kizledi****.*	281-8	4	-
247.	**kizlen-**	Tü.	Gizlenmek, saklanmak.	*Ey ḫalāyıqlar, zīnhār ve zīnhār Ḥüseyinge yārī bėrmeng, bukün yarın Şām çerigi kelgey barçangızını ḫarāb qılġay, tėdi erse, musulmānlar qorqtılar, cümleleri* ***kizlendiler****.*	184-5	1	-
248.	**köç-**	Tü.	Göçmek, göç etmek, yola koyulmak, yolculuğa devam etmek.	*Taqı çıqtılar,* ***köçtiler****.*	41-14	12	-
249.	**költür-**	Tü.	Götürmek.	*Yā Resūlallāhi, boynumġa kötrüp ḫecke elettim taqı Kaʿbeke* ***költürüp*** *ṭavāf qıldurdum, tėdi…*	287-1	1	kötür-, köt(ü)r-
250.	**köm-**	Tü.	Gömmek.	*Ol öltürgen qarġa tumşuqı birle yer qazdı taqı ölgen qarġanı yerke kömdi erse, Qābīl munı kördi erse, ol taqı yer qazdı taqı Hābīlni* ***kömdi****.*	338-14	7	-
251.	**kömül-**	Tü.	Gömülmek, saplanmak.	*Ėmdi hēç kimerse* ***kömülmedin*** *turur.*	394-12	2	-
252.	**köndür-**	Tü.	Doğru yola sevketmek, yönlendirmek.	*Muḥammed ummatınġa velīler kelip yol* ***köndürürler****, tėp iʿtiqād qıldım.*	268-15	10	-
253.	**kör-**	Tü.	Görmek, bakmak.	*Qāżī uçtmaḫ qapuġınġa bardı taqı bir köşkni* ***kördi*** *kim yinçüdin yaratılmış turur, gāyat körklüg turur.*	252-4	402	-
254.	**körgüz-**	Tü.	Göstermek.	*Şükür ol Tangrıqa kim sizing mübārek cemālıngızını bizke* ***körgüzdi*** *tėdi*	54-9	17	-
255.	**körkit-**	Tü.	Göstermek.	*Sizler taqı dünyāda ṭāʿat ve ibādat qılur erdingiz taqı ṭāʿatlarıngız[nı] manga* ***körkitür*** *erdingiz taqı maqṣūdunguz dünyā erdi taqı ḫalāyıqnıng riżāsı erdi.*	408-3	1	-
256.	**körün-**	Tü.	Görünmek.	*Yā şeyḫ, bilmez-men közümke hēç kimerse* ***körünmedi****, tėp aydı.*	432-6	27	kör(ü)n-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
257.	**körüş-**	Tü.	Görüşmek.	*Peyġāmbar ʿas şaḥrāda bir yıġaç köligesinde qonup turur erdi kim Medīnedin çıqġanlar anda Peyġāmbar ʿas'qa satġaştılar* ***körüştiler.***	24-3	1	-
258.	**köter-**	Tü.	Kaldırmak.	*Bir kün ʿÖmer raẓhu Kaʿbe yolında körer: Bir kimerse anasını ėgninge* ***köterip*** *Kaʿbeke ėletür.*	287-4	10	-
259.	**kötrül-**	Tü.	Ortadan kalkmak, yok olmak.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün qatʿ qılsa taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḥicāblar* ***kötrülse*** *hēç ʿacīb ġarīb bolmaġay, tėdi ve's-salām.*	302-17	1	-
260.	**kötür-**	Tü.	Götürmek.	***Kötürdiler*** *taqı ėwinge ėllettiler.*	249-9	49	költür-, köt(ü)r-
261.	**köy-**	Tü.	Yanmak.	*Ol miqdār ot yandı kim havādın quşlar uçup keçse,* ***köyer*** *erdiler.*	217-6	5	-
262.	**köydür-**	Tü.	Yakmak.	*Eger tilese, qurtġarġay ve eger* ***köydürse****, cānım fidā bolsun, tėdi erse, Cebreʾīl hēç neerse tėmedi.*	217-13	6	-
263.	**kül-**	Tü.	Gülmek.	*Ançaqa tegi ṣabur qılalıng kim bu oġlanlar bu ṭaʿāmdın yėsünler taqı qarınları toysun taqı* ***külsünler.***	107-17	12	-
264.	**küldür-**	Tü.	Güldürmek, sevindirmek.	*Tamuġ otı bolsun ol kimerseke kim yalġan söz sözlegey ḥalāyıqnı* ***küldürmek*** *üçün, tėp üç qata aydı.*	383-17	1	-
265.	**külüş-**	Tü.	Gülüşmek.	*Tonlarını cümle necis qıldı erse, Abū Cehl taqı yārānları cümle* ***külüştiler.***	12-5	3	-
266.	**künile-**	Tü.	Günülemek, kıskanmak.	*Yā Resūlallāh, men sizke-mü* ***küniler****-men? tėdi.*	65-6	4	-
267.	**küwen-**	Tü.	Kibirlenmek, öğünmek.	*On ėkki kimerse Mūsā peyġāmbar ʿas ḫıdmatında* ***küwendiler.***	373-9	10	-
268.	**küy-**	Tü.	Beklemek.	*Ançaqa tegi kim* ***küydüm****, seḥer vaqtı boldı erse, menim taqı ṣabrum qalmadı.*	176-10	6	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
269.	**man-**	Tü.	Banmak, katık etmek.	*Velikīn sufrasında quruġ etmek bar erdi taqı hēç* ***manġu*** *neerse yoq erdi.*	301-4	1	-
270.	**meng͡ze-**	Tü.	Benzemek.	*ʿĀrif qul Ḥaq teʿālā birle munācāt qılsa, Ḥaq teʿālā ol qulġa lezzet rūzī̄ qılur kim ol lezzet uçtmaḥ ehlining͡ lezzetinge* ***meng͡zeyür****, tėp aydı.*	315-13	3	-
271.	**min-**	Tü.	Aşmak, ağmak, çıkmak.	*Bir kün ʿÖmer raẓhu ḫilāfatında minberke* ***mindi*** *taqı ḫalāyıqqa aydı kim: Ey ḫalāyıq, bu cemʿ içinde kim kim ʿİrāq ėllig erse, örü qopsun, tėmiş erdi.*	399-13	26	mün-
272.	**min-**	Tü.	Binmek.	*Andın song͡ Peyġāmbar ʿas ol ʿArābī̄ni tėweke* ***mindürdi*** *taqı azıqlandurdı taqı öz yeringe ıḍa bėrdi.*	163-16	16	mün-
273.	**mindür-**	Tü.	Bindirmek, çıkarmak, aşırmak.	*Qaçġunçı tėgenleri rāst ermiş, tėdi taqı üküş melāmat qılu tėweke* ***mindürdi****.*	358-16	4	-
274.	**muḫkemle-**	Ar.+Tü.	Sağlamlaştırmak.	*Taqı quḍuġ tüpinde bir taş bar erdi, ol taşnı Cebreʾīl ʿas çıqardı taqı Yūsuf peyġāmbarqa olturmaq üçün āmāda qıldı taqı yılan inleri bar erdi, anı taqı tıqtı,* ***muḫkemledi****.*	356-8	1	-
275.	**mün-**	Tü.	Binmek.	*Bu tėweke mününg͡, men tėwening͡ zumāmını tutup sizni çerigke yetgüreyin, tėdi erse, men taqı tėweke* ***mündüm****.*	415-4	13	min-
276.	**mün-**	Tü.	Çıkmak, aşmak.	*Yā Muḥammed, yaq yawuqlarıng͡nı tamuġdın qurtġarġıl taqı muʾminlarqa alçaqlıġ qılġıl! tėp aydı erse, Peyġāmbar ʿas taġ başınġa* ***mündi*** *taqı qatıġ āvāz birle çaqırdı: Yā ṣabāḥāh! tėyü*	16-14	6	min-
277.	**oġullan-**	Tü.	Evlat edinmek.	*Bu yaḫşı oġlan bolġay, zīnhār mung͡a yaḫşı terbiyet qılġıl, munung͡ bizke fāyidası teggey yā taqı munu* ***oġullanġay****-miz tėp sėzdi erse, sėziki rāst boldı.*	112-17	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
278.	**oġurla-**	Tü.	Çalmak, hırsızlık etmek.	*Ey ża'īfalar, erenleriŋgiz māllarıdın **oġurlamaġay**-siz, taqı zinā qılmaġay-siz, taqı oġlanlarıŋgıznı öltürmegey-siz…*	26-13	2	-
279.	**oḫşa- (I)**	Tü.	Benzemek.	*Bu daraḫt üzesinde mēveler bar, hēç dünyā mēveleriŋge **oḫşamaz**.*	319-10	17	-
280.	**oḫşa- (II)**	Tü.	Okşamak.	*Aldı taqı ileginde olturġuzdı taqı **oḫşayu** başladı.*	178-16	3	-
281.	**oḫşat-**	Tü.	Benzetmek.	*Peyġāmbar ʿas'qa nèçe özlerimizni nèçe az **oḫşatsaq** taqı qabūl qılġıl tèp ḫoşluq birle ögütler erdi.*	128-14	4	-
282.	**oltur-**	Tü.	Oturmak.	*Baqar, hēç kimerse yoq, taqı Zelīḫā özini ārāsta qılıp **olturmış**.*	360-11	182	-
283.	**olturġuz-**	Tü.	Oturtmak.	*Mèni **olturġuzuŋ**! tèdi.*	87-4	11	olturt-
284.	**olturt-**	Tü.	Oturtmak.	*İbrāhīm peyġāmbar ʿas anda **olturdı** taqı İsmāʿīlni qarşusında olturttı…*	214-14	1	olturġuz-
285.	**olturuş-**	Tü.	Oturmak (birlikte).	*Bay kimerselerniŋ saqalsız oġlanları birle **olturuşmaŋ** kim anlarġa nefsnüŋ ārzūsı bolur, neteg kim ḫatunlarġa ārzūsı bolmış meŋizlig, tèdi.*	351-12	1	-
286.	**oqı-**	Tü.	Okumak.	*Peyġāmbar ʿas ġuzātqa Qaşvā atlıġ tèwesi üze ḫuṭba **oqıdı**.*	168-14	77	oqu-, oqıt-, oqut-
287.	**oqı-**	Tü.	Öğrenmek.	*Ol kim pādşāh turur, ʿilmni Ḥaq riżāsı üçün **oqıdı**, taqı Ḥaq riżāsı üçün ögretti, taqı dünyāke raġbetsiz boldı.*	231-7	4	-
288.	**oqıt-**	Tü.	Okutmak.	*Bukündin soŋ maŋga un tükendi tèp ḫabar bèrseŋ yā taqı kişi birle aytışursaŋ* yā taqı bitig bitip maŋga **oqıtursaŋ**, mèndin ḫarām sen, tèp aydı.*	189-10	1	oqı-, oqu-, oqut-
289.	**oqu-**	Tü.	Okumak.	*Bir kün şāʿir kelip özinge medḥ qılıp bir qaṣīda **oqudı** erse, Abū Murīd aydı kim: Ey şāʿir, eger mālım ḥāżir bolsa erdi, hēç darīġ qılmaġay erdim velīkin men saŋa bir neerse ögreteyin.*	259-8	3	oqı-, oqıt-, oqut-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
290.	**oqut-**	Tü.	Okutmak.	*ön͡ginlerning͡ ʿamallarınıng͡ dīvānını oqutmışta ol qulumnung͡ dīvānını yaymaġaymen taqı **oqutmaġaymen***	323-12	2	oqı-, oqu-, oqıt-
291.	**orna-**	Tü.	Yerleşmek, yer etmek, sabit olmak.	*Velīkin Yezīdning͡ könglinde ʿadāvat **ornadı**.*	181-16	6	-
292.	**ornaştur-**	Tü.	Yerleştirmek.	*Tüşüm bolur, gūristānġa barur-men taqı Peyġāmbar ʿas'nung͡ ravżasını aḫtarur-men taqı sün͡güklerini çıqarur-men, yana͡ burunqı tėg ol sün͡güklerni **ornaşturur**-men.*	191-17	1	-
293.	**ornat-**	Tü.	Yerleştirmek.	*Munung͡ tėg uluġ bėgke emr-i maʿrūf qıldı, tėp cümle ḫalāyıq man͡ga medḥ qılġaylar taqı anlarnıng͡ medḥini Şeyṭān kön͡glümde **ornatıp** āḫir vaqtımda qorqar-men kim man͡ga vesvese qılıp īmānımqa ḫalal tüşürse tėp, ol emr-i maʿrūfnı terk qıldı ol ḫavfdın.*	376-2	5	-
294.	**otla-**	Tü.	Otlamak.	*Ey ana, bu qoylar qayu yerde **otlayurlar**?*	298-11	5	-
295.	**otlat-**	Tü.	Otlatmak.	*Ol yerde **otlatur** erdi taqı aḫşamqa tegi anda turur erdi, ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġūl bolur erdi.*	295-17	1	-
296.	**oyan-**	Tü.	Uyanmak.	*Qaçan kim **oyandılar** erse, man͡ga duʿā qıldılar.*	293-12	8	oyġan-
297.	**oyat-**	Tü.	Uyandırmak.	*Taqı Tan͡grı teʿālā raḥmat qılsun ol ḫatunga kim tünle qopup namāz qılsa taqı cüftini **oyatsa**, ol taqı namāz qılsa.*	314-4	2	-
298.	**oyġan-**	Tü.	Uyanmak.	*Qaçan kim ölseler, ol vaqtın **oyġanurlar**, tėdi.*	398-7	20	oyan-
299.	**oyġar-**	Tü.	Uyandırmak.	*Tan͡grı teʿālā raḥmat qılsun ol muʾminqa kim tünde qopup namāz qılsa taqı ḫatunını **oyġarsa**, ol taqı namāz qılsa.*	314-2	1	oyġart-, oyġat-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
300.	**oyġart-**	Tü.	Uyandırmak.	*Anlarnı tatlıġ uyqularıdın **oyġartmaqnı** revā körmedim, élgimde süt birle ileglerinde erteke tegi örü turdum.*	293-10	1	oyġar-, oyġat-
301.	**oyġat-**	Tü.	Uyandırmak.	*Oyġandım, baqarmen, Ṣafvā͡n atlıġ ṣaḥābanıng͡ hemīşe ʿādatı ol erdi kim çerigdin song͡ yöriyür erdi, uyup qalġanlarnı **oyġatmaq** üçün taqı tüşgen neerselerni kötürmek üçün.*	415-1	1	oyġar-, oyġart-
302.	**oyna-**	Tü.	Cilveleşmek.	*Quma birle ḫatun qatında **oynamaq** ḫatunnı ḫōrlamaq bolur, andaġ qılmaq kerekmez.*	192-14	1	-
303.	**oyna-**	Tü.	Oynamak.	*Bir kimerse namāz içinde meḥāsini birle **oynayur** erken Peyġāmbar ʿas anı kördi, taqı aydı: Eger bu kimersening͡ köng͡li alçaqlıq qılmış bolsa, erdi, endāmları taqı alçaqlıq qılġay erdi.*	247-12	8	-
304.	**oynat-**	Tü.	Kandırmak, aldatmak.	*Ey menim ehlim, ey menim oġlanlarım, zīnhār ve zīnhār sizlerni bu dünyā **oynatmasun** kim neteg kim mėni oynattı.*	443-4	2	-
305.	**oz-**	Tü.	Geçmek, aşmak.	*Men aydım: Ey dervīş, bu yigitlerdin qayu biri **ozup** turur?*	432-14	4	-
306.	**ög- (I)**	Tü.	Övmek, medhetmek.	*Bildim kim sizler dīnlering͡iz içinde ing͡en ṣābit-qadam turur-siz tėp munlarnı **ögüp** ḫilʿatlar keydürdi.*	80-11	19	-
307.	**ög- (II)**	Tü.	Öğütmek.	*…mang͡a kelgil, men anı **ö[gü]geyin** taqı etmek bışurayın, tėdi erse, Selmān Fārsī taqı andaġ qıldı erse, ol Şemʿūn Yahūdī bu çādırnı élginge aldı taqı baqtı, yıġlayu başladı…*	163-8	1	ögü-, ögi-
308.	**ögi-**	Tü.	Öğütmek.	*Ḫatunı Raḥmat ḫatun kündüz şeher ḫalqının͡g tonlarını yuwar erdi taqı tegirmenlerini **ögiyür** erdi taqı anlarqa ḫıdmat qılur erdi.*	331-6	1	ögü-, ög- (II)

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
309.	**ögren-**	Tü.	Alışmak, âdet haline getirmek.	*Tünle ṭāʿat ve ʿibādatqa **ögrengen** muʾminniṉg lezzeti ziyādaraq turur ṭarab ėḍilerining lezzetidin, tėp aydı.*	315-10	1	-
310.	**ögren-**	Tü.	Öğrenmek.	*Tört miṉg ustāddın ʿilm **ögrendim**.*	188-9	14	-
311.	**ögret-**	Tü.	Öğretmek.	*Bu ʿArabke Qurʾāndın bir sūra ögretgil, tėdi erse, **ögrettiler**.*	162-3	29	-
312.	**ögü-**	Tü.	Öğütmek.	*Qaçan kim erte boldı erse, yana Fāṭıma raẓhā ol żaʿīflıqı birle öz ėlgi birle arpa **ögüdi** taqı etmek bişürdi.*	141-17	9	ög- (II), ögi-
313.	**ögütle-**	Tü.	Öğüt vermek.	*Ḥaq tvt'qa üküş şükür qılġıl, hēç neerse köṉglüṉge keçürmegil, tėp mürīdqa **ögütlep** ḫabar ıḍa bėrdi erse, ol mürīd taqı ṣabur qıldı.*	325-14	3	-
314.	**öl-**	Tü.	Ölmek.	*Helā, qabūl qıldım bu şarṭ birle kim qılıç birle bir qata urayın, kerek ölsün kerek **ölmesün**, tėdi erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	152-12	76	-
315.	**ölç-**	Tü.	Ölçmek, değerlendirmek.	*Qıyāmat kün bolsa, āvṣ ʿamallarımnı terāzūqa keldürüp **ölçgeyler**.*	374-11	3	-
316.	**öldür-**	Tü.	Öldürmek.	*Yā ʿİsā, cümle cüftlerimni men **öldürdüm**, tėdi.*	398-16	11	öltür-
317.	**öldürül-**	Tü.	Öldürülmek.	*Dünyāda kim kim ẓulm birle **öldürülür** bolsa, ol mazlūmnuṉg qanıdın bir ülüş Ādam peyġāmbar ʿas oġlı Qābīl üze bitilür, anıṉg üçün kim ẓulm birle öltürmekni avval Qābīl sünnet qoydı.*	337-1	2	-
318.	**öltür-**	Tü.	Öldürmek.	*Bitigni çıqarġıl, yoq erse sėni **öltürür**-men tėdi erse, ol ʿavret saçı arasından bitigni çıqardı taqı bėrdi.*	48-13	110	öldür-
319.	**öp-**	Tü.	Öpmek.	*Velīkin men kördüm kim Peyġāmbar ʿas seni **öper** erdi.*	272-16	7	-
320.	**ör-**	Tü.	Ayağa kalkmak, kalkmak.	*Bu ḫōca kirdi taqı olturdı taqı qāżīqa şifā birle duʿā qıldı velīkin Ḥātam-i Aṣam olturmadı, **öre** turdı.*	235-16	16	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
321.	**örge-**	Tü.	Yükselmek, ağmak, çıkmak.	*Ey Bār Huḍāyā, taqvānı munlarnıng azıqı qılġıl taqı cümlesining işlerini könilik üze qılġıl taqı **örgegü** yerlerini uçtmaḥ qılġıl, tėp aytur erdi.*	316-11	2	-
322.	**örper-**	Tü.	Dağınık, karmakarışık olmak (saç için).	*...Mekkedin Medīneke hicret qılġan muhācirlar içgeyler; yana ol dervīş miskīn ṣaḥābalar kim tonları çapan bolup, yüzleri mücāhidedin sarġarıp, başları **örperip**, aḍaqları qaparıp hēç kimerse anlarġa iltifāt qılmadın kelseler...*	63-10	1	-
323.	**ört-**	Tü.	Örtmek, gizlemek, saklamak.	*Ol keldi erse, men taqı terinçekimni yüzümke **örttüm**.*	415-1	17	-
324.	**örtün-**	Tü.	Örtünmek, bürünmek.	*Peyġāmbar ʿas'nung bir qara kilim bar erdi; ol kilimni üzesinge **örtündi** taqı çıqtı.*	144-1	3	-
325.	**örül-**	Tü.	Örülmek.	*Bu ėkki **örülmiş** saçım birle Ayyūb peyġāmbarnı yerindin qopmışda bu saçlarımnı tutup qopar.*	332-5	4	-
326.	**öt-**	Tü.	Geçmek.	*Balta taqı **ötmedi** erse, barduq, Peyġāmbar ʿas'qa ḫabar bėrdük erse, Peyġāmbar ʿas keldi taqı mübārek ėlginge bir uluġ balta aldı, taqı Bismillāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm tėdi taqı tekbīr aydı erse, cümle ṣaḥābalar taqı tekbīr aydılar.*	30-2	1	-
327.	**öte-**	Tü.	Ödemek, eda etmek, yerine getirmek.	*Yā Resūlallāhi, hēç dünyāda ata ana ḫaqqı **ötemekke** imkān bar mu?*	284-4	12	-
328.	**öwkele-**	Tü.	Öfkelenmek, sinirlenmek.	*Yā Abā'l-Ḥasan, sizing qatıngızġa kirmişingizde oġlum Yezīddin qatıġ **öwkelep** turur erdim.*	292-4	1	-
329.	**qaç-**	Tü.	Kaçmak.	*Bu aṭ aytur ėdesi ġāzīġa: Menim ʿādatım sürçmek ermez erdi taqı uruş ḥālında **qaçmaq** ermez erdi.*	299-15	37	qaş-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
330.	**qaçur-**	Tü.	Kaçırmak.	*Qaçan kim kāfirlarnıng̃ baʿżısı öldi, baʿżısı taqı Ṭāyifqa qaçtılar, baʿżısını tuttılar, yılqı qaralarını, māllarını tawarlarını, oġul qızlarını **qaçuru** bilmediler.*	75-2	1	-
331.	**qaḍġur-**	Tü.	Üzülmek, tasalanmak, endişe etmek.	*Men oġlum birle ingen **qaḍġurduq**.*	25-8	53	-
332.	**qaḍġurt-**	Tü.	Üzmek.	*Bir qorqunçlıġ tüş kördüm. Ol tüş mėni ingen **qaḍġurttı**, tėdi…*	191-13	2	-
333.	**qal-**	Tü.	Kalmak, geride bulunmak.	*Qaçan kim bu kāfirlar şaḥrādın qayıttılar taqı butḫānaqa keldiler baqarlar, cümle butlar pāra pāra bolmış, meger bir uluġ but **qalmış**.*	216-11	107	-
334.	**qaldur-**	Tü.	Kaldırmak.	*Yā Muḥammed, başıng̃ qaldurġıl taqı manga şenā qılġıl! tėp vaḥy keldi erse, başımnı **qaldurdum** taqı aydım…*	57-17	18	-
335.	**qamaş-**	Tü.	Kamaşmak.	*Eger yüzinge baqayın tėsem, közüm **qamaşur**.*	102-6	1	-
336.	**qan-**	Tü.	Kanmak, doymak.	*Ança içti kim **qandı**.*	22-11	4	-
337.	**qana-**	Tü.	Kanamak.	*Yūsuf yıqıldı taqı yüzi yerke tegdi, taqı yüzi **qanadı** erse, qoptı yıġlayu aydı: Ey qarındaşlarım, men nė yazuq qıldım kim mėni mundaġ urursiz?*	354-17	1	-
338.	**qanat-**	Tü.	Kanatmak.	*Miʿrāc tüninde bir ögür ḫalāyıqnı körermen kim öz tırnaqları birle yüzlerini tırmarlar taqı yüzlerini pāra pāra qılurlar, **qanaturlar** taqı anlarnıng̃ tırnaqlarını Ḥaq tvt baqırdın yaratmış bolġay, tėp aydım: Yā Cebreʾīl, bu kimler tururlar kim özlerini mundaġ qılu tururlar?*	386-6	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
339.	**qandur-**	Tü.	Kandırmak, doyurmak.	*Otlaġdın qoylarım kelse, her kèçe öz èlgim birle atamqa anamqa sütdin **qandurmadın** oġlanlarımqa bèrmes erdim.*	293-8	5	-
340.	**qapar-**	Tü.	Böbürlenmek.	*Andaġ **qapardı** kim ʿālam içinde meniṉg teg melik yoq turur, tèp özinge iʿtiqād qıldı.*	440-8	1	-
341.	**qapar-**	Tü.	Şişmek, kabarmak.	*...Mekkedin Mediṉeke hicret qılġan muhācirlar içgeyler; yana ol dervīş miskīn ṣaḥābalar kim tonları çapan bolup, yüzleri mücāhidedin sarġarıp, başları örperip, aḍaqları **qaparıp** hèç kimerse anlarġa iltifāt qılmadın kelseler…*	63-10	1	-
342.	**qapart-**	Tü.	Uzatmak, çoğaltmak.	*Saqallarıṉgızını yulup bıyıqlarıṉgızını **qapartmaqqa** menim Rebbüm maṉga andaġ buyurdı kim bıyıqlarını kessem taqı saqallarnı qoḍsam tèp.*	81-14	1	-
343.	**qapla-**	Tü.	Kaplamak, sarmak, kuşatmak, etrafını çevirmek.	*Kerek kim cümle istiʿdād qılsaṉgız taqı cuhūdlar birle ġazāt qılsaṉgız, tèdi erse, cümle ṣaḥābalar istiʿdād qıldılar taqı Ḫaybar èlinge bardılar taqı Ḫaybar èliniṉg ḥiṣārını **qaplayu** qondılar.*	138-8	2	-
344.	**qapsa-**	Tü.	Kapsamak, kuşatmak.	*Qaraṉgquluq mèni **qapsadı**, tèp yıġladı erse, ḫōcası taqı qaytardı.*	322-7	1	-
345.	**qapsan-**	Tü.	Kaplanmak, kuşatılmak, sarılmak.	*Andın soṉg Ḫaqṯeʿālā tamuġnuṉg tört yanını nefs ārzūları birle, ten tilekleri birle, ḫamr içmek, zinā qılmaq birle, ribā yemek, ẓulm qılmaq, tenaʿum qılmaq kim nefske ḫoş kelür, munuṉg tèg neerseler birle **qapsandı.***	61-16	4	-
346.	**qaq-**	Tü.	Kakmak, iteklemek, kapatmak.	*Yā Resūlallāhi, uştmaḥ qapuġını ne birle **qaqayın**?*	265-15	8	-
347.	**qarar-**	Tü.	Kararmak.	*Ādam peyġāmbarnıṉg teni **qarardı.***	281-15	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
348.	**qarart-**	Tü.	Karartmak.	*Şükür qılsun; ol Tangrı teʿālā kim ol mūġnung könglini **qarartıp** bėlinge zunnār bağladı, ol zunnārnı sening bėlinge bağlamış bolsa, ne qılġay erding?*	325-12	1	-
349.	**qarġa-**	Tü.	Beddua etmek.	*Ol Kesrī melik kim menim bitigimni yırttı, Tangrı teʿālā aning terisini yırtsun taqı aning mülkini ḫarāb qılsun! tėp **qarġadı**.*	81-12	29	-
350.	**qarı-**	Tü.	Yaşlanmak, ihtiyarlanmak.	*Ādam oġlı qarıyur, abuşqa bolur taqı ėkki neerse ādam oġlı birle hēç **qarımaz:** biri ol kim mālqa ḫarīş bolmaq, ėkinçisi ol kim ʿömürke ḫarīş bolmaq.*	433-7	5	-
351.	**qarış-**	Tü.	Karışmak, kaynaşmak.	*Erte çıqar, ṣaḥrāda yöriyür hēç kişiler birle sözleşmez, hēç kişilerke **qarışmaz.***	400-6	2	-
352.	**qarıştur-**	Tü.	Karıştırmak.	*Taqı ala tonluġlar ol kimerse[ler] tururlar kim īmānlarını ẓulum birle qarıştırdılar taqı ṭāʿatlarını maʿṣiyat birle **qarıştırdılar**, velīkin dünyādın tevbe birle çıqtılar tėp aydı.*	55-5	3	-
353.	**qaş-**	Tü.	Kaçmak.	*Muʾminler tağılmış teg kāfirlar müteferriq boldılar, **qaştılar**, Ṭāyifqa bardılar taqı baʿżıları öldiler, cehennemke bardılar.*	74-5	1	kaç-
354.	**qaşı-**	Tü.	Kaşımak.	*Burnı astınġa kirip burnınġa ürmiş erdi, cümle teninge ʿillet münteşir boldı taqı teni cümlesi şişti taqı kiçik tuttı; tırnaqları birle **qaşıyur** erdi, tırnaqları taqı tüşti.*	330-17	2	-
355.	**qat-**	Tü.	İçine sokmak.	*Yügürdiler taqı ėkegü Diḥyatü'l-Kelbī tėp Cebreʾilke yapşundılar taqı Cebreʾil ʿas yenginge ėliglerini **qatıp** neerse isteyürler.*	171-1	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
356.	**qat-**	Tü.	Kapatmak.	*Menim reʾyim ol turur kim bu Muḥammedni bir ėwke **qatsaq** taqı ol ėwnüng tünglükini taqı qapuġını berk qılsaq, bu Muḥammed ol ėw içinde açlıqdın ölse tėdi…*	19-11	1	-
357.	**qat-**	Tü.	Katmak, ilave etmek, koymak.	*Siz taqı Peyġāmbar yerinde olturdungʻız, kerek kim yüzükni siz taqı ėlgingʻizke **qatsangız** tėdiler erse, ol taqı teberrük tutup ėlginge qattı.*	78-4	25	-
358.	**qat-**	Tü.	Takmak.	*Peyġāmbar ʿas ol yüzükni sol ėlginingʻ kiçig barmaqınga **qatar** erdi taqı qaşını iç yanqa qoyar erdi.*	78-2	4	-
359.	**qatıġlan-**	Tü.	Gayret etmek, çaba göstermek, uğraşmak, zorlanmak.	*Ṣaḥābalar neçeme kim **qatıġlandılar**, bolmadı.*	71-16	6	qatılan-
360.	**qatıl-**	Tü.	Sıkıntı, eziyet vermek, kötülük etmek.	*Yā İblīs, sanga Ayyūb teninge taqı musallaṭ qıldım; meger köngʻlinge taqı tilinge **qatılmaġıl**, tėdi erse, İblīs ʿal keldi, Ayyūb peyġāmbar qatınġa.*	330-15	4	-
361.	**qatılan-**	Tü.	Çaba göstermek, uğraşmak.	*Eger māl ḥāṣil qılur bolsangʻ, **qatılanġıl**, ḥalāl cihetidin ḥāṣil qılġıl, ve eger taqı mālnı ḫarc qılur bolsangʻ, maʿṣiyatqa ḫarc qılmaġıl.*	396-5	1	qatıġlan-
362.	**qav-**	Tü.	Kovmak, kovalamak, iteklemek.	*Ol Şeyṭānnı **qavdı** taqı taşladı, kėterdi.*	213-16	6	qaw-
363.	**qaw-**	Tü.	Kovmak, kovalamak, iteklemek.	*Yā Muḥammed, bu duʿā kim qıldıngʻ, Mūsā Peyġāmbar ʿas mundaġ qıldı erdi ol kün kim Firʿavn ʿal ağır çerig birle Mūsā Peyġāmbarımıznı **qawup** çıqtı.*	73-5	4	qav-
364.	**qawuş-**	Tü.	Kavuşmak, birleşmek.	*Ay ėkki pāra boldı, biri bir yanqa bardı taqı biri bir yanqa bardı, yana ėkkisi biri biringe **qawuştılar**.*	34-17	7	-
365.	**qawuştur-**	Tü.	Bağlamak.	*Baqar, Mekkeningʻ uluġları qol **qawuşturup** ḫıḍmat maqāmında turuqmışlar.*	51-3	1	-
366.	**qawuştur-**	Tü.	Kavuşturmak.	*Yā ʿAzrāʾil barġıl, dostum Muḥammedni bizke **qawuşturġıl**.*	87-10	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
367.	**qayıt-**	Tü.	Dönmek, geri dönmek.	*Bu işdin **qayıtur**-musen yā yoq mu?*	411-3	93	qay(ı)t-
368.	**qayıt-**	Tü.	Vazgeçmek.	***Qayıttım** ol rāydın, tėdi erse, Umm-i Cemīl tayandı.*	16-10	3	-
369.	**qayna-**	Tü.	Kaynamak, pişmek.	*İçinde et birle şūrba **qaynayur** erdi kim bir çıpçuq küweç içinge tüşti taqı öldi.*	193-7	5	-
370.	**qayra-**	Tü.	Geri.	*Taqı cümle **qayra** Medīneke qayıttılar.*	134-1	1	-
371.	**qayra-**	Tü.	Tekrar, yeniden.	*Ol kāfirqa hēç neerse tėmedi, ṣabr qıldı, **qayra** töndi taqı ėwke kirdi.*	11-14	2	-
372.	**qaytar-**	Tü.	Geri göndermek, göndermek.	*Yana biringe taqı bir ton keydürdi taqı anlarnı **qaytardı**.*	82-12	11	-
373.	**qaytar-**	Tü.	Geri vermek.	*Tilese saqlaġay, tilese qoyġay tėdi erse, Ebrehe buyurdı, ʿAbdu'l-Muṭṭalibning tėwelerini **qaytardılar**.*	42-12	16	-
374.	**qaytar-**	Tü.	Karşılık, cevap vermek.	*Yā Resūlallāhi, ol manga terbiyet qıldı erse, men taqı anga yanutı **qaytardım**, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ne qıldıng? tėdi.*	286-17	17	-
375.	**qaytar-**	Tü.	Ödemek.	*Ey Muvaffiq oġlı, menim qatımda bir niʿmetni amānat koḍtung kim qıyāmat kün bolsa āvṣ men sanga bu qılġanıng cezāsını **qaytarġay**-men, ėlgingni tutġaymen taqı cümle ḥalāyıq ḥisāb ve suʾāl içinde erken men sėni uçtmaḥqa ėletgeymen, tėp aydı.*	276-9	4	-
376.	**qaz-**	Tü.	Kazmak.	*Maṣlaḥat bolġay-mu kim bu Medīnening tegresinde ḥandaq **qazsaq**?*	28-1	11	-
377.	**qazġan-**	Tü.	Kazanmak.	*Törtünçisi ādem oġlı erte nė qılġusı turur taqı ne **qazġanġusı** turur, anı taqı kimerse bilmez.*	234-10	1	-
378.	**qazı-**	Tü.	Kazımak, kazmak.	*Beşer-i Ḥāfī raḥmhi sulṭān **qazıġan** arıq suwlarıdın içmez erdi.*	297-9	8	-
379.	**qıl-**	Tü.	Kılmak, etmek, yapmak.	*Ey Eyyūb anası, bu ṭaʿāmda sarımsaq yıḍığı burnumġa keldi taqı men Ḥaq teʿālāqa münācāt **qılur**-men.*	25-11	4262	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
380.	**qıldur-**	Tü.	Kıldırmak, yaptırmak, ettirmek.	*Andın soŋ melekūt ʿālamını seyr* ***qıldurdılar.***	318-1	21	-
381.	**qılın-**	Tü.	Kılınmak, yapılmış, edilmek.	*Qayu yerde kim Haq teʿālānıŋ zikri yāḍ qılınsa, seniŋ zikriŋ taqı yāḍ* ***qılınġay.***	10-7	19	-
382.	**qılış-**	Tü.	Bir işi birlikte yapmak.	*Neteg rūza tutmış bolurlar kim ėkegün olturup bukün ġıybat* ***qılıştılar*** *taqı musulmānlarnıŋ etlerini yėdiler.*	389-1	13	qıluş-
383.	**qıluş-**	Tü.	Bir işi birlikte yapmak.	*Eger bu Muḥammed birle laʿnat* ***qıluşur*** *bolsaq uluġumuz taqı helāk bolġay, kiçigimiz taqı helāk bolġay.*	143-16	2	qılış-
384.	**qıs-**	Tü.	Kıstırmak, sıkmak.	*Yā Muḥammed, oqıġıl! Men aydım: Oqıġan ėrmes-men tėdim erse, ėkinç qata mėni tuttı taqı andaġ* ***qıstı*** *kim hēç yaraġım qalmadı.*	7-17	3	-
385.	**qız-**	Tü.	Kızmak, çok ısınmak.	*Bir temürçi, körükidin* ***qızmış*** *temürni çıqardı otlar saçrayu.*	237-16	5	-
386.	**qızar-**	Tü.	Kızarmak.	*Miŋ yıl tamuġqa ot yandurdılar, tamuġ* ***qızardı;*** *miŋ yıl [taqı] yandurdılar, tamuġ aqardı; yana miŋ yıl ot yandurdılar, tamuġ qarardı.*	66-8	1	-
387.	**qızdur-**	Tü.	Kızdırmak, ısıtmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥidniŋ qızıl altunı bolsa yā taqı kümüşi bolsa taqı zekātını edā qılmasa, qıyāmat kün bolsa āvş ol altunnı taqı kümüşni taḫta qılġaylar taqı tamuġ otınġa* ***qızdurup*** *bu zekāt bėrmegenlerniŋ alnınġa taqı yanlarınġa taqı arqalarınġa basġaylar.*	250-9	2	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
388.	**qızıt-**	Tü.	Kızdırmak.	*…taqı muḥtāc kimerselerni bilse taqı anlarqa meded qılmasa, zekātını bėrmese, qıyāmat kün bolsa āvṣ ol kimerseni cabbārlar, mütekebbirler yerinde turġuzġaylar, taqı ferīştelerke buyurġay, ol yarmaqlarnı **qızıtıp** teninge basġaylar tėdi…*	109-5	1	-
389.	**qoḍ-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Qaçan kim bu baḥīl ol daraḫtnıng̑ butaqını tutmış bolsa, ol butaq bu baḥīlni tamuġqa kigürmedin **qoḍmas**.*	255-3	68	qoy-
390.	**qoḍ-**	Tü.	Takmak.	*Boynumġa zincīr **qodtılar**, aḍaqımġa buqaġu urdılar, ėgnimge palās keydürdiler, abuşqa bolmış atamdın aḍırdılar, tėp yıġlayur erken Mālikning̑ qulı keldi…*	358-14	4	qoy-
391.	**qoḍ-**	Tü.	Vazgeçmek, terk etmek.	*Mundın maʿlūm bolur kim hēç ḥālda namāznı **qoḍmaqġa** şerīʿat ėḍileri ruḫsat bėrmedin tururlar.*	241-1	14	qoy-
392.	**qoḍul-**	Tü.	Koyulmak, kurulmak, yerleştirilmek.	*Şirāṭ **qoḍulmış** taqı cümle ḫalāyıqqa, ol arada Emīre'l-muʾminīn ʿAbdu'l Melikni keltürdiler keçgil, tėp.*	239-13	3	qoyul-
393.	**qol-**	Tü.	İstemek, dilemek, rica etmek, affedilmesini dileme.	*Taqı butlarġa ʿözūr qıldı: Qulum sizlerke yaman̑ iş qıldı, sizler keçrüng̑! tėp üküş ʿözūrler **qoldı**.*	97-14	9	-
394.	**qon-**	Tü.	Konmak, konaklamak, ikamet etmek, yerleşmek, misafir olmak.	*Ol şavmaʿa qatınġa yettiler erse, ʿAlī ražhu anda **qondı**.*	148-14	28	-
395.	**qondur-**	Tü.	Yerleştirmek.	*Peyġāmbarʿas çeriglerini, şaflarını tüzdi, taqı ḫalāyıqnı uruşqa **qondurdı**, taqı munlarġa feṭḥ birle bişārat bėrür erdi.*	71-14	1	-
396.	**qon̑grul-**	Tü.	Kanrılmak, yerinden kopmak, sökülmek.	*Ol daraḫt yerindin **qon̑grulup** keldi taqı Peyġāmbarʿas'qa tevāżuʿ birle selām qıldı.*	35-15	3	-
397.	**qonuqla-**	Tü.	Misafir etmek, ağırlamak.	*Sizlerni **qonuqlaġay** erdim, velīkin qaḥṭ yıl turur, ewümde hēç neerse yoq turur.*	22-2	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
398.	**qop-**	Tü.	Kalkmak, ayağa kalkmak.	*Ey ḫalāyıq, bu cemʿ içinde kim kim ʿİrāq ėllig erse, örü* ***qopsun****, tėmiş erdi.*	399-14	83	-
399.	**qop-**	Tü.	Zuhur etmek, meydana gelmek, var olmak.	*Başı yançıldı taqı vefātı boldı erse, ʿālam qarang͡qu boldı, qatıġ yėl* ***qoptı****, ʿĀdam peyġāmbarnıng͡ oġlanlarıdın keḏikler taqı quşlar qaça başladılar.*	338-8	7	-
400.	**qopar-**	Tü.	İnşa etmek, yapmak, meydana getirmek, mevcut kılmak.	*Mekkede bir ėw bar, Kaʿbe atlıġ. Ol ėwni İbrāhīm peyġāmbar ʿas* ***qoparmış*** *tėp ayturlar.*	41-6	7	-
401.	**qopar-**	Tü.	Koparmak, kaldırmak, çekip çıkarmak.	*Taqı üzerindeki taşlarnı kėterdi, taqı bu Bilālnı yerindin* ***qopardı****.*	97-9	11	-
402.	**qorq-**	Tü.	Korkmak.	*Yā Yehūdā, eger sen bizim birle muvāfaqat qılmaz bolsang͡, cümle yıġılışıp sėni taqı helāk qılur-miz, tėdiler erse, ol taqı* ***qorqtı****, hēç neerse tėmedi.*	355-10	116	-
403.	**qorqıt-**	Tü.	Korkutmak.	*Ol ėkki āyat ing͡en mėni* ***qorqıtur****; yoq erse sizke vaʿẓ qılġay erdim, tėdi erse, aydılar: Ol ėkki āyat qayu āyat turur?*	201-8	1	qorqut-
404.	**qorqut-**	Tü.	Korkutmak.	*Yā Mūsā, men sizni üç neersedin* ***qorqutur****-men.*	350-4	5	qorqıt-
405.	**qoy-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Yā İmāme'l-muslimīna, bu aṭlardın birini özüng͡üzke* ***qoysang͡ız*** *minmek üçün bolġay-mu?*	162-16	91	qoḏ-
406.	**qoy-**	Tü.	Takmak.	*Andın song͡ hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi, dirresini ėlginge* ***qoyar*** *erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi, nā-meşrūʿ işler körer bolsa, emr-i maʿrūf qılur erdi taqı nehy-i münker qılur erdi.*	106-9	1	qoḏ-
407.	**qoy-**	Tü.	Terk etmek, vaz geçmek, bırakmak.	*Ḥālīʾ maʿlūm ermez, tėp aydı erse, ol mufāḫirat qılġan ʿArablar taqı uftandılar taqı mufāḫiratnı* ***qoydılar****.*	374-14	7	qoḏ-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
408.	**qoyul-**	Tü.	Koyulmak.	*İleylerinde cināza* ***qoyulmış*** *meng͡izlig.*	437-11	1	qoḍul-
409.	**quç-**	Tü.	Kucaklamak.	*Benū Ḥazʿān tamı köligesinde ėkegü turup tururlar erdi, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas bardı; baqar, ėkegü biri birini* ***quçmışlar*** *taqı yaturlar.*	172-16	6	-
410.	**quçuş-**	Tü.	Kucaklaşmak.	*Ėkki qarındaşı biri birini* ***quçuşup*** *yıġlaştılar.*	167-15	2	-
411.	**qumı-**	Tü.	Parlamak, ışıldamak.	*Yüzi tolun ay tėg* ***qumıyur****.*	23-6	5	-
412.	**qunuş-**	Tü.	Kapışmak.	*Ve eger yunar bolsa, ol yunġan suwını biri biridin* ***qunuşup*** *alurlar, taqı içerler taqı yüzleringe sürterler, teberrük qılur erdiler.*	44-11	1	-
413.	**qur-**	Tü.	Kurmak.	*Abū Süleymān Dārānī raḥmhi ėşitti kim falān emīr fısq meclisi* ***qurup*** *turur, münker iş birle meşġūl turur, tėp.*	375-14	1	-
414.	**qur-**	Tü.	Tedarik etmek, temin etmek.	*...ėwlerini cümlesini qaytarsunlar taqı anlar bu ġanīmat mālı birle öz esbāblarını* ***qursunlar*** *ve eger tilesen͡giz bu ġanīmatnı tüz qısmat qılayın taqı anlar bayaqı siziṅ͡g ėwin͡gizde oltursunlar, tėdi…*	256-7	1	-
415.	**qurı-**	Tü.	Kurumak.	*Qaçan kim tonum* ***qurısa****, barġaymen inşāʾa'llāhu teʿālā, tėdi erse, ol kimerse aydı: Yā Aḥmed, bir tonun͡gdın ziyāda tonuṅ͡g yoq mu?*	222-12	1	quru-
416.	**qurtar-**	Tü.	Kurtarmak.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ mėni zebānīlar tutup eletürler bolsalar, bu dōstum mėni şefāʿat qılıp* ***qurtarġay*** *taqı man͡ga bu dōstumnuṅ͡g fāyidası taqı menfaʿatı tėggey-mü?*	223-16	1	qurtġar-, qutġar-, qutqar-
417.	**qurtġar-**	Tü.	Kurtarmak.	*Ḥaq tvt cümle yazuqlarıṅ͡gnı yarlıqaġay taqı tamuġdın seni* ***qurtġarġay*** *taqı san͡ga uçtmaḥ rūzī qılġay.*	229-2	5	qurtar-, qutġar-, qutqar-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
418.	**qurtul-**	Tü.	Kurtulmak.	*Maʿnīsi ol bolur kim: Muʾminler **qurtuldılar**, ol muʾminler qurtuldılar kim namāz içinde alçaqlıq qılurlar.*	248-7	27	qutul-, qutıl-
419.	**quru-**	Tü.	Kurumak.	*Taqı ol tün erdi kim Kesrī melikning ayvānı teprendi taqı on tört küngüresi yıqıldı; taqı dünyāda ne kim mūġlar yandurġan otlar bar erdi, cümlesi ol tün söndi taqı Sāva atlıġ élning deryāsı ol tün **qurıdı**.*	5-13	2	qurı-
420.	**qus-**	Tü.	Kusmak.	*Andın song ol sütni **qustı** taqı Ḥaq teʿālāqa zārīlıq qıldı, aydı: Yā Rebbī, angar kim qudratım yeter erdi, qıldım, tamarlarımġa barmış bolsa taqı baġarsuqlarımġa kirmiş bolsa, anı sen kerem qılıp ʿafv qılġıl, tép üküş zārīlıq qıldı.*	295-2	7	-
421.	**qutġar-**	Tü.	Kurtarmak.	*Ḥaq teʿālā Mūsā peyġāmbarnı qavmı birle **qutġardı**, nuṣrat bérdi.*	73-12	12	qurtar-, qurtġar-, qutqar-
422.	**qutıl-**	Tü.	Kurtulmak.	*Sen manga kerekmez-sen tédim erse, ol taqı méndin ıraq kétti taqı aydı kim: Yā Muḥammed, sen méndin qutuldung, velīkin séndin songraqılar méndin **qutılu** bilmegeyler tédi.*	100-3	1	qurtul-, qutul-
423.	**qutqar-**	Tü.	Kurtarmak.	*Ey Bār Ḥuḍāyā, manga öz ḥażratıngda uçtmaḥ içinde éw binā qılġıl taqı méni bu Firʿavnnung ʿazābıdın qutġarġıl taqı bu ẓālimlar şerridin men miskīn żaʿīfanı **qutqarġıl**!*	165-13	1	qurtar-, qurtġar-, qutġar-
424.	**qutul-**	Tü.	Kurtulmak.	*Yā Abā Bekr, emgékdin **qutuldung**, arıġ suw birle ġusl qıldıng tédiler.*	103-2	6	qurtul-, qutıl-
425.	**raġbatlan-**	Ar.+Tü.	İstemek.	*Sen taqı bizim bile barsang, bolmaz-mu? tédiler erse, Yūsuf **raġbatlandı**.*	354-1	1	-
426.	**saç-**	Tü.	Saçmak, serpmek.	*Eger ḥatunı oyanmaz bolsa, yüzinge sawuq suw **saçsa**.*	314-3	6	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
427.	**saçıl-**	Tü.	Saçılmak, dağılmak.	*Qapuġ açtılar, kirdiler erse emirü'l-muʾminīn ʿOs̱mān şehīd bolmış, muṣhafı üzesinde qan* ***saçılmış****.*	136-5	1	-
428.	**saçra-**	Tü.	Sıçramak, fışkırmak, akmak.	*Anıng̀ başı yarıldı taqı qanı* ***saçradı*** *taqı Ḫālid ibnü'l-Velīdning̀ yüzinge tegdi, erse, Ḫālid ibnü'l-Velīd ol ḫatunġa sökti.*	349-7	3	-
429.	**saġ-**	Tü.	Sağmak (süt).	*Umm-i Muʿīd bir kersān keltürdi. Peyġāmbar ʿas mübārek elgi birle* ***saġdı****, ança kim ol kersān toldı.*	22-10	10	-
430.	**saġu-**	Tü.	Soğumak.	*Tegme bir ol qızmış taḫtalar* ***saġusa****, yana tamuġ otınġa qızdurġaylar ançaqa tegi kim ʿAraṣāt ḫalqınıng̀ ḥisābı tamām bolġınça.*	250-10	1	-
431.	**sal-**	Tü.	Koymak.	*İbnü Hübeyre qatıġ ġażab qıldı taqı buyurdı, Abū Ḥanīfeke yigirmi aġaç urdılar taqı zindānqa* ***saldılar****.*	186-13	1	-
432.	**sal-**	Tü.	Sallamak.	*Sewündüm taqı ançaqa tegi küydüm kim ol kārvān yaqın keldi erse, anlarqa men qol* ***saldım****, āvāz qıldım erse, anlar taqı manga qarşu keldiler taqı aydılar: Ey żaʿīfa, aḥvāl ne turur?*	130-12	1	-
433.	**sal-**	Tü.	Sermek.	*Men tört ay Abū Ḥanīfe ėwinde turdum, anı kėçe yatġanını körmedim, ḫādimları töşek* ***salġanını*** *körmedim.*	190-14	1	-
434.	**sal-**	Tü.	Terk etmek.	*...kāfirlar seni Mekkedin çıqarıp Medīneke kelmişingde şaburları qalmadın seninġ maḥabbatınġda ḫatunlarını, oġul qızlarını, yer yurtlarını* ***salıp*** *Mekkedin Medīneke hicret qılġan muhācirlar içgeyler…*	63-8	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
435.	**salın-**	Ar.	Aşağı salmak, salınmak, düşmek.	*Cān çıqtı erse, eligleri tüşti taqı mübārek başı **salındı** erse, Peyġāmbar ʿas'nı yatġurdılar.*	90-9	1	-
436.	**san-**	Tü.	Sanmak, zannetmek, düşünmek, akıl etmek.	*Bu işni quvvat mu tėp **sanur**-siz?*	149-17	2	-
437.	**sana-**	Tü.	Farz etmek.	*Ey yārānlarım, eger ʿaqlıng͡ız bar erse, özleringizni ölüglerdin **sanang͡ız**.*	434-2	2	-
438.	**sana-**	Tü.	Saymak.	*Peyġāmbar ol yarmaqlarnı **sanamadın** Abū Bekrke bėrdi taqı aydı: Yā Abū Bekr, bu yarmaqlarqa Fāṭıma üçün ėw esbābları alu bėrgil! tėdi taqı Bilālnı taqı ʿAmmār Yāsirni taqı bir qaç kimerseni Abū Bekr birle bāzārqa ıḍa bėrdi.*	159-4	1	-
439.	**sanç-**	Tü.	Saplamak, vurmak, yaralamak, kesmek.	*Qaçan kim ėkki ṣaf rāst boldı erse, bu kāfirlar cümlesi qılıçlarnı çıqardılar, taqı qınlarını sındurdılar, taqı ot atmaqqa, sünġü **sançmaqqa** meşġūl bolmadın bir yolı qılıç birle ḥamle qıldılar erdi.*	71-15	5	-
440.	**saqın-**	Tü.	Düşünmek, sanmak, zannetmek.	*Sizlerni kişi körse, ḥālī ṭaʿām tenāvul qılıp turur, tėp **saqınsun** taqı sizing͡er rūza tutġanınġ͡ızını hēç kişi bilmesün, tėp aydı.*	406-1	31	-
441.	**saqla-**	Tü.	Korumak, beklemek, gözetlemek, hakim olmak, kötülükten korumak.	*Men anı Ḥaq teʿālādın tilegeyin kim ol kimerseni Ḥaq teʿālā **saqlasun**, hēç kāfirlarnınġ͡er żararı anga tegürmesün.*	31-10	80	-
442.	**saqlan-**	Tü.	Gizlenmek, saklanmak.	*Rebīʿ ibni Ḥayṣam raḥmhi on ėkki yıl **saqlandı** kim hēç neerse sözlemedi.*	382-9	1	-
443.	**saqlan-**	Tü.	Sakınmak, çekinmek, kötü bir şeyden uzak durmak, korunmak, dikkat etmek.	*Qaçan kim żaʿīfa kimerse cüftlenmek birle dīnī ḥişārqa kirür, ḥarāmdın maʿṣiyatdın **saqlanur**.*	15-2	18	-
444.	**sar-**	Tü.	Sarmak, dolamak.	*Peyġāmbar ʿas'nı yuvdılar taqı kefen **sardılar**, taqı namāz qıldılar taqı āḫirat yeringe qoydılar.*	93-8	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
445.	**sarġar-**	Tü.	Sararmak.	*Qaçan kim namāzġa yöner bolsa erdi, yüzi **sarġarur** erdi, rengi taġayyur bolur erdi.*	243-7	3	-
446.	**sarġart-**	Tü.	Sarartmak.	*Bu ḥācīlar biri biringe ṭāʿat üze yārī bėrmeki yüzimni **sarġarttı.***	275-6	2	-
447.	**sarsıt-**	Tü.	Üzmek, incitmek.	*…ata ananı irig söz birle yā taqı çaqırmaq birle **sarsıtmaġıl** wa qul lahumā qawlan karīman ayġıl ol ėkegüke ḥürmetlig sözni taqı ḫoş sözni, tėp Ḥaq teʿālā yarlıqdı.*	285-9	1	-
448.	**sası-**	Tü.	Kötü, pis kokmak.	*ʿİsā peyġāmbar ʿas ḥavārīleri birle keçip barurda bir it ölügsesi kördi kim inḡen **sasıyur** erdi.*	389-11	3	-
449.	**sat-**	Tü.	Satmak.	*Ol maʿnīdin kim almaqı **satmaqı** şerʿan revā bolmas ḫōca destūr bėrmedin.*	284-9	46	-
450.	**satġaş-**	Tü.	Karşılaşmak, rastlamak.	*Ey şeyḫ, sizke kelürde bir qarındaşqa **satġaştım**.*	434-9	31	-
451.	**sawut-**	Tü.	Soğutmak.	*Qaçan kim pādişāhqa ʿaṭş ġālib boldı taqı şerbetler bar, velīkin **sawutġu** neerse yoq erdi.*	429-16	1	-
452.	**segirt-**	Tü.	Seğirtmek, hareket ettirmek, oynatmak.	*Taqı ridāsıdın saġ qolını çıqardı taqı ėginlerini **segirtü** ṭavāf qılu başladı erse, barça ṣaḥābalar taqı andaġ ṭavāf qıldılar.*	47-5	1	-
453.	**sekir-**	Tü.	Koşmak, harekete geçmek, hamle kılmak.	*Cümle baṭrīqlar **sekirdiler** taqı bu Żaġāṭırnı bastılar, ança urdılar, ol ʿazīz anda şehīd boldı.*	81-3	1	-
454.	**sekit-**	Tü.	Aksatmak.	*Atası hēç **sekitmedi**, luṭf ve kerem birle cevāb aydı.*	287-15	1	-
455.	**sekriş-**	Tü.	Hoplayıp, zıplamak.	*Namāz taqı qılur erdiler, rūza taqı tutar erdiler tünler taqı eḥyālik qılur erdiler, velīkin munlarnıng ʿādatı ol erdi kim, qaçan dünyā munlarġa arqursa erdi, **sekrişü**, sewnüşü dünyā özinge tüşer erdiler.*	393-1	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
456.	**semrü-**	Tü.	Semizleşmek.	*Derḥāl ol qoynuŋ yelini ulġaydı taqı ol qoy **semrüdi**.*	22-9	2	-
457.	**sev-**	Tü.	Sevmek.	*...yaq yawuqnı **sever**-sen, yalġan sözlemes-sen, kişilerniŋ emgekini kötürür-sen taqı qonuqlarnı ağırlar-sen, miskīnlerke yārī bėrür-sen…*	8-11	1	söw-, sew-
458.	**sew-**	Tü.	Sevmek.	*Yer yüzinde qullarım bar kim anlar mėni sewerler, men taqı anlarnı **sewer**-men.*	318-10	81	söw-, sev-
459.	**sewnüş-**	Tü.	Sevinmek, mutlu olmak.	*Namāz taqı qılur erdiler, rūza taqı tutar erdiler tünler taqı eḥyālik qılur erdiler, velīkin munlarnıŋ ʿādatı ol erdi kim, qaçan dünyā munlarġa arqursa erdi, sekrişü, **sewnüşü** dünyā özinge tüşer erdiler.*	393-1	2	-
460.	**sewün-**	Tü.	Sevinmek, memnun olmak.	*Men taqı iŋgen **sewündüm** şād boldum, andaġ kim ol sewüngenimni hēç ṣifat qılu bilmez-men.*	271-15	35	-
461.	**sez-**	Tü.	Sezmek, sanmak, zannetmek, tahmin etmek.	*Ol qızıŋ kim mėni medḥ qıldı, ögdi mėni, eḍgü bolġay tėp **sėzdi**, anı qabūl qıldım, tėdi erse, ol Ṣafūr[ā] erdi, anı cüftlendürdi.*	114-11	18	-
462.	**sığ-**	Tü.	Sığmak, içine girmek.	*Yā Cābir, bu ḫalāyıq üküş turur, ėwke **sığmaz**.*	29-8	3	-
463.	**sığın-**	Tü.	Sığınmak.	*Qaçan kim ol melʿūn ʿOṯmānnı qılıç birle urdı erse, ḫatunı ʿOṯmānnıŋ üzesinge tüşti erse, anı taqı qılıç birle urdılar; eyesiniŋ yarusı kesildi, yıġlayu bir muŋuşqa **sığındı**.*	135-17	22	sığ(ı)n-
464.	**sığındur-**	Tü.	Korumaya almak, sığındırmak.	*Ey enṣārīlar, Mekke kāfirları mėni qavdılar, taqı men sizke bardım erse, siz mėni özüŋgüzke **sığındurduŋuz**.*	76-14	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
465.	**sığış-**	Tü.	Sığmak.	*Ol kimerseler cümlesi bir yolı kirse, ėwke **sığışmaġaylar**, cemāʿat [cemāʿat] kirsünler, tėdi erse, ol kimerse aydı: Qayu cemāʿatqa burun destūr bėrür-siz?*	109-15	1	-
466.	**sın-**	Tü.	Kırılmak.	*Baqar, bu ėwnüng ağırlıqı **sınıp** turur.*	432-16	3	-
467.	**sına-**	Tü.	İmtihan etmek.	*Yana cān birle **sınamaqı** ol erdi kim İbrāhīm peyġāmbar vaqtında kāfirlar butperest erdi, butlarqa secde qılur erdiler.*	216-6	4	-
468.	**sındur-**	Tü.	Kırmak.	*Peyġāmbar ʿas'nı ʿAtaba atlıġ kāfir taş birle urdı taqı mübārek tişini **sındurdı**.*	12-16	13	-
469.	**sıqa-**	Tü.	Sıvazlamak, okşamak, masaj yapmak.	*Ol arslannıng başını **sıqadı** taqı aydı kim: Bu taqı arslan yeri turur.*	393-14	4	-
470.	**sıqtur-**	Tü.	Sıktırmak.	*Ḫamr içinde Tangrı teʿālā on kişike laʿnat qılıp turur: ḫamr üçün tal tikkenge taqı ḫamr satġanġa taqı ḫamr alġanġa taqı ḫamr içgenler qatında olturup baqġanġa, ḫamr üçün üzüm kesgenge taqı ḫamr üzümini saqlaġanġa taqı hem **sıqturġanġa** hem ḫamrnıng sāqīsınġa taqı ḫamrnı içmek üçün kötrüp eletgenge taqı içgenge.*	363-12	1	-
471.	**sız-**	Tü.	Sızmak, erimek.	*Ey ḫōca, ėmdi bu hatunung oğlan tuğurmaqqa ṣāliḥ boldı, raḥmı arıldı, ḫālī boldı, ol yağlar cümle **sızdı**, arıldı.*	234-14	2	-
472.	**sil-**	Tü.	Silmek, sürmek.	*Ol çöprek mėnde turur tėdim Taqı ol çöprekni bėrdim erse, ol çöprekni öpti taqı yüzinge **sildi**.*	104-2	2	-
473.	**silk-**	Tü.	Silkmek, sallamak.	***Silktiler** erse, içinde bitig tüşti.*	133-14	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
474.	**sing͡-**	Tü.	Sinmek, içe işlemek.	*Ol Tang͡rı birle and yāḍ qılur-men kim men Muḥammedning͡ rūḥı anıng͡ taṣarrufında turur, eger bu ėkki ḫatun qusmasa erdiler taqı bu yegenleri içinde **sing͡se** erdi, tamuġ otı bu ėkegüni köydürgey erdi.*	389-9	1	-
475.	**sing͡ür-**	Tü.	Bastırmak.	*Quvvat ol turur kim ādemī̆ öfkesin tutsa taqı ol öfkesini **sing͡ürse**, quvvat ol turur, tėdi taqı Abū Qubays tağında mündi taqı bir uluġ taşnı aḍaqı birle yuvalandurdı taqı munlar qatında keldürdi...*	150-1	1	-
476.	**siş-**	Tü.	Büyüklük taslamak, kibirlenmek.	*Men qorqar-men, qaçan kim sen ḫalāyıq arasında vaʿẓ u naṣī̆ḥat qılsang͡ taqı ḫalāyıq sang͡a iʿtibār qılsalar, sen **şişgeysen** taqı uluġ bolġ͡aysen taqı özüng͡ni Şüreyyā yılduzda körgeysen taqı ol işler birle helāk bolġaysen, tėp destūr bėrmedi.*	372-9	1	şiş-
477.	**soq-**	Tü.	Sokmak (yılan için).	*Abū Bekr rażhu yol bėrmedi erse, Abū Bekr rażhu'nung͡ aḍaqında **soqtı** erdi.*	21-6	8	-
478.	**soqul-**	Tü.	Sokulmak.	*Tang͡rı teʿālānıng͡ ḥükmi taqı fermānı ol turur kim ḫatunsuz kişi zinā qılsa, tört tanuq tanuqluq bėrseler kim sürme yıġaçı sürmelik isinge **soqulmış** meng͡izlig körseler yā taqı bu zinā qılganlar özleri tört qata iqrār qılsalar, anlarġa yüz qamçı urmak kerek.*	347-11	1	-
479.	**sor- (I)**	Tü.	Emmek.	*Ol todaqnı kim Peyġāmbar ʿas **sordı**, ol todaq manga sewüglügrek turur, tėdi taqı Ḥüseyinni iḫtiyār qıldı erse, Abū Ḥüreyre taqı Umm-i Ubeyhānı Ḥüseyinge nikāḥ qıldı taqı Medīneke keltürdiler.*	181-10	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
480.	**sor- (II)**	Tü.	Sormak.	*Bir kün Ḥaccāc* ***sorar*** *vezīrleringe kim: Saʿīd-i Cebīr bu ėlde bar mu? tėp aydı erse, aydılar: Saʿīd-i Cebīr üküş zamāna boldı kim bu ėldin çıqmış.*	343-1	51	-
481.	**soy-**	Tü.	Soymak, (deri) yüzmek.	*Bu bitigni eletgen kişini öltürgil taqı terisini* ***soyġıl*** *taqı terisi içinge yişir qatġıl taqı mana keltürgil, tėdi taqı ol dervīşke aydı kim: Bu bitig baḫşīş bitigi turur.*	421-10	2	-
482.	**söglün-**	Tü.	Yanmak.	*...Abū Lehebke mālı, taqı oġlı qızı, taqı qulı qaravaşı, taqı yılqı qarası, köygey taqı* ***söglüngey*** *yalın͡glıġ otqa...*	17-9	1	-
483.	**sögül-**	Tü.	Kebap etmek.	*Yā Resūlallāh, bir qoy* ***sögüldüm*** *taqı sizke hediyye keltürdüm tėdi erse, Peyġāmbar ʿas buyurdı ṣaḥābalar keldiler, sofra yediler.*	33-13	4	-
484.	**sök-**	Tü.	Sövmek, küfretmek, kötü söz söylemek.	*Yā Ḫālid, bu ʿĀmidiyyaqa nişe* ***söktüng͡***? *Andaġ qılmaġıl.*	349-9	15	-
485.	**sön-**	Tü.	Sönmek.	*Taqı ol tün erdi kim Kesrī melikning͡ ayvānı teprendi taqı on tört küngüresi yıqıldı; taqı dünyāda ne kim mūġlar yandurġan otlar bar erdi, cümlesi ol tün* ***söndi*** *taqı Sāva atlıġ ėlning͡ deryāsı ol tün qurıdı.*	5-12	1	-
486.	**söndür-**	Tü.	Söndürmek.	*Kimnüng͡ ḥaqqını yandurur-siz? tėdi erse, çirāġnı* ***söndürdiler.***	299-9	5	-
487.	**söw-**	Tü.	Sevmek.	*Andaġ erse, bu tört imāmnı kerek kim iʿtiqād birle* ***söwseng͡*** *taqı atı çıqmışda raḥmat ıḍa bėrseng͡ taqı taʿaṣṣub qılmasang͡.*	229-1	3	sew-, sev-
488.	**sözle-**	Tü.	Söylemek, konuşmak.	*Tek turġıl, söz söyleseng͡, Tang͡rılıq üçün sözlegil, menim, ḫāṭırım üçün* ***sözlemegil.***	122-2	86	-
489.	**sözleş-**	Tü.	Konuşmak.	*Erteke tegi ölümnüng͡ sözlerini* ***sözleşip*** *yıġlaşur erdiler.*	437-11	15	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
490.	**suçul-**	Tü.	Elbise çıkarmak, soyunmak.	*Men bu kö͡nglekni **suçulmaġay**-men ançaġa tegi kim Resūlqa şehīdliq birle satġaşgay-men, tėdi.*	133-1	5	suç(u)l-
491.	**suġal-**	Tü.+Tü.	Çekilmek (Suyun Çekilmesi).	*Bu Selmān eger toluġ suwluġ quyuġqa barur bolsa, ol quyuġnu͡ng suwı **suġalġay**, tėdiler taqı turdılar.*	385-7	2	-
492.	**sun-**	Tü.	Uzatmak.	*Sen mėni͡ öltürse͡ng, men sa͡nga ėlgimni **sunmaz**-men, qatılmaz-men, Ta͡ngrı teʿālādın qorqar-men, tėdi.*	338-2	6	-
493.	**suva-**	Tü.	Sıvamak.	*Andın so͡ng **suvadı** taqı keldi, salām qıldı erse, salāmınġa İmām Aḥmed cevāb aydı taqı burunqı tėg dōstluqnı iẓ̤hār qıldı.*	224-13	4	-
494.	**suvarıl-**	Tü.	Sulanmak.	*Ol maʿnīdin ötrü kim ẓ̤ālimlar qazıġan arıqdın **suvarılġan** üzüm turur, tėp aytur erdiler.*	297-12	1	-
495.	**suwar-**	Tü.	Sulamak.	*Biz żaʿīfalarqa nevbet tegmes ançaqa tegi bu kişiler qayıtsalar, andın so͡ng bizlerke nevbet teger, taqı atamız abuşqa bolup turur, kelmekke qudratı yoq tėdiler erse, Mūsā peyġāmbar ʿas anlarqa şefaqat qıldı, taqı bu kişilerdin qobqalarını tiledi taqı anlarnı͡ng qoylarını **suwardı**.*	113-12	1	suwġar-
496.	**suwġar-**	Tü.	Sulamak.	*Qaçan kim Medāyin şehrini͡ng ṭarafınġa keldi erse, baqar bir ügür ḫalāyıq quḍuġ qırıġında cānvarlarnı **suwġarurlar** taqı ėkki ʿayāl bir sürüg qoylar birle bir ṭarafda baqıp tururlar kim bu ḫalāyıq cānvarlarını suwġarsa, andın so͡ng munlarġa nevbet tegse tėp.*	113-7	3	suwar-
497.	**suwsa-**	Tü.	Susamak.	*Bizler taqı **suwsaduq**, cānvarlar taqı suwsadılar tėdi[ler] erse, Peyġāmbar ʿas suw tiledi erse, keldürdiler.*	44-1	8	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
498.	**suwsat-**	Tü.	Susatmak.	*Tatlıġ uyqusın özinge ḥarām qılıp oyaġlıq qılıp kendü özini emg̑etip **suwsatıp** sanga terbiyet qılmışta yaman qılıqlıġ ermez erdi, ėmdi mü yaman qılıqlıġ boldı?*	286-15	1	-
499.	**süḏre-**	Tü.	Sürümek, sürüklemek.	*Aḏaqlarıdın **sü[d]rep** bir eski quḏuġqa kemiştiler sasıġı kişilerke tėgmesün tėp.*	12-14	1	-
500.	**sür-**	Tü.	Sürmek, çıkarmak, uzaklaştırmak.	*Mund̑aġ kimerselerni qatıng̑dın kėtermegil taqı **sürmegil** taqı bu Qurayşīlerning̑ ẓāhiringe naẓar qılmaġıl…*	379-17	1	süre-, süri-, sürü-
501.	**sür-**	Tü.	Sürümek, sürüklemek.	*Ey baba, qıyāmat kün bolsa avṣ men miskīn ża῾īfanı zebānīyeler tutsalar taqı boynumqa zencīr taqıp tamuġqa **sürseler**, ῾Araṣāt içinde menim aḥvālım neteg bolġay? tėdi taqı qatıġ yıġlayu başladı erse, babası Ṣaqīq taqı yıġlayu başladı.*	238-9	3	-
502.	**sürç-**	Tü.	Sürçmek, tökezlemek.	*Nişe **sürçtim** taqı nişe qaçtım bilür-mü-sen? tėdi erse, ġāzī aydı: Bilmez-men, tėdi.*	299-15	3	-
503.	**süre-**	Tü.	Sürümek, sürüklemek.	*Bu ῾āṣīni tamuġqa bıraqıng̑ tėp yėtmiş ming̑ ferīşte kelgeyler taqı ḥamr içgenni yüzi üze **süreyü** tamuġqa bıraqġaylar taqı ne miqdār kim dünyāda ḥamr içmiş ėrdi, ol miqdār ḥamīm içürgeyler.*	18-2	2	sür-, süri-, sürü-
504.	**süri-**	Ar.	Sürümek, sürüklemek.	*Yana bir qavmnı kördüm, qarınları ing̑en uluġ turur, hēç qarınlarını kötrü bilmesler, yüzün süriyü yā taqı yanın **süriyü** yürirler.*	67-6	1	sür-, süre-, sürü-
505.	**sürt-**	Tü.	Sürmek.	*Aning̑ közi yaşını yüzüng̑ke **sürtgil**, tėp fermān boldı erse, men taqı yüzümke sürttüm.*	320-16	24	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
506.	**sürü-**	Ar.	Sürümek, sürüklemek.	*Yā Rebbī, menim cezām tamuġ otı turur; eger ʿadl qılsang ve eger ƒażl qılıp yarlıqasang, sen bilür-sen tėp, aysam, Ḥaq teʿālā ḫiṭāb qılġay: Ey zebāniyyeler, tutung taqı bu ʿĀmirni tamuġqa eleting, boynıġa zencīr urung taqı* ***sürüng****! tėp ḫiṭāb kelgey tėdi.*	147-13	1	sür-, süre-, süri-
507.	**şeşil-**	Tü.	Çözülmek, açılmak.	*Bu arada izārı* ***şėşildi*** *taqı ėkki ėlgi baġlıġ erdi, izārını baġlamaq yarağı qudratı bolmadı.*	226-6	2	-
508.	**şiş-**	Tü.	Kibirlenmek, büyüklük taslamak.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sanga sıġınur-men tekebbürnüng* ***şişmekidin****, tėp aytur erdi…*	373-5	1	-
509.	**şiş-**	Tü.	Şişmek.	*Ḥaq teʿālā Peyġāmbarqa nuṣrat bėrdi, anlar ṣaḥrāda* ***şişip*** *yatur erdiler.*	12-14	5	siş-
510.	**taġıl-**	Tü.	Dağılmak.	*Muʾminler* ***tağılmış*** *teg kāfirlar müteferriq boldılar, qaştılar, Ṭāyifqa bardılar taqı baʿżıları öldiler, cehennemke bardılar.*	74-4	1	-
511.	**tam-**	Tü.	Damlamak.	*Peyġāmbarʿas öz qabīlasını buldı, bizke ḫācatı qalmadı; bizim qılıçımızdın qan* ***tamar*** *taqı bu ġanīmatlardın biz maḥrūm turur-biz tėp aytur tėdi erse, Peyġāmbarʿas Saʿd ibnü ʿUbādaqa aytur: Yā Saʿd, barġıl, qavmungnı cümlesini bir yerke yıġġıl taqı manga ḫabar bėrgil!*	76-1	1	-
512.	**tan-**	Tü.	İnkâr etmek.	*Taqı bitig tilediler erse, ol* ***tandı*** *erse, ʿAlī ražhu qılıç çıqardı.*	48-12	11	-
513.	**tanı-**	Tü.	Tanımak.	*Anlarnı körsem* ***tanıġay****-men, velīkin kimler turur, atlarını bilmez-men, tėdi erse, ʿAlī ražhu taqı nėçekim tafaḥḥuṣ qıldı, hēç bilmedi.*	146-1	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
514.	**tap-**	Tü.	Bulmak.	*Üç atadın peyġāmbarzāda turur-men, tėdi erse, Zelīḫā hēç çāra* ***tapmadı***.	361-11	5	-
515.	**tapşur-**	Tü.	Teslim etmek, vermek.	*Biz ėkegü şarṭ qılmış erdük kim biz ėkegü cemʿ bolmadın teslīm qılmaŋ, tėp; mėndin başqa neteg* ***tapşurdunguz****? tėdi erse, İmām Şāfʿī niŋ vālidası müteḫayyir boldı.*	203-6	6	-
516.	**tapul-**	Tü.	Bulunmak.	*Hēç ṭaʿām* ***tapulmaz*** *boldı erse, anlarnıŋ ʿābidlarıdın biri şaḥrāqa çıqtı taqı bir qum tepesi qatında Ḥaq teʿālāqa niyāz qıldı…*	409-7	1	-
517.	**tapun-**	Tü.	Tapınmak.	*Ey Şeddād ibnü Avs, ümmetlerim butqa tapunmaġaylar taqı ayġa künge tapunmaġaylar yā taqı taşqa* ***tapunmaġaylar***.	403-11	1	-
518.	**taq-**	Tü.	Takmak.	*Ey baba, qıyāmat kün bolsa avṣ men miskīn ẓaʿīfanı zebāniyeler tutsalar taqı boynumqa zencīr* ***taqıp*** *tamuġqa sürseler, ʿAraṣāt içinde menim aḥvālım neteg bolġay? tėdi taqı qatıġ yıġlayu başladı erse, babası Şaqīq taqı yıġlayu başladı.*	238-9	1	-
519.	**taqıl-**	Tü.	Katılmak, aynı fikirde olmak.	*Taqı* ***taqıldılar****, tegme bir qabīladın bir yigit ḫāṣil qıldılar.*	19-16	1	-
520.	**taqıt-**	Tü.	Dağıtmak.	*Cümle çerigni* ***taqıtmışdın*** *soŋ bir on kişi qaldı, aralarında bir aq qaṭır müngen bar erdi.*	72-3	1	-
521.	**tara-**	Tü.	Taramak.	*Baqar, bir kimerse aq ton keḍmiş, saçını* ***tarayur***.	334-2	8	-
522.	**tart-**	Tü.	Çekmek, dayanmak, tahammül etmek.	*Yā ʿÖmer, sen ḫalīfa erdiŋ taqı Medīne içinde nāresīde öksüzler nėçe kündin berü açlıq zaḥmatıdın* ***tarttılar****, taqı sen anlardın ḫabarıŋ bolmadı tėp suʾāl qılsa, cavāb maŋa kelür, saŋa kelmez.*	107-11	17	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
523.	**taş-**	Tü.	Taşmak, dışarı taşmak.	*Qaçan kim cümle aʿžāsı suw[ı]nı quḍuġġa tökmiş erdi, ol quḍuġ suwı* ***taştı*** *taqı quḍuġ aġzıdın aştı.*	44-3	1	-
524.	**taşla-**	Tü.	Taş atmak.	*Ol Şeyṭānnı qavdı taqı* ***taşladı****, kėterdi.*	213-16	8	-
525.	**tat-**	Tü.	Tatmak, tadına bakmak, yemek.	*Abū Bekr raẕhu* ***tattı*** *taqı aydı: Bu ne turur?*	99-12	10	-
526.	**taya-**	Tü.	Dayamak, yaslamak, destek olmak.	*Baqar-men, bir uluġ yaşlıġ abuşqa saqı taqı meḥāsini cümle aq ermiş erdi zeberceddin minber üze olturmış taqı arqasını Beytü'l-Maʿmūrqa* ***tayamış*** *taqı qatında ḫalāyıq üküş turur.*	56-8	6	-
527.	**tayan-**	Tü.	Dayanmak, kendini tutmak, tahammül etmek.	*Men taqı Kaʿbeke kirdim erse, ol kimerse yıġlamaqıdın* ***tayandı****.*	176-11	6	-
528.	**te-**	Tü.	Demek, söylemek.	*Yā Rebbī, meni bu qaḍġudın qutġarġıl taqı bu ḫilāfat işini andaġ kimerseke bėrgil kim ol kimersedin sen taqı resūlung̑ ḫoşnūd turur-sen* ***tėdim****.*	102-4	3449	-
529.	**teg-**	Tü.	Değmek.	*Künnüng̑ neteg kim cümle ʿālamqa fāyidası teger, İmām Şāfiʿīning taqı cümle ʿālamqa fāyidası* ***teger****.*	202-7	116	-
530.	**teg-**	Tü.	Payına, hissesine düşmek.	*Qaçan kim Cābirning̑ ṭaʿāmını tenāvül qılduq taqı ḫandaq qazımaqqa barduq, menim ülüşümke* ***teggen*** *yerde taqı bir uluġ taş bėlgürdi.*	30-1	5	-
531.	**teg-**	Tü.	Ulaşmak.	*Bu ḫabar Kevfe ḫalqınga* ***tegdi*** *kim Muʿāvīya vefāt bolmış taqı oġlı Yezīd ḫalīfa bolmış tėp.*	183-14	13	-
532.	**tegür-**	Tü.	Bildirmek.	*ʿĀş atlıġ kimerse Peyġāmbar ʿas'qa keldi, taʿziyat* ***tegürdi****.*	62-13	12	teg(ü)r-
533.	**tegür-**	Tü.	Değdirmek.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi tirigi bar ergınçe ol on ming̑ yarmaqġa hēç élig* ***tegürmedi****.*	187-6	42	teg(ü)r-
534.	**tegür-**	Tü.	Ulaştırmak.	*Ey ümmetlerim, Ḥaq teʿālānıng̑ fermānını sizlerke* ***tegürdüm****-mü?*	84-8	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
535.	**tegür-**	Tü.	Vermek.	*Yā ʿÖmer, Ḥaq teʿālā **tegürse**, kelür yıl Mekkeke kirgey-miz, taqı qaçan kim Ḥaq teʿālā nuṣrat bėrse, Mekkeke kirip Kaʿbe kilīdini alġay-miz inşāʿa'llāhu teʿālā tėdi…*	46-12	15	teg(ü)r-
536.	**tėn-**	Tü.	Denmek, denilmek.	*Bu ḥecke ḥeccetü'l-vidāʿ **tėnür**, anıng üçün kim Peyġāmbar ʿas'nung song ḥec qılġanı bu erdi.*	83-2	6	-
537.	**tepren-**	Tü.	Kımıldamak, hareket etmek, sallanmak.	*Ol meşkni teprettiler erse, anıng içinde neerse **teprendi**.*	133-14	8	-
538.	**tepret-**	Tü.	Kımıldatmak, hareket ettirmek, sallamak, yerinden oynatmak.	*Teprettiler, hēç **teprenmez**; āvāz qılurlar, hēç cevāb kelmez.*	167-14	10	-
539.	**tėr-**	Tü.	Dermek, toplamak, yığmak.	*Tün kün **tėrmek** fażāliyining beyānı içinde turur.*	312-13	1	-
540.	**teş-**	Tü.	Delmek.	*Bu kemi asrasında olturġanlardın biri balta aldı taqı bu kemini **teşmekke** qaṣd qıldı.*	303-13	2	-
541.	**teşil-**	Tü.	Delinmek.	*Eger bu kemi içindekiler anıng ėlgidin ol baltanı almasalar, ol kemi **teşilse**, ol teşgen taqı helāk bolur, özgeleri taqı helāk bolurlar.*	331-1	2	-
542.	**tezgin-**	Tü.	Gezinmek, dolaşmak.	*Yā Abā Bekr, tört yanımda **tezginü** yüriyür-sen.*	20-9	4	-
543.	**tezgindür-**	Tü.	Dolaştırmak, gezdirmek.	*Ol ėkki ferīşte ol Qābīlning aḍaqını tutup yeti qata bu dünyānı **tezgindürdiler** cümle aʿżāları pāra pāra boldı.*	339-7	1	-
544.	**tıq-**	Tü.	Tıkmak, tıkamak, bir şeyle kapamak.	*Taqı quḍuġ tüpinde bir taş bar erdi, ol taşnı Cebreʾīl ʿas çıqardı taqı Yūsuf peyġāmbarqa olturmaq üçün āmāda qıldı taqı yılan inleri bar erdi, anı taqı **tıqtı**, muḥkemledi.*	356-8	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
545.	**tırmarla-**	Tü.	Tırmalamak.	*Miʿrāc tüninde bir ögür ḫalāyıqnı körermen kim öz tırnaqları birle yüzlerini **tırmarlar** taqı yüzlerini pāra pāra qılurlar, qanaturlar taqı anlarnıng tırnaqlarını Ḫaq tvt baqırdın yaratmış bolġay, tėp aydım: Yā Cebreʾīl, bu kimler tururlar kim özlerini mundaġ qılu tururlar?*	386-6	1	-
546.	**tik-**	Tü.	Ağaç dikmek.	*Hārūne'r-reşīd ḫatunı Zübeyde ḫatun taqı Mekkening ṣaḥrāsında būstānlar qılmış, ḫurma yıġaçları **tikmiş**, tėp eşittim erse, bolmasun kim anıng būstānıdın ḫurma keltürüp bāzārlarda satar bolsalar taqı anı bilmedin tenāvul qılsam, tėp yėmezmen, tėdi…*	297-17	2	-
547.	**tik-**	Tü.	Dikmek (dikiş).	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī qalılar töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler **tikilmiş** turur, bu qāżī ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-14	1	-
548.	**tik-**	Tü.	Kurmak.	*Mekkening ṭarafında ḫayma **tiktiler** özi üçün, ol ḫaymada özi olturdı.*	199-11	4	-
549.	**tiken-**	Tü.	Diken.	*Zaqqūm **tikenleridin** bir baġ qılıp arqanġa keltürgil! tėp.*	18-2	7	-
550.	**tikil-**	Tü.	Dikilmek, ayakta durmak.	*Ey ʿAzāzīl, ėmdi başınıngnı kötergil, tėp ʿAzāzīl taqı başını köterdi ėkki aḍaqı üze **tikildi**, ṭāʿat ve ʿibādat qılur taqı üküş zārīlıq qılur, ʿöẕr qılur taqı ḫacālat içinde hēç başını qaldurmaz qıyāmatqa tegi.*	366-2	6	-
551.	**tile-**	Tü.	Dilemek, istemek, arzu etmek.	*Yā Rebbenā, sanga sıġınur-biz uyatsızlıqdın; ėşittük kim falān kimerse falān ḫōcadın dünyāvī neerse **tilemiş**, tėp.*	387-14	218	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
552.	**tindür-**	Tü.	Durdurmak.	*Yā Nūḥ, kemingni Cedyī tağında **tindürgil** taqı anda iqāmat qılınglar, tėp fermān boldı erse, Nūḥ peyġāmbar taqı Cedyī tağında iqāmat qıldı tėp Ḥaq teʿālā Kelāmı içinde ḫabar bėrü yarlıqar…*	378-14	1	tingdür-
553.	**ting-**	Tü.	Dinmek, durmak, kesilmek.	*Sėni körer-men, hēç munlardın qılmading taqı ṭāʿat veʿibādat içinde közüng yaşı aqar, hēç **tingmez**.*	369-12	4	-
554.	**tingdür-**	Tü.	Durdurmak.	*Peyġāmbarʿas'nung tėwesi çökmese e[r]di, Ebrehening fīlini tingdürgen Tangrı teʿālā bu tėwemni **tingdürdi** tėgen tėg.*	41-2	4	tindür-
555.	**tingle-**	Tü.	Dinlemek.	*Bu dervīş sözinge ne iltifāt qılıp sözini **tingleyür**-siz?*	420-14	4	-
556.	**tirgüz-**	Tü.	Diriltmek, canlandırmak.	*Ḥaq teʿālā taqı bir ölügni **tirgüzdi**.*	438-5	10	-
557.	**tiril-**	Tü.	Yaşamak, canlanmak, dirilmek.	*Manga taqı bir kün Peyġāmbarʿas aymış erdi, miskīn Abū Ẕar yangluz **tirilgey** taqı yangluz ölgey taqı qıyāmatta yangluz qopġay, tėp aymış erdi.*	129-15	13	-
558.	**titre-**	Tü.	Titremek.	*Sāra Ḥaq teʿālāqa sıġındı erse, Ḥaq teʿālā derḥāl ol pādişāhqa ol miqdār maraż ve renc bėrdi kim hēç ṭāqatı qalmadı, **titreyü** yıqıldı taqı aydı: Ey ḫatun, bu ne iş turur turur?*	218-17	12	-
559.	**toġra-**	Tü.	Doğramak.	*Men altı yaşar erdim kim anam bir çanaq içinge etmek **toġradı**, taqı ol etmek üzesinge saġ yaġ kemişti, taqı bir pāra süt kemişti…*	25-1	1	-
560.	**tol-**	Tü.	Dolmak.	*Ey żaʿīfa, bu qadaḥ içinge qay qılġıl (qay qusqıl tėmek bolur), tėdi erse, ol żaʿīfa taqı aġzınġa barmaqını qattı erse, aġzıdın qoyuġ qan taqı iring qustı kim ol qadaḥ **toldı**.*	389-5	8	-
561.	**toldur-**	Tü.	Doldurmak.	*Ol yel taqı bu otnung küllerini cümlesining közleringe **toldurdı**.*	218-9	5	toltur-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
562.	**toltur-**	Tü.	Doldurmak.	*ʿÖmer rażhu beytü'l-māldın bir taġarçuq un **tolturdı** taqı mübārek arqasınġa köterdi.*	107-8	6	toldur-
563.	**toqı-**	Tü.	Dokumak.	*Ḥaq tvt hēç kimerseke mundaġ mülk taqı salṭanat bėrmedi kim Süleymān peyġāmbarqa bu mülki içinde ḫalāyıqġa türlüg türlüg niʿmetler aşatur erdi taqı özi palās ton keyer erdi taqı zenbīl **toqıyur** erdi taqı ol zenbīlni satar erdi, anıng bahāsınġa arpa alur erdiler.*	210-15	1	toqu-
564.	**toqıl-**	Tü.	Dokumak (kumaş).	*Ey qāżī, bu durrāʿa kim keyip turur-sen, bu nedin **toqılmış** turur?*	245-15	1	-
565.	**toqıt-**	Tü.	Dokutmak (halı).	*...Süleymān peyġāmbar ʿas perīlerke buyurup bir ġalı **toqıtmış** erdi altundın taqı yipekdin.*	210-1	1	-
566.	**toqu-**	Tü.	Dokumak, ağ örmek (örümcek).	*Muḥammed tuġmazdın aşnu örümçük bu ėwini **toqumış** bolġay.*	21-15	2	toqı-
567.	**toqun-**	Tü.	Dokunmak (kumaş).	*Baqar, Fāṭıma rażhā tėwe yüngündin **toqunmış** kilim keymiş taqı tegirmen ögiyür.*	164-8	1	-
568.	**toy-**	Tü.	Doymak, karnı doymak.	*Abū Ḥacīfa aytur: Qaçan kim Peyġāmbar ʿas manga bu sözni ġażab birle aydı erse, men ol kündin song ʿömrüm barınça **toya** ṭaʿāmnı tenāvul qılmadım.*	266-14	15	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
569.	**tög-**	Tü.	Çakmak, kakmak.	*Manga ne qılsang qılġıl, men Mūsā peyġāmbar dīnidin qayıtmaz-men, tėdi erse, Firʿavn ʿal buyurdı, tört temür qazuq yerge* ***tögdiler*** *taqı Āsiya ḫatun raẓhā'nı yalıng qılıp ėkki ėlgi taqı ėkki aḍaqını ol qazuqlarqa baġladılar taqı ṭaşt içinge yanar közke qoḍup köksi üze taqı qarnı üze basar erdiler, ot birle ʿaẕāb ve ʿuqūbat qılur erdiler.*	165-10	2	-
570.	**tög-**	Tü.	Ezmek.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı efṭār vaqtı bolsa, ṣaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen ḫurmā saġraqlarını yıġıp anı* ***tögüp*** *anıng birle efṭār qılur erdi.*	310-13	1	-
571.	**tök-**	Tü.	Dökmek.	*Yā ʿAlī, barġıl ol yarıqnı satġıl, tėdi erse, men taqı ol yarıqnı sattım taqı keldim yarmaqlarnı Peyġāmbar ʿas etekinge* ***töktüm****.*	158-13	15	-
572.	**tökül-**	Tü.	Dökülmek.	*Gūrda avval* ***tökülgen*** *ādemīning közi bolġay, tėdi.*	360-16	9	tök(ü)l-
573.	**tölen-**	Tü.	Sakin ve sabit olmak.	*Ey Burāq, Muḥammedke-mü çalıqlıq qılur-sen? Hēç kimerse münmedi sanga Muḥammeddin ʿazīzrek Ḥaq teʿālā qatında, Muḥammeddin ḫürmetligrek tėdi erse, Burāq* ***tölendi*** *taqı teri aqa başladı.*	52-15	3	-
574.	**tölendür-**	Tü.	Sabit ve sakin kılmak.	*Yā Muḥammed, nefsüngni* ***tölendürgil*** *ol ṣaḥābalar birle kim erte kėçe Ḥaq teʿālāqa duʿā qılurlar…*	380-7	1	-
575.	**tön-**	Tü.	Dönmek.	*Ol kāfirqa hēç neerse tėmedi, ṣabr qıldı, qayra* ***töndi*** *taqı ėwke kirdi.*	11-14	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
576.	**törüt-**	Tü.	Yaratmak.	*Munung tėg cānsız neerselerke ʿibādat qılur-siz taqı ʿālamnı yaratġan **törütgen** bir u bar Tangrıġa ʿibādat qılmaz-siz, tėdi erse, Nemrūd ʿal aydı…*	217-2	1	-
577.	**töz-**	Tü.	Dayanmak, tahammül etmek.	*ʿUkāşening köngli neteg **tözer** Peyġāmbarnı urmaqqa?*	86-7	1	-
578.	**tufqur-**	Tü.	Belli bir menzile sürmek (köpek için).	*Nėçeme kim bu aw itlerini **tufqururlar**, hēç bu itler ol turbat qatınġa yawumadılar erse, Harūne'r-Reşīd aydı...*	155-16	1	-
579.	**tuġ-**	Tü.	Doğmak (güneş).	*Kün **tuġmaqqa** yawudı erse, ṣaḥābalar yıġılışıp ʿAbdu'r-Raḥmān ibnü ʿAyfnı keçürdiler.*	118-8	2	-
580.	**tuġ-**	Tü.	Doğmak.	*Muḥammed **tuġmışta** manga ḫabar bėrdiler kim qarındaşıng ḫatunı Emīne ḫatun duşenbe kün Muḥammed atlıġ oġul keltürdi tėp.*	18-11	10	-
581.	**tuġ-**	Tü.	Meydana gelmek, zuhur etmek.	*Ne kim maʿṣiyat bar erse, cümlesi mundın **tuġar** taqı cümle şerning kilīdi bu turur.*	364-6	2	-
582.	**tuġur-**	Tü.	Doğmak.	*Taqı Tangrı teʿālā ḥükmi Ādam peyġāmbarqa ol erdi kim bir qarındaqı **tuġurġan** erkek oġlanqa taqı bir qarındaqı tuġqa qızını cüftlendürgil, tėp.*	337-6	2	-
583.	**tuġur-**	Tü.	Doğurmak.	*Andaġ erse, barġıl, ol oġlanıngnı **tuġurgıl**, andın song kelgey-sen, tėdi erse, ol taqı bardı.*	349-2	13	tuġ(u)r-
584.	**tur-**	Tü.	Ayağa kalkmak.	*Avval başı aġrıyu başladı, andın żaʿīf boldı, **turu** bilmez boldı.*	84-15	3	-
585.	**tur-**	Tü.	Bildirme (-dır / -dir) ifade eder. isim+tur.	*Yā Rebbenā, sirlerni taqı āşkāralarnı bilgen pādişāh sen **turur**-sen.*	409-2	1188	-
586.	**tur-**	Tü.	Durmak, kalmak.	*Ançaqa tegi Mekkede **turdı** kim ḫilāfat ʿAbbās oġlanlarınġa tegdi.*	186-17	165	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
587.	**tur-**	Tü.	Süreklilik ifade eder.	*Kimnüng kim rağbatı bolsa ḥec qılmaqqa, uş men baru* ***turur****-men, menim birle barsun tėdi erse, üküş ṣaḥābalar rağbat qıldılar.*	37-3	321	-
588.	**turğuz-**	Tü.	Durdurmak.	*Men miskīn ʿĀmirni Ḥaq teʿālā ḥażratında ḥisāb yerinde* ***turğuzğay*** *taqı Ḥaq teʿālā ayğay: Ey ʿĀmir, men sanga neteg ḫōca erdim, tėp aysa, men ayğay-men…*	147-5	2	-
589.	**turuq-**	Tü.	Durmak.	*Hēç ėw yoq kim meger melekü'l-mevt her kün ol ėwnüng qapuğında* ***turuqur****.*	442-9	11	-
590.	**turuş-**	Tü.	Karşı karşıya gelmek.	*Taqı bir rāyım ol turur kim, qaçan ėkki ṣaf qarşu* ***turuşsalar****, uruşmaqqa qaṣd qılsalar, sizler kerek kim cümlengiz qılıçlarıngızını qınlarıngızdın çıqarsangız…*	69-11	1	-
591.	**tut-**	Tü.	Tutmak.	*Ol itni tutung kim mėni öltürdi, tėdi erse, ṣaḥābalar yığlıştılar* ***tutalıng*** *tėp.*	118-6	208	-
592.	**tutul-**	Tü.	Bağlı kalmak.	*Antqa* ***tutulmağıl****, yüz yığaçnı bir yerke bağlap bir qata ḫatunungqa urğıl, antqa tutulmağaysen, tėdi taqı ḫatunı qaḍğu ḫasrat birle şeherke barıp turur erdi.*	333-16	2	-
593.	**tutul-**	Tü.	Tutturulmak, asılmak.	*Andın song destūr bėrdiler, sarāyqa kirdiler erse, baqar sarāynı, andın taqı tekellüfleri ziyāda qılmış, qapuğlarğa perdeler asılmış tamlarğa zārlar* ***tutulmış*** *sarāy içinde türlüg türlüg naqşlar birle müzeyyen qılınmış.*	235-11	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
594.	**tutun-**	Tü.	Edinmek.	*Qaçan kim sen mėni tangrılıq qarındaş **tutunsang** nėçe üküş mālnı men öz ḥācatım üçün sening mālıngdın alsam, kerek kim sanga aġır kelmese, tėdi erse, ol kimerse aydı: Yā Abā Hüreyre, men mundaġ qılu bilmegey-men, tėdi erse, Abū Hüreyre raẕhu aydı: Andaġ erse mėndin yıraq kėtgil, tėdi.*	258-12	1	-
595.	**tutuş-**	Tü.	Döğüşe girişmek, kapışmak.	*Men sėni qoymaz-men, tėdi. Ol aydı: Men barur-men, tėdi. Yana **tutuştılar.***	411-2	1	-
596.	**tüfkür-**	Tü.	Tükürmek.	*Peyġāmbar ʿas ʿAlīning ėkki közinge **tüfkürdi** erdi.*	139-3	4	-
597.	**tüg-**	Tü.	Düğümlemek.	*Yā Şaqīq, ne neerse turur kim bu ridāng uçınġa **tügüp** turur-sen?*	434-9	3	-
598.	**tüken-**	Tü.	Bitmek, tükenmek.	*Nėçeme kim ḫalāyıqġa ıḍar, hėç **tükenmez.***	173-15	16	-
599.	**tüket-**	Tü.	Tüketmek, bitirmek.	*Ḥaqīqatta kīne taqı ḫased muʾmin qulnung ḫasanātını taqı eḍgülüklerini helāk qılur taqı tüketür, neteg kim ot otunnı helāk qılur taqı **tüketür** tėp aydı.*	411-14	2	-
600.	**tüne-**	Tü.	Gecelemek, geceyi geçirmek.	*Ol kėçe taqı anda **tünedim.***	271-7	9	-
601.	**tür-**	Tü.	Dürmek, katlamak.	*...ʿİsā peyġāmbar aydı: Ey yārānlarım, arpa etmekini **türüp** qayġı birle yemek taqı palās keymek taqı qara yer üze yatmaq taqı dünyāda ʿibādat birle meşġūl bolup āḫiratqa tamuġdın qurtulsa, yaḫşı ermez-mü...*	395-15	1	-
602.	**tüş-**	Tü.	Düşmek.	*Baqar-men bu daraḫt tüpinde bu mėvelerdin bir mėve **tüşmiş** taqı yerde yatur.*	320-3	141	-
603.	**tüş-**	Tü.	İnmek (binek hayvandan).	*Ançaqa tegi bardı kim Eyyūb-i Enṣārī qapuġında çökti erse, Peyġāmbar ʿas taqı tėwedin **tüşti** taqı mescidke kirdi.*	24-14	3	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
604.	**tüş-**	Tü.	İsabet etmek.	*...Peyġāmbar ʿas ḥadīṯidin yā taqı ṣaḥāba sözidin bir mesʾeleke cevāb aysa eger anıng cevābı Ḥaq teʿālānıng ḥażratında rāst* ***tüşse****, ol müctehidke Ḥaq teʿālā ėkki ṯavāb bėrgey ve eger anıng cevābı Ḥaq teʿālā ḥażratında ḫaṭā tüşse, bir ṯavāb bėrgey iʿtiqādı rāstlıqı üçün.*	228-11	2	-
605.	**tüş-**	Tü.	Yenilmek.	*Kāfirlardın bir kimerse aydı çerig* ***tüşmişdin*** *soṇg: Qanı sizing arangızda ala atlıġ aq tonluġ erenler?*	73-1	2	-
606.	**tüşe-**	Tü.	Düş görmek, hayale dalmak.	*Peyġāmbar ʿas Kaʿbe köligesinde* ***tüşep*** *olturup turur erdi kim keldim.*	11-3	1	-
607.	**tüşür-**	Tü.	Düşürmek.	*Bir kün ʿOṯmān rażhu quḍuġ yaqasında quḍuġqa baqıp tururda ėlgindeki yüzükni quḍuġqa* ***tüşürmiş****.*	78-6	4	-
608.	**tüşür-**	Tü.	Getirmek (akla).	*Qaçan kim Ḥaq teʿālā ḥażratınġa tikilsem taqı ṭāʿat ve ʿibādat qılsam, ol yazuqnı könglümke* ***tüşürür****-men.*	369-14	4	-
609.	**tütüz-**	Tü.	Koku vermek için bir şeyi yakıp tütsülemek.	*Yana qaçan kim kāfirlar Mekkeke qayıttılar, taqı cuhūdlar taqı öz yerleringe qayıttılar, ṣaḥābalar taqı ėwleringe qayıttılar, Peyġāmbar ʿas taqı ʿĀyişe rażhā ėwinge kirdi, taqı ġusl qıldı, taqı başını yuvdı, taqı özinge ʿūd* ***tütüzdi*** *taqı çıqtı.*	33-1	1	-
610.	**tüz-**	Tü.	Dizmek, sırayak koymak.	*Peyġāmbarʿas çeriglerini, ṣaflarını* ***tüzdi****, taqı ḫalāyıqnı uruşqa qondurdı, taqı munlarġa feṯḥ birle bişārat bėrür erdi.*	71-14	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
611.	**tüzet-**	Tü.	Düzeltmek.	*Qaçan kim ʿOs̱mān keldi ers̱e, olturdung̃uz, tonlarıng̃ızını **tüzetting̃iz**, yinçükingizni örttüng̃iz tėdim erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Men uftanmaġayın-mu ol ėrdin, yā ʿĀyişe, kim cümle ferīs̱teler andın uftanurlar.*	123-12	3	-
612.	**uç-**	Tü.	Uçmak.	*Ve eger üstün barmaqqa qaṣd qılsam, quş tėg havāda **uçar.***	53-4	15	-
613.	**uçġun-**	Tü.	Yitirmek, kaybetmek.	*Ḫamr sebebidin īmānını **uçġundı** taqı ebedī tamuġluġ boldı.*	365-7	1	ıçġın-, uçqun-
614.	**uçqun-**	Tü.	Yitirmek, kaybetmek.	*Ġarīb ermez ol kişi kim bir ėldin taqı bir ėlke barsa; ġarīb ol kişi turur kim munung̃ tėg ġarīb qarındaşını **uçqunsa.***	177-17	1	ıçġın-, uçġun-
615.	**uḍı-**	Tü.	Uyumak.	*Munlar andaġ saqındılar kim **uḍımış** tep.*	167-14	8	uyı-, uyu-
616.	**uftan-**	Tü.	Utanmak.	*Bu ʿOs̱mānqa ḫāṣ turur, ʿOsmān Ḥaq teʿālādın **uftanur** yazuq qılmaqqa taqı ḫaṭā qılmaqġa tėp aydı.*	120-2	14	uwtan-
617.	**ulal-**	Tü.	Büyümek.	*Qızım Fāṭıma erkek oġlan tuġurġay taqı ol oġlannı asraġay-sen, sening̃ eteking̃de **ulalġay**, tėdi erse, qorqunçum ketti taqı sewündüm.*	178-12	1	ulġay-
618.	**ulan-**	Tü.	Ulaşmak, kavuşmak, varmak.	*Rebīʿü'l-avval ayının̆g on birinç kün yekşenbe kün erdi kim āḫiratqa **ulandı.***	6-16	2	-
619.	**ulaştur-**	Tü.	Kavuşturmak.	*Taqı Peyġāmbar ʿas ravżasıdın āvāz keldi kim dōstnı dōstqa **ulaşturung̃** tėp.*	104-11	1	-
620.	**ulġay-**	Tü.	Büyümek.	*Andın song bu nārasīda oġul **ulġaydı**, yigit boldı.*	287-16	6	ulal-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
621.	**uluġla-**	Tü.	Yüceltmek.	*Ey tonġa çulġanıp yatġan Peyġāmbar ʿas qopġıl, Qurayş kāfirlarını Tangrınıng ʿazābıdın qorqutġıl, Rebbüngni **uluġlagıl** taqı namāznıng avvalında Allāhu ekber tėp namāz başlagıl, tonungnı necesdin arıtġıl!*	9-12	1	-
622.	**uluġsın-**	Tü.	Büyüklük taslamak.	*…ol qul kim ḫalāyıq üze **uluġsınġay** taqı ḫaddın keçgey taqı ol nuṭfadın yaratılġanını unutġay taqı āḫir gürda çürigenini hem unutġay, tep aydı.*	376-11	1	-
623.	**umun-**	Tü.	Ummak, ümit etmek.	*Taqı ḫavf ve recā arasında namāz qılur-men yaʿnī Ḥaq ʿazābıdın qorqar-men raḥmatıdın **umunu** namāz qılur-men, tėdi.*	244-1	1	-
624.	**una-**	Tü.	Kabul etmek, razı olmak.	*Avval seningni sözingni edā qılmışdın song anıng sözini taqı edā qıldım erse, Umm-i Ubeyhā angar meyl qıldı, sening oġlungnı **unamadı**.*	181-15	2	-
625.	**unıt-**	Tü.	Unutmak.	*Ḫalqlarġa eḍgülük birle buyurur-siz taqı özlering̃izni **unıtur**-siz.*	201-12	5	unut-
626.	**unut-**	Tü.	Unutmak.	*Manga neerse ögreting kim ol neerseni qılayın taqı eşitgenim ʿilmni **unutmaġayın**, tėdi[m] erse, manga aydı…*	266-7	6	unıt-
627.	**unuttur-**	Tü.	Unutturmak.	*Bu maʿşiyatlar sebebidin ol atnı Haq teʿālā anlarqa **unutturdı**.*	367-5	1	-
628.	**ur-**	Tü.	Vurmak.	*Qaçan kim tünnüng üç ülüşte biri keçer bolsa, ėkki qanatını biri biringe **urur** taqı çaqırur taqı aytur: Ḫaq teʿālā ḫażratında ṭāʿat qılmaq üçün qopġan ʿāşıqlar qopsunlar.*	322-10	106	-
629.	**urul-**	Tü.	Kesilmek, biçilmek.	*Tangrı teʿālā ol kāfirlarnı **urulmış** ėkinning uşaq yapraqı tėg helāk qıldı.*	43-14	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
630.	**urul-**	Tü.	Kurulmak, inşa edilmek.	*Üstün baqtım erse, körer-men bir yerli kökli arasında bir uluġ taḫt* ***urulmış****, ol taḫt üze Cebrāʾil olturmış, yüzi kün tėg qumıyur.*	9-7	1	-
631.	**urul-**	Tü.	Takılmak.	*Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas Burāq keldürdi, yügen urulmış, eyer* ***urulmış****.*	52-12	1	-
632.	**urul-**	Tü.	Yakılmak.	*Bir kün ʿOs̱man raẕ̇hu Peyġāmbar ʿas'nung̃ ḫādimler[i]din eşitti kim Peyġāmbar ʿas ėwinde üç kün boldı kim qazġan asılmadı, ot* ***urulmadı****, toquz hücresinde taqı mundaġ-oq tėp, ża ʿīfaları taqı ṣabur qılıp turur, Peyġāmbar taqı ṣabur qılıp turur erdi.*	125-9	1	-
633.	**uruş-**	Tü.	Savaşmak.	*Musulmān taqı bolmaz-miz hem taqı sizle boy bėrip yıllıq taqı bėrmez-miz tėseler,* ***uruşung̃****, tėp fermānladı.*	335-15	45	-
634.	**uşan-**	Tü.	Kırılmak.	*Andaġ bıraqtı kim süngüki* ***uşanmaqġa*** *tegdi.*	354-16	1	-
635.	**uşat-**	Tü.	Parçalamak.	*Ėmdi men taqı münkir işning̃ ālatını kördüm erse,* ***uşattım*** *Ḥaq teʿālā fermānı birle, tėdi erse, Hārūne'r-Reşīd̃ aydı: Yaḫşı qıldıngız, rāst aydıngız.*	312-1	2	-
636.	**uwtan-**	Tü.	Utanmak.	*Ayyūb peygāmbardın* ***uwtanur*** *erdi.*	333-17	1	uftan-
637.	**uy-**	Tü.	Uymak, tabi olmak.	*Abū Leheb Abū Bekrke aydı: Yā Abā Bekr atalarıng̃ dīnini qodup Muḥammedke* ***uydung̃****.*	15-17	12	-
638.	**uyal-**	Tü.	Utanmak, çekinmek.	*Ol yöndin tiriglikinde ḫalāyıqdın beyʿet tiledi erse, Muʿāvīyadın* ***uyalıp*** *beyʿet bėrdiler.*	183-7	4	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
639.	**uydur-**	Tü.	Uydurmak.	*Ṭalḥanıng közi ol qazqa tüşti taqı közini anga **uydurdı** taqı köngli Ḥaq teʿālā ḥażratından yıraq tüşti taqı neçe rekʿat qılġanını bilmedi erse, Peyġāmbar ʿas ḥażratında keldi taqı aydı: Yā Resūlallāhi, ol bāġiça sebeb boldı kim bāġiçaqa qaz qondı.*	245-10	1	-
640.	**uyı-**	Tü.	Uyumak.	*Ḥaq tvt uyqu bėrdi, **uyıdılar**.*	15-13	6	uyu-, uḍı-
641.	**uyu-**	Tü.	Uyumak.	*Taqı kėçeni hem üç ülüş qılıp turur erdi, bir ülüşini **uyur** erdi taqı bir ülüşini ṭāʿat qılur erdi taqı bir ülüşini anası başı qatında olturur erdi.*	341-10	5	uyı-, uḍı-
642.	**uza-**	Tü.	Yönelmek, meyletmek.	*Yā Abā Bekr, iştiyāqım sening tapa **uzadı**, sen bizni ārzūlamas-mu-sen?*	102-9	1	-
643.	**uzat-**	Tü.	Uğurlamak, yolcu etmek.	*Eger men īmān keltürsem, cümle ḫalāyıq ġavġā qılıp mėni helāk qılġaylar, tėdi, taqı Diḫyeke üküş māl bėrdi taqı ʿözürler qıldı taqı **uzattı**.*	81-7	3	-
644.	**uzat-**	Tü.	Uzatmak, sunmak.	*Taqı Aḥnafke ėkki yüz ming yarmaq taqı ėkki yüz tonluq bėrdi taqı ikrām ve iʿzāz birle **uzattı**.*	292-6	3	-
645.	**üḍür-**	Tü.	Seçmek, tercih etmek, seçkin kılmak.	*Ol taqı çerigdin **üḍürüp** çıqardı on sekkiz kişi, quvvatlıġ kişiler alıp ıḍa bėrdi.*	151-9	11	-
646.	**üleş-**	Tü.	Paylaştırmak.	*Sufyān bin ʿUyayna bu ėllig ming yarmaqnıng cümlesini **üleşti** erse, aydılar: Yā Sufyān, atangdın qalġan mīrāsnı cümle üleşting, hēç neerse özüngke qoḍmadıng, tėdiler erse, Sufyān aydı…*	255-4	1	-
647.	**üleş-**	Tü.	Üleşmek, paylaşmak.	*Māʿiz andaġ tevbe qıldı kim eger anıng tevbesining ṣavābını bir camāʿat ḫalqınġa **üleşseler**, cümlesinge tėggey erdi, tėp aydı.*	348-13	5	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
648.	**ünde-**	Tü.	Çağırmak, davet etmek.	*Taqı sėni ol Tangrınıng dīni üze **ünder**-men kim bir u bar turur, taqı angar şerīk ortaq yoq turur taqı vezīr revā ermez.*	78-17	67	-
649.	**ündet-**	Tü.	Çağırtmak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas bu sözni eşitti erse, ʿAlīni rażhu **ündetti** taqı aydı: ʿAlamnı alġıl taqı bizke kelgil kim bizke fermān boldı kim Benū Qurayẓa cuhūdları birle ḥarb qılmaq kerek.*	33-6	8	-
650.	**ür-**	Tü.	Üflemek.	*Cümle uluġ bėgler taqı vezīrlerni kördi erse, Şeyṭān burnınġa **ürdi**.*	440-8	4	-
651.	**ürk-**	Tü.	Ürkmek, korkmak.	*Qaçan kim Mekke ḫalqı mundaġ āvāz eşittiler erse, cümle qorqup **ürküp** yıġlışu keldiler taqı aydılar: Yā Muhammed, ne iş belgürdi?*	16-15	1	-
652.	**ürküt-**	Tü.	Ürkütmek.	*Bolmasa, bir uzun yıġaç almış, tegme bir çıpçuqlar ġalaba qılmışda ol yıġaç birle anlarnı **ürkütür**, yana kelürler, yana ürkütür bolsa, yana kelürler.*	244-16	3	-
653.	**ürül-**	Tü.	Üflenmek.	*Qaçan kim borġu **ürülse**, qıyāmat bolsa āvṣ ol kün men falān oġlı men, tėp küwenmek yoq.*	177-3	1	-
654.	**üvüş-**	Tü.	Toplaşmak.	*Ol ẓālimler cümle **üvüştiler** taqı Ḥüseyinni şehīd qıldılar innā lillāhi va innā ilayhi rāciʿūna.*	184-11	1	üwüş-
655.	**üwüş-**	Tü.	Toplaşmak.	*Ol kimerse mesciddin çıqtı erse, Kūfe oramında ḫalāyıqlar **üwüştiler** taqı tuttılar taqı emīrü'l-muʾminīn ʿAlī qatınġa keltürdiler.*	153-16	1	üvüş-
656.	**üz-**	Tü.	Koparmak.	*Bir quvvatlıġ kimerse ol butaqnı tartıp ādemī içindin tamarlarını **üzüp** içlerini buzup çıqarmış mengizlig turur, tėp aydı.*	438-13	2	-
657.	**üzül-**	Tü.	Kopmak.	*Baqar-men, boyumda ẓufārī monçuqlarım bar erdi, ol **üzülmiş** taqı tüşmiş.*	414-12	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
658.	**yaġ-**	Tü.	Yağmak (yağmur).	*Ėkinçisi ol kim yaġmur qaçan **yaġar**, anı taqı ādem oġlı bilmez.*	234-8	4	-
659.	**yaġdur-**	Tü.	Yağdırmak.	*Ḥaq teʿālā qudratı birle ėkindügdin aḫşamqa tegi altundın çekürge **yaġdurdı**, cümlesini yıġdılar.*	334-10	1	-
660.	**yalbar-**	Tü.	Yalvarmak.	*Qayu bir qarındaşıdın **yalbaru** suw tilese erdi, suwları bar erken urup qaytarur erdiler taqı: Ḥālī sėni helāk qılġay-miz, tėp aytur erdiler.*	355-4	3	-
661.	**yalġandur-**	Tü.	Yalan saymak, doğru addetmemek.	*Velīkin anıng ferci kö͡nglini rāstqa tutar yā taqı **yalġandurur** yaʿnī eger fercidin zinā mevcūd bolsa, ol kö͡ngli arzūlaġanı rāst ārzūlar ėrmiş ve eger fercidin zinā mevcūd bolmasa, ol kö͡ngli arzūlaġannı yalġan ermiş, tėp aydı.*	351-5	2	-
662.	**yalġanla-**	Tü.	Yalancı çıkarmak, yalanlamak.	*Men Tangrı teʿālādın uftanur-men, ḫalāyıq mėni tünle yatmaz ṭāʿat ve ʿibādat qılur tėseler taqı men yatsa-men, anlarnı **yalġanlamış** bolġaymen, tėr erdi.*	186-7	1	-
663.	**yamanla-**	Tü.	Kötülemek, hakkında kötü söz söylemek.	*Sanga ḥased qılıp sėni **yamanlaġan** helāk boldı, tėp aydı.*	422-13	1	-
664.	**yan-**	Tü.	Yanmak.	*Ol keçer boldı, taqı tamuġqa tüşti, taqı **yandı**, helāk boldı.*	239-15	9	-
665.	**yanaş-**	Tü.	Yaklaşmak, yanaşmak.	*Ėkkisi **yanaşu** tururlar.*	179-8	1	-
666.	**yançıl-**	Tü.	Yarılmak.	*Ol ʿammının͡g başı **yançıldı** taqı öldi.*	339-14	2	-
667.	**yandur-**	Tü.	Yakmak.	*Ḥaq teʿālā ferīştelerke buyurdı kim bu tamuġnı **yandurung** tėp.*	66-8	10	-
668.	**yan͡gıl-**	Tü.	Yanılmak, hata yapmak.	*Man͡ga ol kişining͡ şıfatını yaḫşı beyān qılġıl! Eger barsam, **yan͡gılmaġay**-men, eḍgü bileyin tėdi.*	23-3	3	-
669.	**yan͡gıldurul-**	Tü.	Yanıltılmak.	*Mūsā Peyġāmbarqa ėndürgen Tevrīt atlıġ kitāb birle and yāḍ qılur-men kim sizler **yan͡gıldurulduṉguz**, tėdi erse, ʿAlī raẓhu ʿalemni yerde muḥkem tikti taqı ṣaḥābalarqa aydı…*	139-14	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
670.	**yap-**	Tü.	Yapmak.	*Sen ol oġlaqnı boġuzlaġıl, men taqı aş bişgince bu tört batman arpanı ögügeyin taqı etmek **yapayın**.*	28-12	1	-
671.	**yapşun-**	Tü.	Yapışmak, sıkıca tutunmak, sarılmak, kucaklamak.	*Yügürdiler taqı ėkegü Diḥyatü'l-Kelbī tėp Cebreʾilke **yapşundılar** taqı Cebreʾil ʿas yeŋinge ėliglerini qatıp neerse isteyürler.*	171-1	10	-
672.	**yapşur-**	Tü.	Yapıştırmak.	*Ol arada yėl esti taqı ol ʿayālnıŋ köŋlekini teninge **yapşurdı** erse, aʿżāsı belgürdi.*	113-17	1	-
673.	**yapuş-**	Tü.	Yapışmak, sıkıca sarılmak.	*Yā ʿÖmer, Peyġāmbar üzesinge **yapuşġıl**, yaʿnī ḥıdmatda bolġıl munuŋ tėg söz aymaġıl!*	45-15	2	-
674.	**yaq-**	Tü.	Yakmak.	*Ey Bār Ḫudāyā, bu ėwüŋni duşmanlar **yaqmaqqa** kelip tururlar.*	42-12	1	-
675.	**yar-**	Tü.	Yarmak, kesmek, açmak.	*Ol melʿūn ėlginge bıçaq alıp ṣaflarnı **yarıp** keçti.*	118-5	4	-
676.	**yara-**	Tü.	Yaramak, uygun düşmek, yakışmak.	*Eger bu sözüm rāst bolsa, ḥaqīqat lāyıq ermez-men ve eger bu sözüm yalġan bolsa, yalġan kişi qāżīlıqġa **yaramaz**, tėdi erse, Ḫalīfanıŋ ġażabı keldi taqı aydı…*	196-6	3	-
677.	**yaraş-**	Tü.	Anlaşmak, ittifak kılmak.	*Ėkegü **yaraştılar**, arada fitne basıldı.*	175-9	3	-
678.	**yaraştur-**	Tü.	Hazırlamak, düzeltmek.	*Yā ʿĀyişe, çerig istiʿdādı qılġıl, silāḥlarımnı **yaraşturġıl**! tėdi.*	48-5	2	-
679.	**yarat-**	Tü.	Yaratmak, var etmek, meydana getirmek.	*Ey ādam oġlanları sizlerni bu yerdin **yarattuq** taqı sizlerni bu yerke qayturur-biz, tėp aydı.*	345-11	52	-
680.	**yaratıl-**	Tü.	Yaratılmak.	*Bu Qurʾān maḫlūq mu yā yoq mu, yaʿnī bu Qurʾān **yaratılmış** mu turur öŋin maqlūqāt meŋizlig yā taqı yaratılmamış mu?*	225-12	6	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
681.	**yarıl-**	Tü.	Yarılmak, ikiye ayrılmak, açılmak.	*Kaʿbu'l-Aḫbārnıng̑ başı **yarıldı** erse, Kaʿbu'l-Aḫbār taqı tek turdı, Abū Ẕar Ġafārīqa hürmet qıldı erse, ʿOs̱mān raẓhu aydı: Yā Abā Ẕar, tilingni taqı ėlgingni musulmānlardın yıġıp turġıl.*	129-6	8	-
682.	**yarlıqa-**	Tü.	Affetmek, bağışlamak.	*Ḥaq tvt taqı ol kimerselerni **yarlıqag̑ay**, tėp aydı.*	270-14	47	-
683.	**yarlıqa-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Bu ḥadīs̱ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas andag̑ ḫabar bėrü **yarlıqar** kim: Bu dünyā muʾminning zindānı turur taqı gūr muʾminning ḥiṣārı turur.*	390-12	98	-
684.	**yarlıqat-**	Tü.	Affettirmek, bağışlatmak.	*Yā Māʿiz, qayıtġıl taqı istiġfār qılġıl, yazuqlarıngnı Ḥaq teʿālādın **yarlıqatu** tilegil taqı tevbe qılġıl, tėdi erse, Māʿiz taqı çıqtı.*	348-3	10	-
685.	**yaru-**	Tü.	Aydınlanmak, ışımak, parlamak.	*Ey cāriya, tang mu **yarudı**? tėp suʾāl qıldı erse, cāriya aydı: Tang yarumadı.*	321-17	5	-
686.	**yarut-**	Tü.	Işıtmak.	*Qaçan kim sufra öngümüzde qoḍsang sen çirāġnı **yarutmış** bolġıl taqı ol çirāġnı söndürgil taqı men qonuqġa aytayın kim: Çirāg̑ ne ḫācat turur qarangquda taqı yėmek bolur, tėp.*	257-4	1	-
687.	**yaşa-**	Tü.	Yaşamak.	*Yana Ṭāyif ėlinde bir abuşqa bar erdi, Düreyd atlıġ, uluġ yaşlıġ, yüz yigirmi **yaşayur** erdi, közi körmez erdi.*	69-15	2	-
688.	**yaşur-**	Tü.	Gizlemek.	*Bir kün nāgāh aġzıdın bismillāh kelimesi çıqtı erse, Firʿavn aydı: Yā Āsiya, kimning atını aydıng? tėdi erse, **yaşurmadı** taqı aydı kim: Yerni kökni yaratġan Tangrınıng atını aydım, tėdi.*	165-5	1	-
689.	**yat-**	Tü.	Defnedilmek, gömülmek.	*…ol qul kim ʿömrini sehv birle taqı ġaflat birle keçürgey taqı gūrda çürüp eskirip **yatmaqnı** unutġay; taqı nėme yawuz qul turur…*	376-11	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
690.	**yat-**	Tü.	Yatmak.	*Baqarlar, bir kişi ölüp **yatur** taqı Barṣīṣā ėsrüp bu ʿavret bile içe olturur.*	370-12	73	-
691.	**yatġur-**	Tü.	Yatırmak.	*Cān çıqtı erse, eligleri tüşti taqı mübārek başı salındı erse, Peyġāmbar ʿas'nı **yatġurdılar**.*	90-10	1	yatur-, yatqur-
692.	**yatqur-**	Tü.	Yatırmak.	*Yā Ḫadīca, mėni tonġa çulġaġıl kim könglümke yana qorquġ kirip turur tėdim erse, meni çulġadı, **yatqurdı**.*	9-9	2	yatur-, yatġur-
693.	**yatur-**	Tü.	Yatırmak.	*Taqı közümdin ġāyib boldı erse, men taqı qorquġ ve heybet birle revān ol ġārdın çıqıp qorqa titreyü kelip aydım: Yā Ḫadīca, mėni tonġa çulġang taqı yatqurung kim ḥālım müteġayyir boldı tėdim erse, mėni çulġap **yaturdılar**.*	8-9	1	yatqur-, yatġur-
694.	**yawu-**	Tü.	Cinsel ilişkide bulunmak.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm aytur kim, özüngni ḫaṣī qılġıl ḫatunġa yawuq bolmasun, oġul qız bolmasun eger ḫatunġa **yawusang**, oġul qız bolġay, dünyā maşġalası üküş bolġay.*	261-16	1	-
695.	**yawu-**	Tü.	Yaklaşmak.	*Men andaġ sėzer-men kim ecelim **yawudı**, bolġay kim zīnhār Tangrıdın qorqġıl taqı ṣabur qılġıl; men sanga neme yaḫşı ozġunçı men āḫiratqa, tėdi erse, men yıġladım.*	157-14	12	-
696.	**yawun-**	Tü.	Yaklaşmak, yakın olmak.	*Ḫaq teʿālā haẓratınġa **yawunġu** ʿameller beyānı içinde turur.*	229-3	2	-
697.	**yawut-**	Tü.	Yaklaştırmak.	*Ol şeher ḫalqı taqı anı **yawutmaz** erdiler kelmekke.*	333-16	4	-
698.	**yay-**	Tü.	Yaymak, sermek, açmak.	*Andın song baqar-men, Cebre'il ʿas öz şūratınġa kelmiş, altı yüz qanatını **yaymış** bir ėgni maşrıqta turur taqı bir ėgni maġrıbta turur.*	57-13	8	-
699.	**yayıl-**	Tü.	Yayılmak.	*ʿÖmer raẓhu ḫilāfatında üküş ėller açıldı, musulmānlıq ʿālamqa **yayıldı**.*	112-6	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
700.	**yė-**	Tü.	Yemek.	*Aḫşamqa tegi Medīne içindeki dervīş cümlesi keldiler taqı* ***yėdiler****.*	29-17	95	-
701.	**yėdür-**	Tü.	Yedirmek.	*Manga͡ ṭaʿām bėrseng͡iz, Ḥaq teʿālā sizke uçmaḫ ṭaʿāmıdın* ***yėdürsün****, tėp duʿā qıldı erse, ʿAlī͡ raẓhu aytur: Men, bu kėçe taqı Ḥaq riżāsı üçün bu etmekni ol esī͡rke bėrür-men taqı açlıq zaḫmatını bu kėçe taqı tartar-men.*	142-5	9	-
702.	**yel-**	Tü.	Koşmak.	*Üç künlük yer barmış erdiler kim baqarlar bir ḫabeşī͡ qul tėweke münüp* ***yelip*** *kele turur.*	133-7	1	-
703.	**yėldür-**	Tü.	Koşturmak.	*Seleme atlıġ ṣaḥāba aydı: Bu kün bizler azlıqdın* ***yėldürmegey****-miz.*	70-17	1	-
704.	**yelpi-**	Tü.	Yelpazelemek, yelpaze ile serinletmek.	*Zübeyr raẓhu Peyġāmbar ʿas'nı* ***yelpir*** *erdi, mübārek yüzidin çıbınlarnı kėterür erdi.*	120-12	2	-
705.	**yeng͡-**	Tü.	Yenmek, galip gelmek.	*Andın song͡ ol yaġılar birle emī͡rü'l-muʾminī͡n ʿAlī͡ raẓhu qırq kün uruştılar; biri birini* ***yeng͡mediler*** *erse, ṣulḥ qılıştılar taqı emī͡rü'l-muʾminī͡n ʿAlī͡ raẓhu Küfeke çerig birle qayıttı.*	151-7	1	-
706.	**yer-**	Tü.	Yermek, kötülemek.	*Eger kimerse cümle ḫalāyıqnıng͡ ögmekini sewse taqı ol ḫalāyıq* ***yermekini*** *yigrense, ol munāfıq turur, tėp aydı.*	376-7	3	-
707.	**yet-**	Tü.	Erişmek, ulaşmak.	*Andın song͡ aştuq, ėkinç qat kök qapuġınga* ***yettük****.*	53-17	40	-
708.	**yet-**	Tü.	Yetmek, yeterli olmak.	*Cümle ṣaḥāba ėwleringe barıp Peyġāmbar ʿas'qa hediyye āmāda qılur erdiler küçleri* ***yeterinçe****.*	24-17	27	-
709.	**yetgür-**	Tü.	Yetiştirmek.	*Bu tėweke mününg͡, men tėwening͡ zumāmını tutup sizni çerigke* ***yetgüreyin****, tėdi erse, men taqı tėweke mündüm.*	415-4	1	yetür-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
710.	**yetür-**	Tü.	Ulaştırmak.	*Ey ferīşteler, bu dünyāke uyġanlarnı dünyāke **yetürüng͡**, tėp ayġay.*	399-13	2	-
711.	**yetür-**	Tü.	Yetiştirmek, yeterli kılmak.	*Bir oġlaq ṭaʿāmı üç ming͡ kimerseke neteg **yetürgey**-men?*	29-4	1	yetgür-
712.	**yıḍla-**	Tü.	Koklamak.	*Men Yemen ṭarafıdın Ḥaq teʿālānıng͡ raḥmatınıng͡ yıḍığını **yıḍlayur**-men, tėp aytur erdi taqı murādı Uveys-i Qaranī erdi.*	400-14	5	-
713.	**yıġ- (I)**	Tü.	Uzak tutmak, menʿ etmek, yasaklamak.	*Emr-i maʿrūf maʿnīsi eḍgülükke buyurmaq bolur taqı nehy-i münker maʿnīsi yamanlıqdın **yıġmaq** bolur.*	303-10	25	-
714.	**yıġ- (II)**	Tü.	Toplamak, bir araya getirmek.	*Baqar-miz, Abū Cehl ʿal ḫalāyıqnı **yıġmış** taqı taş kötrürler, tegme bir kimersening͡ quvvatını qılurlar.*	149-16	28	-
715.	**yıġ(ı)lış-**	Tü.	Toplaşmak.	*Eger diyet tileseler, cümle qabīla **yıġlışıp** diyet bėrmek āsān bolġay tėdi erse, şayḫ Necdī aydı: Vallāh bu reʾy ingen͡ ṣavāb reʾy turur tedi.*	19-15	5	yıġılış-
716.	**yıġıl- (I)**	Tü.	Toplanmak, yığılmak.	*Kim kim bu ḫamrnı içer bolsa, cümle şer taqı yamanlıq anıng͡ qatında **yıġılur**, tėp aydı.*	364-7	31	yıġ(ı)l-
717.	**yıġıl- (II)**	Tü.	Uzak durmak, sakınmak.	*Tangrıdın qorqġıl taqı zinā qılmaġıl, tėdi erse, men taqı **yıġıldım**, zinā qılmadım.*	293-5	10	yıġ(ı)l-
718.	**yıġılış-**	Tü.	Toplaşmak.	*Cümle **yıġılıştılar**, tenāvul qıldılar.*	173-14	20	yıġ(ı)lış-
719.	**yıġla-**	Tü.	Ağlamak.	*Ėmdi men suwsadım, suw tiledim erse, şerbet keltürdiler erse, men qorqtum kim dünyā manga meyl qılıp dünyā maḥabbeti könglümke ornap Ḥaq teʿālā ḥażratından yıraq bolmaġayın tėp **yıġladım** tėdi.*	100-5	204	-
720.	**yıġlaş-**	Tü.	Ağlaşmak.	*Barça ṣaḥābalar taqı **yıġlaştılar**.*	106-7	19	-
721.	**yıġlın-**	Tü.	Kaçınmak, çekinmek.	*Qayu işke kim buyursa, qılġay-sen, qayu işdin yıġsa, **yıġlınġay**-sen.*	25-15	4	-
722.	**yıq-**	Tü.	Yıkmak.	*Taqı ol qapuġnı ʿAlī ̃ raẓhu yangluz tepretti taqı **yıqtı.***	140-2	5	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
723.	**yıqıl-**	Tü.	Yıkılmak, yere düşmek.	*Zübeyde Mekkede taqı ekin yerleri satġın alıp turur, tėdi erse, Veheb: Āh, tėdi taqı bēhūş bolup* ***yıqıldı.***	298-3	28	-
724.	**yırat-**	Tü.	Uzaklaştırmak.	*Ḥaq teʿālā ḥażratıdın* ***yıratġu*** *yawuz ʿamallar beyānı içinde turur.*	334-14	2	-
725.	**yırt-**	Tü.	Yırtmak.	*Ol Kesrī melik kim menim bitigimni* ***yırttı,*** *Tangrı teʿālā anıng terisini yırtsun taqı anıng mülkini ḫarāb qılsun! tėp qarġadı.*	81-11	6	-
726.	**yırtıl-**	Tü.	Yırtılmak.	*Yūsuf çıqar erken Zelīḫā etekini tutmış erdi, Yūsufnung eteki artından* ***yırtıldı.***	361-13	4	-
727.	**yışı-**	Tü.	Işımak, parlamak.	*Yana qıyāmat kün bolsa āvṣ, ʿAraṣātqa qavmlar kelgeyler, yüzleri yaruq yılduz tėg* ***yışıġay.***	241-6	1	-
728.	**yigren-**	Tü.	İğrenmek, nefret etmek, istememek.	*Ādemī içinde ėkki fiʿl bar kim Ḥaq teʿālā ol ėkki fiʿlni sewer taqı ėkki fiʿl bar kim Ḥaq tvt ol ėkki fiʿlni* ***yigrenür.***	254-10	38	-
729.	**yigrenüş-**	Tü.	Birbirinden nefret etmek.	*Uşbu ʿacūz ol dünyā turur kim sizler munung üze töpen tüşer erdingiz, ingen raġbat qılur erdingiz taqı yaq yawuqlardın bu dünyā üçün kesilinür erdingiz taqı bu dünyā sebebidin bizi biringizdin* ***yigrenüşür*** *erdingiz taqı bu dünyāke maġrūr bolmış erdingiz, tėp aytılġay.*	399-10	1	-
730.	**yoġur-**	Tü.	Yoğurmak.	*Velīkin sen secde içinde kim tesbīḥ aytur erding, könglüngde bu endīşe tüşti kim, ol un* ***yoġurmış*** *erdim.*	320-6	2	-
731.	**yolçıla-**	Tü.	Yolcu etmek, uğurlamak.	*Yā Resūlallāh, mėni andaġ ʿamelke* ***yolçılaġıl*** *kim ol ʿamel mėni tamuġdın qutġarsun taqı uçtmaḫqa kigürsün, tėp suʾāl qıldı…*	254-13	1	-
732.	**yöne-**	Tü.	Yönelmek, bir işi yapmak için hazır olmak.	*Qaçan kim namāzġa* ***yöner*** *bolsa erdi, yüzi sarġarur erdi, rengi taġayyur bolur erdi.*	243-7	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
733.	**yönendür-**	Tü.	Çevirmek.	*Yüzüm* ***yönendürdüm*** *ol Tangrı ḫażratınġa kim yerni taqı köklerni yarattı köni musulmān ḥālında taqı men Tangrı teʿālāqa ortaq qatġanlardın ermez-men tėdi…*	345-4	1	-
734.	**yöri-**	Tü.	Yürümek.	*Arada bir pāra necāsatnı kötrüp yöriyür-sen, tėdi erse, Muhlib uftandı taqı ol* ***yörimekni*** *qoḍtı.*	373-17	85	yörü-
735.	**yörit-**	Tü.	Uygulamak, geçerli kılmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid qırq kün ḥalāl yėse, ol qulnung könglini Ḥaq tvt münevver qılur taqı ḥikmetning çeşmesini könglindin tilinge* ***yöritür****, tėp aydı.*	294-10	1	yörüt-
736.	**yörü-**	Tü.	Yürümek.	*Bir kün İbnü Mülcem ʿal Kūfe oramında* ***yörür*** *erdi.*	151-12	12	yöri-
737.	**yörüt-**	Tü.	Uygulamak, geçerli kılmak.	*Mėni arıtıng, Tangrı teʿālā fermānı ne erse, menim üze* ***yörütüng****, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ey ḫatun, barġıl taqı yazuqungnı Ḥaq teʿālādın qolġıl taqı tevbe qılġıl, tėdi…*	348-15	4	yörit-
738.	**yu-**	Tü.	Yıkamak.	*Yā ʿAlī, sėndin derḫōst ol turur kim mėni sen* ***yusang****, neteg kim Peygambar ʿas'nı yuvdung tėdi erse, ʿAlī raẓhu taqı qabūl qıldı.*	103-13	4	yuw-, yuv-
739.	**yul-**	Tü.	Yolmak.	*Men tuġurdum tėp aymaġay-siz, taqı yaq yawuq ölmişte nevḥa qılmaġay-siz, ton yırtmaġay-siz, saçlarıngızını* ***yulmaġay****-siz yüzleringizni yırtmaġay-siz…*	26-15	2	-
740.	**yul- (I)**	Tü.	Çekip almak, gaspetmek.	*Ey ferīşte, munı bāzirgān tėp bitimegil, velīkin mundaġ bitigil kim, bu kimerse iḫlāṣ birle ġazātqa çıqmış erdi, velīkin tobra* ***yuluqtı****, ol tobranı yuldı ziyāda ş̱emen birle satmaq üçün, tėp bitigil.*	405-14	1	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
741.	**yul- (II)**	Tü.	Ölüm cezasından kurtarmak.	*Oġlunġnı ölümdin qurtġarġıl taqı neerse bėrgil taqı oġlunġnı yulġıl, tėdiler erse, men taqı yüz qoy taqı bir qaravaş bėrdim taqı oġlumnı ölümdin* ***yuldum****.*	347-7	2	-
742.	**yulı-**	Tü.	Tıraş etmek, kesmek.	*Tangrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulġa kim başını yulıtsa, taqı qurbānını boġuzlasa, taqı tonlarını keḍse taqı Medīneke qayıtsa tėdi erse, cümle ṣaḥāba başlarını* ***yulıdılar****, baʿżılar taqı Peyġāmbarʿas destūrı birle saçlarınıng uçını kestiler…*	46-15	1	yulu-
743.	**yulıt-**	Tü.	Tıraş etmek.	*Tangrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulġa kim başını* ***yulıtsa****, taqı qurbānını boġuzlasa, taqı tonlarını keḍse taqı Medīneke qayıtsa tėdi…*	46-14	1	-
744.	**yulu-**	Tü.	Tıraş etmek, kesmek.	*Saqallarıngızını* ***yulup*** *bıyıqlarıngızını qapartmaqqa menim Rebbüm manga andaġ buyurdı kim bıyıqlarını kessem taqı saqallarnı qoḍsam tėp.*	81-14	4	yulı-
745.	**yuluq-**	Tü.	Karşısına, önüne çıkmak.	*Ey ferīşte, munı bāzirgān tėp bitimegil, velīkin mundaġ bitigil kim, bu kimerse iḫlāṣ birle ġazātqa çıqmış erdi, velīkin tobra* ***yuluqtı****, ol tobranı yuldı ziyāda ṣemen birle satmaq üçün, tėp bitigil.*	405-14	1	-
746.	**yum-**	Tü.	Yummak, kapamak.	*Oltursa, anıng birle turur; tursa, hem taqı anıng birle turur, yatsa, hem taqı anıng birle turur; hēç ṭarfata'l-ʿayn köz açıp* ***yumġınça*** *Ḥaq teʿālādın ḫālī ermez.*	429-2	1	yüm-
747.	**yun-**	Tü.	Abdest almak.	*Bir kün Ḥasan taqı Ḥüseyin raẓhumā ėkegü bir abuşqanı kördiler yunar, velīkin* ***yunmaq*** *ādābını bilmez.*	171-13	27	-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
748.	**yun-**	Tü.	Yıkanmak.	*Yā Muḥammed, bu ol żaʿīfa turur kim namāz qılmas erdi, hemīşe necis yüriyür erdi, tenleri taqı tonları necis erdi, ve eger **yunar**, yunuġnı taqı bilmez erdi, hem taqı sormaz erdi, dīn qaḍġusını yėmes erdi, hemīşe pelīdlik arıġsızlıq birle ʿömrini keçürgen żaʿīfa erdi.*	68-3	1	-
749.	**yupula-**	Tü.	Kandırmak, aldatmak, hile yapmak.	*Yā Muḥammed, bu ol qavmlar turur kim musulmānlarnı yüzinde **yupulaġuçılar**, masḫara qılġuçılar tururlar, taqı artlarında ġaybat qılġuçılar tururlar.*	67-5	1	-
750.	**yuv-**	Tü.	Yıkamak.	*Qaçan kim altı ay tamām boldı erse, ol kün ʿAlī raẓhu'nung taqı Ḥasan Ḥüseyinning tonlarını cümlesini yuvdı taqı tegirmen ögüdi, etmek bişürdi taqı Ḥasan Ḥüseyinning başlarını **yuvdı** taqı taradı.*	166-7	16	yu-, yuw-
751.	**yuvalandur-**	Tü.	Yuvarlamak.	*Quvvat ol turur kim ādemī öfkesin tutsa taqı ol öfkesini singürse, quvvat ol turur, tėdi taqı Abū Qubays tağınġa mündi taqı bir uluġ taşnı aḍaqı birle **yuvalandurdı** taqı munlar qatınġa keldürdi taqı munlarġa aydı…*	150-2	1	-
752.	**yuvdur-**	Tü.	Yıkatmak.	*Munı nişe **yuvdurmaz**-siz?*	436-3	1	-
753.	**yuw-**	Tü.	Yıkamak.	*Ol kimerseler anı **yuwġaylar** taqı kefenlegeyler taqı namāz qılġaylar taqı defn qılġaylar tėdi.*	131-4	2	yu-, yuv-

Tablo 3.7 (Devamı) : Basit Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
754.	**yügrüş-**	Tü.	Koşuşturmak.	*Nāgāh bu cāmiʿning bir öresi tüşti taqı cāmiʿning baʿżısı yıqıldı erse, bāzār ḫalqı cümlesi munung āvāzını eşittiler taqı **yügrüşü** cāmiʿqa kirdiler taqı uluġ ġalaba boldı çoğu boldı taqı Muslim bin Yasār namāz içinde andaġ meşgūl erdi ėdisining munācatı birle kim hēç bu aḥvāldın ḫabarı bolmadı.*	249-3	1	-
755.	**yügür-**	Tü.	Koşmak.	*Mescidke kirdi taqı Peyġāmbarnı kördi erse, **yügürdi**.*	291-1	7	yüg(ü)r-
756.	**yügürt-**	Tü.	Koşturmak.	*Derḥāl aṭını ol taġ ṭarafınġa **yügürtti**.*	429-13	1	-
757.	**yükle-**	Tü.	Yüklemek.	*Andın song nefske aġır meşaqqatlar taqı emgekler **yüklemek** kerek.*	270-5	5	-
758.	**yüm-**	Tü.	Yummak, kapamak, kısmak.	*Ey ʿAraşāt ḫalqı, közlering izni **yümüng** kim Muḥammed Resūlullāh ʿayālı Fāṭıma ḫatun keçer, tėp nidā qılġaylar.*	158-5	2	yum-
759.	**yüreklen-**	Tü.	Cesaretlenmek.	*Qaçan kim bu ḫabarnı ėşitti erse, sewündi taqı **yüreklendi** taqı rāhiblar tonını keḏip ėgninge seccāda kemişip ėlginge ʿaşā alıp Barṣīṣānıng şavmaʿasınga keldi taqı destūr tiledi erse, Barṣīṣā aydı: Kim sen?*	369-2	1	-

3.2.2. Birleşik Fiiller

Fiiller başlığının ikinci alt başlığı olan "birleşik fiiller" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 1618 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 919'u Arapça + Türkçe, 426'si Türkçe, 183'ü Farsça + Türkçe, 35'i Arapça + Türkçe + Türkçe, 18'i Farsça + Türkçe + Türkçe, 10'u Arapça + Arapça + Türkçe, 8'i Arapça + Farsça + Türkçe, 7'si Türkçe + Arapça + Türkçe, 3'ü Türkçe + Farsça + Türkçe, 3'ü Farsça + Arapça + Türkçe, 2'si Farsça + Türkçe + Türkçe + Türkçe, 2'si Arapça + Arapça, 1'i Arapça + Türkçe + Türkçe + Türkçe, 1'i Farsça + Farsça + Türkçedir. Bunlar arasında en sık geçen 237 sıklık derecesiyle *suʾāl qıl- 'soru sormak'* sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ābadān bol-* 'bayındır olmak', *ʿacab bol-* 'yadırganacak bir duruma gelmek', *ʿacīb bol-* 'hayrete düşmek', *açıġ bol-* 'acı olmak', *açuq ayra*

sözle- ‘tane tane konuşmak’*, açuq bol-* ‘parlak olmak (diş için)’, *aḍaq iç-* ‘bir kadeh içki içmek’, *ādemī̄ qıl-* ‘insan yaratmak’, *adım adımla-* ‘adım atmak’, *yıġaç ur-* ‘sopa vurmak’, *ağır qıl-* ‘ağırlaştırmak’*, aġu bėr-* ‘zehir vermek, zehirlemek’*, aġuluġ qıl-* ‘zehir sürmek’*, aġzın͡gnı sındur-* ‘dilini koparmak’*, āh qıldı-* ‘ah etmek’*, ʿahd qılış-* ‘sözleşme, anlaşma yapmak’*, āḫirat yeringe qoy-* ‘ahiret yerine koymak’, *aḥvālı munġiż bol-* ‘üzülmek’, *ʿalem tut-* ‘sancak, tutmak’*, āmāda qılın-* ‘hazırlanmak’ sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 779 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen ‘emanet bırakmak’ anlamındaki *amānat qoy-* sözcüğünün *emānat qoḍ-*, ‘yemin içmek’ anlamındaki *and iç-* sözcüğünün *ant iç-*, ‘allah’a yemin etmek’ anlamındaki *ant yād qıl-* sözcüğünün *and yād qıl-*, ‘müjdeler olmak!’ anlamındaki *beşārat bol-* sözcüğünün *bişārat bol-*, ‘boyun eğmek, itaat etmek, tâbi olmak’ anlamındaki *boy bėr-* sözcüğünün *boyun bėr-*, ‘canlandırma, hayat verme, diriltme’ anlamındaki *eḥyā qıl-* sözcüğünün *iḥyā qıl-*, ‘eyeri hayvanın sırtına koyup bağlamak’ anlamındaki *eyer urul-* sözcüğünün *eḍer urul-*, ‘imamlık etmek’ anlamındaki *imāmatlıq qıl-* sözcüğünün *imāmluq qıl-*, ‘gönlü gözü açılmak’ anlamındaki *kön͡g(ü)li açıl-* sözcüğünün *kön͡gli açıl-*, ‘misvak sürtmek’ anlamındaki *mesvāk sürt-* sözcüğünün *misvāk sürt-*, ‘davranmak’ anlamındaki *muʿāmilat qıl-* sözcüğünün *muʿāmile qıl-*, ‘nişan yapmak’ anlamındaki *mühür bėr-* sözcüğünün *mühr bėr-*, ‘nakl, aktarma’ anlamındaki *naql qıl-* sözcüğünün *naqıl qıl-*, ‘özür dilemek’ anlamındaki *ʿöz̄r qıl-* sözcüğünün *ʿöz̄ür qıl-*, ‘kaygılı olmak’ anlamındaki *qaḍġu bol-* sözcüğünün *qaḍġuluġ bol-*, ‘katıra binmek’ anlamındaki *qaṭır min-* sözcüğünün *qaṭır mün-*, ‘kol kavuşturmak’ anlamındaki *qol qawşur-* sözcüğünün *qol qawuştur-*, ‘istekli olmak’ anlamındaki *raġbatlıġ bol-* sözcüğünün *raġbetlig bol-*, ‘orucu bozulmak’ anlamındaki *rūza boz(u)l-* sözcüğünün *rūzası bozul-*, ‘keramet sahibi olmak’ anlamındaki *ṣāḥib-kerāmat bol-* sözcüğünün ise *ṣāḥib-kerāmāt bol-* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 46 sözcük bulunmaktadır. Tabloda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen “birleşik fiiller” başlığı altında değerlendirilebilecek sözcükler şunlardır:

Tablo 3.8 : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ābadān bol-**	Fars.+Tü.	Bayındır olmak.	*Ey baṭr̄iqlar, ey uluġlar, cümle ittifāq qılıp ol Aḥmedke ittibāʿ qılalın͡g dünyāmız taqı ābadān bolġay, ʿuqbāmız taqı* ***ābādān bolġay*** *tėdi…*	80-8	1	-
2.	**ʿabarāt aq-**	Ar.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Baqar, Necāşī̄ közindin qaṭarāt ve* ***ʿabarāt aqa*** *başladı, meḥāsini tükel ezildi.*	79-10	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
3.	**ʿabarāt yaş aq-**	Ar.+Tü.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Baqar, Abū Bekrning közindin* ***ʿabarāt ve qaṭarāt yaş aqar.***	21-8	8	-
4.	**ābdast qıl-**	Fars.+Tü.	Abdest almak.	*Yana bir qata* ***ābdast qıldı*** *taqı muṣallā üzesinde örü turdı taqı öz meḥāsinini ėlgi birle tuttı taqı zār zār yıġladı…*	317-2	22	-
5.	**abuşqa bol-**	Ar.+Tü.	Yaşlanmak.	*Boynumġa zinc̄ir qodtılar, aḍaqımġa buqaġu urdılar, ėgnimge palās keydürdiler,* ***abuşqa bolmış*** *atamdın aḍırdılar, tėp yıġlayur erken Mālikning qulı keldi…*	358-14	4	-
6.	**ʿacab bol-**	Ar.+Tü.	Yadırganacak bir duruma gelmek.	*Eger bir kėçe içinde yėti qat kökke aşsa taqı Sidretü'l-Müntehāqa yetse, nė* ***ʿacab bolġay****?*	99-6	1	-
7.	**ʿacīb bol-**	Ar.+Tü.	Hayrete düşmek.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün qatʿ qılsa taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḥicāblar kötrülse hēç* ***ʿacīb*** *ġarīb* ***bolmaġay****, tėdi ve's-salām.*	302-17	1	-
8.	**ʿāciz bol-**	Ar.+Tü.	Zavallılaşmak, acizleşmek.	*Ey qarındaşım, barça mālıng żāyiʿ qılmış-sen taqı muḥtāc ve* ***ʿāciz bolup*** *turur-sen.*	425-9	5	-
9.	**aç bol-**	Tü.+Tü.	Acıkmış olmak.	*Taqı ādam oġlı* ***aç bolsa****, şehvet eksük bolur, şeyṭān laʿīnning vesvesesi taqı eksük bolur.*	265-11	2	-
10.	**açıġ bol-**	Tü.+Tü.	Acı olmak.	*Qaçan kim Hābīl qanı yerke tegdi erse, yerlerning baʿżısında tapuzluq ẓāhir boldı taqı mēvelerde hem açıġlıq ẓāhir boldı taqı ṭaʿāmlarda çürümek taqı müteġayyir bolmaq ẓāhir boldı taqı deryālar suwı* ***açıġ boldı.***	338-7	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
11.	**açuq ayra sözle-**	Tü.+Tü.+Tü.	Tane tane konuşmak.	*Söz sözlese,* ***açuq ayra sözleyür****, bulġaşuq sözlemes.*	23-6	1	-
12.	**açuq bol-**	Tü.+Tü.	Parlak olmak (diş için).	*Çaqır közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri* ***açuq bolġay****, yüzi körksüz bolġay, ingen heybetlig, bēmeze sūratlıġ bolgay.*	399-5	1	-
13.	**aḍaq iç-**	Tü.+Tü.	Bir kadeh içki içmek.	*Barşı̄şā taqı bir qaç* ***aḍaq içti*** *erdi.*	370-8	1	-
14.	**ʿādat qıl-**	Ar.+Tü.	Âdet edinmek.	*Taqı menim āvāzım qatıġ turur taqı qatıġ sözlemek* ***ʿādat qılıp*** *turur-men, hēç aqru sözleyü bilmez-men.*	371-14	2	-
15.	**ādemī qıl-**	Ar.+Tü.	İnsan yaratmak.	*Ey qarındaşım, sen ol Tangrıqa mu kāfirlıq qılur-sen kim atang Ādamnı tupraqdın yarattı taqı sėni erkeklik suwıdın yarattı taqı ol suwnı bir pāra qoyuġ qan qıldı taqı ol qoyuġ qannı bir pāra çeynem et qıldı taqı ol çeynem etni süngükler qıldı taqı ol süngükler üze yana et keydürdi taqı ol sening teg* ***ādemī qıldı****.*	425-4	1	-
16.	**adım adımla-**	Tü.+Tü.	Adım atmak.	*Andın song emīrüʾl-muʾminīn ʿAlī razhu ol ṣavma ʿadın maşrıq yanınġa yüz* ***adım adımladı****, taqı anda turuqtı taqı anda ḫaṭ çizdi, on bėş arşun uzunı taqı ėni taqı ol ḫaṭ ortasında olturdı.*	149-9	1	-
17.	**ʿadl qıl-**	Ar.+Tü.	Adaletli davranmak.	*Bir ėrke tört ḫatun almaq revā bolur, taqı köngli nėçe tilese quma almaq revā bolur, velīkin bu ḫatunlar ara* ***ʿadl qılu*** *bilse.*	192-12	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
18.	**ʿafv qıl-**	Ar.+Tü.	Affetmek, bağışlamak.	*Eger bizlerni yarlıqamasang, yazuklarımızını* ***ʿafv qılıp*** *örtmeseng, bizler ziyānkārlardın bolġaymiz, tėp aytur erdi.*	282-3	21	-
19.	**ağaç ur-**	Tü.+Tü.	Sopa vurmak.	*İbnü Hübeyre qatıġ ġażab qıldı taqı buyurdı, Abū Ḥanīfeke yigirmi* ***ağaç urdılar*** *taqı zindānqa saldılar.*	186-13	1	-
20.	**āgāh bol-**	Fars.+Tü.	Haberdar olmak, bilgili olmak.	*…dervīşlikni ögdi taqı aydı: Eyā enṣārīlar,* ***āgāh bolung****, ol kimerselerke kim māl tawar bėrmedim, ol kimerseler manga sewüglügrek turur māl bėrgenlerimdin tėdi…*	76-5	2	-
21.	**ağāz qıl-**	Fars.+Tü.	Başlamak.	*Qaçan kim ādemīning āḫir ḥālı bolsa, ʿAzrā'īl cānını qabż qılu* ***ağāz qılsa****, ėgnindeki ėkki ferīşte kelürler taqı bu kimerseke ḫayr-bād qılur[lar].*	439-13	3	-
22.	**ağır kel-**	Tü.+Tü.	Ağır basmak.	*Eger ṭāʿatım yüngül bolup maʿşiyatım ağır kelse, ingen le'īm bolġay-men; ve eger ṭāʿatım* ***ağır kelse****, ol vaqtın kerīm bolġaymen.*	374-12	10	-
23.	**ağır qıl-**	Tü.+Tü.	Ağırlaştırmak.	*Meger ʿömrüng içinde bir kėçe erdi kim toyup yattıng erse, men keldim taqı sanga namāznı, virdingni* ***ağır qıldım****.*	268-4	1	-
24.	**ağu bėr-**	Tü.+Tü.	Zehir vermek, zehirlemek.	*Baring,* ***ağu bėring****, helāk bolsun, tėdi erse, bardılar taqı şerbet bėrdiler erse, bildi, içmedi, küçün içürdiler.*	196-16	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
25.	**aġu iç-**	Tü.+Tü.	Zehir içmek.	*Aytur: Ey qarındaşım, nė zaḥmatıng̑ bar? tėdi erse, Hasan aydı: Ey qarındaşım Ḥüseyin, nėçe qata manga **aġu içürdiler** eşer qılmadı, velīkin bu nevbet ing̑en qatıġ qıldı.*	175-12	2	-
26.	**aġuluġ qıl-**	Tü.+Tü.	Zehir sürmek.	*Ol ḫatun bardı İbnü Mülcemning̑ qılıçını **aġuluġ qıldı**.*	152-13	1	-
27.	**aġzıng̑nı sındur-**	Tü.+Tü.	Dilini koparmak.	*Ol aydı: Yā Kulada, Tang̑rı **aġzıng̑nı sındursun**, bizim Qurayş qabīlasıdın bizke uluġ bolsa, yaḫşı ermez-mü kim ne qabīlalıġ uluġ bolġınça? tėdi.*	72-10	1	-
28.	**āh qıldı-**	Ar.+Tü.	Ah etmek.	*Taqı bir **āh qıldı** taqı bēhūş boldı, yıqıldı, ʿaqlı kėtti.*	147-14	1	-
29.	**āh tė-**	Ar.+Tü.	Ah! Demek.	*Zübeyde Mekkede taqı ekin yerleri satġın alıp turur, tėdi erse, Veheb: **Āh**, **tėdi** taqı bēhūş bolup yıqıldı.*	298-3	3	-
30.	**ʿahd buz-**	Ar.+Tü.	Yemin bozmak.	*Ādam oġlınġa mundın uluġ ziyān bolmaġay kim ėḍisi birle ʿahd qılsa taqı ol **ʿahdnı buzsa**.*	350-7	3	-
31.	**ʿahd qıl-**	Ar.+Tü.	Yemin etmek.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Menim üçün yalġan sözlemekni qoḍġıl taqı menim birle ʿ**ahd qılġıl** kim bukündin song̑ yalġan sözlemegey-sen, tėdi erse, ol taqı qabūl qıldı taqı bardı.*	381-13	6	-
32.	**ʿahd qılış-**	Ar.+Tü.	Sözleşme, anlaşma yapmak.	*Qaçan kim bir ay tamām bolsa, bu yüz altunnı edā qılġaymen, tėp **ʿahd qılıştılar**.*	433-13	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
33.	**ʿahdke vefā qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Sözüne bağlı kalmak.	*Ferīşteler taqı ervāḥlarnıng iqrārını bitip bu Ḥacerü'l-esved içinde amānat qoydılar, kim kim kelip bu Ḥacerü'l-esvedni quble qılsa, ol* ***ʿahdke vefā qılmış*** *bolur.*	273-7	2	-
34.	**āheste ay-**	Fars.+Tü.	Usulca, yavaşça söylemek.	*Sen barġıl, Peyġāmbar ʿas'nung qulaqınġa* ***āheste ayġıl*** *kişiler eşitmesünler Peyġāmbar ʿas taqı qatında bir ėkki kişi birle kelsünler tėp ittifāq qıldılar.*	28-12	2	-
35.	**āḫirat yeringe qoy-**	Ar.+Tü.+Tü.	Ahiret yerine koymak.	*Peyġāmbar ʿas'nı yuvdılar taqı kefen sardılar, taqı namāz qıldılar taqı* ***āḫirat yeringe qoydılar****.*	93-8	1	-
36.	**āḫiratqa naql qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Ölmek.	*Her ayna bir kün kelgüsi turur sizlerde biringiz üze kim ol kün içinde mėni körmegey-siz, men* ***āḫiratqa naql qılmış*** *bolġay-men, andın song mėni körmegey.*	77-9	17	-
37.	**aḫmaq bol-**	Ar.+Tü.	Ahmak olmak.	*Eger nikāḥ qılmadın oġul qız ḥāṣil bolsun, tėp ümīḍ tutar bolsa, ol* ***aḫmaq bolur****.*	427-3	5	-
38.	**aḫşam bol-**	Tü.+Ar.+Tü.	Akşam olmak.	*Ol bādāmnı munda tügtüm,* ***aḫşam bolsa*** *eftār qılmaq üçün, tėdi erse şeyḫ aydı: Yā Şaqīq, sening iʿtiqādıng bu mu turur kim sen aḫşamqa tegi bāqī qayġay-sen tėyü?*	434-10	6	-
39.	**aḥvālı munġiż bol-**	Ar.+Tü.	Üzülmek.	*...Ḥaq teʿālā manga oġulları taqı qızları üze musallaṭ qılsa erdi, naẓar qılġay erdim,* ***aḥvālı*** *neteg* ***munġiż bolġay*** *erdi.*	330-2	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
40.	**alçaqlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Alçak gönüllülük etmek.	*Qaçan kim men alçaqlıq qılġu yerde **alçaqlıq qılmadım** erse, Ḥaq teʿālā mėni mundaġ ḫōr qıldı.*	374-8	9	-
41.	**ʿalem tut-**	Ar.+Tü.	Sancak, tutmak.	*Bu cuhūdlarnıng uluġı aydı kim: Ey **ʿalem tutġuçı**, sen kim-sen?*	139-12	1	-
42.	**ʿālim bol-**	Ar.+Tü.	Âlim, bilge olmak.	*Ol ʿazīz rāst aydı **ʿālim bolġan** dünyā matāʿlarınġa iltifāt qılmaq kerekmez.*	236-13	2	-
43.	**āmāda bol-**	Fars.+Tü.	Hazır olmak.	*Könglüm şaḥrāqa çıqmaq tileyür, tėdi erse, cümle vuzarālar istiʿdād qıldılar taqı **āmāda boldılar**.*	440-5	2	-
44.	**āmāda qıl-**	Fars.+Tü.	Hazır etmek.	*Ol küngüreni Ḥaq teʿālā **āmāda qılıp** turur ol muʾminlar üçün kim sözlerini ḫalqlarġa tatlıġ qılġaylar…*	314-8	14	-
45.	**āmāda qılın-**	Fars.+Tü.	Hazırlanmak	*Şeyṭānlar taqı dēvler aytur: innā kunnā naqʿudu minhā maqāʿida li's-samʿi ya'nī bizler aytur erdük ferīştelerdin ḫabarlar ėşitgü yerlerde, fa-man yastamiʿi'l-ān yacidu lahu şihāban raṣadan ėmdi kim kim ḫabar ėşitür bolsa, **āmāda qılınmış** otnı öz nefsinge bulur*	368-15	1	-
46.	**āmāda tur-**	Fars.+Tü.	Hazır, hazırlanmış.	*Baqıp **āmāda turup** intiẓār içinde turur-men, hēç öngin işlerke furṣatım yetmez, tėp cevāb aydı.*	436-6	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
47.	**āmādalıq qıl-**	Fars.+Ar.+Tü.	Hazırlık yapmak.	*Ḫāṭırım andaġ tiler kim bu kün ṣaḥrāqa çıqsaq taqı bir bāġiça içinde olturup teferrüc ve tenezzüh qılsaq, tėdi erse, derḥāl* ***āmādalıq qıldılar*** *taqı çıqtılar taqı bir bāġiçada olturdılar taqı türlüg ṭaʿāmlar mēveler birle tenaʿum qıldılar.*	310-7	1	-
48.	**ʿamal bol-**	Ar.+Tü.	İyi amelli olmak.	*Manga atam nė fāyida qılġay, eger mende eḍgü* ***ʿamal bolmasa****, tėdi erse, men taqı hēç neerse aymadım.*	177-8	1	-
49.	**ʿamal qıl-**	Ar.+Tü.	Amel yapmak.	*Andaġ erse, maʿlūm boldı kim ne* ***ʿamal qılsa****, ʿādemī iḫlaṣ birle Tangrılıq üçün qılmaq kerek ermiş, yoq erse, nadāmat bolur ermiş.*	407-13	22	-
50.	**amānat qoy-**	Ar.+Tü.	Emanet bırakmak.	*İşni tamām qıldı taqı sekiz batman tuturġannı qabūl qılmışdın song menim qatımda* ***amānat qoydı*** *taqı üküş yıllar kelmedi.*	292-14	5	emānat qoḍ-
51.	**āmīn tė-**	Ar.+Tü.	Amin demek.	*Yā Rebbī, ol ẓālim Ḥaccācnı qatıġ tutġıl, tėdi taqı yārānları* ***āmīn tėmiş*** *erdiler, derḥāl Ḥaccācning teni şişdi taqı başındın aḍaqınġa tegi uluġ başlar çıqtı.*	345-15	7	-
52.	**and iç-**	Tü.+Tü.	Yemin içmek.	*Barça ṣaḥābalar aydılar kim: Emīrü'l-muʾminīn ʿOsmān yalġan* ***and içmez*** *bizler muʿayyen bildük kim, bu iş ol Mervān işi turur, tėdiler…*	134-6	7	ant iç-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
53.	**and qıl-**	Tü.+Tü.	Ant etmek, yemin etmek.	*Tangrı kim, Muḥammedni ḥaq peyġāmbar ıḍtı, anıng birle **and** yād **qılur**-men kim hēç Ṭalḥa üze qıyāmat qaḍġularıdın qaḍġu kelmegey…*	120-10	1	-
54.	**and yāḍ qıl-**	Tü.+Fars.+Tü.	Allah'a yemin etmek.	*Ol Tangrı birle **and yāḍ qılur**-men kim men Muḥammedning rūḥı anıng taṣarrufında turur, eger bu ėkki ḫatun qusmasa erdiler taqı bu yegenleri içinde singse erdi, tamuġ otı bu ėkegüni köydürgey erdi.*	389-8	8	ant yād qıl-
55.	**andaġ bol-**	Tü.+Tü.	Pekâlâ olmak.	*…sening ėwüngde tursam, sening ėwüngde yatsam tėdi[m] erse, ol enṣārī taqı: **Andaġ bolsun**, tėdi.*	413-9	9	-
56.	**andaġ qıl-**	Tü.+Tü.	Bu şekilde olmak.	*Sizke qarşu turup sözlemişde ündeng taqı yawuq keltürüp söz aymış bolung, ol yengini burnınġa qoyup sizing birle sözleşse, maʿlūm bolġay kim sizdin nefret qılıp **andaġ qılmış** bolġay, tėdi.*	421-3	55	-
57.	**andaġoq bol-**	Tü.+Tü.	Tam o şekilde olmak.	*ʿÖmer taqı **andaġoq boldı**.*	114-14	1	-
58.	**andaġoq kıl-**	Tü.+Tü.	Öyle yapmak.	*Birke ton opraq taqı nafaqa neteg qılsa, taqı biringe **andaġoq qılmaq** kerek; taqı biri qatında nėçe kün tursa, taqı biri katında ança kün turmaq kerek.*	192-13	2	-
59.	**ant bėr-**	Tü.+Tü.	Ant vermek.	*Ėmdi barġıl, taqı ol kişidin yarmaqıngnı tilegil taqı bėrmese, men sėni qāẕīqa ėletür-men taqı sanga **ant bėrür**-men, tėp ayġıl.*	195-13	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
60.	**ant iç-**	Tü.+Tü.	Yemin içmek.	*Bir kėçe bayaqı tėg namāzqa şurū' qılayın tėp qaṣd qılmış erdim, anam **ant içti** kim, sen bu kėçe menim töşekimke kirip yatġıl, tėp.*	289-10	6	and iç-
61.	**ant yād qıl-**	Tü.+Fars.+Tü.	Allah'a yemin etmek.	*Ol Tangrı birle **ant yāḍ qılur**-men kim nefsüm anıng taṣarrufında turur: Ne neerse kim Ḥaq te'ālā va'da qılıp turur, ol kelmedin çāra yoq, tėp aydı.*	434-3	18	and yād qıl-
62.	**anuq bol-**	Tü.+Tü.	Hazır, hazırlıklı olmak.	*Qaçan oyansalar, **anuq bolayın**, tėp. Oġlanlarım nėçeme yıġladılar erse, hėç anlarġa bėrmedim.*	293-11	1	-
63.	**aq bol-**	Tü.+Tü.	Beyazlaşmak.	*Qaçan kim bu ala tonluġlar bu arıqġa kirseler taqı ol suwqa çomsalar; tonları **aq bolur.***	55-2	1	-
64.	**'aqd qıl-**	Ar.+Tü.	Nikâh yapmak, nikâhlamak.	*Medīne enṣārīlarınıng qayu birining kim ėkki ḫatunı bar erdi, biringe ṭalāq bėrip 'uddat keçrüp ol muhācirlarqa '**aqd qıldılar.***	255-16	1	-
65.	**'aqlı kėt-**	Ar.+Tü.	Kendinden geçmek, bihuş olmak.	*... 'Ömer ibnü 'Abdu'l-'Azīz āh tėdi taqı yıqıldı, bēhūş boldı '**aqlı kėtti.***	240-1	4	-
66.	**'aqlınga kel-**	Ar.+Tü.	Kendine gelmek.	*Üküş zamāna olturdı. Hėç '**aqlınga kelmedi** erse, İbni Mes'ūd razhu Rebī'ni arqasınġa kötürdi taqı ėwke eletti...*	238-1	8	-
67.	**arādat kėltür-**	Ar.+Tü.	İradesini teslim etmek.	*Dīningni bu fānī dünyāke satar-sen? tėp va'ẓ u naṣīḫat qıldı erse, Şeyḫning sözi qāżīqa uluġ eşer qıldı, közindin qaṭarāt ve 'abarāt yaşlar aqtı taqı tevbe qıldı taqı Şeyḫqa **arādat kėltürdi** taqı aydı...*	246-12	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
68.	**ārām qıl-**	Fars.+Tü.	Rahat etmek, dinlenmek.	*Yā Yūsuf, ėlgingni bir qata bu yürekim üze qoḍgıl kim yürekim **ārām qılsun**, tėdi.*	361-6	1	-
69.	**ʿaraqımġa bat-**	Ar.+Tü.	Ter içinde kalmak.	*Ḥayā ol qadar ġālib boldı üzemke kim öz **ʿaraqımġa battım** taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	1	-
70.	**ārāsta qıl-**	Fars.+Tü.	Süslenmek, bezenmek.	*Yā Abā Hureyre, bu eski çöpreklerni kim körer-sen, bu çöprekler cümlesi bu ādemīlerning tonları erdi kim bu tonlarnı keḍip özlerini **ārāsta qılıp** yöriyür erdiler.*	391-10	5	-
71.	**arıġ bol-**	Tü.+Tü.	Günahtan arınmış olmak.	*Köngüllerde Tangrı teʿālāqa sewüglügrek köngül ol turur kim yazuqdın **arıġ bolsa** taqı dīn içinde muḥkem bolsa taqı muʾminlarqa şefaqatlıġ bolsa, tėp aydı.*	412-1	5	-
72.	**arıġ qıl-**	Tü.+Tü.	Temiz tutmak.	*Ey qarındaşım, zīnhār ṭāʿat ve ʿibādat içinde niyyetingni **arıġ qılġıl**, köp ṭāʿat ve ʿibādat qılmadım, tėp qaḍġurmaġıl…*	408-6	1	-
73.	**ʿāriyat bėr-**	Ar.+Tü.	Ödünç vermek.	*Ol kişi aydı: Eger baḥşīş qabūl qılmasang, bir ton **ʿāriyat bėreyin**, keḍgil taqı barġıl, tėdi erse, hem taqı qabūl qılmadı…*	222-14	3	-
74.	**ʿāriyat tile-**	Ar.+Tü.	Ödünç istemek.	*Yā Muḥammed, ne yön birle tileyür-sen, küç birle-mü? tileyür-sen yoq erse **ʿāriyat**-mu **tileyür**-sen?*	71-11	1	-
75.	**arpa ögüd-**	Tü.+Tü.	Arpa öğütmek.	*Fāṭıma rażhā erte yana öz ėlgi birle **arpa ögüdi** taqı etmek bişürdi.*	141-7	2	-
76.	**artuq bol-**	Tü.+Tü.	Yüce olmak.	*Āḫiratta derecesi taqı ḥurmeti taqı ʿizzeti **artuq bolsun** tėp.*	327-6	4	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
77.	**artuq qıl-**	Tü.+Tü.	Fazlalaştırmak (Ümmeti).	*Taqı seninggnı ummatıngnı cümle peygāmbarlar ummatıdın* ***artuq qıldı*** *taqı yer yüzini seninggnı ummatınga mescid qıldı.*	10-9	2	-
78.	**ʿarża qıl-**	Ar.+Tü.	Sunma.	*Hemīşe ḫalvat ṭalab qılur erdi kim ʿışqınınggnı qışşasını anınggnı ileyinde* ***ʿarża qılsa****.*	431-8	19	-
79.	**ʿarża qılın-**	Ar.+Tü.	Sunuş.	*Menim ummatımnınggnı ʿamalları tegme bir haftada ėkki qata mangga* ***ʿarża qılınur****.*	346-13	2	-
80.	**ārzū qıl-**	Fars.+Tü.	Arzu etmek, beklemek.	*Merḥabā, ḫoş keldinggnı, men sėni üküş zamāndın berü* ***ārzū qılur*** *erdim.*	441-7	6	-
81.	**āsān bol-**	Fars.+Tü.	Kolay olmak.	*Tört yandın kāfirlar kirmese, bir yandın uruşmaq* ***āsān bolġay*** *tėdi erse, Peyġāmbar ʿas taqı ṣaḥābalar bu sözni maṣlaḥat kördiler.*	28-1	2	-
82.	**āsān qıl-**	Fars.+Tü.	Kolaylaştırmak.	*Yā Rebbī, ölümninggnı qatıġlıqlarını manga* ***āsān qılu*** *bėrgil, tėp Ḥaq teʿālādın tileyür erdi.*	438-1	3	-
83.	**āsān tile-**	Fars.+Tü.	Kolaylık dilemek.	*Zīnhār u zīnhār barġıl, Ḥaq teʿālādın* ***āsān tilegil!*** *tėdi erse men taqı bardım.*	58-15	1	-
84.	**āsāyiş qıl-**	Fars.+Tü.	Huzur içinde olmak.	*Yā Resūlallāhi, bizler bu isigde munça emgek tartıp oġul qızdın aḍrılıp cāndın keçip tenimizni kāfirlarninggnı qılıçınga qarşu qoḍup turur-miz, taqı anlar Medīne içinde köligede ehli evlādı birle* ***āsāyiş qılıp*** *oltururlar.*	408-15	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
85.	**ʿāṣīl bol-**	Ar.+Tü.	Günahkâr olmak.	*…ėwinde ḥalālınga taqı oġlı qızınġa kelginçe nafaqası bolsa taqı ol kimerse ḥecke barmadın öler bolsa, **ʿāṣīl bolur**, Ḥaq teʿālānıng fermānınġa boyun sunmaġan qullardın bolur.*	273-16	1	-
86.	**ʿāṣīlıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Asilik, isyankârlık.	*Yā Mūsā, kim kim atasınġa taqı anasınġa eḍgülük qılsa taqı anlarnı ḫoşnūd qılsa taqı menim fermānımġa muṭīʿ bolsa, manga **ʿāṣīlıq qılmasa**, men anı eḍgü qullarım dīvānında bitiyürmen.*	288-16	5	-
87.	**asra tur-**	Tü.+Tü.	Aşağıda durmak.	*Andaġ erse, siz taḫt üze olturup suʾāl qılmaqıngız taqı men taḫtdın **asra turup** sizke cevāb aymaqım munāsib ermez, tėdi erse, Ḫalīfa aydı…*	204-10	1	-
88.	**aş qıl-**	Tü.+Tü.	Aş, yemek yapmak.	*Ol kün erdi kim manga ol kişi **aş qılıp** ėwinge ündep aşınġa üküş sarımsaq qatmış.*	422-10	1	-
89.	**aşaq qıl-**	Tü.+Tü.	Aşağı eğmek.	*Abū İmāmati'l-Bāhilī raẓhu bir kimerseni kördi, başını **aşaq qılıp** olturur erdi.*	406-6	5	-
90.	**ʿāşıq bol-**	Ar.+Tü.	Âşık olmak.	*Yigitlerdin biri bir ża ʿīfaqa **ʿāşıq bolup** turur erdi.*	431-8	7	-
91.	**āşkāra bol-**	Fars.+Tü.	Aşikâr, açık şekilde olmak.	*Ḫācatım sir turur, sir qulaqınga aymaq kerek, **āşkāra bolmaz**, tėdi erse, melik taqı qulaqını dervīşke yaqın qıldı.*	440-14	2	-
92.	**āşkāra qıl-**	Fars.+Tü.	Açıkça yapmak.	*Sir içindeki ṭāʿat ṣavābını bėrgey hem taqı **āşkāra qılġan** ṭāʿatnıng ṣavābını bėrgey, tėp aydı.*	402-4	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
93.	**at ata-**	Tü.+Tü.	Ad vermek, adlandırmak.	*Munung teg İblīs ʿal'ning, atı ʿAzāzīl erdi, maʿşiyat sebebidin Ḥaq tvt İblīs* ***at atadı****.*	368-2	1	-
94.	**at bėr-**	Tü.+Tü.	Ad, isim vermek.	*...Ḥaq tebāraka ve teʿālā angar İblīs* ***at bėrdi****, Ḥaq raḥmatıdın nevmīḍ bolġan tėmek bolur.*	279-1	3	-
95.	**at bėril-**	Tü.+Tü.	Ad verilmek.	*Bu maʿnīdin ötrü Peyġāmbar ʿas'qa Muṣṭafā* ***at bėrildi****.*	3-8	1	-
96.	**ʿaṭā qıl-**	Ar.+Tü.	İkram etmek.	*Qaçan kim İblīs kök ʿālamınqa aştı erse, ferīşteler aydı: Bu Ayyūb peyġāmbar üküş ḫayrātlıġ taqı ṭāʿatlıġ kimerse turur, tėp aydılar erse, İblīs aydı: Neçük ṭāʿat ve ʿibādat qılmasun kim Ḥaq teʿālā angar munça hezār niʿmet* ***ʿaṭā qılıp*** *turur.*	329-2	5	-
97.	**āvāz qıl-**	Fars.+Tü.	Seslenmek.	*Ey qarındaşlarım, men barayın quḍuġ aġzından* ***āvāz qılayın*** *tirig mü turur yā ölüg mü turur?*	357-5	9	-
98.	**aw awla-**	Tü.+Tü.	Av avlamak.	*Qaçan kim Harūne'r-Reşīd atlıġ ḫalīfa nevbeti keldi erse, özi ṣaḥrāqa çıqtı taqı* ***aw awlayu*** *Kūfe ṭarafınġa keldi erse, awnı itler taqı barslar qawa keldiler.*	155-12	1	-
99.	**ay yarıl-**	Tü.+Tü.	Ayın yarılması.	*Maʿnīsi ol turur: qıyāmat yawudı,* ***ay yarıldı****; eger bu kāfir[lar] Peyġāmbar ʿas'nung rāstlıqınġa bir nişān körseler, ol nişāndın yüz çewrürler…*	35-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
100.	**ʿayādat qıl-**	Ar.+Tü.	Hasta ziyareti yapmak.	*İngen, baralıng sökelke **ʿayādat qılmaq** sünnet turur, ḫāṣṣa kim ol sökel kim ʿālim bolsa, taqı faqīh bolsa ṣavābı taqı üküşrek bolgay, tėdi…*	235-6	2	-
101.	**ʿayādatqa kel-**	Ar.+Tü.	Geçmiş olsuna gelmek.	*Baġdād içindeki ʿazīzlar, uluġ[lar] cümlesi özinge **ʿayādatqa keldiler**.*	227-3	3	-
102.	**ʿayb er-**	Ar.+Tü.	Kusur saymak.	*Bu yalġan sözlemeki ança **ʿayb ermez**, men bu ʿaybke rāzī men, tėdi taqı aldı taqı ėwinge keltürdi.*	382-15	1	-
103.	**ʿayb qıl-**	Ar.+Tü.	Ayıplamak.	*Taqı kişini **ʿayb qılmaqnı** taqı ġıybat qılmaqnı terk qıldılar.*	389-15	3	-
104.	**az bol-**	Tü.+Tü.	Az olmak.	*…eger terāzūsı yüngül bolsa, ḫayrātı taqı ṭāʿatı **az bolup** maʿṣīyatı taqı küfri taqı fısqı üküş bolsa, ol kimerseler öz nefsinge ziyān qıldılar…*	177-6	1	-
105.	**az qal-**	Tü.+Tü.	Az kalmak (Süre Olarak).	*Andın song aydı: Yā Abā Bekr, **az qaldı** satġaşmaqqa tėdi.*	102-12	1	-
106.	**ʿazāb bol-**	Ar.+Tü.	Azap olmak.	*Qatıġ **ʿāzāb bolsun** ol ʿavretke kim cüftining töşekini ḥarām şehvet birle bulaştursa taqı qıyāmat kün bolsa āvṣ, ol zinā qılġan ʿavretni otdın bir tābūt içinde qoyġaylar.*	346-15	2	-
107.	**ʿazāb kel-**	Ar.+Tü.	Azap gelmek.	*Eger kökdin **ʿazāb kelse** erdi bu ḫaṭā qılġan işimiz üçün, cümleke ol ʿazāb teggey erdi, meger sanga tegmegey erdi, tėdi erse, ʿÖmer sewündi kim, menim rāyım Ḥaq teʿālānıng fermānınġa muvāfaqat tüşti tėp.*	117-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
108.	**ʿaẕāb qıl-**	Ar.+Tü.	Azap etmek.	*Yā Rebbī, eger qavmumnı **ʿaẕāb qılsang**, qullarıng tururlar, hēç çāraları yok; ve eger munlarnı yarlıqasang sen hemīşe yazuqlarnı örtgen turur-sen…*	116-1	2	-
109.	**ʿaẕāb teg-**	Ar.+Tü.	Azap gelmek.	*Eger kökdin ʿaẕāb kelse erdi bu ḫaṭā qılġan işimiz üçün, cümleke ol **ʿaẕāb teggey** erdi, meger sanga tegmegey erdi, tėdi erse, ʿÖmer sewündi kim, menim rāyım Ḥaq teʿālānıng fermānınġa muvāfaqat tüşti tėp.*	117-10	1	-
110.	**āzād bol-**	Fars.+Tü.	Serbest kalmak.	*Cümle esīrler yuluġ bėrsünler taqı **āzād bolsunlar**, tėdi, bolġay kim, anlarġa Ḥaq teʿālā īmān rūzī qılġay, taqı anlardın alınġan neerse çerigke meded bolġay, tėdi.*	116-14	2	-
111.	**āzād qıl-**	Fars.+Tü.	Serbest bırakmak, salıvermek.	*Bildim kim sen ʿāriflardın ermiş-sen, tėdi taqı ḫōcasıdın ol qulnı üküş bahā bėrip satġın aldı taqı **āzād qıldı**.*	431-7	10	-
112.	**āzār bol-**	Fars.+Tü.	Kötü muamele görmek.	*Muʿāviya bir kün Yezīddin **āzār boldı**, ḫāṭırı munġiş boldı.*	291-8	1	-
113.	**āzār qıl-**	Fars.+Tü.	Azarlamak, incitmek.	*Maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Qayu kimerse muʾminni āzār qılsa, mėni āzār qıldı; taqı kim kim mėni **āzār qılsa**, Tangrı teʿālānı āzār qıldı…*	11-1	6	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
114.	**āzār teg-**	Fars.+Tü.	Kötülük gelmek.	*Ey yārānlarım, qayu birinġizke menim tilimdin yā taqı ėlgimdin **āzār tegmiş** bolsa, ʿafv qılınġ, ve eger ʿafv qılmasanġız, zīnhār u zīnhār āḫiratqa qoymanġ, bu dünyāda qışāş qılınġ!*	85-15	1	-
115.	**azıq bėr-**	Tü.+Tü.	Yol yiyeceği vermek.	*Ey yārānlarım, kim kim bu ʿArābīqa **azıq bėrse**, men oġ bolayın kim, Ḥaq tvt ol qulġa taqvānınġ azıqını rūzī qılsun, tėdi…*	163-1	3	-
116.	**azıq qıl-**	Tü.+Tü.	Azık, yol yiyeceği hazırlamak.	*Yā Ḥadīca, könglüm ḫalvat olturmaq tileyür. Manġa **azıq qılu** bergil!*	7-8	2	-
117.	**ʿazīz bol-**	Ar.+Tü.	Değerli olmak.	*Uluġluq taqı ʿizzet Ḥaq teʿālā ḥażratında üküş māl birle ermez, bėglik birle ermez, ʿamel qılmaq kerek, nefsni emgetmek kerek, taqı cāndın keçmek kerek dünyāda hem āḫiratta **ʿazīz bolayın** tėse.*	111-7	1	-
118.	**ʿazīz qıl-**	Ar.+Tü.	Yüceltmek.	*Sen ebter ermessen, seninġ ẕikriġni biz tükel qılduq, seni biz **ʿazīz qılduq**.*	63-3	6	-
119.	**ʿazīz tut-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Ḥaq teʿālānıġ ʿaṭāsını **ʿazīz tutmaq** kerek, tėdi taqı cümle çekürgeni yıġdı taqı burunqıdın aḥvālı yaḫşıraq boldı.*	334-12	1	-
120.	**ʿazlat qıl-**	Ar.+Tü.	Yalnız olmak, kendi kendine yaşamak, uzak kalmak.	*Biri ḫalqdın **ʿazlat qılmaq** turur, taqı biri üküş tek turmaq turur ẕikr birle taqı fikr birle, taqı biri açlıq turur, taqı biri oyaġlıq turur.*	269-1	1	-
121.	**ʿazm qıl-**	Ar.+Tü.	Bir yere gitme, yönelme.	*Andın soŋ Peyġāmbar ʿas Mekkeke **ʿazm qıldı** ḫēc qılmaq üçün.*	83-1	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
122.	**baġ qıl-**	Tü.+Tü.	Bağ yapmak.	*Zaqqūm tikenleridin bir* ***baġ qılıp*** *arqanġa keltürgil! tėp.*	18-2	1	-
123.	**bāġiça qıl-**	Fars.+Tü.	Bahçe hazırlamak.	*Ṭalḥa raẕhu bir* ***bāġiça qıldı.***	245-8	1	-
124.	**baġlıġ bol-**	Tü.+Tü.	Bağlı olmak.	*Peyġāmbar ʿas sirringe hēç kimerse muṭṭaliʿ bolmadı, meger ol miqdār kim meşelā bir meşk toluġ suw bolsa taqı ol meşkning aġzı* ***baġlıġ bolsa****, hēç kimerse ol meşk içinde suwnı körmese, velīkin taşındaqı üvüşlüküni körerler taqı bilürler kim bu meşk içinde suw bar tėp.*	3-10	1	-
125.	**baġrı kebāb bol-**	Tü.+Ar.+Tü.	İçi yanmak.	*Üç kün boldı kim endīşe içinde taqı qaḍġu içinde* ***baġrım kebāb boldı*** *taqı ʿayşım ḫarāb boldı.*	214-17	2	-
126.	**bahā bėr-**	Fars.+Tü.	Para vermek.	*Bildim kim sen ʿāriflardın ermiş-sen, tėdi taqı ḫōcasıdın ol qulnı üküş* ***bahā bėrip*** *satġın aldı taqı āzād qıldı.*	431-7	1	-
127.	**bahā qıl-**	Fars.+Tü.	Değer biçmek.	*Ādam oġlı içinde taqı mundaġ mu cemāllıġ kimerse bolur ermiş, tėp taʿaccub qıldı. Andın soŋg mubaşşırlar, uluġ ḫōcalar yıġıldılar taqı* ***bahā qıldılar.***	359-9	1	-
128.	**baḫīl bol-**	Ar.+Tü.	Cimri olmak.	*Taqı baḫīllıq bir daraḫtī turur tamuġ içinde; kim kim* ***baḫīl bolsa****, ol daraḫtınıŋ bir butaqını tutmış bolur.*	255-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
129.	**baḫīl qıl-**	Ar.+Tü.	Cimrilik etmek.	*Ey oğlum, men sanga **baḫīl qıldım**, kelgil, menim birle bir tėrgide luqma tenāvul qılġıl, tėdi erse, andın song anası birle bir tėrgide ṭaʿām tenāvul qılu başladı.*	289-5	1	-
130.	**baḫīllıq qıl-**	Ar.+Tü.	Sıkı, cimri olmak.	*Ey nācōmard, nişe mundaġ **baḫīllıq qılur**-sen?*	254-5	5	-
131.	**baḫş qıl-**	Ar.+Tü.	Tartışma yapmak.	*Hēç kimerse angar qarşu turup **baḫş qılu** bilmez erdiler.*	231-11	4	-
132.	**baḫşīş qıl-**	Fars.+Tü.	Bağış yapmak.	*Yā Resūlallāh, taqı ziyāda **baḫşīş qılıng**! tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Kim kim qapuġını baġlap ėwinde tursa, menim qılıçımdın emānda bolsun!*	49-10	2	-
133.	**bāk tut-**	Ar.+Tü.	Üzülmek.	*...şeyṭānlar aydı[lar] kim: Ümmeting maḥabbatları dünyāke bar turur tėdiler erse, İblīs ʿal aydı: Andaġ erse, men hēç **bāk tutmaz**-men.*	397-4	1	-
134.	**balçıq qıl-**	Tü.+Tü.	Balçık, çamur yapmak.	*Andın song ferīştelerke Ḥaq teʿālā buyurdı, ol tupraqnı **balçıq qıldılar** taqı Ādam peyġāmbar ṣūratını qıldılar.*	278-5	1	-
135.	**bāng-i namāz oqı-**	Fars.+Tü.	Ezan okumak.	*Bu arada muʾazzin **bāng-i namāz oqıdı** erse, cümle turdılar taqı mescidke kirdiler.*	247-3	1	-
136.	**bāng-i namāz qıl-**	Fars.+Tü.	Ezan okumak.	*Taqı **bāng-i namāz qılur** erdi, bizler mescidde ḥāżir bolmış erdük.*	241-17	1	-
137.	**baqa qal-**	Tü.+Tü.	Şaşkınlığa uğrayıp ne yapacağını bilmez durumda kalmak.	*Bu kimerse anlar artınġa **baqa qalur**; ve eger bu kimerse fācirlardın bolsa, anga ayturlar: Tangrı teʿālā sanga eḍgü cezā bėrmesün.*	439-17	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
138.	**bāqī bol-**	Ar.+Tü.	Sonsuz olmak.	*ʿAlī aydı rażhu: Tetik ol kimerse bolur kim, fānī bolur neerseni bėrse taqı* ***bāqī bolur*** *neerseni alsa.*	148-5	1	-
139.	**bāqī qal-**	Ar.+Tü.	Geride kalan, arta kalan.	*Anlarqa eḍgülük qılmaqdın hēç neerse oza manga* ***bāqī qalıp*** *mu turur?*	290-9	5	-
140.	**bar bol-**	Tü.+Tü.	Var olmak, mevcut olmak.	*Men andaġ saqındım kim bu kimersening üküş ʿamalı* ***bar bolġay*** *kim Peyġāmbar ʿas munga uçtmaḥ birle bişārat qıldı.*	413-11	1	-
141.	**bar qıl-**	Tü.+Tü.	Var etmek.	*…Ḥaq teʿālā ḫiṭāb qıldı, taqı aydı: Yā Ādam, men sėni yoqdın* ***bar qıldım****.*	281-10	2	-
142.	**barābar bol-**	Fars.+Tü.	Aynı, denk olmak.	*Ümmetim menim sünnetimni tuta bilmegeyler, yollarını körmegeyler, ol vaqtın kim kim cidd ve cehd qılıp menim sünnetimke yapşunsa, sizlerdin ėllig kimerse ş̲avābı birle ol yangluz kimersening ş̲avābı* ***barābar bolġay****, tėdi erse, ṣaḥābalarda biri aydı…*	304-12	2	-
143.	**barāt bėr-**	Ar.+Tü.	Belge vermek.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid qırq kün bėş namāznı camāʿat birle qılsa taqı imāmnung avval tekbīringe yetse taqı imām birle ol tekbīrni muqārinat birle qılsa, ol qulġa ėkki* ***barāt bėrgey*** *biri ol kim munāfiqlıqdın bēzārlıq ḫaṭṭı bėrilgey taqı ėkinçisi ol kim tamuġdın āzādlıq ḫaṭṭı bėrilgey, tėp aydı.*	241-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
144.	**barçın keḏ-**	Tü.+Tü.	İpek, kumaş giymek.	*Baqar, Cebreʾil ʿas qaṭır münüp, qalınḡ* ***barçın keḏip*** *keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, ferīšteler yarıq yaşıqlarını kėtermedin tururlar.*	33-1	1	-
145.	**baru başla-**	Tü.+Tü.	Göçüp gitmeye hazırlamak.	*Andın soṇg kārvān köçti,* ***baru başladı*** *erse, Yūsufnı tėwe üzesinde qoydılar.*	358-12	8	-
146.	**baş qaldur-**	Tü.+Tü.	Baş kaldırmak.	*Bu ʿālam içinde bir qara yer bolsa erdi taqı anda ḥaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle böyük taḡlar* ***baş qaldurdılar*** *kim: Nūḥ peyḡāmbar kemisi bizde iqāmat qılḡay, tėp.*	378-11	1	-
147.	**baş tart-**	Tü.+Tü.	Baş kaldırmak.	*Yaḡılar ol kişiler bolur kim musulmān erken ḫalīfaḡa boy bėrmediler,* ***baş tartıp*** *çıqḡanlar bolur.*	146-17	1	-
148.	**baş yulıt-**	Tü.+Tü.	Başını tıraş etmek.	*Taṇgrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulḡa kim* ***başını yulıtsa****, taqı qurbānını boḡuzlasa, taqı tonlarını keḏse taqı Medīneke qayıtsa tėdi erse, cümle ṣaḥāba başlarını yulıdılar…*	46-14	1	-
149.	**başını quyu qat-**	Tü.+Tü.+Tü.	Baş eğmek.	*Saṇga şefaqat qıldım, Ḥaq teʿālā yıḡmış işlerdin yıḡılsun, maʿṣiyat birle mülevveṯ bolmasun, tėp bu işni qıldım, tėdi erse, ḫalīfa bir sāʿat başını quyu qattı, hēç neerse tėmedi.*	307-13	2	-
150.	**başlıḡ bol-**	Tü.+Tü.	Yaralı olmak.	*Yetmiş ėkki yerde* ***başlıḡ boldı****; taqı bir oq aḡuluḡ erdi kim yürekinge tegdi erse, ṭāqatı qalmadı, aṭıdın yıqıldı…*	184-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
151.	**başqa kel-**	Tü.+Tü.	Tek başına gelmek.	*Biz ėkegü kelsek, bu cāmadānnı bizke bėrgey-siz taqı biz ėkegüdin birimiz **başqa kelse** bėrmegey-siz, tėdiler.*	203-2	1	-
152.	**bāṭil bol-**	Ar.+Tü.	Beyhude olmak.	*Kulada atlıġ kimerse Ṣafvānġa aytur: Muḥammed atlıġ kimersening siḥri nė **bāṭil boldı**! tėdi...*	72-9	3	-
153.	**bāṭil qıl-**	Ar.+Tü.	Boşa çıkarmak.	*Körmeding-mü, yā Muḥammed, Rebbüng anlarnıng keydlerini ḥīlelerini **bāṭil qıldı**?*	43-11	1	-
154.	**bāṭil saqın-**	Ar.+Tü.	Yanlış olduğunu sanmak.	*Anlar mėni edeb qıldılar erse, ḥaq üçün qıldılar, **bāṭil saqındılar** taqı sözümni ḫaṭā saqınıp manga edeb qıldılar.*	226-16	1	-
155.	**bay bol-**	Tü.+Tü.	Zengin olmak.	*Ėmdi bu oġlum qavī boldı, men ża'īf boldum taqı bu oġlum **bay boldı**, men dervīş boldum taqı bu oġlum mungsuz boldı, men mungluġ boldum, bu oġlumqa muḥtāc boldum.*	286-5	2	-
156.	**bėg bol-**	Tü.+Tü.	Efendi olmak.	*Bu ḥadīṯ ma'nīsi ol bolur kim Peyġāmbar 'as ḫabar bėrü yarlıqar: Men qıyāmat kün bolsa āvṣ Ādam oġlanlarınıng **bėgi bolġay**-men.*	36-6	3	-
157.	**bėg qıl-**	Tü.+Tü.	Vali yapmak.	*Umayya oġlanları ḫalīfa erken Hübeyre atlıġ kişini Kevfeke **bėg qılıp** turur erdiler.*	186-8	7	-
158.	**bėglik qıl-**	Tü.+Tü.	Valilik yapmak.	*'Oṯmān rażhu taqı Mu'avīyeni ma'zūl qılmadı. Burunqı tėg **bėglik qılur** erdi.*	127-15	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
159.	**bē-ḫabar bol-**	Fars.+Ar.+Tü.	Baygın, kendinden geçmiş olmak.	*Bu cāriyası qulaqıdın çaqırur erdi kim: Vallāh, yā Emire'l-muʾminīn sizni kördüm kim Ṣirāṭnı salāmat keçtingiz, tėp çaqırur erdi taqı ol **bē-ḫabar bolup** yatur erdi.*	240-2	1	-
160.	**beḫil qıl-**	Fars.+Tü.	Bağışlama, affetme, mağfiret.	*Manga **beḫil qılıng**, sizke yaḫşı ḫıdmat qılu bilmedim, tėp yıġladı erse, Yehūdā taqı yıġladı taqı aḍrıldılar.*	358-9	1	-
161.	**beḫillik tile-**	Fars.+Tü.+Tü.	Bağışlama dilemek.	*Manga destūr bėrsengiz bolġaymu kim anlardın **beḫillik tilesem**.*	358-6	2	-
162.	**bēhūş bol-**	Fars.+Tü.	Aklı başından gitmek, kendinden geçmek.	*İbrāhīm peyġāmbar anıng tėg heybetlig ṣūrat körmişi yoq erdi, kördi erse, ṭāqatı qalmadı, **bēhūş bolup** tüşti.*	439-6	14	-
163.	**belā bėr-**	Ar.+Tü.	Bela vermek.	*Yā Resūlallāhi, Ḥaq tvt bizlerke niʾmet bėrse, şükür qılur-biz, taqı **belā bėrse**, ṣabur qılur-biz, tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Kaʿbening Rebbi birle ant yāḍ qılur-men kim sizler ḥaqīqat muʾmin erür-siz.*	324-12	1	-
164.	**bēmeze bol-**	Fars.+Tü.	Rahatsız olmak.	*Andaġ erse, ey qāżī, sening yarımung erkek ermiş, yarımung tişi ermiş, tėdi erse, qāżī **bēmeze boldı**.*	246-2	2	-
165.	**bēmeze sözle-**	Fars.+Tü.	Tatsız laf söylemek.	*Bu sāʿatta bu quşnung atını aydım erdi, ḥālī unutmış-sen, tėp **bēmeze sözledi** erse, atası ḫāṭırı şikeste boldı, közindin qaṭarāt veʿabarāt yaşlar aqtı taqı aydı: Ey oġlum, men sėni tecribe qılmaq üçün aydım.*	288-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
166.	**bēmezelik bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Tatsızlık olmak.	*Ve eger taqı kimerse birle ḫuṣūmat qılmaq tilese taqı şerʿan daʿvā qılıp ḫuṣūmat qılmaqı revā erken aramızda ḫusūmat taqı* ***bēmezelik bolmasun****, tėp ol ḫuṣūmatnı terk qılsa, Ḥaq tvt ol qulġa uçtmaḫnıng ortasında ėw binā qılu bėrgey…*	383-13	1	-
167.	**bēnamāz bol-**	Fars.+Tü.	Namaz kılmayan, namazsız olmak.	*Men ḫalīfanıng emīni bolġaymen taqı ribāḫōr taqı* ***bēnamāz bolmaġaymen****.*	376-16	1	-
168.	**bende qıl-**	Fars.+Tü.	Köle yapmak.	*Yā Rebbenā, bizlerni sen taqı maḫlūqqa* ***bende qıldıng****.*	327-12	1	-
169.	**berekāt bėr-**	Ar.+Tü.	Bereket vermek.	*Yā ʿAbdu'r-raḫmān, uçtmaḫ sanga ḫāṣil boldı taqı Tangrı teʿālā dünyāngke taqı* ***berekāt bėrsün****, tėp duʿā qıldı.*	121-8	2	-
170.	**bereket bėr-**	Ar.+Tü.	Bereket vermek.	*Tangrı teʿālā* ***bereket bėrsün*** *sanga! tėdi.*	25-4	1	-
171.	**berk qıl-**	Tü.+Tü.	Sımsıkı kapatmak.	*…ol ėwnüng tünglükini taqı qapuġını* ***berk qılsaq****, bu Muḥammed ol ėw içinde açlıqdın ölse tėdi…*	19-12	1	-
172.	**beşārat bol-**	Ar.+Tü.	Müjdeler olmak!.	*Yā Muhammed,* ***beşārat bolsun*** *sanga kim ol körüngen Cebreʾil turur Mūsā peyġāmbarqa, taqı ʿĪsā peyġāmbarqa taqı öngin peyġāmbarlarqa kelgen turur.*	8-16	1	bişārat bol-
173.	**bevl qıl-**	Ar.+Tü.	Küçük su dökmek.	*İbnü ʿAbbās aydı razhu: Peyġāmbarʿas* ***bevl qıldı*** *taqı teyemmüm qıldı erse, men aydım: Yā Resūlallāhi, suw yawuq turur, teyemmüm ne ḫācat turur?*	433-10	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
174.	**beyān bol-**	Ar.+Tü.	Açığa çıkarmak.	*Men andaġ ḥurmetlig kişi ermez-men kim menim üçün Ḥaq teʿālā āyat ıḍar bolsa, kim menim arıġlıqımġa* ***beyān bolġay****.*	417-13	1	-
175.	**beyān qıl-**	Ar.+Tü.	Açıklamak.	*Bir kėçe saqlap turur erdi kim bu żaʿīfa taşqa çıqtı erse, bu yigit öz ʿışqının͡g qıṣṣasını beyān qıldı taqı bu żaʿīfadın murādını tiledi erse, bu żaʿīfa aydı: Ey yigit uftanmaz-musen?*	431-10	37	-
176.	**beyān qılın-**	Ar.+Tü.	Açıklanmak.	*Kaʿbenin͡g bināsı nedin erdi taqı kim binā qıldı taqı Kaʿbeke qaṣd qılġannı Ḥaq tvt neteg helāk qıldı cümlesini avvalqı bābnun͡g altınç faṣlıda beyān qılındı.*	273-13	2	-
177.	**beyʿet al-**	Ar.+Tü.	Biat kabul etmek.	*Erenlerdin beyʿet alsam, eliglerini tutup* ***beyʿet alur****-men, velīkin siz żaʿīfalarnın͡g eliglerini tutmaq bolmas.*	26-10	1	-
178.	**beyʿet bėr-**	Ar.+Tü.	Bağlılık bildirmek.	*Peyġāmbar ʿas'dın destūr tilegil, bizler taqı Peyġāmbar ʿas'nun͡g mübārek cemālını köreliṅ͡g taqı cüftlerimiz beyʿet bėrmiş tėg bizler taqı* ***beyʿet bėrelin͡g*** *tediler.*	26-1	23	-
179.	**beyʿet tile-**	Ar.+Tü.	Bağlılık dilemek.	*Ol yöndin tiriglikinde ḫalāyıqdın* ***beyʿet tiledi*** *erse, Muʿāvīyadın uyalıp beyʿet bėrdiler.*	183-7	2	-
180.	**bēzār bol-**	Fars.+Tü.	Rahatsız olmak.	*Kim kim ʿamal qılur bolsa taqı ol ʿamalı içinde özgeni manga ortaq qılur bolsa, men ol ʿamal qılġannı ortaqı birle terk qılurmen taqı men ol ʿamal qılġandın* ***bēzār bolur****-men.*	401-5	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
181.	**bēzār er-**	Fars.+Tü.	Daralmak.	*Eger sen bu sözlerdin **bēzār ersen͡g** taqı inşāʾa'llāh kim bēzār bol͡gaysen yā taqı Tan͡grı teʿālā sėni yamanlıqdın bēzār qılġay…*	416-16	2	-
182.	**bēzār qıl-**	Fars.+Tü.	Rahatsız etmek.	*...Tan͡grı teʿālā sėni yamanlıqdın **bēzār qılġay**; ve eger sendin bu yazuq kelmiş bolsa, istiġfār qılġıl taqı tevbe qılġıl…*	416-17	1	-
183.	**bezeklig bol-**	Tü.+Tü.	Süslü, bezenmiş olmak.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvş bu Kaʿbe bir ye͡ngi kelin men͡gizlig **bezeklig bolup** ʿAraṣātqa kelgey.*	272-9	1	-
184.	**bezmān bol-**	Fars.+Tü.	Kederli olmak, kederlenmek.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas bu ḥālnı kördi erse, ḫāṭırı **bezmān boldı**, kön͡gli qaḍġuluġ boldı...*	72-11	2	-
185.	**bıçaq sanç-**	Tü.+Tü.	Bıçak saplamak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid özini bıçaq birle öltürse yā taqı taġ başıdın özini kemişse yā taqı aġu içip özini öltürse yā taqı boġup özini öltürse yā taqı qarnınġa **bıçaq sançıp** [özini] öltürse, ol kimerse tamuġluġ turur…*	336-11	1	-
186.	**bıçaq ur-**	Tü.+Tü.	Bıçak saplamak.	*On üç kişike **bıçaq urdı**, yėtisi öldi, özgeleri ölmediler.*	118-7	1	-
187.	**bikr bol-**	Ar.+Tü.	Kız, oğlan kız olmak.	*Neteg **bikr bolur**-sen?*	399-2	1	-
188.	**bikr qal-**	Ar.+Tü.	Bakire kalmak.	*Yā ʿİsā, ol kimerseler kim mėni cüftlendiler cümlesi ḥı̄z erdiler taqı ol kimerseler kim erenler erdiler anlar man͡ga hēç naẓar qılmadılar, iltifāt qılmadılar, ol yöndin **bikr qaldım**, tėp cevāb aydı.*	399-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
189.	**binā qıl-**	Ar.+Tü.	Bina, inşa, yapı yapmak.	*Telbiye aytılur cevāb ol turur kim Ḥaq teʿālā Cebreʾilke fermānladı kim barġıl taqı İbrāhı̄m peyġāmbarqa taqı İsmāʿı̄l peyġāmbarqa ʿahimās buyurġıl kim menim üçün Kaʿbe **binā qılsunlar** tėp Beytü'l-Maʿmūr yerinde tėdi.*	37-13	19	-
190.	**binā qılın-**	Ar.+Tü.	Bina yapılmak.	*Qaçan kim Kaʿbe tamām boldı erse, Ḥaq teʿālādın fermān keldi: Yā İbrāhı̄m, nidā qılġıl kim Ḥaq teʿālānıng fermānı birle **binā qılınmış** Kaʿbeke ziyārat qılınglar! tėp.*	39-1	1	-
191.	**bişārat bėr-**	Ar.+Tü.	Müjde vermek.	*Yā Cebreʾil, men sanga mundın suʾāl qılmaz-men, manga öngin **bişārat bėrgil**! tėdi...*	89-3	15	-
192.	**bişārat bėril-**	Ar.+Tü.	Müjde verilmek.	*Ey peyġāmbar atam, ey Tangrınıng dōstı atam, Tangrınıng öḍründi qulı atam, ey uçtmaḥ birle **bişārat bėrilmiş** atam, ey ummatınġa şefqatlıġ, mihrubān atam! tėp yıġlar erdi.*	90-12	1	-
193.	**bişārat bol-**	Ar.+Tü.	Müjdeler olmak!.	*Men aydım: Yā Abā Bekr **bişārat bolsun** sizke uçtmaḥ birle, tėdim erse, Abū Bekr aydı: Yā Abā Mūsā, özüngdin mü ḫabar bėrür-sen yā taqı Peyġāmbardın eşitip-mü aytur-sen?*	126-13	6	beşārat bol-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
194.	**bişārat qıl-**	Ar.+Tü.	Müjdelemek.	*Ṣaḥābalar taʿaccub qıldılar kim bu ʿazīznıng ne ʿamalı bar erken kim Peyġāmbar ʿas munga uçtmaḥ birle **bişārat qıldı**, tėp.*	413-3	4	-
195.	**bitig biti-**	Tü.+Tü.	Mektup, ferman yazmak.	*Taqı Caʿferni ve taqı qatındaqı yārānlarnı aġırladı, ḫilʿatlar bėrdi, taqı özi Peyġāmbar ʿas'qa altmış ḥabeşī qul taqı üküş nefīs tonlar, hediyyeler ıḍa bėrdi, taqı **bitig bitip** ıḍa bėrdi.*	79-15	6	-
196.	**bitiglig bol-**	Tü.+Tü.	Yazılı olmak.	*Ol taḫta üzesinde **bitiglig bolġay** kim bu yere Ādem peyġāmbarnıng taqı Nūh peyġāmbarnıng ʿas yatġan yerleri turur, tėp.*	155-4	1	-
197.	**boḍluġ bol-**	Tü.+Tü.	Boylu olmak.	*Uçtmaḥ ehli Ādam Peyġāmbar ʿas **boḍluġ bolġaylar**.*	65-11	1	-
198.	**borç al-**	Tü.+Tü.	Borç almak.	*Andın on ėkki batman arpa **borç aldı** taqı ėwinge keltürdi erse, Fāṭıma raẓhu qoptı taqı ol arpadın öz ėlgi birle tört batman ögüdi taqı ol arpadın etmek qıldı.*	140-13	2	-
199.	**borç bėr-**	Tü.+Tü.	Borç vermek.	*Men cümle mālımnı Rebbümke **borç bėrdim**, ol mālımnı Ḥaq tvt āḫiratta qarşu keltürgey, tėdi…*	425-8	1	-
200.	**borġu ürül-**	Tü.+Tü.	Boru üfürmek.	*Qaçan kim **borġu ürülse**, qıyāmat bolsa āvş ol kün men falān oġlı men, tėp küwenmek yoq.*	177-3	1	-
201.	**boy bėr-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek, itaat etmek, tâbi olmak.	*Ve eger musulmān bolmasangız, bizke **boy bėrip** yıllıq māl bėringler!*	48-4	12	boyun bėr-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
202.	**boyġa yet-**	Tü.+Tü.	Büyümek.	*Qaçan kim bu törtegü **boyġa yettiler** erse, Ḥaq teʿālā fermānı boldı Ādam peyġāmbarqa kim: Qābīlqa Labūzānı cüftlendürgil taqı Hābīlqa Aqlīmānı cüftlendürgil, tėp.*	337-8	1	-
203.	**boyun bėr-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek.	*Qaçan körseng kim ḫalq ara baḫīllıq āşkāra bolsa, barça ḫalāyıq baḫīllıqqa **boyun bėrseler** taqı nefs tilekinge uysalar taqı dünyānı iḫtiyār qılsalar…*	304-7	5	boy bėr-
204.	**boyun sun-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek.	*…ėwinde ḫalālınga taqı oġlı qızınġa kelginçe nafaqası bolsa taqı ol kimerse ḥecke barmadın öler bolsa, ʿāṣī bolur, Ḥaq teʿālānıng fermānınġa **boyun sunmaġan** qullardın bolur.*	273-16	2	-
205.	**bu bol-**	Tü.+Tü.	Bu olmak.	*Hemīşe fikring **bu bolsa** kim mėni Ḥaq teʿālā köre turur, tėp taqı özüngni maʿṣiyatdın saqlayu tursang taqı könglüng Ḥaq teʿālā birle bolsa, bu murāqiba bolur, tėp aydı.*	427-17	2	-
206.	**buhtān bol-**	Ar.+Tü.	İftira olmak.	*Eger bar ʿaybını aysangız, ġıybat bolġay; taqı yoqını aysangız, **buhtān bolgay**, tėdi.*	386-13	1	-
207.	**buhtān qıl-**	Ar.+Tü.	İftira etmek.	*Yazuk sendin ermiş taqı bu oġlanġa **buhtān qılmış**-sen.*	362-9	1	-
208.	**bulamaq biş-**	Tü.+Tü.	Bulamaç pişirmek.	*Neteg kim yıġlamaqlarını eşittim, könglüm mecrūḥ boldı, külgenlerini taqı eşiteyin, köng lüm ḫoş bolsun, andın baralıng, tėdi erse, **bulamaq bişti**.*	108-1	1	-
209.	**bulamaq qıl-**	Tü.+Tü.	Bulamaç yapmak.	*Derḫāl ʿÖmer raẓhu **bulamaq qıldı** taqı qazġanġa kemişti.*	107-14	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
210.	**bulġaşuq sözle-**	Tü.+Tü.	Karmaşık konuşmak.	*Söz sözlese, açuq ayra sözleyür,* ***bulġaşuq sözlemes****.*	23-7	1	-
211.	**bulun bol-**	Tü.+Tü.	Esir olmak.	*…eger Muḥammed ġālib bolsa, bu oġul qız, māl tawarlar* ***bulun bolmasun*** *tėp aydı…*	70-6	1	-
212.	**bulun qıl-**	Tü.+Tü.	Elde etmek.	*Andaġ erse, anı kim* ***bulun qıldıngız****, arıġ ḥelāl turur.*	117-4	3	-
213.	**bunyāḍ qıl-**	Fars.+Tü.	Şehir kurmak.	*Ol taqı anda şeher* ***bunyāḍ qıldı*** *kim bu kün ol şeherke Meşhed-i ʿAlī tėp ayturlar.*	156-8	1	-
214.	**buqaġu ur-**	Tü.+Tü.	Pranga, kelepçe vurmak.	*Zīnhār aḍaqınġa* ***buqaġu urung*** *taqı boynınga ġul urung taqı munga bir palās keydürüng, tėdiler…*	358-5	3	-
215.	**burun arıt-**	Tü.+Tü.	Burun temizlemek.	*Uçtmaḥda sökellik bolmaġay, tüfkürmek,* ***burun arıtmaq****, bevl qılmaq bolmaġay.*	65-15	1	-
216.	**cān bėr-**	Fars.+Tü.	Can vermek.	*Ḥaq teʿālā fermānı birle ol kişi tirildi taqı aydı kim: Mėni falān öltürdi, tėdi taqı yıqıldı,* ***cān bėrdi****.*	342-12	8	-
217.	**cān çıq-**	Fars.+Tü.	Ölmek.	*Ölüm ne neerse bolur? tėdi erse, İblīs aydı: Bu* ***cān*** *sizdin* ***çıqġay*** *taqı körer közüng körmez bolġay, tutar elging tutmaz bolġay…*	280-16	3	-
218.	**cāndın keç-**	Fars.+Tü.	Candan geçmek.	*Ve eger musulmān bolmasangız hem taqı boy bėrmesengiz, uruşmaq üçün kelip turur-miz, Ḥaq riżāsı üçün* ***cāndın keçmiş*** *kişiler turur-miz.*	112-1	8	-
219.	**cānı çıq-**	Fars.+Tü.	Canı çıkmak.	*Sen manga ḥarām yėdürdüng, tėdi taqı barmaqını aġzınga qattı taqı ol içgen sütni qusmaq üçün ol miqdār emgendi kim* ***cānı çıqmaqġa*** *tegdi.*	295-1	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
220.	**cānı qabż qıl-**	Fars.+Ar.+Tü.	Azrail tarafından canın teslim alınması.	*Ėwinge kirseng͡, destūr tilegil, **cānını qabż qılmaqġa** taqı destūr tilegil.*	87-11	20	-
221.	**cārī͡ bol-**	Ar.+Tü.	Cari, geçerli olmak.	*Sening͡ iʿtiqādıng͡ ol erdi kim ḫalāyıq meni ʿālim tėp aġırlasunlar, mang͡a ḥurmet, ʿizzet qılsunlar tėp, cümle ḫalāyıq üze menim ḥükmüm **cārī͡ bolsun**, tėp aymış erding͡.*	407-5	1	-
222.	**cebr qıl-**	Ar.+Tü.	Eksiği, noksanı giderme, düzeltme.	*Eger farīżaları içinde nuqṣān bolsa, ol artuqsı namāzlarıdın bu farīżaġa **cebr qılġaylar**, tėp aymışlar.*	248-13	1	-
223.	**cedel qıl-**	Ar.+Tü.	Tartışmak, münakaşa etmek.	*Hēç aymadı kim üküş ʿilm ḥāṣil qılġan bolsa yā taqı munāẓira taqı **cedel qılġan** bolsa, tėmedi.*	233-1	1	-
224.	**cefā qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*ʿAlī͡ aydı: Men sang͡a ne yamanlıq qıldım kim sen mang͡a mundaġ **cefā qıldıng͡?** tėdi erse, ol melʿun hēç neerse tėmedi.*	154-1	2	-
225.	**cehd qıl-**	Ar.+Tü.	Çok çalışmak, gayret etmek.	*Ümmetim menim sünnetimni tuta bilmegeyler, yollarını körmegeyler, ol vaqtın kim kim cidd ve **cehd qılıp** menim sünnetimke yapşunsa, sizlerdin ėllig kimerse ṣavābı birle ol yang͡luz kimersening͡ ṣavābı barābar bolġay, tėdi erse, ṣaḥābalarda biri aydı…*	304-11	1	-
226.	**celve qıl-**	Ar.+Tü.	Tecelli etmek.	*Qaçan kim Ḥaq tvt Ibrāhīm peyġāmbar ʿas'nı dōstum tėp ʿālam içinde **celve qıldı** erse, neteg kim Kelām içinde ḫabar bėrü yarlıqar…*	211-6	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
				eger oġul qız ata anadın āḫiratqa burun barsalar, şefāʿatçı tururlar ve eger ėkkisi arasında oġul qız bolsa, tegme bir ***cemʿ bolmışta*** *Ḥaq tvt qulġa uçtmaḥ qızlarından bir qız rūzī̄ qılġay...*			
227.	**cemʿ bol-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek.		262-3	3	-
				Olʿilletleri kündin kün ziyāda bolur, ol maʿṣiyat ***cemʿ bolur****, küfürke mübeddel bolur taqı siqāvat-i ebedī̄ke şezā bolur.*			
228.	**cemʿ bol-**	Ar.+Tü.	Bir araya gelmek.		424-5	8	-
				Qaçan kim Peyġāmbarʿas çerig̈ birle bardı taqı Banū'n-Naşr atlıġ ėlni aldı, üküş māl tawar ġanī̄mat ḥāṣil boldı erse, Peyġāmbarʿas Ṯābit bin Qaysġa aydı kim: Qavmuṉgnı ***cemʿ qılġıl****.*			
229.	**cemʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Toplamak.		256-1	26	-
				Ey ḫalī̄fa, kimke Ḥaq tvt ***cemāl bėrse*** *taqı māl bėrse taqı ḥurmet bėrse taqı ol kimerse cemālı içinde perhī̄z qılsa…*			
230.	**cemāl bėr-**	Ar.+Tü.	Güzellik vermek.		378-3	1	-
				Anı bıçaq birle sançtı, altı yerde ***cerāḫ̲at qıldı****.*			
231.	**cerāḫ̲at qıl-**	Ar.+Tü.	Yaralamak.		118-6	1	-
				Kimniṉg kim terāzūsı tevḥī̄d birle, īmān kelimesi birle, eḏgü ʿamal birle ***cerb bolsa****, ol kimerse qurtulmışlardın turur; ve eger terāzūsı yüṉgül bolsa, ḫayrātı taqı ṭāʿatı az bolup maʿṣī̄yatı taqı küfri taqı fısqı üküş bolsa, ol kimerseler öz nefsinge ziyān qıldılar taqı tamuġda meṉggü qaldılar, tėp aytur.*			
232.	**cerb bol-**	Ar.+Tü.	Üstün ve seçkin olma.		177-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
233.	**cerḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Kabul etmemek.	*Mėni **cerḥ qıldıngız**.*	376-16	1	-
234.	**cevāb al-**	Ar.+Tü.	Karşılık almak.	*Mūsā peyġāmbar ʿas [ḥıḍmatınġa] bir kimerse keldi zāhidlar sīmāsı birle taqı zāhidlar börüki kėdip salām qıldı erse, Mūsā peyġāmbar ʿas salāmınġa **cevāb almadı** taqı aydı kim: Sen kim turur-sen? tėp suʾāl qıldı.*	349-13	1	-
235.	**cevāb ay-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Tangrı teʿālā sanga tiriglik bėrse, kişike muḥtāc bolmaġıl, tėp könglümke tüşti erse, yana işleyü başladım, tėp **cevāb aydı**.*	435-14	45	-
236.	**cevāb ayt-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Qaçan kim Abū Ḥanīfe raḥmhi fetvāke **cevāb aytu** başladı erse, eṭrāfı ʿālamdın fetvālar kelü başladı.*	191-10	10	-
237.	**cevāb bėr-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Ey babam, Peyġāmbarqa cevāb bėring, tėdim erse, atam aydı: Vallāh, men **cevāb bėrü** bilmezmen.*	417-1	20	-
238.	**cevāb biti-**	Ar.+Tü.	Yanıt vermek.	*Bu ming mesʾeledin biringe **cevāb bitiyü** bilmedim.*	190-3	3	-
239.	**cevāb qaytar-**	Ar.+Tü.	Karşılık vermek.	*Bayaqı tėg dervīş şifatı birle taqı ol dervīşke salām qıldı erse, ol dervīş taqı **cevāb qaytardı**.*	441-4	12	-
240.	**cevāb teg-**	Ar.+Tü.	Cevap verilmek.	*Ey yārānlarım, ėmdi sizke **cevāb tegdi**: bu yigitke Ḥaq tvt murāqiba maqāmını rūzī qılıp turur.*	428-17	2	-
241.	**cevāb yarlıqa-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Bāqī qalıp turur, tėp **cevāb yarlıqadı**.*	290-10	6	-
242.	**cezā bėr-**	Ar.+Tü.	Sevap vermek.	*Anıng üçün kim Tangrı teʿālā vaʿda qılıp turur tegme bir eḍgülükke on **cezā bėrmek** turur.*	261-3	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
243.	**cezā bėril-**	Ar.+Tü.	Sevap verilmek.	*Ḥaqīqatta ṣabur qılġanlarġa tamām **cezā bėrilür** ḥisābsuz.*	260-8	1	-
244.	**cezaʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Sızlanmak.	*Eger Tangrı teʿālā manga Ayyūbnung teninge musallaṭ qılsa erdi, men anıng teninge ig bėrse erdim, naẓar qılġay erdim kim **cezaʿ qılur**-mu, yā taqı yoq mu, tėp aydı erse, Ḥaq teʿālādın ḫiṭāb keldi…*	330-14	1	-
245.	**cidd qıl-**	Ar.+Tü.	Bir işi gerçekten çalışıp işlemek, uğraşmak.	*Ümmetim menim sünnetimni tuta bilmegeyler, yollarını körmegeyler, ol vaqtın kim kim **cidd** ve cehd **qılıp** menim sünnetimke yapşunsa, sizlerdin ėllig kimerse ṣavābı birle ol yangluz kimersening ṣavābı barābar bolġay, tėdi erse, ṣaḥābalarda biri aydı…*	304-10	1	-
246.	**cihād qıl-**	Ar.+Tü.	Din uğruna savaş yapmak.	*Andaġ erse, qaytġıl taqı atang anangdın destūr tilegil, eger destūr bėrseler, kelgil taqı menim birle **cihād qılġıl**.*	290-5	2	-
247.	**cimāʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek, birleşme.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḫatunı birle **cimāʿ qılsa** yā taqı qarabaşı birle cemʿ bolsa, Ḥaq teʿālā ol ėkki arasında oġul qız rūzī qılsa, eger ol oġul qız tirig bolsalar, közlerining yaruqı turur…*	261-17	1	-
248.	**cizye bėr-**	Ar.+Tü.	Vergi vermek.	*ʿAnlarnı İslāmqa ündegil. Eger musulmānlıqnı qabūl qılmasalar, bizke boy bėrip yıllıq **cizye bėrseler**, uruşmang.*	335-14	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
249.	**cōmard bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Cömert, eli açık olmak.	*Abū Hüreyre raẕhu rivāyat qılur Peyġāmbardın, Peyġāmbar ʿas andaġ ḫabar bėrü yarlıqar kim bu cōmardlıq bir daraḫtī turur uçtmaḥ içinde; kim kim* ***cōmard bolsa****, ol daraḫtnıng bir butaqını tutmış bolur.*	254-17	1	-
250.	**cōnmardlıq qıl-**	Fars.+Tü.+Tü.+Tü.	Cömertlik etmek.	*Ey qulum ʿAlī, sen muʾminim üze* ***cōnmardlıq qılur****-sen.*	272-3	1	-
251.	**cumʿa bol-**	Ar.+Tü.	Cuma olmak.	*Yana avval* ***cumʿa boldı*** *erse, oġlı ʿAbdullāh aydı: Ey babam, bu cumʿada ıraqdın yaqındın üküş ṣaḥābalar kelgey, taqı tonungız yoġun ṣūfdın turur, taqı eski turur, taqı üküş yamaġları bar.*	105-14	1	-
252.	**cüft bol-**	Fars.+Tü.	Eş, karı koca olmak.	*Ol yandın ʿOsmānqa raẕhu saḥāba Ẕū'n-Nūrreyn tėr erdiler, yaʿnī Peyġāmbar ʿas'nung ėkki nūr-i dīdesinge* ***cüft boldı*** *tėp.*	5-6	1	-
253.	**cürʾet qıl-**	Ar.+Tü.	Cesaret etmek.	*Ḥaq tvt ayġay: Ey qullarım, meni mü aldayur-siz yā taqı menim üze mü* ***cürʿet qılur****-siz?*	402-7	1	-
254.	**çalıqlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Haşarılık etmek, sakin rahat durmamak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas Burāqqa münmek tiledi erse, Burāq* ***çalıqlıq qıldı.***	52-13	1	-
255.	**çapān bol-**	Fars.+Tü.	Eski, yıpranmış olmak (elbise).	*...Mekkedin Medīneke hicret qılġan muhācirlar içgeyler; yana ol derviş miskīn ṣaḥābalar kim tonları* ***çapan bolup****, yüzleri mücāhidedin sarġarıp, başları örperip, aḍaqları qaparıp hēç kimerse anlarġa iltifāt qılmadın kelseler...*	63-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
256.	**çaqır közlüg bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Çakır gözlü olmak.	***Çaqır közlüg bolġay*** *taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, inĝen heybetlig, bēmeze sūratlıġ bolġay.*	399-5	1	-
257.	**çāra qıl-**	Fars.+Tü.	Çare, çözüm yolu bulmak.	*Nė* ***çāra qılsanĝ****, qılġıl taqı barġıl, tėp üküş alçaqlıq qıldı erse, ėwdin bir pāra kettān çıqardı taqı aydı: Barġıl bāzārġa, bu kettānnı satġıl taqı munuŋ̆ bahāsınġa bir ḫām köŋ̆lek taqı bir ton alıp kelgil, tėdi erse, ol kimerse taqı satġın alıp keldi.*	223-1	1	-
258.	**çāra tap-**	Fars.+Tü.	Fayda etmek.	*Üç atadın peyġāmbarzāda turur-men, tėdi erse, Zelīḫā hēç* ***çāra tapmadı****.*	361-11	1	-
259.	**çerig başla-**	Tü.+Tü.	Başına geçmek.	*Ol taqı ʿİkrime kim Abū Cehl oġlı turur, ol taqı Süheyl atlıġ kimerse, bu üçegü* ***çerig başlap*** *çıqtılar.*	39-13	1	-
260.	**çerig tüş-**	Tü.+Tü.	Askerleri dağıtmak.	***Çerig tüşmişdin*** *soŋ̆ ol kāfirlarnıŋ̆ baʿżısı kim musulmān boldı, aydı kim: Cümle çerigni taqıtmışdın soŋ̆ bir on kişi qaldı, aralarında bir aq qaṭır müngen bar erdi.*	72-3	2	-
261.	**çeşme bağlan-**	Fars.+Tü.	Çeşme kapatmak.	*Qaçan kim ol Peyġāmbar dünyādın naql qılsa, ol peyġāmbarnıŋ̆ ḫalīfaları biri bu deryā qırıġınga kelgey taqı, bu ṣavmaʿa tüpinde qonġay taqı bu* ***çeşme bağlanmışdın*** *soŋ̆ ol açġay.*	151-2	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
262.	**çeşme çıq-**	Fars.+Tü.	Su kaynağı çıkarmak.	*Yā Ayyūb, ėḍing celle celāluhu sanga salām bėrdi taqı bişārāt sanga bolsun kim burunqı quvvatıngdın yaḫşıraq quvvat bağışladı taqı burunqı teningdin yaḫşıraq ten ʿaṭā qıldı taqı saġ adaqıngı yerke urġıl taqı bir **çeşme çıqġay**, ol çeşme içinde ġusl qılġıl, tėdi...*	333-12	3	-
263.	**çömçe qat-**	Tü.+Tü.	Kepçe sokmak.	*Yā Cābir, men barġınça ol küweçke hēç kimerse **çömçe qatmasun** taqı ol etmeklerni tandūrdın hēç kimerse çıqarmasunlar!*	28-17	1	-
264.	**çuqur bol-**	Tü.+Tü.	Çukurlaşmak.	*Fāṭımanı körer, qarnı arqasınġa yapşunmış, ėkki közi **çuqur bolmış**, ingen żaʿīf bolmış.*	142-13	1	-
265.	**çuqur qaz-**	Tü.+Tü.	Çukur kazmak.	*Bardılar, bir **çuqur qazdılar** taqı ol etni anda kömdiler.*	34-7	1	-
266.	**dād tile-**	Fars.+Tü.	Adalet istemek.	*Ol çıpçuq Ḥaq teʿālā ḥażratından **dād tilegey** taqı ayġay: Yā Rebbī, bu kimerse mėni nāḥaq yėrde nişe emgetti, boġuzladı.*	185-7	1	-
267.	**darīġ qıl-**	Fars.+Tü.	Esirgeme.	*Ey şāʿir, eger mālım ḥāzir bolsa erdi, hēç **darīġ qılmaġay** erdim velīkin men sanga bir neerse ögreteyin.*	259-8	2	-
268.	**darīġ tut-**	Fars.+Tü.	Kıskanma.	*Tangrılıq qarındaş ol bolur kim, biri birindin altunnı taqı kümüşni **darīġ tutmasa**.*	258-12	7	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
269.	**daʿvā qıl-**	Ar.+Tü.	Dava etmek.	*Sen manga böz bėrmişing yoq, tėp tandı erse, böz ėḍisining tanuqı yoq; bolmasa **daʿvā qılmaqnı** qoydı taqı ol boyaġçıqa aydı kim: Sen köz köre menim bözümni tandıng.*	194-3	5	-
270.	**daʿvat qıl-**	Ar.+Tü.	Davet etmek, çağırmak.	*Baṣranıng uluġları **daʿvat qılıp** ünderler, ol taqı barur taqı aşlarını yeyür, tėdiler erse, ʿOsmān ibnü Ḥanīfke vaʿẓ qılıp bitig ıḍa bėrdi, velīkin maʿzūl qılmadı.*	146-6	5	-
271.	**defʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Kovmak.	*Men **defʿ qıldım**, kėterdim.*	100-1	6	-
272.	**defn qıl-**	Ar.+Tü.	Gömme.	*Andın song yuvdılar taqı namāz qıldılar taqı Peyġāmbar ʿas'nung ʿammı ʿAbbās qatında taqı vālidesi Fāṭıma qatında **defn qıldılar**.*	178-2	11	-
273.	**delālat qıl-**	Ar.+Tü.	Yol gösterme, kılavuzluk etme.	*Bir muʾmin taqı bir muʾminni eḍgü işke **delālat qılsa**, ol eḍgü iş qılġanġa nė ṣavāb bolsa, bu delālat qılġanġa ol ṣavāb bolur, tėp aydı.*	188-1	2	-
274.	**derḫōst qıl-**	Fars.+Tü.	İstemek, ricada bulunmak.	*Bu ʿammumnı öltürmedim, tėp aydı erse, cümlesi Musā peyġāmbardın **derḫōst qıldılar** kim: Yā Mūsā, Rebbüngdin tilegil kim bizke ḫabar bėrsün bu ölgenni kim öltürdi, tėp derḫōst qıldı…*	340-1	43	-
275.	**dermānda bol-**	Fars.+Tü.	Çaresiz olmak.	*ʿĀciz ve **dermānda boldı**.*	244-16	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
276.	**dervīş bol-**	Fars.+Tü.	Yoksul olmak.	*Ėmdi bu oġlum qavī boldı, men ża'īf boldum taqı bu oġlum bay boldı, men* ***dervīş boldum*** *taqı bu oġlum mungsuz boldı, men mungluġ boldum, bu oġlumqa muḥtāc boldum.*	286-5	2	-
277.	**destgīr bol-**	Fars.+Tü.	Elinden tutmak.	*Sizke āḫiratda* ***destgīr bolġay****, tėdi erse, bu qāżī bu şeyḫning sözinge iltifāt qılmadı taqı hēç neerse bėrmedi.*	251-15	1	-
278.	**destūr bėr-**	Fars.+Tü.	İzin vermek.	*Yā Resūlallāhi, manga destūr bėrsengiz, men atam anam qatınġa barsam, tėdi[m] erse, Peyġāmbar taqı* ***destūr bėrdi****.*	416-10	38	-
279.	**destūr bėril-**	Fars.+Tü.	İzin verilmek.	*Yana su'āl qıldı kim: Angar nişe kirmekke* ***destūr bėrilip*** *turur? tėp.*	302-12	2	-
280.	**destūr bol-**	Fars.+Tü.	Bir şeyi gerçekleştirmek amacı ile onay almaya kalkmak.	*Cümle ṣaḥābalar rūza tutsunlar taqı efṭār vaqtı bolsa, mėndin* ***destūr bolmadın*** *efṭār qılmasunlar, tėp fermānladı erse, cümle ṣaḥāba taqı rūza tuttılar.*	388-11	9	-
281.	**destūr tile-**	Fars.+Tü.	İzin istemek.	*Pādşāhlarqa kirsem,* ***destūr tilemeyin*** *kirürmen, pādşāhlar taqı meliklerning cümlesidin qorqmaz-men, tėdi…*	441-16	20	-
282.	**dirīġ tut-**	Fars.+Tü.	Esirgeme.	*Men kim Fārs ėlining meliki Kesrī melikni kördüm, taqı Yemen meliki Necāşī melikni kördüm, taqı Rūm meliki Herqul melikni körḍüm, men munung teg qavm kim melikinge muṭī' bolġaylar taqı melikdin cānlarını* ***dirīġ tutmaġaylar****, hēç körmedim.*	45-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
283.	**dōst bol-**	Fars.+Tü.	Dost olmak.	*Men seninḡ birle **dōst boldum** erse, dünyā üçün dōst bolmadım, āḫirat üçün dōst boldum.*	223-14	4	-
284.	**dōst qıl-**	Fars.+Tü.	Dost edinmek.	*Men ol Tangrıqa qulluq qılur-men kim ādam oġlını yarattı taqı İbrāhīmni özinge **dōst qıldı** taqı sėni cümle ʿālem üze üḍürdi, tėdi…*	161-17	1	-
285.	**dōst tut-**	Fars.+Tü.	Dost edinmek.	*Yā Ṟebbī, qanı manḡa uyġanlar taqı mėni **dōst tutġanlar**?*	399-12	8	-
286.	**duʿā ayt-**	Fars.+Tü.	Dua etmek.	*Kāfirler tandılar iqrār qılmadılar, tėp tanuqluq bėrgey, tėdi erse, Emīre'l-muʾminīn ʿÖmer raẓhu hēç neerse tėmedi taqı ʿAlīninḡ sözini qabūl qıldı taqı Ḥacerü'l-esvedqa qubla qılıp kim **duʿā ayturlar**, ol taqı bu sözke delīl turur.*	273-11	1	-
287.	**duʿā oqı-**	Fars.+Tü.	Dua okumak.	*Ol çanaqqa **duʿā oqıdı** taqı ol suwnı Fāṭıma üzesinge saçtı.*	160-2	1	-
288.	**duʿā qıl-**	Fars.+Tü.	Dua etmek.	*Eger bu kimerse ṣāliḥlardın bolsa, munḡa **duʿā qılurlar** taqı ayturlar: Ey muʾmin, biz ėkegü seninḡ qatında āsāyişlar qılduq.*	439-14	59	-
289.	**durūḍ ay-**	Fars.+Tü.	Selam göndermek.	*...Tangrı teʿālāqa üküş ḥamd u ṣenā aydı, Peyġāmbar ʿas'qa **durūḍ aydı** taqı Medīne ḥalqını üküş ögdi…*	93-14	1	-
290.	**durūḍ keltür-**	Fars.+Tü.	Selam getirmek.	*…derḥāl Cebreʾīl nāzil boldı taqı Ḥaq teʿālādın salām ve **durūḍ keltürdi** taqı aydı: Yā ʿĪsā, Ḥaq tvt tebāraka ve teʿālā sanḡa salām [ıḍa] bėrdi…*	394-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
291.	**dünyādın bar-**	Ar.+Tü.	Dünyadan göçmek, ölmek.	*Ey ḫalāyıqlar, Peyġāmbar ʿas* ***dünyādın bardı*** *erse, Ḥaq teʿālānıng Kelāmı aramızda bar, sizlerke aymaq ḥācat yoq, cümlemüzdin özi artuq turur, ḫalāyıqqa sezā turur tėdi…*	94-9	3	-
292.	**dünyādın çıq-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*ʿĀḫir vaqtında kāfirlıq birle* ***dünyādın çıqġay*** *taqı ebedī tamuġluġ bolġay, tėp aydı erse, cümle ferīşteler taʿaccub qıldılar kim: Ādemī munça ʿibādat qılmışdın soŋ neçük kāfir bolġay?*	368-8	6	-
293.	**dünyādın köç-**	Ar.+Tü.	Vefat etmek.	*Andın soŋ bir qaç eyyām keçti, Varqa ibnü Nevfel taqı* ***dünyādın köçti.***	9-5	1	-
294.	**dünyādın naql qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Ölmek.	*Nėçe zamāndın soŋ ol ābdast qılġan kişi* ***dünyādın naql qıldı.***	222-2	18	-
295.	**dünyāke kel-**	Ar.+Tü.	Dünyaya gelmek.	*Cuhūdlar Peyġāmbar ʿas* ***dünyāke kelmezdin*** *oza çerigke barsa erdiler, Peyġāmbarnı şefīʿ qılur erdiler.*	419-15	2	-
296.	**dünyāvī bol-**	Ar.+Tü.	Dünyevî olmak.	*Eger özinde* ***dünyāvī bolsa*** *ʿīşār qılur erdi.*	251-10	1	-
297.	**dürüst bol-**	Fars.+Tü.	Geçerli olmak.	*İqrārı dürüst bolmas, tanuqluqı dürüst bolmas safarqa barmaqı, ġazāt qılmaqı, qāżīlıq qılmaqı, imāmluq qılmaqı, bu taṣarrufları* ***dürüst bolmas.***	284-9	3	-
298.	**düşman bol-**	Fars.+Tü.	Düşman olmak.	*Yā Rebbī, bu Ādam oġlanları cümlesi maŋa* ***düşman bolġaylar****, taqı mėni yigrengeyler, tėdi…*	278-3	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
299.	**düşman tut-**	Fars.+Tü.	Düşman edinmek.	*Kim kim anlarnı dōst tutsa, mėni dōst tutmış bolġay; taqı anlarnı düşman tutsaŋgız, mėni* ***düşman tutmış*** *bolġaysiz.*	169-3	2	-
300.	**ebedī qal-**	Ar.+Tü.	Ebedi olarak kalmak.	*Eger kimersening nėçeme üküş maʿşiyatı bolsa, taqı āḫir vaqtında īmān birle çıqsa, ol kimerse tamuġda* ***ebedī qalmaz****, ʿaqibat çıqar.*	237-5	2	-
301.	**ecel kel-**	Ar.+Tü.	Ölümü veya yok olması kaçınılmaz duruma gelmek.	*Ve eger andaġ qılmasaŋ* ***ecel kelse*** *taqı ölseŋ, öŋginlerke qalsa, neteg seniŋ bolur? tėdi.*	258-1	2	-
302.	**ecel yawu-**	Ar.+Tü.	Eceli yaklaşmak.	*Bu işke sebeb ol erdi kim Benū İsrāʿīl içinde bir ṣāliḥ kimerse bar erdi taqı anıŋ nārasīda bir oġlı bar erdi taqı ol ṣāliḥ kimerseke* ***ecel yawudı*** *erse, ėwinde bir buzaġu bar erdi, ol buzaġunı bardı taqı ṣaḥrāda bir orman içinde qoydı taqı aydı: Yā Rebbī, bu buzaġunı saŋga ıspārladım.*	341-5	1	-
303.	**ecel yet-**	Ar.+Tü.	Eceli gelmek.	*Ey ana, nāgāh bu qoylar taqı bu musulmānlarnıŋ mülkinde otlamış bolsalar taqı ol yer ėḍileri rāżī bolmasalar, men bu sütni içsem taqı maŋga* ***ecel yetse****, Ḥaq teʿālā ḥażratınġa maʿşiyat birle ḥarām luqma birle mülevveṯ bolup arıġsız bolup satġaşmaq maŋga ḫoş kelmez, tėdi...*	298-14	1	-
304.	**edā qıl-**	Ar.+Tü.	Ödeme, yerine getirme.	*Qaçan kim bir ay tamām bolsa, bu yüz altunnı* ***edā qılġaymen****, tėp ʿahd qılıştılar.*	433-13	16	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
305.	**edeb qıl-**	Ar.+Tü.	Terbiye etmek.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm manga qıldı erse, nefsümke* ***edeb qıldım****, tėdi.*	316-5	16	-
306.	**edebsüzlük qıl-**	Tü.+Tü.	Edepsizlik, terbiyesizlik etmek.	*Bizim kişiler birle sizing yārānlar* ***edebsüzlük qılmışlar****, ṣulḥnı ʿehdni buzmışlar.*	47-17	1	-
307.	**eḏgü bol-**	Tü.+Tü.	İyi olmak.	*Eger ʿamalıng* ***eḏgü bolsa****, uçtmaḥqa barġaysen; ve eger ʿamalıng yawuz bolsa, tamuġqa barġaysen, tėdi.*	442-6	2	-
308.	**eḏgü qıl-**	Tü.+Tü.	İyi etmek.	*Biz żāyiʿ qılmazmiz ol kişining ṣavābını kim* ***eḏgü qıldı*** *ʿameldin.*	197-10	2	-
309.	**eḏgülük kel-**	Tü.+Tü.	İyilik gelmek.	*Tegme birimizdin bir* ***eḏgülük kelmiş*** *bolsa, ol eḏgülükni Tangrı teʿālāqa şefīʿ qılıp yalbarıp Tangrıdın nacāt tilegeling, tėp meşveret qıldılar.*	292-11	1	-
310.	**eḏgülük qıl-**	Tü.+Tü.	İyilik etmek.	*Ey dervīş, ėmdi manga sening sözüng muḥaqqaq boldı kim eḏgülerke* ***eḏgülük qılıng****, yamanlarġa öz yamanlıqı tap turur, tėp aymış erding.*	422-12	14	-
311.	**eḏgülük tėg-**	Tü.+Tü.	İyilik gelmek.	*Yā Muḥammed, sanga* ***eḏgülük tėger*** *bolsa, bu munāfıqlarnı qaḏguluġ qılur ve eger taqı sanga muṣībat teger bolsa, aning birle sewüşürler, tėp habar bėrdi.*	412-13	3	-
312.	**efʿāl-i ḥec qıl-**	Ar.+Ar.	Hac görevlerini yerine getirmek.	*Bu kėçe tüş kördüm men kim yārānlar birle Kaʿbaqa ṭavāf qılur-men, taqı Kaʿbeke kirür-men, taqı Kaʿbening kilīdini alur-men taqı* ***efʿāl-i ḥecni*** *tamām qılmışdın [song] başımnı yulur-men tėdi.*	37-2	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
313.	**efṭār qıl-**	Ar.+Tü.	İftar açmak, oruç açmak.	*Ol bādāmnı munda tügtüm, aḫşam bolsa **efṭār qılmaq** üçün, tėdi erse şeyḫ aydı: Yā Ṣaqīq, seninḡ iʿtiqādınḡ bu mu turur kim sen aḫşamqa tegi bāqī qayġay-sen tėyü?*	434-10	22	-
314.	**eḫyā qıl-**	Ar.+Tü.	Canlandırma, hayat verme, diriltme.	*Sen Muḥammed Resūlullāh sünnetini **eḫyā qılġay**-sen taqı tirgüzgey-sen.*	192-4	2	iḫyā qıl-
315.	**eḫyālik qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Uyanık olmak.	*Kerek erdi kim erteke tegi **eḫyālik qılsa** erdinḡ.*	223-8	2	-
316.	**ekin ek-**	Tü.+Tü.	Ekin ekmek.	*Mundaġoq **ėkin ekmedin** buġday umīḍ tutar yā taqı ekse taqı terbiyet qılmadın ṭalab qılsa, hem aḫmaq bolġay, tėp aydı.*	427-10	3	-
317.	**ėkiz tuġ-**	Tü.+Tü.	İkiz çocuk doğurmak.	*Taqı bir qarında ėkiz oġlan tuġmışdın sonḡ ėkki yıl keçer, andın sonḡ taqı bir **ėkiz tuġar** erdi.*	337-5	1	-
318.	**eksük bol-**	Tü.+Tü.	Eksik olmak.	*Abū Bekr raẓhu aydı: Peyġāmbar ʿas'qa bėrgen zekātdın bir pāra tap **eksük bolsa**, çerig birle barġay-men taqı helāk qılġay-men tėdi.*	94-13	5	-
319.	**ėl aç-**	Tü.+Tü.	Ülkeleri ele geçirmek.	*Afrīka atlıġ **ėlni açtılar** taqı Andalūs atlıġ ėlni açtılar taqı Fārs atlıġ ėllerni taqı açtılar taqı Rūm ėllerini taqı açtılar.*	127-13	4	-
320.	**ėl açıl-**	Tü.+Tü.	Ülke fethetmek.	*ʿÖmer raẓhu ḫilāfatında üküş **ėller açıldı**, musulmānlıq ʿālamqa yayıldı.*	112-6	2	-
321.	**ėl al-**	Tü.+Tü.	İli, memleketi almak, fethetmek.	*…cümle çeriq ḫiṣār içinge kirdiler taqı cuhūdlarnı helāk qıldılar taqı Ḫaybar **ėlni aldılar**.*	140-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
322.	**el tutuş-**	Tü.+Tü.	El tutuşmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḫamr içgenge salām bėrse yā taqı anıng birle muṣāfiḥat qılsa, yaʿnī* ***el tutuşsa****, anıng birle muʿāniqa qılsa, yaʿnī quçuşsa, Ḫaq tvt bu kimersening qırq yılqı maqbūl ṭāʿatlarını ḫabṭ qılġay ol ḫamr içgenni ağırlağanı üçün, tėp aydı.*	362-14	1	-
323.	**ėlçilik qıl-**	Tü.+Tü.	Elçilik yapmak.	*Ėmdi menim kefenim yoq; kerek kim manga kefen qılsangız, velīkin andaġ kişi manga kefen qılsun kim ol ʿömri içinde bėglik qılmamış bolsun,* ***ėlçilik qılmamış*** *bolsun hem taqı bir maḥallada uluġluq qılmamış bolsun, tėdi…*	131-8	1	-
324.	**emān bėr-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Men sizke bardım qorqa eymenü, siz manga qorquġumdın* ***emān bėrdingiz*** *taqı manga nuṣrat bėrdingiz tėdi, taqı ėkki ėlgini kötürdi taqı enṣārīlarqa duʿā qıldı taqı aydı…*	76-14	4	-
325.	**emān qol-**	Ar.+Tü.	Güven dilemek.	*Men aydım, Yā Resūlallāh, bizke nuṣrat bėrmez-müsen, bizke Tangrıdın* ***emān qolmaz****-mu-sen?*	11-4	1	-
326.	**emānat bol-**	Ar.+Tü.	Güvenilir olmak.	*Ey baba, bu kişini terke tutsangız bolġay-mu kim, men andaġ sėzermen kim, bu kişi ingen yaḫşı bolġay,* ***emānat bolġay*** *hem taqı qavī bolġay, tėp Mūsā peyġāmbarnı ögdi.*	114-6	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
327.	**emānat qoḍ-**	Ar.+Tü.	Emanet bırakmak.	*İmām Şāfiʿī raḥmhi nārasīde erken Qurʾān oqıyur ḥalda, qarı anası bar erdi, ėkki kişi kelip bir cāmadānnı **emānat qoḍtılar** içindeki tonları birle taqı aydılar kim: Biz ėkegü kelsek, bu cāmadānnı bizke bėrgey-siz taqı biz ėkegüdin birimiz başqa kelse bėrmegey-siz, tėdiler.*	203-1	3	amānat qoy-
328.	**emgek tart-**	Tü.+Tü.	Bir işte çok çalışarak yorulmak.	*Yā Resūllāhi, bizler bu isigde munça **emgek tartıp** oġul qızdın aḍrılıp cāndın keçip tenimizni kāfirlarnıng qılıçınga qarşu qoḍup turur-miz, taqı anlar Medīne içinde köligede ehli evlādı birle āsāyiş qılıp oltururlar.*	408-14	1	-
329.	**emgek teg-**	Tü.+Tü.	Acı çekmek.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Fāṭıma, [nė yıġlar-sen] atanggqa bu kündin öng **emgek tegmegey**; nė kim emgeki bar, bu kün turur tėdi…*	89-16	1	-
330.	**emir kel-**	Ar.+Tü.	Emir gelmek.	*Ey muʾminler, sizler Peyġāmbar ʿas'qa durūz ve ṣalavāt ve selām ayta bėring tėp **emir keldi** erse, ṣaḥābalar aydı…*	4-5	1	-
331.	**emr qıl-**	Ar.+Tü.	Emretmek, buyurmak.	*Ey muʾminlar, ḥalāl ṭaʿāmlar tenāvul qılınġ taqı eḍgü ʿamallar qılınġ tėp **emr qılıp** turur.*	294-2	1	-
332.	**emr-i maʿrūf qıl-**	Ar.+Tü.	İyiliğe buyurmak, hak yola yöneltmek, sevketmek.	*Qaṣd qıldı kim barsa taqı **emr-i maʿrūf** taqı nehy-i münker **qılsa**.*	375-14	20	-
333.	**endīşe qıl-**	Fars.+Tü.	Düşünmek.	*Bu kėçe men **endīşe qıldım** kim manga ölüm keldi, ėmdi bu ḫilāfat işini kimke ısparlaġayın?*	101-17	19	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
334.	**endīşe tüş-**	Fars.+Tü.	Düşünceye kapılmak.	*Velīkin sen secde içinde kim tesbīḥ aytur erdiŋ, könglüŋde bu **endīşe tüşti** kim, ol un yoġurmış erdim.*	320-6	1	-
335.	**ergen bol-**	Tü.+Tü.	Yetişkin olmak.	*Ėmdi ol yüz qoy taqı bir cāriya kim bėrdiŋ, anı alġıl, bu kişike ḥarām turur, neerse almaq revā bolmaz taqı oġluŋ **ergen bolsa**, aŋar yüz qamçı urmak kerek taqı bu kişi ḫatunnı taşlayu öltürmek kerek, tėp aydı.*	347-16	2	-
336.	**erke bar-**	Tü.+Tü.	Evlenmek.	*İsā peyġāmbar aydı: Munça sansız saqışsız **ėrke bardım** tėyür-sen. Neteg bikr bolur-sen?*	399-2	1	-
337.	**erklig qıl-**	Tü.+Tü.	Yetkili olmak.	*Mālınġa **erklig qılmaz** erdiler.*	259-7	1	-
338.	**erte bol-**	Tü.+Tü.	Sabah olmak.	*Mėni **ėrte bolsa**, burunqı ḫōcamġa qaytarġıl.*	322-3	15	-
339.	**eṣer qıl-**	Ar.+Tü.	Etki etmek, etkilemek.	*Fāṭıma raẓhā aydı: Ey babaṃ, siziŋ qaḍġunguz könglümke ne uluġ **eṣer qıldı**, tėp aydı erse, Peyġāmbar ʿas aydı…*	438-2	13	-
340.	**esīr bol-**	Ar.+Tü.	Esir, tutsak olmak.	*…eger bu kimerse özini andaġ bilse kim men velī ermiş-men, tėp, ol kimerse nefsi ėlginde **esīr bolġay** tėp aydı.*	375-13	1	-
341.	**esīr qıl-**	Ar.+Tü.	Esir almak.	*Üküş kāfirlarnı muʾminler öltürdiler, taqı qalġanını **esīr qıldılar**.*	114-16	1	-
342.	**etmek qıl-**	Tü.+Tü.	Ekmek yapmak.	*Andın on ėkki batman arpa borç aldı taqı ėwinge keltürdi erse, Fāṭıma raẓhu qoptı taqı ol arpadın öz ėlgi birle tört batman ögüdi taqı ol arpadın **etmek qıldı**.*	140-14	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
343.	**etmek yap-**	Tü.+Tü.	Ekmek yapmak.	*Sen ol oġlaqnı boġuzlaġıl, men taqı aş bişgince bu tört batman arpanı ögügeyin taqı* ***etmek yapayın***.	28-12	1	-
344.	**ėw qıldur-**	Tü.+Tü.	Ev yaptırmak.	*…Süleymān peyġāmbarnıng̑ üç yüz nikāḥlı ḫatunı bar erdi taqı yeti yüz quması bar erdi taqı bir taḫt üstüninde ming̑* ***ėw qıldurup*** *turur erdi…*	209-16	1	-
345.	**ėw qopar-**	Tü.+Tü.	Ev, bina yapmak.	*Ey Tang̑rı qulları, Ḥaq teʿālā fermānı birle* ***ėw qopardım***.	39-4	1	-
346.	**eyer urul-**	Tü.+Tü.	Eyeri hayvanın sırtına koyup bağlamak.	*Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas Burāq keldürdi, yügen urulmış,* ***eyer urulmış***.	52-12	1	eḍer urul-
347.	**eymen bol-**	Tü.+Tü.	Mutlu olmak.	*Men neteg* ***eymen bolur****-men kim muʾmin qulnung̑ köng̑li Ḥaq teʿālānıng̑ qahrı taqı luṭfı arasında müteḫayyir turur.*	375-6	1	-
348.	**eẕān oqı-**	Ar.+Tü.	Ezan okumak.	*Ėmdi ol vaqt yawudı, tėdi taqı turdı taqı ābdest qıldı, mescid öçekinge mindi taqı* ***eẕān oqıdı***.	153-9	6	-
349.	**fāḥişa qıl-**	Ar.+Tü.	Fuhuş yapmak.	*Sėni* ***fāḥişa qıldı*** *taqı saçın kesti[ler] tėp aydılar, tėdi erse, ol yıġlayu başladı erse, Ayyūb peyġāmbar aydı: Vallāh eger Tang̑rı teʿālā mang̑a ṣiḥḥat bėrse, sang̑a yüz yıġaç urġaymen, tėdi.*	333-1	1	-
350.	**fānī̄ bol-**	Ar.+Tü.	Geçici, ölümlü olmak.	*ʿAlī̄ aydı raẕhu: Tetik ol kimerse bolur kim,* ***fānī̄ bolur*** *neerseni bėrse taqı bāqī̄ bolur neerseni alsa.*	148-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
351.	**faqīh bol-**	Ar.+Tü.	Fakih, şeriat âlimi olmak.	*İngen, baralıng sökelke ʿayādat qılmaq sünnet turur, ḫāṣṣa kim ol sökel kim ʿālim bolsa, taqı **faqīh bolsa** ş̲avābı taqı üküşrek bolgay, tėdi erse, ėkegü bardılar.*	235-7	1	-
352.	**fāriġ bol-**	Ar.+Tü.	Rahat olmak.	*Qaçan kim ādem oġlı anıng sözinge maġrūr bolup **fāriġ bolsa**, Ḥaq ḫażratıdın ıraq tüşer taqı vesvesesi ol qulġa eş̲er qılur.*	227-13	3	-
353.	**farīża bol-**	Ar.+Tü.	Farz olmak.	*Qaçan kim Ḥaq teʿālādın Peyġāmbar ʿas'qa bėş namāz **farīża boldı** erse, Cebreʾil keldi taqı aydı: Ya Muḥammed, Ḥaq teʿālādın fermān keldi kim dōstum Muḥammedni ėletgil…*	62-1	1	-
354.	**farīża qıl-**	Ar.+Tü.	Farz kılmak.	*Qaçan kim īmān keltürseler kim īmān üze ş̲ābit bolş̲alar, andın song anlarġa ayġıl kim: Ḥaq tvt qulları üze zekātnı **farīża qılıp** turur.*	250-3	5	-
355.	**farīża qılın-**	Ar.+Tü.	Farz kılınmak.	*Bir yıldın song bėş namāz **farīża qılındı**.*	10-14	1	-
356.	**fāsid bol-**	Ar.+Tü.	Kötü, fena olmak.	*Anıng üçün kim qayu qulnung meʿdesinge bir luqma ḥarāmdın tüşer bolsa, köngli andaġ **fāsid bolur**.*	299-1	1	-
357.	**fāş bol-**	Fars.+Tü.	Duyulma, meydana çıkma, açığa çıkma.	*Taqı ḫalāyıq arasında bu söz **fāş boldı**.*	415-10	1	-
358.	**fāş qıl-**	Fars.+Tü.	Açığa çıkarmak.	*Peyġāmbar ʿas'nung sirrini men **fāş qılmaz**-men, tėdi.*	157-10	1	-
359.	**favt bol-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*Bir camāʿatnı favt qılġanım üçün kim eger sewer oġlum **favt bolsa** erdi, andaġ qaḍġurmaġay erdim.*	242-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
360.	**fayda qıl-**	Ar.+Tü.	Fayda etmek.	*Maʿnīsi ol bolur kim: Helāk boldı Abū Lehebning ėkki ėlgi kim ol ėkki ėlgi birle Peyġāmbar ʿas'qa taş attı, özi taqı cümle nefsi helāk boldı, hēç **fayda qılmadı** Abū Lehebke mālı, taqı oġlı qızı, taqı qulı qaravaşı taqı yılqı qarası, köygey taqı söglüngey yalınglıġ otqa, ol ḫatunı Umm-i Cemīl taqı söglüngey tamuġnung yalınglıġ otınġa.*	17-8	1	-
361.	**fāyida al-**	Ar.+Tü.	Faydalanmak.	*Ḥurmeting taqı ʿizzeting ziyāda bolġay, atıng ʿālamda münteşir bolġay taqı üküş kimerseler sendin **fāyida alġay**, tėp taʿbīr qıldı.*	352-17	2	-
362.	**fāyida bol-**	Ar.+Tü.	Fayda, yarar sağlamak.	*Nė **fāyida bolġay**?*	174-11	2	-
363.	**fāyida qıl-**	Ar.+Tü.	Fayda vermek, yararlı olmak.	*Ḥaq teʿālānıng qudratınġa baqıp iʿtibār almaq ḥalāllıq birle bolsa, **fāyida qılġay**; ḥarāmluq birle bolsa, nė fāyida qılġay? tėdi.*	205-14	10	-
364.	**fāyida teg-**	Ar.+Tü.	Fayda gelmek.	*Neteg kim ādem oġlıqa tendürüstlükdin üküş **fāyida teger**, İmām Şāfiʿīdin taqı ḫalāyıqqa üküş menfaʿat teger.*	202-9	2	-
365.	**faẓīḥat bol-**	Ar.+Tü.	Rezil olmak.	*Baqar, şişip ʿavratı açılıp **faẓīḥat bolup** yatur.*	18-7	1	-
366.	**faẓīḥat qıl-**	Ar.+Tü.	Rezil etmek.	*Men anlarnı bu ṣaḥābalar qatında **faẓīḥat qılayın**, tėdi erse, ol kimerse barıp taqı ol ėkki ʿavretni ündedi erse, anlar taqı keldiler.*	389-2	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
367.	**faẓīlat bėr-**	Ar.+Tü.	Üstünlük vermek.	*ʿĀyişe raẓhā hemīşe aytur erdi kim: Ḥaq tvt manga* ***faẓīlat bėrdi****.*	419-3	1	-
368.	**faẓl qıl-**	Ar.+Tü.	Büyüklük göstermek.	*Yā Rebbī, menim cezām tamuġ otı turur; eger ʿadl qılsang ve eger* ***faẓl qılıp*** *yarlıqasang, sen bilür-sen tėp, aysam, Ḥaq teʿālā ḫiṭāb qılġay: Ey zebāniyyeler, tutung taqı bu ʿĀmirni tamuġqa eleting, boynıġa zencīr urung taqı sürüng! tėp ḫiṭāb kelgey tėdi.*	147-12	1	-
369.	**feraḥ bol-**	Ar.+Tü.	Ferah olmak.	*Bolġay kim* ***feraḥ bolsa****, ṣabur qılġıl, yıġlamaġıl, tėdi.*	331-17	1	-
370.	**feraḥ qıl-**	Ar.+Tü.	İçi rahatlamak.	*Qaçan kim oġlan anası oġlanqa qarşu kelse, ol oġlan* ***feraḥ qılur*** *taqı qaçan kim ol anası yüz çewürse, ol oġlan yıġlayu başlar.*	395-8	2	-
371.	**fermān bol-**	Fars.+Tü.	Emir gelmek.	*On ėkki ming er ḥāṣil boldı erse, Peyġāmbar ʿas yārānlarġa aydı kim: Manga* ***fermān boldı*** *Mekkeke barmaqqa tėp.*	48-7	9	-
372.	**fermān kel-**	Fars.+Tü.	Emir gelmek.	*Qaçan kim Kaʿbe tamām boldı erse, Ḥaq teʿālādın* ***fermān keldi****: Yā İbrāhīm, nidā qılġıl kim Ḥaq teʿālānıng fermānı birle binā qılınmış Kaʿbeke ziyārat qılınglar! tėp.*	38-17	23	-
373.	**fermān qıl-**	Fars.+Tü.	Emretmek.	*Yā ʿİsā, menim raḥmatım, ʿizzetim birle ant yāḍ qılurmen, öz qudratım birle yaratmış uçtmaḥ ḫūrlarıdın yüz ḫūrnı sanga cüftlendürgeymen taqı uçtmaḥ içinde sening üçün bir ʿarş qılġaymen taqı* ***fermān qılġaymen****…*	394-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
374.	**feryād qıl-**	Fars.+Tü.	Feryat etmek.	*Qırq kün qarārsız bolup **feryād qılu** çaqırur erdi.*	345-16	19	-
375.	**fesād bol-**	Ar.+Tü.	Günah olmak.	*Yūsuf sėzdi kim bu ḫalvat yerde kirmekde **fesād bolġay**, tėp bir aḍaqın ėwke qattı taqı bir aḍaqı taşra turur erken Zelīḫā keldi taqı Yūsufnuṉg ėlgini tuttı taqı dāya artından itti taqı qapuġlarnı baġladı taqı ketti erse, Yūsuf peyġāmbar Zelīḫā birle içre qaldılar.*	360-11	3	-
376.	**fesād qıl-**	Ar.+Tü.	Kötülük etmek.	*Yā Rebbenā, bu yer yüzinde ol kimerselerni mü yaratur-sen kim yer yüzinde **fesād qılġaylar**, nāḥaq qan tökgeyler, neteg kim Benū'l-cānnı yarattıṉg taqı yer yüzini anlardın toldurduṉg anlar fisq ve fesād qıldılar, nāḥaq qanlar töktiler, anlarını helāk qıldıṉg.*	277-2	3	-
377.	**fetḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Fethetmek, ele geçirmek.	*Ol taqı ṣaḥābalarnı başlap ḥiṣār qapuġınga kelip üküş ḥarb qıldı, **fetḥ qılu** bilmedi.*	138-11	3	-
378.	**fetḥi yaʿnī açıl-**	Ar.+Tü.	Fethetmek, ele geçirmek.	*Qaçan kim Taṉgrı tvt'nıṉg nuṣratı kelse, taqı Mekkeniṉg **fetḥi yaʿnī açılmaqı** taqı ḥalāyıqlarnıṉg musulmān bolmaqı kelse…*	83-6	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
379.	**fevt qıl-**	Ar.+Tü.	Kaçırmak.	*Bu ʿÖmer oġlı ʿAbdullāh neme yaḫşı er turur, eger tünle namāz qılsa erdi, tėdi erse, ʿAbdullāh bin ʿÖmer raẓhumā Peyġāmbardın bu sözni eşitgendin soñ āḫir ʿömringe tegi hēç tün namāzını **fevt qılmadı.***	315-6	5	-
380.	**fezaʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Tahammülsüzlük etmek.	*Neteg sen yā İblīs? Ayyūb peyġāmbar munça māl tawar helāk bolġanıṅa hēç qaḍġurmadı cezaʿ taqı **fezaʿ qılmadı**, ṣabur qıldı tėp aydılar...*	329-17	5	-
381.	**fidā bol-**	Ar.+Tü.	Feda olmak.	*Eger tilese, qurtġarġay ve eger köydürse, cānım **fidā bolsun**, tėdi erse, Cebreʾīl hēç neerse tėmedi.*	217-13	3	-
382.	**fidā qıl-**	Ar.+Tü.	Feda etmek.	*Ey baba, eger miñ cānım bolsa, Ḥaq riżāsı üçün **fidā qıldım**, rāżī boldum.*	215-3	3	-
383.	**fikr qıl-**	Ar.+Tü.	Düşünmek.	*Taqı hēç ʿilmke **fikr qılur** neerse ḫāṣil qılu bilmez.*	244-14	1	-
384.	**fisq qıl-**	Ar.+Tü.	Günah işlemek.	*Şeyḫ Ḥasan-i Baṣrī raḥmhi aydı: ẓālim pāḍṣāh yā taqı bėg bolsa yā taqı ḫākim bolsa, anıṅ ẓulmını aymaq ġıybat ermez yā taqı āşkāra **fisq qılġan** fāsiqniṅ yamanlıqını aymaq ġıybat ermez…*	387-4	3	-
385.	**fūta bağla-**	Fars.+Tü.	Peştamal bağlamak.	*Ol kimerse bardı; baqar ėwde yalıñ turur, bėlinge bir **fūta bağlamış** taqı olturup turur.*	222-10	-	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
386.	**ġāfil bol-**	Ar.+Tü.	Gafil, habersiz olmak.	*Ḥaq tvt Peyġāmbar ʿas'nuŋ kelmiş taqı keldeçi yazuqını yarlıqamışdın soŋ mundaġ tażarruʿ ve zārīlıq birle hemīşe Ḥaq teʿālādın maġfiretini tilese, ummatınġa sezā turur kim hēç* ***ġāfil bolmasalar****.*	84-2	4	-
387.	**ġāfil qıl-**	Ar.+Tü.	Gaflet vermek.	*...yā Muḥḥammed, boy bėrmegil ol kimerse[l]erke kim anlarnıŋ köŋüllerini bizni yāḍ qılmaqdın* ***ġāfil qılduq*** *taqı anlar öz havāsınġa uydılar taqı anlarnıŋ işi ḥaddın keçmek erdi.*	380-10	1	-
388.	**ġalaba bol-**	Ar.+Tü.	Kalabalık olmak.	*Nāgāh bu cāmiʿniŋ bir öresi tüşti taqı cāmiʿniŋ baʿżısı yıqıldı erse, bāzār ḫalqı cümlesi munuŋ āvāzını eşittiler taqı yügrüşü cāmiʿqa kirdiler taqı uluġ* ***ġalaba boldı*** *çoġu boldı taqı Muslim bin Yasār namāz içinde andaġ meşgūl erdi ėdisiniŋ munācatı birle kim hēç bu aḥvāldın ḫabarı bolmadı.*	249-4	1	-
389.	**ġalaba qıl-**	Ar.+Tü.	Üstün gelmek.	*Uyqu* ***ġalaba qıldı****, ṭaʿāmqa meşġūl bolu bilmedim, tėdi erse, ol ṣaḥābalar aydılar: Andaġ erse, Peyġāmbar ʿas ḥażratınġa barġıl taqı bizke ṭaʿām keltürgil, tėdiler...*	385-1	17	-
390.	**ġalı toqıt-**	Fars.+Tü.	Halı dokutmak.	*...Süleymān peyġāmbar ʿas perīlerke buyurup bir* ***ġalı toqıtmış*** *erdi altundın taqı yipekdin.*	210-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
391.	**ġālib bol-**	Ar.+Tü.	Üstün gelmek.	*Ḥayā ol qadar **ġālib boldı** üzemke kim özʿaraqımġa battım taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	16	-
392.	**ġammāzlıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Koğuculuk yapmak.	*Yā taqı ėkki musulmān arasında **ġammāzlıq qılıp** uruş kiriş, üküş fitneler qoparur[lar].*	67-10	3	-
393.	**ġanīmat qıl-**	Ar.+Tü.	Ganimet saymak.	*…māllarıngıznı, yılqı qarangıznı cümlesini alurlar, **ġanīmat qılurlar** tėp tört yanġa ėlçiler ıḍa bėrdi erse, qorqtılar, nė kim qabīlalar bar erse, cümlesi kelip musulmān boldılar…*	82-16	1	-
394.	**ġārat qıl-**	Ar.+Tü.	Yağmalamak, ganimet almak.	*Cümle ṣaḥāba aṭlandılar, Benū Qurayẓa cuhūdlarını ḫarāb qıldılar, **ġārat qıldılar**, yana Medīneke qayıttılar.*	33-8	2	-
395.	**ġarīb bol-**	Ar.+Tü.	Yabancı, gurbette olmak.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün qatʿ qılsa taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḫicāblar kötrülse hēçʿacīb **ġarīb bolmaġay**, tėdi ve's-salām.*	302-17	1	-
396.	**ġarq bol-**	Ar.+Tü.	Batmak.	*Ey oġlum, bu dünyā bir teringg tüplüg deryā turur taqı üküş ḫalāyıq bu deryā içinde **ġarq bolup** turur.*	396-1	3	-
397.	**ġarq qıl-**	Ar.+Tü.	Batırmak.	*Kāfirlar ayġaylar erdi kim Muḥammed işi kündin künke ziyāda bolup aḥvālı ḫoş boldı Necāşī mālı birle, anınġ ʿināyatı birle tėp, ol cihetdin Ḥaq teʿālā ol mālnı **ġarq qıldı** tėmişler.*	80-3	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
398.	**ġavġā qıl-**	Ar.+Tü.	Kavga gürültü koparmak.	*Eger men īmān keltürsem, cümle ḫalāyıq **ġavġā qılıp** mėni helāk qılġaylar, tėdi, taqı Diḫyeke üküş māl bėrdi taqı ʿöz̲ürler qıldı taqı uzattı.*	81-6	1	-
399.	**ġaybat qıl-**	Ar.+Tü.	Dedikodu yapmak.	*Yā Muḥammed, bu ol qavmlar turur kim musulmānlarnı yüzinde yupulaġuçılar, masḫara qılġuçılar tururlar, taqı artlarında **ġaybat qılġuçılar** tururlar.*	67-5	2	-
400.	**ġāyib bol-**	Ar.+Tü.	Gözden kaybolmak.	*Taqı ėkegü kökke aştılar, taqı közimdin **ġāyib boldılar**.*	271-15	4	-
401.	**ġażab kel-**	Ar.+Tü.	Öfkelenmek.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ne qıldım? Ol aydı: ʿAdl qıldıng͡ız tėdi erse, Peyġāmbar ʿas'nung͡ **ġażabı keldi** taqı hēç neerse tėmedi, ol qadar aydı kim: Men ʿadl qılmasam, kim ʿadl qılġay?*	75-14	3	-
402.	**ġażab qıl-**	Ar.+Tü.	Öfkelenmek.	*Bukündin song͡ sen mang͡a kelmegil, sen menim birle sözleşmegil, tėp **ġażab qıldı** taqı turdı taqı Ṣaqīq qatındın kėtti.*	434-12	10	-
403.	**ġazāt qıl-**	Ar.+Tü.	Sefere çıkmak.	*Qaçan kim çerig **ġazāt qılu** Ṣāmqa bardılar erse, özi taqı ʿÖmerdin destūr tilep çerig birle bardı, bolġay-mu kim Ḥaq teʿālā şehīdlik rūzī qılġay tėp.*	128-1	22	-
404.	**ġıdā bol-**	Ar.+Tü.	Gıda olmak.	*Munçadın berü Barṣīṣādın ṭamaʿ kesip turur erdi kim üküş ʿibādat qıldı ṭāʿat ve ʿibādat ang͡ar **ġıdā boldı**, rūḥınġa taqı nefsing͡e ṭāʿatnıng͡ le̲z̲zeti taqı ʿibādatnıng͡ mezesi ornadı, tėp.*	369-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
405.	**ġıybat bol-**	Ar.+Tü.	Gıybet olmak.	*Eger b̲ar ʿaybını aysan͡gız,* ***ġıybat bolġa͡y****; taqı yoqını aysangız, buhtān bolgay, tėdi.*	386-12	2	-
406.	**ġıybat qıl-**	Ar.+Tü.	Gıybet etmek.	*Falān kimerse sizke* ***ġıybat qıldı****, tėp.*	390-5	24	-
407.	**giriftār bol-**	Ar.+Tü.	Tutulmak, yakalanmak.	*Yana in͡gen qorqar-men kim qıyāmat kün* ***giriftār bolmaqdın****.*	371-17	2	-
408.	**ġul qoy-**	Ar.+Tü.	Kor koymak.	*Qıyāmatda ėlgimke* ***ġul qoyġaylar*** *taqı tamuġqa atġaylar tėp qorqar-men, tėp aydı erse, Zelīẖā aydı: Yā Yūsuf, men sėni öz mālım bėrip satġın aldım.*	361-6	1	-
409.	**ġūl ur-**	Ar.+Tü.	Kelepçe vurmak.	*Şeyṭān[-i] laʿīn bu kāfirlarqa mancinīq ögretti taqı İbrāhīm peyġāmbarnı, ėlgini, aḍaqını baġlap, boynınġa* ***ġūl urup*** *ol mancinīqqa qoydılar.*	217-3	3	-
410.	**ġusl qıl-**	Ar.+Tü.	Gusül almak.	*Ėmdi sen ėwde turġıl, bir sāʿat tünekke kireyin taqı* ***ġusl qılayın*** *taqı ėkki rekʿat namāz qılayın.*	167-4	6	-
411.	**ġusl qıldur-**	Ar.+Tü.	Baştan aşağı yıkamak, gusül aldırmak.	*Ol Yūsufnun͡g buqaġusın kėterin͡g taqı boynındaqı zencīrni taqı palāsını kėteringler taqı suwqa kigürüp yaḫşı* ***ġusl qıldurun͡glar****, tėdi erse, andaġ qıldılar.*	359-1	1	-
412.	**ḫabar bėr-**	Ar.+Tü.	Haber vermek.	*Yā imāme'l-muslimīn, Ḫalīfaqa mėndin ḫabar bėrdingiz-mü? tėdi erse, Abū Ḥanīfe aydı: Bizim maqṣūdumız Ḫalīfaqa* ***ḫabar bėrmek*** *ermes erdi.*	195-17	133	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
413.	**ẖabar bil-**	Ar.+Tü.	Haber göndermek.	*Andın soŋg Peyġāmbar ʿas Mekke qırığınga keldi erse, andın soŋg* ***ẖabar bildiler.***	49-3	1	-
414.	**ẖabar bol-**	Ar.+Tü.	Haberi olmak.	*Başı yarıldı taqı yıqıldı erse, ẖalāyıqqa* ***ẖabar boldı.***	153-13	3	-
415.	**ẖabar ėlet-**	Ar.+Tü.	Haber iletmek.	*Yā Resūlallāh, Ḥāṭib bitig bėrdi bir ẖatunġa Mekke ehlinge* ***ẖabar ėletsün*** *tėp.*	48-10	1	-
416.	**ẖabar eşit-**	Ar.+Tü.	Haber almak.	*Qaçan kim İblīs ferīştelerdin mundaġ* ***ẖabar eşitti*** *kim bu Barşīṣā āẖir vaqtında dünyādın īmānsız çıqar, tėp qaṣd qıldı Barşīṣānı azdurmaqġa.*	368-16	2	-
417.	**ẖabar ıḍ-**	Ar.+Tü.	Haber göndermek.	*Ḥaq tvt'qa ükü̲ş şükür qılġı̲l, hēç neerse kö̲ŋglünge keçürmegil, tėp mürīdqa ögütlep* ***ẖabar ıḍa*** *bėrdi erse, ol mürīd taqı ṣabur qıldı.*	325-14	2	-
418.	**ẖabar keltür-**	Ar.+Tü.	Haber getirmek.	*Yā Ḥuẕeyfe, barġıl taqı manga bu kāfirlardın* ***ẖabar keltürgil*** *kim ne aḥvāl üze tururlar, velīkin hēç kimerseke zaḥmat tegürmegil! tėdi erse, men taqı oq ya aldım taqı bardım.*	31-15	2	-
419.	**ẖabar qıl-**	Ar.+Tü.	Haber salmak.	*Ol mürīdni bir cürüm birle tuttılar taqı sulṭānqa elettiler erse, ol mürīd şeyẖqa* ***ẖabar qıldı*** *kim mėni sulṭānqa elettiler, tėp.*	325-8	2	-
420.	**ẖabar teg-**	Ar.+Tü.	Haberin ulaşması.	*Qaçan kim bu* ***ẖabar*** *ʿAlīġa* ***tegdi*** *erse, ʿAlī raẕhu'nuŋg ʿaqlı kėtti, bēhuş boldı.*	167-16	7	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
421.	**ḫabar tegür-**	Ar.+Tü.	Haber getirmek.	*Velīkin Abū Yeksūmnı çerig birle Ḥaq teʿālā helāk qılmaġanı ol maʿnī üçün erdi kim Necāşī melikke Abū Yeksūm **ḫabar tegürsün** tėp.*	43-8	2	-
422.	**ḫabar yayıl-**	Ar.+Tü.	Haber vermek.	*Mūsā peyġāmbarnıng qavmınġa qarġamaqı taqı Nūḥ peyġāmbar qarġamaqı ol maʿnīdin erdi kim, bularġa **ḫabar yayıldı** kim, qavmlarıngız īmān keltürmezler tėp, neteg kim Qurʾān-i Mecīd içinde kim tėp.*	116-11	1	-
423.	**ḫabs qıl-**	Ar.+Tü.	Hapsetmek.	*Qaçan qāżī manga buyursa kim: İqrār qıldıng, ėmdi bu on ming yarmaqnı edā qılġıl, tėse, men edā qılmaz-men tėgeyin her ayna qāżī mėnī **ḫabs qılġay**.*	259-12	1	-
424.	**ḫabṭ qıl-**	Ar.+Tü.	İptal etmek.	*Ey Peyġāmbar, bargıl, ol ėkki kimerseke ḫabar bėrgil kim men ol zāhidning cümle ṭāʿatını **ḫabṭ qıldım**, ṭāʿatını baştın qılsun…*	373-1	2	-
425.	**ḫacālat bol-**	Ar.+Tü.	Utangaçlık duymak.	*Andaġ ḫacālat müstevlī boldı üzemke kim ʿömrüm içinde andaġ **ḫacālat bolmışım** yoq erdi.*	29-3	1	-
426.	**ḫacālat qıl-**	Ar.+Tü.	Utanmak.	*Andaġ erse, yā Cābir, hēç **ḫacālat qılmaġıl** barını ileginde qoḍġıl!*	29-6	2	-
427.	**ḫacāmat qıl-**	Ar.+Tü.	Kan aldırmak.	*Peyġāmbar ʿas anlarqa **ḫacāmat qılıng** tėp buyurdı.*	34-3	1	-
428.	**ḫacīl bol-**	Ar.+Tü.	Pişman olmak.	*Ol ḥāṣil boldı tėdi erse, ol kişi taqı **ḫacīl bolup** çıqtı.*	196-2	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
429.	**ḥad(d) ur-**	Ar.+Tü.	Had cezası uygulamak.	*Yana endīşe qıldı kim eger manga Peyġāmbar ʿas suʾāl qılsa kim zinā qıldıng-mu? tėp eger qıldım tėsem, **ḥad urġay** ve eger qılmadım tėsem, yalġan aymış bolġaymen…*	381-15	1	-
430.	**ḥaddın keç-**	Ar.+Tü.	Ölçüyü kaçırmak, aşırı gitmek.	*Velīkin cefāları ingen **ḥaddın keçti** erse, anda qarġadı.*	13-4	6	-
431.	**ḥākim bol-**	Ar.+Tü.	Hakim olmak.	*Siz aramızda **ḥākim bolung**.*	192-8	2	-
432.	**ḥal bol-**	Ar.+Tü.	Bir meseleyi halletmiş, çözmüş olmak.	*Munung misāli ol turur kim bir ʿālim kimerse bir daraḫt köligesinde olturmış kim fikrim ṣāfī bolsun, ḫalāyıq teşvīşi bolmasun, tėp tefekkür birle, endīşe birle ḫalvatta olturmış velīkin ol daraḫtning budaqlarında çıpçuqlar olturur, taqı āvāz qılur taqı bu ʿālimqa teşvīş qılurlar, bu ʿālimning müşkili **ḥal bolmaz**.*	244-14	1	-
433.	**ḥal qıl-**	Ar.+Tü.	Sorun çözmek.	*…sening riżāng üçün ol ʿilmüngni ḫalāyıqġa neşr qıldım (yaʿnī ḫalāyıqlarġa yaydım) ṭālib ʿālimlarġa ögrettim taqı ʿavāmu'n-nāsqa müşkillerini **ḥal qıldım**, fitvāke cevāb bitidim, minberke minip vaʿẓ ve naṣīḥat qıldım…*	407-2	1	-
434.	**ḥalāl qıl-**	Ar.+Tü.	Helal etmek.	*Eger tileseng, yā Saʿd, duʿāng mustacāb bolsa, ṭaʿāmungnı **ḥalāl qılġıl**.*	294-8	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
435.	**ḫalal tüş-**	Ar.+Tü.	Eksiklik gelmek.	*Ey baba, yüzümni yerke qoḍung, anıng üçün kim yüzümke baqsangız atalıq şefaqatı taqı mihrubānlıqı sizke ġalaba qılıp Ḥaq teʿālānıng fermānınġa* ***ḫalal tüşmesün****, tėdi, taqı anamġa mėndin salām ayġaysiz taqı anam menim üçün zīnhār cezaʿ u fezaʿ qılmasun.*	215-8	1	-
436.	**ḫalāl ye-**	Ar.+Tü.	Helal yemek.	***Ḥalāl yemek*** *faẓāyilining beyānı içinde turur.*	293-14	2	-
437.	**ḫalāṣ bol-**	Ar.+Tü.	Kurtulmuş olmak.	*Ḥaq ʿināyatı sening birle ingen uluġ turur, mėndin sen* ***ḫalāṣ boldung****, tėp.*	227-9	6	-
438.	**ḫalāṣ qıl-**	Ar.+Tü.	Kurtarmak.	*Yā Yehūdā, mėni* ***ḫalāṣ qılmaz****-musen?*	355-13	4	-
439.	**ḫalāvat bul-**	Ar.+Tü.	Rahat etmek.	*Hēç* ***ḫalāvat bulmadım****, Ḥaq teʿālā ḥāżratındın yıraq tüştüm.*	247-10	2	-
440.	**ḫālī bol-**	Ar.+Tü.	Ayrı olmak.	*Yā Yūsuf, ėmdi sen hemīşe Ḥaq teʿālā birle bolġıl, andın* ***ḫālī bolmaġıl****.*	356-16	6	-
441.	**ḫālī qal-**	Ar.+Tü.	Boş kalmak.	*Butḫānaları* ***ḫālī qaldı****.*	216-8	1	-
442.	**ḫālī qoḍ-**	Ar.+Tü.	Yalnız bırakmak.	*Qaçan kim mėni cenāza üze qoḍsangız, cümle çıqġay-siz, mėni* ***ḫālī qoḍġay****-siz.*	87-7	1	-
443.	**ḫalīfa bol-**	Ar.+Tü.	Halife olmak.	*Mekkelig muhācirlar üze bir ḫalīfa bolsun taqı Medīnelig enṣārīlar üze taqı bir* ***ḫalīfa bolsun*** *tėdiler.*	93-11	10	-
444.	**ḫalīfa qıl-**	Ar.+Tü.	Halife yapmak.	*Ol Tangrı kim sėni* ***ḫalīfa qıldı****, mėni muḥtesiblükke ol qoydı, tėdi.*	307-11	9	-
445.	**ḫalīfalıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Halifelik etmek.	*Toqsan yaşında āḫiratqa naql qıldı, on ėkki yıldın on ėkki kün eksük* ***ḫalīfalıq qıldı****.*	136-9	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
446.	**ḫalīm bol-**	Ar.+Tü.	Uysal, ağır başlı olmak.	*Ḥaq tebāreke va teʿālā āḫir zamānada bir peyġāmbar ıdġay, peyġāmbarlarnıng songı bolġay, yumşaq qılıqlıġ,* ***ḫalīm bolġay****; irig sözlüg bolmaġay…*	150-16	1	-
447.	**ḫalvat oltur-**	Ar.+Tü.	Yalnız kalmak.	*Yā Ḫadīca, könglüm* ***ḫalvat olturmaq*** *tileyür.*	7-8	3	-
448.	**ḫalvat qal-**	Ar.+Tü.	Baş başa kalmak.	*Āyişe Ṣafvān birle* ***ḫalvat qalmışlar*** *ṣaḥrāda, vallāhi ʿĀyişe Ṣafvāndın qurtılmamış bolġay, Ṣafvān taqı ʿĀyişedin qurtılmamış bolġay, tėdi.*	415-8	3	-
449.	**ḫalvat qıl-**	Ar.+Tü.	Yalnız kalmak.	*Bir kün ḫāṭırım andaġ tiledi kim, qapuġları bağlasam, taqı ėwde* ***ḫalvat qılsam****, Rebbüm birle munācāt qılsam, tėp.*	268-12	5	-
450.	**ḫalvat qoy-**	Ar.+Tü.	Baş başa bırakmak.	*Taqı İblīs çıqtı taqı Barşīṣānı ol ʿavret birle* ***ḫalvat qoydı*** *erse, Barşīṣānıng ol ʿavretke meyli boldı taqı anıng birle zinā qıldı.*	370-9	2	-
451.	**ḫamīm içür-**	Ar.+Tü.	Sıcak, kaynar su içirmek.	*Bu ʿāṣīni tamuġqa bıraqıng tėp yėtmiş ming ferīşte kelgeyler taqı ḫamr içgenni yüzi üze süreyü tamuġqa bıraqġaylar taqı ne miqdār kim dünyāda ḫamr içmiş ėrdi, ol miqdār* ***ḫamīm içürgeyler****.*	363-16	1	-
452.	**ḫamīr māya al-**	Ar.+Fars.+Tü.	Hamur mayası almak.	*Bir kün İmām Aḥmed Ḥanbelning ḫādiması imāmnıng oġlı Ṣāliḥ ėwidin* ***ḫamīr māya alıp*** *etmek bişürdi taqı İmām ʿAḥmed Ḥanbel ileginde qoḍtı.*	220-4	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
453.	**ḫamla qıl-**	Ar.+Tü.	Saldırı yapmak.	*Biz taqı cümle yārānlarqa iʿlām qılalıq, barça istiʿdādımız ittifāqımız tamām bolup bir qata* ***ḫamla qılıp*** *helāk qılalıng tėp ittifāq qıldılar taqı ėkindüke tegi söz birle ėglendiler.*	40-7	11	-
454.	**ḫamr iç-**	Ar.+Tü.	Şarap içmek.	*Yana nefsi taqāżā qıldı kim* ***ḫamr içse.***	382-1	27	-
455.	**ḫandaq qazı-**	Ar.+Tü.	Hendek kazmak.	*Sėni qaytarġan Ḥaq tvt turur taqı* ***ḫandaq qazımaqnı*** *ögretgen Ḥaq teʿālā turur.*	32-12	3	-
456.	**ḫandaq qıl-**	Ar.+Tü.	Hendek, çukur kazmak.	*Yā Muḥammed, bilgil, āgāh bolġıl, bu nevbet kim keldim, ol iʿtiqād birle keldim erdi kim sėni helāk qılsam taqı yārānlarıngnı perīşan qılsam, velīkin kördüm kim Medīne tegresinde* ***ḫandaq qılmış-*** *sen.*	32-9	1	-
457.	**ḫaq bol-**	Ar.+Tü.	Doğru, gerçek olmak.	*Eger bu Muḥammed dīni* ***ḫaq bolmasa*** *erdi, anıng ʿāyālı dervīş erken, hēç neersesi yoq erken, öz çādırını tutuġ qoyup taqı bir dervīşni aġırlamaġay erdi.*	163-9	1	-
458.	**ḫaqārat közi birle baq-**	Ar.+Tü.	Hakirlik, hor görme.	*Kerek kim sizke ṣaḥāba* ***ḫaqārat közi birle baqmasa*** *(ḫōr köz birle baqmasa tėmek bolur).*	105-17	1	-
459.	**ḫarāb bol-**	Ar.+Tü.	Mahvolmak.	*Üç kün boldı kim endīşe içinde taqı qaḍġu içinde baġrım kebāb boldı taqı ʿayşım* ***ḫarāb boldı.***	214-17	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
460.	**ḫarāb qıl-**	Ar.+Tü.	Perişan etmek.	*Ey ḫalāyıqlar, zı̄nhār ve zı̄nhār Ḥüseyinge yārı̄ bėrmeng, bukün yarın Şām çerigi kelgey barçangızını **ḫarāb qılġay**, tėdi erse, musulmānlar qorqtılar, cümleleri kizlendiler.*	184-4	9	-
461.	**ḫarām bol-**	Ar.+Tü.	Haram olmak.	*Eger men tamuġluġ bolsam, sen mėndin üç ṭalāq ḫarām sen, tėdi taqı bu söz songında pişı̄mān qıldı taqı tiledi kim oġlanları anası **ḫarām bolmasa**.*	203-17	2	-
462.	**ḫaram naẓar qıl-**	Ar.+ Tü.	Harama bakmak.	*Ey yārānlarım, zı̄nhār ḫarām naẓardın saqlanıng kim bu **ḫarām naẓar qılmaq** köngüllerde şehvet urluqın kemişür taqı ol fitne angar tap* bolur.*	350-13	3	-
463.	**ḫarām qıl-**	Ar.+Tü.	Yasaklamak.	*Zinā qılmang kim Ḫaq teʿālā zinānı **ḫarām qılıp** turur tėp aytur erdiler, taqı özleri zinā qılur erdiler.*	66-16	8	-
464.	**ḫarām yė-**	Ar.+Tü.	Haram yemek.	*Mundın maʿlūm bolur kim ādemı̄ning miner atı ḫarām yėyür bolsa, ėḍisi ulug ṣavāblardın maḥrūm bolur ermiş, ḫāṣṣa kim özi **ḫarām yėyür** bolsa, anıng ḥālı neteg bolġay.*	300-5	4	-
465.	**ḫarām yėdür-**	Ar.+Tü.	Haram yedirmek.	*Sen manga **ḫarām yėdürdüng**, tėdi taqı barmaqını aġzınga qattı taqı ol içgen sütni qusmaq üçün ol miqdār emgendi kim cānı çıqmaqġa tegdi.*	294-17	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
466.	**ḫarb bol-**	Ar.+Tü.	Savaş olmak.	*Eger menim rāyımġa ittibāʿ qılsangız, menim rāyım ol turur kim men Muʿāvīyaqa beyʿet bėrsem aramızda şulḥ bolsa, taqı **ḫarb bolmasa**, anıng üçün kim Muʿāvīyanı emīrü'l-muʾminīn ʿÖmer raẓhu Şām ėlinge ıḍa bėrdi bėglik qılsun tėp taqı ḫalāyıq birle eḍgü muʿāmilat qıldı cūd birle tevāzuʿ birle uluġlarqa ḥürmet qılmaq birle, kiçiglerke şefaqat qılmaq birle.*	174-5	1	-
467.	**ḫarb qıl-**	Ar.+Tü.	Savaşmak.	*Yā Resūlallāh, **ḫarb qılalıng**!*	40-2	6	-
468.	**ḫarc bol-**	Ar.+Tü.	Tüketmek.	*Kitāblarda andaġ kelür kim Süleymān peyġāmbar ʿas'ning maṭbaḫında her kün tört ming eşek yüki buġday **ḫarc bolur** erdi taqı tört ming sıġır her kün boġuzlanur erdi.*	211-1	1	-
469.	**ḫarc qıl-**	Ar.+Tü.	Harcama yapmak.	*İngen maşlaḥat turur, andaġ qılġıl! tėp icāzat bėrdi erse, bu Ebrehe taqı üküş māl **ḫarc qılıp** bir uluġ ʿimārat qılıp anga Qulays at bėrdi.*	41-11	18	-
470.	**ḫarīf bol-**	Ar.+Tü.	Bunamak.	*Ey ata, abuşqa boldung, ʿaqlıng zāyil bolmış, **ḫarīf bolmış**-sen.*	288-4	2	-
471.	**ḫarīş bol-**	Ar.+Tü.	Hırslı olmak.	*Qaçan kim munlar māl yıġmaqġa **ḫarīş bolsalar**, ḥallāldın taqı cemʿ qılġaylar ḥarāmdın taqı cemʿ qılġaylar.*	397-6	2	-
472.	**ḫarīşlıq qıl-**	Ar.+Tü.	Tamah etmek.	*Taqı tegme bir neerseke **ḫarīşlıq qılmaqdın** saqlanġıl.*	419-8	4	-
473.	**ḫased bol-**	Ar.+Tü.	Düşman olmak.	*Köngüllerinde kīne **ḫased bolmaġay**.*	65-14	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
474.	**ḥased qıl-**	Ar.+Tü.	Haset etmek.	*Yā Resūlallāhi, ol ʿillet ne turur? tėp suʾāl qıldılar erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Bir muʾmin taqı bir muʾminqa **ḥased qılıp** yigrenmek.*	412-4	20	-
475.	**ḥasedlig bol-**	Ar.+Tü.	Kıskançlık duymak.	*Ot keldi taqı Hābīl qoyını, yaġını aldı taqı qabūl qıldı taqı Qābīlning aşlıqını qabūl qılmadı erse, Qābīl Hābīlqa **ḥasedlig boldı**.*	337-16	2	-
476.	**ḥaṣī qıl-**	Ar.+Tü.	Hadım etmek.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm aytur kim, özüngni **ḥaṣī qılġıl** ḥatunġa yawuq bolmasun, oġul qız bolmasun eger ḥatunġa yawusang, oġul qız bolġay, dünyā maşġalası üküş bolġay.*	261-15	1	-
477.	**ḥāṣil bol-**	Ar.+Tü.	Meydana gelmek, ortaya çıkmak.	*Derḥāl kersān toluġ niʿmat **ḥāṣıl boldı**.*	173-13	21	-
478.	**ḥāṣil qıl-**	Ar.+Tü.	Elde etmek.	*Ve eger ʿömür rūzasının **ḥāṣil qılayın** tėseng, tegme bir ay ortasında üç kün rūza tutġıl.*	261-1	39	-
479.	**ḥaṣlat bol-**	Ar.+Tü.	Bir özelliğe sahip olmak.	*Yā Ḥāriṣ, kimde kim üç **ḥaṣlat bolsa**, ol kişining īmānı tamām boldı…*	200-16	1	-
480.	**ḥasret bol-**	Ar.+Tü.	Felaket olmak.	*Ne uluġ **ḥasret bolġay** ʿÖmerke kim, ʿÖmerni Ḥaq teʿālā raḥmat qılmasa, tėdi erse, bir yigit bar erdi...*	118-17	1	-
481.	**ḥasretlig bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Hasretlik çekmek.	*Ey muḥaddiṣ, Ḥaq tvt sening birle ne muʿāmilat qıldı? tėp suʾāl qıldım erse, tėk turdı, hēç cevāb aymadı, ėkinç qata suʾāl qıldım erse, yana cevāb aymadı, ingen qaḍġuluġ taqı **ḥasretlig bolup** turur erdi.*	232-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
482.	**ḫasta bol-**	Fars.+Tü.	Hasta olmak.	*Andın soṅg ėkegü ançа, yüridiler kim Peyġāmbar ʿas'nuṅg mübārek aḍaqı **ḫasta boldı**.*	20-17	4	-
483.	**ḫaṭ biti-**	Ar.+Tü.	Yazı yazmak.	***Ḫaṭ bitidi** taqı mühür bastı taqı Abū Bekr oġlını Mısırqa bėglikke ıḍa bėrdi.*	133-5	2	-
484.	**ḫaṭ çiz-**	Ar.+Tü.	Çizgi çizmek.	*Andın soṅg emīrüʾl-muʾminīn ʿAlī razhu ol ṣavma ʿadın maşrıq yanınġa yüz adım adımladı, taqı anda turuqtı taqı anda **ḫaṭ çizdi**, on bėş arşun uzunı taqı ėni taqı ol ḫaṭ ortasında olturdı.*	149-9	1	-
485.	**ḫaṭ oqı-**	Ar.+Tü.	Yazı okumak.	*Maṅga aytur: Ey Mālik, **ḫaṭ oqıyur**-mu-sen?*	322-17	1	-
486.	**ḫaṭā bol-**	Ar.+Tü.	Yanlış olmak.	*Kim kim qayu bir imāmnuṅg mezhebini iḫtiyār qılmış bolsa, anıṅg iʿtiqādı andaġ kerek kim bu mezhebüm rāst mezheb turur velīkin iḫtimāl bar kim **ḫaṭā bolsa** taqı öṅgin mezheb ḫaṭā turur, velīkin iḫtimāl bar kim rāst bolsa.*	228-14	1	-
487.	**ḫaṭā qıl-**	Ar.+Tü.	Bir işi yanlış, hatalı yapmak.	*Sizinṅ yunmaqınṅgızını men kördüm erse, bildim kim men **ḫaṭā qılur** ermiş-men, velīkin yunmaqnı maṅga siz ögrettinṅiz inṅen edeb birle, ḫürmet birle.*	172-4	4	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
488.	**ḫaṭā tüş-**	Ar.+Tü.	Hataya düşmek.	*...Peyġāmbar ʿas ḥadīṯidin yā taqı ṣaḥāba sözidin bir mesʾeleke cevāb aysa eger anıng cevābı Ḥaq teʿālānıng ḥażratında rāst tüşse, ol müctehidke Ḥaq teʿālā ėkki ṣavāb bėrgey ve eger anıng cevābı Ḥaq teʿālā ḥażratında **ḫaṭā tüşse**, bir ṣavāb bėrgey iʿtiqādı rāstlıqı üçün.*	228-12	1	-
489.	**ḫāṭırı munġış bol-**	Ar.+Tü.	Gönlü incinmek.	***Ḫāṭırı munġış bolmasun** tėp artuq şefaqat qılur erdi.*	353-3	5	-
490.	**ḫāṭırı şikeste bol-**	Ar.+Fars.+Tü.	Gönlü kırılmak.	*Bu sāʿatta bu quşnung atını aydım erdi, ḥālī unutmış-sen, tėp bēmeze sözledi erse, atası **ḫāṭırı şikeste boldı**, közindin qaṭarāt ve ʿabarāt yaşlar aqtı taqı aydı: Ey oġlum, men sėni tecribe qılmaq üçün aydım.*	288-5	2	-
491.	**ḫāṭırıngа kel-**	Ar.+Tü.	Aklına gelmek.	*Menim **ḫāṭırımqa** andaġ **kelür** kim Muḥammed bu yawuq yerde turur.*	21-13	1	-
492.	**ḫāṭırıngа tüş-**	Ar.+Tü.	Hatırına düşmek.	***Ḫaṭırıngа tüşti** kim: Eger emr-i maʿrūf qılsam taqı nehy-i münker qılsam, barça ḥalāyıq ayġaylar kim: Bu Abū Süleymān neme uluġ kişi turur.*	375-16	9	-
493.	**ḫatm qıl-**	Ar.+Tü.	Hatim etmek.	*Taqı Qurʾān oqısang, ayda birer **ḫatm qılġıl**, tėdi.*	260-17	6	-
494.	**ḫatun al-**	Tü.+Tü.	Kadın almak, evlenmek.	*Musulmān bolmışdın song yana kāfir bolsa yā taqı **ḫatun almışdın** song zinā qılsa yā taqı nāḥaq yerde bir musulmānnı öltürse tėdi.*	134-17	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
495.	**ḫatun cüftlen-**	Tü.+Fars.+Tü.	Evlenmek.	*Yā imāme'l-muslimīn, bir ėrke nėçe **ḫatun cüftlenmek** revā bolur taqı nėçe quma revā bolur?*	192-10	2	-
496.	**Ḫaybarnı al-**	Ar.+Tü.	Hayberi fethetmek.	*Ḥaq teʿālānıng fermānı birle Ḫaybar atlıġ ėlke bardılar. Ḥaq teʿālā nuṣrat bėrdi, **Ḫaybarnı aldılar**.*	47-8	3	-
497.	**ḫayr bol-**	Ar.+Tü.	İyi olmak.	*Qaçan kim ʿAzrāʾīl ādam oġlınıng cānını qabż qılu başlasa, endāmları biri biringe salām qılışurlar taqı vidāʿ qılışurlar taqı ayturlar: Biri birimizni qıyāmatqa tegi körmek yoq, **ḫayr bolsun**, tėp ayturlar.*	438-15	5	-
498.	**ḫayr kel-**	Ar.+Tü.	İyilik gelmek.	*Menim birle munāqişa qıldılar yaʿnī yinçke ḥisāb qıldılar yazuqum üküş çıqtı velīkin vaʿda qıldılar ḫayr birle, men taqı umīḍvār turur-men, bolġay kim Ḥaq teʿālādın manga **ḫayr kelgey**, tėdi erse, men aydım: Ey muḥaddiṣ, eḍgü ʿamellerdin qayu biri afżal turur Ḥaq teʿālā ḥażratında, manga beyān qılġıl? tėp aydım…*	232-7	1	-
499.	**ḫayr qıl-**	Ar.+Tü.	İyilik, etmek.	*Munung tėg uluġ **ḫayr qıldıngız** kim hēç kimerse bu ḫalīfaġa emr-i maʿrūf qılmışı yoq erdi kim sen qıldıng, tėp manga vesvese qıldı erse, men taqı terk qıldım nefsümke muḫālifat üçün, tėdi.*	307-15	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
500.	**ḫayrān bol-**	Ar.+Tü.	Şaşırmış, şaşkın olmak.	*Qaçan kim Ādam peyġāmbar ol ėkki buġdaynı yėmiş erdi, derḫal başıdın tācı uçtı, ėgnidin ḫullası tüşti, bėlidin kemeri şeşildi, yalıng qaldı,* ***ḫayrān ve sergerdān boldı****, ne qılġusını bilmes boldı erse, Ḥaq teʿālā ḫiṭāb qıldı, taqı aydı: Yā Ādam, men sėni yoqdın bar qıldım.*	281-9	1	-
501.	**ḫayrān qıl-**	Ar.+Tü.	Şaşırıp kalmak.	*Öz zātım birle ant yād qılur-men kim andağ fitneler birle sizlerni mubtalā qılġaymen kim ol fitne ḫalīm kimerseni* ***ḫayrān qılġay****, tėp aydı.*	402-8	1	-
502.	**ḫayr-bād qıl-**	Ar.+Fars.+Tü.	İyi dilekte bulunmak.	*Qaçan kim ādemīning āḫir ḫālı bolsa, ʿAzrā'īl cānını qabż qılu aġāz qılsa, ėgnindeki ėkki ferīşte kelürler taqı bu kimerseke* ***ḫayr-bād qılur[lar]****.*	439-13	4	-
503.	**ḫāżır bol-**	Ar.+Tü.	Hazır olmak.	*Mescidü'l-Aqṣāġa kirdük erse, baqar-men, cümle peyġāmbarlar* ***ḫāżır bolmışlar****.*	53-5	13	-
504.	**ḫāżir qıl-**	Ar.+Tü.	Tanık etmek.	*Neme yaḫşı ṭāʿat ve ʿibādat yerlerinde bizlerni olturġuzdung, neme yaḫşı ʿamallar qıldıng, bizlerni taqı ol eḍgü ʿamellering****ke*** *****ḫāżir qıldıng****, bizler sendin rāżī turur-miz.*	439-16	4	-
505.	**hebā bol-**	Ar.+Tü.	Boş, nafile olmak.	*Ey şeyḫ, ol ʿilmler cümlesi* ***hebā*** *u menşūr* ***boldı,*** *āḫiratta manga hēç fāyidası tegmedi velīkin ʿādatım bar erdi, tünle qopup ėkki rekʿat namāz qılur erdim.*	231-14	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
506.	**ḥec qıl-**	Ar.+Tü.	Haccetmek.	*Qaçan kim **ḥec qılıp** Baġdādqa keldim erdi, bir kimerse kördüm, yalıng͡ baş, yalıng͡ adaq, miskīn, ʿāciz bolup yöriyür.*	374-3	27	-
507.	**hediyye bol-**	Ar.+Tü.	Hediye olmak.	*Mėndin sizke **hediyye bolsun**, tėdi erse, men taqı qabūl qıldım taqı aydım: Yā İmāme'l-muslimīna, bu aṭlardın birini özüng͡üzke qoysang͡ız minmek üçün bolġay-mu?*	208-17	1	-
508.	**helāk bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Sang͡a ḥased qılıp sėni yamanlaġan **helāk boldı**, tėp aydı.*	422-13	43	-
509.	**helāk qıl-**	Ar.+Tü.	Kahretmek.	*Ey Bār Ḫudāyā, itlering͡din bir itni musallaṭ qılġıl, bu melʿūnnı **helāk qılsun**!*	14-17	59	-
510.	**helāket bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Ol Tang͡rı birle and yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anıng͡ taṣarrufında turur, ehl-i Naḥrānqa **helāket bolmış** erdi eger anlar menim birle laʿnat qılsalar erdi, Ḥaq teʿālā anlarnı tong͡uz ṣūraṭınġa çevürgey erdi…*	144-16	1	-
511.	**helāketlik bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Helak, yok olma.	*Men aydım: **Helāketlik bolsun** sang͡a mundın artuqraq kerek, anıng͡ tėg ḫalīfanı, Peyġāmbarnıng͡ küḍegüsini öltürdüng͡, tėdim taqı anıng͡ qatındın yıraq kėttim, tėdi.*	137-5	1	-
512.	**helāklik bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Helaklık olmak.	*Maʿnīsi ol bolur kim **helāklik bolsun** sang͡a!*	17-5	1	-
513.	**ḥelāl bol-**	Ar.+Tü.	Helal olmak.	*Burunqı ummatlarqa ġanīmat ḥelāl ermez erdi, Muḥammed ummatınġa ġanīmat **ḥelāl boldı**.*	117-5	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
514.	**heybet tüş-**	Ar.+Tü.	Ürpermek, korkmak.	*Qaçan kim keldi tėdiler erse, içimke **heybet tüşti**, qatıġ qorqtum.*	311-8	1	-
515.	**hezīmet bėr-**	Ar.+Tü.	Perişan etmek.	*Bedr toquşında Haq teʿālā muʾminlarġa nuṣrat bėrdi taqı kāfirlarġa **hezīmet bėrdi**.*	114-15	1	-
516.	**hezīmet bol-**	Ar.+Tü.	Hezimete uğramak.	*Ḥaq teʿālā kāfirlarqa qorquġ kemişti. Bir sāʿat içinde kāfirlar **hezīmet boldılar**.*	74-4	4	-
517.	**hezīmet qıl-**	Ar.+Tü.	Perişan etmek.	*Taqı ėkinç nevbet qaytġaymen taqı Uḥud toquşındaqı tėg sizlerni **hezīmet qılġay**-men tėmiş-sen.*	32-13	7	-
518.	**ḫıdmat qıl-**	Ar.+Tü.	Hizmet etmek.	*Ey oġlum, kişi qul qaravaş alur bolsa, anıng üçün alur kim bular manga **ḫıdmat qılsunlar** tėp.*	98-7	36	-
519.	**ḫıradlıġ bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Akıllı, bilgili olmak.	*Hemīşe zaḥmat ve meşaqqat içinde tutar kim ulġaymışta edeb ve **ḫıradlıġ bolsun**, uluġlar ḫıdmatınġa lāyıq bolsun, tėp.*	426-7	1	-
520.	**hicret qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etmek.	*Mekkedin **hicret qılıp** kelgenlerke muhācir tėnür, taqı Medīne ḫalqları kim Mekkedin kelgenlerke yārī bėrdiler, qarşu aldılar, luṭf u kerem qıldılar, anlarġa enṣārī tėnür.*	27-4	6	-
521.	**ḫikāyat ayt-**	Ar.+Tü.	Hikâye anlatmak.	*Yā Umm-i Hānī, men sanga bir ʿacab **ḫikāyat aytu** bėreyin-m?*	52-17	1	-
522.	**ḫikāyat qıl-**	Ar.+Tü.	Naklederek buyurmak.	*Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Ḥaq teʿālādın **ḫikāyat qılu**.*	401-2	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
523.	**ḫilāf bol-**	Ar.+Tü.	Terslik olmak.	*Men andaġ sėzer-men kim bukün ecelim yetgey, velīkin hēç tenimde sökellik yoq, ısıtmaqı yoq, baş aġrıġı taqı yoq, velīkin babam manga mundaġ aymış erdi, anıng sözinge **ḫilāf bolmaġay**.*	167-3	1	-
524.	**ḫilāf qıl-**	Ar.+Tü.	Uyuşmazlık.	*Ėkinç nevbetde men sanga künde ėkki altun vaʿda qıldım erdi, ol vaʿdake **ḫilāf qıldım** erse, ėmdi sen manga ḫamla qılmaqıng taqı ol daraḫtqa qaṣd qılmaqıng yarmaq üçün boldı, Ḥaq riżāsı üçün bolmadı erse, men sanga ġālib boldum taqı sėni bastım, tėp aydı.*	411-8	4	-
525.	**ḫīle bol-**	Ar.+Tü.	Çözüm yolu bulmak.	*Bir **ḫīle bolġay**-mu kim qılsangız taqı ol menim ḫaqqım manga tėgse.*	195-5	1	-
526.	**ḫīle qıl-**	Ar.+Tü.	Kurnazlık yapmak.	*…bu ḫatunqa ölüm birle qorqutayın, bolġay kim ol ölüm qorquġındın raḫm içindeki yaġ sızġay taqı ol raḫm ḫālī bolġay, andın song oġlan tuġurġay, tėp **ḫīle qılıp** andaġ aydım…*	234-6	2	-
527.	**ḫisāb qıl-**	Ar.+Tü.	Hesap etmek.	*Peyġāmbar ʿas ṣaḥābalarqa buyurdı, cümlesini cemʿ qıldılar taqı **ḫisāb qıldılar**: altı ming erenleri ḫatunları birle, oġul qızları birle, taqı on bėş ming tėwe erdi, qoylarqa taqı māllarqa ḫisāb yoq erdi.*	75-3	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
528.	**ḫiṭāb kel-**	Ar.+Tü.	Hitap gelmek.	*Anıng aḥvālını mundaġ kördük erse, bizlerke taqı mundaġ iş bolmasun tėp sening qahrıngdın qorqup yıġlayur-biz, tėdiler erse, Ḥaq teʿālādın **ḫiṭāb keldi** kim: Ey ėkki uluğ ferīšteler, zīnhār ve zīnhār qorquġ içinde bolung, menim qahrımdın imīn bolmang, fārigh turmang, tėp aydı.*	239-1	20	-
529.	**ḫiṭāb qıl-**	Ar.+Tü.	Emir gelmek.	*Andın song Ḥaq teʿālā **ḫiṭāb qıldı**: Yā Muḥammed, sanga ellig namāz farīża qılduq tün kün içinde.*	58-10	19	-
530.	**ḫiyānat qıl-**	Ar.+Tü.	Hiyanet etmek, hainlik etmek.	*Bir qaç kündin song Abū Ḥanīfe raḥmhi ol **ḫiyānat qılġan** kişini ündedi taqı anga aydı kim: Bir kün Ḫalīfa manga aydı: Yā imāme'l-muslīmīn, qatımda beytü'l-māl taqı yetīmler mālı üküş yıġıldı.*	195-8	2	-
531.	**ḫizlān qıl-**	Ar.+Tü.	Yardımcısız, kimsesiz kalıp sefil ve zelil olmak.	*Yā Muḥammed, eger Tangrı teʿālā sizke nuṣrat bėrse, hēç sizke ġālib bolġan yoq turur, taqı eger sizke **ḫizlān qılsa**, yaʿnī nuṣrat bėrmese, kim bolġay kim Tangrı teʿālādın bėsre sizke nuṣrat bėrgey?*	230-3	1	-
532.	**ḫōr bol-**	Fars.+Tü.	Perişan olmak.	*Barça ḫalāyıq ʿizzet birle yöriyürler, men **ḫōr bolup** yöriyür-men tėdi.*	374-9	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
533.	**ḫōr kör-**	Fars.+Tü.	Hor görmek.	*Men Benū İsrāʾīlning ʿābidi taqı zāhidi bolġaymen; bu fāsiq menim qatımda nė qılur? tėp özini uluġ kördi taqı ol fāsiqni **ḫōr kördi** erse, Ḥaq tvt ol ʿābidning ol qılġan işini tilemedi…*	372-16	1	-
534.	**ḫōr körün-**	Fars.+Tü.	Küçük görmek.	*Kibr ol bolur kim Ḥaq teʿālānıng buyruqını osal tutsang, iltifāt qılmasang taqı ḫalāyıq közünde **ḫōr körünseng**, barçadın özingni artuq körseng, kibr ol bolur, tėdi.*	372-5	1	-
535.	**ḫor köz birle baq-**	Fars.+Tü.+Tü.+Tü.	Küçük görmek.	*Kerek kim sizke ṣaḥāba ḥaqārat közi birle baqmasa **(ḫōr köz birle baqmasa** tėmek bolur).*	105-17	4	-
536.	**ḫōr qıl-**	Fars.+Tü.	Perişan etmek.	*Tevrīt, taqı İncīl, taqı Zebūr taqı Furqān içinde Ḥaq teʿālā ol kimerseke **ḫōr qılġan** ʿazābını āmāda qılıp turur tėdi.*	11-2	3	-
537.	**ḫōrluq bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Küçültücü, aşağılayıcı olmak.	*Bu yerke tegi kim keldük, mundın qaytur bolsaq, bizke **ḫōrluq bolġay** tėdi.*	40-2	1	-
538.	**ḫoş bol-**	Fars.+Tü.	Ferahlamak, rahatlamak.	*Anlarqa baqar, köngli **ḫoş bolur** taqı küler; sol yanındaqı kāfirlar taqı ẓālimlar taqı müşrikler ervāḥı turur, anlarqa qaḍġurur taqı yıġlar tėdi.*	53-15	17	-
539.	**ḫoş kel-**	Fars.+Tü.	Hoşuna gitmek.	*Yā Ḥadīca, manga ḫalvat olturmaq **ḫoş kelür** tėp hemīşe azıq alıp barıp ḫalvatlar qılur erdi.*	7-10	22	-
540.	**ḫoş kör-**	Fars.+Tü.	Hoş görmek.	*ʿĀmir ḫalāyıqning tiriglikini **ḫoş körmedin** şeherni terk qılıp şaḥrānı iḫtiyār qılıp hemīşe şaḥrāda yöriyür erdi.*	147-1	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
541.	**ḫoşluq bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Esenlikler olsun!.	*Ḫoşluq bolsun qarındaşımız Muḥammedke taqı **ḫoşluq bolsun** qarındaşımız eḍgü peyġāmbarqa! tėdiler.*	54-3	6	-
542.	**ḫoşnūd bol-**	Fars.+Tü.	Hoşnut olmak.	*Yā Aḥmed, men sa͡nga raḥmat qıldım taqı sėndin **ḫoşnūd boldum** ol maʿnī üçün kim menim kelāmumnı maḫlūq tėmedi͡ng.*	228-5	7	-
543.	**ḫoşnūd qıl-**	Fars.+Tü.	Memnun etmek.	*Ata anaqa eḍgü qılġan, anlarnı **ḫoşnūd qılġan** nėçeme üküş yazuqlar qılsa, hergīz tamuġqa kirmegey.*	284-13	6	-
544.	**ḫuccet qıl-**	Ar.+Tü.	Delil göstermek.	*Ḥaq tvt qıyāmat kün bolsa, ʿāvş tört kimerse birle tört kimerseke **ḫuccet qılġay**: Paḍişāhlar taqı beglerke taqı māl ėḍileri ayġaylar: Yā Rebbī, bizlerke paḍişāhlıq bėrdi͡ng taqı üküş māl ve memleket bėrdi͡ng.*	327-7	1	-
545.	**ḫurmet bėr-**	Ar.+Tü.	Yüksek makam vermek.	*Ey ḫalīfa, kimke Ḥaq tvt cemāl bėrse taqı māl bėrse taqı **ḫurmet bėrse** taqı ol kimerse cemālı içinde perhīz qılsa taqı ol mālı içinde iḥsān qılsa…*	378-3	2	-
546.	**ḫurmetlig bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Kıymetli olmak.	*Taqı ol ẓālim ol ʿazīzni emr-i maʿrūf qılġanı üçün şehīd qılsa, Ḥaq teʿālā ḥażratında cümle şehīdlerdin ol **ḫurmetlig [bolġay]**, tėp aydı…*	306-17	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
547.	**ḫuşūmat qıl-**	Ar.+Tü.	Kavga etmek.	*Bir kimerse taqı bir kimerse birle **ḫuşūmat qılsa** taqı anıng atası anasınġa sökse, ol taqı munung atası anasınġa sökse, bu kimerse kendü atası anasınġa sökmiş bolur, taqı ata anaġa olar tü tėse, gażab birle ata ananı āzārlamış bolur.*	284-16	3	-
548.	**ḫuşūmat qılış-**	Ar.+Tü.	Tartışmak.	*Harūne'r-Reşīd ḫalīfa bir kėçe ḫatunı Zübeyde ḫatun birle **ḫuşūmat qılıştılar**.*	203-15	1	-
549.	**ḫuşūmat tüş-**	Ar.+Tü.	Anlaşmazlık çıkmak.	*Bir kün ḫalīfa İbnü Caʿfer taqı ḫatunı arasında **ḫuşūmat tüşti** erse, Abū Ḥanīfeni ündediler taqı ḫalīfa taqı ḫatunı aydılar kim: Siz aramızda ḫākim bolung.*	192-7	1	-
550.	**hūşınġa kel-**	Ar.+Tü.	Kendine gelmek ayılmak.	*Yana bir zamāndın song **hūşınġa keldi**.*	439-6	2	-
551.	**ḫuṭba ayt-**	Ar.+Tü.	Hutbe okumak.	*Rāvīlar andaġ aydılar kim ʿÖmer vaqtında on ėkki ming minberde ḫaṭīblar minip cumʿa kün **ḫuṭba aytur** erdiler, tėp.*	112-7	1	-
552.	**ḫuṭba oqı-**	Ar.+Tü.	Hutbe okumak.	*Ey ḫalīfa, sening uluġ atangdın eşittim, minberke minip **ḫuṭba oqıdı**.*	311-12	10	-
553.	**ḫükm qaṭʿ qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Hakemlik yapmak.	*Rişvet almaz-men velīkin ėkki ḫaşm arasında **ḫükm qaṭʿ qılsam**, aralarında bir ḫaṭ bitiyür-men kim bukündin song biri biringizke daʿvāngız taqı ḫuşūmatıngız bolmasun, tėp.*	246-4	1	-
554.	**ḫükm qıl-**	Ar.+Tü.	Yargılamak.	*Men hėç ḫükm qılmaz-men, meger Tangrı teʿālā Kelāmı birle **ḫükm qılur**-men, tėdi.*	347-4	9	-
555.	**ḫüküm bol-**	Ar.+Tü.	Hüküm verilmek.	*Qoy ėḍileringe taqı mundaġoq **ḫüküm bolġay**.*	251-2	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
556.	**ḥürmet qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Yā Resūlallāh, bu Abū Sufyān hem qayınıngız turur, hem taqı Mekkening bėgi turur; munga **ḥürmet qılġıl**.*	49-8	19	-
557.	**ıraq qıl-**	Tü.+Tü.	Uzaklaştırmak.	*Maʿlūm bolur kim muʾminlarġa eḍgülük tėgmişde qaḍġurmaq taqı yamanlıq tegmişte sewünmek munāfiqlar ṣifatı boldı erse, muʾmin kerek kim özidin bu ṣifatnı **ıraq qılsa**, andın song muʾmin bolsa, yoq erse, işi ḫaṭarlıġ turur.*	412-16	2	-
558.	**ıraq tüş-**	Tü.+Tü.	Uzaklaşmak.	*Qaçan kim ādem oġlı anıng sözinge maġrūr bolup fārig bolsa, Ḥaq ḥażratıdın **ıraq tüşer** taqı vesvesesi ol qulġa eşer qılur.*	227-13	1	-
559.	**iʿādat qıl-**	Ar.+Tü.	Tekrar etme, bir daha yapma.	*Anlarġa efṭār qılmaqġa destūr bėrür-mü-siz? tėdi erse, Peyġāmbar ʿas yüzini bir yanqa çewürdi taqı ol kimerseke cevāb bėrmedi erse, ėkinçi **iʿādat qıldı**.*	388-16	1	-
560.	**ʿibādat qıl-**	Ar.+Tü.	İbadet etmek.	*Ey Furqud, faqīh ol bolur kim dünyāke raġbetsiz bolsa, taqı āḫiratqa raġbatlıġ bolsa, taqı dīni içinde körüşgülüg (?) bolsa, taqı Ḥaq teʿālāqa ʿ**ibādat qılmaq** içinde mudāvamat qılsa, taqı Tangrıdın qorqġan bolsa, taqı perhīzlig bolsa, ol faqīh turur, tėdi.*	232-16	65	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
561.	**ʿibret al-**	Ar.+Tü.	İbret almak.	*Ḥaq teʿālānıng qudratını körüp ingen taʿaccub qıldı taqı* ***ʿibret aldı*** *taqı yüz altunnı ol ḫatunġa bėrdi taqı ol sāʿat içinde ol ḫatunġa ṭalāq bėrdi taqı çıqtılar erse, yārānları aydılar: Yā imāme'l-muslimīn, ne iş bu kim qıldıngız?*	205-11	1	-
562.	**icābat qıl-**	Ar.+Tü.	Kabul etmek.	*Ve eger* ***icābat qılmasam****, Peyġāmbar ʿas'qa ʿāṣīlıq qılmış bolur-men tėp yerimdin qoptum taqı aydım: Lebbeyke, yā Resūlallāh tėp.*	31-14	15	-
563.	**icāzat bėr-**	Ar.+Tü.	İzin vermek.	*Manga nişe menʿ qıldıngız?* ***İcāzat bėrsengiz*** *bolmasmu?*	252-7	12	-
564.	**icāzat bol-**	Ar.+Tü.	İzin verilmek.	*Yā Rebbī, mėni dünyāke qaytarġıl, men ḥec qılayın, andın song cānımnı qabż qılġıl, tėp üküş zārīlıqlar qılġay velīkin* ***icāzat bolmaġay****, tėdi.*	274-4	2	-
565.	**ictihād qıl-**	Ar.+Tü.	Ayet ve hadislerden şerʿi hükümler çıkarma.	*Menim ummatım biri biringe iḫtilāf qılmaqı ummatımġa raḥmat turur, tėp aytur taqı eger kim* ***ictihād qılsa****, Ḥaq teʿālānıng Kelāmıdın yā taqı Peyġāmbar ʿas ḥadīşidin…*	228-10	1	-
566.	**ʿīd qıl-**	Ar.+Tü.	Kurban kesmek.	*Bir kün kāfirlar cümlesi şahrāqa çıqtılar* ***ʿīd qılu****.*	216-8	1	-
567.	**ig teg-**	Tü.+Tü.	Hastalık gelmek.	*Taqı şafar ayınıng āḫırında erdi kim Peyġāmbar ʿas'ġa* ***ig tegdi****.*	84-15	1	-
568.	**iḫlāṣ bol-**	Ar.+Tü.	Samimi, içten olmak.	*…nėçe ṭāʿat qılsang taqı anınğ içinde* ***iḫlāṣ bolmasa*** *taqı niyyeting arıġ bolmasa, ḫāliṣ Tangrı üçün bolmasa, emgeking żāyiʿ bolur…*	408-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
569.	**iẖlāṣ qıl-**	Ar.+Tü.	İçten, gönülden gelerek yapmak.	*Kim ʿamal içinde **iẖlāṣ qılmış** bolmasa, ḫalāyıq körsün taqı eşitsün tėp ʿamal qılmış bolsa, ol ʿamalınıng ṣavābını Tangrı teʿālādın ṭamaʿ qılmasun.*	401-9	1	-
570.	**iḥrām bağla-**	Ar.+Tü.	İhrama bürünmek.	*Taqı Mekkeke qayıttılar, taqı, **iḥrām bağladılar**, zu'l-qaʿda ayı tuġmışda Mekkeke kirdiler, taqı ḥec qıldılar, taqı iḥrām birle Mekkede bir qaç zamān turmışdın [songa] yana Medīneke bardılar.*	77-3	2	-
571.	**iḥrām keḍ-**	Ar.+Tü.	İhram giymek.	*Kaʿbede Ḫaq teʿālānıng ėwinde cümle ḫalāyıq yalıng baş taqı yalıng aḍaq **iḥrām keḍip** miskīnlik birle, alçaqlıq birle yöriyür erken men anda tekebbür birle qullar ḫādimlar birle yöriyür erdim.*	374-6	3	-
572.	**iḥsān qıl-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Taqı ziyāda bolsa, oġlung qızıng nafaqasıdın miskīnlerge yetīmlerge **iḥsān qılġıl**.*	263-1	11	-
573.	**iẖtilāf qıl-**	Ar.+Tü.	İhtilaf etmek.	*Menim ummatım biri biringe **iẖtilāf qılmaqı** ummatımġa raḥmat turur, tėp aytur taqı eger kim ictihād qılsa, Ḫaq teʿālānıng Kelāmıdın yā taqı Peyġāmbar ʿas ḥadīṯidin…*	228-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
574.	**iḫtilāṭ qıl-**	Ar.+Tü.	Karışmak, katışmak.	*Velīkin Hārūt taqı Mārūt yer yüzinge ėndiler taqı ādam oġlanları birle **iḫtilāṭ qılur** erdiler taqı türlüg türlüg ṭaʿāmlardın tenāvul qılur erdiler taqı ḫalāyıqlar arasında ḥükm qılur erdiler taqı kėçe bolsa, ėkegü kökke aşıp öz maqāmlarında ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġūl bolur erdiler.*	366-4	1	-
575.	**iḫtirāz qıl-**	Ar.+Tü.	Sakınma, çekinme.	*Ėmdi kim ol bu etmekdin **iḫtirāz qıldı** erse, biz taqı özinge muvāfaqat qılur-biz, [tėp] qabūl qılmadılar.*	220-14	1	-
576.	**iḫtiyācı bol-**	Ar.+Tü.	Gereksemek, gereksinmek.	*Qaçan kim bir dervīşning **iḫtiyācı bolsa**, ol şeyḫqa kelip ḥācatını ʿarżа qılsa, anı ol şeyḫ qabūl qılur erdi.*	251-9	3	-
577.	**iḫtiyār bol-**	Ar.+Tü.	Seçim yapmak.	*Bularġa **iḫtiyār bolsun** qıyāmatqa tegi dünyāda tenaʿum qılsunlar taqı āḫiratta ebedī tamuġluġ bolsunlar yā taqı dünyānıng ʿuqūbatını qılsunlar āḫiratta bayaqı öz maqāmlarında bolsunlar, tėp vaḥy keldi…*	367-8	1	-
578.	**iḫtiyār ḳoḍ-**	Ar.+Tü.	Seçim yapmak.	*Ey qulum, dünyada turmaqnı tilesenġ, sen bilür-sen, ve eger taqı manġa satġaşmaqnı tilesenġ sen bilür-sen, **iḫtiyār** sanġa **qoḍtum** tėp aydı erse, ol Ḥaq teʿālānıng beqāsını öḍürdi tėdi erse, barça ḫalq bildiler kim Peyġāmbar ʿas'nunġ barur vaqtı yawudı tėp.*	84-11	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
579.	**iḫtiyār qıl-**	Ar.+Tü.	Seçmek, tercih etmek.	*Yā Muḥammed, neme yaḫşı qıldıng, bu süt qadaḥını **iḫtiyār qıldıng**!*	57-11	20	-
580.	**iḫtiyār qoy-**	Ar.+Tü.	Tercih sunmak.	*Ey ümmetlerim, Tangrı teʿālā öz qulınga **iḫtiyār qoydı** taqı aydı: Ey qulum, dünyada turmaqnı tilesenğ, sen bilür-sen, ve eger taqı manga satġaşmaqnı tileseng sen bilür-sen, iḫtiyār sanga qoḍtum tėp aydı erse, ol Ḫaq teʿālānıng beqāsını öḍürdi tėdi erse, barça ḫalq bildiler kim Peyġāmbar ʿas'nung barur vaqtı yawudı tėp.*	84-9	1	-
581.	**iḫtiyāṭ qıl-**	Ar.+Tü.	Dikkat etmek.	*Eger sen **iḫtiyāṭ qılmış** bolsa erding, manga arıġ ʿalif yedürmiş bolsa erding, ol kāfirni öltürgey erding, taqı ġāzīlar ṣavābını ḥāṣil qılġay erding, tėp aṭ sözledi erse, bu ġāzī uyqusıdın oyġandı, taqı üküş taʿaccub qıldı taqı bardı ol ʿalif satġan kimerseke.*	300-1	4	-
582.	**ikrām qıl-**	Ar.+Tü.	İkramda bulunmak.	*Yā Yūsuf, sen Mışır pādşāhı boldum tėp atang Yaʿqūbnı aġırlamadıng, ol kirmişde örü qopup angar **ikrām qılmadıng**.*	287-10	3	-
583.	**iʿlām qıl-**	Ar.+Tü.	İlan etme, bildirme, anlatma.	*Taqı çıqtı, Mekke ḫalāyıqınġa, Qurayş qabīlasınġa **iʿlām qıldı**: Bu kündin song Muḥammadqa hēç kimerse qatılmasun.*	13-13	6	-
584.	**iltifāt qıl-**	Ar.+Tü.	Önem verme, yüzünü çevirip bakma.	*Neçe kim Peyġāmbar ʿas'qa kāfirlar zaḥmat u meşaqqat tegürseler, hēç **iltifāt qılmas** erdi.*	15-16	29	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
585.	**ʿimāmalıġ bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Sarıklı olmak.	*Men anda yalıng bardım erdi, tonluġ bolup keldim; ʿimāmasız bardım erdi, **ʿimāmalıġ boldum**, yaḍaġ bardım erdi, tėwelig bolup keldim, düşmanlıq birle bardım erdi…*	164-3	1	-
586.	**imāmatlıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	İmamlık etmek.	*Peyġāmbar ʿas minberke aşıp ḫuṭba oqıdı taqı minberdin tüşüp **imāmatlıq qıldı**.*	24-15	8	imāmluq qıl-
587.	**imāmluq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	İmamlık etmek.	*Yā Muḥammed, sen **imāmluq qılġıl**, biz cümle sanga iqtidā qılalıng!*	53-6	5	imāmatlıq qıl-
588.	**imāmluq qıldur-**	Ar.+Tü.+Tü.	İmamlık ettirmek.	*Ey ḫalāyıqlar, cümle bilür-siz kim Peyġāmbar ʿas Abū Bekrni özgelerdin artuq tutar erdi taqı sökellikinde hēç kimerseke imāmatlıq buyurmadı meger Abū Bekrke buyurdı taqı aydı kim: Ḫaq teʿālā qullarındın rāżī bolmaġay kim aralarında Abū Bekr bar erken öngin kimerseke **imāmluq qıldursalar** tėp.*	94-2	1	-
589.	**ĭmān keltür-**	Ar.+Tü.	İman etmek.	*Bu kāfirlar munung tėg üküş muʿcizalar kördiler, taqı **ĭmān keltürmediler**.*	35-9	27	-
590.	**ĭmānsız çıq-**	Ar.+Tü.+Tü.	İmansız ölmek.	*Abū Leheb aytur: **Ĭmānsız çıqqanım** şūmluqı taqı Peyġāmbar ʿas[nı] āzārlaġanım şūmluqı turur.*	18-9	1	-
591.	**ʿimārat qıl-**	Ar.+Tü.	Bayındır yapmak.	*Biz dünyānı **ʿimārat qılmaq** üçün kelmedük, Tangrı teʿālāqaʿibādat qılmak üçün keldük, tėp aydı.*	393-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
592.	**imn̄ bol-**	Ar.+Tü.	Emin olmak.	*Ey ėkki uluğ ferı̄şteler, zı̄nhār ve zı̄nhār qorquġ içinde bolung, menim qahrımdın* ***imn̄ bolmaŋg****, fārigh turmang, tėp aydı.*	239-2	1	-
593.	**imtiḥān qıl-**	Ar.+Tü.	Deneme, sınama.	*Hēç Ḥaqdın ḫālı̄ bolmaz ṣaḥrāda bėş namāznı qılur vaqtında taqı aġzıdın tesbı̄ḥ ve tehlı̄lni kėtermez tėdiler erse, aydı: Men barayın taqı ol qulnı* ***imtiḥān qılayın****.*	430-15	1	-
594.	**imtinā ʿqıl-**	Ar.+Tü.	Çekinmek, sakınmak.	*Yā Abā Yūsuf, manga beyān qılġıl kim men nėçük mütekebbir turur-men; ol tekebbürdin* ***imtināʿ qılayın****, tep suʾāl qıldı…*	377-12	2	-
595.	**imtiṣāl qıl-**	Ar.+Tü.	Emre boyun eğme.	*Munça eḍgülük sanga qıldım, sen menim fermānımqa* ***imtiṣāl qılmadıng****, yıġġanımdın yıġılmadıng erse, menim civārımdın yıraq kėtgil, bu uçtmaḥdın çıqġıl, tėdi taqı ferı̄ştelerke buyurdı kim Ādamnı Hindūstān vilāyatıda Serendil atlıġ yerde kemiştiler taqı Ḥavvānı Cedde atlıġ yerde kemiştiler.*	281-13	1	-
596.	**ināʿm qıl-**	Ar.+Tü.	Muhtaç olunan şeyleri vermek.	*Ḥaq tvt tüzlük qılmaq birle taqı eḍgülük birle buyrur taqı yaq yawuqġa iḥsān ve* ***inʿām qılmaq*** *birle buyrur taqı Ḥaq teʿālā zinādın taqı yawuz işler qılmaqdın taqı ẓulm qılmaqdın yıġar.*	311-15	4	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
597.	**ʿināyat qıl-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Ammā bu kitābnı oqıġanlardın iltimās ol turur kim bu kitābnı cemʿ qılġan ʿāṣī ve cāfī ḥaqqınġa naẓar ve* ***ʿināyat qılsalar*** *taqı anıng üküş yazuqlarını Ḥaq teʿālādın yarlıqatu qolsalar; bolġay kim anlar duʿāsı berekātında Ḥaq teʿālā anı tamuġdın ḫalāṣ qılsa taqı sekkiz uçtmaḥ rūzī qılġay.*	444-10	1	-
598.	**ingen taʿaccüb qıl-**	Tü.+Ar.+Tü.	Çok şaşırmak.	*Andın song falān ayda, falān tünde, falān sāʿatta Kesrīning oġlı kirdi, atası Kesrī uyur erken bıçaq birle urdı taqı qarnını yardı tėdi erse, bular* ***ingen taʿaccüb qıldılar*** *taqı aydılar…*	82-9	1	-
599.	**inqiyād qıl-**	Ar.+Tü.	Tabi olma, boyun eğme.	*Nėçe künke tegi qamuġ ṣaḥāba birin birin kelip beyʿet bėrdiler, meger ʿArablarning baʿżıları Abū Bekrke* ***inqiyād qılmadılar****.*	94-12	3	-
600.	**inṣāf qıl-**	Ar.+Tü.	İnsaf etmek.	*Ḥaqīqat cevāb bu turur kim bu oġlan aydı, tėp* ***inṣāf qıldılar*** *erse, Ḥalīfa taqı ʿaẓīm ṣāḥd boldı taqı üküş ḫalʿatlar ʿaṭālar bėrdi.*	205-2	1	-
601.	**intiqām qıl-**	Ar.+Tü.	İntikam almak.	*Andın song aydı: Ḥalīm kim bolur? ʿAlī aydı: Ḥalīm ol kişi bolur kim, düşmanıdın* ***intiqām qılmaqġa*** *qudratı yeter erken afv qılsa.*	148-3	1	-
602.	**intiẓār qıl-**	Ar.+Tü.	Beklemek.	*Üküş* ***intiẓār qıldı****.*	10-3	6	-
603.	**inzāl qıl-**	Ar.+Tü.	Erkeğin boşalması.	*Ve eger nikāḥ qılsa taqı ḫatunġa ṣuḥbat qılmaz bolsa yā taqı ṣuḥbat qılıp* ***inzāl qılmaz*** *bolsa, hem taqı aḥmaq bolur.*	427-4	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
604.	**ʿiqāb bol-**	Ar.+Tü.	Ceza olmak.	*Sanga ittibāʿ qılıp kim kim musulmān bolsa, cümlesinge nė ṣevāb erse, yalġuz sanga ol ṣevāb bolġay; ve eger musulmān bolmasang, sanga köre kim kim musulmān bolmasa, cümlesinge nė ʿiqāb bar erse, yalġuz sanga ol* ***ʿiqāb bolġay*** *tėdi.*	79-4	1	-
605.	**ʿiqāb qıl-**	Ar.+Tü.	Ceza vermek.	*Ey qarındaşım oġlı, eger Tangrı teʿālā manga* ***ʿiqāb qılmasa****, ṣevāb taqı bėrmese, rāżī erdim tėdi.*	119-4	1	-
606.	**ʿiqāmat qıl-**	Ar.+Tü.	İkamet etmek, yerleşmek.	*Andın song İbrāhīm peyġāmbār taqı ol Mışırdın çıqtı taqı Kenʿān ėlinge keldi, ol Kenʿān ėlinde* ***iqāmat qıldı*** *taqı ol ėlde turdı.*	219-6	6	-
607.	**iqrār qıl-**	Ar.+Tü.	İtiraf etmek.	*Yā Resūlallāhi, mėni arıtġıl, tėp zinā birle* ***iqrār qıldı*** *erse, Peyġāmbar ʿas yana qaytardı.*	348-4	12	-
608.	**iqtidā qıl-**	Ar.+Tü.	Uyma, tabi olma.	*Cümle ṣaḥābalar* ***iqtidā qıldılar****.*	24-15	5	-
609.	**irāqat qıl-**	Ar.+Tü.	Yıkanma, su dökme.	*Muʾazzin aydı kim: Öçekke mineyin taqı* ***irāqat qılayın****, andın song ḫalvat qılayın, tėp öçekke minip tüşerinde taqı töpen yıqıldı taqı helāk boldı maqṣūdınġa tegmedin öldi.*	365-5	1	-
610.	**iʿrāż qıl-**	Ar.+Tü.	Yüz çevirme, vazgeçme.	*Qaçan kim bir kimerse maşriq tarafınġa teveccüh qılsa, żarūrī maġrib ṭarafıdın* ***iʿrāż qılmaq*** *kerek.*	397-14	8	-
611.	**iring qus-**	Tü.+Tü.	İrin kusmak.	*Yana bir żaʿīfaġa buyurdı kim: Sen taqı qusġıl, tėdi erse, ol taqı qoyuġ qan birle* ***iring qustı*** *kim ol qadaḥ toldı.*	389-5	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
612.	**ī̱şār qıl-**	Ar.+Tü.	Dağıtma, bağış olarak verme.	*Māllarıng͡ıznıng͡ yarusını anlarġa **ī̱şār qılıp** bėrding͡iz.*	256-3	7	-
613.	**isig bol-**	Tü.+Tü.	Sıcak olmak.	*Qaçan kim havā qatıġ **isig** boldı erse, qondılar taqı ḫaymalar tiktiler, qoy boġuzladılar, üküş türlüg ṭaʿāmlar istiʿdād qıldılar.*	429-14	1	-
614.	**işlāḥ qıl-**	Ar.+Tü.	İyileştirme, düzeltme, tamir etme.	*Men yaratġan barmaqlarnı ṣab͡ur qılmadın kesting͡ erse, men anı **işlāḥ qılmaz**-men, tėdi.*	327-1	3	-
615.	**İslām açıl-**	Ar.+Tü.	İslamın açılması, yayılması.	*Yā Selmān bilgil, āgāh bolġıl, bu nūrlar qayu ṭarafqa kim bardı, ol ṭarafta **İslām açılġay**, musulmānlıq ẓāhir bolġay tėdi.*	30-11	1	-
616.	**islām keltür-**	Ar.+Tü.	Müslüman olmak.	*Ve eger munlar **islām keltürmeseler**, islām keltürgenlerke zaḥmat ve meşaqqat qılmasalar tėp sizlerni ağırlar erdi.*	110-15	3	-
617.	**istiʿānat tile-**	Ar.+Tü.	Yardım dilemek.	*Yaman qıldılar, san͡ga tevekkül qılu sėndin **istiʿānat tileyü** çıqmaq kerek erdiler, bilmediler.*	72-15	1	-
618.	**istiʿdād qıl-**	Ar.+Tü.	Hazırlık yapmak.	***İstiʿdād qılmaqqa** furṣatları bolmadı.*	49-3	12	-
619.	**istiġfār qıl-**	Ar.+Tü.	Allah'tan günahın bağışlanmasını dileme, tövbe etme.	*Andın son͡g üküş nedāmat yėdi, ol sözni ayġanınga tevbe qıldı taqı **istiġfār qıldı**, qul āzād qıldı, üküş rūzalar tuttı.*	46-1	4	-
620.	**istiḥsān qıl-**	Ar.+Tü.	Beğenme, takdir etme.	*…hēç kimerseke diyet vācı̄b bolmaz, tėp cevāb aydı erse, cümle ʿulemā **istiḥsān qıldılar**.*	189-7	1	-
621.	**istiqbāl qıl-**	Ar.+Tü.	Karşılama.	*Peyġāmbar ʿas'qa **istiqbāl qıldılar**.*	24-1	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
622.	**istirāḥat qıl-**	Ar.+Tü.	İstirahat etmek.	*İmam Aḥmed Ḥanbelnüng oġlı bar erdi Ṣāliḥ atlıġ, ingen pārsā erdi ṣāyimüʾd-dehr erdi, kündüz rūza tutar erdi taqı kėçe bolsa, ėkki sāʿat endāzasınça* ***istirāḥat qılur****, andın song qopar erdi taqı ābdast qılur erdi taqı erteke tegi namāz qılur erdi.*	219-16	1	-
623.	**iş buyur-**	Tü.+Tü.	İş buyurmak.	*Ata ana oġul qızqa bir* ***iş buyursa****, bu oġul qız uf tėse āzārlamış bolur.*	285-1	1	-
624.	**iş kör-**	Tü.+Tü.	İş görmek.	*Sizlerde qayu biringiz yaman* ***iş körer*** *bolsangız, ol işni taġayyur qılsun ėlgi birle, yaʿnī ėlgi birle edeb qılıp ol işni kėtersünler.*	303-5	1	-
625.	**iş qıl-**	Tü.+Tü.	İş yapmak.	*Yā imāme'l-muslimīn, ne* ***iş*** *bu kim* ***qıldıngız****?*	205-12	29	-
626.	**işārat qıl-**	Ar.+Tü.	İşaret etmek.	*Yā Resūlallāh, misvākni aġzıngızqa sürteyin-mü? tėdi erse, Peyġāmbar ʿas mübārek başı birle* ***işārat qıldı*** *kim sürtgil tėp.*	90-4	10	-
627.	**ʿitāb qıl-**	Ar.+Tü.	Azar, paylama.	*Men ʿizzetim birle ant yāḍ qılur-men kim sening urugungdın hēç peyġāmbar çıqarmaġaymen, tėp* ***ʿitāb qıldı****.*	287-11	1	-
628.	**iʿtibār al-**	Ar.+Tü.	İbret almak.	*Ḥaq teʿālānıng qudratınġa baqıp* ***iʿtibār almaq*** *ḥalāllıq birle bolsa, fāyida qılġay; ḥarāmluq birle bolsa, nė fāyida qılġay? tėdi.*	205-14	1	-
629.	**iʿtibār bol-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Ol ḥıdmat kim ġaflat birle bolġay, ol ḥıdmatqa ne* ***iʿtibār bolġay****?*	429-3	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
630.	**iʿtibār qıl-**	Ar.+Tü.	İtibar etmek.	*Bu qıṣṣanı Ḥaq tvt Muhammed Resūlallāhqa Cebreʾīl birle ıḍa bėrdi kim Muḥammed ümmeti bu qıṣṣanı oqup **iʿtibār qılsunlar** taqı dünyāke iltifāt qılmasunlar taqı āḫirat işi birle meşġul bolsunlar, tėp ıḍa bėrdi.*	425-14	3	-
631.	**iʿtimād qıl-**	Ar.+Tü.	İtimat etmek, güvenmek.	*Bu nevbet andaġ qılmadılar; öz çerigleringe, üküşlükinge **iʿtimād qıldılar** taqı çıqtılar.*	71-3	11	-
632.	**iʿtiqād qıl-**	Ar.+Tü.	Gururlanmak.	*Andaġ qapardı kim ʿālam içinde mening teg melik yoq turur, tėp özinge **iʿtiqād qıldı**.*	440-9	3	-
633.	**iʿtiqād tut-**	Ar.+Tü.	İnanmak.	*...qılıçnı qınġa qatmaq ṭamaʿı bolmasa, ölgünçe uruşmaqqa **iʿtiqād tutup** cümlengiz bir yolı ḫamle qılsangız, bolġay kim anlarnı ġalaba qılsangız tėdi erse, cümlesi qabūl qıldılar.*	69-14	2	-
634.	**ittibāʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Uyma, ardından gitme, tâbi olma.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvş tėgme bir uluġ kimerse kim ḫalāyıq anga **ittibāʿ qılurlar**, aning ėlginde bir ʿalam bolġay.*	36-10	17	-
635.	**ittifāq qıl-**	Ar.+Tü.	Anlaşmaya varmak.	*Taqı yaling qılıç birle kelip öltürmekke **ittifāq qıldılar** erse, Cebreʾil ʿas keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, kāfirlar sėni bu kėçė kelip helāk qılmaq tilerler.*	19-17	16	-
636.	**ī̲zā tegür-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Yā imāme'l-muslimīn, ol ʿālimlar kim sizke munça **ī̲zā tegürdiler**, anlar ḥaqqınġa nė aytur-siz?*	226-14	1	-
637.	**iʿzāz qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Ol taqı ikrām u **iʿzāz qıldı** taqı qatında olturġuzdı.*	175-9	6	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
638.	**iẓhār qıl-**	Ar.+Tü.	Gösterme, meydana çıkarma.	*Bu sözni taqı küwenü mufāḥirat qılu aymas-men, velīkin Ḥaq teʿālā menim üze neme uluġ lutflar taqı keremler qılıp turur, anı **iẓhār qılmaq** üçün aytur-men tėdi.*	36-17	6	-
639.	**ʿizzet bėr-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Yana baʿżı qavmlar taqı sėni ṭalab qıldılar erse, anlarqa yer yüzining genclerini bildürdüng taqı ḥurmet ve ʿ**izzet bėrding**.*	317-12	3	-
640.	**ʿizzet qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Mundın qıyās qılġıl kim, qaçan kim ol muʾmin aç qarın birle ṭāʿat ve ʿibādat qılur bolsa, ferīşteler ol qulġa neteg ḥurmet ve ʿ**izzet qılġaylar**.*	268-8	7	-
641.	**ʿizzetlig bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Saygın biri olmak.	*Eger bu ögretgen taqı ögrengenning niyyeti ol bolsa kim ḫalq arasında hürmetlig taqı ʿ**izzetlig bolayın**, cümle ḫalāyıq manga bu ʿilm sebebidin hürmet qılsunlar, aḥvālım ḫoş bolsun…*	231-1	2	-
642.	**kābīn bėr-**	Ar.+Tü.	Yüz görümlüğü vermek.	*Abū Hureyre razhu aydı: Kim kim cüftlense taqı **kābīn bėrmekke** iʿtiqādı bolmasa, ol kābīnni ḫaq borç tėp bilmese, ol zinā qılġuçı turur taqı kim kim borç alsa taqı ol borçını ötemekke iʿtiqādı bolmasa, ol oġrı turur, tėp aydı.*	409-14	1	-
643.	**kāfir bol-**	Ar.+Tü.	Kâfir olmak.	*Ādemī munça ʿibādat qılmışdın song neçük **kāfir bolġay**?*	368-9	7	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
644.	**kāfirlıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Kafirlik yapmak.	*Ėmdi ey qarındaşım munuŋ teg uluġ qudratlıġ pādişāhqa **kāfirlıq qılmaġıl** kim üküş nadāmat yėgey-sen taqı hēç fayida qılmaġay.*	425-5	3	-
645.	**kāhillıq qıl-**	Tü.+Tü.	Ağırdan almak.	*Bu üç maʿnī bar üçün ṣaḥābalar **kāhillıq qıldılar**.*	31-12	1	-
646.	**kėç bol-**	Tü.+Tü.	Geç olmak.	*Vaqt **kėç boldı**, bu kėçe ėwde tursun.*	154-14	1	-
647.	**kėç kel-**	Tü.+Tü.	Vaktinden sonra davranmak, gecikmek.	*Yā Abā Bekr, bu kün erte namāzınġa nişe **kėç keldiŋ**?*	100-12	3	-
648.	**kėçe bol-**	Tü.+Tü.	Akşam olmak.	*Ol ʿazīz taqı dünyādın naql qıldı erse, **kėçe boldı**.*	299-7	15	-
649.	**kefārat bėr-**	Ar.+Tü.	Bir günahı Tanrı'ya bağışlatmak umuduyla sadaka vermek.	*...Abū Bekr taqı köŋlidin Muṣṭiḥ ḥaqqınġa tutġan kīnesini çıqardı taqı antqa **kefārat bėrdi** taqı Muṣṭiḥqa burunqıdın yaḫşıraq iḥsān qılu başladı.*	419-2	1	-
650.	**kefārat bol-**	Ar.+Tü.	Günahları yok etmek.	*...bir ramażānqa tegi uluġ yazuqlardın saqlandı, yana ėkinç ramażānda taqı rūza tuttı, bu ėkki ramażāŋ bu kimersening cümle kiçig yazuqlarınġa **kefārat bolur**, örtgen bolur, kėtergen bolur, tėp aydı.*	240-11	2	-
651.	**kefen qıl-**	Ar.+Tü.	Kefenlemek.	*Ol Taŋrı birle ant yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anıŋ taşarrufında turur, bu ʿĀmidiyya andaġ tevbe qıldı kim eger tartanaqçı ẓālim mundaġ tevbe qılsa erdi, Ḥaq tvt anı yarlıqaġay erdi, tėp aydı taqı ṣaḥābalarġa buyurdı, **kefen qıldılar** taqı namāz qıldılar taqı kömdiler.*	349-11	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
652.	**kefen sar-**	Ar.+Tü.	Kefenlemek.	*Peyġāmbar ʿas'nı yuvdılar taqı* ***kefen sardılar****, taqı namāz qıldılar taqı āḫirat yeringe qoydılar.*	93-8	1	-
653.	**kelimāt qıl-**	Ar.+Tü.	Konuşmak, sohbet etmek.	*Men tiledim kim dervīş birle* ***kelimāt qılsam****.*	432-11	1	-
654.	**kelime-i şehādat ay-**	Ar.+Tü.	Kelime-i şehadet getirmek.	*Ey ʿammum, manga terbiyetingiz ingen üküş boldı; ėmdi tiler-men kim* ***kelime-i şehādat aysangız****, qıyāmat kün bizke şefāʿat qılmaq revā bolsa tėdi erse, Abū Cehl baqtı.*	6-3	3	-
655.	**kelime-i şehādat ayt-**	Ar.+Tü.	Kelime-i şehadet getirmeye başlamak.	*İçinge eşer qıldı erse, Ḥasange taqı Ḥüseyinge vaṣiyyatlarını tamām aydı taqı üküş vaʿẓ u naṣīḥatlar qıldı taqı* ***kelime-i şehādat aytu*** *başladı.*	154-6	2	-
656.	**kelime-i şehādat keltür-**	Ar.+Tü.	Kelime-i şehadet getirmek.	*Ol kāfir* ***kelime-i şehādat keltürmişdin*** *song öltürseng, sen anıng tėg kāfir bolur-sen, tėdi erse, Miqdād ibnü'l-Esved aydı: Yā Resūlallāhi, menim ėlgimni kesti, angar hēç neerse kelmez-mü?*	335-9	1	-
657.	**kemer bağla-**	Fars.+Tü.	Kuşak bağlamak.	*Mālik yipek tonlar keydürdi taqı belinge* ***kemer bağladılar****.*	359-1	2	-
658.	**kėng bol-**	Tü.+Tü.	Geniş olmak.	*Ey qażī, hēç ʿulemālardın eşittingüz-mü Peyġāmbār ʿas aymış bolsa, qayu kimersening sarāyları* ***keng bolsa****, müfreşleri körklüg bolsa taqı mālı tawarı üküş taqı ḫadimleri havādārları telim bolsa, ol kimerseke qıyāmat kün Ḥaq teʿālā ḥażratında üküş şavāblar bar?*	236-6	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
659.	**kėn͡g qıl-**	Tü.+Tü.	Genişletmek.	*Ol suvaġanıngnı kėtergil, burunqı tėg musulmānlar yolını **kėn͡g qılġıl** yā taqı ol tamungnı buzġıl taqı içrerek qoparġıl, andın son͡g tamungnı suvaġıl, tėdi erse, ol ʿazīz ol sāʿat bardı taqı tamını yıqtı taqı içrerekdin qopardı.*	224-11	1	-
660.	**kerāhiyyat kel-**	Ar.+Tü.	Rahatsız olmak.	*Men munda ābdast qılsam, İmāmqa **kerāhiyyat kelgey** munung ābdast suwı man͡ga kelür tėp.*	222-1	1	-
661.	**kerāmat qıl-**	Ar.+Tü.	Lütfetmek.	*Baʿzılarınga suw üze yörimek kerāmat qıldın͡g taqı baʿzılarınġa havā üze yörimek **kerāmat qıldın͡g**, anlar taqı ol maqāmġa rāżī boldılar.*	317-10	1	-
662.	**kerek bol-**	Tü.+Tü.	Gerekli olmak.	*Eger **kerek bolsa**, tenāvül qılur ve eger kerekmez bolsa, tatar taqı yārānlarġa aytur kim: Sizler tenāvül qılın͡glar! tėp.*	25-7	11	-
663.	**kerem qıl-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Eger yunmaqımızda nuqṣān bolsa, **kerem qılın͡g**, bizke aytu bėrin͡g, tėdiler erse, bu abuşqa aydı: Andaġ bolsun, tėdi.*	171-16	8	-
664.	**kerīm bol-**	Ar.+Tü.	Şerefli biri olmak.	*Eger ṭāʿatım yün͡gül bolup maʿşiyatım aġır kelse, in͡gen leʾīm bolġay-men; ve eger ṭāʿatım aġır kelse, o vaqtın **kerīm bolġaymen**.*	374-13	1	-
665.	**kesb qıl-**	Ar.+Tü.	Çalışıp kazanma.	*Ey ana, bu süt bahāsını qandın ḥāṣil qıldın͡gız? tėdi erse, anası aydı: **Kesb qıldım**, tėdi.*	298-11	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
666.	**keyd qıl-**	Ar.+Tü.	Kötülük etmek.	*Ey oġlum, bu tüşüngni zīnhār ve zīnhār qarındaşlarınqa aytmaġıl kim sanga* ***keyd qılġaylar****, tėp aydı.*	353-9	1	-
667.	**kibr ol-**	Ar.+Tü.	Kibir olmak.	*Ol* ***kibr bolmaz****.*	372-4	2	-
668.	**kiçig tut-**	Tü.+Tü.	Kaşıntı tutmak.	*Burnı astınġa kirip burnınġa ürmiş erdi, cümle teninge ʿillet münteşir boldı taqı teni cümlesi şişti taqı* ***kiçik tuttı;*** *tırnaqları birle qaşıyur erdi, tırnaqları taqı tüşti.*	330-17	1	-
669.	**kifāyat qıl-**	Ar.+Tü.	Yerine getirme.	*Maʿnīsi ol bolur kim: qayu muʾmin ve muvaḥḥid Tangrı dīni içinde şerīʿat aḥkāmı ögrense, Tangrı teʿālā ol muʾminning nė kim qaḍġusı bar erse, cümlesinge* ***kifāyat qılġay*** *taqı ol muʾminġa sanmaduq yöndin rūzīni tegürgey, tėp aydı.*	188-8	2	-
670.	**kilim key-**	Fars.+Tü.	Aba, çuha, hırka giymek.	*Bir* ***kilim keydi*** *taqı ḫurmā şişi birle yaqasını bağladı taqı keldi.*	95-6	2	-
671.	**kim bol-**	Tü.+Tü.	Kim olmak.	*Yā emīre'l-muʾminīn, sizdin song ḫalīfa* ***kim bolġay****, kimni maṣlaḥat körersiz?*	119-13	12	-
672.	**kim qıl-**	Tü.+Tü.	Kim yapmak.	*İngen ġażabları keldi taqı hēç bilmediler kim bu işni* ***kim qıldı****?*	96-8	3	-
673.	**kīnelig bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Kin gütmek.	*Abū Bekr* ***kīnelig bolmasun*** *taqı ant içmesün kim Muṣṭiḥqa iḥsān qılmaġaymen, tėp afv qılsun, tėp āyat nāzil boldı…*	418-17	3	-
674.	**kişf bol-**	Ar.+Tü.	Meydana çıkmak, açılmak.	*Ḥaq tvt bizlerke ʿilm-i yaqīn rūzī qılıp turur taqı meleküt ʿālamı cümlesi bizlerke* ***kişf bolup*** *turur.*	295-11	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
675.	**kölige qıl-**	Tü.+Tü.	Gölge etmek.	*Ol bulıt Kaʿbe ornında ėglendi erse, anda **kölige qıldı** erse, Cebreʾil ʿas aydı: Bu bulıt köligesinde kerek kim binā qılsang, hēç ziyāda taqı qılmang, hēç eksük taqı qılmasang tėdi.*	38-9	3	-
676.	**köng(ü)l birle kör-**	Tü.+Tü.+Tü.	Gönül gözüyle görmek.	*Ḥaq teʿālāqa secde qıldım erse, Ḥaq teʿālānı **könglüm birle kördüm**, közüm birle körmedim.*	57-15	1	-
677.	**köng(ü)li açıl-**	Tü.+Tü.	Gönlü gözü açılmak.	*Ey baba, bu Yūsufnı bizke bėrseng, ṣaḥrāqa çıqarsaq, Yūsufnung **köngli açılsa**, bolmazmu?*	112-10	2	köngli açıl-
678.	**könglek qıl-**	Tü.+Tü.	Bir bez parçasını gömlek haline getirmek.	*Taqı kim kim on yarmaqqa böz alsa taqı andın **könglek qılsa**, keḍse, taqı ol on yarmaq içinde bir yarmaq ḥarāmdın bolsa, tā mudām kim ol könglek bu kimerse üze bolsa, Ḥaq tvt ol kimersening hēç namāzını qabūl qılmaz, tėdi.*	294-13	1	-
679.	**köngli açıl-**	Tü.+Tü.	Gönlü, gözü açılmak.	*Ey baba, bu Yūsufnı bizke bėrseng, ṣaḥrāqa çıqarsaq, Yūsufnung **köngli açılsa**, bolmazmu?*	354-3	2	köng(ü)li açıl-
680.	**köngli ḥāżır qıl-**	Tü.+Ar.+Tü.	Gönlü hazırlamak.	*Qaçan kim iş mundaġ bolsa, kerek kim **könglingni ḥāṣir qılsang**, ġāfillıq birle namāz qılmasang.*	248-2	3	-
681.	**köngli ḥāżir bol-**	Tü.+Ar.+Tü.	Kalben hazır olmak.	*Eger **köngli ḥāżir bolmasa**, ol ḥıdmatı muʿteber bolmaz ermiş.*	429-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
682.	**kön͡gli ḥāżir tut-**	Tü.+Ar.+Tü.	Gönlü hazır tutmak.	*Andaġ erse, maʿlūm boldı kim ādemī Ḥaq teʿālā ḥıdmatında turmışta **kön͡glini ḥāżir tutmaq** kerek ermiş kim ol ḥıdmatı muʿteber bolsa.*	429-4	1	-
683.	**kön͡glini bay qıl-**	Tü.+Tü.+Tü.	Gönlünü zenginleştirmek.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ʿamalını āḫirat istemek üçün qılur bolsa, Ḥaq tvt ol qulnun͡g **kön͡glini bay qılur** taqı perākende bolmış işlerini hem cemʿ qılur taqı dünyā an͡gar ḫōr bolup kelür.*	401-13	1	-
684.	**köni bol-**	Tü.+Tü.	Doğru olmak.	*Ey ol kimerseler kim īmān keltürdün͡giz, öz nefsün͡güz birle bolun͡g, azġunlarnın͡g azġunluqı sizlerke ziyān qılmaz, qaçan kim sizler **köni bolsan͡gız**, tėp aytıp turur, tėdi erse…*	304-5	1	-
685.	**köprüg qıl-**	Tü.+Tü.	Köprü yapmak.	*…borçluġlarnın͡g borçın ötegeyin, esīrlerni ḫalāṣ qılayın, mescid, ribāṭ, **köprüg qılayın**, tėp tutar bolsa taqı anlarnı qılsa, ol māl an͡gar hēç ziyān qılmaġay, belḫōd kim āḫiratta fāyida qılġay…*	209-10	1	-
686.	**körklüg bol-**	Tü.+Tü.	Güzel olmak.	*Yā Resūlallāhi, ėr kimerse tonı **körklüg bolmaqını** naʿlīni körklüg bolmaqını sewer, bu kibr bolġay-mu?*	371-7	3	-
687.	**körklüg qıl-**	Tü.+Tü.	Bir işi yakışır şekilde yapmak.	*Ey yigit, yunuġun͡gnı **körklüg qılġıl**, Ḥaq tebāraka ve teʿālā dünyān͡gnı taqı āḫiratın͡gnı körklüg qılġay, tėdi taqı bardı erse, baqtım, bir kimerse barur taqı artında üküş ḫalāyıq baru tururlar.*	200-8	4	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
688.	**körksüz bol-**	Tü.+Tü.	Çirkin olmak.	*Çaqır közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi **körksüz bolġay**, inḡen heybetlig, bēmeze sūratlıġ bolġay.*	399-6	1	-
689.	**körüşgülüg bol-**	Tü.+Tü.	İstişare edilen, akıl danışılan olmak.	*Ey Furqud, faqīh ol bolur kim dünyāke raġbetsiz bolsa, taqı āḫiratqa raġbatlıġ bolsa, taqı dīni içinde **körüşgülüg** (?) **bolsa**, taqı Ḥaq teʿālāqa ʿibādat qılmaq içinde mudāvamat qılsa, taqı Taṅgrıdın qorqġan bolsa, taqı perhīzlig bolsa, ol faqīh turur, tėdi.*	232-16	1	-
690.	**köz kör-**	Tü.+Tü.	Görmek.	*Ḥaq teʿālā qullarınġa tenaʿʿum qılmış kim hēç **köz körmişi** yoq, taqı hēç qulaq eşitmişi yoq taqı hēç köṅgülke tüşmişi yoq.*	61-4	2	-
691.	**közini tik-**	Tü.+Tü.	Gözünü dikmek.	*Taqı Peyġāmbarqa ṣalavāt aydı taqı ʿaleykümü's-selām, ey ferīşteler, Rebbümnüṅ ėlçileri! tėdi, taqı **közini kökke tikdi** taqı ėkki qata lebbeyk lebbeyk tėdi taqı cān bėrdi.*	104-5	1	-
692.	**küç tegür-**	Tü.+Tü.	Güç yeterlilik yapmak.	*Kim kim taqı bir kimerseke **küç tegürmiş** bolsa, ol küç tegürgenniṅ ḥasanātıdın alġaylar taqı bu mażlūmqa bėrgeyler…*	390-2	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
693.	**küç yet-**	Tü.+Tü.	Gücü yetmek.	*Velīkin **küç yetmişince** ittibāʿ qılmaq kerek, tėdi taqı ol kėçe erteke tegi Naṣr ibnü Muḥammed uḍımadı, bir mün͡güşte ol namāz qıldı taqı bir müngüşte cāriyası namāz qıldı.*	191-2	1	-
694.	**küçey bol-**	Tü.+Tü.	Zorlaşmak, güç olmak.	*Andaġ erse, Mekkede etmek yėmek taqı küçey boldı, tėdi erse, Veheb aydı: Nişe **küçey boldı**?*	298-2	2	-
695.	**küçi yet-**	Tü.+Tü.	Üstesinden gelebilir olmak.	*Hēç kimerse anı qoparmaqqa **küçi yetmedi**.*	30-2	5	-
696.	**kün bat-**	Tü.+Tü.	Güneşin batması.	*Qaçan kim **kün batar** bolsa, ṣādīlıqım taqı faraḥım ziyāda bolur.*	315-7	4	-
697.	**kün tuġ-**	Tü.+Tü.	Güneşin doğması.	***Kün tuġmaqqa** yawudı erse, ṣaḥābalar yıġılışıp ʿAbdu'r-Raḥmān ibnü ʿAvfnı keçürdiler.*	118-8	2	-
698.	**kündüz bol-**	Tü.+Tü.	Gündüz olmak.	*Taqı **kündüz bolsa**, qaḍġum taqı ḥasratum ziyāda bolur, ḫalāyıq birle bolup munācāt lezzetidin maḥrūm bolġanım üçün, tėp aydı.*	315-8	1	-
699.	**laʿnat ayt-**	Ar.+Tü.	Lanetleşmek.	*Sizler taqı ehl-i beyti͡ngizni yıġın͡ġ taqı **laʿnat aytalın͡ġ**.*	144-6	1	-
700.	**laʿnat qıl-**	Ar.+Tü.	Lanet etmek.	*Süheyl yılduznı körer bolsa, ol ẓālim kön͡glinge tüşer erdi taqı anga **laʿnat qılur** erdi, velīkin Süheyl yılduzınġa laʿnat qılmaz erdi.*	367-17	7	-
701.	**laʿnat qılış-**	Ar.+Tü.	Lanetleşmek.	*Eger bu Muḥammed birle **laʿnat qıluşur** bolsaq uluġumuz taqı helāk bolġay, kiçigimiz taqı helāk bolġay.*	143-15	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
702.	**lāyıq bol-**	Ar.+Tü.	Lâyık olmak.	*Hemīşe zaḥmat ve meşaqqat içinde tutar kim ulġaymışta edeb ve ḥıradlıġ bolsun, uluġlar ḥıdmatınġa* ***lāyıq bolsun****, tėp.*	426-7	3	-
703.	**leʾīm bol-**	Ar.+Tü.	Alçak, aşağılık kimse olmak.	*Eger ṭāʿatım yüngül bolup maʿṣiyatım aġır kelse, inġen* ***leʾīm bolġay****-men; ve eger ṭāʿatım aġır kelse, ol vaqtın kerīm bolġaymen.*	374-12	1	-
704.	**lezzet bul-**	Ar.+Tü.	Tat almak.	*Andaġ erse, manga taqı işārat qılġıl, men taqı bir yazuq qılayın taqı ṭāʿat içinde* ***lezzet bulayın****, tėdi erse, İblīs aydı: Zinā qılġıl, tėdi erse, Barṣīṣā aydı: Zinā qılmaq yawuz fiʿl turur, zinā qılmaġaymen, tėdi.*	369-17	1	-
705.	**loqma qıl-**	Ar.+Tü.	Lokma yapmak.	*Yana bir qavmnı körer-men kim ferīşteler ol kişilerning etlerini keserler taqı özleringe* ***loqma qılu*** *yėt[r]ürler.*	67-2	1	-
706.	**luṭf qıl-**	Ar.+Tü.	Lütuf etmek.	*Peyġāmbar ʿas kirür erdi taqı çıqar erdi, hēç* ***luṭf qılmaz*** *erdi.*	415-13	2	-
707.	**luṭf u kerem qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	İyilik yapmak.	*Hēç peyġāmbarlar ḥaqqınga ol miqdār* ***luṭf u kerem qılmadı*** *kim sening ḥaqqınga qıldı.*	10-5	4	-
708.	**maġrūr bol-**	Ar.+Tü.	Gururlanmak, kibirlenmek.	*Ėmdi bu zamāna içinde kim kim māl birle* ***maġrūr bolsa*** *taqı dünyāda angar hēç meşaqqat tėgmese, ol taqı andaġ saqınur kim: Men Ḥaq teʿālānıng maḥbūb qulı turur-men, tėp saqınur, velīkin andaġ ermez.*	426-12	6	-
709.	**maḥram bol-**	Ar.+Tü.	Mahrem, haram olmak.	*Bir kimerse bir şehvetni qaṭʿ qılmaq birle ḫalīfa ėwinge* ***maḥram bolur*** *ermiş.*	302-15	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
710.	**maḥrūm bol-**	Ar.+Tü.	Mahrum olmak.	*Ėmdi andın **maḥrūm boldum**.*	38-1	24	-
711.	**maḥrūm qıl-**	Ar.+Tü.	Mahrum bırakmak.	*Andın soŋ͡g aydı: Yā Rebbī, menim umınçım taqı tilekim seniŋ͡g raḥmatıŋ͡gdın **maḥrūm qılmaġıl**!*	177-13	3	-
712.	**maʿīşat qıl-**	Ar.+Tü.	Yaşamak, geçinmek.	*Neteg **maʿīşat qılġaymiz**?*	253-16	1	-
713.	**māl bėr-**	Ar.+Tü.	Mal vermek.	*Siz bu żaʿīf miskīnlerni munça üküş **māl bėrip** aldıŋ͡gız.*	98-8	8	-
714.	**maʿlūm bol-**	Ar.+Tü.	Malum, belli olmak.	*Bu ḥadīşdin **maʿlūm bolur** kim ʿÖmer raẓhu mertebesi taqı derecesi iŋ͡gen uluġ ermiş.*	104-17	36	-
715.	**maʿlūm qıl-**	Ar.+Tü.	Belli etmek, açık etmek.	*ʿAraṣāt ḥalqı **maʿlūm qılġaylar** kim bu kimerse bu maʿnīlig ermiş tėp, kerek ol maʿnī ḫayr bolsun, kerek şer bolsun.*	36-11	4	-
716.	**maʿmūr tut-**	Ar.+Tü.	Bayındır tutmak.	*Tünini taqı künini oyaġlıq birle taqı ʿibādat birle **maʿmūr tutar** erdi.*	420-9	1	-
717.	**mānīʿ bol-**	Ar.+Tü.	Mani, engel olmak.	*Kāfirlar Ḥaq teʿālāqa ʿibādat qılmaqdın **mānīʿ boldılar** erse, taḥammül qılu bilmedi, qarġadı.*	13-7	7	-
718.	**maqbūl bol-**	Ar.+Tü.	Kabul olmak.	*Qaçan kim qul Ḥaq teʿālā ḥażratıdın yıraq tüşer bolsa, qılġan ṭāʿatı taqı **maqbūl bolmaz**.*	265-7	10	-
719.	**maqhūr bol-**	Ar.+Tü.	Mağlup olmak, yenilmek.	*Nefsi **maqhūr boldı**, rūḥı gālib boldı.*	269-9	2	-
720.	**maʿrūf qıl-**	Ar.+Tü.	Emr-i maʿrūf yapmak.	*Ol velī qullar ʿāsīlardın maʿṣiyat körmişte emr-i **maʿrūf qılmaz** erdiler taqı nehy-i münker qılmaz erdiler.*	306-5	17	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
721.	**maʿrūz bol-**	Ar.+Tü.	Bir şeyin karşısında, tesiri altında bulunmak.	*Yazuqlarım üçün yıġlamas-men velīkin āḫir vaqtımda Şeyṭān vesvesesinge **maʿrūz bolup** īmānnı içğınmaqdın qorqup yıġlayur-men, tėdi.*	237-10	1	-
722.	**masḫara qıl-**	Ar.+Tü.	Maskaralık etmek.	*...Mūsā peyġāmbar aydı: Wa'l-ʿayāzu billāhi, peyġāmbar kimerse **masḫara qılmaq** revā bolmaz, tėdi...*	340-6	2	-
723.	**maʿṣiyat qıl-**	Ar.+Tü.	Günah işlemek.	*Taqı ṭarīqat ėḍileri qatında qaçan kim qul **maʿṣiyat qılsa**, Ḥaq ḥażratıdın yıraq tüşer.*	265-6	4	-
724.	**maṣlaḥat bol-**	Ar.+Tü.	Uygun olmak.	*Baqalıng qayu yerde **maṣlaḥat bolsa**, anda defn qılġay-miz, tėdi yaqı ewke kirdiler.*	154-15	5	-
725.	**maṣlaḥat kör-**	Ar.+Tü.	Yerinde bulmak, doğru olduğunu kabul etmek.	*Men angar beyʿet bėrmekim şerʿan revā bolur, hem taqı Qurayşī turur, hem taqı üküş fitneler basılur, tėdi erse, cümle ṣaḥābalar **maṣlaḥat kördiler**.*	174-13	3	-
726.	**māya al-**	Fars.+Tü.	Maya almak.	*Bir kün İmām Aḥmed Ḥanbelning ḫādiması imāmnıng oğlı Ṣāliḥ ėwidin ḫamīr **māya alıp** etmek bişürdi taqı İmām ʿAḥmed Ḥanbel ileginde qoḍtı.*	220-4	2	-
727.	**maʿzūl qıl-**	Ar.+Tü.	Görevden almak.	*Qayu biridin kerekmez iş ėşitti erse, anlarnı **maʿzūl qıldı** taqı öngin kimerselerni bėg qıldı; taqı Maġrib ėlleringe çerig ıḍa bėrdi.*	127-12	13	-
728.	**maʿẕūr bol-**	Ar.+Tü.	Mazur sayılmak.	*Musulmānlıq şehrinde kimerse bir işni qılsa taqı ol iş şerīʿatdın taş bolsa, ol qılġan **maʿẕūr bolmaz**.*	224-8	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
729.	**maʿz̲ūr tut-**	Ar.+Tü.	Mazur görmek.	*Ey ʿazīz, meni **maʿz̲ūr tutġıl** kim menim inġen ėwek işim bar turur, tėp aydı erse, bu ʿazīz aydı: Yā s̲eyḫ ne ėwek işing bar?*	436-15	1	-
730.	**mebʿūs̲ bol-**	Ar.+Tü.	Peygamber olmak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas **mebʿūs̲ boldı** erse, ḥased qıldılar taqı Peyġāmbarqa ınanmadılar, ṣiqāvat[-i] ebedī birle tamuġqa sezā boldılar.*	419-16	1	-
731.	**mecrūḫ bol-**	Ar.+Tü.	Yaralanmak, incinmek.	*Yā Zeyd, oġlanlarnıng yıġlamaqınıng āvāzı qulaqımġa kirdi taqı könglüm ingen **mecrūḫ boldı**.*	107-16	3	-
732.	**meded bol-**	Ar.+Tü.	Yardımcı olmak.	*Kerek kim qabūl qılsangız, sufraġa **meded bolsa**, tėdi erse, Şeyḫ taqı qabūl qıldı.*	246-17	4	-
733.	**meded qıl-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Yā ʿOs̲mān sen bu kündin song ne qılsang qılġıl, kim sening ornung sekkiz uçtmaḥda turur, tėp bişārat bėrdi erse, cümle ṣaḥābalar küçi yetkinçe **meded qıldılar**.*	125-1	4	-
734.	**medḫ ayt-**	Ar.+Tü.	Övgülerde bulunmak.	*...şāʿirları Peyġāmbar ʿas'qa **medḫ ayturlar**, ançaqa tegi kim qırq qabīla ḫalāyıqı keldi taqı musulmān boldılar erdi.*	82-17	1	-
735.	**medḫ qıl-**	Ar.+Tü.	Övmek, methetmek.	*Ol qızıng kim mėni **medḫ qıldı**, ögdi mėni, eḏgü bolġay tėp sėzdi, anı qabūl qıldım, tėdi erse, ol Ṣafūr[ā] erdi, anı cüftlendürdi.*	114-10	10	-
736.	**Mekkeni aç-**	Ar.+Tü.	Mekkeyi fethetmek.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas **Mekkeni açtı** erse, Ṭāyifʿėlinge ḫabar tegdi kim Muḥammed çerig birle keldi taqı Mekkeni aldı tėp.*	69-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
737.	**Mekkeni al-**	Ar.+Tü.	Mekkeyi fethetmek.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas Mekkeni açtı erse, Ṭāyif ėlinge ḫabar tegdi kim Muḥammed çerig birle keldi taqı* ***Mekkeni aldı*** *tėp.*	69-2	2	-
738.	**melāmat kel-**	Ar.+Tü.	Kötülük gelmek.	*Munı pādşāhnıng vezīringe aymadın satsaq, songra bizke* ***melāmat kelgey****, tėp aydılar.*	359-3	1	-
739.	**melāmat qıl-**	Ar.+Tü.	Karşı çıkmak.	*Andaġ erse, men Muḥammedke uyġanımqa nişe* ***melāmat qılur-*** *sen?*	16-3	3	-
740.	**melik bol-**	Ar.+Tü.	Melik, hükümdar olmak.	*Yā ʿAbbās, uyanġ oġlı neme uluġ* ***melik boldı****!*	50-11	1	-
741.	**melūl bol-**	Ar.+Tü.	Üzüntü duymak.	*...ḫıdmatlarını taqṣīr qılmazlar ve eger bizler anlar ḥaqqınġa baḫīllıq qılsaq taqı şefaqat qılmasaq, anlar bizlerke yawuq kelmekni yigrenürler taqı bizim tiriglikimizdin* ***melūl bolurlar*** *taqı bizim ölgenimizni tileyürler.*	291-15	1	-
742.	**melʿūn bol-**	Ar.+Tü.	Melun, lanetli olmak.	*Ey ḫalīfa, mütekebbirlik qılmaqdın zīnhār saqlanġıl, avval mütekebbirlik qılġan İblīs laʿīn erdi kim Ādam peyġāmbarqa secde qılmadı, ebedī* ***melʿūn boldı****.*	419-8	1	-
743.	**memleket bėr-**	Ar.+Tü.	Memleket vermek.	*Ḥaq tvt qıyāmat kün bolsa, ʿāvş tört kimerse birle tört kimerseke ḫuccet qılġay: Paḍişāhlar taqı beglerke taqı māl ėḍileri ayġaylar: Yā Rebbī, bizlerke paḍişāhlıq bėrdiṅ taqı üküş māl ve* ***memleket bėrdiṅ****.*	327-8	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
744.	**menʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Yasaklamak, men etmek, esirgemek.	*Yana munlarnı taḥrīş qılġaymen kim bu māllarnı ḥarām yerlerke ṣarf qılġaylar taqı zekātnı **menʿ qılġaylar**.*	397-8	20	-
745.	**menfaʿat teg-**	Ar.+Tü.	Fayda gelmek.	*Neteg kim ādem oġlıqa tendürüstlükdin üküş fāyida teger, İmām Şāfīʿīdin taqı ḥalāyıqqa üküş **menfaʿat teger**.*	202-9	1	-
746.	**menfaʿat tegür-**	Ar.+Tü.	Yararlandırmak.	*...ol kimerse mālını tutsa ol maʿnī üçün kim oġlum, qızım, ehlim kimerseke muḥtāc bolmasunlar taqı yaq yawuqlarımqa māldın **menfaʿat tegüreyin** taqı dervişlerke, miskīnlerke, tullarġa, yetīmlerke iḥsān ve inʿām qılayın…*	209-8	2	-
747.	**menggü bol-**	Tü.+Tü.	Ebedî olmak.	*Tedārük ol turur kim buġday yıġaçınıng mēvesidin tenāvul qılsangız, ėkegü taqı bu uçtmaḥ içinde **menggü bolup** qalġaysiz, tėdi erse, Ādam peyġāmbar aydı: Bu yıġaçdın tenāvul qılmaqdın Ḥaq tvt biz ėkegüni menʿ qılıp turur, biz ne qılalıng?*	281-3	2	-
748.	**menggü qal-**	Tü.+Tü.	Ebedî kalmak.	*Bukün yarın āḫiratqa barġaysen taqı bizler birle uçtmaḥ içinde **menggü qalġaysen**, tenaʿum anda qılġaysen, tėp bitiglig erdi.*	323-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
749.	**menşūr bol-**	Ar.+Tü.	Darmadağın, yok olmak.	*Ey şeyḫ, ol ʿilmler cümlesi hebā u* ***menşūr boldı****, āḫiratta manga hēç fāyidası tegmedi velīkin ʿādatım bar erdi, tünle qopup ėkki rekʿat namāz qılur erdim.*	231-14	1	-
750.	**merdūd bol-**	Ar.+Tü.	Reddedilmiş olmak.	*Eger ṭaʿāmung ḥalāl bolsa, hēç duʿāng Ḥaq teʿālā ḥażratında* ***merdūd bolmas****, maqbūl bolur, tėdi.*	294-8	2	-
751.	**merḥabā qıl-**	Ar.+Tü.	Merhabalaşmak.	*Qaçan kim ol kişike yawuq keldük ol kimerse bizke* ***merḥabā qıldı****.*	64-7	4	-
752.	**mescid qıl-**	Ar.+Tü.	Mescit eylemek.	*Taqı seningnı cümle peygāmbarlar ummatıdın artuq qıldı taqı yer yüzini seningga* ***mescid qıldı****.*	10-10	2	-
753.	**mesvāk sürt-**	Ar.+Tü.	Misvak sürtmek.	*Yā İbrāhīm, tegme bir farīża namāzqa bir ābdast qılġıl taqı tegme yunmışta aġzınga* ***mesvāk sürtgil****, taqı ṭaʿāmnı az yegil taqı az uḍıġıl, tėdi erse, İbrāhīm Naḥʿī aytur raḥmhi Peyġāmbar ʿas ayġanı teg qıldım.*	266-8	1	misvāk sürt-
754.	**meşaqqat kör-**	Ar.+Tü.	Zorluk çekmek.	*Men sėndin oza kelip turur-men, ḫalāyıqnı üküş tecribe qılıp turur-men, taqı Benī İsrāʾīl birle üküş zaḥmat ve* ***meşaqqat körüp*** *turur-men.*	58-14	1	-
755.	**meşaqqat qıl-**	Ar.+Tü.	Zorluk çıkarmak.	*Ve eger munlar islām keltürmeseler, islām keltürgenlerke zaḥmat ve* ***meşaqqat qılmasalar*** *tėp sizlerni ağırlar erdi.*	110-15	1	-
756.	**meşaqqat tėg-**	Ar.+Tü.	Dert gelmek.	*Ey Perverdigārım, ėmdi manga żarar ve* ***meşaqqat tėgdi****.*	333-5	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
757.	**meşaqqat tegür-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Neçe kim Peyġāmbar ʿas'qa kāfirlar zaḥmat u **meşaqqat tegürseler**, hēç iltifāt qılmas erdi.*	15-16	2	-
758.	**meşġūl bol-**	Ar.+Tü.	Meşgul olmak.	*Yā Resūlallāh, bu kün **meşġūl boldum**, erte namāzınġa kelü bilmedim, ėwde namāz qıldım.*	100-13	39	-
759.	**meşġūl qıl-**	Ar.+Tü.	Meşgul etmek.	*ʿĀmlarnıng zuhdı ḥarāmnı terk qılmaq turur taqı ḫāṣlarnıng zuhdı ḥelālnıng ziyādasını terk qılmaq turur taqı ʿāriflarnıng zuhdı ol neerse kim ādemīni Ḥaq teʿālādın yıġar neerseke **meşġūl qılur**, anı terk qılmaq turur, tėdi.*	225-5	1	-
760.	**meşhūr bol-**	Ar.+Tü.	Herkes tarafından bilinir olmak.	*Anıng şehādatını aymaq ḥācat yoq, ḫalāyıq ara **meşhūr bolup** turur.*	178-5	5	-
761.	**meşrūʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Şeriata uygun olmak.	*Andın song qopar-men taqı namāzqa kim **meşrūʿ qılur**-men öngümde Kaʿbeni taṣavvur qılur-men, aḍaqım altında Ṣirāṭnı taṣavvur qılur-men taqı saġ yanımda uçtmaḥ bar, tėp aytur-men…*	243-14	1	-
762.	**meşveret qıl-**	Ar.+Tü.	Akıl danışmak.	*Ėmdi sizing birle **meşveret qılur**-men.*	256-5	25	-
763.	**metāʿ al-**	Ar.+Tü.	Meta, satılacak mal almak.	*Ėkegü barsaq taqı menim üçün **metāʿ alu** bėrsengiz sizke ḥurmet qılıp tururlar taqı manga bėrmezler, tėdi erse, ʿammı taqı bardı.*	339-12	1	-
764.	**mevcūd bol-**	Ar.+Tü.	Mevcut, var olmak.	*Cümle aʿżālarıdın ṭāʿat ve ʿibādat **mevcūd bolur** taqı qılmış yazuqları ol muʾmindin töklür neteg kim daraḫtdın yapurġaqlar tökülmiş mengizlig, tėdi.*	299-5	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
765.	**meyl bol-**	Ar.+Tü.	Gönlü kaymak.	*Munlar qatında olturdı taqı öz cüftidin şikāyat qıldı erse, Hārūt taqı Mārūt taqı ėkegününg köngülleri bu Zühreke* ***meyl boldı*** *taqı aydılar: Eger bizim fermānımızqa muṭī‘ bolsang, sening işingni öz rāyıngça qılalıng, tėdiler erse, ol ‘avret munlarġa mugqād bolmadı taqı çıqtı.*	366-8	1	-
766.	**meyl qıl-**	Ar.+Tü.	Arzu duymak.	*Ol nāmaḥremler taqı anıng saçını körüp angar* ***meyl qılur*** *erdiler taqı yawuz işler aralarında keçer erdi.*	67-17	5	-
767.	**miḥnet kel-**	Ar.+Tü.	Sıkıntı gelmek.	*Sizlerning islāmlarıngız taqı īmānlarıngız könglüngüzde ornap turur, andaġ muḥkem bolup turur kim nėçeme uluġ belā u* ***miḥnet kelse****, sizler ṣabur qılu bilür-siz taqı īmānnı ıçġınmaz-siz, velīkin bular yangla musulmān bolup tururlar.*	76-8	1	-
768.	**miḥnet teg-**	Ar.+Tü.	Sıkıntı çekmek.	*Yā ‘Abdullāh, qopġıl ol kimerseke qapuġnı açġıl taqı uçtmaḥ birle bişārat bėrgil velīkin üküş* ***miḥnet tegmişdin*** *song, tėdi erse, ‘Abdullāh taqı qoptı, qapuġnı açtı.*	127-4	1	-
769.	**minbar qıl-**	Ar.+Tü.	Minber yapmak.	*Yana ṣaḥābalar üküş boldı erse, Peyġāmbar ‘as'qa* ***minbar qılu*** *bėrdiler va‘ẓ qılmaq üçün.*	35-16	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
770.	**minnat qıl-**	Ar.+Tü.	Minnet etmek.	*...yaman işlerni qoḍġıl yā taqı şeyṭān vesvesesini qoḍġıl, ṭāʿat ve ʿibādat qılsaŋ, Rebbünge* ***minnat qılmaġıl****, ṭāʿatıŋnı üküş körmegil...*	9-15	1	-
771.	**minnet bol-**	Ar.+Tü.	Memnun olmak.	*Kerem qılıp ündetseŋiz, uluġ* ***minnet bolġay*** *tėdi erse, ʿOs̱mān raẓhu taqı bitig ıḍa bėrdi taqı ündetti erse, Abū Ẕar Ġafārī taqı Dimişqdin Medīneke emīrü'l-muʾminīn ʿOs̱mān ḫıdmatınġa keldi Nėçe vaqtlar ʿ Os̱mān raẓhu qatında boldı.*	128-11	1	-
772.	**mīrāṣ qal-**	Ar.+Tü.	Miras kalmak.	*Qāżī aydı: Atamdın* ***mīrāṣ qalġan*** *maŋga ḥalāl turur, hēç şübhetsiz, bir bāġiça bar, ol bāġiça içinde bėş qulum bar, bāġdār qullar turur.*	246-15	1	-
773.	**miskīnlik qıl-**	Tü.+Tü.	Âcizlik göstermek.	*Ėmdi Ḥaq sėni ʿazīz qıldı, bizke nė qılsaŋ erkiŋ bar tėp* ***miskīnlik qıldılar*** *erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ey Mekke ḫalqı, men sizke anı aytur-men kim Yūsuf peyġāmbar ʿas qarındaşlarıŋa aydı.*	51-16	2	-
774.	**muʿāmilat qıl-**	Ar.+Tü.	Davranmak.	*Yā Abā ʿAbdallāh, Peyġāmbar birle sizler neteg* ***muʿāmilat qılur*** *erdiŋiz?*	31-3	15	muʿāmile qıl-
775.	**muʿāmile qıl-**	Ar.+Tü.	Muamele etmek.	*Yā Rebbī, mėndin ne ḫayr iş keldi kim, menim birle bu muʿāmile qıldıŋ velīlerniŋ birle* ***muʿāmile qılmış*** *tėg, tėp sėwündi.*	269-10	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
776.	**muʿāniqa qıl-**	Ar.+Tü.	Kucaklaşmak, sarılmak.	*ʿIşqı ġalaba qıldı taqı munāradın tüşüp anıng öçekinge bardı taqı Naṣrānī qızınġa **muʿāniqa qılayın** tėdi erse, ol qız qaçıp tüşti taqı atasınġa ḫabar bėrdi erse, tuttılar taqı muʾazzinge aydılar: Sen musulmānlar muʾazzini bolġaysen, munung teg fāḥiş işke qaṣd qılġaysen.*	364-11	2	-
777.	**muʿāqib bol-**	Ar.+Tü.	Cezalı olmak.	*Ol melʿūne sebebidin ėkki arıġ ferīşteler **muʿāqib boldılar**, tėp aytur erdi, velīkin Zühre yılduzġa sökmez erdi.*	367-15	2	-
778.	**muʿaṭṭar bol-**	Ar.+Tü.	Kokulanmak.	*İbrāhīm peyġāmbar ʿas Ḥaq teʿālānıng atı birle ḫoşlandı, içi münevver boldı, taşı **muʿaṭṭar boldı**.*	212-9	1	-
779.	**muʿayyen bil-**	Ar.+Tü.	Kesin olarak anlamak.	*Törtinç tün taqı bayaqı tėg tüş kördi erse, **muʿayyen bildi** kim bu tüşüm raḥmānī tüş turur.*	213-4	6	-
780.	**muʾazzinlik qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Müezzinlik yapmak.	*Qırq yıl **muʾazzinlik qıldı**.*	364-7	1	-
781.	**mubāḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Helal etmek.	*Kim kim alsa, angar **mubāḥ qıldım**, tėdi.*	296-9	3	-
782.	**mubāhāt qıl-**	Ar.+Tü.	Övünmek.	*Ey yārānlarım, bu ʿazīz mundaġ iş qıldı erse, Ḥaq teʿālā mundın rāżī boldı taqı ferīşteleringe bu qul birle **mubāhāt qıldı** taqı kök qapuġları cümlesi açıldı.*	316-7	3	-
783.	**mubtalā bol-**	Ar.+Tü.	Kötü şeylere tutkun olmak.	*Yā Resūlallāhi, men üç maʾṣiyat birle **mubtalā bolup** turur-men, hēç nefsümni menʿ qılu-bilme[z-me]n.*	381-9	8	-
784.	**mubtalā qıl-**	Ar.+Tü.	Maruz bırakmak.	*Yā Rebbī, bizlerke sökellik bėrding, ol sökellik birle **mubtalā qıldıng**.*	328-5	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
785.	**mucādile qıl-**	Ar.+Tü.	Mücadele, bir mesele üzerinde çekişmek, tartışmak.	*Peyġāmbar ʿas'nung ḥażratınġa keldiler taqı üküş baḥslar qıldılar **mucādile qıldılar**.*	143-5	2	-
786.	**mucāhida qıl-**	Ar.+Tü.	Nefsi ile uğraşmak.	*Ey oġlum, sen üküş **mucāhida qılur**-sen, hēç uḍımas-sen.*	289-9	1	-
787.	**mudāvamat qıl-**	Ar.+Tü.	Bir işi aralıksız sürdürmek, devam etmek.	*Ey Furqud, faqīh ol bolur kim dünyāke raġbetsiz bolsa, taqı āḫiratqa raġbatlıġ bolsa, taqı dīni içinde körüşgülüg (?) bolsa, taqı Ḥaq teʿālāqa ʿibādat qılmaq içinde **mudāvamat qılsa**, taqı Tangrıdın qorqġan bolsa, taqı perhīzlig bolsa, ol faqīh turur, tėdi.*	232-16	2	-
788.	**mufāḫirat qıl-**	Ar.+Tü.	Övünmek.	*Ol kimerse kim tamuġluġ bolġay, anga ne **mufāḫirat qılmaq** kerek bolġay? tėp aydı.*	373-13	5	-
789.	**mufāḫirat qılış-**	Ar.+Tü.	Övünmek.	*Selmān ibnü Fārsī qatında Qurayş qabīlalıġ ʿArablar **mufāḫirat qılıştılar**.*	374-9	1	-
790.	**mūfiq bol-**	Ar.+Tü.	Yardımcıya sahip olmak.	*Qıyāmat kün bolsa āvş hēç **mūfiq bolmaġay** qıyāmat mūfiqlarıdın, meger menim ėlgim ʿAlī ėlginde bolġay, tėdi.*	120-3	1	-
791.	**muḥāfiẓat qıl-**	Ar.+Tü.	Saklamak, korumak.	*Mundaġ qavmlarġa muṭīʿ bolmaġıl taqı ol derviş ṣaḥābalardın közüngni kėtermegil taqı anlar ḥāṭırını **muḥāfiẓat qılġıl**, tėp fermān keldi…*	380-12	2	-
792.	**muḥāl bol-**	Ar.+Tü.	İmkânsız olmak.	*Sening dīningke kirmek **muḥāl bolġay**, taqı tonguz ėtini yemek hem ingen yaman iş turur, velīkin ḥamr içeyin, tėdi erse, bardılar taqı ḥamr keldürdiler taqı ol qızġa bardılar.*	364-17	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
793.	**muḫālifat qıl-**	Ar.+Tü.	Karşı koymak.	*Men taqı anam sözinge **muḫālifat qılu** bilmedim, anam töşekinge kirip yattım, ėlgim yanı asrasında qaldı taqı hēç közümke uyqu kirmedi.*	289-11	1	-
794.	**muḥaqqaq bol-**	Ar.+Tü.	Gerçekliği belli olmak.	*Ey dervīş, ėmdi manga sening sözüng **muḥaqqaq boldı** kim eḍgülerke eḍgülük qılıng, yamanlarġa öz yamanlıqı tap turur, tėp aymış erding.*	422-12	1	-
795.	**muhayyā bol-**	Ar.+Tü.	Hazırlanmış olmak.	*Qaçan kim bu ṭaʿāmlar **muhayyā boldı**, sufralar açtılar, türlüg türlüg ṭaʿāmlar tenāvul qıldılar.*	429-15	1	-
796.	**muḥkem bağla-**	Ar.+Tü.	Sıkıca kapatmak.	*Men ḥālī qapuġlarnı **muḥkem bağladım** erdi.*	268-14	4	-
797.	**muḥkem bol-**	Ar.+Tü.	Sapasağlam olmak.	*Köngüllerde Tangrı teʿālāqa sewüglügrek köngül ol turur kim yazuqdın arıġ bolsa taqı dīn içinde **muḥkem bolsa** taqı muʾminlarqa şefaqatlıġ bolsa, tėp aydı.*	412-1	2	-
798.	**muhlat bėr-**	Ar.+Tü.	Mühlet, bir iş için süre tanımak.	*Yā Muḥammed, bizke muhlat bėrgil, bizler taqı meşveret qılalıng tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas taqı **muhlat bėrdi**.*	143-13	6	-
799.	**muḫliş bol-**	Ar.+Tü.	İmana gelmiş olmak.	*Yā Resūlallāh, men hēç musulmān bolmışdın song kāfirlıq qılmadım, **muḫliş bolmışdın** song hēç munāfıqlıq qılmadım, velīkin Mekkede uruġum qaḍaşım bar, taqı sizler aġır çerig birle bara turursiz, anlarqa zaḥmat tėgmesün tėp ıḍtım tėdi…*	48-15	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
800.	**muḫtāc bol-**	Ar.+Tü.	Muhtaç olmak.	*Tangrı teʿālā sanga tiriglik bėrse, kişike **muḫtāc bolmaġıl**, tėp könglümke tüşti erse, yana işleyü başladım, tėp cevāb aydı.*	435-13	5	-
801.	**muḫtelif bol-**	Ar.+Tü.	Dağınık olmak.	*Ey ʿazīzler, ṣaflarıngızını rāst tutung, köngüllering̀iz **muḫtelif bolmasun**, tėdi taqı tekbīr qıldı erdi.*	118-4	1	-
802.	**muḫteliṭ bol-**	Ar.+Tü.	Karışmış olmak.	*Ol unnung̀ ḫamīri keldi-mü erki? tėp endīşe qıldıng̀ erse, ol tesbīḥ dünyā endīşesi birle **muḫteliṭ boldı** erse, anıng̀ tuşındaqı mēve taqı yėrke tüşti, tėp aydı, oyġandım.*	320-7	1	-
803.	**muḫtesiblük qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Zabıtalık yapmak.	*Ėmdidin song̀ manga **muḫtesiblük qılmaq** ḫoş kelmez, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Neteg ḫoş kelmez?*	308-2	3	-
804.	**mukāfat qıl-**	Ar.+Tü.	Mükâfat verme.	*Biz ol ḥasanātqa neteg **mukāfat qılu** bileling̀?*	390-7	1	-
805.	**mulāzimat qıl-**	Ar.+Tü.	Stajyerlik yapmak, çalışmak.	*Zehrīke aydılar: Yā Zehrī, sen uluġ ʿālim sen, Mervān oġlanlarınga nişe **mulāzimat qılur**-sen?*	300-12	4	-
806.	**muʾmīn bol-**	Ar.+Tü.	Mümin, iman eden olmak.	*Men bukündin song̀ ol Musṭiḥqa hēç iḥsān qılmaġaymen, tėp aydı erse, Ḫaq tvt revā körmedi kim muʾmin kimerse taqı bir muʾminge kīnelig bolsa, ḫāṣṣa Abū Bekr meng̀izlig **muʾmin bolsa**.*	418-17	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
807.	**mumtaniʿ bol-**	Ar.+Tü.	Dağılmak.	*Sen bir qaç ürkütmek birle anlar **mumtaniʿ bolmaslar** ve eger sanga kerek erse kim munlar mumtaniʿ bolsunlar tėp, bu daraḫtnıng budaqlarını cümlesini kesgil, bıraqġıl.*	245-2	2	-
808.	**munāfıqlıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Münafıklık yapmak.	*Yā Resūlallāh, men hēç musulmān bolmışdın song kāfirlıq qılmadım, muḫliş bolmışdın song hēç **munāfıqlıq qılmadım**, velīkin Mekkede uruġum qaḍaşım bar, taqı sizler aġır çerig birle bara turursiz, anlarqa zaḫmat tėgmesün tėp ıḍtım tėdi…*	48-15	1	-
809.	**munaġġaż bol-**	Ar.+Tü.	Rahatsız olmak.	*Üküş tefrīʿler qıldı erse, Muʾāvīye ḫātırı **munaġġaż boldı** taqı bitig bitip emīrü'l-muʾminīn ʿOsmānqa rażhu ḫıdmatınġa duʿāgūy Muʿāvīyedin salām va taḥiyyat ʿarża qılur…*	128-6	1	-
810.	**munāqişa qıl-**	Ar.+Tü.	Münakaşa etmek, tartışmak.	*Menim birle **munāqişa qıldılar** yaʿnī yinçke ḥisāb qıldılar yazuqum üküş çıqtı velīkin vaʿda qıldılar ḫayr birle, men taqı umīdvār tururmen, bolġay kim Ḥaq teʿālādın manga ḫayr kelgey, tėdi…*	232-5	1	-
811.	**mundaġ bol-**	Tü.+Tü.	Bunun gibi olmak.	*Yana ėkinç nevbet **mundaġ boldı** taqı üçünçi nevbet mundaġ aḥvāl boldı.*	155-15	5	-
812.	**mundaġ qıl-**	Tü.+Tü.	Böyle yapmak.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi birer **mundaġ qılur** erdi, hēç kimerse birle sözleşmez.*	187-3	16	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
813.	**mun͡gluġ bol-**	Tü.+Tü.	Dertli, tasalı olmak.	*Ėmdi bu oġlum qavī boldı, men ża ʿīf boldum taqı bu oġlum bay boldı, men dervīş boldum taqı bu oġlum mun͡gsuz boldı, men **mun͡gluġ boldum**, bu oġlumqa muḥtāc boldum.*	286-6	1	-
814.	**mun͡gsuz bol-**	Tü.+Tü.	Dertsiz, tasasız olmak.	*Ėmdi bu oġlum qavī boldı, men ża ʿīf boldum taqı bu oġlum bay boldı, men dervīş boldum taqı bu oġlum **mun͡gsuz boldı**, men mun͡gluġ boldum, bu oġlumqa muḥtāc boldum.*	286-6	1	-
815.	**mun͡gsuz qıl-**	Tü.+Tü.	Muhtaç olmaktan kurtarmak.	*Ėmdi Ḥaq teʿālā İslāmnı ʿazīż qıldı taqı qavī qıldı, ön͡ginlerning yārī bėrmekidin **mun͡gsuz qıldı**.*	110-16	1	-
816.	**mūnis bol-**	Ar.+Tü.	Sevimli, hoş olmak.	*Ḥaq tvt öz qudratı birle munı sening sol eyegün͡gdin yarattı, san͡ga **mūnis bolsun**, tėp.*	279-15	1	-
817.	**munqād bol-**	Ar.+Tü.	Boyun eğmek.	*Sizler menim butum͡ġa secde qılın͡g, andın son͡g men sizke **munqād bolayın**, tėdi erse, munlar unamadılar erse, ol taqı çıqtı.*	366-11	2	-
818.	**muqābil kel-**	Ar.+Tü.	Denk gelmek.	*Qaçan kim bu quşlar bu çerig üzesinge **muqābil keldiler** taqı bu taşlarnı attılar erse, tegme bir kişike bir taş tüşti, başındın kirdi taqı dübrindin çıqtı.*	43-2	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
819.	**muqārinat birle qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Uygun bir şekilde yapmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid qırq kün bėş namāznı camāʿat birle qılsa taqı imāmnung avval tekbīringe yetse taqı imām birle ol tekbīrni* ***muqārinat birle qılsa****, ol qulġa ėkki barāt bėrgey biri ol kim munāfiqlıqdın bēzārlıq ḫaṭṭı bėrilgey taqı ėkinçisi ol kim tamuġdın āzādlıq ḫaṭṭı bėrilgey, tėp aydı.*	241-4	1	-
820.	**muqarrab qıl-**	Ar.+Tü.	Yakın tutmak.	*Bu qulları arasında bir qulınġa ingen maḥabbatı ġālib erdi taqı anı üküş aġırlayur erdi, qatında* ***muqarrab qılıp*** *turur erdi.*	429-9	1	-
821.	**muqarrar bol-**	Ar.+Tü.	Kesinleşmiş, kesin olmak.	*Bu sökelke bu dārūlarnıng fāyidası* ***muqarrar boldı*** *taqı bu ṭabīblarqa iʿtimād qılmadı.*	423-16	1	-
822.	**muqavvī bol-**	Ar.+Tü.	Pekiştirmek.	*Bu āyat taqı Peyġāmbar ʿas sözinge* ***muqavvī boldı*** *taqı muvāfiq boldı.*	263-13	1	-
823.	**murdār bol-**	Ar.+Tü.	Pis olmak.	*Bu küweç içindeki ṭaʿām* ***murdār bolur****-mu ya yoq mu?*	193-8	1	-
824.	**musābiqat qıl-**	Ar.+Tü.	Yarışmak.	*Men bu kündin song Abū Bekr birle musābiqat qılmaq bilmez-men; qayu bir ḫayrāt içinde men andın* ***musābiqat qılayın*** *tėsem, Ḥaq teʿālā angar tevfīq bėrür taqı mėndin musābiqat qılur tėdi.*	95-10	2	-
825.	**muṣāfiḥa qıl-**	Ar.+Tü.	El sıkışmak, tokalaşmak.	*Peyġāmbar ʿas manga selām bėrdi taqı* ***muṣāfiḥa qıldı.***	102-8	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
826.	**muṣāfiḥat qıl-**	Ar.+Tü.	El sıkışmak, tokalaşmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḫamr içgenge salām bėrse yā taqı anıng birle* ***muṣāfiḥat qılsa****, yaʿnī el tutuşsa, anıng birle muʿāniqa qılsa, yaʿnī quçuşsa, Ḫaq tvt bu kimersening qırq yılqı maqbūl ṭāʾatlarını ḥabṭ qılġay ol ḫamr içgenni ağırlağanı üçün, tėp aydı.*	362-14	1	-
827.	**musaḫḫar qıl-**	Ar.+Tü.	Emrine vermek.	*Ḫaq tvt Süleymān peyġāmbar ʿas'qa perīlerni taqı şeyṭānlarnı taqı yabandaqı keyiklerni taqı havādaqı quşlarnı taqı yelni cümle* ***musaḫḫar qılıp*** *turur erdi…*	209-15	1	-
828.	**muṣallā yay-**	Ar.+Tü.	Seccade sermek.	*…İmām Aḥmed Ḫanbel raḥmhi turdı, tünekke kirdi taqı ġusl qıldı taqı çıqtı taqı* ***muṣallā yaydı*** *taqı ėkki rekʿat namāz qıldı…*	221-13	1	-
829.	**musallaṭ bol-**	Ar.+Tü.	Bela olmak.	*Babamız Yaʿqūb bu Yūsufnı bizlerdin artuq ḫurmet qılur taqı bu Yūsuf kim bu tüşler körüp turur, bu bizim üze* ***musallaṭ bolġay****.*	353-13	1	-
830.	**muṣallaṭ qıl-**	Ar.+Tü.	Musallat etmek.	*Sen mėni* ***muṣallaṭ qılġıl****, men anıng mālını helāk qılayın.*	329-5	8	-
831.	**muṣībat teg-**	Ar.+Tü.	Musibet gelmek.	*Yā Muḥammed, sanga eḍgülük tėger bolsa, bu munāfıqlarnı qaḍguluġ qılur ve eger taqı sanga* ***muṣībat teger*** *bolsa, anıng birle sewüşürler, tėp habar bėrdi.*	412-13	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
832.	**muṣībat tegür-**	Ar.+Tü.	Musibet gelmek.	*Munlarġa Ḥaq teʿālā ne niʿmeṭ kim bėrse, manga bėrmiş tėg sewnür-men taqı eger muʾminlarġa Ḥaq tvt emgek taqı* ***muṣībat tegürse****, manga tegmiş tėg qaḍġurur-men, tėdi erse, men taqı bildim kim bu maʿnīdin ötrü Peyġāmbarʿas anga bişārat bėrmiş, tėp.*	413-17	2	-
833.	**mustaġnī bol-**	Ar.+Tü.	Yalanlamak.	*Ammā ol kimerse kim baḫīllıq qılsa, Tangrı teʿālānıng raḥmatındın taqı ṣevābıdın* ***mustaġnī bolsa*** *taqı fārig bolsa, va kazzaba bi'l-ḥusnā taqı Ḥaq teʿālānıng uçtmaḥlarınġa taqı eḍgü ṣevāblarınga yalġandursa, fa-sanuyassiruhu li'lʿusra qoḍġay-miz…*	98-1	1	-
834.	**mustaġraq qıl-**	Ar.+Tü.	Daldırmak.	*…ol ḥālda tilimizni kelime-i ṭayyibe birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde vaḥşatdın bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve reyḥān ve ġufrān birle bizlerni müşerref qılġıl taqı qıyāmat bolmışta āvṣ sening biḫār-i raḥmating içinde bizlerni* ***mustaġraq qılġıl****…*	443-11	1	-
835.	**mustaḥaq bol-**	Ar.+Tü.	Hak etmiş olmak.	*…sizlerni ferīşteler yigrengey ol ḥālda kim kim ol niʿmetke maġrūr bolmadın menim qatımda tirilmiş teg tirülür bolsalar, āḫiratta uluġ ṣavābqa taqı dereceqa* ***mustaḥaq bolġay****, tėp aydı taqı andın song bu āyatnı oqıdı…*	324-4	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
836.	**mustaqīm bol-**	Ar.+Tü.	Aynı hizada olmak.	*Yana aydı: Ey yārānlarım, bu dünyānıng maḥabbatı taqı āḫiratnıng maḥabbatı muʾminning köñlinde* ***mustaqīm bolmaz****.*	393-4	1	-
837.	**musulmān bol-**	Ar.+Tü.	Müslüman olmak.	*Yā Rebbī, men* ***musulmān bolmışdın*** *[soñ] bu Asāma mėni öldürdi tėse, nė qılġaysen?*	336-4	45	-
838.	**muşāhida qıl-**	Ar.+Tü.	Görmek.	*Andın soñ İmām Şāfiʿī taqı kirdi taqı ol ḫatunnuñ ėkki yüzinge* ***muşāhida qıldı****.*	205-10	4	-
839.	**mutābiʿat qıl-**	Ar.+Tü.	Birine uymak, arkasından gitmek.	*Peyġāmbar ʿas'qa* ***mutābiʿat qılmaz****sen.*	128-5	1	-
840.	**muʿtād bol-**	Ar.+Tü.	Adet haline gelmiş olmak.	*…aḫşāmda yegü luqmalardın bir luqmanı terk qılmaqdın bir kėçe ṭāʿat qılmaqdın manga yaḫşıraq turur ol maʿnīdin ötrü kim nefsüm az yemekke* ***muʿtād bolġay****.*	266-17	1	-
841.	**muṭāliʿa qıl-**	Ar.+Tü.	Gözden geçirmek.	*Andın soñ kitāb* ***muṭāliʿa qılur*** *erdim, uş ol ėkki rekʿat namāznıng fāyidası manga tegdi.*	231-15	1	-
842.	**muṭavvel bol-**	Ar.+Tü.	Uzun olmak.	*Mecmūʿı keltürmedük kitāb* ***muṭavvel bolmasun*** *tėp.*	36-2	1	-
843.	**muʿteber bol-**	Ar.+Tü.	Geçerli olmak.	*Eger köñli ḥāżir bolmasa, ol ḫıdmatı* ***muʿteber bolmaz*** *ermiş.*	429-5	1	-
844.	**muʿtekif bol-**	Ar.+Tü.	Bir ibadethaneye çekilip namaz, niyaz ve ibadetle meşgul olmak.	*Eger sanga hemīşe Ḥaq teʿālā birle bolmaq kerek erse, mescidde* ***muʿtekif bolġıl****, mesciddin çıkmaġıl.*	262-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
845.	**muṭīʿ bol-**	Ar.+Tü.	Boyun eğmek.	*Yā Mūsā, kim kim atasınġa taqı anasınġa eḍgülük qılsa taqı anlarnı ḫoşnūd qılsa taqı menim fermānımġa* ***muṭīʿ bolsa****, manga ʿāṣīlıq qılmasa, men anı eḍgü qullarım dīvānında bitiyürmen.*	288-16	11	-
846.	**muṭṭaliʿ bol-**	Ar.+Tü.	Anlamış olmak.	*Taqı munça vuzarā taqı munça ḫādimlardın hēç kimerse pādşāh sirringe* ***muṭṭaliʿ bolmadı****.*	429-12	11	-
847.	**muvāfaqat qıl-**	Ar.+Tü.	Uymak.	*Men taqı sizlerke* ***muvāfaqat qılur****men tėdi.*	141-5	12	-
848.	**muvāfaqat tüş-**	Ar.+Tü.	Uygun düşmek.	*Eger kökdin ʿaẕāb kelse erdi bu ḫaṭā qılġan işimiz üçün, cümleke olʿaẕāb teggey erdi, meger sanga tegmegey erdi, tėdi erse, ʿÖmer sewündi kim, menim rāyım Ḥaq teʿālānıng fermānınġa* ***muvāfaqat tüşti*** *tėp.*	117-11	1	-
849.	**muvāfiq bol-**	Ar.+Tü.	Uygun, münasip olmak.	*Qaçan kim muʾmin ve musulmān qul ol saʿātqa* ***muvāfiq bolsa*** *taqı ol sāʿat içinde Ḥaq teʿālādın eḍgülük tilese, Ḥaq tvt hēç red qılmadın tilekini rūẕī qılur taqı duʿāsını mustacāb qılur.*	312-17	2	-
850.	**mübārek bol-**	Ar.+Tü.	Hayırlı, uğurlu olsun anlamında kullanılan bir kutlama sözü.	*Çıqġıl taqı ayġıl kim ol ṣaḥābalar kim Bedr toquşında Peyġāmbar ʿas ḥażratında kim ġazāt qıldılar, anlar burun kirsünler, tėp aydı erse, cümledin burun anlar kirdi taqı* ***mübārek bolsun****, tėdiler erse, anlarqa taqı ʿÖmer raẓhu duʿā qıldı taqı ikrām birle uzattı, anlar taqı çıqtılar.*	109-17	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
851.	**mübārek-bād qıl-**	Ar.+Fars.+Tü.	Kutlu olmak.	*Qaçan kim ʿīd künleri keldi erdi erse, Medīne içindeki cümle ṣaḥābalar, enṣār ve muhācirlar taqı Mekkening eşrefleri uluġları cümlesi ʿÖmer raẓhu'nung qapuġınga keldiler, ʿarife kün **mübārek-bād qılu** qapuġda turuqtılar.*	109-12	3	-
852.	**mübeddel bol-**	Ar.+Tü.	Dönüşmek.	*Ol ʿilletleri kündin kün ziyāda bolur, ol maʿṣiyat cemʿ bolur, küfürke **mübeddel bolur** taqı şiqāvat-i ebedīke şezā bolur.*	424-6	1	-
853.	**mücerred bol-**	Ar.+Tü.	Soyutlanmış olmak.	*Andın song ʿOsmān aydı: Yā Resūlallāhi, yana nefsüm manga aytur kim ėlgindeki nė kim dünyāvī bar, cümlesini mülkindin çıqarġıl, **mücerred bolġıl**, fārig köngül birle Ḥaq teʿālāġa ʿibādat qılġıl, tėp aytur, tėdi erse, Peyġāmbar as aydı: Yā ʿOsmān, andaġ qılmaġıl.*	262-16	1	-
854.	**müheyyā qıl-**	Ar.+Tü.	Hazırlamak.	*Selmān Fārsī taqı ol ėkki kimersening ṭaʿāmlarını ḫıdmat qılıp ṭaʿāmlarını **müheyyā qılur** erdi.*	384-15	2	-
855.	**mühim tut-**	Ar.+Tü.	Önemli görmek.	*Bu namāz işini ingen **mühim tutmaq** kerek.*	240-13	2	-
856.	**mühlet bul-**	Ar.+Tü.	Bir iş için vakti olmak.	*Munça yıl **mühlet buldung**, nişe istiʿdād qılmading?*	442-5	1	-
857.	**mühür bas-**	Ar.+Tü.	Mühür basmak.	*Ḫaṭ bitidi taqı **mühür bastı** taqı Abū Bekr oġlını Mısırqa bėglikke ıda bėrdi.*	133-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
858.	**mühür bėr-**	Ar.+Tü.	Nişan yapmak.	*Yā Ādam, Ḥavvāqa* ***mühür bėrgil****, andın soŋ cüftlengil, tėdi erse, Ādam peyġāmbar ʿas aydı: Yā Rebbī, munuŋ mühri ne turur?*	280-1	1	mühr bėr-
859.	**mühür nişān qıl-**	Ar.+Tü.	Mühür basmak.	*Qaçan kim mundaġ endīşe qıldı erse, ṣaḥābalar aydılar kim: Yā Resūlallāh, ėlçiler ıḍmaqnıŋ ʿādatı ol bolur kim ėlçilerke bėrilgen bitig üze* ***mühür nişān qılur*** *bolurlar.*	77-14	1	-
860.	**müjde bėr-**	Fars.+Tü.	Müjde vermek.	*...kim kim maŋa īmān keltürdi erse, maŋa peyġāmbarlıq kelmişdin soŋ qıyāmatġa tegi cümlesinge nė ṣevāb bėrse, Taŋrı teʿālā yalġuz saŋa ol ṣevāb bėrgey tėp Peyġāmbar ʿas Abū Bekrke* ***müjde bėrdi****.*	100-9	1	-
861.	**mülevveṣ bol-**	Ar.+Tü.	Kirletilmiş, pis olmak.	*Baqarlar, butlarınıŋ yüzleri cümle necāsat birle* ***mülevveṣ bolmış****.*	96-8	4	-
862.	**mülk bėr-**	Ar.+Tü.	Memleket vermek.	*Ḥaq tvt hēç kimerseke mundaġ* ***mülk*** *taqı salṭanat* ***bėrmedi****.*	210-13	3	-
863.	**mülk qıl-**	Ar.+Tü.	Mal yaratmak.	*Ḥaq tvt öz qudratı birle bu sāʿat içinde yarattı taqı saŋa* ***mülk qıldı.***	319-16	1	-
864.	**münācāt qıl-**	Ar.+Tü.	Yalvarmak, dua etmek.	*Baqar-men, Kaʿbe içinde bir kimerse Rebbi birle* ***münācāt qılur*** *taqı zār zār yıġlayur.*	176-7	29	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
865.	**münādī qıldur-**	Ar.+Tü.	Tellal çağırtmak.	*ʿUbeyd taqı Kevfede **münādī qıldurdı**: Ey ḫalāyıqlar, zīnhār ve zīnhār Ḥüseyinge yārī bėrmeng, bukün yarın Şām çerigi kelgey barçangıznı ḫarāb qılġay, tėdi erse, musulmānlar qorqtılar, cümleleri kizlendiler.*	184-3	1	-
866.	**münevver bol-**	Ar.+Tü.	Parlak olmak.	*Ol yaşıl yapurġaqlar içinde ol mēveler ay mengizlig taqı kün mengizlig **münevver bolup** körnürler.*	319-13	3	-
867.	**münevver kör(ü)n-**	Ar.+Tü.	Aydınlık görünmek.	*Dünyā ḫalqınġa neteg kim kökdeki yulduzlar münevver körnür, kök ḫalqınġa taqı yer yüzündeki muʾminlarnıng ṭāʿat ve ʿibādat qılġan ėwleri andaġ **münevver körnür**, tėp aydı.*	321-5	2	-
868.	**münevver qıl-**	Ar.+Tü.	Aydınlatmak.	*Taqı dünyāda ne ʿamal birle meşġūl erdingiz kim Ḥaq teʿālā sizlerni aġırlap yüzüngizni **münevver qılmış**?*	241-15	2	-
869.	**münker qıl-**	Ar.+Tü.	Şeriatça uygun olmayan iş yapmak.	*Qaṣd qıldı kim barsa taqı emr-i maʿrūf taqı nehy-i **münker qılsa**.*	375-15	13	-
870.	**münkir bol-**	Ar.+Tü.	İnkâr eden olmak.	*...Beytü'l-Maqdisdin aşıp yėti qat kökke bardım taqı yėti qat kökdin aşıp Sidretü'l-Müntehāqa bardım [tėdi] erse, kāfirlar **münkir boldılar**...*	98-15	1	-
871.	**münteşir bol-**	Ar.+Tü.	Neşretmek.	*...Muʿṭī atlıġ kitāb taṣnīf qılıp turursiz, bu kitābnı ʿulemālar sizing ḫıdmatıngızda oqısalar, bu kitāb taqı **münteşir bolsa**, erte kėçe taqı sizing cemālingız birle müşerref bolsaq...*	208-10	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
872.	**münteşir bol-**	Ar.+Tü.	Yayılmış olmak.	*Men qorqar-men sizlerdin kim mendin soŋg ėller açılġay, İslām ʿālamda **münteşir bolġay**.*	324-2	6	-
873.	**mürīd bol-**	Ar.+Tü.	Mürit olmak.	*Ey Şeyḫ, buküdin song siz ne işke fermānlasaŋgız, sizniŋg sözüngüzdin çıqmaġaymen, tėdi taqı **mürīd boldı** erse, Şeyḫ taqı qabūl qıldı.*	246-14	1	-
874.	**müstacāb bol-**	Ar.+Tü.	Kabul olmak.	*Eger tileseŋg, yā Saʿd, duʿāŋg **mustacāb bolsa**, ṭaʿāmuŋgnı ḥalāl qılġıl.*	294-7	6	-
875.	**müstaʿmel tėn-**	Ar.+Tü.	Kullanılmış, pis (su) denmek.	*Abū Ḥanīfe meẕhebinde yunmış suw kim bir yerke yıġılur, aŋgar **müstaʿmel tėnür**; ol suw necis turur…*	44-13	1	-
876.	**müstecāb qıl-**	Ar.+Tü.	Kabul etmek.	*Ne kim Ḥaq teʿālādın tilese, Ḥaq teʿālā hēç red qılmadın duʿāsını **müstecāb qılur** erdi.*	224-15	5	-
877.	**müstevcib bol-**	Ar.+Tü.	Lâyık olmak.	*Eger ümmetleriŋg tün kün içinde on namāznı öteyü bilmeseler, taqṣīrlıġ bolġaylar, qıyāmat kün ʿuqūbatqa **müstevcib bolġaylar**.*	59-9	1	-
878.	**müstevlī bol-**	Ar.+Tü.	Yayılmak, kaplamak.	*Ol miqdār ḫavf **müstevlī boldı**, bir sāʿat içinde helāk bolmaq qorquġı boldı, ṭāqatı qalmadı, ʿaqlı zāʾil bolġu tėg boldı erse, yana duʿā qıldı: Yā Rebbī, ṭāqatım yetmez.*	224-16	2	-
879.	**müşerref bol-**	Ar.+Tü.	Müşerref olmak.	*Keliŋgler, Muḥammed Resūlullāh cemālı birle **müşerref bolunglar**!*	56-4	6	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
880.	**müşerref qıl-**	Ar.+Tü.	Şereflendirmek.	*…ol ḥālda tilimizni kelime-i ṭayyibe birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde vaḥşatdın bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve reyḥān ve ġufrān birle bizlerni* ***müşerref qılġıl*** *taqı qıyāmat bolmışta āvṣ seninġ biḥār-i raḥmatınġ içinde bizlerni mustaġraq qılġıl…*	443-10	1	-
881.	**müştāq bol-**	Ar.+Tü.	Özleyen, göreceği gelen.	*Medīne şehrinde Peyġāmbar ʿas'nunġ cemālınga* ***müştāq bolġanlar*** *üküş erdi.*	24-8	3	-
882.	**müteʿalliq bol-**	Ar.+Tü.	Takılmak, ilişmek.	*Bu ölüm bir butaq menġizlig turur kim tikenleri üküş turur taqı tegme bir tiken bir tamarġa* ***müteʿalliq bolup*** *yapşunmış turur.*	438-12	3	-
883.	**müteferriq bol-**	Ar.+Tü.	Darmadağın olmak.	*Peyġāmbar ʿas yalġuz taqı bir neçe kişi qaldı, özgeleri barça* ***müteferriq boldılar****.*	72-2	3	-
884.	**müteġayyir bol-**	Ar.+Tü.	Değişmek, bozulmak.	*Men melekü'l-mevt turur-men, tėdi erse, bu melikninġ yüzi* ***müteġayyir boldı****.*	440-15	16	-
885.	**müteḥayyir bol-**	Ar.+Tü.	Şaşkınlık içinde olmak.	*Uçtmaḥda tanaʿʿum birle ögrenmiş erdi, yalġuz ṣaḥrāda* ***müteḥayyir bolup*** *açlıq birle, qaḍġu birle, ḥasrat birle, yıġlamaq birle keçer erdi.*	281-16	28	-
886.	**müteḥayyir bolup qal-**	Ar.+Tü.+Tü.	Şaşırıp kalmak.	***Müteḥayyir bolup qaldı****.*	333-17	-	-
887.	**mütekebbir bol-**	Ar.+Tü.	Kibirli olmak.	*Biri ol kimerse kim* ***mütekebbir bolsa****.*	289-15	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
888.	**mütekebbirlik qıl-**	Tü.+Tü.	Gurur yapmak.	*Ey ḫalīfa, mütekebbirlik qılmaqdın zīnhār saqlanġıl, avval* ***mütekebbirlik qılġan*** *İblīs laʿīn erdi kim Ādam peyġāmbarqa secde qılmadı, ebedī melʿūn boldı.*	419-7	1	-
889.	**müyesser bol-**	Ar.+Tü.	Nasip olmak.	*Ol* ***müyesser bolmadı*** *erse, Dimişqta ėglendi.*	128-2	1	-
890.	**müzeyyen bol-**	Ar.+Tü.	Süslenmek, bezenmek.	*Dünyānıng tükel mālını bėrseng ol köşknüng bir arşun yerini bėrmegey-men, tėdi erse, qāżī maḫrūm boldı baḫīllıqı sebebidin taqı Yahūdī īmān ḫilʿatı birle* ***müzeyyen boldı*** *cōmardlıq sebebidin.*	253-5	1	-
891.	**müzeyyen qıl-**	Ar.+Tü.	Süslemek.	*…ol ḥālda tilimizni kelime-i ṭayyibe birle* ***müzeyyen qılġıl*** *taqı ol gūr içinde vaḥşatdın bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve reyḥān ve ġufrān birle bizlerni müşerref qılġıl taqı qıyāmat bolmışta āvş sening biḥār-i raḥmatıng içinde bizlerni mustaġraq qılġıl…*	443-9	2	-
892.	**müzeyyen qılın-**	Ar.+Tü.	Süslenmek.	*Andın song destūr bėrdiler, sarāyqa kirdiler erse, baqar sarāynı, andın taqı tekellüfleri ziyāda qılmış, qapuġlarġa perdeler asılmış tamlarġa zārlar tutulmış sarāy içinde türlüg türlüg naqşlar birle* ***müzeyyen qılınmış****.*	235-12	1	-
893.	**nacāt bėr-**	Ar.+Tü.	Kurtarmak.	*Yā Rebbī, eger buʿamalımnı mėndin qabūl qıldıng erse, bizlerke bu belādın* ***nacāt bėrgil****, temiş erdi.*	293-1	4	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
894.	**nafaqa bėr-**	Ar.+Tü.	Geçimlik, yiyecek parası vermek.	*...eger bu muʾmin ve muvaḥḥid kesb qılsa taqı ehlinge taqı oġlı qızınġa* ***nafaqa bėrse****, terbiyet qılsa, Ḥaq tvt ṣadaqa ṣavābı rūzī qılġay, tėdi.*	262-4	1	-
895.	**naḫīf bol-**	Ar.+Tü.	Zayıf olmak.	*Ėmdi bu ḥikāyetdin maʿlūm boldı kim żaʿīfa kimerse kim nāqiṣatu'l-ʿaql turur, ölümdin qorqmaq birle żaʿīf ve* ***naḫīf bolur*** *ermiş, bu kimerse kim ʿālim bolġay taqı Ḥaq teʿālādın ḥaqīqat qorqġay...*	234-17	1	-
896.	**nā-ḫoşnūd bol-**	Fars.+Tü.	Hoşnut olmamak.	*Qaçan kim bu ėr bu ėkki künining birini ḫoşnūd qılsa, żarūrī taqı biri ėrdin* ***nā-ḫoşnūd bolġay*** *taqı bu dünyā taqı āḫirat ėkegü maşriq taqı maġrib mengizlig tururlar.*	397-12	1	-
897.	**naʿlīn keydür-**	Ar.+Tü.	Ayakkabı giydirmek.	*Ḥaq tvt manga raḥmat qıldı taqı buyurdı ferīştelerke kim başınġa uçtmaḥ tāclarıdın bir tāc keydürgil taqı aḍaqınġa uçtmaḥ naʿlīnlarıdın bir* ***naʿlīn keydürüng****, tėp buyurdı erse, andaġ qıldılar.*	228-3	1	-
898.	**namāz başla-**	Fars.+Tü.	Namaza başlamak.	*Ey tonġa çulġanıp yatġan Peyġāmbar ʿas qopġıl, Qurayş kāfirlarını Tangrınıng ʿazābıdın qorqutġıl, Rebbüngni uluġlaġıl taqı namāznıng avvalında Allāhu ekber tėp* ***namāz başlaġıl****, tonungnı necesdin arıtġıl!*	9-13	1	-
899.	**namāz qıl-**	Fars.+Tü.	Namaz kılmak.	*Qayu yerde* ***namāz qılsalar****, Ḥaq tvt qabūl qılġay tėdi erse, Peyġāmbar ʿas ḫāṭırı ḫoş boldı.*	10-10	118	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
900.	**nā-peydā bol-**	Fars.+Tü.	Gözden kaybolmak.	*Barça ḫalāyıq kördiler taqı taʿaccub qıldılar taqı ol ėkki ėlig* ***nāpeydā boldı****.*	226-9	2	-
901.	**naqıl qıl-**	Ar.+Tü.	Dünyadan göç etmek.	*Altmış üç yaşında erdi kim Peyġāmbar ʿas dünyādın* ***naqıl qıldı****.*	6-16	2	-
902.	**naql qıl-**	Ar.+Tü.	Nakl, aktarma.	*Taqı İmām Vāqidī rahmatu'llāhi ʿaleyhi özining Maġāzī atlıġ kitābıdın* ***naql qıldı****.*	444-8	6	naqıl qıl-
903.	**naʿra ur-**	Ar.+Tü.	Bağırmak.	*Ne bolġay bir qoy manga satsang taqı ḫōcangqa aysang kim bu qoynı böri yėdi, tėseng, tėp aydı erse, bu qulnung rengi müteġayyir boldı taqı* ***naʿra urdı*** *taqı çaqırdı taqı aydı: Ey ʿazīz, ne qatıġ söz sözleding, Ḥaq tvt cümlemüzke ḥāżir taqı nāẓir ermez-mü?*	431-4	1	-
904.	**naṣīḥat ayt-**	Ar.+Tü.	Öğüt vermek.	*Süleymān peyġāmbar ʿas ol minber üze aşıp şerīʿat aḥkāmını, Ḥaq teʿālānıng fermānını beyān qılur erdi taqı vaʿẓ ve* ***naṣīḥat aytur*** *erdi.*	210-8	1	-
905.	**naṣīḥat bėr-**	Ar.+Tü.	Öğüt vermek.	*Men bukündin song hergīz toya yemegeymen, tėdi erse, İblīs-i laʿīn taqı aydı: Men taqı bukündin song hēç kimerseke* ***naṣīḥat bėrmegeymen****, tėdi.*	268-5	1	-
906.	**naṣīḥat qıl-**	Ar.+Tü.	Öğüt vermek.	*İmām Şāfiʿīġa derḫōst qıldılar kim: Bizke vaʿẓ ve* ***naṣīḥat qılu*** *bėrsengiz, tėp.*	201-7	15	-
907.	**Naṣrānī bol-**	Ar.+Tü.	Hristiyan olmak.	*Halā* ***Naṣrānī boldum****, tėdi, erse, atası taqı qızını anga bėrdi.*	365-4	1	-
908.	**naẓar qıl-**	Ar.+Tü.	Bakmak.	*Taqı ėwnüng saqfınġa* ***naẓar qıldı****.*	432-16	56	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
909.	**naẓar-ı raḥmat qıl-**	Ar.+Ar.	Gönül gözüyle bakmak.	*Taqı anlar manga köngülleri birle naẓar qılurlar, men taqı anlarġa **naẓar-ı raḥmat qılur**-men.*	318-12	1	-
910.	**nāzil bol-**	Ar.+Tü.	İnen, nuzül eden.	*Bu āyat Abū Bekr ḥaqqınġa **nāzil boldı**.*	96-1	53	-
911.	**naẓẓāra qıl-**	Ar.+Tü.	Bakmak, seyretmek.	*Men andaġ saqındım kim bu dervīş bu yigitlerning ot atġanınġa **naẓẓāra qılur**, tėp.*	432-8	2	-
912.	**ne bol-**	Tü.+Tü.	Ne olmak.	*Munlarnı öltürmek birle **ne bolġay**?*	115-3	26	-
913.	**ne qıl-**	Tü.+Tü.	Ne yapmak.	*Yā ʿAbbās, bilmez-mü-sen kim menim ummatım oġlum Ḥüseyinge **ne qıldılar**?*	185-2	30	-
914.	**necāsat bol-**	Ar.+Tü.	Pislik olmak.	*Bukün **nacāsat bolup** turur.*	391-8	1	-
915.	**necāsat qıl-**	Ar.+Tü.	Pislemek.	*Taqı qaytmışda Kināna qabīlasından bir kimerse Qulaysqa kirdi taqı aning içinde **necāsat qıldı**.*	41-14	1	-
916.	**necāt bul-**	Ar.+Tü.	Kurtulmak.	*Bir tirig çıpçuqnı tāba içinde qodsalar, ölmez kim bu belādın qurtulsa; yā taqı qurtulmaz kim uçsa taqı **necāt bulsa**.*	438-10	1	-
917.	**necis bol-**	Ar.+Tü.	Pislenmek.	*Erte baqtılar kim Qulays içi **necis bolmış**.*	41-15	4	-
918.	**necis qıl-**	Ar.+Tü.	Pislenmek.	*Tonlarını cümle **necis qıldı** erse, Abū Cehl taqı yārānları cümle külüştiler.*	12-5	1	-
919.	**nedāmat yė-**	Ar.+Tü.	Pişman olmak.	*Andın song üküş **nedāmat yėdi**, ol sözni ayġanınga tevbe qıldı taqı istiġfār qıldı, qul āzād qıldı, üküş rūzalar tuttı.*	45-17	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
920.	**nefret qıl-**	Ar.+Tü.	Nefret etmek.	*Sizke qarşu turup sözlemişde ündeng taqı yawuq keltürüp söz aymış bolung, ol yengini burnınġa qoyup sizing birle sözleşse, maʿlūm bolġay kim* sizdin ***nefret qılıp*** *andaġ qılmış bolġay, tėdi.*	421-2	1	-
921.	**nehy qıl-**	Ar.+Tü.	Yasak etmek.	*...Ḥaq tvt manga* ***nehy qıldı*** *anlarnı qatıngdın kėtermegil, tėp aydı erse, anlar aydılar…*	380-2	1	-
922.	**nehy-i münker qıl-**	Ar.+Tü.	Yasaklamak, meşru olmayan şeylerden kaçınmak.	*Yana bu emr-i maʿrūf qılġan taqı* ***nehy-i münker qılġan*** *kişi ḫalāyıqdın ṭamaʿını kesmek kerek.*	312-5	13	-
923.	**neşr qıl-**	Ar.+Tü.	Yayma.	*…sening rižāng üçün ol ʿilmüngni ḫalāyıqġa* ***neşr qıldım*** *(yaʿnī ḫalāyıqlarġa yaydım) ṭālib ʿālimlarġa ögrettim taqı ʿavāmu'n-nāsqa müşkillerini ḥal qıldım, fîtvāke cevāb bitidim, minberke minip vaʿẓ ve naṣīḥat qıldım…*	407-1	1	-
924.	**neteg bol-**	Tü.+Tü.	Nasıl olmak.	*Yā Resūlallāhi, eger bir muʾminda bar ʿaybnı aysaq,* ***neteg***, ***bolġay****?*	386-12	17	-
925.	**neteg qıl-**	Tü.+Tü.	Nasıl yapmak.	*Qorqar boldum, taqı ḫalvat ḫoşluqıdın kėçü bilmez-men.* ***Neteg qılayın****?*	7-12	22	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
926.	**nevbet teg-**	Ar.+Tü.	Sıra gelmek.	*Qaçan kim Medāyin şehrining͡ ṭarafıngа keldi erse, baqar bir ügür ḫalāyıq quḍuġ qırığında cānvarlarnı suwġarurlar taqı ėkki ʿayāl bir sürüg qoylar birle bir ṭarafda baqıp tururlar kim bu ḫalāyıq cānvarlarını suwġarsa, andın song͡ munlarġa **nevbet tegse** tėp.*	113-8	2	-
927.	**nevḫa qıl-**	Ar.+Tü.	Yüksek sesle ağlamak, feryat figan etmek.	*Men tuġurdum tėp aymaġay-siz, taqı yaq yawuq ölmişte **nevḫa qılmaġay**-siz, ton yırtmaġay-siz, saçlarıng͡ızını yulmaġay-siz, yüzleringizni yırtmaġay-siz…*	26-15	4	-
928.	**nevmīḍ bol-**	Fars.+Tü.	Ümitsiz olmak.	*…Ḥaq tebāraka ve teʿālā ang͡ar İblīs at bėrdi, Ḥaq raḥmatıdın **nevmīḍ bolġan** tėmek bolur.*	279-1	1	-
929.	**nevmīḍ qıl-**	Fars.+Tü.	Ümitsiz bırakmak.	*Qorqar-men kim, Ḥaq teʿālā cümlesini **nevmīḍ qılmadın** yarlıqaġay, tėp aydı.*	275-2	1	-
930.	**neẕr qıl-**	Ar.+Tü.	Adak yapmak.	*Qaçan kim bu ėkegü **neẕr qıldılar** erse, bularnıng͡ hıdmatkār bar erdi, Fużża atlıġ qaravaş erdi; Fużża ʿArab tilinçe kümüş tėmek bolur.*	140-9	2	-
931.	**nidā qıl-**	Ar.+Tü.	Seslenmek.	*Bu yerde hēç kimerse yoq, kimke nidā qılayın?*	39-2	19	-
932.	**nidā qıldur-**	Ar.+Tü.	Tellal bağırtmak.	*Abū Cehl ʿal **nidā qıldurdı**: Kim kim Muḥammedni taqı Abū Bekrni keltürür bolsa, yüz tėwe sewünçi bėreling͡ tėp.*	29-1	5	-
933.	**nikāḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Nikâh kıymak.	*Eger mėni qabūl qılsa, **nikāḥ qılġay**-siz, tėdi erse, Abū Hüreyre taqı qabūl qıldı.*	181-6	10	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
934.	**niʿmatlıġ bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Nimet sahibi olmak.	*Tegme biriŋgiz üküş* ***niʿmatlıġ bolġaysiz*** *taqı biri biriŋ͡izni yigrengeysiz…*	324-2	1	-
935.	**niʿmet bol-**	Ar.+Tü.	Evde yiyecek yemeğin olması.	*Ėwümüzde munça* ***niʿmet bolġay*** *taqı Peyġāmbarımuz ʿaʿīfaları birle, ḫādimları birle üç kündin berü aç bolġaylar tėp qaḍġu birle qoptı taqı Peyġāmbar ʿas ḫıdmatınġa bardı.*	125-11	1	-
936.	**niṣār qıl-**	Ar.+Tü.	Para vs. saçmak.	*Yā Ṟebīʿ, Ḥaq tvt maŋ͡ga raḥmat qıldı taqı bir kürsī üze mėni olturġuzdılar, ferīşteler üzemge altunlar taqı yinçüler* ***niṣār qıldılar.***	206-11	1	-
937.	**nişān bėr-**	Fars.+Tü.	Bildirmek.	*Taqı men yol yaŋ͡gılsam, maŋ͡ga yolnı* ***nişān bėrgil!***	114-2	1	-
938.	**nişān qıl-**	Fars.+Tü.	Belirlemek.	*Taqı Peyġāmbar ʿas toqsan tėwe* ***nişān qıldı*** *Kaʿbede qurbān qılmaq üçün.*	37-4	3	-
939.	**niyāz qıl-**	Ar.+Tü.	Yalvarmak.	*Bu ferīşteler Ḥaq teʿālā ḥażratında* ***niyāz qıldılar*** *taqı aydılar: Yā Rebbenā, bu ʿābid ʿibādat içinde hēç riyā qılmaz, bu ʿābidniŋ͡g ʿibādatınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolmaz.*	404-6	5	-
940.	**niyyet qıl-**	Ar.+Tü.	Niyet etmek.	*Taqı ʿāmlarnıŋ͡g rūzası ol turur kim rūzaqa* ***niyyet qılıp*** *özini yemek içmekdin taqı ḫatun birle suḥbat qılmaqdın saqlasa.*	264-7	8	-
941.	**nuqṣān bol-**	Ar.+Tü.	Eksik olmak.	*Eger farīżaları içinde* ***nuqṣān bolsa****, ol artuqsı namāzlarıdın bu farīżaġa cebr qılġaylar, tėp aymışlar.*	248-13	5	-
942.	**nūrluġ bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Nurlu olmak.	*Yā Abā Hureyre, tünle ėwüŋ͡g müŋ͡güşinde namāz qılġıl kim ėwüŋ͡g* ***nūrluġ bolsun****.*	321-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
943.	**nuşrat bėr-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Eger Ḥaq teʿālā bir kimerseke **nuşrat bėrse**, ʿālam ḥalqı yıġılışıp ol kimerseni helāk qılalıng tėseler, qılu bilmegeyler.*	229-16	28	-
944.	**oġ bol-**	Tü.+Tü.	Kefil olmak.	*Yana peyġāmbar ʿas aydı: Kim kim oġ bolsa, ėkki engeki arasındaqı tilini saqlamaq birle, ėkki aḍaqı arasındaqı fercini saqlamaq birle, men taqı **oġ bolur** men ol kimerseke uçtmah birle, tėp aydı.*	382-3	6	-
945.	**oğlan keldür-**	Tü.+Tü.	Çocuk doğurmak.	*Yā Muḥammed, bu ol ża ʿīfa turur kim zināḍın **oġlan keldürür** erdi taqı ėringe aytur erdi kim: Bu sėndin bolġan turur tėp aytur erdi.*	68-6	1	-
946.	**oġrılıq qıl-**	Tü.+Tü.	Hırsızlık etmek.	*Vaqtī men **oġrılıq qıldım** erdi.*	226-1	1	-
947.	**oġul qız bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Çocuğu olmak.	*Nė kim **oġul qız boldı**, cümle Ḥadīca ḥatundın boldı rażhā. Öngin ḥatunlardın bolmadı.*	6-12	5	-
948.	**oq at-**	Tü.+Tü.	Ok atmak.	*Anda oynar-biz, **oq atar**-biz.*	354-1	6	-
949.	**ortaq qat-**	Tü.+Tü.	Ortak koşmak.	*Yüzüm yönendürdüm ol Tangrı ḥażratınġa kim yerni taqı köklerni yarattı köni musulmān ḥālında taqı men Tangrı teʿālāqa **ortaq qatġanlardın** ermez-men, tėdi…*	345-5	2	-
950.	**ortaq qıl-**	Tü.+Tü.	Ortak koşmak.	*Qorqar-men kim bu ümmetlerim Ḥaq teʿālāqa **ortaq qılġaylar**, tėp aydı.*	403-10	2	-
951.	**orun bėr-**	Tü.+Tü.	Yer vermek.	*Ḥaq teʿālā manġa yeti yüz ming qata dünyā miqdārınça uçtmaḥda **orun bėrdi**, tėdi.*	206-12	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
952.	**osal qıl-**	Tü.+Tü.	Dalgınlığına gelmek.	*Yā imāme'l-muslimīn, yaman qıldım,* ***osal qıldım*** *sormaq kerek ermiş, sormadım, tevbe qıldım.*	224-10	4	-
953.	**osal tut-**	Tü.+Tü.	İhmal etmek.	*Kibr ol bolur kim Ḥaq teʿālānıng buyruqını* ***osal tutsang****, iltifāt qılmasang taqı ḫalāyıq közünde ḫōr körünseng, barçadın özingni artuq körseng, kibr ol bolur, tėdi.*	372-4	1	-
954.	**ot at-**	Tü.+Tü.	Ateş atmak.	*Qaçan kim ėkki ṣaf rāst boldı erse, bu kāfirlar cümlesi qılıçlarnı çıqardılar, taqı qınlarını sındurdılar, taqı* ***ot atmaqqa****, süngü sançmaqqa meşġūl bolmadın bir yolı qılıç birle ḫamle qıldılar erdi.*	71-15	1	-
955.	**ot urul-**	Tü.+Tü.	Yemek pişirmek için ateş yakmak.	*Bir kün ʿOsman raẓhu Peyġāmbar ʿas'nung ḫādimler[i]din eşitti kim Peyġāmbar ʿas ėwinde üç kün boldı kim qazġan asılmadı,* ***ot urulmadı,*** *toquz hücresinde taqı mundaġ-oq tėp, ża ʿīfaları taqı ṣabur qılıp turur, Peyġāmbar taqı ṣabur qılıp turur erdi.*	125-9	1	-
956.	**ot yandur-**	Tü.+Tü.	Ateş yakmak.	*Qulays qatında qondılar,* ***ot yandurdılar****, taqı köçtiler.*	41-17	6	-
957.	**otruq bol-**	Tü.+Tü.	Yatalak olmak.	*Bir yigitning anası sökel erdi taqı üküş sökellikdin* ***otruq bolup*** *turur erdi, hēç yerindin qopa bilmez erdi.*	221-3	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
958.	**oyaġ tüne-**	Tü.+Tü.	Uyanık geceyi geçirmek.	*Bu keçe erteke tegi uḍımaġıl, atlanıp taġ başında turġıl, baqġıl; kāfirlardın kimerseni körseng, bizke ḫabar bėrgil! tėdi erse, ol taqı erteke tegi taġ başında* ***oyaġ tünedi****, hēç kimerseni körmedi.*	71-7	1	-
959.	**oyaġlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Uyanık olmak.	*Ey yārānlarım, sizing üze bolsun tünle* ***oyaġlıq qılmaqlıġ****.*	313-7	5	-
960.	**ögsüz qıl-**	Tü.+Tü.	Öksüz bırakmak.	*Ey közüm yaruqı, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı tul qılġan, oġlanlarnı* ***öksüz qılġan****, ābadānlarnı ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīšān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-5	1	-
961.	**ögüt al-**	Tü.+Tü.	Öğüt almak.	*Ḥaq tvt sizke ögüt bėrür kim Ḥaq teʿālānıng vaʿẓını tutup ʿamal qılıp* ***ögüt alınġay****-siz, tėdi.*	311-17	1	-
962.	**ögüt bėr-**	Tü.+Tü.	Öğüt vermek.	*Ḥaq tvt sizke* ***ögüt bėrür*** *kim Ḥaq teʿālānıng vaʿẓını tutup ʿamal qılıp ögüt alınġay-siz, tėdi.*	311-17	1	-
963.	**ölüg bol-**	Tü.+Tü.	Ölü olmak.	*Muʾminlar arasında tirig erken* ***ölüg bolġan*** *bar mu?*	309-3	2	-
964.	**ölüm kel-**	Tü.+Tü.	Ölümün gelmesi.	*Men murdār suwdın yaratıldım taqı bukün yarın* ***ölüm kelgey*** *taqı ol gūr içinde men murdār ölügse tėg bolup yatġay-men.*	374-10	1	-
965.	**ʿömür bėr-**	Ar.+Tü.	Ömür vermek.	*Ey miskīn, iḥtimāl bar, sanga Tangrı teʿālā bir qaç yıl taqı* ***ʿömür bėrse****, sendin abuşqalar taqı bar, sanga yatmaq kerekmez.*	435-12	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
966.	**örpek bol-**	Tü.+Tü.	Saçı başı karışık olmak.	*Ey yārānlarım, zīnhār bir muʾminni körsengiz, başı **örpek bolsa** taqı yüzi toġluġ taqı ėkki ėgni yırtuq çapānlıġ kimerse bolġay kim Ḥaq tvt'dın ant yāḍ qılıp ne kim tileyür bolsa, Ḥaq tvt anıng tilekini red qılmadın mustacāb qılġay taqı andını rāst qılġay, tėp aydı.*	380-13	1	-
967.	**örü qal-**	Tü.+Tü.	Ayakta kalmak.	*Bu ḫalāyıq içinde kim kim Qaran qabīlalıġ bolsa, ol örü tursun taqı önginleri oltursunlar, tėdi erse, cümle ḫalāyıq olturdılar, meger bir kimerse olturmadı, **örü qaldı**.*	400-1	1	-
968.	**öwke qıl-**	Tü.+Tü.	Kızmak.	*Eger dünyāvī neerse tileseler, anlarġa bėrmek kerek ve eger taqı bizlerdin **öwke qılsalar**, anlarnı ḫoşnūd qılmaq kerek…*	291-12	1	-
969.	**öwkeke keldür-**	Tü.+Tü.	Kızdırmak.	*Kim kim ʿayālım Fāṭımanı öwkeke keldürse, mėni **öwkeke keldürmiş** tėg bolġay, tėdi erse, cümle ḫatunlar Fāṭımanı aġırlayur erdiler.*	158-2	1	-
970.	**öwkesi kel-**	Tü.+Tü.	Öfkelenmek.	*Tangrıdın qorqġıl taqı ḫōcangqa eḍgü saqınġıl, tėdi erse, ol qulnung **öwkesi keldi** taqı çoġlayu çıqtı erse, ʿÖmer raẓhu bardı, ol qul ne tėdi tėp suʾāl qıldı erse, anıng ayġanını aymadılar.*	117-16	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
971.	**özin͡gni artuq kör-**	Tü.+Tü.+Tü.	Kendini veya başkasını olduğundan üstün saymak, yüceltmek.	*Kibr ol bolur kim Ḥaq teʿālānıng buyruqını osal tutsang, iltifāt qılmasang taqı ḫalāyıq közünde ḫōr körünseng, barçadın **özin͡gni artuq körseng**, kibr ol bolur, tėdi.*	372-5	3	-
972.	**özüng͡ni aşaq kör-**	Tü.+Tü.+Tü.	Kendini düşük görmek.	*Tevāżuʿ ol bolur kim ėwdin çıqsang, kim kim sanga qarşu kelse, **özüng͡ni ol kişidin aşaq körseng** taqı könglüng͡de iʿtimādıng ol bolsa kim bu kimerse Ḥaq teʿālā ḫażratında mėndin artuq bolġay, tėp aysang.*	378-7	1	-
973.	**ʿözür bol-**	Ar.+Tü.	Mazeret olmak.	*Bilmedim tėmek birle qurtulmas-sen qıyāmat kün, anıng üçün kim ʿālimlardın sormaq kerek erdi taqı anı bilmek kerek erdi; bilmedim tėmek birle **ʿözür bolmaz**, tėdi erse, ol ʿazīz aydı kim: Yā imāme'l-muslimīn, yaman qıldım, osal qıldım sormaq kerek ermiş, sormadım, tevbe qıldım.*	224-9	1	-
974.	**ʿözür qıl-**	Ar.+Tü.	Özür dilemek.	*Ėkinç qata **ʿözür qılur**-men, hēç qayıtmaz tėdi erse, Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām aydı: Ey közüm yaruqı, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı tul qılġan, oġlanlarnı öksüz qılġan, ābadānlarnı ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīşān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-4	13	-
975.	**ʿözür qol-**	Ar.+Tü.	Özür dilemek.	*Tevbe qılduq, tėdiler taqı bu Selmāndın **ʿözür qoldılar**.*	385-12	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
976.	**paḍişāhlıq bėr-**	Fars.+Tü.+Tü.	Padişahlık vermek.	*Ḥaq tvt qıyāmat kün bolsa, ʿāvş tört kimerse birle tört kimerseke ḥuccet qılġay: Paḍişāhlar taqı beglerke taqı māl ėḍileri ayġaylar: Yā Rebbī, bizlerke **paḍişāhlıq bėrding** taqı üküş māl ve memleket bėrding.*	327-7	1	-
977.	**pāḍşāh bol-**	Fars.+Tü.	Padişah olmak.	*Ey oġlum, sen peyġāmbar bolġaysen hem taqı **pāḍşāh bolġaysen**.*	352-16	1	-
978.	**pāk qıl-**	Fars.+Tü.	Haramdan korumak.	*Şükür ol Tangrıqa kim bizlerni anıng tėg işlerdin saqladı taqı ḥarām taqı şübhetlig luqmalardın **pāk qıldı**, tėp aytur.lar.*	387-11	1	-
979.	**palās key-**	Fars.+Tü.	Elbise giymek.	*... ʿİsā peyġāmbar aydı: Ey yārānlarım, arpa etmekini türüp qayġı birle yemek taqı **palās keymek** taqı qara yer üze yatmaq taqı dünyāda ʿibādat birle meşġūl bolup āḫiratqa tamuġdın qurtulsa, yaḫşı ermez-mü…*	395-15	1	-
980.	**palās keydür-**	Fars.+Tü.	Elbise giydirmek.	*Boynumġa zincīr qodtılar, aḍaqımġa buqaġu urdılar, ėgnimge **palās keydürdiler**, abuşqa bolmış atamdın aḍırdılar, tėp yıġlayur erken Mālikning qulı keldi…*	358-14	2	-
981.	**pāra bol-**	Fars.+Tü.	Yarılmak.	*Artlarında Firʿavn ʿal baqar, deryā ėkki **pāra bolmış**, taġ taġ suw yıġılmış, deryā içinde yol bolmış.*	73-10	1	-
982.	**pāra pāra bol-**	Fars.+Tü.	Paramparça olmak.	*Erte qoptılar, baqtılar kim ʿAtaba **pāra pāra bolmış**.*	15-15	6	-
983.	**pāra pāra qıl-**	Fars.+Tü.	Paramparça etmek.	*Ol arslan keldi, ḫalqlarnı yıḍlayu ʿAtabanı buldı taqı **pāra pāra qıldı**.*	15-14	7	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
984.	**perākende bol-**	Fars.+Tü.	Dağınık olmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ʿamalını āḫirat istemek üçün qılur bolsa, Ḥaq tvt ol qulnuŋ köŋlini bay qılur taqı* ***perākende bolmış*** *işlerini hem cemʿ qılur taqı dünyā aŋgar ḫōr bolup kelür.*	401-13	1	-
985.	**perākende qıl-**	Fars.+Tü.	Dağınıklaştırmak.	*Taqı qayu muʾmin ve muvaḥḥid ʿamalını taqı niyyetini dünyā istemek üçün qılsa, dervīşlikini ėkki közi arasında qoyar taqı işini* ***perākende qılur*** *taqı rızqıdın hēç neerse kelmez aŋgar, meger kim ol bitildi, ol kelür, ziyāda kelmez, tėp aydı.*	401-15	1	-
986.	**perhīz qıl-**	Fars.+Tü.	Dince yasak edilen şeylerden uzak kalmak.	*Ey ḫalīfa, kimke Ḥaq tvt cemāl bėrse taqı māl bėrse taqı ḥurmet bėrse taqı ol kimerse cemālı içinde* ***perhīz qılsa*** *taqı ol mālı içinde iḥsān qılsa…*	378-3	1	-
987.	**perhīzlig bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Takva sahibi olmak.	*Ey Furqud, faqīh ol bolur kim dünyāke raġbetsiz bolsa, taqı āḫiratqa raġbatlıġ bolsa, taqı dīni içinde körüşgülüg (?) bolsa, taqı Ḥaq teʿālāqa ʿibādat qılmaq içinde mudāvamat qılsa, taqı Taŋgrıdın qorqġan bolsa, taqı* ***perhīzlig bolsa****, ol faqīh turur, tėdi.*	232-17	1	-
988.	**perīşān qıl-**	Fars.+Tü.	Perişan etmek.	*Yā Muḥammed, bilgil, āgāh bolġıl, bu nevbet kim keldim, ol iʿtiqād birle keldim erdi kim sėni helāk qılsam taqı yārānlarıŋgnı* ***perīşan qılsam****, velīkin kördüm kim Medīne tegresinde ḫandaq qılmış-sen.*	32-8	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
989.	**pēşe qıl-**	Fars.+Tü.	İş yapmak.	*Nė **pēşe qılur**-sen?*	117-15	1	-
990.	**peydā bol-**	Fars.+Tü.	Ortaya çıkmak.	*Bu arada bir kimerse **peydā bolur**.*	319-14	7	-
991.	**peyġāmbar bol-**	Fars.+Tü.	Peygamber olmak.	*Ol aymışı teg eḍgü **peyġāmbar boldı**.*	114-12	3	-
992.	**peyġāmbar çıqar-**	Fars.+Tü.	Peygamber çıkarmak.	*Bu Ḥavvānıng mühri ol turur kim sening uruġungdın bir **peyġāmbar çıqarġaymen** cümle peyġāmbarlardın menim ḥażratımda ol ʿazīzrek bolġay.*	280-2	1	-
993.	**peyġāmbar kel-**	Fars.+Tü.	Peygamber gelmek.	*Eger mėndin song **peyġāmbar kelmek** revā bolsa erdi, ol peyġāmbar ʿÖmer bolġay erdi tėdi.*	104-16	1	-
994.	**peyġāmbarlıq kel-**	Fars.+Tü.+Tü.	Peygamberlik gelmek.	*Peyġāmbar ʿas **peyġāmbarlıq kelmezdin** oza rāst tüşler körü başladı.*	7-4	2	-
995.	**pişīmān bol-**	Fars.+Tü.	Pişman olmak.	*Anlarınıng qanıdın sormaz-siz taqı çıbın qanıdın suʾāl qılur-sen, tėdi erse, ol kimerse suʾāl qılġanınġa **pişīmān boldı**.*	170-2	1	-
996.	**pişīmān qıl-**	Fars.+Tü.	Pişman olmak.	*Eger men tamuġluġ bolsam, sen mėndin üç ṭalāq ḥarām sen, tėdi taqı bu söz songında **pişīmān qıldı** taqı tiledi kim oġlanları anası ḥarām bolmasa.*	203-17	1	-
997.	**pişīmān yė-**	Fars.+Tü.	Pişman olmak.	*Yana bir qaç eyyāmdın song bu boyaġçı **pişīmān yėdi**, taqı ol böz ėḍisini ündedi taqı aydı kim: Men yaman qıldım, tandım.*	194-5	1	-
998.	**putperes bol-**	Fars.+Tü.	Puta tapan olmak.	*Eger anlar **putperes bolmasa** bolmasunlar, qaçan kim anlarnıng dünyāke maḥabbatı bolsa, men anlarnı azġurġaymen, tėp aydı.*	397-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
999.	**qabūl bol-**	Ar.+Tü.	Kabul olmak.	*Qaçan kim Ādam peyġāmbar ʿas'nuŋ tevbesi **qabūl boldı** erse, Ādam peyġāmbar ʿas Ḥaq teʿālāqa münācāt qıldı taqı aydı: Yā Rebbī, ol vaqtın kim uçtmaḥda erdim, hemīşe ḫāṭırım tilemişde ʿArşqa ṭavāf qılur erdim.*	37-16	9	-
1000	**qabūl qıl-**	Ar.+Tü.	Kabul etmek.	*Duşenbe tüni erdi kim Ḥaq teʿālā fermānı birle Cebreʾil ʿas risālatnı peyġāmbarlıqnı tapşurdı, Peyġāmbar ʿas taqı **qabūl qıldı**.*	5-11	145	-
1001	**qaḍġu bol-**	Tü.+Tü.	Kaygılı olmak.	*Ne qaḍġu kim bar atanġa, cümlesi dünyāda erdi, āḫiratta hēç **qaḍġu bolmaġay**, tėp aydı.*	438-4	1	qaḍġuluġ bol-
1002	**qaḍġu kel-**	Tü.+Tü.	Kaygı gelmek.	*Yā Ṭalḥa, uş Cebreʾil sanga selām aytur taqı andaġ aytur kim, ol Tangrı kim, Muḥammedni ḥaq peyġāmbar ıdtı, anıŋ birle and yād qılur-men kim hēç Ṭalḥa üze qıyāmat qaḍġularıdın **qaḍġu kelmegey** ve eger kelür bolsa, men Ṭalḥa qatında ḫāżır bolġay-men tėp aydı.*	120-11	1	-
1003	**qaḍġu ye-**	Tü.+Tü.	Kaygı çekmek.	*Nişe öz işingning **qaḍġusın yemez**-sen?*	146-12	5	-
1004	**qaḍġuluġ bol-**	Tü.+Tü.	Kaygılı, üzgün olmak.	*Nişe munça üküş **qaḍġuluġ bolur**-sen?*	176-4	10	qaḍġu bol-
1005	**qaḍġusuzluq tile-**	Tü.+Tü.	Rahatlık dilemek.	*Taqı tamuġ qapsandı nefs tilekleri birle: nefs yemek, içmek, tenaʿʿum, **qaḍġusuzluqnı tiler**; bu nefsinge uysa, songı tamuġ turur.*	61-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1006	**qahr qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek.	*Ammā bilgil, āgāh bolġıl, bu rūzadın murād nefske* ***qahr qılmaq*** *turur, Şeyṭān laʿīnning vesvesesi ādam oġlıqa üküşreki Şehvet sebebidin turur.*	265-10	5	-
1007	**qaḫṭlıq bol-**	Tü.+Tü.	Kıtlık olmak.	*Benū İsrāʾīl içinde* ***qaḫṭlıq boldı****; musulmānlar qatıġ emgendiler.*	409-7	1	-
1008	**qalam yöri-**	Ar.+Tü.	Hüküm yürütmek.	*Ey ʿayālım yıġlamaq manga kerek kim yazuqlarım ingen üküş turur, velīkin ey ʿayālım, sen nārasīda turursen, sanga ne yıġlamaq kerek, sening üze* ***qalam yörimes****, tėdi erse, ʿayālı aytur: Ey baba, körer-men ḫalāyıq ot yandursalar, avval uşaq yıġaçlar qodarlar, andın song uluġ yıġaçlarnı kodarlar.*	238-12	1	-
1009	**qamçı ur-**	Tü.+Tü.	Kamçı vurmak.	*Ėmdi ol yüz qoy taqı bir cāriya kim bėrding, anı alġıl, bu kişike ḫarām turur, neerse almaq revā bolmaz taqı oġlung ergen bolsa, angar yüz* ***qamçı urmak*** *kerek taqı bu kişi ḫatunnı taşlayu öltürmek kerek, tėp aydı.*	347-16	2	-
1010	**qamluq qıl-**	Tü.+Tü.	Kâhinlik yapmak.	*Bu sütni neteg ḫāṣil qıldıng? tėp. Qulı aydı kim: Bir qavmġa qamluq qıldım erse, manga bu sütni bėrdiler, tėdi erse, Abu Bekr raẓhu aydı:* ***Qamluq qılıp*** *neerse almaq ḫarām turur.*	294-16	2	-
1011	**qan tök-**	Tü.+Tü.	Kan dökmek.	*Nāḫaq* ***qan tökmekning*** *āfatı içinde turur.*	334-14	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1012	**qanāʿat qıl-**	Ar.+Tü.	Kanaat etmek, razı olmak.	*Ey şāgirdim, bu yerke kelgenimiz* ***qanāʿat qılmaqġa*** *nefsümüz rāżī bolsun tėp keldük, tėdi.*	302-1	8	-
1013	**qap qara bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Kapkara olmak.	*Cāhiliyyat vaqtında ḥāyiż ʿavretler ėliglerini sürttiler taqı öngin yazuqluġ kimerseler ėliglerini sürttiler erse, ol aq taş* ***qap-qara boldı*** *tėp aydılar.*	38-15	1	-
1014	**qapuġ saqla-**	Tü.+Tü.	Kapı beklemek, muhafızlık yapmak.	*Yetinç qat kök qapuġınga tegdük erse, ol* ***qapuġ saqlaġan*** *ferişte aydı: Kimler siz?*	56-1	9	-
1015	**qarangqu bol-**	Tü.+Tü.	Karanlık olmak.	*[Aḫşam]* ***qarangqu boldı.***	90-11	3	-
1016	**qarar qıl-**	Ar.+Tü.	Kararlaştırmak.	*Bu kāfirlar Peyġāmbar ʿas'nı yalġan tėdiler taqı öz havālarınġa uydılar, öz nefsleri tilikleringe ittibāʿ qıldılar; tegme bir iş* ***qarār qılġan*** *turur, yaʿnī ḥaq işing taqı ʿāqıbatı ẓāhir bolġan turur, bāṭil işing taqı ʿāqıbatı ẓāhir bolġan turur tėdi.*	35-8	4	-
1017	**qarārı ārāmı qal-**	Ar.+Fars.+Tü.	Huzursuz olmak.	*Erte kėçe yüzinge baqa, sözini ėşitü, başını tarayu bu ʿışqı ġālib boldı, hėç* ***qarārı ārāmı qalmadı*** *taqı sirrini hėç kişike aytu bilmez erdi.*	359-17	1	-
1018	**qarārsız bol-**	Tü.+Tü.	Yerinde duramaz olmak.	*Qırq kün* ***qarārsız bolup*** *feryād qılu çaqırur erdi.*	345-16	1	-
1019	**qaravaş bėr-**	Tü.+Tü.	Kadın köle vermek.	*Ol taqı duʿā qıldı, bu pādişāh taqı tendürüst boldı erse, bu pādişāh İbrāhīm peyġāmbarqa üküş māl bėrdi taqı bir* ***qaravaş bėrdi*** *Hācar atlıġ.*	219-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1020	**qarındaş bol-**	Tü.+Tü.	Kardeş olmak.	*Ey ümmetlerim, ey yārānlarım, zīnhār biri biriŋ͡giz birle ḥased qılmayıŋ͡gız taqı biri biriŋ͡gizni yigrenmeŋ͡giz taqı biri biringe ġıybat qılmaŋ͡gız taqı biri biriŋ͡gizke* ***qarındaş bolup*** *Taŋ͡grı teʿālāqa qul bolung, tėp aydı…*	388-8	1	-
1021	**qarındaş qıl-**	Tü.+Tü.	Kardeş etmek.	*Kerek kim munlarġa luṭf u kerem birle qarşu alsaŋ͡gız tėdi taqı Medīnede turġanlarnı Mekkedin kelgenler birle* ***qarındaş qıldı.***	27-4	1	-
1022	**qarşu al-**	Tü.+Tü.	Karşılık vermek.	*Ey ʿayālım şefaqatlıġ raḥmetlig Teŋ͡grike satġaştım, maŋ͡ga rāḥat taqı kerāmat birle* ***qarşu aldı****, dereceler uçtmaḥ içinde Peyġāmbar civārında rūzī qıldı.*	131-17	1	-
1023	**qarşu al-**	Tü.+Tü.	Ağırlamak, misafir etmek.	*Kerek kim munlarġa luṭf u kerem birle* ***qarşu alsaŋ͡gız*** *tėdi taqı Medīnede turġanlarnı Mekkedin kelgenler birle qarındaş qıldı.*	27-3	2	-
1024	**qarşu çıq-**	Tü.+Tü.	Karşılamak.	*Abū Sufyān Peyġāmbarqa* ***qarşu çıqtı*** *erse, ʿAbbāsnı kördi.*	49-3	1	-
1025	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Dayanmak.	*…oġlı qızı içinde yā taqı teni içinde taqı ol qulum muṣībatqa körklüg ṣabur birle* ***qarşu kelür*** *bolsa, qıyāmat kün ʿamallarını ölçmek üçün ol qulumnı tarāzū qatınġa keltürmegeymen…*	323-10	1	-
1026	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Karşılamak.	*Qaçan kim Sidretü'l-Müntehāqa tegdim erse, ferīşteler maŋ͡ga istiqbāl qılu* ***qarşu keldiler*** *taqı selām qıldılar.*	57-8	16	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1027	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Karşılık vermek.	*Qayu yanġa barsa erdi, kimerse **qarşu kelü** bilmez erdi, meger oq atar erdiler.*	184-9	1	-
1028	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Rastlamak, karşılaşmak.	*Kāfirlarnı Ḥaq yolınga ündegeyin, bolġay kim musulmān bolġaylar, tamuġ otıdın qurtulġaylar tėp ėwdin çıqmış erdi. Bir kāfir **qarşu keldi**.*	11-12	5	-
1029	**qarşu tur-**	Tü.+Tü.	Karşı çıkmak, karşılık vermek.	*Ėmdi menim yaraġım yoq a͡ngar **qarşu turmaqġa**.*	174-11	5	-
1030	**qarşu tur-**	Tü.+Tü.	Karşı durmak.	*Sen ne kişi bolduṉ͡g kim menim birle **qarşu turġaysen?***	373-11	4	-
1031	**qarşu turuş-**	Tü.+Tü.	Savaş düzenine geçmek.	*Taqı bir rāyım ol turur kim, qaçan ėkki ṣaf **qarşu turuşsalar**, uruşmaqqa qaṣd qılsalar, sizler kerek kim cümleṉ͡giz qılıçlarıṉ͡gızını qınlarıṉ͡gızdın çıqarsaṉ͡gız…*	69-11	1	-
1032	**qaṣd qıl-**	Ar.+Tü.	Niyet etmek.	*Bir yılan keldi, taqı ol teşükdin çıqmaqqa **qaṣd qıldı** Abū Bekrniṉ͡g aḍaqınġa başını tegürdi.*	21-5	51	-
1033	**qaṣd qıl-**	Ar.+Tü.	Kötü niyet beslemek.	*Kaʿbeniṉ͡g bināsı nedin erdi taqı kim binā qıldı taqı Kaʿbeke **qaṣd qılġannı** Ḥaq tvt neteg helāk qıldı cümlesini avvalqı bābnuṉ͡g altınç faṣlıda beyān qılındı.*	273-13	1	-
1034	**qasem yād qıl-**	Ar.+Fars.+Tü.	Yemin etmek.	*Ol Taṉ͡grı birle **qasem yād qılur**-men kim Muḥammedniṉ͡g rūḥı anıṉ͡g taṣarrufında turur.*	77-8	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1035	**qaṣīda oqu-**	Ar.+Tü.	Kaside okumak.	*Bir kün şāʿir kelip özinge medḥ qılıp bir **qaṣīda oqudı** erse, Abū Murīd aydı kim: Ey şāʿir, eger mālım ḥāẓir bolsa erdi, hēç darīġ qılmaġay erdim velīkin men sanga bir neerse ögreteyin.*	259-8	1	-
1036	**qat qat bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Kat kat olmak.	*Peyġāmbarlarqa belā **qat qat** bolur ṣevāblar qat qat bolmaq üçün.*	34-13	1	-
1037	**qaṭʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Karar verme.	*Rişvet almaz-men velīkin ėkki ḫaṣm arasında ḥükm **qaṭʿ qılsam**, aralarında bir ḫaṭ bitiyür-men kim buküngin song biri birinġizke daʿvāngız taqı ḫuṣūmatıngız bolmasun, tėp.*	246-4	1	-
1038	**qaṭʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek, sona erdirmek.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün **qaṭʿ qılsa** taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḥicāblar kötrülse hēç ʿacīb ġarīb bolmaġay, tėdi ve's-salām.*	302-16	3	-
1039	**qaṭarāt aq-**	Ar.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Bir ançada baqar-men, Peyġāmbar ʿas'nung közidin **qaṭarāt ve ʿabarāt aqa** başladı.*	178-16	2	-
1040	**qaṭarāt yaş aq-**	Ar.+Tü.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Baqar, Abū Bekrning közindin **ʿabarāt ve qaṭarāt yaş aqar.***	21-8	10	-
1041	**qatıġ bol-**	Tü.+Tü.	Azken çok olmak, çok duruma gelmek, artmak, fazlalaşmak.	*Ey ʿayālım, yıġlamaġıl, peyġāmbarlarnıng emgekleri **qatıġ bolur**, velīkin ṣevābları üküş bolur taqı dereceleri artuq bolur.*	11-16	18	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1042	**qatıġ bol-**	Tü.+Tü.	Katılaşmak.	*Ol maʿnīdin ötrü kim ādemī ṭaʿāmını toya yėse, teni aġır bolur, köŋ͡gli **qatıġ bolur**, zīrekliki andın zāyil bolur, uyqusı üküş bolur, ʿibādat ve ṭāʿat qılmaqġa teni sust bolur, tėp cevāb aydı.*	199-3	1	-
1043	**qatıġ bol-**	Tü.+Tü.	Kötüleşmek.	*Aḥvālı **qatıġ boldı**, zār u zār yıġlayu Ḥaq teʿālāqa münācāt qılu cān bėrdi, innā lillāhi va innā ilayhi rāciʿūna.*	196-17	1	-
1044	**qatıġ qıl-**	Tü.+Tü.	Katılaştırmak .	*Ey Perverdigārım, bu Firʿavnnuŋ͡ qavmınuŋ͡ māllarını helāk qılġ͡ıl taqı köŋ͡güllerini **qatıġ qılġ͡ıl** kim īmān keltürmesünler taqı qıyāmat kün ʿuqūbatqa sezā bolsunlar, tėdi.*	116-9	4	-
1045	**qatıġ qıl-**	Tü.+Tü.	Şiddetle sıkmak.	*Ey Perverdigārım, bu Firʿavnnuŋ͡ qavmınuŋ͡ māllarını helāk qılġ͡ıl taqı köŋ͡güllerini **qatıġ qılġ͡ıl** kim īmān keltürmesünler taqı qıyāmat kün ʿuqūbatqa sezā bolsunlar, tėdi.*	116-9	1	-
1046	**qatıġ tut-**	Tü.+Tü.	Canına okumak.	*Yā Rebbī, ol ẓālim Ḥaccācnı **qatıġ tutġ͡ıl**, tėdi taqı yārānları āmīn tėmiş erdiler, derḥāl Ḥaccācnıŋ͡ teni şişdi taqı başındın aḍaqınġa tegi uluġ başlar çıqtı.*	345-14	1	-
1047	**qatıġ yürü-**	Tü.+Tü.	Hızlı yürümek.	***Qatıġ yürügen** taqı ermez; yürüyür bolsa, aqru yüriyür erken yeter (?), yoq erse yetmes tėdi.*	23-8	1	-
1048	**qaṭır min-**	Tü.+Tü.	Katıra binmek.	*Baqtım taqı Ṣafā Merve arasında **qaṭır minip** tekebbür birle yörigen kişike oḫşattım…*	374-4	3	qaṭır mün-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1049	**qaṭır mün-**	Tü.+Tü.	Katıra binmek.	*Baqar, Cebreʾil ʿas* ***qaṭır münüp****, qalıng barçın kẹdip keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, ferĩşteler yarıq yaşıqlarını kẹtermedin tururlar.*	33-1	2	qaṭır min-
1050	**qavĩ bol-**	Ar.+Tü.	Güçlenmek.	*Dĩning yükey bolġay, aḥvālıng* ***qavĩ bolġay*** *tẹdi erse, Peyġāmbar ʿas köngli ḫoş boldı.*	9-4	5	-
1051	**qavĩ qıl-**	Ar.+Tü.	Güçlendirmek.	*Ėmdi Ḥaq teʿālā İslāmnı ʿazĩż qıldı taqı* ***qavĩ qıldı****, önginlerning yārĩ bẹrmẹkidin mungsuz qıldı.*	110-16	1	-
1052	**qay qıl-**	Ar.+Tü.	İstifra etmek.	*Ey żaʿĩfa, bu qadaḥ içinge* ***qay qılġıl*** *(qay qusqıl tẹmek bolur), tẹdi erse, ol żaʿĩfa taqı aġzınġa barmaqını qattı erse, aġzıdın qoyuġ qan taqı iring qustı kim ol qadaḥ toldı.*	389-4	1	-
1053	**qaylūla qıl-**	Ar.+Tü.	Şekerleme yapmak, öğle uykusuna yatmak.	*Yana Peyġāmbar ʿas bir kün* ***qaylūla qılur*** *erdi [yaʿnĩ tüş vaqtın uyur erdi].*	120-12	2	-
1054	**qażā qıl-**	Ar.+Tü.	Vaktinde kılınmayan ibadetlerin borcunu usul ve kaidesine uygun olarak sonradan ödeme.	*Eger kimerse ʿArafātta vuqūf keltürmese, ḥecci tamām bolmas. Yana bir vaqtta ḥecni* ***qażā qılmaq*** *kerek bolur, ol maʿnĩdin ötrü kim Ādam peyġāmbar ʿas tevbesi ʿArafātta qabūl boldı.*	276-12	1	-
1055	**qazan as-**	Tü.+Tü.	Ocağa kazan koymak.	*Bolmasa bu kẹçe* ***qazan astım****, bu oġlanlarnı awutmaq üçün qazanġa suw kemiştim, hēç neerse yoq suwdın öngin.*	107-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1056	**qazġan asıl-**	Tü.+Tü.	Yemek pişirmek için ocağa kazan koyulması.	*Bir kün ʿOs̱man razhu Peyġāmbar ʿas'nuṅg ḫādimler[i]din eşitti kim Peyġāmbar ʿas ėwinde üç kün boldı kim* ***qazġan asılmadı****, ot urulmadı, toquz hücresinde taqı mundaġ-oq tėp, ża ʿīfaları taqı ṣabur qılıp turur, Peyġāmbar taqı ṣabur qılıp turur erdi.*	125-9	2	-
1057	**qāżī bol-**	Ar.+Tü.	Kadı olmak.	*Yā imāme'l-muslimīna, kṅglüm andaġ tiler kim siz Baġdād şehrinde* ***qāżī bolsaṅgız****, cümle şeherlerdeki qāżīlar sizing fermānınṅgızda bolsa, kimni tilesenṅgiz, qāżī qılsaṅgız taqı kereksiz kişilerni maʿzūl qılsaṅgız, tėdi.*	196-3	1	-
1058	**qāżī qıl-**	Ar.+Tü.	Kadı yapmak.	*Yā imāme'l-muslimīna, kṅglüm andaġ tiler kim siz Baġdād şehrinde qāżī bolsaṅgız, cümle şeherlerdeki qāżīlar sizing fermānınṅgızda bolsa, kimni tilesenṅgiz,* ***qāżī qılsaṅgız*** *taqı kereksiz kişilerni maʿzūl qılsaṅgız, tėdi.*	196-4	1	-
1059	**qāżīlıq qıl-**	Ar.+Tü.	Kadılık yapmak.	*Ol oġlum bir yıl İṣfahān ėlinde* ***qāżīlıq qıldı****.*	220-9	4	-
1060	**qışāṣ qıl-**	Ar.+Tü.	Kısas yapmak.	*Yana andın soṅg Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿUkāşe, kelgil,* ***qışāṣ qılġıl****!*	86-12	6	-
1061	**qısmat qıl-**	Ar.+Tü.	Paylaştırmak.	*Andın soṅg Peyġāmbar ʿas ġanīmatnı* ***qısmat qıldı****.*	75-8	8	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1062	**qısqa qıl-**	Tü.+Tü.	Kısa vadeli tutmak.	*Andaġ erse, umınçlarıng͡ızını **qısqa qılıng͡** taqı ecelleriŋ͡izni közleriŋ͡iz öŋ͡ünde qılıŋ͡, tėp aydı.*	435-16	1	-
1063	**qısqa tut-**	Tü.+Tü.	Kısa tutmak.	*Tevekkül qılmaq taqı umınçnı **qısqa tutmaq**, tėdi.*	436-2	1	-
1064	**qıyāmat bol-**	Ar.+Tü.	Kıyamet olmak.	*Ol kėçe qāżī tüşinde körer: **Qıyāmat bolmış**.*	252-3	5	-
1065	**qıyās qıl-**	Ar.+Tü.	Kıyas etmek.	*Mundın **qıyās qılġıl** kim, qaçan muʾmin toq qarın birle yatur bolsa, şeyṭānlar ol muʾminniŋ͡ aşları bolġaylar.*	268-10	3	-
1066	**qızıl bol-**	Tü.+Tü.	Kızıl olmak.	*Yā Riżvān, oġlum Ḥasan köşki ne ḥikmetdin yaşıl boldı taqı oġ͡lum Ḥüseyinniŋ köşki nė ḥikmetdin **qızıl boldı**?*	179-13	2	-
1067	**qol qawşur-**	Tü.+Tü.	Kol kavuşturmak.	*Kim tilese, tamuġluġ kişike baqayın, tėp ol kişike baqsun kim özi olturmış bolġay taqı ileginde kişiler **qol qawşurup** ḫıdmatda öre turmış bolġay, tėdi.*	373-6	1	qol qawuştur-
1068	**qol qawuştur-**	Tü.+Tü.	Kol kavuşturmak.	*Baqar, Mekkeniŋ͡ uluġları **qol qawuşturup** ḫıḍmat maqāmında turuqmışlar.*	51-3	1	qol qawşur-
1069	**qol sal-**	Tü.+Tü.	El sallamak.	*Sewündüm taqı ançaqa tegi küydüm kim ol kārvān yaqın keldi erse, anlarqa men **qol saldım**, āvāz qıldım erse, anlar taqı maŋ͡a qarşu keldiler taqı aydılar: Ey żaʿīfa, aḥvāl ne turur?*	130-12	1	-
1070	**qonuq bol-**	Tü.+Tü.	Konuk olmak.	*Taqı özininŋ͡ ʿādatı ol erdi kim sufrasında **qonuq bolmasa**, hēç ṭaʿāmqa elig sunmaz erdi.*	211-15	9	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1071	**qonuqluq qıl-**	Tü.+Tü.	Misafirlik etmek.	*Medāyin ḫōcalarıdın bir ḫōca Ḥuzeyfeni yārānları birle* ***qonuqluq qılıp*** *ėwke ündedi taqı ṭaʿām keltürdi erse, ṭaʿāmmı tenāvul qılduq.*	309-7	2	-
1072	**qoy boğuz-**	Tü.+Tü.	Koyun kesmek.	*Bu bizke bir* ***qoy boğuzladı****, munga ėkki qoy bahāsı bėrsek yetmez-mü?*	254-4	2	-
1073	**qoymatlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Çobanlık yapmak.	*İbnü ʿÖmerke aydılar kim: Bir qul bar, Ḥirāda* ***qoymatlıq qılur****.*	430-13	1	-
1074	**qoyuġ qan qıl-**	Tü.+Tü.+Tü.	Koyu kan haline getirmek.	*Ey qarındaşım, sen ol Tangrıqa mu kāfirlıq qılur-sen kim atang Ādamnı tupraqdın yarattı taqı sėni erkeklik suwıdın yarattı taqı ol suwnı bir pāra* ***qoyuġ qan qıldı*** *taqı ol qoyuġ qannı bir pāra çeynem et qıldı taqı ol çeynem etni süngükler qıldı taqı ol süngükler üze yana et keydürdi taqı ol sening teg ādemī qıldı.*	425-3	1	-
1075	**qubba qopar-**	Ar.+Tü.	Kubbe yapmak.	*Bu ceddim emīru'l-muʾminīn ʿAlī ibnü Abī Ṭālibning ziyāratı turur, tėdi erse, Harūne'r-Reşīd ġāyat sewündi taqı ol turbat üze bir yaşıl* ***qubba qopardı*** *taqı qatında ėwler qopardı taqı vaqf qıldı kelgen barġanġa sufra üçün taqı kişiler qoydı.*	156-6	1	-
1076	**qubla qıl-**	Ar.+Tü.	Öpücük kondurmak.	*ʿÖmer raẓhu Kaʿbeke ṭavāf qılur erken Ḥacerü'l-esvedqa* ***qubla qıldı****.*	272-15	5	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1077	**qul bol-**	Tü.+Tü.	Kul olmak.	*Ey ümmetlerim, ey yārānlarım, zīnhār biri biriŋ͡giz birle ḥased qılmayıŋ͡gız taqı biri biriŋ͡gizni yigrenmeŋ͡giz taqı biri biringe ġıybat qılmaŋ͡gız taqı biri biriŋ͡gizke qarındaş bolup Taŋ͡grı teʿālāqa **qul boluŋ͡g** tėp aydı…*	388-9	1	-
1078	**qul qaravaş bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Kul köle olmak.	*Taqı ata ana qaçan kim **qul qaravaş bolsalar**, ölüg ḥisābında bolurlar.*	284-8	2	-
1079	**qul qıl-**	Tü.+Tü.	Kul, köle etmek.	*Ol ḫōcalarımız ḫıdmatı birle meşġūl bolduq taqı saŋ͡ga ḫıdmat qılu bilmedük, tėp aysalar, Ḥaq tebāraka ve teʿālā ayġay kim: Yūsuf peyġāmbarnı taqı men **qul qıldım**.*	327-14	1	-
1080	**qulaq eşit-**	Tü.+Tü.	Duymak, işitmek.	*Qaçan kim Taŋ͡grı tvt ʿAden atlıġ uçtmaḫını yarattı taqı anıŋ͡g içinde ol neerselerni qoḍtı kim hēç köz körmişi yoq, hēç **qulaq eşitmişi** yoq, ādemīniŋ͡g köŋ͡glinge taqı tüşmişi yoq.*	403-1	3	-
1081	**qulaq tut-**	Tü.+Tü.	Kulak vermek.	*Taqı ol dervīşke aydı kim: Qulaqıŋ͡g maŋ͡ga tutġıl, saŋ͡ga bir sözüm bar, aytayın, tėdi erse, ol dervīş **qulaqını tuttı**.*	441-5	2	-
1082	**qulaqı ağırraq bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Ağır işitmek.	*ʿĀyişe aydı Fāṭımaqa raẓhumā: Yā Fāṭıma, meger ol kişiniŋ **qulaqı ağırraq bolġay**, qatıġraq ayġıl!*	88-1	1	-
1083	**qulluq qıl-**	Tü.+Tü.	Kulluk, kölelik etmek.	*Ey Peyġāmbar ʿas yārānları, ey enṣārī ve muhācirīn, kim kim Peyġāmbarqa **qulluq qılur** erdi erse, Peyġāmbar ʿas öldi.*	92-15	4	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1084	**quma al-**	Tü.+Tü.	Kuma almak.	*Bir ėrke tört ḫatun almaq revā bolur, taqı kö͡ngli nėçe tilese* ***quma almaq*** *revā bolur, velīkin bu ḫatunlar ara ʿadl qılu bilse.*	192-12	1	-
1085	**qurʿa kemiş-**	Ar.+Tü.	Kura çekmek.	*Bir nevbette Benū'l-Muṣṭaliq ġazātınġa çıqar erken* ***qurʿa kemişti*** *erse, menim atım çıqtı taqı mėni çıqardı.*	414-8	1	-
1086	**Qurʾān oqı-**	Ar.+Tü.	Kur'an-ı Kerim okumak.	*ʿÖmer raẓhu* ***Qurʾān oqıyur*** *erdi.*	118-5	7	-
1087	**Qurʾān ögret-**	Ar.+Tü.	Kur'an-ı Kerim öğretmek.	*Şaqīq-i Balḫī͡ning ʿayālı bar erdi Eymine atlıġ, tört yaşar erdi,* ***Qurʾān ögretmek*** *üçün muʿallimqa qoyup turur erdi.*	238-3	1	-
1088	**qurbān qıl-**	Ar.+Tü.	Kurban etmek.	*Taqı Peyġāmbar ʿas toqsan tėwe nişān qıldı Kaʿbede* ***qurbān qılmaq*** *üçün.*	37-4	12	-
1089	**quvvat bağışla-**	Ar.+Tü.	Kuvvet bağışlamak.	*Yā Ayyūb, ėḍi͡ng celle celāluhu san͡ga salām bėrdi taqı bişārāt san͡ga bolsun kim burunqı quvvatın͡gdın yaḫşıraq* ***quvvat bağışladı*** *taqı burunqı teni͡ngdin yaḫşıraq ten ʿaṭā qıldı taqı saġ adaqın͡gı yerke urġıl taqı bir çeşme çıqġay, ol çeşme içinde ġusl qılġıl, tėdi...*	333-11	1	-
1090	**quvvat bėr-**	Ar.+Tü.	Güç vermek.	*Anı taqı Ḥaq teʿālā bilür,* ***quvvat bėrgen*** *taqı ol turur, hezīmet qılġan taqı ol turur.*	32-14	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1091	**quvvat bol-**	Ar.+Tü.	Kuvvet bulmak.	*Sen kim rāst söz aytur-sen taqı rāstlıq üze turur-siz, bu yıġaç zaḥmatını tahammul qılıp ol rāst sözdin rucūʿ qılmasaŋgız sizke s̲avāb taqı derece ermez-mü? tėdi erse, İmāmġa* ***quvvat boldı*** *Nėçe kim urdılar erse, bu sözüŋdin rucūʿ qılġıl, tėp, hėç rucūʿ qılmadı, ançaqa tėgi kim yüz yıġaçdın aşurdılar, hėç ṭāqatı qalmadı.*	226-4	1	-
1092	**quvvat körgüz-**	Ar.+Tü.	Güçlü görünmek.	*Yā Resūlallāh, bu kāfirlar sizni ża'īf körmesün, ṭavāf qılmışıŋgızda reml qılıŋ! tėdi, yaʿnī pehlevānlar teg ėkki ṣaf arasında özini ḥaşmġa neteg kim* ***quvvat körgüzü*** *yürüsünler tėdi…*	47-3	1	-
1093	**quvvat qıl-**	Ar.+Tü.	Zorlamak, kuvvet uygulamak.	*Abū Rāfiʿ aytur raẓhu: Ol qapuġnı yetti quvvatlıġ kimerseler nėçe kim* ***quvvat qıldılar*** *yerindin tepretü bilmediler.*	140-1	7	-
1094	**raġbat qıl-**	Ar.+Tü.	Teşvik etmek.	*Ey ʿammum, Abū Sufyānnı bir tarraq yerde tutġıl, bu çerig ʿaẓamatını körsün, taqı munça ḥalāyıq İslāmqa kirgenni körsün taqı öŋginlerke* ***raġbat qıldursun.***	49-16	7	-
1095	**raġbatlıġ bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	İstekli olmak.	*Yā Ḥāriṣ, zīnhār ve zīnhār dünyāke raġbatsız bolġıl taqı āḫiratqa* ***raġbatlıġ bolġıl*** *taqı qamuġ ḥālıngda taqı qamuġ işiŋgde Taŋrı birle bolġıl cümle ʿaẕāb ve ʿuqūbatdın qurtulġaysen qurtulġanlar birle, tėdi taqı yārānları birle bardılar.*	201-3	2	rağbetlig bol-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1096	**rağbetlig bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	İstekli olmak.	*Mundaġ ḥadīṯ eşitmişimiz yoq velīkin mundaġ eşittük kim qayu muʾmin ve muvaḥḥid dünyādın yüz çewürse taqı dünyāke raġbatsız bolsa, taqı āḫiratqa **rağbetlig bolsa**, Ḥaq teʿālā rūzī qılġan mālıdın dervīşlerke taqı miskīnlerke īṯār qılur bolsa, ol kimersening ḥürmeti taqı ʿizzeti Ḥaq ḥażratında ziyāda bolġay, tėp eşittük tėdi...*	236-9	1	rağbatlıġ bol-
1097	**raġbetsiz bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	İsteksiz olmak.	*Ol kim pādşāh turur, ʿilmni Ḥaq riżāsı üçün oqıdı, taqı Ḥaq riżāsı üçün ögretti, taqı dünyāke **raġbetsiz boldı**.*	231-7	5	-
1098	**rāḥat bėr-**	Ar.+Tü.	Dinlenmek.	*Bu fermānnı sanga ıḍa bėrdük erse, özüngni emgetgil, tėp ıḍmaduq, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas tünnüng avvalında teninge **rāḥat bėrür** erdi taqı yarusı kėçe qopar erdi taqı ṭāʿat ve ibādat birle meşġūl bolur erdi.*	315-3	1	-
1099	**rāḥat bol-**	Ar.+Tü.	Rahat olmak.	*...bu dünyā muʾmīnlerning zindānı turur; zindān içinde rāḥat istemek **rāḥat bolmas** velīkin kāfirlarnıng uçtmaḥı bu dünyā turur, anlarqa rāḥat bar, āḫiratta ʿazāb taqı bar...*	164-11	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1100	**raḥm qıl-**	Ar.+Tü.	Acımak.	*Qaçan kim menim yıġlaġanımnı kördi erse, manga* ***raḥm qıldı*** *taqı aydı kim: Ey ferīşte, munı bāzirgān tėp bitimegil, velīkin mundaġ bitigil kim, bu kimerse iḫlāṣ birle ġazātqa çıqmış erdi, velīkin tobra yuluqtı, ol tobranı yuldı ziyāda ş̱emen birle satmaq üçün, tėp bitigil.*	405-12	2	-
1101	**raḥmānī bol-**	Ar.+Tü.	Hayırlı olmak.	*Eger tüş körmişi bolsa, peyġāmbarlarnıng tüşi cümle* ***raḥmānī bolġay****, şeyṭānī bolmaġay.*	214-4	1	-
1102	**raḥmat ėt-**	Ar.+Tü.	Merhamet etmek.	*Yana aydı wa aḫfiẓ lahumā canāḥ allaẕill min arraḥmati yaʿnī ataġa taqı anaġa şefaqat ve* ***raḥmat ėt*** *ḫōrluqnung qanatını aşaq qılġıl…*	285-11	1	-
1103	**raḥmat qıl-**	Ar.+Tü.	Bağışlamak.	*Ey ʿazīz Ḥaq teʿālā sanga qayu ʿamel sebebidin* ***raḥmat qıldı****?*	222-3	26	-
1104	**rāst bol-**	Fars.+Tü.	Doğru olmak.	*Ėkkinç sėziki* ***rāst bolġan****, Şuʿayb peyġāmbar ʿas'nung Ṣafūrā atlıġ qızı bar erdi.*	113-1	9	-
1105	**rāst kel-**	Fars.+Tü.	Gerçek çıkmak.	*Ol tüşlerning yoruqı tėg açuq* ***rāst kelür*** *erdi, hēç ḫaṭā qılmaz erdi.*	7-5	1	-
1106	**rāst qıl-**	Fars.+Tü.	Bağlı kalmak.	*Ey İbrāhīm, tüşüngni* ***rāst qıldıng****, biz eḍgülük qılġanlarġa eḍgü cezā bėrür-biz, tėp āvāz eşitti erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas başını qaldurdı.*	216-1	4	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1107	**rāst tut-**	Fars.+Tü.	Düz tutmak.	*Qaçan kim ḫalāyıqġa aydım kim ṣaflarıngızını rāst tutunguz, tėp hātifdin āvāz ėşittim: Yā ʿÖmer, ḫele sen bārī Rebbüng birle rāst boldung-mu kim ḫalāyıqġa aytursen kim ṣaflarıngızını **rāst tutung**, tėp?*	249-11	8	-
1108	**rāst tüş-**	Fars.+Tü.	İsabet etmek.	*...Peyġāmbar ʿas ḥadīsidin yā taqı ṣaḥāba sözidin bir mesʾeleke cevāb aysa eger anıng cevābı Ḥaq teʿālānıng ḥażratında **rāst tüşse**, ol mücтehidke Ḥaq teʿālā ėkki ṣavāb bėrgey ve eger anıng cevābı Ḥaq teʿālā ḥażratında ḫaṭā tüşse, bir ṣavāb bėrgey iʿtiqādı rāstlıqı üçün.*	228-11	1	-
1109	**rāynı buz-**	Fars.+Tü.	Düşünceden vazgeçmek.	*Yaman qıldıng, bu rāy eḍgü rāy ermes, bu **rāynı buzġıl**!*	70-8	1	-
1110	**rāżī bol-**	Ar.+Tü.	Razı olmak.	*Eger **rāżī bolsang**, sen bilür-sen, tėdi erse, ol qul alġuçı aydı: ʿAybı ne turur?*	382-13	31	-
1111	**red qıl-**	Ar.+Tü.	Reddetmek.	*Eger cümle mālımnı qabūl qılsangız, **red qılmaz**-men.*	125-16	5	-
1112	**rekʿat qıl-**	Ar.+Tü.	Rekat kılmak.	*Ṭalḥanıng közi ol qazqa tüşti taqı közini anga uydurdı taqı köngli Ḥaq teʿālā ḥażratından yıraq tüşti taqı neçe **rekʿat qılġanını** bilmedi erse, Peyġāmbar ʿas ḥażratında keldi taqı aydı: Yā Resūlallāhi, ol bāġiça sebeb boldı kim bāġiçaqa qaz qondı.*	245-11	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1113	**reml qıl-**	Ar.+Tü.	Bir yerden hızla yürümek, geçmek.	*Yā Resūlallāh, bu kāfirlar sizni ża'īf körmesün, ṭavāf qılmışıngızda* ***reml qılıng****! tėdi, ya'nī pehlevānlar teg ėkki ṣaf arasında özini ḫaşmġa neteg kim quvvat körgüzü yürüsünler tėdi…*	47-2	1	-
1114	**renc bėr-**	Fars.+Tü.	Sıkıntı vermek.	*Sāra Ḥaq te'ālāqa sıġındı erse, Ḥaq te'ālā derḫāl ol pādişāhqa ol miqdār maraż ve* ***renc bėrdi*** *kim hēç ṭāqatı qalmadı, titreyü yıqıldı taqı aydı: Ey ḫatun, bu ne iş turur turur?*	218-17	1	-
1115	**revā bol-**	Fars.+Tü.	Uygun olmak.	*Manga qul tėmek* ***revā bolmaz****.*	361-9	30	-
1116	**revā kör-**	Fars.+Tü.	Lâyık görmek.	*Neteg mundaġ ḥarāmnı özüngke* ***revā körer****-sen?*	246-10	4	-
1117	**revā qıl-**	Fars.+Tü.	Bir kişinin ihtiyacını karşılamak.	*Taqı ne kim ḫācat 'arża qılsalar, ḫācatlarını* ***revā qılur*** *erdi.*	328-14	1	-
1118	**ribā yė-**	Ar.+Tü.	Faiz yemek.	*Bu* ***ribā*** *yėgüçiler tururlar tėdi.*	67-7	2	-
1119	**ribāṭ qıl-**	Ar.+Tü.	Konak, han yapmak.	*…borçluġlarnıng borçın ötegeyin, esīrlerni ḫalāṣ qılayın, mescid,* ***ribāṭ****, köprüg* ***qılayın****, tėp tutar bolsa taqı anlarnı qılsa, ol māl angar hēç ziyān qılmaġay, belḫōd kim āḫiratta fāyida qılġay…*	209-10	1	-
1120	**riḥlat qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etmek, ölmek.	*Yā Cebre'il, bu kün dünyādın safar qılur künüm turur, āḫiratqa* ***riḥlat qılur*** *künüm turur. Manga nė bişārat birle kelding?*	88-16	12	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1121	**risālat tegür-**	Ar.+Tü.	Peygamberliği ulaştırmak.	*Tangrıqa ṭā'at qılmaq içinde nefsünge ṣabur bağlağıl yā taqı ḫalqlarġa **risālat tegürmek** içinde ṣabur qılğıl, yā taqı kāfirlar āzārınġa Ḥaq sözi fermānını tegürmek içinde ṣabur qılğıl!*	9-16	1	-
1122	**rişvet al-**	Ar.+Tü.	Rüşvet almak.	*Qāżī aydı: Bir yarmaq yā taqı ḫabba yā ṭassūc alġay erdiler, tėp aydı erse, Şeyḫ aydı: Sen ḫālī aydıng kim **rişvet almaz**-men, tėp.*	246-9	3	-
1123	**rişvet bol-**	Ar.+Tü.	Rüşvet olmak.	*Bu **rişvet bolmaz**-mu kim bir yarmaq alġu yerde on altun alsang?*	246-9	1	-
1124	**rivāyat qıl-**	Ar.+Tü.	Rivayet etmek.	*Enes bin Mālik raẓhu **rivāyat qılur** Peyġāmbardın: Peyġāmbar 'as ḫabar bėrü yarlıqar: 'Āqil menim dōstum turur taqı aḥmaq menim duşmānım turur, tėdi…*	422-17	30	-
1125	**riyā bol-**	Ar.+Tü.	Gösteriş yapmak.	*Bu **riyā bolġay**-mu?*	402-2	2	-
1126	**riyā qıl-**	Ar.+Tü.	Gösteriş yapmak.	*Bu ferīşteler Ḥaq te'ālā ḥażratında niyāz qıldılar taqı aydılar: Yā Rebbenā, bu 'ābid 'ibādat içinde hēç **riyā qılmaz**, bu 'ābidning 'ibādatınġa hēç kimerse muṭṭali' bolmaz.*	404-6	3	-
1127	**riżvān ay-**	Ar.+Tü.	Hayır dualarda bulunmak.	*Tangrı tebāreke va te'ālāqa üküş ḥamd u ṣenālar qıldı taqı Peyġāmbar 'as'qa durūḍlar aydı taqı Abū Bekr raẓhu'qa **riżvān aydı** taqı 'Ömer raẓhu'qa riżvān aydı.*	127-8	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1128	**rūḥını qabż qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Ölüm meleği tarafından canın teslim alınması.	*Qaçan kim melekü'l-mevt ol kimersening* ***rūḥını qabż qılur*** *bolsa, anung ehl-i beyti saçlarını yaysalar taqı çaqıruşı yığlasalar taqı yüzleringe ursalar, melekü'l-mevt aytur: Ey ḫalāyıqlar, bu cezaʿ ve fezaʿ ne üçün qılur-siz?*	442-12	1	-
1129	**ruḫsat bėr-**	Ar.+Tü.	İzin vermek.	*Mundın maʿlūm bolur kim hēç ḥālda namāznı qoḍmaqġa şerīʿat ėḍileri* ***ruḫsat bėrmedin*** *tururlar.*	241-1	1	-
1130	**Rūmnı al-**	Ar.+Tü.	Anadoluyu fethetmek.	*Andın song cümle ṣaḥābalar Rūmqa bardılar,* ***Rūmnı*** *taqı* ***aldılar.***	111-10	1	-
1131	**rūşen bol-**	Fars.+Tü.	Ortaya koymak.	*Nėçeme tefekkür qılduq bizke bu suʾālning cevābı* ***rūşen bolmadı****, tėp Abū Ḥanīfeke qaṣd qıldı erse, Abū Ḥanīfe aydı raḥmhi: Avvalqı kişike diyet vācib bolmas, aning üçün kim aning defʿi birle taqı ėkinçi ölmedi.*	189-2	1	-
1132	**rūza aç-**	Fars.+Tü.	Oruç açmak.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Bu ėkki żaʿīfa öz ḥalāl lugmalarıdın yığıp rūza tuttılar taqı ḥarām luqma birle* ***rūzalarını açtılar.***	389-8	3	-
1133	**rūza bol-**	Fars.+Tü.	Oruçlu olmak.	*Eger* ***rūza bolsangız****, başıngızġa yaġ sürtüng taqı meḥāsiningızqa hem yaġ sürtüngler, todaqlarıngızqa hem yaġ sürtüngler.*	405-16	1	-
1134	**rūza tut-**	Fars.+Tü.	Oruç tutmak.	*Anlar neteg* ***rūza tutmış*** *bolurlar?*	389-1	40	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1135	**rūzası bozul-**	Fars.+Tü.	Orucu bozulmak.	*Ġaybat birle taqı öngin yazuqlar birle **rūzası bozulmaz** illā meger yemek taqı içmeq taqı şuḥbat qılmaq birle bozlur.*	265-4	8	rūza boz(u)l-
1136	**rūzgār keçür-**	Fars.+Tü.	Vakit geçirmek.	*Ḥaq teʿālā mėni iʿzāz ve ikrām qıldı taqı māl ve niʿmet bėrdi, dünyāda neteg kim aġırladı āḫiratta taqı andaġ aġırlaġay, tėp maġrūr bolup **rūzgār keçürse**, munuŋ mişālı ol turur kim bir kimerseniŋ ėkki qulı bar, birini sewer taqı birini sewmez.*	426-3	1	-
1137	**rūzī qıl-**	Fars.+Tü.	Nasip etmek.	*Yā Rebbī, bu abuşqaġa burunqı tėg uzaq umınçısın **rūzī qılġıl**, tėmiş erdi.*	435-4	76	-
1138	**rücūʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Geri dönmek.	*Velīkin bu Muḥammedke ḫoş söz birle ʿözür qılalıŋ taqı öz ėlimizke **rücūʿ qılalıŋ** taqı öz dīnimiz üze ṯābit turalıŋ, tėp meşveret qıldılar.*	143-17	5	-
1139	**rücūʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Vaz geçme, cayma.	*Ey Ḫalīfa, sen ʿömrüŋ içinde hēç maʿṣīyatqa qaṣd qılmışdın soŋ Ḥaq teʿālānıŋ qorquġını köŋlüŋge tüşürüp ol maʿṣīyatdın **rucū ʿ qılmışıŋ** bar mu?*	204-13	1	-
1140	**ṯābit bol-**	Ar.+Tü.	Karar kılmak.	*Qaçan kim īmān keltürseler kim īmān üze **ṯābit bolṣalar**, andın soŋ anlarġa ayġıl kim: Ḥaq tvt qulları üze zekātnı farīża qılıp turur.*	250-2	1	-
1141	**şabur bol-**	Ar.+Tü.	Sabırlı olmak.	*Bu rūza içinde taqı **şabur ḫoldı** erse, munuŋ taqı cezāsı ḥisābsuz boldı.*	260-8	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1142	**şabur qıl-**	Ar.+Tü.	Sabretmek.	*Ėmdidin soŋg menim işim körklüg **şabur qılmaq** turur.*	417-10	46	-
1143	**saçlıġ bol-**	Tü.+Tü.	Saçlı olmak.	*Çaqır közlüg bolġay taz, **saçlıġ bolġay**, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, iŋgen heybetlig, bēmeze sūratlıġ bolġay.*	399-5	1	-
1144	**şadaqa bėr-**	Ar.+Tü.	Sadaka vermek.	*Bir şübhetlig yarmaqnı qaytarmaqım altı miŋg yarmaqnı **şadaqa bėrmekimdin** yaḫşıraq turur.*	298-17	1	-
1145	**şadaqa qıl-**	Ar.+Tü.	Sadaka dağıtmak.	*Nė kim ālatları bar erdi, cümlesini dervīşlerke **şadaqa qıldı**.*	233-16	6	-
1146	**şādir bol-**	Ar.+Tü.	Ortaya çıkan, olan.	*Taqı bir kimersedin bir maʿşiyat **şādir bolsa** taqı anıŋg ol maʿşiyatını bu zāhidlar eşitür bolsalar, ayturlar: Subḥāna'llāhi, ne ʿacab iş turur.*	388-1	2	-
1147	**şaf tart-**	Ar.+Tü.	Saf tutmak.	*Ḥaq teʿālā ol qullardın rāżī bolur kim ḫatunını qoyup oġul qızlarını terk qılıp cānından keçip [Ḥaq] teʿālā rižāsı üçün kāfirlar birle uruşmaq üçün **şaf tartsalar**, Ḥaq teʿālā ol qullardın ḫoşnūd bolur, tėp ḫabar bėrü yarlıqadı.*	313-17	1	-
1148	**safar qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etme.	*Yā Cebreʾil, bu kün dünyādın **safar qılur** künüm turur, āḫiratqa riḥlat qılur künüm turur.*	88-15	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1149	**ṣāfī bol-**	Ar.+Tü.	Şeffaf olmak.	*Ḥūrlar andaġ* ***ṣāfī bolġaylar*** *kim nėçe üküş ton keḍseler cümle tonları biri biri ileginde körüngey, tonları egnindin tenleri körüngey, taqı tenleri altındın sünḡükleri körüngey, taqı sünḡükleri altındın yilikleri körüngey.*	244-12	2	-
1150	**ṣāḥib-firāş bol-**	Fars.+Tü.	Hasta olmak.	*Andın soṇg İmām* ***ṣāḥib-firāş boldı****, ol yıġaç zaḥmı içinge eşer qıldı.*	227-2	2	-
1151	**ṣāḥib-kerāmat bol-**	Ar.+Tü.	Keramet sahibi olmak.	*Taqı köp kimerselerni eşittük kim* ***ṣāḥib-kerāmat bolmışdın*** *soṇg āḫir vaqtında küfür birle çıqtılar taqı tamuġda ebedī qaldılar.*	237-6	2	ṣāḥib-kerāmāt bol-
1152	**ṣaḥrā çıq-**	Ar.+Tü.	Tuvalet ihtiyacını gidermek.	*Ol qadar ġıdanı az qıldım kim ėkki heftede bir* ***ṣaḥrāqa çıqmaqġa*** *iḥtiyācım bolur erdi.*	266-9	1	-
1153	**ṣaḥrā oltur-**	Ar.+Tü.	Tuvalet ihtiyacını gidermek.	***Ṣaḥrāqa olturdı*** *taqı ol necāsatnı bir yıġaç birle cümle butlarnıṇg yüzleringe, başlarınga bulaşturdı taqı çıqtı.*	96-5	2	-
1154	**sākin bol-**	Ar.+Tü.	Sakinleşmiş olmak.	*Taqı mübārek ėlgi[ni] yürekim köksüm üze qoydı erse, yürekimde ḫafaqān bar erdi, hemīşe titreyü turur erdi, ol* ***sākin boldı****.*	102-9	1	-
1155	**sākin bol-**	Ar.+Tü.	Yerleşmiş olmak.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, Sen bilür-sen kim uştmaḥda kimler* ***sākin bolurlar*** *taqı tamuġda kimler sākin bolurlar.*	317-4	4	-
1156	**salām al-**	Ar.+Tü.	Birinin selamlamasına karşılık vermek.	*Hēç kimerseke iltifāt qılmadın turur erken bir dervīş-i zindepūş, eski çapānlıġ kimerse keldi salām qıldı* ***salāmını almadı****.*	440-11	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1157	**salām bėril-**	Ar.+Tü.	Selam verilmek.	*Qaçan **salām bėrilür** bolsa, cevāb qaytarıng ol salāmdın yaḫşıraqı birle ʿaleykumu's-salām tėp, yā taqı ol salāmnung qaytarıng ʿaleykumu's-salām tėp.*	305-9	1	-
1158	**salām bol-**	Ar.+Tü.	Selam olmak.	***Salām bolsun** Peyġāmbarnıng ehl-i beytinge.*	140-17	4	-
1159	**salām qılış-**	Ar.+Tü.	Selamlaşmak.	*Qaçan kim ʿAzrāʾīl ādam oġlınıng cānını qabż qılu başlasa, endāmları biri biringe **salām qılışurlar** taqı vidāʿ qılışurlar taqı ayturlar: Biri birimizni qıyāmatqa tegi körmek yoq, ḫayr bolsun, tėp ayturlar.*	438-14	1	-
1160	**salāmat bol-**	Ar.+Tü.	Selamet olmak.	*Biz ayduq: Ey ot sawuq bolġıl taqı **salāmat bolġıl** İbrāhīm üze, yaʿnī İbrāhīmqa żarar tegürmegil, tėdi erse, ot būstān boldı, ol būstān tegresinde qar bėlgürdi; ol qar taşında bayaqı tėg ot yanar erdi.*	217-15	1	-
1161	**şalavāt ay-**	Ar.+Tü.	Hz. Muhammed'e salavat getirmek.	*Ol Muḥammedke on qata şalavāt ayġıl, bu Ḥavvānıng mühri bolsun, tėdi erse, Ādam peyġāmbar taqı on qata **şalavāt aydı**.*	280-3	3	-
1162	**şalavāt ayt-**	Ar.+Tü.	Hz. Muhammed'e salavat getirmek.	*Ey yārānlarım, bilinġ, āgāh bolunġ, eger manga **şalavāt aytur** bolsangız, mundaġ aytıngız kim…*	4-7	2	-
1163	**şāliḥ bol-**	Ar.+Tü.	Uygun elverişli olmak.	*Ey ḫōca, ėmdi bu hatunung oġlan tuġurmaqqa **şāliḥ boldı**, raḥmı arıldı, ḫālī boldı, ol yaġlar cümle sızdı, arıldı.*	234-14	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1164	**salṭanat bėr-**	Ar.+Tü.	Saltanat vermek.	*Ḥaq tvt hēç kimerseke mundaġ mülk taqı* ***salṭanat bėrmedi*** *kim Süleymān peyġāmbarqa bu mülki içinde ḫalāyıqġa türlüg türlüg niʿmetler aşatur erdi taqı özi palās ton keyer erdi taqı zenbīl toqıyur erdi taqı ol zenbīlni satar erdi, anıng bahāsınġa arpa alur erdiler.*	210-13	1	-
1165	**sap sarıġ bol-**	Tü.+Tü.	Sapsarı olmak (pekiştirme).	*Baqar, yüzi mucāhide taqı riyāzatdın* ***sap sarıġ bolmış****.*	148-16	1	-
1166	**saqış qıl-**	Tü.+Tü.	Saymak, hesaplamak.	*Ey oġlum, borcum nėçe bar, bilür-mü-sen? tėdi erse, cümle ṣaḥāba* ***saqış qıldılar****.*	119-5	3	-
1167	**sāqī bol-**	Ar.+Tü.	İçki sunmak.	*Ol qız* ***sāqī bolup*** *muʾazzinke ḫamr içürdi.*	365-1	1	-
1168	**sāqīlıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Sakilik yapmak.	*...Zühre ḫamr alıp kelmiş erdi, özi* ***sāqīlıq qıldı****.*	367-1	2	-
1169	**sarāy qopar-**	Fars.+Tü.	Saray yapmak.	*Bir uluġ* ***sarāy qoparıp*** *turur erdi.*	328-11	1	-
1170	**ṣarf qıl-**	Ar.+Tü.	Kullanmak, harcamak.	*Bu yarmaq ol vaqt seninġ bolġay kim bu yarmaqlarnı āḫiratqa* ***ṣarf qılsanġ****, dervīşlerke miskīnlerke bėrsenġ.*	258-1	4	-
1171	**sarıġ bol-**	Tü.+Tü.	Sararmak.	*Baqar ḫatun yüzi* ***sarıġ bolmış****, teni aruq bolmış, hēç teninde et qalmamış.*	234-1	1	-
1172	**satġın al-**	Tü.+Tü.	Bir nesneyi belirlenen fiyatını ödeyerek kendine mal etmek, mübayaa etmek.	*Falān oġlanlarınınġ qoyları bar, anlardın* ***satġın aldım****, tėdi.*	298-10	16	-
1173	**ṣavāb bėr-**	Ar.+Tü.	Sevap vermek.	*Ādem oġlınınġ eḏgü ʿamelleringe Ḥaq tvt biringe on* ***ṣavāb bėrür****.*	260-3	8	-
1174	**ṣavāb bol-**	Ar.+Tü.	Sevap olmak.	*Bir muʾmin taqı bir muʾminni eḏgü işke delālat qılsa, ol eḏgü iş qılġanġa nė* ***ṣavāb bolsa****, bu delālat qılġanġa ol ṣavāb bolur, tėp aydı.*	188-2	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1175	**şavāb kör-**	Ar.+Tü.	Onaylamak.	*Kerek kim ėmdidin soŋg işni bir yansı qılsaq tėdiler erse, cümlesi **şavāb kördiler**.*	19-6	2	-
1176	**sawuq bol-**	Tü.+Tü.	Soğuk olmak.	*Ey ot **sawuq bolġıl** taqı salāmat bolġıl İbrāhīm üze, yaʿnī İbrāhīmqa żarar tegürmegil, tėdi erse, ot būstān boldı, ol būstān tegresinde qar bėlgürdi; ol qar taşında bayaqı tėg ot yanar erdi.*	217-15	1	-
1177	**sawuq yėl qop-**	Tü.+Tü.+Tü.	Soğuk rüzgar esmek.	*Ḫandaq toquşında bir kėçe qatıġ **sawuq yėl qoptı**.*	31-7	1	-
1178	**saʿy qıl-**	Ar.+Tü.	Koşuşturmak.	*ʿAmal ibnü Şeybe aytur: Ṣafā Merve arasında **saʿy qılur** erdim.*	374-1	2	-
1179	**şayd qıl-**	Ar.+Tü.	Avlamak.	*Yoq yā Yahyā, men sėni hėç **şayd qılu** bilmedim.*	268-1	2	-
1180	**sebeb bol-**	Ar.+Tü.	Sebep, neden olmak.	*Ol qaz **sebeb boldı** kim men fitneke tüştüm, namāzımı yaŋgıldım.*	245-12	4	-
1181	**sebīl qıl-**	Ar.+Tü.	Hayrat yapmak, vakfetmek.	*Kim bolġay kim bu Rūmanıŋ quḍuġını alsa taqı musulmānlarġa sebīl qılsa, tėdi erse, ol quḍuġnı öz mālımdın otuz bėş miŋ yarmaqqa alıp **sebīl qıldım** erse, Peyġāmbar ʿas manga uçtmaḥ birle bişārat bėrdi.*	135-5	2	-
1182	**seccāda kemiş-**	Ar.+Tü.	Seccade sermek.	*Turdum, qapuġlarnı muḥkem baġladım taqı arıġ ābdast qıldım taqı **şeccāda kemiştim** taqı namāzqa şurūʿ qılmaqġa qaṣd qıldım erdi.*	268-12	1	-
1183	**secde qıl-**	Ar.+Tü.	Secde etmek.	*Yana cān birle sınamaqı ol erdi kim İbrāhīm peyġāmbar vaqtında kāfirlar butperest erdi, butlarqa **secde qılur** erdiler.*	216-7	20	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1184	**secde qıldur-**	Ar.+Tü.	Secde ettirmek.	*Başı͡nga ḫilāfat tācını urdum taqı ėgni͡nge ḫilāfat ḫilʿatını keydürdüm taqı munça hezār ferīšteler san͡ga taʿẓīm üçün **secde qıldurdum** taqı uçtmaḫnı san͡ga mubāḥ qıldım.*	281-12	1	-
1185	**secdeke bar-**	Ar.+Tü.	Secdeye varmak, secde etmek.	*Muslim bin Yasār raḥmhi aydı: Keçgen tün **secdeke bardım** taqı secde içinde üküşrek turdum erdi, iley tişlerim tüşti, tėdi…*	426-15	6	-
1186	**sekīnet bol-**	Ar.+Tü.	Yurt olmak.	*Ey oġlum uçtmaḥ **sekīnet bolsun**, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ey ża ʿīfa͡, ne bildi͡ng oġlun͡g uçtmaḫlıġ bolġanını.*	382-6	1	-
1187	**selām ay-**	Ar.+Tü.	Selam etmek.	*…Cebreʾil ʿas nāzil boldı taqı aydı: Yā Resūlallāhi, Ḥaq tvt san͡ga **selām aydı**…*	173-3	2	-
1188	**selām ayt-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Ey muʾminler, sizler Peyġāmbar ʿas'qa durūz ve ṣalavāt ve **selām ayta** bėri͡ng tėp emir keldi erse, ṣaḥābalar aydı: Yā Resūlallāh, sizke selām bėrmekni bildük, hemīşe aytur-miz es-selām ʿaleyke, yā Resūlallāh tėp*	4-5	2	-
1189	**selām bėr-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Peyġāmbar ʿas manga **selām bėrdi** taqı muṣāfiḥa qıldı.*	102-7	10	-
1190	**selām qıl-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Kim kim tażarruʿ ve zārīlıq birle **salām qılsa**, salāmını almaz erdi.*	440-9	41	-
1191	**selāmatlıq bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Selamete çıkmak, korku ve endişeden uzak olmak.	*…yaʿnī dünyāda taqı āḫiratda **selāmatlıq bolsun**, yaʿnī ḫātim ḫavfıdın taqı āḫirat ʿazābıdın͡ qurtulmaq seni͡ng üze bolsun…*	58-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1192	**semʿat qıl-**	Ar.+Tü.	Gösteriş yapmak.	*...qaḍgurġanım ol turur kim ümmetlerim ʿamalı içinde riyā ve **semʿat qılġaylar** taqı ʿamalları ḫāliş Tangrılıq bolmaġaylar...*	403-12	1	-
1193	**s̲enā ay-**	Ar.+Tü.	Övgüde bulunmak.	*Taqı Ḥaq teʿālā sanga öz z̲ātı birle durūz̲ **s̲enā aydı** taqı ferīşteleringe buyurdı kim: Menim resūlumġa durūz̲ s̲enā aytınglar!*	10-8	4	-
1194	**s̲enā ayt-**	Ar.+Tü.	Övgüde bulunmak.	*Ḥaqīqatta Tangrı teʿālā Peyġāmbar ʿas'qa **s̲enā aytur** taqı qılınmış qıldaçı zelletlerini yarlıqar taqı Ḥaq teʿālā Peyġāmbar ʿas'dın rāżī bolur.*	4-2	2	-
1195	**s̲enā qıl-**	Ar.+Tü.	Övgüde bulunmak.	*Yā Muḥammed, başıng qaldurġıl taqı manga **s̲enā qılġıl**! tėp vaḥy keldi erse, başımnı qaldurdum taqı aydım...*	57-17	8	-
1196	**sergerdān bol-**	Fars.+Tü.	Sersemlemek.	*Baqar-men, Ḥaq teʿālānıng çerigi sawuq yėl ol kāfirlarnı perīşān qılmış ḫaymalarını yıqmış, otlarını söndürmiş, aṭları bir yanqa barur, tėweleri bir yanqa barur, **sergerdān** ve müteḥayyir **bolup** tururlar.*	31-17	2	-
1197	**sergerdān qıl-**	Fars.+Tü.	Şaşırmak.	*Biz ėkegüni neme **sergerdān qıldıng**, hēç yaḫşı yerlerde ḥāżir bolmadıng, yaḫşı ʿamallar qılmadıng, bizlerke yaḫşı sözler eşittürmeding, sendin hēç ḫoşnūd ermez-miz, tėp qarġayu kėterler.*	440-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1198	**s̲evāb biti-**	Ar.+Tü.	Sevap yazmak.	*...qayu bir muʾmin ve muvaḥḥid bir eḏgülükke qaṣd qılsa, ol eḏgülükni qılmazdın aşnu ferīştelerke buyrur-men kim bu qulum dīvānında bir **s̲evāb bitin͡giz** tėp; ve eger ol eḏgülükni qulum qılur bolsa, ferīştelerke buyrur-men kim bu qulum dīvānında on s̲evāb bitin͡giz tėp...*	60-1	2	-
1199	**s̲evābluġ bol-**	Tü.+Tü.	Sevaba giren olmak.	*Biri Medīne mescidinge barıp anda ṭāʿat ve ʿibādat qılayın, az ʿamelim üküş **s̲avābluġ bolsun**, tėp barsa, bolur.*	274-14	1	-
1200	**sewüglüg bol-**	Tü.+Tü.	Sevimli gelmek.	*Eger bu ḫalāyıq menim yolumça yörimiş bolsa erdiler, man͡ga in͡gen **sewüglüg bolġay** erdiler, tėdi.*	275-5	2	-
1201	**sewünçi bėr-**	Tü.+Tü.	Müjde getirene bahşiş vermek.	*Kim kim Muḥammedni taqı Abū Bekrni keltürür bolsa, yüz tėwe **sewünçi bėrelin͡g** tėp.*	20-6	1	-
1202	**seyr qıl-**	Ar.+Tü.	Dolaşmak.	*Bir kėçe içinde ādamī munça yerni **seyr qılmaq** muḥāl turur tėp aydılar taqı kelip Abū Bekrke aydılar kim: Senin͡g ṣāḥibun͡g munun͡g tėg uluġ muḥāl sözleyü başladı tėdiler erse, Abū Bekr raẓhu aydı: Ne aydı?*	98-16	1	-
1203	**seyr qıldur-**	Ar.+Tü.	Dolaştırmak.	*Yā Yaḥyā, bu kėçe dünyā ʿālamını man͡ga **seyr qıldurdılar**.*	317-17	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1204	**seyyāḥlıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Seyahat etmek.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm yana aytur kim bu dünyānı terk qılġıl, **seyyāḥlıq qılġıl**, ʿālamnı keze yörigil Ḥaq teʿālanıng̃ ṣunʿınga muşāhida qılġıl, tėp aytur, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿOs̱mān, andaġ qılmaġıl.*	262-11	1	siyāḥat qıl-
1205	**sezā bol-**	Fars.+Tü.	Lâyık olmak.	*Yā Cebreʾīl̃ mėndin yaratġan ḫalq Ḥaq teʿālāqa maʿṣiyat qılġaylar, taqı maʿṣiyat sebebidin tamuġqa **sezā bolġaylar**-mu?*	277-11	12	-
1206	**ṣıfat qıl-**	Ar.+Tü.	Tarif etmek, anlatmak.	*Bu ṭabīb̃qa iʿtimād qılmadın cümle ṭabīb̃larqa ʿilletini **ṣıfat qıldı** erse, cümlesi taqı bu ṭabīb̃ aymış teg beyān qıldılar.*	423-15	8	-
1207	**ṣıḥḥat bėr-**	Ar.+Tü.	Sağlık, sıhhat vermek.	*Eger Ḥaq teʿālā bu ėkki oġlumqa **ṣıḥḥat bėrür** bolsa, üç kün rūza tutġ̃ay-men, Tangrı teʿālāqa şükür üçün.*	140-6	7	-
1208	**ṣıḥḥat bul-**	Ar.+Tü.	Sıhhat bulmak.	*Özi taqı ḥacāmat qıldı erse, **ṣıḥḥat boldı**.*	34-4	1	-
1209	**sifāhat qıl-**	Ar.+Tü.	Düşüncesiz ve kaba davranmak.	*İmām Şāfiʿī̃ birle bāzārdın keçip tururda kördük bir kimerse taqı bir kimerseke **sifāhat qılur** erdi yaʿnī̃ ėşitmegü söz birle sefīhlik birle söker erdi.*	199-6	1	-
1210	**siḥr qıl-**	Ar.+Tü.	Sihir yapmak.	*Aydılar kim: Bizlerke Muḥammed **siḥr qıldı**, sawuq yėl ıḍa berdi tėp cümlesi qayıttılar.*	31-1	4	-
1211	**silāḥ keḍ-**	Ar.+Tü.	Silah kuşanmak, silahlanmak.	*Taqı cümlesi **silāḥ keḍdiler** uruşqa barur teg kāfirlarqa heybet üçün.*	24-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1212	**sirāyat qıl-**	Ar.+Tü.	Geçmek, bulaşmak, yayılmak.	*Her ayna ol ʿalafnıng̑ quvvatı sütingȇ taqı **sirāyat qılġay** taqı men ol şübhetlig sütni içmişdin song̑ ṭāʿatnıng̑ ḥalāvatını neteg bulġaymen? tėp aydı.*	296-10	4	-
1213	**siyāḥat qıl-**	Ar.+Tü.	Seyahat etmek.	*Eger siyāḥat qılmaq könglüng̑ tilese, cihād qılġıl, kāfirler birle ġazāt qılġıl yā taqı ḥec qılġıl yā taqı ʿumra qılġıl, menim ummatımnıng̑ **siyāḥatı taqı ʿālamnı teferrüc qılu** yörimek, Ḥaq teʿālā riżāsı içinde ġazāt qılmaq turur taqı ḥec ve ʿumra qılmaq, tėp aydı.*	262-12	1	seyyāḥlıq qıl-
1214	**sökel bol-**	Tü.+Tü.	Hasta olmak.	*Andın song̑ Abū Ẕar raẓhu **sökel boldı** taqı sökelliki qatıġ boldı erse, ża ʿīfası yıġlayu başladı.*	130-5	12	-
1215	**sökellik bėr-**	Tü.+Tü.	Hastalık vermek.	*Yā Rebbī, bizlerke **sökellik bėrding̑**, ol sökellik birle mubtalā qıldıng̑.*	328-4	2	-
1216	**sökellik bol-**	Tü.+Tü.	Hastalık olmak.	*Uçtmaḥda **sökellik bolmaġay**, tüfkürmek, burun arıtmaq, bevl qılmaq bolmaġay.*	65-14	1	-
1217	**sökellik teg-**	Tü.+Tü.	Hastalık gelmek.	*Dünyāda manga **sökellik tegmiş** erdi.*	326-15	2	-
1218	**söz ay-**	Tü.+Tü.	Söz söylemek.	*Yā ʿÖmer, Peyġāmbar üzesinge yapuşġıl, yaʿnī ḫıdmatda bolġıl munung̑ tėg **söz aymaġıl**!*	45-15	5	-
1219	**söz ayt-**	Tü.+Tü.	Söz söylemek.	*Mėni qoḍgıl, men sangȃ bir **söz aytayın** kim sening̑ maṣlaḥatıngnıng̑ içinde bolġay, tėdi erse, ʿābid qoptı erse, İblīs aydı: Ey ʿābid, men sangȃ her künde ėkki altun bėreyin, sen bu işni qoḍġıl.*	410-12	3	-
1220	**söz eşit-**	Tü.+Tü.	Söz işitmek.	*Bu **sözni** İblīs **eşitti**.*	368-10	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1221	**söz qat-**	Tü.+Tü.	Başka şeylerle ilişkiyi keserek belli bir konudan söz etmek.	*Ve eger sözler bolsa, cümlesi tek tururlar, hēç* ***söz qatmaz*** *erdiler.*	44-12	2	-
1222	**söz sözle-**	Tü.+Tü.	Söz söylemek.	*Tamuġ otı bolsun ol kimerseke kim yalġan* ***söz sözlegey*** *ḫalāyıqnı küldürmek üçün, tėp üç qata aydı.*	383-17	12	-
1223	**sözindin çıq-**	Tü.+Tü.	Birinin isteklerine, öğütlerine, sözlerine uyarak davranmamak.	*Herqul taqı nė kim Rūm şehrinde bar, cümle anıng* ***sözindin çıqmaz*** *erdiler.*	80-13	1	-
1224	**sözke kir-**	Tü.+Tü.	Sözüne uymak.	*Kelinġ, menim* ***sözümke kirinġ****, munı öltürmeng, munda bir quḍuġ bar, ol quḍuġqa kemişing, anda özi ök ölgey, tėdi erse, qabūl qıldılar.*	355-11	1	-
1225	**suʾāl bol-**	Ar.+Tü.	Sorgulamak.	*Kim kim bu altı kimerse ḫaqqınġa yaman söz aytur bolsa, özinge ẓulm qılmış bolġay, tėdi, velīkin bu ḫilāfat işi taqı küçey turur; tegmesinde bir nerse bar kim ḫilāfatqa lāyiq ermes, anıng üçün kim bularda birini taʿyīn qılmadım, kim qıyāmat kün manga* ***suʾāl bolmasun*** *tėp.*	121-12	1	-
1226	**suʾāl qıl-**	Ar.+Tü.	Soru sormak.	*Bir kimerse özinge qırq* ***suʾāl qıldı.***	207-11	237	-
1227	**suʾāl qılın-**	Ar.+Tü.	Soru sorulmak.	***Suʾāl qılınsa****, Abū Ḥanīfe aytur rażhu: Bu söz ümmetler ḫaqqınġa turur.*	44-16	1	-
1228	**sufra aç-**	Ar.+Tü.	Sofra kurmak.	*Qaçan kim bu ṭaʿāmlar muhayyā boldı,* ***sufralar açtılar****, türlüg türlüg ṭaʿāmlar tenāvul qıldılar.*	429-15	1	-
1229	**sufra qoy-**	Ar.+Tü.	Sofraya oturtmak.	*Sufrasını āmāda qılıp turur erdi; kim kim kelür bolsa, ġarīb ve şehrīdin, āzād ve bendedin, żaʿīf ve qavīdin, erkek ve tişidin qamuġınġa* ***sufra qoyar*** *erdi.*	328-13	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1230	**sufra yay-**	Ar.+Tü.	Sofra sermek.	*Ol şāgirdi ustādı ön͡ginde* ***sufra yaydı****.*	301-4	2	-
1231	**suḥbat qıl-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek.	*Taqı ʿāmlarnıng͡ rūzası ol turur kim rūzaqa niyyet qılıp özini yemek içmekdin taqı ḫatun birle* ***suḥbat qılmaqdın*** *saqlasa.*	264-7	6	-
1232	**suḥbat qıl-**	Ar.+Tü.	Sohbet etmek.	*Ey yārānlarım, zīnhār aḥmaq birle* ***suḥbat qılmang͡*** *taqı ʿāqildin kesilmeng͡, tėdi erse, yārānları aydılar: Yā Resūlallāhi, ʿāqil kim bolur?*	423-1	3	-
1233	**şulḥ bol-**	Ar.+Tü.	Barış olmak.	*Yā Muḥammed, bu yıl Mekkeke kirmekke icāzat yoq, kelür yıl icāzat bėreling͡, ol şarṭ birle kim aramızda on yılqa tegi uruş bolmasun,* ***şulḥ bolsun*** *tėdi erse, Peyġāmbar ʿas taqı rāżī͡ boldı.*	45-9	2	-
1234	**şulḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Anlaşma yapmak.	*Tangrınıng͡ resūlı Muḥammed Mekke ḫalqı birle* ***şulḥ qıldı*** *tėp.*	46-6	3	-
1235	**şulḥ qılış-**	Ar.+Tü.	Anlaşma yapılmak.	*Andın song͡ emīrü'l-muʾminīn babam ʿAlī͡ ibnü Abī͡ Ṭālib rażhu taqı anı maʿzūl qıldı erse, ol taqı inqiyād qılmadı, arada üküş musulmānlar qanı tökildi, ʿāqıbat* ***şulḥ qılıştılar****.*	174-10	2	-
1236	**şulḥnāma biti-**	Ar.+Fars.+Tü.	Anlaşma yazmak.	*Andın song͡ Peyġāmbar ʿas Avs atlıġ ṣaḥābaġa aydı: Yā Avs,* ***şulḥnāma bitigil****! tėdi erse, Avs aydı: Neteg bitigeyin, yā Resūlallāh? tėdi.*	46-2	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1237	**ṣulḥnāma bitil-**	Ar.+Fars.+Tü.	Anlaşma yazılmak.	*Qaçan kim **ṣulḥnāma bitildi** erse, ʿÖmer aydı: Yā Resūlallāh, siz tüş kördüngüz erdi kim Mekkeke kirgey-miz ṭavāf qılġay-miz, Kaʿbening kilīdini alġay-miz tėp aydıngız erdi.*	46-10	1	-
1238	**sūra ėn-**	Ar.+Tü.	Sure indirmek.	*Qaçan kim bu **sūra ėndi** erse, Peyġāmbar ʿas hemīşe bu tesbīḥni aytur erdi, oltururda, tururda, namāzlar songunda hēç qoymas, aytur erdi…*	83-11	1	-
1239	**sūra nāzil bol-**	Ar.+Ar.+Tü.	Sure indirmek.	*Bu ḥec içinde teşrīf künlerinde erdi kim bu **sūra nāzil boldı**…*	83-3	2	-
1240	**ṣūrat bol-**	Ar.+Tü.	İnsan şekline bürünmek.	*Bu dünyā manga bir **ṣūrat bolup** köründi taqı tiledi kim manga kelse.*	100-1	1	-
1241	**sust bol-**	Fars.+Tü.	Gevşemek.	*Taqı Peyġāmbar ʿas qatında qıyāmatnı yā taqı ölümni yāḍ qılur bolsalar, ança yıġlayur erdi kim boġuşları **sust bolup** bēhūş bolup yıqılur erdi.*	437-14	3	-
1242	**suw al-**	Tü.+Tü.	Sel basmak.	*Kesrī ėlini **suw aldı**, ḫarāb qıldı erse, Kesrī ėli içinde nė kim müneccim, taqı kāhin taqı sāḥir bar erdi, cümlesi yıġıldı.*	82-5	1	-
1243	**suwsalıq kel-**	Tü.+Tü.	Susuzluk gelmek.	*Kim kim ol ḥavżdın bir qata içer bolsa, angar hēç **suwsalıq kelmegey**.*	62-9	1	-
1244	**suwsalıq teg-**	Tü.+Tü.	Susuzluk gelmek.	*Çerigke **suwsalıq tegmişte** barmaqlarıdın çeşmeler çıqıp cümle çerigni qandurġan Peyġāmbar tėp yıġlar erdi.*	91-3	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1245	**süçüg qıl-**	Tü.+Tü.	Tatlı yapmak.	*Yā Abā Hureyre, āḫir zamān bolsa, erenler dīnlerini bėrip dünyā alġaylar, ṣūf tonlar keḍgeyler taqı tillerini şekerdin **süçüg qılġaylar** taqı özlerini zāhidqa oḫşatqaylar, velīkin kö͡ngülleri böri kö͡ngülleri me͡ngizlig bolġay.*	402-5	1	-
1246	**sünḡü sanç-**	Tü.+Tü.	Süngü kullanmak.	*Qaçan kim ėkki ṣaf rāst boldı erse, bu kāfirlar cümlesi qılıçlarnı çıqardılar, taqı qınlarını sındurdılar, taqı ot atmaqqa, **sünḡü sançmaqqa** meşġūl bolmadın bir yolı qılıç birle ḫamle qıldılar erdi.*	71-15	1	-
1247	**sünḡük bol-**	Tü.+Tü.	Kemik olmak.	*Bukün körer-sen, yā Abā Hureyre, **sünḡük bolup** tururlar, hēç etleri yoq taqı terileri yoq.*	391-6	2	-
1248	**sünḡükleri aqar-**	Tü.+Tü.	Kemikleri ağarmak.	*Hēç tirig kimerse yoq, cümlesinin͡g **sünḡükleri aqarıp** baʿžıları çürüp turur erdiler.*	394-9	1	-
1249	**sünḡütlük bol-**	Tü.+Tü.	Armağan olmak.	*ʿOs̱mān ibnü Maẓʿūn neme eḍgü zāhid, pārsā kişi erdi, **sünḡütlük bolsun** anḡar uçtmaḥ, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas ġażab qıldı taqı aydı kim: Yā Umm-i Seleme, sanḡa nė maʿlūm boldı anın͡g uçtmaḥlıġ erdüki?*	239-6	1	-
1250	**sünnet bol-**	Ar.+Tü.	Sünnet olmak.	*Ol taqı **sünnet boldı**.*	216-6	2	-
1251	**sünnet qal-**	Ar.+Tü.	Âdet haline gelmek.	*Bukünke tegi ḥācīlarqa taş atmaq **sünnet qaldı**.*	214-12	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1252	**sünnet qoy-**	Ar.+Tü.	Sünnet koymak.	*Dünyāda kim kim ẓulm birle öldürülür bolsa, ol maẓlūmnuṉg qanıdın bir ülüş Ādam peyġāmbar ʿas oġlı Qābīl üze bitilür, anıṉg üçün kim ẓulm birle öltürmekni avval Qābīl* ***sünnet qoydı****.*	337-2	1	-
1253	**sürmelig bol-**	Ar.+Tü.	Sürme ile boyanmış olmak.	*Tenlerinde tük bolmaġay, saqalları bolmaġay, közleri* ***sürmelig bolġay****, yüzleri on törtinçi tünki tolun ay tėg bolġay.*	65-13	1	-
1254	**süt bėr-**	Tü.+Tü.	Süt vermek.	*Barġıl bu oġlanıṉgqa* ***süt bėrgil****, qaçan kim sütdin aḍırsaṉg, kelgeysen, tėdi.*	349-3	2	-
1255	**süt saġ-**	Tü.+Tü.	Süt sağmak.	*Bu arada bir tişi ıwuq keldi taqı turuqtı erse, bu abdāl bardı taqı andın* ***süt saġdı*** *taqı ol süt birle eftār qıldı…*	295-12	1	-
1256	**sütdin aḍır-**	Tü.+Tü.	Sütten kesmek, emzirmeye son vermek.	*Barġıl bu oġlanıṉgqa süt bėrgil, qaçan kim* ***sütdin aḍırsaṉg****, kelgeysen, tėdi.*	349-4	1	-
1257	**şāḍ bol-**	Fars.+Tü.	Mutlu olmak, sevinmek.	*Bolġay kim ol ḥaqqıṉg saṉga teggey, tėdi erse, ol kimerse* ***şāḍ bolup*** *çıqtı.*	195-7	5	-
1258	**şāḍīlıq qıl-**	Fars.+Tü.+Tü.	Mutlu olmak.	*Anlar menim nūrum birle ḥurram ve* ***şaḍīlıq qılurlar****.*	319-4	1	-
1259	**şāḍimān bol-**	Fars.+Tü.	Mutlu olmak.	*Taqı Ādam peyġāmbar ʿas saġ yanınġa baqar taqı* ***şāḍimān bolur****, küler; taqı sol yanınġa baqar, qaḍġuluġ bezmān bolup yıġlar.*	53-13	1	-
1260	**şafāʿat qıl-**	Ar.+Tü.	Şefaat etmek.	*Ėmdi saṉga destūr berdim öz ehl-i beytiṉgdin yetmiş kimerseni* ***şafāʿat qılġıl*** *taqı men seniṉg şafāʿatıṉgnı qabūl qılayın, tėp ḫiṭāb qılġay.*	270-13	6	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1261	**şāgird bol-**	Fars.+Tü.	Öğrenci olmak.	*Taqı İmām Şāfi'ī ḫıdmatınġa keldi taqı İmām Şāfi'īqa **şāgird boldı**.*	201-15	2	-
1262	**şarṭ qıl-**	Ar.+Tü.	Şart koşmak.	*Yā şeyḫ, siz bir **şarṭ qıldıngız** erdi kim ḫālī yerde, kimerse körmez yerde boġuzlaġıl, tėp aydıngız erdi.*	428-15	2	-
1263	**şāyista qıl-**	Fars.+Tü.	Layık eylemek.	*Ey Bār Ḫudāyā, cümleke sening rizāngnı bulmaqqa taqı sening fermānıngnı yeringe keltürmek[ke] sen tevfīq bėrgil taqı tamuġdın emān bėrip sekkiz uçmaḫqa **şāyista qılġıl**! Āmīn.*	68-12	2	-
1264	**şefaqat qıl-**	Ar.+Tü.	Acımak, merhamet etmek.	*Menim kiçiglikimke **şefaqat qılıng**, manga bir içim suw bėrsengiz bolmaz-mu?*	355-7	13	-
1265	**şefaqatlıġ bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Şefkatli olmak.	*Köngüllerde Tangrı teʾālāqa sewüglügrek köngül ol turur kim yazuqdın arıġ bolsa taqı dīn içinde muḥkem bolsa taqı muʾminlarqa **şefaqatlıġ bolsa**, tėp aydı.*	412-1	1	-
1266	**şefīʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Şefaatçi yapmak.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sen vaʿde qılıp turur-sen kim muʾminlerke nuṣrat bėrgey-men tėp, ol vaʿdengni sanga **şefīʿ qılur**-men.*	74-2	8	-
1267	**şefqat qıl-**	Ar.+Tü.	Şefkat göstermek.	*Ey yārānlarım, taqvā, perhīz birle tiriling, taqı zīnhār u zīnhār bėş namāznı saqlang, taqı qul qaravaşlarnı artuq emgetmeng, **şefqat qılıng**! tėdi taqı minberdin tüşti.*	87-2	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1268	**şehādat ay-**	Ar.+Tü.	Kelimeişehadet getirmek.	*Yā Resūlallāhi, ol kāfir ölümdin qorqup kelime-i **şehādat aydı**, tėp aydım erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Sen ne bilding anıng ḥālını? Könglini yarıp mu baqtıng? tėdi.*	336-2	1	-
1269	**şehādat keltür-**	Ar.+Tü.	Kelimeişehadet getirmek.	*Ol kāfir kelime-i **şehādat keltürmişdin** song öltürseng, sen anıng tėg kāfir bolur-sen, tėdi*	335-9	1	-
1270	**şehādet ayt-**	Ar.+Tü.	Kelimeişehadet getirmek.	*...andın song men taqı angar qılıç birle ḥamla qılsam, ol mėndin qorqup bir daraḫt quytusınġa sıġınıp kelime-i **şehādat aytıp** musulmān bolsa, ėmdi men anı öltüreyin-mü yā taqı yoq mu? tėp suʾāl qıldı erse, Peyġāmbar ʿas aydı...*	335-8	2	-
1271	**şehīd bol-**	Ar.+Tü.	Şehit olmak.	*Uḥud toquşında bir yigit **şehīd boldı**.*	382-5	26	-
1272	**şehīd qıl-**	Ar.+Tü.	Şehit etmek.	*Avvalqı ummatlarda bedbaḫtraqı ol kişi turur kim ʿammum oġlı ʿAlīni **şehīd qılġay**, tėp aytıp turur.*	153-8	13	-
1273	**şek bol-**	Ar.+Tü.	Kuşkulu olmak.	*Ekremü'l-ekremīn ve erḥamu'l-rāḥimīn Ḥaq teʿālānıng qulı hemīşe köngli anıng maḥabbatı birle toluġ bolsa, hēç **şek bolmaġay** kim Ḥaq teʿālanıng ʿināyatı taqı hemīşe anıng birle bolġay.*	430-12	1	-
1274	**şer bol-**	Ar.+Tü.	Kötü olmak.	*ʿAraṣāt ḥalqı maʿlūm qılġaylar kim bu kimerse bu maʿnīlig ermiş tėp, kerek ol maʿnī ḫayr bolsun, kerek **şer bolsun**.*	36-11	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1275	**şerbet qıl-**	Ar.+Tü.	Şerbet yapmak.	*Abū Bekr raẕhu aydı: Yā Zeyd, suwsadım, munda bir kimersedin suw tilegil, içeyin tėdi erse, men taqı bardım, bir kimersedin suw tiledim erse, ol kimerse baldın **şerbet qılıp** çıqardı taqı Abū Bekrke bėrdi.*	99-11	1	-
1276	**şerīk bol-**	Ar.+Tü.	Ortak olmak.	*Neteg bizler birle ṣavāb içinde **şerīk bolurlar**?*	408-16	1	-
1277	**şeyṭānī bol-**	Ar.+Tü.	Şeytanî olmak.	*Eger tüş körmişi bolsa, peyġāmbarlarnıng tüşi cümle raḥmānī bolġay, **şeyṭānī bolmaġay**.*	214-5	1	-
1278	**şifā bėr-**	Ar.+Tü.	Şifa vermek.	*Ey yigit, barġıl! Bolġay kim Ḥaq teʿālā anangqa **şifā bėrmiş** bolġay inşāʾa'llāhu teʿālā, tėdi.*	221-14	3	-
1279	**şikāyat qıl-**	Ar.+Tü.	Şikayet etmek.	*Küfening uluġları keldiler taqı andın **şikāyat qıldılar**.*	132-3	11	-
1280	**şurūʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Başlamak.	*Qaçan kim Şeyḫ namāzqa **şurūʿ qıldı** erse, könglinde bu tüşti kim bu bāġqa bėş yüz araba tersi qayu maḥalladın keltürmek kerek bolġay? tėp.*	247-4	8	-
1281	**şükür qıl-**	Ar.+Tü.	Şükür etmek.	*Yā şeyḫ, ne şükür yeri turur? Cümle mālım aldurdum, nė işke **şükür qılayın**?*	325-4	16	-
1282	**taʿaccüb qıl-**	Ar.+Tü.	Şaşırmak.	***Taʿaccüb qıldı**, aydı: Yā Umm-i Muʿīd, bu ne aḥvāl turur? Qoylar yıraq erdi, ėwde saġar qoy yoq erdi.*	22-13	35	-
1283	**ṭaʿām qıl-**	Ar.+Tü.	Yemek hazırlamak.	*Ertesi bardı ol, ḫased qılġan ol dervīşni ėwinge ündedi taqı **ṭaʿām qıldı**, ol ṭaʿām içinge sarımsaq qattı taqı ol ṭaʿāmnı ol dervīşke yėdürdi.*	421-4	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1284	**ṭaʿām tat-**	Ar.+Tü.	Yemek yemek.	*Nėçe kün boldı, men taqı bu nāresīdeler hēç* ***ṭaʿām tatmadın*** *turur-miz.*	107-4	3	-
1285	**ṭaʿām yė-**	Ar.+Tü.	Yemek yemek.	*Nėçe kün ol zindān içinde hēç* ***ṭaʿām yėmedi****.*	296-17	7	-
1286	**taʿaṣṣub qıl-**	Ar.+Tü.	Bağnazlık yapmak.	*Andaġ erse, bu tört imāmnı kerek kim iʿtiqād birle söwseng taqı atı çıqmışda raḥmat ıḍa bėrseng taqı* ***taʿaṣṣub qılmasang****.*	229-1	1	-
1287	**ṭāʿat bol-**	Ar.+Tü.	İbadet olmak.	*Eger īmān bolsun, yā taqı küfr bolsun,* ***ṭāʿat bolsun*** *yā taqı maʿṣiyat bolsun, nuqṣān bolsun yā taqı ziyāda bolsun yā taqı üküş bolsun, cümlesi Ḥaq teʿālānıng taqdīri birle turur.*	229-14	1	-
1288	**ṭāʿat qıl-**	Ar.+Tü.	İbadet etmek.	*Qaçan kim Ḥaq teʿālā ḥażratınġa tikilsem taqı* ***ṭāʿat ve ʿibādat qılsam****, ol yazuqnı kөnglümke tüşürür-men.*	369-13	67	-
1289	**tabānça ur-**	Fars.+Tü.	Tokat atmak.	*Yūsuf taqı Şemʿūn qatınġa bardı erse, Şemʿūn Taqı bir* ***tabānça urdı****.*	354-16	2	-
1290	**taʿbīr qıl-**	Ar.+Tü.	Tabir, yorum yapmak.	*Ne kim tüş körse erdi, özi* ***taʿbīr qılur*** *erdi.*	7-5	2	-
1291	**tāc keydür-**	Ar.+Tü.	Taç takmak.	*Taqı Ādam peyġāmbar ʿas'nung başınġa* ***tāc keydürdiler****, ėgninge ḥulle keltürdi taqı belinge kemer bağladılar taqı taḫt üze olturdı.*	278-13	2	-
1292	**taʿcīl qıl-**	Ar.+Tü.	Acele etmek.	*Ey ümmetlerim, sizler* ***taʿcīl qılur****-siz tėdi.*	11-10	2	-
1293	**tafaḥḥus qıl-**	Ar.+Tü.	İnceden inceye araştırmak.	*Anlarnı körsem tanıġay-men, velīkin kimler turur, atlarını bilmez-men, tėdi erse, ʿAlī raẓhu taqı nėçekim* ***tafaḥḥuş qıldı****, hēç bilmedi.*	146-2	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1294	**taġayyur bol-**	Ar.+Tü.	Değişmek, bozulmak.	*Qaçan kim namāzġa yöner bolsa erdi, yüzi sarġarur erdi, rengi **taġayyur bolur** erdi.*	243-7	2	-
1295	**taġayyur qıl-**	Ar.+Tü.	Düzeltmek.	*Sizlerde qayu biriŋiz yaman iş körer bolsaŋız, ol işni **taġayyur qılsun** ėlgi birle, yaʿnī ėlgi birle edeb qılıp ol işni kėtersünler.*	303-5	1	-
1296	**taġyīr qıl-**	Ar.+Tü.	Değiştirmek.	*Maʿşiyat sebebidin Ḥaq tvt atlarını **taġyīr qıldı**, Hārūt Mārūt tėp yād qıldı.*	368-1	1	-
1297	**taḫalluf qıl-**	Ar.+Tü.	Geride kalmak.	*Hēç **taḫalluf qılmadım**, tėp aydı.*	242-2	1	-
1298	**taḥammul qıl-**	Ar.+Tü.	Tahammül etmek.	*Yigirmi yıl tünle ʿibādat qılmaqnıŋ emgekini taqı meşaqqatını **taḥammul qıldım**.*	315-14	15	-
1299	**taḥrīş qıl-**	Ar.+Tü.	Hırslandırmak.	*Üç neerse birle erte kėçe kelgeymen: Māl cemʿ qılmaqġa **taḥrīş qılġaymen**.*	397-6	3	-
1300	**taḥsīn bėr-**	Ar.+Tü.	Takdir etmek, beğenmek.	*Qayu bir kimerse Ḥaq tvt ḥażratıdın qorqsa taqı nefsini tilekdin yıġsa ḥaqīqatta uçtmaḥ anıŋ örgegü yeri turur, tėdi erse, cümle ʿulemālar **taḥsīn bėrdiler** taqı aydılar: Ḥaqīqat cevāb bu turur kim bu oġlan aydı, tėp inṣāf qıldılar erse, Ḫalīfa taqı ʿaẓīm şāḍ boldı taqı üküş ḫalʿatlar ʿaṭālar bėrdi.*	205-1	1	-
1301	**taḫt qıl-**	Fars.+Tü.	Taht yapmak.	*Ol ṭāq asrasında **taḫt qılıp** ol taḫt üzesinde Kesrī olturup ėrdi.*	82-3	1	-
1302	**taḫt qıldur-**	Fars.+Tü.	Taht yaptırmak.	*…Süleymān peyġāmbar bir **taḫt qıldurmış** erdi kim ol taḫtnıŋ uzunluqı yüz yıġaç erdi, yigirmi bėş yıġaçda ādemīler olturur erdi…*	209-12	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1303	**taḫt ur-**	Fars.+Tü.	Taht kurmak.	*Ol fīl üze* ***taḫt urup*** *anı Ebrehe müner erdi.*	42-3	1	-
1304	**taḫt urul-**	Fars.+Tü.	Taht kurulmak.	*Üstün baqtım erse, körer-men bir yerli kökli arasında bir uluġ* ***taḫt urulmış****, ol taḫt üze Cebrāʾil olturmış, yüzi kün tėg qumıyur.*	9-7	1	-
1305	**taḫta qıl-**	Fars.+Tü.	Tahta haline getirmek.	*Qayu muʾmiṉ ve muvaḥḥidniṉg qızıl altunı bolsa yā taqı kümüşi bolsa taqı zekātını edā qılmasa, qıyāmat kün bolsa āvṣ ol altunnı taqı kümüşni* ***taḫta qılġaylar*** *taqı tamuġ otınġa qızdurup bu zekāt bėrmegenleriṉg alnınġa taqı yanlarınġa taqı arqalarınġa basġaylar.*	250-9	1	-
1306	**taḳāżā qıl-**	Ar.+Tü.	Zorlamak, sıkıştırmak.	*Hēç cevāb bėrmez nefsi* ***taqāża*** *qılur kim qabūl* ***qılġıl****, tėp.*	152-10	3	-
1307	**taḳṣīrlıġ bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Günahkār olmak.	*Eger ümmetleriṉg tün kün içinde on namāznı öteyü bilmeseler,* ***taqṣīrlıġ bolġaylar****, qıyāmat kün ʿuqūbatqa müstevcib bolġaylar.*	59-8	1	-
1308	**ṭalab qıl-**	Ar.+Tü.	Aramak.	*Men qayıttım taqı olturġanım yerde ol ẓufārī monçuqlarımnı* ***ṭalab qıldım*** *taqı buldum.*	414-12	2	-
1309	**ṭalab qıl-**	Ar.+Tü.	İstemek.	*Mundın maʿlūm bolur kim İmām Mālik raḥmhi dünyāke iltifāt qılmaz erdi, nefsinge qahr qılġan erdi taqı Ḥaq teʿālāniṉg riżāsını* ***ṭalab qılġan*** *erdi.*	207-13	26	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1310	**ṭalāq bėr-**	Ar.+Tü.	Boşamak.	*Oġlunġa buyurġıl, ḫatunını mülkinge qaytarsun, andın soŋġ arıġlıq ḥālatında tilese **talāq bėrgey**, zīnhār ḥayż ḥālında ṭalāq bėrmesün tėdi.*	122-6	11	-
1311	**ṭalāq qıl-**	Ar.+Tü.	Boşamak.	*Oġlum ḫatunını **ṭalāq qılu** bilmez, ḫalīfalıq neteg qılu bilgey? Peyġāmbar ʿas bir kün manġa aydı.*	122-3	1	-
1312	**ṭamaʿ kes-**	Ar.+Tü.	Aç gözlülüğü bırakmak.	*Munçadın berü Barşīşādın **ṭamaʿ kesip** turur erdi kim üküş ʿibādat qıldı ṭāʿat ve ʿibādat anġar ġıdā boldı, rūḥınġa taqı nefsinġe ṭāʿatnıŋġ lezzeti taqı ʿibādatnıŋġ mezesi ornadı, tėp.*	368-17	1	-
1313	**ṭamaʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Tamah etmek.	*Mundın maʿlūm bolur kim, ādemī qanāʿat qılmadın öŋġinlerniŋġ mālınġa **ṭamaʿ qılıp** anlarqa ḫıdmat qılsa, it meŋġizlig bolur ermiş, tėp aydı.*	302-8	7	-
1314	**tamām bol-**	Ar.+Tü.	Tamam, eksiksiz olmak.	*Qaçan kim ʿAraṣāt ḫalqınıŋġ ḥisābı **tamām bolsa**, munlarqa taqı fermān kelgey.*	251-1	23	-
1315	**tamām qıl-**	Ar.+Tü.	Tamamlamak.	*ʿĀqil ol bolur kim dünyādın özini yıraq tutsa taqı āḫiratqa qayıtsa taqı gūrda yatmaq üçün azıqını alsa taqı qıyāmat kün istiʿdādını **tamām qılsa**, tėdi.*	423-4	19	-
1316	**tamuġluġ bol-**	Tü.+Tü.	Cehennemlik olmak.	*Endīşe qılur kim, ʿAlīni öltürür bolsam ebedī **tamuġluġ bolġay**-men, tėp qorqar.*	152-11	10	tamuġluq bol-
1317	**tamuġluq bol-**	Tü.+Tü.	Cehennemlik olmak.	*Men dünyāniŋġ bedbaḫtı boldum taqı āḫiratniŋġ hem bedbaḫtı boldum taqı ebedī **tamuġluq boldum**, tėp çaqırur.*	136-13	1	tamuġluġ bol-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1318	**tamuġluq qıl-**	Tü.+Tü.	Cehennemlik yapmak.	*Ḥaq teʿālā ėkki közüngni alsun taqı ėkki qulaqıngnı alsun taqı ėkki ėlginggni alsun taqı ėkki aḍaqıngnı alsun taqı seni ebedī* ***tamuġluq qılsun****! tėp qarġadı.*	137-1	1	-
1319	**tang bėlgürür bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Şafak sökmek.	*Qaçan kim* ***tang belgürür bolsa****, yana qanatını biri biringe urur taqı çaqırur taqı aytur kim: Ey ġāfiller qopsunlar, tėp aytur.*	322-14	1	-
1320	**tang yaru-**	Tü.+Tü.	Şafak sökmek.	*Ey cāriya, tang mu yarudı? tėp suʾāl qıldı erse, cāriya aydı:* ***Tang yarumadı****.*	321-17	3	-
1321	**tangrılıq bol-**	Tü.+Tü.	Tanrıya lâyık olmak.	*Munlardın qorqmaz-men, velīkin qorqġanım taqı qaḍgurġanım ol turur kim ümmetlerim ʿamalı içinde riyā ve semʿat qılġaylar taqı ʿamalları ḥāliş* ***Tangrılıq bolmaġay[lar]*** *taqı üküş emgengeyler taqı ṣavābdın maḥrūm bolgaylar, tėp qaḍgurur-men, tėdi.*	403-12	3	-
1322	**tangrılıq qarındaş tut-**	Tü.+Tü.+Tü.	Din kardeşi olmak.	*Yā Abā Hüreyre, menim könglüm andaġ tileyür kim sizni* ***tangrılıq qarındaş tutsam****, tėdi erse, Abū Hüreyre aydı raẓhu tangrılıq qarındaşnıng ḥaqqı ne turur, bilür-mü-sen?*	258-10	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1323	**tangrılıq qarındaş tutun-**	Tü.+Tü.+Tü.	Din kardeşi edinmek.	*Qaçan kim sen mėni* ***tangrılıq qarındaş tutunsang*** *nėçe üküş mālnı men öz ḥācatım üçün sening mālıngdın alsam, kerek kim sanga ağır kelmese, tėdi erse, ol kimerse aydı: Yā Abā Hüreyre, men mundağ qılu bilmegey-men, tėdi erse, Abū Hüreyre rażhu aydı: Andağ erse mėndin yıraq kėtgil, tėdi.*	258-12	1	-
1324	**tangrılıq qıl-**	Tü.+Tü.	Tanrı için yapmak.	*ʿĀlim ol bolur kim, Tangrıdın qorqsa taqı ʿilmini* ***Tangrılıq qılsa****.*	148-4	1	-
1325	**Tangrıqa ortaq qat-**	Tü.+Tü.+Tü.	Tanrıya ortak koşmak.	*Ey żaʿīfalar, Tangrı teʿālānı birlemişdin song* ***Tangrıqa ortaq qatmağay****-siz tėse, bunlar aytur erdiler: Qabūl qılduq.*	26-12	2	-
1326	**tanuq bol-**	Tü.+Tü.	Tanık, şahit olmak.	*Harūne'r-Reşīdning ḫazīnadārı bar erdi Rebīʿ atlığ, bir kimerseke* ***tanuq bolmış*** *erdi.*	376-13	3	-
1327	**tanuqluq bėr-**	Tü.+Tü.	Tanıklık etmek.	*Bu süt emer oğlan neteg* ***tanuqluq bėrgey****?*	362-4	14	-
1328	**tap bol-**	Tü.+Tü.	Uygun olmak.	*Ey yārānlarım, zīnhār ḥarām naẓardın saqlanıng kim bu ḥarām naẓar qılmaq köngüllerde şehvet urluqın kemişür taqı ol fitne angar* ***tap bolur****.*	350-14	1	-
1329	**tapuġ qıl-**	Tü.+Tü.	İbadet etmek.	*Bir zamāndın song kāfirlar keldiler butlarınġa* ***tapuġ qılmaq*** *üçün.*	96-7	1	-
1330	**ṭāqat tut-**	Ar.+Tü.	Dayanmak.	*Qaçan kim ol minberke siz mindingiz erse, mübārek arqangızını tayaġan öre fırāqıngızġa* ***ṭāqat tuta*** *bilmedin ingreyü başladı.*	90-16	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1331	**taqdīs qıl-**	Ar.+Tü.	Kelimeitevhidi zikretmek.	*Bu ḫalīfe oġlanları taqı Benū'l-cān mengizlig qılġaylar, fısq ve fesād birle meşġūl bolġaylar taqı bizler tesbīḥ ve taḥlīl ve* ***taqdīs qılur****-biz arıġ biz, tėdiler erse, Ḥaq tebāraka ve teʿālā aydı: Anı kim men bilür-men, sizler bilmez-siz.*	277-5	1	-
1332	**taqriʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Azarlamak.	*Ol kimerse kim ʿömri içinde bir qata arpa etmekidin toyġanı üçün munça* ***taqriʿ qılsa****, ol kimerse kim ʿömri içinde bir qata açmışı bolsa, anıng ḫālı neteg bolġay?*	267-14	1	-
1333	**taqrīr qıl-**	Ar.+Tü.	Anlatmak.	*...ol kişi birle Abū Ḥanīfe ḫıdmatıngа bardı taqı anıng suʾālını Abū Ḥanīfe qatında taqrīr qıldı taqı öz cevābını hem* ***taqrīr qıldı*** *erse, Abū Ḥanīfe aydı…*	194-12	1	-
1334	**taqṣīr qıl-**	Ar.+Tü.	Kabahat işlemek, yanlış yapmak.	*Cümlemüz ḫıdmat qılur-miz, pādişāhqa ḫıdmat qılmaq içinde hēç* ***taqṣīr qılmaz****-miz; neteg turur kim pādşāh bu bir qulınġa maḥabbatı artuq turur bizlerdin, tėp aytur-siz.*	430-7	9	-
1335	**tar bol-**	Tü.+Tü.	Dar gelmek.	*...ol Ḥuneyn yeri* ***tar boldı*** *sizlerke kėng erken, yüz çewürdüngüz hezīmet bolġan ḫālda andın song köngül qoptı…*	74-12	1	-
1336	**tar qıl-**	Tü.+Tü.	Daraltmak.	*Baqar-men ėwüngnüng taş tamını suwamış-sen taqı yolqa bir barmaq endāzası mülkingdin taşqa çıqmış-sen; taqı yol musulmānlar ḫaqqı turur, cümle musulmānlarnıng yolını bir barmaq endāzası* ***tar qıldıng****.*	224-5	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1337	**taṣadduq qıl-**	Ar.+Tü.	Sadaka vermek.	*Özi qatında on miṅg yarmaq bar erdi, cümlesini kelgenlerke ʿaṭā qıldı,* ***taṣadduq qıldı****, qatında hēç neerse qalmadı.*	199-12	3	-
1338	**taṣarruf qıl-**	Ar.+Tü.	Harcamak.	*Ol miskīn dervīşliki ʿācizliki birle mülkinde barını bizke* ***taṣarruf qıldı.***	254-6	2	-
1339	**taṣavvur qıl-**	Ar.+Tü.	Tasavvur etmek, göz önüne getirmek.	*Andın soṅg qopar-men taqı namāzqa kim meşrūʿ qılur-men öngümde Kaʿbeni taṣavvur qılur-men, aḍaqım altında Ṣirāṭnı* ***taṣavvur qılur****-men taqı saġ yanımda uçtmaḥ bar, tėp aytur-men…*	243-15	1	-
1340	**taṣdīq qıl-**	Ar.+Tü.	İnandırmak.	*Andın soṅg ġazāt ş̱evābını taqı şehādat ş̱evābını aydı taqı ḥalāyıqnı qandurdı, ġazātqa taqı* ***taṣdīq qılmaqġa*** *taḥrīṣ qıldı erse, ʿOs̱mān raẓhu qoptı…*	124-13	1	-
1341	**taṣnīf qıl-**	Ar.+Tü.	Kitap yazmak.	*Sizdin derḫōst qılur-men, menim birle Baġdādqa barsaṅgız taqı Muʿṭī atlıġ kitāb* ***taṣnīf qılıp*** *turur-siz, bu kitābnı ʿulemālar sizi̊ṅg ḫıdmatıṅgızda oqısalar, bu kitāb taqı münteşir bolsa, erte kėçe taqı sizi̊ṅg cemālıṅgız birle müşerref bolsaq…*	207-17	1	-
1342	**taş bol-**	Tü.+Tü.	Aykırı olmak.	*Musulmānlıq şehrinde kimerse bir işni qılsa taqı ol iş şerīʿatdın* ***taş bolsa****, ol qılġan maʿẕūr bolmaz.*	224-7	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1343	**tatlıġ qıl-**	Tü.+Tü.	Tatlı konuşmak.	*Ol küngüreni Ḥaq teʿālā āmāda qılıp turur ol muʾminlar üçün kim sözlerini ḫalqlarġa **tatlıġ qılġaylar**, taqı miskīnlerke ṭaʿām yedürgeyler taqı üküş rūza tutġaylar taqı ḫalāyıqlar uyquġa barmışda anlar namāz qılġaylar, tėp aydı.*	314-8	1	-
1344	**ṭavāf qıl-**	Ar.+Tü.	Tavaf etmek.	*ʿÖmer raẓhu Kaʿbeke **ṭavāf qılur** erken Ḥacerü'l-esvedqa qubla qıldı.*	272-14	14	-
1345	**ṭavāf qıldur-**	Ar.+Tü.	Tavaf ettirmek.	*Yā Resūlallāhi, boynumġa kötrüp ḫecke elettim taqı Kaʿbeke költürüp **ṭavāf qıldurdum**, tėdi…*	287-1	1	-
1346	**tāvān qıl-**	Fars.+Tü.	Bedelini ödemek.	*Eger żāyiʿ bolsa, **tāvān qılġay**-mız tedi erse, Ṣafvān yüz yarıq ʿāriyat bėrdi.*	71-12	1	-
1347	**tavaqquf qıl-**	Ar.+Tü.	Durmak, beklemek.	*Bir ėwdin uşaq oġlanlar yıġlamaqını eşitti erse, ol ėwnüng qapuġında **tavaqquf qıldı**.*	106-17	4	-
1348	**taʿvīẕ qıl-**	Ar.+Tü.	Dua etmek.	*Ol vaqtın kim bu duʿā birle anlarġa **taʿvīẕ qılur** erdi Ḥasan taqı Ḥüseyin atangız İbrāhīm peyġāmbar ʿas oġlı İsmaʿīlqa taqı İsḥāqqa bu duʿā birle taʿvīẕ qılur erdi…*	168-9	2	-
1349	**tāyib bol-**	Ar.+Tü.	Tövbe etmek.	*Bayaqı tėg endīşe qıldı, anı taqı terk qıldı taqı **tāyib boldı** yalġannı terk qılmaq sebebidin.*	382-1	1	-
1350	**taʿyīb qıl-**	Ar.+Tü.	Ayıplama, kınama.	*Peyġāmbar sėni dervīş kimerseke bėrdi, tėp manga **taʿyīb qılurlar**, tėdi erse, Peyġāmbar aydı: Yā Fāṭıma, Ḥaq tvt qullarınġa naẓar qıldı taqı cümlesidin mėni üḍürdi.*	160-13	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1351	**ṭāyifa qıl-**	Ar.+Tü.	Bölüğe ayırmak.	*Yā Muḥammed, eger çerigde namāz qılur bolsaŋ, ḥalāyıqnı ėkki **ṭāyif[a] qılġıl**; bir ṭāyif[a]nı duşmanqa qarşu qoḍġıl taqı bir ṭāyifa birle bir rekʿat namāz qılġıl, yana bu bir rekʿat namāz qılġan ṭāyifa duşmanqa qarşu barsun…*	40-9	1	-
1352	**taʿyīn qıl-**	Ar.+Tü.	Tayin etmek, atamak.	*Kim kim bu altı kimerse ḥaqqınġa yaman söz aytur bolsa, özinge ẓulm qılmış bolġay, tėdi, velīkin bu ḫilāfat işi taqı küçey turur; tegmesinde bir nerse bar kim ḫilāfatqa lāyiq ermes, anıŋ üçün kim bularda birini **taʿyīn qılmadım**, kim qıyāmat kün maŋa suʾāl bolmasun tėp.*	121-11	2	-
1353	**tāza qıl-**	Fars.+Tü.	Yenilemek.	*Ṣulḥnı bir **tāza qılalıŋ!***	47-16	2	-
1354	**taʿẓīm qıl-**	Ar.+Tü.	Hürmet göstermek.	*Şeyḫ anı **taʿẓīm qılur** erdi, öŋin uluġ yaşlıġ, muqaddam yārānlarıdın anı artuq sewer erdi.*	428-5	7	-
1355	**taʿziyat tegür-**	Ar.+Tü.	Taziyet, baş sağlığı dilemek.	*ʿĀṣ atlıġ kimerse Peyġāmbar ʿas'qa keldi, **taʿziyat tegürdi**.*	62-13	7	-
1356	**taʿziyat tut-**	Ar.+Tü.	Yas tutmak.	*Şeyḫ taqı asḥābları **taʿziyat tuttılar** taqı üküş yıġladılar.*	345-13	2	-
1357	**taʿziyet bol-**	Ar.+Tü.	Taziyet, baş sağlığı dilemek.	*Mundın uluġraq mu **taʿziyat bolġay** kim camāʿat ṣavābıdın maḥrūm boldum.*	242-15	1	-
1358	**teberrük qıl-**	Ar.+Tü.	Bereket bilmek.	*Yā Resūlallāh, hemīşe ṭaʿām bışursaq, tenāvül qılur erdiŋiz taqı bāqī qalġan ṭaʿāmnı siziŋ mübārek ėlgiŋiz tegdi tėp **teberrük qılıp** yeyür erdük.*	25-10	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1359	**teberrük tut-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Siz Peyġāmbar yerinde olturduŋgız, kerek kim Peyġāmbar ʿas yüzükini ėliŋizke qatsaŋgız tėdiler erse, Abū Bekr taqı **teberrük tuta** ėlinge qattı.*	78-2	2	-
1360	**Tebrīzni al-**	Fars.+Tü.	Tebrizi fethetmek.	*Cümle çerig qayıttılar taqı ʿAcem ṭarafıŋa bardılar, **Tebrīzni aldılar**, Ahvāz atlıġ ėlni aldılar, Ḫurāsānnı, İsfahānnı, Hemedānnı, cümlesini aldılar.*	112-5	1	-
1361	**tecribe qıl-**	Ar.+Tü.	Tecrübe etmek, denemek, sınamak.	*Ėmdi abuşqa taqı oğlını **tecribe qılmaq** tiledi erdi.*	288-1	11	-
1362	**tefāvut bol-**	Ar.+Tü.	Fark olmak.	*Andaġ erse, bu ėkki ḫıdmat arasında uluġ **tefāvut boldı**, tėp aydı.*	284-4	1	-
1363	**tefekkür qıl-**	Ar.+Tü.	Düşünüp taşınmak.	*Ėmdi vefātı bolġan kişiniŋ diyeti kimnüŋ üze vācib bolur? tėp suʾāl qıldı erse, bu uluġ ʿulemālar **tefekkür qıldılar**, hēç cevāb bėrü bilmediler taqı aydılar.*	188-17	5	-
1364	**teferrüc qıl-**	Ar.+Tü.	Yolculuk etmek.	*Peyġāmbar ʿas'nı Ḫaq teʿālā aġırladı taqı tiledi kim kök ʿālamınga **teferrüc qılsa**, ötrü kök ʿālamınga aşurdı, ferīştelerni körgüzdi.*	60-12	17	-
1365	**tefrīq qıl-**	Ar.+Tü.	Dağıtmak.	*Ol māllarnıŋ cümlesini Medīneniŋ faqīrlarınġa, miskīnleringe, yetīmlerīnge **tefrīq qılur** erdi, qatında hēç neerse qodmas erdi kim üküş māl kelse, hēç ol mālnıŋ maḥabbatı köŋlinge kirmes erdi.*	208-11	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1366	**tefzī‘ qıl-**	Ar.+Tü.	Korkutmak.	*Barıŋglar, qayda tapar bolsaŋızlar, keltürüŋgler ėlgi aḍaqını baġlap, tėdi; ve eger keltürmeseŋgiz, sizlerni helāk qılġay-men, tėp* ***tefzī‘ qıldı****…*	343-5	1	-
1367	**tehdīd u tefzī‘ qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Korkutmak, gözdağı vermek.	*Keliŋg, muŋga muṭī‘ bolalıŋg taqı munuŋg dīninge kireliŋg! tėdi erse, cümlesi Mekke uluġları çoġladılar,* ***tehdīd u tefzī‘ qıldılar*** *erse, ol taqı tek qaldı.*	45-6	2	-
1368	**teheccüd qıl-**	Ar.+Tü.	Gece namazı kılmak.	*Kündüz artuqsı ṭaʿāt qılmadı erdi, kėçe yaturda Ḥaq teʿālānı yād qıldı taqı tünle qopup* ***teheccüd*** *taqı* ***qılmadı****.*	413-10	1	-
1369	**teʾḫir qıl-**	Ar.+Tü.	Ertelemek.	*Üçünçisi ol kim eger bir neerse çıqarsaŋgız ṣadaqa niyetinge, zīnhār anı mustaḥaqġa taʿcīl üze bėriŋg,* ***teʾḫīr qılmaŋg****.*	350-9	1	-
1370	**tehlīl qıl-**	Ar.+Tü.	İslamda tevhid akidesini ifade eden "la ilahe illa'llah" sözünü tekrarlamak.	*Maʿnīsi ol bolur kim Yā Muḥammed, ol derviş ṣaḥābalar kim erte kėçe Rebbīni ünderler üküş yāḍ qılmaq birle taqı namāz qılmaq birle taqı tesbīḥ ve* ***tehlīl qılmaq*** *birle.*	379-16	2	-
1371	**tek qal-**	Tü.+Tü.	Sessiz kalmak.	*Men Muḥammed Resūlullāh men hem taqı Muḥammed ibnü ʿAbdillāh men, ziyān qılmas, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh bitisün tėdi erse, ṣaḥābalar* ***tek qaldı****.*	46-10	13	-
1372	**tėk qal-**	Tü.+Tü.	Sessiz sakin olmak.	*Ḥaq teʿālā nė kim fermānlasa, men andın çıqa bilmez-men tėdi, taqı Taŋgrı teʿālā mėni żāyiʿ qılmaġay tėdi erse,* ***tėk qaldı****.*	45-14	11	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1373	**tėk tur-**	Tü.+Tü.	Sessiz kalmak.	*Velīkin bu kö͡ngli birle yigrenip **tėk turmaq** īmān ehlining ża'īfraqı bu turur, tėp aydı.*	303-9	15	-
1374	**tekbīr ay-**	Ar.+Tü.	Tekbir söylemek.	*Bu **tekbīr aymaq** sünnet boldı qurbān 'īdinde.*	216-5	4	-
1375	**tekbīr qıl-**	Ar.+Tü.	Tekbir almak.	*Yana Peyġāmbar 'as ėkinç qata **tekbīr qılıp** urmış erdi.*	30-6	3	-
1376	**tekebbür qıl-**	Ar.+Tü.	Kibirlenmek.	***Tekebbür qılmaq** āfatını͡ng beyānı içinde turur.*	371-2	3	-
1377	**tekye ur-**	Ar.+Tü.	Dayanmış olmak.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī qalılar töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāżī ol töşekler üze **tekye urmış** taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-14	1	-
1378	**telbiye ay-**	Ar.+Tü.	Telbiye getirmek.	*Qaçan kim Peyġāmbar 'as tonını suçlup, mübārek başını açıp, iḥrām keḍip lebbeyke Allāhümme tėdi erse, cümle ṣaḥābalar taqı iḥrām keḍdiler, taqı **telbiye aydılar** taqı Ka'beke 'azm qıldılar.*	39-10	3	-
1379	**telbiye ayt-**	Ar.+Tü.	Telbiye söylemek.	*Bu kün kim ḥācīlar lebbeyke Allāhümme tėp tonlarını suçlup, başlarını açıp **telbiye aytıp** icābat qılur, İbrāhīm peyġāmbar 'as'nu͡ng Ḥaq te'ālā fermānı birle ündegeninge icābat qılmaq turur tėp cevāb aymışlar.*	39-7	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1380	**telbiye aytıl-**	Ar.+Tü.	Telbiye söylenmek.	***Telbiye aytılur*** *cevāb ol turur kim Ḥaq teʿālā Cebreʾilke fermānladı kim barġıl taqı İbrāhīm peyġāmbarqa taqı İsmāʿīl peyġāmbarqa ʿahimās buyurġıl kim menim üçün Kaʿbe binā qılsunlar tėp Beytü'l-Maʿmūr yerinde tėdi.*	37-12	1	-
1381	**telim bol-**	Tü.+Tü.	Çok olmak.	*Ey qażī, hēç ʿulemālardın eşitingüz-mü Peyġāmbār ʿas aymış bolsa, qayu kimsening sarāyları keng bolsa, müfreşleri körklüg bolsa taqı mālı tawarı üküş taqı ḫadimleri havādārları* ***telim bolsa****, ol kimerseke qıyāmat kün Ḥaq teʿālā ḥażratında üküş ṣavāblar bar?*	236-7	1	-
1382	**telqīn qıl-**	Ar.+Tü.	Telkin etmek.	*Uluġlarda biri taqı bir ʿazīzning āḫir vaqtı yawuqmış erdi, anıng ʿiyādatınġa bardı taqı şahādatnı* ***telqīn qıldı****.*	299-7	1	-
1383	**temcīd qıl-**	Ar.+Tü.	Minarede Arapça niyaz ilâhisi söylemek.	*Qaçan kim tün buçuqı bolsa, yana qanatını biri biringe urur taqı ėkinç qata çaqırur taqı aytur: Ḥaq teʿālā ḥażratında* ***temcīd qılġanlar*** *qopsunlar kim temcīd vaqtı boldı, tėp.*	322-12	1	-
1384	**temessük qıl-**	Ar.+Tü.	Uymak.	*Bu ḥadīṣke* ***temessük qılıp*** *qırq ḥadīṣ cemʿ qılduq Peyġāmbar ʿas ḥadīṣlerindin muʿtemed kitāblardın.*	2-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1385	**temettuʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Kazanmak, kâr etmek.	*...dünyāda ʿibādat birle meşġūl bolup āḫiratqa tamuġdın qurtulsa, yaḫşı ermez-mü kim dünyāda* ***temettuʿ qılıp*** *āḫiratqa ʿuqūbatqa sezā bolġınça, tėdi erse, barça ḥavārīlar aydılar: Yā Rūḥu'llāh rāst aydıngız, andaġ turur, tėp aydılar.*	395-16	1	-
1386	**tenaʿʿum qıl-**	Ar.+Tü.	Zevk içinde yaşamak.	*Ol māllarım birle sizler* ***tenaʿʿum qılġaysiz*** *taqı ḥisābı taqı suʾālı menim üze bolġay.*	443-6	12	-
1387	**tenāvul aşa-**	Ar.+Tü.	Yemek yemek.	*...Ḥaq tvt ḥaddin keçgenlerni sewmes taqı* ***tenāvul aşang*** *ol ṭaʿāmlardın kim Ḥaq tebāraka ve teʿālā sizlerge rūzī qıldı…*	263-12	1	-
1388	**tenāvul qıl-**	Ar.+Tü.	Yemek yemek.	*Yā Resūlallāhi, bukün bizler et* ***tenāvul qılmaduq****, tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Andaġ erse, bukün sizler ġıybat qılıp turur sizler.*	385-9	67	-
1389	**tendurust bol-**	Fars.+Tü.	Sağlığına kavuşmak.	*...saġ adaqıngı yerke urġıl taqı bir çeşme çıqġay, ol çeşme içinde ġusl qılġıl, tėdi erse, Ayyūb peyġāmbar taqı andaġ qıldı erse, cümle igi ʿilleti zāyīl boldı,* ***tendurust boldı****...*	333-13	3	-
1390	**tendurustluq bėr-**	Fars.+Tü.+Tü.	Sağlık vermek.	*Ḥaq teʿālā manga yetmiş yıl* ***tendurustluq bėrdi****, ėmdi taqı yetmiş yılqa tegi ig bėrse, Ḥaq teʿālādın şifā tilemegeymen.*	331-9	1	tendürstlük bėr-
1391	**tendürstlük bėr-**	Fars.+Tü.+Tü.	Sağlık vermek.	*Ammā bilgil, āgāh bolġıl kim, qayu muʾmin ve muvaḥḥidke Ḥaq tvt* ***tendürstlük bėrse*** *taqı andaġ quvvat ve yaraġ bėrse kim barıp kelginçe miner kölüki bolsa taqı azıqı bolsa…*	273-14	1	tendurustluq bėr-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1392	**teni ağır bol-**	Fars.+Tü.	Ağır olmak.	*Ol maʿnīdin ötrü kim ādemī ṭaʿāmını toya yėse,* ***teni ağır bolur****, köngli qatıġ bolur, zīrekliki andın zāyil bolur, uyqusı üküş bolur, ʿibādat ve ṭāʿat qılmaqġa teni sust bolur, tėp cevāb aydı.*	199-2	1	-
1393	**teni aruq bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Zayıflamak.	*Baqar ḫatun yüzi sarıġ bolmış,* ***teni aruq bolmış****, hēç teninde et qalmamış.*	234-1	1	-
1394	**teni aruq qıl-**	Fars.+Tü.+Tü.	Zayıflamak, güçsüzleşmek.	*Ėmdi men aydım: Ey melʿūn, ne neerse turur kim* ***teningni aruq qıldı****?*	275-3	1	-
1395	**terbiyet qıl-**	Ar.+Tü.	İlgilenmek, bakmak.	*Medīne içinde dervīşlerni, miskīnlerni sorar erdi, tul ḫatunlarnı sorar erdi, yetīmlerke* ***terbiyet qılur*** *erdi.*	106-12	21	-
1396	**terk qıl-**	Ar.+Tü.	Terk etmek, bırakmak.	*Taqı bir yıl qāżīlıq qıldı taqı* ***terk qıldı*** *taqı atası qatınġa keldi.*	220-3	32	-
1397	**terke bėr-**	Tü.+Tü.	Kendi haline bırakmak.	*Yā Resūlallāhi, men oġlumnı özinge* ***terke bėrdim*** *erdi.*	347-5	1	-
1398	**terke tut-**	Tü.+Tü.	Amele tutmak.	*Bir kimerseni* ***terke tuttum****, sekiz batman tuturġan bėrgey-men, tėp.*	292-13	3	-
1399	**tesbīḥ ayt-**	Ar.+Tü.	Tespih etmek.	*Velīkin sen secde içinde kim* ***tesbīḥ aytur*** *erding, könglüngde bu endīşe tüşti kim, ol un yoġurmış erdim.*	320-5	3	-
1400	**tesbīḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Tespih etmek.	*Bu kėçe seḥerde kim Ḫaq teʿālā ḫażratında secde qıldıng taqı ol secde içinde ne miqdār* ***tesbīḥ qıldıng*** *erse, ol tesbīḥning sanınça mēveler yarattı nūrdın taqı daraḫt içinde ornattı, tėdi.*	319-17	2	-
1401	**teslīm qıl-**	Ar.+Tü.	Bir şeyi sahibine vermek.	*Neteg* ***teslīm qılġaymen****? tėp qorqar-men.*	243-5	15	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1402	**testgīr bol-**	Fars.+Tü.	Yardımcı olmak.	*Bolġay kim āḫiratta manga **testgīr bolġay**, tėdi erse, melekü'l-mevt aydı: Destūr yoq turur.*	442-3	1	-
1403	**teşvīş qıl-**	Ar.+Tü.	Sıkıntıdan kurtulmak.	*Munuṉg miṯāli ol turur kim bir ʿālim kimerse bir daraḫt köligesinde olturmış kim fikrim ṣāfī bolsun, ḫalāyıq teşvīşi bolmasun, tėp tefekkür birle, endīşe birle ḫalvatta olturmış velīkin ol daraḫtnıṉg budaqlarında çıpçuqlar olturur, taqı āvāz qılur taqı bu ʿālimqa **teşvīş qılurlar**, bu ʿālimniṉg müşkili ḫal bolmaz.*	244-14	1	-
1404	**tevāżuʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Alçak gönüllülük yapmak.	*Cedī taġı aşaq taġ erdi (ol taġqa Cedī taqı tėyürler Cūdī taqı tėyürler), ol **tevāżuʿ qıldı** taqı aydı kim: Munça uluġ taġlar bar erken Nūḥ peyġāmbar kemisi mende neteg iqāmat qılġay?*	378-12	2	-
1405	**tevbe qıl-**	Ar.+Tü.	Tövbe etmek.	***Tevbe qıldım** tėp aydı.*	50-17	30	-
1406	**teveccüh qıl-**	Ar.+Tü.	Bir yere doğru hareket etmek, yönelmek.	*Cümle ḫalāyıq Medīneke **teveccüh qıldılar**.*	24-9	7	-
1407	**tevekkül qıl-**	Ar.+Tü.	Tevekkül etmek.	*Yaman qıldılar, saṉga **tevekkül qılu** sėndin istiʿānat tileyü çıqmaq kerek erdiler, bilmediler.*	72-15	5	-
1408	**tevfīq bėr-**	Ar.+Tü.	Allah'ın yardım etmesi, kolaylık vermesi.	*Men on yaşar oġlan erdim kim Ḥaq tvt maṉga andaġ **tevfīq bėrmiş** erdi kim hēç közümke uyqu kirmez erdi, erteke tegi namāz qılur erdim.*	289-7	8	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1409	**teʾvīl ay-**	Ar.+Tü.	Yorumlamak.	*Ve eger Qurʾānda yā taqı ḥadīṯde bu neerseler kelmiş bolsa, ʿulemā* ***teʾvīl aymışlar****: Ḥaq teʿālā körgen turur, velīkin körmeki köz birle ermes, taqı eşitgen turur, velīkin eşitmeki qulaq birle ermes.*	60-9	1	-
1410	**tėwe boğuzla-**	Tü.+Tü.	Deve kesmek.	*Abū Cehl aytur yārānlarınqa: Qayu biringiz barur, fulān maḥallede* ***tėwe boğuzlap*** *tururlar.*	12-2	1	-
1411	**tėwelig bol-**	Tü.+Tü.	Deve sahibi olmak.	*Men anda yalıng bardım erdi, tonluġ bolup keldim; ʿimāmasız bardım erdi, ʿimāmalıġ boldum, yaḍaġ bardım erdi,* ***tėwelig bolup*** *keldim, düşmanlıq birle bardım erdi, dōst bolup keldim…*	164-3	1	-
1412	**teyemmüm qıl-**	Ar.+Tü.	Teyemmüm yapmak.	*İbnü ʿAbbās aydı raẓhu: Peyġāmbar ʿas bevl qıldı taqı* ***teyemmüm qıldı*** *erse, men aydım: Yā Resūlallāhi, suw yawuq turur, teyemmüm ne ḥācat turur?*	433-10	1	-
1413	**ticārat qıl-**	Ar.+Tü.	Ticaret etmek.	*Bu ʿAtaba taqı atası Abū Lehebke aydı: Manga taqı icāzat bėrsengiz, men Şāmqa barsam,* ***ticārat qılsam*** *tėp aydı erse, atası Abū Leheb aydı: Barġıl, velīkin zīnhār u zīnhār yolda qatıġ saqlanġıl kim Muḥammed sanga qarġap turur, anıng qarġışı yetmesün tėp üküş vaṣiyyatlar qıldı.*	15-4	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1414	**til bėr-**	Tü.+Tü.	Dil vermek.	*Qayu kimerse kim bir çıpçuqnı oynayu boġuzlasa yemek üçün taqı yemese, qıyāmat kün bolsa āvṣ, ol çıpçuqnı Ḥak tvt tirgüzgey taqı* ***til bėrgey****.*	185-6	4	-
1415	**til tegür-**	Tü.+Tü.	Ayıplamak.	*Bu dervīş yaman kişi turur, ḥattā kim sizke taqı* ***til tegrüp*** *sizni ʿayblayur, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Meni ʿayblap ne aytur?*	420-15	3	-
1416	**tilke kel-**	Tü.+Tü.	Konuşma kudreti, yeteneği, olmayan varlık konuşmak, dillenmek, lisana gelmek.	*Bu yārānlar* ***tilke keldiler*** *taqı şeyḫqa aydılar: Yā şeyḫ, biz munça yıldın berü sizke ḫıdmat qılur-miz taqı uluġ yaşlıġ bolup turur-miz taqı ʿömrümüzni sizing ḫıdmatıngızda keçürdük.*	428-6	5	-
1417	**tirig bol-**	Tü.+Tü.	Hayatta olmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḫatunı birle cimāʿ qılsa yā taqı qarabaşı birle cemʿ bolsa, Ḥaq teʿālā ol ėkki arasında oġul qız rūzī qılsa, eger ol oġul qız* ***tirig bolsalar****, közlering yaruqı turur…*	262-1	1	-
1418	**tiriglik bėr-**	Tü.+Tü.	Ömür vermek.	*Tangrı teʿālā sanga* ***tiriglik bėrse****, kişike muḥtāc bolmaġıl, tėp könglümke tüşti erse, yana işleyü başladım, tėp cevāb aydı.*	435-13	1	-
1419	**toluġ bol-**	Tü.+Tü.	Dolu olmak.	*Ekremü'l-ekremīn ve erḥamu'l-rāḥimīn Ḥaq teʿālānıng qulı hemīşe köngli anıng maḥabbatı birle* ***toluġ bolsa****, hēç şek bolmaġay kim Ḥaq teʿālanıng ʿināyatı taqı hemīşe anıng birle bolġay.*	430-12	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1420	**tonluġ bol-**	Tü.+Tü.	Elbiseli, giysili olmak.	*Men anda yalıng bardım erdi,* ***tonluġ bolup*** *keldim; ʿimāmasız bardım erdi, ʿimāmalıġ boldum, yaḍaġ bardım erdi, tėwelig bolup keldim, düşmanlıq birle bardım erdi...*	164-3	1	-
1421	**tul qıl-**	Tü.+Tü.	Dul bırakmak.	*Ey közüm yaruqı, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı* ***tul qılġan****, oġlanlarnı öksüz qılġan, ābadānlarnı ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīşān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-5	1	-
1422	**tutuġ qoy-**	Tü.+Tü.	Rehin tutmak.	*Eger bu Muḥammed dīni ḥaq bolmasa erdi, anıng ʿāyālı dervīş erken, hēç neersesi yoq erken, öz çādırını* ***tutuġ qoyup*** *taqı bir dervīşni aġırlamaġay erdi.*	163-7	2	-
1423	**tuturġan ek-**	Tü.+Tü.	Pirinç ekmek.	*Biri aydı: Men ėkinçi erdim,* ***tuturġan eker*** *erdim.*	292-12	1	-
1424	**tüf qıl-**	Tü.+Tü.	Tükürmek.	*Aġzıngdın ol ḫatunnung etini bıraqġıl, tėdi erse, men aġzımdın* ***tüf qıldım*** *erse, bir pāra et aġzımdın tüşti.*	386-16	1	-
1425	**tügeçke bol-**	Tü.+Tü.	Meme başı kadar olmak.	*Bu mēvelerning uluġluqı qız oġlan emükinçe* ***tügeçke*** *(?)* ***bolġay*** *taqı bu mēveler yaruqlıqı baʿżıları ay yaruqluqınça turur taqı baʿżıları kün yaruqluqınça turur.*	319-11	1	-
1426	**tük bol-**	Tü.+Tü.	Tüylü olmak.	*Tenlerinde* ***tük bolmaġay****, saqalları bolmaġay, közleri sürmelig bolġay, yüzleri on törtinçi tünki tolun ay tėg bolġay.*	65-13	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1427	**tükel qıl-**	Tü.+Tü.	Tamamlamak.	*Sen ebter ermes-sen, sening̑ zikring̑ni biz* ***tükel qılduq****, seni biz ʿazīz qılduq.*	63-2	4	-
1428	**tüş kör-**	Tü.+Tü.	Düş, rüya görmek.	*Mundag̑* ***tüş kördüm*** *taqı andag̑ tüşler kördüm, tėp aysa taqı ḥaqīqatta körmedin yalg̑an tüşler çatsa, anıng̑ vebālı taqı ʿuqubatı ing̑en ulug̑ turur.*	381-4	20	-
1429	**tüz qıl-**	Tü.+Tü.	Düzeltmek.	*Ėkinçi ol yerde Tang̑rı teʿālā qulıdın rāżī bolur kim muʾminlar yıg̑ılışıp camāʿat birle, imām ṣaflarını* ***tüz qılıp*** *farīża namāzını edā qılsalar, Ḥaq tvt ol qullardın rāżī bolur.*	313-15	1	-
1430	**tüzlük qıl-**	Tü.+Tü.	Eşitlik sağlamak.	*Ve eger bu ḫatunlar arasında* ***tüzlük qılu*** *bilmegeymen tėp qorqsang̑ız, bir ḫatun cüftlening̑, tėdi…*	193-1	3	-
1431	**uçtmaḫlıg̑ bol-**	Tü.+Tü.	Cennetlik olmak.	*Ḥālī bizlerke bir kimerse kelgey, ol kimerse* ***uçtmaḫlıg̑ bolg̑ay*** *tėdi erse, derḥāl enṣārīlardın bir kimerse keldi, ābdast qılmış meḥāsinidin ābdast suwları tökülü kirdi taqı salām qıldı.*	413-1	4	uçtmaḫlıq bol-
1432	**uçtmaḫlıq bol-**	Tü.+Tü.	Cennetlik olmak.	*Bizler bu mesʾelening̑ cevābın aytu bilmez-miz, anıng̑ üçün kim bu ādam og̑lınıng̑* ***uçtmaḫlıq bolmaqını*** *taqı tamug̑lug̑ bolmaqını kimerse bilmez…*	204-2	1	uçtmaḫlıg̑ bol-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1433	**ʿūd tütüz-**	Ar.+Tü.	Ot yakıp tütsülemek.	*Yana qaçan kim kāfirlar Mekkeke qayıttılar, taqı cuhūdlar taqı öz yerleringe qayıttılar, ṣaḥābalar taqı ėwleringe qayıttılar, Peyġāmbar ʿas taqı ʿĀyişe raẓhā ėwinge kirdi, taqı ġusl qıldı, taqı başını yuvdı, taqı özinge* ***ʿūd tütüzdi*** *taqı çıqtı.*	33-1	1	-
1434	**ʿuddat keçür-**	Ar.+Tü.	İddet geçirmek.	*Medīne enṣārīlarınıng qayu birining kim ėkki ḫatunı bar erdi, biringe ṭalāq bėrip* ***ʿuddat keçrüp*** *ol muhācirlarqa ʿaqd qıldılar.*	255-16	1	-
1435	**uf tė-**	Tü.+Tü.	Uf, demek.	*Ata anaġa* ***uf tėmek*** *kerekmez.*	285-2	2	-
1436	**uluġ bol-**	Tü.+Tü.	Büyük olmak.	*Bu qoy mundaġ semrüdi kim körersen, taqı yelini* ***uluġ boldı.***	22-16	10	-
1437	**uluġ qıl-**	Tü.+Tü.	Önder tayin etmek.	*Peyġāmbar ʿas ʿAttāb atlıġ ṣaḥābanı Mekkede bėg qıldı taqı Muʿāẕ ibnü Cebel atlıġ ṣaḥābanı* ***uluġ qıldı.***	71-4	2	-
1438	**uluġluq qıl-**	Tü.+Tü.	Büyüklük taslamak.	*Mėni otdın yarattıng taqı Ādamnı tupraqdın yarattıng, tėp* ***uluġluq qıldı*** *taqı helāk boldı.*	379-6	2	-
1439	**umınç tut-**	Tü.+Tü.	Ümit etmek.	*Yat kimerseler munlarnıng şefāʿatını* ***umınç tutarlar****, munlar şefāʿatı sanga bolmaġay-mu?*	176-15	3	-
1440	**umīḍ bol-**	Fars.+Tü.	Ümit olmak.	*Munlardın yuluġ alsaq taqı musulmānlarġa meded bolsa, taqı* ***umīd bolġay*** *kim, munlar taqı īmānqa kelseler tėdi erse, bu söz ingen ḫoş keldi Peyġāmbar ʿas'qa.*	115-3	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1441	**umīḍ tut-**	Fars.+Tü.	Ümit etmek.	*Velīkin **umīḍ tutar**-men kim Tangrı teʿālā sizke tüş körgüzse taqı ol tüş içinde menim arıġlıqım bolsa, tėdim.*	417-13	5	-
1442	**ʿumra qıl-**	Ar.+Tü.	Umre yapmak.	*Maʿnīsi ol bolur kim ata anaqa eḍgülük qılmaqnıng ṣavābı namāz qılmaqnıng ṣavābıdın ziyāda turur, hem taqı rūza tutmaq ṣavābıdın taqı ziyāda turur, hem taqı ḥec ve ʿ**umra qılmaq** ṣavābıdın taqı ziyāda turur, tėp yarlıqadı.*	283-2	4	-
1443	**un yoġur-**	Tü.+Tü.	Hamur yoğurmak.	*Velīkin sen secde içinde kim tesbīḥ aytur erding, könglüngde bu endīşe tüşti kim, ol **un yoġurmış** erdim.*	320-6	2	-
1444	**ʿuqūbat bol-**	Ar.+Tü.	Azap dokunmak.	*Eger Ḥaq teʿālānıng ḥükmi andaġ bol[ma]sa erdi kim, ḫaṭā birle iş qılġanġa ʿuqūbat bolmas, bu işke kim, ittifāq qıldıngız, sizlerke uluġ ʿ**uqūbat bolġay** erdi; velīkin Ḥaq teʿālānıng ḥükmi levḥe'l-maḥfūẓda andaġ bitiglig turur: ḫaṭā birle iş qılġanġa ʿuqūbat yoq.*	117-2	2	-
1445	**ʿuqūbat kör-**	Ar.+Tü.	Azap görmek.	*Özi hemīşe aytur erdi kim: Bir kimerse tamuġda ming yıl qalġay, ʿaẕāb ve ʿ**uqūbat körgey** üküş maʿṣiyat sebebidin, andın song Ḥaq teʿālā fermānı birle ol kimerseni tamuġdın çıqarıp uçtmaḥqa kigürgeyler īmān sebebidin.*	236-17	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1446	**ʿuqūbat qıl-**	Ar.+Tü.	Ceza vermek.	*Ey Muḥammed ibnü Ḥasan, men sėni ʿazāb ve* ***ʿuqūbat qılmaq*** *tilese erdim, seninġ içinġde bu ʿilmni qoḍmaġay erdim, tėdi.*	197-14	13	-
1447	**uruş bol-**	Tü.+Tü.	Savaş olmak.	*Yā Muḥammed, bu yıl Mekkeke kirmekke icāzat yoq, kelür yıl icāzat bėrelinġ, ol şarṭ birle kim aramızda on yılqa tegi* ***uruş bolmasun****, ṣulḥ bolsun tėdi erse, Peyġāmbar ʿas taqı rāżī boldı.*	45-9	1	-
1448	**uruş qıl-**	Tü.+Tü.	Kavga etmek.	*Yana bu kişininġ qayaşları kelip anlar birle* ***uruş qıldılar****.*	383-9	2	-
1449	**ustāḫlıq qıl-**	Fars.+Tü.+Tü.	Küstahlık yapmak.	*Biz ol ʿābidninġ sirringe muṭṭaliʿ bolmadın* ***ustāḫlıq qılıp*** *derḫōst qılduq, tėp ʿöẕür qıldılar.*	404-15	2	-
1450	**uyqu bėr-**	Tü.+Tü.	Uyku vermek.	*Uçtmaḥ içinde Ḥaq tvt Ādam peyġāmbarqa* ***uyqu bėrdi*** *taqı Cebreʾīlke buyurdı taqı aydı kim: Yā Cebreʾīl, Ādam peyġāmbarnınġ sol eyegüsini çıqarġıl, tėdi erse, Cebreʾīl taqı çıqardı taqı Ādamnunġ sol eyegüsidin Ḥaq teʿālā qudratı birle Ḥavvānı yarattı.*	279-11	2	-
1451	**uyquġa bar-**	Tü.+Tü.	Uykuya dalmak.	*Baqar-men, atam taqı anam* ***uyquġa barmışlar****.*	293-9	13	-
1452	**uyup qal-**	Tü.+Tü.	Uyuyakalmak, ansızın uyumak.	*Oyġandım, baqar-men, Ṣafvān atlıġ ṣaḥābanınġ hemīşe ʿādatı ol erdi kim çerigdin soṇġ yöriyür erdi,* ***uyup qalġanlarnı*** *oyġatmaq üçün taqı tüşgen neerselerni kötürmek üçün.*	414-17	1	-
1453	**uzaq bol-**	Tü.+Tü.	Uzamak.	*Bir kün oġlınga aydı: Ey oġlum, bu sökellikim inġen* ***uzaq boldı****.*	221-4	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1454	**ücre bėr-**	Ar.+Tü.	Ücret vermek.	*Bu arıq qazıġanlarġa ḥarām **ücre bėrdiler**, tėp içmez-men, tėyür erdi.*	297-11	1	-
1455	**ücret al-**	Ar.+Tü.	Ücret almak.	*Öngin kimerseler bitimek üçün ne miqdār **ücret alġay** erdiler?*	246-8	1	-
1456	**üküş bol-**	Tü.+Tü.	Çok olmak.	*Menim borcum **üküş bolup** turur, baralıng taqı salām qılalıng taqı hēç neerse aymaġalıng baqalıng beytü'l-māldın bizke hēç neerse bėrür-mü? tėp aydı.*	258-4	12	-
1457	**üküş kör-**	Tü.+Tü.	Çok görmek.	*...yaman işlerni qoḍġıl yā taqı şeyṭān vesvesesini qoḍġıl, ṭāʿat ve ʿibādat qılsang, Rebbünge minnat qılmaġıl, ṭāʿatıngnı **üküş körmegil**...*	9-15	1	-
1458	**üküş qıl-**	Tü.+Tü.	Olması gerekenden fazla yapmak.	*Anıng üçün meşāyiḫ ve ʿulemā aydılar kim: Muʾmin artuqsı namāzlar **üküş** qılmaq kerek.*	248-12	2	-
1459	**ülüş qıl-**	Tü.+Tü.	Bölmek.	*İmām Şāfiʿī raḥmhi tünni üç **ülüş qılmış** erdi: bir ülüşinde ʿilm birle meşġūl bolur erdi taqı bir ülüşinde namāz birle meşġūl bolur erdi taqı bir ülüşinde ımızġanur erdi.*	198-12	5	-
1460	**ümmet bol-**	Ar.+Tü.	Ümmet olmak.	*Neteg revā bolġay, Peyġāmbar ʿas mundaġ emgek birle bolsa taqı biz qaḍġusın yemesek, neteg **ümmet bolġay**-miz? tėdim erse, cüftüm aydı: Ėwde tört batman arpa bar taqı bir oğlaq bar.*	28-10	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1461	**vācib bol-**	Ar.+Tü.	Dince yapılması gerekli olmak.	*Taqı kimke kim şerī'atta sanga nafaqa **vācib bolġay** anı edā qılġıl taqı mālınġnınġ zekātını müstaḥaqlarġa tegürgil, sanga dünyā maḥabbatı ziyān qılmaġay.*	396-6	12	-
1462	**vācib er-**	Ar.+Tü.	İslam dinine göre yapılması gerekli olmak.	*Sanga hēç neerse bėrmek **vācib ermez**, tėdiler.*	347-9	1	-
1463	**vācib qıl-**	Ar.+Tü.	İslam dinine göre yapılması gerekli kılınmak.	*Ḥaq te'ālānıng yarlıqamaqını **vācib qılġan** üç neerse turur: Biri ḫalāyıqqa ṭa'ām yedürmek, ėkinçisi salāmnı āşikāra qılmaq, üçünçisi ḫalāyıqqa yumşaq sözlemek, tėdi.*	254-14	2	-
1464	**va'da qıl-**	Ar.+Tü.	Bağışlamak.	*Ey 'azīz, cümle mālımnı sanga **va'da qıldım** erdi, uş tonlarımnı alġıl…*	212-10	2	-
1465	**va'de qıl-**	Ar.+Tü.	Söz vermek.	***Va'de qılduq** erdi kim Muḥammed Resūlullāh kelgey, körgey-biz tėp.*	54-9	12	-
1466	**vaḥiy kel-**	Ar.+Tü.	Vahiy gelmek.	*Taqı qırq yaşında **vaḥiy keldi**.*	6-14	1	-
1467	**vaḥy qıl-**	Ar.+Tü.	Vahyetmek.	*Cümle aḥvāllarında menim birle bolurlar, mėndin hēç ḫāli bolmazlar, tėp **vaḥy qıldı.***	319-6	9	-
1468	**vaqf qıl-**	Ar.+Tü.	Vakfetmek.	*Eşittim kim emīre'l-mu'minīna 'Ömer raẓhu Baġdād ėlining öngin yerlerini ġāzīlarqa **vaqf qılmış** tėp.*	221-2	2	-
1469	**vāqıf er-**	Ar.+Tü.	Gizli tutulan veya sır durumunda olan bir şeyi anlamak, kavramak.	*Men sening sirringe **vāqıf erdim**.*	407-3	1	-
1470	**vāqi' bol-**	Ar.+Tü.	Meydana gelmek.	*Qaçan kim ṣaḥāba arasında mundaġ aḥvāl **vāqi' boldı** erse, bu āyat nāzil boldı, tėp aydı.*	257-15	1	-
1471	**vaqt bol-**	Ar.+Tü.	Zamanı gelmiş olmak.	*Ėmdi **vaqt boldı** kim ol amānatnı teslīm qılmaq kerek.*	243-5	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1472	**vāṣil bol-**	Ar.+Tü.	Nail olmak.	*Yā şeyḫ, Ḫaq teʿālānıng raḥmatı üküş turur taqı biz Ḥaq teʿālānıng raḥmatınga umīḋvār turur-miz taqı özümüzni mundaġ emgetmez-miz, bolġay kim emgenmedin bizke Ḥaq teʿālānıng raḥmatı **vāṣil bolġay**, tėdi erse, Muslim aydı: Neme yıraq söz turur bu söz.*	426-17	1	-
1473	**vaṣiyyat qıl-**	Ar.+Tü.	Vasiyette bulunmak.	*Namāz qılmışdın song qapuġqa keldiler erse, Peyġāmbar ʿas tiledi kim ṣaḥābalarqa **vaṣiyyatlar qılsa**.*	85-9	8	-
1474	**vāy bol-**	Ar.+Tü.	Yazık olmak.	*Andın song aydı kim: **Vāy bolsun** ol bedbaḫtqa kim ḫamr içip tevbe qılmadın öler bolsa, tėdi taqı aydı kim: Bu ḫamr cümle yawuz işlerning anası turur.*	364-4	1	-
1475	**vaʿẓ qıl-**	Ar.+Tü.	Öğüt vermek.	*Başranıng uluġları daʿvat qılıp ünderler, ol taqı barur taqı aşlarını yeyür, tėdiler erse, ʿOṯmān ibnü Ḥanīfke **vaʿẓ qılıp** bitig ıḍa bėrdi, velīkin maʿzūl qılmadı.*	146-7	4	-
1476	**vefā qıl-**	Ar.+Tü.	Verilen sözü yerine getirmek.	*Turġıl taqı vaʿde qılmışıngqa **vefā qılġıl**, tėdi erse, İbnü Mülcem ʿal taqı qılıçını aldı taqı mescidke keldi.*	153-11	11	-
1477	**vefāt bol-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*Derḫāl ol törtünçi kişi **vefāt boldı**.*	188-16	9	-
1478	**vekīl qıl-**	Ar.+Tü.	Vekil tayin etmek.	*Sen neteg kim mėni vekīl qıldıng erse, ol taqı **vekīl qıldı**.*	181-13	6	-
1479	**vesvese qıl-**	Ar.+Tü.	Vesvese vermek.	*Sen Şeyṭān turur-sen, manga **vesvese qılmaq** üçün kelding.*	213-16	10	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1480	**veyrān qıl-**	Fars.+Tü.	Yıkmak.	*Bu sözni Ebrehe eşitti erse, ġażabı ziyāda boldı, Necāşī melikke aydı taqı andın çerig tiledi Mekkeke qaṣd qılmaq üçün, Kaʿbeni **veyrān qılmaq** üçün.*	42-2	1	-
1481	**vidāʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Veda etmek.	*Ḥüseyin yalġuz qaldı; ol taqı ḫatunlarġa **vīdāʿ qıldı**, üküş yıġlaştılar; taqı aṭlandı.*	184-8	1	-
1482	**vidāʿ qılış-**	Ar.+Tü.	Vedalaşmak.	*Qaçan kim ʿAzrāʾīl ādam oġlınıng cānını qabż qılu başlasa, endāmları biri biringe salām qılışurlar taqı **vidāʿ qılışurlar** taqı ayturlar: Biri birimizni qıyāmatqa tegi körmek yoq, ḫayr bolsun, tėp ayturlar.*	438-15	1	-
1483	**vilāyat aç-**	Ar.+Tü.	Ülkeyi fethetmek.	*Çıqıng, uruşalıng, tėp aytur erdiler. Bu ṭarīq birle üküş **vilāyatlarnı açtılar**.*	112-2	1	-
1484	**vucūdqa kel-**	Ar.+Tü.	Var olmak, dünyaya gelmek.	*İsḥāq taqı Yaʿqūb peyġāmbar andın **vucūdqa keldi**.*	218-7	2	-
1485	**vuqūf keltür-**	Ar.+Tü.	Vakfeye durmak.	*Eger kimerse ʿArafātta **vuqūf keltürmese**, ḥecci tamām bolmas.*	276-11	3	-
1486	**vuqūf qıl-**	Ar.+Tü.	Vakfeye durmak.	*Yana bilgil, āgāh bolġıl, ḥec aḥkāmı içinde uluġraqı ʿArafātqa **vuqūf qılmaq** turur.*	276-11	4	-
1487	**yād qıl-**	Fars.+Tü.	Anmak.	*Ol Tangrı birle ant **yāḍ qılur**-men kim Muḥammedning rūḥı anıng taṣarrufında turur.*	442-17	40	-
1488	**yād qılın-**	Fars.+Tü.	Anılmak.	*Qayu yerde kim Haq teʿālānıng ẕikri yāḍ qılınsa, sening ẕikring taqı **yāḍ qılınġay**.*	10-7	1	-
1489	**yād tut-**	Fars.+Tü.	Hatırlamak.	*Ol tünni yāḍ tutar-mu-siz? tėdi erse, men aydım: Belī, **yād tutar**-men, tėdim.*	320-14	8	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1490	**yādınġa keltür-**	Fars.+Tü.	Aklına gelmek.	*Kim kim ölümni üküşrek **yādınġa keltürür** bolsa taqı ölüm istiʿdādını qılur bolsa, ʿāqilraq taqı usluġraq ol kimerse turur, tėp aydı.*	437-5	2	-
1491	**yaḫşı bol-**	Tü.+Tü.	İyi olmak.	*Eger bu etmek **yaḫşı bolsa** erdi, İmām mundın tenāvul qılġay erdi.*	220-13	7	-
1492	**yaḫşı qıl-**	Tü.+Tü.	İyi yapmak.	*Men andaġ sėzermen kim, bu ʿÖmer ḫilāfat işini **yaḫşı qılġay**.*	114-13	3	-
1493	**yalġan ant iç-**	Tü.+Tü.+Tü.	Yalan yere yemin etmek.	*Bėş neerse turur kim rūzanı bozar: Biri ol kim yalġan sözlemek taqı biri ġaybat qılmaq taqı biri ġammāzlıq qılmaq taqı biri **yalġan ant içmek** taqı biri şehvet birle ḥarāmqa naẓar qılmaq.*	265-2	2	-
1494	**yalġan ay-**	Tü.+Tü.	Yalan söylemek.	*Tevrīt sözi ḥaq turur, Abū Muslim ḫoş turur-men tėp **yalġan aydı**, tėdi.*	310-5	5	-
1495	**yalġan ayt-**	Tü.+Tü.	Yalan söylemek.	***Yalġan aytur**-sen.*	398-5	5	-
1496	**yalġan bol-**	Tü.+Tü.	Yalan olmak.	*Eger bu sözüm rāst bolsa, ḥaqīqat lāyıq ermez-men ve eger bu sözüm **yalġan bolsa**, yalġan kişi qāżīlıqġa yaramaz, tėdi erse, Ḫalīfanıng ġażabı keldi…*	196-6	2	-
1497	**yalġan çat-**	Tü.+Tü.	Yalan uydurmak.	*Menim üze **yalġan çatar**, men aymamış ḥadīṯni bilür erken peyġāmbar aydı, tėyür.*	381-7	1	-
1498	**yalġan sözle-**	Tü.+Tü.	Yalan söylemek.	*Arada üküş kimerseler öldiler bu **yalġan sözlemek** şūmluqıdın.*	383-10	14	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1499	**yalġançı bol-**	Tü.+Tü.	Yalancı olmak.	*Qayu birimiz kim **yalġançı bolgay** taqı bāṭıl bolġay, Ḥaq teʿālānıng laʿnatı angar kelsün taqı helāk qılsun, tėdi erse, anlarnıng ʿālimi aydı: Men kilim içinde andaġ mubārek yüzler körer-men, kim eger bu taġnı ornından ketsün, tėp işārat qılsa, kėtgey, tėdiler.*	144-6	1	-
1500	**yalġuz bar-**	Tü.+Tü.	Yalnız başına bir yere gitmek.	*Yā Resūlallāh, siz neteg **yalġuz barġaysiz**? Men taqı sizing birle barayın tėp aydı erse, Peygāmbar ʿas'nung ḫāṭırı ḫoş boldı.*	20-3	1	-
1501	**yalġuz qal-**	Tü.+Tü.	Yalnız kalmak.	*Bir kün ḫōca ėwdin çıqtı taqı ḫatun **yalġuz qaldı**.*	382-16	3	-
1502	**yalġuz qoḍ-**	Tü.+Tü.	Yalnız bırakmak.	*Yā Cebreʾīl, mėni bu mevḫūş yerde **yalġuz qoḍup** mu kėtersen Cebreʾīl aydı: Yā Yūsuf, ėmdi sen hemīşe Ḥaq teʿālā birle bolġıl, andın ḫālī bolmaġıl.*	356-15	1	-
1503	**yalıng qıl-**	Tü.+Tü.	Soymak, kıyafetlerini çıkarmak.	*Manga ne qılsang qılġıl, men Mūsā peyġāmbar dīnidin qayıtmaz-men, tėdi erse, Firʿavn ʿal buyurdı, tört temür qazuq yerge tögdiler taqı Āsiya ḫatun raẓhā'nı **yalıng qılıp** ėkki ėlgi taqı ėkki aḍaqını ol qazuqlarqa bağladılar taqı ṭaşt içinge yanar közke qoḍup köksi üze taqı qarnı üze basar erdiler, ot birle ʿaẕāb ve ʿuqūbat qılur erdiler.*	165-10	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1504	**yamaġ qıl-**	Tü.+Tü.	Yama yapmak.	*Ḫurma saġraqlarını büküp andın çıqġan sütni içer taqı süplüklerde eski çöpreklerni yuvup tonınġa **yamaġ qılur**, tėdi erse, ʿÖmer raẕhu minber üzesinde yıġladı taqı aydı kim: Dünyādın iʾrāż qılıp Ḫaq birle bolġan kişinin͡g ḥālı andaġ kerek.*	400-10	2	-
1505	**yaman bol-**	Tü.+Tü.	Kötü olmak.	*Eger bu sözler rāst bolsa, boldı; ve eger bolmasa, sizke **yaman bolġay** tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Bu sözler cümle rāst turur, hēç ḫaṭāsı yoq turur tėdi.*	82-10	1	-
1506	**yaman qıl-**	Tü.+Tü.	Kötülük etmek.	*Ey ḫōca, men sening͡ qadring͡ni bilmedim, **yaman qıldım**.*	322-6	5	-
1507	**yaman qılıqlıġ bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Kötü huylu olmak.	*Anang͡ sėni toquz ay emgenip kötürmişde yawuz qılıqlıġ ermes erdi, ėmdi mü **yaman qılıqlıġ boldı**?*	286-16	3	-
1508	**yamanlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Kötülük yapmak.	*ʿAlī aydı: Men san͡ga ne **yamanlıq qıldım** kim sen man͡ga mundaġ cefā qıldın͡g? tėdi erse, ol melʿun hēç neerse tėmedi.*	154-1	3	-
1509	**yamanlıq teg-**	Tü.+Tü.	Kötülük gelmek.	*Maʿlūm bolur kim muʾminlarġa eḍgülük tėgmişde qaḍġurmaq taqı **yamanlıq tegmişte** sewünmek munāfıqlar şifatı boldı erse, muʾmin kerek kim özidin bu şifatnı ıraq qılsa, andın son͡g muʾmin bolsa, yoq erse, işi ḫaṭarlıġ turur.*	412-15	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1510	**yanısı bol-**	Tü.+Tü.	Uzağında olmak.	*Yā Abā Ẕar, maṣlaḥat bolġaymu kim, bu ḫalāyıqlardın bir **yanısı bolsaŋ** taqı hēç bu ḫalāyıqlarnıŋ yaman işlerini körmeseŋ, Ḥaq teʿālāqa ʿibādat qılsaŋ, tüni küni Ḥaq birle bolsaŋ, tėdi erse, Abū Ẕar aydı…*	129-12	1	-
1511	**yansı qıl-**	Tü.+Tü.	Uzlaşma.	*Kerek kim ėmdidin soŋ işni bir **yansı qılsaq** tėdiler erse, cümlesi ṣavāb kördiler.*	19-6	1	-
1512	**yaqın bol-**	Tü.+Tü.	Yakın olmak.	*Baqar, barçası ża'īf sökeller, ölmekke **yaqın bolmışlar** kāfirlar ʿaẕābı ʿuqūbatı sebebidin.*	98-6	2	-
1513	**yaqın qıl-**	Tü.+Tü.	Yaklaştırmak.	*Ḥācatım sir turur, sir qulaqıŋa aymaq kerek, āşkāra bolmaz, tėdi erse, melik taqı qulaqını dervīşke **yaqın qıldı.***	440-14	1	-
1514	**yaqīn bil-**	Ar.+Tü.	Kesin, kat'î olarak bilmek.	*Men **yaqīn bilmez**-men.*	175-16	1	-
1515	**yārī bėr-**	Fars.+Tü.	Yardım etmek.	*Çıqġıl menim qatımdın, kėtgil! Bu kündin soŋ men saŋa **yārī bėrmes**-men tėp Peygāmbar ʿas'nı qatından kėterdi.*	14-13	20	-
1516	**yārī tile-**	Fars.+Tü.	Yardım dilemek.	*Hemīşe Ḥaq teʿālā ḫażratınġa sıġınu turmaq kerek, Ḥaq teʿālādın **yārī tileyü** turmaq kerek, Ḥaq teʿālānıŋ ẕikri birle turmak kerek, köŋlinde hemīşe Ḥaq ẕikri kerek.*	227-15	3	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1517	**yārīçi bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Yardımcı olmak.	*Anıng üçün kim sizler ḫayrġa yārīçiler üküş ḥāṣil qılursiz, anlar ḫayrġa **yārīçi bolmazlar**, tėp aydı taqı ol vaqtın anlarqa menim sünnetim üze ṣabur qılmaq ayalarınqa yanar köz qısmış mengizlig küçey bolġay, tėdi.*	304-14	1	-
1518	**yaruq bol-**	Tü.+Tü.	Parlamak, parlak olmak.	*Yana bir ṭāyifalar kelgeyler yüzleri kün teg **yaruq bolġay**.*	241-13	3	-
1519	**yaruq qıl-**	Tü.+Tü.	Aydınlatmak.	*Ey ʿazīzler, sizler ne qavmlar turursiz, taqı dünyāda neʿamal birle meşġūl erdingiz [kim] Ḥaq teʿālā sizing yüzüngüzni mundağ **yaruq qılıp** turur?*	241-11	1	-
1520	**yaş aq-**	Tü.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Taqı közindin qaṭarāt ve ʿabarāt **yaş aqar** erdi, velīkin hėç kimerseke bildürmes erdi.*	166-8	3	-
1521	**yaş aqıt-**	Tü.+Tü.	Göz yaşı akıtmak.	*Yā Abā'l-Ḥasan, közlerdin **yaş aqıtġu** yer bu turur, tėdi.*	273-1	2	yaş aqtur-
1522	**yaş aqtur-**	Tü.+Tü.	Göz yaşı dökmek.	*Taqı qatıġ qaḍġurdı közindin qaṭarāt ve ʿabarāt **yaş aqturdı** erse, ḫalāyıq aydılar: Yā Maymūn, sizke taʿziyat mu tegdi?*	242-14	1	yaş aqıt-
1523	**yaşıl bol-**	Tü.+Tü.	Yeşil olmak.	*Yā Riżvān, oġlum Ḥasan köşki ne ḥikmetdin **yaşıl boldı** taqı oġlum Ḥüseyinning köşki nė ḥikmetdin qızıl boldı?*	179-12	1	-
1524	**yaşqa teg-**	Tü.+Tü.	Belli bir yaşa gelmek.	*Qaçan kim sekkiz **yaşqa tegdi** erse, ʿAbdu'l-Muṭṭalib sökel boldı taqı Peyġāmbarnı oġlı Abū Ṭālibqa tapşurdı.*	4-15	4	-
1525	**yaşqa yet-**	Tü.+Tü.	Belli bir yaşa varmak.	*Yana Peyġāmbar ʿas qırq **yaşqa yetmiş** erdi.*	5-8	2	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1526	**yatsıġ bol-**	Tü.+Tü.	Yatsı olmak.	*Qaçan kim **yatsıġ bolsa**, bir dōst kendü maḥbūbı birle ḫalvat qılsalar, anlar menim ḥażratımda tikilürler taqı ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġūl bolurlar yüzlerini yėrke qoyarlar.*	318-17	1	-
1527	**yawuq bol-**	Tü.+Tü.	Yakın olmak.	*Manga Tangrı teʿālāqa yawuq bolmaqım yaḫşıraq turur sanga **yawuq bolġumça**, tėdi.*	361-2	4	-
1528	**yawuq qıl-**	Tü.+Tü.	Yaklaştırmak.	*Men kimersening rızqını tüketmedim taqı kimersening ecelini men **yawuq qılmadım**.*	442-14	2	-
1529	**yawuz bol-**	Tü.+Tü.	Kötü olmak.	*Eger ʿamaling eḍgü bolsa, uçtmaḥqa barġaysen; ve eger ʿamaling **yawuz bolsa**, tamuġqa barġaysen, tėdi.*	442-7	1	-
1530	**yawuz qıl-**	Tü.+Tü.	Kötü bir iş yapmak.	*Men **yawuz qıldım**, sizke iltifāt qılmadım, ol ṣavābdın maḥrūm boldum.*	252-12	2	-
1531	**yawuzluq tegür-**	Tü.+Tü.	Kötülük saçmak.	*Sıġınur-men Tangrı teʿālāning tükel atları birle ėndürülmiş kitābları birle qamuġ şeyṭāndın taqı zaḥmat tegürgen aġuluġ cānvarlardın taqı **yawuzluq tegürgen** közdin.*	168-12	1	-
1532	**yazuq qıl-**	Tü.+Tü.	Suç işlemek.	*Revā bolmas, **yazuq qılġan** men turur-men, sizlerni yazuqsuz urmaq neteg bolur? tėdi erse, olturdılar.*	86-11	8	-
1533	**yazuqluġ bol-**	Tü.+Tü.	Günahkâr olmak.	*Ve eger şekki bolsa ol uluġ **yazuqluġ bolur**, tėp aydı.*	275-13	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1534	**yazuqsuz bol-**	Tü.+Tü.	Günahsız olmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ėkki rekʿat namāz qılsa kim ol ėkki rekʿat içinde nefsini anga dünyā sözin sözlemese Ḥaq tvt ol qulnung cümle yazuqlarını yarlıqar, anadın tuġmış tėg **yazuqsuz bolur**, tėp aydı.*	244-4	3	-
1535	**yėl es-**	Tü.+Tü.	Rüzgar esmek.	*Bukün cümle süngük bolup yaturlar üzelerinde **yėl eser**.*	391-14	2	-
1536	**yėl tezgin-**	Tü.+Tü.	Rüzgar esmek.	*Peyġāmbar ʿas'dın andaġ eşittim kim qayu kimersening qırq yarmaqı bolsa, taqı ol qırq yarmaqı üze **yėl tezginse**, taqı anı ḫarc qılmasa, ḫayr yolınġa taqı öz maşlaḥatınġa…*	109-2	1	-
1537	**yer qaz-**	Tü.+Tü.	Yer kazmak.	*Ol öltürgen qarġa tumşuqı birle yer qazdı taqı ölgen qarġanı yerke kömdi erse, Qābīl munı kördi erse, ol taqı **yer qazdı** taqı Hābīlni kömdi.*	338-13	2	-
1538	**yer yarıl-**	Tü.+Tü.	Yerin yarılması.	*Yā Resūlallāh, qıyāmat kün bolsa āvṣ **yer yarılıp** avval gūrdın çıqġan sen bolġay-sen, taqı ḫalāyıqlarġa, ʿāṣīler ve cāfīlarġa avval şefāʿat qılıp avval şefāʿat qabūl qılġan siz bolġay-siz tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Cebreʾil, men sanga andın suʾāl qılmaz-men.*	89-4	1	-
1539	**yeringe keltür-**	Tü.+Tü.	İstenileni, gerekeni yapmak.	*Ḥaq teʿālānıng riżāsı taqı uçtmaḥ ol żaʿīfanıng turur kim Ḥaq teʿālānıng fermānını **yeringe keltürse** taqı cüftini āzār qılmasa tėdi.*	68-11	4	-
1540	**yetīm qal-**	Ar.+Tü.	Yetim kalmak.	*Bu nāresīdeler **yetīm qalıp** tururlar.*	107-3	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1541	**yetiz bil-**	Tü.+Tü.	Tam anlamıyla bilmek.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi üküş ʿibādat qılġan erdi taqı dünyadın iʿrāż qılġan erdi, ʿārif billāh erdi taqı Ḥaq teʿālādın qatıġ qorqġan erdi Ḥaq teʿālānıng rižāsın istegen erdi taqı aḥkām-i şeriʿatnı **yetiz bilgen** erdi.*	186-2	1	-
1542	**yıḍıġ sürt-**	Tü.+Tü.	Koku sürünmek.	*Taqı qarındaşım Cebreʾīl manga andaġ buyurdı kim: Yā Muhammed, kün aşa özüngke ḫoş **yıḍıġ sürtgil**, taqı cumʿa kün ḫoş yıdıġnı koḍmaġıl, tėp aydı.*	263-5	1	-
1543	**yıġaç ur-**	Tü.+Tü.	Sopa vurmak.	*Manga yüz **yıġaç urdılar** rāst ayġıl, tėp.*	226-2	7	-
1544	**yıllıq bėr-**	Tü.+Tü.	Yıllık vergi vermek.	*Musulmān taqı bolmaz-miz hem taqı sizle boy bėrip **yıllıq** taqı **bėrmez**-miz tėseler, uruşung, tėp fermānladı.*	335-14	1	-
1545	**yıraq bol-**	Tü.+Tü.	Uzaklaşmak.	*Ėmdi men suwsadım, suw tiledim erse, şerbet keltürdiler erse, men qorqtum kim dünyā manga meyl qılıp dünyā maḥabbeti könglümke ornap Ḥaq teʿālā ḥażratından **yıraq bolmaġayın** tėp yıġladım tėdi.*	100-4	4	-
1546	**yıraq qıl-**	Tü.+Tü.	Uzak tutmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid bir kün rūza tutar bolsa Ḥaq teʿālā rižāsı üçün, Ḥaq tvt ol muʾminni tamuġ otıdın andaġ **yıraq qılġay** kim, bir qarġa bir yerdin kiçig bala erken uçsa, qarıġınça ne miqdār ol yerdin keçse, yıraq barsa, bu kimerse taqı tamuġdın andaġ yıraq bolġay, tėdi.*	260-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1547	**yıraq tüş-**	Tü.+Tü.	Uzak kalmak.	*Men sanga yaqın kelsem, Tangrıdın **yıraq tüşer**-men.*	361-2	5	-
1548	**yigit bol-**	Tü.+Tü.	Genç, delikanlı olmak.	*Andın song bu nārasīda oġul ulġaydı, **yigit boldı**.*	287-16	1	-
1549	**yinçke ḥisāb qıl-**	Tü.+Ar.+Tü.	İnce hesap yapmak.	*Menim birle munāqişa qıldılar ya'nī **yinçke ḥisāb qıldılar** yazuqum üküş çıqtı velīkin va'da qıldılar ḫayr birle, men taqı umīdvār turur-men, bolġay kim Ḥaq te'ālādın manga ḫayr kelgey, tėdi...*	232-6	1	-
1550	**yol bėr-**	Tü.+Tü.	İzin vermek.	*Abū Bekr raẓhu **yol bėrmedi** erse, Abū Bekr raẓhu'nung aḍaqınġa soqtı erdi.*	21-6	2	-
1551	**yol köndür-**	Tü.+Tü.	Yol göstermek.	*Muḥammed ummatınġa velīler kelip **yol köndürürler**, tėp i'tiqād qıldım.*	268-15	1	-
1552	**yol saqla-**	Tü.+Tü.	Gözcülük yapmak.	*Qaçan kim İbrāhīm peyġāmbar 'as Mıṣırġa yawuq keldi erse, **yol saqlaġanlar** Sāranı kördiler kim ingen ṣāḥib-cemāllıġ erdi.*	218-12	1	-
1553	**yolçı bol-**	Tü.+Tü.	Yolcu olmak.	*Ümīd ol turur kim bu kitābnı oqıġanlar bolġay kim bu kitāb sözleri birle 'amel qılġaylar taqı bu kitāb anlarqa Ḥaq te'ālānıng uştmaḫlarınġa **yolçı bolġay** ol 'amel qılġanlar berekātında bolġay kim Ḥaq te'ālā bu kitabnı cem' qılġan 'āṣīˉ ve cāfīˉ qulını yarlıqaġay.*	3-1	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1554	**yoldın azıt-**	Tü.+Tü.	Yoldan çıkarmak.	*Bilgil, āgāh bolġıl kim gūr ʿazābınıng üç ülüşde biri ġıybatdın bolġay taqı bir ülüşi ġammāzlıqdın bolġay taqı bir ülüşi* ***yoldın azıtmaqdın*** *bolġay, tėdi.*	387-2	1	-
1555	**yoldın çıqar-**	Tü.+Tü.	Yoldan çıkarmak, azdırmak.	*Ey Aḥmed, men sanga keldim kim āḫir vaqtınġda vesvese qılıp* ***yoldın çıqarġay****-mu-men? tėp.*	227-8	1	-
1556	**yolġa kir-**	Tü.+Tü.	Bir yöne gitmek.	*Ey enṣārīlar, sizler könglümke andaġ sewüglüg turur-siz kim cümle ḫalāyıq bir* ***yolġa kirseler****, men ol ḫalāyıqnı qoḍup enṣārīlar yolınġa kirgey-men.*	76-10	2	-
1557	**yuluġ al-**	Tü.+Tü.	Fidye almak.	*Yā Abū Bekr, bu esīrlerni neteg qılalıng, munlarnı āzād-mu qılalıng yā taqı tegme birleridin* ***yuluġ alıp****-mu ıḍalıng, yā taqı cümlesini-mü öltüreling?*	115-1	3	-
1558	**yuluġ bėr-**	Tü.+Tü.	Fidye vermek.	*Cümle esīrler* ***yuluġ bėrsünler*** *taqı āzād bolsunlar, tėdi, bolġay kim, anlarġa Ḥaq teʿālā īmān rūzī qılġay, taqı anlardın alınġan neerse çerigke meded bolġay, tėdi.*	116-14	1	-
1559	**yuluġ bol-**	Tü.+Tü.	Feda olmak.	*Yā Resūlallāh, nefslerimiz, taqı oġlanlarımız, taqı cümle māl tawarlarımız sizke* ***yuluġ bolsun*** *taqı siz aramızda bolung! tėdi.*	84-13	1	-
1560	**yumşaq qılıqlıġ qıl-**	Tü.+Tü.+Tü.	Yumşak huylu eylemek.	*Yā Rebbī, sen mėni* ***yumşaq qılıqlıġ qılġıl****, tėdi.*	105-12	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1561	**yumşaq sözle-**	Tü.+Tü.	Tatlı dille konuşmak.	*Ḥaq teʿālānıng yarlıqamaqını vācib qılġan üç neerse turur: Biri ḫalāyıqqa ṭaʿām yedürmek, ėkinçisi salāmnı āşikāra qılmaq, üçünçisi ḫalāyıqqa **yumşaq sözlemek**, tėdi.*	254-15	1	-
1562	**Yūsuf cemāllıġ bol-**	Ar.+Ar.+Tü.	Hz. Yusuf'un güzelliğinde olmak.	*Taqı **Yūsuf peyġāmbar ʿas cemāllıġ bolġaylar** taqı Muḥammed Resūlullāh qılıqlıġ bolġaylar.*	65-13	1	-
1563	**yügen urul-**	Tü.+Tü.	Gem vurmak.	*Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas Burāq keldürdi, **yügen urulmış**, eyer urulmış.*	52-12	1	-
1564	**yükey bol-**	Tü.+Tü.	Yükselmek.	*Dīning **yükey bolġay**, aḥvālıng qavī bolġay tėdi erse, Peyġāmbar ʿas köngli ḫoş boldı.*	9-4	2	-
1565	**yükey qıl-**	Tü.+Tü.	Yükseltmek.	*...ol qulnung dīvānından tegme bir adımı sanınça yamanlıqnı kėtergey taqı uçtmaḫ içinde tegme bir adımı sanınça yetmiş derece **yükey qılġay**, tėp yarlıqadı.*	270-1	1	-
1566	**yüksek bol-**	Tü.+Tü.	Yükselmek.	*Andın song menim ʿaşām **yüksek bolur**, ol miqdār kim uçı kökke yeter taqı butaqlanur; butaqları ʿālamqa münteşir bolur.*	352-13	4	-
1567	**yüksek qıl-**	Tü.+Tü.	Yükseltmek.	*Yā Rebbenā, men ġazāt qıldım, kāfirlar birle uruştum, sening dīningni **yüksek qılmaq** üçün taqı sening ḫoşnūdluqung üçün uruştum taqı cān bėrdim, şehīd boldum tėse, Ḥaq tvt ayġay kim: Yalġan aytur-sen.*	406-11	4	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1568	**yüngül bol-**	Tü.+Tü.	Hafif olmak.	*Eger ṭāʿatım **yüngül bolup** maʿṣiyatım aġır kelse, ingen leʾīm bolġay-men; ve eger ṭāʿatım aġır kelse, ol vaqtın kerīm bolġaymen.*	374-12	3	-
1569	**yüz çew(ü)r-**	Tü.+Tü.	Gösterdiği ilgiyi kesmek, yüz çevirmek.	*Atang atıdın nişe **yüz çewrür**-sen?*	46-7	2	-
1570	**yüz çewür-**	Tü.+Tü.	Yüz çevirmek.	*Yā Yūsuf, sen taqı bukündin song mundın **yüz çewürgil**, munung qatınġa kirmegil, tėdi.*	362-10	8	yüz ewür-
1571	**yüz ewür-**	Tü.+Tü.	Yüz çevirmek.	*Yā ʿOsmān, menim sünnetimdin **yüz ewürmegil**.*	263-6	9	yüz çewür-
1572	**yüz ur-**	Tü.+Tü.	Meyletmek, ilgilenmek.	*Yana aydı: Zāhid kim bolur? ʿAlī razhu aydı: Zahīd ol kimerse turur kim, dünyādın yüz çewürse taqı āḫiratqa **yüz ursa** yana aydı: Aḥmaq kim bolur?*	148-6	1	-
1573	**yüzi suwını tök-**	Tü.+Tü.	Yüzüne kara çalmak.	*Musulmānnıng qanını nāḥaq yerde tökmek ḥarām turur taqı nāḥaq yerde mālını almaq taqı ḥarām turur taqı **yüzi suwını tökmek** ḥarām turur.*	385-14	4	-
1574	**yüzük qıl-**	Tü.+Tü.	Yüzük yapmak.	*Ol melikler ol mühürni körseler bilürler kim bu bitigke kimersening taṣarrufı tegmemiş tėp iʿtimād qılurlar tėdi[ler] erse, Peyġāmbar ʿas buyurdı kim bir kümüş **yüzük qıldurunglar**.*	77-16	1	-
1575	**yüzük qıldur-**	Tü.+Tü.	Yüzük yaptırmak.	*Ol melikler ol mühürni körseler bilürler kim bu bitigke kimersening taṣarrufı tegmemiş tėp iʿtimād qılurlar tėdi[ler] erse, Peyġāmbar ʿas buyurdı kim bir kümüş **yüzük qıldurunglar**.*	77-16	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1576	**yüzün kemiş-**	Tü.+Tü.	Yüzü aşağı koymak.	*Yana ayıtġa[y]lar kim tėwelerindin zekātını bėrmemiş bolġay, anlarnı ʿAraṣātnıng͡ bir kėng͡ ṣaḥrāsınġa keltürgeyler taqı* ***yüzün kemişgeyler*** *taqı tėwelerke fermānlaġaylar kim bu zekāt bėrmegen kişini aḍaqlarıng͡ız birle basıng͡ taqı tişlering͡iz birle ısırıng͡, tėp.*	250-15	1	-
1577	**yüzün süri-**	Tü.+Tü.	Yüz üstü sürünmek.	*Yana bir qavmnı kördüm, qarınları in͡gen uluġ turur, hėç qarınlarını kötrü bilmesler,* ***yüzün süriyü*** *yā taqı yanın süriyü yürirler.*	67-6	1	-
1578	**yüzün tüş-**	Tü.+Tü.	Çullanmak.	*Taqı sen munı yaḫşı körüp mun͡ga* ***yüzün tüşüp*** *ėrte kėçe qaḍġung͡ taqı ḥasratıng munı cemʿ qılmaq içinde turur.*	398-9	2	-
1579	**żabṭ qıl-**	Ar.+Tü.	Anlamak, kavramak.	*Peyġāmbar ʿas͡ qaçan kim anıng͡ bitigini oqup maʿnīsini* ***żabṭ qıldı*** *erse, Ubayy ibnü Kaʿbnı ündedi taqı aydı: Bitigil, yā Ubay: Ey Abū Sufyān, bu kelmişde sėni helāk qılmadın qaytmaġay-men tėmiş-sen.*	32-11	1	-
1580	**ẓāhir bol-**	Ar.+Tü.	Görünür olmak.	*İn͡gen mużṭar taqı ʿāciz boldı erse, Ḥaqdın tiledi kim: Ey Bār Ḥudāyā, ʿavretimni sen açmaġıl mėni bu ḫalāyıq qatında fażīḥat qılmaġıl tėdi erse, Ḥaq teʿālānıng͡ qudratı birle ėkki ėl* ***ẓāhir boldı*** *taqı İmāmnıng͡ izārını baġladı.*	226-8	25	-
1581	**zaḫm qıl-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Yā Resūlallāh, uşbu teşükdin bir yılan aḍaqımġa qatıġ* ***zaḫm qıldı****.*	21-9	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1582	**zaḫmat bėr-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Ol vaqıtta kim aġuluġ etni çeynep bıraqtım erdi, andın bėrü birer vaqtlarda birer **zaḫmat bėrür** erdi manga.*	34-12	3	-
1583	**zaḫmat qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Ve eger ziyārat qılmasangız sizlerke üküş **zaḫmat qılġay**-miz tėp tehdīd u tefrīʿler qıldı.*	41-12	1	-
1584	**zaḫmat teg-**	Ar.+Tü.	Zarar gelmek.	*Bolmasun kim sanga bir **zaḫmat tegse**, tėp aytur erdi.*	289-9	2	-
1585	**zaḫmat tegür-**	Ar.+Tü.	Sıkıntı vermek.	*Munda turup mungar **zaḫmat tegürmek** ḫoş ermez, tėdi taqı ol taġ üngüridin çıqtı.*	393-14	15	-
1586	**żaʿīf bol-**	Ar.+Tü.	Eriyip gitmek, zayıflamak.	*Bir kün Zelīḫānıng dāyası bar erdi, ol aydı: Ey Zelīḫā, seninġ neˇ zaḫmatınġ bar kim kündin kün **żaʿīf bolu** turur-sen? tėdi erse, Zelīḫā yıġlayu başladı.*	360-2	10	-
1587	**zāʾil bol-**	Ar.+Tü.	Kaybolmak.	*Ol miqdār ḫavf müstevlī boldı, bir sāʿat içinde helāk bolmaq qorquġı boldı, ṭāqatı qalmadı, ʿaqlı **zāʾil bolġu** tėg boldı erse, yana duʿā qıldı: Yā Rebbī, ṭāqatım yetmez.*	224-17	2	-
1588	**ẓālim bol-**	Ar.+Tü.	Zalim olmak.	*Andın song aydı: Yā ʿOṣmān, siz maẓlum ölgeysiz; sizni öltürgenler **ẓālim bolġaylar**, tėdi.*	133-2	3	-
1589	**żam qıl-**	Ar.+Tü.	İlave etmek, katmak.	*Yana bu ḥadīṣlerke münāsib hikāyatlar Peyġāmbarʿas aḥvālidin taqı ḫulafā-i rāşidīn efʿālidin taqı ʿulemā ve meşāyiḫ aqvālidin **żam qılduq** taqı bu kitābnı tört bāb üze qılduq…*	2-11	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1590	**zamān bėr-**	Ar.+Tü.	Süre tanımak.	*Ey melekü'l-mevt, manga **zamān bėrgil**, ėwümke qayıtayın taqı öz sarāyımqa tüşeyin taqı öngin işlerim bar, cümlesini tamām qılayın, andın song cānımnı qabż qılġıl, tėp derḫōst qıldı erse, melekü'l-mevt aydı…*	440-15	1	-
1591	**zamāna bol-**	Ar.+Tü.	Uzun zaman olmak.	*Bir kün Ḥaccāc sorar vezīrleringe kim: Saʿīd-i Cebīr bu ėlde bar mu? tėp aydı erse, aydılar: Saʿīd-i Cebīr üküş **zamāna boldı** kim bu ėldin çıqmış.*	343-1	1	-
1592	**zār bol-**	Fars.+Tü.	Ağlamak.	*...Ḥaq teʿālā qutġargay taqı sanga hem peygāmbarlıq hem pādişāhlıq rūzī qılġay taqı bu qarındaşlarıng **zār bolup** sanga kelgeyler, sen bu işlerdin anlarġa ḫabar bėrgeysen, tėdi...*	356-13	1	-
1593	**zār zār yıġla-**	Fars.+Fars.+Tü.	Feryat figan ağlamak.	*Yūsuf **zār zār yıġlayu** başladı taqı uluġ qarındaşı Yehūdā qatınġa keldi taqı aydı: Ey Yehūdā, cümlemüzdin uluġ siz turur-siz.*	355-5	12	-
1594	**żarar tegür-**	Ar.+Tü.	Zarar vermek.	*Eger Peygāmbar ʿas manga aymamış bolsa erdi kim hēç kimerseke **żarar tegürmegil** tėp, Abū Sufyānqa andaġ yawuq kelmiş erdim kim oq birle ursam, helāk bolġay erdi, velīkin Peygāmbar ʿas sözini saqladım, qılmadım.*	32-4	2	-
1595	**zārī qıl-**	Fars.+Tü.	Ağlamak, inlemek.	*Baʿżı vaqt içinde tażarrūʿ ve **zārī qılurlar** taqı baʿżı vaqt içinde zār zār yıġlayurlar.*	319-3	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1596	**zārīlıq qıl-**	Fars.+Tü.+Tü.	Ağlayıp inlemek.	*Bu kimerseler sėni qıyāmat kün żāyiʿ mü qılġaylar kim munça yıġlar-sen **zārīlıq qılur**-sen? tėdim erse, manga aydı: Ey Zuhrī, Qurʾānda bir āyat bar.*	176-16	19	-
1597	**żarūrat bol-**	Ar.+Tü.	Zaruri olmak.	*Manga **żarūrat boldı** icābat qılmaqqa.*	31-13	1	-
1598	**żāyiʿ bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Yā Resūlallāhi, mālım bar erdi **żāyiʿ boldı.***	327-4	6	-
1599	**żāyiʿ qal-**	Ar.+Tü.	Boşa gitmek.	*...Fāṭıma raẓhā'nınġ emgeki hēç **żāyiʿ qalmadı** hem dünyā taqı hem āḫiratta.*	164-13	1	-
1600	**żāyiʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Kaybetmek.	*Bukün ḫādimlar taqı köşkler taqı būstānlar içinde tenaʿum qılıp turur-men taqı sen munça mālnı **żāyiʿ qılıp** faqīr ve muḥtāc bolup turur-sen.*	425-11	9	-
1601	**zāyil bol-**	Ar.+Tü.	Elden gitmek.	*Ol maʿnīdin ötrü kim ādemī ṭaʿāmını toya yėse, teni aġır bolur, köngli qatıġ bolur, zīrekliki andın **zāyil bolur**, uyqusı üküş bolur, ʿibādat ve ṭāʿat qılmaqġa teni sust bolur, tėp cevāb aydı.*	199-3	8	-
1602	**zecr qıl-**	Ar.+Tü.	Engellemek.	*Bu yaman iş turur, bu işni qılmang, tėp **zecr qılsun**.*	303-7	2	-
1603	**zekāt bėr-**	Ar.+Tü.	Zekât vermek.	*Yā Abū Ẕar anlarqa yıldın yılqa **zekāt bėrmek** farīża turur, zekātdın öngin neerse bėrmek farīża ermez.*	129-2	9	-
1604	**ẕem qıl-**	Ar.+Tü.	Kötülemek, yermek.	*Murādları özlerini ögüp öngінlerni **ẕem qılmaq** turur.*	387-12	1	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1605	**zenbīl toqı-**	Ar.+Tü.	Hamal semeri dokumak.	*Ḥaq tvt hēç kimerseke mundaġ mülk taqı salṭanat bėrmedi kim Süleymān peyġāmbarqa bu mülki içinde ḫalāyıqġa türlüg türlüg niʿmetler aşatur erdi taqı özi palās ton keyer erdi taqı* ***zenbīl toqıyur*** *erdi taqı ol zenbīlni satar erdi, anıng bahāsınġa arpa alur erdiler.*	210-15	1	-
1606	**zencīr ur-**	Fars.+Tü.	Zincire vurmak.	*Ey zebāniyyeler, tutung taqı bu ʿĀmirni tamuġqa eleting, boynınġa* ***zencīr urung*** *taqı sürüng! tėp ḫiṭāb kelgey tėdi.*	147-13	1	-
1607	**ẕikr qıl-**	Ar.+Tü.	Söz etmek.	*ʿİsā peyġāmbar ʿaleyhi's-salām qatında ölümni* ***ẕikr qılur*** *bolsalar, ʿİsā peyġāmbar ʿas'nung tegme bir tükleri tüpindin qan çıqar erdi, ölüm heybetidin.*	437-12	2	-
1608	**zinā qıl-**	Ar.+Tü.	Zina etmek.	*Yana nefsi taqāżā qıldı kim* ***zinā qılsa****.*	381-14	30	-
1609	**zişt bol-**	Fars.+Tü.	Çirkin olmak.	*Gūrke kirsem, üç kün ol gūrda yatsam, yüzüm andaġ* ***zişt bolġay*** *kim hēç kimerse baqa bilmegey, tėdi.*	360-15	1	-
1610	**ziyāda bol-**	Ar.+Tü.	Fazla olmak.	*Ve eger yetmiş yıldın bu igim taqı zaḥmatım* ***ziyāda bolsa****, andın song tilegeymen, tėdi.*	331-11	34	-
1611	**ziyāda qıl-**	Ar.+Tü.	Daha fazla yapmak.	*Bu ayġanlarıngdın* ***ziyāda qılayın****, altı ming aqça bėreyin taqı ėkki qul taqı ėkki qaravaş taqı ʿAlīni öltürmekni qoḍġıl, tėdi erse, ol aydı: Men cümlesidin keçtim.*	152-8	6	-

Tablo 3.8 (Devamı) : Birleşik Fiiller Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1612.	**żiyāfat qıl-**	Ar.+Tü.	Ziyafet vermek.	*...tört ming yılqa tegi ol ziyārat qılġuçı zāhidlarqa żiyāfat qılġaymen hem taqı sanga* ***żiyāfat qılġaymen*** *kim tegme bir küni dünyānıng avvalıdın āḫırınġa tegi bolġay, tėp aydı.*	394-6	2	-
1613.	**ziyān bol-**	Fars.+Tü.	Zarar olmak.	*Andın song İbnü ʿÖmer aydı rażhu: Yā emīre'l-muʾminin, nė bolġay, bir er ornınga taqı bir er ıḍa bėrsengiz, ne* ***ziyān bolġay****? tėdi erse, ʿOsmān rażhu aydı: Halā andaġ qılalıng.*	133-3	2	-
1614.	**ziyān qıl-**	Fars.+Tü.	Zarar vermek.	*Taqı dünyā maḥabbatı ol kimerselerke ziyān qılur kim mālını mufāḫirat üçün cemʿ qılurlar taqı ḥalāldın hem taqı ḥarāmdın cemʿ qılurlar taqı ḫayr ve ṣadaqa qılsalar, riyā üçün qılurlar, anlarġa ol dünya maḥabbatı* ***ziyān qılġay****.*	396-10	16	-
1615.	**ziyān teg-**	Fars.+Tü.	Zarar gelmek.	*Ey baba, kerek kim menim ėlgimni taqı aḍaqımnı bağlasangız, anıng üçün kim cān açıġında ėlgimdin yā taqı aḍaqımdın sizke* ***ziyān tegmese*** *taqı men ata āzārlaġanlardın bolmasam, tėdi erse, İbrāhīm peyġāmbar taqı ėlgini taqı aḍaqını yip birle bağladı.*	215-5	1	-
	ziyān tegür-	Fars.+Tü.	Zarar vermek.	*Mekkening uluġlarınga, Qurayş qabīlasında yangla musulmān bolġanlarġa bu ġanīmatdın üküş māl tawar bėrdi, anıng üçün kim musulmānlıqları qavī bolsun, İslāmdın qaytıp duşmanlıqnı āşkārā qılıp muʾminlerke* ***ziyān tegürmesünler*** *tėp.*	75-10	1	-
1616.	**ziyāret qıl-**	Ar.+Tü.	Ziyaret etmek.	*Saḫīm aytur: ʿĀmir bin ʿAbdulāhqa rażhu* ***ziyārat qılu*** *bardım.*	436-7	47	-
1617.	**ẓulm qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Manga* ***zulm qılmadılar****.*	226-16	11	-

3.3. SIFATLAR

Sözcük bilgisi bölümünün üçüncü ana başlığı olan "manevi kültür" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 469 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 237'si Türkçe, 114'ü Arapça, 41'i Arapça + Türkçe, 41'i Farsça, 13'ü Farsça + Türkçe, 10'u Türkçe + Arapça, 6'sı Farsça + Arapça, 4'ü Türkçe + Farsça, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Farsça + Farsça + Türkçe, 1'i Türkçe + Farsça + Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 1674 sıklık derecesiyle *ol* 'o (işaret sıfatı)' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ābrūyluġ* 'haysiyetli, değerli', *ʿacāyib* 'acayip, tuhaf, garip', *açuq qaşlıġ* 'güler yüzlü', *açuq yüzlüg* 'açık tenli', *aġuluq* 'zehirli', *alçaq* 'alçak gönüllü', *alġuluġ* 'alacaklı', *altınçı* 'altıncı (6.)', *ançasını* 'bir kısım', *aq kün* 'ak gün', *aqrun* 'yavaş', *arıġ ferīşte* 'temiz, melek', *arıġ iʿtiqād* 'temiz iman', *arıġ kelām* 'tertemiz kur'an', *arıġ niyyet* 'temiz niyet', *āsān* 'kolay', *aṣlī niyyeti* 'aslî, asıl', *aşaq* 'kısa', *aşaq boḍluġ* 'alçak boylu', *āşnā* 'aşina, tanıdık' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 200 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'acayip, tuhaf, garip' anlamındaki *ʿacab* sözcüğünün *ʿacāyib,* 'ağır' anlamındaki *aġ(ı)r* sözcüğünün *ağır,* 'zehirli' anlamındaki *aġuluġ* sözcüğünün *aġuluq,* 'altıncı (6.)' anlamındaki *altınç* sözcüğünün *altınçı,* 'yavaş' anlamındaki *aqrun* sözcüğünün *aqru,* 'büyük' anlamındaki *beḍük* sözcüğünün *böyük,* 'beşinci (5.)' anlamındaki *bėşinç* sözcüğünün *bėşinçi,* 'bukağılı, bağlı' anlamındaki *buqaġluġ* sözcüğünün *buqaquluġ,* 'kelepçeli, bağlı' anlamındaki *buqaġuluġ* sözcüğünün *buḳaġluġ,* 'puta tapan' anlamındaki *butperest* sözcüğünün *butperes,* 'ikinci (2.)' anlamındaki *ėkinç* sözcüğünün *ėkinçi (I),* 'hesapsız, sayısız' anlamındaki *ḥisābsız* sözcüğünün *ḥisābsuz,* 'saygıdeğer' anlamındaki *ḥurmatlıġ* sözcüğünün *ḥürmetlig,* 'sıcak' anlamındaki *isig* sözcüğünün *issig,* 'güzel' anlamındaki *körklü* sözcüğünün *körklüg,* 'seçkin' anlamındaki *öḍründi* sözcüğünün *üḍründi,* 'çok' anlamındaki *qatı* sözcüğünün *qatıġ,* 'korkunç, korkutucu' anlamındaki *qorqunçlıġ* sözcüğünün *qorqunçluġ,* 'merhametli' anlamındaki *raḥmatlıġ* sözcüğünün *raḥmetlig,* 'kokmuş, pis kokan' anlamındaki *sası* sözcüğünün ise *sasıġ* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 57 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm iki şekilli kullanımlar verilirken açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde "sıfatlar" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.9 : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ābrūyluġ**	Fars.+Tü.	Haysiyetli, değerli.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ Ḥaq teʿālā ḥażratında **ābrūyluġ** bolsun tėdim, tėp aydı.*	298-5,6	1	-
2.	**ʿacab**	Ar.	Acayip, tuhaf, garip.	*Subḥāna'llāhi, ne **ʿacab** iş turur.*	388-2	8	ʿacāyib
3.	**ʿacāyib**	Ar.	Acayip, tuhaf, garip.	*Andın song melekūt ʿālamını seyr qıldurdılar. Cümle **ʿacāyiblerni** manga körgüzdiler.*	318-1	1	ʿacab
4.	**ʿāciz**	Ar.	Aciz, zavallı, perişan, bîçare.	*Ben **ʿāciz** ve darmānda qulung bilmez-men qayu yerde sākin bolġaymen, tėp munācātlar qılu yıġlayu erteke tegi oyaġlıq qıldı, hėç öngin artuq ṭāʿat qılmadı.*	317-5	5	-
5.	**açuq**	Tü.	Başı örtü veya şapka ile örtülmemiş (kimse).	*Başı açuq, aḍaqı **açuq**, saçı örpek, yüzi toġluġ.*	400-9	3	-
6.	**açuq qaşlıġ**	Tü.+Tü.	Güler yüzlü.	***Açuq qaşlıġ** turur.*	23-5	1	-
7.	**açuq yüzlüg**	Tü.+Tü.	Açık tenli.	***Açuq yüzlüg** turur.*	23-4	1	-
8.	**ʿādil**	Ar.	Adil, adaletli.	*Mervānīlerde andaġ **ʿādil** keçmedi.*	239-9	2	-
9.	**aġır (I)**	Tü.	Ağır.	*Taqı bardılar, bu kāfirlar **aġır** taşlarnı üzesinge yıġdılar ölsün tėp.*	97-1	6	aġ(ı)r
10.	**aġır çerig**	Tü.+Tü.	Çok, kuvvetli ordu.	*...Şām tarafınġa qaṣd qıldı erse, Muʿāvīya taqı eşitti kim Ḥasan **aġır çerig** birle kelür tėp, ol taqı çerig birle Şāmdın çıqtı.*	174-15	6	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
11.	**aġır iş**	Tü.+Tü.	Zor, güç.	*Ėmdi bu ḫilāfat işi inḡen **aġır iş** turur.*	105-7	3	-
12.	**aġuluġ**	Tü.	Zehirli.	*Sıġınur-men Tanḡrı teʿālānıng tükel atları birle ėndürülmiş kitābları birle qamuġ şeyṭāndın taqı zaḫmat tegürgen **aġuluġ** cānvarlardın taqı yawuzluq tegürgen közdin.*	168-12	7	aġuluq
13.	**aġuluq**	Tü.	Zehirli.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Bu ḥarām naẓar qılmaq bir **aġuluq** oq turur İblīs oqlarıdın.*	350-14	1	aġuluġ
14.	**aḥmaq**	Ar.	Ahmak, sersem, şaşkın, aptal.	*…Ey yārānlarım, zīnhār **aḥmaq** birle suḥbat qılmanḡ taqı ʿāqildin kesilmenḡ, tėdi erse, yārānları aydılar: Yā Resūlallāhi, ʿāqil kim bolur?*	423-10	14	-
15.	**alçaq**	Tü.+Fars.	Alçak gönüllü.	*Ey **alçaq** Peyġāmbar, ey ḥalīm Peyġāmbar! tėp yıġlasa, ṣaḥābalar bodasından aḏrılgan tėwe tėg ingreşür erdiler.*	91-6	1	-
16.	**alġuluġ**	Tü.	Alacaklı.	*Qaçan kim bu yarmaq ėḏisi barıp andın yarmaqını tiledi erse, ol kişi bu **alġuluġnı** ėwke kigürdi taqı aġırladı taqı on minḡ yarmaqını ṣandūqdın çıqarıp teslīm qıldı…*	195-13	1	-
17.	**altınç**	Tü.	Altıncı (6.).	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıng **altınç** küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-15	7	altınçı

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
18.	**altınçı**	Tü.	Altıncı (6.).	*Eger taqı olturu bilmese, yatıp işārat qılu namāz qılġay ve eger çerigde bolsa taqı namāz vaqtı kelse, imām qavmnı ėkki ülüş qılġay, biri namāz qılmışta bir ülüşi çerigke qarşu turġay, neteg kim avvalqı bābnung* ***altınçı*** *faşlında beyān qılındı.*	240-16	1	altınç
19.	**ʿamal-i ṣāliḥ**	Ar.+Ar.	Güzel, iyi davranış, amel.	*Ėmdi cümle enbiyā taqı evliyā taqı ʿulamālar ittifāq qılıp tururlar kim maʿṣiyatnıng sökellikinge menfaʿatlig dārū taqvā turur taqı* ***ʿamal-i ṣāliḥ*** *turur.*	424-3	3	-
20.	**ançasını**	Tü.	Bir kısım.	*Maṣlaḥat bu turur kim taqı qayıtsang taqı Ḥaq teʿālānıng ḥażratınga üküş zārīlıq qılsang, bolġay kim Ḥaq teʿālā luṭf u kerem qılsa taqı bu on namāzdın bir* ***ançasını*** *qoḍsa tėdi erse, yana uyalu Ḥaq teʿālānıng ḥażratınga bardım.*	59-10	1	-
21.	**anıng teg**	Tü.+Tü.	Onun gibi.	***Anıng tėg*** *ʿālimning Ḥaq ḥażratında hēç qadri ḥürmeti yoq.*	231-9	10	-
22.	**aq kün**	Tü.+Tü.	Ak gün.	*ʿArab tilinçe eyyāmu'l-biyż,* ***aq künler*** *tėmek bolur.*	282-9	1	-
23.	**ʿāqil**	Ar.	Akıllı (kişi).	*…Yā Resūlallāhi,* ***ʿāqil*** *kim bolur?*	423-2	14	-
24.	**aqrun**	Tü.	Yavaş.	*Bu arada erdi kim ḫatun yerindin qoptı taqı ėlginge bir yitig kerey aldı taqı* ***aqrun*** *bu ėr qatınġa kelü başladı erse, bu ėr andağ saqındı…*	383-6	1	aqru

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
25.	**arıġ**	Tü.	Helal.	*Eger sen iḥtiyāṭ qılmış bolsa erding, manga **arıġ** ʿalif yedürmiş bolsa erding, ol kāfirni öltürgey erding, taqı ġāzīlar ṣavābını ḥāṣil qılġay erding, tėp aṭ sözledi…*	300-2	9	-
26.	**arıġ ferīşte**	Tü.+Fars.	Temiz, melek.	*Ol melʿūne sebebidin ėkki **arıġ ferīşteler** muʿāqib boldılar, tėp aytur erdi, velīkin Zühre yılduzġa sökmez erdi.*	367-15	1	-
27.	**arıġ iʿtiqād**	Tü.+Ar.	Temiz iman.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid bu durūẓ ve ṣalavātnı manga **arıġ iʿtiqād** birle bir qata aytur bolsa, Ḥaq tvt anıng üze on raḥmat ıḍġay.*	4-9	1	-
28.	**arıġ kelām**	Tü.+Ar.	Tertemiz Kur'an.	*Ol ėkki neerse turur: biri Tangrı teʿālānıng **arıġ kelāmı** turur.*	168-16	1	-
29.	**arıġ niyyet**	Tü.+Ar.	Temiz niyet.	*Anlarnıng aṭları taqı tėweleri yoq erdi taqı çıqmaqġa istiʿdādları yoq erdi, dervīş ṣaḥābalar erdiler, velīkin **niyyetleri arıġ** erdi, iʿtiqādları ṣāfī erdi.*	409-1	1	-
30.	**arıġ qul**	Tü.+Tü.	Günahsız, temiz kul.	*Ey **arıġ qullarım**, bu Barṣīsānıng ʿibādatından nė taʿaccub qılur-siz? Anı kim men bilür-men, sizler bilmez-siz.*	368-6	2	-
31.	**artuq**	Tü.	Fazla, çok.	*Artuq naẓar qılmaq taqı **artuq** sözlemek taqı artuq işler qılmaq bu ġaflatdın turur.*	433-2	32	-
32.	**artuqsı**	Tü.	Fazladan, çok.	*Özi taqı edeb qılur taqı **artuqsı** ṭaʿāmlar bėrmez ziyān qılmasun, tėp.*	426-6	4	-
33.	**aruq**	Tü.	Arık, zayıf, cılız, güçsüz.	*İngen semüz taqı ermez, ingen **aruq** taqı ermez, orta tenlig turur.*	23-5	3	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
34.	**ārzūluġ**	Fars.+Tü.	Arzulu, istekli.	*Yā Fāṭıma, sėni munça uluġ ṣaḥābalarnıng oġlanları munʿim kimerseler **ārzūluġ** turur erdiler…*	160-11	9	-
35.	**āsān**	Fars.	Kolay.	*Andaġ erse, ḫamr içgil, tėdi erse, Barṣīsā aydı: Ḫamr içmek munlardın **āsānraq** turur.*	370-3	1	-
36.	**ʿāṣī**	Ar.	Asi, isyan eden, günahkâr.	*…Ḫaq teʿālānıng ḫavfından **ʿāṣī** közindin qaṭra yaş aqıtsa, taqı ol qaṭradın kim ġāzī qul Ḫaq teʿālā yolında şehīd bolup tenindin qaṭra qan aqsa.*	68-17	17	-
37.	**aṣlī niyyeti**	Ar.+Ar.	Aslî, asıl .	*Anıng arıġ iʿtiqādı taqı **aṣlī niyyeti** berekātında ol un bolup ṣadaqa qılsa, ne ṣavāb kim ḫāṣıl bolġay erdi, ol ṣavābnı men anıng dīvānında bitiyü bėrdim, tėp aydı, bu maʿnīdin ötrü kim…*	409-12	1	-
38.	**aşaq**	Tü.	Kısa.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun keçti kim qāmatı **aşaq** erdi.*	386-17	1	-
39.	**aşaq boḍluġ**	Tü.+Tü.	Alçak boylu.	*İngen uzun boḍluġ ermez, **aşaq boḍluġ** taqı ermez, orta boḍluġ turur.*	23-4	1	-
40.	**āşkāra**	Fars.	Aşikâr, açık, belli, meydanda, görünen.	*Taqı Şeyṭān ādam oġlınġa **āşkāra** duşman turur.*	353-10	8	-
41.	**āşnā**	Fars.	Aşina, tanıdık.	*Menim taqı Medāyin şehrinde hēç **āşnā** kimerse yoq erdi kim barsa[m].*	113-14	1	-
42.	**atasız**	Tü.	Babasız, yetim.	*Yana tanuqluq bėrür-men kim Meryem oġlı ʿĪsānı öz qudratı birle **atasız** taqı anasız yarattı.*	78-16	2	-
43.	**atlıġ**	Tü.	Adlı.	*İmām Baġavī raḥmhi Meṣābīḥ **atlıġ** kitābında bu ḥadīṣni keltürmiş.*	303-2	185	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
44.	**aṭlıġ**	Tü.	Atı olan.	*Andın soŋ Peyġāmbar ʿas baqar, bir **aṭlıġ** kimerse köründi.*	20-13	4	-
45.	**avvalqı bāb**	Ar.+Ar.	Önceki bölüm.	***AVVALQI BĀB***	3-2	1	-
46.	**ay teg**	Tü.+Tü.	Ay gibi.	*Yana bir ṭāyifalar kelgeyler yüzleri tolun **ay tėg** yaruq bolġay.*	241-9	2	-
47.	**aylıq yer**	Tü.	Bir ay süren, mahiye.	*Ol kimerse ʿÖmerke aydı: Yā Emire'l-muʾminīn, bu anamnı ėkki **aylıq yerdin** ėgnime köterip Kaʿbeḫānaqa ėletürmen.*	287-4	3	-
48.	**ʿaynā**	Ar.	İri ve güzel gözlü.	*Yā Rebbī, kerek kim maŋa uçtmaḥ içinde ḥūrālar taqı **ʿaynālar** rūzī qılsaŋ tėdi.*	424-15	1	-
49.	**az**	Tü.	Az.	*Ol maʿnī üçün kim bu muttaqī qullar tünle **az** uyquġa barur erdiler taqı secdelerde üküş istiġfār qılur erdiler.*	313-13	1	-
50.	**āzād**	Fars.	Hür, serbest, kölelikten azad edilmiş (kişi).	*Velīkin men qul ermez-men, **āzād** turur-men, hem taqı peyġāmbarzāda turur-men.*	361-9	7	-
51.	**ʿaẓamatlıġ**	Ar.+Tü.	Azametli, heybetli, debdebeli.	*Andın soŋ Peyġāmbar ʿas bu **ʿaẓamatlıġ** çerig birle Mekkeke kirdi, taqı Kaʿbeke bardı…*	50-12	1	-
52.	**ʿaẓīm**	Ar.	Çok, pek çok.	*Velīkin quvvatımız bu miqdārqa yėter, tep ʿöẕür qılıp ıḍa bėrdi erse, ol kimerse **ʿaẓīm** ḥacālat içinde boldı taqı tevbe qıldı.*	390-8	2	-
53.	**bağır başı**	Tü.+Tü.	Bağrı yanık.	*Taqı bu qaḍġu bu ḥasrat birle, köz yaşı, **bağır başı** birle ʿArafātdın qayıttım taqı Meşʿaru-l'ḥarāmqa bardım.*	271-6	2	-
54.	**bağlıġ**	Tü.	Bağlı.	*Baqar-men, tāzī aṭlar **bağlıġ** turur taqı Mışrī derāzgūşlar bağlıġ turur.*	208-13	6	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
55.	**bahālıġ**	Fars.+Tü.	Pahalı, değerli, kıymetli.	*İmām Mālik raḥmhi munça **bahālıġ** tāzī̄ aṭlarnı taqı bahālıġ derāzgūşlarnı bir kimerseke baḫşī̄ş qılmaqı delī̄l turur kim hēç dünyāke iltifātı taqı maḥabbatı yoq erdi.*	209-5	2	-
56.	**baḫī̄l**	Ar.	Cimri, hasis, tamahkâr.	*Andın soŋ aydı: Men ḥarām turur-men tėgme bir **baḫī̄l** üze taqı tegme bir ṭāʿatnı riyā ve semʿat üçün qılġan üze, tėp aydı.*	403-5	5	-
57.	**bāqī̄**	Ar.	Bakî, ebedî, sonsuz, geride kalan, arta kalan.	***Bāqī̄** yaḫşıraq turur fānī̄din.*	392-12	3	-
58.	**barça**	Tü.	Hep, bütün.	***Barça** bėgler ve vezī̄rler taʿaccub qıldılar kim bu ne derv̄īş erdi kim pādşāhımızını helāk qıldı, tėp.*	441-2	46	-
59.	**bāṭıl**	Ar.	Batıl, boş, beyhude.	*Bu reʾy **bāṭıl** reʾy turur.*	19-9	6	-
60.	**bāṭıl dī̄n**	Ar.+Ar.	İnançlar bakımından gerçek olmayan din.	*Ayġıl, yā Muḥammed, ḥaq dī̄n keldi, **bāṭıl dī̄nler** helāk boldı, ḥaqī̄qatta bāṭıl helāk bolġan turur.*	51-2	1	-
61.	**bayaqı**	Tü.	Önceki.	*Men anlarġa nefs, şehvet bėreyin taqı anlar kündüz yer yüzinge ėnsünler taqı musulmānlar arasında qāżīlıq qılsunlar taqı kėçe bolsa, **bayaqı** maqāmlarınġa aşıp tursunlar…*	365-14	4	-
62.	**baʿżı**	Ar.	Bazı, bir kısım.	*Andın soŋ aydı kim: Bu ḥalāyıq içinde kim kim Murād qabī̄lalıġ erse, ol örü tursun, özgeleri oltursun, tėdi erse, **baʿżı** ḥalāyıq taqı olturdılar.*	399-16	63	-
63.	**bedbaḫt**	Fars.	Bedbaht, kötü talihli.	*Andın soŋ aydı kim: Vāy bolsun ol **bedbaḫtqa** kim ḫamr içip tevbe qılmadın öler bolsa, tėdi…*	364-4	3	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
64.	**beḍük**	Tü.	Büyük.	*Yā ʿqūb peyġāmbar ʿas aydı: Oġlum ne tüş kördüng? tėp suʾāl qıldı erse, Yūsuf aydı: Ey baba, bir **beḍük** taġ bolur. Men ol taġ üze bolur-men.*	353-6	2	böyük
65.	**bēġāyat**	Fars.+Ar.	Son derece, çok fazla, aşırı.	*Yana bir cāriya körer-men, **bēġāyat** körklüg.*	65-8	1	-
66.	**bēhūda söz**	Fars.+Tü.	Boş söz.	*Z̄inhār ve z̄inhār qulaqlarıngızını saqlang mundaġ **bēhūda sözlerni** eşitmekdin neteg kim tillering̃izni saqlayur-siz mundaġ bēhūda sözlerni sözlemekdin…*	199-6	2	-
67.	**bēmeze**	Fars.	Tatsız, hoş olmayan, çirkin kötü.	*Çaqır közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, ing̃en heybetlig, **bēmeze** sūratlıġ bolġay.*	399-6	1	-
68.	**bēnihāyat**	Fars.+Ar.	Sonsuz.	*Yā Muḥammed, yana qayıtġıl Ḥaq teʿālānıng̃ baḫşīşi üküş turur, raḥmatı **bēnihāyat** turur, taqı qulung̃ zārīlıq taqı miskīnlik[i]ni sewer miskīnlik qılġıl, bolġay kim āsān qılsa tėp aydı...*	59-7	1	-
69.	**berāber**	Fars.	Aynı, denk.	*Nė emgek kim bizler bu isig havāda körer-miz taqı bu açlıqlar zaḥmatını taqı meşaqqatını tartar-miz, cümlesining̃ s̄avābı içinde bizler birle **berāber** tururlar, tėdi erse, ṣaḥābalar aydılar…*	408-13	2	-
70.	**berk**	Tü.	Sağlam, muhkem.	*Yā Resūlallāh, ḥiṣārları **berk** ḥiṣār turur.*	138-13	2	-
71.	**bes**	Fars.	Yeter, kâfi, elverir.	*Yā ʿAzrāʾīl, ol fācir āḫir vaqtında sening̃ bu ṣūratıngnı körmeki ang̃ar **bes** turur, öngin ʿaz̄āb bolmasa, tėp aydı.*	439-7	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
72.	**bėşinç**	Tü.	Beşinci (5.).	***Beşinç*** *qat kök qapuġınga tegdük erse, ol qapuġ saqlaġan ferīşteke Cebreʾil bayaqı tėg cevāb aydı, ol taqı qapuġnı açtı taqı merḥaba tėdi.*	54-14	1	bėşinçi
73.	**bėşinç faṣl**	Tü.+Ar.	Beşinci bölüm.	***BĖŞİNÇ FAṢL***	380-16	4	-
74.	**bėşinçi**	Tü.	Beşinci (5.).	***Bėşinçisi*** *ol kim ādem oġlı qayu yerde ölerini taqı kimerse bilmez.*	234-10	-	bėşinç
75.	**bēzār**	Fars.	Rahatsız, bezgin, bıkmış,usanmış.	*Sen mundaġ söz aymışın͡g bar mu? tėdi erse, derv̄iş aydı: Wa'l-ʿayāz̲u billāhi, men mundaġ sözdin* ***bēzār*** *men, tėdi…*	422-8	3	-
76.	**bezmān**	Fars.	Kederli, üzgün, kırılmış, incinmiş.	*Anlar[nın͡g] tegme birini quçtı taqı öpti taqı anlar qatındın ḫasta ve* ***bezmān*** *bolup çıqtı taqı qayıttı.*	166-16	9	-
77.	**bir baġ**	Tü.+Tü.	Bir deste odun.	*Ol dōst ziyāratıdın qaytmışda ėwke otun kerek bolġay,* ***bir baġ*** *otun kesip keltüreli͡ng tėp aldım, tėdi taqı İsmāʿīl birle çıqtılar.*	213-11	1	-
78.	**bir neçe**	Tü.	Birkaç.	*Peyġāmbar ʿas yalġuz taqı* ***bir neçe*** *kişi qaldı, özgeleri barça müteferriq boldılar.*	72-2	1	-
79.	**bir qaç**	Tü.	Birkaç.	*Peyġāmbar ʿas ol azıqnı alıp bardı taqı ol ġār içinde* ***bir qaç*** *kün ḫalvat qıldı.*	7-10	34	-
80.	**birer**	Tü.	Bazı.	*Peyġāmbar ʿas'nun͡g mescidinge mescidnin͡g yaqın qon͡gşıları* ***birer*** *qapuġ mescidke açıp turur erdiler.*	91-16	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
81.	**birer**	Tü.	Birer.	*Andaġ erse, sizlerning tegme biringizke bir tawuq bėreyin taqı bir bıçaq bėreyin kerek kim bu tawuqnı kimerse körmez yerde boġuzlap keltürsengiz, tėp tegmesinge birer tawuq,* ***birer*** *bıçaq bėrdi.*	428-10	7	-
82.	**bitiglig**	Tü.	Yazılı.	*Süryānī tili birle* ***bitiglig*** *erdi.*	150-14	6	-
83.	**boḍluġ**	Tü.	Boylu.	*Yana sağında bir kimerse bar taqı sol yanında hem bir kimerse bar, uzun* ***boḍluġ*** *nūrānī kişiler.*	102-6	3	-
84.	**borçluġ**	Tü.	Borçlu.	***Borçluġlarning*** *borçını edā qılur erdi.*	209-9	2	-
85.	**böyük**	Tü.+Tü.	Büyük.	*Bu ʿālam içinde bir qara yer bolsa erdi taqı anda ḥaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle* ***böyük*** *tağlar baş qaldurdılar kim: Nūḥ peyġāmbar kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	1	beḍük
86.	**buçuq**	Tü.+Tü.	Yarı, yarım.	*Nė bėreyin? tėdi erse, Umayya ibnü Ḫalaf aydı:* ***Buçuq*** *batman qızıl altun bėrgil! tėdi.*	97-7	1	-
87.	**buqaġluġ**	Tü.	Bukağılı, bağlı.	*Bu arada bu zindānlıġlardın bir kimerse aḍaqı* ***buqaġluġ*** *boynı zencīrlig kişi keldi taqı aytur: Ey ʿazīzler, ingen aç turur-men.*	301-13	1	buqaquluġ
88.	**buqaġuluġ**	Tü.	Kelepçeli, bağlı.	*Ey* ***buqaġuluġ*** *kimerse, sen eger bir pāra etmekke qanāʿat qılmış bolsa erding, mundaġ ʿuqūbatqa sezā bolmaġay erding, tėdi.*	301-15	1	buḳaġluġ
89.	**butperest**	Fars.	Puta tapan.	*Men* ***butperest*** *turur men.*	366-10	2	butperes

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
90.	**bütün**	Tü.	Bütün, tam.	*Ol aydı: Yā emīre'l-muʾminīn, bu sütni içing, baqalıng, baġarsuqlarıngız **bütün**-mü turur, tėp.*	118-12	1	-
91.	**cāfī**	Ar.	Cefa, eziyet eden.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, cūdungnı taqı keremüngni men miskīn ʿasī vü **cāfī** qulungqa sen ʿafv qılġıl, tėdi.*	200-7	7	-
92.	**cānsız**	Fars.+Tü.	Cansız.	*Bu butlar cemād ve **cānsız** tururlar, sizke menfaʿatları tegmes hem taqı mażarratları tegmes.*	217-1	3	-
93.	**cemād**	Ar.	Taş gibi cansız olan şey.	*Munung teg **cemād** cānsızqa neteg secde qılur-siz tėp aytur.*	216-14	2	-
94.	**cemāllıġ**	Ar.+Tü.	Güzel.	*Baṣra bėgi ʿAbdullāḥ ibnü ʿĀmirning bir ḫatunı bar ermiş, bu iqlīmlerde aning tėg **cemāllıġ** kimerse ḫabar bėrmes.*	180-3	5	-
95.	**cemālsız**	Ar.+Tü.	Çirkin.	*Hābīlning qarındaşı Labūẕā ingen zişt bēmeze **cemālsız** turur taqı menim qarındaşım Aqlīmānı angar bėrmez-men, tėdi…*	337-11	1	-
96.	**cemīl**	Ar.	Güzel.	*…Peyġāmbar ʿas aydı: Ḫaq tvt **cemīl** turur, cemālnı sewer.*	371-8	2	-
97.	**cōmard**	Fars.+Tü.	Cömert, eli açık.	***Cōmard** kimerse Ḫaq teʿālā ḫażratında yawuq bolur taqı uçtmaḫqa hem yawuq bolur taqı cümle ḫalāyıqqa hem yawuq bolur…*	251-5	4	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
98.	**cuvān**	Fars.	Genç.	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oğlungnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol şeyṭānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmağıl taqı munung tėg nāzenīn* ***cuvān*** *körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oğlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	1	-
99.	**cuvān-mard**	Fars.	Cömert, eli açık.	*Yalġan aytur-sen, kim ḫayrāt ve iḥsān qıldıng erse, hēç menim rižāmnı ṭalab qılmadıng, ḫalāyıq mėni* ***cuvā[n]-mard*** *tėsünler…*	407-11	5	-
100.	**çapān tonluġ**	Fars.+Tü.	Eski, yıpranmış (elbise).	*…biz Qurayş qabīlalıġ eşrāflar taqı bėgler taqı ḫurmetlig ʿizzetlig kimerseler mundaġ* ***çapān tonluġlar*** *birle; taqı anıng sözini eşitmek tileyür-biz, çapān tonluġlar birle [neteg] olturalıng?*	379-10	1	-
101.	**çaqır**	Tü.	Mavi hareli elâ (göz için).	***Çaqır*** *közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, ingen heybetlig, bēmeze sūratlıġ bolgay.*	399-5	1	-
102.	**çıġay**	Tü.	Fakir.	*Taqı men bay erdim taqı bu oğlum* ***çıġay*** *erdi.*	286-2	1	-
103.	**dāna**	Fars.	Tane.	*ʿAbdullāh ibnü ʿĀmir ol ḫuqqanı açtı içinde cümlesi* ***dāna*** *yinçüler erdi erse, ʿAbdullah ibnü ʿĀmir yıġlayu başladı.*	182-5	2	-
104.	**delü**	Tü.	Deli.	*Bizim Qaran qabīlasında andın aḥmaq taqı andın* ***delürek*** *kimerse yoq.*	400-5	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
105.	**dermānda**	Fars.	Aciz, zavallı, bîçare.	*Men miskīn ʿāciz **dermāndanı** eger tamuġqa kigürseng taqı buyursang kim zebāniyyalar mėni topuzları birle ursalar taqı manga ḥamīmni içürseler men miskīn qul sening keremüngge sıġınġaymen…*	182-17	4	-
106.	**dīvāna**	Fars.	Deli divane.	*Ol sözni manga ayġıl, men anıng tedārükini qılayın, tėdi erse, Zelīḫā aydı: Uşbu Yūsufqa andaġ ʿāşıq bolup turur-men kim bir sāʿat munı körmesem, ṣabrum qarārım kėter, **dīvāna** teg bolur-men, tėdi erse, dāyası aydı kim: Hēç bu rāzıngnı Yūsufqa aymışıng bar mu?*	360-5	2	-
107.	**dünyāvī**	Ar.	Dünyevî, dünyaya ait, mal mülk.	*Andın song ʿOṯmān aydı: Yā Resūlallāhi, yana nefsüm manga aytur kim ėlgindeki nė kim **dünyāvī** bar, cümlesini mülkindin çıqarġıl, mücerred bolġıl, fāriġ köngül birle Ḥaq teʿālāġa ʿibādat qılġıl, tėp aytur…*	262-15	19	-
108.	**dürüst**	Fars.	Gerçek, doğru, geçerli.	*Ol taqı Ḥasan yunmışı teg **dürüst** ādābı daʿvātı birle yundı erse, bu abuşqa bildi kim bu oġlanlar manga yunuġ öğretmek üçün mundaġ iş qıldılar, tėp.*	172-1	2	-
109.	**dürüst**	Fars.	Tam, bütün.	*Taqı ol hemīşe muhācirlarnı maḥrūm qaytarmaz erdi, men taqı anıng ʿādatınça ol faqīrġa bir **durust** qızıl altun bėrdim, anıng ṣevābını taqı Abū Bekrke bağışladım tėdi.*	101-7	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
110.	**düşvār**	Fars.	Zor, güç, sıkıntılı, çetin.	*Men aydım: Yā emīre'l-muʾminīn, qanda barur-siz? tėdim erse, manga aydı: Ey Zeyd, bu ḫalīfalıq işi yawlaq **düşvār** turur.*	106-13	4	-
111.	**ebedī**	Ar.	Ebedi, sonsuz.	*Helāk boldı taqı **ebedī** tamuġluġ boldı ol ḫamr içmek sebebidin.*	370-17	12	-
112.	**ebter**	Fars.	Zürriyetsiz, hayırsız.	*Kim kim sanga ebter tėp aydı erse, ol **ebter** turur, dünyāda ḥürmetsiz, ḫōr turur, āḫiratta taqı ḫōr turur.*	63-1	4	-
113.	**eḍgü**	Tü.	İyi.	*Ey muʾminlar, ḥalāl ṭaʿāmlar tenāvul qılınġ taqı **eḍgü** ʿamallar qılınġ tėp emr qılıp turur.*	294-2	53	-
114.	**eḍgü ʿamel**	Tü.+Ar.	İyi amel.	*Ey muḥaddiṯ, **eḍgü ʿamellerdin** qayu biri afżal turur Ḥaq teʿālā ḥażratında, manga beyān qılġıl? tėp aydım erse…*	232-7	1	-
115.	**eḍgü qılıq**	Tü.+Tü.	İyi huy.	*Ol ėkki fiʿl kim Ḥaq teʿālā sewer biri **eḍgü qılıq** turur taqı biri cōnmardlıq turur.*	254-11	1	-
116.	**ėkinç**	Tü.	İkinci (2.).	***Ėkinç** kün yana özini ārāsta qıldı taqı ḫalvatqa keldi erse, munlar bayaqı tėg bu Zühredin murādlarını tilediler…*	366-9	39	ėkinçi (I)
117.	**ėkinç bāb**	Tü.+Ar.	İkinci bölüm.	***ĖKİNÇ BĀB***	91-7	1	-
118.	**ėkinçi (I)**	Tü.	İkinci (2.).	*Anlarġa eftār qılmaqġa destūr bėrür-mü-siz? tėdi erse, Peyġāmbar ʿas yüzini bir yanqa çewürdi taqı ol kimerseke cevāb bėrmedi erse, **ėkinçi** iʿādat qıldı.*	388-16	17	ėkinç
119.	**ėkkinç**	Tü.	İkinci (2).	*Yā Fāṭıma, Peyġāmbar ʿas sanga ne [söz] sözledi kim yıġladınġ yana **ėkkinç** qata ne söz sözledi kim küldüngʔ*	157-9	3	ėkkinçi

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
120.	**ėkkinçi**	Tü.	İkinci (2).	***Ėkki[nçi]si*** *ol turur kim: Men falān oġlı turur-men, tėp aytur taqı ḥaqī̆qatta ol ayġan kişinin͡g oġlı ermez.*	381-5	3	ėkkinç
121.	**ėkkişer**	Tü.	İkişer.	*Ey muʾminler, cüftlenin͡g ol kim sizke ḫoş kelgey ḥatunlardın* ***ėkkişer*** *taqı üçer cüftlenig̃ taqı törter cüftlenin͡g.*	192-17	2	-
122.	**eksük**	Tü.	Eksik, az.	*Toqsan yaşında āḫiratqa naql qıldı, on ėkki yıldın on ėkki kün* ***eksük*** *ḫalī̆falıq qıldı.*	136-9	5	-
123.	**emṣāl**	Ar.	Emsal, benzer.	*Qaçan kim Bilāl-i Ḥabeşī̆ taqı Ṣuheyb-i Rūmī̆ taqı Ḥabbāb raẓhuma taqı munlar* ***emṣāli*** *dervī̆ş ṣaḥābalar çıqtılar erse, bu Mekkenin͡g eşrefleri aydılar: Bu ʿÖmernin͡g işi neteg turur!*	110-5	1	-
124.	**endāzalıġ**	Fars.+Tü.	Ölçülü, ölçüde.	*Taqı tamuġda ol* ***endāzalıġ*** *taşnı ıḍar bolsalar, qırq yılqa tegi tüşşe, tamuġ tüpinge yetmegey.*	66-7	2	-
125.	**envāʿ-i**	Ar.	Çeşitli, türlü.	*Peyġāmbar ʿas andaġ yarlıqar kim Ḥaq tvt qaçan kim uçtmaḫnı öz qudratı birle yarattı taqı cümle* ***envāʿ-i*** *niʿam birle bezedi, taqı Cebreʾ-ilke ḫiṭāb keldi…*	61-3	1	-
126.	**erklig**	Tü.	Yetkili, hakim, malik, güçlü.	***Erklig*** *paḍişāhımız Tan͡grı teʿālā turur.*	344-3	5	-
127.	**erlig**	Tü.	Kocası olan.	*Qaçan kim ėkegü ergen bolsalar ve eger ḫatunluġ kişi zinā qılsa yā taqı* ***erlig*** *ḫatun zinā qılsa taqı tanuqlar tanuqluq bėrseler yā taqı özleri tört qata iqrār qılsa, Tan͡grı teʿālā ḥükmi ol turur kim anları taşlayu öltürmek kerek.*	347-13	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
128.	**eski**	Tü.	Eski, köhne, viran.	*Aḍaqlarıdın sü[d]rep bir **eski** quḍuġqa kemiştiler sasıġı kişilerke tėgmesün tėp.*	379-8	3	-
129.	**eski çöprek**	Tü.+Tü.	Eski, örtü kumaş.	*Ḫurma saġraqlarını büküp andın çıqġan sütni içer taqı süplüklerde **eski çöpreklerni** yuvup tonınġa yamaġ qılur, tėdi erse, ʿÖmer raẓḥu minber üzesinde yıġladı taqı aydı kim: Dünyādın iʿrāż qılıp Ḫaq birle bolġan kişiniṉg ḥālı andaġ kerek.*	400-10	3	-
130.	**eşek yüki**	Tü.+Tü.	Eşek yükü.	*Kitāblarda andaġ kelür kim Süleymān peyġāmbar ʿas'nıṉg maṭbaḫında her kün tört miṉg **eşek yüki** buġday ḥarc bolur erdi taqı tört miṉg sıġır her kün boġuzlanur erdi.*	211-1	1	-
131.	**etlig tenlig**	Tü.+Fars.+Tü.	Şişman, tombul.	*Baqar ḫatun laḥmānī turur, **etlig tenlig** ḫatun turur.*	233-11	1	-
132.	**ėwek**	Tü.	Öncelikli, acil.	*Yā ṣeyḫ ne **ėwek** işiṉg bar?*	436-16	4	-
133.	**ėwlük**	Tü.	Evlik.	*Şām ṣaḥrāsında yılqı qarasını saqlaġan tört miṉg **ėwlük** qulı qaravaşı bar erdi.*	328-11	1	-
134.	**fācir**	Ar.	Günahkâr.	*İbrāhīm peyġāmbar aydı: Yā ʿAzrāʾīl, kāfirniṉg taqı **fācirning** cānını qabż qılmaq üçün kelseṉg, neteg ṣūrat birle kelür-sen?*	439-7	3	-
135.	**fāḥiş**	Ar.	Ahlâksız, kötü, çirkin.	*Sen musulmānlar muʾazzini bolġay-sen, munuṉg teg **fāḥiş** işke qaṣd qılġaysen.*	364-13	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
136.	**fāḥişa**	Ar.	Kötü.	*Mālı, tawarı żāyiʿ bolmışta hēç qaḍġurmadı, oġlı qızı vefātı bolmışta hēç qaḍġurmadı, yeti yıl taqı yeti ay taqı yeti kün taqı yeti sāʿat sökellik birle mubtalā bolmışta hēç qaḍġurmadı, velīkin ḫatunı bu **fāḥişa** işni qıldı tėp eşitti erse, bu işke qatıġ qaḍġurdı.*	332-13	1	-
137.	**fānī**	Ar.	Fani, geçici, ölümlü.	*Andaġ erse, **fānī** neerseni iḫtiyār qılıp bāqīni terk qılmaq ʿāqiller işi ermez, tėp aydı.*	246-11	7	-
138.	**faqīr**	Ar.	Fakir.	*Yana bir **faqīr** muḫtāc men tėp suʾāl qıldı erse, Bekr [raẕhu] neerse bėrdi taqı çıqtı.*	100-10	8	-
139.	**fāriġ**	Ar.	Vazgeçmiş, çekilmiş.	*Qorqmaq nişānı ol turur kim qorqġan kişining yüzi sarıġ kerek, taqı köngli dünyādın **fāriġ** kerek özi żaʿīf kerek, teni naḥīf kerek hemīşe qaḍġuluġ kerek.*	233-5	6	-
140.	**faṣīḥ**	Ar.	Açık, aşikar, anlaşılır.	*Sūsmār **faṣīḥ** til birle aydı kim: Yana bir ʿArab bir kün ıwuq keltürdi.*	35-12	2	-
141.	**fāsiq**	Ar.	Dinsiz, günahkâr, ahlâksız, azmış.	*Eger, ṣāliḥlar osal qılsalar, fāsiqlarnı menʿ qılmasalar, **fāsiqlar** taqı helāk bolurlar, ṣāliḥlar taqı helāk bolurlar, tėdi.*	377-10	16	-
142.	**fāżil**	Ar.	Faziletli, erdemli.	*Dervīş aydı: Ey ʿazīz, kelimāt qılmaqdın Ḥaq teʿālānıng zikri birle meşġūl bolmaq **fāżilraq** turur, tėdi.*	432-12	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
143.	**ġażablıġ**	Ar.+Tü.	Öfkeli.	*Tileseler, bėrgeyler; tilemeseler, bėrmegeyler, tėdi erse, Abū Ẕar Gafārī raẕhu* ***ġażablıġ*** *kişi erdi, Kaʿbu'l-Aḥbārġa aydı: Ey Yahūd oġlı, sen manga neteg cevāb qaytarur-sen emīre'l-muʾminīn ʿOṯmān ḥaẕratındaʾ? tėp ėlgindeki ʿaṣā birle urmış erdi.*	129-4	1	-
144.	**guzāf**	Fars.	Manasız, boş.	*Munlar naẕarı* ***guzāf*** *ermez, elbette pādşāhnınġ raġbatı ol qarġa tüşmiş bolġay.*	430-4	1	-
145.	**ḫalāl**	Ar.	Helal.	*İmām Şāfiʿī aydı: Andaġ erse ḫatununġ* ***ḫalāl*** *turur taqı uçtmaḫlıġ turur-sen, tėdi erse, ʿulemālar aydı kim: Bu sözni qayu yerdin aytur-sen?*	204-14	29	-
146.	**ḫālī**	Ar.	Tenha.	*Qaçan kim qarındaşları* ***ḫālī*** *yerke tegdiler erse, Rūbīl, kim Yūsufnı ėgninge kötürmiş erdi yerke bıraqtı.*	354-15	10	-
147.	**ḫalīm**	Ar.	Yumuşak huylu, ılımlı, mütevazi.	*Andın soṇġ aydı:* ***Ḫalīm*** *kim bolur? ʿAlī aydı: Ḫalīm ol kişi bolur kim, düşmanıdın intiqām qılmaqġa qudratı yeter erken afv qılsa.*	148-2	5	-
148.	**ḫalīm sözlüg**	Ar.+Tü.	Yumuşak sözlü.	*Yā Resūlallāhi, siz aymış teg eḏgü qılıqlıġ, üküş ṭāʿatlıġ* ***ḫalīm sözlüg*** *turur, velīkin manga Ḳurayş ḫatunları kirdiler taqı aydılar: Yā Fāṭıma, sėni munça uluġ ṣaḥābalarnınġ oġlanları munʿim kimerseler ārzūluġ turur erdiler…*	160-10	1	-
149.	**ḫāliş**	Ar.	Halis, hilesiz, dürüst, tam.	*Velīkin bu ögretgenninġ taqı ögrengenninġ niyyeti* ***ḫāliş*** *kerek.*	231-1	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
150.	**ḫalvālıġ**	Ar.+Tü.	Helvası olan.	*Ḥalvāsız ḫalvālıġġa aytur: Ol ḫalvādın manga bir pāra bėrgil, tėdi erse, ol* ***ḫalvālıġ*** *aytur: Men sanga bu ḫalvādın bėreyin eger sen menim itim bolsang, tėdi erse, ol aydı kim: Bolayın, tėdi.*	302-4	3	-
151.	**ḫalvāsız**	Ar.+Tü.	Helvası olmayan.	*Ol* ***ḫalvāsız*** *oġlan öz etmekinge qanāʿat qılmış bolsa erdi taqı ol yārınıng ḫalvāsınġa ṭamaʿ qılmamış bolsa erdi, anıng iti bolmaġay erdi.*	302-6	2	-
152.	**ḫalvat**	Ar.	Tenha.	*Bir* ***ḫalvat*** *yer bar, anda kireling taqı men sanga ḫamr keltüreyin, tėp Barṣīṣānı ḫamr ėwinge ėletti.*	370-5	21	-
153.	**ḫām**	Ar.	İşlenmemiş, sade.	*Barġıl bāzārġa, bu kettānnı satġıl taqı munung bahāsınġa bir* ***ḫām*** *könglek taqı bir ton alıp kelgil, tėdi erse, ol kimerse taqı satġın alıp keldi.*	223-3	1	-
154.	**ḫaq**	Ar.	Doğru, gerçek.	*Eger menim sözümni* ***ḫaq*** *söz tėp bilmişdin song manga edeb qılsalar erdi, ol vaqtın ẓulm qılmış bolġay erdiler.*	226-17	15	-
155.	**ḫarāb**	Ar.	Harap, viran.	*Ėl ṭarafında bir* ***ḫarāb*** *tam bar erdi, anda qoydılar.*	331-4	2	-
156.	**ḫarām**	Ar.	Haram.	*Men* ***ḫarām*** *ḫatunġa ḫarām naẓar neteg qılayın?*	205-13	50	-
157.	**ḫareketlig**	Ar.+Tü.	Hareketli.	*Tölek turur, üküş* ***ḫareketlig*** *ermes.*	23-6	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
158.	**ḫarīş**	Ar.	Hırslı, tamahkâr, bir şeye çok düşkün.	*Men bu işdin qorqar erdim taqı bu işke **ḫarīş** ermez erdim, velīkin neteg qılayın kim Abū Bekr raẓhu mang͡a üküş vaṣiyyatlar qıldı kim bu işni qabūl qılġıl tėp, hem tüş taqı kördüm, tėdi.*	105-7	1	-
159.	**ḫāṣ**	Ar.	Has, mahsus, özel, müstesna.	*ʿĀmlar zuhdı bar taqı **ḫāṣlar** zuhdı bar taqı ʿāriflar zuhdı bar.*	225-3	16	-
160.	**ḫatam**	Ar.	Sonuncu.	*Peyġāmbarlarnıng͡ **ḫatamı** sen bolġay-sen, velīkin cümle peyġāmbarlarnıng͡ uluġı sen bolġay-sen.*	9-1	1	-
161.	**ḫaṭarlıġ**	Ar.+Tü.	Tehlikeli.	*Ey oġlum, bu vaqt **ḫaṭarlıġ** vaqt turur, suʾāl taqı cevāb vaqtı ermez.*	227-6	2	-
162.	**ḫātim**	Ar.	Son.	*...yaʿnī dünyāda taqı āḫiratda selāmatlıq bolsun, yaʿnī **ḫātim** ḫavfıdın taqı āḫirat ʿaẕābıdın qurtulmaq senin͡g üze bolsun…*	58-4	1	-
163.	**ḫatunluġ**	Tü.	Karısı olan.	*Qaçan kim ėkegü ergen bolsalar ve eger **ḫatunluġ** kişi zinā qılsa yā taqı erlig ḫatun zinā qılsa taqı tanuqlar tanuqluq bėrseler yā taqı özleri tört qata iqrār qılsa, Tan͡grı teʿālā ḥükmi ol turur kim anları taşlayu öltürmek kerek.*	347-13	1	-
164.	**ḫatunsuz**	Tü.	Karısı olmayan.	*Tan͡grı teʿālānıng͡ ḥükmi taqı fermānı ol turur kim **ḫatunsuz** kişi zinā qılsa, tört tanuq tanuqluq bėrseler kim sürme yıġaçı sürmelik isinge soqulmış men͡gizlig körseler yā taqı bu zinā qılganlar özleri tört qata iqrār qılsalar, anlarġa yüz qamçı urmak kerek.*	347-11	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
165.	**ḥazīn**	Ar.	Hüzünlü.	*Taqı bir qata ayġıl, cümle mālımnıng yarusını sanga bėreyin, tėdi erse, ol ferīşte taqı ėkinç qata ḫōş āvāz birle,* ***ḥazīn*** *ṣavt birle Ḥaq teʿālānı yāḍ qıldı…*	212-6	1	-
166.	**her**	Fars.	Her.	*Tangrı teʿālā raḥmat qılsun atam Nūḥ peyġāmbarqa!* ***Her*** *künde qavmı anı on qata urur erdiler.*	13-2	31	-
167.	**heybetlig**	Ar.+Tü.	Heybetli.	*Bir kün keldi, Ḫadīcaqa aytur: Yā Ḫadīca, kökdin* ***heybetlig*** *āvāz üküş kelür boldı.*	7-11	7	-
168.	**hezār**	Fars.	Çok, pek çok.	*Qaçan kim İblīs kök ʿālamınqa aştı erse, ferīşteler aydı: Bu Ayyūb peyġāmbar üküş ḫayrātlıġ taqı ṭāʿatlıġ kimerse turur, tėp aydılar erse, İblīs aydı: Neçük ṭāʿat ve ʿibādat qılmasun kim Ḥaq teʿālā angar munça* ***hezār*** *niʿmet ʿaṭā qılıp turur.*	329-2	2	-
169.	**ḥisābsız**	Ar.+Tü.	Hesapsız, sayısız.	*Qıyāmat kün bolsa, avṣ ṣabur qılġuçılarġa ṣavāblar* ***ḥisābsız*** *tamām bėrilgey, tėdi…*	324-1	1	ḥisābsuz
170.	**ḥisābsuz**	Ar.+Tü.	Hesapsız, sayısız.	*Men taqı anga* ***ḥisābsuz*** *ṣavāb ve cezā bėrgey-men, tėp aytur.*	260-5	4	ḥisābsız
171.	**ḫoş**	Fars.	Hoş, iyi, güzel.	*Velīkin bu Muḥammedke* ***ḫoş*** *söz birle ʿözür qılalıng taqı öz ėlimizke rücūʿ qılalıng taqı öz dīnimiz üze ṣābit turalıng, tėp meşveret qıldılar.*	143-16	29	-
172.	**ḫoş āvāz**	Fars.+Fars.	Hoş, güzel ses.	*İbrāhīm peyġāmbar ʿas'nı yawuqında* ***ḫoş āvāz*** *birle Ḥaq teʿālānı yāḍ qıldı taqı aydı…*	212-2	3	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
173.	**ḫoş āvāzlıġ**	Fars.+Fars.+Tü.	Hoş sesli.	*Andın song ḫalīfa aydı Süleymān ibni Abā Caʿferke: Sening bir cāriyang bar erdi* ***ḫoş āvāzlıġ****, ol cāriyanı keltürgil, tėdi erse, Süleymān buyurdı, ol cāriyanı keltürdiler.*	310-8	1	-
174.	**ḫoşnūd**	Fars.	Hoşnut, memnun.	*Ey baba, men andın* ***ḫoşnūd*** *turur-men, tirigliki ḫoş turur, ḫalīm turur, qılıqı sizing qılıqıngızqa oḫşayur, tėdi.*	102-4	7	-
175.	**ḫurmatlıġ**	Ar.+Tü.	Saygıdeğer.	*Bu ėkegü Ḥaq teʿālā qatında* ***ḫurmatlıġ*** *ferīšteler tururlar tėdi, velīkin atlarını aymadı.*	103-4	1	ḫürmetlig
176.	**ḫürmetlig**	Ar.+Tü.	Saygıdeğer.	*Yā Rebbī, ʿAzāzīl bizim aramızda uluġ* ***ḫürmetlig*** *taqı ʿizzetlig ferīšte erdi.*	238-17	13	ḫurmatlıġ
177.	**ḫürmetsiz**	Ar.+Tü.	Hor, adi, bayağı.	*Kim kim sanga ebter tėp aydı erse, ol ebter turur, dünyāda* ***ḫürmetsiz****, ḫōr turur, āḫiratta taqı ḫōr turur.*	63-2	1	-
178.	**ʿimāmalıġ**	Ar.+Tü.	Sarıklı.	*Nėçeme kim qaṣd qılsaq anlarġa qarşu, bir kimerse kelür erdi, aq tonluġ kişiler, yaşıl* ***ʿimāmalıġlar*** *hēç Muḥammedke barmaqġa qoymas erdiler; bizler anlarqa qarşu turmaqqa qorqar erdük tėp aytur erdiler.*	72-5	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
179.	**īmānlıġ**	Ar.+Tü.	İnançlı, iman eden.	*Yā Fāṭıma, sen rāżī bolmas-mu-sen kim uçtmaḥ ehlining ḫatunlarnıng uluġı bolsang taqı cümle* ***īmānlıġ*** *ḫatunlarnıng bėgi bolsang, tėdi taqı menim ehl-i beytimdin avval manga satġaşġaysen, tėdi erse, könglüm ḫoş boldı taqı küldüm, tėdi.*	157-17	1	-
180.	**ingen az**	Tü.+Tü.	Çok az.	*Yā Fāṭıma, sen Peyġāmbar qızı bolġaysen, sanga ʿAlī* ***ingen az*** *neerseler bėrmiş tėp aydılar…*	160-6	1	-
181.	**irig**	Tü.	Çirkin, nefret edilen, kötü, kaba.	*Yana aydı: Ey Bār Ḫuḍāyā, men miskīn ʿÖmer qulung* ***irig*** *qılıqlıġ turur-men.*	105-11	3	-
182.	**isig**	Tü.	Sıcak.	*Taqı havā* ***isig*** *erdi.*	429-10	7	issig
183.	**issig**	Tü.	Sıcak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa fermān keldi kim Tebük ėlinge çerig birle barġıl taqı andaqı kāfirlar birle ġazāt qılġıl tėp havā ingen* ***issig*** *erdi.*	123-16	5	isig
184.	**ʿizzetlig**	Ar.+Tü.	Aziz, ulu.	*Yā Rebbī, ʿAzāzīl bizim aramızda uluġ ḫurmatlıġ taqı* ***ʿizzetlig*** *ferīşte erdi.*	238-17	3	-
185.	**kāmil**	Ar.	Kâmil, bilgisi ve ahlâkıyla olgun (kişi).	*Ėmdi ʿAlīni bilür-sen kim ʿammım oġlı turur hem taqı eḍgü qılıqlıġ turur, cümle iş içinde* ***kāmil*** *turur.*	158-16	1	-
186.	**kėng**	Tü.	Geniş, büyük.	*Baqçalarımız, yerlerimiz* ***kėng*** *turur tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Bu Qaṣvā atlıġ tėweke müneyin taqı hēç kimerse zümāmını tutmasun.*	24-4	4	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
187.	**kerek**	Tü.	Gerek, gerekli, lazım.	*Peyġāmbar ʿas Mekkedin çıqmışta Abū Bekr raẕhu'qa meşveret qılmış erdi neteg barmaq* ***kerek*** *Medīneke tėp.*	23-10	173	-
188.	**kereksiz**	Tü.	Gereksiz, gerekli olmayan.	*Yā imāme'l-muslimīna, kö͡nglüm andaġ tiler kim siz Baġdād şehrinde qāẕīlar bolsa͡ngız, cümle şeherlerdeki qāẕīlar sizing͡ fermānıng͡ızda bolsa, kimni tilesen͡giz, qāẕī qılsa͡ngız taqı* ***kereksiz*** *kişilerni maʿzūl qılsa͡ngız, tėdi.*	196-4	1	-
189.	**kerīm**	Ar.	Kerem sahibi, cömert.	*Taqı cümle kerīmlerning͡* ***kerīmi*** *men turur-men.*	272-5	4	-
190.	**kesük**	Tü.	Kesik.	*Ey qarındaşım, barmaqlarım cümlesi* ***kesük*** *turur maʿyūb turur.*	326-14	1	-
191.	**kez̲z̲āb**	Ar.	Çok yalan söyleyen, pek yalancı.	***Kez̲z̲āb*** *turur-sen, yalġan sözleyür-sen.*	344-16	2	-
192.	**kiçig (II)**	Tü.	Küçük, yaşça küçük.	*Ey ḫalāyıqlar, men sizlerni Ādam taqı Ḥavvādın yarattım, taqı sizlerni uluġ qabīla taqı* ***kiçig*** *qabīla qıldım biri biring͡izni bilsen͡giz tėp.*	51-11	17	-
193.	**kilīdsiz**	Fars.+Tü.	Kilitsiz.	*Eger Peyġāmbar ʿas'nung͡ mezārının͡g quflı* ***kilīdsiz*** *özi açılsa, mėni Peyġāmbarʿas ḫıdmatınġa defn qılġay-siz; ve eger gufl özi ḫıdmatında açılmasa, musulmānlar gūristānınga eltip kömgey-siz tėdi.*	103-15	1	-
194.	**kir**	Tü.	Kirli.	*Yā ş̲eyḫ, kö͡nglekin͡giz in͡gen* ***kir*** *turur.*	436-3	1	-
195.	**kisblüg**	Ar.+Tü.	Kazançlı.	*Perhīzlüg, ḫalāl* ***kisblüg*** *ṣāḥib-ḫayr erdi.*	235-4	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
196.	**köni**	Tü.	Doğru, gerçek, hak.	*Yüzüm yönendürdüm ol Tan͡grı ḥażratınġa kim yerni taqı köklerni yarattı* ***köni*** *musulmān ḥālında taqı men Tan͡grı teʿālāqa ortaq qatġanlardın ermez-men, tėdi…*	345-5	1	-
197.	**köp**	Tü.	Çok.	*Ṭarīqat ėḍileri aymışlar: Nėçe* ***köp*** *kimerseler bolġay kim rūza erken rūza açġanlar cümlesidin bolġaylar.*	265-8	6	-
198.	**körklü**	Tü.	Güzel.	*Neme* ***körklü*** *cevāb aydı, tėp medḥ qıldılar.*	189-8	1	körklüg
199.	**körklüg**	Tü.	Güzel.	*Yana anın͡g qatında bir köşk kördüm ġāyat* ***körklüg*** *taqı yüksek.*	165-2	22	körklü
200.	**küçey**	Tü.	Güç, zor.	*Eger Bedr toquşında ḥāżır bolġan ṣaḥābalar ittifa͡q qılsalar taqı kön͡gül birle iʿtiqād birle beyʿet bėrseler, qabūl qılur-men; yoq erse kimni iḫtiyār qılsalar, men taqı rāżī bolur-men tėdi; anın͡g üçün kim bu ḫilāfat işi in͡gen* ***küçey*** *iş turur.*	145-7	4	-
201.	**küçlüg**	Tü.	Güçlü.	*Men Peyġāmbardın* ***küçlügrek*** *men tėp kön͡glinge keçti*	50-15	1	-
202.	**künlük**	Tü.	Günlük.	*Üç* ***künlük*** *yer barmış erdiler kim baqarlar bir ḥabeşī qul tėweke münüp yelip kele turur.*	133-7	1	-
203.	**laḥmānī**	Ar.	Etli, toplu, şişman.	*Baqar ḥatun* ***laḥmānī*** *turur, etlig tenlig ḥatun turur.*	233-11	2	-
204.	**laʿīn**	Ar.	Lanetlenmiş.	*Bu Şeyṭān* ***laʿīn*** *ādam oġlınıng tamarları içinde yöriyür.*	265-12	6	-
205.	**laṭīf**	Ar.	Latif, hoş, güzel.	*Taqı yılan şūratı cümle cānvarlar şūratıdın laṭīfraq erdi.*	280-9	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
206.	**lāyıq**	Ar.	Lâyık.	*Ol taqı manga* ***lāyıq*** *yer turur.*	130-1	8	-
207.	**maġrūr**	Ar.	Gururlu, kibirli.	*Ol kimerse ḥaqīqatta aḥmaq taqı* ***maġrūr*** *turur.*	426-14	2	-
208.	**maʿlūm**	Ar.	Malum, bilinen, belli, açık.	*Ve eger īmān keltürse taqı ʿamal-i ṣāliḥ qılsa, andın song Ḥaqnıng raḥmatını ṭalab qılsa hem ol raḥmat* ***maʿlūm*** *ermez kim tegermü yā taqı tegmezmü.*	427-9	3	-
209.	**maʿnīlig**	Ar.+Tü.	Anlamlı.	*ʿAraṣāt ḥalqı maʿlūm qılġaylar kim bu kimerse bu* ***maʿnīlig*** *ermiş tėp, kerek ol maʿnī ḫayr bolsun, kerek şer bolsun.*	36-11	1	-
210.	**maqbūl**	Ar.	Kabul edilen.	*Kaʿbening qayu bir tamınġa teveccüh qılıp namāz qılsang, namāzıng* ***maqbūl*** *turur.*	228-17	6	-
211.	**maʿrūf**	Ar.	Bilinen.	*Emr-i* ***maʿrūf*** *maʿnīsi eḏgülükke buyurmaq bolur taqı nehy-i münker maʿnīsi yamanlıqdın yıġmaq bolur.*	303-9	4	-
212.	**maʿyūb**	Ar.	Eksik, kusurlu, özürlü.	*Ey qarındaşım, barmaqlarım cümlesi kesük turur* ***maʿyūb*** *turur.*	326-14	1	-
213.	**mecmūʿ**	Ar.	Bütün, tüm.	*Qaçan kim bu* ***mecmūʿ*** *neerselerni Peyġāmbar ʿas ḥażratınġa keltürdiler erse, Peyġāmbar ʿas baqtı taqı bereket birle duʿā qıldı taqı cümle saḥābalar yıġıldı.*	159-15	6	-
214.	**meḥāsinlıġ**	Ar.+Tü.	Sakallı.	*Baqar-men, bir aq* ***meḥāsinlıġ*** *şaḫş kördüm.*	54-11	1	-
215.	**menfaʿatlig**	Ar.+Tü.	Faydalı, yararlı.	*Ėmdi cümle enbiyā taqı evliyā taqı ʿulamālar ittifāq qılıp tururlar kim maʿṣiyatning sökellikinge* ***menfaʿatlig*** *dārū taqvā turur taqı ʿamal-i ṣāliḥ turur.*	424-3	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
216.	**meşġūl**	Ar.	Meşgul.	*Yā Bilāl, Peyġāmbar ʿas özi birle **meşġūl** turur tėdi erse, Bilāl qayıttı.*	85-4	24	-
217.	**meẕkūr**	Ar.	Zikr olunan, sözü edilen.	*Taqı öngin ḥadīşlar taqı ol **meẕkūr** kitāblardın naql qılmış turur.*	444-4	3	-
218.	**mihrubān**	Fars.	Şefkatli, merhametli.	*Ey peyġāmbar atam, ey Tangrınıng dōstı atam, Tangrınıng öḍründi qulı atam, ey uçtmaḥ birle bişārat bėrilmiş atam, ey ummatınġa şefqatlıġ, **mihrubān** atam! tėp yıġlar erdi.*	90-13	1	-
219.	**miskīn**	Ar.	Miskin, âciz, zavallı, biçâre, fakir.	*Bu **miskīn** qullarıng sanga sıġnu çıqmaq kerek erdi, bilmediler.*	72-13	54	-
220.	**moynuzluġ**	Tü.	Boynuzlu.	*Baqar Cebreʾīl ʿas bir aq qoçqar, uluġ **moynuzluġ** semüz qoçqarnı alıp İbrāhīm peygāmbar ʿas qatınġa ėndi taqı aydı: Allāhu akbar Allāhu akbar.*	216-2	1	-
221.	**muʿayyen**	Ar.	Tayin ve tahsis olunmuş, kararlaştırılmış, kesin, belli, açık seçik.	*Yā Abā Leheb, yana sorġıl kim ol **muʿayyen** yer kim tėp aydıng, ol yerning atın aygıl, ne yer turur tėp.*	14-9	3	-
222.	**muʿaẓẓam**	Ar.	Muazzam, ulu, büyük.	*Körer-men, bir **muʿaẓẓam** sarāy qızıl altundın, ileginde çimgenleri, körklüg daraḫtları [bar] quşları birle; sarāy ileginde bir kimerse olturur.*	64-13	1	-
223.	**mudām**	Ar.	Devamlı, sürekli.	*Taqı kim kim on yarmaqqa böz alsa taqı andın könglek qılsa, kėḍse, taqı ol on yarmaq içinde bir yarmaq ḥarāmdın bolsa, tā **mudām** kim ol könglek bu kimerse üze bolsa, Ḥaq tvt ol kimersening hēç namāzını qabūl qılmaz, tėdi.*	294-14	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
224.	**mufīd**	Ar.	Faydalı.	*...ġıdā içinde qayu bir ġıdā kim aŋgar **mufīd** turur, anı taqı beyān qıldı taqı qayu bir ġıda kim ol ʿilletke ziyān qılur, anı taqı beyān qıldı...*	423-13	1	-
225.	**muḥib**	Ar.	Dost, seven.	*Eger bolmasa, öz **muḥibleridin** cemʿ qılur erdi taqı ol dervīşniŋ işini kifāyat kılur erdi.*	251-11	2	-
226.	**muḫliş**	Ar.	Dostluğu, samimiyeti içten, gönülden olan.	*Anı Ḥaq teʿālā bilür **muḫlişlar** zümresidin keçürse, ol bilür, tėdiler.*	405-14	3	-
227.	**muḥtāc**	Ar.	Muhtaç, ihtiyacı olan.	*Yā Ḫalīfa, siz mü maŋga **muḥtāc** turur-siz yā taqı men mü sizke muḥtāc turur-men?*	204-8	8	-
228.	**munāfıq**	Ar.	Münafık, iki yüzlülük eden, müslüman görünüp de küfürde sabit kalan.	*Taqı ol **munāfıq** bardı taqı çerig içinde üküş ḫalāyıqġa bu sözni aydı.*	415-9	10	-
229.	**munça**	Tü.	Bunca.	*Yā Abā Leheb, sen **munça** yıl boldı hēç Muḥammeddin yalġan söz ėşitmişiŋ bar-mu? tėp.*	16-1	72	-
230.	**muŋsuz**	Tü.	Dertsiz, tasasız.	*Men ortaqlarnıŋ ortaqlıqından **muŋsuz** pādşāh turur-men.*	401-3	3	-
231.	**mūnis**	Ar.	Sevimli, hoş.	*Uşbu ṣaḥrālarda yöriyür taqı kėçe bolsa, yıġlamaqınıŋ āvāzını taqı tesbīḥ ve tehlīl āvāzını eşitür-men, maŋga taqı ol iŋgen **muʾnis** turur, tėdi erse, bardılar.*	343-11	1	-
232.	**muqābil**	Ar.	Aynı, denk.	*Süleymān ibnü Yasār raḥmhi iŋgen ṣāḥib-cemāl yigit erdi özüniŋ zamānasında aŋgar **muqābil** kimerse cemāl içinde yoq erdi.*	352-1	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
233.	**muqaddam**	Ar.	Öteki.	*Şeyḫ anı taʿẕīm qılur erdi, öngin uluġ yaşlıġ, **muqaddam** yārānlarıdın anı artuq sewer erdi.*	428-5	1	-
234.	**muqarreb**	Ar.	Allah'a yakın.	*Bu derece Peyġāmbarnıng taqı ṣiddīqlarnıng taqı evliyālarnıng taqı **muqarreb** qullarnıng derecesi turur.*	264-14	2	-
235.	**murdār**	Ar.	Murdar, pis, İslâmî esaslara göre yenilmemesi gereken.	*Yaḫşı bilür-men, avvalıng bir pāra **murdār** suw erdi taqı āḫiring hem murdār ölügse bolġay.*	373-16	4	-
236.	**musaḫḫar**	Ar.	Birinin emrine, hizmetine verilmiş olan.	*Vallāh ey Dāvud oġlı Süleymān, Ḥaq tvt sanga ingen uluġ mülk bėrdi, tėp taʿaccub qıldı erse, yel taqı Süleymān peyġāmbarqa **musaḫḫar** erdi, yel olʿābid sözini Süleymanġa eşittürdi erse, Süleymān peyġāmbar yelke buyurdı kim: Ey yel, bu taḫtımnı ʿābid qatınġa ėndürgil, tėp.*	392-3	1	-
237.	**mustacāb**	Ar.	Kabul edilen, kabul olan.	*Bu ʿazīzning duʿāsı **mustacāb** turur.*	316-7	3	-
238.	**muʿtemed**	Ar.	İtimat edilen, güvenilen.	*Bu ḥadīşke temessük qılıp qırq ḥadīş cemʿ qılduq Peyġāmbarʿas ḥadīşlerindin **muʿtemed** kitāblardın.*	2-10	1	-
239.	**muṭṭaliʿ**	Ar.	Bilgili, haberdar, öğrenmiş.	*Yulduzlarnı yaratġan pādişāh bizim ḥālımızqa **muṭṭaliʿ** ermez-mü?*	431-12	2	-
240.	**muvāfiq**	Ar.	Muvafık, uygun, münasip.	*Bu ḥadīşke taqı Ḥaq tvt'ning Kelāmı **muvāfiq** turur…*	293-17	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
241.	**mübārek**	Ar.	Mübarek.	*Enṣār ve muhācirdin cümlesi tört yanınġa yıġılışıp olturdılar taqı **mübārek** cemālınġa baqtılar erse, ingen ża'īf bolmış, teninde heç neerse qalmamış.*	101-13	60	-
242.	**mübtelā**	Ar.	Mübtela, maruz kalmış, kötü şeylere tutkun, yakalanmış.	*Men aydım: Yā Cebre'il, bu kişiler ne 'amellig kişiler tururlar kim mundaġ 'uqūbat birle **mübtelā** tururlar?*	66-14	5	-
243.	**mühim**	Ar.	Mühim, önemli.	*Nèçeme kim mühim işi bolsa ol işni terk qılmaq kerek, taqı namāznı **mühim** tutmaq kerek.*	241-2	1	-
244.	**münāsib**	Ar.	Münasip, uygun.	*Yana bu ḥadīṯlerke **münāsib** hikāyatlar Peyġāmbar 'as aḥvālidin taqı ḫulafā-i rāşidīn ef'ālidin taqı 'ulemā ve meşāyiḫ aqvālidin żam qılduq taqı bu kitābnı tört bāb üze qılduq…*	2-10	2	-
245.	**münevver**	Ar.	Nurlu, aydınlık, parlak.	*Bu **münevver** 'ālam ẓulmānī boldı, tėdi erse, Cebre'īl 'as aydı: Yā Ādam, oġlung Qābīl, Hābīlni öltürmek şūmluqıdın 'ālam munung teg müteġayyir boldı, tėdi erse, Ādam 'as ta'ziyat tuttı taqı yıġladı taqı üküş qaḍġurdı.*	338-9	1	-
246.	**münker iş**	Ar.+Tü.	Uygun olmayan iş.	*Abū Süleymān Dārānī raḥmhi èşitti kim falān emīr fısq meclisi qurup turur, münker **iş birle** meşġūl turur, tėp.*	375-14	5	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
247.	**müstaġraq**	Ar.	Bir şeyle kendini bilmeyecek derecede meşgul olan.	*Rebbümdin öngin kimerseni dōst tutsa erdim, Abū Bekrni dōst tutġay erdim, anıng üçün kim könglüm Ḥaq teʿālānıng maḥabbatı birle* ***müstaġraq*** *turur, hēç öngin kimersening maḥabbatı könglümke sıġmaz.*	91-14	1	-
248.	**müşkil**	Ar.	Müşkül, güç.	*Bu* ***müşkil*** *suʾāl turur.*	189-1	2	-
249.	**müşrik**	Ar.	Müşrik, Allah'a ortak koşan.	*Anlarqa baqar, köngli ḫoş bolur taqı küler; sol yanındaqı kāfirlar taqı ẓālimlar taqı* ***müşrikler*** *ervāḥı turur, anlarqa qaḍġurur taqı yıġlar tėdi.*	53-16	3	-
250.	**müteḥayyir**	Ar.	Hayret eden, şaşıran.	*Men neteg eymen bolur-men kim muʾmin qulnung köngli Ḥaq teʿālānıng qahrı taqı lutfı arasında* ***müteḥayyir*** *turur.*	375-7	1	-
251.	**mütekebbir**	Ar.	Kibirli, mağrur.	*Bir melik bar erdi; ingen* ***mütekebbir*** *melik erdi.*	440-4	8	-
252.	**nācōmard**	Fars.	Hasis, cimri.	*Ey* ***nācōmard****, nişe mundaġ baḫīllıq qılur-sen?*	254-5	1	-
253.	**nācuvānmard**	Fars.	Mert, dürüst olmayan (kişi).	*Ey* ***nācuvānmard****, Peyġāmbarzādanı munça yārānları birle öltürdüngüz, şehīd qıldıngız.*	169-17	1	-
254.	**nāḥaq**	Fars.+Ar.	Haksız.	***Nāḥaq*** *qan tökmekning āfatı içinde turur.*	334-14	4	-
255.	**naḥīf**	Ar.	Zayıf, arık, güçsüz, âciz.	*...tamuġ ʿaẕābından kerekinçe qorqar bolsa, her ayna anıng yüzi sarıġ kerek taqı köngli dünyādın fāriġ kerek, taqı* ***naḥīf*** *kerek, özi żaʿīf kerek, hemīşe qaḍġuluġ kerek, tėp aydı.*	235-2	2	-
256.	**nā-maḥram**	Fars.+Ar.	Namahrem, yabancı erkek tarafından görülmesi caiz olmamakla kendisinden kaçılan, yabancı.	*Ol turur kim* ***nā-maḥram*** *ʿavrat keçer bolsa, közlering'izni aşaq qılıng, baqmang.*	305-3	10	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
257.	**nā-meşrūʿ**	Fars.+Ar.	Şeriata uygun olmayan.	*Andın soŋ hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi, dirresini élginge qoyar erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi,* ***nā-meşrūʿ*** *işler körer bolsa, emr-i maʿrūf qılur erdi taqı nehy-i münker qılur erdi.*	106-10	1	-
258.	**nāqişatu'l-ʿaql**	Ar.	Az, eksik akıllı.	*Émdi bu ḥikāyetdin maʿlūm boldı kim żaʿīfa kimerse kim* ***nāqişatu'l-ʿaql*** *turur, ölümdin qorqmaq birle żaʿīf ve naḥīf bolur ermiş…*	234-16	1	-
259.	**nārevā**	Fars.	Yakışıksız, uygunsuz.	*Ol revā mu turur yā taqı* ***nārevā*** *mu turur?*	363-1	1	-
260.	**nāzenīn**	Fars.	Narin, ince yapılı.	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oğlunŋnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüŋ, ol şeyṭānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munuŋ tég* ***nāzenīn*** *cuvān körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oğlunŋnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	1	-
261.	**naẓīr**	Ar.	Benzer.	*Ey ʿālim, munça ʿilmler kim ḥāṣıl qılmış erdiŋ, seniŋ zamānıŋ içinde seniŋ* ***naẓīriŋ*** *yoq erdi, ol ʿilmleriŋdin maŋa ḥabar bérgil, tédi…*	231-13	1	-
262.	**ne**	Tü.	Ne.	*Bu Muḥammed* ***ne*** *uluġ cādū turur, qatıġ sāḥir turur tép aydılar.*	35-2	301	-
263.	**necāsatlıġ**	Ar.+Tü.	Pis.	*Ol melʿūn téweniŋ* ***necāsatlıġ*** *bükenlerini, baġarsuqlarını, cümlesini Peyġāmbar ʿas üzesiŋe kemişti.*	12-2	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
264.	**nefīs**	Ar.	Nefis, enfes, çok güzel.	*Taqı Caʿferni ve taqı qatındaqı yārānlarnı aġırladı, ḫilʿatlar bėrdi, taqı özi Peyġāmbar ʿas'qa altmış ḥabeşī qul taqı üküş* ***nefīs*** *tonlar, hediyyeler ıḍa bėrdi, taqı bitig bitip ıḍa bėrdi.*	79-14	1	-
265.	**nefsi alçaq**	Ar.+Tü.	Gönlü engin, mütevazi.	*Yana aydı kim: ʿĀqilning hemīşe* ***nefsi alçaq*** *bolur taqı ʿamal qılur bolsa, āḫiratı üçün ʿamal qılġan bolur…*	423-7	1	-
266.	**neme**	Tü.	Nice, ne kadar çok, ne!.	***Neme*** *yıraq söz turur bu söz.*	426-17	24	-
267.	**nikāḫlı**	Ar.+Tü.	Nikâhlı.	*…Süleymān peyġāmbarning üç yüz* ***nikāḫlı*** *ḫatunı bar erdi taqı yeti yüz quması bar erdi taqı bir taḫt üstüninde ming ėw qıldurup turur erdi…*	209-16	1	-
268.	**noqṣān**	Ar.	Noksan, eksik, eksiklik.	*Ey Necāşī melik, āgāh bolġıl kim men ol bir u bar Tangrını öger-men kim andın öngin Tangrı yoq, melik turur, mülkinge* ***noqṣān*** *yoq taqı kerekmez ṣıfatlardın arıġ pāk turur.*	78-15	2	-
269.	**nūrānī**	Ar.	Nurlu.	*Yā Resūlallāh, bu ėkki* ***nūrānī*** *kimerseler kimler tururlar?*	103-3	4	-
270.	**ol**	Tü.	O (işaret sıfatı).	***Ol*** *arada ʿĀyişe raẓhānung qarındaşı ʿAbdu'r-Raḥmān kirdi.*	90-1	1674	-
271.	**ol bir**	Tü.	Öbür.	*Taqı* ***ol bir*** *qulını kim sewmez, anga aş, ton bėrür velīkin anga hēç naẓar qılmaz, ne qılsa taqı hēç edeb qılmaz.*	426-8	1	-
272.	**on birinç**	Tü.	On birinci (11.).	*Rebīʿü'l-avval ayının* ***on birinç*** *kün yekşenbe kün erdi kim āḫiratqa ulandı.*	6-16	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
273.	**on ėkinç**	Tü.	On ikinci (12.).	*Peyġāmbar ʿas rebīʿü'l-avval ayının **on ėkinç** duşenbe kün tuġdı.*	4-11	1	-
274.	**on seksinç**	Tü.	On sekizinci (18.).	*Ẕu'l-ḥicce ayının **on seksinç** kün, cumʿa kün erdi kim özi şehīd boldı.*	136-8	1	-
275.	**on törtünçi**	Tü.	On dördüncü (14.).	*Tenlerinde tük bolmaġay, saqalları bolmaġay, közleri sürmelig bolġay, yüzleri **on törtinçi** tünki tolun ay tėg bolġay.*	65-14	1	-
276.	**onınç**	Tü.	Onuncu (10.).	***ONINÇ FAŞL***	219-7	4	-
277.	**opraq**	Tü.	Eskimiş, yıpranmış.	*Birke ton **opraq** taqı nafaqa neteg qılsa, taqı biringe andaġoq qılmaq kerek; taqı biri qatında nėçe kün tursa, taqı biri katında ança kün turmaq kerek.*	192-12	1	-
278.	**orta**	Tü.	Orta.	*Bizke bir qonuq keldi, ingen mübarek qonuq, körklüg yüzlüg, süçüg sözlüg, **orta** boḍluġ kimerse erdi.*	22-15	14	-
279.	**ortaq**	Tü.	Ortak, müşrik.	*Ey yārānlarım, bilinġ, agāh bolunġ kim Medīne içinde qavmlar bar kim bu ġazāt ṣavābı içinde bizim birle **ortaq** turur.*	408-12	10	-
280.	**öḍründi**	Tü.	Seçkin.	*Ey peyġāmbar atam, ey Tangrınıng dōstı atam, Tangrınıng **öḍründi** qulı atam, ey uçtmaḥ birle bişārat bėrilmiş atam, ey ummatınġa şefqatlıġ, mihrubān atam! tėp yıġlar erdi.*	90-12	1	üḍüründi
281.	**ögsüz**	Tü.	Öksüz, annesi olmayan, yetim.	*Yana mingġ altun çıqardı taqı tullarqa taqı **ögsüzlerke** taqı muḥtāclarqa taṣadduq qıldı…*	424-14	5	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
282.	**ölüg**	Tü.	Ölü.	*Benū İsrāʾīlning zāhidları gūristānqa çıqtılar taqı Ḥaq teʿālādın tilediler kim bir **ölügni** munlar duʿāsı birle tirgüzse.*	438-5	11	-
283.	**öngin**	Tü.	Başka.	*Ol yaman yarmaqnı andın aldı taqı **öngin** yarmaq bėrdi.*	300-4	115	-
284.	**örpek**	Tü.	Dolaşık (saç).	*Başı açuq, aḍaqı açuq, saçı **örpek**, yüzi toġluġ.*	400-9	1	-
285.	**öwkelig**	Tü.	Öfkeli.	*Qaçan kim Medīneke kirdük erse, Peyġāmbar ʿas menim hücremke kelmişde menim birle burunqı teg sözleşmez erdi, **öwkelig** kişi mengizlig bir sāʿat olturur taqı çıqar erdi.*	415-12	3	-
286.	**özge**	Tü.	Başka, diğer.	*Ėmdi maʿlūm boldı kim maḥlūq ḫōca anıng birle meşġūl bolġan qulını **özge** qullardın artuq sewer ermiş.*	430-11	12	-
287.	**pāra**	Fars.	Parça, az miktar.	*Eger bir **pāra** bir kişi başınça taşnı erte kemişseler, aḫşamdın burunraq yerke tüşkey.*	66-6	26	-
288.	**pārsā**	Fars.	Dindar, sofu.	*Benū İsrāʾīl içinde bir **pārsā** melik bar erdi, yana ingen cabbār erdi.*	441-12	13	-
289.	**qaç**	Tü.	Kaç.	***Qaç** eyyāmda bütgey, tėdi erse, Raḥmat aydı: Hele andaġ qılġıl, tėdi erse, İblīs ʿal ėkki etmek bėrdi taqı ėkki örülmiş saçını kesti.*	332-6	1	-
290.	**qadersiz**	Ar.+Tü.	Kadersiz, bedbaht.	*ʿĀlimlar ėkki türlüg turur, biri pāḍşāh turur taqı biri **qadersiz** turur.*	231-6	2	-
291.	**qaḍġuluġ**	Tü.	Kaygılı, tasalı, üzgün.	*Mūsā peyġāmbar ʿas ingen **qaḍġuluġ**, müteḥayyir boldı taqı cümle yārānları qorqtılar.*	73-6	9	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
292.	**qadīm**	Ar.	Başlangıcı olmayan, ezeli.	*Qurʾān Ḥaq teʿālānıng̑ sözi turur, kelāmı turur maḫlūq ermez, neteg kim Ḥaq teʿālānıng̑ ẕātı* ***qadīm*** *turur, ṣifātı qadīm turur, tėdi erse, ol kimerseler bardılar...*	225-13	1	-
293.	**qalıng̑**	Tü.	Çok kalabalık.	*Qaçan kim Kaʿbeke yawuq yettiler erse, Mekke kāfirlarınġa, Qurayşīlarġa ḫabar tegdi kim Muḥammed* ***qalıng̑*** *çerig birle keldi tėp.*	39-11	1	-
294.	**qalıng̑**	Tü.	Kalın.	*Baqar, Cebreʾil ʿas qatır münüp,* ***qalıng̑*** *barçın kėḍip keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, ferīşteler yarıq yaşıqlarını kėtermedin tururlar.*	33-1	1	-
295.	**qalıng̑ çerig**	Tü.+Tü.	Kalabalık ordu.	*Qaçan kim Kaʿbeke yawuq yettiler erse, Mekke kāfirlarınġa, Qurayşīlarġa ḫabar tegdi kim Muḥammed* ***qalıng̑ çerig*** *birle keldi tėp.*	39-11	1	-
296.	**qamuġ**	Tü.	Bütün, hep.	***Qamuġ*** *vaqtta köng̑lini ḥāẕir qılu bilmese, ḫıdmat vaqtında bārī köng̑lini ḥāẕir qılmaq kerek, öng̑in neerselerning̑ teşvīşini köngüldin çıqarmaq kerek.*	429-5	18	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
297.	**qanġusuz**	Tü.	Yetinilmeyen.	*Andın soŋ yana iltifāt qılmış erdi, baqar, bir körklüg yüzlüg ṣūrat bolmış; tonları körklüg, yıdığı tatlığ, ādemī körüp* ***qanġusuz*** *ṣūratnı kördi erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿAzrāʾīl, eger muʾmin āḫir vaqtında bu ṣūratıŋgnı körer bolsa, aŋgar tap turur öŋgin rāḥatlardın, tėp aydı.*	439-11	1	-
298.	**qanlığ**	Tü.	Kanlı.	*Taqı Yūsufnı böri yėdi, tėp keldiler, taqı bir* ***qanlığ*** *köŋlekni atalarıŋa keltürdiler, taqı Yūsufnı quḍuġqa kemişip turur erdiler.*	112-10	2	-
299.	**qaramtul**	Tü.	Karamsı, siyahımsı.	*Bu inekniŋ rengi sarığ turur, velīkin* ***qaramtul*** *sarığ turur.*	340-14	1	-
300.	**qarı**	Tü.	İhtiyar, yaşlı.	*Bu inek hem yigit taqı kerekmez hem* ***qarı*** *taqı kerekmez, orta yaşlığ kerek, tėdi.*	340-8	6	-
301.	**qaşlığ**	Tü.	Kaşlı.	*Açuq* ***qaşlığ*** *turur.*	23-5	1	-
302.	**qatı**	Tü.	Çok.	***Qatı*** *ḫoş boldı.*	269-9	1	qatığ
303.	**qatığ**	Tü.	Çok.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ümmetim üze* ***qatığ*** *qorq[q]anımız işlerdin biri bu turur kim Ḥaq tvt ummatımġa māl ve niʿmet bėrgey taqı biri biringe ḥased qılġaylar taqı ṭāʿatlarınıŋ ṣavāblarıdın maḥrūm bolġaylar, tėp aydı.*	7-16	64	qatı

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
304.	**qatıġ**	Tü.	Kötü.	*Kimerse bir musulmānqa ẓulm qılmaq duşvār turur qıyāmat kün, ḫāṣṣa kim cümle musulmānlarġa ẓulm qılmaq ingen* ***qatıġ*** *duşvār turur, tėdi erse, dōstı aydı: Yā imāme'l-muslimīn, men kimke ẓulm qıldım, manga beyān qılıng? tėdi...*	224-2	2	-
305.	**qatıġ**	Tü.	Zor, güç.	*Neme* ***qatıġ*** *ermiş bu cān bėrmek! tėdi erse, Fāṭıma yıġlayu başladı.*	89-15	2	-
306.	**qatıġ**	Tü.	Katı.	*Nūḥ peyġāmbar ʿas kāfirlar ḫaqqınġa taşdın taqı* ***qatıġraq*** *erdi.*	116-4	2	-
307.	**qatıġ āvāz**	Tü.+Fars.	Yüksek ses.	*Yā Muḥammed, yaq yawuqlarıngnı tamuġdın qurtġarġıl taqı muʾminlarqa alçaqlıġ qılġıl! tėp aydı erse, Peyġāmbar ʿas tağ başınġa mündi taqı* ***qatıġ āvāz*** *birle çaqırdı: Yā ṣabāḫāh! Tėyü*	329-7	3	-
308.	**qatıġ yel**	Tü.+Tü.	Çok şiddetli sert rüzgar.	*Qaçan kim bu ḫabarnı cümle ḫalāyıq eşittiler erse, çıqtılar taʿaccub qılmaq üçün keldiler erse, Ḫaq tvt bir* ***qatıġ yel*** *ıḍa bėrdi.*	218-8	3	-
309.	**qavī**	Ar.	Sağlam, kuvvetli, güçlü.	*Yā Resūlallāhi, vaqtī men bir* ***qavī*** *erdim taqı bu oġlum żaʿīf erdi.*	286-2	4	-
310.	**qavurtlıġ**	Tü.	Sık.	*Meḫāsini qurt yıġ* ***qavurtlıġ*** *turur, orta meḫāsinlıġ [turur], uzun taqı ermez, kūsa taqı ermez.*	23-8	1	-
311.	**qayu**	Tü.	Hangi.	*Eyyūb-i Enṣārīning anasınġa żaʿīfalar kelip sorar erdiler kim: Peyġāmbar ʿas* ***qayu*** *ṭaʿāmnı sewer?*	25-5	106	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
312.	**qayu bir**	Tü.	Herhangi.	*ʿArab ʿādatı ol erdi kim **qayu bir** kimersening erkek oġlı turmasa, nāresīde erken vefātı bolsa, angar ebter tėp aytur erdiler.*	62-15	41	-
313.	**qırqınç**	Tü.	Kırkıncı (40.).	***Qırqınç** kün öldi erse, uluġlardın biri tüşinde Ḥaccācnı kördi.*	345-16	3	-
314.	**qısqa**	Tü.	Kısa.	***Qısqa** sūralar oqıp erte namāzını qıldılar.*	118-9	1	-
315.	**qızıl**	Tü.	Kızıl.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas minber üze ḫuṭba oqıyurda Ḥasan taqı Ḥüseyin raẓhumā kirü keldiler, ėkegü taqı **qızıl** könglek keymiş erdiler.*	171-7	2	-
316.	**qızıl altun**	Tü.+Tü.	Kızıl altın.	*Sana uyqung içinde bir yarmaq bėrseler-mü yaḫşıraq turur yā taqı oyaġlıqda bir miṣqāl **qızıl altun** bėrseler-mü yaḫşıraq turur?*	398-3	17	-
317.	**qızıl mēve**	Tü.+Fars.	Kızıl meyve.	*Baʿżıları aq mēveler turur taqı baʿżıları **qızıl mēveler** turur taqı baʿżıları sarıġ mēveler turur.*	319-10	1	-
318.	**qızıl qan**	Tü.+Tü.	Kızıl kan.	*Baqar-men **qızıl qan** renglig topraq turur.*	179-4	3	-
319.	**qorqunçlıġ**	Tü.	Korkunç, korkutucu.	*Bir **qorqunçlıġ** tüş kördüm.*	191-13	1	qorqunçluġ
320.	**qorqunçluġ**	Tü.	Korkunç, korkutucu.	*Ummu'l-Faẓl atlıġ ḫatun bir kün Peyġāmbar ʿas qatınġa kirdi taqı aydı: Yā Resūlallāhi, bu kėçe bir **qorqunçluġ** tüş kördüm, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ḫayr bolġay inşā'llahu teʿālā, ne tüş kördüng?*	178-8	1	qorqunçlıġ

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
321.	**qoyluġ**	Tü.	Koyun sahibi.	*Vallāhi menim dīnim işi andaġ tamām bolġay kim Ṣanʿā atlıġ yerdin Ḥażramavt atlıġ yerke tegi yalġuz aṭlıġ barġay, hēç kimersedin qorqmaġay, meger Tangrıdın qorqġay; taqı **qoyluġ** kişi börüdin qorqġay.*	11-10	1	-
322.	**qoyuġ**	Tü.	Koyu.	*Ol Tangrınıng āyatını oqıġıl kim ādam oġlanlarını bir pāra **qoyuġ** qandın yarattı.*	8-5	4	-
323.	**qudratlıġ**	Ar.+Tü.	Kudretli.	*Ėmdi ey qarındaşım munung teg uluġ **qudratlıġ** pādişāhqa kāfirlıq qılmaġıl kim üküş nadāmat yėgey-sen taqı hēç fayida qılmaġay.*	425-4	1	-
324.	**quruġ**	Tü.	Boş.	*Yanında bir **quruġ** meşk bar erdi.*	133-14	2	-
325.	**quruġ**	Tü.	Kuru.	*Misvāk başı **quruġ** erdi.*	90-5	4	-
326.	**quvvatlıġ**	Ar.+Tü.	Kuvvetli, güçlü.	*Neçeme **quvvatlıġ** erenler balta birle ursalar, hēç eser qılmaz erdi.*	28-5	5	-
327.	**raḥīm**	Ar.	Merhametli, acıyan, affedici.	*İçgil, Ḥaq teʿālā kerīm turur taqı **raḥīm** turur, keçürgey taqı ʿafv qılġay, tėdi erse, oğlı aydı…*	298-12	2	-
328.	**raḥmatlıġ**	Ar.+Tü.	Merhametli.	*Yā Rebbī, sen manga ingen şefaqatlıġ **raḥmatlıġ** ḫōca erding, yoqdın bar qıldıng…*	147-6	1	raḥmetlig
329.	**raḥmetlig**	Ar.+Tü.	Merhametli.	*Ey ʿayālım şefaqatlıġ **raḥmetlig** Tengrike satġaştım, manga rāḥat taqı kerāmat birle qarşu aldı, dereceler uçtmaḥ içinde Peyġāmbar civārında rūzī qıldı.*	131-16	1	raḥmatlıġ
330.	**renglig**	Fars.+Tü.	Renkli.	*Baqar-men qızıl qan **renglig** topraq turur.*	179-4	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
331.	**revā**	Fars.	Uygun.	*Ol **revā** mu turur yā taqı nārevā mu turur?*	363-1	11	-
332.	**revān**	Fars.	Giden, yürüyen.	*Taqı közümdin ġāyib boldı erse, men taqı qorquġ ve heybet birle **revān** ol ġārdın çıqıp qorqa titreyü kelip aydım: Yā Ḫadīca, mėni tonġa çulġang taqı yatqurung kim ḥālım müteġayyir boldı tėdim erse, mėni çulġap yaturdılar.*	8-7	1	-
333.	**rustāyī**	Fars.	Köylü.	*Andın song bu sökel bir **rustāyī** aḥmaq kimerseke satġaştı taqı bir oğlanqa satġaştı.*	423-16	2	-
334.	**rūşen**	Fars.	Açık, fasih, anlaşılır, belli.	*Ey qāżī, men bu suʾālnı bilmez-men. Manga **rūşen** qıṣṣanı aytu bėrgil, men yaḫşı bileyin, andın song sizke cevāb bėreyin, tėdi erse, qāżī kėçe körgen tüşni tamām aydı erse, bu Yahūdī şeyḫ qatınġa keldi, aydı: Yā şeyḫ, manga īmān ʿarża qılıng, tėdi erse, şeyḫ taqı ol Yahūdīqa īmān ʿarża qıldı.*	252-17	1	-
335.	**rūzadār**	Fars.	Oruç tutan, oruçlu.	*Velīkin bu **rūzadārnıng** ṣavābı bu yazuqlar birle eksilür.*	265-4	4	-
336.	**ṣābīt**	Ar.	Sabit, kesin, kararlı.	*Ėmdi bu bėş namāz farīża turur; farīżası **ṣābīt** turur Qurʾān birle hem taqı ḥadīṣ birle hem taqı icmāʿ-i ummat birle.*	240-12	2	-
337.	**ṣābit-qadam**	Ar.	Kararlı, istikrarlı.	*Bildim kim sizler dīnleringiz içinde ingen **ṣābit-qadam** turur-siz tėp munlarnı ögüp ḫilʿatlar keydürdi.*	80-11	1	-
338.	**ṣāfī**	Ar.	Şeffaf.	*Taqı uçtmaḫ içinde bir küngüre bar, andaġ **ṣāfī** yaruq turur kim taşındın içi körnür taqı içindin taşı körnür.*	314-7	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
339.	**saġ (II)**	Tü.	Sağlıklı, dinç, sağlam.	*Her ayna teni **saġ** turur.*	330-13	2	-
340.	**saġır**	Tü.	Sağır.	*Men taqı keldim, baqar-men bir kimerse yatur, ėkki közi, ėlgi tirsekidin yoq taqı ėkki aḍaqı tizidin yoq taqı hem qulaqı **saġır**.*	136-12	1	-
341.	**ṣāḥib-cemāllıġ**	Ar.+Tü.	Güzel.	*Qaçan kim İbrāhīm peyġāmbar ʿas Mıṣırġa yawuq keldi erse, yol saqlaġanlar Sāranı kördiler kim inḡen **ṣāḥib-cemāllıġ** erdi.*	218-13	1	-
342.	**ṣāḥib-firāş**	Ar.+Fars.	Yatağa düşmüş hasta, yatalak.	*Menim bir żaʿīfa anam bar, üküş müddetdin berü **ṣāḥib-firāş** turur hem taqı yerindin qopa bilmez, otruq bolup turur.*	221-9	1	-
343.	**ṣāḥib-ḫayr**	Ar.+Ar.	Hayır sahibi.	*Perhīzlüg, ḥalāl kisblüg **ṣāḥib-ḫayr** erdi.*	235-4	5	-
344.	**sansız**	Tü.	Sayısız, hesapsız.	*İsā peyġāmbar aydı: Munça **sansız** saqışsız ėrke bardım tėyür-sen.*	399-1	1	-
345.	**saqalsız**	Tü.	Sakalsız, sakalı çıkmamış.	*Bay kimerselerniṉg **saqalsız** oġlanları birle olturuşmaṉg kim anlarġa nefsnüṉg ārzūsı bolur, neteg kim ḫatunlarġa ārzūsı bolmış menṉgizlig, tėdi.*	351-12	1	-
346.	**saqışsız**	Tü.	Sayısız, hesapsız.	*İsā peyġāmbar aydı: Munça sansız **saqışsız** ėrke bardım tėyür-sen.*	399-1	1	-
347.	**sarp**	Tü.	Yaklaşılması güç olan, yabanî.	*Menim reʾyim ol turur kim bu Muḥammedni tutsaq taqı bir **sarp** tėweke baġlasaq, başın aḍaqıqa tegi taqı ol tėweni ṣaḥrāqa ıḍsaq, ol anda helāk bolsa tėdi erse, ol şayḫ Necdī aydı kim: Bu reʾy bāṭıl reʾy turur.*	19-8	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
348.	**sası**	Tü.	Kokmuş, pis kokan.	*Qıyāmat kün seninġ birle hēç ḥisāb qılmaġaymen tėse, men ol dünyānı qabūl qılmaġay erdim taqı andaġ yigrengey erdim, neteg kim sizler ol **sası** ölügseni yigrenür-sizler…*	397-17	1	sasıġ
349.	**sawuq**	Tü.	Soğuk.	*Bir keçe içinde qatıġ **sawuq** yėl ıḍa bėrdi erse, Mekke kāfirları cuhūdlar birle Medīnenińg tört yanında uruşmaq üçün qonup turur erdiler.*	30-16	9	-
350.	**seksinç**	Tü.	Sekizinci.	*Ol kün ẕū'l-ḥicce ayınıng **seksinç** kün erdi.*	213-3	5	-
351.	**semüz**	Tü.	Semiz.	*İngen **semüz** taqı ermez, ingen aruq taqı ermez, orta tenlig turur.*	23-5	3	-
352.	**seyrek**	Tü.	Seyrek, aralıklı.	*Tişleri **seyrek** turur.*	23-6	1	-
353.	**sezā**	Fars.	Uygun, lâyık, yaraşır.	*Anıng üçün kim qayu ten kim ḥarām luqma birle barur bolsa, ol ten otqa **sezā** turur, tėdi.*	389-10	3	-
354.	**şıfatlıġ**	Ar.+Tü.	Sıfatlı, vasıflı.	*Ertesi muʿabbirqa bardım taqı bu tüşümni aydım erse, muʿabbir aydı: Ḫalāyıqlarda uluġraqı peyġāmbar **şifatlıġ** kimerse kerek kim dünyādın naql qılsa, tėp aydı.*	205-17	2	şıfatlig
355.	**şıfatlig**	Ar.+Tü.	Sıfatlı, vasıflı.	*Bir ferīşte ādam ṣūratınġa kelip ol inek ėḍisinge aydı: Bu **şifatlıġ** inekni hēç bulmadılar, meger sende bar.*	341-2	2	şıfatlıġ

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
356.	**sınuq**	Tü.	Kırık.	*Men on ėkki yıl boldı kim bu ėw içinde turur-men, hēç bu ėwnüng saqfınġa taqı naẓar qılmışım yoq, ol aġırlıqnıng **sınuqını** taqı körmişim yoq, tėdi taqı aydı: Artuq naẓar qılmaq taqı artuq sözlemek taqı artuq işler qılmaq bu ġaflatdın turur.*	433-1	1	-
357.	**silāḥlıġ**	Ar.+Tü.	Silahlı.	*Ey Mekke ḫalqı, uş Muḥammed keldi on ming er birle, cümle **silāḥlıġ** erenler, hēç kimersening qarşu turmaqqa yarağı yoq.*	49-12	2	silāḥlig
358.	**silāḥlig**	Ar.+Tü.	Silahlı.	*Baqarlar, tört ming er, cümle tamām **silāḥlig** erenler qarşu keldiler.*	71-13	2	silāḥlıġ
359.	**song**	Tü.	Son.	*Bu namāz **song** namāzım turur, tėp namāz qılġıl, tėdi…*	247-15	7	-
360.	**şūratlıġ**	Ar.+Tü.	Şeklinde, görünüşünde.	*Çaqır közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, ingen heybetlig, bēmeze **sūratlıġ** bolġay.*	399-6	2	-
361.	**suwluġ**	Tü.	Sulu, suyu bol.	*Bu Selmān eger toluġ **suwluġ** quyuġqa barur bolsa, ol quyuġnung suwı suġalġay, tėdiler taqı turdılar.*	385-6	2	-
362.	**suwsuz**	Tü.	Susuz.	*Mėni **suwsuz** öltürür-siz, tėp üküş yıġladı erse, ol taqı yıġladı taqı qarındaşlarınġa aydı kim: Keling, munga suw bėring, tėdi erse, cümle qarındaşları aydılar…*	355-7	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
363.	**süçüg**	Tü.	Tatlı.	*Taqı ol ėkki arıq kim örtüglüg aqar, biri Selsebīl turur, uçtmaḥqa aqar, taqı biri Kevşer ḥavżınga aqar, oqdın qatıġraq aqar taqı suwı sütdin aqraq turur taqı ʿaseldin* ***süçüg*** *turur.*	57-7	8	-
364.	**şefaqatlıġ**	Ar.+Tü.	Şefkatli.	*Āḫir bizler cümlemüz Yūsufnung qarındaşları turur-miz, cümlemüzdin bu kiçig turur, cümlemüz munga* ***şefaqatlıġ*** *tur-miz, eḍgülük saqınur-miz.*	354-4	5	şefḳatlıġ
365.	**şefqatlıġ**	Ar.+Tü.	Şefkatli.	*Ey manga* ***şefqatlıġ*** *qarındaşım Muḥammed, ḫoş kelding! tėdi.*	55-10	3	şefaqatlıġ
366.	**şeyṭānī**	Ar.	Şeytanî, kötü, korkunç.	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oğlungnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol* ***şeyṭānī*** *tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munung tėg nāzenīn cuvān körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oğlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	2	-
367.	**şübhelig**	Ar.+Tü.	Şüpheli, kuşkulu.	*Kim kim nefs ārzūlarını menʿ qılur bolsa,* ***şübhelig*** *ṭaʿāmlardın saqlanu bilgey ve eger özini nefsning ārzūlarını menʿ qılu bilmese, şübheke taqı tüşer, ḥarāmqa taqı tüşer.*	300-10	2	şübhetlig
368.	**şübhetlig**	Ar.+Tü.	Şüpheli.	*Şükür ol Tangrıqa kim bizlerni anıng tėg işlerdin saqladı taqı ḥarām taqı* ***şübhetlig*** *luqmalardın pāk qıldı, tėp ayturlar.*	387-11	4	şübhelig

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
369.	**ṭālib**	Ar.	İstekli.	*...sening rižāng üçün olʿilmüngni ḫalāyıqġa neşr qıldım (yaʿnī ḫalāyıqlarġa yaydım)* ***ṭālib*** *ʿālimlarġa ögrettim taqı ʿavāmu'n-nāsqa müşkillerini ḫal qıldım, fitvāke cevāb bitidim…*	407-1	1	-
370.	**tamām**	Ar.	Tam, bütün, eksiksiz, kusursuz.	*Kimnüng kim iʿtiqādı ol bolsa kim men* ***tamām*** *ʿālim boldum, hēç bilmegenim qalmadı tėse, ol kimerse öz nefsinge yıġlasun, tėdi erse, Abū Yūsuf ol iʿtiqādını özindin kėterdi taqı qabūl qıldı, burunqı tėg ḫıdmat qılu başladı.*	195-1	17	-
371.	**tamām ʿālim**	Ar.+Ar.	Tam, kusursuz âlim.	*Kimnüng kim iʿtiqādı ol bolsa kim men* ***tamām ʿālim*** *boldum, hēç bilmegenim qalmadı tėse, ol kimerse öz nefsinge yıġlasun, tėdi erse…*	195-1	1	-
372.	**tamuġluġ**	Tü.	Cehennemlik.	*Ol ḫuşūmat içinde Zübeyde ḫatun Ḫalīfaġa aydı kim: Ey* ***tamuġluġ****, tėp.*	203-16	6	tamuġluq
373.	**tar**	Tü.	Dar.	*Ey ʿammum, Abū Sufyānnı bir* ***tarraq*** *yerde tutġıl, bu çerig ʿazamatını körsün, taqı munça ḫalāyıq İslāmqa kirgenni körsün taqı öngünlerke raġbat qıldursun.*	49-15	1	-
374.	**tatlıġ**	Tü.	Tatlı, hoş, güzel.	*Biri ol kim tünle turup* ***tatlıġ*** *uyqusını özinge ḥarām qılıp arıġ ābdast qılıp namāz qılsa, Ḫaq teʿālā ol quldın ḫoşnūd bolur.*	313-10	5	-
375.	**taz**	Tü.	Kel.	*Çaqır közlüg bolġay* ***taz****, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, ingen heybetlig, bēmeze sūratlıġ bolgay.*	399-5	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
376.	**tāzī aṭ**	Fars.+Tü.	Arap atı.	*İmām Mālik raḥmhi munça bahālıġ **tāzī aṭlarnı** taqı bahālıġ derāzgūşlarnı bir kimerseke baḫşīş qılmaqı delīl turur kim hēç dünyāke iltifātı taqı maḥabbatı yoq erdi.*	209-6	3	-
377.	**teg**	Tü.	Gibi.	*Ġarīb ermez ol kişi kim bir ėldin taqı bir ėlke barsa; ġarīb ol kişi turur kim munung **tėg** ġarīb qarındaşını uçqunsa.*	177-17	159	-
378.	**teg kişi**	Tü.+Tü.	Güvenilir.	*Bu kimerse **teg kişi** ermez.*	311-7	1	-
379.	**tegme**	Tü.	Her.	*Andın song buyurdı: **Tegme** yėtti kişike bir kersān aş taqı yėtti etmek bėringler! tėp.*	29-11	9	-
380.	**tegme bir**	Tü.	Her bir.	*Menim reʾyim ol turur kim **tegme bir** qabīladın bir yigit çıqsa taqı kėçe yatur yerinde barsalar, yalıng qılıç birle barçasını ursalar.*	19-14	69	-
381.	**tek (I)**	Tü.	Tek, bir tek.	*Ol qoyı bardı taqı bir kimersening būstānınġa kirdi taqı **tek** yapraqından yėdi erse, Abū ʿAbdullāh Ṭūsī raḥmhi ol qoynı terk qıldı, almadı.*	296-8	1	-
382.	**telim**	Tü.	Çok.	*Yā Cebreʾīl, Ādam peyġāmbar taqı Ḥavvā ėkegü üküş yıġladılar taqı **telim** zārīlıq qıldılar.*	282-5	3	-
383.	**teni aruq**	Fars.+Tü.	Çılız, zayıf.	*ʿĀriflerde biri aytur kim: İblīsni kördüm, ʿArafāt tağı üze ādemī ṣūratınġa bolup **teni aruq**, yüzi sarıġ arqası bükrermiş közindin qaṭarāt ve ʿabārat yaşlar aqar.*	274-16	1	-
384.	**tetik**	Tü.	Zeki, uyanık.	***Tetik** kim turur?*	148-4	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
385.	**tişlig**	Tü.	Basamaklı.	*Yā Resūlallāh, ol kün kim ṣaḥābalar aydılar: ḫalāyıq üküş boldı, sizing va ʿż u naṣīḥatıngızını cümle ḫalāyıq eşitü bilmez tėp üç **tişlig** minber qıldılar.*	90-15	1	-
386.	**tiziglig**	Tü.	Dizili, dizilmiş.	*…ėkki közini qızıl yāqūtdın yaratıp turur taqı boynını yaşıl zeberceddin yaratıp turur taqı ėkki örgüçini kāfurdın yaratıp turur taqı quḍruqı dāna yinçülerdin **tiziglig** turur…*	162-13	1	-
387.	**toġluġ**	Tü.	Tozlu, kirli.	*Başı açuq, aḍaqı açuq, saçı örpek, yüzi **toġluġ**.*	400-9	2	-
388.	**toluġ**	Tü.	Dolu.	*Körer-men, bir adım ornı ḫālī ermez, cümle kök üzesi ferīşte birle **toluġ** turur.*	56-6	12	-
389.	**tonluġ**	Tü.	Elbiseli, giysili.	*Andın song Hārūn qatında körer-men ḫalāyıq bar, ba ʿżısı aq **tonluġlar**, ba ʿżısı ala tonluġlar.*	55-1	14	-
390.	**tonsuz**	Tü.	Elbisesi olmayan.	***Tonsuzlarqa** ton bėrür erdi.*	328-14	1	-
391.	**toqsınç**	Tü.	Dokuzuncu (9.).	***TOQSINÇ FAṢL***	312-13	4	-
392.	**törter**	Tü.	Dörder.	*Ey muʾminler, cüftlening ol kim sizke ḫoş kelgey ḫatunlardın ėkkişer taqı üçer cüftlening taqı **törter** cüftlening.*	193-1	1	-
393.	**törtinç**	Tü.	Dördüncü (4.).	*Hem **törtinç** rekʿatta taqı köngli terske bardı.*	247-6	12	törtinçi, törtünçi
394.	**törtinç bāb**	Tü.+Ar.	Dördüncü bölüm.	***TÖRTİNÇ BĀB***	334-13	1	-
395.	**törtinçi**	Tü.	Dördüncü (4.).	***TÖRTİNÇİ FAṢL***	137-7	1	törtinç, törtünçi
396.	**törtünçi**	Tü.	Dördüncü (4.).	*Bu yılan **törtünçi** kişi üzesinge tüşti taqı ol törtünçi kişini soqtı erdi.*	188-15	4	törtinç, törtinçi

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
397.	**töşeglig**	Tü.	Döşeli, döşenmiş.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī̄ qalılar **töşeglig** turur, ağır bahālıġ töşekler tikilmiş turur, bu qāžī̄ ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāžī̄ni yelpiyür.*	235-13	1	-
398.	**tüklüg**	Tü.	Tüylü.	*Baqar-men, bir köşk bar, ol köşk üzesinde bir kimerse bar kim teni inḡen **tüklüg** turur taqı qatında üküş kimerseler bar.*	55-8	1	-
399.	**tüplüg**	Tü.	Dipli.	*Ey oġlum, bu dünyā bir teriṅg **tüplüg** deryā turur taqı üküş ḫalāyıq bu deryā içinde ġarq bolup turur.*	396-1	1	-
400.	**türlü**	Tü.	Türlü, çeşitli.	*Bu suʾālqa cevāb aymaq inḡen müşkil turur, munḡa öṅgin **türlü** cevāb aymaq kerek, tėdi erse, Abū Yūsuf aydı: Bizke beyān qılıṅg fāyida bolsun, tėdi.*	194-13	1	türlüg
401.	**türlüg**	Tü.	Türlü, çeşitli.	*Andın soṅg körer-men, ėkki **türlüg** ḫalāyıq bolur; yarımınıṅg tonları kāġıd meṅgizlig aq turur taqı yarımınıṅg tonları ala turur.*	56-11	16	türlü
402.	**tüz**	Tü.	Dürüst, hilesiz, düz, düzgün.	*...anlar bu ġanī̄mat mālı birle öz esbāblarını qursunlar ve eger tilesenḡiz bu ġanī̄matnı **tüz** qısmat qılayın taqı anlar bayaqı sizinḡ ėwinḡizde oltursunlar, tėdi...*	256-8	1	-
403.	**uçluġ**	Tü.	Uçlu.	*ʿÖmer anınḡ derḫōstını qabūl qılmadı erse, ġażabı ziyāda boldı, bardı, ėkki **uçluġ** bıçaq aldı.*	118-2	1	-
404.	**uçtmaḫlıġ**	Tü.	Cennetlik.	*Yā Ummi-i Seleme, sanḡa nė maʿlūm boldı anınḡ **uçtmaḫlıġ** erdüki?*	239-7	2	uçtmaḫlıq

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
405.	**uçuz**	Tü.	Ucuz.	*Andın song kārvān ḫalqıda biringe **uçuz** bahāqa sattılar.*	112-14	1	-
406.	**ulaşu**	Tü.	Devamlı, sürekli.	*...ayturlar kim bu Muḥammedning körgüzgen nişānı qatıġ siḥr turur, **ulaşu** avvalqılardın kelgen siḥr turur tėp ayturlar…*	35-6	1	-
407.	**uluġ**	Tü.	Büyük, ulu.	*Bu ḥadīṣdin maʿlūm boldı kim zekāt bėrmegenlerke **uluġ** ʿazāb ve ʿuqūbat bolġay, tėp aydı.*	251-3	208	-
408.	**uluġ beḍük**	Tü.+Tü.	Büyük.	*Tutung bu İbrāhīmni, ėlgin aḍaqın baġlang taqı boynınġa ġul urung taqı zindānqa kemişing taqı bir **uluġ beḍük** yerde tört tam binā qılıng taqı ol tört tam içinge otunlar tolturung…*	217-4	1	-
409.	**uluġ çerig**	Tü.+Tü.	Büyük ordu.	*Ėmdi Mekkeke kirür-miz ḥürmet u ʿizzet birle, **uluġ çerig** birle.*	50-1	1	-
410.	**umınçlıġ**	Tü.	Umutlu, beklentisi olan.	*Bu Asāma ingen uzaq **umınçlıġ** kişi ermiş.*	433-15	2	-
411.	**umīḍvār**	Fars.	Umutlu.	*Menim birle munāqişa qıldılar yaʿnī yinçke ḥisāb qıldılar yazuqum üküş çıqtı velīkin vaʿda qıldılar ḫayr birle, men taqı **umīḍvār** turur-men, bolġay kim Ḥaq teʿālādın manga ḫayr kelgey, tėdi...*	232-6	2	-
412.	**uruġluġ**	Tü.	Takılmış, vurulmuş.	*Eḍeri taqı yügeni **uruġluġ**.*	53-2	1	-
413.	**usluġ**	Tü.	Akıllı.	*Kim kim ölümni üküşrek yādınġa keltürür bolsa taqı ölüm istiʿdādını qılur bolsa, ʿāqilraq taqı **usluġraq** ol kimerse turur, tėp aydı.*	437-6	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
414.	**uşaq**	Tü.	Parçalanmış.	*Tangrı teʿālā ol kāfirlarnı urulmış ėkinning **uşaq** yapraqı tėg helāk qıldı.*	43-14	2	-
415.	**uşaq**	Tü.	Ufak, küçük.	*Qaçan kim ṣaḥābalar yıġıldılar erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿAbbās, bir awuç uşaq taş bėrgil! tėdi ʿAbbās taqı bir awuç **uşaq** taş bėrdi.*	73-17	6	-
416.	**uşbu**	Tü.	İşte bu.	*Yā Resūlallāh, **uşbu** teşükdin bir yılan aḍaqımġa qatıġ zaḫm qıldı.*	21-9	19	-
417.	**uşol**	Tü.	İşte o.	*Bu Abū Yeksūm aydı: **Uşol** quş bu turur tėdi erdi.*	43-7	1	-
418.	**uzun**	Tü.	Uzun.	*Bu ḫatunnung tonı neme **uzun** ton turur, tėp aydım erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿĀyişe, ġıybat qıldıng, ol ḫatunnung tonını ġıybat qıldıng.*	386-14	8	-
419.	**üçer**	Tü.	Üçer.	*Ey muʾminler, cüftleningol kim sizke ḫoş kelgey ḫatunlardın ėkkişer taqı **üçer** cüftleningtaqı törter cüftleningg.*	193-1	1	-
420.	**üçinç**	Tü.	Üçüncü (3.).	***Üçinç** qat kök qapuġınga tegdük erse, Cebreʾil ʿas qapuġ saqlaġan ferīştedin qapuġını açmaq tiledi erse, ol ferīşte sordı: Kim sizler? tėp.*	54-4	14	üçinçi, üçünçi
421.	**üçinç bāb**	Tü.+Ar.	Üçüncü bölüm.	***ÜÇİNÇ BĀB***	229-3	1	-
422.	**üçinçi**	Tü.	Üçüncü (3.).	***Üçinçi** yol ḥaqqı ol turur kim muʾminlarnı eḍgülükke buyursangız taqı yamanlıqdın menʿ qılsangız.*	305-10	4	üçinç, üçünç
423.	**üçünç**	Tü.	Üçüncü (3.).	***Üçünç** kün erdi kim Peyġāmbar ʿas bizim ėwke keldi taqı olturdı taqı manga aydı kim: Yā ʿĀyişe, sendin manga ḫalāyıq üküş sözler ayturlar.*	416-14	4	üçinçi, üçünçi

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
424.	**üçünçi**	Tü.	Üçüncü (3.).	*Ol yanındaqı kişi taqı ėlgi birle attı erse, ol yılan* ***üçünçi*** *kişi üzesinge tüşti.*	188-14	19	üçinç, üçünç
425.	**üküş**	Tü.	Çok.	*ʿAmmı erdi taqı kāfirlar andın qorqup Peyġāmbarqa* ***üküş*** *zaḫmat tegürmes erdiler.*	6-1	301	-
426.	**yaḫşı**	Tü.	Yahşı, iyi, güzel.	*Neme* ***yaḫşı*** *qonuqlar siz!*	22-2	65	-
427.	**yalıng͡ (II)**	Tü.	Yalın, çıplak.	*Kaʿbede Ḫaq teʿālānıng͡ ėwinde cümle ḫalāyıq yalıng͡ baş taqı* ***yalıng͡*** *aḍaq iḥrām keḍip miskīnlik birle, alçaqlıq birle yöriyür erken men anda tekebbür birle qullar ḫādimlar birle yöriyür erdim.*	374-6	10	-
428.	**yalınglıġ**	Tü.	Alevli.	*...Abū Lehebke mālı, taqı oġlı qızı, taqı qulı qaravaşı, taqı yılqı qarası, köygey taqı söglüngey* ***yalınglıġ*** *otqa, ol ḫatunı Umm-i Cemīl taqı söglüngey tamuġnung͡ yalınglıġ otınġa.*	17-9	2	-
429.	**yamaġlıġ**	Tü.	Yamalı, yama yamanmış.	*ʿĀyişa raẓhā dervīşlerke, miskīnlerke, yetīmlerke, tullarġa ṭabaq birle ıḍa bėrür erdi taqı özining͡ köng͡leki* ***yamaġlıġ*** *erdi.*	253-7	1	-
430.	**yaman**	Tü.	Kötü, fena, yanlış, hata, haram, günahkâr, asi (kişi).	*Nė kim fısq u fücūr,* ***yaman*** *işler bar erse, ḫalāyıqnı yıġar erdiler, taqı özleri yıġılmadın qılur erdiler.*	66-17	44	-
431.	**yang͡ı**	Tü.	Yeni.	*Andın song͡* ***yang͡ı*** *ton keymedi, dünyā ziyneti birle meşġūl bolmadı.*	109-1	4	-
432.	**yaqīn**	Ar.	Kesin.	*Men bu kün namāzqa kelü bilmedim, manga* ***yaqīn*** *turur tėdi erse, Peyġāmbar ʿas müteḫayyir boldı.*	101-1	3	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
433.	**yarı**	Tü.	Yarı.	*Baqar-men, bir şaḫṣ bar, meḥāsini yarısı aq turur taqı* ***yarısı*** *qara turur.*	54-16	1	yaru
434.	**yarım**	Tü.	Yarım, yarı.	*Ėwlerining taqı mülklerining* ***yarımını*** *anlarqa ïṣār qıldılar.*	255-16	9	-
435.	**yaru**	Tü.	Yarı.	*Anıng üçün Peyġāmbar ʿas aydı: Bu rūza ṣaburnıng* ***yarusı*** *turur, tėp aydı.*	260-6	6	yarı
436.	**yaruq**	Tü.	Parlak, aydınlık, ışık, nur.	*Yana qıyāmat kün bolsa āvṣ, ʿAraṣātqa qavmlar kelgeyler, yüzleri* ***yaruq*** *yılduz tėg yışıġay.*	241-6	5	-
437.	**yaşıl yāqūt**	Tü.+Ar.	Yeşil yakut.	*Biri* ***yaşıl yāqūtdın*** *erdi taqı biri qızıl yāqūtdın erdi.*	179-8	1	-
438.	**yat**	Tü.	Yabancı, yad.	***Yat*** *kimerseler munlarnıng şefāʿatını umınç tutarlar, munlar şefāʿatı sanga bolmaġay-mu?*	176-15	2	-
439.	**yawlaq**	Tü.	Çok.	*Men aydım: Yā emïre'l-muʾminïn, qanda barur-siz? tėdim erse, manga aydı: Ey Zeyd, bu ḫalïfalıq işi* ***yawlaq*** *düşvār turur.*	106-13	1	-
440.	**yawuz**	Tü.	Kötü, fena.	*Ḥaqïqatta yalqan sözlemek ādemïni yawuz işke tegürür taqı* ***yawuz*** *iş ādemïni tamuġqa tegürür.*	381-2	27	-
441.	**yazuqluġ**	Tü.	Günahkâr.	*Cāhiliyyat vaqtında ḫāyiż ʿavretler ėliglerini sürttiler taqı öngin* ***yazuqluġ*** *kimerseler ėliglerini sürttiler erse, ol aq taş qap-qara boldı tėp aydılar.*	38-15	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
442.	**yazuqsuz**	Tü.	Günahsız.	*Ey yigit qulum, nefsining ārzūlarını menim üçün terk qılġan qulum, yigitlikini manga ṭā'at ve 'ibādat qılmaq içinde emgetgen qulum, Sen menim ḥażratımda bu* ***yazuqsuz*** *ferīştelerim mengizlig tėg turur-sen, tėp ḫiṭāb qılur.*	263-17	2	-
443.	**yėg**	Tü.	Yeğ, tercih edilen, üstün tutulan.	*Yana Peyġāmbar 'as aydı: 'Amellerning* ***yėgi*** *açlıq turur, tėdi.*	265-16	5	-
444.	**yėgüçi**	Tü.	Yiyici.	*Bu ribā* ***yėgüçiler*** *tururlar tėdi.*	67-7	1	-
445.	**yetīm**	Ar.	Yetim.	*Men* ***yetīm*** *turur-men musulmānlardın.*	141-10	12	-
446.	**yetinç**	Tü.	Yedinci (7.).	***Yetinç*** *qat kök qapuġınga tegdük erse, ol qapuġ saqlaġan ferīşte aydı: Kimler siz?*	55-17	8	-
447.	**yetiz**	Tü.	Tam, mükemmel.	*Men* ***yetiz*** *'ālim boldum, Abū Ḥanīfeke iḫtiyācım qalmadı, tėp kelmez bolġay, tėdi.*	193-17	1	-
448.	**yetiz 'ālim**	Tü.+Ar.	Yeteri kadar âlim.	*Men* ***yetiz 'ālim*** *boldum, Abū Ḥanīfeke iḫtiyācım qalmadı, tėp kelmez bolġay, tėdi.*	193-17	1	-
449.	**yıḍlıġ**	Tü.	Kokulu.	*Yana bir sarāy kördüm kümüşdin, ileginde būstānlar bar, yıḍıġı ḫoş* ***yıḍlıġ*** *arıqları bar, aqar arıqları.*	64-6	1	-
450.	**yırtġan**	Tü.	Yırtıcı.	*Çıqıp bir baqalıng, tėp çıqıp baqtılar erse, Sa'īd ibnü Cebīr namāz qılur, üzesinde nūr ẓāhir bolmış, bir ṭarafı kökde turur taqı bir ṭarafı Sa'īd ibnü Cebīr üzesinde turur taqı arslanlar taqı öngin* ***yırtġan*** *cānvarlar kelip tört yanında baqıp yaturlar.*	344-6	2	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
451.	**yırtuq**	Tü.	Yırtık.	*Ey yārānlarım, zīnhār bir muʾminni körsengiz, başı örpek bolsa taqı yüzi toġluġ taqı ėkki ėgni **yırtuq** çapānlıġ kimerse bolġay kim Ḥaq tvt'dın ant yāḍ qılıp ne kim tileyür bolsa, Ḥaq tvt anıng tilekini red qılmadın mustacāb qılġay taqı andını rāst qılġay, tėp aydı.*	380-14	1	-
452.	**yigirminç**	Tü.	Yirminci (20.).	*Ramażān ayınıng **yigirminç** kün erdi kim emgeki qatıġ boldı.*	154-4	1	-
453.	**yigit**	Tü.	Genç, delikanlı.	*Bu yārānları arasında bir **yigit** kimerse bar erdi.*	428-5	50	-
454.	**yigrençek**	Tü.	İğrenç.	*Tangrı teʿālā ḥazratınġa dünyādın **yigrençirek** neerse yoq, tėdi.*	391-15	1	-
455.	**yinçke**	Tü.	İnce.	*Taqı cümle ḫalāyıqqa fermān boldı, bu qıldın **yinçke** taqı qılıçdın yitig Ṣirāṭ üzesindin keçgil, tėp.*	239-14	1	-
456.	**yitig**	Tü.	Keskin.	*Andın song İbrāhīm peyġāmbar ʿas bıçaqnı ėlginge aldı taqı oġlı İsmāʿīlning alnını yerke qoydı taqı **yitig** bıçaqnı boġzınġa qoydı taqı quvvat birle tartmış erdi.*	215-13	3	-
457.	**yoġun**	Tü.	Yoğun %100.	*Yana avval cumʿa boldı erse, oġlı ʿAbdullāh aydı: Ey babam, bu cumʿada ıraqdın yaqındın üküş ṣaḥābalar kelgey, taqı tonungız **yoġun** ṣūfdın turur, taqı eski turur, taqı üküş yamaġları bar.*	105-15	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
458.	**yumşaq**	Tü.	Yumuşak.	*Yā Emīre'l-muʾminīn, oġul qızlarımız bizing̀ köngüllerimiz mēveleri turur, arqamızning̀ quvvatları turur, biz anlarga **yumşaq** yer mengizlig turur-miz taqı kölige qılġan bulut mengizlig turur-miz.*	291-11	2	-
459.	**yumşaq yel**	Tü.+Tü.	Hafif, yumuşak rüzgar.	*Andın song̀ **yumşaq yelge** fermānlayur erdi.*	210-10	2	-
460.	**yüklüg**	Tü.	Yüklü, yüklenmiş.	*Baqtı bir buḫtī tėwe bar erdi **yüklüg**.*	258-6	1	-
461.	**yüksek**	Tü.	Yüksek.	*Yana bu köşk yanında taqı bir köşk kördüm ingen körklüg taqı **yüksek**.*	166-2	6	-
462.	**yüzlüg**	Tü.	Yüzlü.	*Bizke bir qonuq keldi, ingen mübarek qonuq, körklüg **yüzlüg**, süçüg sözlüg, orta boḍluġ kimerse erdi.*	22-15	3	-
463.	**żaʿīf**	Ar.	Âciz, zavallı.	*Qamuġdın raḥmat qılġanraq turur-sen, men **żaʿīf** miskīnge sen raḥmat qılġıl! tėp zārīlıq birle, yıġlamaq birle münācāt qılur erdi.*	183-4	9	-
464.	**ẓarīf**	Ar.	Güzel.	*Peyġāmbar ʿas aytur: Mirʿāc tüninde uçtmaḥda Āsiya ḫatunnung̀ köşki yanında yana bir köşk kördüm ġāyat körklüg, **ẓarīf**.*	165-17	1	-
465.	**żarūrī**	Ar.	Zarurî, zorunlu olarak.	*Qaçan kim bir kimerse maşrıq tarafınġa teveccüh qılsa, **żarūrī** maġrib ṭarafıdın iʿrāż qılmaq kerek.*	397-13	2	-
466.	**zencīrlig**	Fars.+Tü.	Zincirli.	*Bu arada bu zindānlıġlardın bir kimerse aḍaqı buqaġluġ boynı **zencīrlig** kişi keldi taqı aytur: Ey ʿazīzler, ingen aç turur-men.*	301-13	1	-

Tablo 3.9 (Devamı) : Sıfatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
467.	**zērek**	Fars.	Zeki, uyanık.	*Andın song aydı: Yā emīre'l-muʾminīn, zērek kim turur? Emīrü'l-muʾminīn ʿAlī raẕhu aydı:* ***Zērek*** *ol kişi turur kim, āḫirat anga dünyādın yaqınraq bolsa.*	147-17	1	-
468.	**zişt**	Fars.	Çirkin.	*ʿAraṣāt ḫalqı ayġaylar kim: Bu* ***zişt*** *ṣūratnı bilmekdin Tanrı teʾālāqa sıġınur-biz, tegėyler.*	399-7	2	-
469.	**ziyād**	Ar.	Çok, fazla.	*Bu aydı kim: Menim aṭımnıng tobrası bar, munı taqı alayın, yolda ġāzīlarġa kerek bolsa, alġanımdın* ***ziyād*** *nėerseler bėrseler, satġaymen, tėp endīşe qıldı taqı ol tobranı aldı.*	405-3	1	-

3.4. ZARFLAR

Sözcük bilgisi bölümünün dördüncü ana başlığı olan "zarflar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 174 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 108'i Türkçe, 30'u Arapça, 14'ü Farsça, 12'si Arapça + Türkçe, 4'ü Türkçe + Arapça, 2'si Farsça + Türkçe, 1'i Farsça + Arapça + Türkçe, 1'i Farsça + Arapça, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Arapça + Farsça + Arapçadır. Sözcükler arasında en sık geçen 507 sıklık derecesiyle *iç* 'iç, içeri' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *açuq ayra* 'ayrıntılı, açık seçik'*, āheste* 'yavaş, usul'*, anasız* 'annesiz, öksüz', *ançada* 'bir süre sonra', *ārāsta* 'süslü, bezenmiş', *asıġlıġ* 'asılı', *bıldır* 'geçen yıl', *bıldurġı* 'bir önceki yılki, geçen yılki'*, bıldurqı* 'bir önceki yılki, geçen yılki'*, bil-cūd* 'cömertçe', *bir az* 'bazen', *cihetsiz* 'sebepsiz, ilgisiz'*, çalāk* 'çevik, hızlı, çabuk hareket eden', *emgeklig* 'sıkıntılı, üzgün', *endīşesiz* 'düşüncesiz, endişesiz', *etek* 'yakın', *ḫattā* 'hatta', *ḫayr u berekāt* 'hayırlı bereketli'*, ḫicābsuz* 'utanmadan, sıkılmadan', *ḫüccetlig* 'delilli, kanıtlı' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 50 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'uzak' anlamındaki *ıraq* sözcüğünün *yıraḳ,* 'yalnız, tek başına' anlamındaki *yalġuz* sözcüğünün *yangluz,* 'bir süre kadar' anlamındaki *ançaġa tegi* sözcüğünün *ançaqa tegi,* 'bir önceki yılki, geçen yılki' anlamındaki *bıldurġı* sözcüğünün *bıldurqı,* 'nereye' anlamındaki *qançа* sözcüğünün *qanda, qayda,* 'nereden' anlamındaki *qandın*

sözcüğünün ise *qaydın* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde "zarflar" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.10 : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aç**	Tü.	Aç.	*...ol şeher ḫalqı kim eḏgü ʿamal birle meşġūl boldılar, ol kėçe cümlesinge ne ṣavāb bėrse, yalġuz bu şüphedin yıġlıp* ***aç*** *yatġanġa ol ṣavāb[nı] bėrgey.*	300-9	6	-
2.	**aç qarın**	Tü.+Tü.	Mide boşken, henüz bir şey yiyip içmemişken.	*Muʾmin ve muvaḥḥid qaçan kim* ***aç qarın*** *birle uḏımaq üçün yatur bolsa, ferīşteler kelürler taqı ol muʾminke ziyārat qılurlar taqı ol muʾminni quçarlar.*	268-6	2	-
3.	**açuq ayra**	Tü.+Tü.	Ayrıntılı, açık seçik.	*Söz sözlese,* ***açuq ayra*** *sözleyür, bulġaşuq sözlemes.*	23-6	1	-
4.	**açuq yüz**	Tü.+Tü.	Güler yüz.	*Men aydım: Yā Resūlallahi, ḥālī bu oġlannı* ***açuq yüz*** *bile oḫşayur erdingiz, ėmdi ne boldı kim yıġlayur siz?*	178-17	2	-
5.	**āheste**	Fars.	Yavaş, usul.	*Yūsuf quḏuġ ortasında yetmedin erdi kim Cebreʾīl ʿaleyhi's-salām tuttı taqı* ***āheste*** *ėndürdi.*	356-7	1	-
6.	**āḫir ʿömr**	Ar.+Ar.	Ömrün sonu.	*Bu emr-i maʿrūf qılġan qulumnung* ***āḫir ʿömringe*** *tegi yazuqlarını bitimegil, tėp ayġay.*	307-3	2	-
7.	**anasız**	Tü.	Annesiz, öksüz.	*Yana tanuqluq bėrür-men kim Meryem oġlı ʿĪsānı öz qudratı birle atasız taqı* ***anasız*** *yarattı.*	78-16	1	-
8.	**ança**	Tü.	Bir süre.	*Bir* ***ança*** *yöridiler.*	287-13	26	-
9.	**ançada**	Tü.	Bir süre sonra.	*Bir* ***ançada*** *baqar-men, Peyġāmbar ʿas'nung közidin qaṭarāt ve ʿabarāt aqa başladı.*	178-16	1	-
10.	**ançaġa tegi**	Tü.+Tü.	Bir süre kadar.	*Men bu könglekni suçulmaġay-men* ***ançaġa tegi*** *kim Resūlqa şehīdliq birle satġaşgay-men, tėdi.*	133-1	2	ançaqa tegi

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
11.	**ançaqa tegi**	Tü.+Tü.	Bir süre kadar.	*Men sizke üküş kelgeymen,* ***ançaqa tegi*** *kim bu dünyāda hēç kimerseni qoḍmaġaymen, tėp ayġay.*	442-16	28	ançaġa tegi
12.	**anda**	Tü.	O zaman.	***Anda*** *taqı bir qata lā ilāha illā'llāh tėdi.*	90-1	3	-
13.	**anda**	Tü.	Orada.	*Biri Medī̆ne mescidinge barıp* ***anda*** *ṭā'at ve 'ibādat qılayın, az 'amelim üküş ş̱avābluġ bolsun, tėp barsa, bolur.*	274-13	31	-
14.	**anda**	Tü.	Oraya.	*Bardılar, bir çuqur qazdılar taqı ol etni* ***anda*** *kömdiler.*	34-7	13	-
15.	**andaġ**	Tü.	Şöyle.	*Abū Hureyre aydı raẓhu: Men Peyġāmbar 'as'dın* ***andaġ*** *eşittim kim, Peyġāmbar 'as aydı: Qıyāmat kün bolsa, āvş üç kimerseni keldürgeyler: biri şehī̆d bolġay taqı biri 'ālim bolġay taqı biri bay bolġay.*	406-8	177	-
16.	**andaġ kim**	Tü.+Tü.	O kadar.	*Men taqı aġzımnı açtım erse, aġzımqa tüfkürdi,* ***andaġ kim*** *mübārek todaqı menim aġzımġa tegdi.*	202-13	4	-
17.	**andaġoq**	Tü.	Öyle, öylece, tam o şekilde.	*Bu yerlerde namāznıng ş̱avābı neteg kim ziyāda turur, öngin ṭā'atlarnıng taqı* ***andaġoq*** *ziyā da turur.*	274-15	4	-
18.	**andın**	Tü.	Ondan sonra.	***Andın*** *sökellerni keltürgeyler taqı su'āl qılġaylar: Sizler Tangrı te'ālāqa ṭā'at ve 'ibādat nişe qılmadıngız?*	328-3	18	-
19.	**andın**	Tü.	Oradan.	***Andın*** *çıqtuq, yana barduq.*	64-13	5	-
20.	**andın song**	Tü.+Tü.	Daha sonra.	***Andın song*** *Abū Bekrni taqı 'Ömerni ündediler.*	93-12	374	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
21.	**andın soṅgra**	Tü.+Tü.	Daha sonrası.	*Bolġay kim Cebreʾīl maṅga ḫabar bėrgey, tėp aymış, tėdi erse,* ***andın soṅgra*** *ʿĀyişe aytur: Qaçan kim bu ḫabarnı Muṣṭiḥ anasıdın eşittim erse, sökellikim taqı ziyāda boldı.*	416-8	7	-
22.	**aṅgar**	Tü.	Yalnız.	*Andaġoq cümle çerig helāk boldı, meger bir kimerse bar erdi, Abū Yeksūm tėr erdiler, ol Necāşī melikniṅ vezīri erdi* ***aṅgar*** *taş tegmedi.*	43-4	47	-
23.	**anıṅ birle**	Tü.+Tü.	Onun ile.	*Munça ʿilm ḥāṣil qılġanıṅg fāyidası ne turur kim* ***anıṅg birle*** *ʿamel ḥāṣil qılmaz-sen?*	246-10	7	-
24.	**anıṅ üçün**	Tü.+Tü.	Onun için.	*Eger uçtmaḥlıġ bolsa, ol Taṅgrı teʿālānıṅg dōstı bolur,* ***anıṅg üçün*** *kim Ḥaq tvt hēç dūşmānını uçtmaḥqa kigürmez.*	420-4	54	-
25.	**ʿāqibat**	Ar.	Son, sonunda, nihayet.	*ʿ****Āqibat*** *bir aṭnı iḫtiyār qıldı taqı aṭlandı erse, sağınġa solınġa baqtı.*	440-7	7	-
26.	**aqru**	Tü.	Yavaş.	*Taqı menim āvāzım qatıġ turur taqı qatıġ sözlemek ʿādat qılıp turur-men, hēç* ***aqru*** *sözleyü bilmez-men.*	371-14	2	aqrun
27.	**ārāsta**	Fars.	Süslü, bezenmiş.	*Qaçan kim İbnü Mülcem ʿal ėwke kirdi taqı bu ḫatunnı* ***ārāsta*** *kördi, ʿışqı taqı ziyāda boldı.*	151-17	1	-
28.	**asıġlıġ**	Tü.	Asılı.	*Yana bir ża ʿīfanı kördüm kim tamuġ içinde tilindin* ***asıġlıġ*** *turur, boġzınga zaqqūm qoyarlar.*	68-7	1	-
29.	**aşnu**	Tü.	Önce.	*Bizler ol qavm turur-miz kim namāz vaqtı bolmadın* ***aşnu*** *ābdast qılur erdük, taqı mescidke kirip Ḥaq teʿālāqa ṭāʿat ve ʿibādat qılur erdük…*	241-16	4	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
30.	**avval**	Ar.	Evvel, önce, ilk.	*Ey baba, körer-men ḫalāyıq ot yandursalar, **avval** uşaq yıġaçlar qoḍarlar, andın soṅ uluġ yıġaçlarnı koḍarlar.*	238-13	64	-
31.	**bārī**	Fars.	Bari, hiç olmazsa.	*Qaçan kim ḫalāyıqġa aydım kim ṣaflarıngızını rāst tutuṅguz, tėp hātifdin āvāz ėşittim: Yā ʿÖmer, ḫele sen **bārī** Rebbüṅ birle rāst boldunṅ-mu kim ḫalāyıqġa aytur-sen kim ṣaflarıṅgızını rāst tutuṅ, tėp?*	249-11	4	-
32.	**belḫōd**	Ar.+Fars.	Belki de, bilhassa, özellikle.	*Körer-men cümlesi hēç ticārat üçün kelmediler, **belḫōd** Ḥaq teʿālānıṅ fermānınġa muṭīʿ bolup ḫoşnūdluqını ṭalab qılu keldiler.*	275-2	4	-
33.	**bıldır**	Tü.	Geçen yıl.	*Yā ṣāḥib-i Resūlallāhi, bilmedük, bizke beyān qılıṅ, tėdük erse, Ḥuzeyfe raẓhu aydı: **Bıldır** taqı men bu Medāyin şehringe kelmiş erdim.*	309-11	1	-
34.	**bıldurġı**	Tü.	Bir önceki yılki, geçen yılki.	*Ėkinç yıl bayaqı tėg istiʿdād qıldılar, taqı Kaʿbeke ṭavāf qıldılar, **bıldurġı** ḫecniṅ qażāsı tėp niyyet qıldılar.*	46-17	1	bıldurqı
35.	**bıldurqı**	Tü.	Bir önceki yılki, geçen yılki.	*Ėmdi bu yıl taqı **bıldurqı** teg kümüş ayaq birle şerbet bėrdi erse, emr-i maʿrūf taqı nehy-i münker qıldım, hem til birle hem taqı ėl birle hem taqı köṅgül birle, tėp aydı…*	309-16	1	bıldurġı
36.	**bil-cūd**	Ar.	Cömertçe.	*…oramlarda, bāzārlarda yörigen bolmaġay, yamanlıq qılġanġa yaman cezā bėrmegey, **bil-cūd** ʿafv qılġay taqı ümmeti Ḥaq teʿālānı üküş ḫamd u ṣenā ayġan bolġaylar.*	150-17	1	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
37.	**bir ança**	Tü.+Tü.	Bir süre.	*Ey baba, bu quş atı ne turur? tėp suʾāl qıldı erse, abuşqa aydı: Ey oġlum, bu quş atı falān turur, tėp.* ***Bir ança*** *yöridiler.*	287-13	5	-
38.	**bir az**	Tü.+Tü.	Bazen.	*Közi aşaqqa üküşrek baqar, yerke baqar;* ***bir az*** *taqı başını qaldurur, kökke baqar.*	23-7	1	-
39.	**bir zamān**	Tü.+Ar.	Bir süre.	***Bir zamān*** *olturdılar taqı çıqtılar erse, men aydım.*	123-10	7	-
40.	**birer**	Tü.	Bazen.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi* ***birer*** *mundaġ qılur erdi, hēç kimerse birle sözleşmez.*	187-3	2	-
41.	**birin birin**	Tü.+Tü.	Birer birer.	*Yārānları* ***birin birin*** *uruşu şehīd boldılar.*	184-7	2	-
42.	**bu ara**	Tü.	Bu sırada.	***Bu arada*** *erdi kim ol qul bir fūṭa toluġ qar keltürdi taqı pādşāh öng̑inde qoḍtı erse, pādş̑āh aydı kim: Sanga kim bu qarnı taġ başından keltürgil tėp?*	429-16	17	-
43.	**bu qadar**	Tü.+Ar.	Bu kadar.	*Bizler bilmedük kim* ***bu qadar*** *sözlemek ḥarām turur, tėp.*	385-12	2	-
44.	**burun**	Tü.	Önce.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvş, cümle ḥalāyıqdın* ***burun*** *avval gūr yarılıp gūrdın baş qaldurġan men bolġay-men.*	36-15	48	-
45.	**cemāʿat cemāʿat**	Ar.+Ar.	Bölük bölük.	*Ol kimerseler cümlesi bir yolı kirse, ėwke sıġışmaġaylar,* ***cemāʿat [cemāʿat]*** *kirsünler, tėdi erse, ol kimerse aydı: Qayu cemāʿatqa burun destūr bėrür-siz?*	109-15	2	-
46.	**cihet**	Ar.	"-den dolayı", "-den ötürü", sebebiyle.	*Ol* ***cihetdin*** *munı sizlerdin artuq sewer-men, tėdi erse, cümlesi iqrār qıldılar.*	430-10	20	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
47.	**cihetsiz**	Ar.+Tü.	Sebepsiz, ilgisiz.	*ʿĀriflardın baʿzısı aytur: Rebbü'l-ʿizzeni tüşümde kördüm;* ***cihetsiz*** *taqı mekānsız taqı keyfetsiz manga aytur kim: Süleymān Taymīni ağırlağaymen, anıng üçün kim Süleymān-i Taymī qırq yıl yatsığ namāzı yunuğı birle erte namāzını qıldı, tėp aydı.*	318-5	1	-
48.	**çalāk**	Fars.	Çevik, hızlı, çabuk hareket eden.	*Tangrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulġa kim özini ṭavāf qılmışta* ***çalāk*** *körgüzse tėdi.*	47-4	1	-
49.	**defʿ**	Ar.	İteleme.	*Avvalqı kişike diyet vācib bolmas, anıng üçün kim anıng* ***defʿi*** *birle taqı ėkinçi ölmedi.*	189-3	2	-
50.	**derḥāl**	Fars.+Ar.	Derhal, hemen.	***Derḥāl*** *cānını qabż qıldı.*	442-7	32	-
51.	**destūrsız**	Fars.+Tü.	İzinsiz.	*Özi men yoqumda ėwümge kirip mėndin* ***destūrsız*** *mālımnı alur taqı ḫarc qılur, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas atasını ündetti.*	285-15	2	-
52.	**ebedā**	Ar.	Ebediyen, hiçbir zaman, asla.	***Ebedā*** *yaḫşı bolmaz Ḥaq teʿālā keçürmegince.*	299-1	2	-
53.	**elbette**	Tü.	Elbette, mutlaka.	*Munlar nazarı guzāf ermez,* ***elbette*** *pādşāhnıng raġbatı ol qarġa tüşmiş bolġay.*	430-4	10	-
54.	**ėmdi**	Tü.	Şimdi.	*Bizler* ***ėmdi*** *bu oġlum aḥvālı neteg bolġay? tėp qaḍġurdı.*	14-17	155	-
55.	**emgeklig**	Tü.	Sıkıntılı, üzgün.	*Ey Ḥasan atası, sėni qatıġ* ***emgeklig*** *körer-men tėdi.*	142-11	1	-
56.	**emīn**	Ar.	Emin, güvenilir.	*Ol kişini barça ḫalq emīn tėdiler erse, men taqı* ***emīn*** *saqındım taqı tanuqsuz qoydum.*	195-4	5	-
57.	**endīşesiz**	Fars.+Tü.	Düşüncesiz, endişesiz.	*Bu işke* ***endīşesiz*** *kirgen kişi üküş nedāmat yėgey, hem taqı tegme kişi munı qılu bilmegey tėdi…*	145-8	1	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
58.	**esrük**	Tü.	Sarhoş.	*Münker ve Nekīrge taqı esrük satġaşġay Qıyāmat kün bolsa, āvş gūrında qopmışda taqı esrük qopġay, Ḥaq teʿālā ḥażratınġa kelmişde taqı esrük kelgey, tamuġqa kirmişde taqı* ***esrük*** *kirgey.*	364-1	3	-
59.	**etek**	Tü.	Yakın.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Bu musulmānlıq dīni ġarībluqın ẓāhir boldı, qıyāmat* ***etekinde*** *taqı ġarībluqın qaytġay.*	7-3	1	-
60.	**ġāyat**	Ar.	Gayet, çok.	*Bu daraḫt bu bir secdening ṣavābı turur, tėp aydı erse, men taqı* ***ġāyat*** *sewündüm.*	320-3	9	-
61.	**ḥālī**	Ar.	Şimdi, hemen.	***Ḥālī*** *kelgey tėdi.*	88-14	15	-
62.	**ḫāliṣ**	Ar.	Yalnız, sadecen.	*Ṭāʿat ve ʿibādat kim qılur-siz,* ***ḫāliṣ*** *Tangrı üçün qılsang taqı ḫalāyıq sėni bu ṭāʿat qılġanıng üçün öger bolsalar, anlarnıng ögmekini sewmeseng taqı ṭāʿatıng meşhūr bolmaqını sewmesen taqı ṭāʿatım ḫalāyıq körsün tėmesen, andın song ol ṭāʿatıng iḫlāṣ birle bolġay taqı Ḥaq teʿālā qabūl qılġay, tėp aydı.*	403-17	6	-
63.	**ḫaqīqat**	Ar.	Hakikat, gerçek, gerçekten.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim:* ***Ḥaqīqatda*** *cüvānmardraq menim üze ṣoḥbatı içinde taqı mālı içinde Abū Bekr turur raẓhu.*	91-12	41	-
64.	**ḫaqqımġa**	Ar.	İlgili olarak, üzerine.	*Men muʿayyen bildim kim Peyġāmbar ʿas ol sözni menim* ***ḫaqqımġa*** *aymış men taqı yalġan aymadım, Peyġāmbar ʿas taqı yalġan aymadı.*	131-5	22	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
65.	**ḫāṣṣa**	Ar.	Özellikle.	***Ḫāṣṣa*** *kim ādemīni nāḥaq yerde öltürse, ḫāṣṣa kim peyġāmbarzādanı öltürse, anlar işi qıyāmat kün neteg bolġay?*	185-9	9	-
66.	**ḫattā**	Ar.	Hatta.	*Bu dervīş yaman kişi turur,* ***ḫattā*** *kim sizke taqı til tegrüp sizni ʿayblayur, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Meni ʿayblap ne aytur?*	420-15	1	-
67.	**ḫayr u berekāt**	Ar.+Ar.	Hayırlı bereketli.	*Tėgme bir qabīladın Peyġāmbar ʿas keçer bolsa, ol qabīlanıng uluġı çıqıp Peyġāmbar ʿas'dın derḫōst qılsa, Peyġāmbar ʿas anlarġa* ***ḫayr u berekāt*** *birle duʿā qılur erdi taqı aytur erdi: Bu menim Qaṣvā atlıġ tėwem qayu qapuġda çökse, men anda qonuq bolġay-men tėp aytur erdi.*	24-10	1	-
68.	**ḫāżir**	Ar.	Hazır.	*Ḥaq teʿālā* ***ḫāżir*** *turur ėgnimde ėkki ferīşte ḫāżir tururlar, tėdi.*	432-13	15	-
69.	**hēç**	Fars.	Hiç.	*Qaçan kim Peyġāmbarqa bu ḥālat belgürdi erse, ėw içindekiler cümlemüz tek turduq,* ***hēç*** *sözlemedük.*	418-1	487	-
70.	**hele**	Ar.	Öyleyse, o halde.	***Hele*** *andaġ qılġıl, tėdi erse, İblīs ʿal ėkki etmek bėrdi taqı ėkki örülmiş saçını kesti.*	332-7	6	-
71.	**hemān**	Fars.	Hemen, o anda, aynı zamanda.	*Ėkinç tün* ***hemān*** *tüş kördi.*	213-2	2	-
72.	**hemīşe**	Fars.	Her zaman.	***Hemīşe*** *ol gūr içinge kirip yatur erdi taqı ölümni yāḍ qılıp üküş yıġlap çıqar erdi.*	437-16	87	-
73.	**henūz**	Fars.	Henüz.	*Emīrü'l-muʾminīn ʿOsmān* ***henūz*** *ölmedin turur erdi.*	136-1	12	-
74.	**hergīz**	Fars.	Asla, hiçbir zaman.	*İmam Şāfiʿī aydı raḥmhi: ʿömrüm içinde men* ***hergīz*** *ant içmedim hem rāst hem taqı yalġan.*	199-4	9	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
75.	**ḫicābsuz**	Ar.+Tü.	Utanmadan, sıkılmadan.	*Erte kėçe **ḫicābsuz** ḫalīfa hażratınġa kirür ermiş.*	302-15	1	-
76.	**ḫīlesiz**	Ar.+Tü.	Hilesiz, aldatmacasız.	*Andaġ erse, zekātnı **ḫīlesiz** edā qılmaq kerek taqı zekātnı farīża tėp bilmek kerek taqı zekāt bėrmegenler baḫīllar zümresindin turur…*	251-4	2	-
77.	**ḫōr**	Fars.	Hor, adi, bayağı, aşağılık.	*Kim kim sanga ebter tėp aydı erse, ol ebter turur, dünyāda ḥürmetsiz, **ḫōr** turur, āḫiratta taqı ḫōr turur.*	63-2	2	-
78.	**ḫüccetlig**	Ar.+Tü.	Delilli, kanıtlı.	*Qıyāmat kün ol kün turur kim kāfirlar ol kün **ḫüccetlig** sözlemezler taqı anlarqa ʿöz̄r qılmaqqa destūr bėrilmes.*	200-1	1	-
79.	**ıraq**	Tü.	Uzak.	*Sen manga kerekmez-sen tėdim erse, ol taqı mėndin **ıraq** kėtti taqı aydı kim: Yā Muḥammed, sen mėndin qutuldung, velīkin sėndin songraqılar mėndin qutılu bilmegeyler tėdi.*	100-2	3	yıraḳ
80.	**icāzatsız**	Ar.+Tü.	İzinsiz.	*Ol **icāzatsız** kirgen kim turur? tėp.*	302-11	1	-
81.	**iç**	Tü.	İç, içeri.	*Medīne **içinde** hēç kimerse qalmadı kim özi üçün qaḍġurmadı, cümle qaḍġurdılar, yıġladılar.*	122-10	507	-
82.	**içre**	Tü.	İçinde, içeri.	*Taqı ėwi bar erdi üçinç qat **içre** erdi, ḫalvat ėw erdi, ol ḫalvat yerde olturdı.*	360-9	4	-
83.	**ilk**	Tü.	Önce.	*Cebrāʾilni **ilk** vaqt kökde kördüm kim ferīşteler Cebreʾilġa taʿziyatınġızını tegrür erdiler, anlar birle meşġūl erdi.*	88-13	4	-
84.	**illā**	Ar.	İlla, mutlaka.	*Ġaybat birle taqı öngin yazuqlar birle rūzası bozulmaz **illā** meger yemek taqı içmeq taqı ṣuḥbat qılmaq birle bozlur.*	265-4	2	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
85.	**imāmasiz**	Ar.+Tü.	Sarıksız.	*Men anda yalıng bardım erdi, tonluġ bolup keldim; ʿ**imāmasız** bardım erdi, ʿimāmalıġ boldum, yaḍaġ bardım erdi, tėwelig bolup keldim, düşmanlıq birle bardım erdi…*	164-3	1	-
86.	**īmānsız**	Ar.+Tü.	İmansız, inançsız.	*Āḫiratqa **īmānsız** çıqmaqdın qorqarmen.*	237-4	5	-
87.	**ingen (I)**	Tü.	Çok, pek.	*Peyġāmbar ʿas Abū Ṭālibning vefātınġa **ingen** qaḍġūrdı.*	5-17	179	-
88.	**kaʾannahu**	Ar.	Sanki, güya.	*Taqı olturur bolsa andaġ olturur erdi kim **kaʾannahu** bir esīr turur kāfir ėlginde kim uşbu sāʿat çıqarup öltürgeyler tėp andaġ qaḍġu, ḥaşrat birle olturur erdi.*	236-16	1	-
89.	**kėḍin**	Tü.	Sonra.	*Aḫşam bolmışta **kėḍin** taqı küweçte bir ança ṭaʿām qaldı.*	29-17	1	-
90.	**kelür yıl**	Tü.+Tü.	Gelecek yıl.	*Yā Muḥammed, bu yıl Mekkeke kirmekke icāzat yoq, **kelür yıl** icāzat bėreling, ol şarṭ birle kim aramızda on yılqa tegi uruş bolmasun, şulḥ bolsun tėdi erse, Peyġāmbar ʿas taqı rāżī boldı.*	45-9	4	-
91.	**kerem-i bēġāyat**	Ar.+Fars.+Ar.	Sonsuz ikram.	*…taqı analarımızını taqı üstādlarımızını taqı cümle aqribā ve ʿaşāyirlarımızını sen yarlıqaġıl taqı **kerem-i bēġāyating** birle cümle ümmet-i Muḥammedni ṣadr-i cinānda sen orun bėrgil…*	443-12	1	-
92.	**keyfetsiz**	Ar.+Tü.	Nedensiz, sebepsiz yere.	*ʿĀriflardın baʿżısı aytur: Rebbü'l-izzeni tüşümde kördüm; cihetsiz taqı mekānsız taqı **keyfetsiz** manga aytur kim: Süleymān Taymīni aġırlaġaymen, aning üçün kim Süleymān-i Taymī qırq yıl yatsıġ namāzı yunuġı birle erte namāzını qıldı, tėp aydı.*	318-5	1	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
93.	**köre**	Tü.	Göre.	*Anga* ***köre*** *cümle ṣaḥābalar ėwleringe bardılar, küçleri yeterinçe dünyāvīdin keltürdiler.*	109-7	2	-
94.	**köz açıp yumġınça**	Tü.+Tü.+Tü.	Çok kısa bir sürede.	*Oltursa, anıng birle turur; tursa, hem taqı anıng birle turur, yatsa, hem taqı anıng birle turur; hēç ṭarfata'l-ʿayn* ***köz açıp yumġınça*** *Ḥaq teʿālādın ḫālī ermez.*	429-2	1	-
95.	**küçün**	Tü.	Zor kullanarak, cebren, zecren, metazori.	*Barıng, aġu bėring, helāk bolsun, tėdi erse, bardılar taqı şerbet bėrdiler erse, bildi, içmedi,* ***küçün*** *içürdiler.*	196-17	1	-
96.	**kün aşa**	Tü.+Tü.	Günaşırı.	*Taqı qarındaşım Cebreʾīl manga andaġ buyurdu kim: Yā Muḥammed,* ***kün aşa*** *özüngke ḫoş yıḍıġ sürtgil, taqı cumʿa kün ḫoş yıdıġnı koḍmaġıl, tėp aydı.*	263-5	1	-
97.	**kündin künke**	Tü.+Tü.	Günden güne, gün geçtikçe, gittikçe, gün günden.	*Andın song Abū Cehl ʿal aytur: Ey Qurayş qabīlası, bu Muḥammed işi* ***kündin künke*** *ziyāda bolu turur.*	19-5	3	-
98.	**lācerem**	Ar.	Şüphesiz.	*Ėmdi bu sökel kim aḥmaq turur, Şeyṭānnıng taqı nefsining sözinge ittibāʿ qılur taqı munça enbiyā ve evliyā ve ʿulamālar kim dīn içinde ṭabīb-i ḥāẕiq erürler, munlar qavlınġa ittibāʿ qılmazlar,* ***lācerem*** *helāk bolurlar.*	424-5	1	-
99.	**maẓlum**	Ar.	Mazlum, zulme uğramış.	*Andın song aydı: Yā ʿOsmān, siz* ***maẓlum*** *ölgeysiz; sizni öltürgenler ẓālim bolġaylar, tėdi.*	133-2	9	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
100.	**mekānsız**	Ar.+Tü.	Yersiz, sebepsiz.	*ʿĀriflardın baʿżısı aytur: Rebbü'l-ʿizzeni tüşümde kördüm; cihetsiz taqı **mekānsız** taqı keyfetsiz manga aytur kim: Süleymān Taymīni aġırlaġaymen, anıng üçün kim Süleymān-i Taymī qırq yıl yatsıġ namāzı yunuġı birle erte namāzını qıldı, tėp aydı.*	318-5	1	-
101.	**men üze**	Tü.	Bana göre.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim: Ḥaqīqatda cüvānmardraq **menim üze** ṣoḥbatı içinde taqı mālı içinde Abū Bekr turur raẓhu.*	91-12	1	-
102.	**menggü**	Tü.	Ebedî.	*Kimning kim terāzūsı tevḥīd birle, īmān kelimesi birle, eḏgü ʿamal birle cerb bolsa, ol kimerse qurtulmışlardın turur; ve eger terāzūsı yüngül bolsa, ḫayrātı taqı ṭāʿatı az bolup maʿṣīyatı taqı küfri taqı fısqı üküş bolsa, ol kimerseler öz nefsinge ziyān qıldılar taqı tamuġda **menggü** qaldılar, tėp aytur.*	177-7	1	-
103.	**muḥāl**	Ar.	Mümkün olmayan, imkânsız.	*Sening ṣāḥibung munung tėg uluġ **muḥāl** sözleyü başladı tėdiler erse, Abū Bekr raẓhu aydı: Ne aydı?*	98-17	3	-
104.	**munda**	Tü.	Burada.	*Manga aydı: Sen qayu vaqtdın berü **munda** sen?*	317-15	36	-
105.	**mundaġ**	Tü.	Böyle, bu şekilde.	*Feryād qılmang, men sizlerni tecribe qılu **mundaġ** aydım, baqayın munlar dīni içinde tölenip-mü tururlar yā taqı tölenmedin-mü tururlar? tėp sizlerni sınadım.*	80-10	84	-
106.	**mundaġoq**	Tü.	Böylece, tam bu şekilde.	*Munda taqı **mundaġoq** turur.*	303-15	8	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
107.	**mundın**	Tü.	Buradan.	*Bu yerke tegi kim keldük,* ***mundın*** *qaytur bolsaq, bizke ḫōrluq bolġay tėdi.*	40-2	37	-
108.	**nāgāh**	Fars.	Aniden, birden bire, ansızın.	*Ol ṭāqdın bir uluġ tācnı asıp başını kötrü bilmegeni üçün başı üzesinde keydürüp turur erken* ***nāgāh*** *bu ṭāq ėkki pāra bolup yıqıldı.*	82-4	17	-
109.	**nāḥaq yerke**	Fars.+Ar.+Tü.	Haksız yere.	*Velīkin sanga maʿlūm bolsun kim qayu kimerseni kim* ***nāḥaq yerke*** *öltürmiş erdim, mėni taqı munda bir qata öldürdiler; velīkin Saʿīd ibnü Cebīr üçün mėni yetmiş qata öldürdiler, tėp cevāb aydı:*	346-2	8	-
110.	**ne kim**	Tü.+Tü.	Ne kadar.	*Andın soŋ̑ Medīne içinde* ***ne kim*** *muʾminlar musulmānlar bar, cümlesi Peyġāmbar ʿas'qa kelip, selām qılıp beyʿet bėrdiler.*	25-12	48	-
111.	**ne qadar**	Tü.+Ar.	Ne kadar.	*Yā Cābir, ṭaʿāmuŋ̑* ***ne qadar*** *turur?*	28-15	2	-
112.	**ne üçün**	Tü.+Tü.	Niçin.	*Ey ʿammum,* ***ne üçün*** *yıġlar-sen?*	84-3	24	-
113.	**neçe**	Tü.	Ne kadar.	***Neçe*** *kesseler, ança büte turur, munlar taqı kese tururlar.*	66-13	44	-
114.	**neçe kim**	Tü.+Tü.	Ne kadar.	***Neçe kim*** *Peyġāmbar ʿas'qa kāfirlar zaḥmat u meşaqqat tegürseler, hēç iltifāt qılmas erdi.*	15-15	4	-
115.	**nėçeme**	Tü.	Ne kadar.	*Ol keltürgen kişi* ***nėçeme*** *derḫōst qıldı erse, hēç neerse qabūl qılmadı.*	193-5	41	-
116.	**neçük**	Tü.	Niçin.	*Men* ***neçük*** *yıġlamayın kim munça miŋ̑ ḫalāyıq bukün ʿArafātqa keldiler.*	275-1	8	-
117.	**nedin**	Tü.	Neden.	*Yā Yūsuf,* ***nedin*** *qorqup oyġandıŋ̑?*	353-4	5	-
118.	**neteg**	Tü.	Nasıl, ne, ne kadar, niçin.	***Neteg*** *bitigeyin, Yā Resūlallāh?*	46-2	114	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
119.	**neteg kim**	Tü.	Nitekim.	*Ve eger Ḥaq teʿālā bir kimerseni ḫōr qılsa, ʿālam ḫalqı yığılışıp ol kimerseni ʿazīz qılalıng̀ tėseler, qılu bilmegeyler,* ***neteg***, ***kim*** *Ḥaq teʿāla Kelāmı içinde ḫabar bėrü yarlıqar…*	230-1	65	-
120.	**nişe**	Tü.	Niçin, neden, niye.	***Nişe*** *mundaġ iş qıldıng̀?*	15-17	73	-
121.	**ol ara**	Tü.	Bu sırada.	***Ol arada*** *nāgāh baqtı taqı mėni kördi erse, mang̀a aydı: Yā Yaḥyā, sen mü sen*	317-14	9	-
122.	**ol qadar**	Tü.+Ar.	O kadar.	*Ḥayā* ***ol qadar*** *ġālib boldı üzemke kim öz ʿaraqımġa battım taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	4	-
123.	**oyaġ**	Tü.	Uyanık.	*Eger bu kėçe sizler mėni saqlamasang̀ız, men helāk bolur-men tėdi erse, ol keçe ʿAtabanıng̀ tört yanınġa yüklerni yıġdılar taqı qılıç birle ol yükler üzesinge* ***oyaġ*** *olturdılar.*	15-13	3	-
124.	**oza**	Tü.	Önce.	*Ṣaḥābalarda biringe yolda bir ḫatun satġaştı kim, İslāmdın* ***oza*** *ol ḫatun birle maʿrifatı bar erdi.*	326-1	19	-
125.	**örtüglüg**	Tü.	Örtülü, gizli, saklı, görünmeyen.	*Taqı ėkki arıq ẓāhir turur, āşkārā aqar, taqı ėkki arıq* ***örtüglüg*** *aqar.*	57-5	6	-
126.	**ötrü**	Tü.	Ötürü, dolayı.	*Ol maʿnīdin* ***ötrü*** *üküş kimerseler bu mālnı cemʿ qılmadılar ḥisābıdın qorqup, tėdi.*	396-14	23	-
127.	**öziyök**	Tü.	Kendi kendine.	*Derḥāl qapuġnung̀ quflı* ***öziyök*** *tüşti taqı qapuġ özi açıldı.*	104-10	1	-
128.	**pāk**	Fars.	Pak, temiz, arı.	*Ol aq tonluġlar anlar tururlar kim īmānlarını ẓulum birle qarışturmadılar,* ***pāk*** *tirildiler, taqı dünyādın maʿṣiyatqa bulaşmadı[lar], arıġ çıqtı[lar].*	55-4	3	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
129.	**qaçan**	Tü.	Ne zaman.	*Men hemīşe aytur erdim kim Peyġāmbar ʿas'nung bu sözi manga* ***qaçan*** *kelgey, tėp endīşe qılur erdim.*	129-16	365	-
130.	**qaçan kim**	Tü.+Tü.	-dığı zaman.	***Qaçan kim*** *Mekkeke yawudılar erse, Mekkening uluġı ʿAbdu'l-Muṭṭalib erdi.*	42-3	29	-
131.	**qança**	Tü.	Nereye.	*Ey ʿābid,* ***qança*** *barur-sen?*	411-1	3	qanda, qayda
132.	**qanda**	Tü.	Nereye.	*Men aydım: Yā emīre'l-muʾminīn,* ***qanda*** *barur-siz? tėdim erse, manga aydı: Ey Zeyd, bu ḫalīfalıq işi yawlaq düşvār turur.*	106-13	1	qança, qayda
133.	**qandın**	Tü.	Nereden.	*Bu süt* ***qandın*** *keldi?*	22-14	6	qaydın
134.	**qanı**	Tü.	Hani, nerede.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Fāṭıma,* ***qanı*** *Ḥasan Ḥüseyin?*	172-10	7	-
135.	**qarşu**	Tü.	Karşı (-e doğru).	*Qaçan kim Peygāmbar ʿas'nı minber üze kördiler erse, Peyġāmbarqa* ***qarşu*** *barurda ėkegü taqı yıqıldılar.*	171-8	18	-
136.	**qatıġ**	Tü.	Hızlı.	***Qatıġ*** *yürügen taqı ermez; yürüyür bolsa, aqru yüriyür erken yeter (?), yoq erse yetmes tėdi.*	23-8	1	-
137.	**qatıġlıq**	Tü.	Çokluk.	*Ḥasan-ı Baṣrī raḥmhi qırq yıl külmedi, qorquġı* ***qatıġlıqı*** *üçün.*	236-15	1	-
138.	**qawurt**	Tü.	Kalabalık.	*Bu kimnüng qabīlası turur kim ingen* ***qawurt*** *yüriyürler?*	50-10	1	-
139.	**qayda**	Tü.	Nereye.	*Yā Hācar, bilding-mü kim İbrāhīm peyġāmbar İsmāʿīlni* ***qayda*** *eletti?*	213-17	7	qança, qanda
140.	**qayda**	Tü.	Nerede.	*Yā ʿĀş,* ***qayda*** *erding?*	62-14	4	-
141.	**qaydın**	Tü.	Nereden.	*Bu kimerse* ***qaydın*** *kirmiş?*	268-14	1	qandın
142.	**rāst**	Fars.	Doğru, gerçek.	*Ey ʿazīz,* ***rāst*** *sözleding.*	301-16	38	-
143.	**salāmat**	Ar.	Selamet, sağ sağlım.	*Yana ėwümge* ***salāmat*** *keldim.*	271-16	5	-
144.	**songra**	Tü.	Sonra.	*Arıp qāfiladın qalıp turur erdi,* ***songra*** *yattı.*	258-6	4	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
145.	**şeksiz**	Ar.+Tü.	Şüphesiz, kuşkusuz.	*Eger sen anı körmesen͡g, ol bārī seni **şeksiz** köre turur, tėp bilsen͡g, tėdi.*	428-4	2	-
146.	**şemme**	Ar.	Çok az, kısaca.	*Andın **şemme** beyān qılalın͡g.*	178-7	1	-
147.	**şübhetsiz**	Ar.+Tü.	Şüphesiz, kuşkusuz.	*Atamdın mīrāṣ qalġan man͡ga ḥalāl turur, hēç **şübhetsiz**, bir bāġiça bar, ol bāġiça içinde bėş qulum bar, bāġdār qullar turur.*	246-16	1	-
148.	**taʿcīl**	Ar.	Acele ettirme, çabuklaştırma.	*Üçüncisi ol kim eger bir neerse çıqarsan͡gız ṣadaqa niyetinge, zīnhār anı mustaḥaqġa **taʿcīl** üze bėrin͡g, teʾḥīr qılman͡g.*	350-8	4	-
149.	**tanuqsuz**	Tü.	Tanıksız.	*Ol kişini barça ḥalq emīn tėdiler erse, men taqı emīn saqındım taqı **tanuqsuz** qoydum.*	195-4	1	-
150.	**taşqaru**	Tü.	Dışarı.	*Āsmā yıġlayu başladı taqı **taşqaru** çıqtı kişilerke ḫabar bėreyin tep.*	167-11	1	-
151.	**tegi**	Tü.	Kadar.	*Erteke **tegi** yüridiler.*	21-1	126	-
152.	**terin͡g**	Tü.	Derin.	*Ėl tegresinde uluġ, **tėring** arıq qazarlar kim çerig tört yandın kirmesün tėp aydı.*	27-17	3	-
153.	**terk**	Tü.	Çabuk, hemen.	*Menim artımça **terk** kelin͡g! tėdi taqı Cebreʾil ʿas bardı.*	33-5	3	-
154.	**tēz**	Fars.	Tez, hemen.	*Aġmeş erte qoptı, **tēz** tonın keymekke qaṣd qıldı erse, baqar ilersükinge taġarçuq baġlıġ turur.*	189-14	1	-
155.	**tirigle**	Tü.	Diri diri, canlı iken.	*Ne yamān iş qılduq, qarındaşımızını belāġa kemiştük taqı atamızını **tirigle** öltürdük, tėp yıġladı.*	358-11	1	-
156.	**töpen**	Tü.	Baş aşağı, tepesi üstü.	*Yana bir qavmnı kördüm tamuġ içinde **töpen** asılıp tururlar.*	67-11	5	-
157.	**tutuş**	Tü.	Sürekli, devamlı.	*Ėkki kün **tutuş** yıġladım.*	416-14	2	-
158.	**tünle**	Tü.	Gece, geceleyin.	*Mekkedin **tünle** Abū Bekr birle qaçıp çıqtuq emgek ve meşaqqat birle taqı ḫōrluq birle.*	49-17	29	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
159.	**üze**	Tü.	Üzerine.	*Özi taqı ʿİsā peyġāmbar ʿas dīni **üze** erdi, İncīlni bilür erdi.*	79-5	221	-
160.	**vaqtī**	Ar.	Vaktiyle, bir zamanlar.	*Yā Resūlallāhi, **vaqtī** men bir qavī erdim taqı bu oġlum żaʿīf erdi.*	286-1	2	-
161.	**yaḍaġ**	Tü.	Yaya.	*Yolda üküş emgendi açlıq birle, **yaḍaġ** yörimek birle.*	113-5	7	-
162.	**yaḫşı**	Tü.	Çok.	*...Abū Bekr taqı köñlidin Muṣṭiḥ ḥaqqınġa tutġan kīnesini çıqardı taqı antqa kefārat bėrdi taqı Muṣṭiḥqa burunqıdın **yaḫşıraq** iḥsān qılu başladı.*	419-2	3	-
163.	**yalġuz**	Tü.	Yalnız, tek başına.	*Ol kimerseler cümlesi şeherde vefātı boldılar, **yalġuz** men qaldım.*	131-5	21	yañgluz
164.	**yalıñ qılıç**	Tü.+Tü.	Elinde kılıç olduğu hâlde, kılıçlı olarak, dalkılıç.	*İsteñ, ol mescidniñ saġ yan müñgüşinde baqıñ, tėdi erse, baqtılar bir kimerse **yalıñ qılıç** birle çıqtı erse, qorqtılar.*	153-15	2	-
165.	**yana**	Tü.	Yine.	***Yana** Peyġāmbar ʿas ol suw birle yundı, ābdest qıldı.*	44-1	305	-
166.	**yañgluz**	Tü.	Yalnız, tek başına.	*Yā ʿAlī, lā ḥavla va lā quvvata illā billāhi'l-ʿaliyyu'l-aẓīmu tėgil bu taşnı **yañgluz** kötürgil, tėmiş erdi.*	150-7	7	yalġuz
167.	**yaqın**	Tü.	Yakın.	*Yā Resūlallāh, Bedr toquşındın qayıtmışda men sizke **yaqın** yüriyür erdim.*	86-1	19	-
168.	**yaqīnī**	Ar.	Kesinlikle, kesin olarak.	*Eger kimerseniñ köñlinge keçse kim men bu kėçe ne birle efṭār qılġaymen, tėse, bu derecedin tüşer, Ḥaq teʿālāqa iʿtimādı taqı tevekküli bolmas, **yaqīni** żaʿīf bolur.*	264-16	1	-
169.	**yarın**	Tü.	Yarın.	*Bu kün bu Muḥammed Mekkeni aldı, **yarın** bizlerke kelgey, bizlerke taqı zaḥmat bėrgey.*	69-3	1	-
170.	**yaruq yüz**	Tü.	Aydınlık yüz.	*Sen dünyāda qayu iş birle meşġūl erdiñ kim bu ʿAraşātqa **yaruq yüz** birle keldiñ?*	241-7	1	-

Tablo 3.10 (Devamı) : Zarflar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
171.	**yawuq (II)**	Tü.	Yakın.	*Qaçan kim ol aṭlıġ **yawuq** keldi erse, bildiler kim bizke kelür tėp.*	20-14	24	-
172.	**yüzün quyu**	Tü.	Yüzüstü.	*Eger cümle ferĩşteler taqı yer yüzindeki cümle ḫalāyıqlar yıġlışıp ittifāq qılıp bir muʾminni öltürür bolsalar, Ḥaq tvt cümlesini **yüzün quyu** tamuġqa kemişgey, tėp aydı.*	336-15	1	-
173.	**żarūratsız**	Ar.+Tü.	Zorunlu olmadan, gerekmedikçe.	*Yā ʿAqaba, barġıl, tiliñ saqlaġıl taqı ėwüngde olturġıl taqı **żarūratsız** çıqmaġıl taqı qılmış yazuqlarıñqa yıġlaġıl kim qurtulġanlardın bolġaysiz, tėdi.*	384-3	1	-
174.	**ziyāda**	Ar.	Çok, fazla.	*Yaʿqūb peyġāmbar Yūsufnı özge oġlanlarıdın **ziyāda** sewer erdi, kėçe taqı kündüz qatındın kėtermez erdi, anıñ üçün kim Yūsuf anası Rāḫil ölüp turur erdi.*	353-2	24	-

3.5. ZAMİRLER

Sözcük bilgisi bölümünün beşinci ana başlığı olan "zamirler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 68 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 63'ü Türkçe, 5'i Arapçadır. Sözcükler arasında en sık geçen 2081 sıklık derecesiyle *men* 'ben' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *andan* 'ondan'*, andaqı* 'oradaki', *birke* 'birine', *kendüzü* 'kendi', *munlarda* 'bunlardan', *munu* 'bunu', *nege* 'neye', *neni* 'neyi', *olar* 'onlar', *öz başı* 'kendi' sözcükleridir. Eserde geçen 'ondan' anlamındaki *andan* sözcüğünün *andın,* 'onlara' anlamındaki *anlarġa* sözcüğünün *anlarqa,* 'ikisi, ikisi birden' anlamındaki *ėkegü* sözcüğünün *ėkkisi*, 'falan, filan' anlamındaki *falān* sözcüğünün *fulān*, 'kendi' anlamındaki *kendü* sözcüğünün *kendüzü,* 'bunlardan' anlamındaki *munlarda* sözcüğünün *munlardın*, 'bunlara' anlamındaki *munlarġa* sözcüğünün *munlarqa,* 'bunu' anlamındaki *munu* sözcüğünün ise *munı* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te "zamirler" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.11 : Zamirler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿām**	Ar.	Genel, herkes.	*Rūza üç derece üze turur: ʿ**Āmlar** rūzası bar taqı ḫāṣlar rūzası bar taqı ḫāṣlarnıng taqı ḫāṣlarınıng rūzası bar.*	264-6	5	-
2.	**andan**	Tü.	Ondan.	*Bu taqı **andan** uluġraq yazuq turur.*	370-2	1	andın
3.	**andaqı**	Tü.	Oradaki.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa fermān keldi kim Tebük élinge çerig birle barġıl taqı **andaqı** kāfirlar birle ġazāt qılġıl tép havā ingen issig erdi.*	123-15	1	-
4.	**andın**	Tü.	Ondan.	***Andın** suʾāl qılur-men kim qıyāmat kün bolsa āvṣ menim aḥvālım neteg bolġay.*	89-6	62	andan
5.	**anga**	Tü.	Ona.	***Anga** aydı kim: Sen ékki tėwe birle ʿAbdullāhnı alıp Ṣavr atlıġ taġ tüpinde ġār bar, biz çıqmışdın üç kündin song anga kelgey-sen tép turur erdi.*	23-13	59	-
6.	**anı**	Tü.	Onu.	*Ékinçisi bir ay ortasında üç kün rūza tutġıl, tėdi erse, **anı** taqı qabūl qıldım.*	261-13	127	-
7.	**anıng**	Tü.	Onun.	*Yana ġıybat qılmaqdın saqlanmaq kerek, **anıng** üçün kim ġıybat qılmaq uluġ yazuqlardın turur taqı Ḥaq tvt ġıybat qılmaqdın qullarını yıġıp turur, neteg kim Kelām-i mecïdi içinde ḫavar bėrü yarlıqar…*	384-4	222	-
8.	**anlar**	Tü.	Bunlar.	*Bu kimerse **anlar** artınġa baqa qalur; ve eger bu kimerse fāçirlardın bolsa, anga ayturlar: Tangrı teʿālā sanga edgü cezā bėrmesün.*	439-17	108	-
9.	**anlardın**	Tü.	Onlardan.	*Kimler üçün qılmış bolsa, **anlardın** ṭamaʿ qılsun kim Ḥaq tvt ortaqlarnıng ortaqlıqındın mungsuz pādşāh turur, tép nidā qılġaylar.*	401-10	9	-

Tablo 3.11 (Devamı) : Zamirler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
10.	**anlarġa**	Tü.	Onlara.	*Ẓāhir boldı* ***anlarġa*** *Tangrı teʿālādın ol neerseler kim anı andaġ bolġay, tėp sėzmez erdiler.*	375-9	35	anlarqa
11.	**anlarnı**	Tü.	Onları.	*Bu arıġ ėwüngni duşmanlardın saqlaġıl, duşmanlarnı bu ḥaramunga kigürmegil, sen* ***anlarnı*** *helāk qılġıl! tėp qarġadı.*	42-13	42	-
12.	**anlarnıng**	Tü.	Onların.	*Men barıp* ***anlarnıng*** *Kaʿbelerini ḥarāb qılmasam, ėr oġlı bolmaġay-men tėdi.*	41-15	32	-
13.	**anlarqa**	Tü.	Onlara.	***Anlarqa*** *vaqt boldı, tėp çaqırur.*	322-10	34	anlarġa
14.	**barı**	Tü.	Hep, hepsi.	*Ol miskīn dervīşliki ʿācizliki birle mülkinde* ***barını*** *bizke taṣarruf qıldı.*	254-5	3	-
15.	**biri**	Tü.	Biri.	*Andın song* ***biri*** *aydı: Biz üçegü endīşe qılalıng.*	292-10	166	-
16.	**biri biri**	Tü.+Tü.	Karşılıklı olarak bir diğeri.	*Bu ėkki qarġa* ***biri [biri]*** *birle uruştılar taqı biri birini öltürdi.*	338-13	100	-
17.	**birke**	Tü.	Birine.	***Birke*** *ton opraq taqı nafaqa neteg qılsa, taqı biringe andaġoq qılmaq kerek; taqı biri qatında nėçe kün tursa, taqı biri katında ança kün turmaq kerek.*	192-12	1	-
18.	**biz**	Tü.	Biz.	*Nė kim qılsang, biz rāżī* ***biz*** *tėp cümle yıġlaşu Peyġāmbarqa ʿöẕrler aydılar erse, Peyġāmbar taqı ʿöẕrlerini qabūl qıldı, taqı şafāları ziyāda boldı.*	77-2	469	-
19.	**bu**	Tü.	Bu.	***Bu*** *ḥadīşke temessük qılıp qırq ḥadīṣ cemʿ qılduq Peyġāmbar ʿas ḥadīşlerindin muʿtemed kitāblardın.*	2-9	1769	-
20.	**cümle**	Ar.	Cümle, hep, bütün, herkes.	*Nė kim oġul qız boldı,* ***cümle*** *Ḫadīca ḫatundın boldı rażhā. Öngin ḫatunlardın bolmadı.*	6-12	609	-
21.	**ėkegü**	Tü.	İkisi, ikisi birden.	*Ol kėçe Peyġāmbar ʿas taqı Abū Bekr rażhu* ***ėkegü*** *çıqtılar taqı yüridiler erteke tegi.*	20-4	69	ėkkisi

Tablo 3.11 (Devamı) : Zamirler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
22.	**ėkkisi**	Tü.	İkisi, ikisi birden.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, bu* ***ėkkisi*** *cümle ḫalāyıqdın manga sewüglügrek turur.*	159-17	16	ėkegü
23.	**falān**	Ar.	Falan, filan.	*Ey baba, bu quş atı ne turur? tėp suʾāl qıldı erse, abuşqa aydı: Ey oġlum, bu quş atı* ***falān*** *turur, tėp. Bir ança yöridiler.*	287-13	27	fulān
24.	**fulān**	Ar.	Falan, filan.	*Abū Cehl aytur yārānlarınqa: Qayu biringiz barur,* ***fulān*** *maḥallede tėwe boġuzlap tururlar.*	12-2	11	falān
25.	**kendü**	Tü.	Kendi.	*Tatlıġ uyqusın özinge ḥarām qılıp oyaġlıq qılıp* ***kendü*** *özini emgetip suwsatıp sanga terbiyet qılmışta yaman qılıqlıġ ermez erdi, ėmdi mü yaman qılıqlıġ boldı?*	286-15	4	kendüzü
26.	**kendüzü**	Tü.	Kendi.	*Ne tileseng sanga bėreyin, sen manga* ***kendüzüngni*** *cüftlendürgil, tėdi erse, ol ḫatun aydı: Menim şarṭlarım bar.*	152-2	1	kendü
27.	**kim**	Tü.	Kimse.	*Andın song ʿÖmer raẓhu tegme bir şeherde ṣaḥābalardın tabiʿīnlerdin* ***kimlerni*** *bėg qılıp turur erdi.*	127-12	5	-
28.	**kim (I)**	Tü.	Kim.	*Seni muḥtesibluqqa* ***kim*** *qoydı?*	307-10	202	-
29.	**kimerse**	Tü.	Kimse, kişi.	*Yaʿnī hēç* ***kimerse*** *nuṣrat bėrü bilmegey tėmek bolur.*	230-4	630	-
30.	**kişi**	Tü.	Kişi.	*Peyġāmbar ʿas yalġuz taqı bir neçe* ***kişi*** *qaldı, özgeleri barça müteferriq boldılar.*	72-2	230	-
31.	**manga**	Tü.	Bana.	*Lutf u keremüngdin derḫōst qılur-men, bu yer yüzinde taqı* ***manga*** *bir müteberrik, arıġ, ḫürmetlig ėw bolsa men anga hemīşe ṭavāf qılsa erdim tep münācat qıldı erse, Ḥaq tebāreke ve teʿālā Beytü'l-Maʿmūrnı ėndürdi.*	38-1	478	-
32.	**men**	Tü.	Ben.	***Men*** *Ādamdın yaḫşıraq turur-men.*	379-5	2081	-

Tablo 3.11 (Devamı) : Zamirler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
33.	**munga**	Tü.	Buna.	*Yā Rebbi, ʿizzeting birle ant yāḍ qılurmen, qorqtum kim kimerse qalmaġay **munga** kirmegince tėp.*	62-1	25	-
34.	**munı**	Tü.	Bunu.	***Munı** qandın ögrending?*	32-9	33	munu
35.	**munlar**	Tü.	Bunlar.	*Sen taqı bu ėkkisini sewgül taqı munlarnıng urugınga berekāt bėrgil taqı bu ėkegüni taqı **munlar** urugını şeyṭāndın saqlaġıl, tėp duʿā qıldı taqı bir çanaq birle suw tiledi erse, bėrdiler.*	160-1	55	-
36.	**munlarda**	Tü.	Bunlardan.	*Yā Resūlallāhı, menim on oġlum qızım bar, **munlarda** biringe taqı öpmişim yoq, tėdi…*	292-2	1	munlardın
37.	**munlardın**	Tü.	Bunlardan.	*Munı taqı qılmazmen, tėdi erse, İblīs aydı: Andaġ erse, ḫamr içgil, tėdi erse, Barşīşā aydı: Ḫamr içmek **munlardın** āsānraq turur.*	370-3	8	munlarda
38.	**munlarġa**	Tü.	Bunlara.	*Biz ʿAlī ibnü Abī Ṭālib oġlanları-miz! tėdiler erse, ol abuşqa **munlarġa** duʿā qıldı.*	172-7	20	munlarqa
39.	**munlarnı**	Tü.	Bunları.	*Yana **munlarnı** taḥrīş qılġaymen kim bu māllarnı ḥarām yerlerke ṣarf qılġaylar taqı zekātnı menʿ qılġaylar.*	397-7	15	-
40.	**munlarnıng**	Tü.	Bunların.	*Taqı Tangrı teʿālā ḥażratında uluġ ṣavāb bar mu munlarġa terbiyet qılġanıngız üçün taqı **munlarnıng** belāsınġa ṣabur qılġanıngız üçün.*	291-5	11	-
41.	**munlarqa**	Tü.	Bunlara.	*Qaçan kim ʿAraṣāt ḫalqınıng ḥisābı tamām bolsa, **munlarqa** taqı fermān kelgey.*	251-1	4	munlarġa

Tablo 3.11 (Devamı) : Zamirler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
42.	**munu**	Tü.	Bunu.	*Bu yaḫşı oġlan bolġay, zīnhār munga yaḫşı terbiyet qılġıl, munung bizke fāyidası teggey yā taqı* ***munu*** *oġullanġay-miz tėp sėzdi erse, sėziki rāst boldı.*	112-17	1	munı
43.	**munung**	Tü.	Bunun.	*Ey ʿazīz, men ʿömrüm içinde* ***munung*** *tėg ḫoş daraḫt taqı munung tėg nūrānī mėveler hēç körmişim yoq.*	319-14	61	-
44.	**ne birle**	Tü.	Neyle.	*Yā Ṣābit,* ***ne birle*** *helāk boldun?*	371-10	4	-
45.	**nege**	Tü.	Neye.	*Ey yārānlarım, bu Abū Bekrning taqı ʿÖmerning meṣeli* ***nege*** *oḫşayur, bilür-mü-siz?*	115-9	1	-
46.	**neni**	Tü.	Neyi.	*Ne kim tilese, ol bolur,* ***neni*** *tilemese, ol bolmas.*	229-15	1	-
47.	**ol**	Tü.	O (zamir).	*Tangrılıq qarındaş* ***ol*** *bolur kim, biri birindin altunnı taqı kümüşni darīġ tutmasa.*	258-11	481	-
48.	**olar**	Tü.	Onlar.	*Bir kimerse taqı bir kimerse birle ḫuṣūmat qılsa taqı anıng atası anasınġa sökse, ol taqı munung atası anasınġa sökse, bu kimerse kendü atası anasınġa sökmiş bolur, taqı ata anaġa* ***olar*** *tü tėse, gażab birle ata ananı āzārlamış bolur.*	284-17	1	-
49.	**öz (II)**	Tü.	Kendi.	*Sen[i]* ***öz*** *ʿamalıng qatınġa eletür-men.*	442-6	371	-
50.	**öz başı**	Tü.+Tü.	Kendi.	*Eger ādam oġlanları melekü'l-mevtnüng bu sözlerini eşitür bolsa erdiler taqı melekü'l-mevtnüng turġan yerini körer bolsalar erdi, öz ölügleridin ġāfil bolġay erdiler taqı* ***öz başlarınġa*** *taqı nefsleringe yıġlaġay erdiler.*	443-2	1	-

Tablo 3.11 (Devamı) : Zamirler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
51.	**sanga**	Tü.	Sana.	*Taqı aytur: Ey ʿālim, men **sanga** bir neerse ögreteyin, ol işni qılur bolsang, bu çıpçuqlarnıng zaḥmatıdın qurtulġaysen, tėdi erse, ol ʿālim aydı: Beyān qılġıl, tėdi.*	244-17	245	-
52.	**sen**	Tü.	Sen (şahıs zamiri).	*Ey Bār Ḫuḍāyā, men bu ėkkisini sewermen, **sen** bu ėkkisini sewgül.*	169-8	292	-
53.	**sėnde**	Tü.	Sende.	*Bu sandūq kilīdi **sėnde** mü turur? tėp aydı erse, ol cāriya aydı kim: Mėnde turur, tėp.*	258-17	3	-
54.	**sendin**	Tü.	Senden.	*Ḥurmeting taqı ʿizzeting ziyāda bolġay, atıng ʿālamda münteşir bolġay taqı üküş kimerseler **sendin** fāyida alġay, tėp taʿbīr qıldı.*	352-17	36	-
55.	**sėni**	Tü.	Seni.	*Yana Zelīḫā aydı: Yā Yūsuf, men **sėni** qatıġ sewer-men.*	361-1	106	-
56.	**sening**	Tü.	Senin.	*Bizim maqṣūdumız, yā Resūlallāh, **sening** maḥabbating turur, dünyā mālı ermez.*	77-2	157	-
57.	**siz**	Tü.	Siz.	***Siz** ol taġ başınġa ėkki qata naẓar qıldıngız.*	430-3	254	-
58.	**sizdin**	Tü.	Sizden.	*Yā Resūlallāh, **sizdin** bizke eḍgülükdin özge tegmedi, ve eger tegmiş bolsa taqı, ʿafv qılduq tėdiler.*	85-17	17	-
59.	**sizing**	Tü.	Sizin.	*Ėmdi bizler **sizing** fırāqıngızqa ṭāqat neteg tutġay-miz?*	90-17	83	-
60.	**sizke**	Tü.	Size.	*Qatındaqı yārānları aytur erdiler: Yā Emīre'l-muʾminīn, **sizke** ne boldı kim mundaġ titreyür-siz, qorqar-siz?*	243-2	105	-
61.	**sizler**	Tü.	Sizler.	***Sizler** bilür-siz.*	174-2	77	-
62.	**sizlerde**	Tü.	Sizlerden.	***Sizlerde** qayu biringiz yaman iş körer bolsangız, ol işni taġayyur qılsun ėlgi birle, yaʿnī ėlgi birle edeb qılıp ol işni kėtersünler.*	303-5	6	-

Tablo 3.11 (Devamı) : Zamirler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
63.	**sizlerdin**	Tü.	Sizlerden.	***Sizlerdin*** *oza keçgen ümmetlerning edgülerining ʿādatı taqı tünle oyaġlıq qılmaq erdi.*	313-7	7	-
64.	**sizlerke**	Tü.	Sizlere.	*Buküdin song* ***sizlerke*** *qul tėg ḫıdmat qılġaymen, mėni helāk qılmangız, tėp zārīlıq qılur erdi.*	356-1	47	-
65.	**sizlerni**	Tü.	Sizleri.	*Ḥaq teʿālā* ***sizlerni*** *ıda bėrdi.*	131-6	23	-
66.	**sizlerning**	Tü.	Sizlerin.	***Sizlerning*** *mālıngızdın taqı pādişāhlıqıngızdın Süleymān peyġāmbar mālı taqı pādişāhlıqı uluġraq erdi.*	327-9	4	-
67.	**sizni**	Tü.	Sizi.	*Andın song aydı: Yā ʿOsmān, siz mazlum ölgeysiz;* ***sizni*** *öltürgenler ẓālim bolġaylar, tėdi.*	133-2	30	-
68.	**ẕāt**	Ar.	Zat, kendi, asıl.	*Ḥaq teʿālānıng ẕātı bar, velīkin* ***ẕātınga*** *keyfiyyet, neteglik aymaq revā bolmaz, ṣūrat aymaq revā bolmaz.*	60-7	5	-

3.6. BAĞLAÇLAR

Sözcük bilgisi bölümünün altıncı ana başlığı olan "bağlaçlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 14 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 6'sı Farsça, 3'ü Arapça, 3'ü Türkçe, 1'i Arapça + Farsça, 1'i Farsça + Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 2693 sıklık derecesiyle *taqı* 've' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *velī (II)* 'fakat, lâkin', *yāḫōd* 'yahut, veya' sözcükleridir. Eserde geçen 'fakat' anlamındaki *velī* sözcüğünün ise *velīkin* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde "bağlaçlar" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.12 : Bağlaçlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ammā**	Ar.	Fakat.	***Ammā*** *bilgil, āgāh bolġıl, bu rūzadın murād nefske qahr qılmaq turur, Şeyṭān laʿīnning vesvesesi ādam oġlıqa üküşreki Şehvet sebebidin turur.*	265-10	8	-

Tablo 3.12 (Devamı) : Bağlaçlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
2.	**eger**	Fars.	Eğer.	***Eger*** *bu kėçe sizler mėni saqlamasaŋgız, men helāk bolur-men tėdi erse, ol keçe ʿAtabanıŋ tört yanıŋa yüklerni yıġdılar taqı qılıç birle ol yükler üzesinge oyaġ olturdılar.*	15-11	372	-
3.	**hem**	Fars.	Hem.	*Yūsuf peyġāmbar ʿas hem peyġāmbar boldı* ***hem*** *taqı Mışır ėliniŋ pāḍşāhı boldı.*	113-1	111	-
4.	**kim (II)**	Tü.	Ki.	*Men aydım: Yā Resūlallāh, bu ne nūrlar* ***kim*** *ʿālamqa münteşir boldı? tėp aydım erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Selmān, bilgil, āgāh bolġıl, bu nūrlar qayu ṭarafqa kim bardı, ol ṭarafta İslām açılġay, musulmānlıq ẓāhir bolġay tėdi*	30-10	2650	-
5.	**meger**	Fars.	O halde, öyleyse, demek ki.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ hēç mūfiq bolmaġay qıyāmat mūfiqlarıdın,* ***meger*** *menim ėlgim ʿAlī ėlginde bolġay, tėdi.*	120-4	56	-
6.	**taqı**	Tü.	Da/de.	*Yūsuf taqı Şemʿūn qatınġa bardı erse, Şemʿūn* ***Taqı*** *bir tabānça urdı.*	354-16	1271	-
7.	**taqı**	Tü.	Ve.	*Andın soŋg yuvdılar* ***taqı*** *cenāzāqa qoydılar.*	168-2	2693	-
8.	**ve**	Ar.	Ve.	*Qıyāmat kün bolsa, avṣ qavmlar kelgeyler, ṭāʿat* ***ve*** *ʿibādatlarıŋ ṣavābları Tihāmaŋ taġları meŋgizlig bolġay.*	392-13	450	-
9.	**velī (II)**	Fars.	Fakat, lâkin.	***Velī*** *men munça çerigde yüridim, munuŋ tėg hēç körmedim.*	70-3	1	velīkin
10.	**velīkin**	Ar.+Fars.	Fakat.	*Ol kāfir ʿavret Bilālnıŋ qılġan işini kördi,* ***velīkin*** *Bilāl rażhu ol ʿavretni körmedi.*	96-13	208	velī (II)

Tablo 3.12 (Devamı) : Bağlaçlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
11.	**yā (II)**	Fars.	Ya, ya da, ve.	*Bu ėkin tamām bolġınça seninġ ʿömrüng vefā qılġaymu **yā** yoq mu? tėp ḫāṭırımqa tüşti erse, cümleni terk qılıp endīşe qılmaq üçün yatmış erdim.*	435-10	18	-
12.	**yā taqı**	Fars.+Tü.	Ya da.	*Bir kimerseni nāḥaq yerde öltürmiş bolsa, **yā taqı** ḫatunı bar erken zinā qılsa, yā taqı musulmān bolmışdın soṇg kāfir bolsa, bu üç yerde musulmānnınġ qanı ḥalāl bolur.*	335-3	105	-
13.	**yāḫōd**	Fars.	Yahut, veya.	*Andaġ erse, men Tangrı teʿālānınġ dōstınġa ḥased qılmaqım neteg lāyıq bolġay **yāḫōd** bu dünyā niʿmeti uçtmaḫ muqābilasında hēç neerse ermez, munga nė ḥased qılayın?*	420-5	1	-
14.	**yaʿnī**	Ar.	Yani.	*Ol yerning atı cehennem turur, **yaʿnī** tamuġ otı turur tėp aydı.*	14-10	49	-

3.7. ÜNLEMLER

Sözcük bilgisi bölümünün yedinci ana başlığı olan "ünlemler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 23 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 13'ü Arapça, 5'i Farsça, 5'i ise Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 498 sıklık derecesiyle *ey* 'ey!' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *darīġ* 'yazık!', *eyā* 'ey!', *ilāhī* 'allahım!', *lebbeyke yā Resūla'llāh* 'ey allah resulü! emredersiniz', *sewer oġlum* 'sevgili oğlum!', *tü* 'tü!', *uf* 'uf!'sözcükleridir. Eserde geçen 'ey allah'ın resulü' anlamındaki *yā Resūla'llāh* sözcüğünün *yā Resūla'llāhi,* 'yazık!' anlamındaki *darīġ* sözcüğünün *dirīġ,* 'ey!' anlamındaki *ey* sözcüğünün *eyā,* 'buyurunuz, emir sizindir efendimiz!' anlamındaki *lebbeyk* sözcüğünün *lebbeyke,* 'tü!' anlamındaki *tü* sözcüğünün *tüf,* 'allah için' anlamındaki *va'llāh* sözcüğünün ise *va'llāhi* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te "ünlemler" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.13 : Ünlemler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**Bār Ḫudāyā**	Fars.	Allahım!	*Ey **Bār Ḫudāyā**, mülknüng erkligi Tangrı sen turursen!*	50-3	48	-

Tablo 3.13 (Devamı) : Ünlemler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
2.	**darīġ**	Fars.	Yazık!	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oġlungnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol şeyṭānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munung tėg nāzenīn cuvān körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oġlungnı boġuzlamaq **darīġ** ermez-mü?*	213-15	1	dirīġ
3.	**ey**	Tü.	Ey!	***Ey** Muḥammed ėkki ʿammungnı çıqardıng, anlar qavī turur.*	150-5	498	eyā
4.	**eyā**	Fars.	Ey!	***Eyā** enṣārīlar, āgāh bolung, ol kimerselerke kim māl tawar bėrmedim, ol kimerseler manga sewüglügrek turur māl bėrgenlerimdin tėdi…*	76-4	1	ey
5.	**heyhāt**	Ar.	Heyhat! Ne yazık ki!	***Heyhāt** heyhāt, Abū Hanīfe maqāmı aʿlā ʿilliyyīnde turur, tėp aydı.*	198-1	2	-
6.	**ilāhī**	Ar.	Allahım!	***İlāhī** körer-sen, men maẓlūm öler-men, tėdi .*	184-11	1	-
7.	**kāşki**	Fars.	Keşke	*Yolda ḫāṭırıngа tüşti kim **kāşki** Medīne yolınça barsam, Muṣṭafāġa taqı ziyārat qılsam, tėp.*	180-16	9	-
8.	**lebbeyk**	Ar.	Buyurunuz, emir sizindir efendimiz!	*Taqı Peyġāmbarqa ṣalavāt aydı taqı ʿaleykümü's-selām, ey ferīşteler, Rebbümnüng ėlçileri! tėdi, taqı közini kökke tikdi taqı ėkki qata lebbeyk **lebbeyk** tėdi taqı cān bėrdi.*	104-5	2	lebbeyke
9.	**lebbeyke Allāhümme**	Ar.	Buyurunuz, emir sizindir efendimiz!	*Bu kün kim ḥācīlar **lebbeyke Allāhümme** tėp tonlarını suçlup, başlarını açıp telbiye aytıp icābat qılur, İbrāhīm peyġāmbar ʿas'nung Ḥaq teʿālā fermānı birle ündegeninge icābat qılmaq turur tėp cevāb aymışlar.*	39-6	2	lebbeyk

Tablo 3.13 (Devamı) : Ünlemler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
10.	**lebbeyke yā Resūla'llāh**	Ar.	Ey Allah resulü! Emredersiniz!	*Ve eger icābat qılmasam, Peyġāmbar ʿas'qa ʿāşīlıq qılmış bolur-men tėp yerimdin qoptum taqı aydım:* ***Lebbeyke, yā Resūlallāh*** *tėp.*	31-15	1	-
11.	**sewer oġlum**	Tü.	Sevgili oğlum!	*Bir camāʿatnı favt q,ılġanım üçün kim eger* ***sewer oġlum*** *favt bolsa erdi, andaġ qaḍġurmaġay erdim.*	242-8	1	-
12.	**tü**	Tü.	Tü!	*Bir kimerse taqı bir kimerse birle ḫuṣūmat qılsa taqı anıng atası anasınġa sökse, ol taqı munung atası anasınġa sökse, bu kimerse kendü atası anasınġa sökmiş bolur, taqı ata anaġa olar* ***tü*** *tėse, gażab birle ata ananı āzārlamış bolur.*	284-17	1	tüf
13.	**uf**	Tü.	Uf!	*...eger sening qatınġda ata anadın ėkegüde biri her ayna uluġ yaşqa teger bolsa yā taqı ėkegüde* ***uf*** *kelimesini yaʿnī yigrenmek sözini anlarġa sözlemeng...*	285-8	1	-
14.	**va'llāh**	Ar.	Allah için!	***Vallāh****, men kim Tangrınıng resūlı turur-men hemīşe qorquġ içinde turur-men kim Ḥaq teʿālā menim birle ne muʿāmilat qılġay, tėdi.*	239-7	13	va'llāhi
15.	**va'llāhi**	Ar.	Allah için!	***Vallāhi****, men oqıġan ermes-men tėdim erse, manga aydı: Aytġıl: Bu yerke tegrü oqıdı erse, men taqı oqıdım.*	8-1	5	va'llāh
16.	**ve's-selām**	Ar.	İşte bu kadar!	*Ol kün sizler [ne] kim manga qıldıngız erse, men ʿafv qıldım, Ḥaq teʿālā sizlerke taqı raḥmat qılsun! tėmiş teg men taqı, ey Mekke ḫalqı, sizlerke ʿafv qıldım tėdi.* ***Veʿs-selām****.*	52-7	2	-

Tablo 3.13 (Devamı) : Ünlemler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
17.	**yā**	Tü.	Ya!	***Yā*** *Ḥuẕeyfe, barġıl taqı manga bu kāfirlardın ḫabar keltürgil kim ne aḥvāl üze tururlar, velīkin hēç kimerseke zaḥmat tegürmegil! tėdi erse, men taqı oq ya aldım taqı bardım.*	31-16	2	-
18.	**yā Rebbenā**	Ar.	Allahımız!	***Yā Rebbenā****, sen bizlerni dervīş yarattıng͡.*	277-17	10	-
19.	**yā Rebbī**	Ar.	Allahım!	***Yā Rebbī****, munung͡ bu uzaq umınçını sen könglindin çıqarġıl, tėmiş erdi.*	435-2	77	-
20.	**yā Resūla'llāh**	Ar.	Ey Allah'ın resulü!	*Yā Abū'd-Dardā, oġlanlarım Ḥasan Ḥüseyinni kördün-mü? tėdi erse Abū'd-Dardā aydı:* ***Yā Resūlallāh****, kördüm.*	172-14	82	yā Resūla'llāhi
21.	**yā Resūla'llāhi**	Ar.	Ey Allah'ın resulü!	***Yā Resūla'llāhi****, men eşittim kim oġlanlar ėwde üç kündin bėrü aç turur ermişler.*	125-14	111	yā Resūla'llāh
22.	**yā ṣabāḥāh**	Ar.	Ey onun sabahı!	*Ṣaḥrāda çerig keldi taqı ėkki yüz tėwesini aldılar erse, tėweçisi* ***yā ṣabāḥāh*** *tėyü Mekkeke keldi erse, Mekke ḫalqı qorqtılar.*	42-4	2	-
23.	**zinhār**	Fars.	Sakın ha!	*Yā Resūlallāhi,* ***zīnhār*** *namāz qılġan qul qaravaşnı urmang͡, tėp.*	161-8	55	-

3.8. EDATLAR

Sözcük bilgisi bölümünün sekizinci ana başlığı olan "edatlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 26 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 22'si Türkçe, 3'ü Arapça, 1'i Farsçadır. Sözcükler arasında en sık geçen 1040 sıklık derecesiyle *birle* 'ile, birlikte, beraber' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *andın başqa* 'bunun dışında', *andın bėrü* 'ondan beri', *bėsre* 'başka, gayrı', *meşelā* 'mesela, örneğin', *mı* 'soru edatı', *oq (II)* 'kuvvetlendirme edatı', *ök* 'kuvvetlendirme edatı', *öng͡ (I)* 'ayrıca, üstelik, bir yana anlamlarında -den başka biçiminde kullanılan bir söz', *sap* 'pekiştirme edatı' sözcükleridir. Eserde geçen 'soru edatı' anlamındaki *mı* sözcüğünün *mü, mu,* 'kuvvetlendirme edatı' anlamındaki *oq (II)* sözcüğünün *ise ök* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde "edatlar" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.14 : Edatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**andın başqa**	Tü.+Tü.	Bunun dışında.	***Andın başqa*** *teslīm qılmaq bolmas, şarṭıngız andaġ ermiş, tėdi erse, ol müddeʿī müteḥayyir boldı.*	203-13	1	-
2.	**andın bėrü**	Tü.+Tü.	Ondan beri.	*Ol vaqıtta kim aġuluġ etni çeynep bıraqtım erdi,* ***andın bėrü*** *birer vaqtlarda birer zaḥmat bėrür erdi manga.*	34-12	1	-
3.	**andın öngin**	Tü.+Tü.	Ondan başka.	*Ey Necāşī melik, āgāh bolġıl kim men ol bir u bar Tangrını öger-men kim* ***andın öngin*** *Tangrı yoq, melik turur, mülkinge noqṣān yoq taqı kerekmez ṣıfatlardın arıġ pāk turur.*	58-9	3	-
4.	**ārī**	Fars.	Evet.	*Meger sen melekü'lmevt bolġaysen, tėdi erse, ol şaḥṣ aydı:* ***Ārī****, melekü'l-mevt turur-men, tėdi.*	441-17	3	-
5.	**başqa (I)**	Tü.	Başka, diğer.	*Biz ėkegü şarṭ qılmış erdük kim biz ėkegü cemʿ bolmadın teslīm qılmang, tėp; mėndin* ***başqa*** *neteg tapşurdunguz? tėdi…*	203-6	3	-
6.	**belī**	Ar.	Evet.	***Belī****, yā Resūlallāhi, manga körgüzüng, tėdim erse, Peyġāmbarʿas ėlgimni tuttı taqı bir qolġa keldürdi kim ol qol içinde ādemīning başları taqı süngükleri bar taqı cānvarlarnıng hem süngükleri bar taqı eski çöprek bar taqı ādemīning nacāsatları bar.*	391-1	6	-
7.	**berü**	Tü.	Beri.	*Munça yıldın* ***berü*** *hēç Muḥammeddin ḥiyānat, yaman fiʿl, kerekmez iş körmişing bar-mu?*	16-2	27	-

Tablo 3.14 (Devamı) : Edatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
8.	**bėsre**	Tü.	Başka, gayrı.	*Yā Muḥammed, eger Tangrı teʿālā sizke nuṣrat bėrse, hēç sizke ġālib bolġan yoq turur, taqı eger sizke ḫizlān qılsa, yaʿnī nuṣrat bėrmese, kim bolġay kim Tangrı teʿālādın **bėsre** sizke nuṣrat bėrgey?*	230-4	1	-
9.	**bile**	Tü.	İle, birlikte, beraber.	*Men aydım: Yā Resūlallahi, ḥālī bu oġlannı açuq yüz **bile** oḫşayur erdingiz, ėmdi ne boldı kim yıġlayur siz?*	178-17	3	-
10.	**birle**	Tü.	İle, birlikte, beraber.	*Cebreʾil hemīşe Ḥaq teʿālānıng ġażabı birle taqı ʿazābı **birle** nāzil bolur.*	116-3	1040	-
11.	**erki**	Tü.	Şüphe ve tereddüt edatı.	*Ol unnung ḫamīri keldi-mü **erki**?*	320-6	2	-
12.	**erkin**	Tü.	Şüphe ve tereddüt edatı.	*Neʿacab tüş kördüm, raḥmānī mü erkin yā taqı şeyṭānī mü **erkin**? Taʿaccüb qıldı. Kėçeke tegi qaldı.*	213-1	2	-
13.	**mengizlig**	Tü.	Gibi.	*Tolun ay **mengizlig** yüzi qumıyur.*	54-7	63	-
14.	**meṣelā**	Ar.	Mesela, örneğin.	*Peyġāmbar ʿas sirringe hēç kimerse muṭṭaliʿ bolmadı, meger ol miqdār kim **meṣelā** bir meşk toluġ suw bolsa taqı ol meşkning aġzı bağlıġ bolsa, hēç kimerse ol meşk içinde suwnı körmese, velīkin taşındaqı üvüşlüküni körerler taqı bilürler kim bu meşk içinde suw bar tėp.*	3-10	1	-
15.	**mı**	Tü.	Soru edatı.	*Abū Ḥanīfe ḫıdmatınġa kirdük taqı bu ming mesʾeleni suʾāl qılduq erse, cümlesinge cevāb bitidi, hēç tefekkür qılmadı, eglemedin bitidi erse, men ingen taʿāccub qıldım Ḥaq teʿālā bir qulınġa munça **mı** üküş ʿilm rūzī qılur ermiş, tėp.*	190-6	1	mü, mu

Tablo 3.14 (Devamı) : Edatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
16.	**mu**	Tü.	Soru edatı.	*Bizler keldük, sizke beyʿet bėrelin͡g tėp, qabūl qılur-**mu**-siz? tėdiler erse, ʿAlī͡ raẓhu aydı: Qabūl qılmaz-men.*	145-5	208	mü, mı
17.	**mü**	Tü.	Soru edatı.	*Ey Tan͡grınıng͡ qulı, bilür-**mü**-sen kim bu yıl nėçe kişi ḥec qıldı?*	270-17	105	mu, mı
18.	**oq (II)**	Tü.	Kuvvetlendirme edatı.	*Maʿnī͡si ol bolur kim bütünlükin rāstlıqın qorqar Tan͡grı teʿālādın ʿālimlar **oq** öz qullarıdın.*	233-4	1	ök
19.	**ök**	Tü.	Kuvvetlendirme edatı.	*Keli͡ng, menim sözümke kiri͡ng, munı öltürmeng, munda bir quḍuġ bar, ol quḍuġqa kemişi͡ng, anda özi **ök** ölgey, tėdi erse, qabūl qıldılar.*	355-12	1	oq
20.	**öng͡ (I)**	Tü.	"Ayrıca, üstelik, bir yana" anlamlarında -den başka biçiminde kullanılan bir söz.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Fāṭıma, [nė yıġlar-sen] atan͡gqa bu kündin **öng͡** emgek tegmegey; nė kim emgeki bar, bu kün turur tėdi, taqı qatında bir qadaḥ suw bar erdi, ol suwqa ėlgini qatar erdi taqı mübārek yüzinge sürter erdi, ançaqa tegi kim cānı mübārek kindikinge yetti.*	89-16	1	-
21.	**sap**	Tü.	Pekiştirme edatı.	*Baqar, yüzi mucāhide taqı riyāzatdın **sap** sarıġ bolmış.*	148-16	1	-
22.	**tapa**	Tü.	…-a / -e doğru, …-a / -e.	*Bitigil : Bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥī͡m, Tan͡grınıng͡ resūlı Muḥammeddin Necāşī͡ **tapa**, taqı Tan͡grınıng͡ selāmı ol kimerseke bolsun kim köni yolġa uymış bolsa.*	78-14	6	-
23.	**tegrü**	Tü.	Kadar.	*Bir ayqa **tegrü** otun yıġdılar taqı yandurdılar.*	217-6	5	-
24.	**uş**	Tü.	İşte.	***Uş** Peyġāmbar aṭlandı, on min͡g kişi birle sizlerke kelür tėp.*	48-8	21	-

Tablo 3.14 (Devamı) : Edatlar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
25.	**üçün**	Tü.	İçin.	*Menim qaḍġum, ḥasretim ol ʿāṣī ve cāfī ümmetim* ***üçün*** *turur, manga anlar aḥvālıdın bişārat bėrgil! tėdi.*	89-7	357	-
26.	**yā (I)**	Ar.	Ey.	***Yā*** *ʿAlī, ḥalīfalıqġa sizler lāyıq turur-siz.*	145-10	883	-

3.9. EŞ SESLİLER

Sözcük bilgisi bölümünün dokuzuncu ana başlığı olan "eş sesliler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 327 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 253'ü Türkçe, 48'i Arapça, 17'si Arapça + Türkçe, 8'i Farsça, 1'i Türkçe + Arapçadır. Sözcükler arasında en sık geçen 1188 sıklık derecesiyle *tur-* 'bildirme (-dır / -dir) ifade eder. isim+tur' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *aḍaq (II)* 'kadeh', *al(ı)n* 'ön taraf', *aq- (II)* 'talan etmek, bozguna uğratmak', *aşaq* 'aşağı', *aşaq* 'kısa', *bas-* 'üzerine çullanmak', *basıl-* 'basılmak', *birer* 'bazı', *boşa-* 'bırakmak, serbest bırakmak, sıkıştırmamak', *dürüst* 'tam, bütün', *ehl-i beyt* 'ev halkı', *etek* 'yakın', *ḫāliṣ* 'halis, hilesiz, dürüst, tam', *ilāhī* 'ilahî', ilāhī 'allahım!', *keldür-* 'dünyaya getirmek, doğurmak', *kes-* 'terk etmek', *kesil-* 'durmak, dinmek', *meḥāsinlıġ* 'sakallı', *meḥāsinlıġ* 'boy' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 81 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'kadeh' anlamındaki *aḍaq (II)* sözcüğünün *ayaq,* 'aşağı' anlamındaki *aşaq* sözcüğünün *aşaġ,* 'cüce' anlamındaki *aşaq* sözcüğünün *aşaġ,* 'at' anlamındaki *at (II)* sözcüğünün *aṭ,* 'burun' anlamındaki *burun* sözcüğünün *burn,* 'allah' anlamındaki *ėḍi* sözcüğünün *ėḍe,* 'ikinci (2.)' anlamındaki *ėkinçi (I)* sözcüğünün *ėkinç,* 'el' anlamındaki *ėl* sözcüğünün *elig, el(i)g,* 'getirmek' anlamındaki *keldür-* sözcüğünün *keltür-,* 'sokmak' anlamındaki *kigür-* sözcüğünün *kig(ü)r-, kirgür-,* 'gönül, yürek' anlamındaki *köng(ü)l* sözcüğünün *köngül,* 'binmek' anlamındaki *min-* sözcüğünün *mün-,* 'memleket' anlamındaki *mülk* sözcüğünün *mülket,* 'oğul, erkek evlat' anlamındaki *oġlan* sözcüğünün *oġ(u)l, oġul,* 'okumak' anlamındaki *oqı-* sözcüğünün *oqu-, oqıt-, oqut-,* 'öğütmek' anlamındaki *ög- (II)* sözcüğünün *ögü-, ögi-,* 'çok' anlamındaki *qatıġ* sözcüğünün *qatı,* 'nereye' anlamındaki *qayda* sözcüğünün *qança, qanda,* 'dönmek, geri dönmek' anlamındaki *qayıt-* sözcüğünün *qay(ı)t-,* 'takmak' anlamındaki *qoḍ-* sözcüğünün ise *qoy-* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 48 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen bu iki şekilli sözcüklerin yanı sıra açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20'deki iki şekilli sözcükler ele alınmıştır. Eserde "eş sesliler" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.15 : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**aḍaq**	Tü.	Ayak.	*Kaʿbede Ḥaq teʿālānıng ėwinde cümle ḫalāyıq yalıng baş taqı yalıng **aḍaq** iḥrām kėdip miskīnlik birle, alçaqlıq birle yöriyür erken men anda tekebbür birle qullar ḫādimlar birle yöriyür erdim.*	374-6	70	aḍaq
2.	**aḍaq**	Tü.	Kadeh.	*Angar aydı kim: Kelgil taqı özinge sāqīlıq qılġıl, tėdi erse, olʿavret taqı keldi, Barşīşāqa ḫamr **aḍaqı** bėrdi.*	370-8	1	aḍaq
3.	**aḫtar-**	Tü.	Kazmak, kazımak, alt üst, etmek.	*Baqar, bir abuşqa keldi taqı elinge türü aldı taqı yerni **aḫtaru** başladı ekmek üçün.*	435-1	6	aḫtar-
4.	**aḫtar-**	Tü.	Aramak (üstünü başını).	*Muḥammed aydı: **Aḫtarıng**, munda bitig bolġay, tėdi erse, aḫtardılar, hėç bitig tapmadılar.*	133-13	2	aḫtar-
5.	**al(ı)n**	Tü.	Alın.	*Qaçan kim Peyġāmbarʿas'qa vaḥy kelür bolsa erdi, ḫālı müteġayyir bolur erdi; **alnındın** burçaq mengizlig ʿaraq kelür erdi.*	417-16	8	al(ı)n
6.	**al(ı)n**	Tü.	Ön taraf.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥidning qızıl altunı bolsa yā taqı kümüşi bolsa taqı zekātını edā qılmasa, qıyāmat kün bolsa āvṣ ol altunnı taqı kümüşni taḫta qılġaylar taqı tamuġ otınġa qızdurup bu zekāt bėrmegenlerning **alnınġa** taqı yanlarınġa taqı arqalarınġa basġaylar.*	250-9	1	al(ı)n
7.	**anda**	Tü.	Orada.	*Biri Medīne mescidinge barıp **anda** ṭāʿat ve ʿibādat qılayın, az ʿamelim üküş ṣavābluġ bolsun, tėp barsa, bolur.*	274-13	31	anda
8.	**anda**	Tü.	Oraya.	*Bardılar, bir çuqur qazdılar taqı ol etni **anda** kömdiler.*	34-7	13	anda
9.	**anda**	Tü.	O zaman.	***Anda** taqı bir qata lā ilāha illā'llāh tėdi.*	90-1	3	anda
10.	**aq**	Tü.	Ak, beyaz.	*Baqar, bir kimerse **aq** ton keḍmiş saçını tarayur.*	334-1	26	aq-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
11.	**aq-**	Tü.	Akmak.	*Taqı baru başladılar erse, Yaʿqūb peyġāmbar ʿas közindin qaṭarāt ve ʾabarāt yaşlar* ***aqtı****, aydı kim…*	354-12	23	aq-
12.	**aq-**	Tü.	Talan etmek, bozguna uğratmak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas ġazatdın qayıttı kāfirlarnı* ***aqıp*** *bulun qılıp keldi erse, Fāṭıma raẓhā aydı…*	161-4	1	aq-
13.	**aşaq**	Tü.	Cüce.	*Men tilim birle neerse tėmedim, velīkin ėlgim birle işārat qıldım bu nė* ***aşaq****, tėp.*	387-1	2	aşaq
14.	**aşaq**	Tü.	Aşağı.	*Közi* ***aşaqqa*** *üküşrek baqar, yerke baqar; bir az taqı başını qaldurur, kökke baqar.*	23-7	1	aşaq
15.	**aşaq**	Tü.	Kısa.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun keçti kim qāmatı* ***aşaq*** *erdi.*	386-17	1	aşaq
16.	**at**	Tü.	Ad, isim.	*Atam anam qoyġan* ***at*** *Saʿīd turur. Sen neçük şaqī tėp aytur-sen?*	344-16	68	**at**
17.	**at**	Tü.	At.	*Manga fermān andaġ turur kim* ***atı*** *üzesinde ol cānını qabż qılġıl, tėp.*	440-17	3	at
18.	**aṭlıġ**	Tü.	Ata binmiş, süvari.	*Ḥüseyin qatında otuz ėkki* ***aṭlıġ*** *kişi qaldı taqı qırq yaḍaġ kişi qaldı.*	184-5	3	aṭlıġ
19.	**aṭlıġ**	Tü.	Atı olan.	*Andın song Peyġāmbar ʿas baqar, bir* ***aṭlıġ*** *kimerse köründi.*	20-13	4	aṭlıġ
20.	**ʿavret**	Ar.	Kadın.	*İbn ʿAbbas aydı raẓhu: Qıyāmat kün bolsa āvṣ, bu dünyānı bir qarı* ***ʿavret*** *ṣūratınġa keldürgeyler.*	399-5	20	ʿavret
21.	**ʿavret**	Ar.	Açığı haram olan vücut uzvu.	*İngen muẓṭar taqı ʿāciz boldı erse, Ḥaqdın tiledi kim: Ey Bār Ḥudāyā,* ***ʿavretimni*** *sen açmaġıl mėni bu ḫalāyıq qatında faẓīḥat qılmaġıl tėdi erse, Ḥaq teʿālānıng qudratı birle ėkki ėl ẓāhir boldı taqı İmāmnıng izārını bağladı.*	226-7	2	ʿavret
22.	**ay**	Tü.	Ay, 30 gün.	*Taqı* ***ay*** *ortası erdi, eyyāmu'l-biyż erdi.*	282-7	41	ay

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
23.	**ay**	Tü.	Ay, kamer.	*Nāgāh, baqar-men, kökdin* ***ay*** *taqı kün taqı on bir yılduz tüşüp manga secde qılurlar, tėdi erse, atası Yaʿqūb peyġāmbarʿas aydı: Ey oġlum, bu tüşüngni zīnhār ve zīnhār qarındaşlarınqa aytmaġıl kim sanga keyd qılġaylar, tėp aydı.*	353-8	12	ay
24.	**bas-**	Tü.	Basmak, bastırmak.	*Qayu yanġa yüzüngüzni çewürsengiz Ḥaq teʿālā riżāsı anda turur, tėdi erse, Ḥaccāc aydı ol cellādqa kim: Yüzini yerke* ***basıp*** *öltürgil, tėdi…*	279-4	7	bas-
25.	**bas-**	Tü.	Masaj yapmak.	*Bu nevbette taqı ündetti erse, ol żaʿīfa taqı keldi, Peyġāmbar ʿas'nung aʿżāsını* ***bastı****, sıqadı taqı aydı: Yā Resūlallāh, bu nevbette sökellikingizni qatıġraq körer-men, inşāʾa'llāhu teʿālā şifā bėrgey tėdi…*	34-10	2	bas-
26.	**bas-**	Tü.	Üzerine çullanmak.	*Cümle baṭrīqlar sekirdiler taqı bu Żaġāṭırnı* ***bastılar****, ança urdılar, ol ʿazīz anda şehīd boldı.*	81-4	1	bas-
27.	**bas-**	Tü.	Döğüşte galip gelmek, yenmek.	*Ėkinç nevbetde men sanga künde ėkki altun vaʿda qıldım erdi, ol vaʿdake ḫilāf qıldım erse, ėmdi sen manga ḥamla qılmaqıng taqı ol daraḥtqa qaṣd qılmaqıng yarmaq üçün boldı, Ḥaq riżāsı üçün bolmadı erse, men sanga ġālib boldum taqı sėni* ***bastım****, tėp aydı.*	411-10	4	bas-
28.	**basıl-**	Tü.	Basılmak.	*Qaçan kim ʿAzāzīlqa laʿnet dāġı* ***basıldı*** *erse, Cebreʾīl taqı Mīkāʾīl Ḥaq tvt'ning qahrıdın yıġlayu başladılar…*	238-15	1	basıl-
29.	**basıl-**	Tü.	Etkisiz hale getirilmek, yok edilmek.	*Ėkegü yaraştılar, arada fitne* ***basıldı****.*	175-10	2	basıl-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
30.	**başla-**	Tü.	Başlamak.	*Tangrı teʿālā sanga tiriglik bėrse, kişike muḥtāc bolmaġıl, tėp kөnglümke tüşti erse, yana işleyü* ***başladım****, tėp cevāb aydı.*	435-14	112	başla-
31.	**başla-**	Tü.	Başa geçmek.	*Yā ʿAlī, ʿalemni alġıl taqı ṣaḥābalarnı* ***başlaġıl*** *taqı barġıl.*	139-6	10	başla-
32.	**bėr-**	Tü.	1.) Vermek.	*Velīkin üç şarṭım bar, ol şarṭımnı qabūl qılur bolsa, beyʿet* ***bėrür****-men, tėdi erse, Muʿāvīya aydı: Ol üç ne şarṭ-lar turur?*	195-13	785	bėr-
33.	**bėr-**	Tü.	2.) Kesinlik bildiren tasvirî fiil.	*Ve eger mundaġ qılmasangız, aġır çerig ıḍa* ***bėrür****-men, cümleleringizni ḫarāb qılurlar, ḫatunlarıngızını, oġul qızlarıngızını bulun qılurlar…*	82-15	155	bėr-
34.	**bil-**	Tü.	1) Bilmek.	*Yā İbni ʿAbbās, men ne* ***bilür****-men kim suwġa barġınça ecel vefā qılur-mu yā taqı yoq mu?*	433-11	287	bil-
35.	**bil-**	Tü.	2) Yeterlilik gösteren tasvirî fiil.	*Sizing taqı anıng ara yer kök arasındaqı tėg teṣāvut bar, tėdi erse, bu söz anga ingen eşer qıldı taqı qaḍġurdı taqı aydı kim: Ey cāriya, anıng qılġanını kim qılu* ***bilgey****?*	191-2	125	bil-
36.	**birer**	Tü.	Birer.	*Andaġ erse, sizlerning tegme biringizke bir tawuq bėreyin taqı bir bıçaq bėreyin kerek kim bu tawuqnı kimerse körmez yerde boġuzlap keltürsengiz, tėp tegmesinge birer tawuq,* ***birer*** *bıçaq bėrdi.*	428-10	7	birer
37.	**birer**	Tü.	Bazen.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi* ***birer*** *mundaġ qılur erdi, hėç kimerse birle sözleşmez.*	187-3	2	birer
38.	**birer**	Tü.	Bazı.	*Peyġāmbar ʿas'nung mescidinge mescidning yaqın qongşıları* ***birer*** *qapuġ mescidke açıp turur erdiler.*	91-16	1	birer
39.	**boşa-**	Tü.	Boşamak, nikâh bağını bozmak.	*Ol ḫatunum, Umm-i Ubeyhāġa talāq bėrdim,* ***boşadım****, tėdi erse, ʿiddetini saqış qıldılar.*	180-14	4	boşa-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
40.	**boşa-**	Tü.	Bırakmak, serbest bırakmak, sıkıştırmamak.	*Yana **boşadı**, yana aydı: Yā Muḥammed, oqıġıl tėdi erse, men aydım: Vallāhi, men oqıġan ermes-men tėdim erse, manga aydı: Aytġıl: Bu yerke tegrü oqıdı erse, men taqı oqıdım.*	7-17	1	boşa-
41.	**burun**	Tü.	Önce.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvş, cümle ḫalāyıqdın **burun** avval gūr yarılıp gūrdın baş qaldurġan men bolġay-men.*	36-15	48	burun
42.	**burun**	Tü.	Burun.	*Qaçan kim uçtmaḫ qapuġınga yetgeyler, uçtmaḫnınġ ḫoş yıdıġları **burunlarınġa** kirgey taqı uçtmaḫnınġ köşklerini, ḫūrālarını körgeyler.*	407-17	2	burun
43.	**cemʿ bol-**	Ar.+Tü.	Bir araya gelmek.	*Ol ʿilletleri kündin kün ziyāda bolur, ol maʿşiyat **cemʿ bolur**, küfürke mübeddel bolur taqı siqāvat-i ebedīke şezā bolur.*	424-5	8	cemʿ bol-
44.	**cemʿ bol-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek.	*eger oġul qız ata anadın āḫiratqa burun barsalar, şefāʿatçı tururlar ve eger ėkkisi arasında oġul qız bolsa, tegme bir **cemʿ bolmışta** Ḫaq tvt qulġa uçtmaḫ qızlarından bir qız rūzī qılġay...*	262-3	3	cemʿ bol-
45.	**dürüst**	Fars.	Gerçek, doğru, geçerli.	*Ol taqı Ḫasan yunmışı teg **dürüst** ādābı daʿvātı birle yundı erse, bu abuşqa bildi kim bu oġlanlar manga yunuġ öğretmek üçün mundaġ iş qıldılar, tėp.*	172-1	2	dürüst
46.	**dürüst**	Fars.	Tam, bütün.	*Taqı ol hemīşe muhācirlarnı maḫrūm qaytarmaz erdi, men taqı anınġ ʿādatınça ol faqīrġa bir **durust** qızıl altun bėrdim, anınġ şevābını taqı Abū Bekrke baġışladım tėdi.*	101-7	1	dürüst
47.	**ėḍi**	Tü.	Sahip, iye.	*Ādam oġlınġa mundın uluġ ziyān bolmaġay kim **ėḍisi** birle ʿahd qılsa taqı ol ʿahdnı buzsa.*	350-7	8	ėḍi

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
48.	**ėḍi**	Tü.	Allah.	*Yā Ayyūb, **ėḍing** celle celāluhu sanga salām bėrdi taqı bişārāt sanga bolsun kim burunqı quvvatıngdın yaḫşıraq quvvat bağışladı taqı burunqı teningdin yaḫşıraq ten ʿaṭā qıldı*	333-10	3	ėḍi
49.	**ehl-i beyt**	Ar.	Ev halkı.	*Andın song Ḥasan Hüseyin, raẕhumā **ehl-i beytleri** birle Kūfedin köçtiler taqı Medīneke bardılar.*	175-10	1	ehl-i beyt
50.	**ehl-i beyt**	Ar.	Hz. Muhammed'in yakın akrabası olanlar.	*Ėkinç ol menim **ehl-i beytim** turur.*	169-1	14	ehl-i beyt
51.	**ėkinçi**	Tü.	İkinci (2.).	*Anlarġa efṭār qılmaqġa destūr bėrür-mü-siz? tėdi erse, Peyġāmbar ʿas yüzini bir yanqa çewürdi taqı ol kimerseke cevāb bėrmedi erse, **ėkinçi** iʿādat qıldı.*	388-16	17	ėkinçi
52.	**ėkinçi**	Tü.	Çiftçi.	*Biri aydı: Men **ėkinçi** erdim, tuturġan eker erdim.*	292-12	2	ėkinçi
53.	**ėl**	Tü.	El.	*Yana tandūr açturdı, anga taqı Bismillāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm tėdi taqı berekāt birle duʿā qıldı taqı **ėl** urdı.*	29-11	10	**ėl**
54.	**ėl**	Tü.	İl, memleket.	*Ol **ėlke** Ebrehe atlıġ kişini bėg qılıp turur erdi.*	41-5	80	**ėl**
55.	**er**	Tü.	Asker.	*Rūm pādşāhı Herqul seksen ming **er** birle çıqtı erdi.*	111-10	3	er
56.	**er**	Tü.	Erkek.	*Menim atamnı, taqı atam qarındaşını, taqı cüftümni, taqı **er** qarındaşımnı, cümle sen öltürdüng, ol yandın men bu aġuluġ qoynı keltürdüm tėp iqrār qıldı.*	34-6	23	er
57.	**er**	Tü.	Kişi.	*Aḥnaf bin Qays raḥmhi bir **erni** kördi kim ėlginde yarmaqları bar.*	257-15	5	er
58.	**er**	Tü.	Koca.	*İblīs bardı taqı ol ʿavretning ėringe ḫabar bėrdi erse, **eri** keldi, ʿavretini bu ḥāl üze kördi erse, Barşīşā tuttı taqı bu ʿavretning ėrin öltürdi.*	370-10	7	er
59.	**etek**	Tü.	Etek (elbise için).	*Yūsuf çıqar erken Zelīḫā etekini tutmış erdi, Yūsufnung **eteki** artındın yırtıldı.*	361-13	5	etek

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
60.	**etek**	Tü.	Yakın.	*Bu ḥadīṣ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Bu musulmānlıq dīni ġarībluqın ẓāhir boldı, qıyāmat* ***etekinde*** *taqı ġarībluqın qaytġay.*	7-3	1	etek
61.	**fāriġ**	Ar.	Vazgeçmiş, çekilmiş.	*Qorqmaq nişānı ol turur kim qorqġan kişining yüzi sarıġ kerek, taqı köngli dünyādın* ***fāriġ*** *kerek özi żaʿīf kerek, teni naḥīf kerek hemīşe qaḍġuluġ kerek.*	233-5	6	fāriġ
62.	**fāriġ**	Ar.	Rahat, asude.	*Velīkin sen ʿömrüng içinde yazuq qılmışıng yoq; ol maʿnīdin ötrü* ***fāriġ*** *turur-sen.*	369-15	2	fāriġ
63.	**ḫāliṣ**	Ar.	Yalnız, sadecen.	*Ṭāʿat ve ʿibādat kim qılur-siz,* ***ḫāliṣ*** *Tangrı üçün qılsang taqı ḫalāyıq sėni bu ṭāʿat qılġanıng üçün öger bolsalar, anlarnıng ögmekini sewmeseng taqı ṭāʿatıng meşhūr bolmaqını sewmeseng taqı ṭāʿatım ḫalāyıq körsün tėmeseng, andın song ol ṭāʿatıng iḫlāṣ birle bolġay taqı Ḥaq teʿālā qabūl qılġay, tėp aydı.*	403-17	6	ḫāliṣ
64.	**ḫāliṣ**	Ar.	Halis, hilesiz, dürüst, tam.	*Velīkin bu ögretgenning taqı ögrengenning niyyeti* ***ḫāliṣ*** *kerek.*	231-1	1	ḫāliṣ
65.	**ḥasrat**	Ar.	Üzüntü, sıkıntı.	*Bizler ol sökellik* ***ḥasratı*** *birle, öz zaḥmatımız birle meşġūl bolduq.*	328-5	8	ḥasrat
66.	**ḥasrat**	Ar.	Özlem.	*Taqı kündüz bolsa, qaḍġum taqı* ***ḥasratum*** *ziyāda bolur, ḫalāyıq birle bolup munācāt lezzetidin maḥrūm bolġanım üçün, tėp aydı.*	315-8	3	ḥasrat
67.	**havā**	Fars.	Hava.	*Yā Resūlallāh,* ***havā*** *isig turur.*	43-17	21	havā

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
68.	**havā**	Fars.	Arzu, istek, heves.	*ʿĀqilning hemīşe nefsi alçaq bolur taqı ʿamal qılur bolsa, āḫiratı üçün ʿamal qılġan bolur taqı āḫirat üçün qılur; taqı aḫmaqnıng hemīşe nefsi öz **havāsınġa** uyġan bolur taqı ne neerse kim nefsi tileyür bolsa, ol nefsini menʿ qılmaz, ol nefs tilekini bėrür.*	423-8	4	havā
69.	**ḫıdmat**	Ar.	Hizmet.	*Andaġ erse, bu ėkki **ḫıdmat** arasında uluġ tefāvut boldı, tėp aydı.*	284-3	38	ḫıdmat
70.	**ḫıdmat**	Ar.	Huzur, yan, kat.	*Taqı bildingiz kim Abū Bekr raẓhu taqı cümle mālını Peyġāmbarʿas **ḫıdmatınġa** keltürdi taqı dervīşlerke bėrdi.,*	108-17	64	ḫıdmat
71.	**ḫużūr**	Ar.	Kat, yan.	*Biz ėkegü sizing **ḫużūrunguzda** yunalıng.*	171-15	3	ḫużūr
72.	**ḫużūr**	Ar.	Rahat, huzur.	*Rāst aydıng, tėdi taqı özi taḫtdın tüşti taqı İmām Şāfiʿīni taḫtqa aşurdı taqı özi ileginde çöküp **ḫużūr** birle olturdı erse, İmām Şāfiʿī aydı…*	204-12	2	ḫużūr
73.	**iç**	Tü.	İç, içeri.	*Medīne **içinde** hēç kimerse qalmadı kim özi üçün qaḍġurmadı, cümle qaḍġurdılar, yıġladılar.*	122-10	507	iç
74.	**iç**	Tü.	Gönül, kalp.	*Ey baba, qaçan tamuġ atınġa yettim erse, **içimke** tamuġ heybeti tüşti, taqı aʿżālarım sust boldı ʿaqlım ketti, tamuġnung heybeti könglümde ornadı.*	238-7	3	iç
75.	**ilāhī**	Ar.	İlahî.	*Muḥammed Resūlullāhnıng taqı envārı taqı esrārınıng miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı **ilāhī** turur taqı menbaʿ-i esrār-i rebbānī turur.*	3-13	1	ilāhī
76.	**ilāhī**	Ar.	Allahım!.	***İlāhī** körer-sen, men maẓlūm öler-men, tėdi .*	184-11	1	ilāhī
77.	**iste-**	Tü.	İstemek.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, qavmlar sėni **istediler**.*	317-10	14	iste-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
78.	**iste-**	Tü.	Aramak.	*Bilmesmen qayu yanġa bardılar, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas olturmadın çıqtı Ḥasan Ḥüseyinni* ***isteyü*** *bardı.*	172-13	8	iste-
79.	**iş**	Tü.	Hal, durum.	*...Ḥaq teʿālā qutġargay taqı sanga hem peyġāmbarlıq hem pāḏişāhlıq rūzī qılġay taqı bu qarındaşlarıng zār bolup sanga kelgeyler, sen bu* ***işlerdin*** *anlarġa ḫabar bėrgeysen, tėdi...*	356-13	3	iş
80.	**keç-**	Tü.	Geçmek.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun* ***keçti*** *kim qāmatı aşaq erdi.*	386-17	90	keç-
81.	**keç-**	Tü.	Vazgeçmek, feda etmek.	*Men cümlesidin* ***keçtim****.*	152-9	17	keç-
82.	**kel-**	Tü.	Gelmek.	***Keldim****, cüftümke aydım: Ey cüftüm, Peyġāmbar ʿas'nı bu aḥvāl üze kördüm.*	28-9	894	kel-
83.	**kel-**	Tü.	Meydana gelmek, zahir olmak.	*Eger quldın bir ṭāʿat* ***kelür*** *bolsa, anıng tevfīqi birle kelür ve eger qul maʿṣiyatdın saqlansa anıng saqlamaqı birle saqlanur.*	230-5	20	kel-
84.	**kel-**	Tü.	Uygun düşmek, münasip olmak.	*Ėmdidin song manga muḥtesiblük qılmaq ḫoş* ***kelmez****, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Neteg ḫoş kelmez?*	308-2	5	kel-
85.	**keldür-**	Tü.	Dünyaya getirmek, doğurmak.	*Yā Muḥammed, bu ol ża ʿīfa turur kim zinādın oġlan* ***keldürür*** *erdi taqı ėringe aytur erdi kim: Bu sėndin bolġan turur tėp aytur erdi.*	68-6	1	keldür-
86.	**keldür-**	Tü.	Getirmek.	*Ḥadīṣ maʿnīsi ol turur kim Anas ibnü Mālik rivāyat qılur: Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas Burāq* ***keldürdi****, yügen urulmış, eyer urulmış.*	52-12	21	keldür-
87.	**keltür-**	Tü.	Getirmek.	*Ol vaqtdın berü Muvaṣṣaldın un* ***keltürürler*** *andın tenāvul qılur-men, tėp aytur erdi.*	221-2	248	keltür-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
88.	**keltür-**	Tü.	Çocuk dünyaya getirmek, doğurmak.	*Muḥammed tuġmışta manga ḫabar bėrdiler kim qarındaşınġ ḫatunı Emīne ḫatun duşenbe kün Muḥammed atlıġ oġul* ***keltürdi*** *tėp.*	18-12	3	keltür-
89.	**kemiş-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Bolmasa bu kėçe qazan astım, bu oġlanlarnı awutmaq üçün qazanġa suw* ***kemiştim****, hēç neerse yoq suwdın öngin.*	107-5	30	kemiş-
90.	**kemiş-**	Tü.	Dökmek.	*Taqı bu necāsat* ***kemişgen*** *kāfirlarġa [ne üçün] qarġadı tėp su'āl qıldılar erse, cevāb aymışlar kim namāz Ḥaq te'ālāqa 'ibādat u ṭā'at qılmaq turur.*	13-6	6	kemiş-
91.	**kemiş-**	Tü.	Atmak.	*Yā ḫalīfa, manga destūr bėring bu sā'at barayın taqı öltüreyin taqı Decleke* ***kemişeyin****, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Barġıl anı bizke keltürgil.*	311-2	7	kemiş-
92.	**kemiş-**	Tü.	Sermek.	*Turdum, qapuġlarnı muḥkem baġladım taqı arıġ ābdast qıldım taqı ṣeccāda* ***kemiştim*** *taqı namāzqa şurū' qılmaqġa qaṣd qıldım erdi.*	268-13	5	kemiş-
93.	**kes-**	Tü.	Kesmek.	*Yana bir qavmnı körer-men kim ferīşteler ol kişilerning etlerini* ***keserler*** *taqı özleringe loqma qılu yėt[r]ürler.*	67-2	35	kes-
94.	**kes-**	Tü.	Tıraş etmek.	*Saqallarıngızını yulup bıyıqlarıngızını qapartmaqqa menim Rebbüm manga andaġ buyurdı kim bıyıqlarını* ***kessem*** *taqı saqallarnı qoḍsam tėp.*	81-15	3	kes-
95.	**kes-**	Tü.	Terk etmek.	*Süleymān-i Dārānī aydı raḥmḥi: Nefsümnüng arzūlarıdın bir arzūnı* ***kesmek*** *manga yaḫşıraq turur bir yıl rūza tutmaqdın taqı tünle erteke tegi ṭā'at qılmaqdın…*	266-15	1	kes-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
96.	**kesil-**	Tü.	Kesilmek.	*Yā Resūlallāhi, körer-men sizing mübārek teningizdin bir pāra ėt **kesilür** taqı menim etekimke tüşer, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Ummu'l Faż̇l, qorqmaġıl, bu tüş eḏgü tüş turur.*	178-10	3	kesil-
97.	**kesil-**	Tü.	Durmak, dinmek.	*Andın song köz yaşı **kesilgey**, közleri qan aqa başlaġay.*	66-11	1	kesil-
98.	**kesil-**	Tü.	Ayrı düşmek, ayrılmak.	*Ėkinçi ol kimerse kim yaq yawuqıdın **kesilse**.*	289-16	4	kesil-
99.	**kėter-**	Tü.	Gidermek, yok etmek.	*Meger ʿArafāt vuqūf qılmaqlıq ol yazuqlarını kėterür, öngin neerse **kėtermez**.*	275-11	19	kėter-
100.	**kėter-**	Tü.	Kovmak, kovalamak.	*Ol çetükni men burunraq ėwümdin **kėterdim**, andın song sening birle bu muʿamila qıldım, tėp aydı, va'llāhu aʿlam.*	312-12	17	kėter-
101.	**kėter-**	Tü.	Çekmek, çıkarmak.	*...ʿAlī raẓhu başındın ʿimāmasını **kėterdi** taqı ol ʿArābīqa keydürdi...*	162-17	16	kėter-
102.	**kigür-**	Tü.	Sokmak.	*Ey şaḫṣ, sen kim turur-sen? Sėni kim **kigürdi?***	441-15	5	kigür-
103.	**kigür-**	Tü.	Göndermek, yollamak.	*Qaçan kim bu cōmard ol daraḫtning butaqını tutmış bolsa, ol butaq bu cōmardnı uçtmaḫqa **kigürmedin** qoymas.*	255-1	12	kigür-
104.	**kim**	Tü.	Kimse.	*Andın song ʿÔmer raẓhu tegme bir şeherde ṣaḥābalardın tabiʿīnlerdin **kimlerni** bėg qılıp turur erdi.*	127-12	5	kim
105.	**kim**	Tü.	Kim.	*Seni muḫtesibluqqa **kim** qoydı?*	307-10	202	kim
106.	**köng(ü)l**	Tü.	Gönül, yürek.	*Ol qubba içinde **köngül** tilegen ṭaʿāmlar ẓāhir boldı.*	218-1	141	köng(ü)l
107.	**köng(ü)l**	Tü.	Akıl.	*Taqı bilgil, āgāh bolġıl kim bu Miʿrāc qıṣṣasını eştip **könglünge** andaġ tüşmesün kim Ḥaq teʿālā ʿarş üstünde turur tėp, neteg kim bir qavm-i müşbihī tėrler.*	60-5	7	köng(ü)l
108.	**lezzet**	Ar.	Lezzet, tat.	*Andın song Ḥaq teʿālā manga **lezzet** rūzī qıldı.*	315-14	6	lezzet

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
109.	**le<u>z</u>z<u>e</u>t**	Ar.	zevk, haz.	*ʿĀrif qul Ḥaq teʿālā birle munācāt qılsa, Ḥaq teʿālā ol qulġa **le<u>z</u>z<u>e</u>t** rūzī qılur kim ol le<u>z</u>z<u>e</u>t uçtmaḫ ehliniṅg le<u>z</u>z<u>e</u>tinge meṅgzeyür, tėp aydı.*	315-12	4	le<u>z</u>z<u>e</u>t
110.	**maʿnī**	Ar.	Sebep, neden.	*Bu **maʿnīdin** ötrü ṣaḥābalar Peyġāmbar ʿas'dın üküş suʾāl qılmaz erdiler.*	340-11	49	maʿnī
111.	**maʿnī**	Ar.	Anlam.	***Maʿnīsi** ol bolur kim: Qaçan kim borġu ürülse, qıyāmat bolsa āvṣ ol kün men falān oġlı men, tėp küwenmek yoq.*	177-3	132	maʿnī
112.	**meḫāsinlıġ**	Ar.+Tü.	Sakallı.	*Baqar-men, bir aq **meḫāsinlıġ** ṣaḫṣ kördüm.*	54-11	1	meḫāsinlıġ
113.	**meḫāsinlıġ**	Ar.+Tü.	Boy.	*Meḫāsini qurt yıġ qavurtlıġ turur, orta **meḫāsinlıġ** [turur], uzun taqı ermez, kūsa taqı ermez.*	23-8	1	meḫāsinlıġ
114.	**meskenet**	Ar.	Miskinlik, âcizlik.	*Munung teg küwenü yörümegil, qul teg **meskenet** birle yörigil, tėdi erse, Muḥlib aydı: Yā Muṭrif, sen mėni bilmez-mü-sen kim men kim turur-men?*	373-15	1	meskenet
115.	**meskenet**	Ar.	Alçak gönüllülük.	*Bolġay kim özi berekātında Ḥaq teʿāla men miskīn fāsiqni yarlıqaġay, tėp **meskenet** birle bardı taqı ol ʿābid qatında olturdı erse, ol ʿābid bu fāsiqdin ʿārlandı taqı bu fāsiqqa ḫōr köz birle baqtı taqı özi birle aydı…*	372-14	2	meskenet
116.	**min-**	Tü.	Binmek.	*Andın soṅg Peyġāmbar ʿas ol ʿArābīni tėweke **mindürdi** taqı azıqlandurdı taqı öz yeringe ıḍa bėrdi.*	163-16	16	min-
117.	**min-**	Tü.	Aşmak, ağmak, çıkmak.	*Bir kün ʿÖmer raẓhu ḫilāfatında minberke **mindi** taqı ḫalāyıqqa aydı kim: Ey ḫalāyıq, bu cemʿ içinde kim kim ʿIrāq ėllig erse, örü qopsun, tėmiş erdi.*	399-13	26	min-
118.	**mülk**	Ar.	Mal mülk.	*Ey ʿazīz, bu qoylar menim **mülkim** ermez.*	431-1	30	mülk

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
119.	**mülk**	Ar.	Memleket.	*Qaçan kim bu ʿAbdullāh Kesrī* ***mülkinge*** *tegdi taqı bitigni berdi, Kesrī aldı taqı oqıdı erse, ġażabı keldi taqı aydı kim: Bu dünyāda andaġ-mu kişi bar kim anıng atı menim atım üzesinde bitilgey?*	81-8	4	mülk
120.	**mün-**	Tü.	Binmek.	*Bu tėweke mününg, men tėwening zumāmını tutup sizni çerigke yetgüreyin, tėdi erse, men taqı tėweke* ***mündüm****.*	415-4	13	mün-
121.	**mün-**	Tü.	Çıkmak, aşmak.	*Yā Muḥammed, yaq yawuqlarıngnı tamuġdın qurtġarġıl taqı muʾminlarqa alçaqlıġ qılġıl! tėp aydı erse, Peyġāmbar ʿas taġ başınġa* ***mündi*** *taqı qatıġ āvāz birle çaqırdı: Yā ṣabāḥāh! tėyü*	16-14	6	mün-
122.	**münteşir bol-**	Ar.+Tü.	Yayılmış olmak.	*Men qorqar-men sizlerdin kim mendin song ėller açılġay, İslām ʿālamda* ***münteşir bolġay****.*	324-2	6	münteşir bol-
123.	**münteşir bol-**	Ar.+Tü.	Neşretmek.	*...Muʾtī atlıġ kitāb taṣnīf qılıp turur-siz, bu kitābnı ʿulemālar sizing ḫıdmatıngızda oqısalar, bu kitāb taqı* ***münteşir bolsa****, erte kėçe taqı sizing cemālingız birle müşerref bolsaq...*	208-10	1	münteşir bol-
124.	**müşkil**	Ar.	Müşkül, güç.	*Bu* ***müşkil*** *suʾāl turur.*	189-1	2	müşkil
125.	**müşkil**	Ar.	Sorun.	*Munung mişāli ol turur kim bir ʿālim kimerse bir daraḫt köligesinde olturmış kim fikrim ṣāfī bolsun, ḫalāyıq teşvīşi bolmasun, tėp tefekkür birle, endīşe birle ḫalvatta olturmış velīkin ol daraḫtning budaqlarında çıpçuqlar olturur, taqı āvāz qılur taqı bu ʿālimqa teşvīş qılurlar, bu ʿālimning* ***müşkili*** *ḫal bolmaz.*	244-14	2	müşkil
126.	**oġlan**	Tü.	Çocuk.	*Bir nāresīde* ***oġlan*** *bir maḥallede yıġlayur erdi.*	108-5	150	oğlan

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
127.	**oğlan**	Tü.	Oğul, erkek evlat.	*Taqı Tangrı teʿālā ḥükmi Ādam peyġāmbarqa ol erdi kim bir qarındaqı tuġurġan erkek* ***oğlanqa*** *taqı bir qarındaqı tuġqan qızını cüfitlendürgil, tėp.*	351-11	2	oğlan
128.	**oḫşa-**	Tü.	Benzemek.	*Bu daraḫt üzesinde mēveler bar, hēç dünyā mēveleriŋge* ***oḫşamaz.***	319-10	17	oḫşa-
129.	**oḫşa-**	Tü.	Okşamak.	*Aldı taqı ileginde olturġuzdı taqı* ***oḫşayu*** *başladı.*	178-16	3	oḫşa-
130.	**oqı-**	Tü.	Öğrenmek.	*Ol kim pāḏşāh turur, ʿilmni Ḥaq riżāsı üçün* ***oqıdı,*** *taqı Ḥaq riżāsı üçün ögretti, taqı dünyāke raġbetsiz boldı.*	231-7	4	oqı-
131.	**oqı-**	Tü.	Okumak.	*Peyġāmbar ʿas ġuzātqa Qaṣvā atlıġ tėwesi üze ḫuṭba* ***oqıdı.***	168-14	77	oqı-
132.	**oyna-**	Tü.	Cilveleşmek.	*Quma birle ḫatun qatında* ***oynamaq*** *ḫatunnı ḫōrlamaq bolur, andaġ qılmaq kerekmez.*	192-14	1	oyna-
133.	**oyna-**	Tü.	Oynamak.	*Bir kimerse namāz içinde meḥāsini birle* ***oynayur*** *erken Peyġāmbar ʿas anı kördi, taqı aydı: Eger bu kimersenin̂g kön̂gli alçaqlıq qılmış bolsa, erdi, endāmları taqı alçaqlıq qılġay erdi.*	247-12	8	oyna-
134.	**ög-**	Tü.	Övmek, medhetmek.	*Bildim kim sizler dı̂nlerin̂giz içinde in̂gen ṣābit-qadam turur-siz tėp munlarnı* ***ögüp*** *ḫilʿatlar keydürdi.*	80-11	19	ög-
135.	**ög-**	Tü.	Öğütmek.	*…man̂ga kelgil, men anı* ***ö[gü]geyin*** *taqı etmek bışurayın, tėdi erse, Selmān Fārsī taqı andaġ qıldı erse, ol Şemʿūn Yahūdī bu çādırnı élginge aldı taqı baqtı, yıġlayu başladı…*	163-8	1	ög-
136.	**ögren-**	Tü.	Öğrenmek.	*Tört min̂g ustāddın ʿilm* ***ögrendim.***	188-9	14	ögren-
137.	**ögren-**	Tü.	Alışmak, âdet haline getirmek.	*Tünle ṭāʿat ve ʿibādatqa* ***ögrengen*** *muʾminning lezzeti ziyādaraq turur ṭarab ėḍilerin̂ing lezzetidin, tėp aydı.*	315-10	1	ögren-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
138.	**qalam**	Ar.	Kalem.	*Oqıġıl, yā Muḥammed, taqı seninġ Perverdigārınġ andaġ kerīm Tangrı turur kim ādam oġlanlarınġa ḫaṭnı **qalam** birle ögretti.*	8-6	2	qalam
139.	**qalam**	Ar.+Tü.	Hüküm.	*Ey ʿayālım yıġlamaq manga kerek kim yazuqlarım ingen üküş turur, velīkin ey ʿayālım, sen nārasīda turur-sen, sanga ne yıġlamaq kerek, sening üze **qalam** yörimes, tėdi erse, ʿayālı aytur: Ey baba, körer-men ḫalāyıq ot yandursalar, avval uşaq yıġaçlar qoḍarlar, andın song uluġ yıġaçlarnı koḍarlar.*	238-12	1	qalam
140.	**qapar-**	Tü.	Böbürlenmek.	*Andaġ **qapardı** kim ʿālam içinde mening teg melik yoq turur, tėp özinge iʿtiqād qıldı.*	440-8	1	qapar-
141.	**qapar-**	Tü.	Şişmek, kabarmak.	*...Mekkedin Medīneke hicret qılġan muhācirlar içgeyler; yana ol dervīş miskīn ṣaḥābalar kim tonları çapan bolup, yüzleri mücāhidedin sarġarıp, başları örperip, aḍaqları **qaparıp** hēç kimerse anlarġa iltifāt qılmadın kelseler…*	63-10	1	qapar-
142.	**qara**	Tü.	Karartı, gölge.	*Qaçan kim Ḥuneynde tünediler taqı erte koptılar, qol arasından bir **qara** köründi.*	71-13	1	qara
143.	**qara**	Tü.	Toprak.	*Bu ʿālam içinde bir **qara** yer bolsa erdi taqı anda ḫaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle böyük taġlar baş qaldurdılar kim: Nūḥ peyġāmbar kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	2	qara
144.	**qara**	Tü.	yılkı ile birlikte hayvan, hayvan sürüsü.	*Taqı Yūsufqa başqa yerde aydılar: Ey qarındaşımız Yūsuf, bizim birle ṣaḥrāqa çıqsang bolmaz-mu? Nėçeke tegi ėwde olturur-sen? Bizler qoy qozı, yılqı **qara** qatınġa çıkar-miz.*	353-17	12	qara

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
145.	**qara**	Tü.	Kara, siyah.	*Peyġāmbar ʿas'nuŋ bir* ***qara*** *kilim bar erdi; ol kilimni üzesinge örtündi taqı çıqtı.*	144-1	8	qara
146.	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Karşılamak.	*Qaçan kim Sidretü'l-Müntehāqa tegdim erse, ferīşteler maŋa istiqbāl qılu* ***qarşu keldiler*** *taqı selām qıldılar.*	57-8	16	qarşu kel-
147.	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Karşılık vermek.	*Qayu yanġa barsa erdi, kimerse* ***qarşu kelü*** *bilmez erdi, meger oq atar erdiler.*	184-9	1	qarşu kel-
148.	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Rastlamak, karşılaşmak.	*Kāfirlarnı Ḥaq yolınga ündegeyin, bolġay kim musulmān bolġaylar, tamuġ otıdın qurtulġaylar tėp ėwdin çıqmış erdi. Bir kāfir* ***qarşu keldi****.*	11-12	5	qarşu kel-
149.	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Dayanmak.	*…oġlı qızı içinde yā taqı teni içinde taqı ol qulum muṣībatqa körklüg ṣabur birle* ***qarşu kelür*** *bolsa, qıyāmat kün ʿamallarını ölçmek üçün ol qulumnı tarāzū qatınġa keltürmegeymen…*	323-10	1	qarşu kel-
150.	**qarşu tur-**	Tü.+Tü.	Karşı durmak.	*Sen ne kişi boldunŋ kim menim birle* ***qarşu turġaysen?***	373-11	4	qarşu tur-
151.	**qarşu tur-**	Tü.+Tü.	Karşı çıkmak, karşılık vermek.	*Ėmdi menim yaraġım yoq aŋar* ***qarşu turmaqġa****.*	174-11	5	qarşu tur-
152.	**qaṣd**	Ar.	Kasıt.	*Ḥaqīqatta Ḥaq teʿālā bu yazuqunŋızını örtgen turur anınŋ üçün kim, ḫaṭā birle qıldıŋız,* ***qaṣd*** *birle qılmadıŋız, yuluġ alıp āzād qılmaqını yaḫşı bolġay saqındıŋız.*	117-7	3	qaṣd
153.	**qaṣd**	Ar.	Niyet.	*Kaʿbeniŋ bināsı nedin erdi taqı kim binā qıldı taqı Kaʿbeke* ***qaṣd*** *qılġannı Ḥaq tvt neteg helāk qıldı cümlesini avvalqı bābnuŋ altınç faṣlıda beyān qılındı.*	273-13	2	qaṣd
154.	**qat-**	Tü.	Katmak, ilave etmek, koymak.	*Siz taqı Peyġāmbar yerinde olturdunŋız, kerek kim yüzükni siz taqı ėlginŋizke* ***qatsanŋız*** *tėdiler erse, ol taqı teberrük tutup ėlginge qattı.*	78-4	25	qat-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
155.	**qat-**	Tü.	İçine sokmak.	*Yügürdiler taqı ėkegü Diḥyatü'l-Kelbī tėp Cebreʾilke yapşundılar taqı Cebreʾil ʿas yeng̑inge ėliglerini **qatıp** neerse isteyürler.*	171-1	3	qat-
156.	**qat-**	Tü.	Takmak.	*Peyġāmbar ʿas ol yüzükni sol ėlgining̑ kiçig barmaqınga **qatar** erdi taqı qaşını iç yanqa qoyar erdi.*	78-2	4	qat-
157.	**qat-**	Tü.	Kapatmak.	*Menim reʾyim ol turur kim bu Muḥammedni bir ėwke **qatsaq** taqı ol ėwnüng tünglükini taqı qapuġını berk qılsaq, bu Muḥammed ol ėw içinde açlıqdın ölse tėdi…*	19-11	1	qat-
158.	**qaṭʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek, sona erdirmek.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün **qaṭʿ qılsa** taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḥicāblar kötrülse hēç ʿacīb ġarīb bolmaġay, tėdi ve's-salām.*	302-16	3	qaṭʿ qıl-
159.	**qaṭʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Karar verme.	*Rişvet almaz-men velīkin ėkki ḫaşm arasında ḥükm **qaṭʿ qılsam**, aralarında bir ḫaṭ bitiyür-men kim bukündin song̑ biri biring̑izke daʾvāng̑ız taqı ḫuşūmatıng̑ız bolmasun, tėp.*	246-4	1	qaṭʿ qıl-
160.	**qatıġ**	Tü.	Çok.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ümmetim üze **qatıġ** qorq[q]anımız işlerdin biri bu turur kim Ḥaq tvt ummatımġa māl ve niʿmet bėrgey taqı biri biringe ḫased qılġaylar taqı ṭāʿatlarının̑g s̲avāblarıdın maḥrūm bolġaylar, tėp aydı.*	7-16	64	qatıġ
161.	**qatıġ**	Tü.	Hızlı.	***Qatıġ** yürügen taqı ermez; yürüyür bolsa, aqru yüriyür erken yeter (?), yoq erse yetmes tėdi.*	23-8	1	qatıġ
162.	**qatıġ**	Tü.	Katı.	*Nūḥ peyġāmbar ʿas kāfirlar ḫaqqınġa taşdın taqı **qatıġraq** erdi.*	116-4	2	qatıġ
163.	**qatıġ**	Tü.	Zor, güç.	*Neme **qatıġ** ermiş bu cān bėrmek! tėdi erse, Fāṭıma yıġlayu başladı.*	89-15	2	qatıġ

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
164.	**qatıġ**	Tü.	Kötü.	*Kimerse bir musulmānqa ẕulm qılmaq duşvār turur qıyāmat kün, ḫāṣṣa kim cümle musulmānlarġa ẕulm qılmaq ingen **qatıġ** duşvār turur, tėdi erse, dōstı aydı: Yā imāme'l-muslimīn, men kimke ẕulm qıldım, manga beyān qılıng? tėdi...*	224-2	2	qatıġ
165.	**qatıġ bol-**	Tü.+Tü.	Azken çok olmak, çok duruma gelmek, artmak, fazlalaşmak.	*Ey ʿayālım, yıġlamaġıl, peyġāmbarlarnıng emgekleri **qatıġ bolur**, velīkin ṣevābları üküş bolur taqı dereceleri artuq bolur.*	11-16	18	qatıġ bol-
166.	**qatıġ bol-**	Tü.+Tü.	Katılaşmak.	*Ol maʿnīdin ötrü kim ādemī ṭaʿāmını toya yėse, teni ağır bolur, köngli **qatıġ bolur**, zīrekliki andın zāyil bolur, uyqusı üküş bolur, ʿibādat ve ṭāʿat qılmaqġa teni sust bolur, tėp cevāb aydı.*	199-3	1	qatıġ bol-
167.	**qatıġ bol-**	Tü.+Tü.	Kötüleşmek.	*Aḥvālı **qatıġ boldı**, zār u zār yıġlayu Ḫaq teʿālāqa münācāt qılu cān bėrdi, innā lillāhi va innā ilayhi rāciʿūna.*	196-17	1	qatıġ bol-
168.	**qatıġ qıl-**	Tü.+Tü.	Katılaştırmak .	*Ey Perverdigārım, bu Firʿavnnung qavmınung māllarını helāk qılġıl taqı köngüllerini **qatıġ qılġıl** kim īmān keltürmesünler taqı qıyāmat kün ʿuqūbatqa sezā bolsunlar, tėdi.*	116-9	4	qatıġ
169.	**qatıġlıq**	Tü.	Çokluk.	*Ḥasan-ı Baṣrī raḥmhi qırq yıl külmedi, qorquġı **qatıġlıqı** üçün.*	236-15	1	qatıġlıq
170.	**qatıġlıq**	Tü.	Zorluk, güçlük, sıkıntı.	*Yā Rebbī, ölümnüng **qatıġlıqlarını** manga āsān qılu bėrgil, tėp Ḫaq teʿālādın tileyür erdi.*	438-1	4	qatıġlıq
171.	**qavm**	Ar.	Kavim.	*Ey Bār Ḫudāyā, **qavmum** mėni bilmezler.*	13-3	45	qavm
172.	**qavm**	Ar.	Cemaat, topluluk.	*Yana bir qavmnı kördüm kim tamuġqa erklig ferīşteler ol **qavmnı** süngü birle sançarlar taqı tamuġ içinge ıdarlar.*	67-8	11	qavm

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
173.	**qayda**	Tü.	Nerede.	*Yā ʿĀ͡ş, **qayda** erdiṅ?*	62-14	4	qayda
174.	**qayda**	Tü.	Nereye.	*Yā Hācar, bildiṅ-mü kim İbrāhīm peyġāmbar İsmāʿīlni **qayda** eletti?*	213-17	7	qayda
175.	**qayıt-**	Tü.	Vazgeçmek.	***Qayıttım** ol rāydın, tėdi erse, Umm-i Cemīl tayandı.*	16-10	3	qayıt-
176.	**qayıt-**	Tü.	Dönmek, geri dönmek.	***Bu işdin qayıtur-mu-sen yā yoq mu?***	411-3	74	qayıt-
177.	**qayra-**	Tü.	Geri.	*Taqı cümle **qayra** Medīneke qayıttılar.*	134-1	1	qayra-
178.	**qayra-**	Tü.	Tekrar, yeniden.	*Ol kāfirqa hēç neerse tėmedi, ṣabr qıldı, **qayra** töndi taqı ėwke kirdi.*	11-14	2	qayra-
179.	**qaytar-**	Tü.	Karşılık, cevap vermek.	*Yā Reṣūlallāhi, ol maṅga terbiyet qıldı erse, men taqı aṅga yanutı **qaytardım**, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ne qıldıṅ? tėdi.*	286-17	17	qaytar-
180.	**qaytar-**	Tü.	Geri vermek.	*Tilese saqlaġay, tilese qoyġay tėdi erse, Ebrehe buyurdı, ʿAbdu'l-Muṭṭalibniṅ tėwelerini **qaytardılar**.*	42-12	16	qaytar-
181.	**qaytar-**	Tü.	Ödemek.	*Ey Muvaffiq oġlı, menim qatımda bir niʿmetni amānat koḍtuṅ kim qıyāmat kün bolsa āvṣ men saṅa bu qılġanıṅ cezāsını **qaytarġay**-men, ėlgiṅni tutġay-men taqı cümle ḥalāyıq ḥisāb ve suʾāl içinde erken men sėni uçtmaḥqa ėletgeymen, tėp aydı.*	276-9	4	qaytar-
182.	**qaytar-**	Tü.	Geri göndermek, göndermek.	*Yana biriṅge taqı bir ton keydürdi taqı anlarnı **qaytardı**.*	82-12	11	qaytar-
183.	**qoḍ-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Qaçan kim bu baḥīl ol daraḫtnıṅ butaqını tutmış bolsa, ol butaq bu baḥīlni tamuġqa kigürmedin **qoḍmas**.*	255-3	68	qoḍ-
184.	**qoḍ-**	Tü.	Vazgeçmek, terk etmek.	*Mundın maʿlūm bolur kim hēç ḥālda namāznı **qoḍmaqġa** şerīʿat ėḍileri ruḫsat bėrmedin tururlar.*	241-1	14	qoḍ-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
185.	**qoḍ-**	Tü.	Takmak.	*Boynumġa zinc̄ir **qodtılar**, aḍaqımġa buqaġu urdılar, ėgnimge palās keydürdiler, abuşqa bolmış atamdın aḍırdılar, tėp yıġlayur erken Mālikning̀ qulı keldi…*	358-14	4	qoḍ-
186.	**qop-**	Tü.	Kalkmak, ayağa kalkmak.	*Ey ḫalāyıq, bu cemʿ içinde kim kim ʿİrāq ėllig erse, örü **qopsun**, tėmiş erdi.*	399-14	83	qop-
187.	**qop-**	Tü.	Zuhur etmek, meydana gelmek, var olmak.	*Başı yançıldı taqı veſātı boldı e̊rse, ʿālam qarañ̀qu boldı, qatıġ yėl **qopti**, ʿĀdam peyġāmbarnıng̀ oġlanlarıdın keḍikler taqı quşlar qaça başladılar.*	338-8	7	qop-
188.	**qopar-**	Tü.	Koparmak, kaldırmak, çekip çıkarmak.	*Taqı üzerindeki taşlarnı kėterdi, taqı bu Bilālnı yerindin **qopardı**.*	97-9	11	qopar-
189.	**qopar-**	Tü.	İnşa etmek, yapmak, meydana getirmek, mevcut kılmak.	*Mekkede bir ėw bar, Kaʿbe atlıġ. Ol ėwni İbrāhīm peyġāmbar ʿas **qoparmış** tėp ayturlar.*	41-6	7	qopar-
190.	**qoy-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Yā İmāme'l-muslimīna, bu atlardın birini özüngüzke **qoysangız** minmek üçün bolġay-mu?*	162-16	91	qoy-
191.	**qoy-**	Tü.	Terk etmek, vaz geçmek, bırakmak.	*Ḥālī maʿlūm ermez, tėp aydı erse, ol mufāḫirat qılġan ʿArablar taqı uftandılar taqı mufāḫiratnı **qoydılar**.*	374-14	7	qoy-
192.	**qoy-**	Tü.	Takmak.	*Andın soñ̀ hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi, dirresini ėlginge **qoyar** erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi, nā-meşrūʿ işler körer bolsa, emr-i maʿrūf qılur erdi taqı nehy-i münker qılur erdi.*	106-9	1	qoy-
193.	**qur-**	Tü.	Kurmak.	*Abū Süleymān Dārānī raḫmhi ėşitti kim falān emīr fısq meclisi **qurup** turur, münker iş birle meşġūl turur, tėp.*	375-14	1	qur-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
194.	**qur-**	Tü.	Tedarik etmek, temin etmek.	*...ėwlerini cümlesini qaytarsunlar taqı anlar bu ġanīmat mālı birle öz esbāblarını* ***qursunlar*** *ve eger tilesen͡giz bu ġanīmatnı tüz qısmat qılayın taqı anlar bayaqı sizin͡g ėwin͡gizde oltursunlar, tėdi…*	256-7	1	qur-
195.	**quruġ**	Tü.	Kuru.	*Misvāk başı* ***quruġ*** *erdi.*	90-5	4	quruġ
196.	**quruġ**	Tü.	Boş.	*Yanında bir* ***quruġ*** *meşk bar erdi.*	133-14	2	quruġ
197.	**Resūlu'llāh**	Ar.	Allah'ın resulü.	*Bu Muḥammed* ***Resūlu'llāh*** *turur tėdi erse, Abū Sufyān aydı: Yā ʿAbbās, uyan͡g oġlı neme uluġ melik boldı!*	50-11	1	Resūlu'llāh
198.	**Resūlu'llāh**	Ar.	Hz. Muhammed.	*Yā Resulallāh, qoymaz-miz,* ***Resūlullāh*** *bitisün tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Men Muḥammed Resūlullāh men hem taqı Muḥammed ibnü ʿAbdillāh men, ziyān qılmas, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh bitisün tėdi erse, ṣaḥābalar tek qaldı.*	46-9	1	Resūlu'llāh
199.	**rücūʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Geri dönmek.	*Velīkin bu Muḥammedke ḫoş söz bir͡le ʿözür qılalın͡g taqı öz ėlimizke* ***rücūʿ qılalın͡g*** *taqı öz dīnimiz üze s̱ābit turalın͡g, tėp meşveret qıldılar.*	143-17	5	rücūʿ qıl-
200.	**rücūʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Vaz geçme, cayma.	*Ey Ḫalīfa, sen ʿömrün͡g içinde hēç maʿṣīyatqa qaṣd qılmışdın son͡g Ḥaq teʿālānın͡g qorqu͡gın͡ı könglüngge tüşürüp ol maʿṣīyatdın* ***rucūʿ qılmışın͡g*** *bar mu?*	204-13	1	rücūʿ qıl-
201.	**sāʿat**	Ar.	Zaman, vakit, an.	*Ol* ***sāʿat*** *Cebreʾil ʿas nāzil boldı taqı aydı: Yā Muḥammed, Abū Bekr rāst aytur.*	101-2	24	sāʿat

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
202.	**sāʿat**	Ar.	Saat.	*Üç künke tegi hēç ṣaḥrā qoḍmadın istediler, bulmadılar, Ol kėçe Abū Bekr raẓhu bir **sāʿat** Pe͡yġāmbar ʿas'nung saġ yanında yüriyür erdi, taqı bir sāʿat artında yüriyür erdi.*	20-8	29	sāʿat
203.	**ṣāfī**	Ar.	Temiz, arı, saf.	*Anlarnıng aṭları taqı tėweleri yoq erdi taqı çıqmaqġa istiʿdādları yoq erdi, dervīş ṣaḥābalar erdiler, velīkin niyyetleri arıġ erdi, iʿtiqādları **ṣāfī** erdi.*	409-1	3	ṣāfī
204.	**ṣāfī**	Ar.	Şeffaf.	*Taqı uçtmaḥ içinde bir küngüre bar, andaġ **ṣāfī** yaruq turur kim taşındın içi körnür taqı içindin taşı körnür.*	314-7	1	ṣāfī
205.	**sākin bol-**	Ar.+Tü.	Yerleşmiş olmak.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, Sen bilür-sen kim uştmaḥda kimler **sākin bolurlar** taqı tamuġda kimler sākin bolurlar.*	317-4	4	sākin bol-
206.	**sākin bol-**	Ar.+Tü.	Sakinleşmiş olmak.	*Taqı mübārek ėlgi[ni] yürekim köksüm üze qoydı erse, yürekimde ḫafaqān bar erdi, hemīşe titreyü turur erdi, ol **sākin boldı**.*	102-9	1	sākin bol-
207.	**sal-**	Tü.	Koymak.	*İbnü Hübeyre qatıġ ġażab qıldı taqı buyurdı, Abū Ḥanīfeke yigirmi aġaç urdılar taqı zindānqa **saldılar**.*	186-13	1	sal-
208.	**sal-**	Tü.	Sermek.	*Men tört ay Abū Ḥanīfe ėwinde turdum, anı kėçe yatġanını körmedim, ḫādimları töşek **salġanını** körmedim.*	190-14	1	sal-
209.	**sal-**	Tü.	Sallamak.	*Sewündüm taqı ançaqa tegi küydüm kim ol kārvān yaqın keldi erse, anlarqa men qol **saldım**, āvāz qıldım erse, anlar taqı manga qarşu keldiler taqı aydılar: Ey ża'īfa, aḥvāl ne turur?*	130-12	1	sal-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
210.	**sal-**	Tü.	Terk etmek.	*...kāfirlar seni Mekkedin çıqarıp Medīneke kelmişingde şaburları qalmadın seninġ maḥabbatınġda ḫatunlarını, oġul qızlarını, yer yurtlarını* ***salıp*** *Mekkedin Medīneke hicret qılġan muhācirlar içgeyler...*	63-8	1	sal-
211.	**sana-**	Tü.	Farz etmek.	*Ey yārānlarım, eger ʿaqlınġız bar erse, özleringizni ölüglerdin* ***sanangız.***	434-2	2	sana-
212.	**sana-**	Tü.	Saymak.	*Peyġāmbar ol yarmaqlarnı* ***sanamadın*** *Abū Bekrke bėrdi taqı aydı: Yā Abū Bekr, bu yarmaqlarqa Fāṭıma üçün ėw esbābları alu bėrgil! tėdi taqı Bilālnı taqı ʿAmmār Yāsirni taqı bir qaç kimerseni Abū Bekr birle bāzārqa ıḍa bėrdi.*	159-4	1	sana-
213.	**saqlan-**	Tü.	Gizlenmek, saklanmak.	*Rebīʿ ibni Ḫayṣam raḥmhi on ėkki yıl* ***saqlandı*** *kim hēç neerse sözlemedi.*	382-9	1	saqlan-
214.	**saqlan-**	Tü.	Sakınmak, çekinmek, kötü bir şeyden uzak durmak, korunmak, dikkat etmek.	*Qaçan kim żaʿīfa kimerse cüftlenmek birle dīnī ḥiṣārqa kirür, ḥarāmdın maʿṣiyatdın* ***saqlanur****.*	15-2	18	saqlan-
215.	**ṣiddīq**	Ar.	Pek doğru, sözünün eri.	*Bu derece Peyġāmbarnınġ taqı* ***ṣiddīqlarnınġ*** *taqı evliyālarnınġ taqı muqarreb qullarnınġ derecesi turur.*	264-14	2	Ṣiddīq
216.	**Ṣiddīq**	Ar.	Ebu Bekr'in lakabı.	*Abū Bekrnınġ raẓhu taqı bir atı* ***Ṣiddīq*** *erdi.*	98-13	4	Ṣiddīq
217.	**sor-**	Tü.	Emmek.	*Ol todaqnı kim Peyġāmbar ʿas* ***sordı****, ol todaq manġa sewüglügrek turur, tėdi taqı Ḥüseyinni iḫtiyār qıldı erse, Abū Ḥüreyre taqı Umm-i Ubeyhānı Ḥüseyinge nikāḥ qıldı taqı Medīneke keltürdiler.*	181-10	1	sor-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
218.	**sor-**	Tü.	Sormak.	*Bir kün Ḥaccāc **sorar** vezīrleringe kim: Saʿīd-i Cebīr bu ėlde bar mu? tėp aydı erse, aydılar: Saʿīd-i Cebīr üküş zamāna boldı kim bu ėldin çıqmış.*	343-1	51	sor-
219.	**ṣuḥbat**	Ar.	Cinsel ilişki.	*Taqı ʿāmlarnıng rūzası yemek içmek birle taqı ḫatun **ṣuḥbatı** qılmaq birle bozlur.*	264-12	1	ṣuḥbat
220.	**ṣuḥbat**	Ar.	Sohbet.	*Men angar üküş ḫurmetler qılur-men uluġ saḥāba tėp, Peyġāmbar ʿas **ṣuḥbatında** üküş boldı tėp taqı ol manga hēç ḫurmet qılmaz.*	128-10	5	ṣuḥbat
221.	**suḥbat qıl-**	Ar.+Tü.	Sohbet etmek.	*Ey yārānlarım, zīnhār aḥmaq birle **suḥbat qılmang** taqı ʿāqildin kesilmeng, tėdi erse, yārānları aydılar: Yā Resūlallāhi, ʿāqil kim bolur?*	423-1	3	suḥbat qıl-
222.	**suḥbat qıl-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek.	*Taqı ʿāmlarnıng rūzası ol turur kim rūzaqa niyyet qılıp özini yemek içmekdin taqı ḫatun birle **suḥbat qılmaqdın** saqlasa.*	264-7	6	suḥbat qıl-
223.	**sür-**	Tü.	Sürümek, sürüklemek.	*Ey baba, qıyāmat kün bolsa avṣ men miskīn ża ʿīfanı zebānīyeler tutsalar taqı boynumqa zencīr taqıp tamuġqa **sürseler**, ʿAraṣāt içinde menim aḥvālım neteg bolġay? tėdi taqı qatıġ yıġlayu başladı erse, babası Ṣaqīq taqı yıġlayu başladı.*	238-9	3	sür-
224.	**sür-**	Tü.	Sürmek, çıkarmek, uzaklaştırmak.	*Mundaġ kimerselerni qatıngdın kėtermegil taqı **sürmegil** taqı bu Qurayşīlerning żāhiringe naẓar qılmaġıl…*	379-17	1	sür-
225.	**şiş-**	Tü.	Şişmek.	*Ḥaq teʿālā Peyġāmbarqa nuṣrat bėrdi, anlar ṣaḥrāda **şişip** yatur erdiler.*	12-14	5	şiş-
226.	**şiş-**	Tü.	Kibirlenmek, büyüklük taslamak.	*Ey Bār Ḥuḍāyā, sanga sıġınur-men tekebbürnüng **şişmekidin**, tėp aytur erdi…*	373-5	1	şiş-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
227.	**ṭalab qıl-**	Ar.+Tü.	İstemek.	*Mundın maʿlūm bolur kim İmām Mālik raḥmhi dünyāke iltifāt qılmaz erdi, nefsinge qahr qılġan erdi taqı Ḥaq teʿālānıng rizāsını **ṭalab qılġan** erdi.*	207-13	26	ṭalab qıl-
228.	**ṭalab qıl-**	Ar.+Tü.	Aramak.	*Men qayıttım taqı olturġanım yerde ol ẓufārī monçuqlarımnı **ṭalab qıldım** taqı buldum.*	414-12	2	ṭalab qıl-
229.	**tam**	Tü.	Duvar.	*Hēç ol **tam** qatınġa yawuq kelü bilmez erdiler.*	218-3	10	tam
230.	**tam**	Tü.	Ev.	*Ėl ṭarafında bir ḫarāb **tam** bar erdi, anda qoydılar.*	331-4	2	tam
231.	**teg-**	Tü.	Değmek.	*Künnüng neteg kim cümle ʿālamqa fāyidası teger, İmām Şāfiʿīning taqı cümle ʿālamqa fāyidası **teger**.*	202-7	116	teg-
232.	**teg-**	Tü.	Ulaşmak.	*Bu ḫabar Kevfe ḫalqınga **tegdi** kim Muʿāvīya vefāt bolmış taqı oġlı Yezīd ḫalīfa bolmış tėp.*	183-14	13	teg-
233.	**teg-**	Tü.	Payına, hissesine düşmek.	*Qaçan kim Cābirning ṭaʿāmını tenāvül qılduq taqı ḫandaq qazımaqqa barduq, menim ülüşümke **teggen** yerde taqı bir uluġ taş bėlgürdi.*	30-1	5	teg-
234.	**teg(ü)r-**	Tü.	Bildirmek.	*Cebrāʾilni ilk vaqt kökde kördüm kim ferīşteler Cebreʾilġa taʿziyatınġızını **tegrür** erdiler, anlar birle meşġūl erdi.*	88-14	6	teg(ü)r-
235.	**teg(ü)r-**	Tü.	Vermek.	*Baqar-men, bir kimerse qaṭırġa minmiş, ileyinde qullar taqı ḫādimlar yügrü yöriyürler, musulmānlarnı süre zaḥmat **tegrü**, tekebbür birle yöriyürler.*	374-2	3	teg(ü)r-
236.	**teg(ü)r-**	Tü.	Değdirmek.	*Bu dervīş yaman kişi turur, ḫattā kim sizke taqı til **tegrüp** sizni ʿayblayur, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Meni ʿayblap ne aytur?*	420-15	1	teg(ü)r-
237.	**tegür-**	Tü.	Değdirmek.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi tirigi bar ergınçe ol on ming yarmaqġa hēç ėlig **tegürmedi**.*	187-6	41	tegür-
238.	**tegür-**	Tü.	Ulaştırmak.	*Ey ümmetlerim, Ḥaq teʿālānıng fermānını sizlerke **tegürdüm**-mü?*	84-8	3	tegür-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
239.	**tegür-**	Tü.	Vermek.	*Yā ʿÖmer, Ḥaq teʿālā* ***tegürse****, kelür yıl Mekkeke kirgey-miz, taqı qaçan kim Ḥaq teʿālā nuṣrat bėrse, Mekkeke kirip Kaʿbe kilīdini alġay-miz inşāʾa'llāhu teʿālā tėdi…*	46-12	12	tegür-
240.	**tegür-**	Tü.	Bildirmek.	*ʿĀṣ atlıġ kimerse Peyġāmbar ʿas'qa keldi, taʿziyat* ***tegürdi****.*	62-13	6	tegür-
241.	**tik-**	Tü.	Kurmak.	*Mekkening ṭarafında ḫayma* ***tiktiler*** *özi üçün, ol ḫaymada özi olturdı.*	199-11	4	tik-
242.	**tik-**	Tü.	Ağaç dikmek.	*Hārūne'r-reşīd ḫatunı Zübeyde ḫatun taqı Mekkening şaḥrāsında būstānlar qılmış, ḫurma yıġaçları* ***tikmiş****, tėp eşittim erse, bolmasun kim aning būstānıdın ḫurma keltürüp bāzārlarda satar bolsalar taqı anı bilmedin tenāvul qılsam, tėp yėmez-men, tėdi…*	297-17	2	tik-
243.	**tik-**	Tü.	Dikmek (dikiş).	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī qalılar töşeglig turur, aġır bahālıġ töşekler* ***tikilmiş*** *turur, bu qāżī ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-14	1	tik-
244.	**til**	Tü.	Dil.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ, Ḥaq tvt bu Ḥacerü'l-esvedke* ***til*** *bėrgey, ʿahdinge vefā qıldı, tėp tanuqluq bėrgey Ḥaq teʿālā ḥażratında.*	273-8	36	til
245.	**til**	Tü.	Lisan.	*Qaçan kim bu ėkegü nezr qıldılar erse, bularning ḥıdmatkār bar erdi, Fużża atlıġ qaravaş erdi; Fużża ʿArab* ***tilinçe*** *kümüş tėmek bolur.*	140-10	7	til
246.	**tirig**	Tü.	Canlı, hayatta, sağ.	*Ḥüseyin aydı: Ey qarındaşım, atamnı bu öltürgey taqı bu* ***tirig*** *qalġay, tėdi, yana bir urmış erdi, ol melʿūn tamuġqa bardı.*	154-12	12	tirig

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
247.	**tirig**	Tü.	Can.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi **tirigi** bar ergînçe ol on ming yarmaqġa hēç ėlig tegürmedi.*	187-5	1	tirig
248.	**tög-**	Tü.	Çakmak, kakmak.	*Manga ne qılsang qılġıl, men Mūsā peyġāmbar dīnidin qayıtmaz-men, tėdi erse, Firʿavn ʿal buyurdı, tört temür qazuq yerge **tögdiler** taqı Āsiya ḫatun raẓhā'nı yalıng qılıp ėkki ėlgi taqı ėkki aḍaqını ol qazuqlarqa bağladılar taqı ṭaşt içinge yanar közke qoḍup köksi üze taqı qarnı üze basar erdiler, ot birle ʿaẕāb ve ʿuqūbat qılur erdiler.*	165-10	2	tög-
249.	**tög-**	Tü.	Ezmek.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı eftār vaqtı bolsa, şaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen ḫurmā sağraqlarını yıġıp anı **tögüp** anıng birle eftār qılur erdi.*	310-13	1	tög-
250.	**tuġ-**	Tü.	Doğmak.	*Muḥammed **tuġmışta** manga ḫabar bėrdiler kim qarındaşınġ ḫatunı Emīne ḫatun duşenbe kün Muḥammed atlıġ oġul keltürdi tėp.*	18-11	10	tuġ-
251.	**tuġ-**	Tü.	Doğmak (güneş).	*Kün **tuġmaqqa** yawudı erse, şaḥābalar yıġılışıp ʿAbdu'r-Raḥmān ibnü ʿAvfnı keçürdiler.*	118-8	2	tuġ-
252.	**tuġ-**	Tü.	Meydana gelmek, zuhur etmek.	*Ne kim maʿşiyat bar erse, cümlesi mundın **tuġar** taqı cümle şerning kilīdi bu turur.*	364-6	2	tuġ-
253.	**tuġur-**	Tü.	Doğurmak.	*Andaġ erse, barġıl, ol oġlanıngnı **tuġurgıl**, andın song kelgey-sen, tėdi erse, ol taqı bardı.*	349-2	11	tuġur-
254.	**tuġur-**	Tü.	Doğmak.	*Taqı Tangrı teʿālā ḫükmi Ādam peyġāmbarqa ol erdi kim bir qarındaqı **tuġurġan** erkek oġlanqa taqı bir qarındaqı tuġqa qızını cüftlendürgil, tėp.*	337-6	2	tuġur-
255.	**tur-**	Tü.	Durmak, kalmak.	*Ançaqa tegi Mekkede **turdı** kim ḫilāfat ʿAbbās oġlanlarınġa tegdi.*	186-17	165	tur-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
256.	**tur-**	Tü.	Ayağa kalkmak.	*Avval başı aġrıyu başladı, andın ża'īf boldı,* ***turu*** *bilmez boldı.*	84-15	3	tur-
257.	**tur-**	Tü.	Bildirme (-dır / -dir) ifade eder. isim+tur.	*Yā Rebbenā, sirlerni taqı āşkāralarnı bilgen pādişāh sen* ***turur****-sen.*	409-2	1188	tur-
258.	**tutul-**	Tü.	Bağlı kalmak.	*Antqa* ***tutulmaġıl****, yüz yıġaçnı bir yerke baġlap bir qata ḫatunungqa urġıl, antqa tutulmaġaysen, tėdi taqı ḫatunı qaḍġu ḫasrat birle şeherke barıp turur erdi.*	333-16	2	tutul-
259.	**tutul-**	Tü.	Tutturulmak, asılmak.	*Andın song destūr bėrdiler, sarāyqa kirdiler erse, baqar sarāynı, andın taqı tekellüfleri ziyāda qılmış, qapuġlarġa perdeler asılmış tamlarġa zārlar* ***tutulmış*** *sarāy içinde türlüg türlüg naqşlar birle müzeyyen qılınmış.*	235-11	1	tutul-
260.	**tüş-**	Tü.	Düşmek.	*Baqar-men bu daraḫt tüpinde bu mėvelerdin bir mėve* ***tüşmiş*** *taqı yerde yatur.*	320-3	141	tüş-
261.	**tüş-**	Tü.	İsabet etmek.	*...Peyġāmbar ʿas ḥadīşidin yā taqı ṣaḥāba sözidin bir mesʾeleke cevāb aysa eger anıng cevābı Ḥaq teʿālānıng ḫażratında rāst* ***tüşse****, ol müctehidke Ḥaq teʿālā ėkki ṣavāb bėrgey ve eger anıng cevābı Ḥaq teʿālā ḫażratında ḫaṭā tüşse, bir ṣavāb bėrgey iʿtiqādı rāstlıqı üçün.*	228-11	2	tüş-
262.	**tüş-**	Tü.	Yenilmek.	*Kāfirlardın bir kimerse aydı çerig* ***tüşmişdin*** *song: Qanı sizing arangızda ala atlıġ aq tonluġ erenler?*	73-1	2	tüş-
263.	**tüş-**	Tü.	İnmek (binek hayvandan).	*Ançaqa tegi bardı kim Eyyūb-i Enṣārī qapuġında çökti erse, Peyġāmbar ʿas taqı tėwedin* ***tüşti*** *taqı mescidke kirdi.*	24-14	3	tüş-
264.	**tüşür-**	Tü.	Düşürmek.	*Bir kün ʿOṣmān rażhu quḍuġ yaqasında quḍuġqa baqıp tururda ėlgindeki yüzükni quḍuġqa* ***tüşürmiş****.*	78-6	4	tüşür-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
265.	**tüşür-**	Tü.	Getirmek (akla).	*Qaçan kim Ḥaq teʿālā ḥażratınġa tikilsem taqı ṭāʿat ve ʿibādat qılsam, ol yazuqnı kөnglümke **tüşürür**-men.*	369-14	4	tüşür-
266.	**uç**	Tü.	Uç.	*Eger yerde yürimekke qaṣd qılsam, bir adımı munda basar taqı bir adımı köz **uçı** yeterde basar.*	53-4	4	uç
267.	**uç**	Tü.	Etek.	*Ṣaqīq-i Belḫī raḥmhi Şeyh Abū Hāşimqa ziyārat qılu bardı taqı ridāsınıng **uçınġa** bir neerse tügmiş erdi.*	434-8	2	uç
268.	**uçqun**	Tü.	Kıvılcım.	*Yā Zübeyr, uş Cebreʾil qatımda turur taqı sanga selām qıldı taqı aydı kim ol Tangrı birle and yād qılur-men kim, Muḥammedni ḥaq peyġāmbar ıḍtı; qıyāmat kün bolsa āvş Zübeyrdin tamuġ otınıng **uçqunlarını** men defʿ qılġay-men, neteg kim, seninġ yüzüngdin çıbınlarnı defʿ qıldı, tėp aydı.*	120-15	1	uçqun-
269.	**uçqun-**	Tü.	Yitirmek, kaybetmek.	*Ġarīb ermez ol kişi kim bir ėldin taqı bir ėlke barsa; ġarīb ol kişi turur kim munung tėg ġarīb qarındaşını **uçqunsa**.*	177-17	1	uçqun-
270.	**urul-**	Tü.	Kesilmek, biçilmek.	*Tangrı teʿālā ol kāfirlarnı **urulmış** ėkinning uşaq yapraqı tėg helāk qıldı.*	43-14	1	urul-
271.	**urul-**	Tü.	Kurulmak, inşa edilmek.	*Üstün baqtım erse, körer-men bir yerli kökli arasında bir uluġ taḫt **urulmış**, ol taḫt üze Cebrāʾil olturmış, yüzi kün tėg qumıyur.*	9-7	1	urul-
272.	**urul-**	Tü.	Takılmak.	*Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas Burāq keldürdi, yügen urulmış, eyer **urulmış**.*	52-12	1	urul-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
273.	**urul-**	Tü.	Yakılmak.	*Bir kün ʿOs̱man raż̇hu Peyġāmbar ʿas'nung ḫādimler[i]din eşitti kim Peyġāmbar ʿas ėwinde üç kün boldı kim qazġan asılmadı, ot* ***urulmadı****, toquz hücresinde taqı mundaġ-oq tėp, ża ʿīfaları taqı ṣabur qılıp turur, Peyġāmbar taqı ṣabur qılıp turur erdi.*	125-9	1	urul-
274.	**ustād**	Fars.	Usta.	*Ol yüzük qılġuçı* ***ustād*** *taqı andaġoq qıldı.*	77-16	1	ustād
275.	**ustād**	Fars.	Muallim, hoca.	*Bu arada İmām Ṣāfiʿī* ***ustāḍdın*** *keldi.*	203-9	1	ustād
276.	**uṣaq**	Tü.	Ufak, küçük.	*Qaçan kim ṣaḥābalar yıġıldılar erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿAbbās, bir awuç uṣaq taş bėrgil! tėdi ʿAbbās taqı bir awuç* ***uṣaq*** *taş bėrdi.*	73-17	6	uṣaq
277.	**uṣaq**	Tü.	Parçalanmış.	*Tangrı teʿālā ol kāfirlarnı urulmış ėkinning* ***uṣaq*** *yapraqı tėg helāk qıldı.*	43-14	2	uṣaq
278.	**uzat-**	Tü.	Uğurlamak, yolcu etmek.	*Eger men īmān keltürsem, cümle ḫalāyıq ġavġā qılıp mėni helāk qılġaylar, tėdi, taqı Diḥyeke üküş māl bėrdi taqı ʿöz̲ürler qıldı taqı* ***uz̲attı.***	81-7	3	uzat-
279.	**uzat-**	Tü.	Uzatmak, sunmak.	*Taqı Aḫnafke ėkki yüz ming yarmaq taqı ėkki yüz tonluq bėrdi taqı ikrām ve iʿzāz birle* ***uzattı.***	292-6	3	uzat-
280.	**üleş-**	Tü.	Üleşmek, paylaşmak.	*Māʿiz andaġ tevbe qıldı kim eger anıng tevbesining ṣavābını bir camāʿat ḫalqınġa* ***üleşseler****, cümlesinge tėggey erdi, tėp aydı.*	348-13	5	üleş-
281.	**üleş-**	Tü.	Paylaştırmak.	*Sufyān bin ʿUyayna bu ėllig ming yarmaqnıng cümlesini* ***üleşti*** *erse, aydılar: Yā Sufyān, atangdın qalġan mīrāṣnı cümle üleştiṉg, hēç neerse özüṉgke qoḍmadıng, tėdiler erse, Sufyān aydı…*	255-4	1	üleş-
282.	**ülüş**	Tü.	Pay, hisse.	*Taqı kimning qarnı toymış bolsa, melekūt ʿālamıdın angar* ***ülüş*** *yoq taqı melekūt ʿālamınġa kirmes, tēdi.*	265-17	7	ülüş

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
283.	**ülüş**	Tü.	Kısım.	*Dünyāda kim kim ẓulm birle öldürülür bolsa, ol maẓlūmnuṉg qanıdın bir **ülüş** Ādam peyġāmbar ʿas oġlı Qābīl üze bitilür, anıṉg üçün kim ẓulm birle öltürmekni avval Qābīl sünnet qoydı.*	337-1	10	ülüş
284.	**ülüş**	Tü.	Nasip.	*Ḥalāyıqlar anı taqı qıldılar, cezāṉgnı dünyāda ḥāṣil qıldıṉg, saṉga ėmdi āḫiratta **ülüş** yoq, tėp ayġay taqı zebāniyalarġa buyurġay kim munı taqı tamuġqa eletingler, tėp.*	407-6	2	ülüş
285.	**vilāyat**	Ar.	Vilayet, il.	*Yana Ṣanʿā atlıġ ėl bar erdi Yemen **vilāyatında**.*	41-5	2	vilāyat
286.	**vilāyat**	Ar.	Ülke.	*Bu ṭarīq birle üküş **vilāyatlarnı** açtılar.*	112-2	2	vilāyat
287.	**yaḫşı**	Tü.	Yahşı, iyi, güzel.	*Neme **yaḫşı** qonuqlar siz!*	22-2	65	yaḫşı
288.	**yaḫşı**	Tü.	Çok.	*...Abū Bekr taqı köṉglidin Muṣṭiḥ ḥaqqınġa tutġan kīnesini çıqardı taqı antqa kefārat bėrdi taqı Muṣṭiḥqa burunqıdın **yaḫşıraq** iḥsān qılu başladı.*	419-2	3	yaḫşı
289.	**yan**	Tü.	Yan, taraf.	*Bilmediler kim Peyġāmbar ʿas qayu **yaṉġa** barur.*	48-6	73	yan
290.	**yan**	Tü.	Sebep, neden.	*Ol **yandın** anıṉg köşki qızıl boldı, tėdi erse, men yıġladım.*	179-14	8	yan
291.	**yaraġ**	Tü.	Hazırlık, techizat.	*Hēç qarşu turmaqqa **yaraġıṉg** yoq.*	49-5	3	yaraġ
292.	**yaraġ**	Tü.+Ar.	Takat, güç.	*Bu arada izārı şėşildi taqı ėkki ėlgi baġlıġ erdi, izārını baġlamaq **yaraġı** qudratı bolmadı.*	226-7	6	yaraġ
293.	**yarlıqa-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas andaġ ḫabar bėrü **yarlıqar** kim: Bu dünyā muʾminniṉg zindānı turur taqı gūr muʾminniṉg ḥiṣārı turur.*	390-12	98	yarlıqa-
294.	**yarlıqa-**	Tü.	Affetmek, bağışlamak.	*Ḥaq tvt taqı ol kimerselerni **yarlıqaġay**, tėp aydı.*	270-14	47	yarlıqa-
295.	**yat-**	Tü.	Yatmak.	*Baqarlar, bir kişi ölüp **yatur** taqı Barṣīṣā ėsrüp bu ʿavret bile içe olturur.*	370-12	73	yat-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
296.	**yat-**	Tü.	Defnedilmek, gömülmek.	*…ol qul kim ʿömrini sehv birle taqı ġaflat birle keçürgey taqı gūrda çürüp eskirip **yatmaqnı** unutġay; taqı nėme yawuz qul turur…*	376-11	1	yat-
297.	**yawu-**	Tü.	Yaklaşmak.	*Men andaġ sėzermen kim ecelim **yawudı**, bolġay kim zīnhār Tangrıdın qorqġıl taqı ṣabur qılġıl; men sanga neme yaḥşı ozġunçı men āḫiratqa, tėdi erse, men yıġladım.*	157-14	12	yawu-
298.	**yawu-**	Tü.	Cinsel ilişkide bulunmak.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm aytur kim, özüngni ḫaṣī qılġıl ḫatunġa yawuq bolmasun, oġul qız bolmasun eger ḫatunġa **yawusang**, oġul qız bolġay, dünyā maşġalası üküş bolġay.*	261-16	1	yawu-
299.	**yet-**	Tü.	Erişmek, ulaşmak.	*Andın song aştuq, ėkinç qat kök qapuġınga **yettük**.*	53-17	40	yet-
300.	**yet-**	Tü.	Yetmek, yeterli olmak.	*Cümle ṣaḥāba ėwleringe barıp Peyġāmbar ʿas'qa hediyye āmāda qılur erdiler küçleri **yeterinçe**.*	24-17	27	yet-
301.	**yetür-**	Tü.	Ulaştırmak.	*Ey ferīşteler, bu dünyāke uyġanlarnı dünyāke **yetürüng**, tėp ayġay.*	399-13	2	yetür-
302.	**yetür-**	Tü.	Yetiştirmek, yeterli kılmak.	*Bir oġlaq ṭaʿāmı üç ming kimerseke neteg **yetürgey**-men?*	29-4	1	yetür-
303.	**yıġ(ı)l-**	Tü.	Toplanmak, yığılmak.	*Qaçan kim bir meşveret qılmaq kerek bolsa, ol ėwde **yıġlur** erdiler.*	19-1	4	yıġ(ı)l-
304.	**yıġ(ı)l-**	Tü.	Uzak durmak, sakınmak.	*...ol şeher ḫalqı kim edgü ʿamal birle meşġūl boldılar, ol kėçe cümlesinge ne ṣavāb bėrse, yalġuz bu şübhedin **yıġılıp** aç yatġanġa ol ṣavāb[nı] bėrgey.*	300-9	1	yıġ(ı)l-
305.	**yıġaç**	Tü.	Değnek, sopa.	*Bolmasa, bir uzun **yıġaç** almış, tegme bir çıpçuqlar ġalaba qılmışda ol yıġaç birle anlarnı ürkütür, yana kelürler, yana ürkütür bolsa, yana kelürler.*	244-15	16	yıġaç
306.	**yıġaç**	Tü.	Ağaç.	*Derḫāl cānını qabż qılmış erdi, melik atından taqı yıqıldı bir **yıġaç** yerindin qongrulup tüşmiş teg.*	441-1	15	yıġaç

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
307.	**yıġıl-**	Tü.	Toplanmak, yığılmak.	*Kim kim bu ḫamrnı içer bolsa, cümle şer t͡aqı yamanlıq anıng͡ qatında **yıġılur**, tėp aydı.*	364-7	27	yıġıl-
308.	**yıġıl-**	Tü.	Uzak durmak, sakınmak.	*Tangrıdın qorqġıl taqı zinā qılmaġıl, tėdi erse, men taqı **yıġıldım**, zinā qılmadım.*	293-5	9	yıġıl-
309.	**yoq**	Tü.	Yok.	*Yā Resūlallāhi, bu oġlanlar açlıqındın yıġlayurlar taqı qatımda hēç dünyāvī͡ neerse **yoq**.*	121-1	207	yoq
310.	**yoq**	Tü.	Değil.	*Hēç anıng͡ teg ṣāḥib-cemāl qul körmişimiz **yoq**, tėdiler erse, Quṭayfir aydı kim: Menim oġlum qızım bolmaz.*	359-5	36	yoq
311.	**yoruq**	Tü.	Yorum, tabir.	*Ol tüşlerning͡ **yoruqı** tėg açuq rāst kelür erdi, hēç ḫaṭā qılmaz erdi.*	7-5	1	yoruq
312.	**yoruq**	Tü.	Tutulan yol, hareket tarzı.	*...Eger sen͡ anlarnıng͡ yorug͡ınça yöriyür bolsang͡, men taqı sėni sewgeymen ve eger sen anlar **yoruqınça** yörimeseng͡, bir͡ yanqa qayıtsang͡ sėni yigrengey-men, tėp vaḥy keldi...*	318-12	1	yoruq
313.	**yön**	Tü.	Sebep, neden.	*Ey musulmānlar, siz mėni ne **yöndin** öltürür-siz?*	134-15	19	yön
314.	**yön**	Tü.	Hareket tarzı.	*...taqı ḥalāl **yönleringe** ṣarf qılsa taqı zekātnı ḥı̄lesiz edā qılsa, an͡gar cem' qılmaq ziyān qılmaġay, meger āḫiratta su'āl ve ḥisābları bolġay...*	396-12	1	yön
315.	**yul-**	Tü.	Çekip almak, gaspetmek.	*Ey ferı̄şte, munı bāzirgān tėp bitimegil, velı̄kin mundaġ bitigil kim, bu kimerse iḫlāṣ birle ġazātqa çıqmış erdi, velı̄kin tobra **yuluqtı**, ol tobranı yuldı ziyāda ṣemen birle satmaq üçün, tėp bitigil.*	405-14	1	yul-
316.	**yul-**	Tü.	Ölüm cezasından kurtarmak.	*Oġlungnı ölümdin qurtġarġıl taqı neerse bėrgil taqı oġlung͡nı yulġıl, tėdiler erse, men taqı yüz qoy taqı bir qaravaş bėrdim taqı oġlumnı ölümdin **yuldum**.*	347-7	2	yul-

Tablo 3.15 (Devamı) : Eş Sesliler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
317.	**yun-**	Tü.	Abdest almak.	*Bir kün Ḥasan taqı Ḥüseyin raẕhumā ėkegü bir abuşqanı kördiler yunar, velīkin **yunmaq** ādābını bilmez.*	171-13	27	yun-
318.	**yun-**	Tü.	Yıkanmak.	*Yā Muḥammed, bu ol ẕaʿīfa turur kim namāz qılmas erdi, hemīşe necis yüriyür erdi, tenleri taqı tonları necis erdi, ve eger **yunar**, yunuġnı taqı bilmez erdi, hem taqı sormaz erdi, dīn qaḍġusını yėmes erdi, hemīşe pelīdlik arıġsızlıq birle ʿömrini keçürgen ẕaʿīfa erdi.*	68-3	1	yun-
319.	**yüz**	Tü.	Yüz, surat, çehre.	*Bolmasa Yūsuf peyġāmbar Zelīḫā qatında olturdı, velīkin Zelīḫā **yüzinge** baqmaz erdi, yerke baqar erdi.*	360-14	105	yüz
320.	**yüz**	Tü.	Yüz (100).	*Baqarlar, **yüz** aṭlıġ taġ tüpinge yėttiler.*	21-2	27	yüz
321.	**ẕaʿīf**	Ar.	Âciz, zavallı.	*Qamuġdın raḥmat qılġanraq turur-sen, men **ẕaʿīf** miskīnge sen raḥmat qılġıl! tėp zārīlıq birle, yıġlamaq birle münācāt qılur erdi.*	183-4	9	ẕaʿīf
322.	**ẕaʿīf**	Ar.	Zayıf.	*Velīkin bu köngli birle yigrenip tėk turmaq īmān ehlining **ẕaʿīfraqı** bu turur, tėp aydı.*	303-9	8	ẕaʿīf
323.	**ẕaʿīf**	Ar.	Hasta.	*Babam **ẕaʿīf** turur, çerig vaqtı ermes, bu qamçını nė qılur? tėdi erse, Bilāl aydı kim: Peyġāmbar ʿas Bedr toquşında bir qamçı birle ʿUkāşeni bilmedin urmış.*	86-5	2	ẕaʿīf
324.	**zehr**	Fars.	Öfke.	*Yā Resūlallāh, menim nė **zehrim** bolġay kim sizni urmaqġa?*	86-16	1	zehr
325.	**zehr**	Fars.	Zehir.	***Zehri** qatıġ eşer qıldı.*	21-6	2	zehr
326.	**ziyārat**	Ar.	Ziyaret.	*Bizler uruşmaq üçün kelmedük, Kaʿbeke **ziyārat** üçün keldük.*	44-8	15	ziyārat
327.	**ziyārat**	Ar.	Türbe.	*Barıng, Kūfedin uluġ yaşlıġ kişilerni alıp keling, bu **ziyārat** qayu ʿazīzning ziyāratı turur bizke maʿlūm bolsun, tėdi…*	155-17	1	ziyārat

3.10. EŞ ANLAMLILAR

Sözcük bilgisi bölümünün onuncu ana başlığı olan "eş anlamlılar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 1158 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 480'i Türkçe, 301'i Arapça + Türkçe, 208'i Arapça, 77'si Farsça + Türkçe, 62'si Farsça, 17'si Türkçe + Arapça, 3'ü Arapça + Arapça + Türkçe, 3'ü Arapça + Farsça + Türkçe, 3'ü Özel Ad, 1'i Farsça + Arapça + Türkçe, 1'i Türkçe + Arapça + Türkçe, 1'i Türkçe + Farsça, 1'i Türkçe + Farsça + Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 3449 sıklık derecesiyle *te-* 'demek, söylemek' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ābadān* 'mamur, bayındır, bakımlı'*, aġaç* 'sopa, değnek'*, aġaç ur-* 'sopa vurmak', *āheste* 'yavaş, usul', *aḥvālı munġiż bol-* 'üzülmek', *Aḥzāb toquşı* 'hendek savaşı', *al(ı)n* 'ön taraf', *alġuluġ* 'alacaklı', *alnaş-* 'karşı karşıya gelmek', *āmādalıq qıl-* 'hazırlık yapmak', *ʿamūd* 'topuz', *and* 'ant, yemin', *ʿaqd qıl-* 'nikâh yapmak, nikâhlamak', *aqribā* 'akrabalar'*, aqvāl* 'söz', *ārāmluq* 'rahat, huzur', *ʿārif billāh* 'fakih', *ʿārlan-* 'utanmak', *ʿāṣī̄ bol-* 'günahkâr olmak', *aşaq* 'kısa' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 426 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'ot, yem, saman' anlamındaki *ʿalaf* sözcüğünün *ʿalif,* 'amca' anlamındaki *ʿamm* sözcüğünün *ʿemmi,* 'ant, yemin' anlamındaki *and* sözcüğünün *ant,* 'demek, söylemek' anlamındaki *ayt-* sözcüğünün *ayıt-,* 'azdırmak, yoldan çıkarmak' anlamındaki *azdur-* sözcüğünün *azġur-,* 'küçük bahçe' anlamındaki *bāġiça* sözcüğünün *baqça,* 'inanmak' anlamındaki *bit-* sözcüğünün *büt-,* 'boy' anlamındaki *boḍ* sözcüğünün *boy,* 'boyun eğmek, itaat etmek, tâbi olmak' anlamındaki *boy bėr-* sözcüğünün *boyun bėr-,* 'buyurmak, emretmek' anlamındaki *buyr-* sözcüğünün *buyur-,* 'cömertlik' anlamındaki *cōmardlıq* sözcüğünün *cōnmardlıq,* 'ağaç' anlamındaki *daraḫt* sözcüğünün *daraḫtī̄,* 'öteki dünya, ahiret' anlamındaki *dār-i baqā* sözcüğünün *dāru beqā,* 'düşman' anlamındaki *duşmān* sözcüğünün *düşman,* 'düşmanlık' anlamındaki *duşmanlık* sözcüğünün *duşmanlıq,* 'sahip' anlamındaki *ėḍe* sözcüğünün *iḍi,* 'allah' anlamındaki *ėḍi* sözcüğünün *ėḍe,* 'el' anlamındaki *ėl* sözcüğünün *elig, el(i)g,* 'amca' anlamındaki *ʿemmi* sözcüğünün *ʿamm,* 'kaburga kemiği' anlamındaki *eye* sözcüğünün *ise eyegü* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 122 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen bu iki şekilli sözcüklerin yanı sıra açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20'deki iki şekilli sözcükler ele alınmıştır. Eserde "eş anlamlılar" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.16 : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ābadān**	Fars.	Mamur, bayındır, bakımlı.	*Ey közüm yaruqı, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı tul qılġan, oġlanlarnı öksüz qılġan,* ***ābadānlarnı*** *ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīşān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-6	1	maʿmūr
2.	**ʿabarāt**	Ar.	Gözyaşı.	*Yaʿqūb peyġāmbar ʿas közindin qaṭarāt ve* ***ʿabarāt*** *yaşlar aqtı…*	354-12	10	ḳaṭarāt, yaş (II), köz yaşı
3.	**ʿabarāt aq-**	Ar.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Baqar, Necāşī közindin qaṭarāt ve* ***ʿabarāt aqa*** *başladı, meḥāsini tükel ezildi.*	79-10	2	ʿabarāt yaş aq-, qaṭarāt aq-, qaṭarāt yaş aq-, yaş aq-
4.	**ʿabarāt yaş aq-**	Ar.+Tü.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Baqar, Abū Bekrning közindin* ***ʿabarāt ve qaṭarāt yaş aqar.***	21-8	8	ʿabarāt aq-, qaṭarāt aq-, qaṭarāt yaş aq-, yaş aq-
5.	**ābdast**	Fars.	Abdest.	***Ābdast*** *qılmadın turdı taqı İmāmdın astın ābdast qıldı.*	222-1	5	yunuġ
6.	**abuşqa**	Tü.	Yaşlı, ihtiyar.	*Baqar, bir* ***abuşqa*** *keldi taqı elinge türü aldı taqı…*	435-1	30	qarı
7.	**ʿāciz**	Ar.	Aciz, zavallı, perişan, bîçare.	*Ben* ***ʿāciz*** *ve darmānda qulung bilmez-men qayu yerde sākin bolġaymen, tėp munācātlar qılu yıġlayu erteke tegi oyaġlıq qıldı, hėç öngin artuq ṭāʿat qılmadı.*	317-5	5	dermānda, żaʿīf
8.	**aḍaq (I)**	Tü.	Ayak.	*Kaʿbede Ḫaq teʿālānıng ėwinde cümle ḫalāyıq yalıng baş taqı yalıng* ***aḍaq*** *iḥrām keḍip miskīnlik birle, alçaqlıq birle yöriyür erken men anda tekebbür birle qullar ḫādimlar birle yöriyür erdim.*	374-6	70	qadam
9.	**ʿadl**	Ar.	Adalet.	*Özining ʿādatı ol erdi kim kündüz* ***ʿadl*** *birle meşġūl erdi taqı kėçe bolsa zāhidlar, ʿālimlarnı yıġar erdi, taqı aytur erdi kim, ölüm sözidin öngin söz birle bolmaġalıng, tėp aytur erdi.*	239-9	2	dād

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
10.	**ʿāfiyat**	Ar.	Sağlık, esenlik.	*Ya Rūḥu'llāh, bilgil, āgāh bolġıl kim bu şeher ḫalqı cümlemuzġa, ʿ**āfiyat** içinde turur erken nāgāh Ḥaq teʿālānıng̃ ġażabı bitildi taqı cümlemüzni helāk qıldı...*	395-4	2	ṣıḥḥat
11.	**aġaç**	Tü.	Sopa, değnek.	*İbnü Hübeyre qatıġ ġażab qıldı taqı buyurdı, Abū Ḥanīfeke yigirmi **aġaç** urdılar taqı zindānqa saldılar.*	186-13	1	yıġaç
12.	**aġaç ur-**	Tü.+Tü.	Sopa vurmak.	*İbnü Hübeyre qatıġ ġażab qıldı taqı buyurdı, Abū Ḥanīfeke yigirmi **aġaç urdılar** taqı zindānqa saldılar.*	186-13	1	yıġaç ur-
13.	**āgāh bol-**	Fars.+Tü.	Haberdar olmak, bilgili olmak.	*...dervīşlikni ögdi taqı aydı: Eyā enṣārīlar, **āgāh bolung̃**, ol kimerselerke kim māl tawar bėrmedim, ol kimerseler manga sewüglügrek turur māl bėrgenlerimdin tėdi...*	76-5	2	ḫabar bol-
14.	**aġır iş**	Tü.+Tü.	Zor, güç.	*Ėmdi bu ḫilāfat işi ingen **aġır iş** turur.*	105-7	3	qatıġ
15.	**aġırla-**	Tü.	Yüceltmek, ululamak.	*Ḥaq teʿālā mėni iʿzāz ve ikrām qıldı taqı māl ve niʿmet bėrdi, dünyāda neteg kim aġırladı āḫiratta taqı andaġ **aġırlaġay**, tėp maġrūr bolup rūzgār keçürse, munung̃ miṣālı ol turur kim bir kimersening̃ ėkki qulı bar, birini sewer taqı birini sewmez.*	426-2	5	uluġla-
16.	**aġu**	Tü.	Zehir, ağu.	*Peyġāmbar ʿas qoy etidin qol etini taqı yaġrın etini sewer tėdi erse, ol sögülmiş qoyġa **aġu** sürtti, yaġrın etinge taqı qol etinge köğret sürtti...*	33-11	5	zehr

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
17.	**ʿahd**	Ar.	Ant, yemin.	*Yā Rebbī, sanga baqtım taqı inandım, taqı kitāblarıngnı rāst tėdim taqı* ***ʿahdimke*** *vefā qıldım, tėp ayturlar.*	273-12	2	and, ant
18.	**ʿahd qıl-**	Ar.+Tü.	Yemin etmek.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Menim üçün yalġan sözlemekni qoḍġıl taqı menim birle* ***ʿahd qılġıl*** *kim bukündin song yalġan sözlemegey-sen, tėdi erse, ol taqı qabūl qıldı taqı bardı.*	381-13	6	qasem yād qıl-
19.	**āheste**	Fars.	Yavaş, usul.	*Yūsuf quḍuġ ortasında yetmedin erdi kim Cebreʾīl ʿaleyhi's-salām tuttı taqı* ***āheste*** *ėndürdi.*	356-7	1	aqru
20.	**āḫirat**	Ar.	Ahiret.	*Bu muʾmin qarındaşı taqı tört ming altunnı* ***āḫirat*** *asbābınġa ḫarc qıldı.*	425-1	104	dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā
21.	**āḫiratqa naql qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Ölmek.	*Her ayna bir kün kelgüsi turur sizlerde biringiz üze kim ol kün içinde mėni körmegey-siz, men* ***āḫiratqa naql qılmış*** *bolġay-men, andın song mėni körmegey.*	77-9	17	dünyādın çıq-, cān çıq-, favt bol-, dünyādın naql qıl-, vefāt bol-
22.	**aḫşam bol-**	Tü.+Ar.+Tü.	Akşam olmak.	*Ol bādāmnı munda tügtüm,* ***aḫşam bolsa*** *efṭār qılmaq üçün, tėdi erse şeyḫ aydı: Yā Ṣaqīq, sening iʿtiqādıng bu mu turur kim sen aḫşamqa tegi bāqī qayġay-sen tėyü?*	434-10	6	kėçe bol-
23.	**aḫtar-**	Tü.	Kazmak, kazımak, alt üst, etmek.	*Baqar, bir abuşqa keldi taqı elinge türü aldı taqı yerni* ***aḫtaru*** *başladı ekmek üçün.*	435-1	6	qaz-
24.	**aḫvāl**	Ar.	Hal, durum.	*Ne* ***aḫvāl*** *boldı?*	334-3	51	iş, ḥāl, ḥālat

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
25.	**aḥvālı munġiż bol-**	Ar.+Tü.	Üzülmek.	*…Ḥaq teʿālā maŋga oġulları taqı qızları üze musallaṭ qılsa erdi, naẓar qılġay erdim, **aḥvālı** neteg **munġiż bolġay** erdi.*	330-2	1	bāk tut-
26.	**Aḥzāb toquşı**	Ar.+Tü.	Hendek savaşı.	*Ḥaq teʿālā nuṣrat bėrdi sizlerke üküş yerlerde, Bedr toquşında taqı **Aḥzāb toquşında** taqı nuṣrat bėrdi, atlıġ yerde taqı nuṣrat bėrdi.*	74-10	1	Ḫandaq toquşı
27.	**al(ı)n**	Tü.	Ön taraf.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥidniŋ qızıl altunı bolsa yā taqı kümüşi bolsa taqı zekātını edā qılmasa, qıyāmat kün bolsa āvṣ ol altunnı taqı kümüşni taḫta qılġaylar taqı tamuġ otınġa qızdurup bu zekāt bėrmegenlerniŋ **alnınġa** taqı yanlarınġa taqı arqalarınġa basġaylar.*	250-9	1	ileg, iley, öng (II)
28.	**ʿalaf**	Ar.	Ot, yem, saman.	*Aydı kim: Bu qoy ḥarām **ʿalaf** yėdi.*	296-10	2	ot (I)
29.	**alçaqlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Alçak gönüllülük etmek.	*Qaçan kim men alçaqlıq qılġu yerde **alçaqlıq qılmadım** erse, Ḥaq teʿālā mėni mundaġ ḫōr qıldı.*	374-8	9	tevāżuʿ qıl--
30.	**alġuluġ**	Tü.	Alacaklı.	*Qaçan kim bu yarmaq ėḍisi barıp andın yarmaqını tiledi erse, ol kişi bu **alġuluġnı** ėwke kigürdi taqı ağırladı taqı on miŋ yarmaqını ṣandūqdın çıqarıp teslīm qıldı…*	195-13	1	ġarīm
31.	**ʿalif**	Ar.	Ot, yem, saman.	*Ol **ʿalif** satġuçı anı bilmedi taqı aldı.*	299-17	5	ot (I)
32.	**ʿālim**	Ar.	Âlim, bilge.	*Ol **ʿālim** Ḥaq teʿālā ḥażratında pāḍşāh turur taqı ol ʿālim kim Ḥaq ḥażratında qadersiz turur…*	231-8	61	ʿulemā

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
33.	**alnaş-**	Tü.	Karşı karşıya gelmek.	*Ėkki çerig **alnaşmış**[da qaçmaġay-sen] tėse, ol beyʿet bėrgenler aytır erdiler kim: Qabūl qılduq tėp.*	25-15	1	turuş-
34.	**alt**	Tü.	Alt.	*Andın song qopar-men taqı namāzqa kim meşrūʿ qılur-men öngümde Kaʿbeni taşavvur qılur-men, aḍaqım **altında** Ṣirāṭnı taşavvur qılur-men taqı saġ yanımda uçtmaḥ bar, tėp aytur-men…*	243-15	4	asra, ast
35.	**āmāda bol-**	Fars.+Tü.	Hazır olmak.	*Könglüm ṣaḥrāqa çıqmaq tileyür, tėdi erse, cümle vuzarālar istiʿdād qıldılar taqı **āmāda boldılar.***	440-5	2	ḥāżır bol-
36.	**āmādalıq qıl-**	Fars.+Ar.+Tü.	Hazırlık yapmak.	*Ḥāṭırım andaġ tiler kim bu kün ṣaḥrāqa çıqsaq taqı bir bāġiça içinde olturup teferrüc ve tenezzüh qılsaq, tėdi erse, derhāl **āmādalıq qıldılar** taqı çıqtılar taqı bir bāġiçada olturdılar taqı türlüg ṭaʿāmlar mėveler birle tenaʿʿum qıldılar.*	310-7	1	istiʿdād qıl-
37.	**ʿamm**	Ar.	Amca.	*Taqı bir kün **ʿammı** qatınġa kirdi taqı aytur: Eyʿammum, falān yerde kārvān kelmiş.*	339-11	20	ata qarındaş, atam qarındaş
38.	**ʿamūd**	Ar.	Topuz.	*Baqar, ḫalīfa taḫt üze olturup ėlginde **ʿamūd** tutar erdi.*	307-9	1	topuz
39.	**ana**	Tü.	Ana, anne.	*…Ol inek hēç qaçmadı tek turdı erse, bu oġul taqı ol inekni tuttı taqı keldürdi erse, **anası** aydı: Ey oġlum, bu inekni bāzārqa eletgil taqı satġıl tėdi erse oġlı aydı…*	342-3	113	vālide
40.	**ança**	Tü.	Bir süre.	*Bir **ança** yöridiler.*	287-13	26	bir ança, bir zamān

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
41.	**and**	Tü.	Ant, yemin.	*Ey yārānlarım, zi̇nhār bir mu'minni körsen͡giz, başı örpek bolsa taqı yüzi toġluġ taqı ėkki ėgni yırtuq çapānlıġ kimerse bolġay kim Ḥaq tvt'dın ant yāḍ qılıp ne kim tileyür bolsa, Ḥaq tvt anın͡g tilekini red qılmadın mustacāb qılġay taqı **andını** rāst qılġay, tėp aydı.*	380-15	1	ʿahd
42.	**andaġ kim**	Tü.+Tü.	O kadar.	*Men taqı aġzımnı açtım erse, aġzımqa tüfkürdi, **andaġ kim** mübārek todaqı menim aġzımġa tegdi.*	202-13	4	ol qadar
43.	**anlar**	Tü.	Bunlar.	*Bu kimerse **anlar** artınġa baqa qalur; ve eger bu kimerse fā͡cirlardın bolsa, an͡ga ayturlar: Tan͡grı teʿālā san͡ga eḍgü cezā bėrmesün.*	439-17	108	munlar
44.	**ant**	Tü.	Ant, yemin.	*...Abū Bekr taqı kön͡glidin Muṣtiḥ ḥaqqınġa tutġan ki̇nesini çıqardı taqı **antqa** kefārat bėrdi taqı Musṭiḥqa burunqıdın yaḫşıraq iḥsān qılu başladı.*	419-1	2	ʿahd
45.	ʿ**aqd qıl-**	Ar.+Tü.	Nikâh yapmak, nikâhlamak.	*Medi̇̄ne enṣārī̇̄larının͡g qayu birinin͡g kim ėkki ḫatunı bar erdi, biringe ṭalāq bėrip ʿuddat keçrüp ol muhācirlarqa **ʿaqd qıldılar**.*	255-16	1	nikāḥ qıl-, mühr bėr-
46.	**aqıt-**	Tü.	Akıtmak.	*...Ḥaq teʿālānın͡g ḫavfından ʿāṣī̇̄ közindin qaṭra yaş **aqıtsa**, taqı ol qaṭradın kim ġāzī̇̄ qul Ḥaq teʿālā yolında şehi̇̄d bolup tenindin qaṭra qan aqsa..*	68-17	2	aqtur-
47.	ʿ**āqil**	Ar.	Akıllı (kişi).	*...Yā Resūlallāhi, **ʿāqil** kim bolur?*	423-2	14	usluġ

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
48.	ʿ**āql**	Ar.	Akıl.	*Ey yārānlarım, eger* ʿ***aqlıngız*** *bar erse, özleringizni ölüglerdin sanangız.*	434-2	2	ög
49.	ʿ**aqlınga kel-**	Ar.+Tü.	Kendine gelmek.	*Üküş zamāna olturdı. Hēç* ʿ***aqlınga kelmedi*** *erse, İbni Mesʿūd raẕhu Rebīʿni arqasınġa kötürdi taqı ėwke eletti…*	238-1	8	hūşınġa kel-
50.	**aqribā**	Ar.	Akrabalar.	*…bizlerni mustaġraq qılġıl taqı atalarımızını taqı analarımızını taqı ūstāḍlarımızını taqı cümle* ***aqribā*** *ve* ʿ*aşāyirlarımızını sen yarlıqaġıl…*	443-12	1	ʿaşāyir
51.	**aqru**	Tü.	Yavaş.	*Taqı menim āvāzım qatıġ turur taqı qatıġ sözlemek* ʿ*ādat qılıp tururmen, hēç* ***aqru*** *sözleyü bilmezmen.*	371-14	2	āheste
52.	**aqtur-**	Tü.	Akıtmak.	*Taqı qatıġ qaḍġurdı közindin qaṭarāt ve* ʿ*abarāt yaş* ***aqturdı*** *erse, ḫalāyıq aydılar…*	242-14	2	aqıt-
53.	**aqvāl**	Ar.	Söz.	*Peyġāmbar* ʿ*as aḥvālidin taqı ḫulafā-i rāşidīn efʿālidin taqı* ʿ*ulemā ve meşāyiḫ* ***aqvālidin*** *żam qılduq taqı bu kitābnı tört bāb üze qılduq…*	2-11	1	qavl, söz
54.	**ārāmluq**	Fars.+Tü.	Rahat, huzur.	*Yā Abā Bekr, hēç qorqmaġıl kim Tangrı teʿālā bizing birle turur tėdi erse, Ḥaq teʿālā Abū Bekr könglinge* ***ārāmluq*** *ėndürdi.*	20-13	1	ḫużūr
55.	ʿ**araq**	Ar.	Ter.	*Qaçan kim Peyġāmbar* ʿ*as'qa vaḥy kelür bolsa erdi, ḫālı müteġayyir bolur erdi; alnındın burçaq mengizlig* ʿ***araq*** *kelür erdi.*	417-16	3	ter (II)

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
56.	**ārāsta qıl-**	Fars.+Tü.	Süslenmek, bezenmek.	*Yā Abā Hureyre, bu eski çöpreklerni kim körer-sen, bu çöprekler cümlesi bu ādemīlerning tonları erdi kim bu tonlarnı keḍip özlerini **ārāsta qılıp** yöriyür erdiler.*	391-10	5	müzeyyen bol-
57.	**arıġ**	Tü.	Helal.	*Eger sen iḥtiyāṭ qılmış bolsa erding, manga **arıġ** ʿalif yedürmiş bolsa erding, ol kāfirni öltürgey erding, taqı ġāzīlar ṣavābını ḥāṣil qılġay erding, tėp aṭ sözledi…*	300-2	9	ḥalāl
58.	**ārī**	Fars.	Evet.	*Meger sen melekü'lmevt bolġaysen, tėdi erse, ol şaḥṣ aydı: **Ārī**, melekü'l-mevt turur-men, tėdi.*	441-17	3	belī
59.	**ʿārif billāh**	Ar.	Fakih.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi üküş ʿibādat qılġan erdi taqı dünyadın iʿrāż qılġan erdi, **ʿārif billāh** erdi taqı Ḥaq teʿālādın qatıġ qorqġan erdi Ḥaq teʿālānıng riżāsın istegen erdi taqı aḥkām-i şeriʿatnı yetiz bilgen erdi.*	186-1	1	faqīh
60.	**ʿārlan-**	Ar.+Tü.	Utanmak.	*Bolġay kim özi berekātında Ḥaq teʿāla men miskīn fāsiqni yarlıqaġay, tėp meskenet birle bardı taqı ol ʿābid qatında olturdı erse, ol ʿābid bu fāsiqdin **ʿārlandı** taqı bu fāsiqqa ḥōr köz birle baqtı taqı özi birle aydı kim…*	372-14	1	uftan-, uwtan-
61.	**art**	Tü.	Art, arka.	*Dāvud peyġāmbar ʿas oġlınġa aydı: Ey oġlum, arslan artınġa yörigil taqı yılan artınġa yöriseng, yörigil, velīkin zīnhār, ey oġlum nāmaḥram ʿavrat **artınġa** yörimegil, tėp vaʿẓ ve naṣīḥat qıldı.*	351-7	29	art yan

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
62.	**art yan**	Tü.+Tü.	Arka taraf.	*Eger Yūsuf köngleki ileyindin yırtılmış bolsa, Zelīḫā sözi ḥaq turur taqı Yūsuf yalġan turur, ve eger Yūsufnung köngleki **art yandın** yırtılmış bolsa, Yūsuf sözi ḥaq turur taqı Zelīḫā yalġan turur, tėp aydı erse…*	362-7	4	art
63.	ʿ**asel**	Ar.	Bal.	*İbrāhīm ʿas qavmınġa yaġdın taqı yumşaqraq erdi, ʿ**aseldin** taqı süçügrek erdi.*	115-12	5	bal
64.	ʿ**āṣī bol-**	Ar.+Tü.	Günahkâr olmak.	*…ėwinde ḥalālınga taqı oġlı qızınġa kelginçe nafaqası bolsa taqı ol kimerse ḥecke barmadın öler bolsa, ʿ**āṣī bolur**, Ḥaq teʿālānıng fermānınġa boyun sunmaġan qullardın bolur.*	273-16	1	yazuqluġ bol-
65.	**asra**	Tü.	Alt, altında.	*Men taqı anam sözinge muḫālifat qılu bilmedim, anam töşekinge kirip yattım, ėlgim yanı **asrasında** qaldı taqı hēç közümke uyqu kirmedi.*	289-11	6	alt, ast
66.	**ast**	Tü.	Alt, aşağı.	*Bu ʿamalnı ėleting taqı Siccīn atlıġ yerde (yer **astıdın** aşaġa qarangġuġa Siccīn tėp ayturlar) qoḍung, tėp fermān kelgey.*	402-12	5	asra, alt
67.	**aş**	Tü.	Aş, yemek.	*Taqı ol bir qulını kim sewmez, anga **aş**, ton bėrür velīkin anga hēç naẓar qılmaz, ne qılsa taqı hēç edeb qılmaz.*	426-8	19	ṭaʿām, yemek
68.	**aşaq**	Tü.	Kısa.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun keçti kim qāmatı **aşaq** erdi.*	386-17	1	qısqa

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
69.	**aşnu**	Tü.	Önce.	*Bizler ol qavm turur-miz kim namāz vaqtı bolmadın **aşnu** ābdast qılur erdük, taqı mescidke kirip Ḥaq teʿālāqa ṭāʿat ve ʿibādat qılur erdük…*	241-16	4	burun, ilk, oza
70.	**at-**	Tü.	Atmak.	*Ey oġlum, ol Şeyṭān turur, anı taşlaġıl, qatın͡ga yawutġıl, tėdi erse, İsmāʿīl qayıttı taqı ol Şeyṭān-i laʿīnni taş birle **attı**.*	214-12	31	kemiş-
71.	**at ata-**	Tü.+Tü.	Ad vermek, adlandırmak.	*Munun͡g teg İblīs ʿal'nin͡g, atı ʿAzāzīl erdi, maʿṣiyat sebebidin Ḥaq tvt İblīs **at atadı**.*	368-2	1	at bėr-
72.	**at bėr-**	Tü.+Tü.	Ad, isim vermek.	*…Ḥaq tebāraka ve teʿālā an͡gar İblīs **at bėrdi**, Ḥaq raḥmatıdın nevmīḍ bolġan tėmek bolur.*	279-1	3	at ata-
73.	**ata**	Tü.	Baba.	*Ey **ata**, abuşqa boldun͡g, ʿaqlın͡g zāyil bolmış, ḥarīf bolmış-sen.*	288-4	113	baba
74.	**ata qarındaş**	Tü.+Tü.	Amca.	*Sen taqı Abū Ṭālib men͡gizlig **atası qarındaşı** tursen.*	13-12	6	ʿamm, atam qarındaş, ʿemmi
75.	**atam qarındaş**	Tü.+Tü.	Amca.	*Yā Muḥammed͡, turġıl, baralın͡g! Menim **atam qarındaşı** oġlı bar, Varqa ibnü Nevfel tėyürler.*	8-13	5	ʿamm, ata qarındaş, ʿemmi
76.	**ʿAtīq**	Ar.	Ebu Bekr'in lakabı.	*Andın son͡g ṣaḥābalar Abū Bekrke **ʿAtīq** tėyü ündeyür erdiler.*	98-12	1	Ṣiddīq
77.	**āvāz qıl-**	Fars.+Tü.	Seslenmek.	*Ey qarındaşlarım, men barayın quḍuġ aġzından **āvāz qılayın** tirig mü turur yā ölüg mü turur?*	357-5	9	nidā qıl-
78.	**ʿavret**	Ar.	Kadın.	*İbn ʿAbbas aydı raẓhu: Qıyāmat kün bolsa āvṣ, bu dünyānı bir qarı **ʿavret** ṣūratınġa keldürgeyler.*	399-5	20	ḫatun
79.	**ay (I)**	Tü.	Ay, 30 gün.	*Taqı **ay** ortası erdi, eyyāmu'l-biyż erdi.*	282-7	41	şehru'llāhi'l-mubārek

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
80.	ʿ**ayāl**	Ar.	Çocuk.	*Bu işni mudāvamat qılu ʿāşıq boldı, ol miqdār boldı kim hēç ṣabrı qarārı qalmadı, Yana bir kün munārada taqı ezān oqıdı taqı bu* ***ʿayāl*** *öçekde erdi.*	364-10	49	oğlan
81.	ʿ**ayb qıl-**	Ar.+Tü.	Ayıplamak.	*Taqı kişini* ***ʿayb qılmaqnı*** *taqı ġıybat qılmaqnı terk qıldılar.*	389-15	3	til tegür-
82.	**aylıq**	Tü.	Ücret.	*Yā emīre'l-muʾminīn, ḫōcam Muġīraqa sözlesengiz, bolġay-mu manga* ***aylıqımdın*** *eksütse, men ingen emgegür-men, tėdi erse,* ʿ*Ömer raẓhu sordı: Ayda nėçe yarmaq bėrür-sen? tėdi erse, ol aydı: Ayda qırq yarmaq bėrür-men, tėdi.*	117-13	1	ücre
83.	ʿ**ayn**	Ar.	Göz.	*Oltursa, anıng birle turur; tursa, hem taqı anıng birle turur, yatsa, hem taqı anıng birle turur; hēç ṭarfata'l-* ***ʿayn*** *köz açıp yumġınça Ḥaq teʿālādın ḫālī ermez.*	429-2	1	dīde, köz (I)
84.	**ayt-**	Tü.	Demek, söylemek.	*Nāgāh* ʿ*ālam qarangqu boldı taqı qatıġ yėl qoptı erse, Ādam peyġāmbar* ʿ*as Cebreʾīlke* ***ayttı****: Yā Cebreʾīl, bu ne aḥvāl turur?*	338-8	471	te-
85.	**aytış-**	Tü.	Konuşmak.	*Bukündin song manga un tükendi tėp ḫabar bėrseng yā taqı kişi birle* ***aytışursang*** *yā taqı bitig bitip manga oqıtursang, mėndin ḥarām sen, tėp aydı.*	189-10	1	sözleş-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
86.	**ayvān**	Fars.	Köşk.	*Taqı ol tün erdi kim Kesrī melikning **ayvānı** teprendi taqı on tört küngüresi yıqıldı; taqı dünyāda ne kim mūğlar yandurġan otlar bar erdi, cümlesi ol tün söndi taqı Sāva atlıġ élning deryāsı ol tün qurıdı.*	5-11	1	köşk
87.	**ʿazāb kel-**	Ar.+Tü.	Azap gelmek.	*Eger kökdin **ʿazāb kelse** erdi bu ḫaṭā qılġan işimiz üçün, cümleke ol ʿazāb teggey erdi, meger sanga tegmegey erdi, tėdi erse, ʿÖmer sewündi kim, menim rāyım Ḥaq teʿālānıng fermānınġa muvāfaqat tüşti tėp.*	117-9	1	ʿazāb teg-
88.	**ʿazāb teg-**	Ar.+Tü.	Azap gelmek.	*Eger kökdin ʿazāb kelse erdi bu ḫaṭā qılġan işimiz üçün, cümleke ol **ʿazāb teggey** erdi, meger sanga tegmegey erdi, tėdi erse, ʿÖmer sewündi kim, menim rāyım Ḥaq teʿālānıng fermānınġa muvāfaqat tüşti tėp.*	117-10	1	ʿazāb kel-
89.	**āzār qıl-**	Fars.+Tü.	Azarlamak, incitmek.	*Maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Qayu kimerse muʾminni āzār qılsa, mėni āzār qıldı; taqı kim kim mėni **āzār qılsa**, Tangrı teʿālānı āzār qıldı…*	11-1	6	taqriʿ qıl-
90.	**āzār teg-**	Fars.+Tü.	Kötülük gelmek.	*Ey yārānlarım, qayu biringizke menim tilimdin yā taqı élgimdin **āzār tegmiş** bolsa, ʿafv qılıng, ve eger ʿafv qılmasangız, zīnhār u zīnhār āḫiratqa qoymang, bu dünyāda qışāş qılıng!*	85-15	1	melāmat kel-, yamanlıq teg-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
91.	**azdur-**	Tü.	Azdırmak, yoldan çıkarmak.	*Qaçan kim İblīs ferīştelerdin mundaġ ḫabar eşitti kim bu Barşīşā āḫir vaqtında dünyādın īmānsız çıqar, tėp qaṣd qıldı Barşīşānı **azdurmaqġa**.*	368-17	2	azıt-
92.	**azġur-**	Tü.	Azdırmak, hak yoldan çıkarmak.	*Eger anlar putperes bolmasa bolmasunlar, qaçan kim anlarnıng dünyāke maḥabbatı bolsa, men anlarnı **azġurġaymen**, tėp aydı.*	397-5	4	azıt-
93.	**aẓḥā**	Ar.	Kurban.	*Menim maʿīşatımnı körmeding-mü? Yılda ėkki qata yeyür-men, bir qata ʿīdü'l-fiṭrde taqı bir qata ʿīdü'l-**aẓḥāda**.*	146-13	1	qurbān
94.	**azıt-**	Tü.	Azdırmak, yoldan çıkarmak.	*Bilgil, āgāh bolġıl kim gūr ʿaẕābınıng üç ülüşde biri ġıybatdın bolġay taqı bir ülüşi ġammāzlıqdın bolġay taqı bir ülüşi yoldın **azıtmaqdın** bolġay, tėdi.*	387-3	1	azdur-
95.	**ʿaẓīm**	Ar.	Çok, pek çok.	*Velīkin quvvatımız bu miqdārqa yėter, tep ʿöẕür qılıp ıḍa bėrdi erse, ol kimerse **ʿaẓīm** ḫacālat içinde boldı taqı tevbe qıldı.*	390-8	2	hezār
96.	**ʿazīz tut-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Ḥaq teʿālānıng ʿaṭāsını **ʿazīz tutmaq** kerek, tėdi taqı cümle çekürgeni yıġdı taqı burunqıdın aḥvālı yaḫşıraq boldı.*	334-12	1	iʿtibār bol-,ʿizzet bėr-
97.	**baba**	Tü.	Baba, yaşlı adam.	*Oġlı aydı: Ey **baba**, kimnüng birle sözleşür-siz taqı kimke aytur-siz henūz henūz tėp? aydı...*	227-5	43	ata
98.	**bādām**	Fars.	Badem.	*Ol ʿazīz manga bir awuç **bādām** bėrdi.*	434-10	2	tarıġ

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
99.	**bāġ**	Fars.	Bağ, bahçe.	*Bir qaz keldi, ol bāġiça içinde qondı. Ol **bāġ** içinde yöriyür erdi, taqı çıqġu yerni ṭalab qılur erdi, taqı bulmaz erdi.*	245-9	13	bāġiça, baqça, būstān
100.	**baġarsuq**	Tü.	Bağırsak.	*Yā Rebbī, aŋar kim qudratım yeter erdi, qıldım, tamarlarımġa barmış bolsa taqı **baġarsuqlarımġa** kirmiş bolsa, anı sen kerem qılıp ʿafv qılġıl, tėp üküş zārīlıq qıldı.*	295-3	4	büken
101.	**bāġiça**	Fars.	Küçük bahçe.	*Ḫāṭırım andaġ tiler kim bu kün ṣaḥrāqa çıqsaq taqı bir **bāġiça** içinde olturup teferrüc ve tenezzüh qılsaq, tėdi erse, derhāl āmādalıq qıldılar taqı çıqtılar taqı bir bāġiçada olturdılar taqı türlüg ṭaʿāmlar mēveler birle tenaʿum qıldılar.*	310-6	7	bāġ, baqça, būstān
102.	**baḥs qıl-**	Ar.+Tü.	Tartışma yapmak.	*Hēç kimerse aŋar qarşu turup **baḥs qılu** bilmez erdiler.*	231-11	4	cedel qıl-, ḫuṣūmat qılış-
103.	**baḫşīş**	Fars.	Hediye.	*Bu bitig **baḫşīş** bitigi turur.*	421-11	4	hediyye
104.	**bāk tut-**	Ar.+Tü.	Üzülmek.	*…şeyṭānlar aydı[lar] kim: Ümmetiniŋ maḥabbatları dünyāke bar turur tėdiler erse, İblīs ʿal aydı: Andaġ erse, men hēç **bāk tutmaz**-men.*	397-4	1	aḥvālı munġiż bol-
105.	**bal**	Tü.	Bal.	*Abū Bekr raẓhu aydı: Yā Zeyd, suwsadım, munda bir kimersedin suw tilegil, içeyin tėdi erse, men taqı bardım, bir kimersedin suw tiledim erse, ol kimerse **baldın** şerbet qılıp çıqardı taqı Abū Bekrke bėrdi.*	99-11	1	ʿasel

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
106.	**bāng-i namāz**	Fars.	Ezan.	*Bu arada öḍlek vaqtı boldı. Peyġāmbar ʿas Bilālqa buyurdı kim* ***bāng-i namāz*** *oqıġıl tėp.*	40-3	2	eẕān
107.	**bāng-i namāz oqı-**	Fars.+Tü.	Ezan okumak.	*Bu arada muʾaẕẕin* ***bāng-i namāz oqıdı*** *erse, cümle turdılar taqı mescidke kirdiler.*	247-3	1	bāng-i namāz qıl-, eẕān oqı-
108.	**bāng-i namāz qıl-**	Fars.+Tü.	Ezan okumak.	*Taqı* ***bāng-i namāz qılur*** *erdi, bizler mescidde ḥāżir bolmış erdük.*	241-17	1	bāng-i namāz oqı-, eẕān oqı-
109.	**baqça**	Fars.	(<bāġçe) Bahçe.	*Yā Resūlallāh, bizlerde qonsangız bolġay-mu?* ***Baqçalarımız,*** *yerlerimiz kėng turur tėdiler…*	24-4	3	bāġ, bāġiça, būstān
110.	**Bār Ḫudāyā**	Fars.	Allahım!.	*Ey* ***Bār Ḫudāyā****, mülknüng erkligi Tangrı sen turursen!*	50-3	48	ilāhī, yā Rebbī
111.	**bastur-**	Tü.	Bastırmak.	*Men Tangrı teʿālādın uftanurmen kim Peyġāmbar ʿas yatġan şeherning tupraqını merkeb tuynaqı birle* ***bastursam****, tėdi erse, men taʿaccub qıldım İmām Mālikning Resūlqa mundaġ taʿẓīm qılmaqıdın.*	209-4	1	singür-
112.	**baş (I)**	Tü.	Yara.	*Yā Rebbī, ol ẓālim Ḥaccācnı qatıġ tutġıl, tėdi taqı yārānları āmīn tėmiş erdiler, derḥāl Ḥaccācnıng teni şişdi taqı* ***başındın*** *aḍaqınġa tegi uluġ başlar çıqtı.*	345-15	1	zaḫm, cerāḥat
113.	**baş (II)**	Tü.	Baş, kafa.	*Men andaġ sėzermen kim bukün ecelim yetgey, velīkin hēç tenimde sökellik yoq, ısıtmaqı yoq,* ***baş*** *aġrıġı taqı yoq, velīkin babam manga mundaġ aymış erdi, anıng sözinge ḫilāf bolmaġay.*	167-2	100	tepe, töpe

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
114.	**baş qaldur-**	Tü.+Tü.	Baş kaldırmak.	*Bu ʿālam içinde bir qara yer bolsa erdi taqı anda ḥaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle böyük tağlar* ***baş qaldurdılar*** *kim: Nūḥ peyġāmbar kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	1	baş tart-
115.	**baş tart-**	Tü.+Tü.	Baş kaldırmak.	*Yağılar ol kişiler bolur kim musulmān erken ḥalīfaġa boy bėrmediler,* ***baş tartıp*** *çıqġanlar bolur.*	146-17	1	baş qaldur-
116.	**baʿżı**	Ar.	Bazı, bir kısım.	*Andın soŋg aydı kim: Bu ḥalāyıq içinde kim kim Murād qabīlalıġ erse, ol örü tursun, özgeleri oltursun, tėdi erse,* ***baʿżı*** *ḥalāyıq taqı olturdılar.*	399-16	63	birer
117.	**bāzirgānlıq**	Fars.+Tü.	Ticaret.	*Munı* ***bāzirgānlıq*** *üçün çıqtı tėp bitigil, tėdi erse, men feryād qıldım taqı aydım: Taŋrı ḥaqqı üçün men bāzirgānlıq üçün çıqmadım, ḥāliş Taŋrı üçün çıqtım, tėp aydım…*	405-10	2	ticārat
118.	**belī**	Ar.	Evet.	***Belī****, yā Resūlallāhi, maŋga körgüzüŋ, tėdim erse, Peyġāmbar ʿas ėlgimni tuttı taqı bir qolġa keldürdi kim ol qol içinde ādemīniŋ başları taqı süngükleri bar taqı cānvarlarnıŋ hem süŋgükleri bar taqı eski çöprek bar taqı ādemīniŋ nacāsatları bar.*	391-1	6	ārī
119.	**bēmeze bol-**	Fars.+Tü.	Rahatsız olmak.	*Andaġ erse, ey qāżī, seniŋ yarımuŋ erkek ermiş, yarımuŋ tişi ermiş, tėdi erse, qāżī* ***bēmeze boldı.***	246-2	2	bēzār bol-, kerāhiyyat kel-, munaġġaż bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
120.	**berāber**	Fars.	Aynı, denk.	*Nė emgek kim bizler bu isig havāda körer-miz taqı bu açlıqlar zaḥmatını taqı meşaqqatını tartar-miz, cümlesiniṅ s̱avābı içinde bizler birle **berāber** tururlar, tėdi erse, ṣaḥābalar aydılar…*	408-13	2	muqābil
121.	**beyān bol-**	Ar.+Tü.	Açığa çıkarmak.	*Men andaġ ḥurmetlig kişi ermez-men kim menim üçün Ḥaq teʿālā āyat ıḍar bolsa, kim menim arıġlıqımġa **beyān bolġay**.*	417-13	1	fāş qıl-
122.	**beyt**	Ar.	Ev.	*Andın soṅg Peyġāmbar ʿas aydı: Ey tersālar, uş menim ehl-i **beytim** bular tururlar.*	144-5	13	ėw, tam
123.	**bēzār bol-**	Fars.+Tü.	Rahatsız olmak.	*Kim kim ʿamal qılur bolsa taqı ol ʿamalı içinde özgeni maṅga ortaq qılur bolsa, men ol ʿamal qılġannı ortaqı birle terk qılur-men taqı men ol ʿamal qılġandın **bēzār bolur**-men.*	401-5	2	bēmeze bol-, kerāhiyyat kel-, munaġġaż bol-
124.	**bile**	Tü.	İle, birlikte, beraber.	*Men aydım: Yā Resūlallahi, ḥālı̄ bu oġlannı açuq yüz **bile** oḫ̱şayur erdiṅgiz, ėmdi ne boldı kim yıġlayur siz?*	178-17	3	birle
125.	**binā**	Ar.	Bina, inşa, yapı.	*Kaʿbeniṅ bināsı nedin erdi taqı kim **binā** qıldı taqı Kaʿbeke qaṣd qılġannı Ḥaq tvt neteg helāk qıldı cümlesini avvalqı bābnuṅg altınç faṣlıda beyān qılındı.*	273-12	1	ʿimārat
126.	**bir ança**	Tü.+Tü.	Bir süre.	*Ey baba, bu quş atı ne turur? tėp suʾāl qıldı erse, abuşqa aydı: Ey oġlum, bu quş atı falān turur, tėp. **Bir ança** yöridiler.*	287-13	5	bir zamān, ança

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
127.	**bir az**	Tü.+Tü.	Bazen.	*Közi aşaqqa üküşrek baqar, yerke baqar; **bir az** taqı başını qaldurur, kökke baqar.*	23-7	1	birer
128.	**bir neçe**	Tü.	Birkaç.	*Peyġāmbar ʿas yalġuz taqı **bir neçe** kişi qaldı, özgeleri barça müteferriq boldılar.*	72-2	1	bir qaç
129.	**bir qaç**	Tü.	Birkaç.	*Peyġāmbar ʿas ol azıqnı alıp bardı taqı ol ġār içinde **bir qaç** kün ḫalvat qıldı.*	7-10	34	bir neçe
130.	**bir zamān**	Tü.+Ar.	Bir süre.	***Bir zamān** olturdılar taqı çıqtılar erse, men aydım.*	123-10	7	bir ança
131.	**bir zamān**	Tü.+Ar.	Bir süre.	***Bir zamān** olturdılar taqı çıqtılar erse, men aydım.*	123-10	7	bir ança, ança
132.	**birer**	Tü.	Bazı.	*Peyġāmbar ʿas'nung mescidinge mescidning yaqın qongşıları **birer** qapuġ mescidke açıp turur erdiler.*	91-16	1	baʿżı
133.	**birer**	Tü.	Bazen.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi **birer** mundaġ qılur erdi, hēç kimerse birle sözleşmez.*	187-3	2	bir az
134.	**birle**	Tü.	İle, birlikte, beraber.	*Cebreʾil hemīşe Ḥaq teʿālānıng ġażabı birle taqı ʿazābı **birle** nāzil bolur.*	116-3	1040	bile
135.	**bişārat bėr-**	Ar.+Tü.	Müjde vermek.	*Yā Cebreʾil, men sanga mundın suʾāl qılmaz-men, manga öngin **bişārat bėrgil**! tėdi...*	89-3	15	müjde bėr-
136.	**bit-**	Tü.	İnanmak.	*Yā Resūlallāh, Tangrı teʿālānı bir u bar turur tėp ınanduq taqı sizni Ḥaq teʿālānıng resūlı tėp **bittük**.*	26-6	1	ınan-, kirtün-
137.	**boḍ**	Tü.	Boy.	*Uçtmaḥ ehli Ādam Peyġāmbar ʿas **boḍluġ** bolġaylar.*	65-11	1	qāmat, meḥāsinlıġ

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
138.	**boy**	Tü.	Boy.	*Yana suʾāl qıldılar: Yā Resūlallāh, uçtmaḥ ehlining* ***boyları*** *neteg bolġay? Tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı : Uçtmaḥ ehli Ādam peyġāmbar ʿas boḍluġ bolġaylar.*	65-10	1	qāmat, meḥāsinlıġ
139.	**boy bėr-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek, itaat etmek, tâbi olmak.	*Ve eger musulmān bolmasangız, bizke* ***boy bėrip*** *yıllıq māl bėringler!*	48-4	12	boyun sun-, munqād bol-, muṭīʿ bol-
140.	**boyun bėr-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek.	*Qaçan körseng kim ḫalq ara baḫīllıqa āşkāra bolsa, barça ḫalāyıq baḫīllıqqa* ***boyun bėrseler*** *taqı nefs tilekinge uysalar taqı dünyānı iḫtiyār qılsalar…*	304-7	5	boyun sun-, munqād bol-, muṭīʿ bol-
141.	**boyun sun-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek.	*…ėwinde ḥalālınga taqı oġlı qızınġa kelginçe nafaqası bolsa taqı ol kimerse ḥecke barmadın öler bolsa, ʿāṣī bolur, Ḥaq teʿālānıng fermānınġa* ***boyun sunmaġan*** *qullardın bolur.*	273-16	2	boyun bėr-, munqād bol-, muṭīʿ bol-, boy bėr-
142.	**bu**	Tü.	Bu.	***Bu*** *ḥadīṣke temessük qılıp qırq ḥadīṣ cemʿ qılduq Peyġāmbar ʿas ḥadīṣlerindin muʿtemed kitāblardın.*	2-9	1769	mu
143.	**bu ara**	Tü.	Bu sırada.	***Bu arada*** *erdi kim ol qul bir fūṭa toluġ qar keltürdi taqı pādşāh önginde qoḍtı erse, pādşāh aydı kim: Sanga kim bu qarnı taġ başından keltürgil tėp?*	429-16	17	ol ara
144.	**buçuq**	Tü.+Tü.	Yarı, yarım.	*Nė bėreyin? tėdi erse, Umayya ibnü Ḫalaf aydı:* ***Buçuq*** *batman qızıl altun bėrgil! tėdi.*	97-7	1	yarım
145.	**bulun bol-**	Tü.+Tü.	Esir olmak.	*…eger Muḥammed ġālib bolsa, bu oġul qız, māl tawarlar* ***bulun bolmasun*** *tėp aydı…*	70-6	1	esīr bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
146.	**bulun qıl-**	Tü.+Tü.	Elde etmek.	*Andaġ erse, anı kim **bulun qıldıŋız**, arıġ ḥelāl turur.*	117-4	3	ḥāṣil qıl-
147.	**burun**	Tü.	Önce.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvṣ, cümle ḥalāyıqdın **burun** avval gūr yarılıp gūrdın baş qaldurġan men bolġay-men.*	36-15	48	aşnu, ilk, oza
148.	**būstān**	Fars.	Bahçe.	*Ol kāfir bolġan miŋ altun çıqardı taqı bir maʿmūr **būstān** satġın aldı taqı miŋ altun ḫarc qıldı bir körklüg qız aldı…*	424-9	17	bāġ, bāġiça, baqça
149.	**but**	Fars.	Put.	***Butqa** secde qılmaqlıq kāfirlıq turur, ol işni qılmaġaymiz, taqı kişini nāḥaq yerde öltürmek taqı uluġ yazuqlardın turur…*	216-9	21	ṣanam
150.	**but**	Fars.	Put.	***Butqa** secde qılmaqlıq kāfirlıq turur, ol işni qılmaġaymiz, taqı kişini nāḥaq yerde öltürmek taqı uluġ yazuqlardın turur…*	216-9	21	sanam
151.	**buyur-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Eger çengim* bolsa, ḫoş aygay erdim, tėdi erse, buyurdılar kimerse bardı; ol cāriyanıŋ çengini keltürür erken bir abuşqaġa satġaştı.*	310-11	104	fermānla-, yarlıqa-
152.	**büken baġarsuq**	Tü.+Tü.	Bağırsak.	*Ol melʿūn tėweniŋ necāsatlıġ **bükenlerini**, **baġarsuqlarını**, cümlesini Peyġāmbar ʿas üzesiŋe kemişti.*	12-4	1	baġarsuq
153.	**büt- (I)**	Tü.	İnanmak.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Kim kim Taŋrı teʿālānı birlese taqı qıyāmat küninge **bütse** taqı söz sözler bolsa, ḫayr söz sözlesün yā taqı tek tursun, tėdi.*	382-2	2	ınan-, kirtün-
154.	**cādū**	Fars.	Büyücü.	*Peyġāmbarqa **cādū** tėdiler.*	35-10	2	sāḥir

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
155.	**cān**	Fars.	Can, ruh.	*Ey uluġ, hürmetlig resūl atam, sizke fidā bolsun* ***cānım*** *tėp.*	91-1	45	tirig
156.	**cān çıq-**	Fars.+Tü.	Ölmek.	*Ölüm ne neerse bolur? tėdi erse, İblīs aydı: Bu* ***cān*** *sizdin* ***çıqġay*** *taqı körer közüng körmez bolġay, tutar elging tutmaz bolġay…*	280-16	3	dünyādın çıq-, favt bol-, āḫiratqa naql qıl-, dünyādın naql qıl-, vefāt bol-
157.	**cedel qıl-**	Ar.+Tü.	Tartışmak, münakaşa etmek.	*Hēç aymadı kim üküş ʿilm ḥāṣil qılġan bolsa yā taqı munāẓira taqı* ***cedel qılġan*** *bolsa, tėmedi.*	233-1	1	baḥs qıl-, ḫuṣūmat qılış-
158.	**cefā**	Ar.	Cefa, eziyet.	*Velīkin* ***cefāları*** *ingen ḥaddın keçti erse, anda qarġadı.*	13-4	5	ʿuqūbat
159.	**cefā qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*ʿAlī aydı: Men sanga ne yamanlıq qıldım kim sen manga mundaġ* ***cefā qıldıng?*** *tėdi erse, ol melʿun hēç neerse tėmedi.*	154-1	2	īẓā tegür-, zaḥmat qıl-, ẓulm qıl-
160.	**cehennem**	Ar.	Cehennem.	*Muʾminler tağılmış teg kāfirlar müteferriq boldılar, qaştılar, Ṭāyifqa bardılar taqı baʿżıları öldiler,* ***cehennemke*** *bardılar.*	74-5	2	tamuġ
161.	**cemʿ bol-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek.	*eger oġul qız ata anadın āḫiratqa burun barsalar, şefāʿatçı tururlar ve eger ėkkisi arasında oġul qız bolsa, tegme bir* ***cemʿ bolmışta*** *Ḥaq tvt qulġa uçtmaḥ qızlarındın bir qız rūzī qılġay...*	262-3	3	suḥbat qıl-
162.	**cemāʿat cemāʿat**	Ar.+Ar.	Bölük bölük.	*Ol kimerseler cümlesi bir yolı kirse, ėwke sıġışmaġaylar,* ***cemāʿat [cemāʿat]*** *kirsünler, tėdi erse, ol kimerse aydı: Qayu cemāʿatqa burun destūr bėrür-siz?*	109-15	2	ögür ögür

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
163.	**cemāllıġ**	Ar.+Tü.	Güzel.	*Başra bėgi ʿAbdullāḫ ibnü ʿĀmirning bir ḫatunı bar ermiş, bu iqlīmlerde anıng tėg* ***cemāllıġ*** *kimerse ḫabar bėrmes.*	180-3	5	cemīl, körklü, körklüg, ṣāḥib-cemāllıġ, ẓarīf
164.	**cemālsız**	Ar.+Tü.	Çirkin.	*Hābīlning qarındaşı Labūẕā ingen zişt bėmeze* ***cemālsız*** *turur taqı menim qarındaşım Aqlīmānı angar bėrmez-men, tėdi…*	337-11	1	zişt
165.	**cemīl**	Ar.	Güzel.	*…Peyġāmbar ʿas aydı: Ḥaq tvt* ***cemīl*** *turur, cemālnı sewer.*	371-8	2	cemāllıġ, körklü, körklüg, ṣāḥib-cemāllıġ, ẓarīf
166.	**cerāḥat**	Ar.	Yara.	*ʿÖmer raẕhu ol sütni içti erse, kindiki astında bir cerāḥat bar erdi, ol* ***cerāḥatdın*** *süt qan birle bulġaşıp çıqtı erse, ʿÖmerdin umīd kötürdiler.*	118-13	3	zaḫm, baş
167.	**cevāb ay-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Tangrı teʿālā sanga tiriglik bėrse, kişike muḥtāc bolmaġıl, tėp könglümke tüşti erse, yana işleyü başladım, tėp* ***cevāb aydı.***	435-14	45	cevāb bėr-, cevāb yarlıqa-, cevāb ayt-
168.	**cevāb ayt-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Qaçan kim Abū Ḥanīfe raḥmhi fetvāke* ***cevāb aytu*** *başladı erse, eṭrāf-ı ʿālamdın fetvālar kelü başladı.*	191-10	10	cevāb ay-, cevāb bėr-, cevāb yarlıqa-, cevāb ay-
169.	**cevāb bėr-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Ey babam, Peyġāmbarqa cevāb bėring, tėdim erse, atam aydı: Vallāh, men* ***cevāb bėrü*** *bilmez-men.*	417-1	20	cevāb ay-, cevāb ayt-, cevāb yarlıqa-
170.	**cevāb qaytar-**	Ar.+Tü.	Karşılık vermek.	*Bāqī qalıp turur, tėp* ***cevāb yarlıqadı.***	290-10	6	cevāb ay-, cevāb ayt-, cevāb bėr-
171.	**cevāb yarlıqa-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Bayaqı tėg dervīş ṣifatı birle taqı ol dervīşke salām qıldı erse, ol dervīş taqı* ***cevāb qaytardı.***	441-4	12	qarşu al-, qarşu kel-
172.	**cezā bėr-**	Ar.+Tü.	Sevap vermek.	*Aning üçün kim Tangrı teʿālā vaʿda qılıp turur tegme bir eḏgülükke on* ***cezā bėrmek*** *turur.*	261-3	2	ṣavāb bėr-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
173.	**cihād**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Maʿnīsi ol bolur kim uçtmaḥ qapsandı küçey işler birle **cihād** mengizlig, ḥec mengizlig, rūza mengizlig, namāz mengizlig; ne kim emgek küçeylik bar erse, cümlesini qılmaq kerek andın song uçtmaḥqa kirse [bolur].*	60-17	2	ġazāt, ġazā
174.	**cōmard**	Fars.+Tü.	Cömert, eli açık.	***Cōmard** kimerse Ḥaq teʿālā ḥażratında yawuq bolur taqı uçtmaḥqa hem yawuq bolur taqı cümle ḫalāyıqqa hem yawuq bolur…*	251-5	4	cuvān-mard
175.	**cōmardlıq**	Fars.+Tü.	Cömertlik.	*Dünyānıng tükel mālını bėrseng ol köşknüng bir arşun yerini bėrmegey-men, tėdi erse, qāżī maḥrūm boldı baḫīllıqı sebebidin taqı Yahūdī īmān ḫilʿatı birle müzeyyen boldı **cōmardlıq** sebebidin.*	253-5	2	cūd
176.	**cōnmardlıq**	Tü.	Cömertlik, eli açıklık.	*Abū Hüreyre raẓhu rivāyat qılur Peyġāmbardın, Peyġāmbar ʿas andaġ ḫabar bėrü yarlıqar kim bu **cōnmardlıq** bir daraḫtī turur uçtmaḥ içinde; kim kim cōmard bolsa, ol daraḫtnıng bir butaqını tutmış bolur.*	254-16	3	cūd
177.	**cūd**	Ar.	Cömertlik, el açıklığı.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, **cūdungnı** taqı keremüngni men miskīn ʿasī vü cāfī qulungqa sen ʿafv qılġıl, tėdi.*	200-6	2	cuvānmard, cōmardlıq, cōnmardlıq
178.	**cuhūd**	Fars.	Yahudi.	*Qongşısı bar erdi, Şamʿūn atlıġ **cuhūd** erdi.*	140-13	17	yahūdī

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
179.	**cuvān**	Fars.	Genç.	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oġlunġnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol şeyṭānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munung tėg nāzenīn* ***cuvān*** *körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oġlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	1	yigit
180.	**cuvānmard**	Fars.	Cömert, eli açık.	*Yalġan aytur-sen, kim ḫayrāt ve iḥsān qıldıng erse, hēç menim riżāmnı ṭalab qılmadıng, ḫalāyıq mėni* ***cuvā[n]-mard*** *tėsünler…*	407-11	5	cōmard
181.	**cuvān-mard**	Fars.	Cömert, eli açık.	*Yalġan aytur-sen, kim ḫayrāt ve iḥsān qıldıng erse, hēç menim riżāmnı ṭalab qılmadıng, ḫalāyıq mėni* ***cuvā[n]-mard*** *tėsünler…*	407-11	5	cōmard
182.	**cuvānmardlıq**	Tü.	Cömertlik, eli açıklık.	*Yā Rebbī, manga sen* ***cuvānmardlıq*** *rūzī qılġıl, tėdi erse, cümle ṣaḥābalar āmīn tėdiler.*	105-10	1	cōnmardlıq, cōmardlıq
183.	**çap-**	Tü.	Koşmak.	*…Abū Sufyān aṭınġa mündi, taqı* ***çapup*** *Mekkeke kirdi taqı çaqırdı…*	49-11	1	sekir-, yel-, yügür-, yüg(ü)r-
184.	**çapān tonluġ**	Fars.+Tü.	Eski, yıpranmış (elbise).	*…biz Qurayş qabīlalıġ eşrāflar taqı bėgler taqı ḫurmetlig ʿizzetlig kimerseler mundaġ* ***çapān tonluġlar*** *birle; taqı anıng sözini eşitmek tileyür-biz, çapān tonluġlar birle [neteg] olturalıng?*	379-10	1	opraq
185.	**çaqır-**	Tü.	Çağırmak, seslenmek, bağırmak.	*Manga ne* ***çaqırur-sen?***	329-15	36	ünde-
186.	**çāra tap-**	Fars.+Tü.	Fayda etmek.	*Üç atadın peyġāmbarzāda turur-men, tėdi erse, Zelīḫā hēç* ***çāra tapmadı.***	361-11	1	fayda qıl-
187.	**çıġay**	Tü.	Fakir.	*Taqı men bay erdim taqı bu oġlum* ***çıġay*** *erdi.*	286-2	1	faqīr

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
188.	**çıqan**	Tü.	Amcazade.	*Peyġāmbar ʿas'nung qaṭırının̆g yügenini ʿAbbās tutar erdi, taqı ʿAbbās oġlı Faẕl bar erdi, Abū Bekr, taqı ʿÖmer, ʿAlī bar erdi taqı Abū Ṣufyān kim Peyġāmbarnın̆g **çıqanı** erdi, anın̆g qarındaşı Rabīʿa taqı Usāma erdi, taqı Usāmanın̆g qarındaşı erdi.*	72-7	1	qayın
189.	**çūbān**	Fars.	Çoban.	*…bu şeyṭānlar taqı perīler otlar alıp bardılar taqı cümle yılqı qarasını taqı qullarını qaravaşlarını köydürdiler taqı İblīs ʿal bir **çūbān** ṣūratı üze bolup Ayyūb peyġāmbarqa keldi.*	329-11	1	qoymat
190.	**dād**	Fars.	Adalet, hak.	*Yā Rebbī, bu ʿÖmerdin menim **dādımnı** sen alġıl, tėdi erse, ʿÖmer raẕhu qorqtı taqı aydı: Ey nāresīde, ʿÖmer san̆ga ne ẓulm qıldı kim ʿÖmerke mundaġ aytur-sen?*	108-6	1	ʿadl
191.	**daraḫt**	Fars.	Ağaç.	*Ey ʿābid, qança barur-sen? tėp suʾāl qıldı erse, ol aydı kim: Eşittim fulān yerde bir **daraḫt** bar ermiş, ḫalāyıqlar ol daraḫtqa ʿibādat qılur ermişler.*	410-3	45	daraḫtī, tal, aġaç
192.	**daraḫtī**	Fars.	Ağaç.	*Taqı baḫīllıq bir **daraḫtī** turur tamuġ içinde; kim kim baḫīl bolsa, ol daraḫtnın̆g bir butaqını tutmış bolur.*	255-1	2	daraḫt, tal, aġaç
193.	**dār-i baqā**	Ar.	Öteki dünya, ahiret.	*Ol qaçan kim dār-i fenādın **dār-i baqāġa** riḥlat qıldı erse, Peyġāmbar ʿas'qa ḫabar bėrdiler.*	233-13	6	dāru'l-beqā

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
194.	**darīġ qıl-**	Fars.+Tü.	Esirgeme.	*Ey şāʿir, eger mālım ḥāẕir bolsa erdi, hēç* ***darīġ qılmaġay*** *erdim velīkin men sanga bir neerse ögreteyin.*	259-8	2	dirīġ tut-
195.	**dāru beqā**	Ar.	Öteki dünya, ahiret.	*Abū Ẕar ražhu taqı dāru fenādın* ***dāru beqāġa*** *riḥlat qıldı erse, yuvdılar taqı kefenlediler taqı namāz qıldılar taqı defn qıldılar.*	131-11	2	dāru'l-beqā
196.	**dāru'l-beqā**	Ar.	Ahiret.	*Taqı bu kitābnıng muṣannifi meẕkūr yekşenbe kün dāru'l-fenādın* ***dāru'l-beqāġa*** *riḥlat qıldı.*	443-17	1	dār-i baqā, dāru beqā, āḫirat
197.	**dastān**	Fars.	Hile, mekr, düzen.	*Bu işlerning ẓāhiri ḫalq ara ṭāʿat ve ʿibādatqa oḫşayur, velīkin Ḫaq teʿālā kim köngülleri içinde sirlerke muṭṭaliʿ turur, anıng qatında uluġ kebīre turur taqı ḥīle ve* ***dastān*** *turur taqı dīnlerini dünyāke satmaq turur, tėp aymışlar.*	388-6	1	ḥīle
198.	**dehr**	Ar.	Dünya.	*Bir pārsā zāhid bar erdi, ṣāyimü'd-***dehr** *erdi taqı künde Qurʾānnı ḫatm qılur erdi.*	295-6	1	dünyā, ehl-i dünyā
199.	**delālat qıl-**	Ar.+Tü.	Yol gösterme, kılavuzluk etme.	*Bir muʾmin taqı bir muʾminni eḍgü işke* ***delālat qılsa****, ol eḍgü iş qılġanġa nė ṣavāb bolsa, bu delālat qılġanġa ol ṣavāb bolur, tėp aydı.*	188-1	2	yol köndür-
200.	**delü**	Tü.	Deli.	*Bizim Qaran qabīlasında andın aḫmaq taqı andın* ***delürek*** *kimerse yoq.*	400-5	1	mecnūn
201.	**delv**	Ar.	Kova.	*Yana Mışırġa barur kārvānlar ol quḍuġ qatında qondılar taqı suw almak üçün* ***delv*** *ıḍa bėrdiler erse, Yūsuf peyġāmbar ol qovaġa yapşunup quḍuġdın çıqtı.*	112-12	1	qova, qobqa

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
202.	**derāzgūş**	Fars.	Eşek.	*Baqar-men, tāzī aṭlar baġlıġ turur taqı Mıṣrī **derāzgūşlar** baġlıġ turur.*	209-6	1	eşek, merkeb
203.	**derḫōst qıl-**	Fars.+Tü.	İstemek, ricada bulunmak.	*Bu ʿammumnı öltürmedim, tėp aydı erse, cümlesi Musā peyġāmbardın **derḫōst qıldılar** kim: Yā Mūsā, Rebbüngdin tilegil kim bizke ḫabar bėrsün bu ölgenni kim öltürdi, tėp derḫōst qıldı…*	340-1	43	ṭalab qıl-
204.	**dermānda**	Fars.	Aciz, zavallı, bîçare.	*Men miskīn ʿāciz **dermāndanı** eger tamuġqa kigürseng taqı buyursang kim zebāniyyalar mėni topuzları birle ursalar taqı manga ḫamīmni içürseler men miskīn qul sening keremüngge sıġınġaymen…*	182-17	4	ʿāciz
205.	**destār**	Fars.	Sarık, tülbent.	*Yėti yarmaqġa bir könglek aldılar, tört yarmaqġa **destār** aldılar taqı bir örtüngi qara kilim aldılar taqı ėkki töşek aldılar…*	159-8	4	ʿişāba
206.	**destūr bėr-**	Fars.+Tü.	İzin vermek.	*Yā Resūlallāhi, manga destūr bėrsengiz, men atam anam qatınġa barsam, tėdi[m] erse, Peyġāmbar taqı **destūr bėrdi.***	416-10	38	icāzat bėr-, ruḫsat bėr-, yol bėr-
207.	**destūr bėril-**	Fars.+Tü.	İzin verilmek.	*Yana suʾāl qıldı kim: Angar nişe kirmekke **destūr bėrilip** turur? tėp.*	302-12	2	icāzat bol-
208.	**destūrsız**	Fars.+Tü.	İzinsiz.	*Özi men yoqumda ėwümge kirip mėndin **destūrsız** mālımnı alur taqı ḫarc qılur, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas atasını ündetti.*	285-15	2	icāzatsız
209.	**dīdār**	Fars.	Çehre, yüz.	*Taqı musulmān bolmışdın song hēç qandurġan neerseni qanġınça içmedim, Rebbümnüng **dīdārını** körmek üçün.*	266-3	2	sīmā

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
210.	**dīde**	Fars.	Göz.	*Ol yandın ʿOṯmānqa raẕhu saḥāba Ẕū'n-Nūrreyn tėr erdiler, yaʿnī Peyġāmbar ʿas'nung ėkki nūr-i* ***dīdesinge*** *cüft boldı tėp.*	5-6	2	köz (I), ʿayn
211.	**dirīġ tut-**	Fars.+Tü.	Esirgeme.	*Men kim Fārs ėlining meliki Kesrī melikni kördüm, taqı Yemen meliki Necāşī melikni kördüm, taqı Rūm meliki Herqul melikni kördüm, men munung teg qavm kim melikinge muṭīʿ bolġaylar taqı melikdin cānlarını* ***dirīġ tutmaġaylar****, hēç körmedim.*	45-5	1	darīġ qıl-
212.	**dirre**	Fars.	Kamçı, kırbaç.	*Andın song hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi,* ***dirresini*** *ėlginge qoyar erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi…*	106-9	1	qamçı
213.	**dōst**	Fars.	Dost.	*Qaçan kim yatsıġ bolsa, bir* ***dōst*** *kendü maḥbūbı birle ḫalvat qılsalar, anlar menim ḥażratımda tikilürler taqı ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġūl bolurlar yüzlerini yėrke qoyarlar.*	318-17	33	yār, havādār, yārān
214.	**dōst qıl-**	Fars.+Tü.	Dost edinmek.	*Men ol Tangrıqa qulluq qılur-men kim ādam oġlını yarattı taqı İbrāhīmni özinge* ***dōst qıldı*** *taqı sėni cümle ʿālem üze üḍürdi, tėdi…*	161-17	1	dōst tut-
215.	**dōst tut-**	Fars.+Tü.	Dost edinmek.	*Yā Ṟebbī, qanı manga uyġanlar taqı mėni* ***dōst tutġanlar****?*	399-12	8	dōst qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
216.	**duʿā ayt-**	Fars.+Tü.	Dua etmek.	*Kāfirler tandılar iqrār qılmadılar, tėp tanuqluq bėrgey, tėdi erse, Emīre'l-muʾminīn ʿÖmer rażhu hēç neerse tėmedi taqı ʿAlīning sözini qabūl qıldı taqı Ḥacerü'l-esvedqa qubla qılıp kim **duʿā ayturlar**, ol taqı bu sözke delīl turur.*	273-11	1	duʿā qıl-, taʿvīz qıl-,
217.	**duʿā qıl-**	Fars.+Tü.	Dua etmek.	*Eger bu kimerse ṣāliḥlardın bolsa, munga **duʿā qılurlar** taqı ayturlar: Ey muʾmin, biz ėkegü sening qatında āsāyişlar qılduq.*	439-14	59	duʿā ayt-, taʿvīz qıl-,
218.	**duşmān**	Fars.	Düşman.	*Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: ʿĀqil menim dōstum turur taqı aḥmaq menim **duşmānım** turur, tėdi…*	423-11	1	yağı
219.	**duşmanlık**	Fars.+Tü.	Düşmanlık.	*Neteg kim otun sebeb turur ot yanmaqqa, bu ġammāzlıq taqı sebeb turur ėkki kimerse arasında **duşmanlık** otı yanmaqqa.*	17-16	1	ḫuṣūmat
220.	**duşmanlıq**	Fars.+Tü.	Düşmanlık.	*Ve eger īmān keltürmesengiz, yıldın yılqa māl bėring, taqı bizlerke boy bėring **duşmanlıqnı** köngüldin çıqarıng taqı öz törengiz tutung!*	111-17	3	ḫuṣūmat
221.	**dünyā**	Ar.	Dünya.	*Ol ʿazīz rāst aydı ʿālim bolġan **dünyā** matāʿlarınġa iltifāt qılmaq kerekmez.*	236-13	250	dehr, ehl-i dünyā
222.	**dünyādın bar-**	Ar.+Tü.	Dünyadan göçmek, ölmek.	*Ey ḫalāyıqlar, Peyġāmbar ʿas **dünyādın bardı** erse, Ḥaq teʿālānıng Kelāmı aramızda bar, sizlerke aymaq ḥācat yoq, cümlemüzdin özi artuq turur, ḫalāyıqqa sezā turur tėdi…*	94-9	3	naqıl qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
223.	**dünyādın çıq-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*ʿĀḫir vaqtında kāfirlıq birle* ***dünyādın çıqġay*** *taqı ebedī tamuġluġ bolġay, tėp aydı erse, cümle ferīşteler taʿaccub qıldılar kim: Ādemī munça ʿibādat qılmışdın soŋ neçük kāfir bolġay?*	368-8	6	cān çıq-, favt bol-, āḫiratqa naql qıl-, dünyādın naql qıl-, vefāt bol-
224.	**dünyādın naql qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Ölmek.	*Nėçe zamāndın soŋ ol ābdast qılġan kişi* ***dünyādın naql qıldı****.*	222-2	18	dünyādın çıq-, cān çıq-, favt bol-, āḫiratqa naql qıl-, vefāt bol-
225.	**dürüst bol-**	Fars.+Tü.	Geçerli olmak.	*İqrārı dürüst bolmas, tanuqluqı dürüst bolmas safarqa barmaqı, ġazāt qılmaqı, qāżīlıq qılmaqı, imāmluq qılmaqı, bu taṣarrufları* ***dürüst bolmas****.*	284-9	3	muʿteber bol-
226.	**düşman**	Fars.	Düşman.	*Men on miŋ bahāturlarnı öltürüp turur-men kāfirlardın taqı yaġılardın, anlarnıŋ uruġları cümlesi maŋa* ***düşman*** *tururlar.*	155-1	27	yaġı
227.	**düşman bol-**	Fars.+Tü.	Düşman olmak.	*Yā Rebbī, bu Ādam oġlanları cümlesi maŋa* ***düşman bolġaylar****, taqı mėni yigrengeyler, tėdi…*	278-3	1	ḥased bol-
228.	**ebedī qal-**	Ar.+Tü.	Ebedi olarak kalmak.	*Eger kimersening nėçeme üküş maʿṣiyatı bolsa, taqı āḫir vaqtında īmān birle çıqsa, ol kimerse tamuġda* ***ebedī qalmaz****, ʿaqibat çıqar.*	237-5	2	meŋgü qal-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
229.	**ecel yawu-**	Ar.+Tü.	Eceli yaklaşmak.	*Bu işke sebeb ol erdi kim Benū İsrāʿīl içinde bir ṣāliḥ kimerse bar erdi taqı anıng nārasīda bir oġlı bar erdi taqı ol ṣāliḥ kimerseke* ***ecel yawudı*** *erse, ėwinde bir buzaġu bar erdi, ol buzaġunı bardı taqı ṣaḥrāda bir orman içinde qoydı taqı aydı: Yā Rebbī, bu buzaġunı sanga ıspārladım.*	341-5	1	ecel yet-
230.	**ecel yet-**	Ar.+Tü.	Eceli gelmek.	*Ey ana, nāgāh bu qoylar taqı bu musulmānlarnıng mülkinde otlamış bolsalar taqı ol yer ėḍileri rāżī bolmasalar, men bu sütni içsem taqı manga* ***ecel yetse****, Ḥaq teʿālā ḥażratınġa maʿṣiyat birle ḥarām luqma birle mülevves bolup arıġsız bolup satġaşmaq manga ḫoş kelmez, tėdi...*	298-14	1	ecel yawu-
231.	**ėḍe**	Tü.	Sahip.	*Andın song Abū Ḥanīfe raḥmhi ol yarmaq* ***ėḍesinge*** *aydı kim: Ėmdi barġıl, taqı ol kişidin yarmaqınġnı tilegil taqı bėrmese, men sėni qāżīqa ėletür-men taqı sanga ant bėrür-men, tėp ayġıl.*	195-12	3	ṣāḥib, mālik
232.	**eḍgü bol-**	Tü.+Tü.	İyi olmak.	*Eger ʿamalıng* ***eḍgü bolsa****, uçtmaḥqa barġaysen; ve eger ʿamalıng yawuz bolsa, tamuġqa barġaysen, tėdi.*	442-6	2	ḫayr bol-, yaḫşı bol-
233.	**eḍgü cezā**	Tü.+Ar.	İyilik.	*Tangrı teʿālā sanga* ***eḍgü cezā*** *bėrmesün.*	440-1	4	eḍgülük
234.	**eḍgülük**	Tü.	İyilik.	*Men sizke* ***eḍgülük*** *taqı ögüt cihetidin aytur-men.*	281-4	24	eḍgü cezā

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
235.	**eḍgülük kel-**	Tü.+Tü.	İyilik gelmek.	*Tegme birimizdin bir **eḍgülük kelmiş** bolsa, ol eḍgülükni Tangrı teʿālāqa şefīʿ qılıp yalbarıp Tangrıdın nacāt tilegeling, tėp meşveret qıldılar.*	292-11	1	eḍgülük tėg-, ḫayr kel-
236.	**eḍgülük tėg-**	Tü.+Tü.	İyilik gelmek.	*Yā Muḥammed, sanga **eḍgülük tėger** bolsa, bu munāfiqlarnı qaḍguluġ qılur ve eger taqı sanga muṣībat teger bolsa, aning birle sewüşürler, tėp habar bėrdi.*	412-13	3	eḍgülük kel-, ḫayr kel-
237.	**ėḍi**	Tü.	Sahip, iye.	*Ādam oġlınġa mundın uluġ ziyān bolmaġay kim **ėḍisi** birle ʿahd qılsa taqı ol ʿahdnı buzsa.*	350-7	8	ṣāḥib, mālik
238.	**ėḍi**	Tü.	Allah.	*Yā Ayyūb, **ėḍing** celle celāluhu sanga salām bėrdi taqı bişārāt sanga bolsun kim burunqı quvvatıngdın yaḫşıraq quvvat baġışladı taqı burunqı teningdin yaḫşıraq ten ʿaṭā qıldı*	333-10	3	Rebb
239.	**ehl-i dünyā**	Ar.+Ar.	Dünya.	*Ey ʿayālım vaṣiyyatım sanga ol turur kim **ehl-i dünyānıng** ʿizzetinge naẓar qılmaġıl, dervīşlikke ṣabur qılġıl, cümle derecelerni bulġaysen.*	132-1	1	dünyā, dehr
240.	**eḫyālik qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Uyanık olmak.	*Kerek erdi kim erteke tegi **eḫyālik qılsa** erding.*	223-8	2	oyaġlıq qıl-
241.	**eksük bol-**	Tü.+Tü.	Eksik olmak.	*Abū Bekr raẓhu aydı: Peyġāmbar ʿas'qa bėrgen zekātdın bir pāra tap **eksük bolsa**, çerig birle barġay-men taqı helāk qılġay-men tėdi.*	94-13	5	nuqṣān bol-
242.	**ėl**	Tü.	El.	*Yana tandūr açturdı, anga taqı Bismillāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm tėdi taqı berekāt birle duʿā qıldı taqı **ėl** urdı.*	29-11	10	qol (I)

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
243.	**ėl**	Tü.	İl, memleket.	*Ol **ėlke** Ebrehe atlıġ kişini bėg qılıp turur erdi.*	41-5	80	şehr (I), şeher
244.	**ėl aç-**	Tü.+Tü.	Ülkeleri ele geçirmek.	*Afrīka atlıġ **ėlni açtılar** taqı Andalūs atlıġ ėlni açtılar taqı Fārs atlıġ ėllerni taqı açtılar taqı Rūm ėllerini taqı açtılar.*	127-13	4	vilāyat aç-
245.	**elig**	Tü.	El.	*Qurʾānda yā taqı ḥadīṯte yüz taqı **elig** taqı köz taqı kelmek, barmaq kim gelip turur, murād anlardın endāmlar ermez taqı teprenmeki bir yerdin bir yerke barmaq ermez.*	229-9	167	qol (I)
246.	**em-**	Tü.	Emmek.	*Yūsufqa aydı: Qanı tanuquŋ? Yūsuf aydı: Uşbu bėşikdeki süt **emer** oġlan bar erdi.*	362-3	3	sor- (I)
247.	**emān bėr-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Men sizke bardım qorqa eymenü, siz manga qorquġumdın **emān bėrdiŋiz** taqı manga nuṣrat bėrdiŋiz tėdi, taqı ėkki ėlgini kötürdi taqı enṣārīlarqa duʿā qıldı taqı aydı…*	76-14	4	iḥsān qıl-, ʿināyat qıl-, kerem qıl-, meded qıl-, nuṣrat bėr-, yārī bėr-
248.	**emir kel-**	Ar.+Tü.	Emir gelmek.	*Ey muʾminler, sizler Peyġāmbar ʿas'qa durūz ve ṣalavāt ve selām ayta bėriŋ tėp **emir keldi** erse, ṣaḥābalar aydı…*	4-5	1	fermān bol-, fermān kel-
249.	**ʿemmi**	Ar.	Amca.	*Ey ḫatun, bu qonuq kim bizke kelip turur, bu ʿazīz qonuq turur, Peyġāmbar ʿas'nuŋ **ʿemmisiniŋ** oġlı turur.*	253-14	1	ata qarındaş, atam qarındaş
250.	**emr qıl-**	Ar.+Tü.	Emretmek, buyurmak.	*Ey muʾminlar, ḥalāl ṭaʿāmlar tenāvul qılıŋ taqı eḏgü ʿamallar qılıŋ tėp **emr qılıp** turur.*	294-2	1	fermān qıl-, ḫiṭāb qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
251.	**emük**	Tü.	Göğüs, meme.	*Bu mēvelerning uluġluqı qız oġlan **emükinçe** tügeçke (?) bolġay taqı bu mēveler yaruqlıqı baʿżıları ay yaruqluqınça turur taqı baʿżıları kün yaruqluqınça turur.*	319-11	1	kök(ü)s
252.	**endīşe küni**	Fars.+Tü.	Zü'l hicce ayının sekizinci günü.	*ʿArab tilinçe yavmu't-tavba **endīşe küni** tėmek bolur.*	213-3	1	yavmu't-tavba
253.	**endīşe qıl-**	Fars.+Tü.	Düşünmek.	*Bu kėçe men **endīşe qıldım** kim manga ölüm keldi, ėmdi bu ḫilāfat işini kimke ısparlaġayın?*	101-17	19	fikr qıl-
254.	**er**	Tü.	Erkek.	*Menim atamnı, taqı atam qarındaşını, taqı cüftümni, taqı **er** qarındaşımnı, cümle sen öltürdüng, ol yandın men bu aġuluġ qoynı keltürdüm tėp iqrār qıldı.*	34-6	23	eren, erkek
255.	**er**	Tü.	Kişi.	*Aḥnaf bin Qays raḥmhi bir **erni** kördi kim ėlginde yarmaqları bar.*	257-15	5	eren
256.	**er**	Tü.	Asker.	*Rūm pāḍşāhı Herqul seksen ming **er** birle çıqtı erdi.*	111-10	3	eren
257.	**ėr**	Tü.	Koca.	*İblīs bardı taqı ol ʿavretning ėringe ḫabar bėrdi erse, **ėri** keldi, ʿavretini bu ḥāl üze kördi erse, Barṣīṣā tuttı taqı bu ʿavretning ėrin öltürdi.*	370-10	7	cüft, eren
258.	**eren**	Tü.	Erkek.	*Qanı sizing arangızda ala atlıġ aq tonluġ **erenler**?*	73-1	6	er, erkek
259.	**eren**	Tü.	Kişi.	*Neçeme quvvatlıġ **erenler** balta birle ursalar, hēç eṣer qılmaz erdi.*	28-5	8	er
260.	**eren**	Tü.	Koca.	*Ey ża ʿīfalar, **erenleringiz** māllarıdın oġurlamaġay-siz, taqı zinā qılmaġay-siz, taqı oġlanlarıngızını öltürmegey-siz…*	26-13	2	er, cüft

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
261.	**eren**	Tü.	Savaşçı, asker.	*Taqı Düldül atlıġ qaṭırı bar erdi Muqavqıs melik hediyyeten ıḍa bėrip turur erdi anı mündi taqı çeriglerke naẓar qıldı: on ėkki miṉg er erdiler; taqı ėkki miṉg er silāḥlig uruş* ***erenleri*** *bar erdi; on miṉg er Medīnedin kelgenler, ėkki miṉg Mekkedin çıqġanlar erdi.*	70-15	2	er
262.	**erke bar-**	Tü.+Tü.	Evlenmek.	*İsā peyġāmbar aydı: Munça sansız saqışsız* ***èrke bardım*** *tėyür-sen. Neteg bikr bolur-sen?*	399-2	1	ḫatun cüftlen-
263.	**erkek**	Tü.	Erkek.	*Üçünçisi ol kim ana qarnında oġlan* ***erkek*** *mü yā taqı tişi mü anı taqı hēç kişi bilmez.*	234-9	10	eren, er
264.	**erkeklik suwı**	Tü.+Tü.	Erkeklik suyu.	*…sėni* ***erkeklik suwıdın*** *yarattı taqı ol suwnı bir pāra qoyuġ qan qıldı taqı ol qoyuġ qannı bir pāra çeynem et qıldı taqı ol çeynem etni süṉgükler qıldı taqı ol süṉgükler üze yana et keydürdi…*	425-2	1	nuṭfa, urluq
265.	**erki**	Tü.	Şüphe ve tereddüt edatı.	*Ol unnuṉg ḫamīri keldi-mü* ***erki****?*	320-6	2	erkin
266.	**erkin**	Tü.	Şüphe ve tereddüt edatı.	*Ne ʿacab tüş kördüm, raḥmānī mü erkin yā taqı şeyṭānī mü* ***erkin****? Taʿaccüb qıldı. Kėçeke tegi qaldı.*	213-1	2	erki
267.	**erte**	Tü.	Yarın.	*Bilmez-men bukün mü kelür yā taqı kėçe mü kelür yā taqı* ***erte*** *mü kelür.*	436-6	5	yarın

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
268.	**erte kėçe**	Tü.	Gece gündüz.	*Sizdin derḫōst qılur-men, menim birle Baġdādqa barsangız taqı Muʿṭī atlıġ kitāb taṣnīf qılıp turursiz, bu kitābnı ʿulemālar sizing ḫıdmatıngızda oqısalar, bu kitāb taqı münteşir bolsa,* ***erte kėçe*** *taqı sizing cemālıngız birle müşerref bolsaq tėp derḫōst qıldı...*	208-1	10	tün kün, tüni küni
269.	**esīr bol-**	Ar.+Tü.	Esir, tutsak olmak.	*...eger bu kimerse özini andaġ bilse kim men velī ermişmen, tėp, ol kimerse nefsi ėlginde* ***esīr bolġay*** *tėp aydı.*	375-13	1	bulun bol-
270.	**eşek**	Tü.	Eşek.	*Qaṭırdın kiçigrek,* ***eşekdin*** *uluġraq, yüzi ādamī yüzi mengizlig, quḍruqı taqı tuynaqı inek quḍruqınga ve taqı tuynaqlarınga mengzer.*	53-2	1	derāzgūş, merkeb
271.	**etek**	Tü.	Yakın.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Bu musulmānlıq dīni ġarībluqın ẓāhir boldı, qıyāmat* ***etekinde*** *taqı ġarībluqın qaytġay.*	7-3	1	yawuq (II)
272.	**etmek qıl-**	Tü.+Tü.	Ekmek yapmak.	*Andın on ėkki batman arpa borç aldı taqı ėwinge keltürdi erse, Fāṭıma raẓhu qoptı taqı ol arpadın öz ėlgi birle tört batman ögüdi taqı ol arpadın* ***etmek qıldı****.*	140-14	1	etmek yap-
273.	**etmek yap-**	Tü.+Tü.	Ekmek yapmak.	*Sen ol oġlaqnı boġuzlaġıl, men taqı aş bişginçe bu tört batman arpanı ögügeyin taqı* ***etmek yapayın****.*	28-12	1	etmek qıl-
274.	**ėw**	Tü.	Ev.	*Qaçan kim Peyġāmbarqa bu ḥālat belgürdi erse,* ***ėw*** *içindekiler cümlemüz tek turduq, hēç sözlemedük.*	418-1	266	beyt, tam

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
275.	**ewür-**	Tü.	Çevirmek, değiştirmek.	*Yılannıng̑ şefaqatı keldi taqı İblīsni aġzınġa qatıp uçtmaḫqa kigürdi erse, Ḫaq teʿālā yılan şūratını bu şūratqa **ewürdi.***	280-12	1	yönendür-
276.	**eye**	Tü.	Kaburga kemiği.	*Qaçan kim ol melʿūn ʿOs̱mānnı qılıç birle urdı erse, ḫatunı ʿOs̱mānnıng̑ üzesinge tüşti erse, anı taqı qılıç birle urdılar; **eyesining̑** yarusı kesildi, yıġlayu bir munguşqa sıġındı.*	135-16	1	eyegü
277.	**eyegü**	Tü.	Kaburga kemiği.	*Cebreʾīlke aydı: Yā Cebreʾīl, bu kim turur? tėp suʾāl qıldı erse, Cebreʾīl aydı: Ḫaq tvt öz qudratı birle munı sening̑ sol **eyegüngdin** yarattı, sanga mūnis bolsun, tėp.*	279-15	3	eye
278.	**eymen bol-**	Tü.+Tü.	Mutlu olmak.	*Men neteg **eymen bolur**-men kim muʾmin qulnung̑ köng̑li Ḫaq teʿālāning̑ qahrı taqı lutfı arasında müteḫayyir turur.*	375-6	1	şāḍīlıq qıl-, şāḍ bol-, şāḍımān bol-
279.	**ez-**	Tü.	Ezmek.	*ʿĀyişe aydı: Yā Resūlallāh, misvākni yarım birle **ezeyin**-mü? tėdi...*	90-5	3	tög-
280.	**ez̲ān**	Ar.	Ezan.	*Emīre'l-muʾminīn ʿAlī raẓhu qaçan kim muʾazzin **ez̲ānını** eşitür bolsa erdi, yüzi müteġayyir bolur erdi, taqı titreyü başlayur erdi.*	242-17	3	bāng-i namāz
281.	**ez̲ān oqı-**	Ar.+Tü.	Ezan okumak.	*Ėmdi ol vaqt yawudı, tėdi taqı turdı taqı ābdest qıldı, mescid öçekinge mindi taqı **ez̲ān oqıdı.***	153-9	6	bāng-i namāz oqı-, bāng̑-i namāz qıl-
282.	**fācir**	Ar.	Günahkâr.	*İbrāhīm peyġāmbar aydı: Yā ʿAzrā'īl, kāfirning̑ taqı **fācirning** cānını qabż qılmaq üçün kelseng, neteg şūrat birle kelürsen?*	439-7	3	yazuqluġ

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
283.	**fāḥişa**	Ar.	Kötü.	*Mālı, tawarı żāyiʿ bolmışta hēç qaḍġurmadı, oġlı qızı vefātı bolmışta hēç qaḍġurmadı, yeti yıl taqı yeti ay taqı yeti kün taqı yeti sāʿat sökellik birle mubtalā bolmışta hēç qaḍġurmadı, velīkin ḫatunı bu **fāḥişa** işni qıldı tėp eşitti erse, bu işke qatıġ qaḍġurdı.*	332-13	1	qatıġ
284.	**faqīh**	Ar.	Fakih, din, şeriat âlimi.	*Men aydım: Yā İmām, bu zamāna faqīhları **faqīh** ermezler-mü? tėdim...*	232-14	7	ʿārif billāh
285.	**faqīr**	Ar.	Fakir.	*Yana bir **faqīr** muḥtāc men tėp suʾāl qıldı erse, Bekr [raẓhu] neerse bėrdi taqı çıqtı.*	100-10	8	çıġay
286.	**fāriġ bol-**	Ar.+Tü.	Rahat olmak.	*Qaçan kim ādem oġlı anıng̃ sözinge maġrūr bolup **fāriġ bolsa**, Ḥaq ḫażratıdın ıraq tüşer taqı vesvesesi ol qulġa eşer qılur.*	227-13	3	rāḥat bol-
287.	**fāş qıl-**	Fars.+Tü.	Açığa çıkarmak.	*Peyġāmbar ʿas'nung̃ sirrini men **fāş qılmaz**-men, tėdi.*	157-10	1	beyān bol-
288.	**favt bol-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*Bir camāʿatnı favt qılġanım üçün kim eger sewer oġlum **favt bolsa** erdi, andaġ qaḍġurmaġay erdim.*	242-9	1	dünyādın çıq-, cān çıq-, āḫiratqa naql qıl-, dünyādın naql qıl-, vefāt bol-
289.	**fayda qıl-**	Ar.+Tü.	Fayda etmek.	*Maʿnīsi ol bolur kim: Helāk boldı Abū Lehebning̃ ėkki ėlgi kim ol ėkki ėlgi birle Peyġāmbar ʿas'qa taş attı, özi taqı cümle nefsi helāk boldı, hēç **fayda qılmadı** Abū Lehebke mālı, taqı oġlı qızı, taqı qulı qaravaşı taqı yılqı qarası, köygey taqı söglüngey yalınglıġ otqa, ol ḫatunı Umm-i Cemīl taqı söglüngey tamuġnung̃ yalınglıġ otınġa.*	17-8	1	çāra tap-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
290.	**fāyida bol-**	Ar.+Tü.	Fayda, yarar sağlamak.	*Nė **fāyida bolġay**?*	174-11	2	fāyida qıl-
291.	**fāyida qıl-**	Ar.+Tü.	Fayda vermek, yararlı olmak.	*Ḥaq teʿālānıng qudratınġa baqıp iʿtibār almaq ḥalāllıq birle bolsa, **fāyida qılġay**; ḥarāmluq birle bolsa, nė fāyida qılġay? tėdi.*	205-14	10	fāyida bol-
292.	**fāyida teg-**	Ar.+Tü.	Fayda gelmek.	*Neteg kim ādem oġlıqa tendürüstlükdin üküş **fāyida teger**, İmām Şāfiʿīdin taqı ḥalāyıqqa üküş menfaʿat teger.*	202-9	2	menfaʿat teg-
293.	**faẓīlet**	Ar.	Fazilet, erdem.	*Yā ʿÖmer, siz ėkegününg **faẓīleti** sözüngüz miqdārınça turur tėdi…*	95-9	1	faẓl
294.	**faẓl**	Ar.	Fazilet, erdem.	*Ḥaq tvt manga ḥiṭāb qıldı taqı aydı: Ey Zekeriyyā, bilgil, āgāh bolġıl kim bu ḥased qılġuçı menim **faẓlımqa** öwkelig turur taqı qullarım arasındaqı qısmat qılġanımġa rāżī bolmaz, tėp aydı.*	414-4	1	faẓīlet
295.	**fermān bol-**	Fars.+Tü.	Emir gelmek.	*On ėkki ming er ḥāṣil boldı erse, Peyġāmbar ʿas yārānlarġa aydı kim: Manga **fermān boldı** Mekkeke barmaqqa tėp.*	48-7	9	emir kel-, fermān kel-
296.	**fermān kel-**	Fars.+Tü.	Emir gelmek.	*Qaçan kim Kaʿbe tamām boldı erse, Ḥaq teʿālādın **fermān keldi**: Yā İbrāhīm, nidā qılġıl kim Ḥaq teʿālānıng fermānı birle binā qılınmış Kaʿbeke ziyārat qılınglar! tėp.*	38-17	23	emir kel-, fermān bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
297.	**fermān qıl-**	Fars.+Tü.	Emretmek.	*Yā ʿİsā, menim raḥmatım, ʿizzetim birle ant yāḍ qılurmen, öz qudratım birle yaratmış uçtmaḥ ḥūrlarıdın yüz ḥūrnı sanga cüftlendürgeymen taqı uçtmaḥ içinde sening üçün bir ʿarş qılġaymen taqı **fermān qılġaymen**…*	394-4	1	emr qıl-, ḫiṭāb qıl-
298.	**fermānla-**	Fars.+Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Barġıl, bu ellig namāznı ummatınggqa **fermānlaġıl**! tėp ḫiṭāb keldi erse, men taqı qabūl qıldım taqı Mūsā peyġāmbar qatınga keldim.*	58-11	37	buyr-, buyur-, yarlıqa-
299.	**feryād qıl-**	Fars.+Tü.	Feryat etmek.	*Qırq kün qarārsız bolup **feryād qılu** çaqırur erdi.*	345-16	19	nevḥa qıl-
300.	**fesād qıl-**	Ar.+Tü.	Kötülük etmek.	*Yā Rebbenā, bu yer yüzinde ol kimerselerni mü yaratur-sen kim yer yüzinde **fesād qılġaylar**, nāḥaq qan tökgeyler, neteg kim Benū'l-cānnı yarattıng taqı yer yüzini anlardın toldurdung anlar fisq ve fesād qıldılar, nāḥaq qanlar töktiler, anlarını helāk qıldıng.*	277-2	3	keyd qıl-, yaman qıl-
301.	**fetḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Fethetmek, ele geçirmek.	*Ol taqı ṣaḥābalarnı başlap ḥiṣār qapuġınga kelip üküş ḥarb qıldı, **fetḥ qılu** bilmedi.*	138-11	3	fetḥi yaʿnī açıl-
302.	**fetḥi yaʿnī açıl-**	Ar.+Tü.	Fethetmek, ele geçirmek.	*Qaçan kim Tangrı tvt'nıng nuṣratı kelse, taqı Mekkening **fetḥi yaʿnī açılmaqı** taqı ḫalāyıqlarnıng musulmān bolmaqı kelse…*	83-6	1	fetḥ qıl-
303.	**fidā bol-**	Ar.+Tü.	Feda olmak.	*Eger tilese, qurtġarġay ve eger köydürse, cānım **fidā bolsun**, tėdi erse, Cebreʾīl hēç neerse tėmedi.*	217-13	3	yuluġ bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
304.	**fikr**	Ar.	Fikir, düşünce.	*Hemīşe* **fikring** *bu bolsa kim mėni Ḥaq teʿālā köre turur, tėp taqı özüngni maʿṣiyatdın saqlayu tursang taqı könglüng Ḥaq teʿālā birle bolsa, bu murāqiba bolur, tėp aydı.*	427-17	3	rāy
305.	**fikr qıl-**	Ar.+Tü.	Düşünmek.	*Taqı hēç ʿilmke* ***fikr qılur*** *neerse ḥāṣil qılu bilmez.*	244-14	1	endīşe qıl-
306.	**Firdevs**	Ar.	Cennet.	*Yā Yaḥyā, ʿizzetim birle ant yaḍ qılur-men, eger sen* ***Firdevs*** *atlıġ uçtmaḥnı bir qata körmiş bolsa erding, ol uçtmaḥ ārzūsıdın yaġıng erigey erdi taqı nefsing uluġ meşaqqatqa taqı zaḥmetke tahammul qılġay erdi.*	267-10	1	uçtmaḥ, uçmaḥ, uştmaḥ, uştmaḥ, uçmaḥ
307.	**fisq qıl-**	Ar.+Tü.	Günah işlemek.	*Şeyḥ Ḥasan-i Baṣrī raḥmhi aydı: ẓālim pāḍşāh yā taqı bėg bolsa yā taqı ḥākim bolsa, anıng ẓulmını aymaq ġıybat ermez yā taqı āşkāra* ***fisq qılġan*** *fāsiqning yamanlıqını aymaq ġıybat ermez…*	387-4	3	maʿṣiyat qıl-
308.	**Furqān**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Mėni cümle ḥalāyıq üze peyġāmbarlıqqa ıḍa-bėrdi taqı Cebreʾil ʿas manga kökdin* ***Furqān*** *ėndürdi.*	79-1	2	Ḥaq teʿālā Kelāmı, Kelām-ı Mecīd, Kelāmu'llāh, muṣḥaf, Qurʾān, Qurʾān-i Mecīd
309.	**ġāfillıq**	Ar.+Tü.	Gaflet.	*Qaçan kim iş mundaġ bolsa, kerek kim könglingni ḥāṣir qılsang,* ***ġāfillıq*** *birle namāz qılmasang.*	248-2	1	ġaflat
310.	**ġaflat**	Ar.	Gaflet.	*Ṭalḥa raẓhu aytur: Ṣaḥābalarda biri bir kėçe virdini tamām qılu bilmedin* ***ġaflat*** *ġālib bolup uyquġa barmış.*	315-15	8	ġāfillıq

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
311.	**ġalaba qıl-**	Ar.+Tü.	Üstün gelmek.	*Uyqu **ġalaba qıldı**, ṭaʿāmqa meşġūl bolu bilmedim, tėdi erse, ol ṣaḥābalar aydılar: Andaġ erse, Peyġāmbar ʿas ḥażratınġa barġıl taqı bizke ṭaʿām keltürgil, tėdiler…*	385-1	17	ġālib bol-
312.	**ġālib bol-**	Ar.+Tü.	Üstün gelmek.	*Ḥayā ol qadar **ġālib boldı** üzemke kim öz ʿaraqımġa battım taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	16	ġalaba qıl-
313.	**ġār**	Ar.	Mağara.	*Sen ėkki tėwe birle ʿAbdullāhnı alıp Ṣavr atlıġ taġ tüpinde **ġār** bar, biz çıqmışdın üç kündin soŋ anga kelgey-sen tėp turur erdi.*	23-13	17	yawuq (I)
314.	**ġarīm**	Ar.	Alacaklı.	*Yetmiş miŋ derem borçı bar, tėdiler erse, ol kimerse İmām Şāfiʿīniŋ **ġarīmlarını** cemʿ qıldı ol yetmiş miŋ deremni edā qıldılar…*	206-5	1	alġuluġ
315.	**ġāyib bol-**	Ar.+Tü.	Gözden kaybolmak.	*Taqı ėkegü kökke aştılar, taqı közimdin **ġāyib boldılar.***	271-15	4	nāpeydā bol-
316.	**ġazā**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Taqı kim kim kāfirler birle ġazāt qılmaqġa çıqsa, taqı **ġazā** qılıp ėwinge kelmişte āḫiratqa naql qılsa, ol qulġa Ḥaq teʿālā şehīdler ṣavābı rūzī qılġay…*	275-15	1	cihād
317.	**ġażab**	Ar.	Öfke.	*Sizke Mervānnı bėrsem, sizler anı öltürgeysiz, tėdi taqı anga şerʿan ölüm kelmez, tėdi taqı Mervānnı bėrmedi erse, munlar cümle **ġażab** birle çıqtılar.*	134-9	24	öwke, zehr

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
318.	**ġażab kel-**	Ar.+Tü.	Öfkelenmek.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ne qıldım? Ol aydı: ʿAdl qıldıŋız tėdi erse, Peyġāmbar ʿas'nuŋ* ***ġażabı keldi*** *taqı hēç neerse tėmedi, ol qadar aydı kim: Men ʿadl qılmasam, kim ʿadl qılġay?*	75-14	3	ġażab qıl-, öwkesi kel-
319.	**ġażab qıl-**	Ar.+Tü.	Öfkelenmek.	*Bukündin soŋ sen maŋa kelmegil, sen menim birle sözleşmegil, tėp* ***ġażab qıldı*** *taqı turdı taqı Şaqīq qatından kėtti.*	434-12	10	ġażab kel-, öwkesi kel-
320.	**ġażablan-**	Ar.+Tü.	Öfkelenmek, sinirlenmek.	*Erte baqtılar kim Qulays içi necis bolmış. Bu sözni Ebreheke aydılar erse, Ebrehe iŋen* ***ġażablandı*** *taqı ant içti kim: Men barıp anlarnıŋ Kaʿbelerini ḫarāb qılmasam, ėr oġlı bolmaġay-men tėdi.*	41-15	6	öwkele-
321.	**ġażablıġ**	Ar.+Tü.	Öfkeli.	*Tileseler, bėrgeyler; tilemeseler, bėrmegeyler, tėdi erse, Abū Ẕar Gafārī ražhu* ***ġażablıġ*** *kişi erdi, Kaʿbu'l-Aḫbārġa aydı: Ey Yahūd oġlı, sen maŋa neteg cevāb qaytarur-sen emīre'l-muʾminīn ʿOṯmān ḥażratındaʾ? tėp ėlgindeki ʿaṣā birle urmış erdi.*	129-4	1	öwkelig
322.	**ġazāt**	Ar.	Din uğruna yapılan savaş.	*Abū Bekr ražhu aydı: Yā Resūlallāhi, hēç* ***ġazāt*** *bar mu kāfirlar birle uruşmaqdın öŋin? tėp suʾāl qıldı…*	124-13	21	cihād
323.	**genc**	Fars.	Hazine.	*Yana baʿżı qavmlar taqı sėni ṭalab qıldılar erse, anlarqa yer yüzining* ***genclerini*** *bildürdüŋ taqı ḥurmet ve ʿizzet bėrdiŋ.*	317-12	1	ḫazīna

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
324.	**ẖabar bėr-**	Ar.+Tü.	Haber vermek.	*Yā imāme'l-muslimīn, Ḫalīfaqa mėndin ẖabar bėrdingiz-mü? tėdi erse, Abū Ḥanīfe aydı: Bizim maqṣūdumız Ḫalīfaqa **ẖabar bėrmek** ermes erdi.*	195-17	133	ẖabar yayıl-
325.	**ẖabar bil-**	Ar.+Tü.	Haber göndermek.	*Andın soŋg Peyġāmbar ʿas Mekke qırığınga keldi erse, andın soŋg **ẖabar bildiler**.*	49-3	1	ẖabar ıḍ-
326.	**ẖabar bol-**	Ar.+Tü.	Haberi olmak.	*Başı yarıldı taqı yıqıldı erse, ẖalāyıqqa **ẖabar boldı**.*	153-13	3	āgāh bol-
327.	**ẖabar ėlet-**	Ar.+Tü.	Haber iletmek.	*Yā Resūlallāh, Ḥāṭib bitig bėrdi bir ẖatunġa Mekke ehlinge **ẖabar ėletsün** tėp.*	48-10	1	ẖabar qıl-
328.	**ẖabar ıḍ-**	Ar.+Tü.	Haber göndermek.	*Ḫaq tvt'qa üküş şükür qılġıl, hēç neerse könglünge keçürmegil, tėp mürīdqa ögütlep **ẖabar ıḍa** bėrdi erse, ol mürīd taqı ṣabur qıldı.*	325-14	2	ẖabar bil-
329.	**ẖabar keltür-**	Ar.+Tü.	Haber getirmek.	*Yā Ḥuzeyfe, barġıl taqı maŋga bu kāfirlardın **ẖabar keltürgil** kim ne aḥvāl üze tururlar, velīkin hēç kimerseke zaḥmat tegürmegil! tėdi erse, men taqı oq ya aldım taqı bardım.*	31-15	2	ẖabar tegür-
330.	**ẖabar qıl-**	Ar.+Tü.	Haber salmak.	*Ol mürīdni bir cürüm birle tuttılar taqı sulṭānqa elettiler erse, ol mürīd şeyḫqa **ẖabar qıldı** kim mėni sulṭānqa elettiler, tėp.*	325-8	2	ẖabar ėlet-
331.	**ẖabar tegür-**	Ar.+Tü.	Haber getirmek.	*Velīkin Abū Yeksūmnı çerig birle Ḫaq teʿālā helāk qılmaġanı ol maʿnī üçün erdi kim Necāşī melikke Abū Yeksūm **ẖabar tegürsün** tėp.*	43-8	2	ẖabar keltür-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
332.	**ḫabar yayıl-**	Ar.+Tü.	Haber vermek.	*Mūsā peyġāmbarnıng qavmıngа qarġamaqı taqı Nūḥ peyġāmbar qarġamaqı ol maʿnīdin erdi kim, bularġa **ḫabar yayıldı** kim, qavmlarıngız īmān keltürmezler tėp, neteg kim Qurʾān-i Mecīd içinde kim tėp.*	116-11	1	ḫabar bėr-
333.	**ḫacīl bol-**	Ar.+Tü.	Pişman olmak.	*Ol ḫāṣil boldı tėdi erse, ol kişi taqı **ḫacīl bolup** çıqtı.*	196-2	2	nedāmat yė-, pişīmān bol-, pişīmān qıl-, pişīmān yė-
334.	**ḫāl**	Ar.	Hal, durum.	*Eger **ḫālım** burunqı tėg bolsa erdi, anı taqı sındurġay erdim, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Andaġ erse, men sanga icāzat bėrdim, şeher içinde muḫtesiblük qılġıl, tėdi erse, şeyḫ aydı: Ėmdidin song manga muḫtesiblük qılmaq ḫoş kelmez, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Neteg ḫoş kelmez?*	307-17	88	iş, aḥvāl, ḫālat
335.	**ḫalāl**	Ar.	Helal.	*İmām Şāfiʿī aydı: Andaġ erse ḫatunung **ḫalāl** turur taqı uçtmaḫlıġ turur-sen, tėdi erse, ʿulemālar aydı kim: Bu sözni qayu yerdin aytur-sen?*	204-14	29	arıġ
336.	**ḫalāl qıl-**	Ar.+Tü.	Helal etmek.	*Eger tileseng, yā Saʿd, duʿāng mustacāb bolsa, ṭaʿāmungnı **ḫalāl qılġıl**.*	294-8	2	mubāḥ qıl-
337.	**ḫalāş qıl-**	Ar.+Tü.	Kurtarmak.	*Yā Yehūdā, mėni **ḫalāş qılmaz**-mu-sen?*	355-13	4	nacāt bėr-
338.	**ḫālat**	Ar.	Hal, durum.	*İmām Aḥmed Ḥanbel raḥmhi bu etmekke üküş naẓar qıldı taqı yemedi taqı aydı: Bu etmek içinde öngin **ḫālat** körer-men.*	220-6	6	iş, aḥvāl, ḫāl
339.	**ḫālī**	Ar.	Tenha.	*Qaçan kim qarındaşları **ḫālī** yerke tegdiler erse, Rūbīl, kim Yūsufnı ėgninge kötürmiş erdi yerke bıraqtı.*	354-15	10	ḫalvat

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
340.	**ḫālī̄ qoḍ-**	Ar.+Tü.	Yalnız bırakmak.	*Qaçan kim mėni cenāza üze qoḍsaŋ͡gız, cümle çıqġay-siz, mėni **ḫālī̄ qoḍġay**-siz.*	87-7	1	yalġuz qoḍ-
341.	**ḫalī̄falıq**	Ar.+Tü.	Halifelik.	*Oġlum ḫatunını ṭalāq qılu bilmez, **ḫalī̄falıq** neteg qılu bilgey? Peyġāmba͡r ʿas bir kün ma͡nga aydı.*	122-3	8	ḫilāfat
342.	**ḫalvat**	Ar.	Tenha.	*Bir **ḫalvat** yer bar, anda kirelin͡g taqı men sa͡nga ḫamr keltüreyin, tėp Barṣī̄ṣānı ḫamr ėwinge ėletti.*	370-5	21	ḫālī̄
343.	**ḫalvat oltur-**	Ar.+Tü.	Yalnız kalmak.	*Yā Ḫadī̄ca, könglüm **ḫalvat olturmaq** tileyür.*	7-8	3	ḫalvat qıl-, yalġuz qal-
344.	**ḫalvat qıl-**	Ar.+Tü.	Yalnız kalmak.	*Bir kün ḫāṭırım andaġ tiledi kim, qapuġları baġlasam, taqı ėwde **ḫalvat qılsam**, Rebbüm birle munācāt qılsam, tėp.*	268-12	5	ḫalvat oltur-, yalġuz qal-
345.	**ḫamr**	Ar.	Şarap.	*Üçinç kün ol Zühre **ḫamr** alıp keldi erse, munlar ʿışqı taqı ziyāda boldı taqı mundın öz murādlarını tilediler erse, ol aydı…*	366-12	25	şarāb
346.	**ḫandaq**	Ar.	Hendek, çukur.	*Çerigke istiʿdād qılmaq, yana bu **ḫandaq** qazmaq ṣaḥābalarġa aġır keldi.*	27-17	5	öz (I)
347.	**ḫandaq qazı-**	Ar.+Tü.	Hendek kazmak.	*Sėni qaytarġan Ḥaq tvt turur taqı **ḫandaq qazımaqnı** ögretgen Ḥaq teʿālā turur.*	32-12	3	ḫandaq qıl-
348.	**ḫandaq qıl-**	Ar.+Tü.	Hendek, çukur kazmak.	*Yā Muḥammed, bilgil, āgāh bolġıl, bu nevbet kim keldim, ol iʿtiqād birle keldim erdi kim sėni helāk qılsam taqı yārānlarıŋ͡gnı perī̄şan qılsam, velī̄kin kördüm kim Medī̄ne tegresinde **ḫandaq qılmış**-sen.*	32-9	1	ḫandaq qazı-
349.	**ḫandaq toquşı**	Ar.+Tü.	Hendek savaşı.	***Ḫandaq toquşında** bir kėçe qatıġ sawuq yėl qoptı.*	31-6	1	Aḥzāb toquşı

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
350.	**ḥaq**	Ar.	Doğru, gerçek.	*Eger menim sözümni **ḥaq** söz tėp bilmişdin soŋg maŋga edeb qılsalar erdi, ol vaqtın ẓulm qılmış bolġay erdiler.*	226-17	15	köni
351.	**ḥaq dīn**	Ar.+Ar.	Müslümanlık.	*Ayġıl, yā Muḥammed, **ḥaq dīn** keldi, bāṭil dīnler helāk boldı, ḥaqīqatta bāṭil helāk bolġan turur.*	51-2	1	Taŋgrı dīni, musulmān yolı, muslumānlıq, Muḥammed dīni
352.	**Ḥaq resūlı**	Ar.+Ar.	Hz. Muhammed.	*Tanuqluq bėrür-men, Taŋgrı teʿālā bir u bar turur, taqı sen anıŋg **ḥaq resūlı** turur-sen.*	79-17	2	Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām, Peyġāmbar ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem, Resūlu'llāh
353.	**Ḥaq teʿālā**	Ar.+Ar.	Cenabıhak.	*Ol kün sizler [ne] kim maŋga qıldıŋız erse, men ʿafv qıldım, **Ḥaq teʿālā** sizlerke taqı raḥmat qılsun! tėmiş teg men taqı, ey Mekke ḫalqı, sizlerke ʿafv qıldım tėdi.*	52-7	607	Ḥaq tebāreke
354.	**Ḥaq teʿālā Kelāmı**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Taqı Peyġāmbar ʿas Mekkedin çıqmışqa yār-i ġār özi erdi, neteg kim **Ḥaq teʿālā Kelāmı** içinde ḫabar berü yarlıqar…*	94-4	19	Furqān, Kelām-ı Mecīd, Kelāmu'llāh, muṣḥaf, Qurʾān, Qurʾān-i Mecīd
355.	**Ḥaq tebāreke**	Ar.+Ar.	Cenabıhak.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ **Ḥaq tebāreke** ve teʿālā Abū Lehebni taqı ḫatunı Umm-i Cemīlni tamuġqa kemişgey.*	17-17	228	Ḥaq teʿālā
356.	**ḥaq yolı**	Ar.+Tü.	Doğru yol.	*Ol kāfirni ḫoş söz birle, açuq yüz birle **Ḥaq yolınga** ündeyü başladı erse, ol kāfir Peyġāmbar ʿas'qa üküş sökti, köp cefālar qıldı taqı mübārek başınġa topraq saçtı.*	11-12	4	köni yol
357.	**ḥaqārat közi birle baq-**	Ar.+Tü.+Tü.+Tü.	Hakirlik, hor görme.	*Kerek kim sizke ṣaḥāba **ḥaqārat közi birle baqmasa** (ḫōr köz birle baqmasa tėmek bolur).*	105-17	1	ḫōr köz birle baq-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
358.	**ḫarāb qıl-**	Ar.+Tü.	Perişan etmek.	*Ey ḫalāyıqlar, zı̄nhār ve zı̄nhār Ḥüseyinge yārı̄ bėrmeng, bukün yarın Şām çerigi kelgey barçangızını **ḫarāb qılġay**, tėdi erse, musulmānlar qorqtılar, cümleleri kizlendiler.*	184-4	9	hezı̄met qıl-, hezı̄met bėr-, ḫō̄r qıl-, perı̄şān qıl-
359.	**ḫarām qıl-**	Ar.+Tü.	Yasaklamak.	*Zinā qılmang kim Ḥaq teʿālā zinānı **ḫarām qılıp** turur tėp aytur erdiler, taqı özleri zinā qılur erdiler.*	66-16	8	menʿ qıl-
360.	**ḫarb bol-**	Ar.+Tü.	Savaş olmak.	*Eger menim rāyımġa ittibāʿ qılsangız, menim rāyım ol turur kim men Muʿāvı̄yaqa beyʿet bėrsem aramızda ṣulḥ bolsa, taqı **ḫarb bolmasa**, anıng üçün kim Muʿāvı̄yanı emı̄rü'l-muʾminı̄n ʿÖmer raẓhu Şām ėlinge ıḍa bėrdi bėglik qılsun tėp taqı ḫalāyıq birle eḍgü muʿāmilat qıldı cūd birle tevāzuʿ birle uluġlarqa ḥürmet qılmaq birle, kiçiglerke şefaqat qılmaq birle.*	174-5	1	uruş bol-
361.	**ḫarı̄şlıq qıl-**	Ar.+Tü.+Tü.	Tamah etmek.	*Taqı tegme bir neerseke **ḫarı̄şlıq qılmaqdın** saqlanġıl.*	419-8	4	ṭamaʿ qıl-
362.	**ḫased bol-**	Ar.+Tü.	Düşman olmak.	*Köngüllerinde kı̄ne **ḫased bolmaġay**.*	65-14	1	düşman bol-
363.	**ḫāṣil bol-**	Ar.+Tü.	Meydana gelmek, ortaya çıkmak.	*Derḥāl kersān toluġ niʿmat **ḫāṣıl boldı**.*	173-13	21	vāqiʿ bol-
364.	**ḫāṣil qıl-**	Ar.+Tü.	Elde etmek.	*Ve eger ʿömür rūzasınıng ṣavābını **ḫāṣil qılayın** tėseng, tegme bir ay ortasında üç kün rūza tutġıl.*	261-1	39	bulun qıl-
365.	**ḫasta bol-**	Fars.+Tü.	Hasta olmak.	*Andın song ėkegü ança, yüridiler kim Peyġāmbar ʿas'nung mübārek aḍaqı **ḫasta boldı**.*	20-17	4	ṣāḥib-fırāş bol-, sökel bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
366.	**ḫāṭır**	Ar.	Gönül.	*Yā Rebbī, ol vaqtın kim uçtmaḥda erdim, hemīşe **ḫāṭırım** tilemişde ʿArşqa ṭavāf qılur erdim.*	37-17	34	köng͡(ü)l, köngül
367.	**ḫāṭırınġa kel-**	Ar.+Tü.	Aklına gelmek.	*Menim **ḫāṭırımqa** andaġ **kelür** kim Muḥammed bu yawuq yerde turur.*	21-13	1	yādınġa keltür-
368.	**ḫātim**	Ar.	Son.	*...yaʿnī **ḫātim** ḥavfıdın taqı āḫirat ʿaẕābıdın qurtulmaq sening͡ üze bolsun...*	58-4	1	nehāyat, niḥāyat
369.	**ḫatun**	Tü.	Kadın, hatun.	*Baqar **ḫatun** yüzi sarıġ bolmış, teni aruq bolmış, hēç teninde et qalmamış.*	234-1	230	ʿavret
370.	**ḫatun cüftlen-**	Tü.+Fars.+Tü.	Evlenmek.	*Yā imāme'l-muslimīn, bir ėrke nėçe **ḫatun cüftlenmek** revā bolur taqı nėçe quma revā bolur?*	192-10	2	erke bar-
371.	**havādār**	Fars.	Dost.	*Cümle ḫalāyıq qaḍġurdılar, peyġāmbarzāda Ḥüseyin raẕhu bar erken, anıng͡ tėg ḫamr içgüçi, itler birle, bėçinler birle oynaġuçı neteg ḫalīfa bolġay, tėp Ḥüseyinge Kevfe uluġları ʿAlī'bnü Abī Ṭālibning͡ muḥibları, ḫānadānnıng͡ **havādārları** yüz ellig yigit* ıḍa bėrdiler erse, Ḥüseyin taqı Mekkedin Kevfeġa bardı.*	183-17	2	yār, dōst, yārān

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
372.	**ḫayl**	Ar.	Zümre, takım.	*Süleymān peyġāmbar ʿas bir kün taḫtı birle havā üzre uçup barurda Benū İsrāʾīl ʿābidleridin bir ʿābid kördi kim Süleymān peyġāmbar ʿas **ḫaylı**, ḫaşamı birle ādemīleri, perīleri birle bu uluġ aẓamatı birle havā üze uçup quş meṅgizlig barur erdi.*	392-1	1	zümre
373.	**ḫayr bol-**	Ar.+Tü.	İyi olmak.	*Qaçan kim ʿAzrāʾīl ādam oġlınıṅ cānını qabż qılu başlasa, endāmları biri biringe salām qılışurlar taqı vidāʿ qılışurlar taqı ayturlar: Biri birimizni qıyāmatqa tegi körmek yoq, **ḫayr bolsun**, tėp ayturlar.*	438-15	5	eḏgü bol-, yaḫşı bol-
374.	**ḫayr kel-**	Ar.+Tü.	İyilik gelmek.	*Menim birle munāqişa qıldılar yaʿnī yinçke ḥisāb qıldılar yazuqum üküş çıqtı velīkin vaʿda qıldılar ḫayr birle, men taqı umīḏvār turur-men, bolġay kim Ḥaq teʿālādın maṅga **ḫayr kelgey**, tėdi erse, men aydım: Ey muḥaddiṯ, eḏgü ʿamellerdin qayu biri afżal turur Ḥaq teʿālā ḥażratında, maṅga beyān qılġıl? tėp aydım…*	232-7	1	eḏgülük tėg-, eḏgülük kel-
375.	**ḫayrān qıl-**	Ar.+Tü.	Şaşırıp kalmak.	*Öz ẕātım birle ant yād qılur-men kim andaġ fitneler birle sizlerni mubtalā qılġaymen kim ol fitne ḥalīm kimerseni **ḫayrān qılġay**, tėp aydı.*	402-8	1	müteḥayyir bolup qal-
376.	**ḫāżır bol-**	Ar.+Tü.	Hazır olmak.	*Mescidü'l-Aqṣāġa kirdük erse, baqar-men, cümle peyġāmbarlar **ḫāżır bolmışlar**.*	53-5	13	āmāda bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
377.	**ḫazīna**	Ar.	Hazine.	*Üküş māllar taqı **ḫazīnalar** cemʿ qılıp turur-men, anlarnı fuqarā ve mesākīnge taṣadduq qılayın.*	442-2	3	genc
378.	**hediyye**	Ar.	Hediye, armağan.	*Yā Resūlallāhi, bu **hediyye** sizing turur, ḫıdmatqa keltürdüm, tėdi erse, ėw içinde kişiler cümlesi yėdiler taqı toydılar.*	121-6	7	baḫşīş
379.	**helāk bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Sanga ḥased qılıp sėni yamanlaġan **helāk boldı**, tėp aydı.*	422-13	43	helāket bol-, żāyiʿ bol-
380.	**helāket bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Ol Tangrı birle and yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anıng taṣarrufında turur, ehl-i Naḥrānqa **helāket bolmış** erdi eger anlar menim birle laʿnat qılsalar erdi, Ḥaq teʿālā anlarnı tonguz ṣūraṭınġa çevürgey erdi…*	144-16	1	helāk bol-, żāyiʿ bol-
381.	**her**	Fars.	Her.	*Tangrı teʿālā raḥmat qılsun atam Nūḥ peyġāmbarqa! **Her** künde qavmı anı on qata urur erdiler.*	13-2	31	tegme
382.	**hezār**	Fars.	Çok, pek çok.	*Qaçan kim İblīs kökʿālamınqa aştı erse, ferīşteler aydı: Bu Ayyūb peyġāmbar üküş ḫayrātlıġ taqı ṭāʿatlıġ kimerse turur, tėp aydılar erse, İblīs aydı: Neçük ṭāʿat ve ʿibādat qılmasun kim Ḥaq teʿālā angar munça **hezār** niʿmet ʿaṭā qılıp turur.*	329-2	2	ʿaẓīm
383.	**hezīmet bėr-**	Ar.+Tü.	Perişan etmek.	*Bedr toquşında Haq teʿālā muʾminlarġa nuṣrat bėrdi taqı kāfirlarġa **hezīmet bėrdi**.*	114-15	1	ḫarāb qıl-, hezīmet qıl-, ḫōr qıl-, perīşān qıl-
384.	**hezīmet qıl-**	Ar.+Tü.	Perişan etmek.	*Taqı ėkinç nevbet qaytġaymen taqı Uḥud toquşındaqı tėg sizlerni **hezīmet qılġay**-men tėmiş-sen.*	32-13	7	ḫarāb qıl-, hezīmet bėr-, ḫōr qıl-, perīşān qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
385.	**hicret qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etmek.	*Mekkedin **hicret qılıp** kelgenlerke muhācir tėnür, taqı Medīne ḫalqları kim Mekkedin kelgenlerke yārī bėrdiler, qarşu aldılar, luṭf u kerem qıldılar, anlarġa enṣārī tėnür.*	27-4	6	safar qıl-, riḥlat qıl-
386.	**ḫilāfat**	Ar.	Halifelik.	*Anıng **ḫilāfatı** revā ermez, tėdi erse, ol taqı neerse tėyü bilmedi.*	183-11	24	ḫalīfalıq
387.	**ḫiṣār**	Ar.	Hisar, kale.	*Qalqannı üzengizde tutung taqı **ḫiṣār** qapuġınga baralıng!*	139-15	15	qalʿa
388.	**ḫiṭāb qıl-**	Ar.+Tü.	Emretmek.	*Andın song Ḥaq teʿālā **ḫiṭāb qıldı**: Yā Muḥammed, sanga ellig namāz farīża qılduq tün kün içinde.*	58-10	19	emr qıl-, fermān qıl-
389.	**ḫōr körün-**	Fars.+Tü.	Küçük görmek.	*Kibr ol bolur kim Ḥaq teʿālānıng buyruqını osal tutsang, iltifāt qılmasang taqı ḫalāyıq közünde **ḫōr körünseng**, barçadın özingni artuq körseng, kibr ol bolur, tėdi.*	372-5	1	ḫor köz birle baq-, ḫaqārat közi birle baq-
390.	**ḫor köz birle baq-**	Fars.+Tü.+Tü.+Tü.	Küçük görmek.	*Kerek kim sizke ṣaḥāba ḫaqārat közi birle baqmasa (**ḫōr köz birle baqmasa** tėmek bolur).*	105-17	4	ḫaqārat közi birle baq-, ḫōr körün-
391.	**ḫōr qıl-**	Fars.+Tü.	Perişan etmek.	*Tevrīt, taqı İncīl, taqı Zebūr taqı Furqān içinde Ḥaq teʿālā ol kimerseke **ḫōr qılġan** ʿazābını āmāda qılıp turur tėdi.*	11-2	3	ḫarāb qıl-, hezīmet qıl-, hezīmet bėr-, perīşān qıl-
392.	**ḫurmā qapı**	Ar.+Tü.	Hurma kabuğu.	*Ol Umm-i Cemīlning boynında bar **ḫurmā qapındın** yip.*	18-5	2	ḫurmā saġraqı

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
393.	**ḫurmā saġraqı**	Ar.+Tü.	Hurma kabuğu.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı efṭār vaqtı bolsa, ṣaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen **ḫurmā saġraqlarını** yıġıp anı tögüp anıng birle efṭār qılur erdi.*	310-13	3	ḫurmā qapı
394.	**ḫuṣūmat**	Ar.	Düşmanlık.	*Men anlarġa dünyāda taqı ḫuṣūmatım yoq, qıyāmatta Ḥaq ḥażratında taqı **ḫuṣūmatım** yoq, tėp aydı erse, ḫalāyıq barça İmām ḫilmidin taqı keremidin taʿaccub qıldılar.*	227-1	6	duşmanlık, duşmanlıq
395.	**ḫuṣūmat qıl-**	Ar.+Tü.	Kavga etmek.	*Bir kimerse taqı bir kimerse birle **ḫuṣūmat qılsa** taqı anıng atası anasınġa sökse, ol taqı munung atası anasınġa sökse, bu kimerse kendü atası anasınġa sökmiş bolur, taqı ata anaġa olar tü tėse, gażab birle ata ananı āzārlamış bolur.*	284-16	3	uruş qıl-
396.	**ḫuṣūmat qılış-**	Ar.+Tü.	Tartışmak.	*Harūne'r-Reşīd ḫalīfa bir kėçe ḫatunı Zübeyde ḫatun birle **ḫuṣūmat qılıştılar**.*	203-15	1	baḫs qıl-, cedel qıl-
397.	**hūşınġa kel-**	Ar.+Tü.	Kendine gelmek ayılmak.	*Yana bir zamāndın song **hūşınġa keldi**.*	439-6	2	ʿaqlınga kel-
398.	**ḫuṭba ayt-**	Ar.+Tü.	Hutbe okumak.	*Rāvīlar andaġ aydılar kim ʿÖmer vaqtında on ėkki ming minberde ḫaṭīblar minip cumʿa kün **ḫuṭba aytur** erdiler, tėp.*	112-7	1	ḫuṭba oqı-
399.	**ḫuṭba oqı-**	Ar.+Tü.	Hutbe okumak.	*Ey ḫalīfa, sening uluġ atangdın eşittim, minberke minip **ḫuṭba oqıdı**.*	311-12	10	ḫuṭba ayt-
400.	**ḫużūr**	Ar.	Rahat, huzur.	*Rāst aydıng, tėdi taqı özi taḫtdın tüşti taqı İmām Şāfiʿīni taḫtqa aşurdı taqı özi ileginde çöküp **ḫużūr** birle olturdı erse, İmām Şāfiʿī aydı…*	204-12	2	ārāmluq

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
401.	**ḫürmet qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Yā Resūlallāh, bu Abū Sufyān hem qayınıngız turur, hem taqı Mekkening bėgi turur; munga* ***ḫürmet qılġıl****.*	49-8	19	iʿzāz qıl-, ʿizzet qıl-, teberrük tut-
402.	**ḫüsn**	Ar.	Güzellik.	*Tüşümde körermen uçtmaḥ ḥūrlarından bir ḥūrānı, anıng* ***ḫüsnini*** *taqı cemālını ādemī ṣifaṭ qılu bilmegey.*	320-10	1	körk
403.	**ıḍ-**	Tü.	Göndermek, yollamak, atmak.	*Ḥaq tebārake va teʿālā musulmānlardın [bir] ögür ḫalāyıqnı* ***ıḍġay****.*	131-3	137	kigür-
404.	**ınan-**	Tü.	İnanmak.	*Biz cümle bu sözüngüzke* ***ınanduq****, iʿtimād qılduq.*	103-10	17	bit-, büt- (I), kirtün-
405.	**ıraq tüş-**	Tü.+Tü.	Uzaklaşmak.	*Qaçan kim ādem oġlı anıng sözinge maġrūr bolup fāriġ bolsa, Ḥaq ḫażratıdın* ***ıraq tüşer*** *taqı vesvesesi ol qulġa eşer qılur.*	227-13	1	yıraq bol-
406.	**ʿibādat qıl-**	Ar.+Tü.	İbadet etmek.	*Ey Furqud, faqīḥ ol bolur kim dünyāke raġbetsiz bolsa, taqı āḫiratqa raġbatlıġ bolsa, taqı dīni içinde körüşgülüg (?) bolsa, taqı Ḥaq teʿālāqa* ***ʿibādat qılmaq*** *içinde mudāvamat qılsa, taqı Tangrıdın qorqġan bolsa, taqı perhīzlig bolsa, ol faqīḥ turur, tėdi.*	232-16	65	ṭāʿat qıl-,tapuġ qıl-
407.	**ʿibret al-**	Ar.+Tü.	İbret almak.	*Ḥaq teʿālānıng qudratını körüp ingen taʿaccub qıldı taqı* ***ʿibret aldı*** *taqı yüz altunnı ol ḫatunġa bėrdi taqı ol sāʿat içinde ol ḫatunġa ṭalāq bėrdi taqı çıqtılar erse, yārānları aydılar: Yā imāme'l-muslimīn, ne iş bu kim qıldıngız?*	205-11	1	iʿtibār al-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
408.	**icābat qıl-**	Ar.+Tü.	Kabul etmek.	*Ve eger **icābat qılmasam**, Peyġāmbar ʿas'qa ʿāṣīlıq qılmış bolur-men tėp yerimdin qoptum taqı aydım: Lebbeyke, yā Resūlallāh tėp.*	31-14	15	qabūl qıl-, müstecāb qıl-
409.	**icāzat bėr-**	Ar.+Tü.	İzin vermek.	*Manga nişe menʿ qıldıngız? **İcāzat bėrsengiz** bolmas-mu?*	252-7	12	destūr bėr-, ruḫsat bėr-, yol bėr-
410.	**icāzat bol-**	Ar.+Tü.	İzin verilmek.	*Yā Rebbī, mėni dünyāke qaytarġıl, men ḥec qılayın, andın song cānımnı qabż qılġıl, tėp üküş zārīlıqlar qılġay velīkin **icāzat bolmaġay**, tėdi.*	274-4	2	destūr bėril-
411.	**icāzatsız**	Ar.+Tü.	İzinsiz.	*Ol **icāzatsız** kirgen kim turur? tėp.*	302-11	1	destūrsız
412.	**ʿīdü'l-ażḥā**	Ar.	Kurban bayramı.	*Menim maʿīşatımnı körmedinġ-mü? Yılda ėkki qata yeyür-men, bir qata ʿīdü'l-fiṭrde taqı bir qata **ʿīdü'l-ażḥāda.***	146-13	1	qurbān ʿīdi
413.	**ig**	Tü.	Hastalık.	*Ḥaq teʿālā manga yetmiş yıl tendurustluq bėrdi, ėmdi taqı yetmiş yılqa tegi **ig** bėrse, Ḥaq teʿālādın şifā tilemegeymen.*	331-10	14	maraż, sökellik
414.	**ig teg-**	Tü.+Tü.	Hastalık gelmek.	*Taqı ṣafar ayınıng āḫırında erdi kim Peyġāmbar ʿas'ġa **ig tegdi**.*	84-15	1	sökellik teg-
415.	**iḫsān qıl-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Taqı ziyāda bolsa, oġlung qızıng nafaqasıdın miskīnlerge yetīmlerge **iḫsān qılġıl**.*	263-1	11	emān bėr-, ʿināyat qıl-, kerem qıl-, meded qıl-, nuṣrat bėr-, yārī bėr-
416.	**iḫtiyār bol-**	Ar.+Tü.	Seçim yapmak.	*Bularġa **iḫtiyār bolsun** qıyāmatqa tegi dünyāda tenaʿʿum qılsunlar taqı āḫiratta ebedī tamuġluġ bolsunlar yā taqı dünyānıng ʿuqūbatını qılsunlar āḫiratta bayaqı öz maqāmlarında bolsunlar, tėp vaḥy keldi…*	367-8	1	iḫtiyār ḳoḍ-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
417.	**iḫtiyār ḳoḍ-**	Ar.+Tü.	Seçim yapmak.	*Ey qulum, dünyada turmaqnı tileseng, sen bilür-sen, ve eger taqı manga satġaşmaqnı tileseng sen bilür-sen,* ***iḫtiyār*** *sanga* ***qoḍtum*** *tėp aydı erse, ol Ḥaq teʿālānıng beqāsını öḍürdi tėdi erse, barça ḫalq bildiler kim Peyġāmbar ʿas'nung barur vaqtı yawudı tėp.*	84-11	1	iḫtiyār bol-
418.	**ilāhī**	Ar.	Allahım!.	***İlāhī*** *körer-sen, men maẓlūm öler-men, tėdi .*	184-11	1	yā Rebbī, Bār Ḫudāyā
419.	**ilāhī**	Ar.	İlahî.	*Muḥammed Resūlullāhnıng taqı envārı taqı esrārınıng miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı* ***ilāhī*** *turur taqı menbaʿ-i esrār-i rebbānī turur.*	3-13	1	rebbānī
420.	**ilāhī**	Ar.	Allahım!.	***İlāhī*** *körer-sen, men maẓlūm öler-men, tėdi .*	184-11	1	Bār Ḫudāyā, yā Rebbī
421.	**ileg**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Andın song aydı: Ey żaʿīfalar, cümle keling,* ***ilegimde*** *olturung! tėdi erse, cümlesi Peyġāmbar ʿas ileginde olturdılar.*	26-8	19	al(ı)n, öng (II)
422.	**iley**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Baqar-men, bir kimerse qaṭırġa minmiş,* ***ileyinde*** *qullar taqı ḫādimlar yügrü yöriyürler, musulmānlarnı süre zaḥmat tegrü, tekebbür birle yöriyürler.*	374-2	9	al(ı)n, öng (II)
423.	**ilk**	Tü.	Önce.	*Cebrāʾilni* ***ilk*** *vaqt kökde kördüm kim ferīşteler Cebreʾilġa taʿziyatıngızını tegrür erdiler, anlar birle meşġūl erdi.*	88-13	4	aşnu, burun, oza

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
424.	**īmān keltür-**	Ar.+Tü.	İman etmek.	*Bu kāfirlar munung tėg üküş muʿcizalar kördiler, taqı* ***īmān keltürmediler.***	35-9	27	muḫliş bol-
425.	**ʿimārat**	Ar.	Yapı, bina.	*İngen maşlaḥat turur, andaġ qılġıl! tėp icāzat bėrdi erse, bu Ebrehe taqı üküş māl ḥarc qılıp bir uluġ* ***ʿimārat*** *qılıp anga Qulays at bėrdi.*	41-11	2	binā
426.	**ʿinān**	Ar.	Dizgin, yular.	*Ol dervīşke iltifāt qılmadı erse, ol dervīş keldi taqı bu melikning* ***ʿinānını*** *tuttı (luġatda ʿArabça tizginge ʿinān tėyürler).*	440-11	3	tizgin
427.	**ʿināyat qıl-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Ammā bu kitābnı oqıġanlardın iltimās ol turur kim bu kitābnı cemʿ qılġan ʿāşīq ve cāfī ḥaqqınġa naẓar ve* ***ʿināyat qılsalar*** *taqı anung üküş yazuqlarını Ḥaq teʿālādın yarlıqatu qolsalar; bolġay kim anlar duʿāsı berekātında Ḥaq teʿālā anı tamuġdın ḫalāṣ qılsa taqı sekkiz uçtmaḥ rūzī qılġay.*	444-10	1	emān bėr-, iḫsān qıl-, kerem qıl-, meded qıl-, nuṣrat bėr-, yārī bėr-
428.	**ingen köp**	Tü.+Tü.	Çok.	*Ol kimerse kim ölüm kelürini yaqın bilse, bu neerseler angar* ***ingen köp*** *turur, tėdi.*	160-7	1	ingen üküş, köp
429.	**ingen üküş**	Tü.+Tü.	Çok.	*Qatında çerig* ***ingen üküş*** *erdi, muhācir ve enṣār tört ming er, tamām silāḥlıġ erenler.*	50-8	10	ingen köp, köp
430.	**ingle-**	Tü.	İnlemek.	*Seḥer vaqtı boldı erse, secdeke bardı taqı secde içinde* ***ingledi.***	317-8	1	ingre-
431.	**ingre-**	Tü.	İnlemek.	*Qaçan kim ol minberke siz mindingiz erse, mübārek arqangızını tayaġan öre fırāqıngızġa ṭāqat tuta bilmedin* ***ingreyü*** *başladı.*	90-16	4	ingle-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
432.	**ʿiqāb qıl-**	Ar.+Tü.	Ceza vermek.	*Ey qarındaşım oġlı, eger Tangrı teʿālā manga **ʿiqāb qılmasa**, ṣevāb taqı bėrmese, rāżī erdim tėdi.*	119-4	1	ʿuqūbat qıl-
433.	**iʿrāż qıl-**	Ar.+Tü.	Yüz çevirmek, vazgeçmek.	*Qaçan kim bir kimerse maşriq tarafınġa teveccüh qılsa, żarūrī maġrib ṭarafıdın **iʿrāż qılmaq** kerek.*	397-14	8	yüz ewür-, yüz çewür-
434.	**iring**	Tü.	İrin.	*Qayu kimerse esrütgen neerseni içer bolsa, ol kimerseke tamuġluġlarnıng qanlarını **iringlerini** içürmedin qoḍmaġaymen, tėdi.*	363-4	2	sarıġ suw
435.	**ʿişāba**	Ar.	Sarık, tülbent.	*Başınġa **ʿişāba** baş baġı bağladı taqı aydı kim: Mėni kötrüng, taqı mescidke eleting taqı minberke mindürüng!*	85-9	1	destār
436.	**ī̲şār qıl-**	Ar.+Tü.	Dağıtma, bağış olarak verme.	*Māllarıngızınıng yarusını anlarġa **ī̲şār qılıp** bėrdingiz.*	256-3	7	tefrīq qıl-
437.	**islām keltür-**	Ar.+Tü.	Müslüman olmak.	*Ve eger munlar **islām keltürmeseler**, islām keltürgenlerke zaḥmat ve meşaqqat qılmasalar tėp sizlerni aġırlar erdi.*	110-15	3	musulmān bol-
438.	**İsmaʿīl Buḫārī**	-	Ebû Abdullâh Muhammed bin İsmâʾîl el-Cuʿfî el-Buhârî. Kuran'dan sonra en sahih kitap olarak tanınan el-Câmiʿ el-sahîh adlı hadis kitabının yazarı..	*İmām **İsmaʿīl Buḫārī** raḥmhi Ṣiḥāḥ atlıġ kitābında bu ḥadī̲sni keltürmiş, ḥadī̲s bu turur…*	168-5	1	Muhammed-i Buḫārī
439.	**iste-**	Tü.	İstemek.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, qavmlar sėni **istediler**.*	317-10	14	rağbatlan-
440.	**istiʿānat tile-**	Ar.+Tü.	Yardım dilemek.	*Yaman qıldılar, sanga tevekkül qılu sėndin **istiʿānat tileyü** çıqmaq kerek erdiler, bilmediler.*	72-15	1	yārī tile-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
441.	**istiʿdād qıl-**	Ar.+Tü.	Hazırlık yapmak.	***İstiʿdād qılmaqqa*** *furṣatları bolmadı.*	49-3	12	āmādalıq qıl-
442.	**iş**	Tü.	Hal, durum.	*...Ḥaq teʿālā quṭġargay taqı sanga hem peyġāmbarlıq hem pāḍişāhlıq rūzī qılġay taqı bu qarındaşlarıng zār bolup sanga kelgeyler, sen bu* ***işlerdin*** *anlarġa ḫabar bėrgeysen, tėdi...*	356-13	3	ḥālat, aḥvāl, ḥāl
443.	**iş qıl-**	Tü.+Tü.	İş yapmak.	*Yā imāme'l-muslimīn, ne* ***iş*** *bu kim* ***qıldıngız****?*	205-12	29	pēşe qıl-
444.	**iʿtibār al-**	Ar.+Tü.	İbret almak.	*Ḥaq teʿālānıng qudratıngа baqıp* ***iʿtibār almaq*** *ḥalāllıq birle bolsa, fāyida qılġay; ḥarāmluq birle bolsa, nė fāyida qılġay? tėdi.*	205-14	1	ʿibret al-
445.	**iʿtibār bol-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Ol ḫıdmat kim ġaflat birle bolġay, ol ḫıdmatqa ne* ***iʿtibār bolġay****?*	429-3	1	ʿazīz tut-, ʿizzet bėr-
446.	**iʿtiqād qıl-**	Ar.+Tü.	Gururlanmak.	*Andaġ qapardı kim ʿālam içinde mening teg melik yoq turur, tėp özinge* ***iʿtiqād qıldı****.*	440-9	3	maġrūr bol-
447.	**īẕā tegür-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Yā imāme'l-muslimīn, ol ʿālimlar kim sizke munça* ***īẕā tegürdiler****, anlar ḥaqqınġa nė aytur-siz?*	226-14	1	cefā qıl-, zaḥmat qıl-, ẓulm qıl-
448.	**iʿzāz qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Ol taqı ikrām u* ***iʿzāz qıldı*** *taqı qatında olturġuzdı.*	175-9	6	ḥürmet qıl-, ʿizzet qıl-, teberrük tut-
449.	**ʿizzet bėr-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Yana baʿżı qavmlar taqı sėni ṭalab qıldılar erse, anlarqa yer yüzining genclerini bildürdüng taqı ḥurmet ve* ***ʿizzet bėrding****.*	317-12	3	ʿazīz tut-, iʿtibār bol-
450.	**ʿizzet qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Mundın qıyās qılġıl kim, qaçan kim ol muʾmin aç qarın birle ṭāʿat ve ʿibādat qılur bolsa, ferīşteler ol qulġa neteg ḥurmet ve* ***ʿizzet qılġaylar****.*	268-8	7	ḥürmet qıl-, iʿzāz qıl-, teberrük tut-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
451.	**kālbed**	Fars.	Vücut, beden.	*Ey cān, ėmdi bu Ādamnıng* ***kālbedinge*** *kirgil, tėdi erṣe, cān taqı Ḥaq teʿālā fermānı birle Ādam peyġāmbarnıng başınga kirdi erse, közi körer boldı, qulaqı eşitür boldı…*	278-7	1	ten
452.	**keç-**	Tü.	Geçmek.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun* ***keçti*** *kim qāmatı aşaq erdi.*	386-17	90	öt-
453.	**keç-**	Tü.	Vazgeçmek, feda etmek.	*Men cümlesidin* ***keçtim****.*	152-9	17	qayıt-, qoḍ-
454.	**kėçe**	Tü.	Gece.	*Peyġāmbar ʿas bir* ***kėçe*** *bizke qonuq boldı.*	52-16	130	tün
455.	**kėçe bol-**	Tü.+Tü.	Akşam olmak.	*Ol ʿazīz taqı dünyādın naql qıldı erse,* ***kėçe boldı****.*	299-7	15	aḫşam bol-
456.	**kėçele-**	Tü.	Gecelemek, geceyi geçirmek.	*Yā ʿAbdullāḥ, eger erteke çıqsang, nefsüngke aymaġıl kim men kėçeke teger-men, tėp; ve eger* ***kėçeleseng****, nefsüngke aymaġıl kim erteke çıqar-men, tėp.*	434-15	1	tüne-
457.	**keçür- (I)**	Tü.	Affetmek, bağışlamak.	*Sen* ***keçürgil*** *taqı ʿafv qılġıl Peyġāmbar ʿas'qa ṣuḥbat qılġanı üçün tėdi erse, ol taqı ʿafv qıldı, bağışladı.*	129-10	6	yarlıqa-
458.	**keçür- (II)**	Tü.	Geçirmek.	*Yā şeyḫ, biz munça yıldın berü sizke ḫıdmat qılur-miz taqı uluġ yaşlıġ bolup turur-miz taqı ʿömrümüzni sizing ḫıdmatıngızda* ***keçürdük****.*	428-7	28	keç(ü)r-
459.	**kėḍin**	Tü.	Sonra.	*Aḫşam bolmışta* ***kėḍin*** *taqı küweçte bir ança ṭaʿām qaldı.*	29-17	1	songra

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
460.	**kefen qıl-**	Ar.+Tü.	Kefenlemek.	*Ol Tangrı birle ant yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anıng taṣarrufında turur, bu ʿĀmidiyya andag tevbe qıldı kim eger tartanaqçı ẓālim mundag tevbe qılsa erdi, Ḥaq tvt anı yarlıqag̈ay erdi, tėp aydı taqı ṣaḥābalarg̈a buyurdı,* ***kefen qıldılar*** *taqı namāz qıldılar taqı kömdiler.*	349-11	2	kefen sar-
461.	**kefen sar-**	Ar.+Tü.	Kefenlemek.	*Peyg̈āmbar ʿas'nı yuvdılar taqı* ***kefen sardılar****, taqı namāz qıldılar taqı āḫirat yeringe qoydılar.*	93-8	1	kefen qıl-
462.	**Kelām-ı Mecīd**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Ḥaq teʿālā* ***Kelām-ı Mecīd*** *içinde andın ḫabar bėrür…*	165-14	3	Furqān, Ḥaq teʿālā Kelāmı, Kelāmu'llāh, muṣḥaf, Qurʾān, Qurʾān-i Mecīd
463.	**Kelāmu'llāh**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Eger anıng birle ʿamal qılsangız yaʿnī bu* ***Kelāmu'llāh*** *ne işke kim buyurdu anı qılsangız taqı ne işdin kim yıg̈dı, andın yıg̈ılsangız, hēç azmag̈aysiz.*	168-17	3	Furqān, Ḥaq teʿālā Kelāmı, Kelām-ı Mecīd, muṣḥaf, Qurʾān, Qurʾān-i Mecīd
464.	**kelime-i şehādat**	Ar.	Kelime-i şehadet.	*Qıyāmat kün bolsa, ol* ***kelime-i şehādat*** *birle Ḥaq teʿālā ḫażratınġa kelse taqı aysa…*	336-4	1	şehādat kelimesi
465.	**kelime-i şehādat ay-**	Ar.+Tü.	Kelime-i şehadet getirmek.	*Ey ʿammum, manga terbiyetingiz ingen üküş boldı; ėmdi tiler-men kim* ***kelime-i şehādat aysangız****, qıyāmat kün bizke şefāʿat qılmaq revā bolsa tėdi erse, Abū Cehl baqtı.*	6-3	3	kelime-i şehādat keltür-, şehādat ay-, şehādet ayt-, şehādat keltür-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
466.	**kelime-i şehādat keltür-**	Ar.+Tü.	Kelime-i şehadet getirmek.	*Ol kāfir **kelime-i şehādat keltürmişdin** soŋg öltürseŋg, sen anıŋg tėg kāfir bolur-sen, tėdi erse, Miqdād ibnü'l-Esved aydı: Yā Resūlallāhi, menim ėlgimni kesti, aŋgar hēç neerse kelmez-mü?*	335-9	1	kelime-i şehādat ay-, şehādat ay-, şehādet ayt-, şehādat keltür-
467.	**kemer**	Tü.	Kemer, kuşak.	*Uçtmaḫdın tāc keltürüŋg taqı ḫulle keltürüŋg taqı altun **kemer** keltürüŋg taqı altun taḫt keltürüŋg, tėp fermānladı erse, cümlesini keltürdiler.*	278-12	2	qur
468.	**kemiş-**	Tü.	Atmak.	*Yā ḫalīfa, maŋga destūr bėriŋg bu sāʿat barayın taqı öltüreyin taqı Decleke **kemişeyin**, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Barġıl anı bizke keltürgil.*	311-2	7	at-
469.	**kemiş-**	Tü.	Dökmek.	*Taqı bu necāsat **kemişgen** kāfirlarġa [ne üçün] qarġadı tėp suʾāl qıldılar erse, cevāb aymışlar kim namāz Ḥaq teʿalāqa ʿibādat u ṭāʿat qılmaq turur.*	13-6	6	tök-
470.	**kemiş-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Bolmasa bu kėçe qazan astım, bu oġlanlarnı awutmaq üçün qazanġa suw **kemiştim**, hēç neerse yoq suwdın öŋgin.*	107-5	30	qoḍ-, qoy-
471.	**kemiş-**	Tü.	Sermek.	*Turdum, qapuġlarnı muḥkem baġladım taqı arıġ ābdast qıldım taqı ṣeccāda **kemiştim** taqı namāzqa şurūʿ qılmaqġa qaṣd qıldım erdi.*	268-13	5	sal-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
472.	**kendü**	Tü.	Kendi.	*Tatlıġ uyqusın özinge ḫarām qılıp oyaġlıq qılıp* ***kendü*** *özini emgetip suwsatıp sanga terbiyet qılmışta yaman qılıqlıġ ermez erdi, ėmdi mü yaman qılıqlıġ boldı?*	286-15	4	öz başı, öz (II)
473.	**kendüzü**	Tü.	Kendi.	*Ne tileseng sanga bėreyin, sen manga* ***kendüzüngni*** *cüftlendürgil, tėdi erse, ol ḫatun aydı: Menim şarṭlarım bar.*	152-2	1	öz başı, öz (II)
474.	**kerāhiyyat kel-**	Ar.+Tü.	Rahatsız olmak.	*Men munda ābdast qılsam, İmāmqa* ***kerāhiyyat kelgey*** *munung ābdast suwı manga kelür tėp.*	222-1	1	bēmeze bol-, bēzār bol-, munaġġaż bol-
475.	**kerem qıl-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Eger yunmaqımızda nuqṣān bolsa,* ***kerem qılıng****, bizke aytu bėring, tėdiler erse, bu abuşqa aydı: Andaġ bolsun, tėdi.*	171-16	8	emān bėr-, iḥsān qıl-, ʿināyat qıl-, meded qıl-, nuṣrat bėr-, yārī bėr-
476.	**kes-**	Tü.	Terk etmek.	*Süleymān-i Dārānī aydı raḥmhi: Nefsümnüng arzūlarıdın bir arzūnı* ***kesmek*** *manga yaḫşıraq turur bir yıl rūza tutmaqdın taqı tünle erteke tegi ṭāʿat qılmaqdın…*	266-15	1	sal-
477.	**kes-**	Tü.	Tıraş etmek.	*Saqallarıngıznı yulup bıyıqlarıngıznı qapartmaqqa menim Rebbüm manga andaġ buyurdı kim bıyıqlarını* ***kessem*** *taqı saqallarnı qoḍsam tėp.*	81-15	3	yulu-, yulı-, yulıt-
478.	**kesb**	Ar.	Kazanç.	*Munça niʿmetlerdin Süleymān peyġāmbar hergīz tatmaz erdi, öz* ***kesbidin*** *yeyür erdi taqı öz kesbidin keyer erdi.*	211-2	3	kisb

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
479.	**kesil-**	Tü.	Kesilmek.	*Yā Resūlallāhi, körer-men sizing mübārek teningizdin bir pāra ėt **kesilür** taqı menim etekimke tüşer, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā Ummu'l Faż̇l, qorqmaġıl, bu tüş eḏgü tüş turur.*	178-10	3	urul-
480.	**keyd qıl-**	Ar.+Tü.	Kötülük etmek.	*Ey oġlum, bu tüşüngni zīnhār ve zīnhār qarındaşlarınqa aytmaġıl kim sanga **keyd qılġaylar**, tėp aydı.*	353-9	1	fesād qıl-, yaman qıl-
481.	**kigür-**	Tü.	Göndermek, yollamak.	*Qaçan kim bu cōmard ol daraḫtnıng butaqını tutmış bolsa, ol butaq bu cōmardnı uçtmaḥqa **kigürmedin** qoymas.*	255-1	12	ıḏ-
482.	**kim**	Tü.	Kimse.	*Andın song ʿÖmer raż̇hu tegme bir şeherde ṣaḥābalardın tabiʿīnlerdin **kimlerni** bėg qılıp turur erdi.*	127-12	5	kimerse
483.	**kimerse**	Tü.	Kimse, kişi.	*Yaʿnī hēç **kimerse** nuṣrat bėrü bilmegey tėmek bolur.*	230-4	630	kim
484.	**kirtün-**	Tü.	İnanmak.	*...yıġġanıdın yıġılsa, va-ṣaddaqa bil-ḫusnā taqı Ḥaq teʿālā vaʿde qılġan ṣevābqa taqı uçtmaḥqa **kirtünse**, fa-sa-nuyassiruhu lil-yusrā āsān qılġay-miz angar ṭāʿat ve ʿibādat qılmaqnı, yaʿnī tevfīq bėrgey-miz ol qulġa cümle ṭāʿat ve ʿibādāt qılmaqqa.*	95-16	1	bit-, büt- (I), ınan-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
485.	**kisb**	Ar.	Kazanç.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḥalāl* ***kisbidin*** *ḫarc qılıp Ḥaq tvt'nıng ėwinge ziyārat qılsa, yaʿnī Kaʿbeḫānaġa ṭavāf qılsa, Tangrı tvt ol ḥec qılġan qulnung tegme bir adımı sanınça yetmiş eḏgülük dīvānında bitigey…*	269-15	1	kesb
486.	**kizle-**	Tü.	Gizlemek, saklamak.	*Manga hēç ziyān qılmadı taqı ingen mezālıġ mēve turur, tėp aydı, taqı ėkki buġday Ādam peyġāmbarqa bėrdi taqı birini* ***kizledi****.*	281-8	4	yaşur-
487.	**kizlen-**	Tü.	Gizlenmek, saklanmak.	*Ey ḫalāyıqlar, zīnhār ve zīnhār Ḥüseyinge yārī bėrmeng, bukün yarın Şām çerigi kelgey barçangıznı ḫarāb qılġay, tėdi erse, musulmānlar qorqtılar, cümleleri* ***kizlendiler****.*	184-5	1	saqlan-
488.	**kök(ü)s**	Tü.	Göğüs.	*Menim* ***köksüm*** *üze cān bėrdi taqı song ḫālında menim yarımnı özining yarı birle cemʿ qıldı tėp küwenür erdi.*	90-7	11	emük
489.	**kölge**	Tü.	Gölge.	*Anlarning nişānı ol turur kim, eger kündüz bolsa, kün* ***kölgesini*** *saqlayurlar kim qaçan namāz vaqtı bolġay, Rebbümüzke ʿibādat qılsaq, tėp.*	318-15	2	qara
490.	**köng(ü)l**	Tü.	Gönül, yürek.	*Ol qubba içinde* ***köngül*** *tilegen ṭaʿāmlar ẓāhir boldı.*	218-1	141	ḫātır
491.	**köngül**	Tü.	Gönül, yürek.	*Köngüllerde Tangrı teʿālāqa sewüglügrek* ***köngül*** *ol turur kim yazuqdın arıġ bolsa taqı dīn içinde muḥkem bolsa taqı muʾminlarqa şefaqatlıġ bolsa, tėp aydı.*	411-17	35	ḫātır

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
492.	**köni**	Tü.	Doğru, gerçek, hak.	*Yüzüm yönendürdüm ol Tangrı ḥażratınġa kim yerni taqı köklerni yarattı* ***köni*** *musulmān ḥālında taqı men Tangrı teʿālāqa ortaq qatġanlardın ermez-men, tėdi…*	345-5	1	ḥaq
493.	**köni bol-**	Tü.+Tü.	Doğru olmak.	*Ey ol kimerseler kim īmān keltürdüngiz, öz nefsüngüz birle bolung, azġunlarnıng azġunluqı sizlerke ziyān qılmaz, qaçan kim sizler* ***köni bolsangız****, tėp aytıp turur, tėdi erse…*	304-5	1	rāst bol-
494.	**köni yol**	Tü.+Tü.	Doğru yol.	*Yā Maʿāz, bilgening ʿilmni bilmegenlerke ögretseng, sening sebebüngdin bir kimerseni Ḥaq teʿālā* ***köni yolqa*** *köndürse, ol sanga yaḫşıraq turur dünyā mālını ṣadaqa qılmaq ṣavābıdın, tėp aydı.*	230-17	3	ḥaq yolı
495.	**köp**	Tü.	Çok.	*Ṭarīqat ėdileri aymışlar: Nėçe* ***köp*** *kimerseler bolġay kim rūza erken rūza açġanlar cümlesidin bolġaylar.*	265-8	6	qatı, qatıġ, telim, üküş, yawlaq, ingen köp, ingen üküş
496.	**körgüz-**	Tü.	Göstermek.	*Şükür ol Tangrıqa kim sizing mübārek cemālingıznı bizke* ***körgüzdi*** *tėdi*	54-9	17	körkit-
497.	**körk**	Tü.	Güzellik.	*Ol daraḫtning uluġluqını taqı* ***körkini*** *taqı yaşıllıqını hēç kimerse ṣifat qılu bilmegey.*	319-8	2	ḥüsn
498.	**körkit-**	Tü.	Göstermek.	*Sizler taqı dünyāda ṭāʿat ve ibādat qılur erdingiz taqı ṭāʿatlarıngız[nı] manga* ***körkitür*** *erdingiz taqı maqṣūdunguz dünyā erdi taqı ḫalāyıqnıng riżāsı erdi.*	408-3	1	körgüz-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
499.	**körklü**	Tü.	Güzel.	*Neme **körklü** cevāb aydı, tėp medḥ qıldılar.*	189-8	1	cemāllıġ, cemīl, ṣāḥib-cemāllıġ, ẓarīf
500.	**körklüg**	Tü.	Güzel.	*Yana anıng qatında bir köşk kördüm ġāyat **körklüg** taqı yüksek.*	165-2	22	cemāllıġ, cemīl, ṣāḥib-cemāllıġ, ẓarīf
501.	**körksüz bol-**	Tü.+Tü.	Çirkin olmak.	*Çaqır közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi **körksüz bolġay**, ingen heybetlig, bēmeze sūratlıġ bolġay.*	399-6	1	zişt bol-
502.	**köşk**	Fars.	Köşk.	*Men aydım: Bu **köşk** kimnüng köşki turur?*	65-4	41	ayvān
503.	**köter-**	Tü.	Kaldırmak.	*Bir kün ʿÖmer raẕhu Kaʿbe yolında körer: Bir kimerse anasını ėgninge **köterip** Kaʿbeke ėletür.*	287-4	10	qaldur-
504.	**köy-**	Tü.	Yanmak.	*Ol miqdār ot yandı kim havādın quşlar uçup keçse, **köyer** erdiler.*	217-6	5	söglün-, yan-
505.	**köydür-**	Tü.	Yakmak.	*Eger tilese, qurtġarġay ve eger **köydürse**, cānım fidā bolsun, tėdi erse, Cebreʾīl hēç neerse tėmedi.*	217-13	6	yaq-, yandur-
506.	**köz (I)**	Tü.	Göz.	*Bir ança ṭāʿat qılsang bir ança taqı yatġıl, teningning ḥaqqı bar, **közüng** [nüng] taqı ḥaqqı bar.*	260-16	85	dīde, ʿayn
507.	**köz kör-**	Tü.+Tü.	Görmek.	*Ḥaq teʿālā qullarınġa tenaʿʿum qılmış kim hēç **köz körmişi** yoq, taqı hēç qulaq eşitmişi yoq taqı hēç köngülke tüşmişi yoq.*	61-4	2	muşāhida qıl-
508.	**köz yaşı**	Tü.	Gözyaşı.	*Andın song **köz yaşı** kesilgey, közleri qan aqa başlaġay.*	66-11	12	ḳaṭarāt, yaş (II), ʿabarāt
509.	**küni**	Tü.	Kuma.	*Dünyā taqı āḫirat ėkegüsi ėkki **küni** ʿavret mengizlig turur.*	397-11	2	quma
510.	**laʿnat ayt-**	Ar.+Tü.	Lanetleşmek.	*Sizler taqı ehl-i beytingizni yıġıng taqı **laʿnat aytalıng**.*	144-6	1	laʿnat qılış-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
511.	**laʿnat qılış-**	Ar.+Tü.	Lanetleşmek.	*Eger bu Muḥammed birle **laʿnat qıluşur** bolsaq uluġumuz taqı helāk bolġay, kiçigimiz taqı helāk bolġay.*	143-15	5	laʿnat ayt-
512.	**lāyıq bol-**	Ar.+Tü.	Lâyık olmak.	*Hemīşe zaḥmat ve meşaqqat içinde tutar kim ulġaymışta edeb ve ḫıradlıġ bolsun, uluġlar ḫıdmatınġa **lāyıq bolsun**, tėp.*	426-7	3	müstevcib bol-, sezā bol-
513.	**liqā**	Ar.	Yüz, çehre.	*Qaçan bolġay kim melekü'l-mevt kelse taqı mėni bu dünyā zindānıdın qutġarsa taqı Rebbüm **liqāsı** birle müşerref bolsam, tėp ārzū qılur erdim, tėdi erse, melekü'l-mevt aydı: Fermān andaġ turur kim eger ḫācatınġ bar erse, ḫācatınġnı qılġıl.*	441-8	1	yüz (I)
514.	**maġrūr bol-**	Ar.+Tü.	Gururlanmak, kibirlenmek.	*Ėmdi bu zamāna içinde kim kim māl birle **maġrūr bolsa** taqı dünyāda anġar hēç meşaqqat tėgmese, ol taqı andaġ saqınur kim: Men Ḥaq teʿālānınġ maḥbūb qulı turur-men, tėp saqınur, velīkin andaġ ermez.*	426-12	6	iʿtiqād qıl-
515.	**maḥabbet**	Ar.	Sevgi, dostluk.	*Taqı suʾāl qıldılar kim: **Maḥabbat** ne bolur?*	225-6	48	sewüglük
516.	**māl**	Ar.	Mal, mülk.	*Ol deryādın keçerde cümle **māl** anda ġarq boldı, ṣaḥābalar taqı baʿżıları anda vefātı boldılar, baʿżıları taqı yalınġ çıqtılar.*	80-1	150	māl tawar
517.	**māl tawar**	Ar.+Tü.	Mal, mülk.	*Bu **māl tawarlarnı** aṭ aḍaqınġa taqı köksinge eletür-sen.*	70-4	18	māl
518.	**mālik**	Ar.	Sahip.	*Anınġ **māliki**, erkligi bar, ol bilür.*	42-11	1	ėḍi, ėḍe, ṣāḥib

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
519.	**maʿmūr**	Ar.	Mamur, bayındır.	*Ol kāfir bolġan miṉg altun çıqardı taqı bir **maʿmūr** būstān satġın aldı taqı miṉg altun ḫarc qıldı bir körklüg qız aldı taqı miṉg altun ḫarc qıldı taqı bir bāġiça aldı, içinde bir köşk binā qıldı, taqı miṉg altun ḫarc qıldı taqı qullar, qaravaşlar aldı.*	424-8	1	ābadān
520.	**maʿnī**	Ar.	Sebep, neden.	*Bu **maʿnīdin** ötrü ṣaḥābalar Peyġāmbar ʿas'dın üküş suʾāl qılmaz erdiler.*	340-11	49	yön, yan, sebeb
521.	**maqbūl bol-**	Ar.+Tü.	Kabul olmak.	*Qaçan kim qul Ḥaq teʿālā ḫażratıdın yıraq tüşer bolsa, qılġan ṭāʿatı taqı **maqbūl bolmaz**.*	265-7	10	qabūl bol-, müstacāb bol-
522.	**maraż**	Ar.	Hastalık.	*Sāra Ḥaq teʿālāqa sıġındı erse, Ḥaq teʿālā derḥāl ol pādişāhqa ol miqdār **maraż** ve renc bėrdi kim hēç ṭāqatı qalmadı, titreyü yıqıldı taqı aydı: Ey ḫatun, bu ne iş turur turur?*	218-17	1	ig, sökellik
523.	**maʿṣiyat qıl-**	Ar.+Tü.	Günah işlemek.	*Taqı ṭarīqat ėḍileri qatında qaçan kim qul **maʿṣiyat qılsa**, Ḥaq ḫażratıdın yıraq tüşer.*	265-6	4	fisq qıl-
524.	**maṣlaḥat bol-**	Ar.+Tü.	Uygun olmak.	*Baqalıng qayu yerde **maṣlaḥat bolsa**, anda defn qılġay-miz, tėdi yaqı ewke kirdiler.*	154-15	5	revā bol-, tap bol-
525.	**mebʿūṯ bol-**	Ar.+Tü.	Peygamber olmak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas **mebʿūṯ boldı** erse, ḫased qıldılar taqı Peyġāmbarqa ınanmadılar, şiqāvat[-i] ebedī birle tamuġqa sezā boldılar.*	419-16	1	peyġāmbar bol-
526.	**mecnūn**	Ar.	Deli.	*Bu oġlan **mecnūn** mu turur?*	204-5	1	delü

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
527.	**meʿde**	Ar.	Mide.	*Men olʿalifni yėdim, menim **meʿdemke** ḥarām luqma kirdi erse taqı ol luqma birle ġāzīlıq̲ ṣavābı ḥāṣil qılsang̲, ḥarām luqmanıng̲ quvvatı birle bolġay erdi.*	299-17	3	qursaq
528.	**meded bol-**	Ar.+Tü.	Yardımcı olmak.	*Kerek kim qabūl qılsang̲ız, sufraġa **meded bolsa**, tėdi erse, Şeyḫ taqı qabūl qıldı.*	246-17	4	testgīr bol-, yārīçi bol-
529.	**meded qıl-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Yāʿ Oṣmān sen bu kündin song̲ ne qılsang̲ qılġıl, kim sening̲ ornung̲ sekkiz uçtmaḥda turur, tėp bişārat bėrdi erse, cümle ṣaḥābalar küçi yetkinçe **meded qıldılar**.*	125-1	4	emān bėr-, iḫsān qıl-, ʿināyat qıl-, kerem qıl-, nuṣrat bėr-, yārī bėr-
530.	**meḥāsin**	Ar.	Sakal.	***Meḥāsini** qara turur.*	23-4	16	saqal
531.	**meḥāsinlıġ**	Ar.+Tü.	Boy.	*Meḥāsini qurt yıġ qavurtlıġ turur, orta **meḥāsinlıġ** [turur], uzun taqı ermez, kūsa taqı ermez.*	23-8	1	boḍ, boy, qāmat
532.	**Mekkeni aç-**	Ar.+Tü.	Mekkeyi fethetmek.	*Qaçan kim Peyġāmbarʿas **Mekkeni açtı** erse, Ṭāyif ėlinge ḫabar tegdi kim Muḥammed çerig birle keldi taqı Mekkeni aldı tėp.*	69-1	1	Mekkeni al-
533.	**Mekkeni al-**	Ar.+Tü.	Mekkeyi fethetmek.	*Qaçan kim Peyġāmbarʿas Mekkeni açtı erse, Ṭāyif ėlinge ḫabar tegdi kim Muḥammed çerig birle keldi taqı **Mekkeni aldı** tėp.*	69-2	2	Mekkeni aç-
534.	**melāmat kel-**	Ar.+Tü.	Kötülük gelmek.	*Munı pādşāhnıng̲ vezīringe aymadın satsaq, song̲ra bizke **melāmat kelgey**, tėp aydılar.*	359-3	1	āzār teg-, yamanlıq teg-
535.	**memleket**	Ar.	Memleket, ülke.	*Munça uluġ **memleketi** bar erken meskeneti taqı alçaqlıqı andın uluġraq erdi.*	211-3	2	mülk, mülket

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
536.	**memleket bėr-**	Ar.+Tü.	Memleket vermek.	*Ḥaq tvt qıyāmat kün bolsa, ʿāvş tört kimerse birle tört kimerseke ḥuccet qılġay: Padişāhlar taqı beglerke taqı māl ėḍileri ayġaylar: Yā Rebbī, bizlerke padişāhlıq bėrdiŋ taqı üküş māl ve* ***memleket bėrdiŋ****.*	327-8	1	mülk bėr-
537.	**menʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Yasaklamak, men etmek, esirgemek.	*Yana munlarnı taḥrīş qılġaymen kim bu māllarnı ḥarām yerlerke ṣarf qılġaylar taqı zekātnı* ***menʿ qılġaylar****.*	397-8	20	ḥarām qıl-
538.	**menfaʿat teg-**	Ar.+Tü.	Fayda gelmek.	*Neteg kim ādem oġlıqa tendürüstlükdin üküş fāyida teger, İmām Şāfiʿīdin taqı ḥalāyıqqa üküş* ***menfaʿat teger****.*	202-9	1	fāyida teg-
539.	**menfaʿatlig**	Ar.+Tü.	Faydalı, yararlı.	*Ėmdi cümle enbiyā taqı evliyā taqı ʿulamālar ittifāq qılıp tururlar kim maʿṣiyatnıŋ sökellikinge* ***menfaʿatlig*** *dārū taqvā turur taqı ʿamal-i ṣāliḥ turur.*	424-3	1	mufīd
540.	**menggü qal-**	Tü.+Tü.	Ebedî kalmak.	*Bukün yarın āḫiratqa barġaysen taqı bizler birle uçtmaḥ içinde* ***menggü qalġaysen****, tenaʿʿum anda qılġaysen, tėp bitiglig erdi.*	323-4	1	ebedī qal-
541.	**mengze-**	Tü.	Benzemek.	*ʿĀrif qul Ḥaq teʿālā birle munācāt qılsa, Ḥaq teʿālā ol qulġa lezzet rūzī qılur kim ol lezzet uçtmaḥ ehliniŋ lezzetinge* ***mengzeyür****, tėp aydı.*	315-13	3	oḫşa- (I)
542.	**merḥamat**	Ar.	Merhamet.	*Yā Resūlallāh, siz bizke ata anadın şefqatlıġraq peyġāmbar erdiŋiz tėdiler, Taŋrınıŋ fermānını bizke eḍgülük birle,* ***merḥamat*** *birle tegürdüŋüz.*	85-13	1	reyḥān

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
543.	**merkeb**	Ar.	Eşek.	*Men Tangrı teʿālādın uftanur-men kim Peyġāmbarʿas yatġan şehernińg tupraqını* ***merkeb*** *tuynaqı birle bastursam, tėdi erse, men taʿaccub qıldım İmām Mālikniń Resūlqa mundaġ taʿẓīm qılmaqıdın.*	209-4	2	eşek, derāzgūş
544.	**meṣel**	Ar.	Hikâye, kıssa.	*Ey yārānlarım, bu Abū Bekrniń taqı ʿÖmerniń* ***meṣeli*** *nege oḫşayur, bilür-mü-siz?*	115-9	3	qıṣṣa
545.	**meşaqqat tegür-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Neçe kim Peyġāmbarʿas'qa kāfirlar zaḥmat u* ***meşaqqat tegürseler****, hēç iltifāt qılmas erdi.*	15-16	2	zaḫm qıl-, zaḥmat bėr-
546.	**meşrūʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Şeriata uygun olmak.	*Andın soń qopar-men taqı namāzqa kim* ***meşrūʿ qılur****-men öngümde Kaʿbeni taṣavvur qılur-men, aḍaqım altında Ṣirāṭnı taṣavvur qılur-men taqı saġ yanımda uçtmaḥ bar, tėp aytur-men…*	243-14	1	münker qıl-
547.	**mevt**	Ar.	Ölüm.	*Bir kün İbrāhīm peyġāmbarʿas'qa melekü'l-****mevt*** *keldi ziyārat qılġalı.*	438-16	19	ölüm, ölügselik
548.	**mezār**	Ar.	Mezar.	*Eger Peyġāmbarʿas'nung* ***mezārınıńg*** *quflı kilīdsiz özi açılsa, mėni Peyġāmbarʿas ḫıdmatınġa defn qılġay-siz; ve eger gufl özi ḫıdmatında açılmasa, musulmānlar gūristānınga eltip kömgey-siz tėdi.*	103-15	1	sın
549.	**muʿallim**	Ar.	Muallim, öğretmen.	*Cümlesi* ***muʿallim*** *ėwinde erken ol ėwnüń saqfını tepretmiş erdi.*	330-5	4	ustād, ūstād
550.	**mubāḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Helal etmek.	*Kim kim alsa, anġar* ***mubāḥ qıldım****, tėdi.*	296-9	3	ḥalāl qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
551.	**mubāhāt qıl-**	Ar.+Tü.	Övünmek.	*Ey yārānlarım, bu ʿazīz mundaġ iş qıldı erse, Ḥaq teʿālā mundın rāżī̄ boldı taqı ferīşteleringe bu qul birle **mubāhāt qıldı** taqı kök qapuġları cümlesi açıldı.*	316-7	3	mufāḫirat qıl-, mufāḫirat qılış-
552.	**mudām**	Ar.	Devamlı, sürekli.	*Taqı kim kim on yarmaqqa böz alsa taqı andın kön͡glek qılsa, keḍse, taqı ol on yarmaq içinde bir yarmaq ḥarāmdın bolsa, tā **mudām** kim ol kön͡glek bu kimerse üze bolsa, Ḥaq tvt ol kimersenin͡g hēç namāzını qabūl qılmaz, tėdi.*	294-14	1	ulaşu
553.	**mufāḫirat qıl-**	Ar.+Tü.	Övünmek.	*Ol kimerse kim tamuġluġ bolġay, an͡ga ne **mufāḫirat qılmaq** kerek bolġay? tėp aydı.*	373-13	5	mufāḫirat qılış-, mubāhāt qıl-
554.	**mufāḫirat qılış-**	Ar.+Tü.	Övünmek.	*Selmān ibnü Fārsī̄ qatında Qurayş qabīlalıġ ʿArablar **mufāḫirat qılıştılar**.*	374-9	1	mufāḫirat qıl-, mubāhāt qıl-
555.	**mufīd**	Ar.	Faydalı.	*…ġıdā içinde qayu bir ġıdā kim an͡gar **mufīd** turur, anı taqı beyān qıldı taqı qayu bir ġıda kim ol ʿilletke ziyān qılur, anı taqı beyān qıldı…*	423-13	1	menfaʿatlig
556.	**muḥabbat**	Ar.	Sevgi.	*Kimerse Tan͡grı teʿālānı sewer-men tėse taqı anın͡g kön͡glinde bolmasa dünyā **muḥabbatı** bolsa, ol kimerse yalġan aydı, tėdi.*	199-10	1	sewüglük
557.	**Muḥammed dīni**	Ar.+Ar.	Müslümanlık.	*Eger bu **Muḥammed dīni** ḥaq bolmasa erdi, anın͡g ʿāyālı dervīş erken, hēç neersesi yoq erken, öz çādırını tutuġ qoyup taqı bir dervīşni ağırlamaġay erdi.*	163-9	6	Tan͡grı dīni, musulmān yolı, muslumānlıq, ḥaq dīn
558.	**Muḥammed-i Buḫārī̄**	-	Ebû Abdullâh Muhammed bin İsmâîl el-Cuʿfî el-Buhârî. Sahîh adlı hadis kitabının yazarı.	*İmām **Muḥammed-i Buḫārī̄** raḥmhi Ṣaḥīḥ atlıġ kitābında bu ḥadīs̄ni keltürmiş.*	346-5	1	İsmāʿīl-i Buḫārī̄

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
559.	**muḫliş bol-**	Ar.+Tü.	İmana gelmiş olmak.	*Yā Resūlallāh, men hēç musulmān bolmışdın soŋ kāfirlıq qılmadım,* ***muḫliş bolmışdın*** *soŋ hēç munāfıqlıq qılmadım, velīkin Mekkede uruġum qaḍaşım bar, taqı sizler aġır çerig birle bara turursiz, anlarqa zaḫmat tėgmesün tėp ıḍtım tėdi…*	48-15	1	īmān keltür-
560.	**muḫtelif bol-**	Ar.+Tü.	Dağınık olmak.	*Ey ʿazīzler, ṣaflarıŋgızını rāst tutuŋ, köŋgülleriŋgiz* ***muḫtelif bolmasun****, tėdi taqı tekbīr qıldı erdi.*	118-4	1	perākende bol-
561.	**muḫtesiblük**	Ar.+Tü.	İnzibat ve belediye işlerine bakma.	*Ol Taŋrı kim sėni ḫalīfa qıldı, mėni* ***muḫtesiblükke*** *ol qoydı, tėdi.*	307-11	1	muḫtesibluḳ
562.	**munaġġaż bol-**	Ar.+Tü.	Rahatsız olmak.	*Üküş tefrīʿler qıldı erse, Muʾāvīye ḫātırı* ***munaġġaż boldı*** *taqı bitig bitip emīrü'l-muʾminīn ʿOṯmānqa rażhu ḫıdmatıŋa duʿā-gūy Muʿāvīyedin salām va taḥiyyat ʿarża qılur…*	128-6	1	bēmeze bol-, bēzār bol-, kerāhiyyat kel-
563.	**munda**	Tü.	Burada.	*Maŋa aydı: Sen qayu vaqtdın berü* ***munda*** *sen?*	317-15	36	bu
564.	**munlar**	Tü.	Bunlar.	*Sen taqı bu ėkkisini sewgül taqı munlarnıŋ uruġınga berekāt bėrgil taqı bu ėkegüni taqı* ***munlar*** *uruġını şeyṭāndın saqlaġıl, tėp duʿā qıldı taqı bir çanaq birle suw tiledi erse, bėrdiler.*	160-1	55	anlar
565.	**munqād bol-**	Ar.+Tü.	Boyun eğmek.	*Sizler menim butumġa secde qılıŋ, andın soŋ men sizke* ***munqād bolayın****, tėdi erse, munlar unamadılar erse, ol taqı çıqtı.*	366-11	2	boyun sun-, boyun bėr-, muṭīʿ bol-, boy bėr-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
566.	**muqābil**	Ar.	Aynı, denk.	*Süleymān ibnü Yaṣār raḥmhi iŋgen ṣāḥib-cemāl yigit erdi özining zamānasında aŋgar* ***muqābil*** *kimerse cemāl içinde yoq erdi.*	352-1	2	berāber
567.	**murād**	Ar.	İstek, arzu.	***Murādları*** *özlerini ögüp öŋginlerni ẕem qılmaq turur.*	387-11	12	raġbat
568.	**muṣāfiḥa qıl-**	Ar.+Tü.	El sıkışmak, tokalaşmak.	*Peyġāmbar ʿas manga selām bėrdi taqı* ***muṣāfiḥa qıldı.***	102-8	2	muṣāfiḥat qıl-
569.	**muṣāfiḥat qıl-**	Ar.+Tü.	El sıkışmak, tokalaşmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḫamr içgenge salām bėrse yā taqı anıŋ birle* ***muṣāfiḥat qılsa****, yaʿnī el tutuşsa, anıŋ birle muʿāniqa qılsa, yaʿnī quçuşsa, Ḥaq tvt bu kimerseniŋ qırq yılqı maqbūl ṭāʿatlarını ḥabṭ qılġay ol ḫamr içgenni aġırlaġanı üçün, tėp aydı.*	362-14	1	muṣāfiḥa qıl-
570.	**muṣallā**	Ar.	Seccade.	*Özi yatsıġ namāzıdın keldi taqı* ***muṣallā*** *üze tikildi, seḥer vaqtınġa tegi hēç āvāz qılmadı.*	317-7	2	seccāda
571.	**muṣallā yay-**	Ar.+Tü.	Seccade sermek.	*...İmām Aḥmed Ḫanbel raḥmhi turdı, tünekke kirdi taqı ġusl qıldı taqı çıqtı taqı* ***muṣallā yaydı*** *taqı ėkki rekʿat namāz qıldı…*	221-13	1	seccāda kemiş-
572.	**muṣḥaf**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Bu kün taqı ol qanlıġ* ***muṣḥaf*** *bar Beytü'l-Maqdisde.*	135-14	4	Furqān, Ḥaq teʿālā Kelāmı, Kelām-ı Mecīd, Kelāmu'llāh, Qurʾān, Qurʾān-i Mecīd
573.	**muṣībat teg-**	Ar.+Tü.	Musibet gelmek.	*Yā Muḥammed, saŋga eḍgülük tėger bolsa, bu munāfıqlarnı qaḍguluġ qılur ve eger taqı saŋga* ***muṣībat teger*** *bolsa, anıŋ birle sewüşürler, tėp habar bėrdi.*	412-13	2	muṣībat tegür-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
574.	**muṣībat tegür-**	Ar.+Tü.	Musibet gelmek.	*Munlarġa Ḥaq teʿālā ne niʿmet kim bėrse, manga bėrmiş tėg sewnür-men taqı eger muʾminlarġa Ḥaq tvt emgek taqı* ***muṣībat tegürse****, manga tegmiş tėg qaḍġurur-men, tėdi erse, men taqı bildim kim bu maʿnīdin ötrü Peyġāmbar ʿas anga bişārat bėrmiş, tėp.*	413-17	2	muṣībat teg-
575.	**muslumānlıq**	Ar.+Tü.	Müslümanlık.	***Musulmānlıq*** *şehrinde kimerse bir işni qılsa taqı ol iş şerīʿatdın taş bolsa, ol qılġan maʿzūr bolmaz.*	224-7	9	Tangrı dīni, musulmān yolı, Muḥammed dīni, ḥaq dīn, ḥaq dīn
576.	**musulmān bol-**	Ar.+Tü.	Müslüman olmak.	*Yā Rebbī, men* ***musulmān bolmışdın*** *[song] bu Asāma mėni öldürdi tėse, nė qılġaysen?*	336-4	45	islām keltür-
577.	**musulmān yolı**	Ar.+Tü.	Müslümanlık.	*Sizler cümle* ***musulmān yolını*** *bilmez erdingiz.*	76-11	1	Tangrı dīni, muslumānlıq, Muḥammed dīni, ḥaq dīn, ḥaq dīn
578.	**muşāhida qıl-**	Ar.+Tü.	Görmek.	*Andın song İmām Şāfiʿī taqı kirdi taqı ol ḥatunnung ėkki yüzinge* ***muşāhida qıldı****.*	205-10	4	köz kör-
579.	**muʿteber bol-**	Ar.+Tü.	Geçerli olmak.	*Eger köngli ḥāżir bolmasa, ol ḥıdmatı* ***muʿteber bolmaz*** *ermiş.*	429-5	1	dürüst bol-
580.	**muṭīʿ bol-**	Ar.+Tü.	Boyun eğmek.	*Yā Mūsā, kim kim atasınġa taqı anasınġa eḍgülük qılsa taqı anlarnı ḥoşnūd qılsa taqı menim fermānımġa* ***muṭīʿ bolsa****, manga ʿāṣīlıq qılmasa, men anı eḍgü qullarım dīvānında bitiyür-men.*	288-16	11	boyun sun-, boyun bėr-, munqād bol-, boy bėr-
581.	**muvāfaqat qıl-**	Ar.+Tü.	Uymak.	*Men taqı sizlerke* ***muvāfaqat qılur****-men tėdi.*	141-5	12	temessük qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
582.	**muvāfiq bol-**	Ar.+Tü.	Uygun, münasip olmak.	*Qaçan kim muʾmin ve musulmān qul ol saʿātqa* ***muvāfiq bolsa*** *taqı ol sāʿat içinde Ḥaq teʿālādın eḍgülük tilese, Ḥaq tvt hēç red qılmadın tilekini rūzī̄ qılur taqı duʿāsını mustacāb qılur.*	312-17	2	ṣāliḥ bol-
583.	**mühür bas-**	Ar.+Tü.	Mühür basmak.	*Ḥaṭ bitidi taqı* ***mühür bastı*** *taqı Abū Bekr oġlını Mısırqa bėglikke ıḍa bėrdi.*	133-5	1	mühür nişān qıl-
584.	**mühür nişān qıl-**	Ar.+Tü.	Mühür basmak.	*Qaçan kim mundaġ endīşe qıldı erse, ṣaḥābalar aydılar kim: Yā Resūlallāh, ėlçiler ıḍmaqnıng ʿādatı ol bolur kim ėlçilerke bėrilgen bitig üze* ***mühür nişān qılur*** *bolurlar.*	77-14	1	mühür bas-
585.	**müjde bėr-**	Fars.+Tü.	Müjde vermek.	*...kim kim manga īmān keltürdi erse, manga peyġāmbarlıq kelmişdin song qıyāmatġa tegi cümlesinge nė ṣevāb bėrse, Tangrı teʿālā yalġuz sanga ol ṣevāb bėrgey tėp Peyġāmbar ʿas Abū Bekrke* ***müjde bėrdi.***	100-9	1	bişārat bėr-
586.	**mülk**	Ar.	Memleket.	*Qaçan kim bu ʿAbdullāh Kesrī* ***mülkinge*** *tegdi taqı bitigni berdi, Kesrī aldı taqı oqıdı erse, ġażabı keldi taqı aydı kim: Bu dünyāda andaġ-mu kişi bar kim anıng atı menim atım üzesinde bitilgey?*	81-8	4	memleket
587.	**mülk bėr-**	Ar.+Tü.	Memleket vermek.	*Ḥaq tvt hēç kimerseke mundaġ* ***mülk*** *taqı salṭanat* ***bėrmedi.***	210-13	3	memleket bėr-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
588.	**mülket**	Ar.	Memleket.	*Maʿlūm boldı kim māl taqı* ***mülket*** *maḥabbatı köŋülde bolmasa, Ḥaq teʿālānıŋ maḥabbatı köŋülde bolsa, ol māl taqı memleket ol kimerseke ziyān qılmaz ermiş.*	211-4	1	memleket
589.	**münācāt qıl-**	Ar.+Tü.	Yalvarmak, dua etmek.	*Baqar-men, Kaʿbe içinde bir kimerse Rebbi birle* ***münācāt qılur*** *taqı zār zār yıġlayur.*	176-7	29	niyāz qıl-
590.	**münevver qıl-**	Ar.+Tü.	Aydınlatmak.	*Taqı dünyāda ne ʿamal birle meşġūl erdiŋiz kim Ḥaq teʿālā sizlerni ağırlap yüzüŋizni* ***münevver qılmış****?*	241-15	2	yaruq qıl-
591.	**müŋgüş**	Tü.	Köşe.	*Baqarlar, bir* ***müŋgüşde*** *Peyġāmbar ʿas namāz qılur.*	12-1	7	seŋgir, seŋg(i)r
592.	**münker qıl-**	Ar.+Tü.	Şeriatça uygun olmayan iş yapmak.	*Qaṣd qıldı kim barsa taqı emr-i maʿrūf taqı nehy-i* ***münker qılsa****.*	375-15	13	meşrūʿ qıl-
593.	**mürsel**	Ar.	Peygamber.	*Maʿnīsi ol bolur kim Ḥaq teʿālā birle maŋga bir vaqt bar turur kim ol vaqt içinde hēç muqarreb ferīşte sığmas hem* ***mürsel*** *peyġāmbar taqı sığmas.*	3-17	1	yalawaç, peyġāmbar
594.	**müstacāb bol-**	Ar.+Tü.	Kabul olmak.	*Eger tileseŋ, yā Saʿd, duʿāŋ* ***mustacāb bolsa****, ṭaʿāmuŋnı ḥalāl qılġıl.*	294-7	6	qabūl bol-, maqbūl bol-
595.	**müstecāb qıl-**	Ar.+Tü.	Kabul etmek.	*Ne kim Ḥaq teʿālādın tilese, Ḥaq teʿālā hēç red qılmadın duʿāsını* ***müstecāb qılur*** *erdi.*	224-15	5	icābat qıl-, qabūl qıl-
596.	**müstevcib bol-**	Ar.+Tü.	Lâyık olmak.	*Eger ümmetleriŋ tün kün içinde on namāznı öteyü bilmeseler, taqṣīrlıġ bolġaylar, qıyāmat kün ʿuqūbatqa* ***müstevcib bolġaylar****.*	59-9	1	lāyıq bol-, sezā bol-
597.	**müteġayyir bol-**	Ar.+Tü.	Değişmek, bozulmak.	*Men melekü'l-mevt turur-men, tėdi erse, bu melikniŋ yüzi* ***müteġayyir boldı****.*	440-15	16	taġayyur bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
598.	**müteḥayyir bolup qal-**	Ar.+Tü.+Tü.	Şaşırıp kalmak.	***Müteḥayyir bolup qaldı.***	333-17	-	ḥayrān qıl-
599.	**müzeyyen bol-**	Ar.+Tü.	Süslenmek, bezenmek.	*Dünyānıng tükel mālını bėrseng ol köşknüng bir arşun yerini bėrmegeymen, tėdi erse, qāżī maḥrūm boldı baḫīllıqı sebebidin taqı Yahūdī īmān ḫilʿatı birle **müzeyyen boldı** cōmardlıq sebebidin.*	253-5	1	ārāsta qıl-
600.	**nacāt bėr-**	Ar.+Tü.	Kurtarmak.	*Yā Rebbī, eger buʿamalımnı mėndin qabūl qıldıng erse, bizlerke bu belādın **nacāt bėrgil**, temiş erdi.*	293-1	4	ḫalāṣ qıl-
601.	**nadāmat**	Ar.	Pişmanlık.	*Andaġ erse, maʿlūm boldı kim neʿamal qılsa, ʿādemī iḫlaṣ birle Tangrılıq üçün qılmaq kerek ermiş, yoq erse, **nadāmat** bolur ermiş.*	407-14	2	peşīmān
602.	**nāpeydā bol-**	Fars.+Tü.	Gözden kaybolmak.	*Barça ḫalāyıq körditer taqı taʿaccub qıldılar taqı ol ėkki ėlig **nāpeydā boldı**.*	226-9	2	ġāyib bol-
603.	**naqıl qıl-**	Ar.+Tü.	Dünyadan göç etmek.	*Altmış üç yaşında erdi kim Peyġāmbarʿas dünyādın **naqıl qıldı**.*	6-16	2	dünyādın bar-
604.	**naṣīḥat ayt-**	Ar.+Tü.	Öğüt vermek.	*Süleymān peyġāmbarʿas ol minber üze aşıp şerīʿat aḥkāmını, Ḥaq teʿālānıng fermānını beyān qılur erdi taqı vaʿẓ ve **naṣīḥat aytur** erdi.*	210-8	1	naṣīḥat bėr-, naṣīḥat qıl-, ögüt bėr-, vaʿẓ qıl-
605.	**naṣīḥat bėr-**	Ar.+Tü.	Öğüt vermek.	*Men bukündin song hergīz toya yemegeymen, tėdi erse, İblīs-i laʿīn taqı aydı: Men taqı bukündin song hēç kimerseke **naṣīḥat bėrmegeymen**, tėdi.*	268-5	1	naṣīḥat ayt-, naṣīḥat qıl-, ögüt bėr-, vaʿẓ qıl-
606.	**naṣīḥat qıl-**	Ar.+Tü.	Öğüt vermek.	*İmām Şāfiʿīġa derḫōst qıldılar kim: Bizke vaʿẓ ve **naṣīḥat qılu** bėrsengiz, tėp.*	201-7	15	naṣīḥat ayt-, naṣīḥat bėr-, ögüt bėr-, vaʿẓ qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
607.	**Naṣrānī̄**	Ar.	Hristiyan.	*Mescidke yaqın bir* ***Naṣrānī̄ning͡*** *ʿayālı bar erdi, ingen ṣāḥib-cemāl erdi.*	364-8	3	tersā
608.	**ne kim**	Tü.	Ne kadar.	*Andın song͡ Medī̄ne içinde* ***ne kim*** *muʾminlar musulmānlar bar, cümlesi Peyġāmbar ʿas'qa kelip, selām qılıp beyʿet bėrdiler.*	25-12	48	neçe, neçe kim, nėçeme, ne qadar
609.	**ne qadar**	Tü.+Ar.	Ne kadar.	*Yā Cābir, ṭaʿāmung͡* ***ne qadar*** *turur?*	28-15	2	neçe, neçe kim, nėçeme, ne kim
610.	**ne üçün**	Tü.+Tü.	Niçin.	*Ey ʿammum,* ***ne üçün*** *yıġlar-sen?*	84-3	24	neçük
611.	**necis bol-**	Ar.+Tü.	Pislenmek.	*Erte baqtılar kim Qulays içi* ***necis bolmış****.*	41-15	4	necis qıl-
612.	**necis qıl-**	Ar.+Tü.	Pislenmek.	*Tonlarını cümle* ***necis qıldı*** *erse, Abū Cehl taqı yārānları cümle külüştiler.*	12-5	1	necis bol-
613.	**neçe**	Tü.	Ne kadar.	***Neçe*** *kesseler, ança büte turur, munlar taqı kese tururlar.*	66-13	44	ne qadar, neçe kim, nėçeme, ne kim
614.	**neçe kim**	Tü.	Ne kadar.	***Neçe kim*** *Peyġāmbar ʿas'qa kāfirlar zaḥmat u meşaqqat tegürseler, hēç iltifāt qılmas erdi.*	15-15	4	ne qadar, neçe, nėçeme, ne kim
615.	**nėçeme**	Tü.	Ne kadar.	*Ol keltürgen kişi* ***nėçeme*** *derḫōst qıldı erse, hēç neerse qabūl qılmadı.*	193-5	41	ne qadar, neçe, neçe kim,ne kim
616.	**neçük**	Tü.	Niçin.	*Men* ***neçük*** *yıġlamayın kim munça ming͡ ḫalāyıq bukün ʿArafātqa keldiler.*	275-1	8	ne üçün
617.	**nedāmat yė-**	Ar.+Tü.	Pişman olmak.	*Andın song͡ üküş* ***nedāmat yėdi****, ol sözni ayġanınga tevbe qıldı taqı istiġfār qıldı, qul āzād qıldı, üküş rūzalar tuttı.*	45-17	5	ḫacī̄l bol-, pişī̄mān bol-, pişī̄mān qıl-, pişī̄mān yė-
618.	**nehāyat**	Ar.	Son.	*Yana uyqumdın oyġandım erse, ingen sewündüm kim hēç ol sewüngenimge* ***nehāyat*** *yoq erdi.*	272-6	1	ḫātim

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
619.	**nevḥa qıl-**	Ar.+Tü.	Yüksek sesle ağlamak, feryat figan etmek.	*Men tuġurdum tėp aymaġay-siz, taqı yaq yawuq ölmişte* ***nevḥa qılmaġay****-siz, ton yırtmaġay-siz, saçlarıŋ͡ġızını yulmaġay-siz, yüzleriŋ͡izni yırtmaġay-siz…*	26-15	4	feryād qıl-
620.	**nidā qıl-**	Ar.+Tü.	Seslenmek.	*Bu yerde hēç kimerse yoq, kimke nidā qılayın?*	39-2	19	āvāz qıl-
621.	**niḥāyat**	Ar.	Son.	*Āḫiratta Ḥaq teʿālāniŋ͡ keremi taqı lutfiŋ͡a* ***niḥāyat*** *yoq.*	164-16	2	ḫātim
622.	**nikāḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Nikâh kıymak.	*Eger mėni qabūl qılsa,* ***nikāḥ qılġay****-siz, tėdi erse, Abū Hüreyre taqı qabūl qıldı.*	181-6	10	ʿaqd qıl-
623.	**niyāz qıl-**	Ar.+Tü.	Yalvarmak.	*Bu ferīşteler Ḥaq teʿālā ḥażratında* ***niyāz qıldılar*** *taqı aydılar: Yā Rebbenā, bu ʿābid ʿibādat içinde hēç riyā qılmaz, bu ʿābidniŋ͡ ʿibādatıŋ͡a hēç kimerse muṭṭaliʿ bolmaz.*	404-6	5	münācāt qıl-
624.	**niyyet**	Ar.	Niyet.	*Anlarnıŋ͡ aṭları taqı tėweleri yoq erdi taqı çıqmaqġa istiʿdādları yoq erdi, dervīş ṣaḥābalar erdiler, velīkin* ***niyyetleri*** *arıġ erdi, iʿtiqādları ṣāfī erdi.*	408-17	10	qaṣd
625.	**niyyet qıl-**	Ar.+Tü.	Niyet etmek.	*Taqı ʿāmlarnıŋ͡ rūzası ol turur kim rūzaqa* ***niyyet qılıp*** *özini yemek içmekdin taqı ḫatun birle suḥbat qılmaqdın saqlasa.*	264-7	8	qaṣd qıl-
626.	**nubuvvat**	Ar.	Peygamberlik.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa vaḥy keldi taqı Peyġāmbar* ***nubuvvat*** *daʿvā qılıp ḫalāyıqġa Taŋ͡rı teʿālāniŋ͡ fermānını tegrü başladı…*	397-1	2	risālat

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
627.	**nuqṣān bol-**	Ar.+Tü.	Eksik olmak.	*Eger farīżaları içinde **nuqṣān bolsa**, ol artuqsı namāzlarıdın bu farīżaġa cebr qılġaylar, tėp aymışlar.*	248-13	5	eksük bol-
628.	**nuṣrat**	Ar.	Yardım.	*Ḥaq teʿālādın **nuṣrat** keldi tėdi erse, cümle muhācir ve enṣār yıġılu keldiler ingen bodalarınga ingreyü kelmiş tėg, lebbeyke lebbeyke tėp yıġılu başladılar.*	73-15	1	yārī
629.	**nuṣrat bėr-**	Ar.+Tü.	Yardım etmek.	*Eger Ḥaq teʿālā bir kimerseke **nuṣrat bėrse**, ʿālam ḥalqı yıġılışıp ol kimerseni helāk qılalıng tėseler, qılu bilmegeyler.*	229-16	28	emān bėr-, iḥsān qıl-, ʿināyat qıl-, kerem qıl-, meded qıl-, yārī bėr-
630.	**nuṭfa**	Ar.	Döl suyu, sperma.	*…nėme yawuz qul turur ol qul kim ḥalāyıq üze uluġsınġay taqı ḥaddın keçgey taqı ol **nuṭfadın** yaratılġanını unutġay taqı āḫir gūrda çürigenini hem unutġay, tep aydı.*	376-12	1	erkeklik suwı, urluq
631.	**oġlan**	Tü.	Çocuk.	*Bir nāresīde **oġlan** bir maḥallede yıġlayur erdi.*	108-5	150	ʿayāl
632.	**oḫşa- (I)**	Tü.	Benzemek.	*Bu daraḫt üzesinde mėveler bar, hėç dünyā mėvelering̀e **oḫşamaz**.*	319-10	17	mengze-
633.	**ol ara**	Tü.	Bu sırada.	***Ol arada** nāgāh baqtı taqı mėni kördi erse, manga aydı: Yā Yaḥyā, sen mü sen*	317-14	9	bu ara
634.	**ol qadar**	Tü.+Ar.	O kadar.	*Ḥayā **ol qadar** ġālib boldı üzemke kim öz ʿaraqımġa battım taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	4	andaġ kim
635.	**opraq**	Tü.	Eskimiş, yıpranmış.	*Birke ton **opraq** taqı nafaqa neteg qılsa, taqı biringe andaġoq qılmaq kerek; taqı biri qatında nėçe kün tursa, taqı biri katında ança kün turmaq kerek.*	192-12	1	çapān

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
636.	**oqı-**	Tü.	Öğrenmek.	*Ol kim pāḍşāh turur, ʿilmni Ḥaq riżāsı üçün **oqıdı**, taqı Ḥaq riżāsı üçün ögretti, taqı dünyāke raġbetsiz boldı.*	231-7	4	ögren-
637.	**ornaştur-**	Tü.	Yerleştirmek.	*Tüşüm bolur, gūristānġa barur-men taqı Peyġāmbar ʿas'nung̃ ravżasını aḫtarur-men taqı sünglüklerini çıqarur-men, yana burunqı tėg ol sünglüklerni **ornaşturur**-men.*	191-17	1	qondur-, ornat-
638.	**ornat-**	Tü.	Yerleştirmek.	*Munung̃ tėg uluġ bėgke emr-i maʿrūf qıldı, tėp cümle ḫalāyıq mang̃a medḥ qılġaylar taqı anlarnıng̃ medḥini Şeyṭān köng̃lümde **ornatıp** āḫir vaqtımda qorqar-men kim mang̃a vesvese qılıp īmānımqa ḫalal tüşürse tėp, ol emr-i maʿrūfnı terk qıldı ol ḫavfdın.*	376-2	5	qondur-, ornaştur-
639.	**ortaq qat-**	Tü.+Tü.	Ortak koşmak.	*Yüzüm yönendürdüm ol Tang̃rı ḫażratınġa kim yerni taqı köklerni yarattı köni musulmān ḫālında taqı men Tang̃rı teʿālāqa **ortaq qatġanlardın** ermez-men, tėdi…*	345-5	2	ortaq qıl-
640.	**ortaq qıl-**	Tü.+Tü.	Ortak koşmak.	*Qorqar-men kim bu ümmetlerim Ḥaq teʿālāqa **ortaq qılġaylar**, tėp aydı.*	403-10	2	ortaq qat-
641.	**ot yalıng̃**	Tü.	Alev.	*ʿAbbās aytur rażhu: Abū Leheb dünyādın barmışdın song̃ tüşimde körer-men, **ot yalıng̃** içinde turur.*	18-8	2	yalıng̃ (I)
642.	**oyaġlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Uyanık olmak.	*Ey yārānlarım, sizing̃ üze bolsun tünle **oyaġlıq qılmaqlıġ**.*	313-7	5	eḫyālik qıl-
643.	**oyat-**	Tü.	Uyandırmak.	*Taqı Tangrı teʿālā raḥmat qılsun ol ḫatunga kim tünle qopup namāz qılsa taqı cüftini **oyatsa**, ol taqı namāz qılsa.*	314-4	2	oyġar-, oyġart-, oyġat-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
644.	**oyġar-**	Tü.	Uyandırmak.	*Tanġrı teʿālā raḥmat qılsun ol muʾminqa kim tünde qopup namāz qılsa taqı ḫatunını **oyġarsa**, ol taqı namāz qılsa.*	314-2	1	oyat-
645.	**oyġart-**	Tü.	Uyandırmak.	*Anlarnı tatlıġ uyqularıdın **oyġartmaqnı** revā körmedim, ėlgimde süt birle ileglerinde erteke tegi örü turdum.*	293-10	1	oyat-
646.	**oyġat-**	Tü.	Uyandırmak.	*Oyġandım, baqarmen, Ṣafvān atlıġ ṣaḥābanınġ hemīşe ʿādatı ol erdi kim çerigdin sonġ yöriyür erdi, uyup qalġanlarnı **oyġatmaq** üçün taqı tüşgen neerselerni kötürmek üçün.*	415-1	1	oyat-
647.	**oynat-**	Tü.	Kandırmak, aldatmak.	*Ey menim ehlim, ey menim oġlanlarım, zīnhār ve zīnhār sizlerni bu dünyā **oynatmasun** kim neteg kim mėni oynattı.*	443-4	2	yupula-
648.	**oza**	Tü.	Önce.	*Ṣaḥābalarda biringe yolda bir ḫatun satġaştı kim, İslāmdın **oza** ol ḫatun birle maʿrifatı bar erdi.*	326-1	19	aşnu, burun, ilk
649.	**öḍlek**	Tü.	Öğle, öğle vakti.	*Bu arada **öḍlek** vaqtı boldı.*	40-3	3	qaylūla vaqtı, tüş vaqtı, öḍlek vaqt
650.	**öḍlek vaqt**	Tü.+Ar.	Öğle, öğle vakti.	*Bu arada **öḍlek vaqtı** boldı.*	40-3	1	qaylūla vaqtı, tüş vaqtı, öḍlek
651.	**öḍrülmiş**	Tü.	Seçkin.	*Muṣṭafā ʿArab tilinçe **öḍrülmiş** tėmek bolur.*	3-8	1	öḍründi, üḍüründi
652.	**öḍründi**	Tü.	Seçkin.	*Ey peyġāmbar atam, ey Tanġrınınġ dōstı atam, Tanġrınınġ **öḍründi** qulı atam, ey uçtmaḥ birle bişārat bėrilmiş atam, ey ummatınġa şefqatlıġ, mihrubān atam! tėp yıġlar erdi.*	90-12	1	öḍrülmiş

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
653.	**ög**	Tü.	Akıl, us.	*ʿAden atlıġ uçtmaḥda ol kişiler sākin bolġay kim bizler maʿṣiyatqa qaṣd qılmışdın soŋ͡g Ḥaq teʿālānıŋ͡g ʿaẕamatını **ögleringe** tüşürüp ol maʿṣiyatdın yıġlınsalar, tėp aydı.*	431-16	1	ʿāql
654.	**ögdü**	Tü.	Övgü.	*…icābat qılur-men saŋ͡ga, yalġuz bir u bar sen, saŋ͡ga ortaq yoq, icābat qılur-men saŋ͡ga üküş icābat qılmaq taqı ḥaqīqatta **ögdü**, ḥamd u s̱enā saŋ͡ga lāyıq turur…*	37-9	1	s̱enā
655.	**ögren-**	Tü.	Öğrenmek.	*Tört miŋ͡g ustāddın ʿilm **ögrendim**.*	188-9	14	oqı-
656.	**ögür ögür**	Tü.	Bölük bölük.	*…yā Muḥammed, körseŋ͡g ḥalāyıqlarnı Taŋ͡grınıŋ͡g dīninge kirürler **ögür ögür**, Taŋ͡grı teʿālānıŋ͡g ḥamdı birle tesbīḥ qılġıl, yaʿnī Ḥaq teʿālāqa üküş ḥamd u s̱enālar qılġıl…*	83-7	9	cemāʿat cemāʿat
657.	**ögüt bėr-**	Tü.+Tü.	Öğüt vermek.	*Ḥaq tvt sizke **ögüt bėrür** kim Ḥaq teʿālānıŋ͡g vaʿẕını tutup ʿamal qılıp ögüt alınġay-siz, tėdi.*	311-17	1	naṣīḥat ayt-, naṣīḥat bėr-, naṣīḥat qıl-, vaʿẓ qıl-
658.	**ölügselik**	Tü.	Ölüm.	*Ey muʾminlar baʿżıŋ͡gız taqı baʿżıŋ͡gızqa ġıybat qılmaŋ, sewer-mü sizlerde biriŋ͡giz qarındaşıŋ͡gızınıŋ͡g etini yemek **ölügselik** ḥālında taqı yigrendiŋ͡giz ol ölügse etini yemekke?*	384-9	1	mevt, ölüm
659.	**ölüm**	Tü.	Ölüm.	*Yā Resūlallāh, maŋ͡ga **ölüm** keldi, seniŋ͡g ümmeteŋ͡g üze kimni ḫalīfa qılayın?*	102-13	43	mevt, ölügselik
660.	**ʿömür bėr-**	Ar.+Tü.	Ömür vermek.	*Ey miskīn, iḥtimāl bar, saŋ͡ga Taŋ͡grı teʿālā bir qaç yıl taqı **ʿömür bėrse**, sendin abuşqalar taqı bar, saŋ͡ga yatmaq kerekmez.*	435-12	1	tiriglik bėr-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
661.	**öng͡ (II)**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Taqı turdı, ol qoynı boġuzladı taqı bişürdi taqı İbni ʿAbbās* ***öng͡inde*** *qoḍtı.*	254-1	16	al(ı)n, ileg, iley
662.	**öng͡in**	Tü.	Başka.	*Ol yaman yarmaqnı andın aldı taqı* ***öng͡in*** *yarmaq bėrdi.*	300-4	115	özge
663.	**ör-**	Tü.	Ayağa kalkmak, kalkmak.	*Bu ḫōca kirdi taqı olturdı taqı qāżī͡qa şifā birle duʿā qıldı velī͡kin Ḥātam-i Aṣam olturmadı,* ***öre*** *turdı.*	235-16	16	tur-
664.	**öre**	Tü.	Direk, sütun.	*Qaçan kim ol minberke siz mindiṅgiz erse, mübārek arqaṅgıznı tayaġan* ***öre*** *firāqıṅgızġa ṭāqat tuta bilmedin iṅgreyü başladı.*	90-16	2	tirek
665.	**öt-**	Tü.	Geçmek.	*Balta taqı* ***ötmedi*** *erse, barduq, Peyġāmbar ʿas'qa ḫabar bėrdük erse, Peyġāmbar ʿas keldi taqı mübārek ėlginge bir uluġ balta aldı, taqı Bismillāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥī͡m tėdi taqı tekbī͡r aydı erse, cümle ṣaḥābalar taqı tekbī͡r aydılar.*	30-2	1	keç-
666.	**öwke**	Tü.	Öfke.	*Ėmdi siz bu sözlerni aydıṅgız erse, hēç* ***öwkem*** *qalmadı tėdi.*	292-5	3	ġażab, zehr
667.	**öwkele-**	Tü.	Öfkelenmek, sinirlenmek.	*Yā Abā'l-Ḥasan, sizi͡ṅ qatıṅgızġa kirmişiṅgizde oġlum Yezī͡ddin qatıġ* ***öwkelep*** *turur erdim.*	292-4	1	ġażablan-
668.	**öwkelig**	Tü.	Öfkeli.	*Qaçan kim Medī͡neke kirdük erse, Peyġāmbar ʿas menim hücremke kelmişde menim birle burunqı teg sözleşmez erdi,* ***öwkelig*** *kişi meṅgizlig bir sāʿat olturur taqı çıqar erdi.*	415-12	3	ġażablıġ

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
669.	**öwkesi kel-**	Tü.+Tü.	Öfkelenmek.	*Tangrıdın qorqġıl taqı ḫōcangqa eḍgü saqınġıl, tėdi erse, ol qulnung* ***öwkesi keldi*** *taqı çoġlayu çıqtı erse, ʿÖmer raẕhu bardı, ol qul ne tėdi tėp suʾāl qıldı erse, anıng ayġanını aymadılar.*	117-16	1	ġażab qıl-, ġażab kel-
670.	**öz (I)**	Tü.	Hendek, çukur.	*Namāz taqı qılur erdiler, rūza taqı tutar erdiler tünler taqı eḥyālik qılur erdiler, velīkin munlarnıng ʿādatı ol erdi kim, qaçan dünyā munlarġa arqursa erdi, sekrişü, sewnüşü dünyā* ***özinge*** *tüşer erdiler.*	393-1	1	ḫandaq
671.	**öz (II)**	Tü.	Kendi.	*Sen[i]* ***öz*** *ʿamalıng qatınġa eletür-men.*	442-6	371	öz başı, kendü, kendüzü
672.	**öz başı**	Tü.+Tü.	Kendi.	*Eger ādam oġlanları melekü'l-mevtnüng bu sözlerini eşitür bolsa erdiler taqı melekü'l-mevtnüng turġan yerini körer bolsalar erdi, öz ölügleridin ġāfil bolġay erdiler taqı* ***öz başlarınġa*** *taqı nefsleringe yıġlaġay erdiler.*	443-2	1	kendü, kendüzü, öz (II)
673.	**özge**	Tü.	Başka, diğer.	*Ėmdi maʿlūm boldı kim maḫlūq ḫōca anıng birle meşġūl bolġan qulını* ***özge*** *qullardın artuq sewer ermiş.*	430-11	12	öngin
674.	**ʿözür qıl-**	Ar.+Tü.	Özür dilemek.	*Ėkinç qata* ***ʿözür qılur****-men, hēç qayıtmaz tėdi erse, Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām aydı: Ey közüm yaruqı, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı tul qılġan, oġlanlarnı öksüz qılġan, ābadānlarnı ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīşān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-4	13	ʿözür qol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
675.	**ʿözg̲ür qol-**	Ar.+Tü.	Özür dilemek.	*Tevbe qılduq, tėdiler taqı bu Selmāndın* ***ʿözg̲ür qoldılar.***	385-12	1	ʿözg̲r qıl-, ʿözg̲ür qıl-
676.	**perākende bol-**	Fars.+Tü.	Dağınık olmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ʿamalını āḫirat istemek üçün qılur bolsa, Ḥaq tvt ol qulnuŋ̄ köŋ̄lini bay qılur taqı* ***perākende bolmış*** *işlerini hem cemʿ qılur taqı dünyā aŋ̄gar ḫōr bolup kelür.*	401-13	1	muḫtelif bol-
677.	**perhīzlüg**	Fars.+Tü.	Takva sahibi.	***Perhīzlüg****, ḥalāl kisblüg ṣāḥib-ḫayr erdi.*	235-4	1	saqnuq
678.	**perīşān qıl-**	Fars.+Tü.	Perişan etmek.	*Yā Muḥammed, bilgil, āgāh bolġıl, bu nevbet kim keldim, ol iʿtiqād birle keldim erdi kim sėni helāk qılsam taqı yārānlarıŋ̄nı* ***perīşan qılsam****, velīkin kördüm kim Medīne tegresinde ḫandaq qılmış-sen.*	32-8	3	ḫarāb qıl-, hezīmet qıl-, hezīmet bėr-, ḫōr qıl-
679.	**pēşe qıl-**	Fars.+Tü.	İş yapmak.	*Nė* ***pēşe qılur****-sen?*	117-15	1	iş qıl-
680.	**peşīmān**	Fars.	Pişmanlık.	*Üküş* ***peşīmān*** *nedāmat yėgey-sen, eger īmānsız dünyādın çıqsaŋ̄ tėdi erse, Abū Leheb tek qaldı taqı qayıttı, ėwinge keldi qaḍġu birle.*	16-5	1	nadāmat
681.	**peydā bol-**	Fars.+Tü.	Ortaya çıkmak.	*Bu arada bir kimerse* ***peydā bolur****.*	319-14	7	ṣādir bol-
682.	**peyġāmbar**	Fars.	Peygamber.	*Ey tersā ögürleri, vaʾllāh Muḥammed ḥaq* ***peyġāmbar*** *turur.*	143-15	89	mürsel, yalawaç
683.	**Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām**	Ar.	Hz. Muhammed.	*Qaçan kim* ***Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām*** *ol minbarqa aştı erse, mübārek arqası[nı] tayaġan öredin iŋ̄remek āvāzı çıqtı.*	35-16	1052	Ḥaq resūlı, Peyġāmbar ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem, Resūlu'llāh
684.	**peyġāmbar bol-**	Fars.+Tü.	Peygamber olmak.	*Ol aymışı teg eḍgü* ***peyġāmbar boldı.***	114-12	3	mebʿūs̲ bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
685.	**Peyġāmbar ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem**	Ar.	Hz. Muhammed.	***Peyġāmbar ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem*** *ḫabar bėrü yarlıqar: Emr-i maʿrūf taqı nehy-i münker qılġuçılar osal qılıp fāsiqlar birle yaraşmaqlarınıng miṯālı angar oḫşar kim, bir qavm kemike kirdi taqı baʿżıları kemi üzesinde olturdılar taqı baʿżıları kemi asrasında olturdılar.*	303-10	1	Ḥaq resūlı, Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām, Resūlu'llāh
686.	**pişīmān bol-**	Fars.+Tü.	Pişman olmak.	*Anlarınıng qanıdın sormaz-siz taqı çıbın qanıdın suʾāl qılur-sen, tėdi erse, ol kimerse suʾāl qılġanınġa* ***pişīmān boldı.***	170-2	1	ḫacīl bol-, nedāmat yė-, pişīmān qıl-, pişīmān yė-
687.	**pişīmān qıl-**	Fars.+Tü.	Pişman olmak.	*Eger men tamuġluġ bolsam, sen mėndin üç ṭalāq ḥarām sen, tėdi taqı bu söz songında* ***pişīmān qıldı*** *taqı tiledi kim oġlanları anası ḥarām bolmasa.*	203-17	1	ḫacīl bol-, nedāmat yė-, pişīmān bol-, pişīmān yė-
688.	**pişīmān yė-**	Fars.+Tü.	Pişman olmak.	*Yana bir qaç eyyāmdın song bu boyaġçı* ***pişīmān yėdi****, taqı ol böz ėḍisini ündedi taqı aydı kim: Men yaman qıldım, tandım.*	194-5	1	ḫacīl bol-, nedāmat yė-, pişīmān bol-, pişīmān qıl-
689.	**putperes bol-**	Fars.+Tü.	Puta tapan olmak.	*Eger anlar* ***putperes bolmasa*** *bolmasunlar, qaçan kim anlarnıng dünyāke maḥabbatı bolsa, men anlarnı azġurġaymen, tėp aydı.*	397-4	1	butperest bol-
690.	**qabūl bol-**	Ar.+Tü.	Kabul olmak.	*Qaçan kim Ādam peyġāmbar ʿas'nung tevbesi* ***qabūl boldı*** *erse, Ādam peyġāmbar ʿas Ḥaq teʿālāqa münācāt qıldı taqı aydı: Yā Rebbī, ol vaqtın kim uçtmaḥda erdim, hemīşe ḫāṭırım tilemişde ʿArşqa ṭavāf qılur erdim.*	37-16	9	maqbūl bol-, müstacāb bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
691.	**qabūl qıl-**	Ar.+Tü.	Kabul etmek.	*Duşenbe tüni erdi kim Ḥaq teʿālā fermānı birle Cebreʾil ʿas risālatnı peyġāmbarlıqnı tapşurdı, Peyġāmbar ʿas taqı **qabūl qıldı**.*	5-11	145	icābat qıl-, müstecāb qıl-
692.	**qadam**	Ar.	Ayak.	*Qaçan kim Muṣṭafānıng mubārek **qadamı** yerke ėndi erse, Ḥaqdın fermān boldı ferīştelerke kim: Bukündin song İblīs kökke aşar bolsa, ot birle atıng, [tėp].*	368-11	2	aḍaq (I)
693.	**qaḍġurt-**	Tü.	Üzmek.	*Bir qorqunçlıġ tüş kördüm. Ol tüş mėni ingen **qaḍġurttı**, tėdi…*	191-13	2	sarsıt-
694.	**qahr qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek.	*Ammā bilgil, āgāh bolġıl, bu rūzadın murād nefske **qahr qılmaq** turur, Şeyṭān laʿīnning vesvesesi ādam oġlıqa üküşreki Şehvet sebebidin turur.*	265-10	5	qaṭʿ qıl-
695.	**qalʿa**	Ar.	Kale.	*Ḫaybar cuhūdları **qalʿanıng** qapuġını baġladılar taqı ḥiṣar üzesinge münüp oq ata başladılar.*	138-8	1	ḥiṣār
696.	**qaldur-**	Tü.	Kaldırmak.	*Yā Muḥammed, başıng qaldurġıl taqı manga şenā qılġıl! tėp vaḥy keldi erse, başımnı **qaldurdum** taqı aydım…*	57-17	18	köter-
697.	**qāmat**	Ar.	Boy.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun keçti kim **qāmatı** aşaq erdi.*	386-17	1	boḍ, boy, meḥāsinlıġ
698.	**qamçı**	Tü.	Kamçı.	*Uçtmaḥdın bir **qamçı** yolı yaḫşıraq turur bu dünyānıng cümle mülkidin, cümle mālı tawarıdın.*	64-2	12	dirre

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
699.	**qan yaşı**	Tü.+Tü.	Göz yaşları.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, enṣārīlarnı sen yarlıqaġıl, enṣārīlarqa sen raḥmat qılġıl, enṣārīlarnıng oġlanlarınġa taqı sen raḥmat qılġıl, ensārīlarnıng oġlanlarınıng oġlanlarınġa taqı sen raḥmat qılġıl! tėdi erse, cümle enṣārīlar yıġlaştılar, meḥāsinlarından* ***qan yaşları*** *aqar erdi.*	76-17	1	qaṭarāt
700.	**qap (I)**	Tü.	Kabuk.	*Ol Umm-i Cemīlning boynında bar ḫurmā* ***qapından*** *yip.*	18-5	2	saġraq
701.	**qara**	Tü.	Karartı, gölge.	*Qaçan kim Ḫuneynde tünediler taqı erte koptılar, qol arasından bir* ***qara*** *köründi.*	71-13	1	kölge
702.	**qarı**	Tü.	İhtiyar, yaşlı.	*Bu inek hem yigit taqı kerekmez hem* ***qarı*** *taqı kerekmez, orta yaşlıġ kerek, tėdi.*	340-8	6	abuşqa
703.	**qarındaş**	Tü.	Kardeş.	*Ey baba, bizler on bir* ***qarındaş*** *ḥāżir erken neteg böri yėyür ermiş?*	354-7	107	uya
704.	**qarşu al-**	Tü.+Tü.	Karşılık vermek.	*Ey ʿayālım şefaqatlıġ raḥmetlig Tengrike satġaştım, manga rāḥat taqı kerāmat birle* ***qarşu aldı****, dereceler uçtmaḥ içinde Peyġāmbar civārında rūzī qıldı.*	131-17	1	cevāb qaytar-, qarşu kel-
705.	**qarşu çıq-**	Tü.+Tü.	Karşılamak.	*Abū Sufyān Peyġāmbarqa* ***qarşu çıqtı*** *erse, ʿAbbāsnı kördi.*	49-3	1	qarşu kel-
706.	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Dayanmak.	*…oġlı qızı içinde yā taqı teni içinde taqı ol qulum muṣībatqa körklüg ṣabur birle* ***qarşu kelür*** *bolsa, qıyāmat kün ʿamallarını ölçmek üçün ol qulumnı tarāzū qatınġa keltürmegeymen…*	323-10	1	ṭāqat tut-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
707.	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Karşılamak.	*Qaçan kim Sidretü'l-Müntehāqa tegdim erse, ferīşteler manga istiqbāl qılu* ***qarşu keldiler*** *taqı selām qıldılar.*	57-8	16	qarşu çıq-
708.	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Karşılık vermek.	*Qayu yanġa barsa erdi, kimerse* ***qarşu kelü*** *bilmez erdi, meger oq atar erdiler.*	184-9	1	qarşu al-, cevāb qaytar-
709.	**qaṣd**	Ar.	Niyet.	*Kaʿbeninġ bināsı nedin erdi taqı kim binā qıldı taqı Kaʿbeke* ***qaṣd*** *qılġannı Ḥaq tvt neteg helāk qıldı cümlesini avvalqı bābnunġ altınç faṣlıda beyān qılındı.*	273-13	2	niyyet
710.	**qaṣd qıl-**	Ar.+Tü.	Niyet etmek.	*Bir yılan keldi, taqı ol teşükdin çıqmaqqa* ***qaṣd qıldı*** *Abū Bekrninġ aḍaqınġa başını tegürdi.*	21-5	51	niyyet qıl-
711.	**qasem yād qıl-**	Ar.+Fars.+Tü.	Yemin etmek.	*Ol Tangrı birle* ***qasem yād qılur****-men kim Muḥammedninġ rūḥı anınġ taṣarrufında turur.*	77-8	1	ʿahd qıl-
712.	**qat-**	Tü.	Takmak.	*Peyġāmbar ʿas ol yüzükni sol ėlgininġ kiçig barmaqınga* ***qatar*** *erdi taqı qaşını iç yanqa qoyar erdi.*	78-2	4	qoḍ-, qoy-, taq-
713.	**qaṭʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek, sona erdirmek.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün* ***qatʿ qılsa*** *taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḥicāblar kötrülse hēç ʿacīb ġarīb bolmaġay, tėdi ve's-salām.*	302-16	3	qahr qıl-
714.	**qaṭarāt**	Ar.	Göz yaşları, damlalar.	*Baqar, Necāşī közindin* ***qaṭarāt*** *ve ʿabarāt aqa başladı, meḥāsini tükel ezildi.*	79-9	11	qan yaşı
715.	**qaṭarāt aq-**	Ar.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Bir ançada baqarmen, Peyġāmbar ʿas'nunġ közidin* ***qaṭarāt ve ʿabarāt aqa*** *başladı.*	178-16	2	ʿabarāt aq-, ʿabarāt yaş aq-, qaṭarāt yaş aq-, yaş aq-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
716.	**qaṭarāt yaş aq-**	Ar.+Tü.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Baqar, Ạbū Bekrning̑ közindin* ***ʿabarāt ve qaṭarāt yaş aqar.***	21-8	10	ʿabarāt aq-, ʿabarāt yaş aq-, qaṭarāt aq-, yaş aq-
717.	**qatı**	Tü.	Çok.	***Qatı*** *ḫoş boldı.*	269-9	1	köp, telim, üküş, yawlaq
718.	**qatıġ**	Tü.	Çok.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ümmetim üze* ***qatıġ*** *qorq[q]anımız işlerdin biri bu turur kim Ḥaq tvt ummatımġa māl ve niʿmet bėrgey taqı biri biringe ḥased qılġaylar taqı ṭāʿatlarınıng̑ ṣavāblarıdın maḥrūm bolġaylar, tėp aydı.*	7-16	64	köp, telim, üküş, yawlaq
719.	**qatıġ**	Tü.	Kötü.	*Kimerse bir musulmānqa ẓulm qılmaq duṣvār turur qıyāmat kün, ḫāṣṣa kim cümle musulmānlarġa ẓulm qılmaq ingen* ***qatıġ*** *duṣvār turur, tėdi erse, dōstı aydı: Yā imāme'l-muslimīn, men kimke ẓulm qıldım, manga beyān qılıng? tėdi...*	224-2	2	fāḥişa
720.	**qatıġ**	Tü.	Zor, güç.	*Neme* ***qatıġ*** *ermiş bu cān bėrmek! tėdi erse, Fāṭıma yıġlayu başladı.*	89-15	2	aġır
721.	**qatıġ āvāz**	Tü.+Fars.	Yüksek ses.	*Yā Muḥammed, yaq yawuqlarıngnı tamuġdın qurtġarġıl taqı muʾminlarqa alçaqlıġ qılġıl! tėp aydı erse, Peyġāmbar ʿas taġ başınġa mündi taqı* ***qatıġ āvāz*** *birle çaqırdı: Yā ṣabāḥāh! Tėyü*	329-7	3	yüksek
722.	**qatıġlıq**	Tü.	Çokluk.	*Ḥasan-ı Baṣrī raḥmhi qırq yıl külmedi, qorquġı* ***qatıġlıqı*** *üçün.*	236-15	1	üküşlük
723.	**qavl**	Ar.	Söz.	*Bu sökel bardı taqı anlar* ***qavlınga*** *iʿtimād qılmaz erken anlarnıng aḥmaqlıqını bilür erken anlar qavlı birle ʿamal qıldı erse, helāk boldı.*	424-1	6	aqvāl, söz

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
724.	**qawuştur-**	Tü.	Kavuşturmak.	*Yā ʿAzrāʾil barġıl, dostum Muḥammedni bizke **qawuşturġıl**.*	87-10	1	ulaştur-
725.	**qayın**	Tü.	Amcazade.	*Yā Resūlallāh, bu Abū Sufyān hem **qayınıngız** turur, hem taqı Mekkening͡ bėgi turur; munga ḥürmet qılġıl.*	49-8	1	çıqan
726.	**qayıt-**	Tü.	Vazgeçmek.	***Qayıttım** ol rāydın, tėdi erse, Umm-i Cemīl tayandı.*	16-10	3	qoḍ-, keç-
727.	**qaylūla vaqtı**	Ar.+Ar.	Öğle vakti.	*Ertesi **qaylūla vaqtı** boldı erse, ḥōca qaylūla qılurmen, tėp özini uyquġa kemişti, velīkin oyaġ turur erdi taqı baqar kim bu ḥatun ne iş birle meşġūl bolur, tėp.*	383-5	1	tüş vaqtı, öḍlek, öḍlek vaqt
728.	**qaz-**	Tü.	Kazmak.	*Maşlaḥat bolġaymu kim bu Medīnening͡ tegresinde ḥandaq **qazsaq**?*	28-1	11	aḫtar-
729.	**qısqa**	Tü.	Kısa.	***Qısqa** sūralar oqıp erte namāzını qıldılar.*	118-9	1	aşaq
730.	**qıṣṣa**	Ar.	Kıssa, hikâye.	*Bu sūranı, Zekeriyyā peyġāmbar **qıṣṣası** taqı Meryem qıṣṣasını tamām oqıdı erdi.*	79-9	15	meṣel
731.	**qobqa**	Tü.	Kova.	*Mālik ibnü Zuʿar qulını **qobqa** birle ıḍa bėrdi kim: Quḍuġdın suw çıqarġıl, tėp.*	357-12	3	qova, delv
732.	**qoḍ-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Qaçan kim bu baḫīl ol daraḫtnıng͡ butaqını tutmış bolsa, ol butaq bu baḫīlni tamuġqa kigürmedin **qoḍmas**.*	255-3	68	kemiş-
733.	**qoḍ-**	Tü.	Takmak.	*Boynumġa zincīr **qodtılar**, aḍaqımġa buqaġu urdılar, ėgnimge palās keydürdiler, abuşqa bolmış atamdın aḍırdılar, tėp yıġlayur erken Mālikning͡ qulı keldi…*	358-14	4	qat-, taq-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
734.	**qoḍ-**	Tü.	Vazgeçmek, terk etmek.	*Mundın maʿlūm bolur kim hēç ḥālda namāznı **qoḍmaqġa** şerīʿat ėḍileri ruḫsat bėrmedin tururlar.*	241-1	14	qayıt-, keç-
735.	**qol (I)**	Tü.	El.	*Taqı ridāsıdın saġ **qolını** çıqardı taqı ėginlerini segirtü ṭavāf qılu başladı erse, barça ṣaḥābalar taqı andaġ ṭavāf qıldılar.*	47-4	4	qol (I)
736.	**qondur-**	Tü.	Yerleştirmek.	*Peyġāmbarʿas çeriglerini, ṣaflarını tüzdi, taqı ḥalāyıqnı uruşqa **qondurdı**, taqı munlarġa feṭḥ birle bişārat bėrür erdi.*	71-14	1	ornaştur-, ornat-
737.	**qopar-**	Tü.	Koparmak, kaldırmak, çekip çıkarmak.	*Taqı üzerindeki taşlarnı kėterdi, taqı bu Bilālnı yerindin **qopardı**.*	97-9	11	üz-
738.	**qova**	Tü.	Kova.	*Ol qobqanı qul quḍuġqa kemişti erse, Yūsuf peyġāmbar ʿas yapşundı taqı tarttılar erse, baqtılar kim **qovaġa** bir oġlan yapşunmış.*	357-13	2	qobqa, delv
739.	**qoy-**	Tü.	Koymak, bırakmak.	*Yā İmāme'l-muslimīna, bu aṭlardın birini özüngüzke **qoysangız** minmek üçün bolġay-mu?*	162-16	91	kemiş-
740.	**qoy-**	Tü.	Takmak.	*Andın soŋ hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi, dirresini ėlginge **qoyar** erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi, nā-meşrūʿ işler körer bolsa, emr-i maʿrūf qılur erdi taqı nehy-i münker qılur erdi.*	106-9	1	qat-, taq-
741.	**qoymat**	Tü.	Çoban.	*Neteg kim **qoymat** qoynı saqlamış mengizlig.*	318-16	2	çūbān
742.	**qubba**	Ar.	Kubbe.	*Ol būstān ortasında bir **qubba** belgürdi, ol qubba içinde töşekler bėlgürdi.*	217-17	5	ṭāq

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
743.	**qul**	Tü.	Kul.	*Bizler ʿömrümüz içinde munung teg ṣāḥib-cemāl* ***qul*** *körmişimiz yoq.*	359-3	282	vildān
744.	**qul bol-**	Tü.+Tü.	Kul olmak.	*Ey ümmetlerim, ey yārānlarım, zīnhār biri biringiz birle ḥased qılmayıngız taqı biri biringizni yigrenmengiz taqı biri biringe ġıybat qılmangız taqı biri biringizke qarındaş bolup Tangrı teʿālāqa* ***qul bolung*** *tėp aydı…*	388-9	1	qul qaravaş bol-
745.	**qul qaravaş bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Kul köle olmak.	*Taqı ata ana qaçan kim* ***qul qaravaş bolsalar****, ölüg ḥisābında bolurlar.*	284-8	2	qul bol-
746.	**quma**	Tü.	Kuma.	*Yā imāme'l-muslimīn, bir ėrke nėçe ḫatun cüftlenmek revā bolur taqı nėçe* ***quma*** *revā bolur?*	192-10	4	küni
747.	**qur**	Tü.	Kemer.	*Taqı ol Bābūyaqa bir* ***qur*** *bėrdi kim ol qurnı Muqavqıs melik Peyġāmbarqa bir aq qaṭır birle ıḍa bėrip turur erdi.*	82-11	2	kemer
748.	**qur-**	Tü.	Kurmak.	*Abū Süleymān Dārānī raḥmhi ėşitti kim falān emīr fısq meclisi* ***qurup*** *turur, münker iş birle meşġūl turur, tėp.*	375-14	1	qur-
749.	**Qurʾān**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Nė kim aydıng, ḥaq turur, sanga ėngen* ***Qurʾān*** *ḥaq turur, bitig bitip ıḍa bėrdi.*	79-17	24	Furqān, Ḥaq teʿālā Kelāmı, Kelām-ı Mecīd, Kelāmu'llāh, muṣḥaf, Qurʾān-i Mecīd
750.	**Qurʾān-i Mecīd**	Ar.	Kur'an-ı Kerim.	*Mūsā peyġāmbarning qavmınġa qarġamaqı taqı Nūḥ peyġāmbar qarġamaqı ol maʿnīdin erdi kim, bularġa ḫabar yayıldı kim, qavmlarıngız īmān keltürmezler tėp, neteg kim* ***Qurʾān-i Mecīd*** *içinde kim tėp.*	116-11	1	Furqān, Ḥaq teʿālā Kelāmı, Kelām-ı Mecīd, Kelāmu'llāh, muṣḥaf, Qurʾān

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
751.	**qurbān**	Ar.	Kurban.	*Andaġ erse, ėkegü taqı* ***qurbān*** *keldürüng͡.*	337-12	6	aẕḫā
752.	**qurbān ʿīdi**	Ar.+Ar.	Kurban bayramı.	*Qaçan kim İsmāʿīl bu kelimeni aydı erse, İbrāhīm peyġāmbar taqı aydı: Allāhu akbar va lillāhi'lḥamd. Bu tekbīr aymaq sünnet boldı* ***qurbān ʿīdinde.***	216-5	1	ʿīdü'l-aẕḫā
753.	**qursaq**	Tü.	Kursak, mide.	*Qaçan kim muʾminning͡ meʿdesinge bir luqma ḥarāmdın tüşer bolsa, cümle endāmlarıdın maʿṣiyat kelür, kerek bilip tenāvul qılmış bolsun yā taqı bilmedin tenāvul qılmış bolsun, kerek tilesün yā taqı tilemesün taqı qaçan kim muʾminning͡* ***qursaqınġa*** *bir luqma ḥalāldın kirür bolsa, cümle aʿżālarınġa Ḥaq teʿālā tevfīq bėrür.*	299-3	1	meʿde
754.	**raġbat**	Ar.	İstek, arzu.	*Men ḥecke barmaqqa* ***raġbatım*** *boldı taqı bir cāriyam bar.*	190-9	8	murād
755.	**raġbatlan-**	Ar.+Tü.	İstemek.	*Sen taqı bizim bile barsang͡, bolmaz-mu? tėdiler erse, Yūsuf* ***raġbatlandı.***	354-1	1	iste-
756.	**rāḥat bol-**	Ar.+Tü.	Rahat olmak.	*…bu dünyā muʾmīnlerning͡ zindānı turur; zindān içinde rāḥat istemek* ***rāḥat bolmas*** *velīkin kāfirlarning͡ uçtmaḥı bu dünyā turur, anlarqa rāḥat bar, āḫiratta ʿaẕāb taqı bar…*	164-11	1	fāriġ bol-
757.	**raḥm (II)**	Ar.	Rahim, döl yatağı.	*Ey ḫōca, ėmdi bu hatunung͡ oġlan tuġurmaqqa ṣāliḥ boldı,* ***raḥmı*** *arıldı, ḫālī boldı, ol yaġlar cümle sızdı, arıldı.*	234-14	2	yer aġzı
758.	**raḥmat qıl-**	Ar.+Tü.	Bağışlamak.	*Ey ʿazīz Ḥaq teʿālā sanga͡ qayu ʿamel sebebidin* ***raḥmat qıldı****?*	222-3	26	vaʿda qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
759.	**rāst bol-**	Fars.+Tü.	Doğru olmak.	*Ėkkinç sėziki **rāst bolġan**, Şuʿayb peyġāmbar ʿas'nung̃ Ṣafūrā atlıġ qızı bar erdi.*	113-1	9	köni bol-
760.	**rāy**	Fars.	Fikir, düşünce.	*Neme yaḫşıraq, ṣavāb **rāy** turur! tėdiler.*	69-11	21	fikr
761.	**Rebb**	Ar.	Allah.	*Yā Muḥammed, bilmedin̆g-mü kim **Rebbüng** Aṣḥāb-i Fīlke ne iş qıldı?*	43-10	41	ėḍi
762.	**rebbānī**	Ar.	İlahî.	*Muḥammed Resūlullāhnıng̃ taqı envārı taqı esrārınıng miqdārınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolu bilmedi, meger ol miqdār bildiler kim Peyġāmbarımuz ʿas maẓhar-i envār-ı ilāhī turur taqı menbaʿ-i esrār-i **rebbānī** turur.*	3-13	2	ilāhī
763.	**recā**	Ar.	Ümit.	*Taqı ḫavf ve **recā** arasında namāz qılur-men yaʿnī Ḥaq ʿaẕābıdın qorqar-men raḥmatıdın umunu* namāz qılur-men, tėdi.*	243-17	3	umīḍ
764.	**renc bėr-**	Fars.+Tü.	Sıkıntı vermek.	*Sāra Ḥaq teʿālāqa sıġındı erse, Ḥaq teʿālā derḥāl ol pādişāhqa ol miqdār maraż ve **renc bėrdi** kim hēç ṭāqatı qalmadı, titreyü yıqıldı taqı aydı: Ey ḫatun, bu ne iş turur turur?*	218-17	1	zaḥmat tegür-
765.	**Resūlu'llāh**	Ar.	Hz. Muhammed.	*Yā Resulallāh, qoymaz-mız, **Resūlullāh** bitisün tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Men Muḥammed Resūlullāh men hem taqı Muḥammed ibnü ʿAbdillāh men, ziyān qılmas, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh bitisün tėdi erse, ṣaḥābalar tek qaldı.*	46-9	1	Ḥaq resūlı, Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām, Peyġāmbar ṣalla'llāhu ʿaleyhi ve sellem

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
766.	**revā bol-**	Fars.+Tü.	Uygun olmak.	*Manga qul tėmek **revā bolmaz**.*	361-9	30	maṣlaḥat bol-, tap bol-
767.	**reyḥān**	Ar.	Merhamet.	*…ol ḥālda tilimizni kelime-i ṭayyibe birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde vaḥşatdın bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve **reyḥān** ve ġufrān birle bizlerni müşerref qılġıl taqı qıyāmat bolmışta āvṣ seninġ biḥār-i raḥmatınġ içinde bizlerni mustaġraq qılġıl…*	443-10	1	merḥamat
768.	**riḥlat qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etmek, ölmek.	*Yā Cebreʾil, bu kün dünyādın safar qılur künüm turur, āḫiratqa **riḥlat qılur** künüm turur. Manga nė bişārat birle kelding?*	88-16	12	safar qıl-, hicret qıl-
769.	**risālat**	Ar.	Peygamberlik.	*Duşenbe tüni erdi kim Ḥaq teʿālā fermānı birle Cebreʾil ʿas **risālatnı** peyġāmbarlıqnı tapşurdı, Peyġāmbar ʿas taqı qabūl qıldı.*	5-10	2	nubuvvat
770.	**riyā**	Ar.	Gösteriş.	*Munda hem ġıybat bar hem taqı **riyā** bar.*	387-17	14	semʿat, semʿa
771.	**riyā bol-**	Ar.+Tü.	Gösteriş yapmak.	*Bu **riyā bolġay**-mu?*	402-2	2	riyā qıl-, semʿat qıl-
772.	**riyā qıl-**	Ar.+Tü.	Gösteriş yapmak.	*Bu ferĭşteler Ḥaq teʿālā ḥażratında niyāz qıldılar taqı aydılar: Yā Rebbenā, bu ʿābid ʿibādat içinde hēç **riyā qılmaz**, bu ʿābidning ʿibādatınġa hēç kimerse muṭṭaliʿ bolmaz.*	404-6	3	riyā bol-, semʿat qıl-
773.	**ruḫsat bėr-**	Ar.+Tü.	İzin vermek.	*Mundın maʿlūm bolur kim hēç ḥālda namāznı qoḍmaqġa şerĭʿat ėḍileri **ruḫsat bėrmedin** tururlar.*	241-1	1	destūr bėr-, icāzat bėr-, yol bėr-
774.	**ṣadaqa bėr-**	Ar.+Tü.	Sadaka vermek.	*Bir şübhetlig yarmaqnı qaytarmaqım altı ming yarmaqnı **ṣadaqa bėrmekimdin** yaḫşıraq turur.*	298-17	1	taṣadduq qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
775.	**şādir bol-**	Ar.+Tü.	Ortaya çıkan, olan.	*Taqı bir kimersedin bir maʿşiyat **şādir bolsa** taqı anıng ol maʿşiyatını bu zāhidlar eşitür bolsalar, ayturlar: Subḥāna'llāhi, ne ʿacab iş turur.*	388-1	2	peydā bol-
776.	**safar qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etme.	*Yā Cebreʾil, bu kün dünyādın **safar qılur** künüm turur, āḫiratqa riḥlat qılur künüm turur.*	88-15	1	riḥlat qıl-, hicret qıl-
777.	**saġraq**	Tü.	Kabuk.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı efṭār vaqtı bolsa, şaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen ḫurmā **saġraqlarını** yıġıp anı tögüp anıng birle efṭār qılur erdi.*	310-13	3	qap (I)
778.	**şaḥāba**	Ar.	Sahabe.	*Andın song Peyġāmbar ʿas Avs atlıġ **şaḥābaġa** aydı: Yā Avs, şulḥnāma bitigil! tėdi erse, Avs aydı: Neteg bitigeyin, yā Resūlallāh? tėdi.*	46-1	248	ṣāḥib-i Resūla'llāh, ṣāḥib-i Resūlallāhi
779.	**şāḥib**	Ar.	Sahip.	*Sening **şāḥibung** munung tėg uluġ muḥāl sözleyü başladı tėdiler erse, Abū Bekr raẓhu aydı: Ne aydı?*	98-17	1	ėḍi, ėḍe, mālik
780.	**şāḥib-cemāllıġ**	Ar.+Tü.	Güzel.	*Qaçan kim İbrāhīm peyġāmbar ʿas Mışırġa yawuq keldi erse, yol saqlaġanlar Sāranı kördiler kim ingen **şāḥib-cemāllıġ** erdi.*	218-13	1	cemāllıġ, cemīl, körklü, körklüg, ẓarīf
781.	**şāḥib-firāş bol-**	Fars.+Tü.	Hasta olmak.	*Andın song İmām **şāḥib-firāş boldı**, ol yıġaç zaḫmı içinge eşer qıldı.*	227-2	2	ḫasta bol-, sökel bol-
782.	**şāḥib-i Resūla'llāh**	Ar.	Sahabe.	*Yā **şāḥib-i Resūla'llāh**, ol ayġanıngız kişi men turur-men, tėdi taqı bardı, yükindin kefenlik böz çıqardı taqı keltürdi.*	131-9	2	ṣaḥāba
783.	**Ṣaḥīḥ**	-	İmam İsmail-i Buharî'nin hadis kitabı.	*İmām Muḥammed-i Buḫārī raḥmhi **Ṣaḥīḥ** atlıġ kitābında bu ḥadīṣni keltürmiş.*	346-5	1	Ṣiḥāḥ

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
784.	**sāḥir**	Ar.	Büyücü.	*Kesrī ėlini suw aldı, ḫarāb qıldı erse, Kesrī ėli içinde nė kim müneccim, taqı kāhin taqı **sāḥir** bar erdi, cümlesi yıġıldı.*	82-6	2	cādū
785.	**şaḥrā**	Ar.	Çöl, kır, ova, boş, düzlük yer.	*Ėmdi maʿlūm boldı kim, Peyġāmbar ʿas'nung sözi kelgey tėp ol Zabda tėgeninġiz **şaḥrā** yer turur.*	130-1	73	yābān
786.	**şaḥrā çıq-**	Ar.+Tü.	Tuvalet ihtiyacını gidermek.	*Ol qadar ġıdanı az qıldım kim ėkki heftede bir **şaḥrāqa çıqmaqġa** iḥtiyācım bolur erdi.*	266-9	1	şaḥrā oltur-
787.	**şaḥrā oltur-**	Ar.+Tü.	Tuvalet ihtiyacını gidermek.	***Şaḥrāqa olturdı** taqı ol necāsatnı bir yıġaç birle cümle butlarnıng yüzleringe, başlarınga bulaşturdı taqı çıqtı.*	96-5	2	şaḥrā çıq-
788.	**sal-**	Tü.	Sermek.	*Men tört ay Abū Ḥanīfe ėwinde turdum, anı kėçe yatġanını körmedim, ḫādimları töşek **salġanını** körmedim.*	190-14	1	kemiş-
789.	**sal-**	Tü.	Terk etmek.	*...kāfirlar seni Mekkedin çıqarıp Medīneke kelmişingde şaburları qalmadın seninġ maḥabbatınġda ḫatunlarını, oġul qızlarını, yer yurtlarını **salıp** Mekkedin Medīneke hicret qılġan muhācirlar içgeyler…*	63-8	1	kes-
790.	**şalavāt ay-**	Ar.+Tü.	Hz. Muhammed'e salavat getirmek.	*Ol Muḥammedke on qata şalavāt ayġıl, bu Ḫavvānınġ mühri bolsun, tėdi erse, Ādam peyġāmbar taqı on qata **şalavāt aydı.***	280-3	3	şalavāt ayt-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
791.	**şalavāt ayt-**	Ar.+Tü.	Hz. Muhammed'e salavat getirmek.	*Ey yārānlarım, biling, āgāh bolung, eger manga **şalavāt aytur** bolsangız, mundag aytıngız kim…*	4-7	2	ṣalavāt ay-
792.	**şāliḥ bol-**	Ar.+Tü.	Uygun elverişli olmak.	*Ey ḫōca, ėmdi bu hatunung oġlan tuġurmaqqa **şāliḥ boldı**, raḥmı arıldı, ḫālī boldı, ol yaġlar cümle sızdı, arıldı.*	234-14	1	muvāfiq bol-
793.	**samʿa**	Ar.	Gösteriş.	*Taqı bu rūzaġa riyā ve **samʿa** kirmes.*	260-12	5	semʿat
794.	**san**	Tü.	Sayı, hesap.	*Taqı qırıġlarında ıbrıqlar bar altundın taqı kümüşdin kökdeki yulduzlar **sanınça**.*	62-8	8	saqış
795.	**şanam**	Ar.	Put.	*Eger mėni sewer ersengiz, kerek kim menim könglüm üçün bu **şanamġa** secde qılsangız, tėp derḫōst qıldı erse, ṣanamqa taqı secde qıldılar.*	367-3	3	but
796.	**sansız**	Tü.	Sayısız, hesapsız.	*İsā peyġāmbar aydı: Munça **sansız** saqışsız ėrke bardım tėyür-sen.*	399-1	1	saqışsız
797.	**saqal**	Tü.	Sakal.	*Baqar bir abuşqa ermiş, arqası bükrermiş saçı **saqalı** aqarmış, ėlgine ʿaşāsını almış, keldi…*	285-17	5	meḥāsin
798.	**saqış**	Tü.	Sayı, hesap.	*Meger rūzanıng ṣavābınıng **saqışı** yoq.*	260-4	1	san
799.	**saqışsız**	Tü.	Sayısız, hesapsız.	*İsā peyġāmbar aydı: Munça sansız **saqışsız** ėrke bardım tėyür-sen.*	399-1	1	sansız
800.	**saqlan-**	Tü.	Gizlenmek, saklanmak.	*Rebīʿ ibni Ḫayṣam raḥmhi on ėkki yıl **saqlandı** kim hēç neerse sözlemedi.*	382-9	1	kizlen-
801.	**saqnuq**	Tü.	Takva sahibi.	*İngen zāhid, pārsā erdi taqı **saqnuq** kişi bolsa, anıng ṭaʿāmıdın tenāvul qılur erdi, yoq erse tenāvul qılmaz erdi.*	222-17	1	perhīzlüg

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
802.	**sarıġ**	Tü.	Sarı.	*Baʿżıları aq mēveler turur taqı baʿżıları qızıl mēveler turur taqı baʿżıları **sarıġ** mēveler turur.*	319-10	5	zaʿfarān
803.	**sarıġ suw**	Tü.+Tü.	İrin.	*Taqı yā Yaḥyā, eger tamuġqa taqı bir qata naẓar qılmış bolsa erding, tamuġ heybetidin yaġın͡g erigey erdi taqı közlerin͡gdin **sarıġ suw** aqġay erdi yaşları tükenmişdin son͡g taqı tėmür keḏgey erdin͡g palāsdın song, tėp ḫiṭāb qıldı.*	267-13	1	irin͡g
804.	**sarsıt-**	Tü.	Üzmek, incitmek.	*…ata ananı irig söz birle yā taqı çaqırmaq birle **sarsıtmaġıl** wa qul lahumā qawlan karīman ayġıl ol ėkegüke ḫürmetlig sözni taqı ḫoş sözni, tėp Ḥaq teʿālā yarlıqdı.*	285-9	1	qaḏġurt-
805.	**ṣavāb bėr-**	Ar.+Tü.	Sevap vermek.	*Ādem oġlınıng eḏgü ʿamelleringe Ḥaq tvt biringe on **ṣavāb bėrür**.*	260-3	8	cezā bėr-
806.	**sebeb**	Ar.	Sebep, neden.	*Menim **sebebümdin** anam oyġanmasun tėp.*	289-13	26	yön, yan, maʿnī
807.	**seccāda**	Ar.	Seccade.	*Qaçan kim bu ḫabarnı ėşitti erse, sewündi taqı yüreklendi taqı rāhiblar tonını keḏip ėgninge **seccāda** kemişip ėlginge ʿaṣā alıp Barṣīṣānıng ṣavmaʿasınga keldi taqı destūr tiledi erse, Barṣīṣā aydı: Kim sen?*	369-3	1	muṣallā
808.	**seccāda kemiş-**	Ar.+Tü.	Seccade sermek.	*Turdum, qapuġlarnı muḥkem bağladım taqı arıġ ābdast qıldım taqı **ṣeccāda kemiştim** taqı namāzqa şurūʿ qılmaqġa qaṣd qıldım erdi.*	268-12	1	muṣallā yay-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
809.	**sekir-**	Tü.	Koşmak, harekete geçmek, hamle kılmak.	*Cümle baṭrīqlar* ***sekirdiler*** *taqı bu Żaġāṭırnı bastılar, ança urdılar, ol ʿazīz anda şehīd boldı.*	81-3	1	çap-, yel-, yügür-, yüg(ü)r-
810.	**selām ayt-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Ey muʾminler, sizler Peyġāmbar ʿas'qa durūz ve ṣalavāt ve* ***selām ayta*** *bėriŋ tėp emir keldi erse, ṣaḥābalar aydı: Yā Resūlallāh, sizke selām bėrmekni bildük, hemīşe aytur-miz es-selām ʿaleyke, yā Resūlallāh tėp*	4-5	2	selām qıl-, selām bėr-
811.	**selām bėr-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Peyġāmbar ʿas manga* ***selām bėrdi*** *taqı muṣāfiḥa qıldı.*	102-7	10	selām qıl-, selām ayt-
812.	**selām qıl-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Kim kim tażarruʿ ve zārīlıq birle* ***salām qılsa****, salāmını almaz erdi.*	440-9	41	selām bėr-, selām ayt-
813.	**semaʿat**	Ar.	Gösteriş.	*Ey yārānlarım, zīnhār saqlanıŋ ṭāʿat ve ʿibādat içinde riyā ve* ***semaʿatdın****.*	405-16	3	riyā
814.	**semʿat qıl-**	Ar.+Tü.	Gösteriş yapmak.	*…qaḍgurġanım ol turur kim ümmetlerim ʿamalı içinde riyā ve* ***semʿat qılġaylar*** *taqı ʿamalları ḥāliṣ Taŋrılıq bolmaġaylar…*	403-12	1	riyā bol-, riyā qıl-
815.	**ṣenā**	Ar.	Övgü.	*Ėmdi, dünyāda maŋga ṣenā vü duʾā aytur erdiŋ ol* ***ṣenālarıŋnı*** *taqı ol duʿālarıŋnı maŋga ayġıl, tėdi.*	228-6	13	ögdü
816.	**ṣenā ay-**	Ar.+Tü.	Övgüde bulunmak.	*Taqı Ḥaq teʿālā saŋga öz zātı birle durūz* ***ṣenā aydı*** *taqı ferīşteleringe buyurdı kim: Menim resūlumġa durūz ṣenā aytıŋlar!*	10-8	4	ṣenā qıl-, ṣenā ayt-
817.	**ṣenā ayt-**	Ar.+Tü.	Övgüde bulunmak.	*Ḥaqīqatta Taŋrı teʿālā Peyġāmbar ʿas'qa* ***ṣenā aytur*** *taqı qılınmış qıldaçı zelletlerini yarlıqar taqı Ḥaq teʿālā Peyġāmbar ʿas'dın rāżī bolur.*	4-2	2	ṣenā qıl-, ṣenā ay-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
818.	**şenā qıl-**	Ar.+Tü.	Övgüde bulunmak.	*Yā Muḥammed, başıng̑ qaldurġıl taqı manga **şenā qılġıl**! tėp vaḥy keldi erse, başımnı qaldurdum taqı aydım…*	57-17	8	şenā ay-, şenā ayt-
819.	**seng̑ir**	Tü.	Köşe.	*Bu taşnı Kaʿbe seng̑irinde qoḍġıl kim bu taş ḥürmetlig taş turur, munung içinde ʿahdnāma bar turur tėp aydı erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas taqı Cebreʾil ayġanı tėg **seng̑irde** qoydı.*	38-14	5	müng̑üş
820.	**sergerdān qıl-**	Fars.+Tü.	Şaşırmak.	*Biz ėkegüni neme **sergerdān qıldıng̑**, hēç yaḫşı yerlerde ḥāżir bolmadıng̑, yaḫşı ʿamallar qılmadıng̑, bizlerke yaḫşı sözler eşittürmeding̑, sendin hēç ḫoşnūd ermez-miz, tėp qarġayu kėterler.*	440-1	1	taʿaccüb qıl-
821.	**sewüglük**	Tü.	Sevgi.	*Tang̑rı teʿālānıng̑ **sewüglüki** üze kimke aşaturlar? miskīnan; miskīnke, ʿāciz dermāndaqa; qa yatīman; taqı atasız nāresīde yetīmke wa asīran; taqı esīrke.*	143-1	1	muḥabbet, maḥabbet
822.	**sezā bol-**	Fars.+Tü.	Lâyık olmak.	*Yā Cebreʾīl mėndin yaratġan ḫalq Ḥaq teʿālāqa maʿṣiyat qılġaylar, taqı maʿṣiyat sebebidin tamuġqa **sezā bolġaylar**-mu?*	277-11	12	lāyıq bol-, müstevcib bol-
823.	**şıḫḫat**	Ar.	Sıhhat, sağlık, iyilik, sağlamlık.	***Şıḫḫat** hālında taqı Rebbi birle erdi, sökellik ḥālında taqı Rebbi birle turur, tėp Ḥaq teʿālā Ayyūb peyġāmbarnı ögdi.*	333-9	2	ʿāfiyat
824.	**sın**	Tü.	Mezar.	*Bu şūrat Peyġāmbarnıng̑ taqı Abū Bekirning̑ taqı ʿÖmerning̑ **sınlarınıng̑** ṣūratı turur.*	122-13	1	mezār
825.	**sın-**	Tü.	Kırılmak.	*Baqar, bu ėwnüng̑ ağırlıqı **sınıp** turur.*	432-16	3	uşan-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
826.	**Ṣiddīq**	Ar.	Ebu Bekr'in lakabı.	*Abū Bekrning raẕhu taqı bir atı **Ṣiddīq** erdi.*	98-13	4	ʿAtīq
827.	**sīmā**	Fars.	Çehre, görünüş.	*Mūsā peyġāmbar ʿas [ḫıḍmatınġa] bir kimerse keldi zāhidlar **sīmāsı** birle taqı zāhidlar börüki keḍip salām qıldı erse, Mūsā peyġāmbar ʿas salāmınġa cevāb almadı…*	349-12	1	dīdār
828.	**singür-**	Tü.	Bastırmak.	*Quvvat ol turur kim ādemī öfkesin tutsa taqı ol öfkesini **singürse**, quvvat ol turur, tėdi taqı Abū Qubays tağınġa mündi taqı bir uluġ taşnı aḍaqı birle yuvalandurdı taqı munlar qatınġa keldürdi...*	150-1	1	bastur-
829.	**sizlerde**	Tü.	Sizlerden.	***Sizlerde** qayu biringiz yaman iş körer bolsangız, ol işni tağayyur qılsun ėlgi birle, yaʿnī ėlgi birle edeb qılıp ol işni kėtersünler.*	303-5	6	sizlerdin
830.	**sizlerdin**	Tü.	Sizlerden.	***Sizlerdin** oza keçgen ümmetlerning eḍgülerining ʿādatı taqı tünle oyaġlıq qılmaq erdi.*	313-7	7	sizlerde
831.	**song**	Tü.	Son.	*Bu namāz **song** namāzım turur, tėp namāz qılġıl, tėdi…*	247-15	7	ḫātim
832.	**songra**	Tü.	Sonra.	*Arıp qāfiladın qalıp turur erdi, **songra** yattı.*	258-6	4	kėḍin
833.	**sor- (I)**	Tü.	Emmek.	*Ol todaqnı kim Peyġāmbar ʿas **sordı**, ol todaq manga sewüglügrek turur, tėdi taqı Ḥüseyinni iḫtiyār qıldı erse, Abū Ḥüreyre taqı Umm-i Ubeyhānı Ḥüseyinge nikāḥ qıldı taqı Medīneke keltürdiler.*	181-10	1	em-
834.	**söglün-**	Tü.	Yanmak.	*…Abū Lehebke mālı, taqı oġlı qızı, taqı qulı qaravaşı, taqı yılqı qarası, köygey taqı **söglüngey** yalınglıġ otqa…*	17-9	1	köy-, yan-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
835.	**sökel**	Tü.	Hasta.	*Peyġāmbar ʿas eşitti kim Ḥasan Ḥuseyin **sökel** turur.*	140-3	18	żaʿīf
836.	**sökel bol-**	Tü.+Tü.	Hasta olmak.	*Andın soŋg Abū Ẕar rażhu **sökel boldı** taqı sökelliki qatıġ boldı erse, żaʿīfası yıġlayu başladı.*	130-5	12	ḫasta bol-, ṣāḥib-firāş bol-
837.	**sökellik**	Tü.	Hastalık.	*Bir kün oġlınga aydı: Ey oġlum, bu **sökellikim** iŋgen uzaq boldı.*	221-4	25	ig, maraż
838.	**sökellik teg-**	Tü.+Tü.	Hastalık gelmek.	*Dünyāda maŋga **sökellik tegmiş** erdi.*	326-15	2	ig teg-
839.	**söz**	Tü.	Söz.	*Bu **söz** rāstqa çıqtı.*	422-13	197	aqvāl, qavl
840.	**söz ay-**	Tü.+Tü.	Söz söylemek.	*Yā ʿÖmer, Peyġāmbar üzesinge yapuşġıl, yaʿnī ḫıdmatda bolġıl munuŋg tėg **söz aymaġıl**!*	45-15	5	söz ayt-, söz sözle-
841.	**söz ayt-**	Tü.+Tü.	Söz söylemek.	*Mėni qoḍgıl, men saŋga bir **söz aytayın** kim seniŋg maṣlaḥatıŋgnıŋ içinde bolġay, tėdi erse, ʿābid qoptı erse, İblīs aydı: Ey ʿābid, men saŋga her künde ėkki altun bėreyin, sen bu işni qoḍġıl.*	410-12	3	söz ay-, söz sözle-
842.	**söz sözle-**	Tü.+Tü.	Söz söylemek.	*Tamuġ otı bolsun ol kimerseke kim yalġan **söz sözlegey** ḫalāyıqnı küldürmek üçün, tėp üç qata aydı.*	383-17	12	söz ay-, söz ayt-
843.	**sözleş-**	Tü.	Konuşmak.	*Erteke tegi ölümnüŋg sözlerini **sözleşip** yıġlaşur erdiler.*	437-11	15	aytış-
844.	**sufra**	Ar.	Sofra.	*Ey musulmānlar qāżīsi, ḫānqāhda musāfirler kelip tururlar taqı **sufrada** hēç neerse yoq.*	156-7	12	tėrgi
845.	**sufra aç-**	Ar.+Tü.	Sofra kurmak.	*Qaçan kim bu ṭaʿāmlar muhayyā boldı, **sufralar açtılar**, türlüg türlüg ṭaʿāmlar tenāvul qıldılar.*	429-15	1	sufra yay-
846.	**sufra yay-**	Ar.+Tü.	Sofra sermek.	*Ol şāgirdi ustādı öŋginde **sufra yaydı**.*	301-4	2	sufra aç-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
847.	**suḫbat qıl-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek.	*Taqı ʿāmlarnıng rūzası ol turur kim rūzaqa niyyet qılıp özini yemek içmekdin taqı ḫatun birle **suḫbat qılmaqdın** saqlasa.*	264-7	6	cemʿ bol-
848.	**şulḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Anlaşma yapmak.	*Tangrınıng resūlı Muḥammed Mekke ḫalqı birle **şulḥ qıldı** tėp.*	46-6	3	şulḥ qılış-
849.	**şulḥ qılış-**	Ar.+Tü.	Anlaşma yapılmak.	*Andın song emīrü'l-muʾminīn babam ʿAlī ibnü Abī Ṭālib rażhu taqı anı maʿzūl qıldı erse, ol taqı inqiyād qılmadı, arada üküş musulmānlar qanı töküldi, ʿāqıbat **şulḥ qılıştılar**.*	174-10	2	şulḥ qıl-
850.	**şulḥnāma biti-**	Ar.+Fars.+Tü.	Anlaşma yazmak.	*Andın song Peyġāmbar ʿas Avs atlıġ ṣaḥābaġa aydı: Yā Avs, **şulḥnāma bitigil**! tėdi erse, Avs aydı: Neteg bitigeyin, yā Resūlallāh? tėdi.*	46-2	1	şulḥnāma bitil-
851.	**şulḥnāma bitil-**	Ar.+Fars.+Tü.	Anlaşma yazılmak.	*Qaçan kim **şulḥnāma bitildi** erse, ʿÖmer aydı: Yā Resūlallāh, siz tüş kördüngüz erdi kim Mekkeke kirgey-miz ṭavāf qılġay-miz, Kaʿbening kilīdini alġay-miz tėp aydıngız erdi.*	46-10	1	şulḥnāma biti-
852.	**sūra ėn-**	Ar.+Tü.	Sure indirmek.	*Qaçan kim bu **sūra ėndi** erse, Peyġāmbar ʿas hemīşe bu tesbīḥni aytur erdi, oltururda, tururda, namāzlar songunda hēç qoymas, aytur erdi…*	83-11	1	sūra nāzil bol-
853.	**sūra nāzil bol-**	Ar.+Ar.+Tü.	Sure indirmek.	*Bu ḥec içinde teşrīf künlerinde erdi kim bu **sūra nāzil boldı**…*	83-3	2	sūra ėn-
854.	**suwsalıq kel-**	Tü.+Tü.	Susuzluk gelmek.	*Kim kim ol ḥavżdın bir qata içer bolsa, angar hēç **suwsalıq kelmegey**.*	62-9	1	suwsalıq teg-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
855.	**suwsalıq teg-**	Tü.+Tü.	Susuzluk gelmek.	*Çerigke **suwsalıq tegmişte** barmaqlarıdın çeşmeler çıqıp cümle çerigni qandurġan Peyġāmbar tėp yıġlar erdi.*	91-3	1	suwsalıq kel-
856.	**süçüg**	Tü.	Tatlı.	*Taqı ol ėkki arıq kim örtüglüg aqar, biri Selsebīl turur, uçtmaḥqa aqar, taqı biri Kevṯer ḥavżınga aqar, oqdın qatıġraq aqar taqı suwı sütdin aqraq turur taqı ʿaseldin **süçüg** turur.*	57-7	8	tatlıġ
857.	**süḍre-**	Tü.	Sürümek, sürüklemek.	*Aḍaqlarıdın **sü[d]rep** bir eski quḍuġqa kemiştiler sasıġı kişilerke tėgmesün tėp.*	12-14	1	sür-, süre-, süri-, sürü-
858.	**sür-**	Tü.	Sürümek, sürüklemek.	*Ey baba, qıyāmat kün bolsa avṣ men miskīn ẓaʿīfanı zebāniyeler tutsalar taqı boynumqa zencīr taqıp tamuġqa **sürseler**, ʿAraṣāt içinde menim aḥvālım neteg bolġay? tėdi taqı qatıġ yıġlayu başladı erse, babası Ṣaqīq taqı yıġlayu başladı.*	238-9	3	süḍre-
859.	**süre-**	Tü.	Sürümek, sürüklemek.	*Bu ʿāṣīni tamuġqa bıraqıng tėp yėtmiş ming ferīşte kelgeyler taqı ḥamr içgenni yüzi üze **süreyü** tamuġqa bıraqġaylar taqı ne miqdār kim dünyāda ḥamr içmiş ėrdi, ol miqdār ḥamīm içürgeyler.*	18-2	2	süḍre-
860.	**süri-**	Ar.	Sürümek, sürüklemek.	*Yana bir qavmnı kördüm, qarınları ingen uluġ turur, hēç qarınlarını kötrü bilmesler, yüzün süriyü yā taqı yanın **süriyü** yürirler.*	67-6	1	süḍre-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
861.	**sürü-**	Ar.	Sürümek, sürüklemek.	*Yā Rebbī, menim cezām tamuġ otı turur; eger ʿadl qılsang ve eger ƒażl qılıp yarlıqasang, sen bilür-sen tėp, aysam, Ḥaq teʿālā ḫiṭāb qılġay: Ey zebāniyyeler, tutung taqı bu ʿĀmirni tamuġqa eleting, boynıngа zencīr urung taqı* ***sürüng****! tėp ḫiṭāb kelgey tėdi.*	147-13	1	süḍre-
862.	**şāḍ bol-**	Fars.+Tü.	Mutlu olmak, sevinmek.	*Bolġay kim ol ḥaqqıng sanga teggey, tėdi erse, ol kimerse* ***şāḍ bolup*** *çıqtı.*	195-7	5	şāḍimān bol-
863.	**şāḍīlıq qıl-**	Fars.+Tü.+Tü.	Mutlu olmak.	*Anlar menim nūrum birle ḫurram ve* ***şaḍīlıq qılurlar****.*	319-4	1	eymen bol-, şāḍ bol-, şāḍimān bol-
864.	**şāḍimān bol-**	Fars.+Tü.	Mutlu olmak.	*Taqı Ādam peyġāmbar ʿas saġ yanınġa baqar taqı* ***şāḍimān bolur****, küler; taqı sol yanınġa baqar, qaḍġuluġ bezmān bolup yıġlar.*	53-13	1	eymen bol-, şāḍ bol-, şāḍīlıq qıl-
865.	**şarāb**	Ar.	Şarap.	*Bu ḫamr içip ölgenni ol taġ üzesinde qoyġaylar taqı ṭaʿāmı taqı* ***şarābı*** *ol qandın bolġāy, tep aydı.*	364-4	2	ḫamr
866.	**şehādat (I)**	Ar.	Şehitlik.	*Qaçan kim ʿOsmān ražhu bu tüşni kördi erse, bildi kim* ***şehādat*** *vaqtı yawudı tėp.*	134-12	9	şehīdlik
867.	**şehādat ay-**	Ar.+Tü.	Kelimeişehadet getirmek.	*Yā Resūlallāhi, ol kāfir ölümdin qorqup kelime-i* ***şehādat aydı****, tėp aydım erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Sen ne bilding anıng ḥālını? Könglini yarıp mu baqtıng? tėdi.*	336-2	1	kelime-i şehādat ay-, kelime-i şehādat keltür-, şehādet ayt-, şehādat keltür-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
868.	**şehādat kelimesi**	Ar.	Kelime-i şehadet.	*Rāżī men, sening teg ẓālim ėlginde şehīd bolsam, menim devletim taqı saʿādatım bolġay, tėdi taqı qıblaġa qarşu olturdı taqı* ***şehādat kelimesi*** *aydı taqı bu āyatnı oqıdı…*	345-2	1	kelime-i şehādat
869.	**şehādat keltür-**	Ar.+Tü.	Kelimeişehadet getirmek.	*Ol kāfir kelime-i* ***şehādat keltürmişdin*** *song öltürseng, sen anıng tėg kāfir bolur-sen, tėdi*	335-9	1	kelime-i şehādat ay-, kelime-i şehādat keltür-, şehādat ay-, şehādet ayt-
870.	**şehādet ayt-**	Ar.+Tü.	Kelimeişehadet getirmek.	*…andın song men taqı angar qılıç birle ḥamla qılsam, ol mėndin qorqup bir daraḫt quytusınġa sıġınıp kelime-i* ***şehādat aytıp*** *musulmān bolsa, ėmdi men anı öltüreyin-mü yā taqı yoq mu? tėp suʾāl qıldı erse, Peyġāmbar ʿas aydı…*	335-8	2	kelime-i şehādat ay-, kelime-i şehādat keltür-, şehādat ay-, şehādat keltür-
871.	**şeher**	Fars.	Şehir, il.	*Ol sāʿat içinde taqı* ***şeher*** *içinde bir dervīş kimerse bar erdi.*	441-3	36	ėl
872.	**şehīdlik**	Ar.+Tü.	Şehitlik.	*Zīnhār ol könglekni suçulmaġıl ançaqa tegi kim* ***şehīdlik*** *birle satġaşġıl, tėdi.*	132-17	3	şehādat (I)
873.	**şehru'llāhi'l-mubārek**	Ar.	Ay, 30 gün.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde* ***şehru'llāhi'l-mubārek*** *cumāda'l-ūlā ayının altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq vaḫtında tamām boldı.*	443-15	1	ay (I)
874.	**şeksiz**	Ar.+Tü.	Şüphesiz, kuşkusuz.	*Eger sen anı körmeseng, ol bārī seni* ***şeksiz*** *köre turur, tėp bilseng, tėdi.*	428-4	2	şübhetsiz
875.	**şer bol-**	Ar.+Tü.	Kötü olmak.	*ʿAraşāt ḫalqı maʿlūm qılġaylar kim bu kimerse bu maʿnīlig ermiş tėp, kerek ol maʿnī ḫayr bolsun, kerek* ***şer bolsun****.*	36-11	1	yaman bol-, yawuz bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
876.	**şübhe**	Ar.	Şüphe, kuşku.	*...ol şeher ḫalqı kim eḍgü ʿamal birle meşġūl boldılar, ol kėçe cümlesinge ne ṣavāb bėrse, yalġuz bu* ***şübhedin*** *yıġlıp aç yatġanġa ol ṣavāb[nı] bėrgey.*	300-9	3	şübhet
877.	**şübhet**	Ar.	Haram ve helal olduğu kesin belli olmayan.	*Andaġ erse, kimerse qanāʿat qılsa taqı nefsini qahr qılsa, ḥarāmdın taqı şübhetdin saqlanur ermiş.*	301-1	1	şübhe
878.	**şübhetsiz**	Ar.+Tü.	Şüphesiz, kuşkusuz.	*Atamdın mīrāṣ qalġan manga ḥalāl turur, hēç* ***şübhetsiz****, bir bāġiça bar, ol bāġiça içinde bėş qulum bar, bāġdār qullar turur.*	246-16	1	şeksiz
879.	**taʿaccüb qıl-**	Ar.+Tü.	Şaşırmak.	***Taʿaccüb qıldı****, aydı: Yā Umm-i Muʿīd, bu ne aḥvāl turur? Qoylar yıraq erdi, ėwde saġar qoy yoq erdi.*	22-13	35	sergerdān qıl-
880.	**ṭaʿām**	Ar.	Yemek, yiyecek.	*Peyġāmbar ʿas bizke hēç buyurmışı yoq kim falān* ***ṭaʿām*** *bışurunga tėp taqı ileginge qayu ṭaʿām kelse, hēç ʿeyblemişi yoq.*	25-6	121	yemek, aş
881.	**ṭaʿām tat-**	Ar.+Tü.	Yemek yemek.	*Nėçe kün boldı, men taqı bu nāresīdeler hēç* ***ṭaʿām tatmadın*** *turur-miz.*	107-4	3	tenāvul aşa-, ṭaʿām yė-, tenāvul qıl-
882.	**ṭaʿām yė-**	Ar.+Tü.	Yemek yemek.	*Nėçe kün ol zindān içinde hēç* ***ṭaʿām yėmedi****.*	296-17	7	tenāvul aşa-, ṭaʿām tat-, tenāvul qıl-
883.	**ṭāʿat qıl-**	Ar.+Tü.	İbadet etmek.	*Qaçan kim Ḫaq teʿālā ḥażratınġa tikilsem taqı* ***ṭāʿat ve ʿibādat qılsam****, ol yazuqnı könglümke tüşürürmen.*	369-13	67	ʿibādat qıl-, tapuġ qıl-
884.	**taġayyur bol-**	Ar.+Tü.	Değişmek, bozulmak.	*Qaçan kim namāzġa yöner bolsa erdi, yüzi sarġarur erdi, rengi* ***taġayyur bolur*** *erdi.*	243-7	2	müteġayyir bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
885.	**taġayyur qıl-**	Ar.+Tü.	Düzeltmek.	*Sizlerde qayu biriŋgiz yamān iş körer bolsaŋgız, ol işni* ***taġayyur qılsun*** *elgi birle, yaʿnī elgi birle edeb qılıp ol işni kètersünler.*	303-5	1	tüz qıl-
886.	**taḫt qıl-**	Fars.+Tü.	Taht yapmak.	*Ol ṭāq asrasında* ***taḫt qılıp*** *ol taḫt üzesinde Kesrī olturup ėrdi.*	82-3	1	taḫt ur-
887.	**taḫt ur-**	Fars.+Tü.	Taht kurmak.	*Ol fīl üze* ***taḫt urup*** *anı Ebrehe müner erdi.*	42-3	1	taḫt qıl-
888.	**tal**	Tü.	Ağaç.	*Ḫamr içinde Taŋgrı teʿālā on kişike laʿnat qılıp turur: ḫamr üçün* ***tal*** *tikkenge taqı ḫamr satġanġa taqı ḫamr alġanġa taqı ḫamr içgenler qatında olturup baqġanġa, ḫamr üçün üzüm kesgenge taqı ḫamr üzümini saqlaġanġa taqı hem sıqturġanġa hem ḫamrnıŋ sāqīsınġa taqı ḫamrnı içmek üçün kötrüp eletgenge taqı içgenge.*	363-11	1	daraḫt, daraḫtī, aġaç
889.	**ṭalab qıl-**	Ar.+Tü.	İstemek.	*Mundın maʿlūm bolur kim İmām Mālik raḥmhi dünyāke iltifāt qılmaz erdi, nefsinge qahr qılġan erdi taqı Ḫaq teʿālānıŋ rižāsını* ***ṭalab qılġan*** *erdi.*	207-13	26	derḫōst qıl-
890.	**ṭalāq bėr-**	Ar.+Tü.	Boşamak.	*Oġlunga buyurġıl, ḫatununı mülkinge qaytarsun, andın soŋg arıġlıq ḥālatında tilese* ***talāq bėrgey****, zīnhār ḥayż ḥālında ṭalāq bėrmesün tėdi.*	122-6	11	ṭalāq qıl-
891.	**ṭalāq qıl-**	Ar.+Tü.	Boşamak.	*Oġlum ḫatununı* ***ṭalāq qılu*** *bilmez, ḫalīfalıq neteg qılu bilgey? Peyġāmbar ʿas bir kün maŋga aydı.*	122-3	1	ṭalāq bėr-
892.	**tam**	Tü.	Ev.	*Ėl ṭarafında bir ḫarāb* ***tam*** *bar erdi, anda qoydılar.*	331-4	2	beyt, ėw

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
893.	**ṭamaʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Tamah etmek.	*Mundın maʿlūm bolur kim, ādemī qanāʿat qılmadın ön̂ginlerning mālınġa **ṭamaʿ qılıp** anlarqa ḫıdmat qılsa, it men̂gizlig bolur ermiş, tėp aydı.*	302-8	7	ḫarīšlıq qıl-
894.	**tamām ʿālim**	Ar.+Ar.	Tam, kusursuz âlim.	*Kimnüng kim iʿtiqādı ol bolsa kim men **tamām ʿālim** boldum, hēç bilmegenim qalmadı tėse, ol kimerse öz nefsinge yıġlasun, tėdi erse…*	195-1	1	yetiz
895.	**tamām qıl-**	Ar.+Tü.	Tamamlamak.	*ʿĀqil ol bolur kim dünyādın özini yıraq tutsa taqı āḫiratqa qayıtsa taqı gūrda yatmaq üçün azıqını alsa taqı qıyāmat kün istiʿdādını **tamām qılsa**, tėdi.*	423-4	19	tükel qıl-
896.	**tamuġ**	Tü.	Cehennem.	*Ve eger bu kimerse **tamuġluġ** bolsa, ol tamuġ ʿaẕābı taqı ʿuqūbatı an̂gar bes ermez-mü?*	420-7	119	cehennem
897.	**tamuġ ehli**	Tü.+Ar.	Cehennemlik.	***Tamuġ** ehli tamuġqa kirse, ança yıġlaġaylar kim yüzleri yap tėg bolġay.*	66-10	2	tamuġluġ, tamuġluq
898.	**tamuġluġ**	Tü.	Cehennemlik.	*Ol ḫuṣūmat içinde Zübeyde ḫatun Ḫalīfaġa aydı kim: Ey **tamuġluġ**, tėp.*	203-16	6	tamuġluq, tamuġ ehli
899.	**tan̂g bėlgürür bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Şafak sökmek.	*Qaçan kim **tan̂g belgürür bolsa**, yana qanatını biri biringe urur taqı çaqırur taqı aytur kim: Ey ġāfiller qopsunlar, tėp aytur.*	322-14	1	tan̂g yaru-
900.	**tan̂g yaru-**	Tü.+Tü.	Şafak sökmek.	*Ey cāriya, tan̂g mu yarudı? tėp suʾāl qıldı erse, cāriya aydı: **Tan̂g yarumadı**.*	321-17	3	tan̂g bėlgürür bol-
901.	**Tan̂grı**	Tü.	Tanrı.	*Cümle ḫalāyıq mėni **tan̂grı** tėp man̂ga ʿibādat qılurlar.*	165-6	29	Tan̂grı teʿālā, Tan̂grı tebāreke

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
902.	**Tan͡grı dīni**	Tü.+Ar.	Müslümanlık.	*Maʿnīsi ol bolur kim: qayu muʾmin ve muvaḥḥid **Tan͡grı dīni** içinde şerīʿat aḥkāmı ögrense, Tan͡grı teʿālā ol muʾminniṅ͡g nė kim qaḍġusı bar erse, cümlesinge kifāyat qılġay taqı ol muʾminġa sanmaduq yöndin rūzīni tegürgey, tėp aydı.*	188-7	1	musulmān yolı, muslumānlıq, Muḥammed dīni, ḥaq dīn, ḥaq dīn
903.	**Tan͡grı teʿālā**	Tü.+Ar.	Tanrı.	*Tevekkül **Tan͡grı teʿālāqa** iʿtimād qılmaq bolur.*	225-6	162	Tan͡grı, Tangrı tebāreke
904.	**Tan͡grı tebāreke**	Tü.+Ar.	Tanrı.	***Tan͡grı tebāreke** va teʿālāqa üküş ḥamd u ṣenālar qıldı taqı Peyġāmbar ʿas'qa durūḍlar aydı taqı Abū Bekr raẓhu'qa riżvān aydı taqı ʿÖmer raẓhu'qa riżvān aydı.*	127-7	18	Tan͡grı, Tan͡grı teʿālā
905.	**tap bol-**	Tü.+Tü.	Uygun olmak.	*Ey yārānlarım, zīnhār ḥarām naẓardın saqlanıṅ͡g kim bu ḥarām naẓar qılmaq köṅ͡güllerde şehvet urluqın kemişür taqı ol fitne an͡gar **tap bolur**.*	350-14	1	maṣlaḥat bol-, revā bol-
906.	**tapuġ qıl-**	Tü.+Tü.	İbadet etmek.	*Bir zamāndın soṅ͡g kāfirlar keldiler butlarınġa **tapuġ qılmaq** üçün.*	96-7	1	ʿibādat qıl-, ṭāʿat qıl-
907.	**taq-**	Tü.	Takmak.	*Ey baba, qıyāmat kün bolsa avṣ men miskīn ża ʿīfanı zebānīyeler tutsalar taqı boynumqa zencīr **taqıp** tamuġqa sürseler, ʿAraṣāt içinde menim aḥvālım neteg bolġay? tėdi taqı qatıġ yıġlayu başladı erse, babası Ṣaqīq taqı yıġlayu başladı.*	238-9	1	qoḍ-, qat-, qoy-
908.	**ṭāq**	Ar.	Kubbe, künbet.	*Kesrīniṅ͡g sarāyı ileginde bir uluġ **ṭāq** bar erdi.*	82-3	3	qubba

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
909.	**ṭāqat tut-**	Ar.+Tü.	Dayanmak.	*Qaçan kim ol minberke siz mindiñgiz erse, mübārek arqañgızını tayaġan öre fırāqıñgızġa **ṭāqat tuta** bilmedin iñgreyü başladı.*	90-16	3	qarşu kel-
910.	**taqı**	Tü.	Ve.	*Andın soñg yuvdılar **taqı** cenāzāqa qoydılar.*	168-2	2693	ve
911.	**taqriʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Azarlamak.	*Ol kimerse kim ʿömri içinde bir qata arpa etmekidin toyġanı üçün munça **taqriʿ qılsa**, ol kimerse kim ʿömri içinde bir qata açmışı bolsa, anıñ ḥālı neteg bolġay?*	267-14	1	āzār qıl-
912.	**tarıġ**	Tü.	Buğday, zahire.	*Yā Resūlallāhi, bizim élde **tarıġdın** neerse qılurlar taqı anı içerler.*	362-17	1	bādām
913.	**taṣadduq qıl-**	Ar.+Tü.	Sadaka vermek.	*Özi qatında on miñg yarmaq bar erdi, cümlesini kelgenlerke ʿaṭā qıldı, **taṣadduq qıldı**, qatında hēç neerse qalmadı.*	199-12	3	ṣadaqa bėr-
914.	**tatlıġ**	Tü.	Tatlı, hoş, güzel.	*Biri ol kim tünle turup **tatlıġ** uyqusını özinge ḥarām qılıp arıġ ābdast qılıp namāz qılsa, Ḥaq teʿālā ol quldın ḫoşnūd bolur.*	313-10	5	süçüg
915.	**tatlıġ qıl-**	Tü.+Tü.	Tatlı konuşmak.	*Ol küngüreni Ḥaq teʿālā āmāda qılıp turur ol muʾminlar üçün kim sözlerini ḥalqlarġa **tatlıġ qılġaylar**, taqı miskīnlerke ṭaʿām yedürgeyler taqı üküş rūza tutġaylar taqı ḥalāyıqlar uyquġa barmışda anlar namāz qılġaylar, tėp aydı.*	314-8	1	yumşaq sözle-
916.	**taʿvīẕ qıl-**	Ar.+Tü.	Dua etmek.	*Ol vaqtın kim bu duʿā birle anlarġa **taʿvīẕ qılur** erdi Ḥasan taqı Ḥüseyin atañgız İbrāhīm peyġāmbar ʿas oġlı İsmaʿīlqa taqı İsḥāqġa bu duʿā birle taʿvīẕ qılur erdi…*	168-9	2	duʿā ayt-, duʿā qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
917.	**tāyib bol-**	Ar.+Tü.	Tövbe etmek.	*Bayaqı tėg endīşe qıldı, anı taqı terk qıldı taqı **tāyib boldı** yalġannı terk qılmaq sebebidin.*	382-1	1	tevbe qıl-
918.	**taʿziyat tegür-**	Ar.+Tü.	Taziyet, baş sağlığı dilemek.	*ʿĀş atlıġ kimerse Peyġāmbar ʿas'qa keldi, **taʿziyat tegürdi**.*	62-13	7	taʿziyet bol-
919.	**taʿziyet bol-**	Ar.+Tü.	Taziyet, baş sağlığı dilemek.	*Mundın uluġraq mu **taʿziyat bolġay** kim camāʿat ṣavābıdın maḥrūm boldum.*	242-15	1	taʿziyat tegür-
920.	**te-**	Tü.	Demek, söylemek.	*Yā Rebbī, meni bu qaḍġudın qutġarġıl taqı bu ḫilāfat işini andaġ kimerseke bėrgil kim ol kimersedin sen taqı resūlung̃ ḫoşnūd turur-sen **tėdim**.*	102-4	3449	ayt-, ayıt-
921.	**teberrük tut-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Siz Peyġāmbar yerinde olturdung̃ız, kerek kim Peyġāmbar ʿas yüzükini ėling̃izke qatsang̃ız tėdiler erse, Abū Bekr taqı **teberrük tuta** ėlinge qattı.*	78-2	2	ḫürmet qıl-, iʿzāz qıl-, ʿizzet qıl-
922.	**teferrüc**	Ar.	Gezinti.	***Teferrüc** ṭarīqi üze baqar.*	302-9	1	tenezzüh
923.	**tefrīq qıl-**	Ar.+Tü.	Dağıtmak.	*Ol māllarnıng̃ cümlesini Medīnening̃ faqīrlarınġa, miskīnleringe, yetīmlerīnge **tefrīq qılur** erdi, qatında hēç neerse qodmas erdi kim üküş māl kelse, ḫēç ol mālnıng maḥabbatı köng̃linge kirmes erdi.*	208-11	1	īṣār qıl-
924.	**tegme**	Tü.	Her.	*Andın song̃ buyurdı: **Tegme** yėtti kişike bir kersān aş taqı yėtti etmek bėring̃ler! tėp.*	29-11	9	her
925.	**tegür-**	Tü.	Ulaştırmak.	*Ey ümmetlerim, Ḥaq teʿālānıng̃ fermānını sizlerke **tegürdüm**-mü?*	84-8	3	yetür-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
926.	**tek qal-**	Tü.+Tü.	Sessiz kalmak.	*Men Muḥammed Resūlullāh men hem taqı Muḥammed ibnü ʿAbdillāh men, ziyān qılmas, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh bitisün tėdi erse, ṣaḥābalar **tek qaldı**.*	46-10	13	tek tur-
927.	**tėk tur-**	Tü.+Tü.	Sessiz kalmak.	*Velīkin bu köngli birle yigrenip **tėk turmaq** īmān ehlining ża ʿīfraqı bu turur, tėp aydı.*	303-9	15	tek qal-
928.	**telbiye ay-**	Ar.+Tü.	Telbiye getirmek.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas tonını suçlup, mübārek başını açıp, iḥrām keḍip lebbeyke Allāhümme tėdi erse, cümle ṣaḥābalar taqı iḥrām keḍdiler, taqı **telbiye aydılar** taqı Kaʿbeke ʿazm qıldılar.*	39-10	3	telbiye ayt-
929.	**telbiye ayt-**	Ar.+Tü.	Telbiye söylemek.	*Bu kün kim ḥācīlar lebbeyke Allāhümme tėp tonlarını suçlup, başlarını açıp **telbiye aytıp** icābat qılur, İbrāhīm peyġāmbar ʿas'nung Ḥaq teʿālā fermānı birle ündegeninge icābat qılmaq turur tėp cevāb aymışlar.*	39-7	1	telbiye ay-
930.	**telim**	Tü.	Çok.	*Yā Cebreʾīl, Ādam peyġāmbar taqı Ḥavvā ėkegü üküş yıġladılar taqı **telim** zārīlıq qıldılar.*	282-5	3	qatı, qatıġ, köp, üküş, yawlaq
931.	**telim bol-**	Tü.+Tü.	Çok olmak.	*Ey qażī, hēç ʿulemālardın eşittingüz-mü Peyġāmbār ʿas aymış bolsa, qayu kimersening sarāyları keng bolsa, müfreşleri körklüg bolsa taqı mālı tawarı üküş taqı ḥadimleri havādārları **telim bolsa**, ol kimerseke qıyāmat kün Ḥaq teʿālā ḥażratında üküş ṣavāblar bar?*	236-7	1	üküş bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
932.	**temessük qıl-**	Ar.+Tü.	Uymak.	*Bu ḥadīṣke **temessük qılıp** qırq ḥadīṣ cemʿ qılduq Peyġāmbarʿas ḥadīṣlerindin muʿtemed kitāblardın.*	2-9	1	muvāfaqat qıl-
933.	**ten**	Fars.	Vücut, beden.	***Tenlerinde** tük bolmaġay, saqalları bolmaġay, közleri sürmelig bolġay, yüzleri on törtinçi tünki tolun ay tėg bolġay.*	65-13	53	kālbed
934.	**tenāvul aşa-**	Ar.+Tü.	Yemek yemek.	*...Ḥaq tvt ḥaddin keçgenlerni sewmes taqı **tenāvul aşanġ** ol ṭaʿāmlardın kim Ḥaq tebāraka ve teʿālā sizlerge rūzī qıldı...*	263-12	1	ṭaʿām tat-, ṭaʿām yė-, tenāvul qıl-
935.	**tenāvul qıl-**	Ar.+Tü.	Yemek yemek.	*Yā Resūlallāhi, bukün bizler et **tenāvul qılmaduq**, tėdiler erse, Peyġāmbarʿas aydı: Andaġ erse, bukün sizler ġıybat qılıp turur sizler.*	385-9	67	tenāvul aşa-, ṭaʿām tat-, ṭaʿām yė-
936.	**tenezzüh**	Ar.	Gezinti.	*Ḫāṭırım andaġ tiler kim bu kün ṣaḥrāqa çıqsaq taqı bir bāġiça içinde olturup teferrüc ve **tenezzüh** qılsaq, tėdi erse, derhāl āmādalıq qıldılar taqı çıqtılar taqı bir bāġiçada olturdılar taqı türlüg ṭaʿāmlar mēveler birle tenaʿum qıldılar.*	310-6	1	teferrüc
937.	**tepe**	Tü.	Baş.	*Qalqannı üzengizde tutunġ taqı ḥiṣār qapuġınga baralıng! tėdi erse, cümle ṣaḥābalar qalqannı **tepesi** üze tuttılar taqı ḥiṣār qapuġınga bardılar.*	139-16	1	baş (II)

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
938.	**ter (II)**	Tü.	Ter.	*Ey Burāq, Muḥammedke-mü çalıqlıq qılur-sen? Hēç kimerse münmedi sanga Muḥammeddin ʿazīzrek Ḥaq teʿālā qatında, Muḥammeddin ḥürmetligrek tėdi erse, Burāq tölendi taqı* ***teri*** *aqa başladı.*	52-15	1	ʿaraq
939.	**tėrgi**	Tü.	Sofra.	*Ḥasan rażhu vālidesi Fāṭıma rażhā birle bir* ***tėrgide*** *ṭaʿām tenāvul qılmaz erdi.*	289-1	5	sufra
940.	**tersā**	Fars.	Hristiyan.	*Ol ṣavmaʿa içinde* ***tersā*** *zāhidleridin biri ʿibādat birle meşġūl erdi.*	15-6	13	Naṣrānī
941.	**tesbīḥ ayt-**	Ar.+Tü.	Tespih etmek.	*Velīkin sen secde içinde kim* ***tesbīḥ aytur*** *erding, könglüngde bu endīşe tüşti kim, ol un yoġurmış erdim.*	320-5	3	tesbīḥ qıl-
942.	**tesbīḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Tespih etmek.	*Bu kėçe seḥerde kim Ḥaq teʿālā ḥażratında secde qıldıng taqı ol secde içinde ne miqdār* ***tesbīḥ qıldıng*** *erse, ol tesbīḥning sanınça mēveler yarattı nūrdın taqı daraḫt içinde ornattı, tėdi.*	319-17	2	tesbīḥ ayt-
943.	**testgīr bol-**	Fars.+Tü.	Yardımcı olmak.	*Bolġay kim āḫiratta manga* ***testgīr bolġay****, tėdi erse, melekü'l-mevt aydı: Destūr yoq turur.*	442-3	1	meded bol-, yārīçi bol-
944.	**tetik**	Tü.	Zeki, uyanık.	***Tetik*** *kim turur?*	148-4	2	zērek
945.	**tevāżuʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Alçak gönüllülük yapmak.	*Cedī tağı aşaq tağ erdi (ol tağqa Cedī taqı tėyürler Cūdī taqı tėyürler), ol* ***tevāżuʿ qıldı*** *taqı aydı kim: Munça uluġ tağlar bar erken Nūḥ peyġāmbar kemisi mende neteg iqāmat qılġay?*	378-12	2	alçaqlıq qıl-
946.	**tevbe qıl-**	Ar.+Tü.	Tövbe etmek.	***Tevbe qıldım*** *tėp aydı.*	50-17	30	tāyib bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
947.	**ticārat**	Ar.	Ticaret.	*Mekkedin bāzirgān bardı* ***ticārat*** *maʿnīsi üze, taqı ol Qulays qatında qondılar.*	41-13	6	bāzirgānlıq
948.	**tik-**	Tü.	Kurmak.	*Mekkening ṭarafında ḫayma* ***tiktiler*** *özi üçün, ol ḫaymada özi olturdı.*	199-11	4	tik-
949.	**til tegür-**	Tü.+Tü.	Ayıplamak.	*Bu dervīş yaman kişi turur, ḫattā kim sizke taqı* ***til tegrüp*** *sizni ʿayblayur, tėdi erse, ḫalīfa aydı: Meni ʿayblap ne aytur?*	420-15	3	ʿayb qıl-
950.	**tindür-**	Tü.	Durdurmak.	*Yā Nūḥ, kemingni Cedyī tağında* ***tindürgil*** *taqı anda iqāmat qılınglar, tėp fermān boldı erse, Nūḥ peyġāmbar taqı Cedyī tağında iqāmat qıldı tėp Ḥaq teʿālā Kelāmı içinde ḫabar bėrü yarlıqar…*	378-14	1	turġuz-
951.	**tingdür-**	Tü.	Durdurmak.	*Peyġāmbar ʿas'nung tėwesi çökmese e[r]di, Ebrehening fīlini tingdürgen Tangrı teʿālā bu tėwemni* ***tingdürdi*** *tėgen tėg.*	41-2	4	turġuz-
952.	**tirek**	Tü.	Direk.	*Abū'l-Ḥasan-i Nūrī raḥmhi ol kemike kirdi taqı ol kemining* ***tirekini*** *aldı taqı bu küplerning mecmūʿını sındurdı taqı helāk qıldı, meger bir küpni qoydı.*	307-6	1	öre
953.	**tirig**	Tü.	Can.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi* ***tirigi*** *bar ergınçe ol on ming yarmaqġa hēç ėlig tegürmedi.*	187-5	1	cān
954.	**tiriglik bėr-**	Tü.+Tü.	Ömür vermek.	*Tangrı teʿālā sanga* ***tiriglik bėrse****, kişike muḥtāc bolmağıl, tėp könglümke tüşti erse, yana işleyü başladım, tėp cevāb aydı.*	435-13	1	ʿömür bėr-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
955.	**tizgin**	Tü.	Dizgin.	*Ol dervīşke iltifāt qılmadı erse, ol dervīş keldi taqı bu melikning ʿinānını tuttı (luġatda ʿArabça* ***tizginge*** *ʿinān tėyürler).*	440-12	1	ʿinān
956.	**topuz**	Tü.	Topuz.	*Men miskīn ʿāciz dermāndanı eger tamuġqa kigürseng taqı buyursang kim zebāniyyalar mėni* ***topuzları*** *birle ursalar taqı manga ḥamīmni içürseler men miskīn qul sening keremüngge sıġınġaymen taqı tamuġluġlarġa ayġaymen kim Tangrını sewgen qul erdim, tėp.*	183-1	1	ʿamūd
957.	**tög-**	Tü.	Ezmek.	*Ol abuşqa ʿādatı ol erdi kim, kündüz rūza tutar erdi taqı efṭār vaqtı bolsa, şaḥrāqa çıqar erdi, bāg ṭaraflarında tökülgen ḫurmā saġraqlarını yıġıp anı* ***tögüp*** *anıng birle efṭār qılur erdi.*	310-13	1	ez-
958.	**tök-**	Tü.	Dökmek.	*Yā ʿAlī, bargıl ol yarıqnı satġıl, tėdi erse, men taqı ol yarıqnı sattım taqı keldim yarmaqlarnı Peyġāmbar ʿas etekinge* ***töktüm***.	158-13	15	kemiş-
959.	**törüt-**	Tü.	Yaratmak.	*Munung tėg cānsız neerselerke ʿibādat qılur-siz taqı ʿālamnı yaratġan* ***törütgen*** *bir u bar Tangrıġa ʿibādat qılmaz-siz, tėdi erse, Nemrūd ʿal aydı…*	217-2	1	yarat-
960.	**tuġ-**	Tü.	Doğmak.	*Muḥammed* ***tuġmışta*** *manga ḫabar bėrdiler kim qarındaşıng ḫatunı Emīne ḫatun duşenbe kün Muḥammed atlıġ oġul keltürdi tėp.*	18-11	10	tuġur-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
961.	**tuġur-**	Tü.	Doğmak.	*Taqı Tangrı teʿālā ḥükmi Ādam peyġāmbarqa ol erdi kim bir qarındaqı* ***tuġurġan*** *erkek oġlanqa taqı bir qarındaqı tuġqa qızını cüftlendürgil, tėp.*	337-6	2	tuġ-
962.	**tur-**	Tü.	Ayağa kalkmak.	*Avval başı aġrıyu başladı, andın żaʿīf boldı,* ***turu*** *bilmez boldı.*	84-15	3	ör-
963.	**turbat**	Ar.	Türbe.	*Caʿfer Ṣādıq rażhu bir kün Kūfedin menim birle çıqtı taqı bu turbat qatında olturdı taqı bu turbatqa ziyārat qıldı erse, men aydım: Ey peyġāmbarzāda, bu kimning* ***turbatı*** *turur kim ziyārat qıldıngız?*	156-3	5	ziyārat
964.	**turġuz-**	Tü.	Durdurmak.	*Men miskīn ʿĀmirni Ḥaq teʿālā ḥażratında ḥisāb yerinde* ***turġuzġay*** *taqı Ḥaq teʿālā ayġay: Ey ʿĀmir, men sanga neteg ḫōca erdim, tėp aysa, men ayġaymen…*	147-5	2	tindür-, tingdür-
965.	**turuş-**	Tü.	Karşı karşıya gelmek.	*Taqı bir rāyım ol turur kim, qaçan ėkki ṣaf qarşu* ***turuşsalar****, uruşmaqqa qaṣd qılsalar, sizler kerek kim cümlengiz qılıçlarıngızını qınlarıngızdın çıqarsangız…*	69-11	1	alnaş-
966.	**tüfkürük**	Tü.	Tükrük.	*Eger Peyġāmbar ʿas* ***tüfkürse****, ayalarını tutarlar, tüfkürüküni yerke kemişmezler; qayu birining ayasınġa tüşse, yüzinge sürterler.*	44-10	1	yar
967.	**tükel qıl-**	Tü.+Tü.	Tamamlamak.	*Sen ebter ermessen, seninġ zikringni biz* ***tükel qılduq****, seni biz ʿazīz qılduq.*	63-2	4	tamām qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
968.	**tün**	Tü.	Gece.	*Menim ümmetim üze sėndin soŋ andaġ fitneler kelgey kim **tün** qaraŋġusı meŋizlig.*	304-10	36	kėçe
969.	**tün kün**	Tü.	Gece gündüz.	***Tün kün** tėrmek fażāliyiniŋ beyānı içinde turur.*	312-13	7	erte kėçe
970.	**tüne-**	Tü.	Gecelemek, geceyi geçirmek.	*Ol kėçe taqı anda **tünedim**.*	271-7	9	kėçele-
971.	**tüş**	Tü.	Düş, rüya.	*Yā Ummu'l Faźl, qorqmaġıl, bu tüş eḍgü **tüş** turur.*	178-11	62	vāqıʿa
972.	**tüş vaqtı**	Tü.+Ar.	Öğle vakti.	*Yana Peyġāmbar ʿas bir kün qaylūla qılur erdi [yaʿnī **tüş vaqtın** uyur erdi].*	120-12	1	qaylūla vaqtı, öḍlek, öḍlek vaqt
973.	**tüz qıl-**	Tü.+Tü.	Düzeltmek.	*Ėkinçi ol yerde Taŋrı teʿālā qulıdın rāżī bolur kim muʾminlar yıġılışıp camāʿat birle, imām ṣaflarını **tüz qılıp** farīża namāzını edā qılsalar, Ḥaq tvt ol qullardın rāżī bolur.*	313-15	1	taġayyur qıl-
974.	**uçmaḫ**	Tü.	Cennet.	***Uçmaḫqa** taqı tamuġqa teferrüc qılmaqı beyānı turur.*	60-144	4	Firdevs
975.	**uçmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Ey Bār Ḫudāyā, cümleke seniŋ riżāŋnı bulmaqqa taqı seniŋ fermānıŋnı yeringe keltürmek[ke] sen tevfīq bėrgil taqı tamuġdın emān bėrip sekkiz **uçmaḫqa** ṣāyista qılġıl! Āmīn.*	68-12	1	Firdevs
976.	**uçtmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Fāṭıma **uçtmaḫ** ehliniŋ ḫatunlarınıŋ uluġı taqı bėgi turur, tėdi.*	156-16	171	Firdevs
977.	**uçtmaḫ ehli**	Tü.+Ar.	Cennetlik.	*Fāṭıma **uçtmaḫ ehliniŋ** ḫatunlarınıŋ uluġı taqı bėgi turur, tėdi.*	156-16	6	uçtmaḫlıq
978.	**uçtmaḫlıġ**	Tü.	Cennetlik.	*Yā Umm-i Seleme, saŋa nė maʿlūm boldı anıŋ **uçtmaḫlıġ** erdüki?*	239-7	2	uçtmaḫlıq

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
979.	**uftan-**	Tü.	Utanmak.	*Bu ʿOs̱mānqa ḫāṣ turur, ʿOsmān Ḥaq teʿālādın* ***uftanur*** *yazuq qılmaqqa taqı ḫaṭā qılmaqġa tėp aydı.*	120-2	14	ʿārlan-
980.	**ulaştur-**	Tü.	Kavuşturmak.	*Taqı Peyġāmbar ʿas ravżasıdın āvāz keldi kim dōstnı dōstqa* ***ulaşturung*** *tėp.*	104-11	1	qawuştur-
981.	**ulaşu**	Tü.	Devamlı, sürekli.	*...ayturlar kim bu Muḥammedning körgüzgen nişānı qatıġ siḥr turur,* ***ulaşu*** *avvalqılardın kelgen siḥr turur tėp ayturlar...*	35-6	1	mudām
982.	**ʿulemā**	Ar.	Âlim.	*Ḥalīfa uluġ* ***ʿulemādın*** *derḫōst qıldı kim: İmām Ḥanbelning oġlı ingen pārsā turur tėp ayturlar.*	219-17	28	ʿālim
983.	**uluġ beḍük**	Tü.+Tü.	Büyük.	*Tutung bu İbrāhīmni, ėlgin aḍaqın baġlang taqı boynınġa ġul urung taqı zindānqa kemişing taqı bir* ***uluġ beḍük*** *yerde tört tam binā qılıng taqı ol tört tam içinge otunlar tolturung...*	217-4	1	beḍük, böyük
984.	**uluġ yaşlıġ**	Tü.	Yaşlı, yaşça büyük.	*Yana biri aydı: Menim* ***uluġ yaşlıġ*** *atam taqı anam bar erdi.*	293-7	11	yaşlıġ
985.	**uluġla-**	Tü.	Yüceltmek.	*Ey tonġa çulġanıp yatġan Peyġāmbar ʿas qopġıl, Qurayş kāfirlarını Tangrınıng ʿazābıdın qorqutġıl, Rebbüngni* ***uluġlaġıl*** *taqı namāznıng avvalında Allāhu ekber tėp namāz başlaġıl, tonungnı necesdin arıtġıl!*	9-12	1	aġırla-
986.	**uluġluq qıl-**	Tü.+Tü.	Büyüklük taslamak.	*Mėni otdın yarattıng taqı Ādamnı tupraqdın yarattıng, tėp* ***uluġluq qıldı*** *taqı helāk boldı.*	379-6	2	uluġsın-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
987.	**uluġsın-**	Tü.	Büyüklük taslamak.	*…ol qul kim ḫalāyıq üze **uluġsınġay** taqı ḫaddın keçgey taqı ol nuṭfadın yaratılġanını unutġay taqı āḫir gürda çürigenini hem unutġay, tep aydı.*	376-11	1	uluġluq qıl-
988.	**umınç tut-**	Tü.+Tü.	Ümit etmek.	*Yat kimerseler munlarnıng̃ şefāʿatını **umınç tutarlar**, munlar şefāʿatı sang̃a bolmaġay-mu?*	176-15	3	umīḍ tut-
989.	**umınçlıġ**	Tü.	Umutlu, beklentisi olan.	*Bu Asāma ing̃en uzaq **umınçlıġ** kişi ermiş.*	433-15	2	umīḍ-vār
990.	**umīḍ**	Fars.	Ümit.	*Bolmasa, ol qonġan yerimde olturdum, bolġay kim mėni kecābada yoq, tėp bilseler taqı mėni ṭalab qılsalar, tėp **umīḍ** birle olturdum erdi.*	414-16	5	recā
991.	**umīḍ tut-**	Fars.+Tü.	Ümit etmek.	*Velīkin **umīḍ tutar**-men kim Tangrı teʿālā sizke tüş körgüzse taqı ol tüş içinde menim arıġlıqım bolsa, tėdim.*	417-13	5	umınç tut-
992.	**umīḍ-vār**	Fars.	Umutlu.	*Menim birle munāqişa qıldılar yaʿnī yinçke ḫisāb qıldılar yazuqum üküş çıqtı velīkin vaʿda qıldılar ḫayr birle, men taqı **umīḍvār** turur-men, bolġay kim Ḫaq teʿālādın mang̃a ḫayr kelgey, tėdi...*	232-6	2	umınçlıġ
993.	**ʿuqūbat**	Ar.	Ceza, azap, işkence.	*Sen neteg anı ʿaẕāb ve ʿ**uqūbat** içinde tėp aytur-sen?*	14-12	40	cefā
994.	**ʿuqūbat qıl-**	Ar.+Tü.	Ceza vermek.	*Ey Muḥammed ibnü Ḥasan, men sėni ʿaẕāb ve ʿ**uqūbat qılmaq** tileşe erdim, sening̃ içing̃de bu ʿilmni qoḍmaġay erdim, tėdi.*	197-14	13	ʿiqāb qıl-
995.	**urluq**	Tü.	Sperma.	*Ėkinçisi közini nāmaḥramdın saqlamaq kerek kim zinā **urluqı** şehvet birle naẕar qılmaq turur.*	350-12	2	nuṭfa, erkeklik suwı

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
996.	**urul-**	Tü.	Kesilmek, biçilmek.	*Tangrı teʿālā ol kāfirlarnı* ***urulmış*** *ėkinning uşaq yapraqı tėg helāk qıldı.*	43-14	1	kesil-
997.	**uruş bol-**	Tü.+Tü.	Savaş olmak.	*Yā Muḥammed, bu yıl Mekkeke kirmekke icāzat yoq, kelür yıl icāzat bėrelinġ, ol şarṭ birle kim aramızda on yılqa tegi* ***uruş bolmasun****, ṣulḥ bolsun tėdi erse, Peyġāmbarʿas taqı rāżī boldı.*	45-9	1	ḥarb bol-
998.	**uruş qıl-**	Tü.+Tü.	Kavga etmek.	*Yana bu kişininġ qayaşları kelip anlar birle* ***uruş qıldılar.***	383-9	2	ḫuṣūmat qıl-
999.	**usluġ**	Tü.	Akıllı.	*Kim kim ölümni üküşrek yādınġa keltürür bolsa taqı ölüm istiʿdādını qılur bolsa,ʿāqilraq taqı* ***usluġraq*** *ol kimerse turur, tėp aydı.*	437-6	2	ʿāqil
1000.	**ūstād**	Fars.	Muallim, hoca.	*Ol sewgen qulınġa hemīşe edeb qılur, vaʿẓ ve naṣīḥat qılur taqı ūstādqa bėrür,ʿilm ve ḫırad ögretür, hēç oramda fārigh yörimekke taqı oynamaqqa qoḍmaz hem* ***ūstāḍqa*** *taqı buyrur kim: Bu oġlanqa yaḫşı edeb qılġıl, tėp aytur.*	426-5	16	muʿallim
1001.	**uşan-**	Tü.	Kırılmak.	*Andaġ bıraqtı kim süngüki* ***uşanmaqġa*** *tegdi.*	354-16	1	sın-
1002.	**uştmaḫ**	Tü.	Cennet.	***Uştmaḫnınġ*** *ḫoş yıḍığı bėş yüz yıllıq yerdin muʾminlar yüzinġe teggey.*	289-14	8	Firdevs

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1003.	**uştmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Ümīd ol turur kim bu kitābnı oqıġanlar bolġay kim bu kitāb sözleri birle ʿamel qılġaylar taqı bu kitāb anlarqa Ḥaq teʿālānıng* ***uştmaḫlarınġa*** *yolçı bolġay ol ʿamel qılġanlar berekātında bolġay kim Ḥaq teʿālā bu kitabnı cemʿ qılġan ʿāṣī ve cāfī qulını yarlıqaġay.*	2-17	2	Firdevs
1004.	**uwtan-**	Tü.	Utanmak.	*Ayyūb peygāmbardın* ***uwtanur*** *erdi.*	333-17	1	ʿārlan-
1005.	**uya**	Tü.	Kardeş.	*Ey qarındaşım Abū Leheb, bu* ***uyamız*** *oġlı Muḥammedke Mekke ḫalqı artuq zaḥmat tegrü başladılar.*	13-10	6	qarındaş
1006.	**uzın**	Tü.	Uzunluk.	*Baqar-men, mürebbaʿ sarāy turur,* ***uzını*** *taqı on üç yıġaç turur, ėni taqı on üç yıġaç turur.*	64-10	1	uzunluq
1007.	**uzun**	Tü.	Uzunluk.	*Ol qalının͡g ėni bir yıġaç yer erdi,* ***uzını*** *hem bir yıġaç yer erdi taqı ol qalını bu taḫtnın͡g ortasında yaymış erdi taqı ol qalının͡g ortasında altundın minber qılmış erdi.*	210-1	2	uzunluq
1008.	**uzunluq**	Tü.	Uzunluk.	*Ol maʿnı̈dın ötrü kim ol ėkegü san͡ga cān ve ten birle maḥabbat birle ḫıdmat qılur erdiler taqı senin͡g yaşın͡g* ***uzunluqını*** *tilep ḫıdmat qılur erdiler.*	284-2	2	uzın, uzun
1009.	**ücre**	Ar.	Ücret.	*Andın son͡gra aydı: Bu böz ėḍisinge bözini boyamaq* ***ücresi*** *vācib bolur-mu yā taqı yoq mu? tėp suʾāl qılġıl.*	194-7	4	aylıq

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1010.	**üḍüründi**	Tü.	Seçkin, iyi, yeğ.	*Ḳaçan kim Tangrı teʿālā ḥükminge boyun bėrseler, zīnhār yā Maʿāz, ḥalāyıqnıng māllarınıng **üḍüründüsi[n]** almaġıl taqı maẓlūmnung qarġışından zīnhār qorqġıl kim maẓlūmnung duʿāsı Ḥaq teʿālā ḥażratında müstacāb turur taqı maẓlūmnung qarġışı [birle] Ḥaq teʿālānıng ḥażratı arasında hēç ḥicāb yoq turur, tėp aydı.*	250-4	1	öḍrülmiş
1011.	**üküş**	Tü.	Çok.	*ʿAmmı erdi taqı kāfirlar andın qorqup Peyġāmbarqa **üküş** zaḥmat tegürmes erdiler.*	6-1	301	qatı, qatıġ, köp, telim, yawlaq
1012.	**üküş bol-**	Tü.+Tü.	Çok olmak.	*Menim borcum **üküş bolup** turur, baralıng taqı salām qılalıng taqı hēç neerse aymaġalıng baqalıng beytü'l-māldın bizke hēç neerse bėrür-mü? tėp aydı.*	258-4	12	telim bol-
1013.	**üküşlük**	Tü.	Çokluk, fazlalık.	*Bu nevbet andaġ qılmadılar; öz çerigleringe, **üküşlükinge** iʿtimād qıldılar taqı çıqtılar.*	71-2	3	qatıġlıq
1014.	**ünde-**	Tü.	Çağırmak, davet etmek.	*Taqı sėni ol Tangrınıng dīni üze **ünder**-men kim bir u bar turur, taqı angar şerīk ortaq yoq turur taqı vezīr revā ermez.*	78-17	67	çaqır-
1015.	**üvüş-**	Tü.	Toplaşmak.	*Ol ẓālimler cümle **üvüştiler** taqı Ḥüseyinni şehīd qıldılar innā lillāhi va innā ilayhi rāciʿūna.*	184-11	1	yıġılış-, yıġ(ı)lış-
1016.	**üwüş-**	Tü.	Toplaşmak.	*Ol kimerse mesciddin çıqtı erse, Kūfe oramında ḥalāyıqlar **üwüştiler** taqı tuttılar taqı emīrü'l-muʾminīn ʿAlī qatınġa keltürdiler.*	153-16	1	yıġılış-, yıġ(ı)lış-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1017.	**üz-**	Tü.	Koparmak.	*Bir quvvatlıġ kimerse ol butaqnı tartıp ādemī içindin tamarlarını **üzüp** içlerini buzup çıqarmış menġizlig turur, tėp aydı.*	438-13	2	qopar-
1018.	**vaʿda qıl-**	Ar.+Tü.	Bağışlamak.	*Ey ʿazīz, cümle mālımnı sanġa **vaʿda qıldım** erdi, uş tonlarımnı alġıl…*	212-10	2	raḥmat qıl-
1019.	**vaḳt**	Ar.	Vakit, zaman.	*Bu kitāb tamām boldı tārīḫ yeti yüz altmış birde şehru'llāhi'l-mubārek cumāda'l-ūlā ayınıng altınç küninde erdi kim kitābatı quşluq **vaḳtında** tamām boldı.*	443-16	1	vaḳt, vaḳit
1020.	**vālide**	Ar.	Anne.	*Velīkin Medīne bėgi Mervān erdi; ol qoymadı erse, **valīdesi** qatında defn qıldılar.*	178-4	11	ana
1021.	**vāqıʿa**	Ar.	Rüya, düş.	*Ḥālī **vāqıʿada** körer-men kim Peyġāmbar ʿas élginde bir sırça qarāba bar taqı içi toluġ qan turur.*	185-1	2	tüş
1022.	**vaqıt**	Ar.	Vakit.	*Biz munça **vaqıtdın** küyüp erdük qaçan çıqġay tėp.*	80-6	88	vaḳt, vaḳt
1023.	**vāqiʿ bol-**	Ar.+Tü.	Meydana gelmek.	*Qaçan kim ṣaḥāba arasında mundaġ aḥvāl **vāqiʿ boldı** erse, bu āyat nāzil boldı, tėp aydı.*	257-15	1	ḥāṣil bol-
1024.	**vaʿẓ qıl-**	Ar.+Tü.	Öğüt vermek.	*Başranıng uluġları daʿvat qılıp ünderler, ol taqı barur taqı aşlarını yeyür, tėdiler erse, ʿOṣmān ibnü Ḥanīfke **vaʿẓ qılıp** bitig ıḍa bėrdi, velīkin maʿzūl qılmadı.*	146-7	4	naṣīḥat ayt-, naṣīḥat bėr-, naṣīḥat qıl-, ögüt bėr-
1025.	**ve**	Ar.	Ve.	*Qıyāmat kün bolsa, avṣ qavmlar kelgeyler, ṭāʿat **ve** ʿibādatlarınıng ṣavābları Tihāmanıng tağları menġizlig bolġay.*	392-13	450	taqı

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1026.	**vefāt bol-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*Derḥāl ol törtünçi kişi **vefāt boldı**.*	188-16	9	dünyādın çıq-, cān çıq-, favt bol-, āḫiratqa naql qıl-, dünyādın naql qıl-
1027.	**vilāyat aç-**	Ar.+Tü.	Ülkeyi fethetmek.	*Çıqıng, uruşalıng, tėp aytur erdiler. Bu ṭarīq birle üküş **vilāyatlarnı açtılar**.*	112-2	1	ėl aç-
1028.	**vildān**	Ar.	Kul, köle.	*Taqı ming altun çıqardı, maʿlūllarqa taqı ʿācizlarqa, dermāndalarqa üleşti taqı aydı kim: Bār Ḥuḍāyā, kerek kim manga uçtmaḫ içinde ḫādimlar taqı ġılmānlar taqı **vildānlar** rūzī qılsang, tėdi.*	424-16	1	qul
1029.	**vuqūf keltür-**	Ar.+Tü.	Vakfeye durmak.	*Eger kimerse ʿArafātta **vuqūf keltürmese**, ḥecci tamām bolmas.*	276-11	3	vuqūf qıl-
1030.	**vuqūf qıl-**	Ar.+Tü.	Vakfeye durmak.	*Yana bilgil, āgāh bolġıl, ḥec aḥkāmı içinde uluġraqı ʿArafātqa **vuqūf qılmaq** turur.*	276-11	4	vuqūf keltür-
1031.	**yā Rebbī**	Ar.	Allahım!.	***Yā Rebbī**, munung bu uzaq umınçını sen köngilindin çıqarġıl, tėmiş erdi.*	435-2	77	Bār Ḫudāyā, ilāhī
1032.	**yābān**	Fars.	Çöl, sahra.	*Ḥaq tvt Süleymān peyġāmbar ʿas'qa perīlerni taqı şeyṭānlarnı taqı **yabandaqı** keyiklerni taqı havādaqı quşlarnı taqı yelni cümle musaḫḫar qılıp turur erdi...*	209-15	1	ṣaḥrā
1033.	**yādınġa keltür-**	Fars.+Tü.	Aklına gelmek.	*Kim kim ölümni üküşrek **yādınġa keltürür** bolsa taqı ölüm istiʿdādını qılur bolsa, ʿāqilraq taqı usluġraq ol kimerse turur, tėp aydı.*	437-5	2	ḫāṭırınġa kel-
1034.	**yaġı**	Tü.	Düşman.	*ʿAlī raẓhu **yaġılar** birle uruşmaq üçün aġır çerigler birle çıqtı.*	146-15	3	duşmān, düşman

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1035.	**yaḫşı bol-**	Tü.+Tü.	İyi olmak.	*Eger bu etmek **yaḫşı bolsa** erdi, İmām mundın tenāvul qılġay erdi.*	220-13	7	eḍgü bol-, ḫayr bol-
1036.	**yahūdī**	Ar.	Yahudi.	*Bir **yahūdī** Peyġāmbarqa satġaştı, taqı keldi, Medīne ḫalqınġa ḫabar bėrdi.*	23-15	17	cuhūd
1037.	**yalawaç**	Tü.	Peygamber.	*Taqı Tangrı tyt'nı bilmişdin song cümle peyġāmbarlarnı Ḥaq teʿālānıng **yalawaçları** turur tėp bilmek kerek…*	230-6	1	mürsel, peyġāmbar
1038.	**yalġan ay-**	Tü.+Tü.	Yalan söylemek.	*Tevrīt sözi ḫaq turur, Abū Muslim ḫoş turur-men tėp **yalġan aydı**, tėdi.*	310-5	5	yalġan ayt-, yalġan sözle-
1039.	**yalġan ayt-**	Tü.+Tü.	Yalan söylemek.	***Yalġan aytur**-sen.*	398-5	5	yalġan ay-, yalġan sözle-
1040.	**yalġan sözle-**	Tü.+Tü.	Yalan söylemek.	*Arada üküş kimerseler öldiler bu **yalġan sözlemek** şūmluqıdın.*	383-10	14	yalġan ay-, yalġan ayt-
1041.	**yalġuz qal-**	Tü.+Tü.	Yalnız kalmak.	*Bir kün ḫōca ėwdin çıqtı taqı ḫatun **yalġuz qaldı**.*	382-16	3	ḫalvat qıl-, ḫalvat oltur-
1042.	**yalġuz qoḍ-**	Tü.+Tü.	Yalnız bırakmak.	*Yā Cebreʾīl, mėni bu mevḥūş yerde **yalġuz qoḍup** mu kėtersen Cebreʾīl aydı: Yā Yūsuf, ėmdi sen hemīşe Ḥaq teʿālā birle bolġıl, andın ḫālī bolmaġıl.*	356-15	1	ḫālī qoḍ-
1043.	**yalıng (I)**	Tü.	Alev.	*Andın song yana iltifāt qıldı erdi, baqar, bir heybetlig şūrat kördi, qara tonluġ, aġzıdın **yalıng** ot çıqar taqı burnıdın qara tütün çıqar.*	439-4	2	ot yalıng
1044.	**yaman bol-**	Tü.+Tü.	Kötü olmak.	*Eger bu sözler rāst bolsa, boldı; ve eger bolmasa, sizke **yaman bolġay** tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Bu sözler cümle rāst turur, hēç ḫaṭāsı yoq turur tėdi.*	82-10	1	şer bol-, yawuz bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1045.	**yaman cezā**	Tü.+Ar.	Kötülük.	*…oramlarda, bāzārlarda yörigen bolmaġay, yamanlıq qılġanġa* ***yaman cezā*** *bėrmegey, bil-cūd ʿafv qılġay taqı ümmeti Ḥaq teʿālānı üküş ḥamd u ṣenā ayġan bolġaylar.*	150-17	1	yawuzluq
1046.	**yaman qıl-**	Tü.+Tü.	Kötülük etmek.	*Ey ḫōca, men seninġ qadringni bilmedim,* ***yaman qıldım****.*	322-6	5	fesād qıl-, keyd qıl-
1047.	**yaman qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Kötü huyluluk.	*Anang sėni toquz ay emgenip kötürmişde yawuz qılıqlıġ ermes erdi, ėmdi mü* ***yaman qılıqlıġ*** *boldı?*	286-16	1	yawuz qılıqlıġ
1048.	**yamanlıq teg-**	Tü.+Tü.	Kötülük gelmek.	*Maʿlūm bolur kim muʾminlarġa eḍgülük tėgmişde qaḍġurmaq taqı* ***yamanlıq tegmişte*** *sewünmek munāfıqlar ṣifatı boldı erse, muʾmin kerek kim özidin bu ṣifatnı ıraq qılsa, andın song muʾmin bolsa, yoq erse, işi ḫaṭarlıġ turur.*	412-15	1	āzār teg-, melāmat kel-
1049.	**yan**	Tü.	Sebep, neden.	*Ol* ***yandın*** *anıng köşki qızıl boldı, tėdi erse, men yıġladım.*	179-14	8	sebeb, maʿnī
1050.	**yan-**	Tü.	Yanmak.	*Ol keçer boldı, taqı tamuġqa tüşti, taqı* ***yandı****, helāk boldı.*	239-15	9	köy-, söglün-
1051.	**yandur-**	Tü.	Yakmak.	*Ḥaq teʿālā ferīştelerke buyurdı kim bu tamuġnı* ***yandurung*** *tėp.*	66-8	10	köydür-, yaq-
1052.	**yapşun-**	Tü.	Yapışmak, sıkıca tutunmak, sarılmak, kucaklamak.	*Yügürdiler taqı ėkegü Diḥyatü'l-Kelbī tėp Cebreʾilke* ***yapşundılar*** *taqı Cebreʾil ʿas yenginge ėliglerini qatıp neerse isteyürler.*	171-1	10	yapuş-
1053.	**yapuş-**	Tü.	Yapışmak, sıkıca sarılmak.	*Yā ʿÖmer, Peyġāmbar üzesinge* ***yapuşġıl****, yaʿnī ḫıdmatda bolġıl munung tėg söz aymaġıl!*	45-15	2	yapşun-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1054.	**yaq-**	Tü.	Yakmak.	*Ey Bā̆r Ḫudāyā, bu ėwüngni duşmanlar* ***yaqmaqqa*** *kelip tururlar.*	42-12	1	köydür-, yandur-
1055.	**yaqın**	Tü.	Yakın.	*Yā Resūlallāh, Bedr toquşındın qayıtmışda men sizke* ***yaqın*** *yüriyür erdim.*	86-1	19	etek, yawuq (II)
1056.	**yaqın bol-**	Tü.+Tü.	Yakın olmak.	*Baqar, barçası ża ʿī̆f sökeller, ölmekke* ***yaqın bolmışlar*** *kāfirlar ʿaẕābı ʿuqūbatı sebebidin.*	98-6	2	yawuq bol-
1057.	**yaqın qıl-**	Tü.+Tü.	Yaklaştırmak.	*Ḫācatım sir turur, sir qulaqınga aymaq kerek, āşkāra bolmaz, tėdi erse, melik taqı qulaqını dervīşke* ***yaqın qıldı.***	440-14	1	yawuq qıl-
1058.	**yar**	Tü.	Tükrük.	*ʿĀyişe raẓhā öz* ***yarı*** *birle ezdi taqı Peyġāmbar ʿas'nung mübārek tişleringe sürt[t]i.*	90-6	5	tüfkürük
1059.	**yār**	Fars.	Dost, arkadaş, ahbap.	*İmām Şāfiʿī aydı: Andaġ erse, barġıl, ol* ***yāringnı*** *alıp kelgil.*	203-12	4	dōst, havādār
1060.	**yārān**	Fars.	Dost.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas* ***yārānları*** *birle olturmış erdi kim ṣaḥābalarda biri peyġāmbar ʿas'qa teveccüh qılıp kelür erdi.*	374-14	139	dōst, havādār
1061.	**yarat-**	Tü.	Yaratmak, var etmek, meydana getirmek.	*Ey ādam oġlanları sizlerni bu yerdin* ***yarattuq*** *taqı sizlerni bu yerke qayturur-biz, tėp aydı.*	345-11	52	törüt-
1062.	**yarım**	Tü.	Yarım, yarı.	*Ėwlerining taqı mülklerining* ***yarımını*** *anlarqa īşār qıldılar.*	255-16	9	buçuq
1063.	**yarın**	Tü.	Yarın.	*Bu kün bu Muḥammed Mekkeni aldı,* ***yarın*** *bizlerke kelgey, bizlerke taqı zaḥmat bėrgey.*	69-3	1	erte

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1064.	**yārī**	Fars.	Yardım.	*Sen keçürgil, sen bu miskīnlerke nuṣrat bėrgil! tėp zārīlıq qıldı erse, Cebreʾil ʿas nāzil boldı bėş mīng ferīşte birle, ala atlıġ, aq tonluġlar, ādamī ṣūratınġa keldiler Peyġāmbar ʿas'qa **yārī** üçün.*	72-17	2	nuṣrat
1065.	**yārī bėr-**	Fars.+Tü.	Yardım etmek.	*Çıqġıl menim qatımdın, kėtgil! Bu kündin song men sanga **yārī bėrmes**-men tėp Peygāmbar ʿas'nı qatından kėterdi.*	14-13	20	emān bėr-, iḥsān qıl-, ʿināyat qıl-, kerem qıl-, meded qıl-, nuṣrat bėr-
1066.	**yārī tile-**	Fars.+Tü.	Yardım dilemek.	*Hemīşe Ḥaq teʿālā ḥażratınġa sıġınu turmaq kerek, Ḥaq teʿālādın **yārī tileyü** turmaq kerek, Ḥaq teʿālānıng zikri birle turmak kerek, könglinde hemīşe Ḥaq zikri kerek.*	227-15	3	istiʿānat tile-
1067.	**yārīçi bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Yardımcı olmak.	*Anıng üçün kim sizler ḫayrġa yārīçiler üküş ḥāṣil qılursiz, anlar ḫayrġa **yārīçi bolmazlar**, tėp aydı taqı ol vaqtın anlarqa menim sünnetim üze ṣabur qılmaq ayalarınqa yanar köz qısmış mengizlig küçey bolġay, tėdi.*	304-14	1	meded bol-, testgīr bol-
1068.	**yarlıqa-**	Tü.	Affetmek, bağışlamak.	*Ḥaq tvt taqı ol kimserelerni **yarlıqaġay**, tėp aydı.*	270-14	47	keçür- (I), keç(ü)r- (I)
1069.	**yarlıqa-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Bu ḥadīṣ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas andaġ ḫabar bėrü **yarlıqar** kim: Bu dünyā muʾminning zindānı turur taqı gūr muʾminning ḥiṣārı turur.*	390-12	98	buyr-, buyur-, fermānla-
1070.	**yaruq qıl-**	Tü.+Tü.	Aydınlatmak.	*Ey ʿazīzler, sizler ne qavmlar turursiz, taqı dünyāda ne ʿamal birle meşġūl erdingiz [kim] Ḥaq teʿālā sizing yüzüngüzni mundaġ **yaruq qılıp** turur?*	241-11	1	münevver qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1071.	**yaş (II)**	Tü.	Gözyaşı.	*Yüzümdeki nūr sizing* ***yaşıngız*** *nūrı turur, tėp aydı.*	320-16	10	ḳaṭarāt, köz yaşı, ʿabarāt
1072.	**yaş aq-**	Tü.+Tü.	Göz yaşı akmak.	*Taqı közindin qaṭarāt ve ʿabarāt* ***yaş aqar*** *erdi, velīkin hēç kimerseke bildürmes erdi.*	166-8	3	ʿabarāt aq-, ʿabarāt yaş aq-, qaṭarāt aq-, qaṭarāt yaş aq-
1073.	**yaşıl yāqūt**	Tü.+Ar.	Zümrüt.	*Biri* ***yaşıl yāqūtdın*** *erdi taqı biri qızıl yāqūtdın erdi.*	179-8	1	zümürrüd
1074.	**yaşlıġ**	Tü.	Yaşlı, yaşça büyük.	*Taqı ʿİsā peyġāmbar ʿas* ***yaşlıġ*** *bolġaylar, taqı ʿİsā peyġāmbar otuz yaşar erdi.*	65-12	1	uluġ yaşlıġ
1075.	**yaşur-**	Tü.	Gizlemek.	*Bir kün nāgāh aġzıdın bismillāh kelimesi çıqtı erse, Firʿavn aydı: Yā Āsiya, kimning atını aydıng? tėdi erse,* ***yaşurmadı*** *taqı aydı kim: Yerni kökni yaratġan Tangrınıng atını aydım, tėdi.*	165-5	1	kizle-
1076.	**yavmu't-tavba**	Ar.	Zü'l-hicce ayının sekizinci günü.	*Ertesi üküş endīşe qıldı erse, ol künge* ***yavmu't-tavba*** *tėdiler.*	213-3	1	endīşe küni
1077.	**yawlaq**	Tü.	Çok.	*Men aydım: Yā emīre'l-muʾminīn, qanda barur-siz? tėdim erse, manga aydı: Ey Zeyd, bu ḫalīfalıq işi* ***yawlaq*** *düşvār turur.*	106-13	1	qatı, qatıġ, köp, telim, üküş
1078.	**yawuq (I)**	Tü.	Mağara.	*Taqı ol turġan* ***yawuqda*** *bir taġ başında bir ṣavmaʿa bar, ol ṣavmaʿa içinde bir rāhib bar, ol rāhib taqı anı körer, anıng birle taqı sözleşür, tėp ḫabar bėrdiler…*	343-7	1	ġār
1079.	**yawuq (II)**	Tü.	Yakın.	*Qaçan kim ol aṭlıġ* ***yawuq*** *keldi erse, bildiler kim bizke kelür tėp.*	20-14	24	etek
1080.	**yawuq bol-**	Tü.+Tü.	Yakın olmak.	*Manga Tangrı teʿālāqa yawuq bolmaqım yaḫşıraq turur sanga* ***yawuq bolġumça****, tėdi.*	361-2	4	yaqın bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1081.	**yawuq qıl-**	Tü.+Tü.	Yaklaştırmak.	*Men kimersening rızqını tüketmedim taqı kimersening ecelini men **yawuq qılmadım**.*	442-14	2	yaqın qıl-
1082.	**yawuz bol-**	Tü.+Tü.	Kötü olmak.	*Eger ʿamalıng eḍgü bolsa, uçtmaḥqa barġaysen; ve eger ʿamalıng **yawuz bolsa**, tamuġqa barġaysen, tėdi.*	442-7	1	şer bol-, yaman bol-
1083.	**yawuz qılıqlıġ**	Tü.+Tü.	Kötü huyluluk.	*Anang sėni toquz ay emgenip kötürmişde **yawuz qılıqlıġ** ermes erdi, ėmdi mü yaman qılıqlıġ boldı?*	286-13	3	yaman qılıqlıġ
1084.	**yawuzluq**	Tü.	Kötülük.	*Qamuġ şer taqı **yawuzluq** bu işler içinde turur, tėp aydı.*	397-8	3	yaman cezā
1085.	**yazuqluġ**	Tü.	Günahkâr.	*Cāhiliyyat vaqtında ḥāyiż ʿavretler ėliglerini sürttiler taqı öngin **yazuqluġ** kimerseler ėliglerini sürttiler erse, ol aq taş qap-qara boldı tėp aydılar.*	38-15	2	fācir
1086.	**yazuqluġ bol-**	Tü.+Tü.	Günahkâr olmak.	*Ve eger şekki bolsa ol uluġ **yazuqluġ bolur**, tėp aydı.*	275-13	1	ʿāṣī bol-
1087.	**yel-**	Tü.	Koşmak.	*Üç künlük yer barmış erdiler kim baqarlar bir ḥabeşī qul tėweke münüp **yelip** kele turur.*	133-7	1	sekir-, çap-, yügür-, yüg(ü)r-
1088.	**yėl es-**	Tü.+Tü.	Rüzgar esmek.	*Bukün cümle süngük bolup yaturlar üzelerinde **yėl eser**.*	391-14	2	yėl tezgin-
1089.	**yėl tezgin-**	Tü.+Tü.	Rüzgar esmek.	*Peyġāmbar ʿas'dın andaġ eşittim kim qayu kimersening qırq yarmaqı bolsa, taqı ol qırq yarmaqı üze **yėl tezginse**, taqı anı ḥarc qılmasa, ḫayr yolınġa taqı öz maşlaḥatınġa…*	109-2	1	yėl es-
1090.	**yėldür-**	Tü.	Koşturmak.	*Seleme atlıġ ṣaḥāba aydı: Bu kün bizler azlıqdın **yėldürmegey**-miz.*	70-17	1	yügürt-
1091.	**yemek**	Tü.	Yemek.	*Maqṣūdı **yemek** ermez erdi, tėp.*	185-8	1	ṭaʿām, aş

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1092.	**yer aġzı**	Tü.+Tü.	Çocuğun anne karnında yattığı yer, rahim.	*Ey ḫōca, sen bu ḫatundın oġlan tuġurmaq tileyür-sen taqı kördüm kim bu ḫatunung͡ in͡gen laḥmānī turur, taqı ol oġlan yatġan **yer aġzı** yaġ birle tolup turur, men endīşe qıldım kim bu ḫatunqa ölüm birle qorqutayın…*	234-3	1	raḥm (II)
1093.	**yer ʿālemi**	Tü.+Ar.	Yeryüzü.	*Yā Rebbī, man͡ga destūr bėrgil, kök ʿālemidin **yer ʿālemike** nāzil bolayın…*	170-12	1	yer yüzi
1094.	**yer yüzi**	Tü.+Tü.	Yeryüzü.	*Yā Ḥuzeyfe, bu kėçe man͡ga bir ferīşte nāzil boldı kim Ḥaq teʿālā anı yaratmışdın berü ol **yer yüzinge** nāzil bolmışı yoq erdi.*	170-11	20	yer ʿālemi
1095.	**yetiz**	Tü.	Tam, mükemmel.	*Men **yetiz** ʿālim boldum, Abū Ḥanīfeke iḫtiyācım qalmadı, tėp kelmez bolġay, tėdi.*	193-17	1	tamām
1096.	**yetür-**	Tü.	Ulaştırmak.	*Ey ferīşteler, bu dünyāke uyġanlarnı dünyāke **yetürün͡g**, tėp ayġay.*	399-13	2	tegür-
1097.	**yıġaç (I)**	Tü.	Ağaç.	*Derḫāl cānını qabż qılmış erdi, melik atından taqı yıqıldı bir **yıġaç** yerindin qon͡grulup tüşmiş teg.*	441-1	15	aġaç, daraḫt, daraḫtī, tal
1098.	**yıġaç ur-**	Tü.+Tü.	Sopa vurmak.	*Man͡ga yüz **yıġaç urdılar** rāst ayġıl, tėp.*	226-2	7	aġaç ur-
1099.	**yıġılış-**	Tü.	Toplaşmak.	*Cümle **yıġılıştılar**, tenāvul qıldılar.*	173-14	25	üwüş-, üvüş-
1100.	**yıllıq**	Tü.	Yıllık, yıllık vergi.	*Ey yārānlarım, bilin͡g, āgāh bolun͡g, qayu bir kimerse kāfirni öltürse, andaġ kāfir kim padşāhqa boy bėrip **yıllıq** qabūl qılmış bolsa, ol öltürgen kimerse uçtmaḫ yıḍığını yıḍlamaġay, nėçeme kim yıḍığı yetmiş yıllıq yerdin kelür bolsa.*	336-7	4	yıllıq cizye, yıllıq māl

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1101.	**yıllıq cizye**	Tü.+Ar.	Yıllık vergi.	*Eger musulmānlıqnı qabūl qılmasalar, bizke boy bėrip* ***yıllıq cizye*** *bėrseler, uruşmang.*	335-13	1	yıllıq, yıllıq māl
1102.	**yıllıq māl**	Tü.+Ar.	Yıllık vergi.	*Bizke* ***yıllıq māl*** *bėring taqı ol törengiz üze turung.*	139-8	2	yıllıq, yıllıq cizye
1103.	**yıraq bol-**	Tü.+Tü.	Uzaklaşmak.	*Ėmdi men suwsadım, suw tiledim erse, şerbet keltürdiler erse, men qorqtum kim dünyā manga meyl qılıp dünyā maḥabbeti könglümke ornap Ḥaq teʿālā ḥażratından* ***yıraq bolmaġayın*** *tėp yıġladım tėdi.*	100-4	4	ıraq tüş-
1104.	**yigit**	Tü.	Genç, delikanlı.	*Bu yārānları arasında bir* ***yigit*** *kimerse bar erdi.*	428-5	50	cuvān
1105.	**yol bėr-**	Tü.+Tü.	İzin vermek.	*Abū Bekr raẓhu* ***yol bėrmedi*** *erse, Abū Bekr raẓhu'nung aḍaqınġa soqtı erdi.*	21-6	2	destūr bėr-, icāzat bėr-, ruḫsat bėr-
1106.	**yol köndür-**	Tü.+Tü.	Yol göstermek.	*Muḥammed ummatınġa velīler kelip* ***yol köndürürler****, tėp iʿtiqād qıldım.*	268-15	1	delālat qıl-
1107.	**yoldın azıt-**	Tü.+Tü.	Yoldan çıkarmak.	*Bilgil, āgāh bolġıl kim gūrʿaẕābınıng üç ülüşde biri ġıybatdın bolġay taqı bir ülüşi ġammāzlıqdın bolġay taqı bir ülüşi* ***yoldın azıtmaqdın*** *bolġay, tėdi.*	387-2	1	yoldın çıqar-
1108.	**yoldın çıqar-**	Tü.+Tü.	Yoldan çıkarmak, azdırmak.	*Ey Aḥmed, men sanga keldim kim āḫir vaqtınġda vesvese qılıp* ***yoldın çıqarġay****-mu-men? tėp.*	227-8	1	yoldın azıt-
1109.	**yön**	Tü.	Sebep, neden.	*Ey musulmānlar, siz mėni ne* ***yöndin*** *öltürür-siz?*	134-15	19	sebeb, maʿnī

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1110.	**yönendür-**	Tü.	Çevirmek.	*Yüzüm **yönendürdüm** ol Tanġrı ḥażratınġa kim yerni taqı köklerni yarattı köni musulmān ḥālında taqı men Tanġrı teʿālāqa ortaq qatġanlardın ermez-men tėdi…*	345-4	1	ewür-
1111.	**yulı-**	Tü.	Tıraş etmek, kesmek.	*Tanġrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulġa kim başını yulıtsa, taqı qurbānını boġuzlasa, taqı tonlarını keḍse taqı Medīneke qayıtsa tėdi erse, cümle ṣaḥāba başlarını **yulıdılar**, baʿżılar taqı Peyġāmbarʿas destūrı birle saçlarınıng uçını kestiler…*	46-15	1	kes-, yulıt-
1112.	**yulıt-**	Tü.	Tıraş etmek.	*Tanġrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulġa kim başını **yulıtsa**, taqı qurbānını boġuzlasa, taqı tonlarını keḍse taqı Medīneke qayıtsa tėdi…*	46-14	1	yulu-, yulı-, kes-
1113.	**yulu-**	Tü.	Tıraş etmek, kesmek.	*Saqallarıngızını **yulup** bıyıqlarıngızını qapartmaqqa menim Rebbüm manga andaġ buyurdı kim bıyıqlarını kessem taqı saqallarnı qoḍsam tėp.*	81-14	4	kes-, yulıt-
1114.	**yuluġ bol-**	Tü.+Tü.	Feda olmak.	*Yā Resūlallāh, nefslerimiz, taqı oġlanlarımız, taqı cümle māl tawarlarımız sizke **yuluġ bolsun** taqı siz aramızda bolung! tėdi.*	84-13	1	fidā bol-
1115.	**yumşaq sözle-**	Tü.+Tü.	Tatlı dille konuşmak.	*Ḥaq teʿālānıng yarlıqamaqını vācib qılġan üç neerse turur: Biri ḥalāyıqqa ṭaʿām yedürmek, ėkinçisi salāmnı āşikāra qılmaq, üçünçisi ḥalāyıqqa **yumşaq sözlemek**, tėdi.*	254-15	1	tatlıġ qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1116.	**yunuġ**	Tü.	Abdest.	*Abū Ḥanīfe ol kimerse erdi kim otuz yıl yatsıġ namāzınınġ **yunuġı** birle erte namāzını qıldı, tėdi erse, ol kimerse hēç neerse tėyü bilmedi.*	191-7	7	ābdast
1117.	**yupula-**	Tü.	Kandırmak, aldatmak, hile yapmak.	*Yā Muḥammed, bu ol qavmlar turur kim musulmānlarnı yüzinde **yupulaġuçılar**, masḫara qılġuçılar tururlar, taqı artlarında ġaybat qılġuçılar tururlar.*	67-5	1	oynat-
1118.	**yügür-**	Tü.	Koşmak.	*Mescidke kirdi taqı Peyġāmbarnı kördi erse, **yügürdi**.*	291-1	7	sekir-, çap-, yel-
1119.	**yügürt-**	Tü.	Koşturmak.	*Derḫāl aṭını ol taġ ṭarafınġa **yügürtti**.*	429-13	1	yėldür-
1120.	**yükey bol-**	Tü.+Tü.	Yükselmek.	*Dīnınġ **yükey bolġay**, aḥvālınġ qavī bolġay tėdi erse, Peyġāmbar ʿas köngli ḫoş boldı.*	9-4	2	yüksek bol-
1121.	**yükey qıl-**	Tü.+Tü.	Yükseltmek.	*...ol qulnuṅ dīvānındın tegme bir adımı sanınça yamanlıqnı kėtergey taqı uçtmaḫ içinde tegme bir adımı sanınça yetmiş derece **yükey qılġay**, tėp yarlıqadı.*	270-1	1	yüksek qıl-
1122.	**yüksek**	Tü.	Yüksek.	*Yana bu köşk yanında taqı bir köşk kördüm inġen körklüg taqı **yüksek**.*	166-2	6	qatıġ
1123.	**yüksek bol-**	Tü.+Tü.	Yükselmek.	*Andın soṅġ menim ʿaşām **yüksek bolur**, ol miqdār kim uçı kökke yeter taqı butaqlanur; butaqları ʿālamqa münteşir bolur.*	352-13	4	yükey bol-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1124.	**yüksek qıl-**	Tü.+Tü.	Yükseltmek.	*Yā Rebbenā, men ġazāt qıldım, kāfirlar birle uruştum, seninġ dīninġni* ***yüksek qılmaq*** *üçün taqı seninġ ḫoşnūdluquńġ üçün uruştum taqı cān bėrdim, şehīd boldum tėse, Ḥaq tvt ayġay kim: Yalġan aytur-sen.*	406-11	4	yükey qıl-
1125.	**yüz (I)**	Tü.	Yüz, surat, çehre.	*Bolmasa Yūsuf peyġāmbar Zelīḫā qatında olturdı, velīkin Zelīḫā* ***yüzinge*** *baqmaz erdi, yerke baqar erdi.*	360-14	105	liqā
1126.	**yüz çewür-**	Tü.+Tü.	Yüz çevirmek.	*Yā Yūsuf, sen taqı bukündin soṅġ mundın* ***yüz çewürgil****, munuṅġ qatınġa kirmegil, tėdi.*	362-10	8	iʿrāż qıl-
1127.	**yüz ewür-**	Tü.+Tü.	Yüz çevirmek.	*Yā ʿOṯmān, menim sünnetimdin* ***yüz ewürmegil****.*	263-6	9	iʿrāż qıl-
1128.	**zaʿfarān**	Ar.	Sarı renk.	*Yā ʿAbdurraḥman, bilgil, āgāh bolġıl kim, Ḥaq tvt uçtmaḥ tėwelerini öz qudratı birle qızıl altundın yaratıp turur taqı aḍaqlarını ʿanbardın yaratıp turur taqı tüklerini* ***zaʿfarāndın*** *yaratıp turur…*	162-11	1	sarıġ
1129.	**zaḫm**	Ar.	Yara.	*Bu zaḫm aġuluġ* ***zaḫm*** *erdi, sirāyat qıldı.*	154-5	4	cerāḥat, baş
1130.	**zaḫm qıl-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Yā Resūlallāh, uşbu teşükdin bir yılan aḍaqımġa qatıġ* ***zaḫm qıldı****.*	21-9	1	meşaqqat tegür-, zaḥmat bėr-
1131.	**zaḫmat bėr-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Ol vaqıtta kim aġuluġ etni çeynep bıraqtım erdi, andın bėrü birer vaqtlarda birer* ***zaḫmat bėrür*** *erdi maṅġa.*	34-12	3	meşaqqat tegür-, zaḫm qıl-
1132.	**zaḫmat qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Ve eger ziyārat qılmasaṅġız sizlerke üküş* ***zaḫmat qılġay****-miz tėp tehdīd u tefrīʿler qıldı.*	41-12	1	cefā qıl-, īẕā tegür-, ẓulm qıl-

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1133.	**zaḥmat teg-**	Ar.+Tü.	Zarar gelmek.	*Bolmasun kim sanga bir **zaḥmat tegse**, tėp aytur erdi.*	289-9	2	ziyān teg-
1134.	**zaḥmat tegür-**	Ar.+Tü.	Sıkıntı vermek.	*Munda turup mungar **zaḥmat tegürmek** ḫoş ermez, tėdi taqı ol taġ üngüridin çıqtı.*	393-14	15	renc bėr-
1135.	**żaʿīf**	Ar.	Hasta.	*Babam **żaʿīf** turur, çerig vaqtı ermes, bu qamçını nė qılur? tėdi erse, Bilāl aydı kim: Peyġāmbar ʿas Bedr toquşında bir qamçı birle ʿUkāşeni bilmedin urmış.*	86-5	2	sökel
1136.	**żaʿīf**	Ar.	Âciz, zavallı.	*Qamuġdın raḥmat qılġanraq turursen, men **żaʿīf** miskīnge sen raḥmat qılġıl! tėp zārīlıq birle, yıġlamaq birle münācāt qılur erdi.*	183-4	9	dermānda, ʿāciz
1137.	**żarar**	Ar.	Zarar, ziyan.	*Ve eger tili birle taqı zecr qılmaqġa qudratı yetmese, qorqsa kim, manga munlarnıng **żararı** taqı zaḥmatı teggey, tėp aysa, köngli birle yigrensün.*	303-8	5	żāyiʿ, ziyān
1138.	**żarar tegür-**	Ar.+Tü.	Zarar vermek.	*Eger Peyġāmbar ʿas manga aymamış bolsa erdi kim hēç kimerseke **żarar tegürmegil** tėp, Abū Sufyānqa andaġ yawuq kelmiş erdim kim oq birle ursam, helāk bolġay erdi, velīkin Peyġāmbar ʿas sözini saqladım, qılmadım.*	32-4	2	ziyān qıl-, ziyān tegür-
1139.	**zārī qıl-**	Fars.+Tü.	Ağlamak, inlemek.	*Baʿżı vaqt içinde tażarrūʿ ve **zārī qılurlar** taqı baʿżı vaqt içinde zār zār yıġlayurlar.*	319-3	1	zārīlıq qıl-
1140.	**ẓarīf**	Ar.	Güzel.	*Peyġāmbar ʿas aytur: Mirʿāc tüninde uçtmaḥda Āsiya ḫatunnung köşki yanında yana bir köşk kördüm ġāyat körklüg, **ẓarīf**.*	165-17	1	cemāllıġ, cemīl, körklü, körklüg, ṣāḥib-cemāllıġ

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1141.	**zārīlıq qıl-**	Fars.+Tü.+Tü.	Ağlayıp inlemek.	*Bu kimerseler sėni qıyāmat kün żāyiʿ mü qılġaylar kim munça yıġlar-sen* ***zārīlıq qılur****-sen? tėdim erse, manga aydı: Ey Zuhrī, Qurʾānda bir āyat bar.*	176-16	19	zārī qıl-
1142.	**żāyiʿ**	Ar.	Zarar, ziyan.	*Yā Rebbī, men sanga yaman qul erdim; buyurġan işleringni qılmadım, yıġġan işleringdin yıġılmadım; ʿömrümni ġaflat birle* ***żāyiʿ*** *keçürdüm, tėp aysam, Ḥaq teʿālādın ḫiṭāb kelgey; Yā ʿĀmir, ėmdi sening cezāng ne turur?*	147-10	1	żarar, ziyān
1143.	**żāyiʿ bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Yā Resūlallāhi, mālım bar erdi* ***żāyiʿ boldı****.*	327-4	6	helāk bol-, helāket bol-
1144.	**zehr**	Fars.	Zehir.	***Zehri*** *qatıġ eşer qıldı.*	21-6	2	aġu
1145.	**zehr**	Fars.	Öfke.	*Yā Resūlallāh, menim nė* ***zehrim*** *bolġay kim sizni urmaqġa?*	86-16	1	öwke, ġażab
1146.	**zērek**	Fars.	Zeki, uyanık.	*Andın song aydı: Yā emīre'l-muʾminīn,* ***zērek*** *kim turur? Emīrü'l-muʾminīn ʿAlī rażhu aydı: Zērek ol kişi turur kim, āḫirat anga dünyādın yaqınraq bolsa.*	147-17	1	tetik
1147.	**zişt**	Fars.	Çirkin.	*ʿAraşāt ḫalqı ayġaylar kim: Bu* ***zişt*** *şūratnı bilmekdin Tanrı teʿālāqa sıġnur-biz, tegėyler.*	399-7	2	cemālsız
1148.	**zişt bol-**	Fars.+Tü.	Çirkin olmak.	*Gūrke kirsem, üç kün ol gūrda yatsam, yüzüm andaġ* ***zişt bolġay*** *kim hēç kimerse baqa bilmegey, tėdi.*	360-15	1	körksüz bol-
1149.	**ziyān**	Fars.	Zarar, ziyan.	*Munlarning sizlerke taqı fāyidası tegmez,* ***ziyānı*** *taqı tegmez.*	216-13	6	żarar, żāyiʿ

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1150.	**ziyān qıl-**	Fars.+Tü.	Zarar vermek.	*Taqı dünyā maḥabbatı ol kimerselerke ziyān qılur kim mālını mufāḫirat üçün cemʿ qılurlar taqı ḥalāldın hem taqı ḥarāmdın cemʿ qılurlar taqı ḫayr ve ṣadaqa qılsalar, riyā üçün qılurlar, anlarġa ol dünya maḥabbatı **ziyān qılġay**.*	396-10	16	żarar tegür-, ziyān tegür-
1151.	**ziyān teg-**	Fars.+Tü.	Zarar gelmek.	*Ey baba, kerek kim menim ėlgimni taqı aḍaqımnı baġlasaŋgız, anıŋ üçün kim cān açığında ėlgimdin yā taqı aḍaqımdın sizke **ziyān tegmese** taqı men ata āzārlaġanlardın bolmasam, tėdi erse, İbrāhīm peyġāmbar taqı ėlgini taqı aḍaqını yip birle baġladı.*	215-5	1	zaḥmat teg-
1152.	**ziyān tegür-**	Fars.+Tü.	Zarar vermek.	*Mekkeniŋ uluġlarınga, Qurayş qabīlasında yaŋla musulmān bolġanlarġa bu ġanīmatdın üküş māl tawar bėrdi, anıŋ üçün kim musulmānlıqları qavī bolsun, İslāmdın qaytıp duşmanlıqnı āşkārā qılıp muʾminlerke **ziyān tegürmesünler** tėp.*	75-10	1	żarar tegür-, ziyān qıl-
1153.	**ziyārat**	Ar.	Türbe.	*Barıŋ, Kūfedin uluġ yaşlıġ kişilerni alıp keliŋ, bu **ziyārat** qayu ʿazīzniŋ ziyāratı turur bizke maʿlūm bolsun, tėdi…*	155-17	1	turbat
1154.	**ẓulm qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Maŋa **ẓulm qılmadılar**.*	226-16	11	cefā qıl-, īẕā tegür-, zaḥmat qıl-
1155.	**ẓulmānī**	Ar.	Karanlık.	*Tupraq **ẓulmānī** turur taqı qaraŋgqu turur, tėdi erse, Taŋrı teʿālā aydı…*	279-3	2	ẓulmat

Tablo 3.16 (Devamı) : Eş Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1156.	**ẓulmat**	Ar.	Karanlık.	*Tevbe qıldım zı̄nhār ve zı̄nhār mėni qaytarġıl kim i͡ngen* ***ẓulmatqa*** *tüştüm.*	322-7	1	ẓulmānī
1157.	**zümre**	Ar.	Zümre, sınıf, grup.	*Yā Rebbī, mėni dünyāda miskı̄n tirgüzgil taqı dünyādın çıqarmışı͡ngda miskı̄n çıqarġıl taqı āḫiratta miskı̄nler* ***zümresinde*** *qopargıl! tėdi.*	173-7	5	ḫayl
1158.	**zümürrüd**	Ar.	Zümrüt.	*Bu ėkki qapuġ yaşıl* ***zümürrüddin*** *erdi.*	37-16	2	yaşıl yāqūt

3.11. ZIT ANLAMLILAR

Sözcük bilgisi bölümünün on birinci ana başlığı olan "zıt anlamlılar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 719 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 350'si Türkçe, 213'ü Arapça, 60'ı Arapça + Türkçe, 55'i Farsça, 27'si Farsça + Türkçe, 5'i Türkçe + Arapça, 3'ü Farsça + Arapça, 2'si Arapça + Arapça + Türkçe, 2'si Türkçe + Farsça, 2'si Türkçe + Farsça + Türkçe'dir. Sözcükler arasında en sık geçen 785 sıklık derecesiyle *bėr-* 'vermek' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ābadān* 'mamur, bayındır, bakımlı'*, aç(ı)l-* 'açılmak'*, açıġ* 'acı'*, açıġlıq* 'acılık, meyvenin acılaşması'*, āheste* 'yavaş, usul'*, aḥvālı munġiż bol-* 'üzülmek'*, al(ı)n* 'ön taraf'*, alçaq* 'alçak gönüllü'*, alġuluġ* 'alacaklı'*, aq bol-* 'beyazlaşmak'*, aq kün* 'ak gün'*, ʿaql ėḍisi* 'akıl sahibi'*, aqrun* 'yavaş'*, ārām qıl-* 'rahat etmek, dinlenmek'*, ārāsta* 'süslü, bezenmiş'*, art-* 'artmak, çoğalmak'*, āsān* 'kolay'*, aşaq* 'kısa'*, āşnā* 'aşina, tanıdık'*, aytış-* 'konuşmak' sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 225 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen 'açılmak' anlamındaki *açıl- sözcüğünün aç(ı)l-,* 'ağır' anlamındaki *aġır* sözcüğünün *aġ(ı)r,* 'yavaş' anlamındaki *aqru* sözcüğünün *aqrun,* 'büyük' anlamındaki *beḍük* sözcüğünün *böyük,* 'boyun eğmek' anlamındaki *boyun bėr-* sözcüğünün *boy bėr-,* 'buyurmak, emretmek' anlamındaki *buyr-* sözcüğünün *buyur-,* 'öteki dünya, ahiret' anlamındaki *dāru beqā* sözcüğünün *dār-i baqā,* 'dünya' anlamındaki *dāru fenā* sözcüğünün *dār-i baqā, dāruʾl-fenā,* 'dost' anlamındaki *dōst* sözcüğünün *yaġı, ḫaṣm, düşman, duşmān,* 'düşman' anlamındaki *duşmān* sözcüğünün *düşman,* 'düşmanlık' anlamındaki *duşmanlıq* sözcüğünün *duşmanlık,* 'eksilmek, azalmak' anlamındaki *eksül-* sözcüğünün *eksil-,* 'emir, buyruk' anlamındaki *emr* sözcüğünün *emir,* 'sabah' anlamındaki *ertesi* sözcüğünün *erte,* 'fayda, yarar' anlamındaki *fāyida* sözcüğünün *fāyda,* 'dost' anlamındaki *havādār* sözcüğünün *yaġı, ḫaṣm, düşman, duşmān,* 'hüküm, emir, buyruk' *anlamındaki ḫüküm sözcüğünün ḫükm,* 'uzak' *anlamındaki ıraq* sözcüğünün *yıraq,* 'ön, ön taraf' anlamındaki *iley* sözcüğünün *ileg,* 'sıcak'

anlamındaki *isig* sözcüğünün ise *issig* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. İki şekilli kullanım ile ilgili toplam 118 sözcük tespit edilmiştir. Tespit edilen bu iki şekilli sözcüklerin yanı sıra açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20'deki iki şekilli sözcükler ele alınmıştır. Eserde "zıt anlamlar" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.17 : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ābadān**	Fars.	Mamur, bayındır, bakımlı.	*Ey közüm yaruqı, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı tul qılġan, oġlanlarnı öksüz qılġan,* ***ābadānlarnı*** *ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīšān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-6	1	eski, ḫarāb
2.	**abuşqa**	Tü.	Yaşlı, ihtiyar.	*Baqar, bir* ***abuşqa*** *keldi taqı ėlinge türü aldı taqı…*	435-1	30	cuvān, emred, yigit
3.	**ʿāciz**	Ar.	Aciz, zavallı, perişan, bîçare.	*Ben* ***ʿāciz*** *ve darmānda qulung bilmez-men qayu yerde sākin bolġaymen, tėp munācātlar qılu yıġlayu erteke tegi oyaġlıq qıldı, hėç öngin artuq ṭāʿat qılmadı.*	317-5	5	küçlüg, qavī, quvvatlıġ, miskīn
4.	**aç-**	Tü.	Açmak.	*Tangrı teʿālāqa ʿibādat qılmak içinde sanga yārī bėrmekke keldim, tėdi erse, Barṣīṣā taqı ṣavmaʿa qapuġın* ***açtı.***	369-5	54	bağla-
5.	**aç-**	Tü.	Acıkmak.	*Taqı qarnı ingen* ***açıp*** *turur erdi, yegü neerse taqı yoq erdi.*	269-7	6	qan-, toy-
6.	**açıġ**	Tü.	Acı.	*Rūma atlıġ çeşmening qudısı bar erdi, suwı süçüg erdi taqı ol kişilerke bėrmez erdi taqı öngin quḍuġlar barça* ***açıġ*** *erdi.*	135-5	1	mezālıġ, süçüg, tatlıġ

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
7.	**açıġlıq**	Tü.	Acılık, meyvenin acılaşması.	*Qaçan kim Hābīl qanı yerke tegdi erse, yerlerning baʿżısında tapuzluq ẓāhir boldı taqı mēvelerde hem **açıġlıq** ẓāhir boldı taqı ṭaʿāmlarda çürümek taqı müteġayyir bolmaq ẓāhir boldı taqı deryālar suwı açıġ boldı.*	338-6	1	tatlıġlıġ
8.	**açıl-**	Tü.	Açılmak.	*Ey yārānlarım, bu ʿazīz mundaġ iş qıldı erse, Ḥaq teʿālā mundın rāżī boldı taqı ferīşteleringe bu qul birle mubāhāt qıldı taqı kök qapuġları cümlesi **açıldı**.*	316-7	10	baġlan-
9.	**ʿadāvat**	Ar.	Düşmanlık.	*Ḥüseyin raẓhu arasında taqı Yezīd arasında avval **ʿadāvat** ol yöndin erdi kim bir kün Yezīd Muʿāvīya qatınġa kirdi erse, Muʿāvīya aydı…*	179-16	4	dōstluq, maḥabbet, ülfet, muḥabbat
10.	**ʿādil**	Ar.	Adil, adaletli.	*Mervānīlerde andaġ **ʿādil** keçmedi.*	239-9	2	cabbār, ẓālim
11.	**ʿadl**	Ar.	Adalet.	*Özining ʿādatı ol erdi kim kündüz **ʿadl** birle meşġūl erdi taqı kėçe bolsa zāhidlar, ʿālimlarnı yıġar erdi, taqı aytur erdi kim, ölüm sözidin öngin söz birle bolmaġalıng, tėp aytur erdi.*	239-9	2	ẓulum, ẓulm, āzār
12.	**ʿāfiyat**	Ar.	Sağlık, esenlik.	*Ya Rūḥu'llāh, bilgil, āgāh bolġıl kim bu şeher ḥalqı cümlemuzġa, **ʿāfiyat** içinde turur erken nāgāh Ḥaq teʿālānıng ġażabı bitildi taqı cümlemüzni helāk qıldı...*	395-4	2	sökellik, maraż, ig, ʿillet
13.	**ʿafv**	Ar.	Af, bağışlama.	*Mīkāʾil hemīşe Ḥaq teʿālānıng riżāsı birle, **ʿafv** birle, taqı rızqı birle nāzil bolur.*	115-11	2	cezā

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
14.	**āgāh bol-**	Fars.+Tü.	Haberdar olmak, bilgili olmak.	*...dervīşlikni ögdi taqı aydı: Eyā enṣārīlar, **āgāh bolung**, ol kimerselerke kim māl tawar bėrmedim, ol kimerseler manga sewüglügrek turur māl bėrgenlerimdin tėdi...*	76-5	2	ġāfil, ġāfil bol-
15.	**aġır**	Tü.	Ağır.	*Taqı bardılar, bu kāfirlar **aġır** taşlarnı üzesinge yıġdılar ölsün tėp.*	97-1	6	yüngül
16.	**aġırla-**	Tü.	Yüceltmek, ululamak.	*Ḥaq teʿālā mėni iʿzāz ve ikrām qıldı taqı māl ve niʿmet bėrdi, dünyāda neteg kim aġırladı āḫiratta taqı andaġ **aġırlaġay**, tėp maġrūr bolup rūzgār keçürse, munung mişālı ol turur kim bir kimersening ėkki qulı bar, birini sewer taqı birini sewmez.*	426-2	5	ḫōrla-, azla-
17.	**āheste**	Fars.	Yavaş, usul.	*Yūsuf quḍuġ ortasında yetmedin erdi kim Cebreʾīl ʿaleyhi's-salām tuttı taqı **āheste** ėndürdi.*	356-7	1	qatıġ, çalāk, terk, ėwek, tēz
18.	**āḫir**	Ar.	Ahir, son, sonunda.	***Āḫir** bizler cümlemüz Yūsufnung qarındaşları turur-miz, cümlemüzdin bu kiçig turur, cümlemüz munga şefaqatlıġ turur-miz, eḍgülük saqınur-miz.*	354-3	12	avval
19.	**āḫirat**	Ar.	Ahiret.	*Bu muʾmin qarındaşı taqı tört ming altunnı **āḫirat** asbābınġa ḫarc qıldı.*	425-1	104	bu dünyā, dār-i fenā, dāru fenā, dāru'l-fenā, dehr, dünyā, dünyā ʿālamı, ehl-i dünyā

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
20.	**āḫirat yeri**	Ar.+Tü.	Ahiret yeri.	*ʿÖmer sizke selām bėrdi taqı aydı kim, Peyġāmbar ʿas qatında, babaṅgız Abū Bekr qatında bizke **āḫirat yeri** bėrsengiz, anlar qatında yatsaq, tėp derḫōst qılġıl, tėdi erse, oġlı taqı bardı, derḫōst qıldı erse, ʿĀyişe raẓhā qabūl qıldı.*	119-10	2	bu dünyā, dār-i fenā, dāru fenā, dāru'l-fenā, dehr, dünyā, dünyā ʿālamı, ehl-i dünyā
21.	**āḫiratqa naql qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Ölmek.	*Her ayna bir kün kelgüsi turur sizlerde biriṅgiz üze kim ol kün içinde mėni körmegey-siz, men **āḫiratqa naql qılmış** bolġay-men, andın soṅġ mėni körmegey.*	77-9	17	tuġur-, tuġ-, tiril-
22.	**aḫmaq**	Ar.	Ahmak, sersem, şaşkın, aptal.	*...Ey yārānlarım, zīnhār **aḫmaq** birle suḥbat qılmaṅg taqı ʿāqildin kesilmeṅg, tėdi erse, yārānları aydılar: Yā Resūlallāhi, ʿāqil kim bolur?*	423-10	14	tetik, zērek
23.	**aḫşam**	Tü.+Ar.	Akşam.	*...cümle ṣaḥābalar namāz qıldılar taqı **aḫşam** yatsıġ arasında Baqīʿda defn qıldılar.*	168-4	12	erte, ertesi
24.	**aḫvālı munġiż bol-**	Ar.+Tü.	Üzülmek.	*...Ḥaq teʿālā maṅga oġulları taqı qızları üze musallaṭ qılsa erdi, naẓar qılġay erdim, **aḫvālı** neteg **munġiż bolġay** erdi.*	330-2	1	sew(ü)n-, sewnüş-, sewün-, şāḍ bol-
25.	**al-**	Tü.	Almak.	*Eger bu yigirmi yarmaqġa bėrseṅg **alurmen**, tėdi erse, munlar taqı ol yigirmi yarmaqġa sattılar taqı aydılar...*	358-4	223	bėr-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
26.	**al(ı)n**	Tü.	Ön taraf.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥidning qızıl altunı bolsa yā taqı kümüşi bolsa taqı zekātını edā qılmasa, qıyāmat kün bolsa āvṣ ol altunnı taqı kümüşni taḫta qılġaylar taqı tamuġ otınġa qızdurup bu zekāt bėrmegenlerning **alnınġa** taqı yanlarınġa taqı arqalarınġa basġaylar.*	250-9	1	art
27.	**alçaq**	Tü.+Fars.	Alçak gönüllü.	*Ey **alçaq** Peyġāmbar, ey ḥalīm Peyġāmbar! tėp yıġlasa, ṣaḥābalar bodasındın adrılgan tėwe tėg ingreşür erdiler.*	91-6	1	maġrūr, maġrūrluq, mütekebbir, mütekebbirlik, tekebbür, ġurūr
28.	**alçaqlıq**	Tü.	Alçak gönüllülük, tevazu.	*Eger miskīnliking taqı **alçaklıqıng** bar erse köngülüng içinde, ẓāhirıngda ḥalāyıqġa bildürmegil, tėp aydı.*	406-7	4	maġrūr, maġrūrluq, mütekebbir, mütekebbirlik, tekebbür, ġurūr
29.	**alçaqlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Alçak gönüllülük etmek.	*Qaçan kim men alçaqlıq qılġu yerde **alçaqlıq qılmadım** erse, Ḥaq teʿālā mėni mundaġ ḫōr qıldı.*	374-8	9	maġrūr, maġrūrluq, mütekebbir, mütekebbirlik, tekebbür, ġurūr
30.	**alġuluġ**	Tü.	Alacaklı.	*Qaçan kim bu yarmaq ėdisi barıp andın yarmaqını tiledi erse, ol kişi bu **alġuluġnı** ėwke kigürdi taqı aġırladı taqı on ming yarmaqını ṣandūqdın çıqarıp teslīm qıldı…*	195-13	1	borçluġ
31.	**ʿālim**	Ar.	Âlim, bilge.	*Olʿ **ālim** Ḥaq teʿālā ḥażratında pāḍṣāh turur taqı olʿālim kim Ḥaq ḥażratında qadersiz turur…*	231-8	61	cehl

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
32.	**alt**	Tü.	Alt.	*Andın soŋg qopar-men taqı namāzqa kim meşrūʿ qılur-men öngümde Kaʿbeni taşavvur qılur-men, aḍaqım **altında** Şirāṭnı taşavvur qılur-men taqı saġ yanımda uçtmaḥ bar, tėp aytur-men…*	243-15	4	üst, üstün
33.	**aŋgdur-**	Tü.	Hatırlatmak, aklına getirmek.	*Ėwde şūrbā bişürmediŋgiz, tėdi erse, ʿĀyişa aydı raẓhā: Ol yarmaq bar erken nişe maŋga **aŋgdurmadıŋgız**? tėdi.*	253-11	2	unuttur-
34.	**aq**	Tü.	Ak, beyaz.	*Baqar, bir kimerse **aq** ton keḍmiş saçını tarayur.*	334-1	26	qara
35.	**aq bol-**	Tü.+Tü.	Beyazlaşmak.	*Qaçan kim bu ala tonluġlar bu arıqġa kirseler taqı ol suwqa çomsalar; tonları **aq bolur**.*	55-2	1	qarar-
36.	**aq kün**	Tü.+Tü.	Ak gün.	*ʿArab tilinçe eyyāmu'l-biyż, **aq künler** tėmek bolur.*	282-9	1	qaraŋgqu tün
37.	**aqar-**	Tü.	Ağarmak, aklaşmak, beyazlaşmak.	*Baqar bir abuşqa ermiş, arqası bükrermiş saçı saqalı **aqarmış**, ėlgine ʿaşāsını almış, keldi…*	285-17	3	qarar-
38.	**ʿāqil**	Ar.	Akıllı (kişi).	*…Yā Resūlallāhi, **ʿāqil** kim bolur?*	423-2	14	nāqiṣatu'l-ʿaql, delü, mecnūn
39.	**ʿaql ėḍisi**	Ar.+Tü.	Akıl sahibi.	*ʿĀqilniŋg uḍımaqı yaḫşıraq turur aḥmaqnıŋg oyaġlıqıdın taqı ʿāqilniŋg yemeki yaḫşıraq turur aḥmaqnıŋg ṭāʿat içindeki emgekidin; taqı taqvā ėḍisi taqı ʿ**aql ėḍisi** taqı yaqīn ėḍisiniŋg ẕerre endāzalıġ ṭāʿatı yaḫşıraq turur dünyāke maġrūr bolġan aḥmaqnıŋg yer yüzi toluġ ṭāʿatıdın, tėp aydı.*	423-5	1	nāqiṣatu'l-ʿaql, delü, mecnūn

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
40.	**aqru**	Tü.	Yavaş.	*Taqı menim āvāzım qatıġ turur taqı qatıġ sözlemek ʿādat qılıp turur-men, hēç **aqru** sözleyü bilmez-men.*	371-14	2	qatıġ, çalāk, terk, ėwek, tēz
41.	**aqrun**	Tü.	Yavaş.	*Bu arada erdi kim ḫatun yerindin qoptı taqı ėlginge bir yitig kerey aldı taqı **aqrun** bu ėr qatınġa kelü başladı erse, bu ėr andaġ saqındı…*	383-6	1	qatıġ, çalāk, terk, ėwek, tēz
42.	**ar-**	Tü.	Yorulmak.	*Yā Resūlallāhi, Fāṭıma tegirmen ögürmekdin **armış** taqı uyquġa barmış, tegirmen özi çewrülür, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı…*	161-1	3	ārām qıl-, rāḫat bėr-
43.	**ārām qıl-**	Fars.+Tü.	Rahat etmek, dinlenmek.	*Yā Yūsuf, ėlgin͡gni bir qata bu yürekim üze qoḍgıl kim yürekim **ārām qılsun**, tėdi.*	361-6	1	ar-
44.	**ārāsta**	Fars.	Süslü, bezenmiş.	*Qaçan kim İbnü Mülcem ʿal ėwke kirdi taqı bu ḫatunnı **ārāsta** kördi, ʿışqı taqı ziyāda boldı.*	151-17	1	riyāsız
45.	**arıġ**	Tü.	Helal.	*Eger sen iḥtiyāṭ qılmış bolsa erdin͡g, manga **arıġ** ʿalif yedürmiş bolsa erdin͡g, ol kāfirni öltürgey erdin͡g, taqı ġāzīlar ṣavābını ḥāṣil qılġay erdin͡g, tėp aṭ sözledi…*	300-2	9	ḥarām
46.	**arıġ**	Tü.+Fars.	Temiz.	*Medīne şehri ḫabīṣ taqı yaman kişilerni özidin keterür **arıġ** pāklarnı tutar, neteg kim temürçinin͡g körüki temürnün͡g yamanlarını, ḫabīṣlarını kėterür taqı yaḫşısını, ṣāfīsini qoyar, tėp aydı.*	208-5	2	kir, toġluġ, necāsatlıġ, necis, murdār

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
47.	**arıġlıq**	Tü.	Suçsuzluk, günahsızlık.	***Arıġlıq*** *ol bir ve bar Tangrıqa turur kim yetmiş yıldın song manga bir ḫādim birle vaʿẓ qıldı, tėdi erse, aydılar: Ey ʿazīz, neteg vaʿẓ qıldı?*	302-13	9	fācir, yazuqluġ
48.	**arıt-**	Tü.	Temizlenmek, günahtan arındırmak.	*…Ḥaq tebāraka ve teʿālā lutf ve kerem qılıp sėni yamanlıqdın* ***arıttı****, on sekkiz āyat seninġ arıġlıqınġ üçün ıḍa bėrdi, tėdi erse, babam Abū Bekr aydı…*	418-4	8	fisq qıl-, maʿṣiyat qıl-
49.	**art**	Tü.	Art, arka.	*Dāvud peyġāmbar ʿas oġlınġa aydı: Ey oġlum, arslan artınġa yörigil taqı yılan artınġa yörisenġ, yörigil, velīkin zīnhār, ey oġlum nāmaḥram ʿavrat* ***artınġa*** *yörimegil, tėp vaʿẓ ve naṣīḥat qıldı.*	351-7	29	ileg, iley, öng, al(ı)n
50.	**art-**	Tü.	Artmak, çoğalmak.	*Nėçeme kim qonuqlarnı üküş keltürseler, şādīlıqı* ***artar*** *erdi ve eger üç künge tegi qonuq ḫāṣil bolmasa, yalġuz ṭaʿāmnı tenāvul qılmas erdi.*	212-1	1	eksil-, eksül-
51.	**artuq**	Tü.	Fazla, çok.	*Artuq naẓar qılmaq taqı* ***artuq*** *sözlemek taqı artuq işler qılmaq bu ġaflatdın turur.*	433-2	32	az, eksük
52.	**aruq**	Tü.	Arık, zayıf, cılız, güçsüz.	*İngen semüz taqı ermez, ingen* ***aruq*** *taqı ermez, orta tenlig turur.*	23-5	3	etlig tenlig, laḥmānī, semüz
53.	**ārzūluġ**	Fars.+Tü.	Arzulu, istekli.	*Yā Fāṭıma, sėni munça uluġ ṣaḥābalarnıng oġlanları munʿim kimerseler* ***ārzūluġ*** *turur erdiler…*	160-11	9	raġbetsiz bol-
54.	**āsān**	Fars.	Kolay.	*Andaġ erse, ḫamr içgil, tėdi erse, Barṣīṣā aydı: Ḫamr içmek munlardın* ***āsānraq*** *turur.*	370-3	1	düşvār, qatıġ, müşkil

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
55.	**ʿāṣī**	Ar.	Asi, isyan eden, günahkâr.	*...Ḥaq teʿālānıng ḥavfından **ʿāṣī** közindin qaṭra yaş aqıtsa, taqı ol qaṭradın kim ġāzī qul Ḥaq teʿālā yolında şehīd bolup tenindin qaṭra qan aqsa.*	68-17	17	ḥalīm
56.	**asra**	Tü.	Alt.	*Men taqı anam sözinge muḫālifat qılu bilmedim, anam töşekinge kirip yattım, ėlgim yanı **asrasında** qaldı taqı hēç közümke uyqu kirmedi.*	289-11	6	üst, üstün
57.	**ast**	Tü.	Alt.	*Bu ʿamalnı ėleting taqı Siccīn atlıġ yerde (yer **astıdın** aşaġa qarangġuġa Siccīn tėp ayturlar) qoḍung, tėp fermān kelgey.*	402-12	5	üst, üstün
58.	**aşaq**	Tü.	Kısa.	*Yana bir kün Peyġāmbar ʿas ḫıdmatında erdim kim bir ḫatun keçti kim qāmatı **aşaq** erdi.*	386-17	1	uzun
59.	**āşkāra**	Fars.	Aşikâr, açık, belli, meydanda, görünen.	*Taqı Şeyṭān ādam oġlınġa **āşkāra** duşman turur.*	353-10	8	örtüglüg, hātif
60.	**āşnā**	Fars.	Aşina, tanıdık.	*Menim taqı Medāyin şehrinde hēç **āşnā** kimerse yoq erdi kim barsa[m].*	113-14	1	yat
61.	**aşnu**	Tü.	Önce.	*Bizler ol qavm turur-miz kim namāz vaqtı bolmadın **aşnu** ābdast qılur erdük, taqı mescidke kirip Ḥaq teʿālāqa ṭāʿat ve ʿibādat qılur erdük...*	241-16	4	kėḍin, soñgra
62.	**at-**	Tü.	Atmak.	*Ey oġlum, ol Şeyṭān turur, anı taşlaġıl, qatınga yawutġıl, tėdi erse, İsmāʿīl qayıttı taqı ol Şeyṭān-i laʿīnni taş birle **attı**.*	214-12	31	tut-
63.	**ʿavret**	Ar.	Kadın.	*İbn ʿAbbas aydı raẓhu: Qıyāmat kün bolsa āvş, bu dünyānı bir qarı ʿ**avret** şūratınġa keldürgeyler.*	399-5	20	er, eren, erkek, bėg

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
64.	**avval**	Ar.	Evvel, önce, ilk.	*Ey baba, körermen ḫalāyıq ot yandursalar, **avval** uşaq yıġaçlar qoḍarlar, andın soŋ͡ uluġ yıġaçlarnı koḍarlar.*	238-13	64	āḫir
65.	**aytış-**	Tü.	Konuşmak.	*Buküŋ͡din soŋ͡ maŋ͡ga un tükendi tėp ḫabar bėrseŋ͡ yā taqı kişi birle **aytışursaŋ͡g** yā taqı bitig bitip maŋ͡ga oqıtursaŋ͡g, mėndin ḫarām sen, tėp aydı.*	189-10	1	tek qal-
66.	**az**	Tü.	Az.	*Ol maʿnī üçün kim bu muttaqī qullar tünle **az** uyquġa barur erdiler taqı secdelerde üküş istiġfār qılur erdiler.*	313-13	1	köp, qatı, qatıġ, telim, üküş, yaḫşı, yawlaq, artuq, ġāyat, iŋ͡gen
67.	**az-**	Tü.	Azmak, doğru yoldan çıkmak.	*Eger ol neerseni tutar bolsaŋ͡gız, hēç köni yoldın **azmaġaysiz.***	168-15	3	köndür-
68.	**ʿazāb**	Ar.	Azap, işkence, eziyet.	*Bu malnıŋ͡ ḫalālınġa ḫisāb bar turur, ḫarāmınġa **ʿazāb** bar turur, tėp aymış.*	396-14	45	ṣafā
69.	**āzād**	Fars.	Hür, serbest, kölelikten azad edilmiş (kişi).	*Velīkin men qul ermez-men, **āzād** turur-men, hem taqı peyġāmbarzāda turur-men.*	361-9	7	vildān, ġılmān, bende, esīr
70.	**āzār**	Fars.	Zulüm.	*Taŋ͡grıqa ṭāʿat qılmaq içinde nefsüŋ͡ge ṣabur baġlaġıl yā taqı ḫalqlarġa risālat tegürmek içinde ṣabur qılġıl, yā taqı kāfirlar **āzārınġa** Ḥaq sözi fermānını tegürmek içinde ṣabur qılġıl!...*	9-17	1	ʿadl, dād
71.	**azġun**	Tü.	Azmış, azgın, doğru yoldan çıkmış.	*Ey ol kimerseler kim īmān keltürdüŋ͡giz, öz nefsüŋ͡güz birle boluŋ͡g, **azġunlarnıŋ͡g** azġunluqı sizlerke ziyān qılmaz, qaçan kim sizler köni bolsaŋ͡gız, tėp aytıp turur, tėdi erse…*	304-4	1	tölek

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
72.	ʿ**azīz qıl-**	Ar.+Tü.	Yüceltmek.	*Sen ebter ermessen, seninġni biz tükel qılduq, seni biz* ***ʿazīz qılduq****.*	63-3	6	ḫōrla-, azla-
73.	**azla-**	Tü.	Aşağılamak, horlamak.	*Yana ferīştеler taqı bir qulnuŋ ʿamalını kökke aşurġaylar taqı bu ʿamalnı* ***azlaġaylar*** *taqı ḫōrlaġaylar.*	402-13	1	aġırla-, ʿazīz qıl-, iltifāt, ög-
74.	**azlıq**	Tü.	Azlık.	*Seleme atlıġ ṣaḥāba aydı: Bu kün bizler* ***azlıqdın*** *yėldürmegey-miz.*	70-17	1	qatıġlıq, üküşlük
75.	**baġla-**	Tü.	Bağlamak, kapatmak.	*Ol kimerse bardı; baqar ėwde yalınġ turur, bėlinge bir fūta* ***baġlamış*** *taqı olturup turur.*	222-10	44	aç-
76.	**baġlan-**	Tü.	Bağlanmak, kapanmak.	*Ėkki elgi zincīr birle boynınġa* ***baġlanmış*** *ʿazāb ve ʿuqūbat içinde turur.*	345-17	7	aç(ı)l-, açıl-
77.	**bahālıġ**	Fars.+Tü.	Pahalı, değerli, kıymetli.	*İmām Mālik raḥmhi munça* ***bahālıġ*** *tāzī aṭlarnı taqı bahālıġ derāzgūşlarnı bir kimerseke baḫşīş qılmaqı delīl turur kim hēç dünyāke iltifātı taqı maḥabbatı yoq erdi.*	209-5	2	uçuz
78.	**baḫīl**	Ar.	Cimri, hasis, tamahkâr.	*Andın soŋ aydı: Men ḥarām turur-men tėgme bir* ***baḫīl*** *üze taqı tegme bir ṭāʿatnı riyā ve semʿat üçün qılġan üze, tėp aydı.*	403-5	5	cōmard, cuvān-mard, kerīm, kirām, munʿim
79.	**bāk tut-**	Ar.+Tü.	Üzülmek.	*...şeyṭānlar aydı[lar] kim: Ümmetiniŋ maḥabbatları dünyāke bar turur tėdiler erse, İblīs ʿal aydı: Andaġ erse, men hēç* ***bāk tutmaz****-men.*	397-4	1	sew(ü)n-, sewnüş-, sewün-, şād bol-
80.	**bāqī**	Ar.	Bakî, ebedî, sonsuz, geride kalan, arta kalan.	***Bāqī*** *yaḫşıraq turur fānīdin.*	392-12	3	fānī, nehāyat, niḥāyat, soŋ
81.	**bar**	Tü.	Var, mevcut olan.	*Ḥirā taġında bir ġār* ***bar****, ol ġār içinde bir qaç kün ḫalvat olturayın tėdi erse, Ḫadīca raẓhā azıq qılu bėrdi.*	7-8	473	yoq

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
82.	**bar qıl-**	Tü.+Tü.	Var etmek.	*...Ḥaq teʿālā ḫiṭāb qıldı, taqı aydı: Yā Ādam, men sėni yoqdın* ***bar qıldım****.*	281-10	2	qahr qıl-, qaṭʿ qıl-
83.	**barça**	Tü.	Hep, bütün.	***Barça*** *bėgler ve vezīrler taʿaccub qıldılar kim bu ne derv̄īş erdi kim pādşāhımızını helāk qıldı, tėp.*	441-2	46	noqṣān
84.	**bas-**	Tü.	Döğüşte galip gelmek, yenmek.	*Ėkinç nevbetde men sanga künde ėkki altun vaʿda qıldım erdi, ol vaʿdake ḫilāf qıldım erse, ėmdi sen manga ḥamla qılmaqıng taqı ol daraḫtqa qaṣd qılmaqıng yarmaq üçün boldı, Ḥaq riżāsı üçün bolmadı erse, men sanga ġālib boldum taqı sėni* ***bastım****, tėp aydı.*	411-10	4	maqhūr bol-, tüş-
85.	**baş qaldur-**	Tü.+Tü.	Baş kaldırmak.	*Bu ʿālam içinde bir qara yer bolsa erdi taqı anda ḥaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle böyük taġlar* ***baş qaldurdılar*** *kim: Nūḥ peyġāmbar kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	1	boy bėr-, boyun bėr-, boyun sun-, inqiyād qıl-, munqād bol-, muṭīʿ bol-
86.	**baş tart-**	Tü.+Tü.	Baş kaldırmak.	*Yaġılar ol kişiler bolur kim musulmān erken ḫalīfaġa boy bėrmediler,* ***baş tartıp*** *çıqġanlar bolur.*	146-17	1	boy bėr-, boyun bėr-, boyun sun-, inqiyād qıl-, munqād bol-, muṭīʿ bol-
87.	**başqa**	Tü.	Başka, diğer.	*Biz ėkegü şarṭ qılmış erdük kim biz ėkegü cemʿ bolmadın teslīm qılmang, tėp; mėndin* ***başqa*** *neteg tapşurdunguz? tėdi...*	203-6	3	naẓīr
88.	**bāṭil**	Ar.	Batıl, boş, beyhude.	*Bu reʾy* ***bāṭil*** *reʾy turur.*	19-9	6	rāst, köni, ḥaq, dürüst
89.	**bay**	Tü.	Zengin.	*Qıyāmat kün bolsa āvṣ, bu kimerseni keldür-geyler: biri şehīd bolġay taqı biri ʿālim bolġay taqı biri* ***bay*** *bolġay.*	406-10	9	çıġay, dervīş miskīn, faqīr

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
90.	**bedbaḫt**	Fars.	Bedbaht, kötü talihli.	*Andın soŋ aydı kim: Vāy bolsun ol **bedbaḫtqa** kim ḫamr içip tevbe qılmadın öler bolsa, tėdi…*	364-4	3	devlet
91.	**beḍük**	Tü.	Büyük.	*Yāʿqūb peyġāmbar ʿas aydı: Oġlum ne tüş kördüŋ? tėp suʾāl qıldı erse, Yūsuf aydı: Ey baba, bir **beḍük** tağ bolur. Men ol tağ üze bolur-men.*	353-6	2	uşaq, kiçig
92.	**bėg**	Tü.	Bey, efendi.	*Naḥrān qabīlasıdın bir ögür tersālar kelürler **bėgleri** birle taqı dānişmandı birle.*	143-3	23	ʿavret, ḫatun, tişi
93.	**belā**	Ar.	Bela.	*Ḥaqīqatta māllarıŋġız taqı oġul qızlarıŋġız fitne turur taqı **belā** ve miḥnet turur.*	291-4	16	devlet
94.	**bėlgür-**	Tü.	Belirmek, belli olmak, ortaya çıkmak.	*Qaçan kim Cābirniŋ ṭaʿāmını tenāvül qılduq taqı ḫandaq qazımaqqa barduq, menim ülüşümke teggen yerde taqı bir uluġ taş **bėlgürdi**.*	217-16	6	zāʾil bol-
95.	**bēmeze**	Fars.	Tatsız, hoş olmayan, çirkin kötü.	*Çaqır közlüg bolġay taz, saçlıġ bolġay, tişleri açuq bolġay, yüzi körksüz bolġay, iŋgen heybetlig, **bēmeze** sūratlıġ bolġay.*	399-6	1	ẓarīf, ṣāḥib-cemāllıġ, körklüg, körklü, ḫoş, cemīl, laṭīf, mūnis
96.	**bende**	Fars.	Bende, kul, köle.	*Bu ḫalīfanıŋ uruġından bir kimerse çıqarġaymen kim cümle maḫlūqātdın ol ʿazīzrek bolġay menim ḥażratımda taqı üküş enbiyālar, taqı evliyālar taqı ṣāliḥler taqı abdāllar taqı ʿazīz qullar, eḍgü **bendeler** çıqarġaymen, tėp aydı.*	277-8	2	āzād

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
97.	**bēnihāyat**	Fars.+Ar.	Sonsuz.	*Yā Muḥammed, yana qayıtġıl Ḥaq teʿālānıng̃ baḫşīşi üküş turur, raḥmatı **bēnihāyat** turur, taqı qulunung̃ zārīlıq taqı miskīnlik[i]ni sewer miskīnlik qılġıl, bolġay kim āsān qılsa tėp aydı...*	59-7	1	fānī, nehāyat, niḫāyat, song̃
98.	**bėr-**	Tü.	Vermek.	*Velīkin üç şarṭım bar, ol şarṭımnı qabūl qılur bolsa, beyʿet **bėrür**-men, tėdi erse, Muʿāvīya aydı: Ol üç ne şarṭ-lar turur?*	195-13	785	al-
99.	**berk**	Tü.	Sağlam, muhkem.	*Yā Resūlallāh, ḥışārları **berk** ḥışār turur.*	138-13	2	eski, ḫarāb
100.	**beyān**	Ar.	Beyan, izah, açıklama.	*Uzaq umınç tutmaq āfatınıng̃ **beyānı** içinde turur.*	433-3	42	kizle-, yaşur-
101.	**bēzār**	Fars.	Rahatsız, bezgin, bıkmış,usanmış.	*Sen mundaġ söz aymışıng̃ bar mu? tėdi erse, dervīş aydı: Wa'l-ʿayāẕu billāhi, men mundaġ sözdin **bēzār** men, tėdi…*	422-8	3	teşvīşsiz, fāriġ
102.	**bezmān**	Fars.	Kederli, üzgün, kırılmış, incinmiş.	*Anlar[nıng̃] tegme birini quçtı taqı öpti taqı anlar qatındın ḫasta ve **bezmān** bolup çıqtı taqı qayıttı.*	166-16	9	saʿīd, eymen
103.	**bil-**	Tü.	Bilmek.	*Yā İbni ʿAbbās, men ne **bilür**-men kim suwġa barġınça ecel vefā qılur-mu yā taqı yoq mu?*	433-11	287	yang̃ıl-
104.	**bint**	Ar.	Kız.	*Taqı törт **bintning̃** biri Zeyneb taqı Ruqayya taqı Umm-i Külṯūm taqı Fāṭıma.*	5-2	1	oġ(u)l, oġlan, oġul
105.	**bir az**	Tü.+Tü.	Bazen.	*Közi aşaqqa üküşrek baqar, yerke baqar; **bir az** taqı başını qaldurur, kökke baqar.*	23-7	1	hemīşe
106.	**birer**	Tü.	Bazen.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi **birer** mundaġ qılur erdi, hēç kimerse birle sözleşmez.*	187-3	2	hemīşe
107.	**borçluġ**	Tü.	Borçlu.	***Borçluġlarnıng̃** borçını edā qılur erdi.*	209-9	2	alġuluġ, ġarīm

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
108.	**boy bėr-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek, itaat etmek, tâbi olmak.	*Ve eger musulmān bolmasaŋgız, bizke* ***boy bėrip*** *yıllıq māl bėriŋgler!*	48-4	12	baş qaldur-, baş tart-
109.	**boyun bėr-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek.	*Qaçan körseŋ kim ḫalq ara baḫīllıqa āşkāra bolsa, barça ḫalāyıq baḫīllıqqa* ***boyun bėrseler*** *taqı nefs tilekinge uysalar taqı dünyānı iḫtiyār qılsalar…*	304-7	5	baş qaldur-, baş tart-
110.	**boyun sun-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek.	*…ėwinde ḫalālınga taqı oġlı qızınġa kelginçe nafaqası bolsa taqı ol kimerse ḫecke barmadın öler bolsa, ʿāṣī bolur, Ḥaq teʿālānıŋ fermānınġa* ***boyun sunmaġan*** *qullardın bolur.*	273-16	2	baş qaldur-, baş tart-
111.	**böyük**	Tü.+Tü.	Büyük.	*Bu ʿālam içinde bir qara yer bolsa erdi taqı anda ḫaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle* ***böyük*** *taġlar baş qaldurdılar kim: Nūḫ peyġāmbar kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	1	uşaq, kiçig
112.	**bu dünyā**	Tü.+Ar.	Dünya.	***Bu dünyānı*** *tamuġqa bıraqıŋ, tėp fermān kelse, dünyā ayġay: Yā Rebbī, qanı maŋga uyġanlar taqı mėni dōst tutġanlar?*	399-12	6	āḫirat, āḫirat yeri, dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā, ʿuqbā
113.	**buçuq**	Tü.+Tü.	Yarı, yarım.	*Nė bėreyin? tėdi erse, Umayya ibnü Ḫalaf aydı:* ***Buçuq*** *batman qızıl altun bėrgil! tėdi.*	97-7	1	dürüst, bütün
114.	**burun**	Tü.	Önce.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvṣ, cümle ḫalāyıqdın* ***burun*** *avval gūr yarılıp gūrdın baş qaldurġan men bolġay-men.*	36-15	48	kėḍin, soŋra
115.	**buyr-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Ḫōca aytur: Taŋ yarumamış bizke ne namāz* ***buyur****-sen? tėdi...*	322-1	97	buyrul-
116.	**buyrul-**	Tü.	Görevlendirilmek, emir almak.	*Mūsā ʿ-as aydı: Yā Muḥammed, ne işke* ***buyruldıŋ****? tėdi...*	58-12	3	yarlıqa-, fermānla-, emr qıl-, buyur-, buyr-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
117.	**buyruq**	Tü.	Buyruk, emir.	*Peyġāmbar ʿas ṣaḥābalarqa aydı: Manga* ***buyruq*** *andaġ boldı kim cümle qapuġlarıngızını bağlasangız taqı cümlengiz namāzqa mescid qapuġıdın kirsengiz.*	92-1	2	derḫōst
118.	**buyur-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Eger çengim* bolsa, ḫoş ayġay erdim, tėdi erse, buyurdılar kimerse bardı; ol cāriyanıng çengini keltürür erken bir abuşqaġa satġaştı.*	310-11	7	buyrul-
119.	**buz-**	Tü.	Bozmak, harap etmek, yıkmak, değiştirmek.	*Bizim kişiler birle sizing yārānlar edebsüzlük qılmışlar, ṣulḥnı ʿehdni* ***buzmışlar.***	47-17	7	tüzet-
120.	**bükrer-**	Tü.	Eğilmek, bükülmek, kamburlaşmak.	*Baqar bir abuşqa ermiş, arqası* ***bükrermiş*** *saçı saqalı aqarmış, ėlgine ʿaşāsını almış, keldi…*	285-16	2	tikil-
121.	**bütün**	Tü.	Bütün, tam.	*Ol aydı: Yā emīre'l-muʾminīn, bu sütni içing, baqalıng, baġarsuqlarıngız* ***bütün****-mü turur, tėp.*	118-12	1	buçuq, yarım, yarı, yaru-
122.	**cabbār**	Ar.	Cabbar, cebreden, zalim.	*Benū İsrāʾīl içinde bir pārsā melik bar erdi, yana ingen* ***cabbār*** *erdi.*	441-12	2	ʿādil, mazlum, mihrubān, raḫīm, raḫmatlıġ, raḫmetlig
123.	**cān çıq-**	Fars.+Tü.	Ölmek.	*Ölüm ne neerse bolur? tėdi erse, İblīs aydı: Bu* ***cān*** *sizdin* ***çıqġay*** *taqı körer közüng körmez bolġay, tutar elging tutmaz bolġay…*	280-16	3	tuġur-, tuġ-, tiril-
124.	**cānsız**	Fars.+Tü.	Cansız.	*Bu butlar cemād ve* ***cānsız*** *tururlar, sizke menfaʿatları tegmes hem taqı mażarratları tegmes.*	217-1	3	tirig
125.	**cehennem**	Ar.	Cehennem.	*Muʾminler tağılmış teg kāfirlar müteferriq boldılar, qaştılar, Ṭāyifqa bardılar taqı baʿżıları öldiler,* ***cehennemke*** *bardılar.*	74-5	2	Firdevs, uçmaḫ, uçmaḫ, uçtmaḫ, uştmaḫ, uştmaḫ

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
126.	**cehl**	Ar.	Cahil.	*ʿAraṣāt ḥalqı birle ḥisāb qılmazdın oza bėgler, ẓālimlar tamuġqa barġaylar taqı ʿArablar ḥuṣūmat birle tamuġqa barġaylar taqı dehqānlar mütekebbirlik birle tamuġqa barġaylar taqı rūstāyīlar **cehl** birle tamuġqa barġaylar, tėp aydı.*	419-14	1	ʿālim, faqīh, ʿulemā, kāmil
127.	**cemīl**	Ar.	Güzel.	*…Peyġāmbar ʿas aydı: Ḥaq tvt **cemīl** turur, cemālnı sewer.*	371-8	2	bēmeze, zişt, fāḥiş
128.	**cevāb**	Ar.	Cevap, karşılık, yanıt.	*Rāst **cevāb** sizlerke ol turur kim, men Ḥaq tvt bėrgeninge qanāʿat qıldım.*	300-13	20	suʾāl
129.	**cevāb ay-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Tanġrı teʿālā sanġa tiriglik bėrse, kişike muḥtāc bolmaġıl, tėp kėnglümke tüşti erse, yana işleyü başladım, tėp **cevāb aydı**.*	435-14	45	**sor-**
130.	**cevāb ayt-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Qaçan kim Abū Ḥanīfe raḥmhi fetvāke **cevāb aytu** başladı erse, eṭrāf-ı ʿālamdın fetvālar kelü başladı.*	191-10	10	**sor-**
131.	**cevāb bėr-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Ey babam, Peyġāmbarġa cevāb bėring, tėdim erse, atam aydı: Vallāh, men **cevāb bėrü** bilmez-men.*	417-1	20	**sor-**
132.	**cevāb yarlıqa-**	Ar.+Tü.	Cevap vermek.	*Bāqī qalıp turur, tėp **cevāb yarlıqadı**.*	290-10	6	**sor-**
133.	**cezā**	Ar.	Ceza.	*Yā ʿĀmir, ėmdi sening **cezāng** ne turur?*	147-11	11	ʿafv, ḫayr cezā
134.	**cōmard**	Fars.+Tü.	Cömert, eli açık.	***Cōmard** kimerse Ḥaq teʿālā ḥażratında yawuq bolur taqı uçtmaḥqa hem yawuq bolur taqı cümle ḫalāyıqqa hem yawuq bolur…*	251-5	4	baḫīl, nācōmard

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
135.	**cuvān**	Fars.	Genç.	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oġlunġnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol şeytānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı mununġ tėg nāzenīn **cuvān** körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oġlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	1	abuşqa, qarı, yaşlıġ
136.	**cuvān-mard**	Fars.	Cömert, eli açık.	*Yalġan aytur-sen, kim ḫayrāt ve iḥsān qıldıng erse, hēç menim riżāmnı ṭalab qılmadıng, ḫalāyıq mėni **cuvā[n]-mard** tėsünler…*	407-11	5	baḫīl, nācōmard
137.	**cüftlen-**	Fars.+Tü.	Evlenmek.	*Yā ʿĪsā, cüftlerimning sanını bilmez-men, ingen üküş kimerselerni **cüftlendim**, tėdi erse, ʿĪsā peyġāmbar ʿas aydı: Ey ʿacūz, ol cüftlering sanga ṭalāq mu bėrdiler taqı öldiler-mü?*	398-14	16	ṭalāq bėr-, ṭalāq qıl-
138.	**çalāk**	Fars.	Çevik, hızlı, çabuk hareket eden.	*Tangrı teʿālā raḥmat qılsun ol qulġa kim özini ṭavāf qılmışta **çalāk** körgüzse tėdi.*	47-4	1	āheste, aqru, aqrun
139.	**çap-**	Tü.	Koşmak.	*…Abū Sufyān aṭınġa mündi, taqı **çapup** Mekkeke kirdi taqı çaqırdı…*	49-11	1	yöri-, yörü-
140.	**çapān**	Fars.+Tü.	Eski, yıpranmış (elbise).	*…biz Qurayş qabīlalıġ eşrāflar taqı bėgler taqı ḥurmetlig ʿizzetlig kimerseler mundaġ **çapān** tonluġlar birle; taqı anıng sözini eşitmek tileyür-biz, çapān tonluġlar birle [neteg] olturalıng?*	379-10	1	yangı
141.	**çaqır-**	Tü.	Çağırmak, seslenmek, bağırmak.	*Manga ne **çaqırur**-sen?*	329-15	36	defʿ qıl-, kėter-, qav-, qaw-
142.	**çıġay**	Tü.	Fakir.	*Taqı men bay erdim taqı bu oġlum **çıġay** erdi.*	286-2	1	bay

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
143.	**çupul-**	Tü.	Çıkarmak (giysi), soyunmak.	*Andın soŋ İbrāhīm peyġāmbar ʿas suwġa kirdi, cümle tonını* ***çupuldı*** *taqı aydı…*	212-10	2	keḍ-, key-
144.	**dād**	Fars.	Adalet, hak.	*Yā Rebbī, bu ʿÖmerdin menim* ***dādımnı*** *sen alġıl, tėdi erse, ʿÖmer raẓhu qorqtı taqı aydı: Ey nāresīde, ʿÖmer saŋa ne ẓulm qıldı kim ʿÖmerke mundaġ aytur-sen?*	108-6	1	ẓulum, ẓulm, āzār
145.	**dār-i baqā**	Ar.	Öteki dünya, ahiret.	*Ol qaqan kim dār-i fenādın* ***dār-i baqāġa*** *riḥlat qıldı erse, Peyġāmbar ʿas'qa ḫabar bėrdiler.*	233-13	6	bu dünyā, dār-i fenā, dāru fenā, dāru'l-fenā, dehr, dünyā, dünyā ʿālamı, ehl-i dünyā
146.	**dār-i fenā**	Ar.	Dünya.	*Qaçan kim Abū Bekr raẓhu* ***dār-i fenādın*** *dār-i beqāġa riḥlat qıldı erse, erte namāzınŋa cümle [ṣaḥābalar] yıġıldılar taqı cümlesi ittifāq qılıp ʿÖmer raẓhu'nı imāmatlıqqa keçürdiler.*	105-1	6	āḫirat, āḫirat yeri, dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā, ʿuqbā
147.	**dāru beqā**	Ar.	Öteki dünya, ahiret.	*Abū Ẕar raẓhu taqı dāru fenādın* ***dāru beqāġa*** *riḥlat qıldı erse, yuvdılar taqı kefenlediler taqı namāz qıldılar taqı defn qıldılar.*	131-11	2	bu dünyā, dār-i fenā, dāru fenā, dāru'l-fenā, dehr, dünyā, dünyā ʿālamı, ehl-i dünyā
148.	**dāru fenā**	Ar.	Dünya.	*Bildiler kim anaları* ***dāru fenādın*** *dāru baqāġa rıḥlat qılmış.*	167-14	2	āḫirat, āḫirat yeri, dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā, ʿuqbā
149.	**dāru'l-beqā**	Ar.	Ahiret.	*Taqı bu kitābnıŋ muṣannifi meẕkūr yekşenbe kün dāru'l-fenādın* ***dāru'l-beqāġa*** *riḥlat qıldı.*	443-17	1	bu dünyā, dār-i fenā, dāru fenā, dāru'l-fenā, dehr, dünyā, dünyā ʿālamı, ehl-i dünyā
150.	**dāru'l-fenā**	Ar.	Dünya.	*Taqı bu kitābnıŋ muṣannifi meẕkūr yekşenbe kün* ***dāru'l-fenādın*** *dāru'l-beqāġa riḥlat qıldı.*	443-16	1	āḫirat, āḫirat yeri, dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā, ʿuqbā

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
151.	**daʿvat qıl-**	Ar.+Tü.	Davet etmek, çağırmak.	*Başranıng uluġları **daʿvat qılıp** ünderler, ol taqı barur taqı aşlarını yeyür, tėdiler erse, ʿOs̱mān ibnü Ḥanīf̄ke vaʿẓ qılıp bitig ıḍa bėrdi, velīkin maʿzūl qılmadı.*	146-6	5	defʿ qıl-, kėter-, qav-, qaw-
152.	**defʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Kovmak.	*Men **defʿ qıldım**, kėterdim.*	100-1	6	çaqır-, daʿvat qıl-, ünde-
153.	**dehr**	Ar.	Dünya.	*Bir pārsā zāhid bar erdi, şāyimü'd-**dehr** erdi taqı künde Qurʾānnı ḫatm qılur erdi.*	295-6	1	āḫirat, āḫirat yeri, dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā, ʿuqbā
154.	**delü**	Tü.	Deli.	*Bizim Qaran qabīlasında andın aḥmaq taqı andın **delürek** kimerse yoq.*	400-5	1	ʿāqil, usluġ, ʿaql ėḍisi
155.	**derḫōst**	Fars.	İstek, arzu, rica.	*Sizing keremüngüzdin **derḫōst** ol turur kim menim tanġanımnı kişike aymasangız, tėdi erse, ol taqı qabūl qıldı taqı çıqtı aldı, sewnüp çıqtı taqı Abū Ḥanīf̄e ḫıdmatınġa keldi Abū Ḥanīf̄eke ḫabar bėrdi.*	195-15	12	yarlıġ, ḫüküm, ḥükm, fermān, emr, buyruq
156.	**dermānda**	Fars.	Aciz, zavallı, bîçare.	*Men miskīn ʿāciz **dermāndanı** eger tamuġqa kigürseng taqı buyursang kim zebāniyyalar mėni topuzları birle ursalar taqı manga ḥamīmni içürseler men miskīn qul sening keremüngge sıġınġaymen…*	182-17	4	küçlüg, qavī, quvvatlıġ, miskīn
157.	**dervīş**	Fars.	Fakir, zavallı, aciz, muhtaç kimse.	*Vaqt içinde bir **dervīş** bar erdi.*	420-8	101	küçlüg, qavī, quvvatlıġ, miskīn
158.	**dervīş miskīn**	Fars.+Ar.	Fakir zavallı.	*Taqı bu borc barça **dervīşler, miskīnler**, yetīmler üçün erdi taqı musulmānlar maşlaḥatı üçün erdi.*	119-8	3	bay
159.	**destūr bėr-**	Fars.+Tü.	İzin vermek.	*Yā Resūlallāhi, manga destūr bėrsengiz, men atam anam qatınġa barsam, tėdi[m] erse, Peyġāmbar taqı **destūr bėrdi**.*	416-10	38	ḥarām qıl-, nehy qıl-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
160.	**devlet**	Ar.	Baht, talih, uğur.	*Rāżī men, seninġ teg ẓālim ėlginde şehīd bolsam, menim **devletim** taqı saʿādatım bolġay, tėdi taqı qıblaġa qarşu olturdı taqı şehādat kelimesi aydı taqı bu āyatnı oqıdı…*	345-2	1	bedbaḫt, belā, şeqāvat, şiqāvat
161.	**dōst**	Fars.	Dost.	*Qaçan kim yatsıġ bolsa, bir **dōst** kendü maḥbūbı birle ḫalvat qılsalar, anlar menim ḥażratımda tikilürler taqı ṭāʿat ve ʿibādat birle meşġūl bolurlar yüzlerini yėrke qoyarlar.*	318-17	33	yaġı, ḫaşm, düşman, duşmān
162.	**dōst qıl-**	Fars.+Tü.	Dost edinmek.	*Men ol Tangrıqa qulluq qılur-men kim ādam oġlını yarattı taqı İbrāhīmni özinge **dōst qıldı** taqı sėni cümle ʿālem üze üḍürdi, tėdi…*	161-17	1	düşman tut-, dōst tut-
163.	**dōst tut-**	Fars.+Tü.	Dost edinmek.	*Yā Rebbī, qanı manga uyġanlar taqı mėni **dōst tutġanlar**?*	399-12	8	dōst qıl-
164.	**dōstluq**	Fars.+Tü.	Dostluk.	*Andın song suvadı taqı keldi, salām qıldı erse, salāmınġa İmām Aḥmed cevāb aydı taqı burunqı tėg **dōstluqnı** iẓhār qıldı.*	224-13	3	ʿadāvat, duşmanlık, duşmanlıq, ḥased, ḫuşūmat, kīne
165.	**duʿā**	Ar.	Dua.	*Taqı men sanga bir **duʿā** ögreteyin, ol duʿānı aytu turġıl, tėdi…*	356-17	42	qarġış
166.	**duʿā ayt-**	Fars.+Tü.	Dua etmek.	*Kāfirler tandılar iqrār qılmadılar, tėp tanuqluq bėrgey, tėdi erse, Emīre'l-muʾminīn ʿÖmer razhu hēç neerse tėmedi taqı ʿAlīninġ sözini qabūl qıldı taqı Ḥacerü'l-esvedqa qubla qılıp kim **duʿā ayturlar**, ol taqı bu sözke delīl turur.*	273-11	1	qarġa-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
167.	**duʿā qıl-**	Fars.+Tü.	Dua etmek.	*Eger bu kimerse ṣāliḥlardın bolsa, munga* ***duʿā qılurlar*** *taqı ayturlar: Ey muʾmin, biz ėkegü seninġ qatında āsāyişlar qılduq.*	439-14	59	qarġa-
168.	**duşmān**	Fars.	Düşman.	*Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: ʿĀqil menim dōstum turur taqı aḥmaq menim* ***duşmānım*** *turur, tėdi…*	423-11	1	dōst, havādār, qoldaş, yārān, muḥib
169.	**duşmanlık**	Fars.+Tü.	Düşmanlık.	*Neteg kim otun sebeb turur ot yanmaqqa, bu ġammāzlıq taqı sebeb turur ėkki kimerse arasında* ***duşmanlık*** *otı yanmaqqa.*	17-16	1	dōstluq, maḥabbet, ülfet, muḥabbat
170.	**duşmanlıq**	Fars.+Tü.	Düşmanlık.	*Ve eger īmān keltürmesenġiz, yıldın yılqa māl bėriṅg, taqı bizlerke boy bėriṅg* ***duşmanlıqnı*** *köṅgüldin çıqarıṅg taqı öz törenġiz tutuṅg!*	111-17	3	dōstluq, maḥabbet, ülfet, muḥabbat
171.	**dünyā**	Ar.	Dünya.	*Ol ʿazīz rāst aydı ʿālim bolġan* ***dünyā*** *matāʿlarınġa iltifāt qılmaq kerekmez.*	236-13	250	āḫirat, āḫirat yeri, dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā, ʿuqbā
172.	**dünyā ʿālamı**	Ar.+Ar.	Dünya.	*Yā Yaḥyā, bu kėçe* ***dünyā ʿālamını*** *manga seyr qıldurdılar.*	317-17	1	āḫirat, āḫirat yeri, dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā, ʿuqbā
173.	**dünyādın çıq-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*ʿĀḫir vaqtında kāfirlıq birle* ***dünyādın çıqġay*** *taqı ebedī tamuġluġ bolġay, tėp aydı erse, cümle ferīşteler taʿaccub qıldılar kim: Ādemī munça ʿibādat qılmışdın soṅg neçük kāfir bolġay?*	368-8	6	tuġur-, tuġ-, tiril-
174.	**dünyādın naql qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Ölmek.	*Nėçe zamāndın soṅg ol ābdast qılġan kişi* ***dünyādın naql qıldı.***	222-2	18	tuġur-, tuġ-, tiril-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
175.	**dürüst**	Fars.	Gerçek, doğru, geçerli.	*Ol taqı Ḥasan yunmışı teg* ***dürüst*** *ādābı daʿvātı birle yundı erse, bu abuşqa bildi kim bu oġlanlar manga yunuġ öğretmek üçün mundaġ iş qıldılar, tėp.*	172-1	2	bāṭil, ḫaṭā, sehv
176.	**dürüst**	Fars.	Tam, bütün.	*Taqı ol hemīşe muhācirlarnı maḥrūm qaytarmaz erdi, men taqı anıng ʿādatınça ol faqīrġa bir* ***durust*** *qızıl altun bėrdim, anıng ş̱evābını taqı Abū Bekrke baġışladım tėdi.*	101-7	1	buçuq, yarım, yarı, yaru-
177.	**düşman**	Fars.	Düşman.	*Men on ming bahāturlarnı öltürüp turur-men kāfirlardın taqı yaġılardın, anlarnıng uruġları cümlesi manga* ***düşman*** *tururlar.*	155-1	27	dōst, havādār, qoldaş, yārān, muḥib
178.	**düşman tut-**	Fars.+Tü.	Düşman edinmek.	*Kim kim anlarnı dōst tutsa, mėni dōst tutmış bolġay; taqı anlarnı düşman tutsangız, mėni* ***düşman tutmış*** *bolġaysiz.*	169-3	2	dōst qıl-
179.	**düşvār**	Fars.	Zor, güç, sıkıntılı, çetin.	*Men aydım: Yā emīre'l-muʾminīn, qanda barur-siz? tėdim erse, manga aydı: Ey Zeyd, bu ḫalīfalıq işi yawlaq* ***düşvār*** *turur.*	106-13	4	āsān
180.	**ebedī**	Ar.	Ebedi, sonsuz.	*Helāk boldı taqı* ***ebedī*** *tamuġluġ boldı ol ḫamr içmek sebebidin.*	370-17	12	fānī, nehāyat, niḥāyat, song
181.	**ebter**	Fars.	Zürriyetsiz, hayırsız.	*Kim kim sanga ebter tėp aydı erse, ol* ***ebter*** *turur, dünyāda ḫürmetsiz, ḫōr turur, āḫiratta taqı ḫōr turur.*	63-1	4	mufīd, menfaʿatlig
182.	**edeb**	Ar.	Edep, terbiye.	*Hemīşe zaḥmat ve meşaqqat içinde tutar kim ulġaymışta* ***edeb*** *ve ḫıradlıġ bolsun, uluġlar ḫıdmatınġa lāyıq bolsun, tėp.*	426-7	2	edebsüzlük
183.	**edebsüzlük**	Tü.+Tü.	Edepsizlik, terbiyesizlik etmek.	*Bizim kişiler birle sizing yārānlar* ***edebsüzlük*** *qılmışlar, şulḥnı ʿehdni buzmışlar.*	47-17	1	edeb

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
184.	**eḍgü**	Tü.	İyi.	*Ey muʾminlar, ḥalāl ṭaʿāmlar tenāvul qılın͡g taqı **eḍgü** ʿamallar qılın͡g tėp emr qılıp turur.*	294-2	53	fāḥişa, qatıġ, yawuz, irig
185.	**eḍgülük**	Tü.	İyilik.	*Men sizke **eḍgülük** taqı ögüt cihetidin aytur-men.*	281-4	24	muṣībat, şer(r), şerr, yawuzluq
186.	**ehl-i dünyā**	Ar.+Ar.	Dünya.	*Ey ʿayālım vaṣiyyatım san͡ga ol turur kim **ehl-i dünyānın͡g** ʿizzetinge naẓar qılmaġıl, dervīşlikke ṣabur qılġıl, cümle derecelerni bulġaysen.*	132-1	1	āḫirat, āḫirat yeri, dār-i baqā, dāru beqā, dāru'l-beqā, ʿuqbā
187.	**eksil-**	Tü.	Eksilmek, azalmak.	*Velīkin bu rūzadārnın͡g ṣavābı bu yazuqlar birle **eksilür**.*	265-5	4	art-
188.	**eksük**	Tü.	Az.	*Toqsan yaşında āḫiratqa naql qıldı, on ėkki yıldın on ėkki kün **eksük** ḫalīfalıq qıldı.*	136-9	5	köp, qatı, qatıġ, telim, üküş, yaḫşı, yawlaq, artuq, ġāyat, in͡gen
189.	**eksül-**	Tü.	Eksilmek, azalmak.	*Men aydım: Hēç bu ʿaẕāb sėndin **eksülür**-mü? tėdim erse, Abū Leheb aydı: Tegme bir duşenbe kün bu ʿaẕāb mėndin kėter.*	18-10	1	art-
190.	**ėmdi**	Tü.	Şimdi.	*Bizler **ėmdi** bu oġlum aḥvālı neteg bolġay? tėp qaḍġurdı.*	14-17	155	kėḍin, son͡gra
191.	**emgek**	Tü.	Zahmet, eziyet, sıkıntı, zorluk.	*Munça **emgek** taqı meşaqqat ne üçün qılur-siz?*	314-15	32	ṣafā
192.	**emīn**	Ar.	Emin, güvenilir.	*Ol kişini barça ḫalq emīn tėdiler erse, men taqı **emīn** saqındım taqı tanuqsuz qoydum.*	195-4	5	yalġançı, kez̤z̤āb
193.	**emr**	Ar.	Emir, buyruk.	*Ḥaq teʿālānın͡g fermānı bolmadın sizlerke kelmedim, Ḥaq tvt'nın͡g **emri** bolmadın cānnı qabż qılmadım.*	442-15	2	derḫōst
194.	**emr qıl-**	Ar.+Tü.	Emretmek, buyurmak.	*Ey muʾminlar, ḥalāl ṭaʿāmlar tenāvul qılın͡g taqı eḍgü ʿamallar qılın͡g tėp **emr qılıp** turur.*	294-2	1	buyrul-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
195.	**emred**	Ar.	Bıyıkları terlemeye başlamış, henüz yüzünde tüy bulunmayan genç, delikanlı.	*Manga aydı: Sen **emred** oġlanqa şehvet birle ileyinge taqı artınġa nişe naẓar qıldınġ? tėmiş erdi.*	351-15	2	abuşqa, qarı, yaşlıġ
196.	**endīşe**	Fars.	Kaygı, endişe.	*Üç kün boldı kim **endīşe** içinde taqı qaḍġu içinde baġrım kebāb boldı taqı ʿayşım ḫarāb boldı.*	214-17	5	ḫurram, ḫużūr, rāḥat, leẕẕet, sewünç
197.	**envāʿ-i**	Ar.	Çeşitli, türlü.	*Peyġāmbar ʿas andaġ yarlıqar kim Ḥaq tvt qaçan kim uçtmaḫnı öz qudratı birle yarattı taqı cümle **envāʿ-i** niʿam birle bezedi, taqı Cebreʾ-ilke ḫiṭāb keldi…*	61-3	1	tek
198.	**er**	Tü.	Erkek.	*Menim atamnı, taqı atam qarındaşını, taqı cüftümni, taqı **er** qarındaşımnı, cümle sen öltürdüng, ol yandın men bu aġuluġ qoynı keltürdüm tėp iqrār qıldı.*	34-6	23	ʿavret, ḫatun, tişi
199.	**eren**	Tü.	Erkek.	*Qanı sizing arangızda ala atlıġ aq tonluġ **erenler**?*	73-1	6	ʿavret, ḫatun, tişi
200.	**ėrke bar-**	Tü.+Tü.	Evlenmek.	*İsā peyġāmbar aydı: Munça sansız saqışsız **ėrke bardım** tėyür-sen. Neteg bikr bolur-sen?*	399-2	1	ṭalāq bėr-, ṭalāq qıl-
201.	**erkek**	Tü.	Erkek.	*Üçüngisi ol kim ana qarnında oġlan **erkek** mü yā taqı tişi mü anı taqı hēç kişi bilmez.*	234-9	10	ʿavret, ḫatun, tişi
202.	**erte**	Tü.	Sabah.	***Erte** çıqar, şaḥrāda yöriyür hēç kişiler birle sözleşmez, hēç kişilerke qarışmaz.*	400-5	45	aḫşam
203.	**ertesi**	Tü.	Sabah.	***Ertesi** muʿabbirqa bardım taqı bu tüşümni aydım erse, muʿabbir aydı: Ḫalāyıqlarda uluġraqı peyġāmbar şifatlıġ kimerse kerek kim dünyādın naql qılsa, tėp aydı.*	205-16	2	aḫşam

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
204.	**ervāḥ**	Ar.	Ruh.	*Ādam peyġāmbarnıng̃ saġ yanındaqı enbiyālar taqı evliyālar taqı eḍgü qullar **ervāḥı** turur.*	53-15	7	tirig
205.	**esīr**	Ar.	Esir, tutsak.	*Men **esīr**-men, ing̃en emgeklig, meşaqqatlıġ, açlıq birle mübtelā bolup turur-men.*	142-4	8	āzād
206.	**eski**	Tü.	Eski, köhne, viran.	*Aḍaqlarıdın sü[d]rep bir **eski** quḍuġqa kemiştiler sasıġı kişilerke tėgmesün tėp.*	379-8	3	berk, ābadān, maʿmūr
207.	**etek**	Tü.	Yakın.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: Bu musulmānlıq dīni ġarībluqın ẓāhir boldı, qıyāmat **etekinde** taqı ġarībluqın qaytġay.*	7-3	1	ıraq, yıraq
208.	**etlig tenlig**	Tü.+Fars.+Tü.	Şişman, tombul.	*Baqar ḫatun laḥmānī turur, **etlig tenlig** ḫatun turur.*	233-11	1	aruq, naḥīf, teni aruq, żaʿīf, nāzenīn
209.	**ėwek**	Tü.	Öncelikli, acil.	*Yā ṣeyḥ ne **ėwek** işing bar?*	436-16	4	āheste, aqru, aqrun
210.	**eymen**	Tü.+Tü.	Mutlu.	*Men neteg **eymen** bolur-men kim muʾmin qulnung̃ köng̃li Ḥaq teʿālānıng̃ qahrı taqı lutfı arasında müteḥayyir turur.*	375-6	1	bezmān
211.	**ezelī**	Ar.	Ezeli, başlangıcı olmayan.	*Ḥaq teʿālā yalġuz turur, hēç şerīki yoq, **ezelī** turur, hēç avvalı yok, taqı ebedī turur hēç āḫiri yoq, maḫlūqlarġa oḫşamaqdın münezzeh turur.*	229-7	1	fānī, nehāyat, niḥāyat, song̃
212.	**fācir**	Ar.	Günahkâr.	*İbrāhīm peyġāmbar aydı: Yā ʿAzrāʾīl, kāfirning̃ taqı **fācirning** cānını qabż qılmaq üçün kelseng, neteg ṣūrat birle kelür-sen?*	439-7	3	arıġlıq, yazuqsuz
213.	**fāḥiş**	Ar.	Ahlâksız, kötü, çirkin.	*Sen musulmānlar muʾazzini bolġay-sen, munung̃ teg **fāḥiş** işke qaṣd qılġaysen.*	364-13	1	ẓarīf, ṣāḥib-cemāllıġ, körklüg, körklü, ḫoş, cemīl, laṭīf, mūnis

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
214.	**fāḥişa**	Ar.	Kötü.	*Mālı, tawarı żāyiʿ bolmışta hēç qaḍġurmadı, oġlı qızı vefātı bolmışta hēç qaḍġurmadı, yeti yıl taqı yeti ay taqı yeti kün taqı yeti sāʿat sökellik birle mubtalā bolmışta hēç qaḍġurmadı, velīkin ḫatunı bu **fāḥişa** işni qıldı tėp eşitti erse, bu işke qatıġ qaḍġurdı.*	332-13	1	eḍgü, yaḫşı
215.	**fānī**	Ar.	Fani, geçici, ölümlü.	*Andaġ erse, **fānī** neerseni iḫtiyār qılıp bāqīni terk qılmaq ʿāqiller işi ermez, tėp aydı.*	246-11	7	bāqī, bēnihāyat, ebedī, ezelī, menggü, qadīm
216.	**faqīh**	Ar.	Fakih, din, şeriat âlimi.	*Men aydım: Yā İmām, bu zamāna faqīhları **faqīh** ermezler-mü? tėdim...*	232-14	7	cehl
217.	**faqīr**	Ar.	Fakir.	*Yana bir **faqīr** muḥtāc men tėp suʾāl qıldı erse, Bekr [rażhu] neerse bėrdi taqı çıqtı.*	100-10	8	bay
218.	**fāriġ**	Ar.	Rahat, asude.	*Velīkin sen ʿömrüng içinde yazuq qılmışıng yoq; ol maʿnīdin ötrü **fāriġ** turursen.*	369-15	2	bēzār
219.	**faṣīḥ**	Ar.	Açık, aşikar, anlaşılır.	*Sūsmār **faṣīḥ** til birle aydı kim: Yana bir ʿArab bir kün ıwuq keltürdi.*	35-12	2	örtüglüg, hātif
220.	**fāsiq**	Ar.	Dinsiz, günahkâr, ahlâksız, azmış.	*Eger, ṣāliḥlar osal qılsalar, **fāsiqlarnı** menʿ qılmasalar, fāsiqlar taqı helāk bolurlar, ṣāliḥlar taqı helāk bolurlar, tėdi.*	377-10	16	pārsā, zāhid
221.	**favt bol-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*Bir camāʿatnı favt qılġanım üçün kim eger sewer oġlum **favt bolsa** erdi, andaġ qaḍġurmaġay erdim.*	242-9	1	tuġur-, tuġ-, tiril-
222.	**fāyida**	Ar.	Fayda, yarar.	*İmām Gazālī raḥmhi Eḥyāʾu'l-ʿulūm atlıġ kitābında andaġ keltürmiş kim ʿilmnüng şemeresi taqı **fāyidası** ḫavf turur.*	231-14	14	mażarrat, żarar, żāyiʿ, ziyān

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
223.	**ferīşte**	Fars.	Melek.	*Ol kėçe tüşi bolur kim kökdin ėkki* ***ferīşte*** *nāzil bolur taqı ayturlar kim: Munça mi͡ng ḫalāyıq ġazātqa çıqtılar.*	439-13	159	şeyṭān
224.	**fermān**	Fars.	Ferman, buyruk, emir.	*Ėmdi san͡ga taqı yārā͡nlarınga Tan͡grı teʿālādın* ***fermān*** *ol turur kim yarıq yaşıqların͡gızını keḍsen͡giz taqı Benū Qurayẓa cuhūdlarınga barıp ḥarb qılsan͡gız.*	33-3	79	derḫōst
225.	**fermānla-**	Fars.+Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Barġıl, bu ellig namāznı ummatın͡gqa* ***fermānlaġıl****! tėp ḫiṭāb keldi erse, men taqı qabūl qıldım taqı Mūsā peyġāmbar qatınga keldim.*	58-11	37	buyrul-
226.	**fezaʿ**	Ar.	Sabırsızlık.	*Ey ḫalāyıqlar, bu cezaʿ ve* ***fezaʿ*** *ne üçün qılur-siz?*	442-13	1	ṣabur, ṣab(u)r, ṣabrı qarār
227.	**fidā qıl-**	Ar.+Tü.	Feda etmek.	*Ey baba, eger mi͡ng cānım bolsa, Ḥaq rižāsı üçün* ***fidā qıldım****, rāżī͡ boldum.*	215-3	3	menʿ qıl-
228.	**firāsat**	Ar.	Anlayışlılık, çabuk seziş.	*Bu şāgird ḫacālat içinde boldı erse, bu maʿnī͡ni taqı ustādı taqı* ***firāsat*** *birle bildi.*	301-5	2	sefīhlik
229.	**Firdevs**	Ar.	Cennet.	*Yā Yaḥyā,ʿ izzetim birle ant yaḍ qılur-men, eger sen* ***Firdevs*** *atlıġ uçtmaḥnı bir qata körmiş bolsa erdi͡ng, ol uçtmaḥ ārzūsıdın yağın͡g erigey erdi taqı nefsi͡ng uluġ meşaqqatqa taqı zaḥmetke tahammul qılġay erdi.*	267-10	1	cehennem, tamuġ
230.	**fisq**	Ar.	Günah.	*Abū Süleymān Dārānī͡ raḥmhi ėşitti kim falān emī͡r* ***fısq*** *meclisi qurup turur, münker iş birle meşġūl turur, tėp.*	375-14	5	ḫayr, ṣavāb

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
231.	**fisq qıl-**	Ar.+Tü.	Günah işlemek.	*Şeyḫ Ḥasan-i Başrī raḥmhi aydı: ẓālim pāḍşāh yā taqı bėg bolsa yā taqı ḥākim bolsa, anıng ẓulmını aymaq ġıybat ermez yā taqı āşkāra* ***fisq qılġan*** *fāsiqning yamanlıqını aymaq ġıybat ermez…*	387-4	3	arıt-
232.	**ġāfil**	Ar.	Gafil, habersiz.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sanga sıġınur-men kezzāblar maqāmıdın taqı sening ḥażratınġdın iʿrāż qılġan* ***ġāfillar*** *maqāmıdın.*	200-5	3	āgāh bol-, muṭṭaliʿ
233.	**ġāfil bol-**	Ar.+Tü.	Gafil, habersiz olmak.	*Ḥaq tvt Peyġāmbar ʿas'nung kelmiş taqı keldeçi yazuqını yarlıqamışdın song mundaġ tażarruʿ ve zārīlıq birle hemīşe Ḥaq teʿālādın maġfiretini tilese, ummatınġa sezā turur kim hēç* ***ġāfil bolmasalar****.*	84-2	4	āgāh bol-, muṭṭaliʿ
234.	**ġāfillıq**	Ar.+Tü.	Gaflet.	*Qaçan kim iş mundaġ bolsa, kerek kim kөnglingni ḥāşir qılsang,* ***ġāfillıq*** *birle namāz qılmasang.*	248-2	1	oyaġlıq, oyaġ
235.	**ġaflat**	Ar.	Gaflet.	*Ṭalḥa raẓhu aytur: Ṣaḥābalarda biri bir kėçe virdini tamām qılu bilmedin* ***ġaflat*** *ġālib bolup uyquġa barmış.*	315-15	8	oyaġlıq, oyaġ
236.	**ġalaba**	Ar.	Galibiyet.	*Hemīşe ṣaḥāba kāfirlarning* ***ġalabasını*** *ėştip Tangrı teʿālāqa tażarruʿ u zārīlıq birle istiʿānat ve meskenetlik birle çıqar erdiler.*	71-1	1	maqhūr, hezīmet
237.	**ġālib**	Ar.	Galip, üstün.	*Bu qulları arasında bir qulınġa ingen maḥabbatı* ***ġālib*** *erdi taqı anı üküş aġırlayur erdi, qatında muqarrab qılıp turur erdi.*	429-8	3	maqhūr, hezīmet

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
238.	**ġarīm**	Ar.	Alacaklı.	*Yetmiş miṅg derem borçı bar, tėdiler erse, ol kimerse İmām Şāfiʿīniṅg **ġarīmlarını** cemʿ qıldı ol yetmiş miṅg deremni edā qıldılar…*	206-5	1	borçluġ
239.	**ġavġā**	Ar.	Kavga.	*Ol kün rūza tuttı. Erte boldı erse, Ol Mışrīler cümle yıġılışıp **ġavġā** birle ʿOs̱mān qapuġınga keldiler…*	134-13	1	ṣulḥ
240.	**ġāyat**	Ar.	Gayet, çok.	*Bu daraḫt bu bir secdening s̱avābı turur, tėp aydı erse, men taqı **ġāyat** sewündüm.*	320-3	9	az, eksük
241.	**ġılmān**	Ar.	Köle, esir.	*Bār Ḥuḍāyā, kerek kim maṅga uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı **ġılmānlar** taqı vildānlar rūzī qılsaṅg, tėdi.*	424-16	1	āzād
242.	**ġurbat**	Ar.	Gurbet, yad el.	*Yā Resūlallāh, muhācirlar öz vaṭanlarını terk qılıp oġul qızlarıdın ḫatunlarıdın aḍrılıp sizinġ camālıṅgızqa muştāq bolup **ġurbat** iḫtiyār qılıp keldiler.*	256-10	2	yurt
243.	**ġurūr**	Ar.	Gurur.	***Ġurūr** ve ġaflat āfatınıṅg beyānı içinde turur.*	422-14	1	alçaq, alçaqlıq, meskenet, tevāżuʿ, ḫalīm
244.	**guzāf**	Fars.	Manasız, boş.	*Munlar naẓarı **guzāf** ermez, elbette pādşāhnıṅg raġbatı ol qarġa tüşmiş bolġay.*	430-4	1	maʿnīlig
245.	**günāh**	Fars.	Günah, dinî suç.	*Yā İmāme'l-muslimīn, mėndin nė **günāh** keldi kim selāmumġa cevāb qaytarmadıṅgız taqı yüzüṅgüzni mėndin çewürdüṅgüz?*	223-13	1	ḫayr, s̱avāb
246.	**ḫacālat**	Ar.	Utanç, mahcubiyet.	*Bu şāgird **ḫacālat** içinde boldı erse, bu maʿnīni taqı ustādı taqı fırāsat birle bildi.*	301-5	7	mufāḫirat

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
247.	**ḫafaqān**	Ar.	Sıkıntı, ıztırap.	*Taqı mübārek ėlgi[ni] yürekim köksüm üze qoydı erse, yürekimde **ḫafaqān** bar erdi, hemīşe titreyü turur erdi, ol sākin boldı.*	102-8	1	ḫurram, ḫużūr, rāḥat, leẕẕet, sewünç
248.	**ḫalāl**	Ar.	Helal.	*İmām Şāfiʿī aydı: Andaġ erse ḫatunung **ḫalāl** turur taqı uçtmaḫlıġ turur-sen, tėdi erse, ʿulemālar aydı kim: Bu sözni qayu yerdin aytur-sen?*	204-14	29	ḥarām
249.	**ḫālī**	Ar.	Şimdi, hemen.	***Ḫālī** kelgey tėdi.*	88-14	15	kėḍin, sonḡra
250.	**ḫālī**	Ar.	Tenha.	*Qaçan kim qarındaşları **ḫālī** yerke tegdiler erse, Rūbīl, kim Yūsufnı ėgninge kötürmiş erdi yerke bıraqtı.*	354-15	10	qawurt
251.	**ḫalīm**	Ar.	Yumuşak huylu, ılımlı, mütevazi.	*Andın sonḡ aydı: **Ḫalīm** kim bolur? ʿAlī aydı: Ḫalīm ol kişi bolur kim, düşmanıdın intiqām qılmaqġa qudratı yeter erken afv qılsa.*	148-2	5	maġrūr, maġrūrluq, mütekebbir, mütekebbirlik, tekebbür, ġurūr
252.	**ḫalīm**	Ar.	Uysal, ağır başlı olmak.	*Ḫaq tebāreke va teʿālā āḫir zamānada bir peyġāmbar ıḍġay, peyġāmbarlarnıng songı bolġay, yumşaq qılıqlıġ, **ḫalīm** bolġay; irig sözlüg bolmaġay…*	150-16	1	ʿāṣī
253.	**ḫalvat**	Ar.	Tenha.	*Bir **ḫalvat** yer bar, anda kireling taqı men sanga ḫamr keltüreyin, tėp Barṣīṣānı ḫamr ėwinge ėletti.*	370-5	21	qawurt
254.	**ḫaq**	Ar.	Doğru, gerçek.	*Eger menim sözümni **ḫaq** söz tėp bilmişdin songa manga edeb qılsalar erdi, ol vaqtın ẓulm qılmış bolġay erdiler.*	226-17	15	bāṭil, ḫaṭā, sehv
255.	**ḫaqīqat**	Ar.	Hakikat, gerçek.	*Bu ḥadīṣ maʿnīsi ol bolur kim: **Ḫaqīqatda** cüvānmardraq menim üze ṣoḥbatı içinde taqı mālı içinde Abū Bekr turur raẓhu.*	91-12	41	yalġan

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
256.	**ḫarāb**	Ar.	Harap, viran.	*Ėl ṭarafında bir **ḫarāb** tam bar erdi, anda qoydılar.*	331-4	2	berk, ābadān, maʿmūr
257.	**ḫarābluq**	Ar.+Tü.	Felaket.	*Taqı aydı kim: Naẓar qılıng͡, bu **ḫarābluqlar** nedin keldi tėp.*	82-6	2	saʿādat, şādīlıq
258.	**ḫarām**	Ar.	Haram.	*Men ḥarām ḫatunġa **ḫarām** naẓar neteg qılayın?*	205-13	50	arıġ, ḫalāl
259.	**ḫarām qıl-**	Ar.+Tü.	Yasaklamak.	*Zinā qılmang͡ kim Ḥaq teʿālā zinānı **ḫarām qılıp** turur tėp aytur erdiler, taqı özleri zinā qılur erdiler.*	66-16	8	destūr bėr-
260.	**ḫarb**	Ar.	Harp, savaş.	*Bu Düreydni ėleteling͡ kim bu **ḫarb** işini yaḫşı bilür, üküş ḥarblar qılıp turur tėp anı taqı alıp bardılar.*	69-16	3	ṣulḥ
261.	**ḫased**	Ar.	Haset, kıskançlık, düşmanlık.	*...muʾminlarġa eḍgülük tėgmişte qaḍġursa taqı emgek yā taqı muṣībat tegmişte feraḥ qılsa, bu **ḫased** bolur...*	412-7	8	dōstluq, maḥabbet, ülfet, muḥabbat
262.	**ḫaṣm**	Ar.	Hasım, düşman.	*Rişvet almaz-men velīkin ėkki **ḫaṣm** arasında ḥükm qaṭʿ qılsam, aralarında bir ḫaṭ bitiyür-men kim bukündin song͡ biri biring͡izke daʿvāng͡ız taqı ḫuṣūmatıng͡ız bolmasun, tėp.*	246-4	2	dōst, havādār, qoldaş, yārān, muḥib
263.	**ḫaṭā**	Ar.	Hata, yanlış, kusur.	*Anlar mėni edeb qıldılar erse, ḥaq üçün qıldılar, bāṭil saqındılar taqı sözümni **ḫaṭā** saqınıp manga͡ edeb qıldılar.*	226-16	16	rāst, köni, ḥaq, dürüst
264.	**hātif**	Ar.	Gaip.	*Manga͡ qayu bir iş kim ḫażratınqa mėni yawuq qılur işni aytu bėrgil, anı qılayın, tėdi erse, **hātifdin** āvāz keldi kim: Yā Aḥmed, Qurʾān birle ʿamel qılġıl tėdi*.*	225-1	3	āşkāra, faṣīḥ, rūşen, muʿayyen
265.	**ḫatun**	Tü.	Kadın, hatun.	*Baqar **ḫatun** yüzi sarıġ bolmış, teni aruq bolmış, hēç teninde et qalmamış.*	234-1	230	er, eren, erkek, bėg

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
266.	**ḫatun al-**	Tü.+Tü.	Kadın almak, evlenmek.	*Musulmān bolmışdın soŋ͡g yana kāfir bolsa yā taqı **ḫatun almışdın** soŋ͡g zinā qılsa yā taqı nāḥaq yerde bir musulmānnı öltürse tėdi.*	134-17	2	ṭalāq bėr-, ṭalāq qıl-
267.	**ḫatun cüftlen-**	Tü.+Fars.+Tü.	Evlenmek.	*Yā imāme'l-muslimīn, bir ėrke nėçe **ḫatun cüftlenmek** revā bolur taqı nėçe quma revā bolur?*	192-10	2	ṭalāq bėr-, ṭalāq qıl-
268.	**havādār**	Fars.	Dost.	*Cümle ḫalāyıq qaḍġurdılar, peyġāmbarzāda Ḥüseyin raẓḥu bar erken, anıŋ͡g tėg ḫamr içgüçi, itler birle, bėçinler birle oynaġuçı neteg ḫalīfa bolġay, tėp Ḥüseyinge Kevfe uluġları ʿAlīʾbnü Abī Ṭālibniŋ͡g muḥibları, ḫānadānnıŋ͡g **havādārları** yüz ellig yigit* ıḍa bėrdiler erse, Ḥüseyin taqı Mekkedin Kevfeġa bardı.*	183-17	2	yaġı, ḫaṣm, düşman, duşmān
269.	**ḫavf**	Ar.	Korku.	*Yā Rebbī, maŋ͡ga ḫavf qapuġını açġıl, sendin qorqmaqnı rūzī qılġıl, tėdi erse, Ḥaq teʿālā duʿāsını icābat qıldı.*	224-15	14	recā
270.	**ḫayā**	Ar.	Haya, utanma.	***Ḫayā** ol qadar ġālib boldı üzemke kim öz ʿaraqımġa battım taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	1	uyatsızlıq
271.	**ḫayāt**	Ar.	Hayat, yaşam.	*Özi aydı: Tā mudām kim Başar-i Ḥāfī **ḫayātta** bolġay, men maḥabbatdın cevāb aymaz-men, tėdi.*	225-7	3	mevt, ölügselik, ölüm, vefāt
272.	**ḫayr**	Ar.	Hayır, sevap, iyilik, fayda.	*Ḥaq teʿālā sizke **ḫayr** cezā bėrsün tėdiler.*	24-10	12	fisq, günāh, kebīre, vebāl, yazuq, zellet
273.	**ḫayr cezā**	Ar.+Ar.	Mükâfat.	*Taŋ͡grı teʿālā sanga **ḫayr cezā** bėrsün, tėp ḫayr-bād qılıp kökke aşarlar.*	439-16	2	cezā

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
274.	**hēç**	Fars.	Hiç.	*Qaçan kim Peyġāmbarqa bu ḥālat belgürdi erse, ėw içindekiler cümlemüz tek turduq,* ***hēç*** *sözlemedük.*	418-1	487	qamuġ
275.	**hemīşe**	Fars.	Her zaman.	***Hemīşe*** *ol gūr içinge kirip yatur erdi taqı ölümni yāḍ qılıp üküş yıġlap çıqar erdi.*	437-16	87	bir az, birer
276.	**hergīz**	Fars.	Asla, hiçbir zaman.	*İmam Şāfiʿī aydı raḥmhi: ʿömrüm içinde men* ***hergīz*** *ant içmedim hem rāst hem taqı yalġan.*	199-4	9	tutuş, mudām, müdām, ulaşu
277.	**hezīmet**	Ar.	Hezimet, yenilgi, bozgun.	*Uḥud toquşında İslām çeriginge* ***hezīmet*** *tüşti, kāfirlar ġalaba qıldılar.*	12-15	1	ġalaba, ġālib
278.	**ḫōrla-**	Fars.+Tü.	Horlamak, aşağılamak, küçük görmek.	*Quma birle ḫatun qatında oynamaq ḫatunnı* ***ḫōrlamaq*** *bolur, andaġ qılmaq kerekmez.*	192-14	2	aġırla-, ʿazīz qıl-, iltifāt, ög-
279.	**ḫoş**	Fars.	Hoş, iyi, güzel.	*Velīkin bu Muḥammedke* ***ḫoş*** *söz birle ʿöz̲ür qılalın͡g taqı öz ėlimizke rücūʿ qılalın͡g taqı öz dīnimiz üze s̲ābit turalın͡g, tėp meşveret qıldılar.*	143-16	29	bēmeze, zişt, fāḥiş
280.	**ḫoşluq**	Fars.+Tü.	Hoşluk, güzellik, iyilik.	*Peyġāmbar ʿas'qa nėçe özlerimizni nėçe az oḫşatsaq taqı qabūl qılġıl tėp* ***ḫoşluq*** *birle ögütler erdi.*	128-14	2	muṣībat, şer(r), şerr, yawuzluq
281.	**ḫurram**	Ar.	Neşe, sevinç.	*Anlar menim nūrum birle* ***ḫurram*** *ve ṣaḍīlıq qılurlar.*	319-4	1	endīşe, qaḍġu, qayġı, ḫafaqān, miḥnet
282.	**ḫuṣūmat**	Ar.	Düşmanlık.	*Men anlarġa dünyāda taqı ḫuṣūmatım yoq, qıyāmatta Ḥaq ḫażratında taqı* ***ḫuṣūmatım*** *yoq, tėp aydı erse, ḫalāyıq barça İmām ḥilmidin taqı keremidin taʿaccub qıldılar.*	227-1	6	dōstluq, maḥabbet, ülfet, muḥabbat

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
283.	**ḫużūr**	Ar.	Rahat, huzur.	*Rāst aydıng, tėdi taqı özi taḫtdın tüşti taqı İmām Şāfi'ī̄ni taḫtqa aşurdı taqı özi ileginde çöküp **ḫużūr** birle olturdı erse, İmām Şāfi'ī̄ aydı…*	204-12	2	endīşe, qaḍġu, qayġı, ḫafaqān, miḥnet
284.	**ḫüküm**	Ar.	Hüküm, emir, buyruk.	*Dünyā taqı dünyānıng mālı anıng qatında küldin taqı ḫōrraq bolġāy; **ḫüküm** işinde rişvet almaġay; Tangrıdın qorqġan bolġay.*	151-3	19	derḫōst
285.	**ımızġan-**	Tü.	Uyuklamak.	*Taqı ol mescid içinde **ımızġandım**.*	270-16	6	oyan-, oyġan-
286.	**ıraq**	Tü.	Uzak.	*Sen manga kerekmez-sen tėdim erse, ol taqı mėndin **ıraq** kėtti taqı aydı kim: Yā Muḥammed, sen mėndin qutuldung, velīkin sėndin songraqılar mėndin qutılu bilmegeyler tėdi.*	100-2	3	etek, yaqın, yawuq
287.	**'ışq**	Ar.	Aşk, sevgi.	*Yana ḥec vaqtları keldi erse, **'ışqım** taqı ziyāda boldı.*	271-16	10	nefret
288.	**iç**	Tü.	İç.	*Medīne **içinde** hēç kimerse qalmadı kim özi üçün qaḍġurmadı, cümle qaḍġurdılar, yıġladılar.*	122-10	507	taş
289.	**içre**	Tü.	İçinde, içeri.	*Taqı ėwi bar erdi üçinç qat **içre** erdi, ḫalvat ėw erdi, ol ḫalvat yerde olturdı.*	360-9	4	taşra, taşqaru
290.	**ig**	Tü.	Hastalık.	*Ḥaq te'ālā manga yetmiş yıl tendurustluq bėrdi, ėmdi taqı yetmiş yılqa tegi **ig** bėrse, Ḥaq te'ālādın şifā tilemegeymen.*	331-10	14	'āfiyat, ṣıḥḥat

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
291.	**iḥsān**	Ar.	İhsan, bağış, hayır, iyilik.	*Ḥaq tvt tüzlük qılmaq birle taqı eḏgülük birle buyrur taqı yaq yawuqġa **iḥsān** ve inʿām qılmaq birle buyrur taqı Ḥaq teʿālā zināḏın taqı yawuz işler qılmaqḏın taqı ẓulm qılmaqḏın yıġar.*	311-15	3	muṣībat, şer(r), şerr, yawuzluq
292.	**ileg**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Andın soṉg aydı: Ey żaʿīfalar, cümle kelinġ, **ilegimde** oturuṉg! tėdi erse, cümlesi Peyġāmbar ʿas ileginde olturdılar.*	26-8	19	art
293.	**iley**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Baqar-men, bir kimerse qaṭırġa minmiş, **ileyinde** qullar taqı ḫādimlar yügrü yöriyürler, musulmānlarnı süre zaḥmat tegrü, tekebbür birle yöriyürler.*	374-2	9	art
294.	**ilk**	Tü.	Önce.	*Cebrāʾilni **ilk** vaqt kökde kördüm kim ferīşteler Cebreʾilġa taʿziyatınġızını tegrür erdiler, anlar birle meşġūl erdi.*	88-13	4	kėḏin, soṉgra
295.	**ʿillet**	Ar.	İllet, hastalık.	*Bu Ayyūbqa yaman **ʿillet** ẓāhir boldı.*	331-2	14	ʿāfiyat, ṣıḥḥat
296.	**iltifāt**	Ar.	Meyil.	*İmām Mālik raḥmhi munça bahālıġ tāzī aṭlarnı taqı bahālıġ derāzgūşlarnı bir kimerseke baḫşīş qılmaqı delīl turur kim hēç dünyāke **iltifātı** taqı maḥabbatı yoq erdi.*	209-6	1	ḫōrla-, azla-
297.	**ʿināyat**	Ar.	İhsan, yardım, iyilik.	*Ḥaq ʿ**ināyatı** seniṉg birle inġen uluġ turur, mėndin sen ḫalāṣ boldunġ, tėp.*	227-9	3	muṣībat, şer(r), şerr, yawuzluq
298.	**inġen**	Tü.	Çok, pek.	*Peyġāmbar ʿas Abū Ṭālibniṉg vefātınġa **inġen** qaḏġūrdı.*	5-17	179	az, eksük

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
299.	**inqiyād qıl-**	Ar.+Tü.	Tabi olma, boyun eğme.	*Nėçe künke tegi qamuġ ṣaḥāba birin birin kelip beyʿet bėrdiler, meger ʿArablarnıng baʿżıları Abū Bekrke **inqiyād qılmadılar**.*	94-12	3	baş qaldur-, baş tart-
300.	**ʿiqāb**	Ar.	Eziyet, cefa, azap.	*Sanga ittibāʿ qılıp kim kim musulmān bolsa, cümlesinge nė s̱evāb erse, yalġuz sanga ol s̱evāb bolġay; ve eger musulmān bolmasang, sanga köre kim kim musulmān bolmasa, cümlesinge nė **ʿiqāb** bar erse, yalġuz sanga ol ʿiqāb bolġay tėdi.*	79-4	2	ṣafā
301.	**irig**	Tü.+Tü.	Kötü.	*Ḥaq tebāreke va teʿālā āḫir zamānada bir peyġāmbar ıdġay, peyġāmbarlarnıng songı bolġay, yumşaq qılıqlıġ, ḥalīm bolġay; **irig** sözlüg bolmaġay; oramlarda, bāzārlarda yörigen bolmaġay…*	150-16	1	eḍgü, yaḫşı
302.	**isig**	Tü.	Sıcak.	*Taqı havā **isig** erdi.*	429-10	7	sawuq
303.	**issig**	Tü.	Sıcak.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas'qa fermān keldi kim Tebük ėlinge çerig birle barġıl taqı andaqı kāfirlar birle ġazāt qılġıl tėp havā ingen **issig** erdi.*	123-16	5	sawuq
304.	**ʿitāb**	Ar.+Tü.	Azar, paylama.	*Men ʿizzetim birle ant yāḍ qılur-men kim sening uruġungdın hēç peyġāmbar çıqarmaġaymen, tėp **ʿitāb qıldı**.*	287-11	1	medḥ, ögdü, s̱enā
305.	**kāfir**	Ar.	Kâfir, iman etmeyen.	*Yā Resūlallāh, munlar nėçeme kim **kāfir** tururlar, velīkin cümlesi yaq yawuqlarımız tururlar.*	115-2	181	pārsā, zāhid

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
306.	**kāmil**	Ar.	Kâmil, bilgisi ve ahlâkıyla olgun (kişi).	*Ėmdi ʿAlīni bilürsen kim ʿammım oġlı turur hem taqı eḏgü qılıqlıġ turur, cümle iş içinde* ***kāmil*** *turur.*	158-16	1	cehl
307.	**kebīre**	Ar.	Büyük günah.	*Bu işlerning͡ ẓāhiri ḫalq ara ṭāʿat ve ʿibādatqa oḫşayur, velīkin Ḥaq teʿālā kim kö͡ngülleri içinde sirlerke muṭṭaliʿ turur, anın͡g qatında uluġ* ***kebīre*** *turur taqı ḥīle ve dastān turur taqı dīnlerini dünyāke satmaq turur, tėp aymışlar.*	388-5	1	ḫayr, ṣavāb
308.	**kėçe**	Tü.	Gece.	*Peyġāmbar ʿas bir* ***kėçe*** *bizke qonuq boldı.*	52-16	130	kün, kündüz
309.	**keḏ-**	Tü.	Giymek, giyinmek.	*Tüşümde körürmen Peyġāmbar ʿas'nı aq ton* ***keḏmiş****, yüzi nūr qumıyur.*	102-5	28	çupul-, suç(u)l-, suçul-
310.	**kėḏin**	Tü.	Sonra.	*Aḫşam bolmışta* ***kėḏin*** *taqı küweçte bir ança ṭaʿām qaldı.*	29-17	1	oza, ilk, burun, aşnu, ėmdi, ḫālī
311.	**kelime-i ṭayyibe**	Ar.	Güzel söz.	*…ol ḥālda tilimizni* ***kelime-i ṭayyibe*** *birle müzeyyen qılġıl taqı ol gūr içinde vaḫşatdın bizni sen saqlaġıl, ravḥ ve reyḥān ve ġufrān birle bizlerni müşerref qılġıl…*	443-9	1	yazuq söz
312.	**kelin**	Tü.	Gelin.	*Taqı qıyāmat kün bolsa āvş bu Kaʿbe bir ye͡ngi* ***kelin*** *me͡ngizlig bezeklig bolup ʿAraşātqa kelgey.*	272-9	1	küḏegü
313.	**keltür-**	Tü.	Getirmek.	*Ol vaqtdın berü Muvaşşaldın un* ***keltürürler*** *andın tenāvul qılur-men, tėp aytur erdi.*	221-2	248	kötür-, köt(ü)r-, költür-
314.	**kė͡ng**	Tü.	Geniş.	*Baqçalarımız, yerlerimiz* ***kė͡ng*** *turur tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Bu Qaşvā atlıġ tėweke müneyin taqı hēç kimerse zümāmını tutmasun.*	24-4	4	tar

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
315.	**kerem**	Ar.	Kerem, ihsan, lutuf, iyilik.	*Yana ol quş köründi erse, oġlı ėkinç qata suʾāl qıldı erse, abuşqa yana aydı, lutf birle* ***kerem*** *birle hēç aġırsınmadı.*	287-14	22	muṣībat, şer(r), şerr, yawuzluq
316.	**kerīm**	Ar.	Kerem sahibi, cömert.	*Taqı cümle kerīmlerning* ***kerīmi*** *men tururmen.*	272-5	4	baḫīl, nācōmard
317.	**kesb**	Ar.	Kazanç.	*Munça niʿmetlerdin Süleymān peyġāmbar hergiz tatmaz erdi, öz* ***kesbidin*** *yeyür erdi taqı öz kesbidin keyer erdi.*	211-2	3	mażarrat, żarar, żāyiʿ, ziyān
318.	**kėter-**	Tü.	Kovmak, kovalamak.	*Ol çetükni men burunraq ėwümdin* ***kėterdim****, andın song sening birle bu muʿamila qıldım, tėp aydı, vaʾllāhu aʿlam.*	312-12	17	çaqır-, daʿvat qıl-, ünde-
319.	**key-**	Tü.	Giymek, giyinmek.	*Baqar, Fāṭıma raẓḥā tėwe yüngündin toqunmış kilim* ***keymiş*** *taqı tegirmen ögiyür.*	164-8	16	çupul-, suç(u)l-, suçul-
320.	**kezzāb**	Ar.	Çok yalan söyleyen, pek yalancı.	***Kezzāb*** *turur-sen, yalġan sözleyürsen.*	344-16	2	emīn
321.	**kiçig**	Tü.	Küçük.	*Ey ḫalāyıqlar, men sizlerni Ādam taqı Ḥavvādın yarattım, taqı sizlerni uluġ qabīla taqı* ***kiçig*** *qabīla qıldım biri biringgizni bilsengiz tėp.*	51-11	17	beḍük, böyük, mecīd, uluġ, muʿaẓẓam
322.	**kīne**	Fars.	Kin, hased, düşmanlık.	*Ādam oġlını bu* ***kīne*** *taqı ḥased tamuġqa eletür ermiş, tėp cümle ḫalāyıqqa maʿlūm qıldılar.*	419-17	7	dōstluq, maḥabbet, ülfet, muḥabbat
323.	**kir**	Tü.	Kirli.	*Yā şeyḫ, könglekingiz ingen* ***kir*** *turur.*	436-3	1	arıġ, pāk, ṣāfī
324.	**kirām**	Ar.	Cömert, eli açık.	*Ne ḫabar birle kelding? tėdiler erse, ol sūsmār qıṣṣasını aydı taqı ṣaḥābalar munung ḥaqqınġa ne* ***kirām*** *ve iʿzāz kim qıldılar, cümlesini munlarġa aydı…*	164-2	1	baḫīl, nācōmard

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
325.	**kiriş**	Tü.	Kavga, çekişme.	*Yā taqı ėkki musulmān arasında ġammāzlıq qılıp uruş* ***kiriş****, üküş fitneler qoparur[lar].*	67-10	1	ṣulḥ
326.	**kisb**	Ar.	Kazanç.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid ḥalāl* ***kisbidin*** *ḫarc qılıp Ḥaq tvt'nıng̑ ėwinge ziyārat qılsa, yaʿnī̤ Kaʿbeḫānaġa ṭavāf qılsa, Tang̑rı tvt ol̑ ḥec qılġan qulnung̑ tegme bir adımı sanınça yetmiş eḏgülük dī̤vānında bitigey…*	269-15	1	mażarrat, żarar, żāyiʿ, ziyān
327.	**kizle-**	Tü.	Gizlemek, saklamak.	*Manga hēç ziyān qılmadı taqı in̑gen mezālıġ mēve turur, tėp aydı, taqı ėkki buġday Ādam peyġāmbarqa bėrdi taqı birini* ***kizledi.***	281-8	4	beyān, körgüz-, körkit-
328.	**köç-**	Tü.	Göçmek, göç etmek, yola koyulmak, yolculuğa devam etmek.	*Taqı çıqtılar,* ***köçtiler****.*	41-14	12	qon-
329.	**kök**	Tü.	Gök, gökyüzü.	*Taqı tamuġnung̑ terin̑gliki ol qadar turur kim yer taqı* ***kök*** *arası kim bėş yüz yıllıq yer turur.*	66-6	57	yer ʿālemi, yer yüzi
330.	**kök ʿālemi**	Tü.+Ar.	Gökyüzü.	*Yā Rebbī̤, manga destūr bėrgil,* ***kök ʿālemidin*** *yer ʿālemike nāzil bolayın…*	170-12	5	yer ʿālemi, yer yüzi
331.	**kölge**	Tü.	Gölge.	*Anlarnıng̑ nişānı ol turur kim, eger kündüz bolsa, kün* ***kölgesini*** *saqlayurlar kim qaçan namāz vaqtı bolġay, Rebbümüzke ʿibādat qılsaq, tėp.*	318-15	2	yaruq
332.	**kölige**	Tü.	Gölge.	*Peyġāmbar ʿas Kaʿbe* ***köligesinde*** *tüşep olturup turur erdi kim keldim.*	11-3	8	yaruq
333.	**költür-**	Tü.	Götürmek.	*Yā Resūlallāhi, boynumġa kötrüp ḥecke elettim taqı Kaʿbeke* ***költürüp*** *ṭavāf qıldurdum, tėdi…*	287-1	1	keltür-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
334.	**köndür-**	Tü.	Doğru yola sevketmek, yönlendirmek.	*Muḥammed ummatınġa velīler kelip yol **köndürürler**, tėp iʿtiqād qıldım.*	268-15	10	az-
335.	**köni**	Tü.	Doğru, gerçek, hak.	*Yüzüm yönendürdüm ol Tan͡grı ḥażratınġa kim yerni taqı köklerni yarattı **köni** musulmān ḥālında taqı men Tan͡grı teʾālāqa ortaq qatġanlardın ermez-men, tėdi…*	345-5	1	bāṭil, ḫaṭā, sehv
336.	**köp**	Tü.	Çok.	*Ṭarīqat ėḍileri aymışlar: Nėçe **köp** kimerseler bolġay kim rūza erken rūza açġanlar cümlesidin bolġaylar.*	265-8	6	az, eksük
337.	**körgüz-**	Tü.	Göstermek.	*Şükür ol Tan͡grıqa kim sizin͡g mübārek cemālıngızını bizke **körgüzdi** tėdi*	54-9	17	kizle-, yaşur-
338.	**körkit-**	Tü.	Göstermek.	*Sizler taqı dünyāda ṭāʿat ve ibādat qılur erdin͡giz taqı ṭāʿatlarıngız[nı] man͡ga **körkitür** erdin͡giz taqı maqṣūdun͡guz dünyā erdi taqı ḫalāyıqnın͡g riżāsı erdi.*	408-3	1	kizle-, yaşur-
339.	**körklü**	Tü.	Güzel.	*Neme **körklü** cevāb aydı, tėp medḥ qıldılar.*	189-8	1	bėmeze, zişt, fāḥiş
340.	**körklüg**	Tü.	Güzel.	*Yana anın͡g qatında bir köşk kördüm ġāyat **körklüg** taqı yüksek.*	165-2	22	bėmeze, zişt, fāḥiş
341.	**körün-**	Tü.	Görünmek.	*Yā şeyḫ, bilmez-men közümke hėç kimerse **körünmedi**, tėp aydı.*	432-6	27	zāʾil bol-
342.	**kötür-**	Tü.	Götürmek.	***Kötürdiler** taqı ėwinge ėllettiler.*	249-9	49	keltür-
343.	**köy-**	Tü.	Yanmak.	*Ol miqdār ot yandı kim havādın quşlar uçup keçse, **köyer** erdiler.*	217-6	5	sön-
344.	**köydür-**	Tü.	Yakmak.	*Eger tilese, qurtġarġay ve eger **köydürse**, cānım fidā bolsun, tėdi erse, Cebreʾīl hėç neerse tėmedi.*	217-13	6	söndür-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
345.	**kūsa**	Fars.	Köse.	*Meḥāsini qurt yıġ qavurtlıġ turur, orta meḥāsinlıġ [turur], uzun taqı ermez,* ***kūsa*** *taqı ermez.*	23-8	1	meḥāsinlıġ
346.	**küçlüg**	Tü.	Güçlü.	*Men Peyġāmbardın* ***küçlügrek*** *men tėp kȫnglinge keçti*	50-15	1	ʿāciz, dermānda, dervīş, żaʿīf
347.	**küḍegü**	Tü.	Güvey, damat.	*Ey ʿayālım bu* ***küḍegü*** *ʿOsmānnıng muʿāşiratı taqı tirigliki sizing birle neteg turur?*	125-6	3	kelin
348.	**kül-**	Tü.	Gülmek.	*Ançaqa tegi şabur qılalıng kim bu oġlanlar bu ṭaʿāmdın yėsünler taqı qarınları toysun taqı* ***külsünler****.*	107-17	12	yıġla-
349.	**külüş-**	Tü.	Gülüşmek.	*Tonlarını cümle necis qıldı erse, Abū Cehl taqı yārānları cümle* ***külüştiler****.*	12-5	3	yıġlaş-
350.	**kün**	Tü.	Gün, gündüz.	*Bir* ***kün*** *men Umm-i Seleme qatınġa kirdim; baqar-men Umm-i Seleme raẓhā yıġlayu turur.*	121-12	420	kėçe, tün
351.	**kün bat-**	Tü.+Tü.	Güneşin batması.	*Qaçan kim* ***kün batar*** *bolsa, şādīlıqım taqı faraḥım ziyāda bolur.*	315-7	4	kün tuġ-
352.	**kün tuġ-**	Tü.+Tü.	Güneşin doğması.	***Kün tuġmaqqa*** *yawudı erse, ṣaḥābalar yıġılışıp ʿAbdu'r-Raḥmān ibnü ʿAvfnı keçürdiler.*	118-8	2	kün bat-
353.	**kündüz**	Tü.	Gündüz.	*Taqı munlar erteke tegi ṭāʿat ve ʿibādat qılur erdi taqı* ***kündüz*** *rūza tutar erdi.*	233-16	12	kėçe, tün
354.	**lācerem**	Ar.	Şüphesiz.	*Ėmdi bu sȫkel kim aḥmaq turur, Şeyṭānnıng taqı nefsining sȫzinge ittibāʿ qılur taqı munça enbiyā ve evliyā ve ʿulamālar kim dīn içinde ṭabīb-i ḥāẕiq erürler, munlar qavlınġa ittibāʿ qılmazlar,* ***lācerem*** *helāk bolurlar.*	424-5	1	şübhelig, şübhetlig

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
355.	**laḥmānī̄**	Ar.	Etli, toplu, şişman.	*Baqar ḫatun **laḥmānī̄** turur, etlig tenlig ḫatun turur.*	233-11	2	aruq, naḥī̄f, teni aruq, ża'ī̄f, nāzenī̄n
356.	**laṭī̄f**	Ar.	Latif, hoş, güzel.	*Taqı yılan ṣūratı cümle cānvarlar ṣūratıdın **laṭī̄fraq** erdi.*	280-9	1	bēmeze, zişt, fāḥiş
357.	**leẕẕet**	Ar.	zevk, haz.	*'Ārif qul Ḥaq te'ālā birle munācāt qılsa, Ḥaq te'ālā ol qulġa **leẕẕet** rūzī̄ qılur kim ol leẕẕet uçtmaḥ ehlining leẕẕetinge mengzeyür, tėp aydı.*	315-12	4	ḫurram, ḫużūr, rāḥat, leẕẕet, sewünç
358.	**maġrib**	Ar.	Batı.	*Maşriq taqı Tangrı te'ālā mülki turur, **maġrib** taqı Tangrı te'ālānıng mülki turur.*	345-8	6	maşrıq
359.	**maġrūr**	Ar.	Gururlu, kibirli.	*Ol kimerse ḫaqī̄qatta aḥmaq taqı **maġrūr** turur.*	426-14	2	alçaq, alçaqlıq, meskenet, tevāżu', ḫalī̄m
360.	**maġrūrluq**	Ar.+Tü.	Kibirlilik, gurur.	*Āḫiratta ma'lūm bolġay anıng **maġrūrluqı**, tėp aydı.*	426-14	1	alçaq, alçaqlıq, meskenet, tevāżu', ḫalī̄m
361.	**maḥabbet**	Ar.	Sevgi, dostluk.	*Taqı su'āl qıldılar kim: **Maḥabbat** ne bolur?*	225-6	48	'adāvat, duşmanlık, duşmanlıq, ḫased, ḫuṣūmat, kīne
362.	**ma'lūl**	Ar.	İlletli, hastalıklı.	*Taqı ming altun çıqardı, **ma'lūllarqa*** taqı 'ācizlarqa, dermāndalarqa üleşti taqı aydı kim: Bār Ḥuḍāyā, kerek kim manga uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı ġılmānlar taqı vildānlar rūzī̄ qılsang, tėdi.*	424-15	1	saġ
363.	**ma'mūr**	Ar.	Mamur, bayındır.	*Ol kāfir bolġan ming altun çıqardı taqı bir **ma'mūr** būstān satġın aldı taqı ming altun ḫarc qıldı bir körklüg qız aldı taqı ming altun ḫarc qıldı taqı bir bāġiça aldı, içinde bir köşk binā qıldı, taqı ming altun ḫarc qıldı taqı qullar, qaravaşlar aldı.*	424-8	1	eski, ḫarāb

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
364.	**maʿnīlig**	Ar.+Tü.	Anlamlı.	*ʿAraṣāt ḫalqı maʿlūm qılġaylar kim bu kimerse bu **maʿnīlig** ermiş tėp, kerek ol maʿnī ḫayr bolsun, kerek şer bolsun.*	36-11	1	guzāf
365.	**maqhūr**	Ar.	Mağlubiyet.	*Nefsi **maqhūr** boldı, rūḥı gālib boldı.*	269-9	2	ġalaba, ġālib
366.	**maqhūr bol-**	Ar.+Tü.	Mağlup olmak, yenilmek.	*Nefsi **maqhūr boldı**, rūḥı gālib boldı.*	269-9	2	bas-, yeng-
367.	**maraż**	Ar.	Hastalık.	*Sāra Ḥaq teʿālāqa sıġındı erse, Ḥaq teʿālā derḥāl ol pādişāhqa ol miqdār **maraż** ve renc bėrdi kim hēç ṭāqatı qalmadı, titreyü yıqıldı taqı aydı: Ey ḫatun, bu ne iş turur turur?*	218-17	1	ʿāfiyat, ṣıḥḥat
368.	**maʿṣiyat qıl-**	Ar.+Tü.	Günah işlemek.	*Taqı ṭarīqat ėḍileri qatında qaçan kim qul **maʿṣiyat qılsa**, Ḥaq ḫażratıdın yıraq tüşer.*	265-6	4	arıt-
369.	**maşrıq**	Ar.	Doğu.	*Yana burunqı tėg yıldırım mengizlig nūr çıqtı taqı **maşrıq** ṭarafinġa bardı.*	30-9	7	maġrib
370.	**maʿyūb**	Ar.	Eksik, kusurlu, özürlü.	*Ey qarındaşım, barmaqlarım cümlesi kesük turur **maʿyūb** turur.*	326-14	1	tamām
371.	**mażarrat**	Ar.	Zarar, ziyan.	*Bu butlar cemād ve cānsız tururlar, sizke menfaʿatları tegmes hem taqı **mażarratları** tegmes.*	217-1	1	fāyida, menfaʿat, kesb, kisb, ṣemere, tamattuʿ
372.	**maẓlum**	Ar.	Mazlum, zulme uğramış.	*Andın song aydı: Yā ʿOṯmān, siz **maẓlum** ölgeysiz; sizni öltürgenler ẓālim bolġaylar, tėdi.*	133-2	9	cabbār, ẓālim
373.	**mecīd**	Ar.	Büyük, ulu.	*Mūsā peyġāmbarnıng qavmınġa qarġamaqı taqı Nūḥ peyġāmbar qarġamaqı ol maʿnīdin erdi kim, bularġa ḫabar yayıldı kim, qavmlarıngız īmān keltürmezler tėp, neteg kim Qurʾān-i **Mecīd** içinde kim tėp.*	116-11	2	uşaq, kiçig

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
374.	**mecmūʿ**	Ar.	Bütün, tüm.	*Qaçan kim bu **mecmūʿ** neerselerni Peyġāmbar ʿas ḥażratınġa keltürdiler erse, Peyġāmbar ʿas baqtı taqı bereket birle duʿā qıldı taqı cümle saḥābalar yıġıldı.*	159-15	6	noqṣān
375.	**mecnūn**	Ar.	Deli.	*Bu oġlan **mecnūn** mu turur?*	204-5	1	ʿāqil, usluġ, ʿaql ėḍisi
376.	**medḥ**	Ar.	Övgü, medh.	*Bu itniṉg tişlerininġ aqlıqı ne yaḫşıraq turur, tėdi erse, ḥavārīler bildiler kim ʿĪsā peyġāmbar ʿas ölmüş itni taqı ʿayblemek tilemez, anıṉg içinde bir neersesi bolsa, medḥqa yarayur teg anı ol kişi birle **medḥ** qılur ḫāṣṣa kim ādam oġlını, tėp aydılar.*	389-14	2	ʿitāb
377.	**meḥāsinlıġ**	Ar.+Tü.	Sakallı.	*Baqar-men, bir aq **meḥāsinlıġ** şaḫş kördüm.*	54-11	1	kūsa
378.	**mekānsız**	Ar.+Tü.	Yersiz, sebepsiz.	*ʿĀriflardın baʿżısı aytur: Rebbü'l-ʿizzeni tüşümde kördüm; cihetsiz taqı **mekānsız** taqı keyfetsiz maṉga aytur kim: Süleymān Taymīni aġırlaġaymen, anıṉg üçün kim Süleymān-i Taymī qırq yıl yatsıġ namāzı yunuġı birle erte namāzını qıldı, tėp aydı.*	318-5	1	muvāfiq, münāsib
379.	**menʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Yasaklamak, men etmek, esirgemek.	*Yana munlarnı taḥrīṣ qılġaymen kim bu māllarnı ḥarām yerlerke ṣarf qılġaylar taqı zekātnı **menʿ qılġaylar**.*	397-8	20	fidā qıl-
380.	**menfaʿat**	Ar.	Fayda, yarar.	*Kişike ziyānıṉg taqı tegmes, **menfaʿatıṉg** taqı tegmez.*	272-15	8	mażarrat, żarar, żāyiʿ, ziyān

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
381.	**menfaʿatlig**	Ar.+Tü.	Faydalı, yararlı.	*Ėmdi cümle enbiyā taqı evliyā taqı ʿulamālar ittifāq qılıp tururlar kim maʿşiyatnıng sökellikinge **menfaʿatlig** dārū taqvā turur taqı ʿamal-i şāliḥ turur.*	424-3	1	ebter
382.	**menggü**	Tü.	Ebedî.	*Kimning kim terāzūsı tevḥīd birle, īmān kelimesi birle, eḍgü ʿamal birle cerb bolsa, ol kimerse qurtulmışlardın turur; ve eger terāzūsı yüngül bolsa, ḫayrātı taqı ṭāʿatı az bolup maʿşīyatı taqı küfri taqı fısqı üküş bolsa, ol kimerseler öz nefsinge ziyān qıldılar taqı tamuġda **menggü** qaldılar, tėp aytur.*	177-7	1	fānī, nehāyat, niḥāyat, song
383.	**meskenet**	Ar.	Alçak gönüllülük.	*Bolġay kim özi berekātında Ḥaq teʿāla men miskīn fāsiqni yarlıqaġay, tėp **meskenet** birle bardı taqı ol ʿābid qatında olturdı erse, ol ʿābid bu fāsiqdin ʿārlandı taqı bu fāsiqqa ḫōr köz birle baqtı taqı özi birle aydı…*	372-14	2	maġrūr, maġrūrluq, mütekebbir, mütekebbirlik, tekebbür, ġurūr
384.	**meşrūʿ**	Ar.+Tü.	Şeriata uygun olmak.	*Andın song qopar-men taqı namāzqa kim **meşrūʿ qılur**-men öngümde Kaʿbeni taṣavvur qılur-men, aḍaqım altında Ṣirāṭnı taṣavvur qılur-men taqı saġ yanımda uçtmaḥ bar, tėp aytur-men…*	243-14	1	nā-meşrūʿ
385.	**mevt**	Ar.	Ölüm.	*Bir kün İbrāhīm peyġāmbar ʿas'qa melekü'l-**mevt** keldi ziyārat qılġalı.*	438-16	19	ḥayāt, tiriglik
386.	**mezālıġ**	Fars.+Tü.	Tatlı, lezzetli.	*Manga hēç ziyān qılmadı taqı ingen **mezālıġ** mēve turur, tėp aydı, taqı ėkki buġday Ādam peyġāmbarqa bėrdi taqı birini kizledi.*	281-7	1	açıġ

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
387.	**miḫnet**	Ar.	Mihnet, sıkıntı, eziyet.	*Qayu qulnı Ḥaq͡ tvt sewer bolsa, anga͡r üküş belālar taqı **miḫnetler** bėrür.*	327-5	5	ḫurram, ḫużūr, rāḥat, leẕẕet, sewünç
388.	**mihrubān**	Fars.	Şefkatli, merhametli.	*Ey peyġāmbar atam, ey Tanga͡rınıng͡ dōstı atam, Tangrınıng͡ öḍründi qulı atam, ey uçtmaḥ birle bişārat bėrilmiş atam, ey ummatınġa şefqatlıġ, **mihrubān** atam! tėp yıġlar erdi.*	90-13	1	cabbār, ẓālim
389.	**min-**	Tü.	Binmek.	*Andın song͡ Peyġāmbar ʿas ol ʿArābīni tėweke **mindürdi** taqı azıqlandurdı taqı öz yeringe ıḍa bėrdi.*	163-16	16	tüş-
390.	**miskīn**	Ar.	Miskin, âciz, zavallı, biçâre, fakir.	*Bu **miskīn** qullarıng͡ sanga͡ sıġnu çıqmaq kerek erdi, bilmediler.*	72-13	54	ʿāciz, dermānda, dervīş, żaʿīf
391.	**muʿayyen**	Ar.	Tayin ve tahsis olunmuş, kararlaştırılmış, kesin, belli, açık seçik.	*Yā Abā Leheb, yana sorġıl kim ol **muʿayyen** yer kim tėp aydıng͡, ol yerning͡ atın ayġıl, ne yer turur tėp.*	14-9	3	örtüglüg, hātif
392.	**muʿaẓẓam**	Ar.	Muazzam, ulu, büyük.	*Körer-men, bir **muʿaẓẓam** sarāy qızıl altundın, ileginde çimgenleri, körklüg daraḫtları [bar] quşları birle; sarāy ileginde bir kimerse olturur.*	64-13	1	uşaq, kiçig
393.	**mudām**	Ar.	Devamlı, sürekli.	*Taqı kim kim on yarmaqqa böz alsa taqı andın köng͡lek qılsa, keḍse, taqı ol on yarmaq içinde bir yarmaq ḥarāmdın bolsa, tā **mudām** kim ol köng͡lek bu kimerse üze bolsa, Ḥaq tvt ol kimersening͡ hēç namāzını qabūl qılmaz, tėdi.*	294-14	1	hergīz
394.	**mufāḫirat**	Ar.	Övünme.	*Ḥālī maʿlūm ermez, tėp aydı erse, ol **mufāḫirat** qılġan ʿArablar taqı uftandılar taqı mufāḫiratnı qoydılar.*	374-13	2	ḫacālat, uyat

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
395.	**mufīd**	Ar.	Faydalı.	*...ġıdā içinde qayu bir ġıdā kim angar **mufīd** turur, anı taqı beyān qıldı taqı qayu bir ġıda kim olʿilletke ziyān qılur, anı taqı beyān qıldı...*	423-13	1	ebter
396.	**muḥabbat**	Ar.	Sevgi.	*Kimerse Tangrı teʿālānı sewer-men tėse taqı anıng könglinde bolmasa dünyā **muḥabbatı** bolsa, ol kimerse yalġan aydı, tėdi.*	199-10	1	ʿadāvat, duşmanlık, duşmanlıq, ḥased, ḫuşūmat, kīne
397.	**muḥib**	Ar.	Dost.	*Eger bolmasa, öz **muḥibleridin** cemʿ qılur erdi taqı ol dervīşning işini kifāyat kılur erdi.*	251-11	2	yaġı, ḫaşm, düşman, duşmān
398.	**munʿim**	Ar.	Yedirip içiren, nimet veren, cömert.	*Çıqtı kim **munʿimlerdin** neerse ḥāṣil qılıp sufraġa ḫarc qılsa.*	251-13	5	baḫīl, nācōmard
399.	**mūnis**	Ar.	Sevimli, hoş.	*Uşbu ṣaḥrālarda yöriyür taqı kėçe bolsa, yıġlamaqıning āvāzını taqı tesbīḥ ve tehlīl āvāzını eşitür-men, manga taqı ol ingen **muʾnis** turur, tėdi erse, bardılar.*	343-11	1	bēmeze, zişt, fāḥiş
400.	**munqād bol-**	Ar.+Tü.	Boyun eğmek.	*Sizler menim butumġa secde qılıng, andın song men sizke **munqād bolayın**, tėdi erse, munlar unamadılar erse, ol taqı çıqtı.*	366-11	2	baş qaldur-, baş tart-
401.	**murdār**	Ar.	Murdar, pis, İslâmî esaslara göre yenilmemesi gereken.	*Yaḫşı bilür-men, avvalıng bir pāra **murdār** suw erdi taqı āḥiring hem murdār ölügse bolġay.*	373-16	4	arıġ, pāk, ṣāfī
402.	**muṣībat**	Ar.	Musibet, bela, kötülük.	*Ḥaq tvt sizke bu **muṣībatqa** ṣabur qılġanıngız üçün üküş ṣavāblar bėrgey, tėp duʿā qıldı taqı taʿziyat tegürdi.*	242-5	4	eḍgülük, ḫoşluq, iḥsān, ʿināyat, kerem
403.	**muṭavvel**	Ar.	Uzun.	*Mecmūʿı keltürmedük kitāb **muṭavvel bolmasun** tėp.*	36-2	1	qısqa

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
404.	**muṭī‘ bol-**	Ar.+Tü.	Boyun eğmek.	*Yā Mūsā, kim kim atasınġa taqı anasınġa eḍgülük qılsa taqı anlarnı ḫoşnūd qılsa taqı menim fermānımġa* ***muṭī‘ bolsa****, manga ‘āṣīlıq qılmasa, men anı eḍgü qullarım dīvānında bitiyür-men.*	288-16	11	baş qaldur-, baş tart-
405.	**muṭṭali‘**	Ar.	Bilgili, haberdar, öğrenmiş.	*Yulduzlarnı yaratġan pādişāh bizim ḥālımızqa* ***muṭṭali‘*** *ermez-mü?*	431-12	2	ġāfil, ġāfil bol-
406.	**muvāfiq**	Ar.	Muvafık, uygun, münasip.	*Bu ḥadīṣke taqı Ḥaq tvt'nınġ Kelāmı* ***muvāfiq*** *turur…*	293-17	2	mekānsız
407.	**müdām**	Ar.	Devamlı, sürekli.	*Taqı kim kim on yarmaqqa böz alsa taqı andın köñglek qılsa, keḍse, taqı ol on yarmaq içinde bir yarmaq ḥarāmdın bolsa, tā* ***mudām*** *kim ol köñglek bu kimerse üze bolsa, Ḥaq tvt ol kimersenińg hēç namāzını qabūl qılmaz, tėdi.*	294-14	1	hergīz
408.	**mün-**	Tü.	Binmek.	*Bu tėweke münüñg, men tėwenińg zumāmını tutup sizni çerigke yetgüreyin, tėdi erse, men taqı tėweke* ***mündüm****.*	415-4	13	tüş-
409.	**münāsib**	Ar.	Münasip, uygun.	*Yana bu ḥadīṣlerke* ***münāsib*** *hikāyatlar Peyġāmbar ‘as aḥvālidin taqı ḫulafā-i rāşidīn ef‘ālidin taqı ‘ulemā ve meşāyiḫ aqvālidin żam qılduq taqı bu kitābnı tört bāb üze qılduq…*	2-10	2	mekānsız
410.	**müstecāb qıl-**	Ar.+Tü.	Kabul etmek.	*Ne kim Ḥaq te‘ālādın tilese, Ḥaq te‘ālā hēç red qılmadın du‘āsını* ***müstecāb qılur*** *erdi.*	224-15	5	red qıl-
411.	**müşkil**	Ar.	Müşkül, güç.	*Bu* ***müşkil*** *su’āl turur.*	189-1	2	āsān

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
412.	**mütekebbir**	Ar.	Kibirli, mağrur.	*Bir melik bar erdi; ingen* ***mütekebbir*** *melik erdi.*	440-4	8	alçaq, alçaqlıq, meskenet, tevāżuʿ, ḥalīm
413.	**mütekebbirlik**	Ar.+Tü.	Kibirlilik, kendini beğenmişlik.	*Seninġ* ***mütekebbirlikinġ*** *ʿalāmatı ol turur kim öz sarāyınġ içinde mescid qılıp turur-sen taqı imām taqı muʾazzin qoyup turur-sen, öz etbāʿlarınġ birle anda namāz qılur-sen maḥalla ḥalqı ol mescidke kirmez, anda namāz qılmazlar.*	377-13	1	alçaq, alçaqlıq, meskenet, tevāżuʿ, ḥalīm
414.	**nācōmard**	Fars.	Hasis, cimri.	*Ey* ***nācōmard****, nişe mundaġ baḫīllıq qılur-sen?*	254-5	1	cōmard, cuvān-mard, kerīm, kirām, munʿim
415.	**naḫīf**	Ar.	Zayıf, arık, güçsüz, âciz.	*...tamuġ ʿazābından kerekinçe qorqar bolsa, her ayna anınġ yüzi sarıġ kerek taqı köngli dünyādın fārigʰ kerek, taqı* ***naḫīf*** *kerek, özi żaʿīf kerek, hemīşe qaḍġuluġ kerek, tėp aydı.*	235-2	2	etlig tenlig, laḥmānī, semüz
416.	**nāḫoşnūd**	Fars.+Tü.	Hoşnut olmayan.	*Qaçan kim bu ėr bu ėkki künininġ birini ḫoşnūd qılsa, żarūrī taqı biri ėrdin* ***nāḫoşnūd bolġay*** *taqı bu dünyā taqı āḫirat ėkegü maşriq taqı maġrib mengizlig tururlar.*	397-12	1	rāżī
417.	**nā-meşrūʿ**	Fars.+Ar.	Şeriata uygun olmayan.	*Andın songʰ hemīşe ʿādatı ol erdi kim oramqa çıqar erdi, dirresini ėlginge qoyar erdi, bāzārda, oramlarda yöriyür erdi,* ***nā-meşrūʿ*** *işler körer bolsa, emr-i maʿrūf qılur erdi taqı nehy-i münker qılur erdi.*	106-10	1	meşrūʿ
418.	**nāqiṣatu'l-ʿaql**	Ar.	Az, eksik akıllı.	*Ėmdi bu ḥikāyetdin maʿlūm boldı kim żaʿīfa kimerse kim* ***nāqiṣatu'l-ʿaql*** *turur, ölümdin qorqmaq birle żaʿīf ve naḫīf bolur ermiş…*	234-16	1	ʿāqil, usluġ, ʿaql ėḍisi

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
419.	**nā-revā**	Fars.	Yakışıksız, uygunsuz.	*Ol revā mu turur yā taqı* ***nārevā*** *mu turur?*	363-1	1	revā
420.	**nāzenīn**	Fars.	Narin, ince yapılı.	*Yā İbrāhīm, men bilür-men sen oġlungnı qurbān qılmaqġa barur-sen taqı ol tüş kim kördüng, ol şeytānī tüş turur, ol tüşke iʿtimād qılmaġıl taqı munung tėg* ***nāzenīn*** *cuvān körklüg yüzlüg, eḍgü qılıqlıġ yigit oġlungnı boġuzlamaq darīġ ermez-mü?*	213-14	1	etlig tenlig, laḥmānī, semüz
421.	**naẓīr**	Ar.	Benzer.	*Ey ʿālim, munça ʿilmler kim ḥāṣil qılmış erding, sening zamānıng içinde sening* ***naẓīring*** *yoq erdi, ol ʿilmlering-din manga ḫabar bėrgil, tėdi…*	231-13	1	başqa
422.	**necāsatlıġ**	Ar.+Tü.	Pis.	*Ol melʿūn tėwening* ***necāsatlıġ*** *bükenlerini, baġarsuqlarını, cümlesini Peyġāmbar ʿas üzesinge kemişti.*	12-2	2	arıġ, pāk, ṣāfī
423.	**necis**	Ar.	Pis, murdar, pislik.	*Taqı yazuq* ***necis*** *turur, kerek kim ol yazuqnı kėtergen suw taqı necis bolsa tėp.*	44-13	6	arıġ, pāk, ṣāfī
424.	**nefret**	Ar.+Tü.	Nefret.	*Sizke qarşu turup sözlemişde ündeng taqı yawuq keltürüp söz aymış bolung, ol yengini burnınġa qoyup sizing birle sözleşse, maʿlūm bolġay kim sizdin* ***nefret*** *qılıp andaġ qılmış bolġay, tėdi.*	421-2	1	ʿışq
425.	**nefret qıl-**	Ar.+Tü.	Nefret etmek.	*Sizke qarşu turup sözlemişde ündeng taqı yawuq keltürüp söz aymış bolung, ol yengini burnınġa qoyup sizing birle sözleşse, maʿlūm bolġay kim sizdin* ***nefret qılıp*** *andaġ qılmış bolġay, tėdi.*	421-2	1	sev-, sew-, söw-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
426.	**nehāyat**	Ar.	Son.	*Yana uyqumdın oyġandım erse, ingen sewündüm kim hēç ol sewüngenimge* ***nehāyat*** *yoq erdi.*	272-6	1	bāqī, bēnihāyat, ebedī, ezelī, menggü, qadīm
427.	**nehy qıl-**	Ar.+Tü.	Yasak etmek.	*...Ḥaq tvt manga* ***nehy qıldı*** *anlarnı qatıngdın kėtermegil, tėp aydı erse, anlar aydılar…*	380-2	1	destūr bėr-
428.	**niḥāyat**	Ar.	Son.	*Āḥiratta Ḥaq teʿālānıng keremi taqı luṭfinġa* ***niḥāyat*** *yoq.*	164-16	2	bāqī, bēnihāyat, ebedī, ezelī, menggü, qadīm
429.	**noqṣān**	Ar.	Noksan, eksik, eksiklik.	*Ey Necāşī melik, āgāh bolġıl kim men ol bir u bar Tangrını öger-men kim andın öngin Tangrı yoq, melik turur, mülkinge* ***noqṣān*** *yoq taqı kerekmez ṣıfatlardın arıġ pāk turur.*	78-15	2	barça, mecmūʿ
430.	**oġlan**	Tü.	Oğul, erkek evlat.	*Taqı Tangrı teʿālā ḥükmi Ādam peyġāmbarqa ol erdi kim bir qarındaqı tuġurġan erkek* ***oġlanqa*** *taqı bir qarındaqı tuġqan qızını cüftlendürgil, tėp.*	351-11	2	bint, qız, qız ʿayāl
431.	**oġul**	Tü.	Oğul, erkek evlat.	*Eger musulmān bolsangız, māllarıngız taqı amānda bolur,* ***oġullarıngız*** *qızlarıngız amānda bolur, cümle qarındaşlar bolurmiz.*	139-7	275	bint, qız, qız ʿayāl
432.	**oḫşa-**	Tü.	Okşamak.	*Aldı taqı ileginde olturġuzdı taqı* ***oḫşayu*** *başladı.*	178-16	3	ur-
433.	**oltur-**	Tü.	Oturmak.	*Baqar, hēç kimerse yoq, taqı Zelīḫā özini ārāsta qılıp* ***olturmış.***	360-11	182	ör-, qop-, tur-
434.	**opraq**	Tü.	Eskimiş, yıpranmış.	*Birke ton* ***opraq*** *taqı nafaqa neteg qılsa, taqı biringe andaġoq qılmaq kerek; taqı biri qatında nėçe kün tursa, taqı biri katında ança kün turmaq kerek.*	192-12	1	yangı

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
435.	**oyaġ**	Tü.	Uyanık.	*Eger bu kėçe sizler mėni saqlamasaŋ͡gız, men helāk bolurmen tėdi erse, ol keçe ʿAtabanıŋ͡ġ tört yanınġa yüklerni yıġdılar taqı qılıç birle ol yükler üzesinge **oyaġ** olturdılar.*	15-13	3	ġāfillıq, ġaflat
436.	**oyaġlıq**	Tü.	Uyanıklık.	*Hemīşe qaḍġu birle, köz yaşı birle, baġır başı birle tünle **oyaġlıġ** birle, kündüz rūza birle ʿömrini keçürmek kerek, tėdi.*	236-14	8	ġāfillıq, ġaflat
437.	**oyan-**	Tü.	Uyanmak.	*Qaçan kim **oyandılar** erse, maŋ͡ga duʿā qıldılar.*	293-12	8	ımızġan-, uḍı-
438.	**oyġan-**	Tü.	Uyanmak.	*Qaçan kim ölseler, ol vaqtın **oyġanurlar**, tėdi.*	398-7	20	ımızġan-, uḍı-
439.	**oza**	Tü.	Önce.	*Ṣaḥābalarda biringe yolda bir ḫatun satġaştı kim, İslāmdın **oza** ol ḫatun birle maʿrifatı bar erdi.*	326-1	19	kėḍin, soŋ͡gra
440.	**ög-**	Tü.	Övmek, medhetmek.	*Bildim kim sizler dīnleriŋ͡giz içinde iŋ͡gen ṣābit-qadam turur-siz tėp munlarnı **ögüp** ḫilʿatlar keydürdi.*	80-11	19	ḫōrla-, azla-
441.	**ögdü**	Tü.	Övgü.	*…icābat qılur-men saŋ͡ga, yalġuz bir u bar sen, saŋ͡ga ortaq yoq, icābat qılur-men saŋ͡ga üküş icābat qılmaq taqı ḫaqīqatta **ögdü**, ḫamd u ṣenā saŋ͡ga lāyıq turur…*	37-9	1	ʿitāb
442.	**öl-**	Tü.	Ölmek.	*Helā, qabūl qıldım bu şarṭ birle kim qılıç birle bir qata urayın, kerek ölsün kerek **ölmesün**, tėdi erse, ol ḫatun taqı qabūl qıldı.*	152-12	76	tuġur-, tuġ-, tiril-
443.	**öldür-**	Tü.	Öldürmek.	*Yā ʿİsā, cümle cüftlerimni men **öldürdüm**, tėdi.*	398-16	11	tirgüz-
444.	**öltür-**	Tü.	Öldürmek.	*Bitigni çıqarġıl, yoq erse sėni **öltürür**-men tėdi erse, ol ʿavret saçı arasından bitigni çıqardı taqı bėrdi.*	48-13	110	tirgüz-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
445.	**ölüg**	Tü.	Ölü.	*Benū İsrāʾīlning zāhidları gürıstānqa çıqtılar taqı Ḥaq teʿālādın tilediler kim bir* ***ölügni*** *munlar duʿāsı birle tirgüzse.*	438-5	11	tirig
446.	**ölügselik**	Tü.	Ölüm.	*Ey muʾminlar baʿżıngız taqı baʿżıngızqa ġıybat qılmang, sewer-mü sizlerde biringiz qarındaşıngızning etini yemek* ***ölügselik*** *ḥālında taqı yigrendingiz ol ölügse etini yemekke?*	384-9	1	ḥayāt, tiriglik
447.	**ölüm**	Tü.	Ölüm.	*Yā Resūlallāh, manga* ***ölüm*** *keldi, sening ümmeting üze kimni ḫalīfa qılayın?*	102-13	43	ḥayāt, tiriglik
448.	**öng (II)**	Tü.	Ön, ön taraf.	*Taqı turdı, ol qoynı boġuzladı taqı bişürdi taqı İbni ʿAbbās* ***önginde*** *qoḍtı.*	254-1	16	art
449.	**ör-**	Tü.	Ayağa kalkmak, kalkmak.	*Bu ḫōca kirdi taqı olturdı taqı qāżīqa şifā birle duʿā qıldı velīkin Ḥātam-i Aṣam olturmadı,* ***öre*** *turdı.*	235-16	16	oltur-
450.	**örtüglüg**	Tü.	Örtülü, gizli, saklı, görünmeyen.	*Taqı ėkki arıq ẓāhir turur, āşkārā aqar, taqı ėkki arıq* ***örtüglüg*** *aqar.*	57-5	6	āşkāra, faṣīḥ, rūşen, muʿayyen
451.	**öwkelig**	Tü.	Öfkeli.	*Qaçan kim Medīneke kirdük erse, Peyġāmbar ʿas menim hücremke kelmişde menim birle burunqı teg sözleşmez erdi,* ***öwkelig*** *kişi mengizlig bir sāʿat olturur taqı çıqar erdi.*	415-12	3	tölek
452.	**pāk**	Fars.	Pak, temiz, arı.	*Ol aq tonluġlar anlar tururlar kim īmānlarını ẓulum birle qarışturmadılar,* ***pāk*** *tirildiler, taqı dünyādın maʿṣiyatqa bulaşmadı[lar], arıġ çıqtı[lar].*	55-4	3	kir, toġluġ, necāsatlıġ, necis, murdār

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
453.	**pārsā**	Fars.	Dindar, sofu.	*Benū İsrāʾīl içinde bir **pārsā** melik bar erdi, yana inḡen cabbār erdi.*	441-12	13	fāsiq, kāfır
454.	**qaḍaş**	Tü.	Akraba, hısım.	*Yā Resūlallāh, men hēç musulmān bolmışdın soṉg kāfirlıq qılmadım, muḫliş bolmışdın soṉg hēç munāfıqlıq qılmadım, velīkin Mekkede uruġum **qaḍaşım** bar, taqı sizler aġır çerig birle bara turur-siz, anlarqa zaḥmat tėgmesün tėp ıḍtım tėdi…*	48-15	1	yat
455.	**qaḍġu**	Tü.	Kaygı, üzüntü, endişe.	*Taqı kündüz bolsa, **qaḍġum** taqı ḥasratum ziyāda bolur, ḫalāyıq birle bolup munācāt lezzetidin maḥrūm bolġanım üçün, tėp aydı.*	315-8	31	ḫurram, ḥużūr, rāḥat, lezzet, sewünç
456.	**qaḍġur-**	Tü.	Üzülmek, tasalanmak, endişe etmek.	*Men oġlum birle inḡen **qaḍġurduq**.*	25-8	53	sew(ü)n-, sewnüş-, sewün-, şāḍ bol-
457.	**qadīm**	Ar.	Başlangıcı olmayan, ezeli.	*Qurʾān Ḥaq teʿālānıṉg sözi turur, kelāmı turur maḫlūq ermez, neteg kim Ḥaq teʿālānıṉg ẕātı qadīm turur, ṣifātı **qadīm** turur, tėdi erse, ol kimerseler bardılar…*	225-13	1	fānī, nehāyat, niḥāyat, soṉg
458.	**qahr qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek.	*Ammā bilgil, āgāh bolġıl, bu rūzadın murād nefske **qahr qılmaq** turur, Şeyṭān laʿīnning vesvesesi ādam oġlıqa üküşreki Şehvet sebebidin turur.*	265-10	5	bar qıl-, yarat-
459.	**qalıṉg**	Tü.	Kalın.	*Baqar, Cebreʾil ʿas qaṭır münüp, **qalıṉg** barçın kėdip keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, ferīşteler yarıq yaşıqlarını kėtermedin tururlar.*	33-1	1	yinçke

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
460.	**qamuġ**	Tü.	Bütün, hep.	***Qamuġ*** *vaqtta köŋglini ḥāżir qılu bilmese, ḥıdmat vaqtında bārī köŋglini ḥāżir qılmaq kerek, öŋgin neerselerniŋ teşvīşini köŋüldin çıqarmaq kerek.*	429-5	18	hēç
461.	**qan-**	Tü.	Kanmak, doymak.	*Ança içti kim* ***qandı.***	22-11	4	aç-
462.	**qara**	Tü.	Kara, siyah.	*Peyġāmbar ʿas'nuŋ bir* ***qara*** *kilim bar erdi; ol kilimni üzesinge örtündi taqı çıqtı.*	144-1	8	aq
463.	**qara**	Tü.	Karartı, gölge.	*Qaçan kim Ḥuneynde tünediler taqı erte koptılar, qol arasından bir* ***qara*** *köründi.*	71-13	1	yaruq
464.	**qaraŋġu**	Tü.	Karanlık.	*Bu ʿamalnı ėleting taqı Siccīn atlıġ yerde (yer astıdın aşaġa* ***qaraŋġuġa*** *Siccīn tėp ayturlar) qoḍuŋ, tėp fermān kelgey.*	402-12	2	yaruq
465.	**qaraŋqu**	Tü.	Karanlık.	*Çirāġ ne ḥācat turur* ***qaraŋquda*** *taqı yėmek bolur, tėp.*	257-5	4	yaruq
466.	**qaraŋqu tün**	Tü.	Karanlık gün.	*Ḥaq teʿālāqa mekān revā ermez, hem taqı zamān revā ermez taqı zamānnı ol yaratıp turur yer kök içinde bir zerre anıŋ ʿilmidin yıraq ermez* ***qaraŋqu tün*** *içinde qara taş üzesindeki qara qarınçanıŋ teprengenini körer hem taqı bilür.*	229-13	1	aq kün
467.	**qaraŋquluq**	Tü.	Karanlık.	***Qaraŋquluq*** *mėni qapsadı, tėp yıġladı erse, ḫōcası taqı qaytardı.*	322-7	1	yaruq
468.	**qarar-**	Tü.	Kararmak.	*Ādam peyġāmbarnıŋ teni* ***qarardı.***	281-15	3	aq bol-, aqar-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
469.	**qarart-**	Tü.	Karartmak.	*Şükür qılsun; ol Tangrı teʿālā kim ol mūġnung könglini **qarartıp** bėlinge zunnār baġladı, ol zunnārnı sening bėlinge baġlamış bolsa, ne qılġay erding?*	325-12	1	yaruq qıl-
470.	**qarġa-**	Tü.	Beddua etmek.	*Ol Kesrī melik kim menim bitigimni yırttı, Tangrı teʿālā anıng terisini yırtsun taqı anıng mülkini ḫarāb qılsun! tėp **qarġadı.***	81-12	29	taʿvīẕ qıl-, duʿā qıl-, duʿā ayt-
471.	**qarġış**	Tü.	Beddua.	*Barġıl, velīkin zīnhār u zīnhār yolda qatıġ saqlanġıl kim Muḥammed sanga qarġap turur, anıng **qarġışı** yetmesün tėp üküş vaṣiyyatlar qıldı.*	15-5	6	duʿā
472.	**qarı**	Tü.	İhtiyar, yaşlı.	*Bu inek hem yigit taqı kerekmez hem **qarı** taqı kerekmez, orta yaşlıġ kerek, tėdi.*	340-8	6	cuvān, emred, yigit
473.	**qaṭʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek, sona erdirmek.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün **qatʿ qılsa** taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḫicāblar kötrülse hēç ʿacīb ġarīb bolmaġay, tėdi ve's-salām.*	302-16	3	bar qıl-, yarat-
474.	**qatı**	Tü.	Çok.	***Qatı** ḫoş boldı.*	269-9	1	az, eksük
475.	**qatıġ**	Tü.	Çok.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Ümmetim üze **qatıġ** qorq[q]anımız işlerdin biri bu turur kim Ḥaq tvt ummatımġa māl ve niʾmet bėrgey taqı biri biringe ḫased qılġaylar taqı ṭāʿatlarının savāblarıdın maḥrūm bolġaylar, tėp aydı.*	7-16	64	az, eksük
476.	**qatıġ**	Tü.	Zor, güç.	*Neme **qatıġ** ermiş bu cān bėrmek! tėdi erse, Fāṭıma yıġlayu başladı.*	89-15	2	āsān

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
477.	**qatıġ**	Tü.	Hızlı.	***Qatıġ*** *yürügen taqı ermez; yürüyür bolsa, aqru yüriyür erken yeter (?), yoq erse yetmes tėdi.*	23-8	1	āheste, aqru, aqrun
478.	**qatıġ**	Tü.	Kötü.	*Kimerse bir musulmānqa ẓulm qılmaq duşvār turur qıyāmat kün, ḫāṣṣa kim cümle musulmānlarġa ẓulm qılmaq inġen* ***qatıġ*** *duşvār turur, tėdi erse, dōstı aydı: Yā imāme'l-muslimīn, men kimke ẓulm qıldım, manġa beyān qılıng? tėdi...*	224-2	2	eḍgü, yaḫşı
479.	**qatıġlıq**	Tü.	Çokluk.	*Ḥasan-ı Baṣrī raḥmhi qırq yıl külmedi, qorquġı* ***qatıġlıqı*** *üçün.*	236-15	1	azlıq
480.	**qav-**	Tü.	Kovmak, kovalamak, iteklemek.	*Ol Şeyṭānnı* ***qavdı*** *taqı taşladı, kėterdi.*	213-16	6	çaqır-, daʿvat qıl-, ünde-
481.	**qavī**	Ar.	Sağlam, kuvvetli, güçlü.	*Yā Resūlallāhi, vaqtī men bir* ***qavī*** *erdim taqı bu oġlum żaʿīf erdi.*	286-2	4	ʿāciz, dermānda, dervīş, żaʿīf
482.	**qavurtlıġ**	Tü.	Sık.	*Meḥāsini qurt yıġ* ***qavurtlıġ*** *turur, orta meḥāsinlıġ [turur], uzun taqı ermez, kūsa taqı ermez.*	23-8	1	seyrek
483.	**qaw-**	Tü.	Kovmak, kovalamak, iteklemek.	*Yā Muḥammed, bu duʿā kim qıldıng, Mūsā Peyġāmbar ʿas mundaġ qıldı erdi ol kün kim Firʿavn ʿal aġır çerig birle Mūsā Peyġāmbarımızını* ***qawup*** *çıqtı.*	73-5	4	çaqır-, daʿvat qıl-, ünde-
484.	**qawurt**	Tü.	Kalabalık.	*Bu kimnüng qabīlası turur kim inġen* ***qawurt*** *yüriyürler?*	50-10	1	ḫālī, ḫalvat
485.	**qayaş**	Tü.	Akraba.	*Yana bu kişining* ***qayaşları*** *kelip anlar birle uruş qıldılar.*	383-9	3	yat

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
486.	**qayġı**	Tü.	Kaygı, endişe, üzüntü.	*... ʿİsā peyġāmbar aydı: Ey yārānlarım, arpa etmekini türüp **qayġı** birle yemek taqı palās keymek taqı qara yer üze yatmaq taqı dünyāda ʿibādat birle meşġūl bolup āḫiratqa tamuġdın qurtulsa, yaḫşı ermez-mü…*	395-15	1	ḫurram, ḥużūr, rāḥat, leẕẕet, sewünç
487.	**qaytar-**	Tü.	Karşılık, cevap vermek.	*Yā Resūlallāhi, ol manga terbiyet qıldı erse, men taqı anga yanutı **qaytardım**, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Ne qıldıng? tėdi.*	286-17	17	**sor-**
488.	**qısqa**	Tü.	Kısa.	***Qısqa** sūralar oqıp erte namāzını qıldılar.*	118-9	1	muṭavvel
489.	**qız**	Tü.	Kız, kız çocuk.	*Ṣāḥib-cemāl erdi, taqı bu kimersening qarındaşınıng oġlı bar erdi, bu **qızġa** ʿāşıq erdi taqı dervīş erdi.*	339-9	101	oġ(u)l, oğlan, oğul
490.	**qız-**	Tü.	Kızmak, çok ısınmak.	*Bir temürçi, körükidin **qızmış** temürni çıqardı otlar saçrayu.*	237-16	5	saġu-
491.	**qız ʿayāl**	Tü.+Ar.	Kız çocuk.	*Biri erkek taqı biri **qız ʿayāl** tuġrur erdi kim cümlesi ming oğlan bolur.*	337-4	1	oġ(u)l, oğlan, oğul
492.	**qızdur-**	Tü.	Isıtmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥidning qızıl altunı bolsa yā taqı kümüşi bolsa taqı zekātını edā qılmasa, qıyāmat kün bolsa āvş ol altunnı taqı kümüşni taḫta qılġaylar taqı tamuġ otınġa **qızdurup** bu zekāt bėrmegenlerning alnınġa taqı yanlarınġa taqı arqalarınġa basġaylar.*	250-9	2	sawut-
493.	**qoldaş**	Tü.	Arkadaş, dost.	*Yana Ḥaq teʿālādın tilegeyin kim ol kimerseni uştmaḥda menim **qoldaşım** qılsun tėp nidā qıldı.*	31-11	3	yaġı, ḫaṣm, düşman, duşmān

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
494.	**qon-**	Tü.	Konmak, konaklamak, ikamet etmek, yerleşmek, misafir olmak.	*Ol ṣavmaʿa qatınġa yettiler erse, ʿAlī̆ raẓhu anda* ***qondı.***	148-14	28	köç-
495.	**qop-**	Tü.	Kalkmak, ayağa kalkmak.	*Ey ḫalāyıq, bu cemʿ içinde kim kim ʿİrāq ėllig erse, örü* ***qopsun****, tėmiş erdi.*	399-14	83	oltur-
496.	**qorq-**	Tü.	Korkmak.	*Yā Yehūdā, eger sen bizim birle muvāfaqat qılmaz bolsaŋ, cümle yıġılışıp sėni taqı helāk qılur-miz, tėdiler erse, ol taqı* ***qorqtı****, hēç neerse tėmedi.*	355-10	116	yüreklen-
497.	**quruġ**	Tü.	Boş.	*Yanında bir* ***quruġ*** *meşk bar erdi.*	133-14	2	toluġ
498.	**quvvatlıġ**	Ar.+Tü.	Kuvvetli, güçlü.	*Neçeme* ***quvvatlıġ*** *erenler balta birle ursalar, hēç eṣer qılmaz erdi.*	28-5	5	ʿāciz, dermānda, dervīş, ża ʿīf
499.	**raġbatlıġ bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	İstekli olmak.	*Yā Ḫāriṣ, zīnhār ve zīnhār dünyāke raġbatsız bolġıl taqı āḫiratqa* ***raġbatlıġ bolġıl*** *taqı qamuġ ḫālıngda taqı qamuġ işingde Tangrı birle bolġıl cümle ʿazāb ve ʿuqūbatdın qurtulġaysen qurtulġanlar birle, tėdi taqı yārānları birle bardılar.*	201-3	2	raġbetsiz bol-
500.	**raġbetlig bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	İstekli olmak.	*Mundaġ ḫadīṣ eşitmişimiz yoq velīkin mundaġ eşittük kim qayu muʾmin ve muvaḥḥid dünyādın yüz çewürse taqı dünyāke raġbatsız bolsa, taqı āḫiratqa* ***raġbetlig bolsa****, Ḫaq teʿālā rūzī qılġan mālıdın dervīşlerke taqı miskīnlerke īṣār qılur bolsa, ol kimersening ḫürmeti taqı ʿizzeti Ḫaq ḥażratında ziyāda bolġay, tėp eşittük tėdi...*	236-9	1	raġbetsiz bol-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
501.	**raġbetsiz bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	İsteksiz olmak.	*Ol kim pāḍşāh turur, ʿilmni Ḥaq riżāsı üçün oqıdı, taqı Ḥaq riżāsı üçün ögretti, taqı dünyāke* ***raġbetsiz boldı.***	231-7	5	ārzūluġ, raġbatlıġ bol-, raġbetlig bol-, ṭālib
502.	**rāḥat**	Ar.	Rahat, huzur, tasasız, endişesiz.	*Ey ʿayālım şefaqatlıġ raḥmetlig Teng̃rike satġaştım, manga* ***rāḥat*** *taqı kerāmat birle qarşu aldı, dereceler uçtmaḥ içinde Peyġāmbar civārında rūzī̄ qıldı.*	131-17	5	endī̄şe, qaḍġu, qayġı, ḫafaqān, miḥnet
503.	**rāḥat bėr-**	Ar.+Tü.	Dinlenmek.	*Bu fermānnı sanga ıḍa bėrdük erse, özüngni emgetgil, tėp ıḍmaduq, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas tünnüng avvalında teninge* ***rāḥat bėrür*** *erdi taqı yarusı kėçe qopar erdi taqı ṭāʿat ve ibādat birle meşġūl bolur erdi.*	315-3	1	ar-
504.	**raḥī̄m**	Ar.	Merhametli, acıyan, affedici.	*İçgil, Ḥaq teʿālā kerī̄m turur taqı* ***raḥī̄m*** *turur, keçürgey taqı ʿafv qılġay, tėdi erse, oġlı aydı…*	298-12	2	cabbār, ẓālim
505.	**raḥmatlıġ**	Ar.+Tü.	Merhametli.	*Yā Rebbī̄, sen manga ingen şefaqatlıġ* ***raḥmatlıġ*** *ḫōca erding, yoqdın bar qıldıng…*	147-6	1	cabbār, ẓālim
506.	**raḥmetlig**	Ar.+Tü.	Merhametli.	*Ey ʿayālım şefaqatlıġ* ***raḥmetlig*** *Teng̃rike satġaştım, manga rāḥat taqı kerāmat birle qarşu aldı, dereceler uçtmaḥ içinde Peyġāmbar civārında rūzī̄ qıldı.*	131-16	1	cabbār, ẓālim
507.	**rāst**	Fars.	Doğru, gerçek.	*Ey ʿazīz,* ***rāst*** *sözleding.*	301-16	38	bāṭıl, ḫaṭā, sehv
508.	**rāyiḥa**	Ar.	Güzel koku.	*Hēç ḫamrning* ***rāyiḥası*** *yoq, tėdiler.*	348-8	1	sasıġ, sası

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
509.	**rāżī**	Ar.	Razı, memnun, hoşnut.	*Eger ḫātırıngız andaġ tilese kim sizdin soŋg ʿÖmer ḫalīfa bolsun tėseŋgiz, biz cümle **rāżī** biz, ḫoşnūd biz tėdiler erse, Abū Bekrniŋg taqı köŋgli ḫoş boldı.*	103-11	14	nāḫoşnūd
510.	**recā**	Ar.	Ümit.	*Taqı ḫavf ve **recā** arasında namāz qılur-men yaʿnī Ḥaq ʿaẕābıdın qorqar-men raḥmatıdın umunu* namāz qılur-men, tėdi.*	243-17	3	ḫavf
511.	**red qıl-**	Ar.+Tü.	Reddetmek.	*Eger cümle mālımnı qabūl qılsaŋgız, **red qılmaz**-men.*	125-16	5	müstecāb qıl-
512.	**revā**	Fars.	Uygun.	*Ol **revā** mu turur yā taqı nārevā mu turur?*	363-1	11	nārevā
513.	**riyāsız**	Ar.+Tü.	Gösterişsiz.	*Qurʾān oqımaq **riyāsız** Ḥaq riżāsı üçün, taqı tünle namāz qılmaq, tėdi erse, men aydım: Peyġāmbar ʿas'nuŋg ḫadīşlerini oqımaq neteg turur?*	232-8	1	ārāsta
514.	**rustāyī**	Fars.	Köylü.	*Andın soŋg bu sökel bir **rustāyī** aḫmaq kimerseke satġaştı taqı bir oġlanqa satġaştı.*	423-16	2	şehrī
515.	**rūşen**	Fars.	Açık, fasih, anlaşılır, belli.	*Ey qāżī, men bu suʾālnı bilmez-men. Maŋga **rūşen** qışşanı aytu bėrgil, men yaḫşı bileyin, andın soŋg sizke cevāb bėreyin, tėdi erse, qāżī kėçe körgen tüşni tamām aydı erse, bu Yahūdī şeyḫ qatınġa keldi, aydı: Yā şeyḫ, maŋga īmān ʿarża qılıŋg, tėdi erse, şeyḫ taqı ol Yahūdīqa īmān ʿarża qıldı.*	252-17	1	örtüglüg, hātif
516.	**saʿādat**	Ar.	Saadet, mutluluk, sevinç.	*Bu uluġ **saʿādat** turur.*	344-11	2	ḫarābluq

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
517.	**şabrı qarār**	Ar.+Ar.	Tahammül.	*Bu işni mudāvamat qılu ʿāşıq boldı, ol miqdār boldı kim hēç **şabrı qarārı** qalmadı, Yana bir kün munārada taqı ezān oqıdı taqı bu ʿayāl öçekde erdi.*	364-9	3	fezaʿ
518.	**şabur**	Ar.	Sabır, tahammül.	*Ėmdidin soŋ menim işim körklüg **şabur** qılmaq turur.*	417-10	47	fezaʿ
519.	**saç-**	Tü.	Saçmak, serpmek.	*Eger ḫatunı oyanmaz bolsa, yüzinge sawuq suw **saçsa**.*	314-3	6	yıġ-
520.	**saçıl-**	Tü.	Saçılmak, dağılmak.	*Qapuġ açtılar, kirdiler erse emirü'l-muʾminīn ʿOs̱mān şehīd bolmış, muṣhafı üzesinde qan **saçılmış**.*	136-5	1	yıġ(ı)l-, yıġıl-
521.	**şafā**	Ar.	Safa, gönül şenliği, keyif.	*Nė kim qılsaŋ, biz rāżī biz tėp cümle yıġlaşu Peyġāmbarqa ʿöz̄rler aydılar erse, Peyġāmbar taqı ʿöz̄rlerini qabūl qıldı, taqı **şafāları** ziyāda boldı.*	77-3	1	ʿuqūbat, ʿiqāb, ʿaz̄āb, emgek
522.	**şāfī**	Ar.	Temiz, arı, saf.	*Anlarnıŋ aṭları taqı tėweleri yoq erdi taqı çıqmaqġa istiʿdādları yoq erdi, dervīş ṣaḥābalar erdiler, velīkin niyyetleri arıġ erdi, iʿtiqādları **şāfī** erdi.*	409-1	3	kir, toġluġ, necāsatlıġ, necis, murdār
523.	**saġ**	Tü.	Sağlıklı, dinç, sağlam.	*Her ayna teni **saġ** turur.*	330-13	2	maʿlūl
524.	**saġ**	Tü.	Sağ.	*ʿĀqibat bir aṭnı iḫtiyār qıldı taqı aṭlandı erse, **sağınġa** solınġa baqtı.*	440-7	16	sol
525.	**saġu-**	Tü.	Soğumak.	*Tegme bir ol qızmış taḫtalar **sağusa**, yana tamuġ otınġa qızdurġaylar ançaqa tegi kim ʿAraṣāt ḫalqınıŋ ḥisābı tamām bolġınça.*	250-10	1	qız-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
526.	**şāḥib-cemāllıġ**	Ar.+Tü.	Güzel.	*Qaçan kim İbrāhīm peyġāmbar ʿas Mışırġa yawuq keldi erse, yol saqlaġanlar Sāranı kördiler kim ingen **şāḥib-cemāllıġ** erdi.*	218-13	1	bēmeze, zişt, fāḥiş
527.	**saʿīd**	Ar.	Mutlu, uğurlu (kimse).	*Sanga **saʿīd** mü tėp ündegeyler yā taqı Şaqī mü tėp ündegeyler.*	434-16	1	bezmān
528.	**sal-**	Tü.	Sermek.	*Men tört ay Abū Ḥanīfe ėwinde turdum, anı kėçe yatġanını körmedim, ḫādimları töşek **salġanını** körmedim.*	190-14	1	tėr-
529.	**sası**	Tü.	Kokmuş, pis kokan.	*Qıyāmat kün sening birle hēç ḥisāb qılmaġaymen tėse, men ol dünyānı qabūl qılmaġay erdim taqı andaġ yigrengey erdim, neteg kim sizler ol **sası** ölügseni yigrenür-sizler…*	397-17	1	rāyiḥa
530.	**sasıġ**	Tü.	Pis, kötü koku.	*Aġzım **sasıġı** birle neteg münācāt qılayın? tėdi.*	25-11	5	rāyiḥa
531.	**sat-**	Tü.	Satmak.	*Ol maʿnīdin kim almaqı **satmaqı** şerʿan revā bolmas ḫōca destūr bėrmedin.*	284-9	46	satġın al-
532.	**satġın al-**	Tü.+Tü.	Bir nesneyi belirlenen fiyatını ödeyerek kendine mal etmek, mübayaa etmek.	*Falān oġlanlarıning qoyları bar, anlardın **satġın aldım**, tėdi.*	298-10	16	sat-
533.	**ṣavāb**	Ar.	Sevap.	*Ṭāʿat veʿibādat içinde ne miqdār emgenseng, **ṣavābı** ve derecesi taqı ol miqdār ḥāṣil bolġay, tėdi.*	270-8	107	fisq, günāh, kebīre, vebāl, yazuq, zellet
534.	**sawuq**	Tü.	Soğuk.	*Bir keçe içinde qatıġ **sawuq** yėl ıḍa bėrdi erse, Mekke kāfirları cuhūdlar birle Medīnening tört yanında uruşmaq üçün qonup turur erdiler.*	30-16	9	isig, issig

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
535.	**sawut-**	Tü.	Soğutmak.	*Qaçan kim pādişāhqa ʿaṭş ġālib boldı taqı şerbetler bar, velīkin **sawutġu** neerse yoq erdi.*	429-16	1	qızdur-
536.	**sefīhlik**	Ar.+Tü.	Düşüncesizlik, patavatsızlık.	*İmām Şāfiʿī birle bāzārdın keçip tururda kördük bir kimerse taqı bir kimerseke sifāhat qılur erdi yaʿnī ėşitmegü söz birle **sefīhlik** birle söker erdi.*	199-6	1	fırāsat
537.	**sehv**	Ar.	Hata, yanlış.	*…ol qul kim ʿömrini **sehv** birle taqı ġaflat birle keçürgey taqı gūrda çürüp eskirip yatmaqnı unutġay; taqı nėme yawuz qul turur…*	376-10	1	rāst, köni, ḥaq, dürüst
538.	**şemere**	Ar.	Fayda, verim.	*İmām Gazālī raḥmhi Eḥyāʾu'l-ʿulūm atlıġ kitābında andaġ keltürmiş kim ʿilmnüng **şemeresi** taqı fāyidası ḫavf turur.*	233-2	1	mażarrat, żarar, żāyiʿ, ziyān
539.	**semüz**	Tü.	Semiz.	*İngen **semüz** taqı ermez, ingen aruq taqı ermez, orta tenlig turur.*	23-5	3	aruq, naḥīf, teni aruq, żaʿīf, nāzenīn
540.	**şenā**	Ar.	Övgü.	*Ėmdi, dünyāda manga şenā vü duʾā aytur erding ol **şenālarıngnı** taqı ol duʿālarıngnı manga aygıl, tėdi.*	228-6	13	ʿitāb
541.	**sev-**	Tü.	Sevmek.	*...yaq yawuqnı **sever**-sen, yalġan sözlemes-sen, kişilerning emgekini kötürür-sen taqı qonuqlarnı ağırlar-sen, miskīnlerke yārī bėrür-sen…*	8-11	1	nefret qıl-
542.	**sew-**	Tü.	Sevmek.	*Yer yüzinde qullarım bar kim anlar mėni sewerler, men taqı anlarnı **sewer**-men.*	318-10	81	nefret qıl-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
543.	**sewnüş-**	Tü.	Sevinmek, mutlu olmak.	*Namāz taqı qılur erdiler, rūza taqı tutar erdiler tünler taqı eḥyālik qılur erdiler, velīkin munlarnıng ʿādatı ol erdi kim, qaçan dünyā munlarġa arqursa erdi, sekrişü,* ***sewnüşü*** *dünyā özinge tüşer erdiler.*	393-1	2	aḥvālı munġiż bol-, bāk tut-, qaḍġur-
544.	**sewün-**	Tü.	Sevinmek, memnun olmak.	*Men taqı oyġandım taqı ingen* ***sewündüm*** *şād boldum, andaġ kim ol sewüngenimni hēç ṣifat qılu bilmez-men.*	271-15	35	aḥvālı munġiż bol-, bāk tut-, qaḍġur-
545.	**sewünç**	Tü.	Sevinç.	*ʿİlm içinge ingen tėring kirgey-sen, tėdi erse, Abū Ḥanīfening* ***sewünç*** *könglinge taqı şādīlıq kirdi.*	192-7	1	endīşe, qaḍġu, qayġı, ḫafaqān, miḥnet
546.	**seyrek**	Tü.	Seyrek, aralıklı.	*Tişleri* ***seyrek*** *turur.*	23-6	1	qavurtlıġ
547.	**sėzik**	Tü.	Zan, tahmin, seziş, şüphe, kuşku.	*İbnü Mesʿūd raẓhu aydı: Ḫalqlarda* ***sėziki*** *rāstraq üç kimerse erdi.*	112-8	5	yaqīn
548.	**şıḥḥat**	Ar.	Sıhhat, sağlık, iyilik, sağlamlık.	***Şıḥḥat*** *hālında taqı Rebbi birle erdi, sökellik ḥālında taqı Rebbi birle turur, tėp Ḫaq teʿālā Ayyūb peyġāmbarnı ögdi.*	333-9	2	sökellik, maraż, ig, ʿillet
549.	**sol**	Tü.	Sol.	*Yana sağında bir kimerse bar taqı* ***sol*** *yanında hem bir kimerse bar, uzun boḍluġ nūrānī kişiler.*	102-6	14	saġ
550.	**song**	Tü.	Son.	*Bu namāz* ***song*** *namāzım turur, tėp namāz qılġıl, tėdi…*	247-15	7	bāqī, bēnihāyat, ebedī, ezelī, menggü, qadīm
551.	**songra**	Tü.	Sonra.	*Arıp qāfiladın qalıp turur erdi,* ***songra*** *yattı.*	258-6	4	oza, ilk, burun, aşnu, ėmdi, ḥālī
552.	**sor-**	Tü.	Sormak.	*Bir kün Ḥaccāc* ***sorar*** *vezīrleringe kim: Saʿīd-i Cebīr bu ėlde bar mu? tėp aydı erse, aydılar: Saʿīd-i Cebīr üküş zamāna boldı kim bu ėldin çıqmış.*	343-1	51	cevāb ay-, cevāb ayt-, cevāb bėr-, cevāb yarlıqa-, qaytar-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
553.	**söglün-**	Tü.	Yanmak.	*...Abū Lehebke mālı, taqı oġlı qızı, taqı qulı qaravaşı, taqı yılqı qarası, köygey taqı **söglüngey** yalınġlıġ otqa...*	17-9	1	sön-
554.	**sökel**	Tü.	Hasta.	*Peyġāmbar ʿas eşitti kim Ḥasan Ḥuseyin **sökel** turur.*	140-3	18	saġ
555.	**sökellik**	Tü.	Hastalık.	*Bir kün oġlınga aydı: Ey oġlum, bu **sökellikim** ingen uzaq boldı.*	221-4	25	ʿāfiyat, ṣıḥḥat
556.	**sön-**	Tü.	Sönmek.	*Taqı ol tün erdi kim Kesrī melikning ayvānı teprendi taqı on tört küngüresi yıqıldı; taqı dünyāda ne kim mūğlar yandurġan otlar bar erdi, cümlesi ol tün **söndi** taqı Sāva atlıġ ėlning deryāsı ol tün qurıdı.*	5-12	1	köy-, söglün-, yan-
557.	**söndür-**	Tü.	Söndürmek.	*Kimnüng ḥaqqını yandurur-siz? tėdi erse, çirāğnı **söndürdiler**.*	299-9	5	köydür-, yaq-
558.	**söw-**	Tü.	Sevmek.	*Andaġ erse, bu tört imāmnı kerek kim iʿtiqād birle **söwseng** taqı atı çıqmışda raḥmat ıḍa bėrseng taqı taʿaṣṣub qılmasang.*	229-1	3	nefret qıl-
559.	**suʾāl**	Ar.	Sual, soru, sorgu.	*ʿÖmer aydı: Menim **suʾālım** sanga ol turur kim Uveys-i Qaranīni bilür-mü-sen?*	400-3	22	cevāb
560.	**suçul-**	Tü.	Elbise çıkarmak, soyunmak.	*Men bu könglekni **suçulmaġay**-men ançaġa tegi kim Resūlqa şehīdliq birle satġaşgay-men, tėdi.*	133-1	5	keḍ-, key-
561.	**şulḥ**	Ar.	Sulh, barış.	*Men **şulḥ** birle keldim uruşmaq üçün kelmedim, men özinge beyʿet bėreyin.*	174-17	5	ġavġā, kiriş, ḥarb, uruş

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
562.	**süçüg**	Tü.	Tatlı.	*Taqı ol ėkki arıq kim örtüglüg aqar, biri Selsebīl turur, uçtmaḥqa aqar, taqı biri Kevṯer ḥavżınga aqar, oqdın qatıġraq aqar taqı suwı sütdin aqraq turur taqı ʿaseldin* ***süçüg*** *turur.*	57-7	8	açıġ
563.	**şāḍ bol-**	Fars.+Tü.	Mutlu olmak, sevinmek.	*Bolġay kim ol ḥaqqınġ sanga teggey, tėdi erse, ol kimerse* ***şāḍ bolup*** *çıqtı.*	195-7	5	aḥvālı munġiż bol-, bāk tut-, qaḍġur-
564.	**şādīlıq**	Fars.+Tü.	Mutluluk, sevinç.	*Qaçan kim kün batar bolsa,* ***şādīlıqım*** *taqı faraḥım ziyāda bolur.*	315-7	3	ḫarābluq
565.	**şehrī**	Fars.	Şehirli, şehirden.	*Sufrasını āmāda qılıp turur erdi; kim kim kelür bolsa, ġarīb ve* ***şehrīdin****, āzād ve bendedin, żaʿīf ve qavīdin, erkek ve tişidin qamuġınġa sufra qoyar erdi.*	328-12	1	rustāyī
566.	**şeqāvat**	Ar.	Bedbahtlık, kutsuzluk, talihsizlik.	*Ey Bār Ḫudāyā, bizlerni taqı cümle muʾminlarnı* ***şeqāvatdın*** *keremüng birle saqlaġıl taqı cümlemüzke saʿādat-i ebedī sen rūzī qılgıl. Āmīn, Rabba'l-ʿālamīn.*	371-1	1	devlet
567.	**şerr**	Ar.	Şer, kötülük, fenalık, zarar.	*Yā Rebbī, munlarnıng* ***şerrini*** *mėndin kėtergil, tėdi erse, Ḫalīfaġa aydılar: Bu uluġ kişi erdi, munça ʿaẕāb ve ʿuqūbat qılduq, hēç qabūl qılmaz.*	196-14	6	eḍgülük, ḫoşluq, iḥsān, ʿināyat, kerem
568.	**şeyṭān**	Ar.	Şeytan.	*Men anıng yüzinde* ***Şeyṭān*** *vesvesesining eşerini körer-men, tėp aydı.*	374-16	27	ferīşte
569.	**şiqāvat**	Ar.	Bahtsızlık, kutsuzluk.	*Qaçan kim Peyġāmbar ʿas meb ʿūş boldı erse, ḥased qıldılar taqı Peyġāmbarqa ınanmadılar,* ***şiqāvat[-i]*** *ebedī birle tamuġqa sezā boldılar.*	419-17	2	devlet

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
570.	**şübhelig**	Ar.+Tü.	Şüpheli, kuşkulu.	*Kim kim nefs ārzūlarını menʿ qılur bolsa,* ***şübhelig*** *ṭaʿāmlardın saqlanu bilgey ve eger özini nefsning ārzūlarını menʿ qılu bilmese, şübheke taqı tüşer, ḥarāmqa taqı tüşer.*	300-10	2	lācerem
571.	**şübhetlig**	Ar.+Tü.	Şüpheli.	*Şükür ol Tangrıqa kim bizlerni anıng tėg işlerdin saqladı taqı ḥarām taqı* ***şübhetlig*** *luqmalardın pāk qıldı, tėp ayturlar.*	387-11	4	lācerem
572.	**ṭalāq bėr-**	Ar.+Tü.	Boşanmak.	*Oġlunga buyurġıl, ḫatunını mülkinge qaytarsun, andın song arıġlıq ḥālatında tilese* ***talāq bėrgey****, zīnhār ḥayż ḥālında ṭalāq bėrmesün tėdi.*	122-6	11	cüftlen-, ėrke bar-, ḫatun al-, ḫatun cüftlen-
573.	**ṭalāq qıl-**	Ar.+Tü.	Boşanmak.	*Oġlum ḫatunını* ***ṭalāq qılu*** *bilmez, ḥalīfalıq neteg qılu bilgey? Peyġāmbar ʿas bir kün manga aydı.*	122-3	1	cüftlen-, ėrke bar-, ḫatun al-, ḫatun cüftlen-
574.	**ṭālib**	Ar.	İstekli.	*...sening riżāng üçün olʿilmüngni ḫalāyıqġa neşr qıldım (yaʿnī ḫalāyıqlarġa yaydım)* ***ṭālib*** *ʿālimlarġa ögrettim taqı ʿavāmu'n-nāsqa müşkillerini ḥal qıldım, fitvāke cevāb bitidim…*	407-1	1	raġbetsiz bol-
575.	**tamām**	Ar.	Tam, bütün, eksiksiz, kusursuz.	*Kimnüng kim iʿtiqādı ol bolsa kim men* ***tamām*** *ʿālim boldum, hēç bilmegenim qalmadı tėse, ol kimerse öz nefsinge yıġlasun, tėdi erse, Abū Yūsuf ol iʿtiqādını özindin kėterdi taqı qabūl qıldı, burunqı tėg ḫıdmat qılu başladı.*	195-1	17	maʿyūb

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
576.	**tamattuʿ**	Ar.	Kâr etme, fayda görme.	*Ol ʿālim Ḥaq teʿālā ḥażratında pādşāh turur taqı ol ʿālim kim Ḥaq ḥażratında qadersiz turur, ol ʿālim turur kim ʿilmini dünyā üçün oqıdı, hem dünyā üçün ögretti; maqṣūdı dünyānıng* ***tamattuʿ[ı]*** *erdi, Ḥaq riżāsı ermez erdi.*	231-9	1	mażarrat, żarar, żāyiʿ, ziyān
577.	**tamuġ**	Tü.	Cehennem.	*Ve eger bu kimerse* ***tamuġluġ*** *bolsa, ol tamuġ ʿaẕābı taqı ʿuqūbatı angar bes ermez-mü?*	420-7	119	Firdevs, uçmaḫ, uçmaḫ, uçtmaḫ, uştmaḫ, uştmaḫ
578.	**tamuġluġ**	Tü.	Cehennemlik.	*Ol ḫuṣūmat içinde Zübeyde ḫatun Ḫalīfaġa aydı kim: Ey* ***tamuġluġ****, tėp.*	203-16	6	uçtmaḫlıġ
579.	**tap-**	Tü.	Bulmak.	*Üç atadın peyġāmbarzāda turur-men, tėdi erse, Zelīḫā hēç çāra tapmadı.*	361-11	5	uçġun-, uçqun-
580.	**tar**	Tü.	Dar.	*Ey ʿammum, Abū Sufyānnı bir* ***tarraq*** *yerde tutġıl, bu çerig ʿaẕamatını körsün, taqı munça ḫalāyıq İslāmqa kirgenni körsün taqı öngünlerke raġbat qıldursun.*	49-15	1	kėng
581.	**taş**	Tü.	Dış.	*Yana öngin türlüg ton keḍti taqı* ***taşqa*** *çıqtı.*	440-6	11	iç
582.	**taşqaru**	Tü.	Dışarı.	*Āsmā yıġlayu başladı taqı* ***taşqaru*** *çıqtı kişilerke ḫabar bėreyin tep.*	167-11	1	içre
583.	**taşra**	Tü.	Dışarı.	*Yūsuf sėzdi kim bu ḫalvat yerde kirmekde fesād bolġay, tėp bir aḍaqın ėwke qattı taqı bir aḍaqı* ***taşra*** *turur erken Zelīḫā keldi taqı Yūsufnung ėlgini tuttı taqı dāya artındın itti taqı qapuġlarnı baġladı taqı ketti erse, Yūsuf peyġāmbar Zelīḫā birle içre qaldılar.*	360-12	1	içre

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
584.	**tatlıġ**	Tü.	Tatlı, hoş, güzel.	*Biri ol kim tünle turup **tatlıġ** uyqusını özinge ḥarām qılıp arıġ ābdast qılıp namāz qılsa, Ḥaq teʿālā ol quldın ḫoşnūd bolur.*	313-10	5	açıġ
585.	**tatlıġlıġ**	Tü.	Tatlılık, hoşluk.	*…bu tesbīḥning ḥalāvatı yaʿnī **tatlıġlıġı** İbrāhīm peyġāmbarning könglinge eşer qıldı…*	212-3	1	açıġlıq
586.	**taʿvīẕ qıl-**	Ar.+Tü.	Dua etmek.	*Ol vaqtın kim bu duʿā birle anlarġa **taʿvīẕ qılur** erdi Ḥasan taqı Ḥüseyin atangız İbrāhīm peyġāmbar ʿas oġlı İsmaʿīlqa taqı İsḥāqġa bu duʿā birle taʿvīẕ qılur erdi…*	168-9	2	qarġa-
587.	**tek**	Tü.	Tek, bir tek.	*Ol qoyı bardı taqı bir kimersening būstānınġa kirdi taqı **tek** yapraqından yėdi erse, Abū ʿAbdullāh Ṭūsī raḥmhi ol qoynı terk qıldı, almadı.*	296-8	1	envāʿ-i
588.	**tek qal-**	Tü.+Tü.	Sessiz kalmak.	*Men Muḥammed Resūlullāh men hem taqı Muḥammed ibnü ʿAbdillāh men, ziyān qılmas, Muḥammed ibnü ʿAbdillāh bitisün tėdi erse, ṣaḥābalar **tek qaldı**.*	46-10	13	aytış-
589.	**tekebbür**	Ar.	Kibirli olma, büyüklük taslama.	*Ey Bār Ḫuḍāyā, sanga sıġınur-men **tekebbürnüng** şişmekidin, tėp aytur erdi…*	373-5	7	alçaq, alçaqlıq, meskenet, tevāżuʿ, ḥalīm
590.	**telim**	Tü.	Çok.	*Yā Cebreʾīl, Ādam peyġāmbar taqı Ḥavvā ėkegü üküş yıġladılar taqı **telim** zārīlıq qıldılar.*	282-5	3	az, eksük

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
591.	**teni aruq**	Fars.+Tü.	Çılız, zayıf.	*ʿĀriflerde biri aytur kim: İblīsni kördüm, ʿArafāt tağı üze ādemī ṣūratınġa bolup* ***teni aruq****, yüzi sarıġ arqası bükrermiş közindin qaṭarāt ve ʿabārat yaşlar aqar.*	274-16	1	etlig tenlig, laḥmānī, semüz
592.	**tėr-**	Tü.	Dermek, toplamak, yığmak.	*Tün kün* ***tėrmek*** *faẕāliyiniṉ beyānı içinde turur.*	312-13	1	sal-
593.	**terk**	Tü.	Çabuk, hemen.	*Menim artımça* ***terk*** *kelinṉ! tėdi taqı Cebreʾil ʿas bardı.*	33-5	3	āheste, aqru, aqrun
594.	**teşvīşsiz**	Ar.+Tü.	Dingin, rahat.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm aytur kim bir tağ başınġa barġıl, anda bir ṣavmaʿa binā qılġıl taqı ḫalāyıqdın kesilip* ***teşvīşsiz*** *Ḥaq teʿālāġa ṭāʿat ve ʿibādat qılġıl, tėp aytur, tėdi erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿOs̱mān, andağ qılmağıl.*	262-7	1	bēzār
595.	**tetik**	Tü.	Zeki.	***Tetik*** *kim turur?*	148-4	2	aḥmaq
596.	**tevāżuʿ**	Ar.	Tevazu, alçak gönüllülük.	*Yā şeyḫ,* ***tevāżuʿ*** *ne bolur?*	378-6	3	maġrūr, maġrūrluq, mütekebbir, mütekebbirlik, tekebbür, ġurūr
597.	**tēz**	Fars.	Tez, hemen.	*Aġmeş erte qoptı,* ***tēz*** *tonın keymekke qaṣd qıldı erse, baqar ilersükinge taġarçuq baġlıġ turur.*	189-14	1	āheste, aqru, aqrun
598.	**tikil-**	Tü.	Dikilmek, ayakta durmak.	*Ey ʿAz̄āzīl, ėmdi başınġnı kötergil, tėp ʿAzāzīl taqı başını köterdi ėkki aḍaqı üze* ***tikildi****, ṭāʿat ve ʿibādat qılur taqı üküş zārīlıq qılur, ʿöz̄r qılur taqı ḫacālat içinde hēç başını qaldurmaz qıyāmatqa tegi.*	366-2	6	bükrer-
599.	**tirgüz-**	Tü.	Diriltmek, canlandırmak.	*Ḥaq teʿālā taqı bir ölügni* ***tirgüzdi****.*	438-5	10	öltür-, öldür-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
600.	**tirig**	Tü.	Canlı, hayatta, sağ.	*Ḥüseyin aydı: Ey qarındaşım, atamnı bu öltürgey taqı bu* ***tirig*** *qalġay, tėdi, yana bir urmış erdi, ol melʿūn tamuġqa bardı.*	154-12	12	cānsız, ölüg
601.	**tirig**	Tü.	Can.	*Abū Ḥanīfe raḥmhi* ***tirigi*** *bar ergînçe ol on mi͡ng yarmaqġa hēç ėlig tegürmedi.*	187-5	1	ervāḥ
602.	**tiriglik**	Tü.	Yaşam, ömür, yaşantı.	*Yā ʿAbdullāh,* ***tiriglikdin*** *neerse ḥāṣil qılġıl sökelliki͡ng üçün.*	434-15	15	mevt, ölügselik, ölüm, vefāt
603.	**tiril-**	Tü.	Yaşamak, canlanmak, dirilmek.	*Ma͡nga taqı bir kün Peyġāmbar ʿas aymış erdi, miskīn Abū Ẕar ya͡ngluz* ***tirilgey*** *taqı ya͡ngluz ölgey taqı qıyāmatta ya͡ngluz qopġay, tėp aymış erdi.*	129-15	13	āḫiratqa naql qıl-, cān çıq-, dünyādın çıq-, dünyādın naql qıl-, favt bol-, öl-, vefāt bol-
604.	**tişi**	Tü.	Dişi, kadın.	*Ḥalālnı istemek farīża turur tegme bir er üze taqı tegme bir* ***tişi*** *üze.*	293-17	6	er, eren, erkek, bėg
605.	**toġluġ**	Tü.	Tozlu, kirli.	*Başı açuq, aḍaqı açuq, saçı örpek, yüzi* ***toġluġ****.*	400-9	2	arıġ, pāk, ṣāfī
606.	**toluġ**	Tü.	Dolu.	*Körer-men, bir adım ornı ḫālī ermez, cümle kök üzesi ferīşte birle* ***toluġ*** *turur.*	56-6	12	quruġ
607.	**toy-**	Tü.	Doymak, karnı doymak.	*Abū Ḥacīfa aytur: Qaçan kim Peyġāmbar ʿas ma͡nga bu sözni ġażab birle aydı erse, men ol kündin so͡ng ʿömrüm barınça* ***toya*** *ṭaʿāmnı tenāvul qılmadım.*	266-14	15	aç-
608.	**tölek**	Tü.	Sakin, ağır başlı.	***Tölek*** *turur, üküş ḥareketlig ermes.*	23-6	1	azġun, öwkelig
609.	**tuġ-**	Tü.	Doğmak.	*Muḥammed* ***tuġmışta*** *ma͡nga ḫabar bėrdiler kim qarındaşı͡ng ḫatunı Emīne ḫatun duşenbe kün Muḥammed atlıġ oġul keltürdi tėp.*	18-11	10	āḫiratqa naql qıl-, cān çıq-, dünyādın çıq-, dünyādın naql qıl-, favt bol-, öl-, vefāt bol-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
610.	**tuġur-**	Tü.	Doğmak.	*Taqı Tangrı teʿālā ḥükmi Ādam peyġāmbarqa ol erdi kim bir qarındaqı **tuġurġan** erkek oġlanqa taqı bir qarındaqı tuġqa qızını cüftlendürgil, tėp.*	337-6	2	āḫiratqa naql qıl-, cān çıq-, dünyādın çıq-, dünyādın naql qıl-, favt bol-, öl-, vefāt bol-
611.	**tur-**	Tü.	Ayağa kalkmak.	*Avval başı aġrıyu başladı, andın ża ʿīf boldı, **turu** bilmez boldı.*	84-15	3	oltur-
612.	**tut-**	Tü.	Tutmak.	*Ol itni tutung kim mėni öltürdi, tėdi erse, ṣaḥābalar yıġlıştılar **tutalıng** tėp.*	118-6	208	at-
613.	**tutuş**	Tü.	Sürekli, devamlı.	*Ėkki kün **tutuş** yıġladım.*	416-14	2	hergīz
614.	**tün**	Tü.	Gece.	*Menim ümmetim üze sėndin song andaġ fitneler kelgey kim **tün** qarangġusı mengizlig.*	304-10	36	kün, kündüz
615.	**tüş-**	Tü.	Yenilmek.	*Kāfirlardın bir kimerse aydı çerig **tüşmişdin** song: Qanı sizing arangızda ala atlıġ aq tonluġ erenler?*	73-1	2	bas-, yeng-
616.	**tüş-**	Tü.	İnmek (binek hayvandan).	*Ançaqa tegi bardı kim Eyyūb-i Enṣārī qapuġında çökti erse, Peyġāmbar ʿas taqı tėwedin **tüşti** taqı mescidke kirdi.*	24-14	3	min-, mün-
617.	**tüzet-**	Tü.	Düzeltmek.	*Qaçan kim ʿOsmān keldi erse, olturdunguz, tonlarıngızını **tüzettingiz**, yinçükingizni örttüngiz tėdim erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Men uftanmaġayın-mu ol ėrdin, yā ʿĀyişe, kim cümle ferīşteler andın uftanurlar.*	123-12	3	buz-
618.	**uçġun-**	Tü.	Yitirmek, kaybetmek.	*Ḫamr sebebidin īmānını **uçġundı** taqı ebedī tamuġluġ boldı.*	365-7	1	tap-
619.	**uçmaḫ**	Tü.	Cennet.	***Uçmaḫqa** taqı tamuġqa teferrüc qılmaqı beyānı turur.*	60-144	4	cehennem, tamuġ

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
620.	**uçmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Ey Bār Ḫudāyā, cümleke seninġ riżāńgnı bulmaqqa taqı seninġ fermānıngnı yeringe keltürmek[ke] sen tevfīq bėrgil taqı tamuġdın emān bėrip sekkiz* ***uçmaḫqa*** *şāyista qılġıl! Āmīn.*	68-12	1	cehennem, tamuġ
621.	**uçqun-**	Tü.	Yitirmek, kaybetmek.	*Ġarīb ermez ol kişi kim bir ėldin taqı bir ėlke barsa; ġarīb ol kişi turur kim munuńg tėg ġarīb qarındaşını* ***uçqunsa****.*	177-17	1	tap-
622.	**uçtmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Fāṭıma* ***uçtmaḫ*** *ehliniń ḫatunlarınıńg uluġı taqı bėgi turur, tėdi.*	156-16	171	cehennem, tamuġ
623.	**uçtmaḫlıġ**	Tü.	Cennetlik.	*Yā Umm-i Seleme, sańga nė maʿlūm boldı anıńg* ***uçtmaḫlıġ*** *erdüki?*	239-7	2	tamuġluġ
624.	**uçuz**	Tü.	Ucuz.	*Andın soṅg kārvān ḫalqıda biringe* ***uçuz*** *bahāqa sattılar.*	112-14	1	bahālıġ
625.	**uḍı-**	Tü.	Uyumak.	*Munlar andaġ saqındılar kim* ***uḍımış*** *tep.*	167-14	8	oyan-, oyġan-
626.	**ulaşu**	Tü.	Devamlı, sürekli.	*...ayturlar kim bu Muḥammediń körgüzgen nişānı qatıġ siḥr turur,* ***ulaşu*** *avvalqılardın kelgen siḥr turur tėp ayturlar…*	35-6	1	hergīz
627.	**ʿulemā**	Ar.	Âlim.	*Ḫalīfa uluġ* ***ʿulemādın*** *derḫōst qıldı kim: İmām Ḫanbeliń oġlı iń gen pārsā turur tėp ayturlar.*	219-17	28	cehl
628.	**uluġ**	Tü.	Büyük, ulu.	*Bu ḥadīṯdin maʿlūm boldı kim zekāt bėrmegenlerke* ***uluġ*** *ʿazāb ve ʿuqūbat bolġay, tėp aydı.*	251-3	208	uşaq, kiçig

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
629.	**uluġla-**	Tü.	Yüceltmek.	*Ey tonġa çulġanıp yatġan Peyġāmbar ʿas qopġıl, Qurayş kāfirlarını Tangrınıng ʿazābıdın qorqutġıl, Rebbüngni **uluġlaġıl** taqı namāznıng avvalında Allāhu ekber tėp namāz başlaġıl, tonungnı necesdin arıtġıl!*	9-12	1	ḫōrla-, azla-
630.	**unıt-**	Tü.	Unutmak.	*Ḫalqlarġa eḍgülük birle buyurur-siz taqı özlering̃izni **unıtur**-siz.*	201-12	5	yād tut-
631.	**unut-**	Tü.	Unutmak.	*Manga neerse ögreting̃ kim ol neerseni qılayın taqı eşitgenim ʿilmni **unutmaġayın**, tėdi[m] erse, manga aydı…*	266-7	6	yād tut-
632.	**unuttur-**	Tü.	Unutturmak.	*Bu maʿṣiyatlar sebebidin ol atnı Haq teʿālā anlarqa **unutturdı**.*	367-5	1	angdur-
633.	**ʿuqbā**	Ar.	Ahiret, öbür dünya.	*Ey baṭrīqlar, ey uluġlar, cümle ittifāq qılıp ol Aḥmedke ittibāʿ qılalıng̃, dünyāmız taqı ābadān bolġay, **ʿuqbāmız** taqı ābadān bolġay tėdi…*	80-8	1	bu dünyā, dār-i fenā, dāru fenā, dāru'l-fenā, dehr, dünyā, dünyā ʿālamı, ehl-i dünyā
634.	**ʿuqūbat**	Ar.	Ceza, azap, işkence.	*Sen neteg anı ʿazāb ve ʿ**uqūbat** içinde tėp aytur-sen?*	14-12	40	ṣafā
635.	**ur-**	Tü.	Vurmak.	*Qaçan kim tünnüng̃ üç ülüşte biri keçer bolsa, ėkki qanatını biri biringe **urur** taqı çaqırur taqı aytur: Ḫaq teʿālā ḥażratında ṭāʿat qılmaq üçün qopġan ʿāṣıqlar qopsunlar.*	322-10	106	oḫṣa-
636.	**uruş**	Tü.	Savaş.	*Bu aṭ aytur ėḍesi ġāzīġa: Menim ʿādatım sürçmek ermez erdi taqı **uruş** ḥālında qaçmaq ermez erdi.*	299-15	4	ṣulḥ

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
637.	**usluġ**	Tü.	Akıllı.	*Kim kim ölümni üküşrek yādınġa keltürür bolsa taqı ölüm istiʿdādını qılur bolsa, ʿāqilraq taqı* ***usluġraq*** *ol kimerse turur, tėp aydı.*	437-6	2	nāqiṣatu'l-ʿaql, delü, mecnūn
638.	**uşaq**	Tü.	Ufak, küçük.	*Qaçan kim ṣaḥābalar yıġıldılar erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿAbbās, bir awuç uşaq taş bėrgil! tėdi ʿAbbās taqı bir awuç* ***uşaq*** *taş bėrdi.*	73-17	6	beḍük, böyük, mecīd, uluġ, muʿaẓẓam
639.	**uştmaḫ**	Tü.	Cennet.	***Uştmaḫnıng*** *ḫoş yıḍığı bėş yüz yıllıq yerdin muʾminlar yüzinge teggey.*	289-14	8	cehennem, tamuġ
640.	**uştmaḫ**	Tü.	Cennet.	*Ümīd ol turur kim bu kitābnı oqıġanlar bolġay kim bu kitāb sözleri birle ʿamel qılġaylar taqı bu kitāb anlarqa Ḥaq teʿālānıng* ***uştmaḫlarınġa*** *yolçı bolġay ol ʿamel qılġanlar berekātında bolġay kim Ḥaq teʿālā bu kitabnı cemʿ qılġan ʿāṣī ve cāfī qulını yarlıqaġay.*	2-17	2	cehennem, tamuġ
641.	**uyat**	Tü.	Utanç.	*Yā Rebbī, tevbe qıldım, manga bu iş kerekmez, tėdi erse, Ḥaq teʿālā taqı ol ʿAzāzīlning tevbesini qabūl qılıp nefsini taqı şehvetini kėterdi erse, ol ferīşte qırq yılqa tegi secdedin başını qaldurmadı öz* ***uyatıdın.***	366-1	1	mufāḫirat
642.	**uyatsızlıq**	Tü.	Utanmazlık.	*Yā Rebbenā, sanga sıġınur-biz* ***uyatsızlıqdın;*** *ėşittük kim falān kimerse falān ḫōcadın dünyāvī neerse tilemiş, tėp.*	387-13	1	ḥayā

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
643.	**uzun**	Tü.	Uzun.	*Bu ḫatunnuŋ tonı neme* ***uzun*** *ton turur, tėp aydım erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Yā ʿĀyişe, ġıybat qıldıŋ, ol ḫatunnuŋ tonını ġıybat qıldıŋ.*	386-14	8	aşaq
644.	**üküş**	Tü.	Çok.	*ʿAmmı erdi taqı kāfirlar andın qorqup Peyġāmbarqa* ***üküş*** *zaḫmat tegürmes erdiler.*	6-1	301	az, eksük
645.	**üküşlük**	Tü.	Çokluk, fazlalık.	*Bu nevbet andaġ qılmadılar; öz çerigleringe,* ***üküşlükinge*** *iʿtimād qıldılar taqı çıqtılar.*	71-2	3	azlıq
646.	**ülfet**	Ar.	Ahbaplık, dostluk.	*Arangızda dostluq taqı ülfet yoq erdi, Ḥaq tvt arangızda* ***ülfet*** *kemişti tėdi, enṣārīlarnı üküş ögdi taqı medḥ qıldı, taqı aydı: Ey enṣārīlar, Mekke kāfirları mėni qavdılar, taqı men sizke bardım erse, siz mėni özüŋgüzke sıġındurduŋguz.*	76-12	1	ʿadāvat, duşmanlık, duşmanlıq, ḫased, ḫuṣūmat, kīne
647.	**ünde-**	Tü.	Çağırmak, davet etmek.	*Taqı sėni ol Taŋrınıŋ dīni üze* ***ünder****-men kim bir u bar turur, taqı aŋar şerīk ortaq yoq turur taqı vezīr revā ermez.*	78-17	67	defʿ qıl-, kėter-, qav-, qaw-
648.	**üst**	Tü.	Üst.	*Ol tėweniŋ necāsatlıġ baġarsuqlarını keltürüp bu Muḥammed secdeke barmışda* ***üstünge*** *bıraqsa, tonları cümle necis bolsa tėp fermānladı erse, bir melʿūn aydı: Men barayın tėp.*	12-3	1	alt, asra, ast
649.	**üstün**	Tü.	Üst.	*Taqı bilgil, āgāh bolġıl kim bu Miʿrāc qıṣṣasını eştip könglünge andaġ tüşmesün kim Ḥaq teʿālā ʿarş* ***üstünde*** *turur tėp, neteg kim bir qavm-i müşbihī tėrler.*	60-5	8	alt, asra, ast

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
650.	**vebāl**	Ar.	Vebal, günah.	*Mundaġ tüş kördüm taqı andaġ tüşler kördüm, tėp aysa taqı ḥaqīqatta körmedin yalġan tüşler çatsa, anıng* ***vebālı*** *taqı ʿuqubatı ingen uluġ turur.*	381-5	1	ḫayr, ṣavāb
651.	**vefāt**	Ar.	Vefat, ölüm.	*Atları* ***vefātı*** *boldı taqı üküş māl qaldı.*	424-7	34	ḥayāt, tiriglik
652.	**vefāt bol-**	Ar.+Tü.	Ölmek.	*Derḥāl ol törtünçi kişi* ***vefāt boldı****.*	188-16	9	tuġur-, tuġ-, tiril-
653.	**vildān**	Ar.	Kul, köle.	*Taqı ming altun çıqardı, maʿlūllarqa* taqı ʿācizlarqa, dermāndalarqa üleşti taqı aydı kim: Bār Ḥuḍāyā, kerek kim manga uçtmaḥ içinde ḫādimlar taqı ġılmānlar taqı* ***vildānlar*** *rūzī qılsang, tėdi.*	424-16	1	āzād
654.	**yād tut-**	Fars.+Tü.	Hatırlamak.	*Ol tünni yāḍ tutar-mu-siz? tėdi erse, men aydım: Belī,* ***yād tutar****-men, tėdim.*	320-14	8	unıt-, unut-
655.	**yaġı**	Tü.	Düşman.	*ʿAlī̇ raẓhu* ***yaġılar*** *birle uruşmaq üçün aġır çerigler birle çıqtı.*	146-15	3	dōst, havādār, qoldaş, yārān, muḥib
656.	**yaḫşı**	Tü.	Çok.	*...Abū Bekr taqı könglidin Muṣṭiḥ ḥaqqınġa tutġan kīnesini çıqardı taqı antqa kefārat bėrdi taqı Muṣṭiḥqa burunqıdın* ***yaḫşıraq*** *iḥsān qılu başladı.*	419-2	3	az, eksük
657.	**yaḫşı**	Tü.	Yahşı, iyi, güzel.	*Neme* ***yaḫşı*** *qonuqlar siz!*	22-2	65	fāḥişa, qatıġ, yawuz, irig
658.	**yalġan**	Tü.	Yalan.	*Qarındaşları Yūsuf Peyġāmbar ʿas'nı atasıdın* ***yalġan*** *söz birle ṣaḥrāqa çıqardılar taqı üküş cefālar qılmışdın song quḍuġqa kemiştiler.*	52-1	21	ḥaqīqat
659.	**yalġançı**	Tü.	Yalancı.	*Sen manga neteg* ***yalġançı*** *tėgey-sen?*	344-17	3	emīn
660.	**yan-**	Tü.	Yanmak.	*Ol keçer boldı, taqı tamuġqa tüşti, taqı* ***yandı****, helāk boldı.*	239-15	9	sön-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
661.	**yaṅgı**	Tü.	Yeni.	*Andın soṅg **yaṅgı** ton keymedi, dünyā ziyneti birle meşġūl bolmadı.*	109-1	4	çapān, opraq
662.	**yaṅgıl-**	Tü.	Yanılmak, hata yapmak.	*Manga ol kişiniṅg ṣıfatını yaḫşı beyān qılġıl! Eger barsam, **yaṅgılmaġay**-men, eḍgü bileyin tėdi.*	23-3	3	bil-
663.	**yaq-**	Tü.	Yakmak.	*Ey Bār Ḫudāyā, bu ėwüṅgni duşmanlar **yaqmaqqa** kelip tururlar.*	42-12	1	söndür-
664.	**yaqın**	Tü.	Yakın.	*Yā Resūlallāh, Bedr toquşındın qayıtmışda men sizke **yaqın** yüriyür erdim.*	86-1	19	ıraq, yıraq
665.	**yaqīn**	Ar.	Kesin.	*Men bu kün namāzqa kelü bilmedim, manga yaqīn turur tėdi erse, Peyġāmbar ʿas müteḫayyir boldı.*	101-1	3	sėzik
666.	**yārān**	Fars.	Dost.	*Bir kün Peyġāmbar ʿas **yārānları** birle olturmış erdi kim ṣaḥābalarda biri peyġāmbar ʿas'qa teveccüh qılıp kelür erdi.*	374-14	139	yaġı, ḫaṣm, düşman, duşmān
667.	**yarat-**	Tü.	Yaratmak, var etmek, meydana getirmek.	*Ey ādam oġlanları sizlerni bu yerdin **yarattuq** taqı sizlerni bu yerke qayturur-biz, tėp aydı.*	345-11	52	qahr qıl-, qaṭʿ qıl-
668.	**yarı**	Tü.	Yarı.	*Baqar-men, bir şaḫṣ bar, meḫāsini **yarısı** aq turur taqı yarısı qara turur.*	54-16	1	dürüst, bütün
669.	**yarım**	Tü.	Yarım, yarı.	*Ėwlerinig taqı mülklerinig **yarımını** anlarqa īṣār qıldılar.*	255-16	9	dürüst, bütün
670.	**yarlıġ**	Tü.	Buyruk, ferman.	*Yana bular duşmanqa qarşu barsunlar, öṅgin ṭāyifa kelip bir rekʿatlarını qırāʾat birle tamām qılsunlar tėp **yarlıġ** keldi erse, ėkindü namāzını andaġ qıldılar erse, ol kāfirlarnıṅg mekri ḥīlesi bāṭıl boldı.*	40-13	1	derḫōst

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
671.	**yarlıqa-**	Tü.	Buyurmak, emretmek.	*Bu ḥadīṯ maʿnīsi ol bolur kim Peyġāmbar ʿas andaġ ḫabar bėrü **yarlıqar** kim: Bu dünyā muʾminniṉg zindānı turur taqı gūr muʾminniṉg ḫişārı turur.*	390-12	98	buyrul-
672.	**yaru-**	Tü.	Aydınlanmak, ışımak, parlamak.	*Ey cāriya, taṉg mu **yarudı**? tėp suʾāl qıldı erse, cāriya aydı: Taṉg yarumadı.*	321-17	5	dürüst, bütün
673.	**yaruq**	Tü.	Parlak, aydınlık, ışık, nur.	*Yana qıyāmat kün bolsa āvṣ, ʿAraṣātqa qavmlar kelgeyler, yüzleri **yaruq** yılduz tėg yışığay.*	241-6	5	kölge, kölige, qara, qaraṉgġu, qaraṉgqu, qaraṉgquluq, ẓulmat, ẓulmānī
674.	**yaruq qıl-**	Tü.+Tü.	Aydınlatmak.	*Ey ʿazīzler, sizler ne qavmlar turursiz, taqı dünyāda ne ʿamal birle meşġūl erdiṉgiz [kim] Ḥaq teʿālā siziṉg yüzüṉgüzni mundaġ **yaruq qılıp** turur?*	241-11	1	qarart-
675.	**yaşlıġ**	Tü.	Yaşlı, yaşça büyük.	*Taqı ʿİsā peyġāmbar ʿas **yaşlıġ** bolġaylar, taqı ʿİsā peyġāmbar otuz yaşar erdi.*	65-12	1	cuvān, emred, yigit
676.	**yaşur-**	Tü.	Gizlemek.	*Bir kün nāgāh aġzıdın bismillāh kelimesi çıqtı erse, Firʿavn aydı: Yā Āsiya, kimniṉg atını aydıṉg? tėdi erse, **yaşurmadı** taqı aydı kim: Yerni kökni yaratġan Taṉgrınıṉg atını aydım, tėdi.*	165-5	1	körkit-
677.	**yat**	Tü.	Yabancı, yad.	***Yat** kimerseler munlarnıṉg şefāʿatını umınç tutarlar, munlar şefāʿatı saṉga bolmaġay-mu?*	176-15	2	āşnā, qaḍaş, qayaş
678.	**yawlaq**	Tü.	Çok.	*Men aydım: Yā emīre'l-muʾminīn, qanda barur-siz? tėdim erse, maṉga aydı: Ey Zeyd, bu ḫalīfalıq işi **yawlaq** düşvār turur.*	106-13	1	az, eksük

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
679.	**yawuq**	Tü.	Yakın.	*Qaçan kim ol aṭlıġ **yawuq** keldi erse, bildiler kim bizke kelür tėp.*	20-14	24	ıraq, yıraq
680.	**yawuz**	Tü.	Kötü, fena.	*Ḥaqīqatta yalqan sözlemek ādemīni yawuz işke tegürür taqı **yawuz** iş ādemīni tamuġqa tegürür.*	381-2	27	eḍgü, yaḫşı
681.	**yawuzluq**	Tü.	Kötülük.	*Qamuġ şer taqı **yawuzluq** bu işler içinde turur, tėp aydı.*	397-8	3	eḍgülük, ḫoşluq, iḥsān, ʿināyat, kerem
682.	**yazuq**	Tü.	Günah, suç.	***Yazuq** qarındaşlarımqa turur kim mėni qul tėp sattılar.*	361-8	79	ḫayr, ṣavāb
683.	**yazuq söz**	Tü.+Tü.	Günah sayılan kötü söz.	*Taqı ḫāṣlarnıng rūzası ol turur kim qulaqını ġaybatėşitmekdin taqı öngin **yazuq sözler** eşitmekdin saqlasa taqı közini nāmaḥremke baqmaqdın saqlasa...*	264-8	1	kelime-i ṭayyibe
684.	**yazuqluġ**	Tü.	Günahkâr.	*Cāhiliyyat vaqtında ḫāyiż ʿavretler ėliglerini sürttiler taqı öngin **yazuqluġ** kimerseler ėliglerini sürttiler erse, ol aq taş qap-qara boldı tėp aydılar.*	38-15	2	arıġlıq, yazuqsuz
685.	**yazuqsuz**	Tü.	Günahsız.	*Ey yigit qulum, nefsiningg ārzūlarını menim üçün terk qılġan qulum, yigitlikini mangga ṭāʿat ve ʿibādat qılmaq içinde emgetgen qulum, Sen menim ḫażratımda bu **yazuqsuz** ferīştelerim mengizlig tėg turur-sen, tėp ḫiṭāb qılur.*	263-17	2	fācir, yazuqluġ
686.	**yel-**	Tü.	Koşmak.	*Üç künlük yer barmış erdiler kim baqarlar bir ḫabeşī qul tėweke münüp **yelip** kele turur.*	133-7	1	yöri-, yörü-

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
687.	**yeng̑-**	Tü.	Yenmek, galip gelmek.	*Andın song̑ ol yaġılar birle emīrü'l-muʾminīn ʿAlī̅ raẕhu qırq kün uruştılar; biri birini **yeng̑mediler** erse, ṣulḥ qılıştılar taqı emīrü'l-muʾminīn ʿAlī̅ raẕhu Küfeke çerig birle qayıttı.*	151-7	1	maqhūr bol-, tüş-
688.	**yer ʿālemi**	Tü.+Ar.	Yeryüzü.	*Yā Rebbī̅, mang̑a destūr bėrgil, kök ʿālemidin **yer ʿālemike** nāzil bolayın…*	170-12	1	kök, kök ʿālemi
689.	**yer yüzi**	Tü.+Tü.	Yeryüzü.	*Yā Ḥuẕeyfe, bu kėçe manga bir ferīşte nāzil boldı kim Ḥaq teʿālā anı yaratmışdın berü ol **yer yüzinge** nāzil bolmışı yoq erdi.*	170-11	20	kök, kök ʿālemi
690.	**yığ-**	Tü.	Toplamak, bir araya getirmek.	*Baqar-miz, Abū Cehl ʿal ḫalāyıqnı **yığmış** taqı taş kötrürler, tegme bir kimersening̑ quvvatını qılurlar.*	149-16	28	saç-
691.	**yığıl-**	Tü.	Toplanmak, yığılmak.	*Kim kim bu ḫamrnı içer bolsa, cümle şer taqı yamanlıq anıng̑ qatında **yığılur**, tėp aydı.*	364-7	31	saçıl-
692.	**yığla-**	Tü.	Ağlamak.	*Ėmdi men suwsadım, suw tiledim erse, şerbet keltürdiler erse, men qorqtum kim dünyā mang̑a meyl qılıp dünyā maḥabbeti kong̑lümke ornap Ḥaq teʿālā ḥażratından yıraq bolmaġayın tėp **yığladım** tėdi.*	100-5	204	kül-
693.	**yığlaş-**	Tü.	Ağlaşmak.	*Barça ṣaḥābalar taqı **yığlaştılar**.*	106-7	19	külüş-
694.	**yıraq**	Tü.	Uzak, ırak.	*Emīrü'l-muʾminīn ʿAlī̅ raẕhu aydı: Siz cümle **yıraq** turung̑!*	149-12	16	etek, yaqın, yawuq
695.	**yigit**	Tü.	Genç, delikanlı.	*Bu yārānları arasında bir **yigit** kimerse bar erdi.*	428-5	50	abuşqa, qarı, yaşlığ
696.	**yinçke**	Tü.	İnce.	*Taqı cümle ḫalāyıqqa fermān boldı, bu qıldın **yinçke** taqı qılıçdın yitig Ṣirāṭ üzesindin keçgil, tėp.*	239-14	1	qalıng̑

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
697.	**yoq**	Tü.	Yok.	*Yā Resūlallāhi, bu oġlanlar açlıqındın yıġlayurlar taqı qatımda hēç dünyāvī̄ neerse* ***yoq****.*	121-1	207	bar
698.	**yöri-**	Tü.	Yürümek.	*Arada bir pāra necāsatnı kötrüp yöriyür-sen, tėdi erse, Muhlib uftandı taqı ol* ***yörimekni*** *qoḍtı.*	373-17	85	çap-, yel-, yüg(ü)r-, yügür-
699.	**yörü-**	Tü.	Yürümek.	*Bir kün İbnü Mülcem ʿal Kūfe oramında* ***yörür*** *erdi.*	151-12	12	çap-, yel-, yüg(ü)r-, yügür-
700.	**yurt**	Tü.	Yurt, ev bark, yer.	*Mekkedin kelgenlerni aġırlan͡g, yerini* ***yurtını*** *qoyup bizin͡g ṣoḥbatımızda bolmaq üçün ġarībluqnı iḫtiyār qılıp keldiler.*	27-2	2	ġurbat
701.	**yügür-**	Tü.	Koşmak.	*Mescidke kirdi taqı Peyġāmbarnı kördi erse,* ***yügürdi.***	291-1	7	yöri-, yörü-
702.	**yün͡gül**	Tü.	Hafif.	*Eger ṭāʿatım* ***yün͡gül*** *bolup maʿṣiyatım aġır kelse, in͡gen leʾī̄m bolġay-men; ve eger ṭāʿatım aġır kelse, ol vaqtın kerī̄m bolġaymen.*	374-12	3	aġ(ı)r, aġır
703.	**yüreklen-**	Tü.	Cesaretlenmek.	*Qaçan kim bu ḫabarnı ėşitti erse, sewündi taqı* ***yüreklendi*** *taqı rāhiblar tonını keḍip ėgninge seccāda kemişip ėlginge ʿaṣā alıp Barṣī̄ṣānın͡g ṣavmaʿasınga keldi taqı destūr tiledi erse, Barṣī̄ṣā aydı: Kim sen?*	369-2	1	qorq-
704.	**zāhid**	Ar.	Zahid, sofu, dindar.	*Bu kārvānlar ol tag̈ tüpinde qondılar erse,* ***zāhid*** *ṣavmaʿasındın tüşti taqı munlar qatınġa keldi.*	15-7	27	fāsiq, kāfir
705.	**żaʿī̄f**	Ar.	Âciz, zavallı.	*Qamuġdın raḥmat qılġanraq turur-sen, men* ***żaʿī̄f*** *miskī̄nge sen raḥmat qılġıl! tėp zārī̄lıq birle, yıġlamaq birle münācāt qılur erdi.*	183-4	9	küçlüg, qavī̄, quvvatlıġ, miskī̄n

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
706.	**żaʿīf**	Ar.	Zayıf.	*Velīkin bu köngli birle yigrenip tėk turmaq īmān ehlining **żaʿīfraqı** bu turur, tėp aydı.*	303-9	8	etlig tenlig, laḫmānī, semüz
707.	**zāʾil bol-**	Ar.+Tü.	Kaybolmak.	*Ol miqdār ḫavf müstevlī boldı, bir sāʿat içinde helāk bolmaq qorqūġı boldı, ṭāqatı qalmadı, ʿaqlı **zāʾil bolġu** tėg boldı erse, yana duʿā qıldı: Yā Rebbī, ṭāqatım yetmez.*	224-17	2	bėlgür-, kör(ü)n-, körün-
708.	**ẓālim**	Ar.	Zalim, zulm eden.	*Munung teg Süheyl atlıġ **zālim** keçip turur erdi.*	367-16	24	ʿādil, maẓlum, mihrubān, raḥīm, raḥmatlıġ, raḥmetlig
709.	**żarar**	Ar.	Zarar, ziyan.	*Ve eger tili birle taqı zecr qılmaqġa qudratı yetmese, qorqsa kim, mang munlarnıng **żararı** taqı zaḫmatı teggey, tėp aysa, köngli birle yigrensün.*	303-8	5	fāyida, menfaʿat, kesb, kisb, semere, tamattuʿ
710.	**ẓarīf**	Ar.	Güzel.	*Peyġāmbar ʿas aytur: Mirʿāc tüninde uçtmaḫda Āsiya ḫatunnung köşki yanında yana bir köşk kördüm ġāyat körklüg, **ẓarīf**.*	165-17	1	bēmeze, zişt, fāḥiş
711.	**żāyiʿ**	Ar.	Zarar, ziyan.	*Yā Rebbī, men sanga yaman qul erdim; buyurġan işlering ni qılmadım, yıġġan işlering din yıġılmadım; ʿömrümni ġaflat birle **żāyiʿ** keçürdüm, tėp aysam, Ḥaq teʿālādın ḫiṭāb kelgey; Yā ʿĀmir, ėmdi sening cezāng ne turur?*	147-10	1	fāyida, menfaʿat, kesb, kisb, semere, tamattuʿ
712.	**zellet**	Ar.	Ufak günah.	*Oġlanları taqı kerek kim ataları mengizlig ol ʿArafātqa barsalar taqı vuqūf qılsalar taqı üküş duʿā ve zārīlıq qılsalar, neteg kim Ḥaq tvt Ādam peyġāmbar **zelletini** qabūl qıldı taqı tevbesini qabūl qıldı.*	276-14	4	ḫayr, savāb

Tablo 3.17 (Devam) : Zıt Anlamlılar Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
713.	**zērek**	Fars.	Zeki, uyanık.	*Andın soŋg aydı: Yā emīre'l-muʾminīn, **zērek** kim turur? Emīrü'l-muʾminīn ʿAlī raẕhu aydı: Zērek ol kişi turur kim, āḫirat aŋga dünyādın yaqınraq bolsa.*	147-17	1	aḫmaq
714.	**zişt**	Fars.	Çirkin.	*ʿAraṣāt ḫalqı ayġaylar kim: Bu **zişt** ṣūratnı bilmekdin Tanrı teʿālāqa sıġnur-biz, tegėyler.*	399-7	2	ẓarīf, ṣāḥib-cemāllıġ, körklüg, körklü, ḫoş, cemīl, laṭīf, mūnis
715.	**ziyān**	Fars.	Zarar, ziyan.	*Munlarnıŋg sizlerke taqı fāyidası tegmez, **ziyānı** taqı tegmez.*	216-13	6	fāyida, menfaʿat, kesb, kisb, ṣemere, tamattuʿ
716.	**ẓulm**	Ar.	Zulüm, eziyet.	*Bu **ẓulm** ermez-mü?*	224-5	7	ʿadl, dād
717.	**ẓulmānī**	Ar.	Karanlık.	*Tupraq **ẓulmānī** turur taqı qaraŋgqu turur, tėdi erse, Taŋgrı teʿālā aydı…*	279-3	2	yaruq
718.	**ẓulmat**	Ar.	Karanlık.	*Tevbe qıldım zīnhār ve zīnhār mėni qaytarġıl kim iŋgen **ẓulmatqa** tüştüm.*	322-7	1	yaruq
719.	**ẓulum**	Ar.	Zulüm, eziyet.	*Ol aq tonluġlar anlar tururlar kim īmānlarını **ẓulum** birle qarışturmadılar, pāk tirildiler, taqı dünyādın maʿṣiyatqa bulaşmadı[lar], arıġ çıqtı[lar].*	55-4	2	ʿadl, dād

3.12. DEYİMLER

Sözcük bilgisi bölümünün on ikinci ana başlığı olan “deyimler” başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 303 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 184’ü Arapça + Türkçe, 77’si Türkçe, 36’sı Farsça + Türkçe, 3’ü Türkçe + Arapça + Türkçe, 1’i Arapça, 1’i Arapça + Arapça + Türkçe, 1’i Arapça + Farsça + Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 133 sıklık derecesiyle *ḫabar bėr-* ‘haber vermek’ sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *ʿacīb bol-* ‘hayrete düşmek’, *açuq ayra sözle-* ‘tane tane konuşmak’, *aġzıŋgnı sındur-* ‘dilini koparmak’, *āh qıldı-* ‘ah etmek’, *arādat kėltür-* ‘iradesini teslim etmek’, *ʿaraqımġa bat-* ‘ter içinde kalmak’, *ʿayb er-* ‘kusur saymak’, *ʿazīz tut-* ‘değer vermek’, *bahā qıl-* ‘değer biçmek’, *baş qaldur-* ‘baş kaldırmak’, *baş tart-* ‘baş kaldırmak’, *bāṭıl qıl-* ‘boşa çıkarmak’, *bereket bėr-*

‘bereket vermek’, *beyān bol-* ‘açığa çıkarmak’*, cimāʿ qıl-* ‘cinsel ilişkiye girmek, birleşme’, *cōmard bol-* ‘eli açık olmak’*, çāra tap-* ‘fayda etmek’*, çerig başla-* ‘başına geçmek’, *destgīr bol-* ‘elinden tutmak’*, dōst qıl-* ‘dost edinmek’ sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 137 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. Eserde geçen ‘yüz çevirmek’ anlamındaki *yüz ewür-* sözcüğünün *yüz çewür-*, ‘yemin içmek’ anlamındaki *and iç-* sözcüğünün *ant iç-*, ‘emanet bırakmak’ anlamındaki *emānat qoḍ-* sözcüğünün *amānat qoy-*, ‘özür dilemek’ anlamındaki *ʿözr qıl-* sözcüğünün ise *ʿözür qıl-* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde “deyimler” başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.18 : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿacīb bol-**	Ar.+Tü.	Hayrete düşmek.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün qatʿ qılsa taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḥicāblar kötrülse hēç ʿ**acīb** ġarīb **bolmaġay**, tėdi ve's-salām.*	302-17	1	-
2.	**açuq ayra sözle-**	Tü.+Tü.+Tü.	Tane tane konuşmak.	*Söz sözlese, **açuq ayra sözleyür**, bulġaşuq sözlemes.*	23-6	1	-
3.	**aġzın͡gnı sındur-**	Tü.+Tü.	Dilini koparmak.	*Ol aydı: Yā Kulada, Tan͡grı **aġzın͡gnı sındursun**, bizim Qurayş qabīlasıdın bizke uluġ bolsa, yaḫşı ermez-mü kim ne qabīlalıġ uluġ bolġınça? tėdi.*	72-10	1	-
4.	**āh qıldı-**	Ar.+Tü.	Ah etmek.	*Taqı bir **āh qıldı** taqı bēhūş boldı, yıqıldı, ʿaqlı kėtti.*	147-14	1	-
5.	**alçaqlıq qıl-**	Tü.+Tü.	Alçak gönüllülük etmek.	*Qaçan kim men alçaqlıq qılġu yerde **alçaqlıq qılmadım** erse, Ḥaq teʿālā mėni mundaġ ḫōr qıldı.*	374-8	9	-
6.	**and iç-**	Tü.+Tü.	Yemin içmek.	*Barça ṣaḥābalar aydılar kim: Emīrü'l-muʾminīn ʿOs̱mān yalġan **and içmez** bizler muʿayyen bildük kim, bu iş ol Mervān işi turur, tėdiler…*	134-6	7	ant iç-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
7.	**ant iç-**	Tü.+Tü.	Yemin içmek.	*Bir kėçe bayaqı tėg namāzqa şurūʿ qılayın tėp qaṣd qılmış erdim, anam **ant içti** kim, sen bu kėçe menim töşekimke kirip yatġıl, tėp.*	289-10	6	and iç-
8.	**ʿaqlınga kel-**	Ar.+Tü.	Kendine gelmek.	*Üküş zamāna olturdı. Hēç **ʿaqlınga kelmedi** erse, İbni Mesʿūd raẓhu Rebīʿni arqasınġa kötürdi taqı ėwke eletti…*	238-1	8	-
9.	**arādat kėltür-**	Ar.+Tü.	İradesini teslim etmek.	*Dīninġni bu fānī dünyāke satar-sen? tėp vaʿẓ u naṣīḥat qıldı erse, Şeyḫning sözi qāẓīqa uluġ eşer qıldı, közindin qaṭarāt ve ʿabarāt yaşlar aqtı taqı tevbe qıldı taqı Şeyḫqa **arādat kėltürdi** taqı aydı…*	246-12	1	-
10.	**ʿaraqımġa bat-**	Ar.+Tü.	Ter içinde kalmak.	*Ḥayā ol qadar ġālib boldı üzemke kim öz **ʿaraqımġa battım** taqı yüzüm etleri yerke tüşti uyalmaqımdın, tėdi.*	351-16	1	-
11.	**ʿayb er-**	Ar.+Tü.	Kusur saymak.	*Bu yalġan sözlemeki ança **ʿayb ermez**, men bu ʿaybke rāzī men, tėdi taqı aldı taqı ėwinge keltürdi.*	382-15	1	-
12.	**ʿazīz tut-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Ḥaq teʿālānıng ʿaṭāsını **ʿazīz tutmaq** kerek, tėdi taqı cümle çekürgeni yıġdı taqı burunqıdın aḥvālı yaḫşıraq boldı.*	334-12	1	-
13.	**bağrı kebāb bol-**	Tü.+Ar.+Tü.	İçi yanmak.	*Üç kün boldı kim endīşe içinde taqı qaḍġu içinde **bağrım kebāb boldı** taqı ʿayşım ḫarāb boldı.*	214-17	2	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
14.	**bahā qıl-**	Fars.+Tü.	Değer biçmek.	*Ādam oġlı içinde taqı mundaġ mu cemāllıġ kimerse bolur ermiş, tėp taʿaccub qılıdı. Andın soŋ mubaṣṣırlar, uluġ ḫōcalar yıġıldılar taqı **bahā qıldılar**.*	359-9	1	-
15.	**baş qaldur-**	Tü.+Tü.	Baş kaldırmak.	*Bu ʿālam içinde bir qara yer bolsa erdi taqı anda ḫaqīqat iqāmat qılsa erdük, tėdi erse, cümle böyük taġlar **baş qaldurdılar** kim: Nūḥ peyġāmbar kemisi bizde iqāmat qılġay, tėp.*	378-11	1	-
16.	**baş tart-**	Tü.+Tü.	Baş kaldırmak.	*Yaġılar ol kişiler bolur kim musulmān erken ḫalīfaġa boy bėrmediler, **baş tartıp** çıqġanlar bolur.*	146-17	1	-
17.	**başını quyu qat-**	Tü.+Tü.+Tü.	Baş eğmek.	*Saŋga şefaqat qıldım, Ḥaq teʿālā yıġmış işlerdin yıġılsun, maʿṣiyat birle mülevveṯ bolmasun, tėp bu işni qıldım, tėdi erse, ḫalīfa bir sāʿat başını quyu qattı, hēç neerse tėmedi.*	307-13	2	-
18.	**bāṭil qıl-**	Ar.+Tü.	Boşa çıkarmak.	*Körmediŋ-mü, yā Muḥammed, Rebbüŋ anlarnıŋ keydlerini ḥīlelerini **bāṭil qıldı**?*	43-11	1	-
19.	**berekāt bėr-**	Ar.+Tü.	Bereket vermek.	*Yā ʿAbdu'r-raḥmān, uçtmaḥ saŋga ḥāṣil boldı taqı Taŋrı teʿālā dünyāŋke taqı **berekāt bėrsün**, tėp duʿā qıldı.*	121-8	2	-
20.	**bereket bėr-**	Ar.+Tü.	Bereket vermek.	*Taŋrı teʿālā **bereket bėrsün** saŋga! tėdi.*	25-4	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
21.	**bevl qıl-**	Ar.+Tü.	Küçük su dökmek.	*İbnü ʿAbbās aydı raẕhu: Peyġāmbar ʿas* ***bevl qıldı*** *taqı teyemmüm qıldı erse, men aydım: Yā Resūlallāhi, suw yawuq turur, teyemmüm ne ḥācat turur?*	433-10	2	-
22.	**beyān bol-**	Ar.+Tü.	Açığa çıkarmak.	*Men andaġ ḥurmetlig kişi ermez-men kim menim üçün Ḥaq teʿālā āyat ıḍar bolsa, kim menim arıġlıqımġa* ***beyān bolġay****.*	417-13	1	-
23.	**bişārat bėr-**	Ar.+Tü.	Müjde vermek.	*Yā Cebreʾil, men sanga mundın suʾāl qılmaz-men, manga öngin* ***bişārat bėrgil****! tėdi...*	89-3	15	-
24.	**boy bėr-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek, itaat etmek, tâbi olmak.	*Ve eger musulmān bolmasangız, bizke* ***boy bėrip*** *yıllıq māl bėringler!*	48-4	12	-
25.	**boyun bėr-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek.	*Qaçan körseng kim ḫalq ara baḫīllıq āşkāra bolsa, barça ḫalāyıq baḫīllıqqa* ***boyun bėrseler*** *taqı nefs tilekinge uysalar taqı dünyānı iḫtiyār qılsalar…*	304-7	5	-
26.	**boyun sun-**	Tü.+Tü.	Boyun eğmek.	*…ėwinde ḫalālınga taqı oġlı qızınġa kelginçe nafaqası bolsa taqı ol kimerse ḫecke barmadın öler bolsa, ʿāṣīʾ bolur, Ḥaq teʿālānıng fermānınġa* ***boyun sunmaġan*** *qullardın bolur.*	273-16	2	-
27.	**bulun qıl-**	Tü.+Tü.	Elde etmek.	*Andaġ erse, anı kim* ***bulun qıldıngız****, arıġ ḫelāl turur.*	117-4	3	-
28.	**buqaġu ur-**	Tü.+Tü.	Pranga, kelepçe vurmak.	*Zīnhār aḍaqınġa* ***buqaġu urung*** *taqı boynınga ġul urung taqı munga bir palās keydürüng, tėdiler…*	358-5	3	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
29.	**cān bėr-**	Fars.+Tü.	Can vermek.	*Ḥaq teʿālā fermānı birle ol kişi tirildi taqı aydı kim: Mėni falān öltürdi, tėdi taqı yıqıldı,* ***cān bėrdi****.*	342-12	8	-
30.	**cāndın keç-**	Fars.+Tü.	Candan geçmek.	*Ve eger musulmān bolmasaṅgız hem taqı boy bėrmeseṅgiz, uruşmaq üçün kelip turur-miz, Ḥaq riżāsı üçün* ***cāndın keçmiş*** *kişiler turur-miz.*	112-1	8	-
31.	**cānı çıq-**	Fars.+Tü.	Canı çıkmak.	*Sen maṅga ḥarām yėdürdüṅg, tėdi taqı barmaqını aġzınga qattı taqı ol içgen sütni qusmaq üçün ol miqdār emgendi kim* ***cānı çıqmaqġa*** *tegdi.*	295-1	3	-
32.	**cefā qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*ʿAlī aydı: Men saṅga ne yamanlıq qıldım kim sen maṅga mundaġ* ***cefā qıldıṅg?*** *tėdi erse, ol melʿun hēç neerse tėmedi.*	154-1	2	-
33.	**cemʿ bol-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek.	*eger oġul qız ata anadın āḫiratqa burun barsalar, şefāʿatçı tururlar ve eger ėkkisi arasında oġul qız bolsa, tegme bir* ***cemʿ bolmışta*** *Ḥaq tvt qulġa uçtmaḥ qızlarından bir qız rūzī qılġay...*	262-3	3	-
34.	**cemʿ bol-**	Ar.+Tü.	Bir araya gelmek.	*Olʿilletleri kündin kün ziyāda bolur, ol maʿşiyat* ***cemʿ bolur****, küfürke mübeddel bolur taqı siqāvat-i ebedīke şezā bolur.*	424-5	8	-
35.	**cevāb biti-**	Ar.+Tü.	Yanıt vermek.	*Bu miṅg mesʾeledin biringe* ***cevāb bitiyü*** *bilmedim.*	190-3	3	-
36.	**cevāb qaytar-**	Ar.+Tü.	Karşılık vermek.	*Bayaqı tėg dervīş şifatı birle taqı ol dervīşke salām qıldı erse, ol dervīş taqı* ***cevāb qaytardı****.*	441-4	12	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
37.	**cimāʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Cinsel ilişkiye girmek, birleşme.	*Ḳayu muʾmin ve muvaḥḥid ḫatunı birle **cimāʿ qılsa** yā taqı qarabaşı birle cemʿ bolsa, Ḥaq teʿālā ol ėkki arasında oġul qız rūzī̄ qılsa, eger ol oġul qız tirig bolsalar, közlerining̑ yaruqı turur…*	261-17	1	-
38.	**cōmard bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Eli açık olmak.	*Abū Hüreyre raẓhu rivāyat qılur Peyġāmbardın, Peyġāmbarʿas andaġ ḫabar bėrü yarlıqar kim bu cōmardlıq bir daraḫtī̄ turur uçtmaḥ içinde; kim kim **cōmard bolsa**, ol daraḫtnıng̑ bir butaqını tutmış bolur.*	254-17	1	-
39.	**çāra tap-**	Fars.+Tü.	Fayda etmek.	*Üç atadın peyġāmbarzāda turur-men, tėdi erse, Zelī̄ḫā hēç **çāra tapmadı**.*	361-11	1	-
40.	**çerig başla-**	Tü.+Tü.	Başına geçmek.	*Ol taqı ʿİkrime kim Abū Cehl oġlı turur, ol taqı Süheyl atlıġ kimerse, bu üçegü **çerig başlap** çıqtılar.*	39-13	1	-
41.	**daʿvā qıl-**	Ar.+Tü.	Dava etmek.	*Sen mangȃ böz bėrmişing̑ yoq, tėp tandı erse, böz ėḍisining̑ tanuqı yoq; bolmasa **daʿvā qılmaqnı** qoydı taqı ol boyaġçıqa aydı kim: Sen köz köre menim̑ bözümni tandıng̑.*	194-3	5	-
42.	**daʿvat qıl-**	Ar.+Tü.	Davet etmek, çağırmak.	*Başranıng̑ uluġları **daʿvat qılıp** ünderler, ol taqı barur taqı aşlarını yeyür, tėdiler erse, ʿOs̱mān ibnü Ḥanī̄fke vaʿẕ qılıp bitig ıḍa bėrdi, velī̄kin maʿzūl qılmadı.*	146-6	5	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
43.	**delālat qıl-**	Ar.+Tü.	Yol gösterme, kılavuzluk etme.	*Bir muʾmin taqı bir muʾminni eḏgü işke **delālat qılsa**, ol eḏgü iş qılġanġa nė ṣavāb bolsa, bu delālat qılġanġa ol ṣavāb bolur, tėp aydı.*	188-1	2	-
44.	**derḫōst qıl-**	Fars.+Tü.	İstemek, ricada bulunmak.	*Bu ʿammumnı öltürmedim, tėp aydı erse, cümlesi Musā peyġāmbardın **derḫōst qıldılar** kim: Yā Mūsā, Rebbüngdin tilegil kim bizke ḫabar bėrsün bu ölgenni kim öltürdi, tėp derḫōst qıldı…*	340-1	43	-
45.	**destgīr bol-**	Fars.+Tü.	Elinden tutmak.	*Sizke āḫiratda **destgīr bolġay**, tėdi erse, bu qāżī bu şeyḫning sözinge iltifāt qılmadı taqı hēç neerse bėrmedi.*	251-15	1	-
46.	**dōst qıl-**	Fars.+Tü.	Dost edinmek.	*Men ol Tangrıqa qulluq qılur-men kim ādam oġlını yarattı taqı İbrāhīmni özinge **dōst qıldı** taqı sėni cümle ʿālem üze üḏürdi, tėdi…*	161-17	1	-
47.	**dōst tut-**	Fars.+Tü.	Dost edinmek.	*Yā Ṟebbī, qanı manga uyġanlar taqı mėni **dōst tutġanlar**?*	399-12	8	-
48.	**dünyādın bar-**	Ar.+Tü.	Dünyadan göçmek.	*Ey ḫalāyıqlar, Peyġāmbar ʿas **dünyādın bardı** erse, Ḥaq teʿālānıng Kelāmı aramızda bar, sizlerke aymaq ḥācat yoq, cümlemüzdin özi artuq turur, ḫalāyıqqa sezā turur tėdi…*	94-9	3	-
49.	**dünyāke kel-**	Ar.+Tü.	Dünyaya gelmek.	*Cuhūdlar Peyġāmbar ʿas **dünyāke kelmezdin** oza çerigke barsa erdiler, Peyġāmbarnı şefīʿ qılur erdiler.*	419-15	2	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
50.	**düşman bol-**	Fars.+Tü.	Düşman olmak.	*Yā Rebbī, bu Ādam oġlanları cümlesi manga* ***düşman bolġaylar****, taqı mėni yigrengeyler, tėdi…*	278-3	1	-
51.	**ecel yawu-**	Ar.+Tü.	Eceli yaklaşmak.	*Bu işke sebeb ol erdi kim Benū İsrāʿīl içinde bir ṣāliḥ kimerse bar erdi taqı anıng nārasīda bir oġlı bar erdi taqı ol ṣāliḥ kimerseke* ***ecel yawudı*** *erse, ėwinde bir buzaġu bar erdi, ol buzaġunı bardı taqı ṣaḥrāda bir orman içinde qoydı taqı aydı: Yā Rebbī, bu buzaġunı sanga ıspārladım.*	341-5	1	-
52.	**ecel yet-**	Ar.+Tü.	Eceli gelmek.	*Ey ana, nāgāh bu qoylar taqı bu musulmānlarnıng mülkinde otlamış bolsalar taqı ol yer ėḍileri rāżī bolmasalar, men bu sütni içsem taqı manga* ***ecel yetse****, Ḥaq teʿālā ḥażratınġa maʿṣiyat birle ḥarām luqma birle mülevveṣ bolup arıġsız boluṗ satġaşmaq manga ḥoş kelmez, tėdi...*	298-14	1	-
53.	**eḍgü qıl-**	Tü.+Tü.	İyi etmek.	*Biz żāyiʿ qılmaz-miz ol kişining ṣavābını kim* ***eḍgü qıldı*** *ʿameldin.*	197-10	2	-
54.	**efṭār qıl-**	Ar.+Tü.	İftar açmak, oruç açmak.	*Ol bādāmnı munda tügtüm, aḫşam bolsa* ***efṭār qılmaq*** *üçün, tėdi erse şeyḫ aydı: Yā Ṣaqīq, sening iʿtiqādıng bu mu turur kim sen aḫşamqa tegi bāqī qayġay-sen tėyü?*	434-10	22	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
55.	**ėl aç-**	Tü.+Tü.	Ülkeleri ele geçirmek.	*Afrīka atlıġ* ***ėlni açtılar*** *taqı Andalūs atlıġ ėlni açtılar taqı Fārs atlıġ ėllerni taqı açtılar taqı Rūm ėllerini taqı açtılar.*	127-13	4	-
56.	**emānat qoḍ-**	Ar.+Tü.	Emanet bırakmak.	*İmām Şāfi'ī raḥmhi nārasīde erken Qur'ān oqıyur ḥalda, qarı anası bar erdi, ėkki kişi kelip bir cāmadānnı* ***emānat qoḍtılar*** *içindeki tonları birle taqı aydılar kim: Biz ėkegü kelsek, bu cāmadānnı bizke bėrgey-siz taqı biz ėkegüdin birimiz başqa kelse bėrmegey-siz, tėdiler.*	203-1	3	amānat qoy-
57.	**emgek teg-**	Tü.+Tü.	Acı çekmek.	*Peyġāmbar 'as aydı: Yā Fāṭıma, [nė yıġlar-sen] atanġa bu kündin öng* ***emgek tegmegey****; nė kim emgeki bar, bu kün turur tėdi…*	89-16	1	-
58.	**endīşe tüş-**	Fars.+Tü.	Düşünceye kapılmak.	*Velīkin sen secde içinde kim tesbīḥ aytur erding, köngülüngde bu* ***endīşe tüşti*** *kim, ol un yoġurmış erdim.*	320-6	1	-
59.	**ėrke bar-**	Tü.+Tü.	Kocaya varmak, evlenmek.	*İsā peyġāmbar aydı: Munça sansız saqışsız* ***ėrke bardım*** *tėyür-sen. Neteg bikr bolur-sen?*	399-2	1	-
60.	**esīr qıl-**	Ar.+Tü.	Esir almak.	*Üküş kāfirlarnı mu'minler öltürdiler, taqı qalġanını* ***esīr qıldılar****.*	114-16	1	-
61.	**fāriġ bol-**	Ar.+Tü.	Rahat olmak.	*Qaçan kim ādem oġlı anıng sözinge maġrūr bolup* ***fāriġ bolsa****, Ḥaq ḥażratıdın ıraq tüşer taqı vesvesesi ol qulġa eşer qılur.*	227-13	3	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
62.	**farīża bol-**	Ar.+Tü.	Farz olmak.	*Qaçan kim Ḥaq teʿālādın Peyġāmbar ʿas'qa bėş namāz **farīża boldı** erse, Cebreʾil keldi taqı aydı: Ya Muḥammed, Ḥaq teʿālādın fermān keldi kim dōstum Muḥammedni ėletgil…*	62-1	1	-
63.	**fāsid bol-**	Ar.+Tü.	Kötü, fena olmak.	*Anıng üçün kim qayu qulnung meʿdesinge bir luqma ḥarāmdın tüşer bolsa, köngli andağ **fāsid bolur**.*	299-1	1	-
64.	**fāş qıl-**	Fars.+Tü.	Açığa çıkarmak.	*Peyġāmbar ʿas'nung sirrini men **fāş qılmaz**-men, tėdi.*	157-10	1	-
65.	**fażīḥat bol-**	Ar.+Tü.	Rezil olmak.	*Baqar, şişip ʿavratı açılıp **fażīḥat bolup** yatur.*	18-7	1	-
66.	**fażīḥat qıl-**	Ar.+Tü.	Rezil etmek.	*Men anlarnı bu ṣaḥābalar qatında **fażīḥat qılayın**, tėdi erse, ol kimerse barıp taqı ol ėkki ʿavretni ündedi erse, anlar taqı keldiler.*	389-2	3	-
67.	**fażl qıl-**	Ar.+Tü.	Büyüklük göstermek.	*Yā Rebbī, menim cezām tamuġ otı turur; eger ʿadl qılsang ve eger **fażl qılıp** yarlıqasang, sen bilür-sen tėp, aysam, Ḥaq teʿālā ḫiṭāb qılġay: Ey zebāniyyeler, tutung taqı bu ʿĀmirni tamuġqa eleting, boynınġa zencīr urung taqı sürüng! tėp ḫiṭāb kelgey tėdi.*	147-12	1	-
68.	**feraḥ qıl-**	Ar.+Tü.	İçi rahatlamak.	*Qaçan kim oġlan anası oġlanqa qarşu kelse, ol oġlan **feraḥ qılur** taqı qaçan kim ol anası yüz çewürse, ol oġlan yığlayu başlar.*	395-8	2	-
69.	**feryād qıl-**	Fars.+Tü.	Feryat etmek.	*Qırq kün qarārsız bolup **feryād qılu** çaqırur erdi.*	345-16	19	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
70.	**fesād qıl-**	Ar.+Tü.	Kötülük etmek.	*Yā Rebbenā, bu yer yüzinde ol kimerselerni mü yaratur-sen kim yer yüzinde **fesād qılġaylar**, nāḥaq qan tökgeyler, neteg kim Benū'l-cānnı yarattıng taqı yer yüzini anlardın toldurdung anlar fisq ve fesād qıldılar, nāḥaq qanlar töktiler, anlarını helāk qıldıng.*	277-2	3	-
71.	**fetḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Fethetmek, ele geçirmek.	*Ol taqı ṣaḥābalarnı başlap ḥişār qapuġınga kelip üküş ḥarb qıldı, **fetḥ qılu** bilmedi.*	138-11	3	-
72.	**fetḥi yaʿnī açıl-**	Ar.+Tü.	Fethetmek, ele geçirmek.	*Qaçan kim Tangrı tvt'nıng nuṣratı kelse, taqı Mekkening **fetḥi yaʿnī açılmaqı** taqı ḥalāyıqlarning musulmān bolmaqı kelse…*	83-6	1	-
73.	**fidā bol-**	Ar.+Tü.	Feda olmak.	*Eger tilese, qurtġarġay ve eger köydürse, cānım **fidā bolsun**, tėdi erse, Cebreʾīl hēç neerse tėmedi.*	217-13	3	-
74.	**fidā qıl-**	Ar.+Tü.	Feda etmek.	*Ey baba, eger ming cānım bolsa, Ḥaq riżāsı üçün **fidā qıldım**, rāżī boldum.*	215-3	3	-
75.	**fisq qıl-**	Ar.+Tü.	Günah işlemek.	*Şeyḫ Ḥasan-i Baṣrī raḥmhi aydı: ẓālim pāḍṣāh yā taqı bėg bolsa yā taqı ḥākim bolsa, aning ẓulmını aymaq ġıybat ermez yā taqı āşkāra **fisq qılġan** fāsiqning yamanlıqını aymaq ġıybat ermez…*	387-4	3	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
76.	**ġavġā qıl-**	Ar.+Tü.	Kavga gürültü koparmak.	*Eger men īmān keltürsem, cümle ḫalāyıq* ***ġavġā qılıp*** *mėni helāk qılġaylar, tėdi, taqı Diḫyeke üküş māl bėrdi taqı ʿöẕürler qıldı taqı uzattı.*	81-6	1	-
77.	**ġāyib bol-**	Ar.+Tü.	Gözden kaybolmak.	*Taqı ėkegü kökke aştılar, taqı közimdin* ***ġāyib boldılar****.*	271-15	4	-
78.	**ġūl ur-**	Ar.+Tü.	Kelepçe vurmak.	*Şeyṭān[-i] laʿīn bu kāfirlarqa mancinīq ögretti taqı İbrāhīm peyġāmbarnı, ėlgini, aḍaqını baġlap, boynınġa* ***ġūl urup*** *ol mancinīqqa qoydılar.*	217-3	3	-
79.	**ḫabar bėr-**	Ar.+Tü.	Haber vermek.	*Yā imāme'l-muslimīn, Ḫalīfaqa mėndin ḫabar bėrdingiz-mü? tėdi erse, Abū Ḥanīfe aydı: Bizim maqṣūdumız Ḫalīfaqa* ***ḫabar bėrmek*** *ermes erdi.*	195-17	133	-
80.	**ḫabar bil-**	Ar.+Tü.	Haber göndermek.	*Andın soṉg Peyġāmbar ʿas Mekke qırıġınga keldi erse, andın soṉg* ***ḫabar bildiler****.*	49-3	1	-
81.	**ḫabar bol-**	Ar.+Tü.	Haberi olmak.	*Başı yarıldı taqı yıqıldı erse, ḫalāyıqqa* ***ḫabar boldı****.*	153-13	3	-
82.	**ḫabar eşit-**	Ar.+Tü.	Haber almak.	*Qaçan kim İblīs ferīştelerdin mundaġ* ***ḫabar eşitti*** *kim bu Barşīṣā āḫir vaqtında dünyādın īmānsız çıqar, tėp qaṣd qıldı Barşīṣānı azdurmaqġa.*	368-16	2	-
83.	**ḫabar ıḍ-**	Ar.+Tü.	Haber göndermek.	*Ḥaq tvt'qa üküş şükür qılġıl, hēç neerse kөnglünge keçürmegil, tėp mürīdqa ögütlep* ***ḫabar ıḍa*** *bėrdi erse, ol mürīd taqı ṣabur qıldı.*	325-14	2	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
84.	**ḫabar qıl-**	Ar.+Tü.	Haber salmak.	*Ol mürīdni bir cürüm birle tuttılar taqı sulṭānqa elettiler erse, ol mürīd şeyḫqa **ḫabar qıldı** kim mėni sulṭānqa elettiler, tėp.*	325-8	2	-
85.	**ḫabar yayıl-**	Ar.+Tü.	Haber vermek.	*Mūsā peyġāmbarnıng͡ qavmıġa qarġamaqı taqı Nūḥ peyġāmbar qarġamaqı ol maʿnīdin erdi kim, bularġa **ḫabar yayıldı** kim, qavmlarıng͡ız īmān keltürmezler tėp, neteg kim Qurʾān-i Mecīd içinde kim tėp.*	116-11	1	-
86.	**ḫacālat bol-**	Ar.+Tü.	Utanç duymak.	*Andaġ ḫacālat müstevlī boldı üzemke kim ʿömrüm içinde andaġ **ḫacālat bolmışım** yoq erdi.*	29-3	1	-
87.	**ḫaddın keç-**	Ar.+Tü.	Ölçüyü kaçırmak.	*Velīkin cefāları in͡gen **ḫaddın keçti** erse, anda qarġadı.*	13-4	6	-
88.	**ḫalāvat bul-**	Ar.+Tü.	Rahat etmek.	*Hēç **ḫalāvat bulmadım**, Ḥaq teʿālā ḥāżratındın yıraq tüştüm.*	247-10	2	-
89.	**ḫālī qal-**	Ar.+Tü.	Boş kalmak.	*Butḫānaları **ḫālī qaldı**.*	216-8	1	-
90.	**ḫalīm bol-**	Ar.+Tü.	Ağır başlı olmak.	*Ḥaq tebāreke va teʿālā āḫir zamānada bir peyġāmbar ıḍġay, peyġāmbarlarnıng͡ songı bolġay, yumşaq qılıqlıġ, **ḫalīm bolġay**; irig sözlüg bolmaġay…*	150-16	1	-
91.	**ḫalvat qal-**	Ar.+Tü.	Baş başa kalmak.	*Āyişe Ṣafvān birle **ḫalvat qalmışlar** ṣaḥrāda, vallāhi ʿĀyişe Ṣafvāndın qurtılmamış bolġay, Ṣafvān taqı ʿĀyişedin qurtılmamış bolġay, tėdi.*	415-8	3	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
92.	**ḫalvat qoy-**	Ar.+Tü.	Baş başa bırakmak.	*Taqı İblīs çıqtı taqı Barṣīṣānı ol ʿavret birle **ḫalvat qoydı** erse, Barṣīṣānıng ol ʿavretke meyli boldı taqı anıng birle zinā qıldı.*	370-9	2	-
93.	**ḫaqārat közi birle baq-**	Ar.+Tü.+Tü.+Tü.	Hor görme.	*Kerek kim sizke ṣaḥāba **ḫaqārat közi birle baqmasa** (ḫōr köz birle baqmasa tėmek bolur).*	105-17	1	-
94.	**ḫarām bol-**	Ar.+Tü.	Haram olmak.	*Eger men tamuġluġ bolsam, sen mėndin üç ṭalāq ḫarām sen, tėdi taqı bu söz songında pişīmān qıldı taqı tiledi kim oġlanları anası **ḫarām bolmasa**.*	203-17	2	-
95.	**ḫarām yė-**	Ar.+Tü.	Haram yemek.	*Mundın maʿlūm bolur kim ādemīning miner atı ḫarām yėyür bolsa, ėḍisi uluġ ṣavāblardın maḥrūm bolur ermiş, ḫāṣṣa kim özi **ḫarām yėyür** bolsa, anıng ḥālı neteg bolġay.*	300-5	4	-
96.	**ḫased bol-**	Ar.+Tü.	Düşman olmak.	*Köngüllerinde kīne **ḫased bolmaġay**.*	65-14	1	-
97.	**ḫaṣī qıl-**	Ar.+Tü.	Hadım etmek.	*Yā Resūlallāhi, nefsüm aytur kim, özüngni **ḫaṣī qılġıl** ḫatunġa yawuq bolmasun, oġul qız bolmasun eger ḫatunġa yawusang, oġul qız bolġay, dünyā maşġalası üküş bolġay.*	261-15	1	-
98.	**ḫāṣıl bol-**	Ar.+Tü.	Meydana gelmek, ortaya çıkmak.	*Derḫāl kersān toluġ niʿmat **ḫāṣıl boldı**.*	173-13	21	-
99.	**ḫāṣıl qıl-**	Ar.+Tü.	Elde etmek.	*Ve eger ʿömür rūzasının ṣavābını **ḫāṣıl qılayın** tėseng, tegme bir ay ortasında üç kün rūza tutġıl.*	261-1	39	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
100.	**ḫaṭā tüş-**	Ar.+Tü.	Hataya düşmek.	*...Peyġāmbar ʿas ḥadīṯidin yā taqı ṣaḥāba sözidin bir mesʾeleke cevāb aysa eger anıng cevābı Ḥaq teʿālānıng ḥażratında rāst tüşse, ol müctehidke Ḥaq teʿālā ėkki ṣavāb bėrgey ve eger anıng cevābı Ḥaq teʿālā ḥażratında **ḫaṭā tüşse**, bir ṣavāb bėrgey iʿtiqādı rāstlıqı üçün.*	228-12	1	-
101.	**ḫātırı munġış bol-**	Ar.+Tü.	Gönlü incinmek.	***Ḫātırı munġış bolmasun** tėp artuq şefaqat qılur erdi.*	353-3	5	-
102.	**ḫātırı şikeste bol-**	Ar.+Fars.+Tü.	Gönlü kırılmak.	*Bu sāʿatta bu quşnung atını aydım erdi, ḥālī unutmış-sen, tėp bēmeze sözledi erse, atası **ḫātırı şikeste boldı**, közindin qaṭarāt veʿabarāt yaşlar aqtı taqı aydı: Ey oġlum, men sėni tecribe qılmaq üçün aydım.*	288-5	2	-
103.	**ḫātırıngа kel-**	Ar.+Tü.	Aklına gelmek.	*Menim **ḫātırımqa** andaġ **kelür** kim Muḥammed bu yawuq yerde turur.*	21-13	1	-
104.	**ḫātırıngа tüş-**	Ar.+Tü.	Hatırına düşmek.	***Ḫatırıngа tüşti** kim: Eger emr-i maʿrūf qılsam taqı nehy-i münker qılsam, barça ḥalāyıq ayġaylar kim: Bu Abū Süleymān neme uluġ kişi turur.*	375-16	9	-
105.	**ḫatm qıl-**	Ar.+Tü.	Hatim etmek.	*Taqı Qurʾān oqısang, ayda birer **ḫatm qılġıl**, tėdi.*	260-17	6	-
106.	**ḫayrān qıl-**	Ar.+Tü.	Şaşırıp kalmak.	*Öz zātım birle ant yād qılur-men kim andaġ fitneler birle sizlerni mubtalā qılġaymen kim ol fitne ḥalīm kimerseni **ḫayrān qılġay**, tėp aydı.*	402-8	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
107.	**helāk bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Sanga ḥased qılıp sėni yamanlaġan **helāk boldı**, tėp aydı.*	422-13	43	-
108.	**helāket bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Ol Tangrı birle and yāḍ qılur-men kim menim rūḥum anıng taṣarrufında turur, ehl-i Naḥrānqa **helāket bolmış** erdi eger anlar menim birle laʿnat qılsalar erdi, Ḥaq teʿālā anlarnı tonguz ṣūraṭınġa çevürgey erdi…*	144-16	1	-
109.	**helāketlik bol-**	Ar.+Tü.+Tü.	Yok olmak.	*Men aydım: **Helāketlik bolsun** sanga mundın artuqraq kerek, anıng tėg ḫalīfanı, Peyġāmbarnıng küḍegüsini öltürdüng, tėdim taqı anıng qatındın yıraq kėttim, tėdi.*	137-5	1	-
110.	**hezīmet bol-**	Ar.+Tü.	Hezimete uğramak.	*Ḥaq teʿālā kāfirlarqa qorquġ kemişti. Bir sāʿat içinde kāfirlar **hezīmet boldılar**.*	74-4	4	-
111.	**ḫıdmat qıl-**	Ar.+Tü.	Hizmet etmek.	*Ey oġlum, kişi qul qaravaş alur bolsa, anıng üçün alur kim bular manga **ḫıdmat qılsunlar** tėp.*	98-7	36	-
112.	**hicret qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etmek.	*Mekkedin **hicret qılıp** kelgenlerke muhācir tėnür, taqı Medīne ḫalqları kim Mekkedin kelgenlerke yārī bėrdiler, qarşu aldılar, luṭf u kerem qıldılar, anlarġa enṣārī tėnür.*	27-4	6	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
113.	**ḫisāb qıl-**	Ar.+Tü.	Hesap etmek.	*Peyġāmbar ʿas ṣaḥābalarqa buyurdı, cümlesini cemʿ qıldılar taqı **ḫisāb qıldılar**: altı mi͡ng erenleri ḫatunları birle, oġul qızları birle, taqı on bèş mi͡ng tėwe erdi, qoylarqa taqı māllarqa ḥisāb yoq erdi.*	75-3	5	-
114.	**ḫōr kör-**	Fars.+Tü.	Hor görmek.	*Men Benū İsrāʾīlni͡ng ʿābidi taqı zāhidi bolġaymen; bu fāsiq menim qatımda nė qılur? tėp özini uluġ kördi taqı ol fāsiqni **ḫōr kördi** erse, Ḥaq tvt ol ʿābidni͡ng ol qılġan işini tilemedi…*	372-16	1	-
115.	**ḫōr körün-**	Fars.+Tü.	Küçük görmek.	*Kibr ol bolur kim Ḥaq teʿālānıng buyruqını osal tutsang, iltifāt qılmasang taqı ḫalāyıq közünde **ḫōr körünseng**, barçadın özingni artuq körseng, kibr ol bolur, tėdi.*	372-5	1	-
116.	**ḫor köz birle baq-**	Fars.+Tü.+Tü.+Tü.	Küçük görmek.	*Kerek kim sizke ṣaḥāba ḫaqārat közi birle baqmasa (**ḫōr köz birle baqmasa** tėmek bolur).*	105-17	4	-
117.	**ḫoş kel-**	Fars.+Tü.	Hoşuna gitmek.	*Yā Ḫadīca, manga ḫalvat olturmaq **ḫoş kelür** tėp hemīşe azıq alıp barıp ḫalvatlar qılur erdi.*	7-10	22	-
118.	**ḫoş kör-**	Fars.+Tü.	Hoş görmek.	*ʿĀmir ḫalāyıqnıng tiriglikini **ḫoş körmedin** şeherni terk qılıp ṣaḥrānı iḫtiyār qılıp hemīşe ṣaḥrāda yöriyür erdi.*	147-1	3	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
119.	**ḫuşūmat tüş-**	Ar.+Tü.	Anlaşmazlık çıkmak.	*Bir kün ḫalīfa İbnü Caʿfer taqı ḫatunı arasında **ḫuşūmat tüşti** erse, Abū Ḥanīfeni ündediler taqı ḫalīfa taqı ḫatunı aydılar kim: Siz aramızda ḫākim bolung.*	192-7	1	-
120.	**hūşınġa kel-**	Ar.+Tü.	Kendine gelmek.	*Yana bir zamāndın song **hūşınġa keldi**.*	439-6	2	-
121.	**ḫüküm bol-**	Ar.+Tü.	Hüküm verilmek.	*Qoy ėḍileringe taqı mundaġoq **ḫüküm bolġay**.*	251-2	2	-
122.	**ḫürmet qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Yā Resūlallāh, bu Abū Sufyān hem qayınıngız turur, hem taqı Mekkening bėgi turur; munga **ḫürmet qılġıl**.*	49-8	19	-
123.	**ʿibret al-**	Ar.+Tü.	İbret almak.	*Ḥaq teʿālānıng qudratını körüp ingen taʿaccub qıldı taqı **ʿibret aldı** taqı yüz altunnı ol ḫatunġa bėrdi taqı ol sāʿat içinde ol ḫatunġa ṭalāq bėrdi taqı çıqtılar erse, yārānları aydılar: Yā imāme'l-muslimīn, ne iş bu kim qıldıngız?*	205-11	1	-
124.	**imīn bol-**	Ar.+Tü.	Emin olmak.	*Ey ėkki uluğ ferīşteler, zīnhār ve zīnhār qorquġ içinde bolung, menim qahrımdın **imīn bolmang**, fārigʾ turmang, tėp aydı.*	239-2	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
125.	**imtiṣāl qıl-**	Ar.+Tü.	Emre boyun eğme.	*Munça eḍgülük sanga qıldım, sen menim fermānımqa **imtiṣāl qılmadıng**, yıġġanımdın yıġılmadıng erse, menim civārımdın yıraq kėtgil, bu uçtmaḥdın çıqġıl, tėdi taqı ferīştelerke buyurdı kim Ādamnı Hindūstān vilāyatıda Serendil atlıġ yerde kemiştiler taqı Ḥavvānı Cedde atlıġ yerde kemiştiler.*	281-13	1	-
126.	**inqiyād qıl-**	Ar.+Tü.	Tabi olma, boyun eğme.	*Nėçe künke tegi qamuġ ṣaḥāba birin birin kelip beyʿet bėrdiler, meger ʿArablarnıng baʿżıları Abū Bekrke **inqiyād qılmadılar**.*	94-12	3	-
127.	**intiqām qıl-**	Ar.+Tü.	İntikam almak.	*Andın song aydı: Ḥalīm kim bolur? ʿAlī aydı: Ḥalīm ol kişi bolur kim, düşmanıdın **intiqām qılmaqġa** qudratı yeter erken afv qılsa.*	148-3	1	-
128.	**ʿiqāb qıl-**	Ar.+Tü.	Ceza vermek.	*Ey qarındaşım oġlı, eger Tangrı teʿālā manga **ʿiqāb qılmasa**, ṣevāb taqı bėrmese, rāżī erdim tėdi.*	119-4	1	-
129.	**iʿrāż qıl-**	Ar.+Tü.	Yüz çevirme.	*Qaçan kim bir kimerse maşriq tarafınġa teveccüh qılsa, żarūrī maġrib ṭarafıdın **iʿrāż qılmaq** kerek.*	397-14	8	-
130.	**iş kör-**	Tü.+Tü.	İş görmek.	*Sizlerde qayu biringiz yaman **iş körer** bolsangız, ol işni taġayyur qılsun ėlgi birle, yaʿnī ėlgi birle edeb qılıp ol işni kėtersünler.*	303-5	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
131.	**iʿtibār al-**	Ar.+Tü.	İbret almak.	*Ḥaq teʿālānıng qudratınġa baqıp **iʿtibār almaq** ḥalāllıq birle bolsa, fāyida qılġay; ḥarāmluq birle bolsa, nė fāyida qılġay? tėdi.*	205-14	1	-
132.	**iʿtibār bol-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Ol ḥıdmat kim ġaflat birle bolġay, ol ḥıdmatqa ne **iʿtibār bolġay**?*	429-3	1	-
133.	**ittifāq qıl-**	Ar.+Tü.	Anlaşmaya varmak.	*Taqı yalıng qılıç birle kelip öltürmekke **ittifāq qıldılar** erse, Cebreʾil ʿas keldi taqı aydı: Yā Muḥammed, kāfirlar sėni bu kėçė kelip helāk qılmaq tilerler.*	19-17	16	-
134.	**ī̲zā tegür-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Yā imāme'l-muslimīn, ol ʿālimlar kim sizke munça **ī̲zā tegürdiler**, anlar ḥaqqınġa nė aytur-siz?*	226-14	1	-
135.	**iʿzāz qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Ol taqı ikrām u **iʿzāz qıldı** taqı qatında olturġuzdı.*	175-9	6	-
136.	**iẓhār qıl-**	Ar.+Tü.	Meydana çıkarmak.	*Bu sözni taqı küwenü muṣāḥirat qılu aymas-men, velīkin Ḥaq teʿālā menim üze neme uluġ luṭflar taqı keremler qılıp turur, anı **iẓhār qılmaq** üçün aytur-men tėdi.*	36-17	6	-
137.	**ʿizzet bėr-**	Ar.+Tü.	Değer vermek.	*Yana baʿżı qavmlar taqı sėni ṭalab qıldılar erse, anlarqa yer yüzining genclerini bildürdüng taqı ḥurmet ve **ʿizzet bėrding**.*	317-12	3	-
138.	**ʿizzet qıl-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Mundın qıyās qılġıl kim, qaçan kim ol muʾmin aç qarın birle ṭāʿat ve ʿibādat qılur bolsa, ferīştеler ol qulġa neteg ḥurmet ve **ʿizzet qılġaylar**.*	268-8	7	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
139.	**kāhillıq qıl-**	Tü.+Tü.	Ağırdan almak.	*Bu üç maʿnī bar üçün ṣaḥābalar* ***kāhillıq qıldılar****.*	31-12	1	-
140.	**keyd qıl-**	Ar.+Tü.	Kötülük etmek.	*Ey oġlum, bu tüşüngni zīnhār ve zīnhār qarındaşlarınqa aytmaġıl kim sanga* ***keyd qılġaylar****, tėp aydı.*	353-9	1	-
141.	**kīnelig bol-**	Fars.+Tü.+Tü.	Kin gütmek.	*Abū Bekr* ***kīnelig bolmasun*** *taqı ant içmesün kim Muṣṭiḥqa iḥsān qılmaġaymen, tėp afv qılsun, tėp āyat nāzil boldı…*	418-17	3	-
142.	**kişf bol-**	Ar.+Tü.	Meydana çıkmak.	*Ḥaq tvt bizlerke ʿilm-i yaqīn rūzī qılıp turur taqı meleküt ʿālamı cümlesi bizlerke* ***kişf bolup*** *turur.*	295-11	1	-
143.	**kölige qıl-**	Tü.+Tü.	Gölge etmek.	*Ol bulıt Kaʿbe ornında ėglendi erse, anda* ***kölige qıldı*** *erse, Cebreʾil ʿas aydı: Bu bulıt köligesinde kerek kim binā qılsang, hēç ziyāda taqı qılmang, hēç eksük taqı qılmasang tėdi.*	38-9	3	-
144.	**köng(ü)l birle kör-**	Tü.+Tü.+Tü.	Gönül gözüyle görmek.	*Ḥaq teʿālāqa secde qıldım erse, Ḥaq teʿālānı könglüm birle kördüm, közüm birle körmedim.*	57-15	1	-
145.	**köngli açıl-**	Tü.+Tü.	Gönlü, gözü açılmak.	*Ey baba, bu Yūsufnı bizke bėrseng, ṣaḥrāqa çıqarsaq, Yūsufnung* ***köngli açılsa****, bolmaz-mu?*	354-3	4	-
146.	**köngli ḥāżır qıl-**	Tü.+Ar.+Tü.	Gönlü hazırlamak.	*Qaçan kim iş mundaġ bolsa, kerek kim* ***könglingni ḥāṣır qılsang****, ġāfillıq birle namāz qılmasang.*	248-2	3	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
147.	**kön͡glini bay qıl-**	Tü.+Tü.+Tü.	Gönlünü zenginleştirmek.	*Ḳayu muʾmin ve muvaḥḥid ʿamalını āḫirat istemek üçün qılur bolsa, Ḥaq tvt ol qulnuŋ **kön͡glini bay qılur** taqı perākende bolmış işlerini hem cemʿ qılur taqı dünyā an͡gar ḫōr bolup kelür.*	401-13	1	-
148.	**köz köre**	Tü.+Tü.	Göz göre göre.	*Sen köz köre menim͡ bözümni tandıŋ͡.*	194-4	1	-
149.	**közini tik-**	Tü.+Tü.	Gözünü dikmek.	*Taqı Peyġāmbarqa ṣalavāt aydı taqı ʿaleykümü's-selām, ey ferīşteler, Rebbümnüŋ͡ ėlçileri! tėdi, taqı **közini kökke tikdi** taqı ėkki qata lebbeyk lebbeyk tėdi taqı cān bėrdi.*	104-5	1	-
150.	**közke uyqu kirmemek**	Tü.+Tü.+Tü.	Gözüne uyku girmemek.	*Yana ertesi aḫşamqa tegi yıġladım, hēç közümdin yaşım tiŋ͡medi, hēç közümke uyqu kirmedi.*	416-14	3	-
151.	**küç yet-**	Tü.+Tü.	Gücü yetmek.	*Velīkin **küç yetmişinçe** ittibāʿ qılmaq kerek, tėdi taqı ol kėçe erteke tegi Naṣr ibnü Muḥammed uḍımadı, bir müŋ͡güşte ol namāz qıldı taqı bir müŋ͡güşte cāriyası namāz qıldı.*	191-2	1	-
152.	**kün tuġ-**	Tü.+Tü.	Güneşin doğması.	***Kün tuġmaqqa** yawudı erse, ṣaḥābalar yıġılışıp ʿAbdu'r-Raḥmān ibnü ʿAvfnı keçürdiler.*	118-8	2	-
153.	**laʿnat qıl-**	Ar.+Tü.	Lanet etmek.	*Süheyl yılduznı körer bolsa, ol ẓālim kön͡glinge tüşer erdi taqı an͡ga **laʿnat qılur** erdi, velīkin Süheyl yılduzınġa laʿnat qılmaz erdi.*	367-17	7	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
154.	**leẕẕet bul-**	Ar.+Tü.	Tat almak.	*Andaġ erse, manga taqı işārat qılġıl, men taqı bir yazuq qılayın taqı ṭāʿat içinde **leẕẕet bulayın**, tėdi erse, İblīs aydı: Zinā qılġıl, tėdi erse, Barṣīṣā aydı: Zinā qılmaq yawuz fiʿl turur, zinā qılmaġaymen, tėdi.*	369-17	1	-
155.	**maḥram bol-**	Ar.+Tü.	Haram olmak.	*Bir kimerse bir şehvetni qaṭʿ qılmaq birle ḫalīfa ėwinge **maḥram bolur** ermiş.*	302-15	1	-
156.	**maʿṣiyat qıl-**	Ar.+Tü.	Günah işlemek.	*Taqı ṭarīqat ėḍileri qatında qaçan kim qul **maʿṣiyat qılsa**, Ḥaq ḥażratıdın yıraq tüşer.*	265-6	4	-
157.	**maʿẕūr tut-**	Ar.+Tü.	Mazur görmek.	*Ey ʿazīz, meni **maʿẕūr tutġıl** kim menim ingen ėwek işim bar turur, tėp aydı erse, bu ʿazīz aydı: Yā şeyḫ ne ėwek işing bar?*	436-15	1	-
158.	**melāmat qıl-**	Ar.+Tü.	Karşı çıkmak.	*Andaġ erse, men Muḥammedke uyġanımqa nişe **melāmat qılur**-sen?*	16-3	3	-
159.	**menşūr bol-**	Ar.+Tü.	Darmadağın, yok olmak.	*Ey şeyḫ, ol ʿilmler cümlesi hebā u **menşūr boldı**, āḫiratta manga hēç fāyidası tegmedi velīkin ʿādatım bar erdi, tünle qopup ėkki rekʿat namāz qılur erdim.*	231-14	1	-
160.	**meşaqqat tegür-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Neçe kim Peyġāmbar ʿas'qa kāfirlar zaḥmat u **meşaqqat tegürseler**, hēç iltifāt qılmas erdi.*	15-16	2	-
161.	**meşveret qıl-**	Ar.+Tü.	Akıl danışmak.	*Ėmdi sizing birle **meşveret qılur**-men.*	256-5	25	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
162.	**meyl bol-**	Ar.+Tü.	Gönlü kaymak.	*Munlar qatında olturdı taqı öz cüftidin şikāyat qıldı erse, Hārūt taqı Mārūt taqı ėkegününg köngülleri bu Zühreke* ***meyl boldı*** *taqı aydılar: Eger bizim fermānımızqa muṭīʿ bolsang, sening işingni öz rāyıngça qılalıng, tėdiler erse, ol ʿavret munlarġa mugqād bolmadı taqı çıqtı.*	366-8	1	-
163.	**meyl qıl-**	Ar.+Tü.	Arzu duymak.	*Ol nāmaḥremler taqı anıng saçını körüp angar* ***meyl qılur*** *erdiler taqı yawuz işler aralarında keçer erdi.*	67-17	5	-
164.	**miḫnet teg-**	Ar.+Tü.	Sıkıntı çekmek.	*Yā ʿAbdullāh, qopġıl ol kimerseke qapuġnı açġıl taqı uçtmaḥ birle bişārat bėrgil velīkin üküş* ***miḫnet tegmişdin*** *song, tėdi erse, ʿAbdullāh taqı qoptı, qapuġnı açtı.*	127-4	1	-
165.	**minnat qıl-**	Ar.+Tü.	Minnet etmek.	*...yaman işlerni qoḍġıl yā taqı şeyṭān vesvesesini qoḍġıl, ṭāʿat ve ʿibādat qılsang, Rebbünge* ***minnat qılmaġıl****, ṭāʿatıngnı üküş körmegil…*	9-15	1	-
166.	**miṣl yoq**	Ar.+Tü.	Benzeri yok.	*Sidretü'l-Müntehā bir uluġ daraḫt turur kim anıng miṣli yoq.*	56-17	1	-
167.	**mubtalā qıl-**	Ar.+Tü.	Maruz bırakmak.	*Yā Rebbī, bizlerke sökellik bėrding, ol sökellik birle* ***mubtalā qıldıng****.*	328-5	2	-
168.	**muḫālifat qıl-**	Ar.+Tü.	Karşı koymak.	*Men taqı anam sözinge* ***muḫālifat qılu*** *bilmedim, anam töşekinge kirip yattım, ėlgim yanı asrasında qaldı taqı hēç közümke uyqu kirmedi.*	289-11	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
169.	**muḫliş bol-**	Ar.+Tü.	İmana gelmek.	*Yā Resūlallāh, men hēç musulmān bolmışdın soŋ kāfirlıq qılmadım, **muḫliş bolmışdın** soŋ hēç munāfıqlıq qılmadım, velīkin Mekkede uruġum qaḍaşım bar, taqı sizler aġır çerig birle bara turur-siz, anlarqa zaḥmat tėgmesün tėp ıḍtım tėdi…*	48-15	1	-
170.	**munqād bol-**	Ar.+Tü.	Boyun eğmek.	*Sizler menim butumġa secde qılıŋ, andın soŋ men sizke **munqād bolayın**, tėdi erse, munlar unamadılar erse, ol taqı çıqtı.*	366-11	2	-
171.	**muqābil kel-**	Ar.+Tü.	Denk gelmek.	*Qaçan kim bu quşlar bu çerig üzesinge **muqābil keldiler** taqı bu taşlarnı attılar erse, tegme bir kişike bir taş tüşti, başındın kirdi taqı dübrindin çıqtı.*	43-2	1	-
172.	**musaḫḫar qıl-**	Ar.+Tü.	Emrine vermek.	*Ḥaq tvt Süleymān peyġāmbar ʿas'qa perīlerni taqı şeytānlarnı taqı yabandaqı keyiklerni taqı havādaqı quşlarnı taqı yelni cümle **musaḫḫar qılıp** turur erdi…*	209-15	1	-
173.	**muṣallaṭ qıl-**	Ar.+Tü.	Musallat etmek.	*Sen mėni **muṣallaṭ qılġıl**, men anıŋ mālını helāk qılayın.*	329-5	8	-
174.	**mustaḥaq bol-**	Ar.+Tü.	Hak etmek.	*…sizlerni ferīşteler yigrengey ol ḥālda kim kim ol niʿmetke maġrūr bolmadın menim qatımda tirilmiş teg tirülür bolsalar, āḫiratta uluġ ş̱avābqa taqı dereceqa **mustaḥaq bolġay**, tėp aydı taqı andın soŋ bu āyatnı oqıdı…*	324-4	2	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
175.	**muṭāliʿa qıl-**	Ar.+Tü.	Gözden geçirmek.	*Andın soŋg kitāb **muṭāliʿa qılur** erdim, uş ol ėkki rekʿat namāznıŋg fāyidası maŋga tegdi.*	231-15	1	-
176.	**muṭīʿ bol-**	Ar.+Tü.	Boyun eğmek.	*Yā Mūsā, kim kim atasıŋġa taqı anasıŋġa eḏgülük qılsa taqı anlarnı ḫoşnūd qılsa taqı menim fermānımġa **muṭīʿ bolsa**, maŋga ʿāṣīlıq qılmasa, men anı eḏgü qullarım dīvānında bitiyürmen.*	288-16	11	-
177.	**muvāfaqat tüş-**	Ar.+Tü.	Uygun düşmek.	*Eger kökdin ʿaẕāb kelse erdi bu ḫaṭā qılġan işimiz üçün, cümleke ol ʿaẕāb teggey erdi, meger saŋga tegmegey erdi, tėdi erse, ʿÖmer sewündi kim, menim rāyım Ḫaq teʿālāniŋg fermānınġa **muvāfaqat tüşti** tėp.*	117-11	1	-
178.	**mühür bas-**	Ar.+Tü.	Mühür basmak.	*Ḫaṭ bitidi taqı **mühür bastı** taqı Abū Bekr oġlını Mısırqa bėglikke ıḏa bėrdi.*	133-5	1	-
179.	**mühür nişān qıl-**	Ar.+Tü.	Mühür basmak.	*Qaçan kim mundaġ endīşe qıldı erse, ṣaḥābalar aydılar kim: Yā Resūlallāh, ėlçiler ıḏmaqnıŋg ʿādatı ol bolur kim ėlçilerke bėrilgen bitig üze **mühür nişān qılur** bolurlar.*	77-14	1	-
180.	**müjde bėr-**	Fars.+Tü.	Müjde vermek.	*...kim kim maŋga īmān keltürdi erse, maŋga peyġāmbarlıq kelmişdin soŋg qıyāmatġa tegi cümlesinge nė ṣevāb bėrse, Taŋgrı teʿālā yalġuz saŋga ol ṣevāb bėrgey tėp Peyġāmbar ʿas Abū Bekrke **müjde bėrdi**.*	100-9	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
181.	**münādī qıldur-**	Ar.+Tü.	Tellal çağırtmak.	*ʿUbeyd taqı Kevfede **münādī qıldurdı**: Ey ḫalāyıqlar, zīnhār ve zīnhār Ḥüseyinge yārī bėrmeng, bukün yarın Şām çerigi kelgey barçangıznı ḫarāb qılġay, tėdi erse, musulmānlar qorqtılar, cümleleri kizlendiler.*	184-3	1	-
182.	**müteferriq bol-**	Ar.+Tü.	Darmadağın olmak.	*Peyġāmbar ʿas yalġuz taqı bir neçe kişi qaldı, özgeleri barça **müteferriq boldılar**.*	72-2	3	-
183.	**müteḥayyir bolup qal-**	Ar.+Tü.+Tü.	Şaşırıp kalmak.	***Müteḥayyir bolup qaldı**.*	333-17	-	-
184.	**nāpeydā bol-**	Fars.+Tü.	Gözden kaybolmak.	*Barça ḫalāyıq kördiler taqı taʿaccub qıldılar taqı ol ėkki ėlig **nāpeydā boldı**.*	226-9	2	-
185.	**naqıl qıl-**	Ar.+Tü.	Dünyadan göç etmek.	*Altmış üç yaşında erdi kim Peyġāmbar ʿas dünyādın **naqıl qıldı**.*	6-16	2	-
186.	**naẓar-ı raḥmat qıl-**	Ar.+Ar.	Gönül gözüyle bakmak.	*Taqı anlar manga köngülleri birle naẓar qılurlar, men taqı anlarġa **naẓar-ı raḥmat qılur**-men.*	318-12	1	-
187.	**nikāḥ qıl-**	Ar.+Tü.	Nikâh kıymak.	*Eger mėni qabūl qılsa, **nikāḥ qılġay**-sız, tėdi erse, Abū Hüreyre taqı qabūl qıldı.*	181-6	10	-
188.	**niṣār qıl-**	Ar.+Tü.	Para saçmak.	*Yā Ṟebī, Ḥaq tvt manga raḥmat qıldı taqı bir kürsī üze mėni olturġuzdılar, ferīşteler üzemge altunlar taqı yinçüler **niṣār qıldılar**.*	206-11	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
189.	**ortaq qat-**	Tü.+Tü.	Ortak koşmak.	*Yüzüm yönendürdüm ol Tan͡grı ḥażratınġa kim yerni taqı köklerni yarattı köni musulmān ḥālında taqı men Tan͡grı teʿālāqa **ortaq qatġanlardın** ermez-men, tėdi…*	345-5	2	-
190.	**ortaq qıl-**	Tü.+Tü.	Ortak koşmak.	*Qorqar-men kim bu ümmetlerim Ḥaq teʿālāqa **ortaq qılġaylar**, tėp aydı.*	403-10	2	-
191.	**orun bėr-**	Tü.+Tü.	Yer vermek.	*Ḥaq teʿālā man͡ġa yeti yüz min͡g qata dünyā miqdārınça uçtmaḥda **orun bėrdi**, tėdi.*	206-12	2	-
192.	**osal qıl-**	Tü.+Tü.	Dalgınlığına gelmek.	*Yā imāme'l-muslimīn, yaman qıldım, **osal qıldım** sormaq kerek ermiş, sormadım, tevbe qıldım.*	224-10	4	-
193.	**örü qal-**	Tü.+Tü.	Ayakta kalmak.	*Bu ḫalāyıq içinde kim kim Qaran qabīlalıġ bolsa, ol örü tursun taqı ön͡ginleri oltursunlar, tėdi erse, cümle ḫalāyıq olturdılar, meger bir kimerse olturmadı, **örü qaldı**.*	400-1	1	-
194.	**ʿözür qıl-**	Ar.+Tü.	Özür dilemek.	*Ėkinç qata **ʿözür qılur**-men, hēç qayıtmaz tėdi erse, Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām aydı: Ey közüm yaruqı, ol ʿAzrāʾil turur, ḫatunlarnı tul qılġan, oġlanlarnı öksüz qılġan, ābadānlarnı ḫarāb qılġan, cemāʿatlarnı perīşān qılġan, mezelerni yıqġan melekü'l-mevt turur.*	88-4	13	ʿözr qıl-
195.	**ʿözür qol-**	Ar.+Tü.	Özür dilemek.	*Tevbe qılduq, tėdiler taqı bu Selmāndın **ʿözür qoldılar**.*	385-12	1	-
196.	**pēşe qıl-**	Fars.+Tü.	İş yapmak.	*Nė **pēşe qılur**-sen?*	117-15	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
197.	**peydā bol-**	Fars.+Tü.	Ortaya çıkmak.	*Bu arada bir kimerse **peydā bolur**.*	319-14	7	-
198.	**qaḍġu ye-**	Tü.+Tü.	Kaygı çekmek.	*Nişe öz işingning **qaḍġusın yemez**-sen?*	146-12	5	-
199.	**qahr qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek.	*Ammā bilgil, āgāh bolġıl, bu rūzadın murād nefske **qahr qılmaq** turur, Şeyṭān laʿīnning vesvesesi ādam oġlıqa üküşreki Şehvet sebebidin turur.*	265-10	5	-
200.	**qalam yöri-**	Ar.+Tü.	Hüküm yürütmek.	*Eyʿayālım yıġlamaq manga kerek kim yazuqlarım ingen üküş turur, velīkin eyʿayālım, sen nārasīda turur-sen, sanga ne yıġlamaq kerek, sening üze **qalam yörimes**, tėdi erse, ʿayālı aytur: Ey baba, körer-men ḫalāyıq ot yandursalar, avval uşaq yıġaçlar qoḍarlar, andın song uluġ yıġaçlarnı koḍarlar.*	238-12	1	-
201.	**qan tök-**	Tü.+Tü.	Kan dökmek.	*Nāḥaq **qan tökmekning** āfatı içinde turur.*	334-14	2	-
202.	**qarārsız bol-**	Tü.+Tü.	Yerinde duramamak.	*Qırq kün **qarārsız bolup** feryād qılu çaqırur erdi.*	345-16	1	-
203.	**qarnı arqaġa yapuş-**	Tü.+Tü.+Tü.	Çok acıkmış olmak.	*Ey yārānlarım, men munācāt ḫalāvatını ol vaqtın bulur-men, qaçan kim qarnım arqamġa açlıqdın yapuşmış bolsa.*	267-3	13	-
204.	**qarşu al-**	Tü.+Tü.	Karşılık vermek.	*Eyʿayālım şefaqatlıġ raḥmetlig Tengrike satġaştım, manga rāḥat taqı kerāmat birle **qarşu aldı**, dereceler uçtmaḥ içinde Peyġāmbar civārında rūzī qıldı.*	131-17	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
205.	**qarşu kel-**	Tü.+Tü.	Karşılık vermek.	*Qayu yanġa barsa erdi, kimerse **qarşu kelü** bilmez erdi, meger oq atar erdiler.*	184-9	1	-
206.	**qarşu tur-**	Tü.+Tü.	Karşı çıkmak, karşılık vermek.	*Ėmdi menim yaraġım yoq anġar **qarşu turmaqġa**.*	174-11	5	-
207.	**qarşu tur-**	Tü.+Tü.	Karşı durmak.	*Sen ne kişi boldung kim menim birle **qarşu turġaysen?***	373-11	4	-
208.	**qaşd qıl-**	Ar.+Tü.	Kötü niyet beslemek.	*Kaʿbening bināsı nedin erdi taqı kim binā qıldı taqı Kaʿbeke **qaşd qılġannı** Ḥaq tvt neteg helāk qıldı cümlesini avvalqı bābnung altınç faṣlıda beyān qılındı.*	273-13	1	-
209.	**qaṭʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Karar verme.	*Rişvet almaz-men velīkin ėkki ḫaṣm arasında ḥükm **qaṭʿ qılsam**, aralarında bir ḫaṭ bitiyür-men kim bukündin song biri biringizke daʿvāngız taqı ḫuṣūmatıngız bolmasun, tėp.*	246-4	1	-
210.	**qaṭʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Yok etmek, sona erdirmek.	*Muʾmin qaçan kim cümle şehvetlerini Ḥaq teʿālā riżāsı üçün **qatʿ qılsa** taqı nefsinge qahr qılsa, Ḥaq teʿālā taqı qulı arasındaqı ḥicāblar kötrülse hēç ʿacīb ġarīb bolmaġay, tėdi ve's-salām.*	302-16	3	-
211.	**qatıġ tut-**	Tü.+Tü.	Canına okumak.	*Yā Rebbī, ol ẓālim Ḥaccācnı **qatıġ tutġıl**, tėdi taqı yārānları āmīn tėmiş erdiler, derḥāl Ḥaccācning teni şişdi taqı başındın aḍaqınġa tegi uluġ başlar çıqtı.*	345-14	1	-
212.	**qubla qıl-**	Ar.+Tü.	Öpücük kondurmak.	*ʿÖmer raẓhu Kaʿbeke ṭavāf qılur erken Ḥacerü'l-esvedqa **qubla qıldı**.*	272-15	5	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
213.	**qul bol-**	Tü.+Tü.	Kul olmak.	*Ey ümmetlerim, ey yārānlarım, zīnhār biri biriŋ͡iz birle ḥased qılmayıŋ͡ız taqı biri biriŋ͡izni yigrenmeŋ͡iz taqı biri biringe ġıybat qılmaŋ͡ız taqı biri biriŋ͡izke qarındaş bolup Taŋ͡rı teʿālāqa* ***qul boluŋ͡*** *tėp aydı…*	388-9	1	-
214.	**qul qaravaş bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Kul köle olmak.	*Taqı ata ana qaçan kim* ***qul qaravaş bolsalar****, ölüg ḥisābında bolurlar.*	284-8	2	-
215.	**qulaq tut-**	Tü.+Tü.	Kulak vermek.	*Taqı ol dervīşke aydı kim: Qulaqıŋ͡ maŋ͡a tutġıl, saŋ͡a bir sözüm bar, aytayın, tėdi erse, ol dervīş* ***qulaqını tuttı****.*	441-5	2	-
216.	**qulaqı ağırraq bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Ağır işitmek.	*ʿĀyişe aydı Fāṭımaqa raẓhumā: Yā Fāṭıma, meger ol kişiniŋ͡* ***qulaqı ağırraq bolġay****, qatıġraq ayġıl!*	88-1	1	-
217.	**raġbat qıl-**	Ar.+Tü.	Teşvik etmek.	*Ey ʿammum, Abū Sufyānnı bir tarraq yerde tutġıl, bu çerig ʿaẕamatını körsün, taqı munça ḥalāyıq İslāmqa kirgenni körsün taqı öŋ͡inlerke* ***raġbat qıldursun****.*	49-16	7	-
218.	**rāḥat bol-**	Ar.+Tü.	Rahat olmak.	*…bu dünyā muʾmīnlerniŋ͡ zindānı turur; zindān içinde rāḥat istemek* ***rāḥat bolmas*** *velīkin kāfirlarnıŋ͡ uçtmaḥı bu dünyā turur, anlarqa rāḥat bar, āḥiratta ʿaẕāb taqı bar…*	164-11	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
219.	**rāst qıl-**	Fars.+Tü.	Bağlı kalmak.	*Ey İbrāhīm, tüşüng̑ni **rāst qıldıng̑**, biz eḏgülük qılġanlarġa eḏgü cezā bėrür-biz, tėp āvāz eşitti erse, İbrāhīm peyġāmbar ʿas başını qaldurdı.*	216-1	4	-
220.	**rāżī bol-**	Ar.+Tü.	Razı olmak.	*Eger **rāżī bolsang̑**, sen bilür-sen, tėdi erse, ol qul alġuçı aydı: ʿAybı ne turur?*	382-13	31	-
221.	**renc bėr-**	Fars.+Tü.	Sıkıntı vermek.	*Sāra Ḥaq teʿālāqa sıġındı erse, Ḥaq teʿālā derḥāl ol pādişāhqa ol miqdār maraż ve **renc bėrdi** kim hēç ṭāqatı qalmadı, titreyü yıqıldı taqı aydı: Ey ḫatun, bu ne iş turur turur?*	218-17	1	-
222.	**ribā yė-**	Ar.+Tü.	Faiz yemek.	*Bu **ribā** yėgüçiler tururlar tėdi.*	67-7	2	-
223.	**riḥlat qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etmek, ölmek.	*Yā Cebreʾil, bu kün dünyādın safar qılur künüm turur, āḫiratqa **riḥlat qılur** künüm turur. Mang̑a nė bişārat birle kelding̑?*	88-16	12	-
224.	**rivāyat qıl-**	Ar.+Tü.	Rivayet etmek.	*Enes bin Mālik raẓhu **rivāyat qılur** Peyġāmbardın: Peyġāmbar ʿas ḫabar bėrü yarlıqar: ʿĀqil menim dōstum turur taqı aḥmaq menim duşmānım turur, tėdi…*	422-17	30	-
225.	**rūşen bol-**	Fars.+Tü.	Ortaya koymak.	*Nėçeme tefekkür qılduq bizke bu suʾālnıng̑ cevābı **rūşen bolmadı**, tėp Abū Ḥanīfeke qaṣd qıldı erse, Abū Ḥanīfe aydı raḥmhi: Avvalqı kişike diyet vācib bolmas, anıng̑ üçün kim anıng̑ defʿi birle taqı ėkinçi ölmedi.*	189-2	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
226.	**rūza aç-**	Fars.+Tü.	Oruç açmak.	*Peyġāmbar ʿas aydı: Bu ėkki żaʿīfa öz ḥalāl lugmalarıdın yıġıp rūza tuttılar taqı ḥarām luqma birle **rūzalarını açtılar**.*	389-8	3	-
227.	**rūza tut-**	Fars.+Tü.	Oruç tutmak.	*Anlar neteg **rūza tutmış** bolurlar?*	389-1	40	-
228.	**rūzgār keçür-**	Fars.+Tü.	Vakit geçirmek.	*Ḥaq teʿālā mėni iʿzāz ve ikrām qıldı taqı māl ve niʿmet bėrdi, dünyāda neteg kim aġırladı āḫiratta taqı andaġ aġırlaġay, tėp maġrūr bolup **rūzgār keçürse**, munuŋ mişālı ol turur kim bir kimerseniŋ ėkki qulı bar, birini sewer taqı birini sewmez.*	426-3	1	-
229.	**ṣābit bol-**	Ar.+Tü.	Karar kılmak.	*Qaçan kim īmān keltürseler kim īmān üze **ṣābit bolṣalar**, andın soŋ anlarġa aytıl kim: Ḥaq tvt qulları üze zekātnı farīża qılıp turur.*	250-2	1	-
230.	**şaf tart-**	Ar.+Tü.	Saf tutmak.	*Ḥaq teʿālā ol qullardın rāżī bolur kim ḫatunını qoyup oġul qızlarını terk qılıp cānından keçip [Ḥaq] teʿālā riżāsı üçün kāfirlar birle uruşmaq üçün **şaf tartsalar**, Ḥaq teʿālā ol qullardın ḫoşnūd bolur, tėp ḫabar bėrü yarlıqadı.*	313-17	1	-
231.	**safar qıl-**	Ar.+Tü.	Göç etme.	*Yā Cebreʾil, bu kün dünyādın **safar qılur** künüm turur, āḫiratqa riḥlat qılur künüm turur.*	88-15	1	-
232.	**sap sarıġ bol-**	Tü.+Tü.	Sapsarı olmak (pekiştirme).	*Baqar, yüzi mucāhide taqı riyāzatdın **sap sarıġ bolmış**.*	148-16	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
233.	**secde qıl-**	Ar.+Tü.	Secde etmek.	*Yana cān birle sınamaqı ol erdi kim İbrāhīm peyġāmbar vaqtında kāfirlar butperest erdi, butlarqa **secde qılur** erdiler.*	216-7	20	-
234.	**secdeke bar-**	Ar.+Tü.	Secdeye varmak, secde etmek.	*Muslim bin Yasār raḥmhi aydı: Keçgen tün **secdeke bardım** taqı secde içinde üküşrek turdum erdi, iley tişlerim tüşti, tėdi…*	426-15	6	-
235.	**selām ayt-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Ey muʾminler, sizler Peyġāmbar ʿas'qa durūẕ ve ṣalavāt ve **selām ayta** bėring tėp emir keldi erse, ṣaḥābalar aydı: Yā Resūlallāh, sizke selām bėrmekni bildük, hemīşe aytur-miz es-selām ʿaleyke, yā Resūlallāh tėp*	4-5	2	-
236.	**selām bėr-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Peyġāmbar ʿas manga **selām bėrdi** taqı muṣāfiḥa qıldı.*	102-7	10	-
237.	**selām qıl-**	Ar.+Tü.	Selam vermek.	*Kim kim taẕarruʿ ve zārīlıq birle **salām qılsa**, salāmını almaz erdi.*	440-9	41	-
238.	**söz eşit-**	Tü.+Tü.	Söz işitmek.	*Bu **sözni** İblīs **eşitti**.*	368-10	2	-
239.	**sözindin çıq-**	Tü.+Tü.	Birinin isteklerine, öğütlerine, sözlerine uyarak davranmamak.	*Herqul taqı nė kim Rūm şehrinde bar, cümle anıng sözindin çıqmaz erdiler.*	80-13	1	-
240.	**süngükleri aqar-**	Tü.+Tü.	Kemikleri ağarmak.	*Hēç tirig kimerse yoq, cümlesining **süngükleri aqarıp** baʿžıları çürüp turur erdiler.*	394-9	1	-
241.	**sünnet bol-**	Ar.+Tü.	Sünnet olmak.	*Ol taqı **sünnet boldı**.*	216-6	2	-
242.	**süt bėr-**	Tü.+Tü.	Süt vermek.	*Barġıl bu oġlanıngqa **süt bėrgil**, qaçan kim sütdin aḍırsang, kelgeysen, tėdi.*	349-3	2	-
243.	**sütdin aḍır-**	Tü.+Tü.	Sütten kesmek, emzirmeye son vermek.	*Barġıl bu oġlanıngqa süt bėrgil, qaçan kim **sütdin aḍırsang**, kelgeysen, tėdi.*	349-4	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
244.	**şarṭ qıl-**	Ar.+Tü.	Şart koşmak.	*Yā şeyḫ, siz bir **şarṭ qıldıngız** erdi kim ḫālī yerde, kimerse körmez yerde boġuzlaġıl, tėp aydıngız erdi.*	428-15	2	-
245.	**şerīk bol-**	Ar.+Tü.	Ortak olmak.	*Neteg bizler birle ṣavāb içinde **şerīk bolurlar**?*	408-16	1	-
246.	**şifā bėr-**	Ar.+Tü.	Şifa vermek.	*Ey yigit, bargıl! Bolġay kim Ḥaq teʿālā anaṅgqa **şifā bėrmiş** bolġay inşāʾa'llāhu teʿālā, tėdi.*	221-14	3	-
247.	**tabānça ur-**	Fars.+Tü.	Tokat atmak.	*Yūsuf taqı Şemʿūn qatınġa bardı erse, Şemʿūn Taqı bir **tabānça urdı**.*	354-16	2	-
248.	**taṅg bėlgürür bol-**	Tü.+Tü.+Tü.	Şafak sökmek.	*Qaçan kim **taṅg belgürür bolsa**, yana qanatını biri biringe urur taqı çaqırur taqı aytur kim: Ey ġāfiller qopsunlar, tėp aytur.*	322-14	1	-
249.	**taṅg yaru-**	Tü.+Tü.	Şafak sökmek.	*Ey cāriya, taṅg mu yarudı? tėp suʿāl qıldı erse, cāriya aydı: **Taṅg yarumadı**.*	321-17	3	-
250.	**taqṣīr qıl-**	Ar.+Tü.	Kabahat işlemek.	*Cümlemüz ḫıdmat qılur-miz, pādişāhqa ḫıdmat qılmaq içinde hēç **taqṣīr qılmaz**-miz; neteg turur kim pādşāh bu bir qulınġa maḥabbatı artuq turur bizlerdin, tėp aytur-siz.*	430-7	9	-
251.	**taṣavvur qıl-**	Ar.+Tü.	Göz önüne getirmek.	*Andın soṅg qopar-men taqı namāzqa kim meṣrūʿ qılur-men öṅgümde Kaʿbeni taṣavvur qılur-men, aḍaqım altında Ṣirāṭnı **taṣavvur qılur**-men taqı saġ yanımda uçtmaḫ bar, tėp aytur-men…*	243-15	1	-
252.	**taʿziyat tut-**	Ar.+Tü.	Yas tutmak.	*Şeyḫ taqı aṣḥābları **taʿziyat tuttılar** taqı üküş yıġladılar.*	345-13	2	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
253.	**teberrük tut-**	Ar.+Tü.	Saygı göstermek.	*Siz Peyġāmbar yerinde olturdungız, kerek kim Peyġāmbar ʿas yüzükini ėlingizke qatsangız tėdiler erse, Abū Bekr taqı **teberrük tuta** ėlinge qattı.*	78-2	2	-
254.	**tehdīd u tefzīʿ qıl-**	Ar.+Ar.+Tü.	Korkutmak, gözdağı vermek.	*Kelinġ, munga muṭīʿ bolalıng taqı munung dīninge kirelinġ! tėdi erse, cümlesi Mekke uluġları çoġladılar, **tehdīd u tefzīʿ qıldılar** erse, ol taqı tek qaldı.*	45-6	2	-
255.	**telqīn qıl-**	Ar.+Tü.	Telkin etmek.	*Uluġlarda biri taqı bir ʿazīzning āḫir vaqtı yawuqmış erdi, anıng ʿiyādatınġa bardı taqı şahādatnı **telqīn qıldı**.*	299-7	1	-
256.	**terke bėr-**	Tü.+Tü.	Kendi haline bırakmak.	*Yā Resūlallāhi, men oġlumnı özinge **terke bėrdim** erdi.*	347-5	1	-
257.	**til bėr-**	Tü.+Tü.	Dil vermek.	*Qayu kimerse kim bir çıpçuqnı oynayu boġuzlasa yemek üçün taqı yemese, qıyāmat kün bolsa āvṣ, ol çıpçuqnı Ḫak tvt tirgüzgey taqı **til bėrgey**.*	185-6	4	-
258.	**tilke kel-**	Tü.+Tü.	Konuşma kudreti, yeteneği, olmayan varlık konuşmak, dillenmek, lisana gelmek.	*Bu yārānlar tilke keldiler taqı şeyḫqa aydılar: Yā şeyḫ, biz munça yıldın berü sizke ḫıdmat qılur-miz taqı uluġ yaşlıġ bolup turur-miz taqı ʿömrümüzni sizing ḫıdmatıngızda keçürdük.*	428-6	5	-
259.	**uluġluq qıl-**	Tü.+Tü.	Büyüklük taslamak.	*Mėni otdın yarattıng taqı Ādamnı tupraqdın yarattıng, tėp **uluġluq qıldı** taqı helāk boldı.*	379-6	2	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
260.	**ʿuqūbat qıl-**	Ar.+Tü.	Ceza vermek.	*Ey Muḥammed ibnü Ḥasan, men sėni ʿazāb ve* ***ʿuqūbat qılmaq*** *tilese erdim, seninġ içinġde bu ʿilmni qoḍmaġay erdim, tėdi.*	197-14	13	-
261.	**uyquġa bar-**	Tü.+Tü.	Uykuya dalmak.	*Baqar-men, atam taqı anam* ***uyquġa barmışlar.***	293-9	13	-
262.	**üküş kör-**	Tü.+Tü.	Çok görmek.	*...yaman işlerni qoḍġıl yā taqı şeyṭān vesvesesini qoḍġıl, ṭāʿat ve ʿibādat qılsanġ, Rebbünge minnat qılmaġıl, ṭāʿatıngnı* ***üküş körmegil****...*	9-15	1	-
263.	**vaʿde qıl-**	Ar.+Tü.	Söz vermek.	***Vaʿde qılduq*** *erdi kim Muḥammed Resūlullāh kelgey, körgey-biz tėp.*	54-9	12	-
264.	**vāqiʿ bol-**	Ar.+Tü.	Meydana gelmek.	*Qaçan kim ṣaḥāba arasında mundaġ aḥvāl* ***vāqiʿ boldı*** *erse, bu āyat nāzil boldı, tėp aydı.*	257-15	1	-
265.	**vāy bol-**	Ar.+Tü.	Yazık olmak.	*Andın song aydı kim:* ***Vāy bolsun*** *ol bedbaḫtqa kim ḫamr içip tevbe qılmadın öler bolsa, tėdi taqı aydı kim: Bu ḫamr cümle yawuz işlerning anası turur.*	364-4	1	-
266.	**vidāʿ qıl-**	Ar.+Tü.	Veda etmek.	*Ḥüseyin yalġuz qaldı; ol taqı ḫatunlarġa* ***vīdāʿ qıldı****, üküş yıġlaştılar; taqı aṭlandı.*	184-8	1	-
267.	**vucūdqa kel-**	Ar.+Tü.	Var olmak, dünyaya gelmek.	*İsḥāq taqı Yaʿqūb peyġāmbar andın* ***vucūdqa keldi.***	218-7	2	-
268.	**yādınġa keltür-**	Fars.+Tü.	Aklına gelmek.	*Kim kim ölümni üküşrek* ***yādınġa keltürür*** *bolsa taqı ölüm istiʿdādını qılur bolsa, ʿāqilraq taqı usluġraq ol kimerse turur, tėp aydı.*	437-5	2	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
269.	**yalġan ant iç-**	Tü.+Tü.+Tü.	Yalan yere yemin etmek.	*Bėş neerse turur kim rūzanı bozar: Biri ol kim yalġan sözlemek taqı biri ġaybat qılmaq taqı biri ġammāzlıq qılmaq taqı biri* ***yalġan ant içmek*** *taqı biri şehvet birle ḥarāmqa naẓar qılmaq.*	265-2	2	-
270.	**yaman bol-**	Tü.+Tü.	Kötü olmak.	*Eger bu sözler rāst bolsa, boldı; ve eger bolmasa, sizke* ***yaman bolġay*** *tėdiler erse, Peyġāmbar ʿas aydı: Bu sözler cümle rāst turur, hēç ḫaṭāsı yoq turur tėdi.*	82-10	1	-
271.	**yaman qıl-**	Tü.+Tü.	Kötülük etmek.	*Ey ḫōca, men seninġ qadringni bilmedim,* ***yaman qıldım****.*	322-6	5	-
272.	**yawuz bol-**	Tü.+Tü.	Kötü olmak.	*Eger ʿamalınġ eḍgü bolsa, uçtmaḥqa barġaysen; ve eger ʿamalınġ* ***yawuz bolsa****, tamuġqa barġaysen, tėdi.*	442-7	1	-
273.	**yawuzluq tegür-**	Tü.+Tü.	Kötülük saçmak.	*Sıġınur-men Tanġrı teʿālānınġ tükel atları birle ėndürülmiş kitābları birle qamuġ şeyṭāndın taqı zaḥmat tegürgen aġuluġ cānvarlardın taqı* ***yawuzluq tegürgen*** *közdin.*	168-12	1	-
274.	**yıraq qıl-**	Tü.+Tü.	Uzak tutmak.	*Qayu muʾmin ve muvaḥḥid bir kün rūza tutar bolsa Ḥaq teʿālā riżāsı üçün, Ḥaq tvt ol muʾminni tamuġ otıdın andaġ* ***yıraq qılġay*** *kim, bir qarġa bir yerdin kiçig bala erken uçsa, qarıġınça ne miqdār ol yerdin keçse, yıraq barsa, bu kimerse taqı tamuġdın andaġ yıraq bolġay, tėdi.*	260-1	1	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
275.	**yıraq tur-**	Tü.+Tü.	Yaklaşmamak, karışmamak.	*Emīrü'l-muʾminīn ʿAlī̱ raẓhu aydı: Siz cümle yıraq turung͡!*	149-12	1	-
276.	**yıraq tüş-**	Tü.+Tü.	Uzak kalmak.	*Men sanga͡ yaqın kelsem, Tangrıdın **yıraq tüşer**-men.*	361-2	5	-
277.	**yinçke ḥisāb qıl-**	Tü.+Ar.+Tü.	İnce hesap yapmak.	*Menim birle munāqişa qıldılar yaʿnī̱ **yinçke ḥisāb qıldılar** yazuqum üküş çıqtı velīkin vaʿda qıldılar ḫayr birle, men taqı umīḍvār turur-men, bolġay kim Ḥaq teʿālādın manga͡ ḫayr kelgey, tėdi...*	232-6	1	-
278.	**yol köndür-**	Tü.+Tü.	Yol göstermek.	*Muḥammed ummatınġa velīler kelip **yol köndürürler**, tėp iʿtiqād qıldım.*	268-15	1	-
279.	**yoldın azıt-**	Tü.+Tü.	Yoldan çıkarmak.	*Bilgil, āgāh bolġıl kim gūr ʿaẕābınıng͡ üç ülüşde biri ġıybatdın bolġay taqı bir ülüşi ġammāzlıqdın bolġay taqı bir ülüşi **yoldın azıtmaqdın** bolġay, tėdi.*	387-2	1	-
280.	**yoldın çıqar-**	Tü.+Tü.	Yoldan çıkarmak, azdırmak.	*Ey Aḥmed, men sanga͡ keldim kim āḫir vaqtınga͡da vesvese qılıp **yoldın çıqarġay**-mu-men? tėp.*	227-8	1	-
281.	**yuluġ bol-**	Tü.+Tü.	Feda olmak.	*Yā Resūlallāh, nefslerimiz, taqı oġlanlarımız, taqı cümle māl tawarlarımız sizke **yuluġ bolsun** taqı siz aramızda bolung͡! tėdi.*	84-13	1	-
282.	**yügen urul-**	Tü.+Tü.	Gem vurmak.	*Peyġāmbar ʿas'qa miʿrāc tüninde Cebreʾīl ʿas Burāq keldürdi, **yügen urulmış**, eyer urulmış.*	52-12	1	-
283.	**yüz çewür-**	Tü.+Tü.	Yüz çevirmek.	*Yā Yūsuf, sen taqı bukündin song͡ mundın yüz çewürgil, munung͡ qatınġa kirmegil, tėdi.*	362-10	10	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
284.	**yüz ewür-**	Tü.+Tü.	Yüz çevirmek.	*Yā ʿOsmān, menim sünnetimdin **yüz ewürmegil**.*	263-6	9	yüz çewür-
285.	**yüzi suwını tök-**	Tü.+Tü.	Yüzüne kara çalmak.	*Musulmānnıng qanını nāḥaq yerde tökmek ḥarām turur taqı nāḥaq yerde mālını almaq taqı ḥarām turur taqı yüzi suwını tökmek ḥarām turur.*	385-14	4	-
286.	**zaḫm qıl-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Yā Resūlallāh, uşbu teşükdin bir yılan aḍaqımġa qatıġ **zaḫm qıldı**.*	21-9	1	-
287.	**zaḫmat bėr-**	Ar.+Tü.	Acı vermek.	*Ol vaqıtta kim aġuluġ etni çeynep bıraqtım erdi, andın bėrü birer vaqtlarda birer **zaḫmat bėrür** erdi manga.*	34-12	3	-
288.	**zaḫmat qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Ve eger ziyārat qılmasangız sizlerke ükküş **zaḫmat qılġay**-miz tėp tehdīd u tefrīʿler qıldı.*	41-12	1	-
289.	**zaḫmat teg-**	Ar.+Tü.	Zarar gelmek.	*Bolmasun kim sanga bir **zaḫmat tegse**, tėp aytur erdi.*	289-9	2	-
290.	**zaḫmat tegür-**	Ar.+Tü.	Sıkıntı vermek.	*Munda turup mungar **zaḫmat tegürmek** ḫoş ermez, tėdi taqı ol taġ üngüridin çıqtı.*	393-14	15	-
291.	**żaʿīf bol-**	Ar.+Tü.	Eriyip gitmek.	*Bir kün Zelīḫānıng dāyası bar erdi, ol aydı: Ey Zelīḫā, seninġ ne zaḥmatıng bar kim kündin kün **żaʿīf bolu** turursen? tėdi erse, Zelīḫā yıġlayu başladı.*	360-2	10	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
292.	**żarar tegür-**	Ar.+Tü.	Zarar vermek.	*Eger Peyġāmbar ʿas manga aymamış bolsa erdi kim hēç kimerseke* ***żarar tegürmegil*** *tėp, Abū Sufyānqa andaġ yawuq kelmiş erdim kim oq birle ursam, helāk bolġay erdi, velīkin Peyġāmbar ʿas sözini saqladım, qılmadım.*	32-4	2	-
293.	**żāyiʿ bol-**	Ar.+Tü.	Yok olmak.	*Yā Resūlallāhi, mālım bar erdi* ***żāyiʿ boldı.***	327-4	6	-
294.	**żāyiʿ qal-**	Ar.+Tü.	Boşa gitmek.	*...Fāṭıma rażhā'nıng emgeki hēç* ***żāyiʿ qalmadı*** *hem dünyā taqı hem āḫiratta.*	164-13	1	-
295.	**zāyil bol-**	Ar.+Tü.	Elden gitmek.	*Ol maʿnīdin ötrü kim ādemī ṭaʿāmını toya yėse, teni aġır bolur, köngli qatıġ bolur, zīrekliki andın* ***zāyil bolur****, uyqusı üküş bolur, ʿibādat ve ṭāʿat qılmaqġa teni sust bolur, tėp cevāb aydı.*	199-3	8	-
296.	**zekāt bėr-**	Ar.+Tü.	Zekât vermek.	*Yā Abū Ẕar anlarqa yıldın yılqa* ***zekāt bėrmek*** *farīża turur, zekātdın öngin neerse bėrmek farīża ermez.*	129-2	9	-
297.	**zencīr ur-**	Fars.+Tü.	Zincire vurmak.	*Ey zebāniyyeler, tutung taqı bu ʿĀmirni tamuġqa eleting, boynınġa* ***zencīr urung*** *taqı sürüng! tėp ḫiṭāb kelgey tėdi.*	147-13	1	-
298.	**ẕikr qıl-**	Ar.+Tü.	Söz etmek.	*ʿİsā peyġāmbar ʿaleyhi's-salām qatında ölümni* ***ẕikr qılur*** *bolsalar, ʿĪsā peyġāmbar ʿas'nung tegme bir tükleri tüpindin qan çıqar erdi, ölüm heybetidin.*	437-12	2	-

Tablo 3.18 (Devamı) : Deyimler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
299.	**ziyān qıl-**	Fars.+Tü.	Zarar vermek.	*Taqı dünyā maḥabbatı ol kimerselerke ziyān qılur kim mālını muf̄āḫirat üçün cemʿ qılurlar taqı ḥalāldın hem taqı ḥarāmdın cemʿ qılurlar taqı ḫayr ve ṣadaqa qılsalar, riyā üçün qılurlar, anlarġa ol dünya maḥabbatı **ziyān qılġay**.*	396-10	16	-
300.	**ziyān teg-**	Fars.+Tü.	Zarar gelmek.	*Ey baba, kerek kim menim ėlgimni taqı aḍaqımnı baġlasaŋgız, anıŋ üçün kim cān açıġında ėlgimdin yā taqı aḍaqımdın sizke **ziyān tegmese** taqı men ata āzārlaġanlardın bolmasam, tėdi erse, İbrāhīm peyġāmbar taqı ėlgini taqı aḍaqını yip birle baġladı.*	215-5	1	-
301.	**ziyān tegür-**	Fars.+Tü.	Zarar vermek.	*Mekkeniŋ uluġlarınga, Ḳurayş qabīlasında yaŋla musulmān bolġanlarġa bu ġanīmatdın üküş māl tawar bėrdi, anıŋ üçün kim musulmānlıqları qavī bolsun, İslāmdın qaytıp duşmanlıqnı āşkārā qılıp muʾminlerke **ziyān tegürmesünler** tėp.*	75-10	1	-
302.	**ziyāret qıl-**	Ar.+Tü.	Ziyaret etmek.	*Saḥīm aytur: ʿĀmir bin ʿAbdulāhqa raẓhu **ziyārat qılu** bardım.*	436-7	47	-
303.	**ẓulm qıl-**	Ar.+Tü.	Eziyet etmek.	*Maŋga **ẓulm qılmadılar**.*	226-16	11	-

3.13. ATASÖZLERİ

Sözcük bilgisi bölümünün on üçüncü ana başlığı olan "atasözleri" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcük tespit edilememiştir.

3.14. KALIP SÖZLER

Sözcük bilgisi bölümünün on dördüncü ana başlığı olan "kalıp sözler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 3 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 1'i Arapça, 1'i Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 6 sıklık derecesiyle *bir u bar* 'var ve bir' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *barlıq* 'varlık, var olma' sözcükleridir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen "kalıp sözler" başlığı altında iki şekilli kullanım tespit edilememiştir. Eserde "kalıp sözler" başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.19 : Kalıp Sözler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**ʿaleykumu's-salām**	Ar.	Selam sizin üzerinize olsun.	*Maʿnīsi ol bolur kim: Qaçan salām bėrilür bolsa, cevāb qaytarıng ol salāmdın yaḫşıraqı birle* ***ʿaleykumu's-salām*** *tėp, yā taqı ol salāmnung qaytarıng ʿaleykumu's-salām tėp.*	305-9	3	-
2.	**barlıq**	Tü.	Varlık, var olma.	*Bilgil, āgāh bolġıl Ḥaq teʿālānıng birlikini taqı* ***barlıqını*** *bilmek farīża turur.*	229-7	1	-
3.	**bir u bar**	Tü.+Tü.	Var ve bir.	*Tanuqluq bėrür-men, Tangrı teʿālā* ***bir u bar*** *turur, taqı sen anıng ḥaq resūlı turur-sen.*	79-16	6	-

3.15. KABA SÖZLER

Sözcük bilgisi bölümünün on beşinci ana başlığı olan "kaba sözler" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcük tespit edilememiştir.

3.16. İKİLEMELER

Sözcük bilgisi bölümünün son ana başlığı başlığı olan "ikilemeler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 42 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden 25'i Türkçe, 6'sı Arapça, 4'ü Türkçe + Farsça, 2'si Türkçe + Arapça, 2'si Farsça + Arapça, 1'i Arapça + Türkçe, 1'i Arapça + Türkçe + Arapça, 1'i Türkçe + Farsça + Türkçedir. Sözcükler arasında en sık geçen 39 sıklık derecesiyle *ata ana* 'baba ana' sözcüğü, en az geçen ise 1 sıklık derecesiyle *açuq rāst* 'anlaşılır doğru', *ağır meşaqqat* 'zor güç', *arıġlıq pāklik* 'temizlik paklık', *bayʿ u şirānı* 'alım satım', *büken baġarsuq* 'bağırsak', *cezaʿ feza ʿ* 'sızlanma dayanamama', *ėw barq* 'ev bark', *ingen*

köp ‘çok çok’, *kāfir eşrār* ‘kafirler kötüler’, *keyfiyyet neteglik* ‘keyfiyet nasıllık’, *pārsā zāhid* ‘dindar sofu’, *qaḍġuluġ bezmān* ‘kaygılı kederli’, *qorqa eymenü* ‘çekinmek korkmak’, *qoy qozı* ‘koyun kuzu’, *uluġ beḍük* ‘ulu büyük’, *uruş kiriş* ‘kavga dövüş’, *yer yurt* ‘yer yurt’, *yerli kökli* ‘yerle gök’, *yılan çayan* ‘yılan çıyan’, *yigrenü yigrenü* ‘iğrene iğrene’ sözcükleridir. 1 sıklık derecesiyle ile ilgili toplam 21 sözcük bulunmaktadır. Tablolarda tüm sıklık değeri 1 olan sözcükler verilirken, açıklama bölümünde yalnızca alfabetik olarak sıralanmış ilk 20 sözcük ele alınmıştır. *Nehcü’l-Ferâdîs*’te geçen‘gece gündüz’ anlamındaki *tün kün* sözcüğünün *tüni küni* şeklinde iki şekilli olarak kullanıldığı görülmüştür. Eserde “ikilemeler” başlığı altında incelenen diğer sözcükler şu şekildedir:

Tablo 3.20 : İkilemeler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
1.	**açuq rāst**	Tü.+Fars.	Anlaşılır doğru.	*Ol tüşlerning yoruqı tėg* ***açuq rāst*** *kelür erdi, hēç ḫaṭā qılmaz erdi.*	7-5	1	-
2.	**ağır bahā**	Tü.+Fars.	Değer paha.	*Ḫātam-i Aṣam baqar, ol ėw içinde Rūmī qalılar töşeglig turur,* ***ağır bahālıġ*** *töşekler tikilmiş turur, bu qāżī ol töşekler üze tekye urmış taqı başı qatında bir ḫādim ėlinge yelpise alıp bu qāżīni yelpiyür.*	235-14	4	-
3.	**ağır meşaqqat**	Tü.+Ar.	Zor güç.	*Andın song nefske* ***ağır meşaqqatlar*** *taqı emgekler yüklemek kerek.*	270-5	1	-
4.	**arıġ ḥelāl**	Tü.+Ar.	Temiz helal.	*Andaġ erse, anı kim bulun qıldıngız,* ***arıġ ḥelāl*** *turur.*	117-4	2	-
5.	**arıġ pāk**	Tü.+Fars.	Temiz pak.	*Medīne şehri ḫabīṯ taqı yaman kişilerni özidin keterür* ***arıġ pāklarnı*** *tutar, neteg kim temürçining körüki temürnüng yamanlarını, ḫabīṯlarını kėterür taqı yaḫşısını, ṣāfīsini qoyar, tėp aydı.*	208-5	2	-
6.	**arıġlıq pāklik**	Tü.+Fars.+Tü.	Temizlik paklık.	*Bu tesbīḥ maʿnīsi ol bolur kim:* ***Arıġlıq pāklik*** *sanga turur, ey Bār Ḫuḍāyā, va-biḥamdika taqı sening arıġ ṣıfātlarıng birle sanga ḫamd u ṯenā qılur-men…*	83-13	1	-
7.	**ata ana**	Tü.+Tü.	Baba ana.	*Yā Resūllāhi, hēç dünyāda* ***ata ana*** *ḫaqqı ötemekke imkān bar mu?*	284-4	39	-

Tablo 3.20 (Devamı) : İkilemeler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
8.	**bayʿ u şirānı**	Ar.+Ar.	Alım satım.	*...eger kişi ticārat qılmaq tilese* ***bayʿ u şirānı*** *yaʿnī almaq satmaq aḥkāmını taqı bilmek kerek.*	230-11	1	-
9.	**bukün yarın**	Tü.	Bugün yarın.	*Men murdār suwdın yaratıldım taqı* ***bukün yarın*** *ölüm kelgey taqı ol gūr içinde men murdār ölügse tėg bolup yatġay-men.*	374-10	4	-
10.	**büken bağarsuq**	Tü.+Tü.	Bağırsak.	*Ol melʿūn tėweninġ* ***bükenlerini bağarsuqlarını,*** *cümlesini Peyġāmbarʿas üzesinġe kemişti.*	12-4	1	-
11.	**cemāʿat cemāʿat**	Ar.+Ar.	Bölük bölük.	*Ol kimerseler cümlesi bir yolı kirse, ėwke sığışmağaylar,* ***cemāʿat [cemāʿat]*** *kirsünler, tėdi erse, ol kimerse aydı: Qayu cemāʿatqa burun destūr bėrür-siz?*	109-15	2	-
12.	**cezaʿ fezaʿ**	Ar.+Ar.	Sızlanma dayanamama.	*Hēç ṭāʿat ve ʿibādatqa rağbatı bolmağay erdi, üküş* ***cezaʿ ve fezaʿ*** *qılġay erdi, tėdi erse, Ḥaq teʿāladın ḫiṭāb keldi kim: Ey melʿūn, bargıl, oğlanları taqı qızları üze musallaṭ qıldım, tėdi erse, on oğlı taqı qızı bar erdi.*	330-3	1	-
13.	**dervīş miskīn**	Fars.+Ar.	Fakir aciz.	*Taqı bu borc barça* ***dervīşler, miskīnler,*** *yetīmler üçün erdi taqı musulmānlar maṣlaḥatı üçün erdi.*	119-8	3	-
14.	**erte kėçe**	Tü.	Gece gündüz.	*Sizdin derḫōst qılur-men, menim birle Bağdādqa barsangız taqı Muʿṭī atlıġ kitāb taṣnīf qılıp turur-siz, bu kitābnı ʿulemālar sizinġ ḫıdmatınġızda oqısalar, bu kitāb taqı münteşir bolsa,* ***erte kėçe*** *taqı sizinġ cemālıngız birle müşerref bolsaq tėp derḫōst qıldı...*	208-1	10	-

Tablo 3.20 (Devamı) : İkilemeler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
15.	**ėw barq**	Tü.+Tü.	Ev bark.	*Sizlerde biringizke sewüglügrek bolġay **ėwi barqıdın**, oġlı qızıdın taqı nė kim qatında bar māl tawardın cümledin, sewüglügrek bolġay, velīkin kirü bilmegey tėdi.*	77-10	1	-
16.	**ḫabīṣ yaman**	Ar.	Kötü soysuz.	*Medīne şehri **ḫabīṣ** taqı **yaman** kişilerni özidin keterür arıġ pāklarnı tutar, neteg kim temürçining körüki temürnüng yamanlarını, ḫabīṣlarını kėterür taqı yaḫşısını, ṣāfīsini qoyar, tėp aydı.*	208-5	2	-
17.	**ḥāżir nāẓir**	Ar.+Tü.+Ar.	Hazır nazır.	*Bizlerke **ḥāżir** taqı **nāẓir** ermez-mü?*	431-12	2	-
18.	**heyhāt heyhāt**	Ar.+Ar.	Yazık yazık.	***Heyhāt heyhāt**, Abū Hanīfe maqāmı aʿlā ʿilliyyīnde turur, tėp aydı.*	198-1	2	-
19.	**ingen köp**	Tü.+Tü.	Çok çok.	*Ol kimerse kim ölüm kelürini yaqın bilse, bu neerseler angar **ingen köp** turur, tėdi.*	160-7	1	-
20.	**ingen üküş**	Tü.+Tü.	Çok çok.	*Qatında çerig **ingen üküş** erdi, muhācir ve enṣār tört ming er, tamām silāḥlıġ erenler.*	50-8	10	-
21.	**kāfir eşrār**	Ar.	Kafirler kötüler.	*Taqı Mekkening **kāfirlarıdın eşrārlarıdın** Peyġāmbarʿas birle çıqtılar, velīkin Peyġāmbarqa yārī üçün çıqmadılar, velīkin: Baqalıng, bu ėkki çerigdin qayu biri ġalaba qılġay tėp neẓẓāra qılmaq üçün çıqtılar.*	71-8	1	-
22.	**keyfiyyet neteglik**	Tü.	Keyfiyet nasıllık.	*Ḥaq teʿālānıng zātı bar, velīkin zātınga **keyfiyyet neteglik** aymaq revā bolmaz, ṣūrat aymaq revā bolmaz.*	60-7	1	-
23.	**māl tawar**	Ar.+Tü.	Mal mülk.	*Bu **māl tawarlarnı** aṭ aḍaqınġa taqı köksinge eletür-sen.*	70-4	18	-

Tablo 3.20 (Devamı) : İkilemeler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
24.	**ögür ögür**	Tü.	Bölük bölük.	*...yā Muḥammed, körseng ḫalāyıqlarnı Tangrınıng dīninge kirürler* ***ögür ögür****, Tangrı teʿālānıng ḥamdı birle tesbīḥ qılġıl, yaʿnī Ḥaq teʿālāqa üküş ḥamd u şenālar qılġıl…*	83-7	9	-
25.	**pārsā zāhid**	Fars.+Ar.	Dindar sofu.	*Bir* ***pārsā zāhid*** *bar erdi, şāyimü'd-dehr erdi taqı künde Qurʾānnı ḫatm qılur erdi.*	295-6	1	-
26.	**qaḍġuluġ bezmān**	Tü.+Fars.	Kaygılı kederli.	*Taqı Ādam peyġāmbar ʿas saġ yanınġa baqar taqı şāḍimān bolur, küler; taqı sol yanınġa baqar,* ***qaḍġuluġ bezmān*** *bolup yıġlar.*	53-13	1	-
27.	**qap-qara**	Tü.+Tü.	Kapkara.	*Ol sāʿat içinde baqtılar, Beşīrning yüzi* ***qap-qara*** *boldı taqı ol kėçe vefātı boldı.*	34-2	2	-
28.	**qorqa eymenü**	Tü.	Çekinmek korkmak.	*Men sizke bardım* ***qorqa eymenü****, siz manga qorquġumdın emān bėrdingiz taqı manga nuṣrat bėrdingiz tėdi, taqı ėkki ėlgini kötürdi taqı enṣārīlarqa duʿā qıldı…*	76-14	1	-
29.	**qoy qozı**	Tü.+Tü.	Koyun kuzu.	*Bizler* ***qoy qozı****, yılqı qara qatınġa çıkarmiz.*	353-17	1	-
30.	**tün kün**	Tü.	Gece gündüz.	***Tün kün*** *tėrmek fażāliyining beyānı içinde turur.*	312-13	5	tüni küni
31.	**tüni küni**	Tü.	Gece gündüz.	***Tüni küni*** *Ḥaq teʿālādın ḫālī ermez.*	429-1	2	tün kün
32.	**türlüg türlüg**	Tü.	Türlü türlü.	*Özini bezemiş,* ***türlüg türlüg*** *bėzekler birle ārāsta qılmış.*	398-11	6	-
33.	**uluġ beḍük**	Tü.+Tü.	Ulu büyük.	*Tutung bu İbrāhīmni, ėlgin aḍaqın baġlang taqı boynınġa ġul urung taqı zindānqa kemişing taqı bir* ***uluġ beḍük*** *yerde tört tam binā qılıng taqı ol tört tam içinge otunlar tolturung…*	217-4	1	-

Tablo 3.20 (Devamı) : İkilemeler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
34.	**uruş kiriş**	Tü.	Kavga dövüş.	*Yā taqı ėkki musulmān arasında ġammāzlıq qılıp **uruş kiriş**, üküş fitneler qoparur[lar].*	67-10	1	-
35.	**yaq yawuq**	Tü.	Eş dost.	*Ḫazīnadārı taqı **yaq yawuqları** qorqar erdiler kim üküş māl ʿaṭā qılur, mālı tükengey, tėp.*	259-6	18	-
36.	**yaq yawuqluq**	Tü.	Arkadaşlık ahbaplık.	*Ol peyġāmbar taqı bu kimerse arasında **yaq yawuqluq** bolgay.*	151-3	2	-
37.	**yer kök**	Tü.+Tü.	Yer gök.	*Ḫaq teʿālāqa mekān revā ermez, hem taqı zamān revā ermez taqı zamānnı ol yaratıp turur **yer kök** içinde bir z̲erre anıng̑ ʿilmidin yıraq ermez qarang̑qu tün içinde qara taş üzesindeki qara qarınçanıng̑ teprengenini körer hem taqı bilür.*	229-12	2	-
38.	**yer yurt**	Tü.+Tü.	Yer yurt.	*...kāfirlar seni Mekkedin çıqarıp Medīneke kelmişing̑de ṣaburları qalmadın sening̑ maḥabbatıng̑da ḫatunlarını, oġul qızlarını, **yer yurtlarını** salıp Mekkedin Medīneke hicret qılġan muhācirlar içgeyler...*	63-8	1	-
39.	**yerli kökli**	Tü.+Tü.	Yerle gök.	*Üstün baqtım erse, körer-men bir **yerli kökli** arasında bir uluġ taḫt urulmış, ol taḫt üze Cebrāʾil olturmış, yüzi kün tėg qumıyur.*	9-7	1	-
40.	**yılan çayan**	Tü.+Tü.	Yılan çıyan.	*Yā Abā Bekr, aḍaqıng̑nı kėtergil taqı **yılandın çayandın** qorqmaġıl, Ḫaq teʿālāqa tevekkül qılġıl, Ḫaq teʿālā bizim birle turur kim tėdi.*	21-10	1	-
41.	**yigrenü yigrenü**	Tü.	İğrene iğrene.	*Bular yėmeseler, üküş ʿuqūbatlar qılurlar, **yigrenü yigrenü** öz etlerini yėyürler.*	67-3	1	-

Tablo 3.20 (Devamı) : İkilemeler Başlığı İncelemesi

Sıra	Madde Başı	*Alıntılar*	Anlam	*Örnek Cümle*	*Künye*	*Sıklık*	*İki Şekilli*
42.	**yüzer yüzer**	Tü.+Tü.	Yüzer yüzer.	*[Abū] Sufyānqa yüz tėwe bėrdi, taqı oġlı Muʿāviyaqa yüz tėwe bėrdi, taqı Ḥakīmke yüz tėwe bėrdi, Ḥārişqa taqı [yüz] tėwe, Mekkening uluġlarınga **yüzer yüzer** tėweler bėrdi.*	75-12	1	-

SONUÇ

Bu çalışmada 14. yüzyıl Harezm Türkçesinin en önemli eserlerinden biri olarak kabul edilen *Nehcü'l-Ferâdîs* adlı eser, söz varlığı açısından incelenmiş ve çalışmada ulaşılan sonuçlar şu şekilde maddelendirilmiştir:

1. *Nehcü'l-Ferâdîs* adlı eser 309 sayfa ve dört bölümden oluşmaktadır. Eserde 105.654 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 99.526 sözcük çıkarıldığı zaman 6.128 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.1 : Nehcü'l-Ferâdîs'in Söz Varlığı Kapsamı

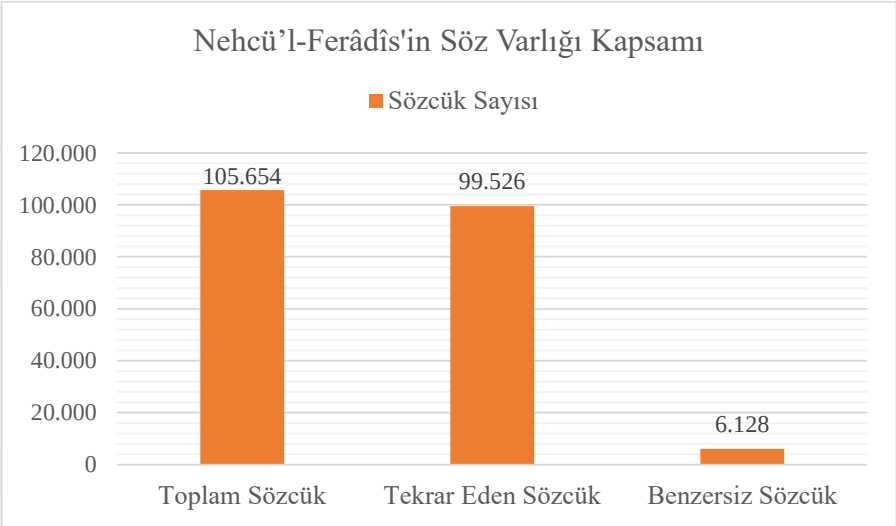

2. Eserin tamamında geçen 6.128 sözcükten 2.418'i Türkçe, 1.245'i Arapça, 243'ü Farsça, 2'si Yunanca, 1'i ise Fransızcadır. 703 kelime "Özel Adlar" başlığı altında değerlendirilerek köken incelemesine dahil edilmemiştir. Geri kalan 2.229 sözcük ile birlikte 6.128 sözcüğün köken bilgisi istatistiksel olarak aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.2 : Nehcü'l-Ferâdîs'in Köken Bilgisi

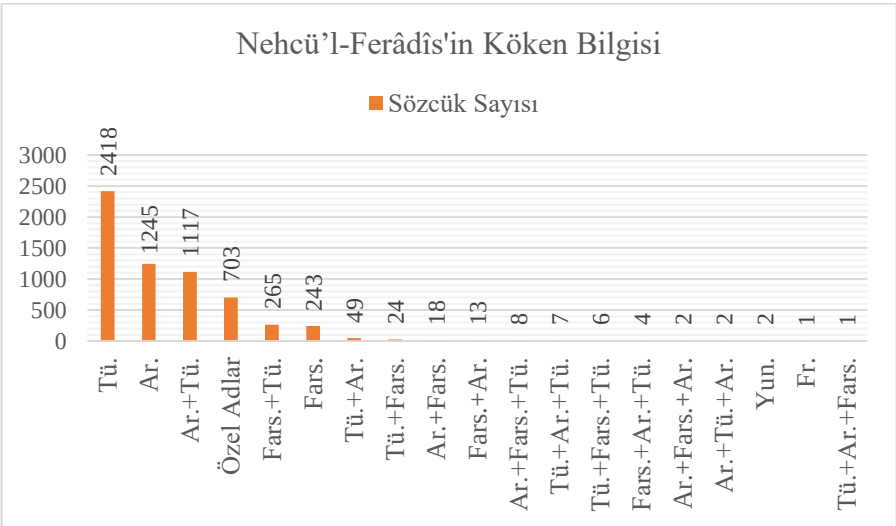

3. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te bulunan sözcükler içerisinde en sık geçen sözcük 4.476 sıklık derecesi ile *er-* ek-fiilidir. Bunun yanı sıra eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 2.452 sözcük tespit edilmiştir. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 Türkçe sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.3 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Sık Geçen 20 Türkçe Sözcük

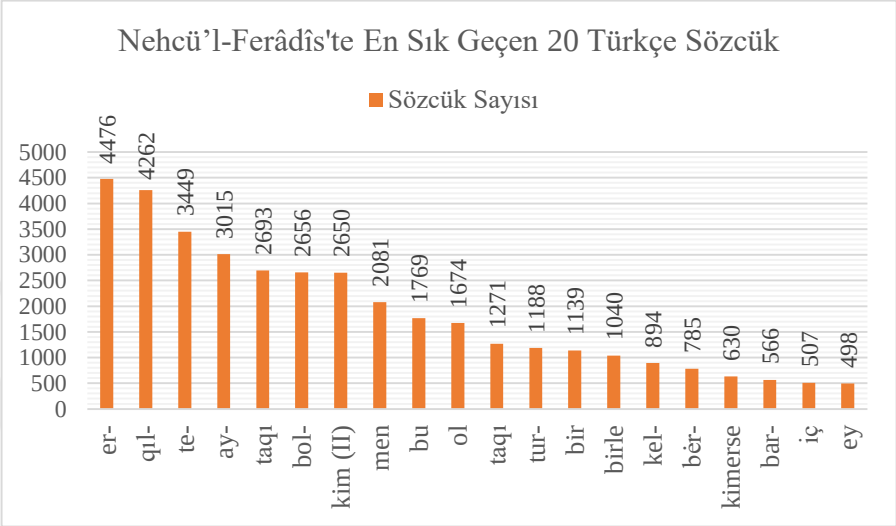

4. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen ve sıklık derecesi yüksek olan Arapça kökenli 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.4 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Sık Geçen 20 Arapça Sözcük

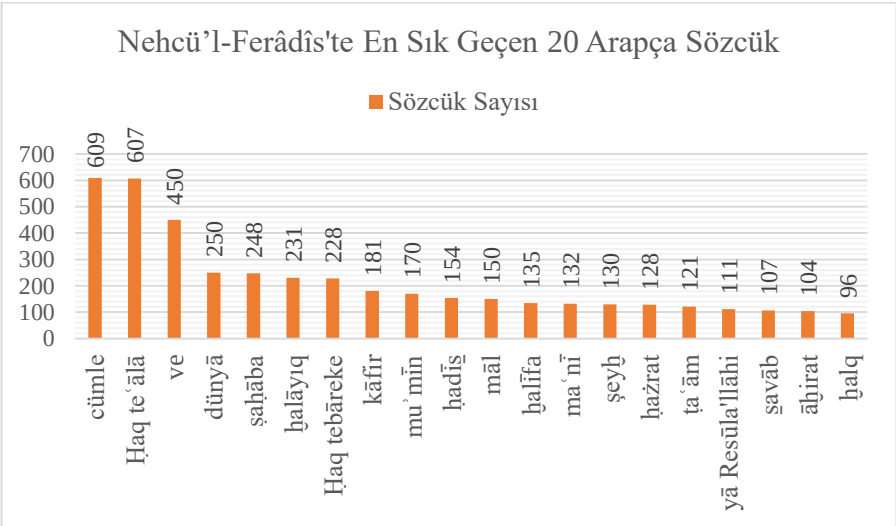

5. *Nehcü'l-Ferâdîs*'te geçen ve sıklık derecesi yüksek olan Farsça kökenli 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.5 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Sık Geçen 20 Farsça Sözcük

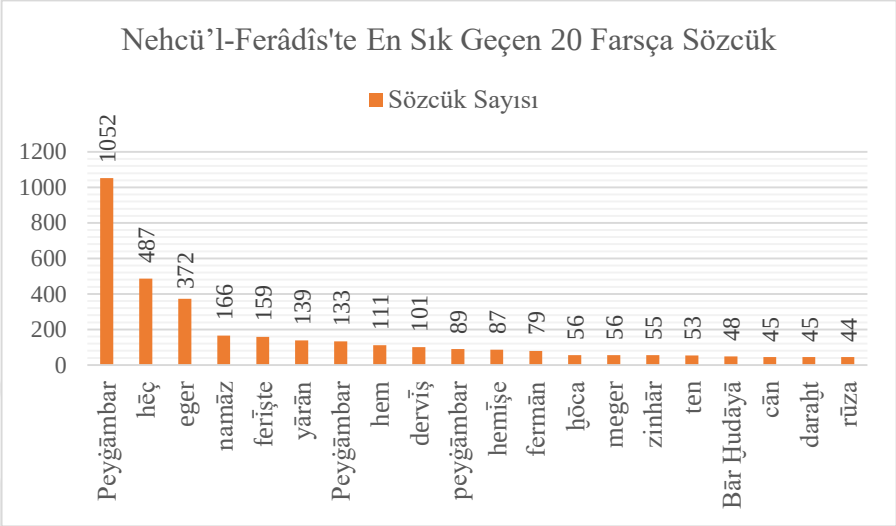

6. Eserin tamamında en sık şekilde geçen ilk 20 sözcük alfabetik olarak sıralanarak grafik hâlinde aşağıda belirtilmiştir:

Grafik 3.6 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Sık Geçen 20 Sözcük

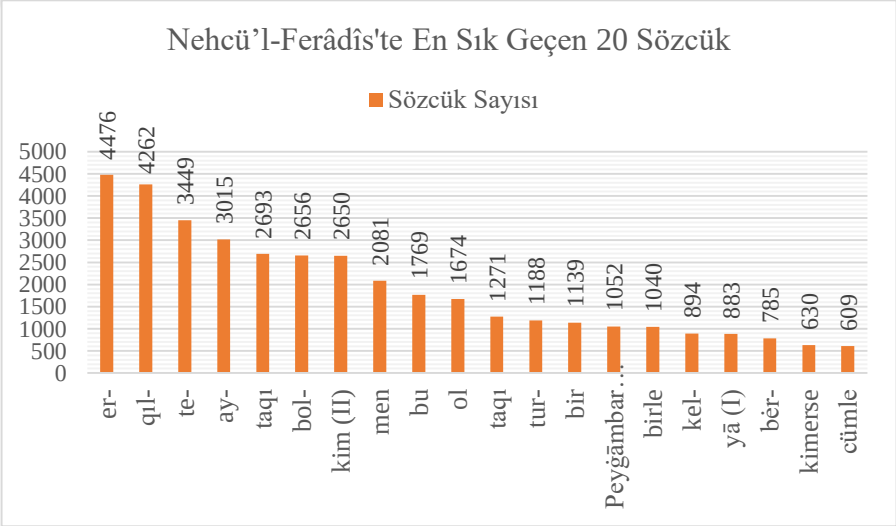

7. Çalışma genelinde sıklığı 1 olan 2.452 sözcükten 20'si alfabetik sıra ile belirlenerek aşağıda grafik halinde verilmiştir:

Grafik 3.7 : Nehcü'l-Ferâdîs'te En Az Geçen 20 Sözcük

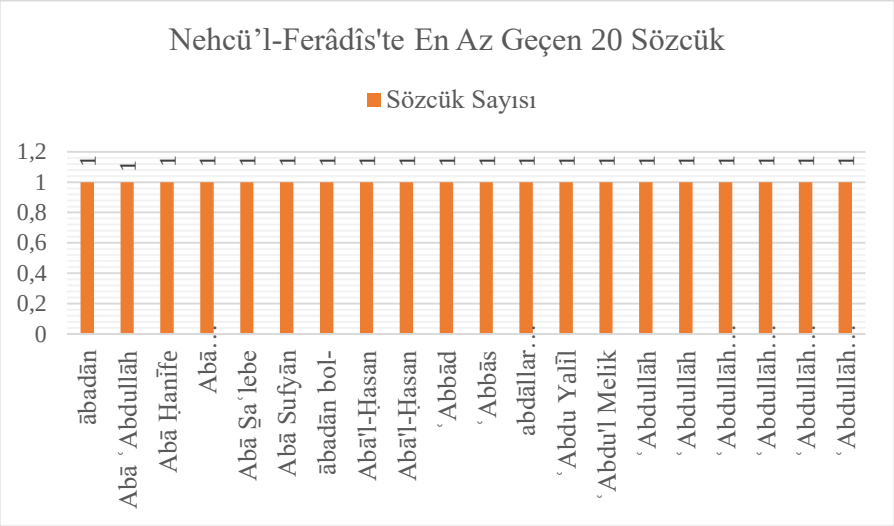

8. Eserde geçen sözcükler söz varlığı başlığı altında incelendiğinde "manevi kültür" kapsamına giren sözcüklerin diğerlerine oranla daha çok olduğu "bitkiler" kapsamına giren sözcüklerin ise daha az olduğu tespit edilmiştir. Yapılan tespit sonucunda söz varlığı bölümünü oluşturan sözcüklerin sıklık bilgisine ait grafik aşağıda verilmiştir:

Grafik 3.8 : Söz Varlığını Oluşturan Ana Başlıkların Sözcük Kapsamı

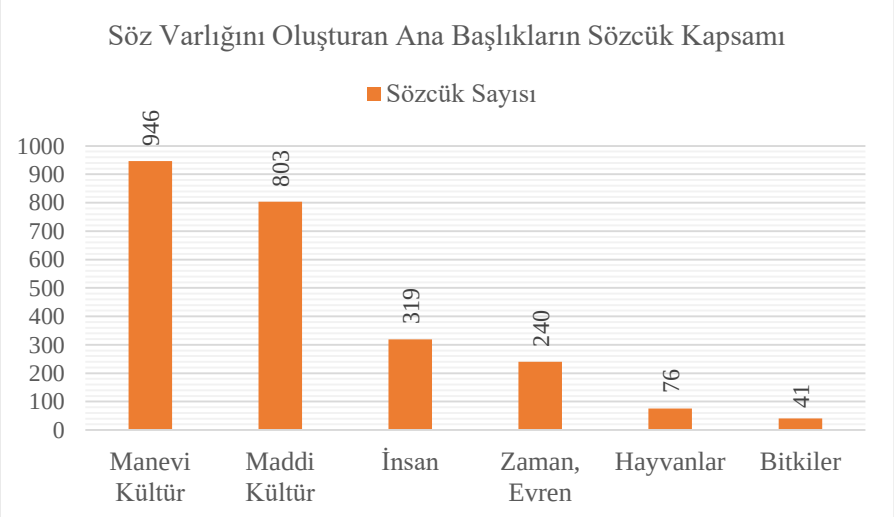

9. Söz varlığı bölümünü oluşturan 2.425 sözcük incelendiğinde Arapça kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Yoğunluk hiyerarşisi Arapça, Türkçe, Farsça şeklindedir. Bu bölümde Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere çok az da olsa rastlanılmaktadır. Söz varlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.9 : Söz Varlığını Oluşturan Ana Başlıkların Köken Bilgisi

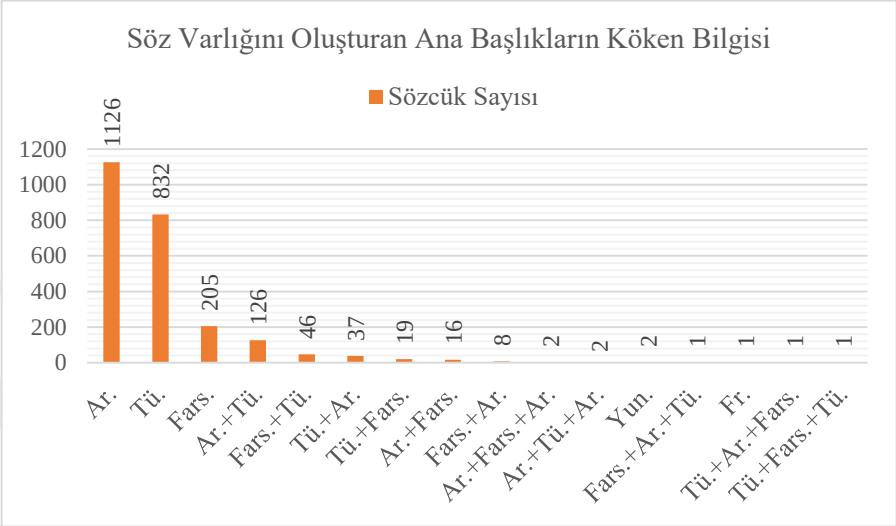

10. Söz varlığını oluşturan ana başlıklar içerisinde en sık geçen sözcük 507 sıklık derecesi ile *iç* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 890 sözcük tespit edilmiştir. Söz varlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.10 : Söz Varlığı Bölümünde En Sık Geçen 20 Sözcük

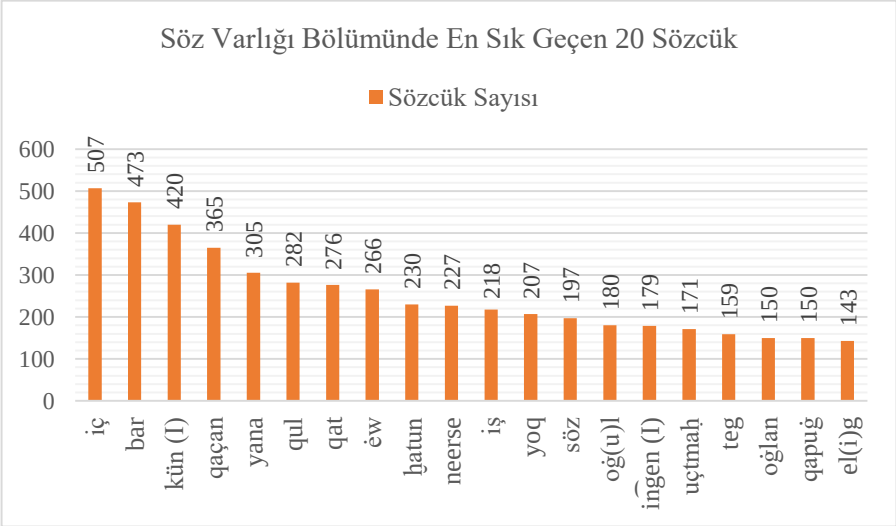

11. Eserde geçen sözcükler "manevi kültür" başlığı altında incelendiğinde "dinler, inançlar" kapsamına giren sözcüklerin diğerlerine oranla daha çok olduğu "soyut terimler" kapsamına giren sözcüklerin ise daha az olduğu tespit edilmiştir. Yapılan tespit sonucunda manevi kültür başlığını oluşturan sözcüklerin sıklık bilgisine ait grafik aşağıda verilmiştir:

Grafik 3.11 : Manevi Kültür Başlığı ve Kapsamı

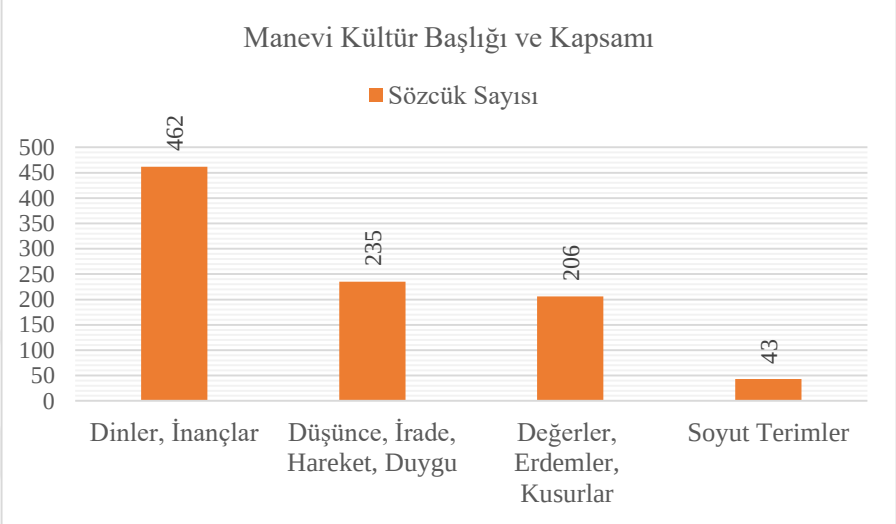

12. Manevi kültür başlığını oluşturan 946 sözcük incelendiğinde Arapça kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Yoğunluk hiyerarşisi Arapça, Türkçe, Farsça şeklindedir. Bu başlık altında Yunanca kökenli sözcüklere çok az da olsa rastlanılmaktadır. Fakat, manevi kültür başlığı altında Fransızca kökenli kelime bulunmamaktadır. Manevi kültür bölümüyle ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.12 : Manevi Kültür Başlığının Köken Bilgisi

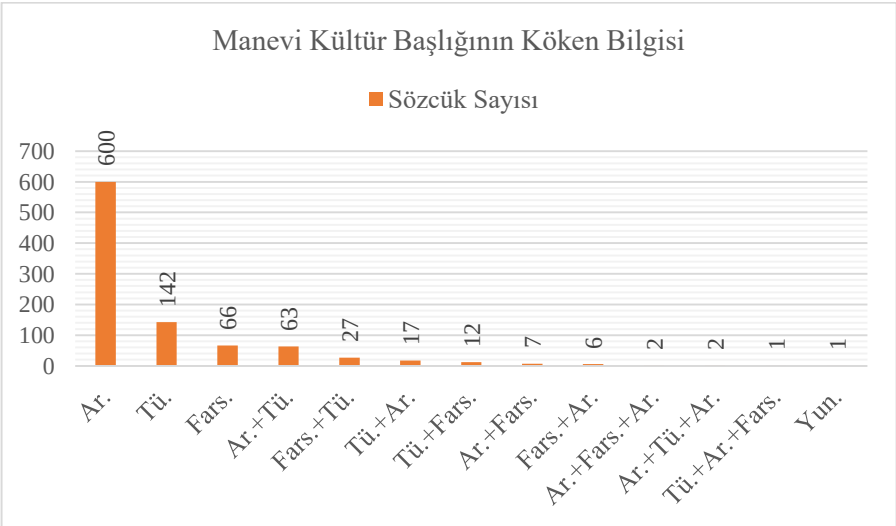

13. Manevi kültür başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 1052 sıklık derecesi ile *Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 345 sözcük tespit edilmiştir. Manevi kültür içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.13 : Manevi Kültür Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

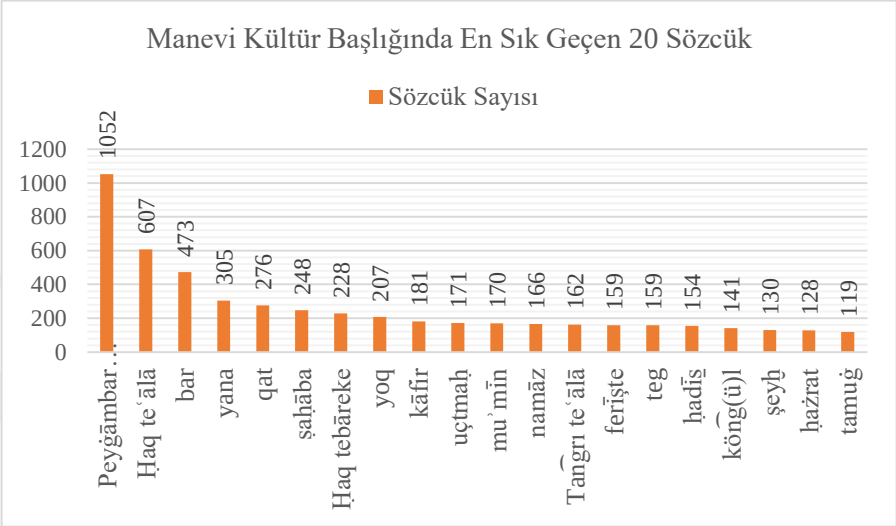

14. Manevi kültür başlığının ilk alt başlığı olan "dinler, inançlar" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 463 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden en sık kullanılan *Peyġāmbar ʿaleyhi's-selām* sözcüğüdür. En sık kullanılan sözcüklerden 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.14 : Dinler İnançlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

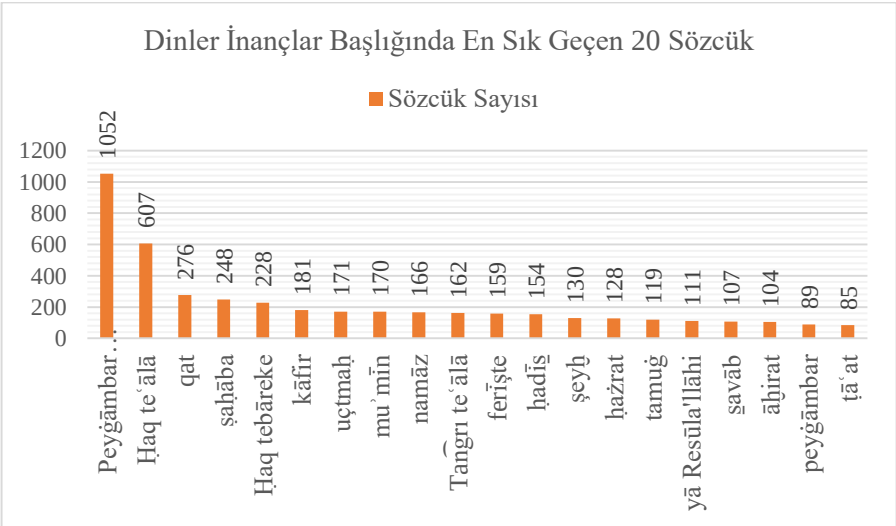

15. Manevi kültür başlığının ikinci alt başlığı olan "soyut terimler" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 43 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden en sık kullanılan 141 sıklık derecesiyle *köng(ü)l* 'gönül' sözcüğüdür. En sık kullanılan diğer sözcüklerden 20'si şu şekildedir:

Grafik 3.15 : Soyut Terimler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

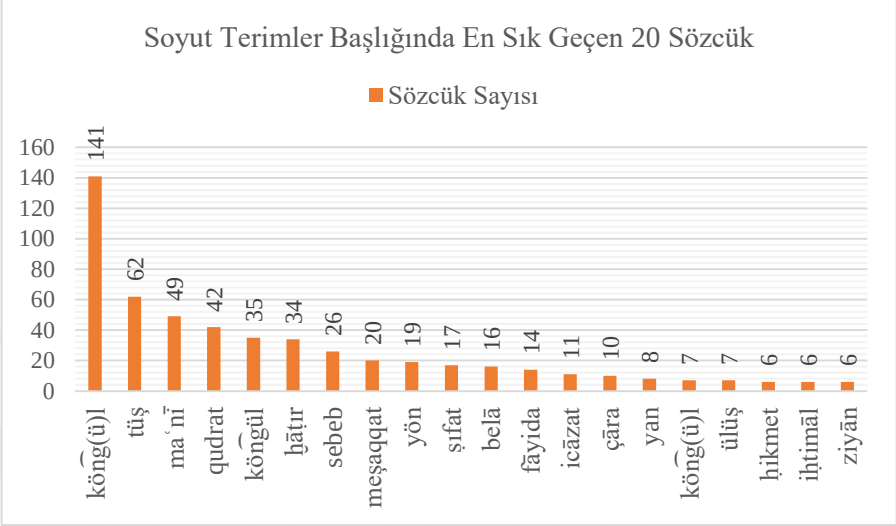

16. Manevi kültür başlığının üçüncü alt başlığı olan "düşünce, irade, hareket, duygu" başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 235 sözcük tespit edilmiştir. Bu sözcüklerden en sık kullanılan 473 sıklık derecesiyle *bar* 'var, mevcut olan' sözcüğüdür. Düşünce, irade, hareket, duygu başlığı altında En sık kullanılan sözcüklerden 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.16 : Düşünce, İrade, Hareket, Duygu, Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

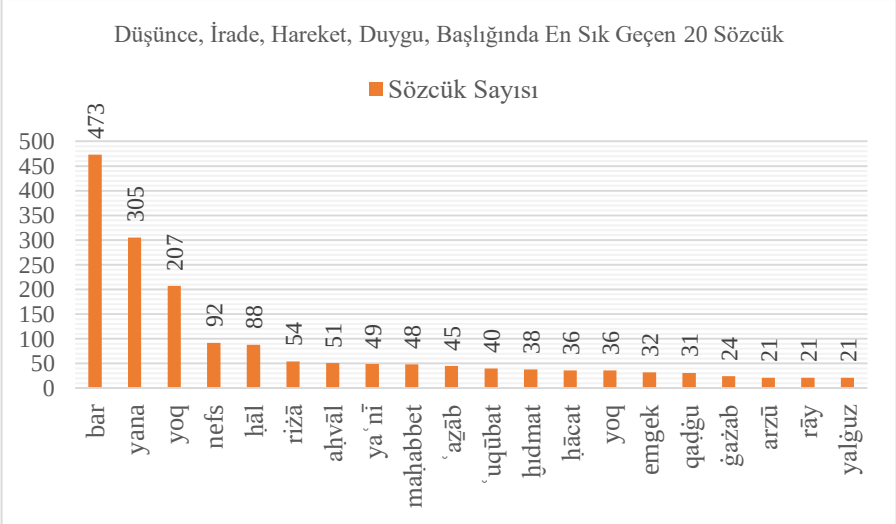

17. Manevi kültür başlığının dördüncü alt başlığı olan “değerler, erdemler, kusurlar” başlığı altında değerlendirilebilecek toplam 206 sözcük bulunmuştur. Bu sözcüklerden en sık kullanılan 159 sıklık derecesiyle *teg* ‘gibi’ sözcüğüdür. Değerler, erdemler, kusurlar başlığı altında En sık kullanılan sözcüklerden 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.17 : Değerler, Erdemler Kusurlar, Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

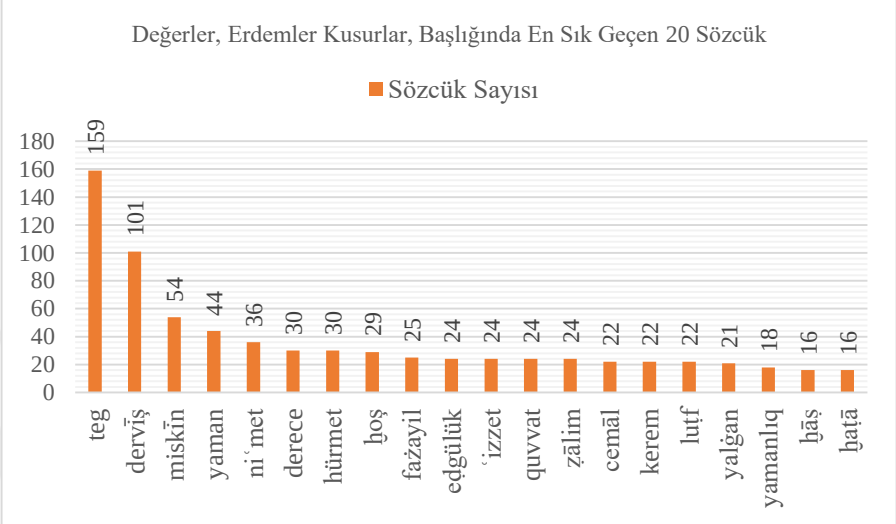

18. Eserde geçen sözcükler “maddi kültür” başlığı altında incelendiğinde “mobilya, kap kacak, alet” kapsamına giren sözcüklerin diğerlerine oranla daha çok olduğu “güzel sanatlar” kapsamına giren sözcüklerin ise daha az olduğu tespit edilmiştir. Yapılan tespit sonucunda maddi kültür bölümünü oluşturan sözcüklerin sıklık bilgisine ait grafik aşağıda verilmiştir:

Grafik 3.18 : Maddi Kültür Başlığı ve Kapsamı

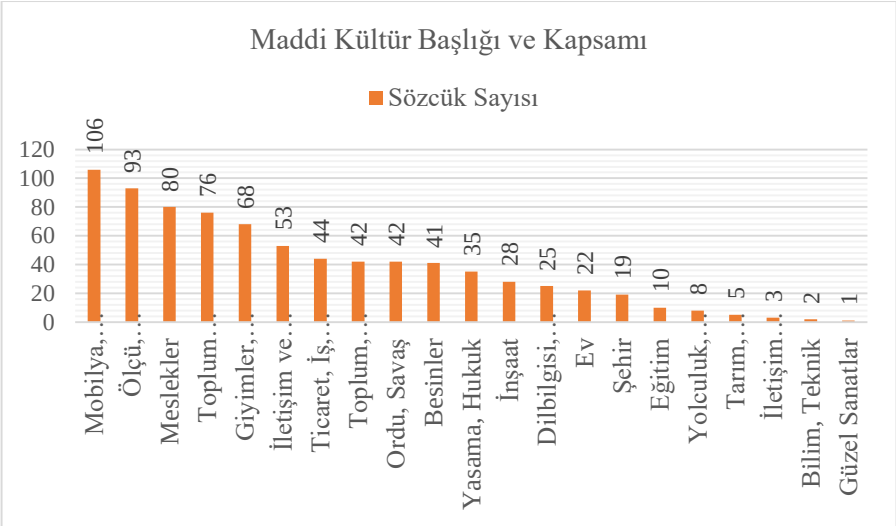

19. Maddi kültür başlığını oluşturan 803 sözcük incelendiğinde Arapça kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Yoğunluk hiyerarşisi Arapça, Türkçe, Farsça şeklindedir. Bu bölümde Fransızca ve Yunanca kökenli sözcüklere çok az da olsa rastlanılmaktadır. Maddi kültür başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.19 : Maddi Kültür Başlığının Köken Bilgisi

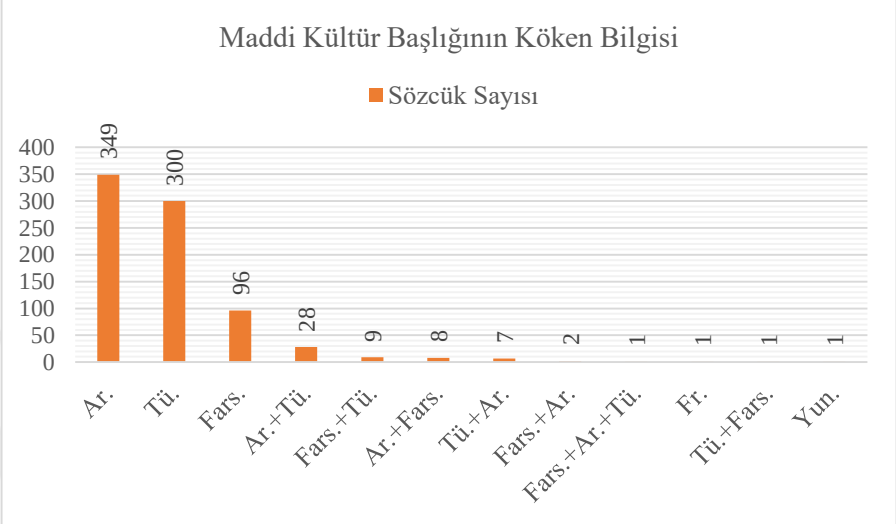

20. Maddi kültür başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 508 sıklık derecesi ile *iç* 'iç, içeri' sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 297 sözcük tespit edilmiştir. Maddi kültür içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.20 : Maddi Kültür Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

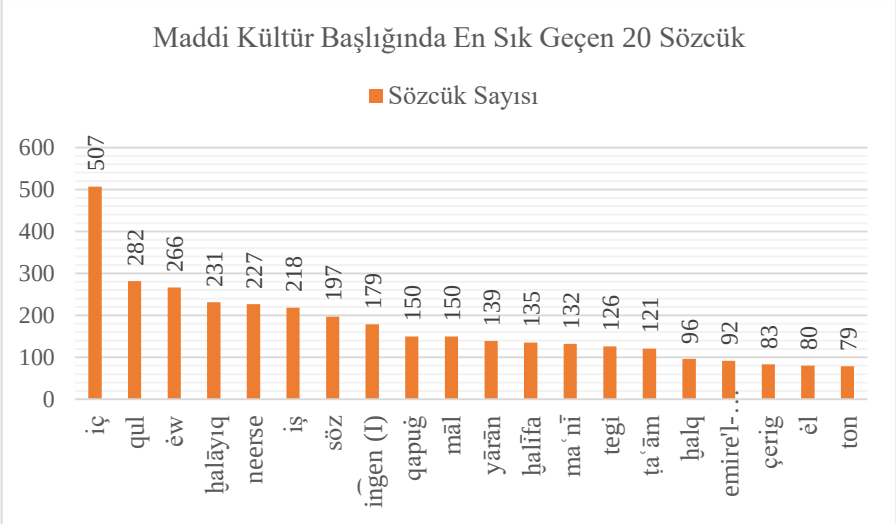

21. Söz varlığı altında incelemesi yapılan bir diğer önemli başlık "insan" başlığıdır. Bu başlık toplam 9 alt başlık ve 319 sözcükten oluşmaktadır. İnsan vücudu 112 sözcük ile diğer başlıklardan fazla içeriğe sahiptir. Bu başlıkta diğer bölümlerden farklı olarak 184 sözcük kökeninin Türkçe olduğu tespit edilmiştir. İnsan başlığı altında bir diğer önemli alt başlığın "evlilik, aile, akraba" olduğu görülmüştür. Eserde ecza veya eczacılıkla ilgili sözcüklere çok az rastlanılmıştır. Bu durum eserin yazıldığı dönemde tıp alanının tam gelişmediği yönünde bizlere bilgi vermektedir. İnsanı konu alan 9 başlık ve sözcük sayıları şu şekildedir:

Grafik 3.21 : İnsan Başlığı ve Kapsamı

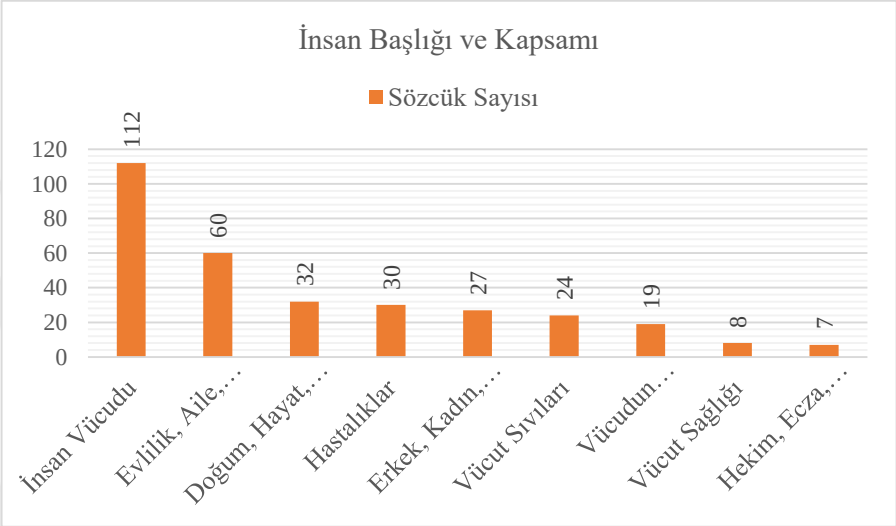

22. İnsan başlığı altında toplam 184 Türkçe kökenli sözcük tespit edilmiş olup sırasıyla Arapça kökenli 96, Farsça kökenli 19 sözcük köken bilgisi grafiğine dahil edilmiştir. Bu başlık altında Fransızca veya Yunanca kökenli sözcük tespit edilememiştir. Köken sıralaması aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.22 : İnsan Başlığının Köken Bilgisi

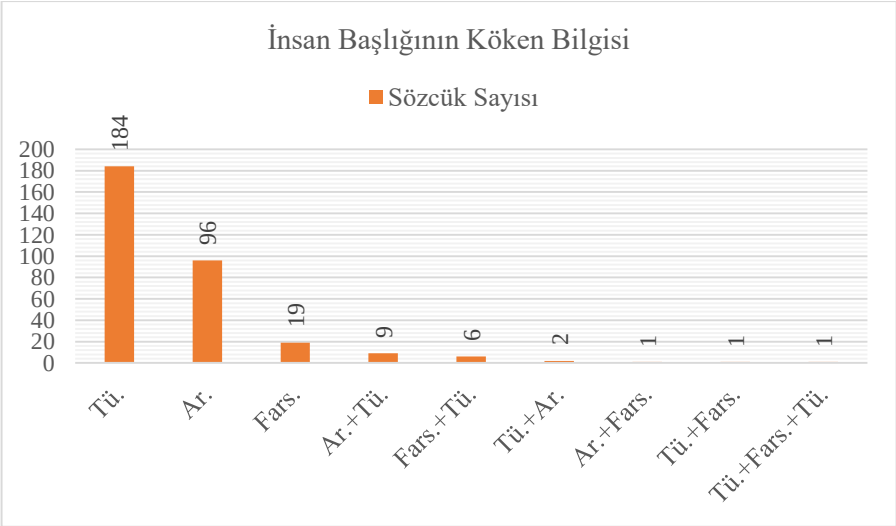

23. İnsan başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 230 sıklık derecesi ile *ḫatun* 'hatun, kadın' sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 124 sözcük tespit edilmiştir. Eserde 230 *ḫatun* sözcüğünün geçmesiyle kadına verilen değerin ne kadar çok olduğu görülmüştür. Daha sonrasında gelen 180 kelime sıklığıyla *oġ(u)l* sözcüğü ise aile kavramının ne derece önemli olduğunu bizlere göstermiştir. İnsan başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.23 : İnsan Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

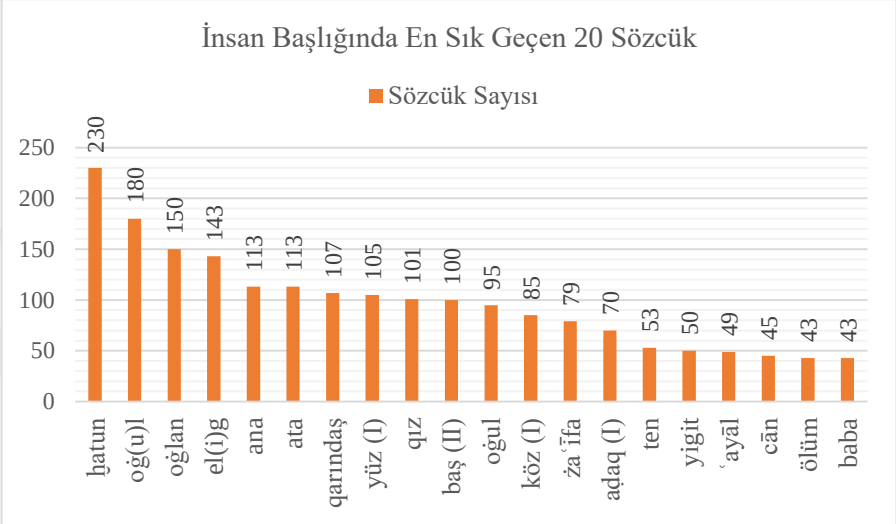

24. Söz varlığı altında incelemesi yapılan bir diğer başlık "evren, zaman" başlığıdır. Bu başlık toplam 8 alt başlık 239 sözcükten oluşmaktadır. Zaman, gün, ay, yıl, dönem 109 sözcük ile diğer başlıklardan fazla içeriğe sahiptir. Evren, zaman başlığı altında bir diğer önemli alt başlığın "yeryüzü, ana kara" olduğu görülmüştür. Eserde mevsimlerle ilgili sözcüklere çok az rastlanılmıştır. Mevsimlerle ilgili geçen tek sözcük *qış* 'kış' *sözcüğüdür.* Zamanı, günleri, ayları, yılları, dönemleri veya meteorolojik olayları konu alan 8 başlık ve sözcük sayıları şu şekildedir:

Grafik 3.24 : Evren, Zaman Başlığı ve Kapsamı

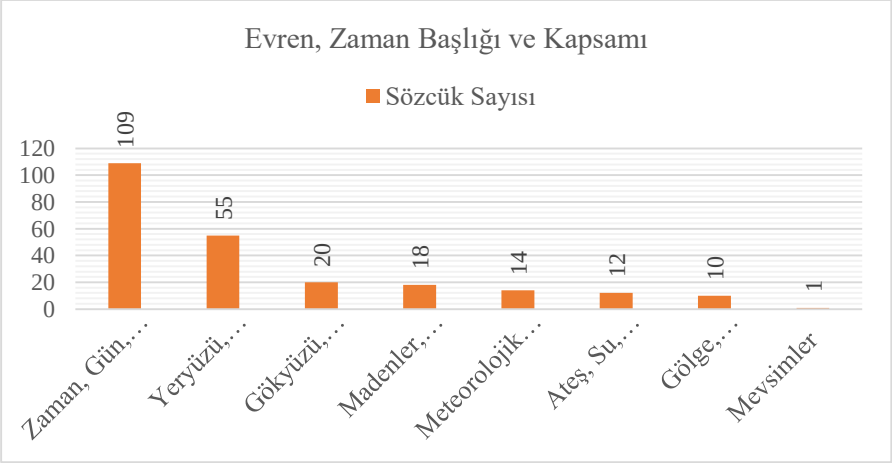

25. Evren, zaman başlığı altında toplam 186 Türkçe kökenli sözcük tespit edilmiş olup sırasıyla Arapça kökenli 96, Farsça kökenli 19 sözcük köken bilgisi grafiğine dahil edilmiştir. Bu başlık altında Fransızca veya Yunanca kökenli sözcük tespit edilememiştir. Köken sıralaması aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.25 : Evren, Zaman Başlığının Köken Bilgisi

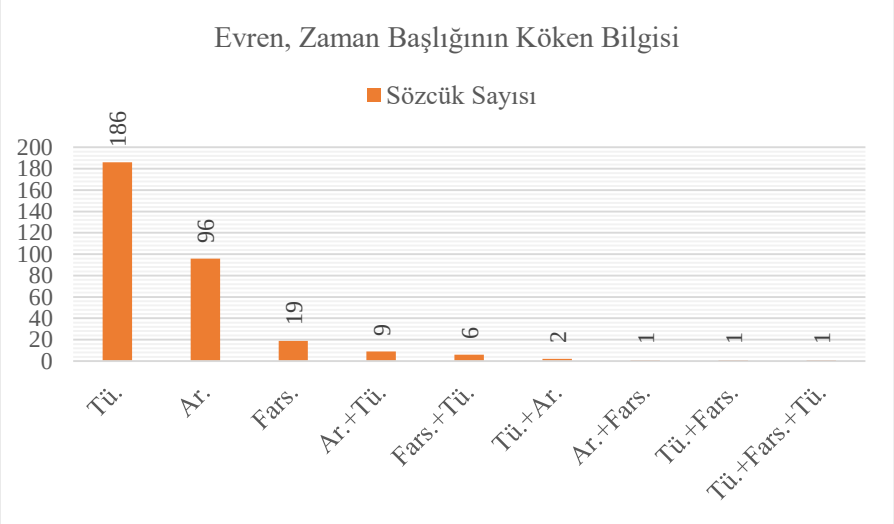

26. Evren, zaman başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 420 sıklık derecesi ile *kün* 'gün, gündüz' sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 90 sözcük tespit edilmiştir. Yapılmış olan tespitte gece gündüz kavramlarının yoğun olarak kullanıldığı göze çarpmaktadır. Evren, zaman başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.26 : Evren, Zaman Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

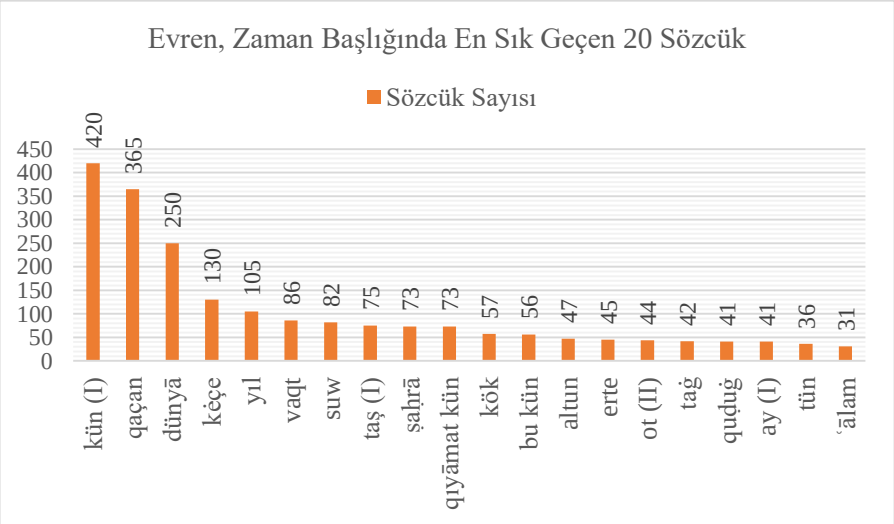

27. Söz varlığı altında incelemesi yapılan bir diğer başlık "hayvanlar" başlığıdır. Bu başlık toplam 8 alt başlık 76 sözcükten oluşmaktadır. Evcil hayvanlar başlığı 29 sözcük ile diğer alt başlıklardan fazla içeriğe sahiptir. Bu başlık altında bulunan bir diğer önemli alt başlık "yabani hayvanlar" başlığıdır. Evcil hayvanların ve yabani hayvanların sık olarak kullanılması eserin yazıldığı dönemin geçim kaynağı olabilecek hayvancılık hakkında bilgiler vermektedir. Hayvanlar başlığı altında değerlendirilen balık sözcüğü eserde en az geçen sözcüklerden biridir. Hayvanları konu alan 8 başlık ve sözcük sayıları şu şekildedir:

Grafik 3.27 : Hayvanlar Başlığı ve Kapsamı

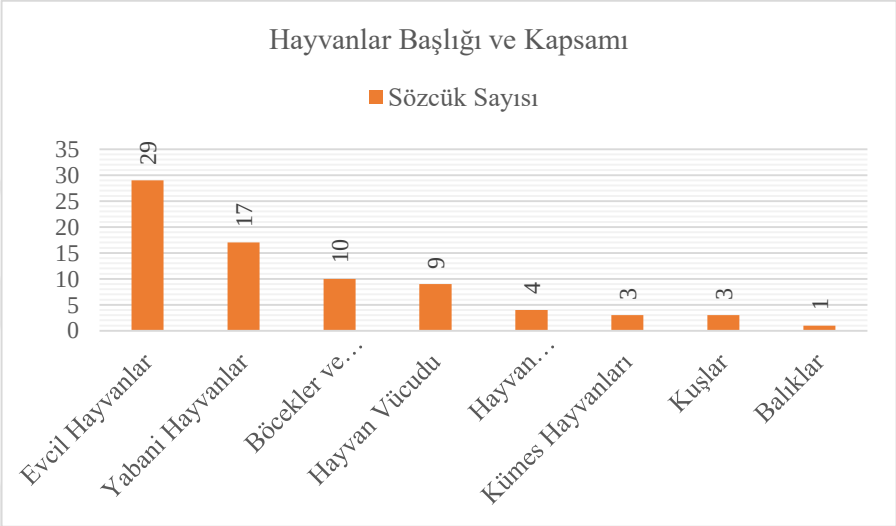

28. Hayvanlar başlığı altında toplam 63'ü Türkçe kökenli sözcük tespit edilmiş olup sırasıyla Farsça kökenli 5, Arapça kökenli 3 sözcük köken bilgisi grafiğine dahil edilmiştir. Bu başlık altında Fransızca veya Yunanca kökenli sözcük tespit edilememiştir. Hazırlanan köken sıralaması aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.28 : Hayvanlar Başlığının Köken Bilgisi

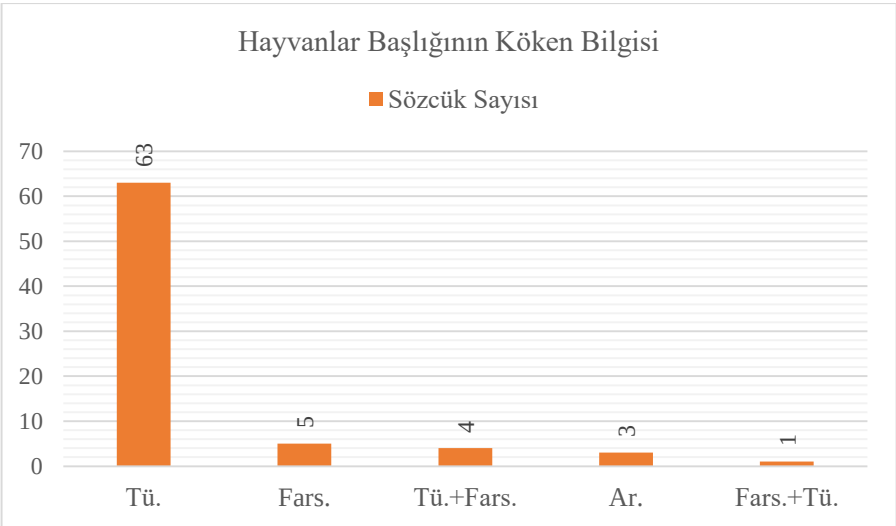

29. Hayvanlar başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 78 sıklık derecesi ile *tėwe* 'deve' sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 21 sözcük tespit edilmiştir. Yapılmış olan tespitte evcil hayvan isimlerinin yoğun olarak kullanıldığı göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra deve sözcüğünün 78 kez geçmesi metinde anlatılan olayların kurak veya çöl iklimi olan bölgelerde geçtiği yönünde bilgi vermektedir. Hayvanlar başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.29 : Hayvanlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

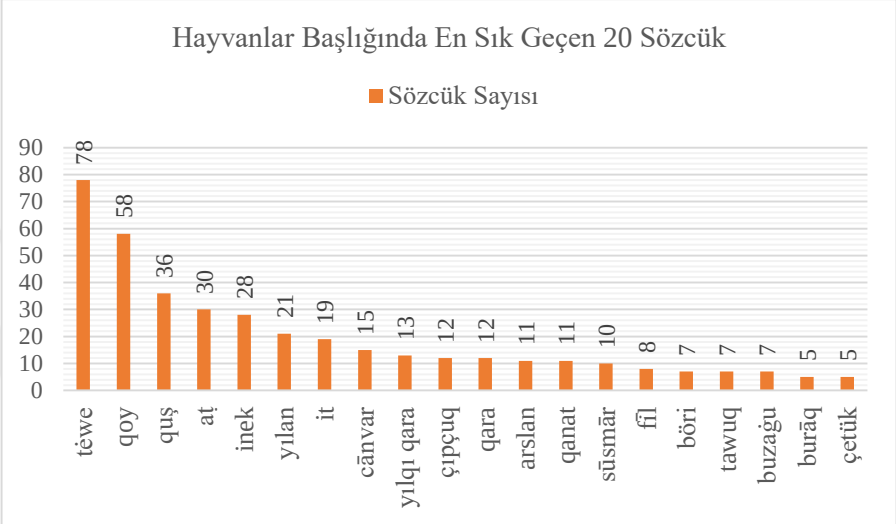

30. Söz varlığı altında incelemesi yapılan bir diğer önemli başlık "bitkiler" başlığıdır. Bu başlık toplam 5 alt başlık 41 sözcükten oluşmaktadır. Ağaçlar başlığı 12 sözcük ile meyve sebze başlığına eşittir. Bitkiler başlığı altında bir diğer önemli alt başlığın "meyve, sebze" olduğu görülmüştür. Eserde çiçeklerle ilgili sözcüklere çok az rastlanılmıştır. Bitkilerle alakalı 5 başlık şu şekilde gösterilebilir:

Grafik 3.30 : Bitkiler Başlığı ve Kapsamı

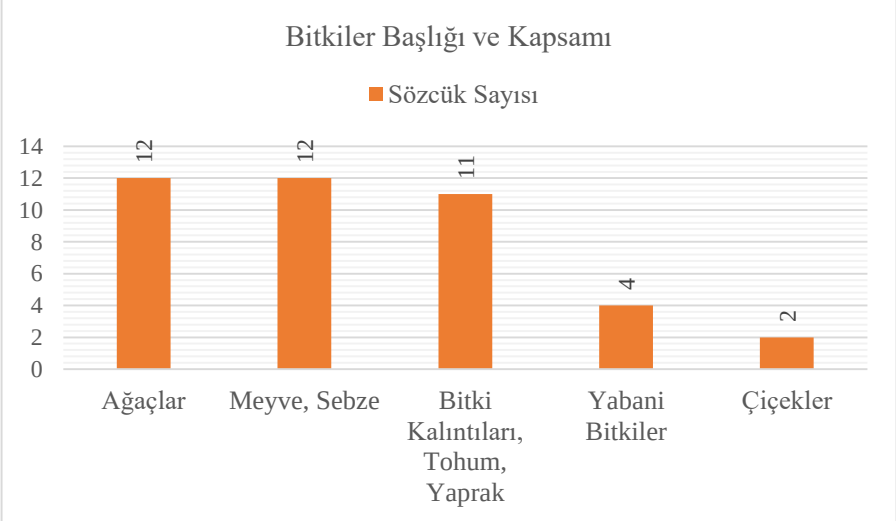

31. Bitkiler başlığı altında toplam 25 Türkçe kökenli sözcük tespit edilmiş olup sırasıyla Türkçe kökenli 25, Arapça kökenli 7 sözcük köken bilgisi grafiğine dahil edilmiştir. Bu başlık altında Fransızca veya Yunanca kökenli sözcük tespit edilememiştir. Köken sıralaması aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.31 : Bitkiler Başlığının Köken Bilgisi

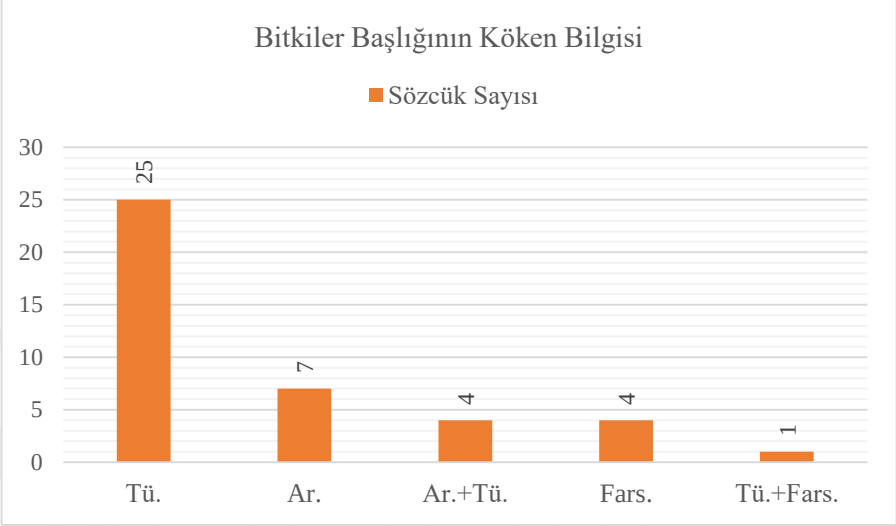

32. Bitkiler başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 45 sıklık derecesi ile *daraḫt* 'ağaç' sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 12 sözcük tespit edilmiştir. Yapılmış olan tespitte *odun, sopa, ağaç* kavramlarının yoğun olarak kullanıldığı göze çarpmaktadır. Bitkiler başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.32 : Bitkiler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

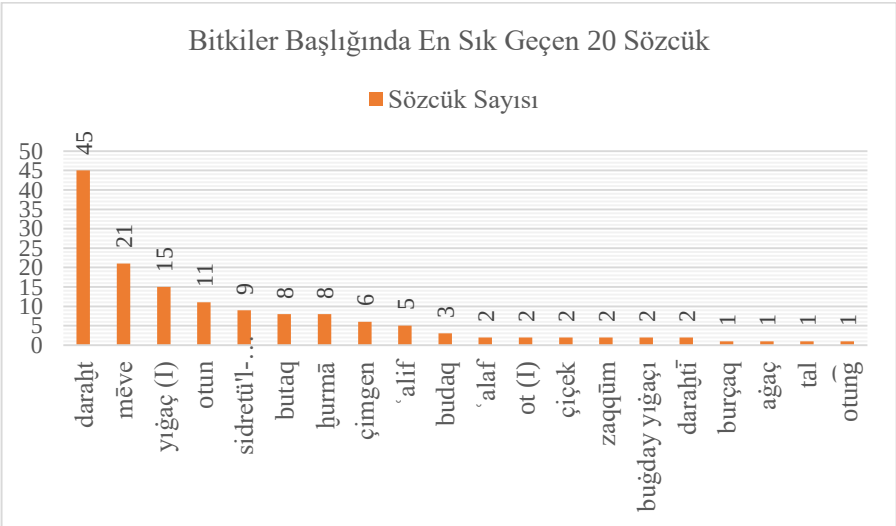

33. Eserde geçen sözcükler sözcük bilgisi başlığı altında incelendiğinde "fiiller" kapsamına giren sözcüklerin diğerlerine oranla daha çok olduğu "kaba sözler ve atasözleri" kapsamına giren sözcüklerin ise eserde hiç geçmediği tespit edilmiştir. Yapılan tespit sonucunda söz varlığı bölümünü oluşturan sözcüklerin sıklık bilgisine ait grafik aşağıda verilmiştir:

Grafik 3.33 : Sözcük Bilgisi Bölümü ve Kapsamı

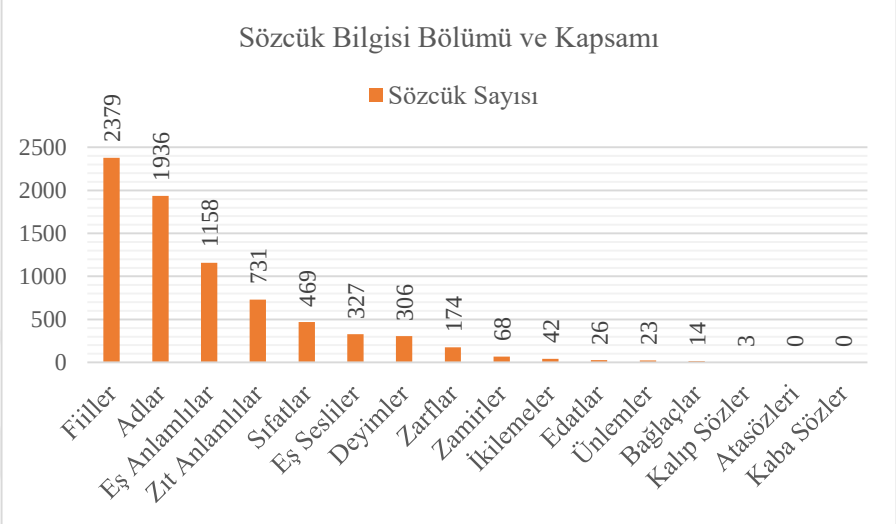

34. Sözcük bilgisi bölümünü oluşturan 7641 sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. Yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça + Türkçe, Arapça şeklindedir. Bu bölümde Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere çok az da olsa rastlanılmaktadır. 703 sıklık değeri ile özel adlar köken bakımından incelemeye dahil edilmemiştir. Sözcük bilgisiyle ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.34 : Sözcük Bilgisi Bölümünün Köken Bilgisi

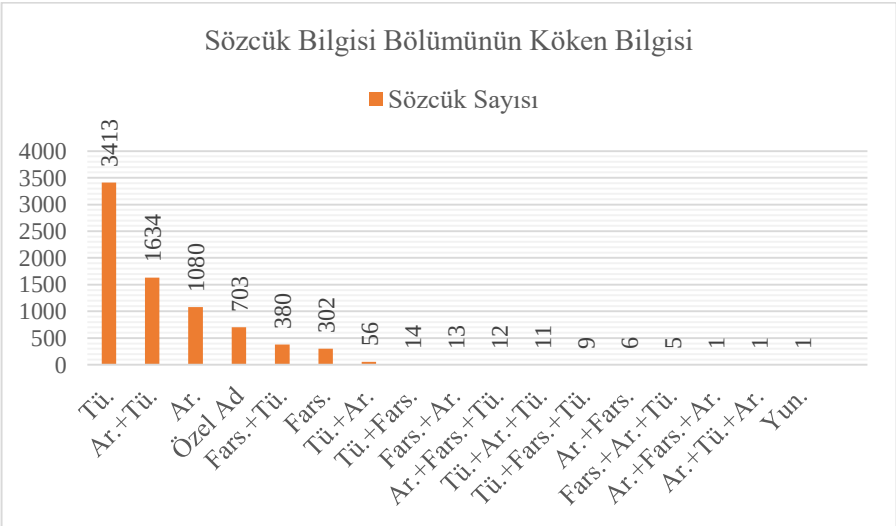

35. Sözcük bilgisini oluşturan ana başlıklar içerisinde en sık geçen sözcük 4476 sıklık derecesi ile *er-* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 2963 sözcük tespit edilmiştir. Sözcük bilgisi içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.35 : Sözcük Bilgisi Bölümününde En Sık Geçen 20 Sözcük

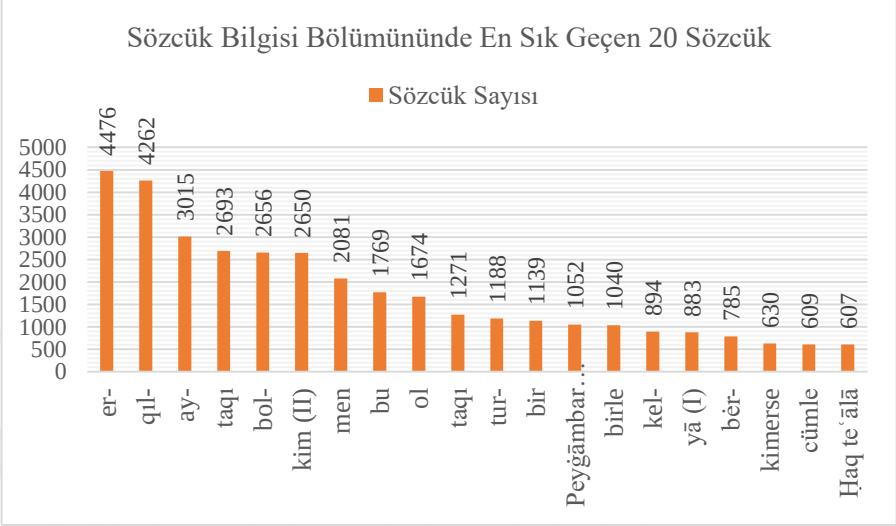

36. Eserde geçen sözcükler "adlar" başlığı altında incelendiğinde "kavram adları" kapsamına giren sözcüklerin diğerlerine oranla daha çok olduğu "renkler" kapsamına giren sözcüklerin ise daha az olduğu tespit edilmiştir. Yapılan tespit sonucunda "adlar" bölümünü oluşturan sözcüklerin sıklık bilgisine ait grafik aşağıda verilmiştir:

Grafik 3.36 : Adlar Başlığı ve Kapsamı

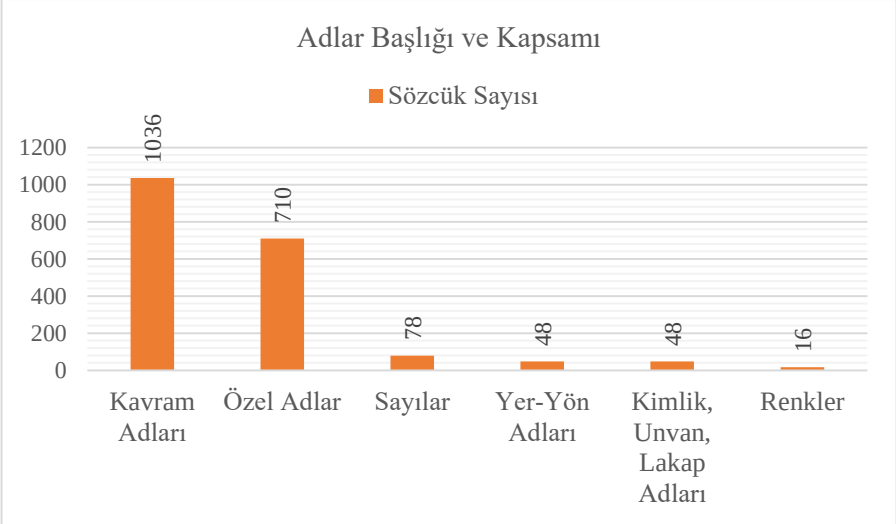

37. Adlar başlığını oluşturan 1936 sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Adlar başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça, Farsça şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca kökenli sözcüklere çok az da olsa rastlanılmaktadır. Fakat, bu bölümde Fransızca kökenli kelime bulunmamaktadır. Adlar başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.37 : Adlar Başlığının Köken Bilgisi

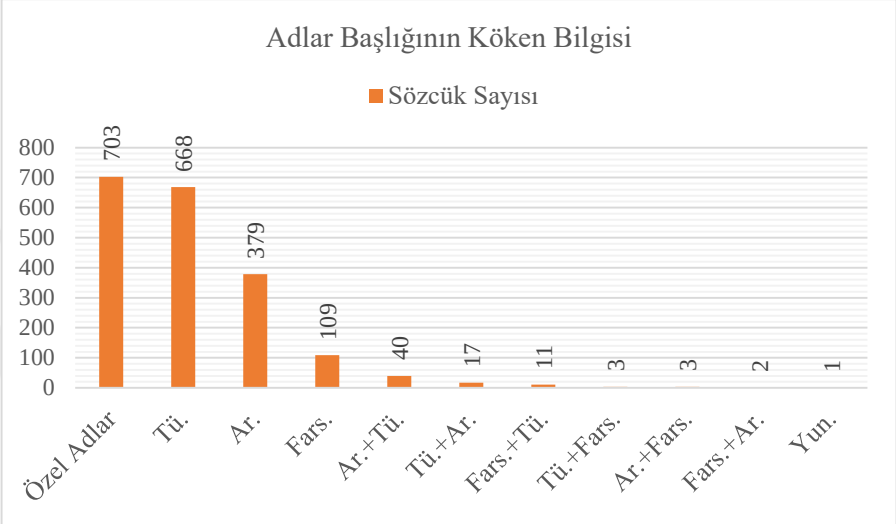

38. Adlar başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 1139 sıklık derecesi ile *bir* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 751 sözcük tespit edilmiştir. Adlar başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.38 : Adlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

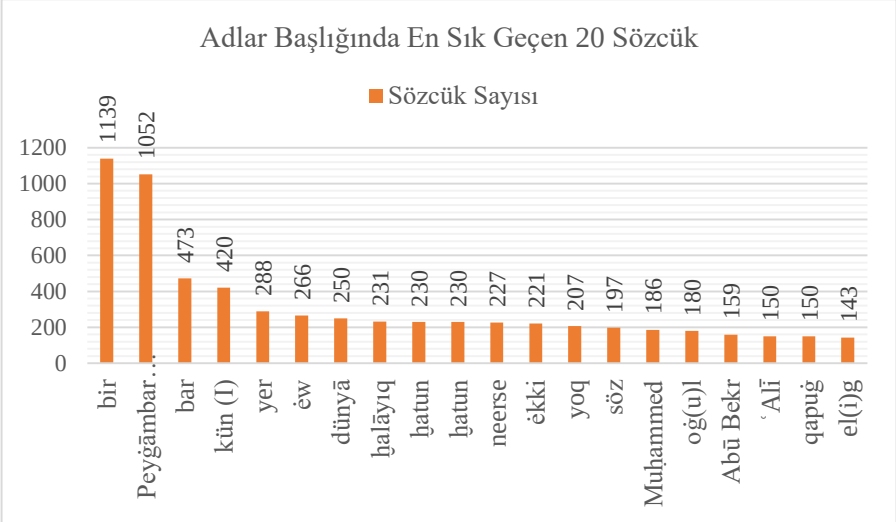

39. Sözcük bilgisi bölümünde geçen sözcükler "fiiller" başlığı altında incelendiğinde "birleşik fiiller" kapsamına giren sözcüklerin diğerine oranla daha çok olduğu "basit fiiller" kapsamına giren sözcüklerin ise daha az olduğu tespit edilmiştir. Yapılan tespit sonucunda "fiiller" başlığını oluşturan sözcüklerin sıklık bilgisine ait grafik aşağıda verilmiştir:

Grafik 3.39 : Fiiller Başlığı ve Kapsamı

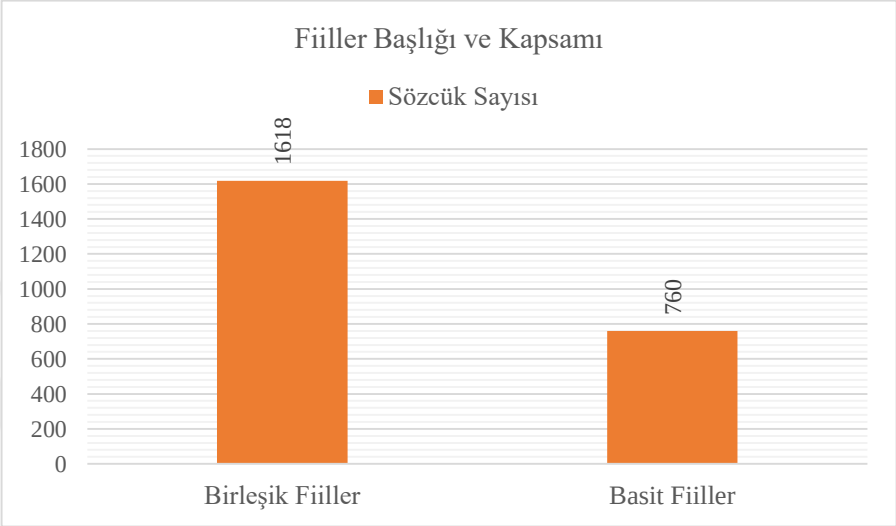

40. Fiiller başlığını oluşturan 2378 sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Fiiller başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça + Türkçe, Farsça + Türkçe şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Fiiller başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.40 : Filler Başlığının Köken Bilgisi

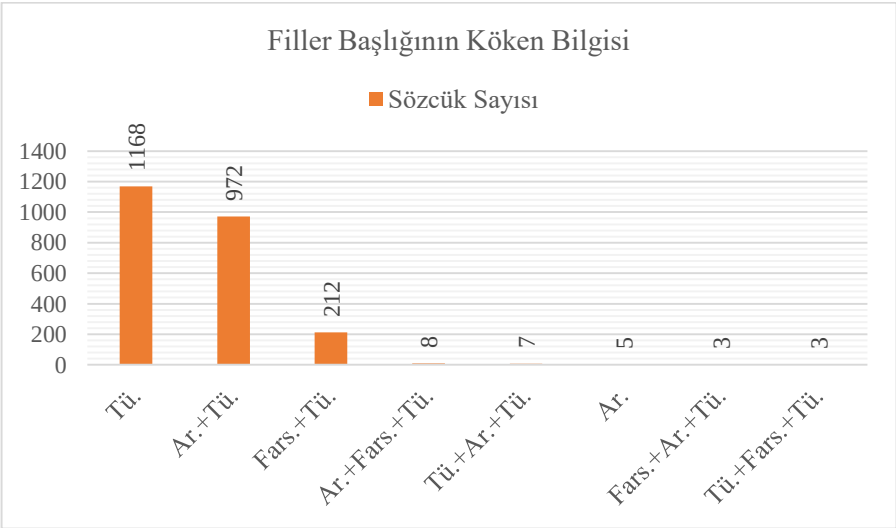

41. Fiiller başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 4.476 sıklık derecesi ile *er-* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 1043 sözcük tespit edilmiştir. Fiiller başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.41 : Fiiller Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

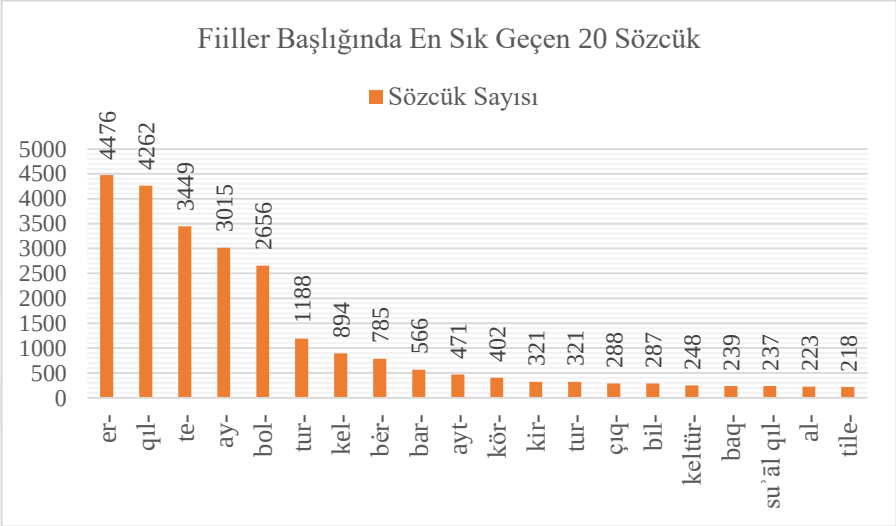

42. Sıfatlar başlığında toplam 5.723 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 5254 sözcük çıkarıldığı zaman 471 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.42 : Sıfatlar Başlığı ve Kapsamı

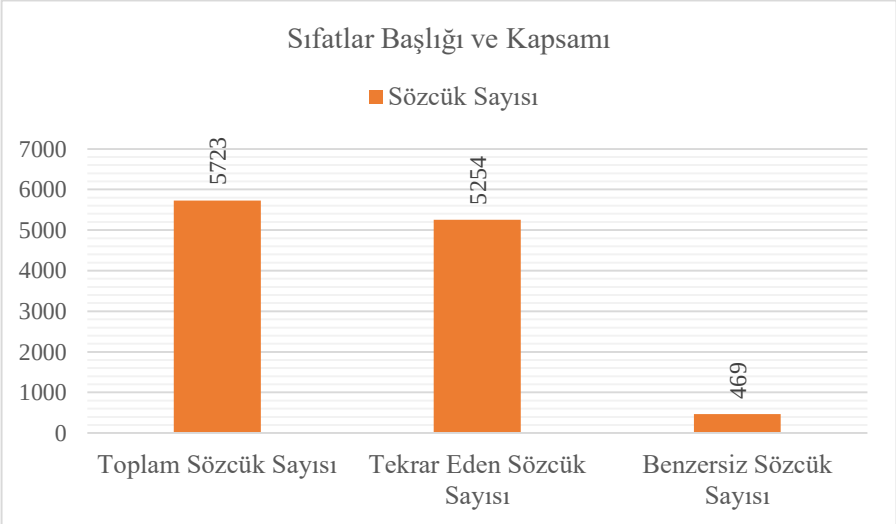

43. Sıfatlar başlığını oluşturan 469 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Sıfatlar başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça, Farsça şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Sıfatlar başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.43 : Sıfatlar Başlığının Köken Bilgisi

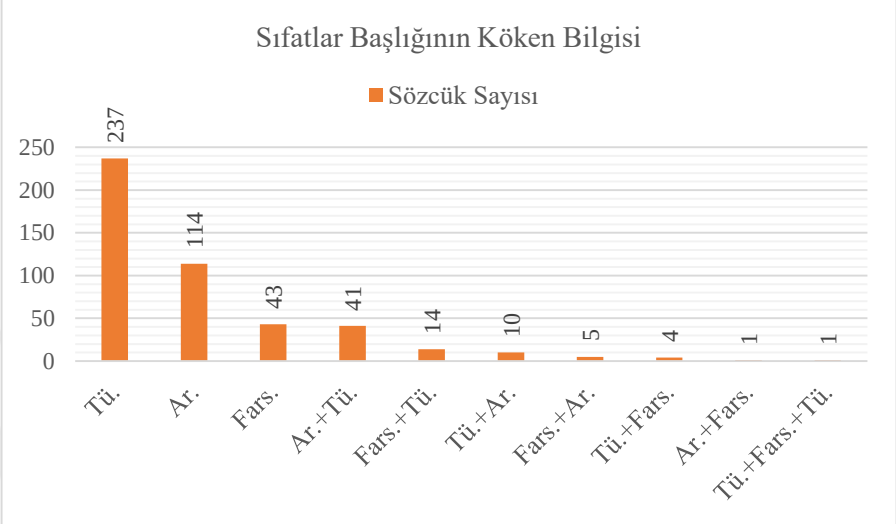

44. Sıfatlar başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 1674 sıklık derecesi ile *ol* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 200 sözcük tespit edilmiştir. Sıfatlar başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.44 : Sıfatlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

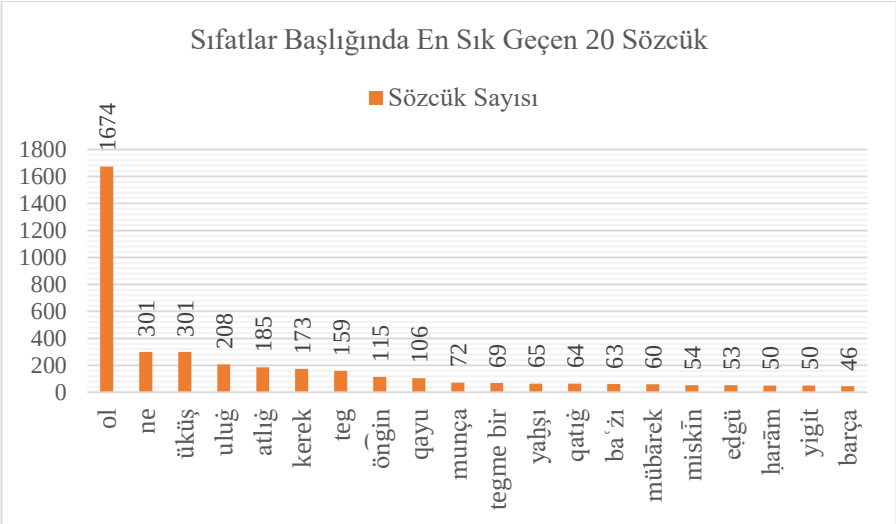

45. Zarflar başlığında toplam 4.692 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 4.518 sözcük çıkarıldığı zaman 174 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.45 : Zarflar Başlığı ve Kapsamı

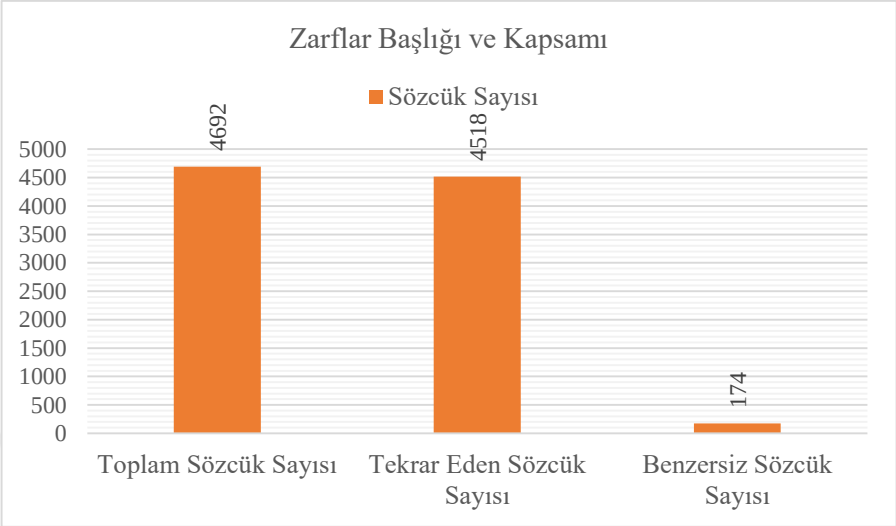

46. Zarflar başlığını oluşturan 174 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Zarflar başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça, Farsça şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Zarflar başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.46 : Zarflar Başlığının Köken Bilgisi

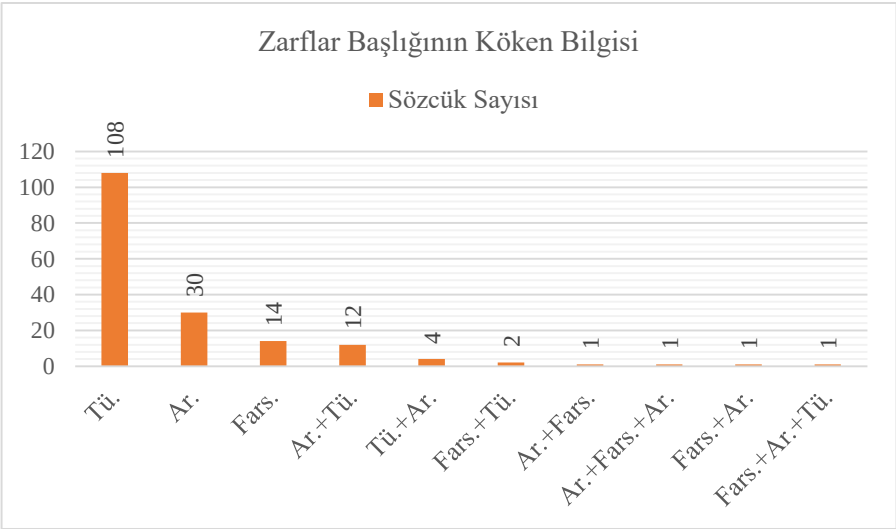

47. Zarflar başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 507 sıklık derecesi ile *iç* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 50 sözcük tespit edilmiştir. Zarflar başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.47 : Zarflar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

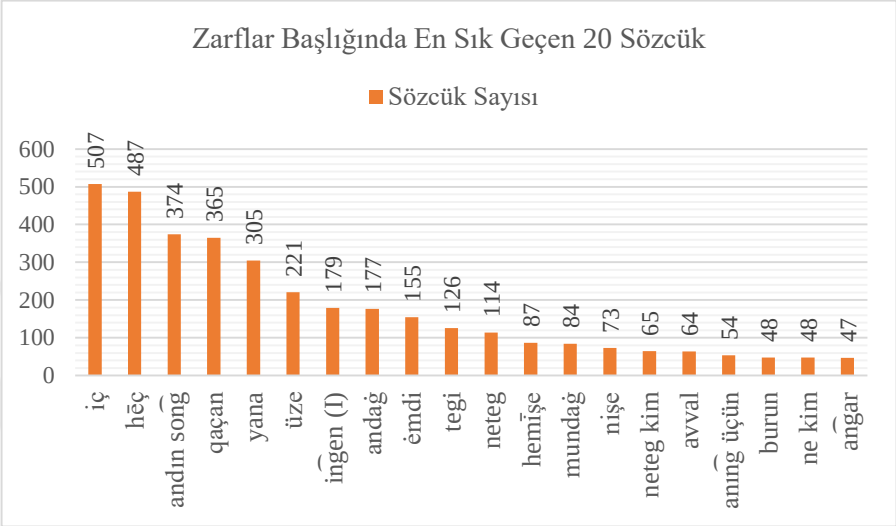

48. Zamirler başlığında toplam 10199 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 5254 sözcük çıkarıldığı zaman 68 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.48 : Zamirler Başlığı ve Kapsamı

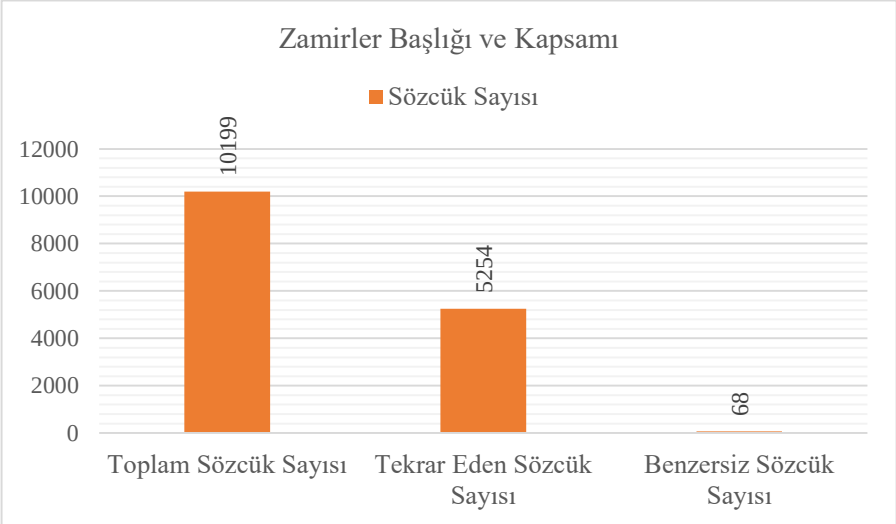

49. Zamirler başlığını oluşturan 68 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Zamirler başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Zamirler başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.49 : Zamirler Başlığının Köken Bilgisi

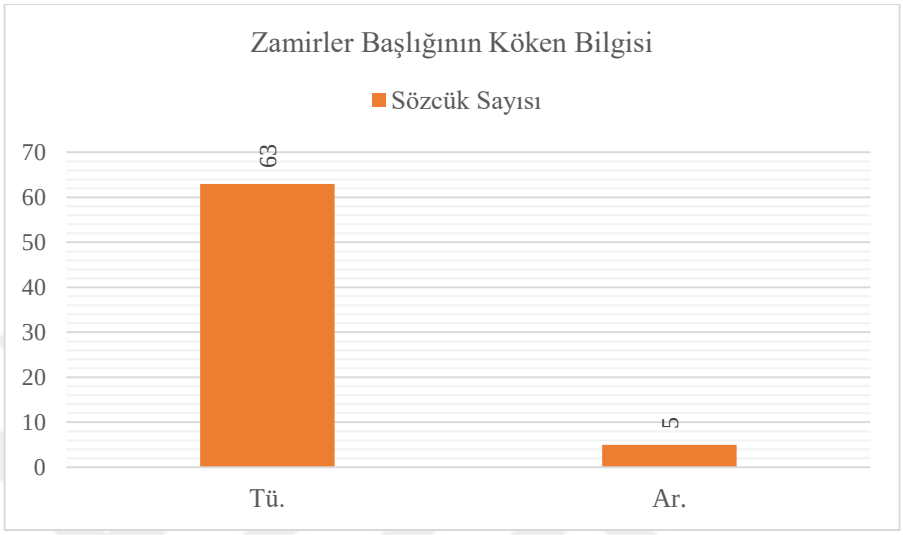

50. Zamirler başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 2081 sıklık derecesi ile *men* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 10 sözcük tespit edilmiştir. Zamirler başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.50 : Zamirler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

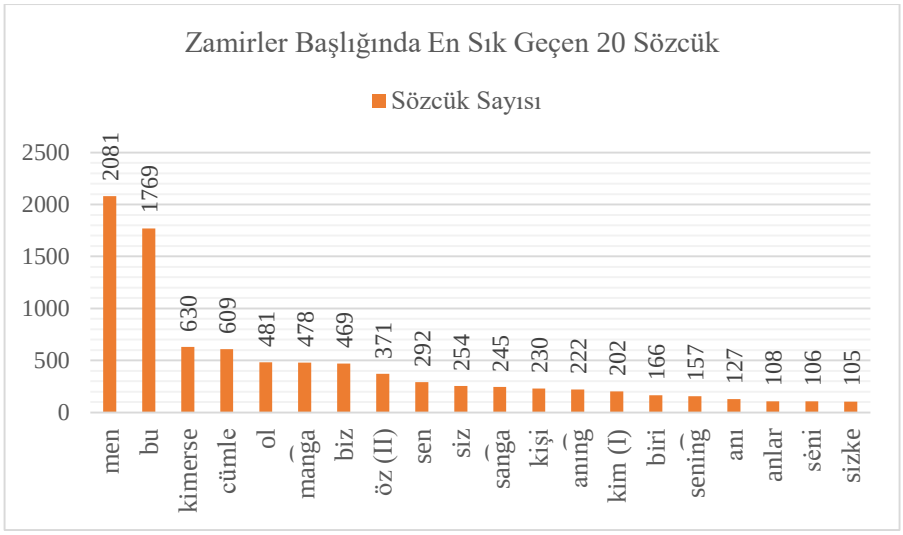

51. Bağlaçlar başlığında toplam 7.993 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 7.979 sözcük çıkarıldığı zaman 14 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.51 : Bağlaçlar Başlığı ve Kapsamı

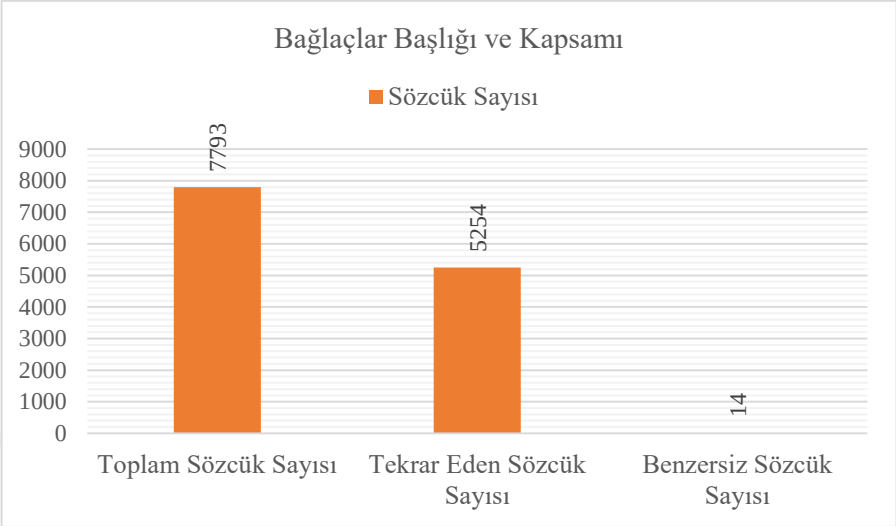

52. Bağlaçlar başlığını oluşturan 14 benzersiz sözcük incelendiğinde Farsça kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Bağlaçlar başlığının yoğunluk hiyerarşisi Farsça, Arapça, Türkçe şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Bağlaçlar başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.52 : Bağlaçlar Başlığının Köken Bilgisi

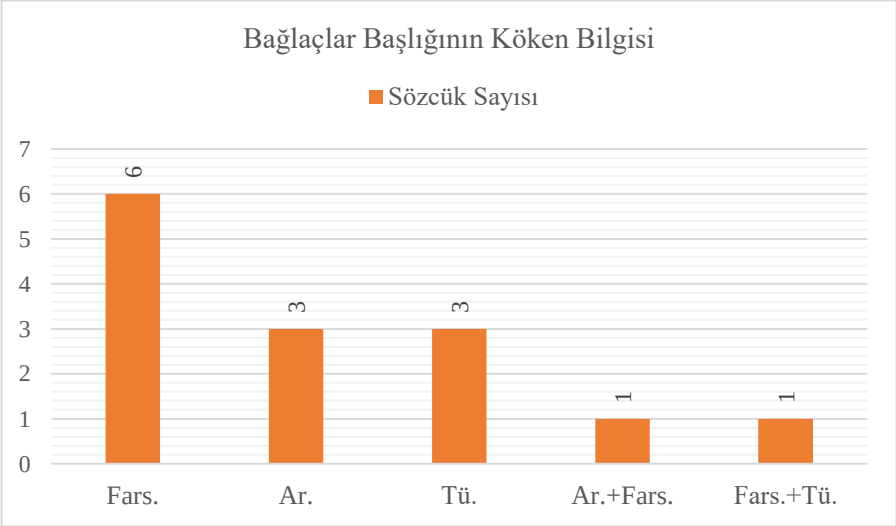

53. Bağlaçlar başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 2.693 sıklık derecesi ile *taqı* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 2 sözcük tespit edilmiştir. Bağlaçlar başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 14 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.53 : Bağlaçlar Başlığında En Sık Geçen 14 Sözcük

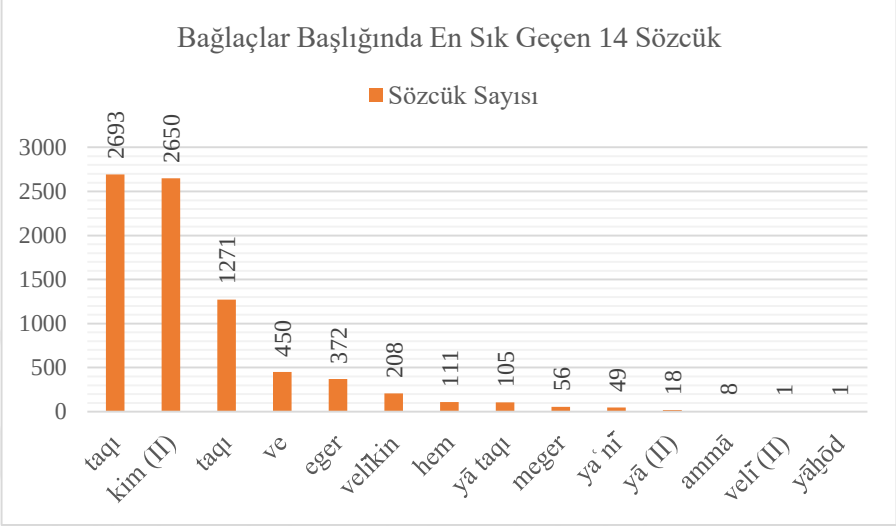

54. Ünlemler başlığında toplam 927 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 904 sözcük çıkarıldığı zaman 23 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.54 : Ünlemler Başlığı ve Kapsamı

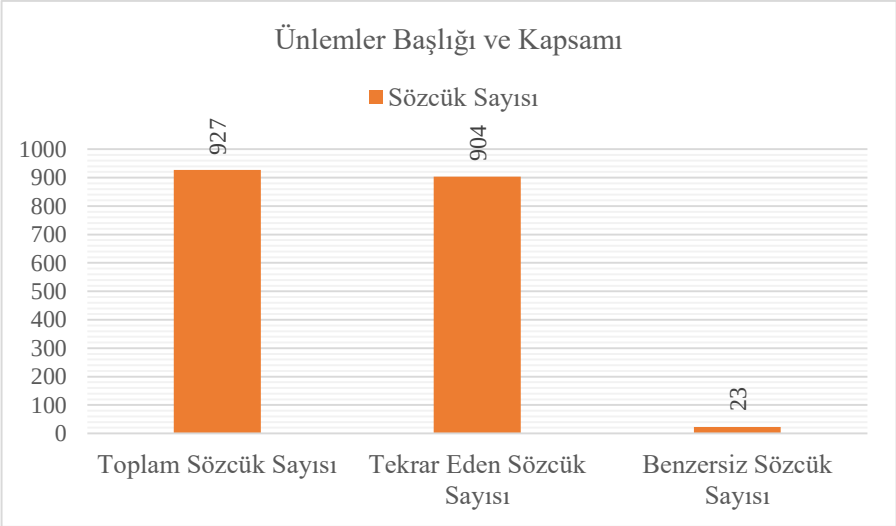

55. Ünlemler başlığını oluşturan 23 benzersiz sözcük incelendiğinde Arapça kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Ünlemler başlığının yoğunluk hiyerarşisi Arapça, Farsça, Türkçe şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Ünlemler başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.55 : Ünlemler Başlığının Köken Bilgisi

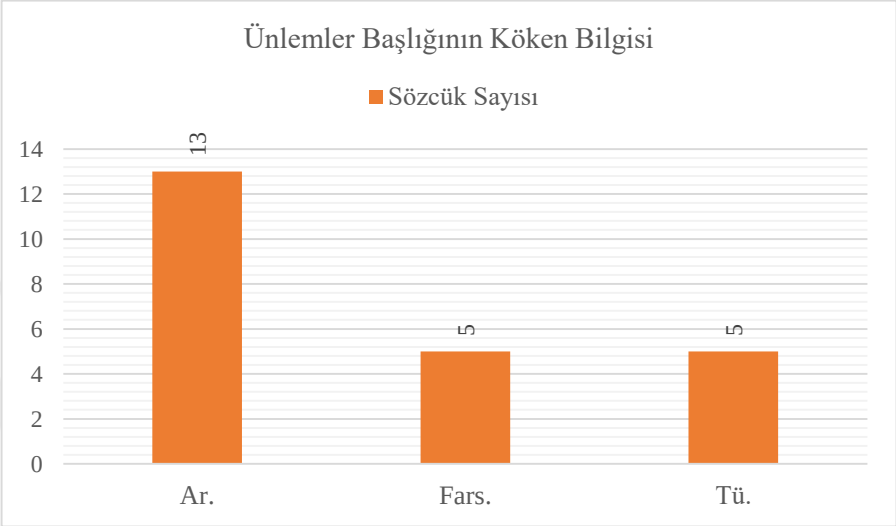

56. Ünlemler başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 498 sıklık derecesi ile *ey* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 7 sözcük tespit edilmiştir. Ünlemler başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.56 : Ünlemler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

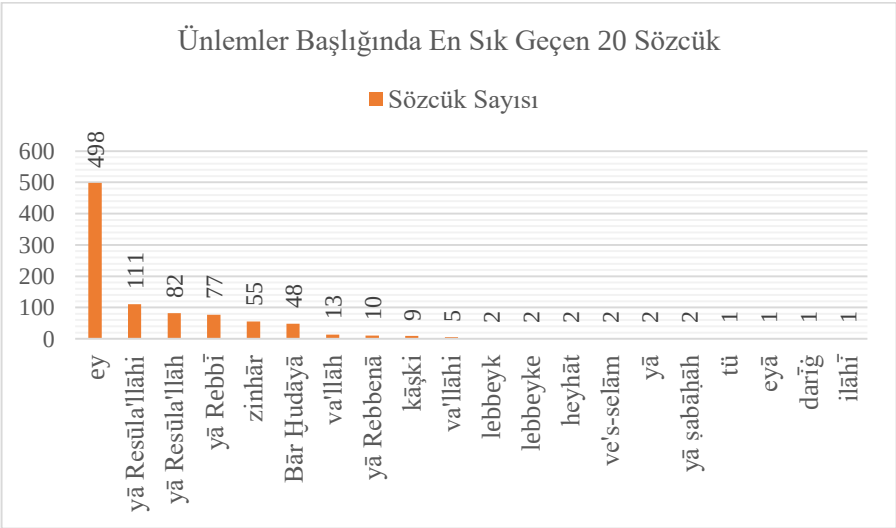

57. Edatlar başlığında toplam 2.746 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 2720 sözcük çıkarıldığı zaman 26 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.57 : Edatlar Başlığı ve Kapsamı

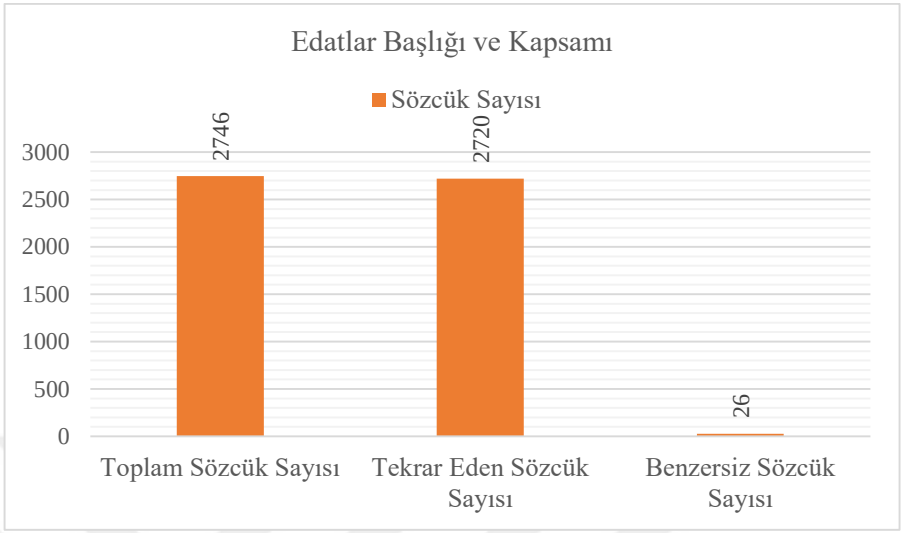

58. Edatlar başlığını oluşturan 26 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Edatlar başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça, Farsça şeklindedir. Bu başlığında Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Edatlar başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.58 : Edatlar Başlığının Köken Bilgisi

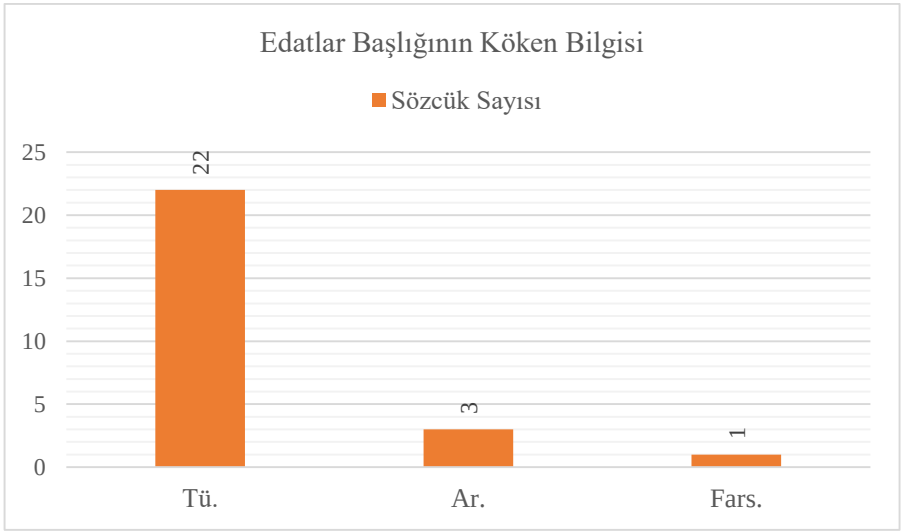

59. Edatlar başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 1.040 sıklık derecesi ile *birle* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 9 sözcük tespit edilmiştir. Edatlar başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.59 : Edatlar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

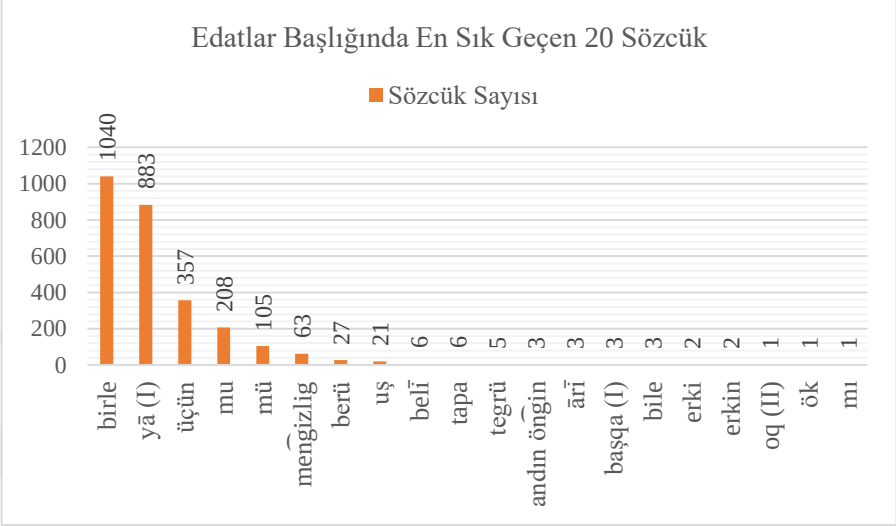

60. Eş Sesliler başlığında toplam 8.989 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 8.662 sözcük çıkarıldığı zaman 327 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.60 : Eş Sesliler Başlığı ve Kapsamı

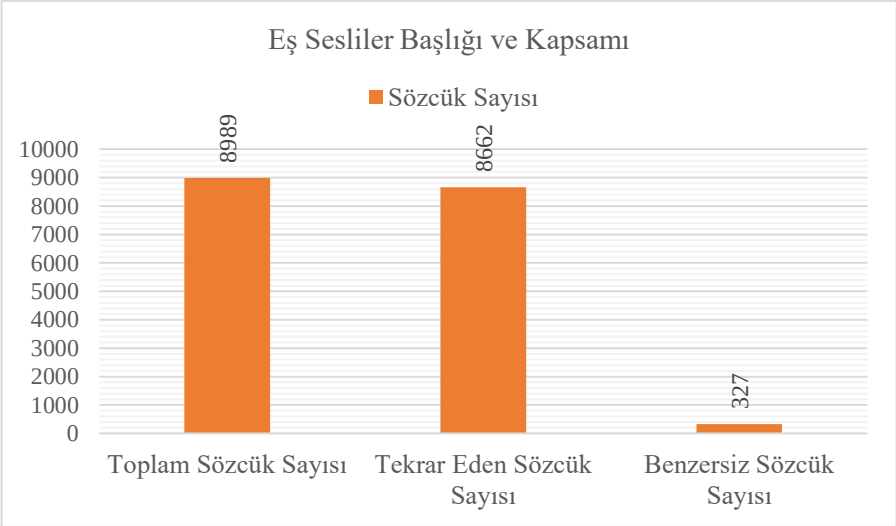

61. Eş Sesliler başlığını oluşturan 327 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Eş Sesliler başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça, Arapça + Türkçe şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Eş Sesliler başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.61 : Eş Sesliler Başlığının Köken Bilgisi

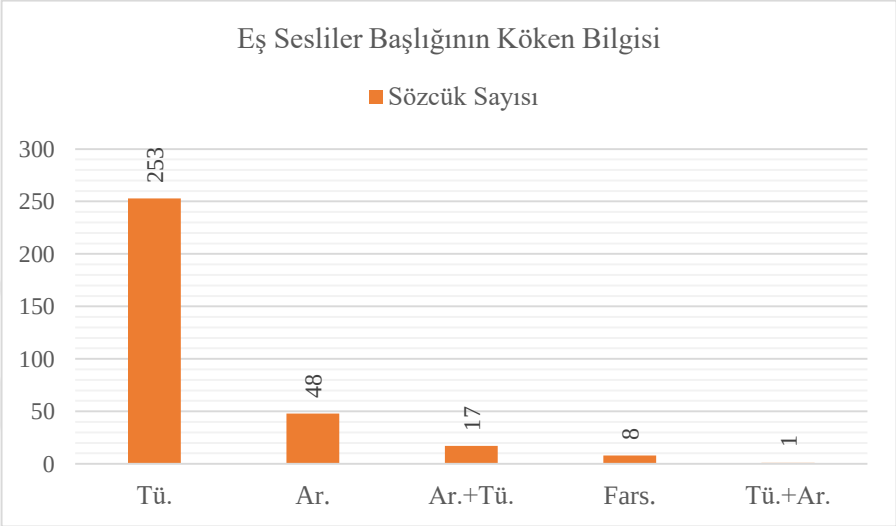

62. Eş Sesliler başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 1.188 sıklık derecesi ile *tur-* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 81 sözcük tespit edilmiştir. Eş Sesliler başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.62 : Eş Sesliler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

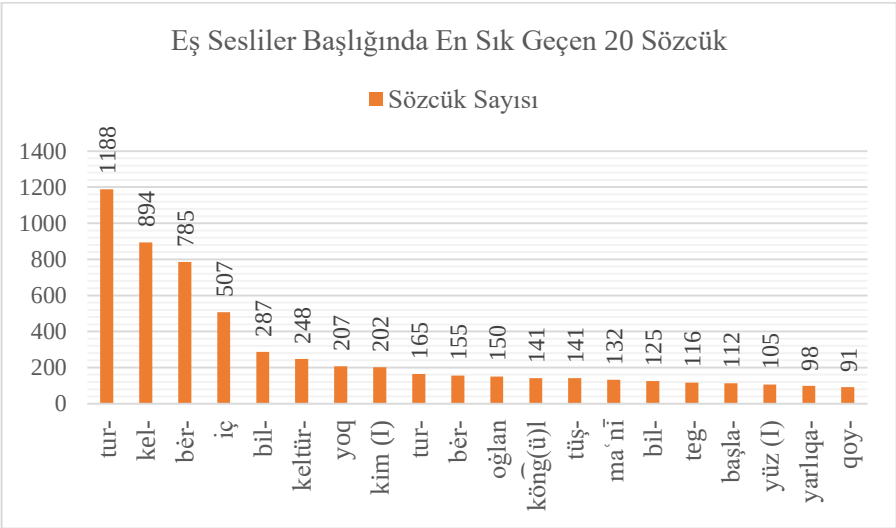

63. Eş Anlamlılar başlığında toplam 25.610 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 24.452 sözcük çıkarıldığı zaman 1.158 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.63 : Eş Anlamlılar Başlığı ve Kapsamı

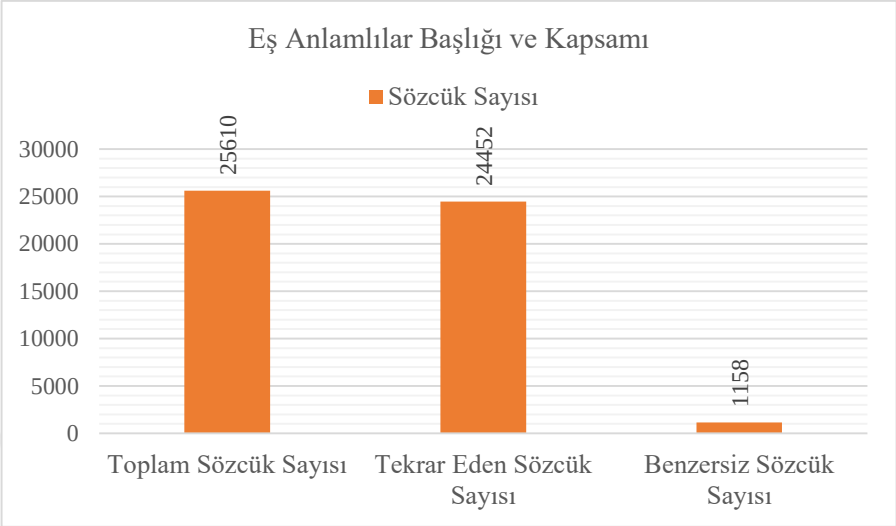

64. Eş Anlamlılar başlığını oluşturan 1158 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Eş Anlamlılar başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça + Türkçe, Arapça şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Eş Anlamlılar başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.64 : Eş Anlamlılar Başlığının Köken Bilgisi

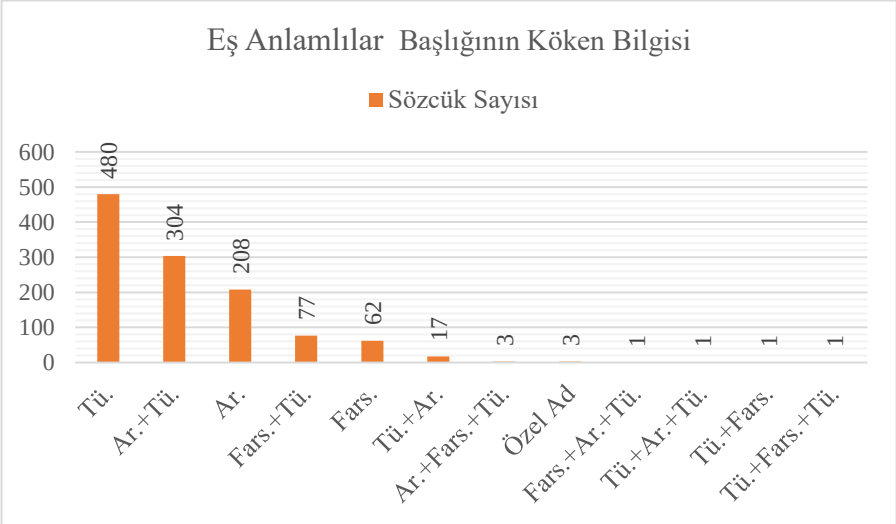

65. Eş Anlamlılar başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 3.449 sıklık derecesi ile *te-* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 426 sözcük tespit edilmiştir. Eş Anlamlılar başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.65 : Eş Anlamlılar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

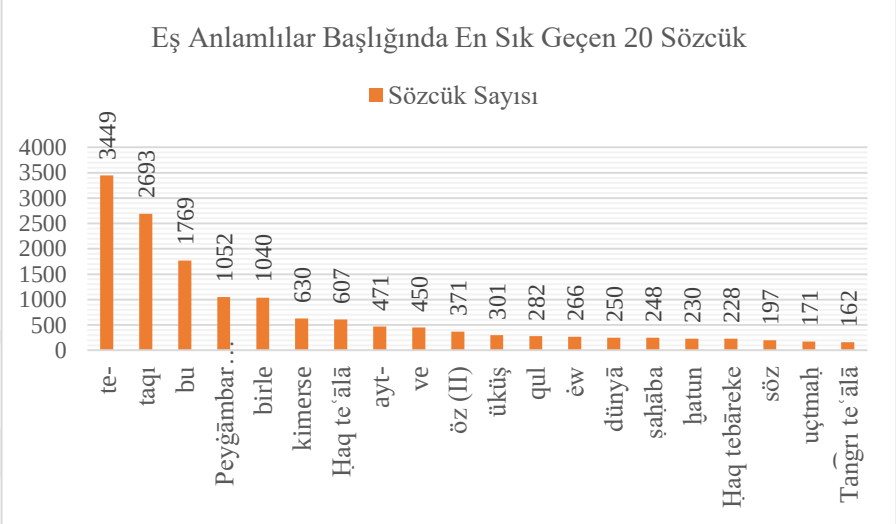

66. Zıt Anlamlılar başlığında toplam 13.510 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 12.791 sözcük çıkarıldığı zaman 719 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.66 : Zıt Anlamlılar Başlığı ve Kapsamı

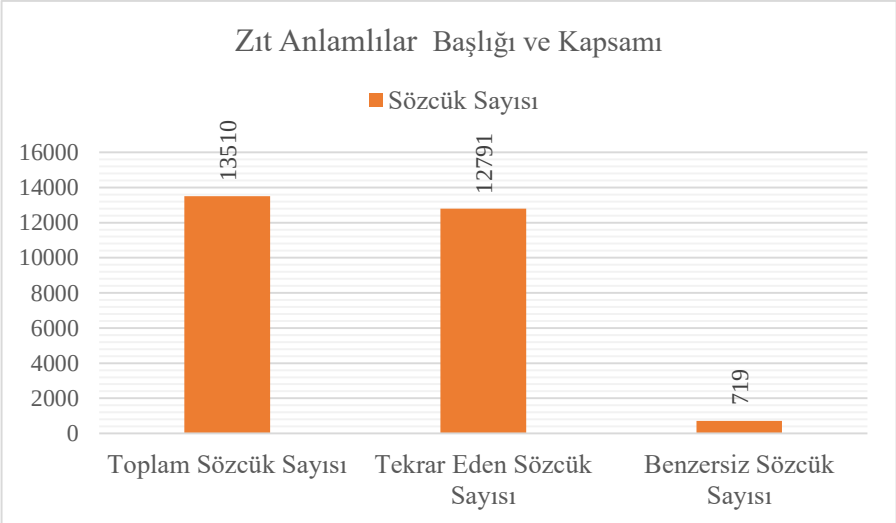

67. Zıt Anlamlılar başlığını oluşturan 719 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Zıt Anlamlılar başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça, Arapça + Türkçe şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Zıt Anlamlılar başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.67 : Zıt Anlamlılar Başlığının Köken Bilgisi

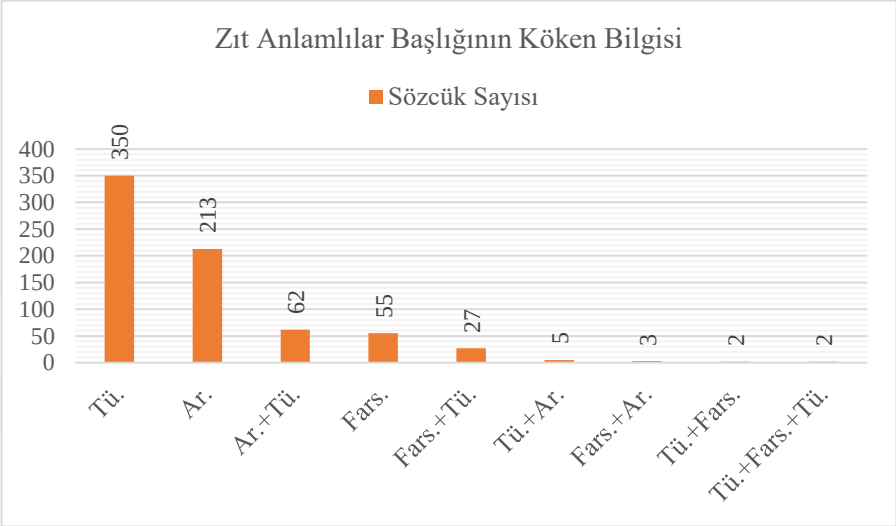

68. Zıt Anlamlılar başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 785 sıklık derecesi ile *bėr-* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 225 sözcük tespit edilmiştir. Zıt Anlamlılar başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.68 : Zıt Anlamlılar Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

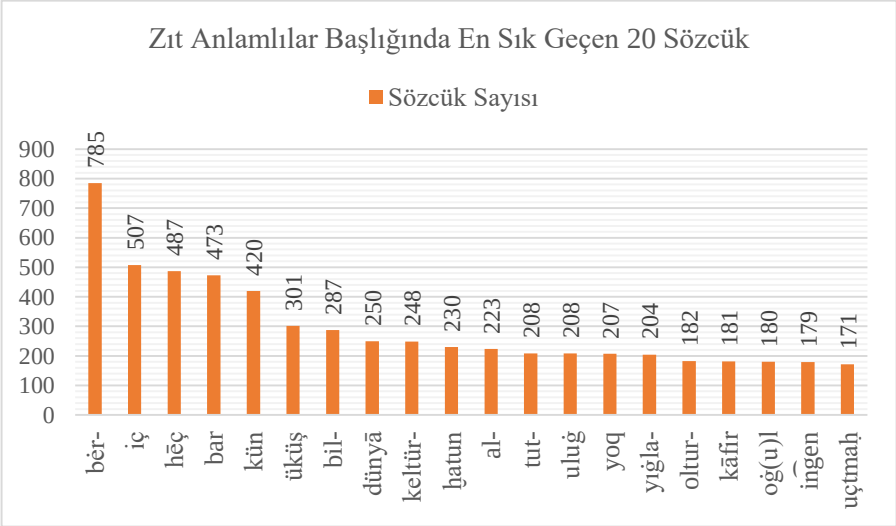

69. Deyimler başlığında toplam 1.485 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 1.182 sözcük çıkarıldığı zaman 303 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.69 : Deyimler Başlığı ve Kapsamı

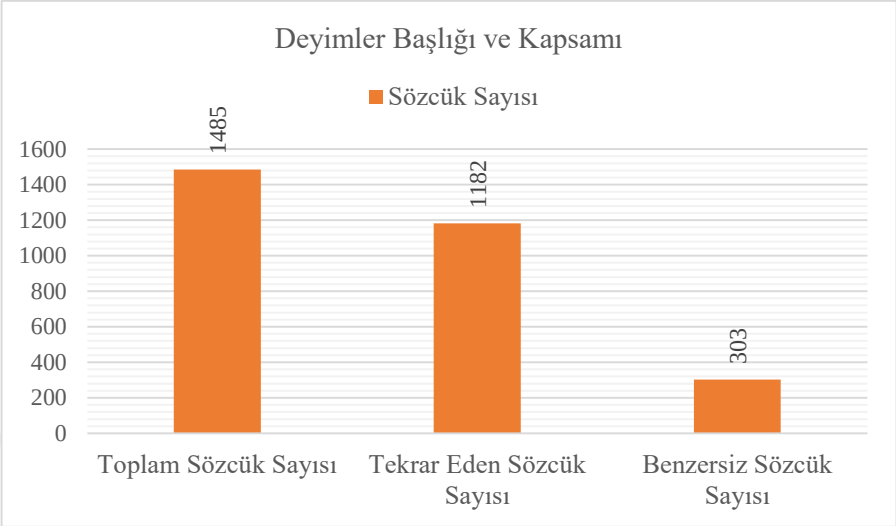

70. Deyimler başlığını oluşturan 303 benzersiz sözcük incelendiğinde Arapça + Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Deyimler başlığının yoğunluk hiyerarşisi Arapça + Türkçe, Türkçe, Farsça + Türkçe şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Deyimler başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.70 : Deyimler Başlığının Köken Bilgisi

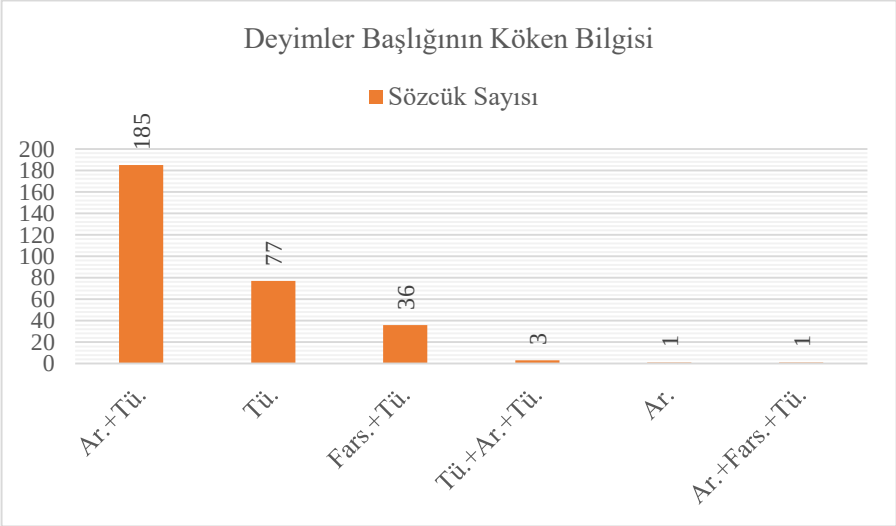

71. Deyimler başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 133 sıklık derecesi ile *ḫabar bėr-* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 137 sözcük tespit edilmiştir. Deyimler başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.71 : Deyimler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

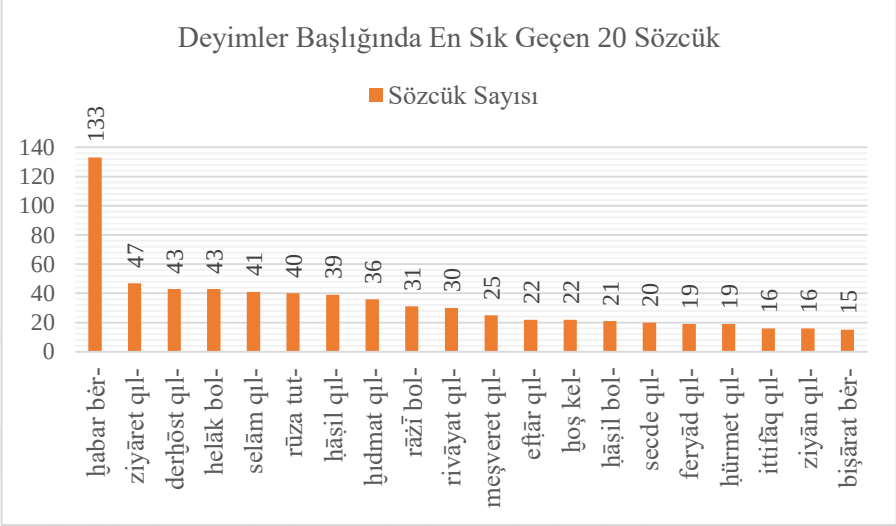

72. Sözcük bilgisi bölümünün on üçüncü ana başlığı olan "atasözleri" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcük tespit edilememiştir.

73. Kalıp sözler başlığında toplam 10 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 7 sözcük çıkarıldığı zaman 3 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.72 : Kalıp Sözler Başlığı ve Kapsamı

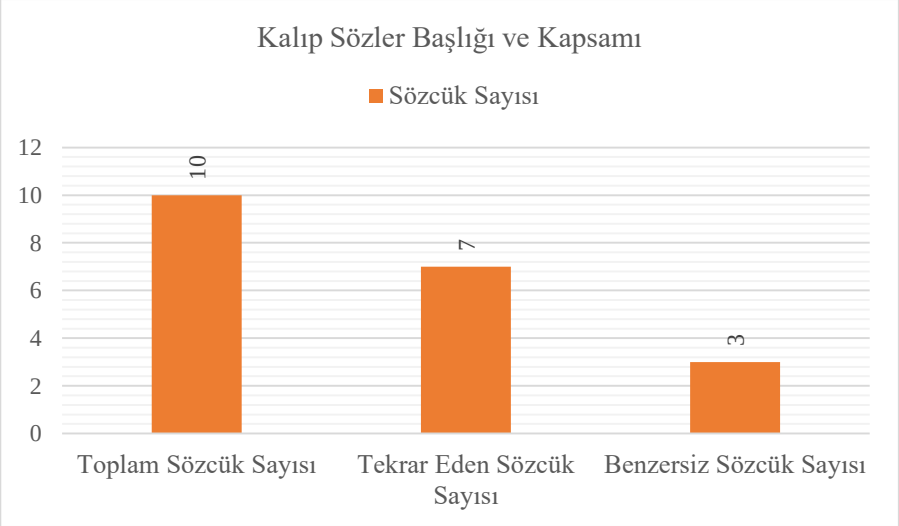

74. Kalıp sözler başlığını oluşturan 3 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. Kalıp sözler başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. Kalıp sözler başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.73 : Kalıp Sözler Başlığının Köken Bilgisi

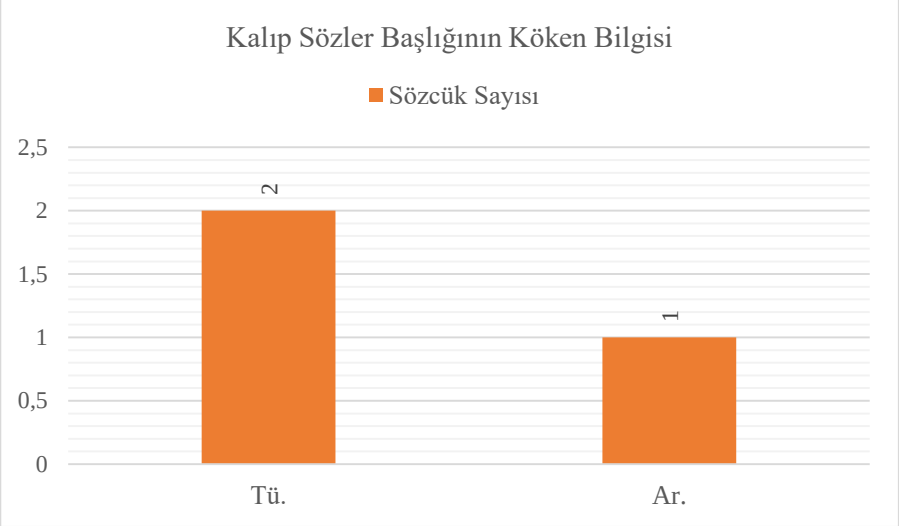

75. Kalıp sözler başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 6 sıklık derecesi ile *bir u bar* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 1 sözcük tespit edilmiştir. Kalıp sözler başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 3 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.74 : Kalıp Sözler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

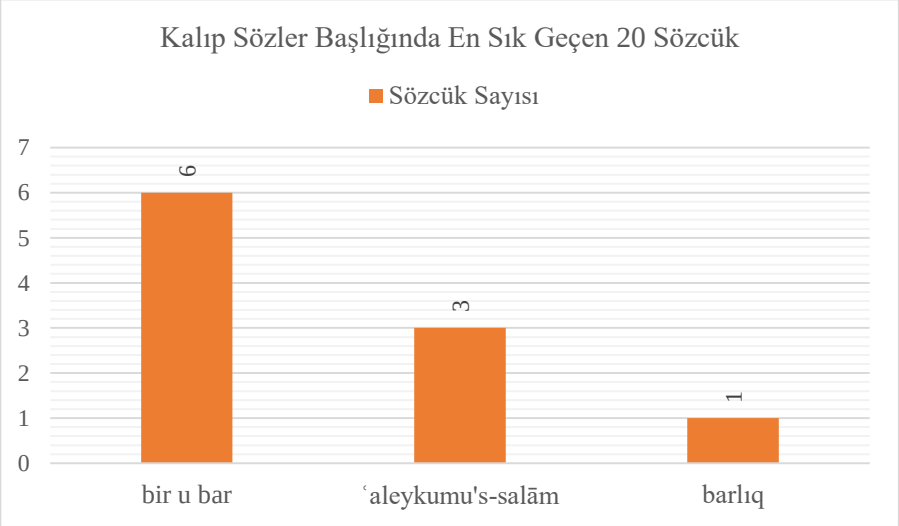

76. Sözcük bilgisi bölümünün on beşinci ana başlığı olan "kaba sözler" başlığı altında değerlendirilebilecek sözcük tespit edilememiştir.

77. İkilemeler başlığında toplam 167 sözcük geçmektedir. Bu sözcüklerden tekrar eden 125 sözcük çıkarıldığı zaman 42 benzersiz sözcüğe rastlanmıştır.

Grafik 3.75 : İkilemeler Başlığı ve Kapsamı

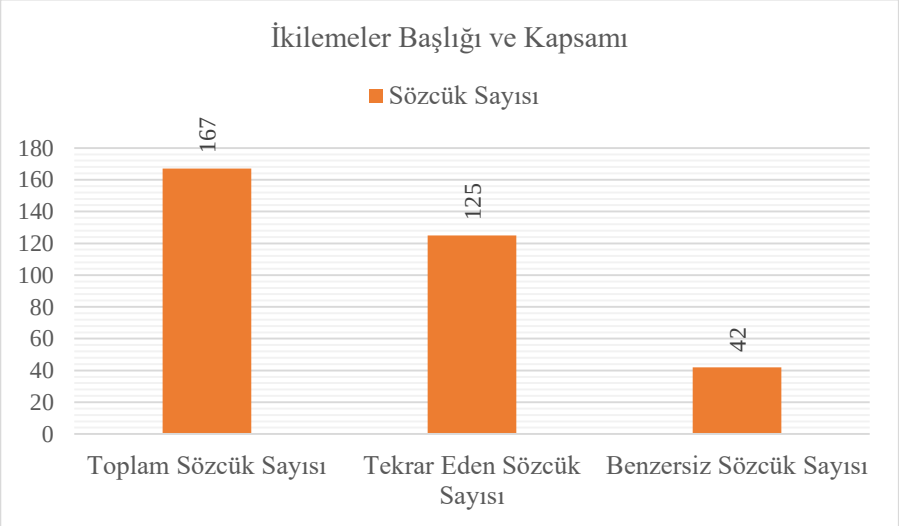

78. İkilemeler başlığını oluşturan 42 benzersiz sözcük incelendiğinde Türkçe kökenli sözcüklerin yoğun bir şekilde eserde geçtiği tespit edilmiştir. İkilemeler başlığının yoğunluk hiyerarşisi Türkçe, Arapça, Türkçe + Farsça şeklindedir. Bu başlıkta Yunanca ve Fransızca kökenli sözcüklere rastlanılmamıştır. İkilemeler başlığıyla ilgili köken bilgisine ait grafik aşağıdaki gibidir:

Grafik 3.76 : İkilemeler Başlığının Köken Bilgisi

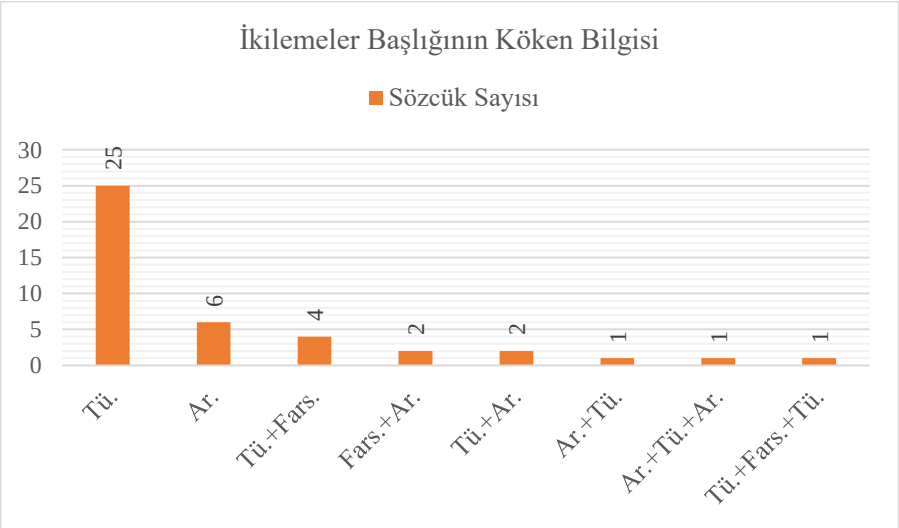

79. İkilemeler başlığı içerisinde en sık geçen sözcük 39 sıklık derecesi ile *ata ana* sözcüğüdür. Ayrıca eserde geçen sözcükler içerisinde 1 sıklık derecesine sahip toplam 21 sözcük tespit edilmiştir. İkilemeler başlığı içerisinde geçen ve sıklık derecesi en yüksek olan 20 sözcük şu şekildedir:

Grafik 3.77 : İkilemeler Başlığında En Sık Geçen 20 Sözcük

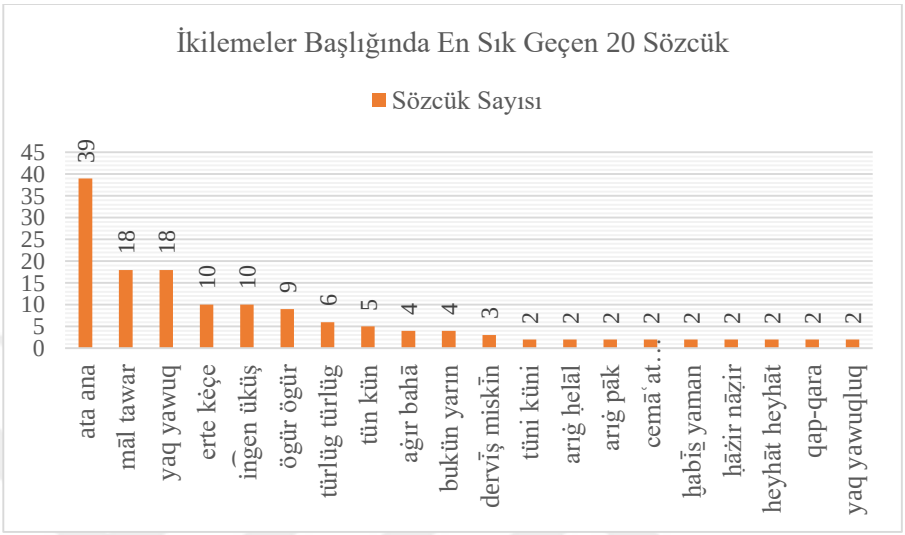

KAYNAKÇA

Acaroğlu, T. (1982). *Bulgarca-Türkçe tematik sözlük.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Akar, A. (2012). *Türk dili tarihi.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Akkavak, T. (2013). *Arap alfabesinden Latin alfabesine geçişin çağdaş Türk resmine yansımaları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aksan, D. (2004). *Türkçenin söz varlığı.* Ankara: Engin Yayınevi.

Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü.* İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Aksoy, Ö. A. (2018). *Atasözleri ve deyimler sözlüğü.* İstanbul: İnkilap Yayınevi.

Aktaş, Ş. T. (2004). *Seçme atasözleri ve eleştirmeli açıklamaları.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Alizade, S. (1992). *Oğuzname (Emsal-i Mehmedalî) XVI. yüzyılda yazılmış Türk atasözleri kitabı.* İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.

Argunşah, M. (2020). Harezm ve Kıpçak Türkçesi. M. ARGUNŞAH içinde, *Türkoloji el kitabı* (s. 53-69). Ankara: Yunus Emre Enstitüsü.

Argunşah, M., & Sağol Yüksekkaya, G. (2018). *Tarihi Türk lehçeleri - Karahanlıca, Harezmce, Kıpçakça dersleri.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Ata, A. (1998). *Nehcü'l-Ferādīs dizin - sözlük.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ata, A. (2002). *Harezm - Altın Ordu Türkçesi.* İstanbul: Kebikeç Yayınları.

Ata, A. (2014). *Çağatay Türkçesinin ilk devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi.* Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi.

Ata, A. (2016). *Çağatay Türkçesinin ilk devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi.* Ankara: Ankara Üniversitesi Yayın Evi.

Banguoğlu, T. (1979). *Ana hatlarıyla Türk grameri.* İstanbul: Dergâh Yayınları.

Banguoğlu, T. (2011). *Türkçenin grameri.[Turkish Grammar]*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çelik, Ş. (2017). *Nehcü'l-Ferâdîs'te yazım (imlâ) çeşitliliği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Değişken (Matematik) - Vikipedi. (2022, 19 Mart). Erişim adresi : https://tr.wikipedia.org/wiki/De%C4%9Fi%C5%9Fken_(matematik)

Deyim: TDK Sözlük Anlamı. (2022, 10 Mart). Erişim adresi : https://sozluk.tdk.gov.tr/

Eckmann, J. (1956). *Nehcü'l-Ferâdîs*, Ankara: TDK Tıpkıbasımlar Dizisi.

Eckmann, J. (1979). *Harezm Türkçesi, tarihi Türk şiveleri.* Ankara: Sevinç Mat.

Eckmann, J. (1988). *"Harezm Türkçesi", (Çev. Mehmet AKALIN), Tarihi Türk Şiveleri.* Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Ensitüsü Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2004). *Başlangıçtan yirminci yüzyıla Türk dili tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdem, E. (2012). *Bizimki Türkçe sevdası.* İstanbul: TDED Yayınları.

Erdoğan, C. (2018). Hârezm ismi ve bölgenin tarihî coğrafyası hakkında bazı tetkikler. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, *2018*(62), 307-399.

Ertem, R. (1991). *Elifbe'den alfabe'ye Türkiye'de yazı meselesi.* İstanbul: Dergâh.

Eski Uygur Alfabesi - Vikipedi. (2022, 15 Şubat). Erişim adresi : https://tr.wikipedia.org/wiki/Eski_Uygur_alfabesi#cite_ref-Sirin_User-2006-61_2-0

Gencan, T. N. (1979). *Dilbilgisi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Göçer, A. (2012). Dil kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, *8*(9a), 50-57.

Gülensoy, T. (2000). *Türkçe el kitabı.* Ankara: Akçağ.

Harezm Türkçesi - Vikipedi. (2022, 10 Şubat). Erişim adresi : https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Harezm_T%C3%BCrk%C3%A7esi&stable=1

Harezmşahlar Devleti - Vikipedi. (2022, 2 Mart). Erişim adresi : https://tr.wikipedia.org/wiki/Harezm%C5%9Fahlar_Devleti

İ. Fadlan, *Seyahatnâme*, (Tarih Yok).

Korkmaz, Z. (2010). *Gramer terimleri sözlüğü.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Köprülü, M. F. (1928). *Türk edebiyatı tarihi.* İstanbul.

Köprülü, M. F. (1980). *Türk edebiyatı tarihi.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Maşkaraoğlu, S. (2018). *Kırım - Tatar söz varlığı* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Mutlu, H. K. (2009). Türkçe Öğretiminde Sözlükçülük Tekniği Açısından Tematik Sözlükler. *Journal of Turkish Studies*, 814-822.

Özaydın, A. HÂRİZM - TDV İslâm ansiklopedisi. (2022, 1 Mart). Erişim adresi : https://islamansiklopedisi.org.tr/harizm

Özdemir, E. (1973). *Dil ve yazar.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özkan, A. S. (2021). *Rabguzi'nin Kısasü'l-Enbiya adlı eserinde isim söz varlığı incelemesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özşahin, M. (2011). *Başkurt Türkçesi söz varlığı* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

PHP Programlama. (2022, 6 Şubat). Erişim adresi : https://www.bilgigunlugum.net/webprog/php/php_degisken

Sağol, G. (2002). *Harezm Türkçesi ve Harezm Türkçesi ile yazılan eserler.* Yeni Türkiye Yayınları.

Sağol, G. (2004). *Nehcü'l-Feradis üzerine, Zeynep Korkmaz armağanı.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Sami, B. N. (1998). *Resimli Türk edebiyatı tarihi.* İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.

Söz Varlığı TDK Sözlük Anlamı. (2022, 1 Şubat). Erişim adresi : https://sozluk.tdk.gov.tr/

Şirin, H. (2006). *Başlangıçtan günümüze Türk yazı sistemleri.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Taner, M. T. (2002). *Ön Asya dünyasında ilk Türkler Kimmerler ve İskitler.* Ankara.

TDK. (2005). *Türkçe Sözlük.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

TDK. (2011). *Türkçe Sözlük.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Telegram Kullanıcı Sayısı, WhatsApp Kriziyle Fırladı! (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi : https://shiftdelete.net/facebook-ve-whatsapp-kesintisi-telegrama-yaradi#:~:text=Telegram%20kullan%C4%B1c%C4%B1%20say%C4%B1s%C4%B1%20bir%20gecede,500%20milyon%20aktif%20kullan%C4%B1c%C4%B1s%C4%B1%20var

Tema, TDK Sözlük Anlamı. (2022, 10 Mart). Erişim adresi : https://sozluk.tdk.gov.tr/

Terim, TDK Sözlük Anlamı. (2022, 9 Ocak). Erişim adresi : https://sozluk.tdk.gov.tr

Tolstov, S. P. (1964). Kadimgi Hârezm Medeniyetini İzleb. *SSSR Fenler Akademiyasi, Taşkent, Özbekistan SSR Fen Neşriyati*, 88.

Turan, O. (1980). *Tarihî akış içinde din ve medeniyet.* İstanbul: Nakışlar Yayınevi.

Türk, V., & Arslan Erol, H. (2019). *XIV-XV. Yüzyıllar Türk Dili.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Obolenskim, M. (1850). *Yarlık.* Kazan.

DİZİN

-A-

Ābadān, 198, 258, 292, 293, 217, 299, 300, 651, 652, 720, 797, 798, 823, 829, 873
Ābadān bol-, 217, 299, 300
ʿAbarāt, 105, 106, 2, 94, 221, 222, 300, 301, 309, 322, 368, 445, 511, 583, 618, 652, 658, 718, 743, 744, 787, 885, 898
ʿAbarāt aq-, 300, 652, 743, 744, 787
ʿAbarāt yaş aq-, 301, 652, 743, 744, 787
Abdāl, 83, 200, 89, 475
Abdāllar maqāmı, 200
Ābdast, 104, 154, 200, 41, 214, 242, 301, 341, 388, 393, 405, 465, 499, 571, 585, 626, 652, 661, 681, 713, 714, 754, 767, 792, 806, 819, 868
Ābdast qıl-, 301
Ābdest suwı, 200
ʿAbdullāh, 2, 3
ʿAbdullāh ibnü ʿömer, 2, 3
ʿAbdullāh ibnü'l-mübārek, 2, 3
ʿĀbid, 77, 121, 168, 200, 236, 307, 23, 56, 222, 431, 458, 470, 554, 597, 628, 659, 676, 701, 732, 750, 758, 843
Ābrū, 198, 292, 293
Ābrūyluġ, 198, 292, 293, 525, 526
Abū ʿabdullāh, 2, 3
Abū ʿabdullāh-i sekrī, 2, 3
Abū bekr, 2, 3
Abū ḥanīfe, 2, 3
Abū leheb, 2, 3
Abū mūsā, 2, 3
Abū mūsā al-aşʿarī, 2, 3
Abū muslim, 2, 3
Abū muslim ḫūlānī, 2, 3
Abū saʿīd, 2, 3
Abū saʿīd-i ḫudrī, 2, 3
Abū ṣaʿlebe, 2, 3
Abū sufyān, 2, 3
Abū süleymān, 2, 3
Abū süleymān-i dārānī, 2, 3
Abū yezīd-i busṭāmī, 2, 3
Abū ẕar, 2, 3
Abū ẕar ġifārī, 2, 3
Abuşqa, 55, 63, 64, 66, 80, 81, 99, 110, 117, 144, 145, 167, 210, 269, 294, 305, 57, 211, 220, 221, 228, 231, 255, 259, 270, 274, 279, 291, 301, 365, 393, 437, 489, 538, 587, 603, 604, 617, 621, 636, 643, 652, 654, 661, 668, 704, 714, 742, 745, 751, 753, 773, 798, 803, 813, 815, 820, 822, 836, 880
Abuşqa bol-, 301
ʿAcab, 198, 268, 269, 217, 299, 301, 372, 461, 525, 526, 614, 686, 751
ʿAcab bol-, 217, 299, 301
ʿAcāyib, 198, 268, 269, 525, 526
ʿAcīb, 217, 246, 299, 301, 355, 445, 633, 743, 854, 883, 884, 913
ʿAcīb bol-, 217, 299, 301, 883, 884
ʿAciz, 92, 143, 286, 293, 299, 308, 301, 371, 519, 526, 538, 618, 652, 678, 756, 773, 794, 798, 817, 839, 844, 855, 857
ʿĀciz bol-, 301
ʿĀcizlik, 293
ʿAcūz, 110, 113, 231, 243, 295, 815
Aç, 103, 185, 260, 288, 217, 218, 219, 301, 390, 402, 431, 535, 581, 583, 612, 648, 710, 721, 763, 797, 798, 808, 853, 870, 903
Aç bol-, 301
Aç qarın, 103, 390, 583, 710, 903
Aç(ı)l-, 217, 218, 219, 797, 808
Açığ, 56, 60, 79, 102, 103, 32, 93, 217, 299, 301, 797, 798, 799, 843, 865, 868
Açığ bol-, 217, 299, 301
Açığlıq, 60, 76, 78, 79, 93, 301, 797, 799, 868
Açıl-, 218, 219, 387, 797, 799, 808
Açlıq, 103, 155, 183, 280, 291, 72, 273, 293, 316, 424, 579, 599, 823
Açtur-, 219
Açuq, 39, 91, 100, 102, 176, 198, 219, 268, 269, 270, 57, 212, 217, 299, 302, 330, 336, 397, 455, 461, 525, 526, 533, 537, 560, 569, 571, 573, 582, 583, 614, 649, 668, 698, 718, 810, 870, 883, 884, 927
Açuq ayra sözle-, 217, 299, 302, 883, 884
Açuq bol-, 217, 299, 302

Açuq qaşlıġ, 198, 268, 269, 525, 526
Açuq rāst, 176, 455, 649, 927
Açuq yüz, 91, 219, 525, 526, 583, 614, 668, 698
Açuq yüzlüg, 91, 525, 526
Açur-, 217, 218, 219
Ādāb, 269, 294
Ādam, 141, 216, 228, 280, 288, 2, 3, 94, 206, 212, 255, 290, 301, 340, 369, 381, 441, 463, 499, 506, 530, 550, 565, 568, 605, 607, 631, 679, 701, 738, 741, 785, 806, 818, 842, 852, 877, 890, 912
Ādam oġlı, 228, 280, 288, 212, 255, 301, 340, 369, 441, 463, 499, 506, 530, 550, 607, 679, 701, 741, 806, 818, 842, 852, 890, 912
Aḍaq iç-, 217, 299, 302
ʿĀdat, 165, 302, 585, 658, 804
ʿĀdat qıl-, 302
ʿAdāvat, 269, 249, 799, 818, 840, 845, 875
Ādemī, 53, 68, 100, 192, 195, 222, 264, 303, 315, 38, 94, 217, 268, 288, 298, 300, 302, 396, 446, 450, 482, 494, 522, 562, 572, 634, 705, 757, 765, 781, 869, 924
Ādemī qıl-, 217, 300, 302
Adım, 194, 196, 269, 217, 233, 300, 302, 367, 573, 870
Adım adımla-, 217, 300, 302
Aḍır-, 219
ʿĀdil, 294, 50, 59, 526, 799, 813, 882
ʿAdl, 182, 272, 302, 351, 356, 452, 652, 676, 694, 761, 799, 807, 883, 893
ʿAdl qıl-, 302
Aḍrıl-, 220
Āfat, 59
ʿĀfiyat, 107, 653, 756, 799, 832, 833, 841, 864
ʿAfv, 92, 201, 219, 271, 284, 297, 298, 313, 315, 240, 262, 303, 316, 536, 565, 586, 606, 611, 663, 665, 674, 698, 711, 784, 799, 814, 858
ʿAfv qıl-, 303
Afżal, 198, 292, 294, 93, 369, 539, 701
Aġ(ı)r, 525, 526, 797, 881
Aġaç, 77, 93, 217, 263, 303, 638, 651, 653, 676, 764, 789
Aġaç ur-, 217, 303, 651, 653, 789
Āgāh bol-, 303, 653, 695, 800, 826
Aġāz qıl-, 303
Aġır bahā, 85, 135, 144, 153, 63, 64, 276, 491, 574, 642, 927
Aġır çerig, 121, 189, 31, 227, 256, 411, 413, 526, 620, 725, 782, 852, 855, 876, 908
Aġır iş, 312, 527, 653
Aġır kel-, 303
Aġır meşaqqat, 299, 926, 927
Aġır qıl-, 217, 300, 303
Aġırla-, 220, 653, 776, 800, 808, 831
Aġırlıq, 159
Aġırsın-, 220
Aġız, 90, 91, 94
Aġna-, 217, 218, 220
Aġrı-, 220
Aġrıġ, 108, 93
Aġu, 89, 115, 126, 279, 94, 217, 300, 303, 304, 326, 593, 653, 795
Aġu bėr-, 217, 300, 303
Aġu iç-, 304
Aġuluġ, 81, 82, 89, 90, 110, 114, 115, 93, 217, 235, 300, 304, 320, 512, 520, 525, 527, 613, 622, 685, 793, 822, 921, 923
Aġuluġ cānvar, 81, 82, 115, 93, 235, 512, 527, 921
Aġuluġ qıl-, 217, 300, 304
Aġuluq, 90, 115, 136, 186, 525, 527
Aġuluq oq, 115, 136, 186, 527
Aġz, 90, 91, 94
Aġzıngnı sındur-, 217, 300, 304, 883, 884
Āh qıldı-, 217, 300, 304, 883, 884
Āh tė-, 304
Aḥad, 122, 190, 191, 93
Aḥādīṣ, 163, 201
ʿAhd, 167, 201, 217, 300, 304, 342, 621, 654, 657, 683, 743
ʿAhd buz-, 304
ʿAhd qıl-, 304, 654, 743
ʿAhd qılış-, 217, 300, 304
ʿAhdke vefā qıl-, 305
ʿAhdnāma, 122, 161, 178, 216, 756
Āheste, 305, 582, 583, 651, 654, 658, 797, 800, 815, 823, 855, 869
Āheste ay-, 305
Āḫir, 50, 62, 63, 65, 66, 105, 111, 126, 131, 185, 195, 257, 267, 292, 304, 18,

38, 72, 225, 249, 285, 303, 342, 353, 358, 362, 370, 401, 462, 474, 492, 516, 533, 562, 583, 664, 681, 733, 734, 777, 790, 800, 807, 828, 834, 895, 896, 919, 922
Āḫir ḥāl, 111, 303, 370
Āḫir ʿömr, 111, 257, 353, 583
Āḫir vaqt, 111, 195, 304, 18, 38, 72, 225, 249, 342, 358, 401, 462, 492, 516, 533, 562, 664, 681, 734, 790, 895, 919, 922
Āḫir zamān, 50, 62, 63, 126, 131, 185, 267, 292, 304, 362, 474, 828, 834, 896
Āḫir zamāna, 50, 63, 185, 292, 304, 362, 828, 834, 896
Āḫirat, 120, 193, 201, 275, 281, 314, 218, 264, 300, 305, 340, 389, 392, 396, 426, 438, 466, 545, 582, 624, 654, 677, 700, 712, 718, 739, 795, 800, 801, 812, 816, 817, 819, 821, 847, 883, 905
Āḫirat yeri, 201, 218, 264, 300, 305, 392, 712, 801, 812, 816, 817, 819, 821
Āḫirat yeringe qoy-, 218, 300, 305
Āḫiratqa naql qıl-, 305, 654, 672, 681, 689, 782, 801, 870, 871
Aḥkām, 122, 152, 182, 93, 514, 659
Aḥkām-i şeriʿat, 122, 152, 182, 93, 514, 659
Aḥmaq, 79, 108, 110, 116, 157, 171, 186, 279, 294, 92, 305, 344, 385, 458, 472, 527, 537, 551, 566, 593, 640, 677, 680, 801, 817, 819, 839, 840, 859, 869, 883, 915
Aḥmaq bol-, 305
Aḥmaqlıq, 198, 292, 294
Aḥnaf, 2, 3
Aḥnaf bin qays, 2, 3
Aḫşam, 63, 72, 201, 213, 22, 238, 305, 344, 654, 711, 801, 822, 891
Aḫşam bol-, 305, 654, 711
Aḫşam namāzı, 72, 201, 213, 238
Aḫtar-, 36, 220, 617, 654, 745
Aḥvāl, 125, 269, 224, 241, 263, 358, 413, 449, 478, 504, 612, 625, 638, 654, 662, 695, 696, 710, 763, 781, 920
Aḥvālı munġiż bol-, 300, 305, 651, 655, 665, 797, 801, 863, 865
Aḥzāb, 186
Aḥzāb toquşı, 186
Al-, 2, 3, 4, 11, 220, 369, 403, 459, 489, 503, 721, 801, 811
Al(ı)n, 91, 213, 616, 617, 651, 655, 707, 737, 797, 802, 805
Ala, 114, 176, 206, 212, 233, 255, 283, 309, 573, 574, 644, 685, 786, 803, 822, 871
Aʿlā ʿilliyyīn, 51, 610, 929
ʿalaf, 76, 94, 651, 655
ʿalam, 179, 389
ʿālam, 51, 56, 83, 192, 15, 224, 254, 260, 320, 331, 389, 432, 535, 555, 596, 631, 636, 662, 667, 710, 733, 809, 812, 886
ʿalāmat, 201
Ālat, 136
Alçaq, 239, 525, 527, 797, 802, 827, 840, 847, 868
Alçaqlıq, 87, 91, 101, 294, 44, 250, 262, 306, 336, 380, 577, 617, 630, 652, 655, 771, 802, 827, 840, 847, 868, 884
Alçaqlıq qıl-, 306, 655, 771, 802, 884
Alda-, 218, 220
Aldur-, 218, 221
ʿAlem tut-, 300, 306
ʿAlem tutġuçı, 122, 151, 306
Alġuluġ, 122, 147, 525, 527, 651, 655, 693, 797, 802, 811
Alḥamdulillāhi, 108, 198, 199, 202, 222
Alın-, 221
ʿAlī, 2, 3
ʿAlif, 64, 76, 157, 203, 94, 382, 529, 651, 655, 659, 804
ʿĀlim, 54, 70, 151, 152, 251, 267, 289, 296, 34, 52, 86, 89, 92, 306, 314, 331, 349, 360, 412, 426, 495, 557, 584, 606, 629, 655, 680, 776, 802, 809, 814, 819, 848, 867
ʿĀlim bol-, 306
Alma, 79, 147
Alnaş-, 218, 221, 651, 656, 774
Alp, 294
Alt, vii, 2, 5, 22, 23, 24, 25, 29, 40, 50, 59, 74, 76, 77, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 89, 90, 91, 102, 115, 116, 122, 123,

127, 133, 135, 145, 147, 151, 158, 159, 162, 164, 165, 172, 177, 178, 182, 186, 189, 190, 198, 199, 264, 268, 292, 2, 3, 88, 205, 211, 213, 217, 218, 656, 660, 803, 875, 939, 940, 941, 943, 944, 946, 947
Altı, 30, 88, 125, 137, 140, 190, 232, 29, 205, 207, 277, 292, 298, 332, 373, 461, 471, 488, 523, 750, 900
Altı mi͡ng, 205, 207, 373, 461, 523, 750, 900
Altı yüz, 88, 190, 205, 207, 292
Altı yüz mi͡ng, 205
Altı yüz yigirmi, 190, 205
Altınç, 65, 69, 70, 71, 160, 163, 283, 210, 325, 444, 525, 527, 528, 632, 668, 743, 762, 781, 913
Altınçı, 525, 527, 528
Altmış, 129, 194, 62, 205, 206, 209, 328, 558
Altmış mi͡ng, 205, 206
Altmış üç, 206, 209
Altun, 58, 60, 109, 118, 120, 121, 127, 129, 130, 132, 136, 141, 159, 171, 181, 306, 312, 51, 54, 55, 61, 93, 207, 208, 210, 226, 373, 458, 470, 559, 619, 671, 713, 720, 758, 782, 809, 840, 876
Altun çanaq, 132, 136
ʿĀm, 601
Āmāda bol-, 306, 656, 701
Āmāda qıl-, 306
Āmāda qılın-, 300, 306
Āmāda tur-, 306
Āmādalıq qıl-, 307, 651, 656, 710
ʿamal bol-, 307
ʿamal qıl-, 307
ʿamal-i ṣāliḥ, 213, 254, 528, 551, 722, 843
Amānat qoy-, 218, 300, 307, 346, 884, 892
ʿAmel, 104, 163, 184, 200, 202, 220, 258, 286, 59, 214, 295, 316, 455, 515, 585, 748, 779, 829, 874
ʿAmellig, 269, 555
ʿĀmil, 269
Āmīn, 108, 198, 199, 202, 298, 310, 307, 446, 666, 675, 913
Āmīn tė-, 307
ʿAmm, 90, 116, 117, 119, 94, 651, 656, 661
Ammā, 94, 607
ʿAmma, 117
ʿAmūd, 122, 135, 136, 93, 651, 656, 773
Ana, v, vii, 2, 6, 8, 22, 23, 24, 29, 38, 40, 50, 53, 57, 76, 81, 90, 92, 114, 117, 122, 198, 201, 2, 93, 217, 225, 249, 342, 388, 393, 582, 600, 607, 609, 612, 616, 656, 682, 686, 781, 822, 891, 926, 937, 944, 950, 968, 970
Ana qarnı, 92, 114, 93, 686, 822
Anasız, 116, 117, 530, 582, 583
ʿanbar, 127, 181, 61
Ança, 58, 64, 88, 93, 97, 109, 124, 150, 161, 218, 253, 52, 80, 226, 233, 263, 265, 308, 314, 367, 473, 559, 583, 587, 595, 602, 603, 619, 656, 668, 669, 699, 718, 731, 733, 755, 765, 849, 885
Ançada, 445, 582, 583, 743
Ançaġa tegi, 270, 582, 583, 584, 864
Ançaqa tegi, 131, 138, 160, 200, 251, 37, 89, 263, 270, 402, 449, 582, 583, 584, 615, 638, 762, 860
Ançasını, 525, 528
And, vi, 16, 17, 19, 44, 45, 75, 198, 199, 202, 203, 218, 232, 268, 289, 300, 307, 308, 309, 371, 440, 645, 651, 654, 657, 702, 884, 885, 899
And iç-, 218, 300, 307, 309, 884, 885
And qıl-, 308
And yāḍ qıl-, 308
Anda, 53, 56, 58, 91, 101, 129, 135, 149, 156, 167, 192, 220, 271, 281, 289, 297, 34, 45, 51, 66, 75, 77, 214, 226, 229, 233, 246, 248, 249, 259, 265, 277, 282, 302, 320, 330, 337, 360, 367, 380, 383, 395, 401, 404, 468, 471, 496, 498, 535, 544, 567, 577, 584,590, 592, 615, 617, 619, 631, 641, 652, 667, 672, 697, 719, 720, 722, 755, 764, 772, 775, 809, 812, 828, 829, 847, 857, 869, 886, 896, 904
Andaġ, 51, 71, 72, 82, 83, 84, 93, 95, 96, 97, 99, 101, 102, 104, 105, 108, 109, 112, 114, 120, 125, 128, 129,

131, 134, 141, 146, 148, 149, 151, 153, 156, 157, 159, 160, 164, 178, 180, 182, 183, 190, 193, 197, 208, 213, 217, 221, 224, 227, 229, 230, 232, 242, 246, 259, 260, 265, 266, 267, 268, 278, 285, 286, 287, 289, 294, 298, 300, 301, 306, 311, 4, 15, 21, 25, 35, 36, 39, 47, 50, 51, 66, 71, 74, 85, 92, 205, 207, 217, 220, 223, 228, 229, 237, 238, 243, 250, 254, 258, 265, 266, 274, 284, 287, 291, 292, 295, 297, 299, 307, 308, 319, 325, 335, 342, 345, 347, 349, 354, 357, 359, 362, 365, 367, 368, 370, 373, 377, 389, 391, 399, 407, 420, 422, 426, 428, 429, 440, 448, 460, 462, 469, 483, 493, 495, 499, 501, 507, 508, 509, 513, 514, 516, 521, 523, 524, 526, 528, 538, 540, 541, 549, 560, 565, 566, 568, 584, 590, 592, 593, 602, 611, 613, 618, 626, 627, 629, 630, 631, 638, 646, 647, 648, 653, 656, 657, 665, 666, 668, 674, 687, 689, 697, 700, 701, 704, 708, 712, 714, 719, 728, 733, 746, 768, 770, 775, 780, 786, 788, 789, 791, 794, 795, 799, 800, 804, 813, 822, 824, 831, 848, 859, 861, 862, 863, 869, 871, 872, 875, 876, 877, 878, 887, 889, 893, 896, 898, 916, 921, 924

Andaġ bol-, 308

Andaġ kim, 101, 213, 266, 274, 584, 657, 733, 768, 863

Andaġ qıl-, 308

Andaġoq, 126, 150, 158, 308, 559, 584, 602, 646, 733, 849

Andaġoq bol-, 308

Andaġoq kıl-, 308

Andan, 35, 600, 601

Andaqı, 59, 548, 600, 601, 834

Andın, 57, 65, 68, 83, 88, 108, 124, 126, 128, 130, 135, 144, 146, 147, 154, 158, 160, 161, 170, 173, 180, 186, 191, 209, 225, 226, 232, 245, 250, 256, 259, 266, 279, 283, 306, 314, 315, 9, 31, 36, 41, 43, 44, 48, 53, 56, 63, 208, 209, 210, 215, 216, 223, 242, 243, 270, 280, 281, 284, 305, 318, 329, 344, 349, 358, 361, 373, 378, 379, 386, 388, 393, 395, 400, 414, 415, 417, 421, 425, 430, 441, 446, 448, 460, 475, 477, 478, 482, 485, 490, 494, 501, 506, 508, 509, 513, 520, 521, 522, 523, 527, 537, 541, 547, 551, 552, 558, 560, 566, 577, 584, 585, 586, 589, 600, 601, 612, 613, 623, 625, 627, 631, 634, 643, 644, 654, 655, 674, 677, 695, 706, 712, 721, 724, 725, 737, 762, 764, 774, 780, 783, 784, 793, 801, 802, 807, 817, 835, 836, 844, 845, 846, 849, 859, 866, 871, 875, 895, 908, 912, 916, 920, 923, 924

Andın başqa, 612, 613

Andın bėrü, 520, 612, 613, 793, 923

Andın öng̃in, 558, 613, 849

Andın song̃, 57, 65, 88, 124, 144, 154, 158, 160, 161, 173, 186, 191, 209, 250, 256, 259, 306, 9, 43, 208, 216, 243, 270, 280, 305, 318, 344, 349, 358, 373, 378, 379, 386, 388, 393, 414, 417, 421, 430, 441, 448, 460, 477, 482, 485, 501, 509, 521, 523, 551, 566, 584, 585, 586, 589, 623, 627, 631, 643, 654, 674, 695, 706, 725, 762, 764, 784, 801, 807, 836, 845, 859, 866, 895, 908, 912, 916

Andın song̃ra, 585

ʿAnf, 156, 198, 268, 270

Ang̃a, 52, 54, 84, 95, 118, 120, 123, 135, 157, 160, 176, 238, 244, 250, 274, 306, 314, 4, 11, 54, 69, 228, 257, 264, 287, 318, 365, 374, 389, 398, 410, 417, 427, 456, 513, 546, 558, 582, 601, 603, 620, 622, 635, 657, 660, 683, 693, 708, 724, 727, 795, 856, 883, 905

Ang̃ar, 57, 90, 92, 170, 175, 193, 195, 221, 241, 253, 267, 268, 270, 280, 281, 286, 292, 297, 7, 16, 51, 74, 221, 225, 236, 244, 262, 285, 288, 313, 318, 347, 356, 364, 382, 392, 396, 399, 401, 407, 409, 415, 423, 430, 438, 441, 444, 457, 473, 474, 477, 482, 484, 508, 533, 536, 546, 553, 562, 564, 585, 632, 640, 646, 649, 661, 665, 673, 702, 708, 713, 715, 719, 723, 724, 726, 739, 740, 759,

762, 765, 766, 780, 844, 845, 867, 875, 905, 907, 913, 929
Aŋ͡gdur-, 221, 803, 873
Aŋ͡gla-, 221
Anı, 57, 58, 59, 61, 66, 76, 79, 80, 81, 83, 85, 86, 89, 92, 96, 103, 114, 129, 157, 187, 188, 205, 220, 221, 226, 227, 258, 263, 265, 274, 277, 280, 284, 287, 288, 290, 295, 301, 308, 7, 14, 29, 30, 31, 46, 58, 65, 85, 212, 214, 223, 229, 241, 242, 244, 247,250, 257, 262, 263, 264, 266, 275, 276, 279, 289, 292, 298, 312, 330, 347, 381, 385, 387, 390, 391, 398, 402, 406, 408, 415, 419, 436, 441, 472, 477, 481, 487, 488, 490, 504, 513, 546, 553, 554, 598, 601, 602, 626, 630, 638, 642, 643, 647, 655, 661, 665, 671, 686, 688, 693, 696, 702, 704, 708, 712, 713, 724, 727, 751, 752, 759, 762, 764, 767, 768, 773, 777, 787, 788, 789, 806, 822, 826, 829, 842, 845, 846, 861, 873, 880, 887, 903, 909, 927
Anıŋ͡, 54, 56, 58, 59, 61, 66, 67, 68, 71, 72, 79, 80, 81, 87, 88, 92, 93, 96, 101, 102, 103, 106, 108, 109, 114, 116, 117, 118, 119, 124, 128, 129, 133, 135, 140, 143, 144, 155, 156, 157, 158, 160, 166, 168, 176, 180, 194, 197, 202, 206, 211, 218, 221, 222, 225, 226, 233, 234, 241, 248, 251, 252, 256, 258, 260, 261, 264, 268, 271, 277, 280, 281, 283, 292, 298, 303, 304, 306, 308, 309, 13, 19, 30, 31, 32, 37, 47, 54, 61, 67, 68, 74, 78, 80, 81, 82, 207, 211, 212, 215, 223, 228, 229, 232, 241, 251, 255, 268, 275, 276, 278, 279, 283, 285, 287, 289, 294, 295, 297, 308, 309, 311, 322, 334, 342, 343, 345, 349, 353, 355, 361, 362, 363, 364, 365, 367, 368, 371, 372, 373, 377, 378, 379, 385, 389, 391, 392, 407, 409, 412, 416, 428, 435, 436, 437, 440, 444, 451, 456, 459, 461, 464, 471, 474, 475, 477, 480, 485, 488, 492, 496, 497, 498, 499, 506, 519, 523, 524, 525, 528, 529, 530, 536, 537, 538, 544, 550, 556, 560, 570, 574, 580, 585, 588, 592, 593, 594, 600, 601, 605, 611, 620, 621, 625, 629, 632, 642, 643, 644, 646, 647, 649, 657, 662, 666, 673, 675, 676, 677, 682, 683, 689, 692, 698, 699, 700, 702, 704, 705, 708, 712, 713, 718, 724, 726, 728, 738, 743, 751, 753, 761, 762, 767, 773, 775, 784, 787, 796, 815, 820, 826, 830, 832, 835, 838, 840, 842, 845, 847, 853, 854, 865, 866, 872, 876, 880, 891, 892, 894, 897, 898, 899, 907, 908, 915, 917, 919, 925, 926, 931
Anıŋ͡ birle, 58, 66, 67, 71, 80, 81, 92, 226, 80, 279, 297, 308, 343, 345, 362, 416, 440, 477, 497, 560, 585, 593, 643, 662, 683, 704, 712, 726, 738, 751, 773, 787, 897
Anıŋ͡ teg, 87, 292, 528, 649
Anıŋ͡ üçün, 72, 103, 108, 117, 140, 143, 158, 176, 197, 221, 252, 261, 271, 280, 283, 308, 74, 229, 251, 275, 361, 365, 372, 436, 459, 471, 475, 488, 499, 524, 525, 550, 556, 585, 588, 592, 594, 600, 601, 632, 647, 699, 796, 842, 899, 915, 925
Anlar, 57, 61, 63, 109, 119, 121, 124, 132, 139, 158, 167, 171, 174, 175, 176, 201, 238, 242, 271, 277, 292, 294, 300, 312, 209, 212, 220, 225, 230, 232, 234, 261, 263, 266, 272, 311, 318, 326, 346, 350, 352, 354, 371, 385, 389, 393, 403, 410, 413, 419, 428, 429, 439, 449, 487, 502, 511, 512, 532, 534, 574, 590, 591, 596, 601, 610, 616, 637, 638, 640, 641, 649, 657, 664, 679, 691, 702, 707, 708, 710, 725, 740, 744, 767, 778, 786, 801, 811, 818, 833, 849, 851, 855, 862, 883, 893, 894, 899, 903, 910
Anlardın, 95, 162, 180, 273, 315, 322, 352, 464, 516, 601, 684, 691, 861, 894
Anlarġa, 88, 99, 103, 119, 129, 131, 142, 204, 220, 238, 275, 276, 278, 230, 248, 252, 254, 268, 309, 315, 335, 349, 372, 387, 428, 435, 460, 487, 516, 521, 524, 532, 545, 547, 567, 590, 600, 602, 611, 625, 631,

703, 704, 709, 710, 767, 796, 831, 868, 899, 910, 916, 925
Anlarnı, 132, 144, 149, 203, 219, 239, 263, 301, 85, 225, 232, 239, 257, 266, 288, 289, 312, 342, 350, 371, 376, 389, 396, 401, 419, 429, 435, 439, 457, 519, 602, 635, 648, 664, 702, 727, 740, 820, 846, 849, 862, 893, 899, 909
Anlarnıng̑, 137, 154, 164, 175, 184, 186, 226, 292, 294, 303, 305, 13, 20, 52, 61, 87, 225, 238, 249, 253, 270, 273, 276, 321, 354, 439, 508, 589, 602, 623, 649, 664, 681, 694, 734, 740, 744, 820, 886
Anlarqa, 61, 121, 129, 146, 149, 158, 163, 183, 188, 197, 237, 258, 250, 259, 263, 270, 285, 359, 375, 390, 411, 413, 419, 449, 454, 482, 511, 515, 522, 547, 556, 578, 591, 600, 602, 638, 694, 710, 725, 748, 765, 779, 785, 786, 852, 873, 874, 877, 903, 908, 914, 924
Ant, 96, 119, 157, 167, 198, 199, 202, 203, 215, 301, 47, 218, 238, 300, 307, 308, 309, 322, 351, 370, 388, 391, 394, 435, 506, 507, 580, 590, 604, 651, 654, 657, 682, 691, 692, 694, 701, 712, 825, 831, 834, 884, 885, 898, 904, 921
Ant bėr-, 308
Ant iç-, 218, 300, 307, 309, 884, 885
Ant yād qıl-, 218, 300, 308, 309
Anuq bol-, 309
Apra-, 218, 221
Aq, 79, 86, 97, 100, 105, 114, 126, 129, 131, 132, 139, 176, 197, 251, 261, 292, 19, 55, 206, 211, 212, 218, 221, 230, 233, 241, 273, 274, 283, 309, 336, 442, 525, 528, 547, 551, 552, 564, 573, 574, 578, 596, 616, 617, 618, 628, 644, 685, 747, 754, 786, 788,797, 803, 822, 835, 842, 851, 853, 871, 877, 879, 883
Aq bol-, 309, 797, 803, 853
Aq kün, 19, 525, 528, 797, 803, 853
Aqar-, 221, 803, 853
Aqar arıq, 50, 53, 77, 104, 93, 579
Aqça, 147, 523
ʿaqd qıl-, 309, 651, 657, 732
Aqıt-, 221, 657, 658
ʿĀqibat, 585
ʿĀqil, 294, 72, 472, 527, 528, 640, 657, 778, 801, 803, 817, 842, 847
ʿĀql, 92, 658, 736
ʿAql ėḍisi, 198, 292, 294, 93, 797, 803, 817, 842, 847
ʿAqlı kėt-, 309
ʿAqlınga kel-, 309, 658, 704, 885
Aqlıq, 211, 212
ʿAqreb, 81, 87, 93
Aqribā, 116, 117, 165, 209, 226, 229, 247, 259, 93, 592, 651, 658
Aqru, 302, 446, 525, 528, 585, 597, 633, 654, 658, 797, 804, 815, 823, 855, 869
Aqrun, 525, 528, 585, 797, 804, 815, 823, 855, 869
Aqsur-, 108, 218, 222
Aqtur-, 222, 657, 658
Aqvāl, 122, 172, 651, 658, 744, 758
Ar-, 222, 804, 858
Ara, 29, 113, 121, 225, 262, 295, 298, 300, 303, 214, 228, 302, 329, 406, 411, 413, 452, 620, 670, 677, 725, 812, 835, 852, 887, 908
ʿArab, 2, 3
Araba, 61, 177, 478
Aʿrabī̄, 19
Arādat kėltür-, 309, 883, 885
ʿArafa, 198, 199, 203
Ārām qıl-, 310, 797, 804
Ārāmluq, 198, 268, 270, 651, 658, 704
ʿAraq, 76, 91, 105, 617, 658, 771
ʿAraqımġa bat-, 310, 883, 885
Ārāsta, 122, 127, 128, 227, 248, 310, 539, 582, 585, 659, 730, 797, 804, 849, 859, 930
Ārāsta qıl-, 310, 659, 730
Arġu vaqt, 50, 63, 93
Arıġ, 36, 52, 85, 104, 139, 198, 199, 203, 211, 219, 238, 247, 248, 266, 267, 282, 292, 302, 24, 88, 230, 233, 242, 262, 310, 330, 379, 382, 409, 411, 465, 476, 485, 525, 529, 530, 558, 571, 596, 602, 603, 613, 626, 638, 659, 671, 696, 713, 716, 732, 754, 767,804, 829, 836, 845, 848, 849, 851, 860, 868, 870, 883, 887, 927, 929

Arıġ bol-, 310
Arıġ ew, 198, 199, 203
Arıġ ferīşte, 52, 88, 409, 525, 529
Arıġ ġusl, 198, 199, 203, 233
Arıġ ḥelāl, 330, 671, 887, 927
Arıġ iʿtiqād, 211, 248, 525, 529, 530
Arıġ kelām, 525, 529
Arıġ niyyet, 85, 525, 529
Arıġ pāk, 139, 302, 558, 613, 804, 849, 927, 929
Arıġ qıl-, 310
Arıġ qul, 203, 529
Arıġlıq, 295, 482, 764, 805, 823, 866, 879, 926, 927
Arıġlıq pāklik, 926, 927
Arıġsızlıq, 198, 292, 295, 309, 298, 650
Arıl-, 218, 222
Arıq, 53, 104, 181, 196, 227, 24, 31, 58, 70, 216, 257, 503, 570, 596, 598, 760, 851, 865
Arıt-, 222, 805, 826, 841
Ārī, 613, 659, 667
ʿĀrif, 122, 134, 143, 151, 152, 295, 514, 651, 659, 689
ʿĀrif billāh, 122, 151, 152, 514, 651, 659, 689
ʿArifa küni, 50, 62, 63, 94
ʿArife tüni, 50, 62, 63, 50, 93
ʿĀriyat bėr-, 310
ʿĀriyat tile-, 310
ʿĀrlan-, 218, 222, 651, 659, 776, 779
Arpa, 27, 76, 79, 80, 85, 102, 107, 123, 170, 283, 223, 251, 278, 282, 310, 328, 347, 437, 464, 485, 503, 523, 687, 767, 856
Arpa etmeki, 85, 107, 123, 283, 282, 437, 485, 767, 856
Arpa ögüd-, 310
Arqa, 92, 277, 232
Arslan, 82, 214, 267, 437, 659, 805
ʿArş, 51, 266, 217, 237, 351, 627, 691, 875
ʿArş aḍaq, 51
Arşun, 191, 195, 196, 298, 79, 208, 233, 302, 367, 425, 674, 730
Art, 36, 206, 214, 218, 222, 244, 659, 660, 797, 802, 805, 821, 833, 851
Art-, 218, 222, 797, 805, 821
Art yan, 206, 214, 659, 660
Artuq, 112, 120, 122, 153, 197, 278, 293, 311, 26, 310, 311, 341, 368, 375, 383, 405, 416, 433, 436, 445, 476, 485, 488, 526, 529, 554, 560, 569, 587, 634, 652, 680, 703, 738, 779, 798, 805, 807, 821, 890, 898, 900, 918
Artuq bol-, 310
Artuq qıl-, 311
Artuqsı, 204, 331, 431, 490, 503, 529, 733
Artuqsı namāz, 204, 331, 431, 503, 733
Artur-, 218, 222
Aruq, 85, 92, 98, 99, 494, 529, 568, 805, 823, 840, 862
ʿArża qıl-, 311
ʿArża qılın-, 311
Ārzū, 97, 311, 719
Ārzū qıl-, 311
Arzūla-, 222
Ārzūluġ, 270, 530, 543, 805, 858
ʿaṣā, 136, 249, 274, 84, 207, 299, 543, 694, 754, 881
Āsān, 205, 248, 283, 244, 294, 311, 525, 530, 533, 634, 715, 797, 805, 811, 820, 846, 854
Āsān bol-, 311
Āsān qıl-, 311
Āsān tile-, 311
Āsāyiş, 119, 169, 198, 292, 295, 307, 220, 311, 346
Āsāyiş qıl-, 311
Asbāb, 136
ʿasel, 123, 126, 660, 665
Aṣḥāb, 204, 76
Asıġlıġ, 78, 582, 585
Asıl-, 223
ʿĀṣī, 163, 258, 277, 221, 312, 329, 385, 513, 515, 530, 616, 651, 657, 660, 670, 708, 779, 788, 806, 812, 828, 874, 887
ʿĀṣī bol-, 312, 651, 660, 788
ʿĀṣīlıq qıl-, 312
Aṣlī niyyeti, 211, 525, 530
Asra, 214, 223, 312, 656, 660, 806, 875
Asra-, 223
Asra tur-, 312
Ast, 141, 214, 224, 242, 447, 626, 656, 660, 713, 806, 875
Astın, 200, 214, 652

Aş, 78, 79, 123, 127, 278, 223, 228, 290, 312, 348, 558, 572, 660, 687, 763, 768, 788, 883
Aş-, 223
Aş qıl-, 312
Aşağ, 90, 108, 213, 214, 616
Aşaq, 87, 90, 98, 108, 238, 278, 10, 27, 213, 214, 237, 240, 312, 436, 455, 495, 525, 530, 556, 616, 618, 625, 651, 660, 711, 741, 745, 771, 797, 806, 875
Aşaq boḍluġ, 525, 530
Aşaq qıl-, 312
Aşat-, 223
ʿAşāyir, 122, 165, 94, 658
ʿĀşıq, 111, 114, 270, 286, 312, 538, 662, 856, 860
ʿĀşıq bol-, 312
Āşkāra, 312, 329, 353, 510, 530, 670, 692, 785, 806, 812, 826, 829, 851, 887, 894
Āşkāra bol-, 312
Āşkāra qıl-, 312
Aşlıq, 123
Āşnā, 525, 530, 797, 806, 878
Aşnu, 6, 278, 468, 585, 661, 671, 707, 735, 806, 835, 863
Aşur-, 223
ʿAşūra kün, 50, 62, 63, 94
At-, 223, 661, 713, 806, 871
Aṭ, 64, 81, 84, 149, 188, 203, 94, 207, 252, 382, 529, 616, 659, 719, 804, 873, 929
At ata-, 313, 661
At bėr-, 313, 661
At bėril-, 313
Ata, 103, 116, 117, 161, 251, 266, 280, 65, 252, 265, 332, 365, 377, 451, 501, 524, 605, 611, 621, 656, 661, 664, 672, 684, 704, 722, 741, 747, 754, 796, 888, 914, 925, 926, 927, 971
ʿAṭā, 212, 221, 253, 295, 225, 313, 337, 452, 486, 546, 622, 683, 702, 767, 931
Ata ana, 117, 251, 266, 280, 65, 252, 265, 332, 377, 451, 501, 605, 611, 621, 672, 704, 722, 747, 754, 888, 914, 926, 927, 971
Ata qarındaşı, 117
ʿAṭā qıl-, 313
Atalıq, 116, 117, 280, 94, 361
Atam qarındaş, 114, 117, 83, 622, 656, 661, 684, 685, 822
Atasız, 117, 286, 530, 583, 756
Atla-, 223
Aṭlan-, 223
Atlıġ, 46, 51, 54, 56, 58, 74, 82, 83, 88, 98, 103, 112, 114, 118, 134, 141, 145, 146, 147, 153, 154, 156, 157, 164, 170, 176, 181, 186, 187, 189, 209, 215, 217, 220, 226, 247, 249, 250, 265, 267, 278, 295, 304, 314, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 83, 85, 87, 88, 91, 92, 93, 206, 208, 210, 211, 214, 224, 233, 235, 241, 248, 250, 260, 262, 267, 269, 274, 280, 283, 289, 291, 293, 313, 321, 332, 336, 344, 369, 384, 388, 422, 427, 430, 442, 451, 452, 455, 472, 484, 486, 488, 489, 500, 502, 530, 548, 564, 565, 590, 601, 622, 626, 629, 630, 636, 642, 643, 644, 647, 655, 660, 663, 674, 684, 685, 686, 687, 692, 693, 709, 724, 735, 736, 749, 751, 759, 768, 773, 786, 788, 798, 806, 808, 822, 824, 825, 835, 853, 862, 864, 870, 871, 882, 889, 892, 902, 928
Aṭlıġ, 82, 156, 186, 197, 36, 208, 211, 531, 565, 600, 618, 650, 787, 879
ʿAṭş, 102, 103, 94, 265, 862
Āvāz, 56, 89, 175, 177, 220, 236, 245, 59, 71, 214, 263, 275, 284, 288, 313, 360, 449, 455, 456, 495, 546, 586, 629, 638, 661, 726, 732, 776, 829, 915
Āvāz qıl-, 313, 661, 732
ʿAvret, 92, 113, 120, 136, 138, 153, 38, 251, 292, 362, 407, 608, 617, 618, 647, 661, 700, 718, 806, 810, 822, 850, 897, 907
Avval, 65, 68, 69, 72, 132, 191, 197, 198, 224, 235, 255, 269, 271, 64, 76, 86, 251, 279, 284, 319, 335, 403, 415, 425, 441, 475, 513, 548, 558, 559,

580, 586, 587, 621, 631, 647, 671, 799, 800, 807, 812, 912
Avvalqı bāb, 122, 160, 162, 283, 325, 444, 528, 531, 632, 668, 743, 913
Aw, 81, 82, 84, 166, 224, 280, 313
Aw awla-, 313
Aw iti, 81, 84
Awla-, 218, 224
Awuç, 79, 92, 46, 576, 646, 664, 874
Awut-, 218, 224
Ay-, 218, 224, 673
Ay teg, 531
Ay yarıl-, 313
Aya, 92
ʿAyādat, 122, 165, 166, 314, 349
ʿAyādat qıl-, 314
ʿAyādatqa kel-, 314
ʿAyāl, 111, 121, 286, 270, 430, 662, 733, 860
Ayaq, 64, 122, 136, 94, 586, 616
Āyat, 113, 197, 204, 244, 7, 64, 214, 222, 260, 325, 394, 415, 428, 504, 522, 668, 781, 795, 805, 887, 904, 920
ʿAyb, 295, 314, 662, 772, 883, 885
ʿAyb er-, 314, 883, 885
ʿAyb qıl-, 314, 662, 772
ʿAybla-, 224
Ayıt-, 218, 224, 651, 768
Aylıq, 95, 122, 147, 160, 191, 45, 531, 662, 779
Aylıq yer, 95, 160, 191, 45, 531
ʿAyn, 62, 67, 71, 90, 92, 94, 297, 593, 662, 679, 718
Ayna, 63, 107, 233, 309, 207, 224, 305, 359, 470, 556, 567, 611, 654, 801, 847, 860
Ayna-, 224
ʿAynā, 531
Ayra, 302, 330, 582, 583, 884
ʿAyş, 111
Ayt-, 218, 224, 651, 662, 768
Aytıl-, 224
Aytış-, 218, 224, 662, 758, 797, 807, 868
Ayvān, 122, 133, 134, 663, 718
Az, 9, 10, 35, 36, 50, 51, 53, 59, 60, 62, 67, 68, 73, 74, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 87, 88, 89, 90, 91, 102, 104, 107, 108, 110, 113, 115, 116, 122, 123, 127, 133, 135, 145, 147, 151, 158, 159, 162, 165, 172, 177, 178, 182, 186, 189, 190, 191, 198, 199, 224, 264, 268, 276, 292, 2, 3, 41, 88, 93, 205, 211, 213, 217, 218, 224, 248, 299, 314, 332, 405, 418, 462, 468, 525, 531, 582, 584, 594, 600, 607, 609, 612, 616, 617, 651, 752, 797, 805, 807, 827, 831, 833, 838, 843, 854, 868, 875, 876, 878, 883, 926, 936, 937, 938, 941, 942, 943, 944, 946, 947, 949, 950, 951, 952
Az-, 224, 807, 838
Az bol-, 314
Az qal-, 314
Aʿżā, 92
ʿAẕāb, 66, 141, 143, 198, 199, 204, 270, 290, 311, 207, 226, 234, 236, 279, 314, 315, 419, 453, 454, 501, 502, 508, 533, 575, 643, 663, 748, 777, 807, 808, 821, 857, 860, 865, 872, 873, 909, 914, 920
ʿAẕāb āyatı, 198, 199, 204
ʿAẕāb bol-, 314
ʿAẕāb ferişteleri, 199, 204
ʿAẕāb kel-, 314, 663
ʿAẕāb qıl-, 315
ʿAẕāb teg-, 315, 663
Āzād, 146, 166, 167, 283, 288, 315, 317, 387, 428, 471, 516, 531, 632, 731, 807, 810, 823, 827, 865, 876
Āzād bol-, 315
Āzād qıl-, 315
Āzāda, 273
Āzādlıq, 122, 182, 235, 255, 271, 319, 415
ʿAẓamat, 295
ʿAẓamatlıġ, 293, 296, 531
Āzār, 293, 296, 315, 316, 513, 663, 721, 767, 784, 799, 807, 816
Āzār bol-, 315
Āzār qıl-, 315, 663, 767
Āzār teg-, 316, 663, 721, 784
Āzārla-, 225
Āzārlat-, 225
Azdur-, 218, 225, 651, 664
Azġun, 293, 296, 807, 870
Azġunluq, 293, 296
Azġur-, 218, 219, 225, 651, 664
Ażḥā, 199, 204, 223, 664, 706, 748

Azıq, 123, 270, 316, 375, 808, 900
Azıq bėr-, 316
Azıq qıl-, 316
Azıqlandur-, 218, 225
Azıt-, 218, 225, 664
ʿAẓīm, 129, 385, 480, 531, 664, 702
ʿAzīz, 54, 61, 79, 82, 92, 119, 134, 136, 140, 143, 166, 199, 204, 220, 264, 280, 295, 300, 54, 62, 90, 219, 226, 265, 306, 316, 391, 393, 402, 408, 409, 427, 436, 455, 499, 504, 542, 596, 597, 605, 619, 628, 664, 680, 684, 710, 711, 724, 748, 755, 774, 781, 799, 805, 808, 810, 819, 831, 858, 883, 885, 906
ʿAzīz bol-, 316
ʿAzīz qıl-, 316, 808, 831
ʿAzīz tut-, 316, 664, 710, 883, 885
ʿAzīz uluġlar, 199, 204
Azla-, 218, 225, 800, 808, 833, 850, 873
ʿAzlat qıl-, 316
Azlıq, 190, 191, 808, 855, 875
ʿAzm qıl-, 316

-B-

Bāb, 162, 172, 520, 555, 658, 846
Baba, 64, 92, 103, 117, 121, 191, 276, 280, 283, 84, 207, 271, 273, 345, 353, 361, 395, 441, 524, 533, 547, 586, 587, 603, 624, 631, 640, 661, 664, 668, 742, 760, 766, 796, 807, 810, 825, 894, 904, 912, 925, 926
Bādām, 79, 92, 664, 767
Bāġ, 159, 211, 665, 666, 671
Bag qıl-, 317
Bag(ı)r, 90, 91, 92, 93, 94
Bagarsuq, 92, 94, 665, 671
Bāgdār, 152, 288, 408, 598, 763
Bagır, 90, 92, 93, 282, 51, 94, 531, 850
Bagır başı, 282, 51, 531, 850
Bagışla-, 225
Bāgiça, 83, 122, 152, 159, 178, 288, 306, 287, 307, 317, 408, 456, 598, 651, 656, 665, 666, 671, 720, 763, 770, 840
Bāgiça qıl-, 317
Bagla-, 225, 798, 808
Baglan-, 226, 799, 808
Bağlıġ, 75, 85, 86, 87, 130, 142, 189, 289, 272, 317, 531, 598, 614, 647, 678, 869
Bağlıġ bol-, 317
Bagr pārası, 117
Bagrı kebāb bol-, 317, 885
Bahā, 154, 296, 315, 317, 883, 886
Bahā bėr-, 317
Bahā qıl-, 317, 883, 886
Bahālıġ, 148, 183, 277, 532, 572, 808, 833, 872
Bahātūr, 294, 296
Baḫīl, 78, 236, 270, 91, 259, 317, 318, 532, 635, 676, 745, 808, 814, 815, 836, 845
Baḫīl bol-, 317
Baḫīl qıl-, 318
Baḫīllıq, 78, 296, 308, 317, 318, 329, 403, 417, 556, 670, 676, 812, 847, 887
Baḫīllıq qıl-, 318
Baḥs, 172, 318, 665, 672, 704
Baḥs qıl-, 318, 665, 672, 704
Baḫşīş, 148, 172, 183, 277, 269, 310, 318, 532, 572, 665, 702, 808, 833
Baḫşīş qıl-, 318
Bāk tut-, 318, 655, 665, 808, 863, 865
Bal, 123, 124, 218, 660, 665
Bal şerbeti, 123, 124, 218
Bala, 87, 514, 921
Balçıq, 53, 318
Balçıq qıl-, 318
Balıq, 81, 86
Balta, 61, 114, 122, 129, 136, 137, 94, 226, 252, 275, 565, 685, 737, 857
Balṭa, 122, 136, 137, 94
Bāng-i namāz, 158, 205, 256, 318, 666, 688
Bāng-i namāz oqı-, 318, 666, 688
Bāng-i namāz qıl-, 318, 666, 688
Baq-, 226, 698
Baqa qal-, 318
Baqça, 122, 159, 651, 665, 666, 671
Baqır, 61
Bāqī, 63, 232, 305, 319, 344, 348, 488, 532, 654, 808, 824, 849, 863, 891
Bāqī bol-, 319
Bāqī qal-, 319
Bar, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 61, 63, 65, 68, 70, 72, 75, 76, 77, 80, 81, 82, 84,

86, 89, 92, 93, 95, 97, 100, 101, 103, 104, 106, 108, 110, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 120, 121, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 141,142, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 164, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 178, 180, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 194, 196, 197, 198, 204, 205, 209, 211, 212, 216, 218, 221, 222, 227, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 243, 248, 254, 265, 266, 267, 268, 270, 271, 272, 274, 275, 277, 278, 279, 281, 284, 288, 290, 293, 294, 295, 297, 299, 302, 303, 304, 306, 308, 310, 313, 314, 6, 8, 10, 11, 13, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35,37, 38, 40, 41, 44, 45, 47, 48, 50, 53, 56, 57, 60, 61, 62, 63, 67, 68, 69, 73, 74, 75, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 91, 92, 206, 207, 208, 209, 211, 212, 213, 216, 220, 221, 226, 227, 228, 230, 231, 235, 236, 247, 248, 252, 260, 262, 264, 265, 266, 269, 273, 274, 275, 280, 288, 289, 291, 295, 304, 309, 317, 318, 319, 328, 329, 335, 336, 341, 342, 346, 348, 355, 357, 366, 367, 370, 383, 386, 388, 391, 392, 394, 402, 405, 406, 408, 411, 413, 420, 429, 430, 434, 440, 450, 451, 452, 454, 455, 460, 461, 462, 464, 471, 473, 484, 486, 488, 492, 495, 500, 503, 520, 521, 522, 534, 535, 536, 538, 541, 544, 545, 547, 552, 553, 556, 558, 559, 560, 565, 566, 567, 568, 573, 574, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 585, 591, 595, 596, 598, 601, 603, 604, 607, 609, 613, 614, 615, 620, 622, 629, 630, 632, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 647, 653, 656, 657, 658, 661, 663, 665, 667, 673, 674, 676, 677, 680, 682, 684, 685, 686, 693, 694, 697, 700, 703, 714, 718, 719, 721, 723, 725, 726, 728, 729, 731, 733, 735, 736, 742, 748, 749, 750, 752, 753, 756, 762, 763, 764, 766, 767, 769, 771, 772, 776, 781, 787, 790, 795, 798, 800, 802, 803, 805, 807, 808, 809, 811, 813, 817, 823, 827, 828, 829, 830, 832, 834, 843, 844, 847, 849, 850, 852, 853, 854, 856, 857, 858, 861, 862, 863, 864, 870, 877, 880, 881, 890, 891, 892, 904, 906, 908, 914, 916, 917, 918, 923, 924, 927, 928, 929, 930, 940

Bar-, 124, 128, 150, 303, 226, 553, 613

Bar bol-, 319

Bar qıl-, 319, 809, 852, 854

Barābar bol-, 319

Barāt bėr-, 319

Barça, 56, 64, 66, 95, 99, 103, 148, 185, 191, 275, 276, 279, 299, 32, 265, 301, 329, 363, 368, 381, 382, 424, 493, 532, 534, 588, 598, 603, 669, 670, 704, 707, 746, 798, 809, 812, 817, 821, 831, 849, 887, 898, 910, 928

Barçın keḍ-, 320

Barı, 602

Bārī, 181, 287, 59, 456, 561, 586, 598, 762, 853

Barlıq, 199, 205, 926

Barmaq, 56, 93, 95, 485, 549, 684

Bars, 82

Baru başla-, 320

Bas-, 218, 226, 616, 619, 809, 841, 871

Basıl-, 226, 616, 619

Bastur-, 227, 666, 757

Baş bağı, 127, 130, 709

Baş qaldur-, 320, 667, 809, 812, 834, 845, 846, 883, 886

Baş tart-, 320, 667, 809, 812, 834, 845, 846, 883, 886

Baş yulıt-, 320

Başaq, 135, 137

Başını quyu qat-, 320, 886

Başla-, 227, 620

Başlıġ bol-, 320

Başqa kel-, 321

Bāṭın, 205

Bāṭil, 182, 199, 205, 218, 233, 242, 250, 302, 303, 304, 305, 46, 57, 321, 442, 532, 567, 698, 809, 820, 828, 829, 838, 858, 877, 883, 886

Bāṭil bol-, 321

Bāṭil dīn, 199, 205, 218, 532, 698

Bāṭil qıl-, 321, 883, 886

Bāṭil saqın-, 321
Batman, 85, 170, 191, 192, 208, 290, 307, 328, 347, 348, 494, 503, 535, 670, 687, 812
Baṭrīq, 205
Bay, 148, 160, 251, 296, 300, 92, 321, 339, 396, 414, 438, 537, 584, 675, 739, 809, 815, 817, 824, 905
Bay bol-, 321
Bayʿ u şirānı, 150, 926, 928
Bayaqı, 64, 213, 242, 244, 312, 261, 309, 381, 409, 463, 465, 532, 534, 539, 574, 586, 637, 706, 885
Bāzār, 148, 82, 299, 354
Baʿżı, 149, 55, 77, 390, 521, 532, 667, 669, 694, 710, 794, 903
Bāzirgān, 148, 150, 152, 296, 297, 455, 649, 772
Bāzirgānlıq, 148, 667, 772
Bėçin, 82
Bedbaḫt, 296, 532, 810, 818
Beḍük, 122, 176, 190, 191, 192, 84, 525, 533, 535, 776, 797, 810, 836, 874
Bėg, 146, 152, 171, 21, 79, 89, 321, 353, 401, 500, 603, 622, 627, 684, 692, 715, 806, 810, 826, 829, 870, 894
Bėg bol-, 321
Bėg qıl-, 321
Bēġāyat, 533
Bėglik, 166, 316, 321, 345, 365, 699
Bėglik qıl-, 321
Bē-ḫabar bol-, 322
Beḥil qıl-, 322
Beḥillik tile-, 322
Bēhūda söz, 533
Bēhūş bol-, 322
Bekārat, 90, 113, 94
Bekle-, 227
Bėl, 93
Belā, 265, 238, 322, 407, 445, 810, 818
Belā bėr-, 322
Bėlgür-, 227, 810, 882
Belḫōd, 396, 457, 586
Belī, 613, 659, 667
Bēmeze, 100, 268, 270, 212, 302, 322, 336, 368, 397, 461, 533, 536, 537, 569, 571, 667, 668, 673, 714, 718, 725, 810, 814, 831, 838, 840, 845, 861, 882, 898
Bēmeze bol-, 322, 667, 668, 714, 725
Bēmeze sözle-, 322
Bēmezelik bol-, 324
Bēnamāz bol-, 324
Bende, 166, 90, 324, 807, 810
Bende qıl-, 324
Bēnihāyat, 199, 205, 533, 811, 824, 849, 863
Beqā, 50, 62, 64, 210, 654, 676, 677, 812, 816, 817, 819, 821
Bėr-, 35, 227, 300, 421, 425, 620, 657, 696, 730, 797, 801, 811, 966
Berāber, 206, 533, 668, 726
Berekāt, 95, 135, 198, 199, 206, 324, 604, 622, 683, 725, 886
Berekāt bėr-, 324, 886
Bereket, 198, 199, 206, 324, 551, 842, 883, 886
Bereket bėr-, 324, 883, 886
Bėril-, 227, 463
Berk, 159, 256, 324, 533, 633, 811, 823, 829
Berk qıl-, 324
Berü, 59, 68, 110, 126, 156, 219, 234, 285, 303, 56, 241, 242, 273, 311, 356, 431, 482, 497, 567, 594, 613, 625, 698, 711, 725, 789, 835, 880, 919
Bes, 253, 533, 765, 867
Bėsre, 374, 612, 614
Bėş, 52, 54, 55, 58, 61, 83, 152, 153, 176, 177, 184, 206, 222, 235, 255, 258, 271, 288, 47, 205, 206, 208, 319, 349, 384, 408, 415, 476, 478, 566, 598, 763, 778, 786, 837, 874, 893
Bėş mi͡ng, 176, 205, 206, 786
Bėş namāz, 184, 206, 222, 235, 255, 271, 206, 208, 319, 349, 384, 415, 476, 566, 893
Bėş yüz, 52, 61, 153, 177, 258, 206, 478, 778, 837, 874
Beşārat bol-, 218, 300, 324, 327
Bėşik, 135, 137
Bėşinç, 525, 534
Bėşinç faṣl, 534
Bėşinçi, 525, 534
Bevl qıl-, 324, 887
Beyān, 64, 160, 173, 215, 248, 283, 294, 7, 72, 289, 325, 369, 384, 427,

444, 469, 528, 539, 553, 563, 574, 586, 598, 632, 634, 668, 689, 701, 724, 730, 743, 744, 811, 837, 845, 855, 877, 884, 887, 913
Beyān bol-, 325, 668, 689, 884, 887
Beyān qıl-, 325
Beyān qılın-, 325
Beyʿet, 82, 85, 165, 166, 188, 194, 7, 76, 221, 227, 286, 325, 365, 385, 401, 550, 595, 615, 620, 656, 699, 731, 811, 834, 864, 902
Beyʿet al-, 325
Beyʿet bėr-, 325
Beyʿet tile-, 325
Beyt, 134, 94, 668, 687, 764
Bėz, 93, 108
Bēzār, 270, 325, 326, 534, 667, 668, 714, 725, 811, 824, 869
Bēzār bol-, 325, 667, 668, 714, 725
Bēzār er-, 326
Bēzār qıl-, 326
Bēzārlıq, 182, 235, 255, 268, 271, 319, 415
Beze-, 227
Bėzek, 128
Bezeklig bol-, 326
Bezen-, 228
Bezmān, 87, 271, 275, 63, 326, 534, 811, 823, 861
Bezmān bol-, 326
Bıçaq, 61, 65, 68, 84, 137, 192, 231, 75, 290, 326, 332, 385, 535, 574, 620
Bıçaq sanç-, 326
Bıçaq ur-, 326
Bıldır, 50, 64, 582, 586
Bıldurġı, 50, 62, 64, 242, 582, 586
Bıldurqı, 50, 62, 64, 582, 586
Bıraq-, 228
Bısqır-, 228
Bışur-, 218, 219, 228
Bıyıq, 93
Bi’smi’llāh kelimesi, 199
Biçkü, 135, 137, 32
Bidʿat, 199, 206, 287
Biḥār-i raḥmat, 199, 206, 284, 285, 417, 424, 425, 750
Bikārat, 90, 113, 214
Bikir, 90, 113
Bikr, 90, 109, 113, 326, 347, 686, 822, 892
Bikr bol-, 326
Bikr qal-, 326
Bil-, 268, 271, 313, 228, 244, 582, 586, 620, 715, 784, 811, 877
Bil-cūd, 268, 271, 313, 582, 586, 784
Bildür-, 228
Bile, 28, 91, 262, 292, 583, 614, 647, 668, 669, 748
Bilmek küni, 50, 64
Binā, 54, 55, 58, 159, 160, 283, 289, 306, 312, 47, 68, 262, 324, 325, 327, 351, 395, 444, 492, 575, 632, 668, 690, 708, 720, 743, 776, 840, 869, 904, 913, 930
Binā qıl-, 327
Binā qılın-, 327
Bint, 113, 114, 811, 849
Bir, v, 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 204, 206, 211, 213, 214, 215, 218, 220, 221, 222, 223, 228, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 245, 248, 250, 251, 256, 257, 264, 266, 267, 269, 270, 273, 275, 277, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 289, 292, 295, 297, 298, 299, 301, 303, 304, 306, 308, 309, 311, 312, 314, 2, 6, 7, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 30, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 49, 53, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 68, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 80,

81, 84, 85, 86, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 216, 217, 220, 221, 222, 223, 225, 227, 228, 230, 231, 232, 234, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 245, 246, 247, 248, 251, 252, 253, 256, 257, 260, 261, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 280, 281, 282, 283, 284, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 307, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 317, 318, 320, 326, 330, 332, 333, 335, 336, 337, 338, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 352, 353, 354, 355, 357, 358, 360, 361, 362, 363, 365, 366, 368, 369, 371, 372, 377, 378, 380, 381, 386, 388, 389, 391, 395, 396, 397, 398, 399, 401, 405, 408, 412, 413, 414, 415, 418, 421, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 439, 441, 442, 444, 445, 447, 448, 450, 451, 452, 453, 456, 458, 460, 461, 462, 464, 465, 467, 468, 469, 470, 471, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 484, 485, 486, 488, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 497, 498, 499, 503, 510, 511, 512, 514, 516, 517, 518, 519, 520, 522, 524, 525, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 538, 539, 541, 542, 544, 546, 547, 550, 551, 552, 553, 554, 558, 559, 560, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 578, 579, 580, 581, 582, 584, 585, 587, 589, 590, 592, 595, 596, 598, 599, 600, 601, 603, 604, 605, 606, 608, 611, 612, 613, 614, 615, 617, 618, 620, 621, 622, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 652, 653, 654, 656, 657, 660, 661, 662, 664, 665, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 676, 677, 678, 679, 682, 683, 684, 685, 686, 688, 689, 691, 692, 695, 697, 698, 700, 701, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 711, 714, 715, 717, 718, 720, 724, 725, 727, 729, 730, 731, 733, 735, 736, 737, 739, 740, 741, 742, 744, 746, 747, 748, 751, 752, 753, 754, 757, 758, 759, 760, 762, 763, 764, 766, 767, 768, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 779, 780, 781, 783, 787, 788, 789, 790, 792, 793, 794, 795, 798, 799, 800, 801, 803, 804, 805, 806, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 817, 818, 820, 821, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 833, 834, 835, 838, 840, 842, 844, 845, 846, 849, 850, 851, 852, 853, 855, 857, 859, 860, 862, 863, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 874, 875, 877, 879, 880, 881, 882, 884, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 896, 898, 901, 902, 905, 906, 907, 908, 910, 911, 912, 913, 914, 916, 918, 919, 921, 922, 923, 926, 927, 928, 930, 931, 937, 938, 942, 943, 944, 946, 947, 949, 951, 952, 954, 955, 957, 958, 960, 961, 963, 964, 966, 967, 969, 970

Bir azh, 190, 191

Bir ança, 64, 67, 97, 528, 587, 592, 656, 668, 669, 711, 718, 835

Bir az, 214, 582, 587, 618, 669, 811, 831

Bir baġ, 190, 191, 276, 317, 534

Bir neçe, 424, 534, 603, 669, 910

Bir qaç, 66, 73, 129, 158, 245, 266, 270, 314, 18, 264, 302, 341, 380, 413, 434, 439, 534, 639, 669, 736, 740, 808

Bir u bar, 174, 206, 218, 250, 228, 280, 288, 669, 698, 736, 773, 780, 850, 875, 926, 969

Bir zamān, 64, 7, 377, 587, 656, 668, 669, 704, 901

Birer, 11, 84, 170, 190, 191, 192, 238, 368, 413, 520, 534, 535, 587, 613, 616, 620, 667, 669, 793, 811, 831, 898, 923

Biri, 1, 23, 25, 35, 47, 52, 53, 61, 77, 83, 84, 96, 100, 102, 103, 104, 112, 114, 124, 128, 134, 136, 137, 143, 150, 168, 172, 181, 194, 227, 235,

248, 251, 255, 271, 272, 273, 295, 296, 301, 304, 7, 13, 23, 26, 31, 39, 40, 53, 58, 63, 66, 70, 78, 80, 84, 87,91, 92, 225, 255, 256, 261, 265, 273, 275, 285, 293, 308, 312, 316, 319, 331, 334, 336, 337, 369, 377, 379, 380, 415, 426, 431, 443, 445, 451, 462, 463, 483, 492, 506, 507, 516, 528, 529, 539, 549, 559, 560, 562, 564, 570, 572, 578, 584, 602, 605, 611, 633, 664, 692, 701, 733, 744, 747, 760, 765, 771, 776, 785, 787, 790, 809, 811, 826, 829, 836, 847, 849, 854, 856, 865, 869, 873, 877, 880, 913, 914, 918, 919, 921, 922, 933

Biri biri, 52, 83, 96, 102, 124, 168, 194, 255, 23, 256, 261, 265, 285, 293, 337, 369, 377, 379, 380, 431, 443, 445, 451, 462, 463, 483, 492, 506, 549, 562, 602, 605, 633, 701, 744, 747, 765, 829, 836, 854, 873, 880, 913, 914, 918

Birin birin, 192, 385, 587, 834, 902

Birke, 600, 602

Birle, 46, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 73, 74, 75, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 149, 152, 153, 154, 156, 157, 159, 160, 161, 162, 163, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 194, 195, 196, 197, 200, 201, 202, 206, 208, 209, 210, 212, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 222, 223, 224, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 235, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 246, 247, 248, 251, 255, 256, 257, 258, 259, 261, 262, 264, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 38, 39, 42, 43, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 59, 60, 62, 63, 64, 66, 68, 69, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 84, 87, 89, 90, 91, 92, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 276, 278, 279, 281, 282, 283, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 296, 297, 298, 299, 301, 304, 305, 307, 308, 309, 310, 311, 314, 316, 318, 319, 320, 322, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 350, 351, 352, 354, 355, 356, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 365, 366, 367, 369, 370, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 380, 381, 383, 384, 385, 386, 388, 389, 390, 391, 392, 394, 395, 396, 398, 399, 400, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 436, 437, 438, 440, 443, 444, 446, 449, 450, 451, 453, 454, 455, 456, 457, 459, 460, 461, 462, 463, 465, 466, 467, 469, 470, 472, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 485, 486, 487, 488, 490, 491, 493, 495, 496, 497, 498, 499, 501, 502, 503, 504, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 515, 517, 519, 521, 524, 526, 527, 529, 530, 531, 533, 534, 535, 537, 538, 540, 541, 542, 543, 546, 548, 550, 551, 552, 555, 556, 557, 559, 560, 561, 563, 565, 566, 567, 568, 569, 572, 573, 574, 575, 577, 580, 581, 583,

586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 596, 598, 599, 601, 602, 604, 605, 606, 608, 610, 611, 612, 614, 615, 617, 618, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 634, 636, 637, 639, 640, 641, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 652, 654, 656, 658, 659, 661, 662, 664, 665, 666, 668, 669, 673, 674, 675, 678, 679, 681, 682, 683, 685, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 707, 710, 711, 712, 716, 717, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 729, 730, 732, 735, 736, 737, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 750, 752, 754, 755, 756, 757, 759, 761, 762, 763, 764, 767, 769, 770, 771, 773, 774, 775, 777, 778, 779, 780, 782, 783, 785, 786, 789, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 799, 801, 805, 806, 807, 808, 810, 811, 813, 814, 815, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 839, 840, 842, 843, 844, 847, 848, 850, 851, 852, 855, 856, 857, 858, 861, 862, 863, 864, 865, 867, 868, 870, 873, 874, 876, 877, 878, 880, 881, 882, 883, 886, 888, 889, 891, 892, 896, 897, 898, 899, 900, 902, 903, 904, 906, 907, 908, 910, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 921, 922, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 962
Birle-, 228, 310
Birlik, 199, 206
Bismillāh, 207, 291, 787, 878
Bi'smi'llāh kelimesi, 207
Biş-, 228
Bişārat, 115, 172, 173, 195, 249, 273, 309, 4, 6, 11, 64, 208, 209, 218, 259, 283, 300, 319, 324, 327, 328, 402, 407, 417, 457, 465, 552, 559, 616, 669, 721, 727, 728, 735, 746, 750, 844, 887, 907, 915
Bişārat bėr-, 327, 669, 728, 887
Bişārat bėril-, 327
Bişārat bol-, 218, 300, 324, 327
Bişārat qıl-, 328
Bişür-, 218, 219, 228
Bit-, 218, 219, 228, 231, 651, 669, 705, 715
Biti-, 229
Bitig, 129, 140, 144, 153, 162, 169, 172, 188, 211, 243, 253, 6, 28, 36, 44, 46, 85, 86, 210, 215, 220, 224, 248, 267, 269, 272, 328, 338, 358, 408, 413, 421, 505, 558, 617, 662, 665, 695, 725, 728, 747, 781, 807, 817, 889, 909
Bitig biti-, 328
Bitigçi, 152
Bitiglig, 162, 229, 230, 74, 328, 404, 501, 535, 722
Bitiglig bol-, 328
Bitil-, 229
Biz, 51, 54, 78, 153, 155, 176, 188, 204, 246, 283, 285, 286, 295, 313, 24, 55, 69, 92, 241, 272, 273, 276, 290, 316, 321, 322, 340, 346, 374, 381, 383, 404, 432, 455, 485, 497, 499, 503, 504, 505, 537, 581, 582, 601, 602, 613, 675, 680, 693, 711, 774, 785, 795, 808, 809, 815, 819, 859, 860, 874, 877, 883, 892, 915, 919, 920
Boḍ, 90, 91, 93, 94, 651, 669, 721, 741
Boda, 84
Boḍluġ, 93, 94, 171, 195, 311, 216, 328, 530, 535, 559, 581, 669, 670, 863
Boḍluġ bol-, 328
Boġ-, 229
Boġaz, 90, 91, 93, 94
Boġun, 93
Boğuş, 93
Boğuzla-, 229
Boğuzlan-, 229
Boğz, 91, 94
Bol-, 229, 365, 423, 427, 498, 517, 720, 729, 740
Borc, 148, 299, 209, 817, 928
Borç al-, 328
Borç bėr-, 328
Borçluġ, 148, 535, 802, 811, 827
Borğu ürül-, 328
Boşa-, 229, 616, 620, 621
Boşat-, 229
Boy, 90, 91, 93, 94, 151, 198, 199, 218, 221, 286, 300, 320, 328, 329, 330,

334, 354, 514, 616, 651, 667, 670, 680, 721, 725, 727, 741, 789, 790, 797, 809, 812, 819, 886, 887, 888
Boy bėr-, 218, 300, 328, 329, 651, 670, 725, 727, 797, 809, 812, 887
Boya-, 229
Boyaġçı, 152, 154, 439, 740
Boyan-, 230
Boyġa yet-, 329
Boyn, 90, 91, 94
Boyun, 90, 91, 94, 313, 218, 300, 312, 328, 329, 651, 660, 670, 725, 727, 780, 797, 809, 812, 887
Boyun bėr-, 218, 300, 328, 329, 651, 670, 725, 727, 797, 809, 812, 887
Boyun sun-, 329, 670, 725, 727, 809, 812, 887
Böri, 81, 82, 121, 126, 131, 427, 474, 562, 742
Börü, 81, 82
Börük, 127, 128
Böyük, 56, 122, 190, 191, 192, 320, 525, 533, 535, 631, 667, 776, 797, 809, 812, 836, 874, 886
Böz, 68, 128, 150, 229, 338, 395, 439, 552, 724, 740, 779, 844, 846, 889
Bu, 4, v, vii, 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 146,147, 148, 149, 152, 153, 154, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 197, 198, 203, 204, 205, 206, 207, 210, 211, 212, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 229, 230, 232, 234, 235, 236, 238, 239, 242, 244, 246, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 264, 265, 266, 267, 269, 272, 273, 274, 275, 277, 278, 279, 281, 282, 283, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 314, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 89, 92, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 278, 280, 282, 284, 287, 288, 289, 290, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 302, 303, 304, 305, 307, 308, 309, 310, 311, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 328, 329, 330, 331, 333, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 363, 364, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 373, 375, 377, 378, 379, 381, 382, 384, 385, 387, 388, 389, 390, 391, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 402, 404, 406, 407, 408, 409, 411, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 421, 422, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 436, 438, 439, 440, 441, 442, 446, 447, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 463, 464, 465, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 477, 478, 479, 480, 481, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 491, 494, 495, 496, 498, 499, 500, 501, 502, 504, 505, 507, 508, 509, 510, 511, 514, 515,

516, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 542, 543, 544, 545, 546, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 557, 558, 559, 562, 563, 564, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 592, 593, 595, 596, 597, 599, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 611, 612, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 639, 640, 642, 643, 644, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 661, 662, 663, 664, 665, 668, 670, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 695, 696, 697, 700, 701, 702, 704, 705, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 732, 733, 734, 735, 737, 738, 739, 740, 741, 744, 745, 746, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 758, 759, 761, 762, 763, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 792, 794, 796, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 812, 813, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 824, 825, 827, 829, 831, 835, 836, 839, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 850, 852, 854, 855, 856, 857, 859, 860, 863, 864, 867, 868, 870, 872, 873, 874, 875, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 884, 885, 886, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 897, 898, 900, 901, 902, 903, 904, 906, 907, 908, 909, 911, 912, 914, 915, 916, 917, 918, 920, 921, 924, 925, 927, 928, 929, 930, 931, 951
Bu ara, 587, 670, 733
Bu bol-, 329
Bu dünyā, 57, 97, 112, 113, 125, 141, 144, 174, 207, 246, 311, 38, 47, 50, 59, 92, 230, 243, 250, 275, 294, 295, 316, 355, 418, 426, 454, 469, 574, 584, 609, 618, 648, 661, 663, 719, 735, 741, 748, 789, 800, 801, 806, 812, 816, 847, 873, 914
Bu kün, 64, 159, 171, 173, 178, 221, 224, 249, 4, 51, 76, 307, 330, 346, 391, 402, 406, 415, 457, 461, 577, 615, 656, 665, 721, 750, 751, 770, 877, 892, 915, 916
Bu qadar, 587
Buçuq, 190, 192, 535, 670, 785, 812, 813, 820
Budaq, 76, 77
Buġday, 77, 79, 103, 134, 229, 245, 344, 365, 404, 541, 716, 837, 843
Buġday yıġaçı, 77, 404
Buhtān, 293, 297, 233, 329, 357
Buhtān bol-, 329
Buhtān qıl-, 329
Buḫtī, 81, 84, 581
Bul-, 230
Bulamaq, 123, 124, 141, 329
Bulamaq biş-, 329
Bulamaq qıl-, 329
Bulaş-, 218, 219, 230
Bulaştur-, 218, 219, 230
Bulġaş-, 218, 219, 230
Bulġaştur-, 218, 219, 230
Bulġaşuq sözle-, 330
Bulıt, 50, 51, 59, 395, 904
Bulun bol-, 330, 670, 687
Bulun qıl-, 330, 671, 699, 887
Bulut, 50, 51, 581
Bunyāḍ qıl-, 330
Buqaġluġ, 185, 525, 535, 581
Buqaġu, 137, 138, 145, 259, 301, 330, 437, 636, 745, 887
Buqaġu ur-, 330, 887
Buqaġuluġ, 525, 535
Burāq, 84, 207
Burçaq, 76, 91, 105, 617, 658
Burn, 90, 91, 94, 616
Burun, 90, 91, 94, 154, 251, 267, 330, 332, 419, 470, 587, 616, 621, 661, 671, 672, 707, 735, 812, 835, 863, 888, 928
Burun arıt-, 330

Būstān, 158, 159, 161, 194, 306, 68, 463, 465, 665, 666, 671, 720, 746, 840
But, 61, 129, 137, 207, 253, 671, 753
Butaq, 76, 77, 45, 244, 259, 424, 627, 635, 715, 745
Butaqlan-, 230
Butẖāna, 145, 207
Butperest, 198, 199, 207, 267, 465, 525, 535, 740, 917
Buyr-, 218, 219, 230, 231, 651, 691, 786, 797, 812
Buyrul-, 230, 812, 813, 821, 825, 878
Buyruq, 208, 813, 817
Buyur-, 218, 219, 230, 231, 651, 671, 691, 786, 797, 812, 813
Buz-, 231, 813, 871
Buzaġu, 56, 85, 342, 682, 891
Buzul-, 218, 219, 231
Büken baġarsuq, 94, 671, 926, 928
Bükrer-, 231, 813, 869
Bükrert-, 231
Bürd-i yemenī, 135, 137, 85
Bütün, 4, 6, 22, 536, 616, 812, 813, 877, 878
Bütünlük, 293, 297

-C-

Cabbār, 240, 297, 91, 560, 799, 813, 841, 844, 852, 858
Cādū, 152, 557, 671, 752
Cāfī, 163, 258, 277, 297, 298, 385, 515, 536, 616, 674, 708, 779, 874
Cāhiliyyat, 50, 62, 65
Cāhiliyyat vaqtı, 65
Camāʿat, 166, 208, 214, 235, 255, 271, 287, 319, 415, 488, 499, 646, 768, 775
Camāʿat ẖalqı, 166, 208, 287, 646
Cāmadān, 137
Cāmiʿ, 146, 208
Cān, 96, 97, 103, 104, 105, 197, 208, 228, 24, 267, 330, 397, 446, 465, 485, 517, 524, 563, 610, 633, 634, 654, 672, 681, 689, 711, 716, 744, 772, 779, 782, 793, 796, 813, 854, 870, 871, 888, 905, 917, 925
Cān açığı, 103, 524, 796, 925
Cān bėr-, 330, 888
Cān çıq-, 330, 654, 672, 681, 689, 782, 813, 870, 871
Cāndın keç-, 330, 888
Cānı çıq-, 330, 888
Cānı qabż qıl-, 331
Cānsız, 306, 280, 536, 773, 813, 841, 870
Cānvar, 85
Cārī bol-, 331
Cāriya, 142, 150, 152, 166, 228, 291, 347, 441, 483, 533, 606, 620, 765, 878, 918
Cebr qıl-, 331
Cedd, 118
Ceddet, 116, 118
Cedel qıl-, 331, 665, 672, 704
Cefā, 271, 297, 331, 509, 672, 710, 777, 793, 796, 888
Cefā qıl-, 331, 672, 710, 793, 796, 888
Cehd qıl-, 331
Cehennem, 6, 48, 208, 291, 609, 672, 765, 813, 825, 871, 872, 874
Cehl, 133, 152, 167, 293, 297, 802, 814, 824, 835, 872
Cellād, 94, 152, 183
Celve qıl-, 331
Cemʿ, 97, 126, 139, 146, 149, 163, 166, 170, 240, 251, 252, 258, 277, 280, 292, 301, 92, 207, 247, 260, 273, 332, 334, 365, 373, 385, 396, 420, 438, 480, 492, 497, 515, 519, 524, 553, 554, 596, 602, 613, 621, 628, 636, 649, 670, 672, 693, 702, 708, 716, 739, 759, 770, 779, 796, 809, 827, 845, 857, 874, 888, 889, 900, 905, 925
Cemʿ bol-, 332, 621, 672, 759, 888
Cemʿ qıl-, 332
Cemāʿat cemāʿat, 587, 672, 736, 928
Cemād, 306, 536, 813, 841
Cemāl, 114, 270, 297, 310, 68, 81, 88, 332, 376, 438, 553, 726, 856
Cemāl bėr-, 332
Cemāllıġ, 54, 154, 317, 517, 536, 673, 718, 751, 794, 886
Cemālsız, 536, 673, 795
Cemīl, 536, 673, 718, 751, 794, 810, 814, 823, 883
Cenāza, 122, 136, 137, 165, 166, 198, 199, 208, 209, 361, 697

Cerāḥat, 108, 230, 332, 666, 673, 793
Cerāḥat qıl-, 332
Cerb bol-, 332
Cerḥ qıl-, 333
Cevāb, 70, 100, 109, 111, 129, 148, 155, 165, 173, 174, 179, 180, 183, 184, 202, 204, 210, 211, 215, 216, 217, 229, 241, 245, 246, 274, 286, 288, 299, 306, 314, 315, 11, 31, 42, 81, 84, 214, 227, 234, 242, 265, 270, 275, 283, 306, 312, 326, 327, 333, 360, 366, 368, 378, 385, 387, 412, 429, 446, 456, 463, 480, 481, 489, 491, 492, 494, 497, 522, 534, 539, 543, 545, 550, 566, 571, 574, 595, 610, 614, 620, 622, 626, 634, 644, 673, 694, 713, 718, 742, 743, 757, 769, 772, 814, 818, 827, 830, 838, 859, 863, 864, 866, 888, 898, 924, 926
Cevāb al-, 333
Cevāb ay-, 333, 673, 814, 863
Cevāb ayt-, 333, 673, 814, 863
Cevāb bėr-, 333, 673, 814, 863
Cevāb biti-, 333, 888
Cevāb qaytar-, 333, 673, 742, 743, 888
Cevāb teg-, 333
Cevāb yarlıqa-, 333, 673, 814, 863
Cezā, 183, 297, 333, 334, 546, 673, 754, 799, 814, 830
Cezaʿ, 117, 268, 271, 273, 280, 334, 353, 361, 459, 825, 926, 928
Cezā bėr-, 333, 673, 754
Cezā bėril-, 334
Cezaʿ fezaʿ, 268, 271, 926, 928
Cezaʿ qıl-, 334
Cezīre, 50, 53
Cidd qıl-, 334
Cihād, 178, 186, 209, 306, 334, 470, 674, 693, 694
Cihād qıl-, 334
Cihet, 587
Cihetsiz, 280, 582, 588, 592, 594, 842
Cimāʿ qıl-, 334, 884, 889
Cinān, 209
Cināza, 122, 135, 137, 167, 198, 199, 209, 261
Cir, 127, 128
Civār, 214
Cizye bėr-, 334
Cōmard, 77, 297, 298, 244, 335, 536, 627, 674, 675, 715, 808, 814, 847, 884, 889
Cōmard bol-, 335, 884, 889
Cōmardlıq, 199, 293, 298, 335, 425, 651, 674, 675, 730, 889
Cōnmardlıq, 199, 245, 272, 273, 293, 298, 17, 335, 539, 651, 674, 675
Cōnmardlıq qıl-, 335
Cūd, 298, 365, 674, 699
Cuhūd, 209, 27, 74, 674, 783
Cumʿa, 63, 65, 70, 132, 153, 156, 198, 209, 207, 335, 377, 514, 559, 580, 593, 704
Cumʿa bol-, 335
Cumʿa kün, 63, 65, 153, 156, 207, 377, 514, 559, 593, 704
Cumʿa namāzı, 209
Cuvān, 98, 110, 111, 272, 287, 537, 557, 570, 610, 674, 675, 790, 798, 808, 815, 847, 848, 854, 878
Cuvān-mard, 537, 674, 675, 808, 815, 847
Cuvānmardlıq, 293, 298, 675
Cuẕām, 108
Cüft, 94, 118, 266, 335, 679, 685
Cüft bol-, 335
Cüftlen-, 231, 815, 866
Cüftlendür-, 231
Cüftlük, 118
Cümle, 9, 54, 56, 58, 60, 61, 63, 66, 72, 75, 83, 84, 85, 89, 91, 99, 100, 101, 102, 106, 108, 114, 116, 117, 118, 120, 123, 125, 129, 133, 137, 139, 141, 142, 146, 148, 149, 150, 152, 153, 155, 156, 158, 165, 166, 169, 170, 173, 174, 175, 179, 182, 184, 187, 188, 192, 193, 196, 197, 198, 202, 203, 204, 206, 208, 209, 213, 216, 224, 226, 229, 231, 236, 239, 240, 241, 244, 247, 248, 249, 250, 254, 258, 259, 261, 267, 269, 270, 274, 279, 283, 285, 286, 288, 297, 298, 305, 310, 5, 12, 22, 31, 34, 38, 44, 45, 51, 65, 68, 75, 90, 93, 209, 215, 217, 219, 222, 230, 233, 239, 244, 246, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 257, 259, 260, 261, 267, 274, 275, 280, 284, 287, 288, 293, 294, 297, 300, 301, 306, 311, 316, 318,

320, 328, 331, 339, 340, 341, 344, 350, 355, 356, 359, 361, 363, 370, 376, 380, 383, 387, 390, 391, 394, 401, 402, 405, 416, 420, 421, 428, 432, 435, 439, 445, 448, 453, 455, 456, 459, 462, 463, 464, 469, 471, 473, 478, 480, 485, 491, 493, 504, 505, 509, 513, 516, 528, 535, 536, 540, 545, 546, 548, 549, 550, 551, 560, 563, 569, 573, 577, 580, 585, 587, 591, 592, 593, 600, 602, 603, 617, 621, 622, 624, 631, 633, 634, 635, 641, 643, 646, 649, 652, 656, 658, 664, 666, 667, 671, 674, 675, 676, 679, 681, 683, 685, 689, 692, 693, 697, 701, 705, 707, 715, 719, 721, 722, 727, 731, 733, 734, 737, 741, 742, 743, 744, 748, 752, 753, 760, 769, 770, 780, 781, 782, 783, 788, 791, 801, 809, 810, 812, 813, 814, 816, 818, 819, 821, 822, 827, 832, 833, 835, 836, 839, 840, 842, 843, 849, 850, 854, 855, 857, 859, 860, 865, 870, 871, 873, 875, 880, 884, 885, 886, 890, 895, 908, 911, 913, 917, 920, 921, 922
Cürʾet qıl-, 335
Cürüm, 293, 298, 358, 695, 896

-Ç-

Çādır, 128
Çaġan, 81, 87
Çahārşenbe, 50, 65, 68
Çalāk, 170, 268, 271, 582, 588, 800, 804, 815
Çalıqlıq qıl-, 335
Çanaq, 125, 137, 277, 604, 725
Çap-, 231, 675, 755, 788, 792, 815, 881
Çapān bol-, 335
Çapān tonluġ, 537, 675, 815
Çaq-, 231
Çaqır, 211, 212, 231, 336, 537, 675, 780, 815, 817, 836, 855
Çaqır közlüg bol-, 336
Çaqıruş-, 232
Çāra, 265, 273, 309, 336, 675, 689, 867, 884, 889
Çāra qıl-, 336
Çāra tap-, 336, 675, 689, 884, 889
Çat-, 232
Çaw, 293, 298
Çayan, 81, 87
Çekürge, 66, 87, 289
Çeng, 165
Çerig, 50, 59, 65, 95, 110, 139, 157, 186, 188, 193, 196, 234, 263, 296, 12, 14, 17, 37, 77, 216, 221, 283, 290, 293, 336, 344, 356, 359, 401, 402, 403, 414, 453, 489, 506, 526, 531, 548, 553, 571, 585, 598, 601, 612, 644, 650, 656, 683, 695, 708, 721, 725, 794, 834, 867, 871, 880, 884, 889, 908, 914, 929
Çerig başla-, 336, 884, 889
Çerig tüş-, 336
Çerig vaqt, 50, 65, 110, 650, 794
Çeşme, 54, 76, 69, 336, 337, 452, 493
Çeşme bağlan-, 336
Çeşme çıq-, 337
Çetük, 85
Çevür-, 218, 219, 232
Çew(ü)r-, 218, 219, 232
Çewrül-, 232
Çewür-, 218, 219, 232
Çeyne-, 232
Çeynem, 105, 190, 192, 302, 450, 686
Çıbın, 87, 439, 740
Çıġay, 147, 148, 537, 675, 689, 809, 815
Çıpçuq, 82, 87, 235, 257, 337
Çıpçurġa, 135, 138
Çıq-, 232
Çıqan, 116, 118, 676, 745
Çıqar-, 232, 240, 711
Çiçek, 77
Çimgen, 77
Çirāġ, 138
Çiz-, 233
Çoġla-, 233
Çom-, 233
Çök-, 233
Çökerdek, 76, 80, 130, 138, 139, 140, 142
Çökür-, 233
Çömçe qat-, 337
Çöprek, 128, 267, 613, 667
Çūbān, 151, 152, 676, 746
Çulġa-, 233
Çulġan-, 233
Çupul-, 233, 816, 835, 836

Çuqur bol-, 337
Çuqur qaz-, 337
Çüri-, 218, 233, 234
Çürü-, 218, 233, 234

-D-

Dād, 182, 183, 235, 337, 652, 676, 807, 816, 883
Dād tile-, 337
Dāġ, 94
Daḫl, 147, 148, 149
Dāna, 61, 88, 537, 573
Dānişmand, 151, 152, 189, 89, 90
Dār, 53, 54, 65, 68, 97, 183, 199, 210, 651, 654, 676, 677, 797, 800, 801, 812, 816, 817, 819, 821, 873
Daraḫt, 53, 57, 70, 76, 77, 78, 79, 308, 61, 248, 259, 282, 360, 477, 494, 495, 589, 605, 629, 630, 644, 651, 676, 733, 762, 764, 771, 789, 827, 907, 948
Daraḫtī, 76, 77, 78, 298, 317, 335, 651, 674, 676, 764, 789, 889
Dār-i baqā, 53, 54, 199, 210, 651, 654, 676, 677, 797, 812, 816, 817, 819, 821
Dār-i fenā, 54, 65, 68, 97, 210, 676, 800, 801, 816, 873
Darīġ, 98, 111, 157, 272, 287, 248, 337, 445, 537, 557, 570, 605, 609, 610, 675, 677, 679, 815, 848
Darīġ qıl-, 337, 677, 679
Darīġ tut-, 337
Dārū, 116, 213, 254, 528, 551, 722, 843
Dāru beqā, 199, 210, 651, 654, 677, 797, 812, 816, 817, 819, 821
Dāru fenā, 50, 54, 210, 215, 677, 797, 800, 801, 816, 873
Dastān, 225, 293, 298, 677, 835
Daʿvā, 155, 183, 89, 91, 324, 338, 732, 889
Daʿvā qıl-, 338, 889
Daʿvāt, 210
Daʿvat qıl-, 338, 817, 836, 855, 889
Dāya, 118, 216, 240, 352, 867
Defʿ, 75, 271, 338, 588, 645, 815, 817, 875
Defʿ qıl-, 338, 815, 817, 875
Defn qıl-, 338
Dehqān, 151, 152, 165, 167
Dehr, 50, 53, 54, 240, 248, 388, 677, 680, 683, 800, 801, 816, 817, 873, 930
Delālat qıl-, 338, 677, 790, 890
Delīl, 148, 183, 277, 340, 532, 572, 680, 808, 818, 833
Delü, 36, 108, 537, 677, 720, 803, 817, 874
Delülük, 299
Delv, 136, 138, 677, 745, 746
Dem, 50, 66
Derāzgūş, 81, 84, 85, 678, 687, 723
Derbān, 153
Derece, 6, 37, 235, 299, 311, 209, 453, 517, 554, 601, 639, 792, 944
Derem, 148, 149, 693, 827
Dergāh, 210
Derḥāl, 108, 109, 139, 213, 273, 277, 307, 340, 446, 457, 499, 588, 666, 720, 749, 841, 913, 915
Derḫōst, 142, 157, 166, 194, 201, 208, 217, 220, 238, 253, 272, 42, 44, 56, 65, 92, 225, 296, 338, 427, 486, 502, 521, 590, 595, 603, 678, 687, 730, 731, 753, 764, 776, 801, 813, 817, 821, 825, 832, 872, 877, 890, 928
Derḫōst qıl-, 338, 678, 764, 890
Dermānda, 109, 171, 299, 93, 338, 538, 652, 678, 782, 794, 817, 839, 840, 844, 855, 857, 876
Dermānda bol-, 338
Dervīş, 86, 114, 121, 128, 133, 139, 143, 146, 163, 174, 196, 221, 234, 247, 248, 260, 270, 282, 293, 295, 299, 300, 19, 25, 39, 50, 72, 224, 250, 252, 254, 277, 293, 321, 333, 335, 339, 343, 363, 392, 410, 411, 414, 428, 451, 462, 487, 490, 497, 498, 529, 532, 534, 540, 590, 612, 631, 638, 641, 673, 708, 724, 732, 762, 772, 773, 809, 811, 817, 839, 844, 855, 856, 857, 860, 888, 914, 928
Dervīş bol-, 339
Dervīş miskīn, 299, 252, 254, 335, 631, 809, 817, 928
Dervīş-i zinde-pūş, 293, 299
Dervīşlik, 210
Deryā, 54, 47, 336, 355, 437, 574
Destār, 128, 678, 709
Destgīr bol-, 339, 884, 890

Destūr, 52, 58, 99, 102, 130, 135, 136, 183, 249, 19, 63, 212, 223, 234, 242, 265, 267, 268, 281, 299, 322, 325, 331, 334, 339, 356, 378, 425, 475, 539, 587, 591, 622, 626, 644, 672, 678, 706, 713, 750, 754, 789, 790, 817, 829, 837, 849, 861, 880, 881, 928
Destūr bėr-, 339, 678, 706, 750, 790, 817, 829, 849
Destūr bėril-, 339, 678, 706
Destūr bol-, 339
Destūr tile-, 339
Destūrsız, 299, 588, 678, 706
Dēv, 210
Devlet, 264, 265, 810, 818, 865
Dīdār, 94, 678, 757
Dīde, 94, 662, 679, 718
Dimāġ, 90, 95
Dīn, 28, 43, 104, 116, 157, 211, 224, 266, 279, 295, 309, 92, 298, 310, 411, 476, 593, 650, 716, 727, 766, 839
Dirīġ, 339, 609, 610, 677, 679
Dirīġ tut-, 339, 677, 679
Dirre, 136, 138, 679, 741
Dīvān, 211
Dīvāna, 538
Diyānat, 211, 268, 272
Diyet, 148, 183, 211, 248, 271, 294, 387, 459, 588, 915
Dōst, 167, 191, 207, 234, 254, 273, 308, 340, 342, 496, 512, 534, 556, 679, 700, 785, 797, 812, 818, 819, 820, 829, 876, 884, 890
Dōst bol-, 340
Dōst qıl-, 340, 679, 818, 820, 884, 890
Dōst tut-, 340, 679, 818, 890
Dōstluq, 299, 799, 818, 819, 829, 831, 836
Duʿā, 69, 95, 98, 107, 135, 176, 206, 211, 220, 221, 236, 253, 263, 295, 309, 311, 31, 42, 44, 78, 208, 237, 249, 251, 256, 279, 293, 324, 340, 345, 413, 419, 423, 442, 487, 520, 551, 590, 604, 622, 680, 683, 684, 725, 737, 767, 818, 819, 842, 845, 850, 851, 854, 855, 868, 882, 886, 930
Duʿā ayt-, 340, 680, 767, 818, 854
Duʿā oqı-, 340
Duʿā qıl-, 340, 680, 767, 819, 854
Duʿā-gūy, 211, 253, 413, 725
Durrāʿa, 127, 128, 278
Durūḍ, 173, 340
Durūḍ ay-, 340
Durūḍ keltür-, 340
Duşenbe kün, 66, 234, 241, 280, 559, 626, 643, 773, 821, 870
Duşenbih tüni, 66
Duşmān, 122, 186, 651, 680, 782, 797, 818, 819, 830, 845, 856, 877
Duşmanlık, 268, 272, 301, 651, 680, 704, 797, 818, 819, 840, 845, 875
Duşmanlıq, 199, 269, 272, 651, 680, 704, 797, 818, 819, 840, 845, 875
Dübr, 95
Dünyā, 51, 53, 54, 56, 63, 126, 131, 133, 136, 154, 199, 207, 211, 212, 228, 267, 281, 10, 59, 84, 207, 214, 243, 245, 248, 265, 266, 291, 292, 294, 295, 306, 340, 366, 396, 412, 432, 438, 454, 468, 473, 474, 504, 513, 514, 522, 524, 577, 606, 630, 647, 648, 677, 680, 683, 717, 724, 733, 738, 739, 748, 786, 790, 796, 800, 801, 812, 816, 819, 838, 845, 863, 867, 873, 877, 878, 880, 897, 905, 911, 914, 924, 925
Dünyā azh, 199
Dünyā ʿālamı, 51, 84, 468, 800, 801, 816, 819, 873
Dünyā mālı, 211, 212, 228, 606, 717
Dünyādın bar-, 341, 680, 730, 890
Dünyādın çıq-, 341, 654, 672, 681, 689, 782, 819, 870, 871
Dünyādın köç-, 341
Dünyādın naql qıl-, 341, 654, 672, 681, 689, 782, 819, 870, 871
Dünyāke kel-, 341, 890
Dünyāvī, 157, 199, 211, 212, 254, 273, 291, 313, 20, 70, 276, 341, 420, 435, 538, 649, 874, 881
Dünyāvī bol-, 341
Dünyāvī māl, 157, 199, 211, 212
Dürüst, 173, 185, 210, 269, 288, 294, 341, 538, 616, 621, 681, 727, 809, 812, 820, 829, 862, 877, 878
Dürüst bol-, 341, 681, 727

Düşman, 122, 186, 278, 31, 341, 342, 651, 681, 699, 782, 797, 818, 820, 830, 845, 856, 877, 891
Düşman bol-, 341, 681, 699, 891
Düşman tut-, 342, 818, 820
Düşvār, 539, 578, 597, 787, 805, 820, 878

-E-

Ebedā, 94, 588
Ebedī, 67, 111, 228, 237, 252, 311, 284, 341, 342, 381, 402, 403, 425, 462, 482, 483, 539, 681, 706, 720, 722, 819, 820, 823, 824, 849, 863, 865, 871
Ebedī qal-, 342, 681, 722
Ebter, 303, 316, 499, 539, 547, 564, 591, 774, 808, 820, 843, 845
Ecel, 56, 111, 118, 225, 30, 33, 228, 342, 620, 682, 811, 891
Ecel kel-, 342
Ecel yawu-, 342, 682, 891
Ecel yet-, 342, 682, 891
Eczā, 116
Edā qıl-, 342
Ėḍe, 122, 165, 167, 199, 212, 616, 651, 682, 719, 751
Edeb, 123, 157, 158, 189, 190, 302, 93, 224, 321, 343, 367, 372, 388, 399, 480, 529, 544, 558, 606, 660, 698, 719, 757, 764, 778, 820, 828, 829, 902
Edeb qıl-, 343
Edebsüzlük qıl-, 343
Eḍer, 122, 136, 138, 300, 348
Eḍgü, 68, 98, 103, 111, 166, 194, 214, 224, 244, 267, 268, 272, 273, 287, 288, 294, 299, 305, 90, 228, 243, 266, 289, 307, 312, 318, 332, 338, 343, 346, 365, 369, 370, 376, 402, 417, 419, 435, 439, 455, 456, 464, 474, 512, 537, 539, 543, 548, 557, 570, 583, 594, 601, 610, 627, 648, 657, 675, 677, 682, 684, 699, 701, 715, 727, 738, 739, 754, 763, 775, 783, 788, 810, 815, 821, 823, 824, 834, 835, 843, 846, 848, 855, 877, 879, 890, 891, 909, 915, 921
Eḍgü ʿamel, 294, 369, 370, 464, 539, 701, 754
Eḍgü bol-, 343, 682, 701, 783
Eḍgü cezā, 299, 318, 455, 601, 657, 682, 915
Eḍgü qıl-, 343, 891
Eḍgü qılıq, 98, 111, 268, 272, 273, 287, 305, 537, 539, 543, 548, 557, 570, 610, 675, 815, 835, 848
Eḍgü qılıqlıġ, 98, 111, 272, 287, 305, 537, 543, 548, 557, 570, 610, 675, 815, 835, 848
Eḍgülük, 63, 149, 174, 185, 194, 196, 264, 280, 287, 299, 302, 303, 285, 312, 319, 343, 378, 384, 411, 416, 419, 455, 501, 509, 570, 682, 683, 701, 716, 722, 726, 727, 728, 784, 800, 821, 829, 833, 837, 845, 846, 865, 873, 879, 902, 909, 915
Eḍgülük kel-, 343, 683, 701
Eḍgülük qıl-, 343
Eḍgülük tėg-, 343, 683, 701
Ėḍi, 122, 167, 199, 212, 616, 621, 622, 651, 683, 719, 749, 751
Edim, 128
Efʿāl, 212, 272, 343
Efʿāl-i ḫec, 343
Efṭār, 66, 80, 81, 83, 127, 200, 212, 291, 81, 89, 238, 279, 305, 339, 344, 378, 475, 539, 599, 622, 643, 654, 704, 751, 773, 891
Efṭār qıl-, 344, 891
Efṭār vaqtı, 66, 80, 81, 200, 89, 279, 339, 643, 704, 751, 773
Ėg(i)n, 90, 91, 95
Eger, 57, 58, 64, 68, 74, 75, 92, 97, 106, 108, 119, 124, 143, 144, 150, 154, 155, 157, 160, 169, 170, 175, 192, 195, 198, 215, 224, 229, 233, 243, 251, 253, 256, 257, 264, 268, 277, 278, 282, 288, 289, 292, 295, 299, 302, 304, 308, 309, 312, 19, 63, 86, 92, 205, 214, 215, 222, 224, 227, 232, 234, 235, 236, 240, 241, 243, 246, 248, 256, 260, 261, 264, 268, 270, 272, 283, 284, 287, 289, 290, 292, 298, 303, 307, 308, 313, 314, 315, 316, 318, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 337, 342, 343, 347, 348, 349, 351, 353, 360, 366, 368, 371, 374, 379, 380, 381, 382, 385, 386, 387, 391, 393, 399, 403, 405, 413, 416,

417, 425, 426, 429, 435, 440, 445, 456, 463, 468, 471, 488, 490, 496, 497, 499, 507, 508, 509, 512, 518, 520, 523, 528, 535, 538, 540, 544, 545, 549, 551, 562, 569, 570, 574, 594, 596, 598, 601, 606, 608, 611, 614, 620, 621, 625, 637, 639, 644, 646, 648, 649, 650, 657, 658, 660, 663, 670, 672, 677, 678, 680, 682, 683, 687, 689, 691, 692, 699, 702, 706, 707, 709, 711, 712, 716, 718, 719, 723, 726, 727, 730, 739, 753, 754, 761, 765, 773, 783, 788, 793, 794, 805, 812, 817, 819, 824, 825, 834, 837, 838, 843, 857, 866, 867, 881, 882, 887, 888, 889, 893, 894, 897, 898, 899, 902, 921, 923, 928
Ėgin, 90, 91, 95
Egir-, 234
Egle-, 234
Eglen-, 234
Ehl, 38, 53, 54, 78, 116, 118, 134, 222, 224, 232, 371, 398, 459, 463, 475, 548, 616, 622, 668, 677, 680, 683, 702, 718, 800, 801, 816, 821, 873, 899
Ehl-i beyt, 38, 116, 118, 134, 222, 224, 232, 398, 459, 463, 475, 548, 616, 622, 668, 718
Ehl-i dünyā, 53, 54, 677, 680, 683, 800, 801, 816, 821, 873
Eḥyā qıl-, 218, 300, 344
Eḥyālik qıl-, 344, 683, 734
Ek-, 234, 934
Ėkegü, 77, 78, 119, 123, 153, 155, 164, 191, 192, 197, 243, 295, 23, 37, 51, 212, 215, 255, 261, 273, 290, 297, 321, 340, 346, 349, 356, 367, 381, 404, 426, 430, 540, 545, 547, 564, 572, 597, 600, 602, 603, 613, 624, 633, 642, 650, 680, 693, 699, 748, 769, 779,784, 809, 819, 847, 868, 892, 895
Ėki, 41, 48, 205, 206
Ekin, 36, 159, 88, 234, 295, 304, 344
Ekin ek-, 344
Ėkinç, 175, 188, 255, 305, 47, 220, 258, 293, 366, 372, 391, 413, 491, 492, 525, 539, 546, 616, 648, 702, 836
Ėkinç bāb, 539
Ėkindü, 35, 50, 62, 66, 182, 199, 213, 242, 877
Ėkindü azhar, 199
Ėkindü namāzı, 182, 213, 242, 877
Ėkindük, 50, 62, 66, 199, 213
Ėkindük azhar, 199
Ėkindük namāzı, 213
Ėkiz, 119, 344
Ėkiz tuġ-, 344
Ėkki, 35, 52, 54, 58, 61, 62, 67, 68, 70, 73, 79, 80, 83, 87, 88, 89, 92, 94, 95, 96, 99, 101, 102, 103, 104, 106, 110, 111, 120, 121, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 133, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 155, 157, 161, 164, 168, 170, 181, 183, 184, 187, 188, 189, 191, 192, 194, 196, 202, 204, 215, 223, 227, 228, 235, 239, 255, 264, 265, 266, 271, 272, 273, 275, 283, 288, 296, 301, 302, 304, 308, 26, 28, 29, 31, 32, 38, 39, 40, 45, 58, 69, 70, 75, 76, 78, 88, 91, 92, 205, 206, 207, 209, 212, 216, 220, 226,229, 230, 237, 245, 246, 252, 255, 256, 260, 264, 268, 270, 272, 275, 276, 279, 281, 282, 283, 285, 287, 295, 303, 305, 308, 309, 311, 319, 320, 334, 335, 337, 344, 345, 346, 350, 351, 355, 357, 359, 361, 368, 370, 373, 374, 377, 384, 388, 391, 397, 405, 409, 415, 416, 418, 420, 426, 427, 430, 432, 433, 435, 437, 438, 444, 445, 450, 453, 456, 457, 459, 460, 462, 469, 470, 474, 483, 488, 489, 497, 500, 508, 513, 519, 523, 528, 529, 531, 539, 540, 558, 560, 567, 570, 573, 574, 580, 590, 595, 596, 601, 602, 606, 610, 612, 618, 619, 624, 633, 643, 644, 646, 647, 653, 657, 664, 678, 679, 680, 684, 686, 689, 690, 693, 706, 716, 718, 726, 727, 730, 752, 758, 760, 774, 797, 800, 809, 819, 821, 825, 829, 837, 843, 847, 851, 865, 869, 873, 889, 892, 893, 898, 901, 905, 906, 909, 910, 913, 916, 929, 930, 931
Ėkki mi͡ng, 187, 265, 29, 206, 207, 351, 686, 690

Ėkki yüz, 157, 191, 304, 205, 206, 287, 418, 612, 646, 727
Ėkki yüz miṉg, 304, 205, 206, 287, 646
Ėkki yüz on ėkki, 205, 206
Ėkkinç, 539, 540
Ėkkinçi, 539, 540
Ėkkisi, 54, 123, 191, 192, 251, 40, 256, 332, 600, 602, 603, 621, 672, 888
Ėkkişer, 196, 197, 540, 573, 576
Eksil-, 218, 234, 797, 805, 821
Eksit-, 218, 234
Eksük, 192, 205, 206, 301, 344, 361, 395, 540, 683, 733, 805, 821, 827, 833, 838, 854, 868, 875, 876, 878, 904
Eksük bol-, 344, 683, 733
Eksül-, 218, 234, 797, 805, 821
Eksüt-, 218, 234
Ėl, 35, 64, 80, 90, 91, 92, 95, 130, 135, 136, 138, 139, 140, 142, 145, 146, 147, 179, 308, 344, 519, 586, 616, 618, 622, 647, 651, 683, 684, 762, 782, 892
Ėl aç-, 344, 684, 782, 892
Ėl açıl-, 344
Ėl al-, 344
Ėl ḫalqı, 179
El tutuş-, 345
El(i)g, 90, 91, 95, 616, 651
Elbette, 165, 168, 184, 287, 301, 543, 588, 827
Ėlçi, 153, 22
Ėlçilik qıl-, 345
Elet-, 218, 234, 235
Elig, 90, 91, 95, 449, 616, 651, 684
Ellig, 197, 244, 207, 238, 374, 691, 703, 825
Ėllig, 85, 167, 57, 247, 260, 287, 319, 331, 334, 628, 636, 646, 857
Ellig miṉg, 207
Elt-, 218, 234, 235
Em-, 235, 684, 757
Emān, 202, 257, 272, 237, 345, 476, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 775, 786, 872, 930
Emān bėr-, 345, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786
Emān qol-, 345
Emānat, 155, 167, 236, 218, 300, 307, 345, 346, 884, 892
Emānat bol-, 345
Emānat qoḍ-, 218, 300, 307, 346, 884, 892
Ėmdi, 57, 91, 96, 99, 109, 113, 133, 164, 183, 196, 210, 232, 258, 263, 268, 291, 297, 207, 215, 222, 226, 267, 271, 276, 306, 333, 343, 346, 359, 361, 373, 392, 405, 411, 463, 477, 493, 508, 509, 583, 588, 603, 614, 619, 647, 668, 685, 706, 711, 712, 714, 748, 753, 762, 783, 784, 788, 795, 809, 814, 821, 832, 835, 863, 869, 882
Emdür-, 235
Emgek, 119, 186, 209, 264, 272, 276, 302, 303, 306, 220, 311, 346, 417, 503, 533, 598, 615, 668, 674, 727, 821, 829, 860, 892
Emgek tart-, 346
Emgek teg-, 346, 892
Emgeklig, 183, 268, 272, 280, 582, 588, 823
Emgen-, 235
Emget-, 235
Emīn, 153, 185, 299, 588, 598, 821, 836, 876
Emīr, 178, 179, 180, 215, 13, 261, 555, 636, 747, 825
Emir kel-, 346, 684, 690
ʿemmi, 90, 116, 117, 119, 94, 651, 661, 684
Emr, 64, 111, 180, 199, 213, 238, 268, 272, 288, 85, 249, 260, 346, 368, 369, 376, 400, 422, 429, 539, 557, 583, 586, 636, 684, 691, 703, 729, 734, 746, 797, 812, 817, 821, 847, 898
Emr qıl-, 346, 684, 691, 703, 812, 821
Emred, 111, 798, 822, 854, 878
Emr-i maʿrūf, 64, 111, 180, 238, 268, 272, 288, 85, 249, 260, 346, 368, 369, 376, 400, 422, 429, 557, 583, 586, 636, 729, 734, 746, 847, 898
Emr-i maʿrūf qıl-, 346
Emṣāl, 300, 540
Emük, 95, 685, 716
Emzür-, 235
Ėn, 192, 235
Ėn-, 235
Enbiyā, 116, 157, 213, 254, 279, 92, 528, 551, 593, 722, 839, 843

Endām, 95, 146
Endāza, 192
Endāzalıġ, 193, 294, 540, 803
Endīşe, 66, 69, 72, 102, 140, 143, 153, 272, 39, 295, 317, 346, 347, 360, 363, 412, 421, 487, 494, 495, 501, 582, 597, 602, 609, 629, 685, 692, 728, 768, 771, 787, 789, 822, 831, 832, 858, 863, 885, 892, 909
Endīşe küni, 66, 72, 685, 787
Endīşe qıl-, 346, 685, 692
Endīşe tüş-, 347, 892
Endīşesiz, 268, 273, 582, 588
Ėndür-, 235
Ėndürül-, 235
Eng͡ek, 96
Eng͡se, 96
Enṣār, 84, 85, 174, 193, 213, 420, 708, 733, 929
Enṣārī, 213, 209, 308, 372, 451, 703, 899
Envāʿ-i, 125, 540, 822, 868
Envār, 213
Er, 52, 79, 114, 115, 153, 173, 176, 186, 187, 188, 189, 193, 205, 216, 218, 245, 257, 262, 265, 314, 5, 19, 29, 36, 88, 207, 212, 217, 218, 235, 242, 351, 353, 409, 524, 528, 529, 532, 564, 569, 622, 685, 686, 690, 698, 708, 754, 782, 803, 806, 822, 829, 870, 876, 879, 883, 927, 929, 934, 950, 953
Er-, 217, 218, 235, 934, 950, 953
Eren, 114, 119, 187, 685, 686, 806, 822, 829, 870
Ergen bol-, 347
Eri-, 236
Erk, 179
Erke bar-, 347, 686, 700
Ėrke bar-, 822, 866, 892
Erkek, 51, 81, 83, 84, 90, 92, 101, 113, 114, 116, 120, 146, 167, 284, 85, 208, 280, 284, 322, 471, 564, 616, 630, 643, 667, 685, 686, 774, 806, 822, 829, 849, 856, 865, 870, 871
Erkek tawuq, 51, 81, 83, 84, 101, 85
Erkeklik suwı, 104, 105, 192, 302, 450, 686, 733, 777
Erki, 179, 412, 614, 686
Erkin, 614, 686
Erklen-, 236
Erklig, 170, 347, 540, 634
Erklig qıl-, 347
Erlig, 116, 119, 540, 545
Erlik şehveti, 113, 114
Erte, 50, 54, 62, 66, 74, 102, 123, 124, 142, 188, 195, 214, 261, 262, 280, 281, 289, 12, 56, 74, 251, 257, 279, 310, 347, 391, 406, 422, 480, 486, 490, 560, 564, 588, 592, 594, 598, 629, 631, 686, 687, 742, 745, 775, 785, 792, 797, 801, 816, 822, 842, 853, 856, 869, 928
Erte aşı, 123, 124, 12
Erte bol-, 347
Erte kėçe, 56, 279, 422, 480, 486, 490, 629, 687, 775, 928
Erte namāzı, 54, 214, 261, 262, 280, 74, 391, 406, 564, 588, 592, 594, 745, 792, 816, 842, 856
Ertele-, 236
Ertesi, 50, 62, 66, 72, 279, 233, 797, 801, 822, 905
Erüt-, 236
Ervāḥ, 214, 823, 870
Es-, 236, 466, 755, 917
Eṣer, 114, 116, 173, 288, 228, 304, 309, 347, 349, 378, 392, 462, 565, 620, 650, 685, 689, 705, 751, 795, 857, 868, 885, 892
Eṣer qıl-, 347
Esil-, 236
Esīr, 183, 278, 280, 315, 347, 516, 592, 670, 687, 807, 823, 892
Esīr bol-, 347, 670, 687
Esīr qıl-, 347, 892
Eski, 30, 37, 56, 65, 128, 132, 133, 146, 198, 299, 271, 310, 335, 462, 509, 541, 580, 613, 659, 667, 760, 798, 811, 823, 840
Eski çöprek, 56, 128, 146, 310, 509, 541, 613, 659, 667
Eskir-, 236
Esrār, 213, 223, 231, 232, 245, 264, 265, 624, 707, 749
Esrit-, 236
Esrü-, 236
Esrük, 107, 56, 58, 589
Esür-, 236
Eş(i)t-, 237, 240

Eşek, 81, 84, 85, 123, 134, 190, 193, 229, 365, 541, 678, 687, 723
Eşek yüki, 123, 134, 190, 193, 229, 365, 541
Eşek yükü, 123, 190, 193
Eşik, 159, 160
Eşit-, 237, 240
Eşitil-, 237
Eşittür-, 237
Eşrāf, 300
Eşref, 179
Et, 6, 26, 82, 87, 91, 105, 114, 123, 124, 127, 150, 192, 81, 90, 212, 257, 302, 450, 464, 493, 494, 498, 686, 700, 770, 829
Ėt-, 35, 237
Etbāʿ, 165, 167
Etek, 128, 190, 193, 582, 589, 616, 622, 623, 687, 785, 787, 823, 832, 880
Etlig tenlig, 97, 541, 550, 805, 823, 840, 847, 848, 869, 882
Etmek, 5, 7, 11, 38, 102, 124, 125, 137, 274, 217, 218, 228, 238, 247, 250, 251, 277, 290, 298, 300, 310, 328, 347, 348, 362, 398, 401, 507, 560, 572, 590, 616, 630, 651, 687, 696, 768, 783, 797, 883
Etmek qıl-, 347, 687
Etmek yap-, 348, 687
Eṭrāf-ı ʿālam, 179, 215, 11, 214, 333, 673, 814
Evlād, 116, 119
Evliyā, 116, 157, 213, 214, 254, 279, 90, 92, 528, 551, 593, 722, 839, 843
Ėw, 53, 61, 118, 120, 133, 134, 135, 140, 144, 153, 160, 173, 180, 238, 311, 12, 14, 18, 28, 64, 68, 75, 237, 256, 260, 262, 264, 276, 281, 324, 348, 491, 558, 569, 574, 590, 591, 603, 633, 636, 639, 642, 668, 687, 702, 764, 831, 832, 926, 927, 929
Ėw-, 237
Ėw barq, 926, 929
Ėw qıldur-, 348
Ėw qopar-, 348
Ėwek, 402, 541, 800, 804, 823, 906
Ėwlük, 541
Ewrül-, 237
Ewür-, 237, 688, 791
Ey, 65, 92, 144, 179, 195, 213, 219, 228, 236, 258, 267, 309, 310, 93, 214, 227, 239, 250, 300, 322, 327, 391, 397, 441, 443, 451, 527, 552, 554, 559, 565, 609, 610, 611, 631, 659, 667, 698, 735, 747, 802, 805, 844, 873, 905, 912, 914, 927, 960
Eyā, 609, 610
Eye, 90, 91, 96, 651, 688
Eyegü, 90, 91, 96, 651, 688
Eyer urul-, 300, 348
Eymen bol-, 348, 688, 761
Eyyām, 66, 341
Ez-, 237, 688, 773
Eẕān, 72, 111, 154, 160, 214, 232, 286, 66, 348, 662, 666, 688, 860
Eẕān oqı-, 348, 666, 688
Ezelī, 62, 67, 237, 252, 823, 824, 849, 863
Ezil-, 238

-F-

Fācir, 214, 533, 541, 688, 788, 805, 823, 879
Fāḥiş, 300, 409, 541, 814, 823, 831, 838, 840, 845, 861, 882
Fāḥişa, 348, 542, 689, 744, 821, 824, 876
Fāḥişa qıl-, 348
Falān, 64, 117, 124, 126, 163, 179, 180, 189, 215, 313, 13, 261, 276, 288, 328, 330, 385, 540, 555, 587, 600, 603, 628, 636, 656, 668, 747, 763, 825, 874, 888
Fānī, 309, 319, 348, 542, 808, 811, 820, 823, 824, 843, 852, 885
Fānī bol-, 348
Faqīh, 153, 185, 314, 349, 378, 397, 410, 438, 659, 689, 705, 814, 824
Faqīh bol-, 349
Faqīr, 148, 522, 542, 675, 689, 809, 824
Fāriġ, 158, 190, 212, 233, 273, 283, 309, 93, 349, 374, 378, 384, 417, 420, 538, 542, 556, 623, 689, 705, 748, 778, 811, 824, 847, 892, 901
Fāriġ bol-, 349, 689, 748, 892
Farīża, 115, 200, 204, 205, 206, 214, 222, 303, 24, 41, 206, 349, 374, 405, 460, 499, 522, 566, 591, 703, 775, 870, 893, 916, 924, 926

Farīża bol-, 349, 893
Farīża namāz, 200, 204, 214, 24, 41, 405, 499, 775
Farīża qıl-, 349
Farīża qılın-, 349
Farq, 264, 265
Fāsid bol-, 349, 893
Faṣīḥ, 542, 824, 829, 851
Fāsiq, 215, 375, 542, 824, 852, 881, 900
Faṣl, 162, 224
Fāş bol-, 349
Fāş qıl-, 349, 668, 689, 893
Favt bol-, 349, 654, 672, 681, 689, 782, 824, 870, 871
Fayda qıl-, 350, 675, 689
Fāyida, 199, 219, 264, 265, 307, 350, 388, 396, 404, 457, 574, 606, 690, 710, 722, 797, 824, 841, 882, 883, 903
Fāyida al-, 350
Fāyida bol-, 350, 690
Fāyida qıl-, 350, 690
Fāyida teg-, 350, 690, 722
Fażayil, 300
Fażīḥat bol-, 350, 893
Fażīḥat qıl-, 350, 893
Fāżil, 300, 542
Fażīlat bėr-, 351
Fażīlet, 300, 690
Fażl, 300, 272, 351, 690, 761, 893
Fażl qıl-, 351, 893
Fenā, 53, 54, 215, 797, 800, 801, 816, 873
Ferāh, 273
Feraḥ bol-, 351
Feraḥ qıl-, 351, 893
Ferc, 114, 289
Ferīşte, 51, 59, 84, 101, 111, 115, 175, 176, 196, 215, 225, 237, 269, 275, 290, 294, 24, 85, 91, 206, 210, 229, 271, 275, 296, 297, 303, 362, 370, 442, 455, 546, 547, 548, 568, 573, 576, 579, 590, 649, 729, 760, 786, 789, 825, 865, 870, 874, 880
Fermān, 51, 54, 59, 74, 84, 98, 99, 114, 179, 207, 249, 15, 207, 214, 271, 277, 288, 327, 349, 351, 410, 482, 548, 580, 601, 604, 618, 660, 684, 690, 691, 703, 741, 772, 806, 812, 817, 825, 834, 853, 880, 893
Fermān bol-, 351, 684, 690
Fermān kel-, 351, 684, 690
Fermān qıl-, 351, 684, 691, 703
Fermānla-, 238, 671, 691, 786, 812, 825
Feryād qıl-, 352, 691, 732, 893
Fesād, 300, 24, 216, 240, 352, 485, 691, 715, 784, 867, 894
Fesād bol-, 352
Fesād qıl-, 352, 691, 715, 784, 894
Feṯḥ, 187, 195, 259, 283, 352, 691, 746, 894
Feṯḥ qıl-, 352, 691, 894
Feṯḥi yaʿnī açıl-, 352, 691, 894
Fetvā, 215, 216
Fezaʿ, 117, 268, 271, 273, 280, 353, 361, 459, 825, 860, 928
Fezaʿ qıl-, 353
Fıqh, 215
Fidā bol-, 353, 691, 791, 894
Fidā qıl-, 353, 825, 842, 894
Fikr, 103, 273, 316, 353, 685, 692, 749
Fikr qıl-, 353, 685, 692
Fīl, 83, 88, 32, 47, 481, 764
Fiʿl, 272, 273, 296, 303, 295, 399, 539, 613, 906
Firāq, 300
Firāsat, 190, 273, 274, 825, 827, 862
Fisq, 215, 216, 24, 352, 353, 485, 691, 692, 720, 805, 825, 826, 830, 861, 894
Fisq qıl-, 353, 692, 720, 805, 826, 894
Fitne, 265, 281, 301, 226, 290, 364, 370, 484, 619, 701, 766, 810, 898
Fiṭr, 215, 223, 268, 273
Fitvā, 199, 215, 216
Fucūr, 216
Fulān, 77, 496, 600, 603, 676
Fuqarā, 149, 169, 301, 307, 702
Furqat, 268, 273
Furṣat, 173
Fūta, 225, 353, 808
Fūṭa, 136, 138, 587, 670
Fūta baġla-, 353

-G-

Ġāfil, 230, 301, 354, 605, 738, 800, 826, 846
Ġāfil bol-, 354, 800, 826, 846
Ġāfil qıl-, 354
Ġāfillıq, 301, 395, 692, 826, 850, 904

Ġaflat, 59, 260, 262, 268, 301, 310, 39, 236, 291, 388, 648, 692, 710, 795, 826, 827, 850, 862, 882, 903
Ġalaba, 107, 108, 117, 144, 187, 280, 301, 304, 16, 79, 288, 299, 354, 361, 389, 409, 648, 693, 826, 831, 841, 929
Ġalaba bol-, 354
Ġalaba qıl-, 354, 693
Ġalı toqıt-, 354
Ġālib, 103, 105, 110, 195, 260, 275, 301, 226, 265, 310, 330, 355, 373, 374, 415, 442, 596, 614, 619, 670, 692, 693, 733, 809, 826, 830, 831, 841, 862, 885
Ġālib bol-, 355, 693
Ġammāz, 301, 231
Ġammāzlıq, 187, 188, 272, 301, 355, 507, 680, 819, 837, 921, 931
Ġammāzlıq qıl-, 355
Ġanīmat, 148, 312, 22, 261, 332, 355, 371, 574, 637
Ġanīmat qıl-, 355
Ġār, 50, 53, 54, 58, 70, 88, 270, 69, 89, 215, 216, 240, 534, 601, 669, 693, 787, 808
Ġār aġzı, 54, 88, 215, 240
Ġārat qıl-, 355
Ġaraż, 273
Ġarīb, 146, 167, 312, 246, 284, 301, 355, 445, 471, 572, 633, 645, 743, 854, 865, 872, 884, 913
Ġarīb bol-, 355
Ġarībluq, 168
Ġarīm, 147, 149, 655, 693, 811, 827
Ġarq bol-, 355
Ġarq qıl-, 355
Ġāşiya, 127, 128
Ġavġā, 172, 173, 287, 356, 646, 827, 864, 895
Ġavġā qıl-, 356, 895
Ġāyat, 152, 166, 268, 273, 314, 450, 550, 581, 589, 718, 794, 807, 821, 827, 838, 882
Ġāyat-i maḥabbat, 268, 273
Ġaybat, 176, 199, 200, 216, 298, 356, 507, 792, 879, 921
Ġaybat qıl-, 356
Ġāyib bol-, 356, 693, 730, 895
Ġayrat, 268, 273
Ġazā, 123, 186, 187, 199, 200, 216, 674, 693
Ġażab, 77, 268, 274, 278, 286, 8, 10, 85, 241, 263, 278, 303, 356, 474, 638, 653, 693, 694, 737, 738, 795, 870
Ġażab kel-, 356, 694, 738
Ġażab qıl-, 356, 694, 738
Ġażablan-, 238, 694, 737
Ġażablıġ, 274, 84, 543, 694, 737
Ġazāt, 59, 123, 146, 173, 178, 185, 186, 187, 199, 200, 216, 239, 73, 77, 211, 229, 254, 341, 356, 419, 470, 486, 517, 548, 559, 601, 674, 681, 693, 694, 793, 834
Ġazāt qıl-, 356
Ġāzī, 146, 187, 221, 271, 382, 530, 657, 806
Ġāzīlıq, 97, 217, 721
Genc, 147, 149, 694, 702
Ġıdā, 124, 356, 482, 553, 724, 845
Ġıdā bol-, 356
Ġılmān, 165, 168, 89, 90, 807, 827
Ġıybat, 57, 112, 206, 217, 262, 287, 309, 310, 75, 258, 314, 329, 353, 357, 443, 451, 493, 576, 601, 662, 692, 736, 747, 750, 770, 826, 851, 875, 894, 914
Ġıybat bol-, 357
Ġıybat qıl-, 357
Giriftār bol-, 357
Gōhar, 60, 61, 127, 129
Ġufrān, 163, 274, 284, 285, 290, 417, 424, 425, 750, 835
Ġul qoy-, 357
Ġūl ur-, 357, 895
Gūr, 64, 98, 135, 163, 217, 239, 274, 284, 285, 290, 225, 291, 417, 424, 425, 434, 516, 587, 590, 621, 647, 664, 671, 750, 786, 790, 812, 831, 835, 878, 922, 928
Ġurbat, 168, 181, 276, 65, 66, 827, 881
Gūristān, 146
Ġurūr, 301, 802, 827, 828, 843, 869
Ġusl qıl-, 357
Ġusl qıldur-, 357
Guzāf, 301, 543, 588, 827, 841
Guzārla-, 238
Günāh, 217, 827, 830, 861

-H-

Ḫabar, 54, 57, 58, 111, 119, 138, 139, 161, 169, 173, 186, 193, 196, 210, 219, 225, 231, 241, 243, 260, 272, 278, 287, 298, 305, 12, 39, 60, 65, 66, 70, 73, 75, 84, 85, 211, 215, 216, 224, 225, 234, 241, 248, 251, 252, 272, 274, 277, 280, 291, 299, 306, 315, 321, 322, 327, 331, 335, 338, 354, 357, 358, 359, 372, 402, 403, 409, 434, 458, 461, 521, 536, 557, 561, 585, 589, 596, 598, 612, 622, 623, 625, 626, 641, 643, 647, 653, 662, 663, 664, 673, 674, 676, 678, 680, 685, 687, 695, 696, 698, 710, 712, 721, 737, 740, 747, 772, 773, 783, 786, 787, 807, 816, 817, 819, 823, 836, 841, 848, 867, 870, 878, 883, 889, 890, 895, 896, 915, 916, 968
Ḫabar bėr-, 357, 695, 696, 883, 895, 968
Ḫabar bil-, 358, 695, 895
Ḫabar bol-, 358, 653, 695, 895
Ḫabar ėlet-, 358, 695
Ḫabar eşit-, 358, 895
Ḫabar ıḍ-, 358, 695, 895
Ḫabar keltür-, 358, 695
Ḫabar qıl-, 358, 695, 896
Ḫabar teg-, 358
Ḫabar tegür-, 359, 695
Ḫabar yayıl-, 359, 695, 696, 896
Ḫabba, 190, 193, 196, 458
Ḫabeşī, 129, 293, 328, 550, 558, 788, 879
Ḫabīṯ yaman, 302, 929
Ḫabs, 183, 207, 359
Ḫabs qıl-, 359
Ḫabṭ qıl-, 359
Ḫacālat, 190, 273, 274, 276, 359, 531, 664, 825, 827, 844, 869, 896
Ḫacālat bol-, 359, 896
Ḫacālat qıl-, 359
Ḫacāmat qıl-, 359
Ḫācat, 274, 32, 324, 341, 406, 457, 496, 680, 887, 890
Hācī, 217
Ḫacīl bol-, 359, 696, 731, 740
Ḫad(d) ur-, 360
Ḫaddın keç-, 360, 896
Ḫādim, 118, 135, 144, 153, 295, 26, 64, 276, 491, 574, 642, 805, 927
Ḫādime, 153
Ḫadīṯ, 162, 183, 193, 217, 222, 243, 307, 9, 42, 43, 45, 49, 53, 71, 76, 210, 224, 291, 321, 454, 492, 554, 566, 589, 594, 602, 623, 647, 670, 687, 709, 770, 786, 823, 828, 857, 878
Ḫafaqān, 274, 462, 638, 828, 831, 832, 858, 863
Ḫākim bol-, 360
Ḫāl, 119, 204, 274, 622, 654, 685, 696, 710
Ḫal bol-, 360
Ḫal qıl-, 360
Ḫālā, 116, 119
Ḫalāl, 149, 152, 166, 208, 217, 237, 240, 247, 277, 288, 292, 69, 71, 256, 296, 346, 360, 361, 405, 408, 423, 459, 539, 543, 549, 567, 598, 609, 649, 659, 684, 696, 716, 723, 729, 739, 763, 821, 828, 829, 837, 916
Ḫalāl qıl-, 360, 696, 723
Ḫalal tüş-, 361
Ḫalāl ye-, 361
Ḫalāllıq, 217, 219, 350, 388, 690, 710, 903
Ḫalāṣ bol-, 361
Ḫalāṣ qıl-, 361, 696, 730
Ḫālat, 134, 274, 590, 654, 687, 696, 710, 831
Ḫalʿat, 123, 127, 129
Ḫalāvāt, 275
Ḫalāvat bul-, 361, 896
Ḫalāyıq, xviii, 52, 58, 60, 91, 92, 101, 105, 109, 130, 156, 166, 168, 191, 201, 208, 215, 216, 241, 253, 270, 275, 276, 282, 294, 296, 298, 303, 304, 308, 20, 40, 45, 47, 55, 211, 222, 234, 247, 249, 257, 260, 266, 268, 270, 274, 285, 287, 289, 293, 329, 331, 349, 355, 356, 360, 365, 368, 374, 375, 380, 389, 390, 396, 398, 406, 427, 430, 433, 435, 436, 441, 453, 468, 495, 511, 516, 519, 532, 537, 563, 571, 573, 574, 576, 577, 586, 589, 595, 617, 618, 623, 628, 629, 631, 635, 636, 646, 652, 658, 667, 670, 675, 692, 699, 700, 703, 704, 730, 731, 733, 734, 765, 777,

807, 812, 815, 825, 830, 831, 852, 857, 867, 887, 895, 898, 900, 910, 911, 912, 914
Ḥālī, 61, 67, 91, 177, 193, 196, 231, 9, 83, 264, 322, 368, 411, 458, 583, 589, 614, 668, 828, 835, 863, 898
Ḫālī, 67, 71, 92, 99, 137, 196, 209, 232, 255, 269, 215, 222, 267, 297, 361, 373, 384, 463, 476, 508, 543, 573, 593, 662, 696, 697, 748, 753, 783, 828, 855, 870, 896, 918, 930
Ḫālī bol-, 361
Ḫālī qal-, 361, 896
Ḫālī qoḍ-, 361, 697, 783
Ḫalīfa, xviii, 53, 82, 112, 136, 141, 144, 156, 157, 168, 169, 179, 194, 212, 218, 270, 274, 285, 302, 9, 40, 51, 52, 55, 57, 59, 73, 75, 79, 208, 211, 224, 225, 241, 242, 273, 274, 313, 320, 321, 332, 361, 376, 377, 394, 399, 403, 412, 425, 438, 497, 547, 590, 591, 625, 626, 641, 656, 696, 700, 704, 713, 725, 736, 772, 830, 851, 859, 886, 901, 906
Ḫalīfa bol-, 361
Ḫalīfa qıl-, 361
Ḫalīfalıq, 179, 192, 312, 206, 209, 361, 482, 539, 540, 578, 597, 697, 703, 764, 787, 820, 821, 866, 878
Ḫalīfalıq qıl-, 361
Ḫalīlullāh, 89, 90
Ḥalīm, 283, 292, 301, 304, 239, 362, 370, 527, 543, 547, 701, 802, 806, 827, 828, 834, 840, 847, 868, 896, 898
Ḥalīm bol-, 362, 896
Ḥalīm sözlüg, 543
Ḫāliṣ, 148, 218, 229, 379, 467, 483, 543, 589, 616, 623, 667, 755
Ḫalq, 64, 165, 168, 185, 225, 227, 260, 262, 279, 295, 298, 299, 84, 329, 381, 382, 390, 422, 469, 588, 598, 670, 677, 707, 756, 783, 812, 821, 835, 887
Ḥalqa, 138
Ḥalvā, 124
Ḥalvālıġ, 124, 544
Ḥalvāsız, 124, 544
Ḫalvat, 155, 167, 270, 39, 72, 87, 216, 240, 311, 316, 352, 362, 375, 386, 429, 512, 534, 544, 591, 669, 679, 696, 697, 783, 808, 818, 828, 832, 855, 867, 896, 897, 900
Ḫalvat oltur-, 362, 697, 783
Ḫalvat qal-, 362, 896
Ḫalvat qıl-, 362, 697, 783
Ḫalvat qoy-, 362, 897
Ḫām, 130, 336, 544
Ḥamd, 174, 195, 203, 211, 218, 254, 267, 271, 313, 340, 458, 586, 736, 766, 784, 850, 927, 930
Ḥamīm, 218, 271, 362, 760
Ḥamīm içür-, 362
Ḫamīr, 125, 68, 228, 362, 401
Ḫamīr māya al-, 362
Ḫamīr māyası, 125, 68
Ḥamla qıl-, 363
Ḥamle, 75, 186, 187, 188, 264, 389, 433, 474
Ḫamr, 78, 80, 82, 85, 125, 126, 136, 138, 140, 143, 146, 151, 153, 156, 168, 296, 297, 14, 211, 239, 254, 267, 271, 345, 362, 363, 410, 416, 464, 505, 530, 532, 539, 544, 604, 617, 697, 700, 726, 760, 761, 764, 805, 810, 820, 828, 830, 920
Ḫamr aḍaq, 136, 138, 146, 297, 617
Ḫamr iç-, 363
Ḫamr satġuçı, 151, 153
Ḫānadān, 179
Ḫandaq, 54, 186, 187, 70, 217, 227, 257, 274, 363, 438, 641, 697, 738, 739, 745, 810
Ḫandaq qazı-, 363, 697
Ḫandaq qıl-, 363, 697
Ḫandaq toquşı, 186, 187, 697
Ḫānqāh, 146
Ḥaq, 75, 128, 149, 155, 175, 205, 206, 218, 219, 228, 234, 240, 243, 257, 302, 11, 63, 91, 214, 308, 321, 363, 390, 440, 442, 498, 507, 532, 544, 645, 660, 698, 717, 724, 727, 739, 747, 766, 783, 809, 828, 829, 862, 926
Ḥaq bol-, 363
Ḥaq dīn, 205, 218, 532, 698, 724, 727, 766
Ḥaq peyġambar, 218
Ḥaq resūlı, 206, 218, 698, 926
Ḥaq yolı, 219, 698, 717

Ḥaqārat közi birle baq-, 363, 698, 703, 897
Ḥaqīqat, 56, 57, 84, 85, 192, 290, 320, 322, 426, 507, 535, 589, 631, 667, 809, 812, 828, 876, 886
Ḥaqla-, 238
Ḥaqlıġ, 302
Ḥaqqımġa, 162, 589
Ḫarāb, 101, 111, 135, 154, 155, 156, 272, 293, 306, 23, 77, 78, 227, 238, 245, 255, 295, 317, 355, 363, 364, 422, 434, 436, 473, 498, 544, 602, 620, 641, 652, 694, 699, 702, 703, 716, 738, 739, 752, 764, 798, 811, 822, 829, 840, 854, 885, 910, 911
Ḫarāb bol-, 363
Ḫarāb qıl-, 364, 699, 702, 703, 739
Ḫarābat, 145, 146
Ḫarābluq, 265, 829, 859, 865
Ḫarāc, 147, 149
Ḥaram, 219, 364
Ḥarām, 76, 97, 104, 115, 121, 136, 184, 186, 204, 217, 219, 270, 281, 7, 24, 50, 51, 76, 224, 248, 271, 314, 330, 342, 347, 364, 404, 437, 439, 441, 459, 484, 503, 518, 527, 532, 544, 568, 570, 571, 587, 603, 604, 655, 662, 682, 699, 714, 721, 722, 740, 766, 767, 804, 807, 808, 817, 828, 829, 842, 866, 868, 888, 891, 897, 916, 923
Ḥarām bol-, 364, 897
Ḥaram naẓar qıl-, 364
Ḥarām qıl-, 364, 699, 722, 817, 829
Ḥarām yė-, 364, 897
Ḥarām yėdür-, 364
Ḥarāmluq, 219, 350, 388, 690, 710, 903
Ḥarārat, 59
Ḥarb, 179, 187, 288, 352, 365, 691, 699, 778, 825, 829, 864, 894
Ḥarb bol-, 365, 699, 778
Ḥarb qıl-, 365
Ḫarc, 121, 136, 141, 147, 148, 149, 159, 160, 201, 221, 299, 306, 308, 51, 55, 208, 256, 365, 513, 588, 654, 671, 678, 708, 716, 720, 788, 800, 837, 840, 845
Ḫarc bol-, 365
Ḫarc qıl-, 365
Ḥareketlig, 275, 290, 544, 870
Ḥarīṣ, 302, 255, 365, 545
Ḥarīṣ bol-, 365
Ḥarīṣlıq qıl-, 365, 699, 765
Ḫāṣ, 302, 284, 545, 776
Ḥasan, 302, 2, 3
Ḥasanāt, 302
Ḥased, 174, 264, 274, 300, 302, 305, 311, 312, 39, 86, 282, 289, 365, 366, 371, 402, 443, 451, 478, 562, 609, 633, 681, 690, 699, 702, 720, 744, 747, 818, 829, 836, 840, 845, 854, 865, 875, 897, 899, 914
Ḥased bol-, 365, 681, 699, 897
Ḥased qıl-, 366
Ḥasedlig bol-, 366
Ḫaṣī qıl-, 366, 897
Ḥāṣil bol-, 366, 699, 781, 897
Ḥāṣil qıl-, 366, 671, 699, 897
Ḫaṣīlıq, 108
Ḫaṣiyyat, 302
Ḫaṣlat, 275, 288, 366
Ḫaṣlat bol-, 366
Ḫaṣm, 168, 377, 445, 633, 797, 818, 829, 830, 845, 856, 877, 913
Ḥasrat, 275, 276, 51, 281, 424, 531, 623, 644
Ḥasret bol-, 366
Ḥasretlig bol-, 366
Ḫāṣṣa, 185, 280, 284, 212, 314, 349, 364, 412, 563, 590, 634, 744, 842, 855, 897
Ḫasta, 87, 271, 275, 367, 534, 699, 751, 758, 811
Ḫasta bol-, 367, 699, 751, 758
Ḫaṭ, 123, 162, 168, 48, 233, 302, 367, 377, 445, 633, 829, 913
Ḫaṭ biti-, 367
Ḫaṭ çiz-, 367
Ḫaṭ oqı-, 367
Ḫaṭā, 155, 176, 229, 230, 283, 302, 90, 283, 284, 314, 315, 321, 367, 368, 419, 455, 456, 501, 632, 644, 649, 663, 776, 820, 828, 829, 838, 858, 898, 909, 927
Ḫaṭā bol-, 367
Ḫaṭā qıl-, 367
Ḫaṭā tüş-, 368, 898
Ḫatam, 190, 193, 545
Ḫaṭar, 264, 265
Ḫaṭarlıġ, 378, 509, 545, 784

Ḫāṭır, 265, 700, 716
Ḫāṭırı munġış bol-, 368, 898
Ḫāṭırı şikeste bol-, 368, 898
Ḫāṭırınġa kel-, 368, 700, 782, 898
Ḫāṭırınġa tüş-, 368, 898
Ḫaṭīb, 153
Hātif, 220, 214, 806, 824, 829, 844, 859
Ḫātim, 190, 193, 466, 545, 700, 731, 732, 757
Ḫatm, 54, 220, 240, 248, 62, 208, 368, 677, 817, 898, 930
Ḫatm qıl-, 368, 898
Ḫaṭṭ, 123, 162
Ḫattā, 224, 497, 582, 590, 641, 772
Ḫatun, 36, 69, 90, 97, 98, 102, 109, 113, 114, 115, 118, 119, 120, 121, 125, 141, 143, 146, 173, 175, 217, 232, 253, 20, 22, 28, 31, 54, 67, 70, 71, 74, 81, 87, 88, 90, 238, 240, 241, 250, 251, 268, 276, 277, 279, 280, 296, 299, 302, 304, 308, 368, 369, 377, 431, 452, 457, 464, 472, 494, 499, 508, 528, 530, 540, 541, 543, 545, 550, 564, 571, 596, 603, 618, 625, 626, 630, 640, 642, 643, 660, 661, 684, 686, 696, 700, 704, 711, 714, 720, 732, 735, 741, 745, 747, 749, 759, 765, 773, 783, 789, 804, 806, 810, 822, 823, 828, 829, 830, 831, 840, 841, 850, 866, 867, 870, 915, 944
Ḫatun al-, 368, 830, 866
Ḫatun cüftlen-, 369, 686, 700, 830, 866
Ḫatunluġ, 116, 119, 540, 545
Ḫatunsuz, 116, 119, 131, 142, 268, 545
Havā, 59, 168, 275, 217, 387, 393, 548, 601, 623, 624, 701, 834
Havādār, 168, 679, 700, 785, 797, 819, 820, 829, 830, 876
Ḫavārī, 220
Ḫavāṣī, 162
Ḫavf, 265, 267, 275, 285, 423, 520, 749, 824, 830, 859, 862, 882
Hāviye, 220
Ḫavż, 160
Ḫayā, 275, 830, 874
Ḫayāt, 108, 111, 222, 830, 843, 851, 876
Ḫāyiż, 90, 104, 105, 113, 114, 261, 442, 578, 788, 879
Ḫayl, 165, 168, 701, 797
Ḫayma, 134, 216, 276, 642, 772
Ḫayr, 111, 180, 220, 221, 252, 262, 276, 279, 290, 298, 231, 303, 369, 370, 400, 408, 413, 415, 463, 477, 506, 513, 515, 524, 537, 551, 575, 582, 590, 671, 675, 682, 683, 701, 762, 777, 783, 788, 796, 814, 815, 825, 827, 830, 835, 841, 876, 879, 882, 922, 925
Ḫayr bol-, 369, 682, 701, 783
Ḫayr cezā, 220, 814, 830
Ḫayr kel-, 369, 683, 701
Ḫayr qıl-, 369
Ḫayr u berekāt, 220, 582, 590
Ḫayr yolı, 221, 513, 788
Ḫayrān bol-, 370
Ḫayrān qıl-, 370, 701, 730, 898
Ḫayrāt, 221, 252, 276, 298, 415, 537, 675, 815
Ḫayrātlıġ, 221, 253, 313, 546, 702
Ḫayr-bād qıl-, 370
Ḫayż, 90, 104, 105, 113, 114, 482, 764, 866
Ḫāżır bol-, 370, 656, 701
Ḫazīn, 175, 546
Ḫazīna-dār, 153
Ḫāżir, 61, 72, 82, 121, 154, 161, 166, 181, 208, 275, 18, 41, 66, 72, 217, 236, 318, 370, 395, 396, 418, 427, 467, 561, 590, 666, 727, 742, 756, 853, 929
Ḫāżir nāẓir, 275, 929
Ḫāżir qıl-, 370
Ḫażrat, 221
Hebā bol-, 370
Ḫec, 73, 118, 129, 149, 176, 178, 182, 186, 209, 221, 276, 306, 25, 39, 52, 56, 275, 281, 371, 379, 380, 470, 473, 501, 506, 615, 674, 706, 716, 759, 782, 832, 837
Ḫec qıl-, 371
Hēç, 52, 58, 59, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 75, 79, 82, 84, 92, 93, 94, 103, 104, 106, 108, 109, 111, 112, 114, 117, 121, 123, 126, 128, 129, 133, 134, 139, 140, 141, 142, 143, 145, 146, 148, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 160, 173, 174, 175, 176, 178, 180, 183, 184, 187, 188, 190, 193, 194,

195, 197, 202, 204, 206, 211, 213, 216, 217, 222, 223, 225, 226, 230, 231, 232, 234, 236, 237, 243, 244, 245, 250, 252, 253, 256, 257, 262, 265, 266, 268, 270, 271, 277, 279, 282, 286, 287, 288, 291, 298, 299, 303, 305, 306, 308, 310, 311, 312, 313, 9, 10, 14, 20, 29, 34, 36, 39, 40, 49, 51, 74, 80, 82, 88, 90, 91, 92, 93, 206, 208, 213, 214, 217, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 228, 237, 242, 244, 245, 246, 247, 248, 251, 252, 254, 255, 257, 258, 259, 260, 264, 265, 266, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 282, 287, 297, 299, 301, 302, 306, 307, 308, 309, 315, 317, 318, 319, 320, 326, 331, 335, 336, 337, 339, 340, 350, 353, 354, 355, 356, 358, 359, 363, 366, 369, 370, 373, 374, 377, 382, 383, 387, 388, 391, 392, 394, 395, 396, 397, 399, 405, 406, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 419, 421, 423, 427, 430, 431, 433, 434, 436, 438, 440, 442, 445, 447, 449, 451, 453, 455, 457, 458, 459, 460, 464, 465, 467, 471, 473, 474, 477, 479, 485, 486, 489, 492, 494, 495, 497, 498, 503, 504, 509, 510, 511, 519, 521, 522, 523, 528, 530, 532, 537, 542, 547, 548, 552, 553, 556, 558, 565, 568, 569, 571, 572, 584, 585, 586, 587, 590, 591, 593, 595, 598, 603, 605, 608, 609, 612, 613, 614, 620, 624, 626, 630, 631, 633, 635, 637, 638, 639, 640, 641, 643, 646, 649, 656, 658, 660, 662, 665, 666, 669, 672, 675, 677, 678, 679, 680, 685, 686, 687, 689, 691, 692, 694, 695, 700, 707, 712, 713, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 723, 724, 725, 726, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 737, 738, 743, 746, 749, 750, 753, 756, 758, 759, 760, 763, 765, 767, 768, 769, 772, 778, 780, 783, 787, 792, 794, 795, 804, 806, 807, 808, 811, 815, 818, 822, 823, 824, 826, 829, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 841, 843, 844, 846, 849, 852, 853, 854, 857, 860, 861, 863, 865, 866, 867, 869, 870, 881, 884, 886, 888, 889, 890, 894, 895, 904, 905, 906, 907, 908, 911, 913, 915, 918, 921, 924, 927

Hediyye, 173, 180, 269, 293, 371, 648, 665, 702

Hediyye bol-, 371

Hediyyeten, 187, 264, 265, 29, 686

Hefte, 67

Helāk bol-, 371, 702, 795, 899

Helāk qıl-, 371

Helāket bol-, 371, 702, 795, 899

Helāketlik bol-, 371, 899

Helāklik bol-, 371

Ḥelāl bol-, 371

Hele, 590

Hem, 1, 56, 59, 60, 63, 64, 65, 67, 68, 70, 71, 78, 79, 80, 88, 92, 99, 100, 101, 105, 110, 112, 114, 121, 124, 125, 126, 128, 134, 152, 154, 156, 158, 164, 166, 185, 190, 192, 197, 211, 222, 226, 235, 237, 239, 241, 244, 246, 248, 267, 272, 273, 276, 278, 295, 297, 302, 305, 306, 309, 310, 50, 52, 60, 63, 87, 91, 93, 206, 215, 216, 267, 285, 286, 287, 297, 298, 301, 310, 312, 316, 330, 344, 345, 378, 385, 396, 401, 410, 437, 438, 459, 482, 485, 490, 501, 514, 521, 522, 524, 531, 535, 536, 545, 548, 551, 554, 562, 566, 567, 586, 588, 590, 593, 608, 613, 625, 637, 650, 662, 667, 674, 705, 710, 729, 733, 739, 742, 745, 749, 750, 764, 769, 777, 778, 779, 796, 799, 807, 813, 814, 831, 835, 841, 845, 853, 854, 863, 867, 868, 888, 901, 905, 924, 925, 931

Hemān, 67, 252, 590

Hemīşe, 69, 128, 138, 158, 174, 190, 201, 230, 232, 235, 238, 256, 259, 264, 265, 274, 275, 277, 288, 295, 309, 8, 40, 75, 79, 93, 215, 250, 260, 298, 315, 351, 354, 361, 375, 418, 440, 462, 466, 473, 477, 488, 497, 501, 502, 508, 510, 538, 542, 556, 557, 558, 590, 597, 603, 611, 614, 621, 623, 624, 636, 638, 650, 669, 679, 700, 735, 740, 746, 755, 759,

778, 783, 786, 799, 811, 820, 826, 828, 831, 847, 900, 917
Henūz, 63, 67, 117, 590, 664
Her, 4, vii, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 26, 34, 38, 44, 56, 134, 193, 233, 244, 280, 309, 24, 68, 206, 207, 229, 254, 281, 359, 365, 470, 541, 546, 556, 611, 702, 758, 768, 847
Hergīz, 86, 149, 222, 233, 376, 427, 590, 714, 730, 831, 836, 844, 846, 871, 872
Heybet, 177, 302, 292, 372, 469, 566
Heybet tüş-, 372
Heybetlig, 75, 100, 270, 279, 289, 212, 232, 302, 322, 336, 397, 461, 533, 537, 546, 569, 571, 718, 783, 810
Heyhāt, 51, 57, 610, 929
Heyhāt heyhāt, 929
Hezār, 221, 253, 289, 244, 313, 466, 546, 664, 702
Hezīmet, 186, 187, 188, 250, 79, 372, 452, 485, 699, 702, 703, 739, 826, 831, 899
Hezīmet bėr-, 372, 699, 702, 703, 739
Hezīmet bol-, 372, 899
Hezīmet qıl-, 372, 699, 702, 703, 739
Ḫıdmat, 57, 146, 169, 181, 197, 275, 62, 91, 210, 215, 241, 250, 322, 372, 388, 420, 451, 482, 485, 489, 497, 561, 571, 607, 624, 710, 711, 765, 779, 853, 866, 899, 903, 918, 919
Ḫıḍmat maqāmı, 221, 256, 449
Ḫıdmat qıl-, 372, 899
Hıdmatkār, 153, 164, 430, 642
Ḫırad, 158, 189, 190, 93, 778
Ḫıradlıġ bol-, 372
Ḫırqa-pūş, 221
Ḥicāb, 138, 313, 780
Ḥicābsuz, 302, 582, 591
Hicret qıl-, 372, 703, 750, 751, 899
Ḥikāyat ayt-, 372
Ḥikāyat qıl-, 372
Ḥikāyet, 162
Ḥikmet, 266
Ḫilāf, 93, 108, 109, 302, 226, 373, 619, 666, 809
Ḫilāf bol-, 373
Ḫilāf qıl-, 373
Ḫilāfat, 140, 179, 180, 289, 5, 244, 274, 280, 346, 466, 471, 488, 507, 527, 550, 643, 653, 685, 697, 703, 768
Ḫilʿat, 123, 127, 129
Ḥīle, 218, 225, 298, 303, 373, 677, 835
Ḥīle bol-, 373
Ḥīle qıl-, 373
Ḥīlesiz, 292, 303, 591, 649
Ḥilm, 275
Ḥisāb, 104, 152, 167, 189, 190, 222, 270, 297, 207, 257, 281, 373, 568, 635, 774, 807, 814, 861, 900
Ḥisāb ʿilmi, 189, 190
Ḥisāb qıl-, 373, 900
Ḥisāb yėri, 222
Ḥisābsız, 525, 546
Ḥisābsuz, 334, 460, 525, 546
Ḥişār, 100, 159, 160, 187, 344, 352, 533, 691, 703, 741, 770, 811, 894
Ḫiṭāb, 106, 113, 125, 172, 173, 261, 268, 271, 283, 300, 77, 86, 236, 238, 272, 319, 334, 351, 370, 374, 475, 523, 540, 579, 684, 690, 691, 703, 754, 761, 795, 809, 822, 825, 879, 882, 893, 924, 928
Ḫiṭāb kel-, 374
Ḫiṭāb qıl-, 374, 684, 691, 703
Ḫiyānat, 303, 374, 613
Ḫiyānat qıl-, 374
Ḥīz, 108, 109, 326
Ḫizlān qıl-, 374
Ḫōca, 66, 69, 96, 97, 99, 102, 107, 148, 152, 169, 173, 222, 284, 309, 68, 90, 222, 251, 265, 267, 281, 450, 463, 508, 509, 560, 565, 737, 738, 745, 748, 753, 774, 783, 784, 789, 851, 858, 861, 921
Ḫocalıq, 165, 169
Ḫōr, 150, 263, 303, 305, 307, 222, 306, 363, 374, 375, 396, 433, 436, 438, 539, 547, 591, 596, 628, 655, 659, 698, 699, 702, 703, 739, 802, 820, 843, 884, 897, 900, 905
Ḫōr bol-, 374
Ḫōr kör-, 375, 900
Ḫōr körün-, 375, 703, 900
Ḫor köz birle baq-, 375, 703, 900
Ḫōr qıl-, 375, 699, 702, 703, 739
Ḫōrla-, 238, 800, 808, 831, 833, 850, 873

Ḫōrluq, 303, 375, 595, 598
Ḫōrluq bol-, 375
Ḫoş, 63, 80, 94, 104, 130, 138, 139, 140, 142, 158, 174, 196, 197, 219, 224, 237, 256, 257, 258, 274, 283, 285, 287, 303, 11, 73, 231, 241, 254, 265, 311, 329, 342, 355, 375, 390, 412, 426, 447, 460, 500, 507, 508, 514, 517, 520, 540, 546, 547, 548, 556, 562,570, 573, 576, 579, 593, 605, 621, 625, 637, 671, 682, 696, 698, 744, 754, 778, 783, 792, 794, 810, 813, 823, 831, 854, 859, 874, 883, 891, 900, 923
Ḫoş āvāz, 73, 546, 547
Ḫoş āvāzlıġ, 73, 547
Ḫoş bol-, 375
Ḫoş kel-, 375, 900
Ḫoş kör-, 375, 900
Ḫoşlan-, 238
Ḫoşluq, 276, 248, 376, 831, 845, 865, 879
Ḫoşluq bol-, 376
Ḫoşnūd, 104, 230, 283, 285, 64, 274, 312, 376, 419, 426, 435, 461, 467, 547, 571, 727, 756, 767, 768, 846, 847, 859, 868, 909, 916
Ḫoşnūd bol-, 376
Ḫoşnūd qıl-, 376
Ḫoşnūdluq, 276
Ḫuccet qıl-, 376
Ḫulafā-i rāşidīn, 162, 172, 222, 520, 555, 658, 846
Ḫulle, 129, 130, 210, 479, 713
Ḫuqqa, 138
Ḫūr, 222
Ḫūra, 114, 222
Ḫūrī, 222
Ḫurmā, 66, 76, 79, 80, 81, 124, 131, 132, 145, 150, 236, 279, 394, 643, 703, 704, 742, 751, 773
Ḫurmā līfi, 76, 80
Ḫurmā qapı, 80, 81, 236, 703, 704, 742
Ḫurmā saġraqı, 80, 703, 704
Ḫurmā şişi, 76, 80, 81, 131, 132, 394
Ḫurmā yipi, 81, 145
Ḫurmatlıġ, 225, 13, 526, 547, 548
Ḫurmet bėr-, 376
Ḫurmetlig bol-, 376
Ḫurram, 276, 475, 761, 822, 828, 831, 840, 844, 852, 856
Ḫusrān, 276
Ḫuṣūmat, 152, 167, 253, 276, 297, 40, 324, 377, 571, 605, 611, 665, 672, 680, 704, 765, 778, 814, 818, 831, 840, 845, 867, 875, 901
Ḫuṣūmat qıl-, 377, 704, 778
Ḫuṣūmat qılış-, 377, 665, 672, 704
Ḫuṣūmat tüş-, 377, 901
Hūşınġa kel-, 377, 658, 704, 901
Ḫuṭba, 153, 156, 209, 222, 207, 212, 231, 248, 377, 383, 564, 630, 704
Ḫuṭba ayt-, 377, 704
Ḫuṭba oqı-, 377, 704
Ḫużūr, 276, 215, 223, 624, 658, 704, 822, 828, 832, 840, 844, 852, 856
Ḫüccetlig, 182, 183, 582, 591
Hücre, 134
Ḫükm, 123, 168, 178, 180, 29, 377, 381, 445, 633, 797, 817, 829, 913
Ḫükm qaṭʿ qıl-, 377
Ḫükm qıl-, 377
Ḫüküm, 86, 123, 178, 180, 377, 797, 817, 832, 901
Ḫüküm bol-, 377, 901
Hürmet, 303, 291, 390
Ḫürmet qıl-, 378, 705, 710, 768, 901
Ḫürmetlig, 161, 178, 238, 216, 265, 526, 547, 603, 754, 756
Ḫürmetsiz, 303, 539, 547, 591, 820
Ḫüsn, 303, 705, 717

-I-

Ibrıq, 136, 139, 196, 753
Içġın-, 238, 284
Iḍ-, 35, 238, 705, 715
Imızġan-, 239, 832, 850
Inan-, 239, 669, 671, 705, 715
Iraq, 123, 191, 193, 198, 204, 262, 349, 378, 509, 582, 591, 689, 705, 784, 790, 797, 823, 832, 877, 879, 892
Iraq qıl-, 378
Iraq tüş-, 378, 705, 790
Irġaq, 139
Isır-, 239
Isıtmaq, 108, 109
Ispārla-, 239
ʿışq, 276, 832, 848
Iwuq, 83, 475, 542, 824

İʿādat qıl-, 378
ʿibādat, 68, 70, 73, 74, 77, 113, 123, 152, 155, 167, 174, 194, 200, 212, 221, 222, 227, 243, 248, 253, 255, 261, 277, 283, 289, 310, 315, 16, 21, 53, 61, 72, 78, 206, 209, 211, 219, 242, 244, 249, 276, 277, 280, 282, 283, 289, 310, 313, 341, 356, 370, 378, 381, 390, 397, 400, 406, 408, 410, 420, 422, 431, 437, 438, 446, 458, 468, 479, 480, 482, 493, 494, 503, 510, 512, 514, 522, 538, 546, 579, 584, 585, 589, 617, 623, 626, 634, 645, 659, 661, 676, 679, 681, 702, 705, 710, 713, 715, 716, 732, 750, 755, 763, 765, 766, 771, 773, 798, 806, 818, 819, 837, 839, 856, 861, 869, 879, 903, 907, 920, 924
ʿibādat qıl-, 378, 705, 763, 766
ʿibārat, 162

-İ-

İbnü ʿabbās, 2, 3
ʿibret al-, 379, 705, 710, 901
İcābat, 61, 174, 199, 229, 264, 266, 275, 236, 379, 491, 522, 610, 611, 706, 729, 736, 741, 769, 830, 850
İcābat qıl-, 379, 706, 729, 741
İcāzat, 67, 153, 160, 199, 264, 266, 274, 306, 28, 233, 365, 379, 472, 496, 502, 592, 678, 696, 706, 708, 750, 778, 790
İcāzat bėr-, 379, 678, 706, 750, 790
İcāzat bol-, 379, 678, 706
İcāzatsız, 303, 591, 678, 706
İcmāʿ-i ummat, 222, 566
İctihād qıl-, 379
İç, 96, 122, 131, 190, 193, 276, 239, 256, 582, 591, 624, 633, 743, 832, 867, 937, 942, 956
İç-, 239
İçim, 108, 111, 125, 220, 476
İçre, 216, 240, 352, 591, 832, 867
İçür-, 239
ʿīd, 169, 379, 420
ʿīd qıl-, 379
ʿiddet, 67
İdiş, 136, 139
İg, 70, 109, 334, 379, 493, 706, 720, 758, 799, 832, 863
İg teg-, 379, 706, 758
İḫlāṣ, 183, 276, 76, 296, 297, 379, 380, 455, 589, 623, 649
İḫlāṣ bol-, 379
İḫlāṣ qıl-, 380
İḥrām, 73, 91, 101, 127, 129, 88, 380, 491, 577, 617, 652, 769
İḥrām baġla-, 380
İḥrām keḍ-, 380
İḥsān, 160, 203, 277, 298, 303, 312, 313, 376, 380, 384, 391, 394, 404, 412, 438, 537, 599, 647, 657, 675, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786, 815, 833, 845, 865, 876, 879, 904
İḥsān qıl-, 380, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786
İḫtilāf qıl-, 380
İḫtilāṭ qıl-, 381
İḥtimāl, 266, 367, 434, 736
İḥtirāz qıl-, 381
İḥtiyācı bol-, 381
İḫtiyār bol-, 381, 706, 707
İḫtiyār ḳoḍ-, 381, 706, 707
İḫtiyār qıl-, 382
İḫtiyār qoy-, 382
İḥtiyāṭ, 203, 277, 382, 529, 659, 804
İḥtiyāṭ qıl-, 382
İkrām, 303, 304, 206, 220, 287, 382, 389, 419, 460, 646, 653, 710, 800, 903, 916
İkrām qıl-, 382
İlāhī, 223, 609, 610, 616, 624, 666, 707, 749, 782
İʿlām qıl-, 382
İleg, 213, 215, 655, 707, 737, 797, 805, 833
İlersük, 129
İley, 213, 215, 466, 655, 707, 737, 797, 805, 833, 917
İlhām, 277
İlk, 1, 5, 16, 20, 23, 24, 25, 35, 38, 39, 40, 41, 46, 47, 48, 50, 53, 62, 76, 81, 82, 90, 91, 115, 116, 122, 123, 127, 136, 151, 165, 172, 176, 190, 198, 199, 250, 268, 293, 2, 3, 94, 205, 218, 300, 525, 582, 591, 616, 641, 651, 661, 671, 707, 735, 797, 833,835, 863, 884, 927, 935, 939
İllā, 188, 291, 302, 244, 460, 584, 591, 599, 617

ʿillet, 88, 109, 161, 179, 312, 233, 255, 366, 394, 799, 833, 863
ʿilliyīn, 51
ʿilm, 158, 174, 175, 189, 190, 223, 264, 16, 62, 93, 227, 251, 331, 390, 394, 503, 585, 614, 630, 672, 736, 778, 904
ʿilm-i yaqīn, 223, 394, 904
İltifāt, 54, 75, 109, 133, 139, 143, 163, 277, 299, 19, 74, 232, 252, 254, 277, 306, 326, 335, 339, 375, 382, 389, 406, 433, 436, 462, 481, 512, 562, 595, 631, 641, 680, 703, 708, 723, 731, 764, 773, 783, 808, 819, 831, 833, 890, 900, 906
İltifāt qıl-, 382
İltimās, 277, 385, 708
İmām, 153, 166, 167, 208, 214, 223, 235, 255, 271, 281, 91, 319, 415, 499, 528, 775, 847
ʿimāma, 129
ʿimāmalıġ, 127, 129, 383, 496, 498, 547, 592
ʿimāmalıġ bol-, 383
İmāmatlıq, 72, 123, 151, 153, 154, 166, 208, 22, 300, 383
İmāmatlıq qıl-, 300, 383
İmāmluq, 123, 151, 153, 154, 166, 173, 185, 208, 300, 341, 383, 681
İmāmluq qıl-, 300, 383
İmāmluq qıldur-, 383
İmān, 68, 98, 111, 175, 223, 224, 228, 231, 243, 267, 296, 298, 314, 20, 33, 63, 228, 287, 315, 332, 342, 349, 356, 359, 383, 396, 421, 425, 446, 460, 479, 491, 501, 516, 551, 566, 594, 634, 646, 650, 674, 680, 681, 696, 708, 717, 725, 728, 730, 747, 769, 807,819, 841, 843, 859, 882, 895, 896, 909, 916
İmān ehli, 223, 314, 491, 650, 769, 882
İmān kelimesi, 68, 224, 332, 594, 843
İmān keltür-, 383, 708, 725
İmānlıġ, 224, 548
İmānsız, 224, 282, 225, 358, 383, 592, 664, 739, 895
İmānsız çıq-, 383
ʿimārat, 160, 306, 365, 383, 668, 708
ʿimārat qıl-, 383
İmīn bol-, 384, 901
İmkān, 117, 266, 252, 927
İmtiḥān qıl-, 384
İmtinā ʿqıl-, 384
İmtiṣāl qıl-, 384, 902
İn, 4, v, vi, 1, 2, 6, 7, 10, 15, 16, 24, 27, 29, 30, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 52, 58, 62, 89, 95, 188, 190, 191, 249, 45, 88, 261, 337, 346, 402, 415, 485, 531, 605, 615, 721, 767, 789, 837, 880, 892
İnʿām, 160, 277, 303, 312, 384, 404, 833
İnāʿm qıl-, 384
İnāmat, 224
ʿinān, 139, 143, 163, 19, 708, 773
ʿināyat, 277, 304, 385, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786, 833, 845, 865, 879
ʿināyat qıl-, 385, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786
İnek, 85, 86, 89, 100, 112, 117, 212, 240, 562, 568, 656, 687, 742, 854
İn͡gen az, 190, 193, 548
İn͡gen köp, 190, 193, 708, 717, 927, 929
İn͡gen taʿaccüb qıl-, 385
İn͡gen üküş, 70, 193, 216, 231, 392, 441, 631, 708, 712, 717, 815, 912, 929
İn͡gle-, 239, 708
İn͡gre-, 239, 708
İn͡greş-, 239
İnqiyād qıl-, 385, 809, 834, 902
İnṣāf qıl-, 385
İntiqām qıl-, 385, 902
İntiẓār, 84, 142, 150, 180, 277, 219, 306, 385
İntiẓār qıl-, 385
İnzāl qıl-, 385
ʿiqāb, 277, 386, 709, 777, 834, 860, 902
ʿiqāb bol-, 386
ʿiqāb qıl-, 386, 709, 777, 902
ʿiqāmat qıl-, 386
İqlīm, 53, 54
İqrār, 114, 119, 131, 142, 173, 235, 268, 340, 386, 540, 545, 587, 622, 680, 685, 818, 822
İqrār qıl-, 386
İqtidā qıl-, 386
İrāqat qıl-, 386
İʿrāż qıl-, 386, 709, 793, 902

İrig, 278, 292, 304, 265, 362, 548, 754, 821, 828, 834, 876, 896
İrig qılıqlıġ, 278, 548
İrig sözlüg, 292, 304, 362, 828, 834, 896
İriṅg, 105, 106, 277, 386, 447, 709, 754
İriṅg qus-, 386
ʿiṣāba, 127, 130, 678, 709
İṣār qıl-, 387, 709, 768
İsig, 50, 59, 387, 526, 533, 548, 623, 668, 798, 834, 861
İsig bol-, 387
İsiglik, 190, 194
İṣlāḥ qıl-, 387
İslām, 98, 224, 387, 405, 709, 727
İslām keltür-, 387, 709, 727
İsnād, 182, 183, 76
İssig, 50, 59, 526, 548, 601, 798, 834, 861
İste-, 239, 624, 625, 709, 748
İstiʿānat, 165, 169, 301, 307, 387, 495, 709, 786, 826
İstiʿānat tile-, 387, 709, 786
İstiʿdād, 54, 64, 179, 182, 188, 242, 278, 254, 306, 387, 420, 586, 656, 697, 710
İstiʿdād qıl-, 387, 656, 710
İstiġfār qıl-, 387
İstiḥsān qıl-, 387
İstiqbāl qıl-, 387
İstirāḥat qıl-, 388
İş, 69, 102, 109, 125, 147, 151, 161, 178, 180, 184, 185, 210, 220, 229, 230, 236, 245, 261, 269, 278, 279, 283, 290, 294, 301, 303, 305, 13, 19, 20, 21, 45, 48, 53, 59, 76, 83, 84, 214, 219, 224, 234, 239, 259, 277, 288, 307, 338, 374, 379, 388, 395, 401, 408, 409, 410, 440, 442, 457, 461, 464, 480, 486, 501, 522, 526, 538, 548, 550, 578, 596, 598, 599, 606, 613, 621, 625, 654, 677, 692, 696, 705, 710, 720, 724, 727, 739, 745, 749, 751, 757, 764, 799, 820, 826, 829, 835, 841, 874, 879, 884, 890, 901, 902, 904, 912, 915
İş-, 239
İş buyur-, 388
İş kör-, 388, 902
İş qıl-, 388, 710, 739
İşārat, 108, 278, 243, 388, 399, 508, 528, 618, 906
İşārat qıl-, 388
İşit-, 237, 240
İşle-, 240
İşlet-, 240
İştahā, 103
İştiyāq, 278
İt, 85, 220, 240, 265, 482, 765
İt-, 240
ʿitāb qıl-, 388
İʿtibār al-, 388, 705, 710, 903
İʿtibār bol-, 388, 664, 710, 903
İʿtibār qıl-, 389
İʿtimād, 98, 111, 116, 175, 197, 254, 272, 278, 287, 294, 239, 389, 415, 469, 518, 537, 557, 570, 610, 675, 705, 744, 766, 780, 815, 848, 875
İʿtimād qıl-, 389
İʿtiqād, 57, 224, 245, 254, 269, 363, 389, 438, 479, 515, 550, 631, 697, 710, 719, 739, 790, 838, 864, 922
İʿtiqād qıl-, 389, 710, 719
İʿtiqād tut-, 389
İttibāʿ qıl-, 389
İttifāq, 54, 66, 152, 177, 213, 229, 230, 254, 258, 266, 25, 89, 300, 305, 363, 389, 501, 528, 550, 551, 600, 722, 816, 843, 873, 903
İttifāq qıl-, 389, 903
ʿiyādat, 304
İz, 205, 213, 215
İzā tegür-, 389, 672, 710, 793, 796, 903
İzār, 130
İʿzāz, 303, 304, 305, 206, 220, 287, 389, 460, 646, 653, 705, 710, 768, 800, 836, 903, 916
İʿzāz qıl-, 389, 705, 710, 768, 903
İẓhār qıl-, 390, 903
İzle-, 240
ʿizzet, 133, 149, 294, 303, 304, 216, 316, 331, 374, 390, 575, 664, 694, 705, 710, 768, 903
ʿizzet bėr-, 390, 664, 710, 903
ʿizzet qıl-, 390, 705, 710, 768, 903
ʿizzetlig, 225, 300, 390, 537, 547, 548, 675, 815
ʿizzetlig bol-, 390

-K-

Kaʾannahu, 278, 592
Kābīn, 147, 149, 155, 390
Kābīn bėr-, 390
Kāfir, 65, 136, 151, 159, 188, 219, 225, 250, 278, 284, 304, 306, 23, 46, 244, 267, 313, 341, 368, 390, 392, 444, 477, 592, 608, 609, 632, 671, 681, 698, 713, 720, 761, 762, 789, 819, 830, 834, 840, 852, 881, 927, 929
Kāfir bol-, 390
Kāfir eşrār, 304, 927, 929
Kāfirlıq, 121, 137, 192, 207, 250, 304, 310, 46, 302, 341, 391, 411, 413, 450, 565, 671, 681, 725, 819, 852, 908
Kāfirlıq qıl-, 391
Kāfur, 61
Kāġıd, 139, 574
Kāhillıq qıl-, 391, 904
Kāhillik, 201, 293, 304, 234
Kāhin, 151, 154, 155, 156, 473, 752
Kālbed, 96, 711, 770
Kāmil, 305, 548, 814, 835
Kārvān, 117, 150, 177, 263, 320, 449, 575, 638, 656, 872
Kāşki, 610
Kātib-i vaḥy, 89, 91
Kebīre, 225, 298, 677, 830, 835, 861
Kecāba, 139
Keç-, 240, 625, 711, 737, 745, 746
Kėç bol-, 391
Kėç kel-, 391
Kėçe, 35, 51, 56, 59, 66, 67, 70, 71, 85, 103, 107, 114, 124, 141, 170, 174, 182, 187, 192, 212, 215, 233, 245, 260, 266, 280, 282, 288, 291, 301, 302, 12, 16, 24, 35, 40, 48, 53, 61, 64, 80, 81, 84, 87, 224, 236, 242, 254, 263, 282, 293, 301, 303, 309, 325, 343, 346, 377, 381, 388, 391, 398, 418, 442, 447, 449, 454, 465, 468, 490, 494, 519, 532, 553, 564, 566, 572, 583, 591, 596, 599, 600, 602, 608, 626, 638, 648, 652, 654, 685, 686, 692, 697, 704, 711, 713, 752, 763, 771, 775, 789, 799, 819, 825, 826, 835, 839, 845, 850, 858, 859, 861, 880, 885, 905, 930
Kėçe bol-, 391, 654, 711
Kėçele-, 240, 711, 775
Keḍ-, 35, 241, 816, 835, 864
Keḍik, 81, 82, 83
Kėḍin, 67, 592, 711, 757, 806, 812, 821, 828, 833, 835, 850
Kefārat bėr-, 391
Kefārat bol-, 391
Kefen, 157, 225, 264, 305, 345, 391, 392, 712
Kefen qıl-, 391, 712
Kefen sar-, 392, 712
Kefenle-, 241
Kefenlik böz, 128, 145, 225, 247, 751
Kegir-, 241
Kegrik, 278
Kel-, 241, 625
Kelām, 225
Keldür-, 296, 241, 616, 625, 809
Kelīm, 89, 91
Kelimāt, 151, 154, 164, 172, 173, 226, 264, 300, 52, 87, 392, 542
Kelimāt qıl-, 392
Kelimāt-i ʿulamā, 151, 154, 164, 226, 52, 87
Kelime, 4, 5, 11, 22, 28, 36, 42, 57, 162, 163, 226, 274, 284, 285, 290, 27, 392, 417, 424, 425, 477, 712, 713, 750, 761, 762, 835, 879, 933, 938, 944, 951
Kelime-i şehādat, 57, 226, 27, 392, 477, 712, 713, 761, 762
Kelime-i şehādat ay-, 392, 712, 713, 761, 762
Kelime-i şehādat ayt-, 392
Kelime-i şehādat keltür-, 392, 712, 713, 761, 762
Kelime-i ṭayyibe, 162, 163, 274, 284, 285, 290, 417, 424, 425, 750, 835, 879
Kelin, 116, 120, 326, 835, 839
Keltür-, 241, 242, 616, 625, 626, 835, 837, 838
Kelür yıl, 67, 266, 275, 472, 502, 592, 642, 778
Kemer, 129, 130, 210, 392, 479, 713, 747
Kemer bağla-, 392
Kemi, 136, 140, 144, 177, 241, 275, 740
Kemiş-, 242, 626, 661, 713, 745, 746, 752, 773

Kendü, 167, 271, 377, 512, 600, 603, 605, 611, 679, 704, 714, 738, 818
Kendüzü, 600, 603, 714, 738
Kėn͡g, 134, 159, 194, 239, 392, 393, 485, 519, 548, 666, 835, 867
Kėn͡g bol-, 392
Kėn͡g qıl-, 393
Kerāhiyyat kel-, 393, 667, 668, 714, 725
Kerāmat, 173, 244, 284, 393, 443, 462, 565, 742, 858, 912
Kerāmāt, 226, 205
Kerāmat qıl-, 393
Kerek, 61, 66, 84, 85, 92, 99, 103, 104, 106, 109, 112, 116, 118, 119, 121, 128, 131, 142, 143, 146, 150, 154, 156, 166, 168, 171, 173, 175, 177, 181, 183, 184, 186, 191, 192, 208, 209, 212, 218, 233, 239, 261, 263, 264, 266, 268, 276, 279, 281, 282, 286, 301, 303, 306, 307, 308, 309, 312, 4, 6, 12, 53, 55, 59, 90, 93, 242, 251, 256, 268, 269, 281, 282, 288, 299, 307, 308, 312, 316, 345, 347, 367, 371, 378, 386, 387, 393, 395, 396, 398, 400, 410, 413, 418, 420, 429, 433, 435, 436, 441, 444, 447, 477, 478, 479, 484, 489, 495, 503, 504, 509, 510, 524, 531, 534, 535, 540, 541, 542, 543, 545, 549, 551, 552, 555, 556, 559, 561, 562, 568, 574, 581, 582, 591, 601, 602, 620, 623, 631, 632, 648, 664, 674, 692, 709, 724, 730, 733, 742, 748, 753, 762, 768, 774, 777, 782, 783, 784, 785, 786, 796, 822, 826, 827, 840, 841, 844, 847, 848, 849, 850, 853, 854, 864, 876, 882, 885, 899, 902, 904, 905, 911, 912, 919, 925, 927, 928
Kerek-, 242
Kerek bol-, 393
Kerekmez söz, 172, 173, 242
Kereksiz, 448, 549
Kerem, 92, 165, 202, 209, 226, 229, 247, 259, 267, 285, 305, 306, 220, 222, 262, 265, 372, 393, 399, 443, 528, 592, 665, 684, 703, 706, 708, 714, 721, 733, 786, 805, 836, 845, 865, 879, 899
Kerem qıl-, 393, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786
Keremāt, 230, 305
Kerem-i bēġāyat, 165, 209, 226, 229, 247, 259, 592
Kerey, 96, 139, 528, 804
Kerīm, 141, 284, 305, 11, 303, 393, 399, 518, 549, 565, 631, 808, 836, 847, 858, 881
Kerīm bol-, 393
Kersān, 139, 263, 366, 572, 699, 768, 897
Kes-, 242, 243, 616, 626, 714, 752, 791
Kesb, 149, 393, 426, 714, 716, 836, 841, 882, 883
Kesb qıl-, 393
Kesek, 53, 55
Kesil-, 243, 616, 627, 715, 778
Kesilin-, 243
Kesük, 108, 109, 549, 551, 841
Kėter-, 243, 627, 815, 817, 836, 875
Kettān, 130, 336
Key-, 35, 241, 244, 816, 836, 864
Keyd, 51, 52, 305, 394, 619, 691, 715, 784, 904
Keyd qıl-, 394, 691, 715, 784, 904
Keydür-, 244
Keyfetsiz, 280, 588, 592, 594, 842
Keyfiyyet, 115, 278, 279, 607, 927, 929
Keyfiyyet neteglik, 279, 927, 929
Keyik, 81, 82, 83
Keyik cānvar, 81, 82, 83
Kez-, 244
Kezle-, 244
Kez̲z̲āb, 227, 549, 821, 836
Kez̲z̲āblar maqāmı, 227, 301, 826
Kibr, 130, 131, 138, 305, 375, 394, 396, 433, 436, 703, 900
Kibr ol-, 394
Kiçig barmaq, 96, 131, 256, 633, 743
Kiçig tut-, 394
Kiçiglik, 111
Kifāyat qıl-, 394
Kig(ü)r-, 244, 616
Kigür-, 244, 616, 627, 705, 715
Kilīd, 139
Kilīdsiz, 233, 235, 549, 723
Kilim, 81, 128, 130, 131, 132, 212, 243, 244, 252, 278, 394, 508, 632, 678, 836, 853

Kilim key-, 394
Kim, 44, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 608, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 617, 618, 619,

620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 931

Kim bol-, 394

Kim qıl-, 394

Kimerse, 54, 56, 57, 60, 66, 68, 75, 84, 87, 94, 95, 99, 100, 101, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 113, 124, 128, 129, 130, 133, 134, 138, 140, 141, 143, 145, 146, 148, 149, 151, 152, 154, 155, 157, 158, 161, 166, 168, 171, 180, 184, 185, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 202, 206, 213, 217, 218, 221, 223, 224, 225, 226, 231, 232, 235, 236, 245, 247, 252, 253, 262, 264, 265, 272, 277, 278, 279, 281, 286, 287, 288, 292, 295, 297, 299, 301, 304, 305, 311, 312, 313, 6, 7, 8, 10, 14, 16, 18, 20, 23, 28, 31, 38, 39, 44, 45,46, 50, 53, 56, 63, 67, 68, 69, 75, 76, 82, 83, 86, 90, 205, 207, 212, 213, 215, 216, 221, 225, 229, 231, 232, 234, 235, 243, 244, 245, 246, 248, 250, 252, 254, 255, 257, 261, 264, 267, 273, 274, 276, 279, 282, 283, 288, 293, 296, 297, 312, 313, 315, 317, 318, 319, 321, 324, 326, 329, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 340, 342, 347, 348, 350, 353, 354, 357, 360, 369, 371, 376, 377, 382, 386, 389, 395, 396, 398, 399, 400, 401, 403, 404, 405, 410, 412, 413, 417, 419, 421, 424, 426, 428, 430, 431, 435, 436, 437, 438, 439, 444, 447, 455, 458, 462, 469, 471, 474, 475, 476, 477, 478, 480, 484, 485, 486, 488, 495, 497, 499, 501, 506, 507, 514, 518, 523, 530, 531, 534, 535, 536, 537, 544, 546, 547, 548, 551, 552, 553, 557, 559, 567, 568, 571, 572, 574, 575, 580, 581, 585, 587, 591, 594, 597, 599, 601, 603, 604, 605, 611, 614, 617, 618, 620, 624, 627, 629, 630, 631, 632, 639, 641, 642, 644, 649, 657, 660, 663, 664, 665, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 677, 680, 681, 682, 687, 693, 702, 704, 707, 708, 709, 715, 717, 718, 722, 724, 726, 727, 729, 732, 739, 740, 743, 749, 750, 757, 761, 762, 763, 765, 767, 768, 771, 778, 780, 781, 782, 789, 790, 792, 795, 803, 806, 808, 810, 811, 812, 813, 814, 817, 819, 822, 827, 832, 833, 835, 838, 840, 841, 843, 844, 845, 846, 847, 849, 862, 863, 865, 866, 867, 871, 874, 880, 886, 887, 889, 891, 893, 902, 906, 911,

912, 913, 917, 918, 919, 920, 921, 928, 929, 931
Kindik, 96
Kīne, 305, 282, 365, 699, 818, 836, 840, 845, 875, 897
Kīnelig bol-, 394, 904
Kir, 305, 244, 549, 804, 836, 851, 860
Kir-, 244
Kirām, 305, 808, 836, 847
Kirgür-, 244, 616
Kirpük, 96
Kirtün-, 244, 669, 671, 705, 715
Kisb, 147, 149, 714, 716, 837, 841, 882, 883
Kisblüg, 240, 247, 549, 567, 739
Kişf bol-, 394, 904
Kişi, 10, 36, 79, 82, 92, 114, 119, 122, 126, 128, 131, 142, 144, 145, 147, 150, 151, 153, 156, 178, 180, 184, 185, 186, 191, 194, 195, 225, 232, 247, 248, 273, 274, 279, 280, 282, 290, 311, 312, 314, 6, 13, 35, 36, 46, 72, 84, 205, 206, 207, 208, 209, 212, 224, 248, 264, 268, 273, 284, 287, 290, 292, 305, 310, 312, 325, 330, 336, 341, 345, 346, 347, 359, 368, 372, 385, 424, 429, 441, 444, 474, 477, 485, 497, 505, 507, 527, 534, 535, 540, 543, 545, 560, 565, 572, 573, 575, 577, 581, 582, 588, 590, 595, 603, 615, 618, 629, 632, 641, 645, 647, 655, 662, 668, 669, 681, 686, 694, 696, 728, 731, 737, 751, 753, 772, 777, 782, 795, 802, 807, 819, 822, 828, 842, 851, 865, 872, 876, 883, 887, 888, 892, 898, 899, 902, 910, 913, 928
Kitāb, 46, 65, 69, 70, 71, 162, 163, 258, 49, 56, 210, 224, 289, 418, 422, 486, 515, 527, 629, 687, 762, 779, 781, 845, 874, 909, 928
Kitāb sözleri, 162, 163, 258, 515, 779, 874
Kitābat, 162, 163
Kiz, 136, 139
Kizle-, 245, 716, 787, 811, 837, 838
Kizlen-, 245, 716, 753
Köç-, 245, 837, 857
Kök, 6, 50, 52, 58, 97, 142, 150, 196, 221, 226, 227, 253, 269, 219, 293, 313, 409, 422, 442, 489, 534, 546, 573, 576, 579, 648, 685, 702, 716, 724, 789, 799, 837, 870, 880
Kök ʿālemi, 52, 58, 789, 837, 880
Kök ferīşteleri, 226, 227
Kök ḫalqı, 227, 422
Kök qapuġı, 227, 293, 442, 534, 576, 579, 648
Kök(ü)s, 97, 685, 716
Kölge, 50, 73, 74, 716, 742, 837, 878
Kölige, 50, 51, 73, 74, 395, 581, 837, 878, 904
Kölige qıl-, 395, 904
Kölik, 81, 84, 85
Költür-, 245, 246, 835, 837
Kölük, 81, 84, 85, 278
Köm-, 245
Kömül-, 245
Kön, 81, 88
Köndür-, 245, 807, 838
Köng(ü)l, 264, 266, 300, 395, 616, 627, 700, 716, 904, 940
Köng(ü)l birle kör-, 395, 904
Köng(ü)li açıl-, 300, 395
Könglek, 68, 128, 130, 212, 336, 395, 544, 552, 564, 678, 724, 844, 846
Könglek qıl-, 395
Köngleklik, 127, 130
Köngli açıl-, 300, 395, 904
Köngli ḫāžır qıl-, 395, 904
Köngli ḫāžir bol-, 395
Köngli ḫāžir tut-, 396
Könglini bay qıl-, 396, 905
Köngül, 64, 85, 212, 265, 266, 279, 39, 310, 411, 420, 476, 485, 538, 550, 586, 616, 627, 700, 716
Köni, 88, 228, 296, 224, 296, 396, 432, 550, 615, 698, 717, 734, 749, 791, 807, 809, 829, 838, 862, 911
Köni bol-, 396, 717, 749
Köni dīn, 228
Köni yol, 228, 224, 615, 698, 717, 807
Könilik, 305, 252
Köp, 194, 219, 310, 462, 550, 698, 708, 717, 744, 769, 780, 787, 807, 821, 838
Köprüg, 159, 160, 396, 457
Köprüg qıl-, 396
Kör-, 245
Kör(ü)n-, 245, 882

Köre, 273, 277, 287, 329, 386, 593, 598, 692, 762, 834
Körgüz-, 245, 717, 837, 838
Körk, 305, 705, 717
Körkit-, 245, 717, 837, 838, 878
Körklü, 53, 77, 98, 111, 130, 131, 134, 138, 152, 159, 166, 171, 195, 272, 287, 306, 311, 314, 245, 392, 396, 443, 461, 492, 526, 533, 537, 550, 552, 557, 559, 562, 570, 581, 610, 632, 671, 673, 675, 718, 720, 742, 751, 769, 792, 794, 810, 815, 823, 838, 840, 844, 848, 860, 882, 883
Körklüg, 53, 77, 98, 111, 130, 131, 134, 138, 152, 159, 166, 171, 195, 272, 287, 306, 311, 314, 245, 392, 396, 443, 461, 492, 526, 533, 537, 550, 552, 557, 559, 562, 570, 581, 610, 632, 671, 673, 675, 718, 720, 742, 751, 769, 792, 794, 810, 815, 823, 838, 840, 844, 848, 860, 882, 883
Körklüg bol-, 396
Körklüg qıl-, 396
Körksüz bol-, 397, 718, 795
Körük, 139
Körün-, 245, 838, 882
Körüş-, 246
Körüşgülüg bol-, 397
Köşk, 68, 101, 122, 133, 134, 152, 166, 306, 314, 43, 59, 550, 574, 581, 663, 718, 720, 792, 794, 838, 840, 882
Köt(ü)r-, 245, 246, 835
Köter-, 246, 718, 741
Kötrül-, 246
Kötür-, 245, 246, 835, 838
Köy-, 246, 718, 757, 784, 838, 864
Köydür-, 246, 718, 784, 785, 838, 864
Köz açıp yumġınça, 67, 71, 92, 297, 593, 662
Köz igi, 108, 109
Köz kör-, 397, 718, 727
Köz köre, 338, 889, 905
Köz yaruqı, 306
Köz yaşı, 105, 124, 218, 282, 51, 243, 531, 627, 652, 718, 787, 850
Közini tik-, 397, 905
Közke uyqu kirmemek, 279, 905
Közsüz, 109
Kūsa, 97, 563, 628, 721, 839, 842, 855
Kūze, 80, 130, 136, 138, 139, 140, 142, 144
Küç tegür-, 397
Küç yet-, 398, 905
Küçey, 61, 140, 158, 186, 209, 306, 398, 471, 488, 511, 550, 674, 786
Küçey bol-, 398
Küçeylik, 186, 209, 306, 674
Küçi yet-, 398
Küçlüg, 550, 798, 817, 839, 881
Küçün, 126, 279, 303, 593
Küḍegü, 120, 169, 835, 839
Küfr, 200, 228, 267, 479
Küfür, 200, 228, 462
Kül, 61, 134, 143, 295, 246, 839, 880
Kül-, 246, 839, 880
Küldür-, 246
Külüş-, 246, 839, 880
Kümüş, 61, 64, 127, 132, 136, 140, 153, 164, 181, 61, 430, 518, 586, 642
Kümüş çanaq, 132, 136, 140
Kün aşa, 514, 593
Kün bat-, 398, 839
Kün batışı, 51, 52, 135
Kün tuġ-, 398, 839, 905
Kündin künke, 355, 593
Kündüz, 50, 62, 66, 67, 68, 74, 80, 81, 146, 182, 275, 282, 250, 279, 388, 398, 532, 600, 623, 643, 652, 704, 716, 751, 773, 799, 835, 837, 839, 850, 852, 871
Kündüz bol-, 398
Küngüre, 160, 566, 638
Küni, 65, 68, 120, 94, 524, 718, 747, 930
Künile-, 246
Künlük, 293, 550, 788, 879
Küp, 140, 244, 92
Kürsī, 61, 140, 431, 910
Küweç, 82, 87, 126, 140, 257, 415
Küwen-, 246
Küy-, 246

-L-

Lācerem, 116, 157, 279, 92, 593, 839, 866
Laḥmānī, 97, 102, 541, 550, 789, 805, 823, 840, 847, 848, 869, 882

Laʿīn, 61, 63, 187, 222, 228, 239, 252, 38, 58, 223, 357, 403, 425, 427, 550, 661, 730, 806, 895
Laʿnat, 52, 78, 80, 156, 228, 49, 232, 258, 267, 371, 398, 702, 718, 719, 764, 899, 905
Laʿnat ayt-, 398, 718, 719
Laʿnat qıl-, 398, 905
Laʿnat qılış-, 398, 718, 719
Laṭīf, 279, 550, 810, 823, 840, 883
Lāyıq, 174, 189, 290, 372, 399, 507, 551, 609, 616, 719, 729, 736, 756, 820, 850
Lāyıq bol-, 399, 719, 729, 756
Lebbeyk, 200, 228, 229, 397, 609, 610, 905
Lebbeyk lebbeyk, 228, 397, 610, 905
Leʾīm bol-, 399
Leẕẕet, 103, 279, 247, 399, 627, 628, 722, 822, 828, 840, 844, 852, 856, 906
Leẕẕet bul-, 399, 906
Līf, 76, 80, 81
Liqā, 97, 719, 793
Loqma qıl-, 399
Luġat, 162, 163
Luqma, 97, 99, 125, 217, 71, 318, 342, 349, 459, 568, 682, 721, 748, 891, 893, 916
Luṭf, 209, 229, 247, 259, 305, 306, 220, 222, 265, 372, 399, 443, 528, 703, 805, 836, 899
Luṭf qıl-, 399
Luṭf u kerem qıl-, 399
Luṭf-i bēnihāyat, 209, 229, 247, 259

-M-

Maġfiret, 230
Maġrib, 215, 386, 426, 581, 709, 840, 841, 847, 902
Maġrūr, 294, 220, 243, 295, 349, 378, 399, 417, 460, 551, 653, 689, 705, 710, 719, 800, 802, 803, 828, 840, 843, 869, 892, 908, 916
Maġrūr bol-, 399, 710, 719
Maġrūrluq, 306, 802, 828, 840, 843, 869
Maḥabbet, 269, 279, 281, 719, 756, 799, 819, 829, 831, 836, 840
Maḥalle, 146
Maḥbūb, 169, 399, 719
Maḥcūb, 279
Maḥfūẓ, 229, 230
Maḫlūq, 69, 230, 290, 376, 560, 561, 738, 852
Maḫlūqāt, 230
Maḥram bol-, 399, 906
Maḥrūm, 70, 73, 123, 146, 163, 166, 201, 208, 239, 275, 276, 282, 298, 306, 229, 272, 364, 398, 400, 425, 483, 488, 512, 538, 562, 621, 623, 633, 674, 730, 744, 768, 820, 852, 854, 897
Maḥrūm bol-, 400
Maḥrūm qıl-, 400
Maʿīşat, 110, 111, 400
Maʿīşat qıl-, 400
Māl, 72, 112, 143, 147, 148, 149, 160, 181, 271, 288, 306, 22, 220, 256, 287, 303, 316, 330, 332, 353, 356, 365, 374, 376, 396, 399, 400, 403, 437, 438, 442, 457, 460, 489, 516, 525, 562, 610, 633, 646, 653, 670, 680, 708, 719, 722, 729, 744, 768, 791, 796, 800, 819, 854, 876, 895, 916, 922, 925, 929, 931
Māl bėr-, 400
Māl tawar, 72, 143, 149, 271, 22, 303, 330, 332, 353, 516, 525, 610, 653, 670, 719, 791, 796, 800, 922, 925, 929
Mālik, 165, 169, 682, 683, 719, 751
Māllıġ, 165, 169
Maʿlūl, 108, 109, 840, 860
Maʿlūm, 57, 97, 109, 147, 173, 175, 184, 217, 258, 264, 279, 281, 284, 305, 306, 307, 312, 63, 212, 240, 259, 260, 307, 308, 364, 396, 400, 426, 429, 459, 474, 477, 481, 482, 551, 557, 560, 574, 575, 595, 635, 636, 641, 650, 730, 738, 746, 750, 752, 762, 764, 765, 775, 796, 836, 840, 841, 844, 847, 848, 872, 897
Maʿlūm bol-, 400
Maʿlūm qıl-, 400
Maʿmūr, 159, 306, 400, 652, 671, 720, 823, 829, 840
Maʿmūr tut-, 400
Man-, 247
Mancinīq, 187, 357, 895

Man͡ga, 51, 52, 56, 58, 59, 64, 69, 79, 82, 88, 92, 93, 96, 97, 103, 108, 109, 111, 112, 113, 114, 115, 124, 126, 138, 140, 143, 147, 148, 149, 152, 158, 160, 163, 167, 168, 169, 171, 174, 175, 176, 179, 180, 184, 186, 192, 193, 196, 203, 207, 210, 212, 216, 217, 218, 219, 220, 222, 224, 237, 238, 241, 242, 243, 245, 248, 251, 253, 259, 260, 261, 262, 263, 266, 268, 269, 270, 274, 275, 277, 280, 283, 284, 286, 287, 288, 290, 294, 295, 298, 299, 300, 302, 304, 310, 312, 313, 4, 20, 25, 31, 32, 33, 43, 44, 46, 48, 59, 64, 65, 66, 73, 74, 79, 80, 84, 86, 90, 91, 93, 205, 207, 208, 211, 216, 221, 222, 224, 225, 226, 229, 230, 234, 235, 237, 241, 242, 243, 245, 248, 249, 250, 253, 254, 257, 261, 262, 263, 268, 272, 273, 278, 280, 285, 294, 297, 303, 304, 305, 311, 312, 319, 321, 325, 326, 327, 330, 331, 334, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 345, 346, 348, 351, 356, 358, 359, 360, 364, 367, 369, 370, 372, 373, 374, 375, 381, 382, 384, 386, 390, 392, 393, 399, 405, 406, 408, 411, 412, 413, 415, 417, 418, 419, 420, 421, 426, 427, 428, 429, 431, 441, 443, 449, 451, 455, 463, 465, 466, 467, 468, 470, 471, 473, 476, 482, 487, 488, 493, 495, 505, 509, 514, 515, 520, 521, 522, 526, 529, 531, 538, 539, 543, 544, 545, 548, 551, 553, 557, 563, 565, 566, 570, 575, 576, 577, 578, 579, 585, 588, 591, 592, 593, 594, 596, 597, 598, 603, 610, 611, 612, 613, 616, 619, 621, 625, 626, 627, 630, 631, 632, 634, 635, 638, 639, 640, 643, 653, 655, 659, 662, 664, 666, 667, 668, 669, 672, 675, 678, 679, 681, 682, 684, 685, 690, 692, 694, 695, 696, 697, 698, 701, 706, 707, 709, 712, 713, 714, 717, 726, 727, 728, 729, 733, 734, 736, 741, 742, 743, 744, 753, 755, 756, 757, 758, 763, 764, 765, 773, 777, 782, 787, 789, 790, 791, 793, 794, 795, 800, 801, 803, 804, 805, 807, 809, 812, 817, 818, 819, 820, 827, 828, 829, 830, 832, 837, 838, 840, 842, 845, 846, 848, 849, 850, 851, 855, 856, 858, 859, 862, 866, 870, 873, 874, 876, 877, 878, 879, 880, 882, 887, 888, 889, 890, 891, 899, 900, 902, 906, 909, 910, 912, 914, 917, 922, 923, 924, 930
Maʿnī, 114, 162, 163, 174, 191, 230, 266, 279, 289, 304, 359, 376, 391, 400, 404, 477, 531, 551, 628, 695, 720, 754, 762, 784, 790, 807, 841, 904
Māniʿ bol-, 400
Maʿnīlig, 279, 400, 477, 551, 762, 827, 841
Maqām, 180, 214, 90
Maqāmāt, 230, 305
Maqbūl, 212, 221, 272, 23, 345, 400, 405, 416, 551, 720, 726, 729, 740
Maqbūl bol-, 400, 720, 729, 740
Maqhūr bol-, 400, 809, 841, 880
Maraż, 108, 109, 277, 457, 706, 720, 749, 758, 799, 841, 863, 915
Maʿrifat, 190
Maʿrūf, 239, 241, 272, 294, 400, 551, 740
Maʿrūf qıl-, 400
Maʿrūz bol-, 401
Masẖara qıl-, 401
Maʿṣiyat, 99, 228, 231, 252, 267, 273, 286, 22, 255, 280, 313, 320, 332, 342, 400, 401, 409, 420, 461, 469, 479, 501, 621, 643, 661, 682, 692, 720, 748, 751, 756, 805, 841, 886, 888, 891, 906
Maʿṣiyat qıl-, 401, 692, 720, 805, 841, 906
Maṣlaḥat, 160, 300, 306, 311, 365, 394, 401, 510, 708, 720, 750, 766
Maṣlaḥat bol-, 401, 720, 750, 766
Maṣlaḥat kör-, 401
Maşġala, 151, 154
Maşrıq, 215, 233, 302, 367, 840, 841
Maṭbaẖ, 133, 134
Maṭhara, 80, 130, 136, 138, 139, 140, 142
Māya, 125, 228, 362, 401
Māya al-, 401
Māyaḥtāc, 264, 266

Maʿyūb, 93, 109, 549, 551, 841, 866
Mażarrat, 306, 824, 836, 837, 841, 842, 862, 867
Mażhar-ı envār-ı ilāhī̄, 231
Maẓhar-i envār-ı ilāhī̄, 200, 213, 223, 231, 232, 245, 265, 624, 707, 749
Maẓlum, 306, 520, 593, 607, 813, 841, 882
Maẓlūmluq, 307
Maʿzūl qıl-, 401
Maʿẕūr bol-, 401
Maʿẕūr tut-, 402, 906
Mazzāḥ, 279
Meʿānī̄, 162, 163
Meblaġ, 127, 139, 150, 81
Mebʿūṣ, 231, 311, 402, 720, 739, 865
Mebʿūṣ bol-, 402, 720, 739
Mecīd, 231, 836, 841, 874
Meclis, 178, 180
Mecmaʿ, 178, 180
Mecmūʿ, 206, 551, 842, 849
Mecnūn, 108, 109, 18, 677, 720, 803, 842, 874
Mecrūḥ bol-, 402
Meʿde, 97, 721, 748
Meded bol-, 402, 721, 771, 786
Meded qıl-, 402, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786
Medḥ, 166, 171, 280, 212, 248, 249, 266, 402, 445, 550, 718, 734, 834, 838, 842, 875
Medḥ ayt-, 402
Medḥ qıl-, 402
Medrese, 189, 190
Meger, 61, 75, 82, 88, 125, 129, 153, 156, 158, 160, 161, 177, 179, 213, 223, 231, 232, 245, 265, 292, 36, 253, 256, 281, 314, 315, 317, 377, 383, 385, 410, 419, 435, 438, 444, 451, 460, 565, 568, 585, 591, 608, 614, 624, 632, 649, 663, 707, 743, 749, 772, 834,902, 909, 911, 913, 914
Meḥāsin, 97, 721, 753
Meḥāsinlıġ, 97, 551, 563, 616, 628, 669, 670, 721, 741, 839, 842, 855
Mehr, 116, 118, 120, 54
Mekān, 59, 88, 241, 213, 215, 853, 931
Mekānsız, 280, 588, 592, 594, 842, 846
Mekr, 293, 307
Melāmat kel-, 403, 663, 721, 784
Melāmat qıl-, 403, 906
Melekūt, 231, 267, 258, 646
Melekūt ʿālamı, 231, 267, 258, 646
Melik, 78, 87, 101, 131, 180, 187, 240, 246, 265, 281, 297, 14, 29, 46, 55, 57, 91, 254, 255, 295, 312, 389, 403, 510, 556, 558, 560, 613, 631, 637, 648, 686, 710, 747, 785, 789, 813, 847, 849, 852, 854
Melik bol-, 403
Melūl bol-, 403
Melʿūn, 65, 68, 94, 96, 107, 231, 271, 84, 207, 217, 231, 266, 290, 403, 425, 494, 557, 642, 671, 688, 848, 870, 875, 928
Melʿūn bol-, 403
Melʿūne, 52, 232, 88, 409, 529
Memleket, 145, 178, 180, 181, 376, 403, 437, 616, 721, 722, 728, 729
Memleket bėr-, 403, 722, 728
Men, 46, 51, 52, 56, 57, 59, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 78, 79, 82, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 106, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 137, 138, 139, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 154, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 170, 171, 173, 174, 175, 176, 177, 180, 183, 184, 185, 186, 188, 189, 191, 193, 195, 196, 197, 200, 201, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 211, 215, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 227, 229, 230, 231, 232, 234, 235, 236, 238, 239, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 251, 252, 255, 257, 259, 260, 262, 265, 267, 268, 269, 270, 272, 273, 274, 278, 280, 281, 282, 283, 285, 286, 287, 289, 290, 291, 292, 293, 297, 298, 299, 300, 301, 303, 305, 307, 309, 310, 311, 312, 314, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 15, 16, 17, 20, 21, 24, 28, 31, 35, 36, 38, 39, 40, 43, 46, 47, 51, 54, 56, 57, 60, 63, 66, 67, 68, 71, 73, 78, 83, 85, 86, 87, 91, 205,206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 222, 223,

225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 234, 235, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 257, 258, 260, 262, 263, 266, 268, 270, 271, 272, 273, 274, 276, 277, 278, 279, 281, 282, 283, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 302, 303, 305, 306, 307, 308, 309, 311, 312, 313, 314, 316, 318, 319, 321, 322, 324, 325, 327, 328, 333, 334, 336, 337, 339, 340, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 356, 357, 358, 359, 360, 364, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 376, 377, 379, 380, 384, 387, 388, 390, 391, 392, 393, 399, 401, 403, 405, 406, 408, 409, 411, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 421, 423, 424, 425, 428, 429, 430, 431, 432, 434, 436, 439, 440, 441, 444, 445, 449, 451, 456, 458, 465, 467, 468, 469, 470, 475, 476, 477, 478, 479, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 490, 494, 496, 498, 501, 502, 503, 506, 507, 508, 509, 510, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 522, 524, 526, 527, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 540, 542, 544, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 556, 557, 558, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 573, 574, 575, 577, 578, 579, 581, 583, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 592, 594, 596, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 617, 619, 620, 621, 622, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 633, 634, 635, 637, 638, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 652, 654, 655, 656, 658, 659, 661, 662, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 671, 673, 674, 675, 677, 678, 679, 681, 682, 683, 685, 686, 687, 688, 689, 691, 692, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 701, 702, 705, 706, 707, 711, 712, 715, 717, 719, 723, 724, 725, 727, 729, 730, 734, 735, 736, 738, 740, 743, 744, 745, 749, 751, 758, 760, 762, 763, 765, 766, 769, 773, 774, 777, 779, 780, 781, 783, 784, 785, 786, 788, 789, 790, 791, 793, 794, 795, 796, 798, 801, 802, 803, 804, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 814, 815, 817, 818, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 833, 834, 835, 836, 838, 839, 842, 843, 844, 845, 846, 848, 849, 850, 852, 855, 856, 859, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 870, 875, 876, 877, 880, 881, 882, 884, 885, 887, 889, 890, 891, 893, 895, 897, 898, 899, 903, 906, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 918, 919, 920, 921, 922, 925, 926, 927, 928, 931, 957

Menʿ qıl-, 404, 699, 722, 825, 842

Men üze, 307, 594

Menbaʿ, 213, 223, 231, 232, 245, 265, 624, 707, 749

Menfaʿat, 277, 307, 350, 404, 690, 722, 841, 842, 882, 883

Menfaʿat teg-, 404, 690, 722

Menfaʿat tegür-, 404

Menfaʿatlig, 213, 254, 528, 551, 722, 724, 820, 843

Meŋgü, 68, 77, 224, 332, 404, 594, 681, 722, 824, 843, 849, 863

Meŋgü bol-, 404

Meŋgü qal-, 404, 681, 722

Meŋizlig, 51, 60, 61, 71, 76, 81, 83, 85, 86, 88, 89, 91, 99, 100, 105, 108, 113, 117, 119, 120, 121, 126, 131, 142, 156, 158, 160, 167, 168, 180, 186, 209, 246, 261, 263, 282, 300, 306, 23, 24, 32, 45, 78, 92, 209, 215, 228, 248, 261, 268, 288, 290, 326, 406, 412, 422, 424, 426, 474, 482, 485, 511, 545, 560, 567, 574, 579, 581, 608, 614, 617, 658, 661, 674, 687, 701, 718, 737, 746, 765, 775, 781, 786, 835, 841, 847, 851, 871, 879, 882

Meŋze-, 247, 722, 733

Menşūr bol-, 405, 906

Merdūd, 212, 232, 272, 405

Merdūd bol-, 405

Merḥabā, 174, 405

Merḥabā qıl-, 405

Merḥamat, 280, 722, 750
Merkeb, 85, 227, 666, 678, 687, 723
Mertebe, 307
Mesākīn, 169, 307
Mescid, 160, 167, 208, 232, 281, 239, 311, 348, 396, 405, 457, 688, 813, 832, 847
Mescid qıl-, 405
Meṣel, 163, 723, 745
Meṣelā, 75, 317, 612, 614
Mesʾele, 31, 42
Meskenet, 307, 222, 628, 659, 827, 840, 843, 847, 868
Meskenetlik, 169, 301, 307, 826
Mesvāk sürt-, 300, 405
Meşaqqat, 189, 194, 266, 272, 372, 382, 387, 399, 405, 406, 595, 598, 709, 719, 723, 731, 793, 820, 821, 906
Meşaqqat kör-, 405
Meşaqqat qıl-, 405
Meşaqqat tėg-, 405
Meşaqqat tegür-, 406, 723, 793, 906
Meşaqqatlıġ, 183, 280, 823
Meşāyiḫ, 154, 162, 164, 172, 226, 232, 52, 87, 503, 520, 555, 658, 846
Meşġūl, 69, 102, 103, 123, 133, 154, 161, 167, 170, 176, 179, 180, 182, 188, 206, 215, 255, 264, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 300, 13, 24, 48, 53, 78, 84, 228, 249, 261, 264, 282, 354, 381, 406, 422, 433, 437, 451, 454, 474, 485, 493, 503, 511, 512, 542, 552, 555, 560, 577, 583, 591, 599, 623, 636, 641, 648, 652, 679, 693, 707, 729, 738, 745, 747, 763, 771, 786, 799, 818, 825, 833, 856, 858, 877, 878
Meşġūl bol-, 406
Meşġūl qıl-, 406
Meşhūr bol-, 406
Meşk, 75, 80, 130, 138, 139, 140, 142, 144, 317, 565, 614, 637, 857
Meşrūʿ qıl-, 406, 723, 729
Meşveret, 172, 174, 303, 36, 68, 70, 75, 343, 406, 411, 460, 546, 549, 637, 648, 683, 831, 906
Meşveret qıl-, 406, 906
Metāʿ al-, 406
Mevcūd bol-, 406
Mēve, 78, 79, 103, 245, 282, 412, 644, 716, 837, 843
Mevḥūş, 232, 213, 215, 508, 783
Mevt, 97, 110, 111, 183, 231, 293, 306, 232, 281, 424, 434, 436, 459, 495, 498, 521, 613, 652, 659, 719, 723, 729, 736, 738, 771, 798, 830, 843, 870, 911
Meydān, 145, 146
Meyl, 280, 36, 285, 294, 407, 514, 790, 880, 907
Meyl bol-, 407, 907
Meyl qıl-, 407, 907
Mezālıġ, 103, 245, 716, 798, 837, 843
Mezār, 233, 723, 756
Meze, 103
Mezheb, 233, 367
Mezkūr, 54, 155, 163, 210, 552, 677, 816
Mı, 612, 614, 615
Mıṣır, 194
Mıṣır yaşı, 194
Miḥnet, 265, 280, 6, 238, 407, 810, 831, 832, 844, 858, 863, 907
Miḥnet kel-, 407
Miḥnet teg-, 407, 907
Miḥrāb, 233
Mihrubān, 309, 327, 552, 559, 735, 813, 844, 882
Mihrubānlıq, 280
Mīl, 194
Min-, 247, 616, 628, 844, 871
Minber, 128, 134, 140, 146, 192, 197, 233, 212, 274, 427, 509, 541, 564, 573, 597, 730, 779
Mindür-, 247
Mi͡ng, 85, 109, 114, 120, 121, 126, 134, 147, 149, 159, 171, 183, 187, 193, 215, 226, 252, 265, 306, 312, 20, 29, 35, 93, 205, 206, 207, 210, 229, 251, 258, 271, 287, 333, 348, 353, 362, 365, 501, 541, 558, 559, 595, 614, 630, 646, 671, 686, 693, 720, 731, 736,760, 782, 825, 827, 840, 856, 876, 888, 894
Minnet bol-, 408
Miqdār, 57, 70, 75, 109, 111, 194, 213, 223, 231, 232, 245, 248, 265, 286, 312, 14, 55, 230, 246, 271, 277, 317, 330, 362, 364, 399, 423, 457, 494,

503, 514, 517, 520, 614, 624, 662, 707, 718, 720, 749, 760, 771, 792, 838, 841, 860, 861, 882, 888, 915, 921
Miʿrāc, 68, 84, 207, 233, 241, 286, 348, 517, 625, 645, 922
Miʿrāc tüni, 68, 84, 207, 241, 286, 348, 517, 625, 645, 922
Mīrāş, 152, 184, 288, 408, 598, 763
Mīrāş qal-, 408
Mīrāş-ḫora, 184
Miskīn, 69, 143, 172, 222, 266, 278, 293, 297, 298, 299, 307, 222, 228, 262, 271, 273, 277, 281, 371, 434, 486, 536, 538, 548, 552, 602, 628, 640, 659, 674, 678, 736, 760, 766, 773, 774, 797, 798, 817, 843, 844, 870, 881
Miskīnlik, 91, 101, 205, 308, 380, 408, 533, 577, 617, 652, 811
Miskīnlik qıl-, 408
Miṣl yoq, 308, 907
Miṣqāl, 61, 194, 41, 564
Misvāk, 140, 405
Mīzān, 233
Monçuq, 130
Moynuzluġ, 86, 552
Mu, 57, 62, 65, 67, 68, 90, 109, 111, 113, 117, 124, 125, 128, 130, 139, 147, 150, 152, 154, 155, 159, 162, 166, 170, 175, 180, 187, 189, 192, 194, 209, 212, 216, 218, 224, 232, 235, 266, 270, 278, 286, 289, 299, 302, 303, 309, 6, 8, 17, 20, 29, 48, 54, 59, 60, 62, 68, 82, 85, 87, 91, 215, 228, 231, 234, 252, 257, 260, 261, 262, 264, 269, 284, 287, 290, 291, 302, 305, 310, 317, 319, 322, 325, 334, 344, 345, 356, 360, 361, 367, 371, 373, 378, 379, 395, 396, 397, 410, 415, 434, 438, 450, 456, 458, 460, 469, 476, 477, 483, 488, 500, 506, 508, 510, 511, 516, 521, 534, 538, 548, 553, 557, 566, 578, 586, 604, 609, 612, 613, 614, 615, 620, 629, 631, 635, 636, 637, 640, 654, 662, 666, 670, 694, 696, 705, 706, 720, 728, 745, 746, 748, 750, 756, 761, 762, 765, 768, 777, 779, 783, 790, 811, 815, 842, 848, 859, 860, 863, 871, 876, 878, 886, 891, 904, 918, 922, 927
Muʿabbir, 66, 154, 568, 822
Muʿallim, 154, 91, 723, 778
Muʿāmilat qıl-, 300, 408
Muʿāmile qıl-, 300, 408
Muʿāniqa qıl-, 409
Muʿāqib bol-, 409
Muʿāşirat, 165, 169
Muʿaṭṭar bol-, 409
Muʿayyen, 162, 244, 307, 409, 552, 589, 829, 844, 851, 884
Muʿayyen bil-, 409
Muʿaẓẓam, 552, 836, 844, 874
Muʾaẓẓin, 72, 154, 167, 214, 281, 66, 68, 318, 666, 688, 847
Muʾaẓẓinlik qıl-, 409
Mubāḥ qıl-, 409, 696, 723
Mubāhāt qıl-, 409, 724
Mubaṣṣır, 151, 154
Mubtalā bol-, 409
Mubtalā qıl-, 409, 907
Mucādile qıl-, 410
Mucāhida qıl-, 410
Mucāhide, 233, 285, 464, 615, 916
Muʿciza, 233
Muʿcizāt, 234, 54
Mudāvamat qıl-, 410
Mufāḫirat, 281, 19, 60, 70, 209, 260, 390, 410, 524, 636, 724, 796, 827, 844, 874, 903, 925
Mufāḫirat qıl-, 410, 724
Mufāḫirat qılış-, 410, 724
Mufīd, 553, 722, 724, 820, 845
Mūfiq bol-, 410
Mūġ, 138, 234, 91
Muḥabbat, 281, 724, 799, 819, 829, 831, 836, 845
Muhācir, 84, 85, 169, 174, 213, 372, 703, 708, 733, 899, 929
Muhācirīn, 169, 451
Muḥaddiṣ, 154, 294, 10, 366, 369, 539, 701
Muḥāfiẓat qıl-, 410
Muḥāl, 171, 281, 410, 468, 594, 751
Muḥāl bol-, 410
Muḫālifat, 178, 180, 214, 369, 411, 660, 806, 907
Muḫālifat qıl-, 411, 907
Muḥaqqaq bol-, 411

Muḥarram, 62, 65, 68
Muhayyā bol-, 411
Muḥib, 553, 819, 820, 829, 845, 876
Muḥkem bağla-, 411
Muḥkem bol-, 411
Muḥkemle-, 247
Muhlat bėr-, 411
Muḫliṣ, 121, 411, 413, 553, 708, 725, 852, 908
Muḫliṣ bol-, 411, 708, 725, 908
Muḥtāc, 148, 227, 259, 301, 321, 333, 339, 404, 412, 414, 497, 522, 542, 553, 620, 673, 689, 772, 814, 824
Muḥtāc bol-, 412
Muḫtelif bol-, 412, 725, 739
Muḫteliṭ bol-, 412
Muḥtesib, 151, 154
Muḥtesibluq, 123, 165, 169
Muḥtesiblük, 123, 165, 169, 274, 241, 412, 625, 696, 725
Muḥtesiblük qıl-, 412
Mukāfat qıl-, 412
Mulāqāt, 172, 174
Mulāzimat, 151, 154, 181, 290, 86, 92, 412
Mulāzimat qıl-, 412
Mulūk, 178, 180
Muʾmīn, 185, 234, 412
Muʾmīn bol-, 412
Muʾmina ḫatun, 234
Muʾminīn, xviii, 51, 67, 95, 118, 127, 147, 150, 179, 191, 198, 211, 214, 234, 249, 253, 274, 307, 314, 5, 6, 26, 30, 33, 40, 45, 58, 73, 81, 84, 85, 206, 233, 234, 259, 263, 288, 293, 302, 307, 322, 340, 365, 367, 394, 408, 413, 450, 472, 531, 536, 539, 543, 578,581, 582, 590, 597, 606, 662, 680, 688, 694, 699, 725, 759, 780, 787, 795, 813, 818, 820, 860, 878, 880, 883, 884, 922
Mumtaniʿ bol-, 413
Munācāt, 125, 145, 173, 234, 275, 277, 279, 282, 39, 247, 362, 398, 623, 628, 697, 722, 840, 852, 912
Munāfıq, 234, 293, 553
Munāfıqlıq qıl-, 413
Munāfiqlıq, 235
Munaġġaż bol-, 413, 667, 668, 714, 725
Munāqişa qıl-, 413
Munāẓira, 172, 174, 331, 672
Munça, 71, 116, 119, 121, 127, 138, 148, 150, 157, 183, 221, 246, 253, 270, 271, 276, 277, 279, 289, 308, 311, 20, 23, 60, 62, 81, 92, 220, 222, 241, 244, 311, 313, 341, 346, 353, 389, 390, 400, 419, 431, 440, 453, 466, 468, 485, 497, 522, 530, 532, 543, 546, 553, 556, 557, 571, 572, 593, 595, 608, 614, 681, 702, 710, 711, 731, 767, 781, 795, 805, 808, 819, 833, 839, 848, 865, 867, 903, 914, 919
Munda, 124, 184, 196, 205, 218, 234, 265, 62, 86, 220, 234, 305, 344, 393, 471, 478, 594, 595, 615, 617, 645, 654, 665, 714, 725, 891
Mundaġ, 79, 85, 93, 108, 109, 140, 153, 154, 157, 161, 183, 186, 210, 212, 230, 269, 270, 283, 289, 294, 301, 302, 308, 31, 38, 46, 55, 76, 219, 223, 225, 227, 233, 238, 253, 256, 276, 278, 282, 286, 288, 296, 297, 306, 317, 318, 331, 354, 358, 373, 374, 391, 395, 409, 413, 421, 433, 448, 454, 455, 457, 463, 464, 484, 500, 503, 504, 505, 509, 511, 523, 533, 534, 535, 537, 538, 555, 556, 587, 594, 596, 606, 620, 621, 646, 649, 655, 664, 666, 669, 672, 675, 676, 692, 712, 723, 724, 728, 753, 781, 786, 799, 802, 811, 815, 816, 820, 826, 847, 855, 857, 878, 884, 886, 888, 895, 904, 909, 920
Mundaġ bol-, 413
Mundaġ qıl-, 413
Mundaġoq, 86, 377, 594, 901
Mundın, 125, 150, 154, 167, 173, 174, 188, 230, 45, 219, 280, 304, 327, 371, 375, 409, 507, 518, 595, 621, 643, 669, 683, 697, 724, 783, 793, 799, 887, 899, 922
Mun͡ga, 63, 75, 121, 153, 174, 230, 287, 295, 247, 319, 328, 330, 340, 378, 450, 490, 519, 569, 570, 574, 604, 605, 609, 680, 705, 745, 800, 819, 887, 901, 919
Mun͡gluġ bol-, 414
Mun͡gsuz, 170, 321, 339, 414, 447, 553, 601

Mun͡gsuz bol-, 414
Mun͡gsuz qıl-, 414
Munı, 96, 143, 258, 263, 273, 304, 62, 79, 233, 234, 245, 296, 297, 414, 455, 471, 513, 519, 538, 582, 587, 588, 600, 604, 605, 615, 647, 649, 688
Munʿim, 270, 308, 530, 543, 805, 808, 845, 847
Mūnis, 96, 414, 553, 688, 810, 823, 845, 883
Mūnis bol-, 414
Munlar, 68, 71, 116, 125, 157, 194, 210, 225, 262, 274, 279, 300, 25, 72, 92, 93, 207, 210, 220, 228, 268, 298, 365, 387, 405, 413, 414, 500, 539, 540, 560, 578, 593, 594, 595, 604, 657, 693, 697, 709, 725, 731, 757, 777, 801, 834, 839, 845, 851, 878, 881, 908
Munlarda, 600, 604
Munlardın, 134, 170, 277, 530, 600, 604, 805
Munlarġa, 56, 195, 305, 259, 265, 266, 270, 283, 298, 407, 430, 443, 600, 604, 738, 746, 836, 863, 907
Munlarnı, 285, 22, 250, 315, 404, 516, 566, 604, 630, 722, 842, 850
Munlarnın͡g, 56, 268, 305, 311, 252, 265, 266, 500, 578, 604, 725, 738, 777, 794, 863, 865, 878, 882
Munlarqa, 215, 482, 600, 604
Munqād bol-, 414, 670, 725, 727, 809, 845, 908
Munu, 247, 600, 604, 605
Munun͡g, 98, 111, 130, 155, 171, 260, 272, 281, 287, 300, 305, 310, 312, 15, 23, 57, 206, 220, 243, 247, 254, 284, 290, 295, 299, 336, 339, 354, 377, 383, 391, 393, 409, 421, 460, 468, 470, 490, 518, 537, 541, 544, 555, 557, 565, 570, 572, 594, 605, 608, 610, 611, 612, 645, 653, 675, 679, 704, 708, 714, 747, 751, 758, 782, 784, 793, 800, 815, 823, 836, 848, 872, 916, 919, 922
Muqābil, 95, 297, 414, 553, 668, 726, 908
Muqābil kel-, 414, 908
Muqābila, 172, 174
Muqaddam, 488, 554
Muqārinat birle qıl-, 415
Muqarrab qıl-, 415
Muqarrar bol-, 415
Muqarreb, 235, 237, 299, 311, 91, 554, 639, 729
Muqavvī bol-, 415
Murād, 95, 281, 441, 607, 684, 726, 741, 748, 852, 912
Murāqiba, 235, 273, 8, 329, 333, 692
Murāqiba maqāmı, 235, 8, 333
Murdār, 64, 98, 235, 415, 434, 554, 804, 845, 851, 860, 928
Murdār bol-, 415
Mūsā, 2, 3
Musābiqat qıl-, 415
Muṣāfiḥa qıl-, 415, 726
Muṣāfiḥat qıl-, 416, 726
Musāfir, 169
Musaḫḫar, 58, 83, 236, 416, 554, 782, 908
Musaḫḫar qıl-, 416, 908
Muṣallā, 236, 301, 416, 726, 754
Muṣallā yay-, 416, 726, 754
Musallaṭ bol-, 416
Muṣallaṭ qıl-, 416, 908
Muṣannif, 151, 155, 162, 163
Muṣḥaf, 236, 24, 692, 698, 712, 726, 747
Muṣībat, 236, 264, 302, 343, 416, 417, 683, 726, 727, 821, 829, 831, 833, 836, 845
Muṣībat teg-, 416, 726, 727
Muṣībat tegür-, 417, 726, 727
Muslimīn, 121, 217, 223, 236, 357, 369, 379, 388, 389, 433, 436, 563, 634, 695, 700, 705, 710, 744, 747, 827, 830, 855, 895, 901, 903, 911
Muslumānlıq, 236, 698, 724, 727, 766
Mustacāb, 202, 236, 65, 360, 419, 423, 435, 554, 580, 657, 696, 728, 729
Mustaġnī bol-, 417
Mustaġraq qıl-, 417
Mustaḥaq, 308, 417, 908
Mustaḥaq bol-, 417, 908
Mustaqīm bol-, 418
Musulmān, 57, 65, 72, 94, 120, 121, 133, 187, 188, 236, 239, 277, 278, 284, 25, 48, 57, 68, 82, 86, 91, 238, 296, 320, 328, 330, 336, 352, 355, 386, 402, 407, 411, 413, 418, 419,

432, 444, 477, 525, 550, 609, 632, 667, 670, 678, 691, 698, 709, 717, 724, 725, 727, 728, 734, 762, 766, 791, 796, 809, 812, 834, 837, 838, 849, 852, 886, 887, 888, 894, 908, 911, 925, 931
Musulmān bol-, 418, 709, 727
Musulmān yolı, 236, 698, 724, 727, 766
Muşāhida qıl-, 418, 718, 727
Mutābiʿat qıl-, 418
Muʿtād bol-, 418
Muṭāliʿa qıl-, 418, 909
Muṭavvel bol-, 418
Muʿteber bol-, 418, 681, 727
Muʿtekif bol-, 418
Muʿtemed, 492, 554, 602, 670, 770
Muṭīʿ, 94, 236, 209, 312, 339, 407, 410, 419, 490, 586, 670, 679, 725, 727, 809, 846, 907, 909, 919
Muṭīʿ bol-, 419, 670, 725, 727, 809, 846, 909
Muṭṭaliʿ, 52, 75, 213, 223, 225, 231, 232, 245, 265, 298, 64, 317, 419, 431, 458, 502, 554, 614, 624, 677, 707, 732, 749, 750, 826, 835, 846
Muṭṭaliʿ bol-, 419
Muttaqī, 191, 237, 531, 807
Muvāfaqat qıl-, 419, 727, 770
Muvāfaqat tüş-, 419, 909
Muvāfiq, 415, 419, 554, 728, 753, 842, 846
Muvāfiq bol-, 419, 728, 753
Muvaḥḥid, 103, 149, 170, 184, 185, 200, 204, 235, 237, 248, 254, 255, 267, 271, 287, 24, 92, 210, 240, 296, 319, 326, 334, 345, 394, 396, 415, 416, 426, 438, 454, 468, 497, 513, 514, 529, 583, 716, 726, 739, 766, 837, 857, 889, 905, 921
Muẕṭar, 92, 308, 519, 618
Mü, 52, 56, 57, 61, 66, 82, 85, 92, 98, 106, 111, 112, 113, 114, 118, 120, 123, 134, 145, 153, 163, 169, 173, 175, 178, 181, 194, 204, 215, 223, 231, 245, 253, 260, 263, 265, 272, 273, 275, 283, 286, 287, 291, 292, 302, 303, 305, 307, 309, 5, 8, 16, 20, 25, 32, 40, 50, 51, 54, 56, 59, 80, 83, 85, 90, 212, 220, 231, 234, 236, 237, 240, 246, 261, 271, 274, 279, 282, 304, 310, 313, 321, 327, 335, 345, 352, 357, 378, 388, 392, 412, 427, 428, 437, 450, 453, 464, 477, 483, 492, 493, 503, 509, 516, 522, 536, 537, 539, 551, 553, 554, 557, 564, 570, 594, 596, 597, 603, 605, 606, 610, 612, 614, 615, 622, 628, 635, 641, 661, 664, 675, 686, 688, 689, 691, 695, 706, 713, 714, 723, 733, 736, 749, 762, 765, 768, 769, 771, 780, 784, 788, 795, 813, 815, 821, 822, 824, 846, 848, 851, 856, 861, 864, 867, 883, 884, 886, 894, 895, 929
Mübārek, 58, 65, 96, 101, 106, 124, 133, 160, 218, 219, 237, 240, 274, 287, 2, 3, 88, 239, 243, 245, 252, 263, 264, 267, 278, 292, 293, 325, 367, 388, 419, 420, 462, 484, 488, 491, 555, 584, 615, 627, 638, 657, 698, 699, 708, 715, 717, 737, 739, 767, 769, 785, 828, 838
Mübārek bol-, 419
Mübārek-bād qıl-, 420
Mübeddel bol-, 420
Mübtelā, 183, 280, 555, 823
Mücerred bol-, 420
Müctehid, 151, 155
Müdām, 62, 68, 831, 846
Müddeʿī, 183, 184, 613
Müddet, 62, 68
Müʾeccel, 147, 150
Müfessir, 155
Müfreş, 133, 134
Müheyyā qıl-, 420
Mühim, 7, 308, 420, 555
Mühim tut-, 420
Mühlet bul-, 420
Mühr, 136, 140, 300, 421, 657
Mühür, 136, 140, 153, 300, 367, 420, 421, 728, 909
Mühür bas-, 420, 728, 909
Mühür bėr-, 300, 421
Mühür nişān qıl-, 421, 728, 909
Müjde bėr-, 421, 669, 728, 909
Mülevveş bol-, 421
Mülk, 79, 140, 147, 178, 180, 181, 236, 223, 278, 421, 464, 523, 554, 616, 628, 629, 721, 722, 728
Mülk bėr-, 421, 722, 728

Mülk qıl-, 421
Mülket, 178, 180, 181, 616, 721, 729
Mün-, 247, 616, 629, 846, 871
Münācāt qıl-, 421, 729, 732
Münādī, 155, 78, 422, 910
Münādī qıldur-, 422, 910
Münāra, 159, 160
Münāsib, 162, 520, 555, 842, 846
Müneccim, 151, 154, 155, 156, 473, 752
Münevver, 81, 227, 237, 238, 296, 409, 422, 555, 729, 786
Münevver bol-, 422
Münevver kör(ü)n-, 422
Münevver qıl-, 422, 729, 786
Münezzeh, 67, 237, 252, 823
Münğüş, 215, 729, 756
Münker, 179, 180, 215, 13, 85, 261, 422, 555, 636, 723, 729, 747, 825
Münker iş, 179, 180, 215, 261, 555, 636, 747, 825
Münker qıl-, 422, 723, 729
Münkir bol-, 422
Münteşir bol-, 422, 423, 629
Mürebbaʿ, 164, 196, 197, 779
Mürīd, 237, 298, 251, 358, 423, 695, 895, 896
Mürīd bol-, 423
Mürsel, 237, 89, 91, 729, 739, 783
Müstaġraq, 308, 556
Müstaʿmel tėn-, 423
Müstecāb qıl-, 423, 706, 729, 741, 846, 859
Müstevcib bol-, 423, 719, 729, 756
Müstevlī bol-, 423
Müşāhide, 164
Müşerref bol-, 423
Müşerref qıl-, 424
Müşkil, 556, 574, 629, 805, 846
Müşrik, 237, 556
Müştāq bol-, 424
Müteʿalliq bol-, 424
Müteberrik, 238, 603
Müteferriq bol-, 424, 910
Müteġayyir bol-, 424, 729, 763
Müteḥayyir, 171, 185, 281, 283, 7, 74, 273, 348, 424, 467, 556, 560, 577, 613, 688, 701, 730, 823, 877, 910
Müteḥayyir bol-, 424
Müteḥayyir bolup qal-, 424, 701, 730, 910
Müteḥayyirlik, 281
Mütekebbir, 281, 384, 424, 556, 802, 828, 843, 847, 869
Mütekebbir bol-, 424
Mütekebbirlik, 152, 167, 281, 297, 403, 425, 802, 814, 828, 843, 847, 869
Mütekebbirlik qıl-, 425
Mütevekkil, 238
Müyesser bol-, 425
Müzeyyen bol-, 425, 659, 730
Müzeyyen qıl-, 425
Müzeyyen qılın-, 425

-N-

Nabż, 97
Nācōmard, 308, 318, 556, 814, 815, 836, 845, 847
Nācuvānmard, 308, 556
Nafaqa, 150, 308, 426, 504, 559, 602, 733, 849
Nafaqa bėr-, 426
Nāgāh, 107, 131, 186, 207, 45, 291, 342, 595, 596, 653, 682, 733, 787, 799, 878, 891
Nāḥaq, 137, 184, 207, 229, 235, 337, 352, 368, 518, 556, 590, 595, 609, 671, 691, 830, 894, 923
Nāḥaq yerke, 184, 595
Naḫḫās, 155
Naḫḫāsbān, 151, 155
Naḫḫāsḫāna, 145, 146
Naḥīf, 109, 309, 426, 542, 556, 557, 623, 823, 840, 847, 862
Naḥīf bol-, 426
Nāḫoşnūd bol-, 426
Naʿlīn, 130, 426
Naʿlīn keydür-, 426
Nā-maḥram, 238, 556
Nā-maḥram ʿavrat, 238, 556
Namāz, 63, 72, 74, 104, 105, 112, 145, 146, 157, 158, 160, 166, 167, 171, 173, 183, 186, 200, 208, 209, 210, 220, 225, 238, 242, 244, 245, 256, 257, 277, 278, 281, 285, 295, 301, 306, 309, 310, 314, 10, 22, 39, 40, 51, 55, 59, 62, 66, 76, 206, 208, 215, 226, 230, 241, 242, 249, 250, 262, 264, 285, 298, 299, 305, 318, 338, 353,

354, 357, 370, 374, 388, 391, 392, 395, 398, 405, 406, 416, 420, 426, 431, 487, 488, 490, 495, 501, 503, 513, 528, 551, 569, 571, 579, 585, 612, 626, 630, 650, 661, 666, 674, 677, 692, 703, 712, 713, 716, 726, 729, 734, 735, 749, 757, 767, 776, 801, 806, 812, 816, 826, 837, 847, 859, 863, 868, 873, 904, 905, 906
Namāz başla-, 426
Namāz qıl-, 426
Nā-meşrūʿ, 238, 260, 557, 636, 746, 843, 847
Nāpeydā bol-, 427, 693, 730, 910
Naqd, 150
Naqıl qıl-, 300, 427, 680, 730, 910
Naql qıl-, 300, 427
Naqş, 127, 130
Naʿra ur-, 427
Nārasīda, 56, 112, 284, 342, 441, 515, 631, 682, 891, 912
Nāresīdelik, 112
Nārevā, 557, 566, 848, 859
Naṣīb, 165, 170
Naṣīḥat, 52, 140, 158, 174, 190, 203, 222, 233, 52, 67, 93, 214, 268, 309, 427, 659, 730, 736, 778, 781, 805, 885
Naṣīḥat ayt-, 427, 730, 736, 781
Naṣīḥat bėr-, 427, 730, 736, 781
Naṣīḥat qıl-, 427, 730, 736, 781
Nāyib, 155
Naẓar, 54, 57, 106, 109, 111, 115, 123, 133, 136, 161, 164, 186, 187, 204, 205, 219, 238, 265, 274, 277, 281, 311, 29, 222, 228, 236, 271, 305, 326, 334, 364, 385, 427, 428, 484, 487, 507, 527, 529, 544, 558, 569, 606, 640, 655, 660, 683, 686, 696, 708, 754, 766, 777, 801, 805, 821, 822, 829, 910, 921
Naẓar qıl-, 427
Naẓar-ı raḥmat qıl-, 428, 910
Nāzenīn, 98, 111, 272, 287, 537, 557, 570, 610, 675, 815, 823, 840, 848, 862
Nāzil bol-, 428
Naẓīr, 557, 809, 848
Nāẓir, 82, 181, 275, 427, 929
Naẓẓāra qıl-, 428
Ne, 4, 5, 6, 22, 28, 33, 34, 38, 40, 44, 61, 64, 69, 70, 74, 82, 91, 93, 97, 98, 103, 109, 111, 121, 123, 124, 132, 134, 141, 143, 163, 179, 181, 183, 185, 186, 190, 194, 202, 205, 209, 211, 218, 219, 226, 234, 235, 237, 245, 246, 248, 249, 256, 257, 259, 262, 264, 266, 268, 269, 272, 273, 275, 279, 280, 281, 286, 288, 289, 291, 295, 297, 305, 306, 312, 4, 5, 8, 9, 15, 19, 20, 23, 27, 34, 41, 43, 48, 53, 54, 55, 59, 61, 62, 67, 69, 76, 80, 81, 83, 84, 85, 91, 208, 212, 221, 224, 227, 228, 230, 231, 234, 237, 242, 254, 255, 257, 262, 263, 269, 271, 274, 277, 279, 282, 288, 291, 296, 304, 307, 310, 324, 328, 330, 331, 347, 358, 362, 366, 370, 379, 388, 402, 404, 408, 410, 417, 421, 422, 423, 427, 428, 435, 441, 444, 449, 456, 457, 459, 461, 466, 477, 478, 483, 494, 496, 497, 503, 508, 509, 511, 514, 520, 524, 526, 530, 532, 533, 539, 541, 552, 555, 557, 558, 564, 580, 583, 585, 587, 590, 595, 599, 600, 603, 605, 606, 608, 611, 612, 614, 620, 624, 626, 631, 632, 638, 641, 643, 648, 649, 657, 660, 662, 663, 668, 672, 674, 675, 676, 695, 698, 705, 710, 712, 713, 719, 720, 721, 723, 724, 727, 729, 730, 731, 738, 745, 749, 751, 760, 761, 763, 771, 772, 786, 790, 795, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 821, 823, 825, 836, 840, 841, 842, 844, 853, 854, 861, 864, 869, 878, 882, 884, 887, 888, 901, 903, 906, 912, 913, 915, 921, 923, 944
Ne birle, 98, 190, 291, 23, 254, 599, 605
Ne bol-, 428
Ne kim, 134, 185, 186, 194, 202, 209, 266, 306, 41, 69, 208, 262, 269, 435, 457, 580, 595, 657, 663, 674, 731, 864
Ne qadar, 194, 595, 731
Ne qıl-, 428
Ne üçün, 132, 272, 273, 15, 34, 242, 459, 595, 626, 713, 731, 821, 825
Nebīre, 116, 120

Necāsat, 105, 242, 421, 428, 626, 713
Necāsat bol-, 428
Necāsat qıl-, 428
Necāsatlıġ, 94, 217, 557, 671, 804, 848, 851, 860, 875, 928
Necāt, 142, 239, 428
Necāt bul-, 428
Neces, 104, 105
Necis, 239, 295, 309, 217, 238, 246, 298, 423, 428, 650, 694, 731, 804, 839, 848, 851, 860, 875
Necis bol-, 428, 731
Necis qıl-, 428, 731
Neçe, 36, 287, 456, 595, 731
Neçe kim, 595, 731
Nėçeme, 111, 151, 194, 225, 266, 288, 24, 238, 309, 342, 376, 407, 595, 681, 731, 789, 834
Neçük, 20, 89, 341, 390, 595, 618, 681, 731, 819
Nedāmat, 273, 282, 387, 428, 588, 696, 731, 739, 740
Nedāmat yė-, 428, 696, 731, 740
Nedin, 128, 160, 265, 283, 278, 325, 444, 595, 632, 668, 743, 829, 913
Neerse, 52, 58, 69, 79, 103, 108, 112, 125, 131, 132, 135, 136, 140, 141, 142, 146, 148, 157, 159, 162, 174, 180, 184, 194, 205, 237, 244, 250, 252, 262, 264, 266, 275, 288, 291, 308, 309, 313, 10, 35, 38, 40, 51, 75, 92, 206, 219, 224, 231, 236, 242, 243, 246, 247, 248, 251, 255, 257, 259, 260, 264, 265, 275, 276, 279, 282, 285, 287, 290, 297, 307, 309, 315, 319, 320, 330, 331, 337, 339, 340, 347, 353, 356, 358, 392, 406, 435, 438, 441, 445, 447, 480, 486, 489, 490, 494, 503, 504, 507, 509, 516, 517, 522, 529, 542, 555, 580, 595, 598, 606, 609, 618, 624, 626, 627, 633, 635, 639, 645, 646, 649, 672, 677, 680, 689, 691, 692, 694, 695, 703, 713, 718, 731, 753, 758, 767, 768, 780, 784, 791, 792, 798, 813, 818, 824, 838, 845, 857, 862, 870, 873, 874, 881, 886, 888, 890, 894, 895, 921, 924
Nefes, 98
Nefīs, 129, 328, 558
Nefret qıl-, 429, 848, 862, 864
Nefs, 275, 281, 35, 254, 329, 440, 532, 570, 624, 670, 812, 866, 887
Nefsi alçaq, 275, 558, 624
Nege, 163, 600, 605, 723
Nehāyat, 191, 195, 700, 731, 808, 811, 820, 823, 843, 849, 852
Nehy qıl-, 429, 817, 849
Nehy-i münker, 64, 238, 239, 241, 272, 288, 260, 294, 346, 368, 400, 422, 429, 551, 557, 586, 636, 729, 740, 746, 847, 898
Nehy-i münker qıl-, 429
Neme, 246, 257, 13, 292, 353, 368, 370, 382, 390, 403, 467, 474, 558, 576, 637, 648, 756, 875, 898, 903
Neni, 600, 605
Nerse, 136, 140, 471, 488
Nesl, 116, 120
Neşr qıl-, 429
Neteg, 69, 75, 85, 87, 94, 99, 104, 108, 112, 120, 121, 123, 139, 148, 150, 160, 162, 168, 169, 170, 174, 179, 210, 214, 219, 222, 225, 227, 231, 238, 243, 244, 263, 266, 274, 281, 283, 284, 290, 295, 300, 302, 310, 313, 6, 8, 10, 11, 12, 25, 27, 32, 36, 47, 72, 75, 79, 82, 84, 92, 209, 211, 217, 220, 228, 237, 248, 250, 271, 273, 274, 280, 281, 282, 294, 296, 305, 308, 325, 331, 342, 348, 352, 359, 364, 390, 406, 408, 412, 422, 429, 441, 444, 453, 457, 459, 460, 470, 482, 484, 485, 495, 503, 505, 508, 512, 516, 528, 533, 536, 537, 540, 541, 543, 544, 545, 549, 556, 559, 561, 567, 568, 584, 588, 590, 595, 596, 601, 602, 606, 609, 613, 627, 632, 640, 641, 645, 648, 653, 655, 668, 670, 675, 688, 691, 694, 696, 697, 698, 700, 710, 733, 735, 742, 743, 747, 760, 764, 766, 767, 771, 774, 777, 800, 801, 804, 805, 809, 815, 821, 823, 829, 830, 839, 841, 849, 852, 859, 861, 866, 873, 875, 876, 882, 894, 896, 897, 903, 913, 916, 918, 927, 929
Neteg bol-, 429
Neteg kim, 69, 75, 87, 99, 104, 108, 139, 162, 170, 219, 227, 231, 243,

263, 266, 284, 302, 217, 220, 228, 237, 248, 250, 274, 282, 296, 331, 352, 359, 406, 422, 453, 457, 460, 505, 528, 533, 561, 567, 568, 584, 596, 601, 627, 641, 645, 653, 691, 696, 698, 735, 747, 800, 804, 841, 852, 861, 875, 882, 894, 896, 916, 927, 929
Neteg qıl-, 429
Nevbet, 188, 195, 197, 306, 270, 304, 363, 372, 389, 413, 430, 438, 697, 702, 739, 780, 875
Nevbet teg-, 430
Nevḥa qıl-, 430, 691, 732
Nevmīḍ bol-, 430
Nevmīḍ qıl-, 430
Neẕr, 153, 164, 239, 430, 642
Neẕr qıl-, 430
Niʿām, 123, 125
Nidā, 53, 137, 155, 170, 172, 174, 204, 209, 12, 24, 299, 327, 351, 430, 601, 661, 690, 732, 856
Nidā qıl-, 430, 661, 732
Nidā qıldur-, 430
Niḥāyat, 191, 195, 700, 732, 808, 811, 820, 823, 843, 849, 852
Nikāḥ, 104, 120, 229, 268, 305, 385, 430, 639, 657, 732, 757, 910
Nikāḥ qıl-, 430, 657, 732, 910
Nikāḥlı, 116, 120, 348, 558
Niʿmatlıġ bol-, 431
Niʿmet, 160, 221, 253, 264, 309, 220, 313, 417, 431, 460, 546, 562, 633, 653, 702, 727, 744, 800, 854, 916
Niʿmet bol-, 431
Niṣār, 140, 150, 431, 910
Niṣār qıl-, 431, 910
Nişān, 140, 153, 174, 209, 313, 421, 431, 452, 728, 909
Nişān bėr-, 431
Nişān qıl-, 431
Nişe, 111, 115, 118, 126, 153, 161, 223, 243, 308, 18, 30, 32, 33, 38, 62, 86, 91, 221, 229, 235, 238, 269, 271, 298, 318, 337, 339, 379, 391, 403, 412, 420, 518, 556, 584, 596, 678, 706, 803, 822, 847, 906
Niyāz qıl-, 431, 729, 732
Niyyet, 64, 233, 242, 246, 255, 282, 431, 472, 586, 640, 732, 743, 759
Niyyet qıl-, 431, 732, 743
Noqṣān, 558, 613, 809, 842, 849
Nuḫūd, 123, 125
Nuqṣān bol-, 431, 683, 733
Nūr, 94, 106, 239, 266, 215, 241, 335, 579, 679, 787, 835, 841
Nūrānī, 75, 216, 535, 558, 605, 863
Nūr-i dīde, 94, 266, 335, 679
Nūrluġ, 239, 431
Nūrluġ bol-, 431
Nuṣrat, 71, 84, 85, 172, 174, 176, 186, 250, 17, 49, 206, 237, 262, 272, 275, 345, 369, 372, 374, 432, 476, 603, 614, 640, 642, 655, 684, 702, 706, 708, 714, 715, 721, 733, 786, 930
Nuṣrat bėr-, 432, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786
Nuṭfa, 104, 105, 686, 733, 777
Nuzūl, 239

-O-

Oġ, 90, 96, 116, 129, 182, 184, 316, 432, 616, 811, 856, 944
Oġ bol-, 432
Oġ(u)l, 90, 116, 616, 811, 856, 944
Oġlan, 90, 92, 97, 99, 102, 109, 110, 112, 114, 116, 120, 124, 129, 137, 141, 183, 246, 284, 17, 92, 206, 208, 222, 223, 235, 241, 247, 267, 284, 344, 351, 373, 385, 432, 463, 480, 484, 495, 544, 605, 616, 625, 629, 630, 662, 684, 686, 720, 733, 746, 748, 753, 789, 811, 822, 842, 849, 856, 893
Oġlan keldür-, 432
Oġlaq, 85, 125, 209, 294, 503, 648
Oġrı, 149, 151, 155, 157, 390
Oġrılıq qıl-, 432
Oġul, 51, 90, 104, 112, 116, 117, 118, 119, 120, 154, 168, 170, 181, 251, 265, 288, 300, 5, 19, 21, 41, 47, 48, 60, 63, 65, 66, 92, 207, 220, 223, 227, 241, 253, 263, 280, 284, 292, 305, 311, 330, 332, 334, 346, 366, 373, 388, 432, 461, 497, 515, 581, 602, 616, 620, 621, 626, 639, 643, 648, 656, 670, 672, 752, 773, 810, 811, 827, 849, 856, 870, 888, 889, 897, 900, 916, 931
Oġul qız bol-, 432

Oğullan-, 247
Oğulluq, 116, 120
Oğurla-, 248
Oḫşat-, 248
Ol, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 92, 93, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 200, 202, 203, 204, 206, 207, 209, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 230, 231, 232, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 258, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 314, 4, 5, 6, 8, 11, 12, 14, 16, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 67, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 79, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 205, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 215, 216, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 236, 237, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 340, 341, 342, 343, 345, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 370, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 427, 428, 429, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 446, 447, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 467, 468, 470, 471, 472, 473, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 520, 523, 524, 525, 526, 527, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 537, 538, 539, 540, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 557, 558, 561, 564, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 582, 583, 584, 585, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 594, 596, 598, 599, 600, 602, 603, 604, 605, 606, 608, 610, 611, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671,

672, 673, 674, 675, 676, 677, 679, 680, 681, 682, 683, 685, 686, 687, 688, 689, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 703, 704, 705, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 714, 715, 716, 717, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 742, 743, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 794, 795, 796, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 827, 828, 830, 831, 832, 834, 835, 836, 837, 838, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 900, 901, 902, 903, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 919, 920, 921, 923, 925, 926, 927, 928, 930, 931, 954
Ol ara, 249, 5, 221, 259, 596, 670, 733
Ol bir, 57, 123, 266, 295, 558, 613, 660, 805, 849
Ol qadar, 52, 195, 275, 310, 355, 356, 596, 657, 693, 694, 733, 830, 837, 885
Olar, 377, 600, 605, 611, 704
Oltur-, 248, 849, 851, 857, 871
Olturġuz-, 248
Olturt-, 248
Olturuş-, 248
On, 17, 33, 39, 42, 51, 52, 62, 65, 67, 68, 72, 78, 80, 88, 100, 106, 109, 112, 121, 134, 147, 153, 156, 161, 164, 165, 171, 172, 173, 177, 178, 182, 183, 186, 187, 188, 192, 194, 196, 197, 236, 248, 265, 266, 271, 311, 5, 29, 69, 205, 207, 208, 209, 222, 233, 262, 264, 267, 269, 273, 274, 284, 287, 302, 328, 333, 336, 347, 359, 361, 367, 373, 377, 395, 423, 458, 463, 464, 468, 472, 475, 481, 486, 495, 498, 502, 527, 528, 529, 540, 546, 552, 558, 559, 569, 592, 604, 615, 619, 639, 641, 643, 655, 663, 673, 681, 686, 687, 702, 704, 724, 729, 742, 752, 753, 754, 764, 767, 770, 772, 778, 779, 802, 805, 820, 821, 844, 846, 864, 870, 900, 926, 928, 968, 970
On altı, 177, 205, 207
On bėş, 173, 205, 207, 233, 302, 367, 373, 900
On bėş ming, 205, 207, 373, 900
On bir, 51, 52, 62, 72, 121, 164, 207, 284, 558, 619, 742
On birinç, 72, 284, 558
On ėki ming, 205, 207
On ėkinç, 559
On ėkki, 153, 156, 187, 192, 265, 311, 29, 205, 207, 209, 264, 328, 347, 361, 377, 540, 569, 639, 686, 687, 704, 753, 821
On ėkki ming, 153, 156, 187, 265, 29, 205, 207, 377, 686, 704
On ming, 88, 106, 109, 147, 161, 183, 186, 187, 188, 236, 265, 5, 29, 207, 233, 274, 359, 486, 527, 569, 615, 641, 643, 655, 681, 686, 767, 772, 802, 820, 870
On sekiz, 182, 205, 207, 208
On sekiz ming, 205, 208
On sekkiz ming, 171, 205, 208
On seksinç, 65, 559
On tört, 100, 134, 69, 205, 208, 262, 269, 475, 498, 559, 663, 770, 864
On törtünçi, 559
On üç, 164, 165, 194, 196, 197, 208, 779, 926, 968
Ongurqa, 98
Onınç, 559
Opraq, 150, 308, 559, 602, 675, 733, 849, 877
Oq at-, 432
Oqı-, 248, 249, 452, 616, 630, 734, 736
Oqıt-, 248, 249, 616

Oqu-, 248, 249, 616
Oqut-, 248, 249, 616
Or(u)n, 213, 216
Oram, 146
Orman, 53, 56, 342, 682, 891
Orna-, 249
Ornaştur-, 249, 734, 746
Ornat-, 249, 734, 746
Orta, 7, 61, 92, 97, 98, 99, 112, 129, 171, 195, 311, 529, 530, 559, 562, 563, 568, 581, 628, 721, 742, 805, 839, 854, 855, 862
Orta tenlig, 92, 98, 99, 529, 568, 805, 862
Ortaq, 158, 174, 239, 250, 77, 288, 296, 325, 432, 484, 550, 559, 668, 717, 734, 736, 780, 791, 838, 850, 875, 911
Ortaq qat-, 432, 484, 734, 911
Ortaq qıl-, 432, 734, 911
Ortaqlıq, 170
Orun, 165, 209, 226, 229, 247, 259, 213, 216, 432, 592, 911
Orun bėr-, 432, 911
Osal qıl-, 433, 911
Osal tut-, 433
Osma, 80, 127, 130, 138, 139, 140, 142
Ot at-, 433
Ot urul-, 433
Ot yalıng, 75, 5, 734, 783
Ot yandur-, 433
Otla-, 249
Otlaġ, 56
Otlat-, 249
Otruq bol-, 433
Otun, 76, 77, 78, 191, 272, 301, 90, 534, 615, 680, 819
Otung, 76, 77, 78
Otuz, 112, 140, 144, 186, 220, 262, 64, 83, 205, 208, 465, 618, 787, 792, 878
Otuz bėş ming, 64, 205, 208, 465
Otuz ėkki, 186, 208, 618
Oyaġ, 69, 282, 434, 596, 608, 745, 826, 850
Oyaġ tüne-, 434
Oyaġlıq, 103, 282, 293, 53, 271, 316, 400, 434, 526, 603, 607, 652, 683, 714, 734, 757, 798, 826, 850
Oyaġlıq qıl-, 434, 683, 734
Oyaġlıq qılmaqlıġ, 282, 434, 734
Oyan-, 249, 832, 850, 872
Oyat-, 249, 734, 735
Oyġan-, 249, 832, 850, 872
Oyġar-, 249, 250, 734, 735
Oyġart-, 249, 250, 734, 735
Oyġat-, 249, 250, 734, 735
Oyna-, 250, 630
Oynat-, 250, 735, 792
Oz-, 250
Oza, 152, 167, 297, 22, 319, 341, 405, 439, 596, 607, 661, 671, 707, 735, 757, 814, 835, 850, 863, 890

-Ö-

Öḍlek, 68, 205, 239, 88, 666, 735, 745, 775
Öḍlek namāz, 239, 88
Öḍlek vaqt, 68, 205, 666, 735, 745, 775
Öḍrülmiş, 309, 735, 780
Öḍründi, 293, 309, 313, 327, 526, 552, 559, 735, 844
Ög, 98, 250, 251, 616, 630, 658, 736, 808, 831, 850
Ögdü, 172, 174, 736, 755, 834, 850
Ögi-, 250, 251, 616
Ögren-, 251, 630, 734, 736
Ögret-, 251, 452
Ögsüz, 121, 434, 559
Ögsüz qıl-, 434
Ögü-, 250, 251, 616
Ögür ögür, 672, 736, 930
Ögüt, 172, 174, 299, 221, 434, 682, 730, 736, 781, 821
Ögüt al-, 434
Ögüt bėr-, 434, 730, 736, 781
Ögütle-, 251
Ök, 471, 612, 615
Öl-, 251, 850, 870, 871
Ölç-, 251
Öldür-, 251, 850, 869
Öldürül-, 251
Öltür-, 251, 850, 869
Ölüg, 56, 313, 434, 451, 560, 661, 747, 851, 870, 914
Ölüg bol-, 434
Ölügse, 64, 98, 112, 235, 434, 554, 736, 845, 851, 928
Ölügselik, 110, 112, 723, 736, 830, 851, 870

Ölüm, 39, 64, 98, 101, 102, 103, 110, 112, 182, 193, 242, 274, 282, 312, 45, 216, 230, 346, 373, 424, 434, 507, 523, 575, 652, 685, 693, 708, 723, 736, 778, 782, 789, 799, 830, 851, 870, 874, 920, 924, 928, 929
Ölüm açıġlıqı, 282
Ölüm kel-, 434
ʿömr, 90, 110, 112
ʿömür, 90, 110, 112, 240, 266, 288, 366, 434, 699, 736, 772, 897
ʿömür bėr-, 434, 736, 772
ʿömür rūzası, 240, 366, 699, 897
Öngin, 56, 69, 85, 100, 103, 105, 113, 114, 141, 146, 150, 153, 176, 180, 181, 182, 187, 195, 216, 242, 261, 274, 291, 293, 297, 308, 32, 79, 82, 88, 206, 214, 216, 224, 242, 243, 290, 306, 324, 327, 367, 383, 401, 442, 447, 460, 488, 504, 521, 522, 526, 533, 552, 554, 556, 560, 561, 562, 574, 578, 579, 584, 591, 626, 627, 652, 669, 694, 696, 713, 737, 738, 788, 798, 799, 853, 867, 877, 879, 887, 924
Öp-, 251
Ör-, 251, 737, 774, 849, 851
Öre, 107, 160, 239, 251, 449, 484, 708, 737, 767, 772, 851
Örge-, 252
Örgüç, 81, 88
Örpek, 202, 435, 526, 560, 573, 580, 657, 870
Örpek bol-, 435
Örper-, 252
Ört-, 252
Örtüglüg, 104, 137, 172, 174, 227, 262, 70, 85, 570, 596, 760, 806, 824, 844, 851, 859, 865
Örtüglüg söz, 172, 174
Örtün-, 252
Örü qal-, 435, 911
Örül-, 252
Örümçük, 88, 278
Öt-, 252, 711, 737
Öte-, 252
Ötrü, 128, 197, 211, 266, 273, 275, 315, 270, 313, 417, 418, 446, 447, 489, 494, 522, 530, 596, 623, 628, 634, 720, 727, 779, 824, 924
Öwke, 35, 282, 435, 693, 737, 795
Öwke qıl-, 435
Öwkeke keldür-, 435
Öwkele-, 252, 694, 737
Öwkelig, 282, 300, 86, 560, 690, 694, 737, 851, 870
Öwkesi kel-, 435, 694, 738
Öz başı, 600, 605, 714, 738
Özge, 560, 600, 606, 737, 738
Özingni artuq kör-, 436
Öziyök, 141, 282, 596
ʿözr, 172, 175, 183, 276, 300, 591, 739, 869, 884, 911
ʿözr qıl-, 300, 436, 739, 884, 911
Özüngni aşaq kör-, 436
ʿözür, 172, 175, 303, 259, 300, 436, 460, 502, 531, 546, 637, 664, 738, 739, 831, 884, 911
ʿözür bol-, 436
ʿözür qıl-, 300, 436, 738, 739, 884, 911
ʿözür qol-, 436, 738, 739, 911

-P-

Pādişāh, 52, 57, 178, 181, 310, 68, 89, 91, 442, 554, 846
Pāḍişāhlıq, 181, 278, 521, 625, 710
Paḍişāhlıq bėr-, 437
Pāḍşāh, 152, 181, 267, 89, 91, 248, 353, 437, 454, 560, 630, 655, 692, 734, 802, 826, 858, 867, 894
Pāḍşāh bol-, 437
Pāk, 292, 230, 437, 570, 596, 836, 845, 848, 851, 866, 870, 883
Pāk qıl-, 437
Pāklik, 267, 309, 927
Pālān, 141
Palās, 79, 123, 131, 145, 283, 223, 259, 278, 282, 301, 330, 437, 464, 523, 636, 745, 856, 887
Palās key-, 437
Palās keydür-, 437
Pāra, 54, 61, 74, 76, 92, 105, 124, 125, 126, 129, 131, 235, 33, 36, 40, 49, 206, 212, 226, 243, 253, 256, 275, 276, 277, 296, 302, 336, 344, 437, 450, 498, 535, 544, 554, 560, 565, 595, 627, 683, 686, 715, 845, 881
Pāra bol-, 437
Pāra pāra bol-, 437
Pāra pāra qıl-, 437

Pārsā, 54, 157, 240, 248, 280, 297, 91, 92, 388, 474, 560, 677, 753, 776, 813, 817, 824, 834, 852, 872, 927, 930
Pārsā zāhid, 54, 240, 248, 677, 817, 927, 930
Pārsālıq, 262, 309
Pehlevān, 170
Pelīdlik, 295, 309, 298, 650
Perākende bol-, 438, 725, 739
Perākende qıl-, 438
Perde, 128, 134
Perhīz, 160, 240, 332, 376, 438, 476
Perhīz qıl-, 438
Perhīzlig bol-, 438
Perhīzlüg, 240, 739, 753
Perī, 240
Perīşān qıl-, 438, 699, 702, 703, 739
Perverdigār, 240
Pēşe, 155, 157, 72, 439, 710, 739, 911
Pēşe qıl-, 439, 710, 739, 911
Peşīmān, 282, 730, 739
Peydā bol-, 439, 739, 751, 912
Peyġāmbar, 51, 52, 53, 56, 57, 58, 60, 61, 63, 66, 75, 83, 87, 94, 96, 100, 101, 102, 103, 105, 107, 108, 111, 112, 120, 122, 123, 128, 129, 134, 138, 141, 143, 144, 149, 154, 158, 161, 163, 166, 168, 169, 171, 172, 175, 178, 180, 181, 190, 202, 205, 208, 214, 218,220, 221, 224, 228, 229, 231, 236, 237, 240, 242, 243, 244, 249, 253, 263, 271, 280, 283, 292, 304, 309, 11, 12, 15, 16, 20, 21, 26, 27, 28, 32, 36, 37, 41, 43, 44, 45, 47, 52, 53, 58, 63, 66, 67, 76, 84, 90, 91, 205, 207, 208, 212, 214, 216, 221, 222, 224, 229, 231, 232, 233, 238, 240, 246, 248, 251, 256, 260, 265, 267, 270, 277, 278, 279, 282, 308, 313, 318, 320, 322, 327, 331, 333, 347, 348, 352, 353, 354, 359, 362, 365, 370, 388, 401, 404, 408, 409, 416, 421, 427, 432, 437, 439, 440, 447, 455, 463, 465, 475, 479, 480, 487, 491, 493, 495, 506, 507, 508, 515, 517, 523, 524, 533, 535, 541, 546, 552, 554, 559, 560, 562, 563, 567, 568, 572, 580, 597, 599, 600, 607, 608, 610, 618, 619, 631, 633, 635, 636, 643, 645, 647, 650, 652, 659, 662, 667, 670, 677, 686, 688, 691, 696, 701, 702, 714, 720, 722, 723, 729, 730, 735, 739, 740, 745, 746, 747, 748, 749, 751, 752, 753, 756, 757, 761, 767, 769, 771, 772, 782, 783, 785, 787, 793, 796, 805, 809, 810, 812, 815, 816, 822, 823, 825, 828, 834, 836, 841, 842, 843, 844, 856, 861, 867, 868, 877, 878, 882, 886, 892, 896, 908, 915, 917, 920, 924, 925, 930, 931
Peyġāmbar bol-, 439, 720, 739
Peyġāmbar çıqar-, 439
Peyġāmbar kel-, 439
Peyġāmbarlıq, 158, 241, 278, 421, 439, 521, 625, 710, 728, 909
Peyġāmbarlıq kel-, 439
Pişīmān bol-, 439, 696, 731, 740
Pişīmān qıl-, 439, 696, 731, 740
Pişīmān yė-, 439, 696, 731, 740
Putperes bol-, 439, 740

-Q-

Qabīla, 181, 220, 248, 294, 402, 549, 590, 836
Qabīlalıġ, 56, 181, 19, 28, 32, 55, 60, 70, 304, 410, 435, 532, 537, 667, 675, 724, 815, 884, 911
Qabūl bol-, 440, 720, 729, 740
Qabūl qıl-, 440, 706, 729, 741
Qabża, 195
Qaç, 177, 22, 252, 374, 560
Qaç-, 252
Qaçan, 52, 56, 69, 71, 74, 79, 92, 99, 103, 125, 186, 204, 210, 214, 233, 244, 276, 289, 296, 300, 52, 53, 78, 219, 225, 234, 246, 265, 266, 268, 275, 281, 283, 289, 301, 351, 355, 390, 396, 401, 439, 444, 445, 449, 451, 475, 500, 519, 540, 583, 597, 624, 633, 642, 664, 676, 688, 710, 716, 717, 720, 738, 740, 743, 747, 748, 774, 781, 807, 816, 822, 837, 841, 854, 863, 884, 893, 903, 906, 912, 913, 914, 917
Qaçan kim, 52, 69, 99, 103, 125, 186, 204, 210, 214, 233, 244, 289, 296, 300, 52, 53, 78, 219, 225, 246, 268, 275, 283, 301, 351, 355, 390, 396, 401, 439, 445, 451, 475, 500, 519,

540, 583, 597, 633, 642, 664, 676, 688, 710, 717, 720, 740, 743, 747, 748, 807, 816, 822, 841, 854, 884, 893, 903, 906, 912, 913, 914, 917
Qaçġunçı, 184, 48, 210
Qaçu, 160, 231
Qaçur-, 253
Qadaḥ, 106, 141, 277, 386, 447, 615
Qadam, 98, 652, 741
Qadersiz, 152, 181, 267, 89, 91, 560, 655, 802, 867
Qaḍġu, 269, 272, 276, 278, 282, 283, 51, 281, 300, 308, 317, 363, 424, 431, 440, 531, 592, 644, 739, 822, 831, 832, 850, 852, 858, 863, 885, 912
Qaḍġu bol-, 300, 440
Qaḍġu kel-, 440
Qaḍġu ye-, 440, 912
Qaḍġuluġ, 146, 225, 283, 309, 4, 25, 38, 300, 326, 366, 440, 475, 542, 556, 560, 623, 761, 847, 927, 930
Qaḍġuluġ bezmān, 283, 475, 761, 927, 930
Qaḍġuluġ bol-, 300, 440
Qaḍġur-, 253, 852, 863, 865
Qaḍġurt-, 253, 741, 754
Qaḍġusuzluq tile-, 440
Qadīm, 62, 69, 561, 824, 849, 852, 863
Qādir, 309
Qadr, 309
Qāfile, 177
Qahr, 252, 283, 288, 246, 301, 355, 441, 445, 481, 607, 633, 641, 741, 743, 763, 764, 809, 852, 854, 877, 884, 912, 913
Qahr qıl-, 441, 741, 743, 809, 852, 877, 912
Qaḥṭ yıl, 69, 259
Qaḥṭlıq, 123, 125, 441
Qaḥṭlıq bol-, 441
Qal-, 253
Qalʿa, 159, 161, 703, 741
Qalam, 141, 441, 631, 912
Qalam yöri-, 441, 912
Qaldur-, 253, 718, 741
Qalı, 133, 134, 135
Qalıng, 189, 320, 447, 561, 852, 880
Qalıng çerig, 561
Qalınglıq, 195
Qalqan, 187
Qamaş-, 253
Qāmat, 98, 669, 670, 721, 741, 772
Qamçı, 65, 110, 119, 131, 141, 142, 185, 207, 268, 347, 441, 545, 650, 679, 741, 794
Qamçı ur-, 441
Qamluq qıl-, 441
Qamuġ, 82, 115, 126, 181, 309, 235, 385, 453, 512, 527, 561, 831, 834, 853, 857, 902, 921
Qan, 101, 104, 105, 106, 108, 141, 142, 184, 192, 267, 221, 230, 243, 253, 263, 272, 277, 302, 352, 386, 441, 447, 450, 523, 530, 556, 627, 657, 673, 686, 691, 718, 742, 743, 781, 798, 806, 853, 860, 894, 912, 924
Qan-, 253, 798, 853
Qan tök-, 441, 912
Qan yaşı, 104, 106, 742, 743
Qana-, 253
Qanāʿat, 124, 173, 241, 252, 288, 442, 482, 535, 544, 763, 765, 814
Qanāʿat qıl-, 442
Qanat, 88, 253
Qanat-, 253
Qança, 77, 582, 597, 616, 676
Qanda, 539, 578, 582, 597, 616, 787, 820, 878
Qandın, 54, 126, 69, 206, 212, 393, 565, 582, 597, 604, 761
Qandīl, 141
Qandur-, 254
Qanġusuz, 195, 562
Qanı, 60, 79, 93, 137, 207, 234, 263, 301, 340, 472, 597, 609, 679, 759, 799, 812, 818, 890
Qanlıġ, 236, 24, 562, 726
Qap qara bol-, 442
Qapar-, 254, 631
Qaparçuq, 108, 109
Qapart-, 254
Qapla-, 254
Qap-qara, 105, 114, 261, 442, 578, 788, 879, 930
Qapsa-, 254
Qapsan-, 254
Qapuġ, 62, 133, 135, 141, 170, 174, 191, 282, 212, 442, 534, 576, 579, 596, 620, 669, 797
Qapuġ saqla-, 442

Qaq-, 254
Qar, 57, 59, 90, 91, 98, 101, 117, 118, 124, 136, 138, 185, 201, 203, 218, 219, 271, 273, 297, 8, 13, 21, 26, 30, 34, 36, 47, 57, 61, 63, 71, 73, 82, 242, 255, 261, 295, 360, 400, 463, 465, 483, 521, 536, 558, 587, 602, 626, 654, 661, 670, 672, 673, 676, 713,800, 854, 896
Qara, 56, 59, 73, 74, 75, 88, 90, 97, 100, 123, 128, 130, 188, 192, 197, 241, 283, 212, 215, 232, 252, 282, 320, 437, 535, 578, 631, 632, 667, 678, 716, 721, 742, 783, 803, 809, 812, 853, 856, 877, 878, 886, 931
Qarāba, 141, 142, 267, 781
Qarabaş, 151, 155, 165, 170, 89, 92
Qaramtul, 211, 212, 562
Qaramtul sarıġ, 211, 212, 562
Qaran͡ggu, 50, 74, 853, 878
Qaran͡gqu, 50, 51, 59, 74, 83, 88, 241, 215, 224, 260, 442, 636, 662, 796, 803, 853, 878, 883, 931
Qaran͡gqu bol-, 442
Qaran͡gqu tün, 59, 88, 241, 215, 803, 853, 931
Qaran͡gquluq, 50, 73, 74, 853, 878
Qarar-, 254, 803, 853
Qarar qıl-, 442
Qarārı ārāmı qal-, 442
Qarārsız bol-, 442, 912
Qarart-, 255, 854, 878
Qaravaş, 85, 134, 147, 151, 153, 155, 164, 165, 170, 89, 92, 297, 372, 430, 442, 451, 523, 642, 649, 747, 899, 914
Qaravaş bėr-, 442
Qarġa, 83, 301, 245, 255, 513, 514, 543, 588, 602, 818, 819, 827, 854, 868, 921
Qarġa-, 255, 818, 819, 854, 868
Qarġış, 241, 818, 854
Qarı, 112, 113, 38, 79, 255, 346, 562, 618, 652, 661, 742, 806, 815, 822, 854, 880, 892
Qarı-, 255
Qarın, 90, 91, 98, 449
Qarınça, 81, 87, 88
Qarındaş, 56, 121, 164, 184, 206, 253, 313, 337, 443, 451, 483, 605, 656, 661, 684, 742, 747, 779, 914
Qarındaş bol-, 443
Qarındaş qıl-, 443
Qarındaşlıq, 116, 121
Qarış-, 255
Qarıştur-, 255
Qarluġaç, 81, 82, 83
Qarnı arqaġa yapuş-, 125, 912
Qarşu, 58, 88, 119, 129, 171, 182, 188, 189, 194, 234, 242, 251, 265, 266, 278, 284, 17, 32, 45, 220, 225, 263, 281, 308, 311, 318, 328, 346, 351, 372, 429, 436, 443, 444, 449, 488, 528, 547, 565, 569, 597, 632, 638, 647, 665, 673, 703, 742, 743, 762, 767, 774,818, 848, 858, 877, 893, 899, 912, 913
Qarşu al-, 443, 673, 742, 743, 912
Qarşu çıq-, 443, 742, 743
Qarşu kel-, 443, 444, 632, 673, 742, 743, 767, 913
Qarşu tur-, 444, 632, 913
Qarşu turuş-, 444
Qaṣd, 72, 98, 129, 136, 142, 160, 188, 196, 214, 273, 283, 289, 295, 300, 29, 73, 86, 225, 226, 238, 242, 244, 275, 281, 284, 309, 325, 358, 373, 409, 444, 459, 460, 465, 468, 506, 526, 541, 547, 598, 619, 626, 632, 637, 645, 664, 668, 713, 732, 736, 743, 754,774, 809, 823, 869, 885, 895, 913, 915
Qaṣd qıl-, 444, 732, 743, 913
Qasem yād qıl-, 444, 654, 743
Qāṣid, 156
Qaṣīda oqu-, 445
Qaṣṣāb, 156
Qaş, 127, 131, 252, 255
Qaş-, 252, 255
Qaşı-, 255
Qaşlıġ, 98, 269, 526, 562
Qat, 60, 79, 115, 226, 227, 242, 210, 255, 256, 293, 301, 312, 422, 442, 445, 534, 576, 579, 591, 632, 633, 648, 743, 745, 746, 766, 832
Qat-, 255, 256, 632, 633, 743, 745, 746, 766
Qat qat bol-, 445

Qaṭʿ qıl-, 445, 633, 741, 743, 809, 854, 877, 913
Qata, 51, 66, 102, 106, 111, 119, 131, 142, 175, 184, 204, 215, 223, 228, 248, 255, 273, 291, 299, 305, 37, 40, 62, 206, 211, 220, 236, 246, 251, 258, 268, 275, 281, 301, 304, 310, 311, 363, 366, 397, 432, 436, 463, 471, 473, 485, 491, 492, 529, 539, 540, 545,546, 584, 595, 606, 610, 617, 644, 664, 692, 702, 706, 738, 752, 754, 758, 759, 767, 804, 825, 836, 850, 905, 911
Qaṭarāt, 53, 100, 105, 106, 221, 222, 300, 301, 309, 322, 368, 445, 511, 572, 583, 618, 652, 658, 742, 743, 744, 787, 869, 885, 898
Qaṭarāt aq-, 445, 652, 743, 744, 787
Qaṭarāt yaş aq-, 445, 652, 743, 744, 787
Qatı, 526, 562, 616, 717, 744, 769, 780, 787, 807, 821, 854
Qatıġ, 51, 58, 60, 69, 71, 77, 82, 83, 93, 96, 108, 116, 137, 142, 152, 187, 213, 240, 241, 246, 266, 272, 287, 315, 25, 31, 57, 92, 217, 220, 222, 224, 247, 252, 260, 263, 271, 273, 302, 303, 307, 372, 387, 427, 441, 445, 446, 465, 470, 494, 496, 511, 514, 519, 522, 526, 542, 557, 562, 563, 568, 575, 576, 580, 585, 588, 597, 606, 616, 629, 633, 634, 636, 638, 640, 650, 653, 658, 659, 662, 666, 689, 697, 717, 737, 744, 758, 760, 766, 769, 776, 780, 787, 792, 793, 795, 800, 804, 805, 807, 821, 824, 854, 855, 861, 872, 876, 913, 923, 924
Qatıġ āvāz, 240, 247, 563, 629, 744
Qatıġ bol-, 445, 446, 634
Qatıġ qıl-, 446, 634
Qatıġ tut-, 446, 913
Qatıġ yel, 60, 142, 217, 563
Qatıġ yürü-, 446
Qatıġlan-, 256
Qatıġlıq, 128, 195, 283, 597, 634, 744, 780, 808, 855
Qatıl-, 256
Qatılan-, 256
Qaṭır, 86, 131, 189, 50, 55, 273, 300, 320, 336, 446, 447, 561, 747, 852
Qaṭır min-, 300, 446, 447
Qaṭır mün-, 300, 446, 447
Qaṭra, 106, 221, 530, 657, 806
Qav-, 256, 815, 817, 855, 875
Qavī, 72, 321, 339, 345, 414, 447, 517, 525, 563, 599, 610, 792, 796, 798, 817, 855, 881, 925
Qavī bol-, 447
Qavī qıl-, 447
Qavl, 175, 658, 744, 758
Qavm, 170, 241, 266, 217, 237, 339, 585, 627, 634, 661, 679, 740, 806, 875
Qavurtlıġ, 97, 563, 628, 721, 839, 855, 863
Qaw-, 256, 815, 817, 855, 875
Qawurt, 195, 597, 828, 855
Qawuş-, 256
Qawuştur-, 256, 745, 776
Qay, 104, 106, 257, 277, 447, 616
Qay qıl-, 447
Qay(ı)t-, 257, 616
Qayaş, 90, 116, 121, 855, 878
Qayda, 26, 32, 62, 83, 490, 582, 597, 616, 635
Qaydın, 583, 597
Qayġı, 123, 269, 282, 283, 282, 437, 831, 832, 856, 858, 863
Qayın, 121, 676, 745
Qayış, 127, 131
Qayıt-, 257, 616, 635, 711, 745, 746
Qaylūla qıl-, 447
Qaylūla vaqtı, 62, 69, 735, 745, 775
Qayna-, 257
Qayra-, 257, 635
Qaytar-, 257, 635, 856, 863
Qayu, 51, 92, 102, 106, 126, 129, 134, 141, 147, 151, 184, 200, 217, 220, 221, 254, 264, 267, 287, 293, 294, 304, 307, 10, 13, 14, 70, 71, 214, 217, 239, 249, 250, 260, 294, 309, 316, 349, 367, 369, 387, 388, 392, 394, 401, 415, 438, 454, 455, 468, 478, 480, 492, 493, 500, 513, 526, 534, 539, 543, 551, 553, 563, 564, 568, 590, 594, 595, 599, 606, 608, 625, 647, 650, 652, 657, 663, 696, 701, 720, 724, 725, 748, 757, 763, 764, 766, 769, 774, 788, 789, 796, 798, 828, 829, 845, 857, 893, 902, 929

Qayu bir, 92, 106, 129, 141, 151, 220, 294, 304, 13, 214, 250, 309, 316, 367, 369, 388, 415, 468, 480, 500, 539, 551, 553, 564, 606, 657, 663, 701, 724, 757, 764, 774, 789, 829, 845, 902, 929
Qaz, 83, 159, 257, 287, 456, 465, 654, 665, 745
Qaz-, 257, 654, 745
Qażā, 242, 447
Qażā qıl-, 447
Qazan, 136, 141, 224, 242, 447, 626, 713
Qazan as-, 447
Qazġan, 136, 141, 278, 257, 286, 433, 448, 646
Qazġan-, 257
Qazġan asıl-, 448
Qazı-, 257
Qāżī, 128, 135, 144, 153, 155, 182, 184, 298, 64, 207, 276, 278, 322, 339, 359, 425, 448, 449, 491, 549, 566, 574, 642, 667, 674, 730, 859, 890, 927
Qāżī bol-, 448
Qāżī qıl-, 448
Qāżīlıq, 125, 156, 173, 185, 44, 341, 448, 494, 532, 681
Qāżīlıq qıl-, 448
Qazuq, 141, 143, 279, 508, 643
Qıl, 99, 218, 257, 300, 343, 344, 353, 407, 408, 476, 496, 907, 218, 257, 300, 343, 344, 353, 407, 408, 476, 496, 907
Qıl(ı)n-, 258
Qıldur-, 258
Qılıç, 57, 94, 96, 152, 175, 183, 188, 282, 60, 206, 251, 264, 266, 272, 433, 474, 477, 596, 608, 688, 762, 850
Qılın-, 258
Qılıq, 283, 296
Qılış-, 258, 463
Qıluş-, 258
Qın, 188, 389
Qırāʾat, 182, 242, 877
Qırāʾatsız, 171, 242
Qırang͡, 159, 161, 213, 216
Qırıġ, 159, 161, 213, 216
Qırq, 97, 141, 147, 150, 186, 193, 195, 221, 235, 237, 255, 261, 271, 280, 290, 37, 51, 55, 74, 79, 205, 206, 208, 234, 240, 293, 296, 319, 345, 402, 415, 416, 471, 492, 504, 511, 513, 540, 554, 588, 592, 594, 597, 602, 618, 634, 662, 670, 726, 744, 770, 788, 842, 855, 874, 880
Qırq bėş, 205, 208
Qırq ėkki, 195, 79, 205, 208
Qırq ming͡, 206, 208
Qırq üç, 205, 208
Qırqınç, 97, 564
Qıs-, 258
Qışāş, 182, 185, 79, 316, 448, 663
Qışāş qıl-, 448
Qısmat, 57, 60, 134, 170, 284, 300, 312, 76, 86, 261, 448, 574, 637, 690
Qısmat qıl-, 448
Qısqa, 290, 449, 564, 660, 745, 845, 856
Qısqa qıl-, 449
Qısqa tut-, 449
Qışşa, 163, 723, 745
Qış, 70, 73, 944
Qıyāmat, 58, 69, 74, 75, 120, 134, 140, 163, 193, 206, 210, 233, 242, 243, 284, 285, 15, 61, 207, 213, 231, 257, 258, 259, 271, 273, 288, 295, 308, 313, 314, 321, 326, 328, 357, 376, 389, 392, 403, 410, 417, 423, 424, 425, 436, 437, 440, 443, 446, 449, 471, 481, 482, 488, 492, 497, 513, 522, 563, 578, 587, 589, 590, 601, 608, 617, 621, 623, 628, 632, 634, 635, 640, 645, 655, 671, 687, 712, 722, 729, 742, 744, 750, 760, 765, 766, 769, 795, 802, 812, 823, 835, 855, 856, 878, 919
Qıyāmat bol-, 449
Qıyāmat eteki, 193, 243, 589, 623, 687, 823
Qıyāmat kün, 58, 69, 74, 75, 120, 134, 140, 210, 233, 15, 61, 207, 213, 231, 257, 258, 259, 271, 273, 295, 314, 321, 326, 357, 376, 389, 392, 403, 423, 436, 437, 443, 446, 471, 481, 482, 488, 492, 497, 513, 522, 563, 578, 587, 590, 601, 617, 621, 632, 634, 635, 640, 645, 655, 671, 712, 722, 729, 742, 744, 760, 765, 766, 769, 795, 802, 812, 835, 855, 856, 878, 919

Qıyās qıl-, 449
Qız, 95, 113, 114, 154, 159, 170, 251, 288, 306, 21, 26, 47, 63, 92, 208, 225, 239, 258, 292, 305, 330, 332, 334, 366, 388, 409, 427, 432, 464, 497, 498, 602, 621, 648, 670, 671, 672, 685, 720, 840, 849, 856, 860, 888, 889, 897, 258, 856, 860
Qız ʿayāl, 113, 114, 849, 856
Qız oġlan, 95, 113, 114, 498, 685
Qızar-, 258
Qızdur-, 258, 856, 862
Qızıl, 58, 61, 76, 78, 79, 88, 132, 153, 192, 194, 196, 251, 268, 4, 41, 45, 209, 212, 213, 230, 237, 258, 449, 481, 511, 535, 538, 552, 564, 565, 573, 578, 617, 621, 647, 655, 670, 754, 784, 787, 793, 802, 812, 820, 844, 856
Qızıl altun, 61, 88, 153, 192, 194, 4, 41, 209, 213, 258, 481, 535, 538, 552, 564, 617, 621, 655, 670, 793, 802, 812, 820, 844, 856
Qızıl bol-, 449
Qızıl mēve, 76, 78, 79, 212, 564, 754
Qızıl qan, 251, 230, 237, 564, 565
Qızıl yāqūt, 61, 88, 132, 196, 573, 578, 787
Qızıllıq, 211, 212
Qızıt-, 259
Qobqa, 141, 677, 745, 746
Qoçqar, 86, 552
Qoḍ-, 259, 260, 616, 635, 636, 711, 713, 743, 745, 746, 766
Qoḍul-, 259, 261
Qol-, 259
Qol eti, 89, 115, 653
Qol qawşur-, 300, 449
Qol qawuştur-, 300, 449
Qol sal-, 449
Qoldaş, 170, 819, 820, 829, 856, 876
Qoltuk, 99
Qon-, 259, 837, 857
Qondur-, 259, 734, 746
Qonḡrul-, 259
Qonḡşı, 165, 170
Qonḡşılıq, 170
Qonşı, 165, 170
Qonuq, 67, 119, 128, 161, 171, 195, 220, 311, 64, 80, 217, 222, 449, 559, 581, 590, 684, 711, 805, 835
Qonuq bol-, 449
Qonuqla-, 259
Qonuqluq qıl-, 450
Qop-, 260, 636, 849, 857
Qopar-, 213, 260, 406, 486, 636, 656, 723, 746, 781, 803, 843, 918
Qorq-, 260, 857, 881
Qorqa eymenü, 237, 345, 684, 927, 930
Qorqıt-, 260
Qorquġ, 177, 185, 259, 269, 283, 284, 233, 292, 372, 374, 384, 566, 611, 899, 901
Qorqunç, 269, 284
Qorqunçlıġ, 253, 526, 564, 741
Qorqunçluġ, 81, 526, 564
Qorqut-, 260
Qova, 141, 677, 745, 746
Qoy, 76, 80, 81, 82, 86, 89, 90, 115, 126, 127, 131, 18, 259, 260, 266, 269, 297, 347, 387, 427, 441, 450, 478, 500, 616, 631, 636, 649, 653, 655, 713, 743, 746, 763, 766, 927, 930
Qoy boġuz-, 450
Qoy qozı, 86, 90, 631, 927, 930
Qoy yüngi, 80, 81, 127, 131
Qoyluġ, 82, 151, 156, 36, 565
Qoymat, 156, 676, 746
Qoymatlıq qıl-, 450
Qoyuġ, 105, 106, 192, 206, 212, 277, 302, 386, 447, 450, 565, 686
Qoyuġ qan qıl-, 450
Qoyul-, 259, 261
Qozı, 81, 84, 86
Qubba, 161, 194, 266, 450, 627, 716, 746, 766
Qubba qopar-, 450
Qubla qıl-, 450, 913
Quç-, 261
Quçuş-, 261
Qudrat, 266
Qudratlıġ, 310, 391, 565
Quḍruq, 89
Quḍu, 50, 53, 56, 57
Quḍuġ, 50, 53, 56, 57, 89, 138, 144, 247, 270, 274, 275, 283, 313, 430, 471, 583, 615, 644, 654, 661, 677, 800

Quḍuġ aġzı, 56, 144, 274, 313, 661
Quḍug yaqası, 56
Quḍuq, 53, 56, 57
Qufl, 141
Qul, 66, 85, 96, 99, 101, 105, 110, 127, 129, 138, 141, 142, 143, 145, 147, 155, 165, 166, 171, 173, 181, 218, 256, 261, 262, 268, 279, 292, 299, 307, 310, 37, 41, 61, 93, 219, 221, 236, 241, 247, 265, 285, 291, 293, 328, 372, 387, 400, 401, 409, 419, 428, 435, 443, 450, 451, 456, 457, 476, 523, 530, 531, 538, 550, 558, 567, 587, 607, 612, 625, 628, 648, 649, 657, 670, 678, 711, 720, 722, 724, 728, 731, 733, 738, 746, 747, 750, 754, 773, 777, 782, 788, 795, 799, 806, 807, 817, 840, 841, 862, 879, 882, 899, 906, 914, 915
Qul bol-, 451, 747, 914
Qul qaravaş bol-, 451, 747, 914
Qul qıl-, 451
Qulaq, 99, 397, 451, 496, 718, 914
Qulaq eşit-, 451
Qulaq tut-, 451, 914
Qulaqı aġırraq bol-, 451, 914
Qulavuz, 151, 156
Qulluq, 228, 243, 340, 451, 679, 818, 890
Qulluq qıl-, 451
Qulluq secdesi, 243
Qum, 53, 57, 273
Qum tepesi, 57, 273
Quma, 121, 302, 369, 452, 700, 718, 747, 830
Quma al-, 452
Qumı-, 261
Qunuş-, 261
Qur, 131, 55, 261, 636, 637, 713, 747
Qurʿa kemiş-, 452
Qurb, 243
Qurbān, 69, 72, 98, 111, 169, 243, 244, 272, 287, 209, 431, 452, 537, 557, 570, 610, 664, 675, 706, 748, 815, 848
Qurbān ʿīdi, 169, 244, 706, 748
Qurbān küni, 69
Qurbān qıl-, 452
Qurbat derecesi, 244
Qurbat maqāmı, 244
Qurġuşın, 60, 61, 236
Qurı-, 261, 262
Qursaq, 99, 721, 748
Qurt, 81, 87, 88, 97, 109, 161, 233, 563, 628, 721, 839, 855
Qurtar-, 261, 262
Qurtġar-, 261, 262
Qurtul-, 262
Quru-, 261, 262
Quruġ, 140, 247, 565, 637, 857, 870
Qus-, 262
Quş, 64, 87, 135, 168, 305, 220, 284, 576, 587, 603, 668, 701, 836
Quşluq namāzı, 244
Quşluq vaḫtı, 65, 69, 70, 71, 163, 210, 527, 762, 781
Qutġar-, 261, 262
Qutıl-, 262
Qutqar-, 261, 262
Qutul-, 262
Quvvat, 124, 137, 170, 212, 310, 12, 71, 264, 268, 298, 337, 452, 453, 457, 493, 580, 622, 683, 757
Quvvat bağışla-, 452
Quvvat bėr-, 452
Quvvat bol-, 453
Quvvat körgüz-, 453
Quvvat qıl-, 453
Quvvatlıġ, 100, 114, 12, 36, 287, 288, 453, 565, 685, 781, 798, 817, 857, 881
Quytu, 53, 57
Quyuġ, 50, 53, 56, 57

-R-

Raġbat, 176, 201, 284, 304, 234, 243, 281, 295, 453, 571, 726, 748, 867, 914
Raġbat qıl-, 453, 914
Raġbatlan-, 262, 709, 748
Raġbatlıġ bol-, 300, 453, 454, 857, 858
Raġbetlig bol-, 300, 453, 454, 857, 858
Raġbetsiz bol-, 454, 805, 857, 858, 866
Rāḥat, 284, 443, 454, 565, 689, 742, 748, 804, 822, 828, 840, 844, 852, 856, 858, 912, 914
Rāḥat bėr-, 454, 804, 858
Rāḥat bol-, 454, 689, 748, 914
Rāhib, 58, 244, 83, 92, 787
Raḥīm, 284, 565, 615, 813, 858, 882

Raḥm qıl-, 455
Raḥmānī, 244, 409, 455, 478, 614, 686
Raḥmānī bol-, 455
Raḥmat, 94, 102, 106, 140, 170, 219, 228, 230, 238, 244, 248, 256, 271, 314, 55, 206, 237, 249, 269, 297, 320, 366, 376, 379, 380, 426, 428, 431, 455, 479, 505, 529, 546, 551, 581, 588, 611, 650, 698, 702, 734, 735, 742, 748, 781, 791, 794, 815, 864, 881, 910
Raḥmat āyatı, 244
Raḥmat ėt-, 455
Raḥmat qıl-, 455, 748, 781
Raḥmatlıġ, 269, 284, 526, 565, 813, 858, 882
Raḥmetlig, 269, 284, 443, 526, 565, 742, 813, 858, 882, 912
Ramażān, 69, 245, 62, 391
Ramażān ayı, 69, 245, 62
Rāst, 54, 57, 70, 155, 183, 188, 201, 202, 233, 250, 5, 59, 67, 85, 247, 264, 283, 286, 289, 290, 306, 367, 368, 412, 433, 435, 439, 453, 455, 456, 474, 493, 507, 509, 514, 580, 586, 590, 597, 605, 637, 644, 654, 657, 680, 717, 725, 749, 783, 789, 809, 819, 829, 831, 858, 862, 898, 915, 921
Rāst bol-, 455, 717, 749
Rāst kel-, 455
Rāst qıl-, 455, 915
Rāst tut-, 456
Rāst tüş-, 456
Rāstlıq, 310, 453
Rāşidīn, 245
Ravḥ, 163, 274, 284, 285, 290, 417, 424, 425, 750, 835
Rāvī, 156
Ravża, 245
Rāy, 285, 456, 692, 749
Rāyiḥa, 103, 104, 858, 861
Rāynı buz-, 456
Rāz, 175
Rāżī, 67, 127, 141, 153, 157, 181, 214, 224, 266, 284, 285, 286, 300, 61, 64, 86, 219, 342, 353, 370, 383, 386, 393, 409, 442, 456, 461, 467, 472, 499, 502, 548, 550, 592, 602, 682, 690, 709, 724, 755, 775, 778, 799, 825, 847, 859, 860, 891, 894, 902, 915, 916
Rāżī bol-, 456, 915
Rāżīlıq, 310
Rebbānī, 124, 213, 223, 231, 232, 245, 265, 624, 707, 749
Recā, 285, 749, 777, 830, 859
Receb, 62, 70
Red qıl-, 456, 846, 859
Rekʿāt, 245, 314
Rekʿat qıl-, 456
Reml qıl-, 457
Renc bėr-, 457, 749, 794, 915
Reng, 212
Renglig, 564, 565
Resūl, 105, 208, 246, 672
Revā, 59, 88, 115, 121, 180, 183, 241, 250, 278, 279, 215, 250, 265, 288, 302, 324, 347, 369, 392, 401, 412, 439, 441, 452, 457, 503, 557, 566, 607, 700, 703, 712, 720, 735, 747, 750, 766, 780, 830, 848, 853, 859, 861, 875, 929, 931
Revā bol-, 457, 720, 750, 766
Revā kör-, 457
Revā qıl-, 457
Revān, 177, 292, 566
Reyḥān, 163, 274, 284, 285, 290, 417, 424, 425, 722, 750, 835
Rızq, 125, 201, 799
Ribā yė-, 457, 915
Ribā-ḫor, 147, 150
Ribāṭ qıl-, 457
Ridā, 131
Riḥlat qıl-, 457, 703, 750, 751, 915
Risālat, 156, 296, 458, 732, 750, 807
Risālat tegür-, 458
Rişvet al-, 458
Rişvet bol-, 458
Rivāyat, 51, 84, 101, 162, 175, 183, 298, 7, 25, 34, 39, 47, 75, 76, 85, 224, 236, 241, 335, 458, 625, 674, 889, 915
Rivāyat qıl-, 458, 915
Riyā, 222, 262, 270, 310, 15, 431, 458, 467, 483, 524, 532, 732, 750, 753, 755, 796, 808, 925
Riyā bol-, 458, 750, 755
Riyā qıl-, 458, 750, 755
Riyāsız, 310, 804, 859

Riyāżat, 285
Riżā, 285, 286
Riżvān ay-, 458
Rūḥ, 106
Rūḥını qabż qıl-, 459
Ruḫsat bėr-, 459, 678, 706, 750, 790
Ruqʿa, 163, 222
Rustāyī, 171, 566, 859, 865
Rūşen, 459, 566, 829, 851, 859, 915
Rūşen bol-, 459, 915
Rūza, 56, 66, 68, 70, 73, 80, 81, 108, 160, 173, 186, 194, 197, 209, 240, 245, 246, 248, 270, 282, 306, 20, 39, 74, 242, 258, 264, 265, 266, 279, 300, 339, 366, 388, 391, 459, 460, 469, 487, 501, 514, 550, 578, 601, 626, 643, 674, 699, 704, 714, 717, 738, 751,767, 773, 827, 838, 839, 850, 863, 897, 916, 921
Rūza aç-, 459, 916
Rūza bol-, 459
Rūza boz(u)l-, 300, 460
Rūza tut-, 459, 916
Rūzgār, 70, 220, 460, 653, 800, 916
Rūzgār keçür-, 460, 916
Rūzī, 103, 109, 127, 150, 160, 168, 170, 171, 175, 187, 202, 216, 223, 237, 245, 250, 251, 264, 267, 275, 277, 278, 279, 284, 285, 290, 291, 298, 310, 43, 51, 65, 73, 81, 90, 92, 93, 206, 210, 230, 247, 261, 315, 316, 332, 333, 334, 356, 385, 394, 419, 426, 443, 454, 460, 493, 497, 516, 521, 531, 565, 614, 621, 625, 627, 628, 672, 675, 693, 708, 710, 722, 728, 742, 770, 782, 827, 830, 840, 857, 858, 865, 876, 888, 889, 904, 912
Rūzī qıl-, 460
Rücūʿ qıl-, 460, 637

-S-

Saʿādat, 202, 267, 285, 829, 859, 865
Saʿādat-i ebedī, 202, 267, 285, 865
Sāʿat, 63, 70, 146, 221, 278, 282, 228, 242, 320, 357, 372, 379, 388, 393, 419, 421, 423, 520, 538, 542, 560, 592, 626, 637, 638, 689, 705, 713, 728, 737, 762, 824, 851, 882, 886, 899, 901, 930
Ṣab(u)r, 269, 285, 286, 825
Ṣābir, 285
Ṣābit, 285, 303, 250, 349, 460, 546, 566, 630, 637, 831, 850, 916
Ṣābīt, 222, 566
Ṣābit bol-, 460, 916
Ṣābit-qadam, 285, 250, 566, 630, 850
Ṣabrı qarār, 111, 286, 662, 825, 860
Ṣabur, 54, 61, 93, 101, 137, 158, 223, 236, 269, 271, 285, 286, 296, 25, 238, 246, 251, 286, 292, 322, 334, 351, 353, 358, 387, 407, 433, 443, 448, 458, 460, 461, 511, 546, 604, 632, 646, 648, 683, 695, 742, 786, 807, 821, 825, 839, 845, 860, 895
Ṣabur bol-, 460
Ṣabur qıl-, 461
Saç, 99, 262, 860, 880
Saç-, 262, 860, 880
Saçıl-, 263, 860, 880
Saçlıġ bol-, 461
Saçra-, 263
Ṣadaqa, 57, 136, 211, 228, 246, 288, 308, 426, 461, 490, 524, 530, 598, 717, 750, 767, 796, 925
Ṣadaqa bėr-, 461, 750, 767
Ṣadaqa qıl-, 461
Ṣadaqāt, 247
Ṣādir bol-, 461, 739, 751
Ṣadr-i cinān, 165, 209, 226, 229, 247, 259, 592
Ṣaf, 170, 188, 195, 264, 281, 433, 444, 453, 457, 461, 474, 774, 916
Ṣaf tart-, 461, 916
Ṣafā, 286, 807, 821, 834, 860, 873
Ṣafar ayı, 70, 379, 706
Safar qıl-, 461, 703, 750, 751, 916
Ṣāfī, 102, 160, 247, 282, 360, 462, 495, 529, 566, 629, 638, 732, 836, 845, 848, 860, 870
Ṣāfī bol-, 462
Saġ-, 263
Saġ yaġ, 123, 125, 137, 277
Saġır, 99, 101, 108, 110, 567
Saġlıq qoy, 86
Saġraq, 80, 81, 742, 751
Saġu-, 263, 856, 860
Ṣaḥāba, 139, 155, 169, 189, 191, 213, 247, 278, 301, 307, 5, 10, 12, 23, 24, 36, 47, 49, 65, 69, 77, 241, 283, 293,

297, 320, 339, 355, 363, 368, 375, 385, 456, 464, 504, 644, 648, 698, 703, 751, 781, 788, 791, 808, 826, 834, 897, 898, 900, 902, 920
Ṣāḥib, 64, 68, 108, 110, 121, 128, 145, 153, 155, 171, 200, 225, 226, 238, 240, 247, 248, 292, 297, 310, 31, 57, 81, 205, 300, 462, 515, 549, 553, 567, 586, 649, 673, 682, 683, 699, 718, 719, 726, 731, 739, 747, 751, 758, 794, 810, 823, 861, 883
Ṣāḥib-ʿayāl, 121
Ṣāḥib-cemāl, 153, 155, 171, 238, 292, 297, 310, 31, 57, 81, 515, 553, 567, 649, 673, 718, 726, 731, 747, 751, 794, 810, 823, 861, 883
Ṣāḥib-cemāllıġ, 515, 567, 673, 718, 751, 794, 810, 823, 861, 883
Ṣāḥib-firāş, 68, 108, 110, 462, 567, 699, 751, 758
Ṣāḥib-firāş bol-, 462, 699, 751, 758
Ṣāḥib-ḫayr, 240, 247, 549, 567, 739
Ṣāḥib-kerāmat bol-, 300, 462
Ṣāḥib-kerāmāt bol-, 300, 462
Sāḥir, 154, 155, 156, 473, 557, 671, 752
Ṣaḥrā, 57, 70, 225, 462, 638, 752, 782
Ṣaḥrā çıq-, 462, 752
Ṣaḥrā oltur-, 462, 752
Saʿīd, 286, 2, 3, 811, 861
Sāʾil, 156
Sākin bol-, 462, 638
Sal-, 263, 638, 639, 713, 714, 752, 861, 869
Ṣalābat, 248
Salām al-, 462
Salām bol-, 463
Salāmat, 144, 286, 322, 463, 465, 597
Salāmat bol-, 463
Salāṭīn, 178, 181
Ṣalavāt, 228, 248, 346, 397, 463, 466, 610, 684, 752, 753, 755, 905, 917
Ṣalavāt ay-, 463, 752, 753
Ṣalavāt ayt-, 463, 752, 753
Salın-, 264
Ṣāliḥ, 56, 99, 166, 208, 248, 222, 267, 342, 463, 682, 728, 748, 753, 891
Ṣāliḥ bol-, 463, 728, 753
Salṭanat bėr-, 464
Samʿa, 310, 753
San, 196, 264, 753
San-, 264
Sana-, 264, 639
Ṣanam, 142, 671, 753
Sanç-, 264
Ṣandūq, 142
Sanga, xviii, 51, 52, 54, 56, 58, 64, 67, 71, 75, 78, 79, 96, 106, 115, 116, 121, 124, 130, 157, 167, 174, 175, 176, 179, 183, 184, 189, 193, 197, 200, 201, 211, 212, 220, 222, 227, 228, 230, 236, 241, 243, 250, 258, 263, 266, 267, 268, 273, 274, 277, 278, 289,295, 299, 301, 302, 303, 306, 307, 312, 313, 8, 36, 38, 60, 65, 73, 79, 91, 209, 211, 219, 224, 226, 227, 231, 235, 244, 248, 256, 257, 261, 268, 270, 271, 272, 273, 276, 279, 281, 282, 292, 303, 308, 314, 315, 318, 324, 327, 331, 333, 337, 340, 342, 343, 348, 351, 371, 372, 373, 374, 376, 381, 382, 383, 384, 386, 387, 394, 412, 413, 414, 416, 418, 419, 421, 434, 436, 440, 441, 445, 451, 452, 454, 455, 466, 467, 470, 474, 475, 476, 484, 495, 496, 497, 500, 504, 509, 510, 512, 513, 515, 516, 520, 521, 524, 539, 544, 546, 547, 548, 552, 554, 574, 578, 591, 595, 601, 603, 606, 619, 620, 622, 625, 631, 635, 640, 645, 647, 648, 654, 657, 663, 669, 672, 673, 676, 677, 682, 683, 688, 691, 696, 697, 703, 707, 709, 710, 714, 715, 717, 726, 728, 736, 747, 748, 755, 758, 761, 771, 772, 774, 775, 777, 779, 781, 786, 787, 790, 794, 795, 798, 809, 814, 815, 816, 818, 820, 821, 825, 826, 828, 830, 834, 844, 850, 854, 858, 864, 865, 868, 872, 874, 878, 882, 886, 887, 888, 891, 899, 902, 904, 909, 912, 914, 922, 923, 927
Sansız, 196, 347, 567, 686, 753, 822, 892
Sap, 233, 464, 612, 615, 916
Sap sarıġ bol-, 464, 916
Saqal, 99, 721, 753
Saqalsız, 99, 248, 567
Saqf, 161
Saqın-, 264

Saqınç, 268, 286
Saqış, 196, 229, 464, 620, 753
Saqış qıl-, 464
Saqışsız, 196, 347, 567, 686, 753, 822, 892
Sāqī, 156, 239, 464
Sāqī bol-, 464
Sāqīlıq qıl-, 464
Saqla-, 264
Saqlan-, 264, 639, 716, 753
Saqnuq, 248, 739, 753
Saqsıq, 88, 109, 161, 77, 233
Sar-, 264
Sarāy, 61, 104, 130, 133, 135, 159, 161, 164, 170, 212, 68, 90, 223, 230, 281, 425, 464, 552, 579, 644, 779, 844
Sarāy qopar-, 464
Ṣarf qıl-, 464
Sarġar-, 265
Sarġart-, 265
Sarıġ, 36, 53, 79, 100, 104, 106, 114, 233, 309, 90, 212, 236, 464, 494, 542, 556, 562, 564, 572, 615, 623, 700, 709, 754, 793, 829, 847, 869, 916
Sarıġ bol-, 464
Sarıġ suw, 104, 106, 236, 709, 754
Sarıġlıq, 211, 212
Sarımsaq, 79, 174, 257, 312, 478
Sarp, 567
Sarsıt-, 265, 741, 754
Sası, 90, 103, 104, 265, 526, 568, 858, 861
Sası-, 265
Sasıġ, 90, 103, 104, 224, 526, 568, 858, 861
Sat-, 265, 861
Satġaş-, 265
Satġın al-, 464, 861
Satguçı, 151, 157
Satlıq, 124, 147, 150
Ṣavāb, 248, 285, 294, 465, 510, 749
Ṣavāb, 103, 155, 211, 248, 288, 210, 283, 338, 368, 453, 456, 464, 478, 530, 546, 583, 604, 644, 648, 673, 677, 754, 763, 825, 827, 835, 861, 876, 879, 882, 890, 898, 918
Ṣavāb bėr-, 464, 673, 754
Ṣavāb bol-, 464
Ṣavāb kör-, 465
Ṣavmaʿa, 58, 82, 146, 160, 255, 289, 78, 219, 259, 336, 771, 787, 798, 857, 869
Ṣavt, 172, 175, 546
Sawuq, 59, 60, 187, 288, 262, 463, 465, 467, 469, 568, 697, 834, 860, 861
Sawuq bol-, 465
Sawuq yėl qop-, 465
Sawut-, 265, 856, 862
Saʿy qıl-, 465
Ṣayd qıl-, 465
Sebeb, 56, 83, 248, 267, 272, 301, 18, 38, 39, 287, 342, 456, 465, 680, 682, 720, 754, 784, 790, 819, 891
Sebeb bol-, 465
Sebeb-i nuzūl, 248, 18, 38, 39
Sebīl qıl-, 465
Seccāda, 136, 249, 299, 465, 726, 754, 881
Seccāda kemiş-, 465, 726, 754
Secde, 51, 52, 70, 134, 137, 142, 143, 198, 207, 243, 244, 249, 289, 295, 15, 38, 61, 239, 244, 267, 295, 347, 395, 403, 414, 425, 465, 466, 494, 501, 536, 619, 671, 708, 725, 753, 771, 845, 892, 904, 908, 917
Secde qıl-, 465, 917
Secde qıldur-, 466
Secdeke bar-, 466, 917
Sefer, 188
Sefīhlik, 286, 16, 469, 825, 862
Segirt-, 265
Seḥer, 50, 62, 70, 236, 285, 61, 246, 726
Seḥer vaqti, 50, 62, 70
Sehv, 262, 310, 236, 291, 648, 820, 828, 838, 858, 862
Sekerāt, 108, 110
Sekīnet bol-, 466
Sekir-, 265, 675, 755, 788, 792
Sekit-, 265
Sekiz, 35, 65, 66, 205, 207, 208, 307, 494
Sekkiz, 35, 202, 249, 257, 277, 205, 208, 222, 287, 385, 402, 476, 511, 708, 721, 775, 805, 872
Sekkiz uçtmaḥ, 249, 277, 385, 402, 708, 721
Sekkiz yüz, 205, 208
Sekriş-, 265

Seksen, 46, 153, 186, 4, 36, 205, 209, 622, 685
Seksen mi͡ng, 153, 186, 4, 36, 209, 622, 685
Seksinç, 73, 568
Selām, 75, 79, 171, 201, 228, 240, 242, 249, 81, 93, 259, 346, 397, 415, 436, 440, 443, 466, 595, 610, 611, 632, 645, 684, 698, 726, 731, 738, 739, 740, 743, 749, 755, 801, 905, 911, 917, 939
Selām ay-, 466
Selām ayt-, 466, 755, 917
Selām bėr-, 466, 755, 917
Selām qıl-, 466, 755, 917
Selāmatlıq bol-, 466
Semaʿat, 293, 310, 755
Semʿat qıl-, 467, 750, 755
Şemen, 150, 296, 297, 455, 649
Şemere, 264, 267, 841, 862, 882, 883
Semrü-, 266
Semüz, 86, 92, 98, 99, 529, 552, 568, 805, 847, 848, 862, 869, 882
Sen, 52, 54, 61, 64, 67, 71, 75, 77, 87, 90, 92, 97, 98, 102, 106, 110, 111, 113, 114, 115, 117, 118, 120, 121, 124, 128, 134, 136, 141, 143, 144, 147, 149, 150, 151, 155, 157, 158, 160, 161, 163, 165, 166, 167, 169, 174, 175, 176, 178, 180, 183, 188, 192, 193, 196, 202, 203, 205, 206, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 217, 218, 219, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 232, 245, 247, 249, 250, 257, 259, 260, 261, 266, 267, 271, 272, 273, 274, 276, 278, 281, 282, 284, 285, 287, 290, 292, 295, 297, 298, 300, 304, 305, 307, 308, 309, 310, 311, 313, 314, 5, 8, 11, 16, 17, 18, 20, 25, 30, 32, 33, 38, 41, 48, 50, 54, 56, 57, 59, 60, 64, 69, 73, 78, 80, 83, 84, 86, 89, 205, 206, 209, 215, 221, 222, 224, 226, 228, 230, 231, 233, 234, 235, 244, 248, 257, 260, 262, 266, 268, 271, 272, 273, 274, 275, 278, 279, 280, 282, 284, 287, 291, 294, 295, 296, 299, 301, 302, 304, 305, 306, 309, 310, 315, 316, 317, 318, 322, 324, 325, 326, 327, 329, 331, 333, 335, 344, 345, 346, 347, 351, 352, 353, 356, 357, 361, 363, 364, 365, 367, 368, 369, 372, 373, 381, 382, 383, 384, 391, 392, 402, 403, 409, 410, 412, 417, 418, 424, 425, 428, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 450, 453, 456, 457, 460, 462, 464, 470, 474, 476, 477, 483, 484, 485, 494, 499, 500, 501, 505, 507, 508, 509, 513, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 529, 535, 536, 537, 541, 543, 544, 545, 548, 549, 553, 556, 557, 565, 567, 570, 579, 581, 585, 586, 591, 592, 594, 595, 596, 597, 598, 601, 602, 603, 606, 609, 610, 612, 613, 615, 618, 619, 622, 623, 624, 625, 627, 628, 631, 635, 637, 638, 643, 644, 649, 650, 654, 656, 658, 659, 661, 662, 665, 666, 672, 674, 675, 676, 685, 686, 688, 691, 692, 693, 694, 696, 697, 698, 702, 707, 710, 713, 714, 719, 721, 725, 731, 733, 736, 739, 740, 742, 750, 753, 754, 758, 761, 762, 768, 771, 774, 775, 777, 782, 783, 786, 789, 793, 794, 795, 804, 807, 808, 809, 812, 815, 816, 822, 823, 824, 825, 828, 832, 833, 835, 836, 847, 848, 850, 857, 858, 862, 863, 864, 865, 872, 873, 876, 879, 881, 885, 888, 891, 892, 893, 894, 897, 898, 902, 906, 911, 912, 915, 922, 923, 926, 929
Şenā, 174, 175, 203, 211, 218, 267, 271, 313, 253, 340, 467, 586, 736, 741, 755, 756, 784, 834, 850, 862, 927
Şenā ay-, 467, 755, 756
Şenā ayt-, 467, 755, 756
Şenā qıl-, 467, 755, 756
Sėnde, 128, 606
Sendin, 53, 266, 275, 12, 233, 326, 329, 350, 370, 434, 467, 576, 606, 736, 756, 830
Seng(i)r, 159, 161, 213, 216, 729
Sėngek, 80, 130, 138, 139, 140, 142, 144
Sengir, 159, 161, 178, 213, 216, 729, 756
Sėni, 52, 105, 118, 120, 123, 144, 149, 167, 169, 185, 192, 209, 229, 247, 259, 270, 272, 291, 292, 302, 306, 4,

25, 40, 54, 71, 78, 83, 91, 222, 226, 239, 251, 257, 260, 282, 288, 289, 302, 308, 311, 319, 322, 326, 340, 357, 361, 363, 368, 370, 371, 373, 389,390, 408, 438, 450, 465, 487, 502, 509, 519, 522, 530, 543, 588, 589, 606, 619, 623, 624, 635, 649, 679, 682, 686, 694, 697, 702, 709, 710, 725, 739, 777, 780, 784, 788, 795, 805, 809, 818, 850, 857, 875, 890, 898, 899, 903, 920
Seninḡ, 58, 75, 93, 96, 104, 112, 115, 121, 141, 143, 158, 160, 165, 167, 179, 183, 187, 192, 193, 195, 196, 197, 200, 202, 204, 206, 210, 211, 216, 218, 220, 221, 227, 228, 234, 249, 251, 256, 257, 259, 265, 267, 268, 273, 276, 278, 283, 284, 285, 288, 295, 297, 299, 301, 302, 304, 309, 4, 9, 36, 46, 48, 54, 61, 64, 80, 81, 91, 222, 243, 255, 258, 263, 282, 284, 285, 287, 302, 305, 308, 311, 316, 322, 340, 342, 343, 344, 351, 360, 361, 366, 374, 377, 388, 399, 400, 402, 405, 407, 411, 414, 417, 424, 425, 429,439, 441, 450, 464, 466, 470, 475, 476, 484, 499, 502, 504, 506, 509, 517, 520, 533, 538, 545, 557, 568, 571, 606, 609, 611, 627, 631, 639, 645, 654, 667, 678, 680, 688, 691, 700, 704, 717, 721, 736, 750, 752, 758, 762, 773, 774, 775, 777, 779, 784, 793, 795, 805, 808, 814, 817, 818, 819, 826, 833, 834, 836, 848, 851, 854, 861, 866, 872, 882, 891, 907, 912, 920, 921, 923, 927, 931
Sergerdān bol-, 467
Sergerdān qıl-, 467, 756, 763
Serheng, 157
Sev-, 266, 269, 848, 862
Ş̲evāb biti-, 468
Ş̲evābluġ bol-, 468
Sew-, 266, 269, 848, 862
Sew(ü)n-, 266, 801, 808, 852
Sewer oġlum, 349, 609, 611, 689, 824
Sewmeklik, 286
Sewnüş-, 266, 801, 808, 852, 863
Sewüglüg, 286, 468, 516
Sewüglüg bol-, 468
Sewüglük, 286, 719, 724, 756
Sewün-, 35, 266, 801, 808, 852, 863
Sewünç, 287, 822, 828, 840, 844, 852, 856, 863
Sewünçi bėr-, 468
Seyr qıl-, 468
Seyr qıldur-, 468
Seyrek, 9, 36, 568, 855, 863
Seyyāḥlıq qıl-, 469, 470
Seyyide, 113, 115
Sez-, 266
Sezā, 116, 230, 311, 341, 354, 402, 446, 469, 493, 535, 568, 634, 680, 719, 720, 729, 756, 826, 865, 890
Sezā bol-, 469, 719, 729, 756
Sėzik, 287, 863, 877
Ṣıfat, 133, 265, 267, 8, 469
Ṣıfāt, 265, 267
Ṣıfat qıl-, 469
Ṣıfatlıġ, 568
Ṣıfatlig, 568
Sıġ-, 266
Sıġ(ı)n-, 266
Sıġın-, 266
Sıġındur-, 266
Sıġınġu, 249, 50
Sıġır, 86, 134, 229, 365, 541
Sıġış-, 267
Ṣıḥḥat, 107, 239, 469, 653, 756, 832, 833, 841, 863, 864
Ṣıḥḥat bėr-, 469
Ṣıḥḥat bul-, 469
Sıltaġ, 172, 175
Sın, 249, 290, 267, 460, 723, 756, 778
Sına-, 267
Sındu, 142
Sındur-, 267
Sınuq, 311, 569
Sıqa-, 267
Sıqtur-, 267
Sır(r), 172, 175
Ṣırāṭ, 249
Sırça, 80, 130, 138, 139, 140, 141, 142, 267, 781
Sız-, 267
Siccīn, 249
Ṣiddīq, 311, 639
Sifāhat qıl-, 469
Siḥr, 96, 250, 469, 575, 776, 872
Siḥr qıl-, 469

Sil-, 267
Silāḥ, 188, 469
Silāḥ keḍ-, 469
Silāḥlıġ, 186, 188, 193, 569, 708, 929
Silāḥlig, 186, 187, 188, 265, 29, 569, 686
Silk-, 267
Sīmā, 100, 678, 757
Sing͡-, 268
Sing͡ek, 88, 108
Sing͡ür-, 268, 666, 757
Sipās, 250
Sirāyat, 110, 175, 179, 470, 793
Sirāyat qıl-, 470
Sīret, 287
Sirr, 172, 175
Siş-, 268, 272
Siyāḥat, 177, 178, 469, 470
Siyāḥat qıl-, 469, 470
Siz, 72, 75, 87, 91, 117, 119, 121, 126, 137, 153, 160, 163, 166, 169, 171, 203, 204, 205, 209, 223, 233, 268, 272, 273, 280, 282, 285, 300, 306, 4, 16, 22, 24, 54, 56, 85, 90, 91, 220, 221, 235, 237, 238, 239, 248, 250, 253, 256, 264, 266, 267, 269, 277, 280, 285, 296, 298, 305, 312, 321, 322, 325, 335, 345, 346, 361, 367, 378, 383, 389, 394, 407, 411, 413, 422, 423, 430, 434, 439, 442, 448, 453, 459, 473, 476, 479, 484, 485, 486, 506, 508, 511, 513, 516, 520, 521, 529, 533, 536, 539, 543, 549, 553, 566, 569, 577, 578, 579, 583, 587, 589, 593, 597, 605, 606, 607, 614, 615, 616, 622, 623, 629, 630, 632, 647, 649, 654, 664, 668, 672, 684, 685, 687, 690, 697, 708, 710, 722, 723, 725, 732, 736, 737, 740, 759, 767, 773, 786, 787, 790, 791, 801, 820, 821, 825, 841, 850, 852, 864, 873, 875, 876, 878, 892, 903, 908, 910, 918, 922, 928, 930
Sizdin, 103, 266, 285, 230, 308, 330, 394, 429, 606, 672, 813, 848, 859
Sizing͡, 106, 114, 120, 122, 139, 148, 149, 168, 169, 173, 180, 181, 243, 253, 282, 283, 287, 312, 27, 33, 37, 52, 56, 62, 65, 66, 87, 215, 231, 241, 243, 245, 252, 261, 264, 283, 308, 343, 347, 406, 422, 429, 434, 486, 488, 497, 508, 511, 547, 573, 574, 606, 624, 627, 629, 637, 644, 685, 687, 702, 711, 715, 717, 734, 737, 786, 787, 813, 820, 822, 827, 838, 839, 848, 871, 878, 906, 919, 928
Sizke, 75, 103, 105, 112, 117, 148, 149, 171, 174, 179, 196, 197, 201, 208, 220, 236, 242, 273, 280, 299, 306, 4, 28, 75, 221, 224, 228, 237, 241, 246, 260, 265, 266, 269, 293, 312, 322, 327, 333, 345, 357, 361, 363, 371, 374, 375, 389, 406, 408, 414, 434, 453,466, 497, 501, 509, 511, 512, 516, 524, 536, 540, 553, 566, 573, 576, 584, 590, 599, 606, 614, 615, 641, 672, 682, 684, 698, 703, 710, 711, 725, 736, 755, 772, 777, 783, 785, 791, 796, 801, 813, 821, 830, 841, 845, 859, 875, 877, 897, 900, 903, 908, 917, 919, 921, 922, 925, 930
Sizler, 61, 71, 104, 121, 133, 145, 158, 173, 203, 219, 243, 274, 282, 285, 296, 24, 238, 243, 250, 259, 281, 289, 295, 322, 346, 396, 407, 408, 411, 413, 444, 466, 479, 485, 493, 511, 516, 529, 566, 568, 576, 596, 606, 608, 611, 616, 630, 684, 693, 698, 717, 725, 755, 770, 774, 786, 807, 850, 852, 861, 878, 908, 917
Sizlerde, 112, 305, 606, 654, 736, 757, 801, 851
Sizlerdin, 319, 331, 334, 423, 587, 607, 629, 757
Sizlerke, 173, 186, 210, 213, 219, 229, 230, 268, 289, 296, 17, 31, 234, 259, 274, 341, 396, 419, 485, 501, 520, 607, 611, 615, 641, 655, 680, 698, 717, 727, 768, 793, 795, 807, 814, 821, 883, 890, 923
Sizlerni, 188, 301, 91, 250, 290, 370, 372, 387, 405, 417, 422, 490, 512, 549, 594, 607, 701, 702, 709, 729, 735, 785, 836, 877, 898, 908
Sizlerning͡, 84, 192, 535, 607, 620
Sizni, 96, 170, 173, 292, 306, 76, 224, 228, 247, 260, 293, 322, 453, 457, 483, 497, 520, 590, 593, 607, 629, 641, 650, 669, 772, 795, 841, 846

Sol, 96, 131, 237, 283, 216, 256, 375, 414, 475, 502, 535, 556, 633, 688, 743, 761, 860, 863, 930
Son͡g, 53, 54, 56, 60, 65, 71, 72, 73, 75, 78, 86, 88, 89, 92, 94, 97, 98, 103, 105, 106, 113, 118, 121, 124, 129, 130, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 150, 152, 154, 157, 158, 161, 167, 168, 171, 173, 176, 177, 179, 184, 194, 195, 198, 203, 212, 221, 222, 230, 231, 238, 247, 249, 250, 256, 257, 260, 261, 266, 269, 270, 274, 277, 284, 285, 295, 296, 299, 306, 313, 314, 5, 6, 9, 15, 16, 22, 25, 28, 29, 33, 37, 38, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 51, 55, 57, 58, 62, 69, 72, 73, 75, 77, 89, 93, 205, 206, 208, 210,211, 213, 215, 216, 221, 223, 224, 225, 230, 231, 232, 233, 236, 240, 241, 243, 247, 248, 250, 254, 258, 260, 262, 270, 273, 275, 278, 281, 283, 284, 285, 292, 293, 299, 302, 304, 307, 314, 316, 317, 318, 320, 336, 338, 341, 343, 344, 349, 353, 354, 356, 358, 367, 368, 374, 377, 380, 382, 385, 386, 387, 390, 392, 394, 400, 402, 406, 407, 411, 412, 413, 415, 418, 420, 421, 423, 425, 427, 428, 439, 445, 448, 459, 460, 461, 462, 465, 470, 472, 477, 484, 486, 502, 505, 510, 515, 517, 518, 520, 524, 526, 531, 532, 538, 543, 544, 547, 557, 562, 566, 569, 572, 573, 574, 575, 577, 580, 581, 582, 584, 593, 595, 601, 602, 603, 607, 608, 609, 618, 622, 625, 627, 628, 629, 633, 636, 637, 644, 648, 654, 656, 661, 662, 667, 668, 678, 679, 681, 682, 693, 694, 695, 696, 698, 699, 703, 704, 707, 713, 715, 716, 718, 721, 723, 725, 727, 728, 730, 731, 734, 735, 736, 740, 741, 746, 751, 754, 757, 758, 759, 762, 766, 767, 768, 775, 783, 786, 792, 793, 795, 803, 805, 807, 808, 810, 811, 816, 818, 819, 820, 823, 826, 828, 829, 830, 833, 841, 843, 844, 847, 852, 859, 860, 863, 870, 871, 872, 876, 877, 880, 883, 886, 895, 901, 902, 907, 908, 909, 913, 918, 920, 922, 927
Son͡gra, 150, 403, 597, 711, 721, 757, 779, 806, 812, 821, 828, 833, 850, 863
Son͡gsuz, 110
Soq-, 268
Soy-, 269
Söglün-, 269, 718, 757, 784, 864
Sögül-, 269
Sök-, 269
Sökel, 110, 112, 116, 157, 166, 171, 175, 279, 294, 37, 38, 54, 62, 79, 92, 207, 314, 349, 433, 470, 511, 566, 593, 699, 744, 751, 758, 794, 839, 859, 864
Sökel bol-, 470, 699, 751, 758
Sökellik, 93, 107, 108, 109, 110, 137, 275, 330, 373, 409, 470, 542, 623, 666, 689, 706, 720, 756, 758, 799, 824, 863, 864, 907
Sökellik bėr-, 470
Sökellik bol-, 470
Sökellik teg-, 470, 706, 758
Sön-, 269, 838, 864, 876
Söndür-, 269, 838, 864, 877
Söw-, 266, 269, 848, 864
Söz, v, vii, 1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 16, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 38, 40, 60, 66, 82, 121, 122, 140, 162, 172, 175, 182, 199, 200, 219, 270, 286, 303, 313, 16, 53, 55, 89, 228, 231, 239, 246, 265, 269, 290, 308, 349, 363, 364, 427, 429, 439, 453, 460,469, 470, 471, 488, 500, 505, 534, 539, 544, 546, 553, 558, 612, 620, 637, 651, 652, 658, 671, 698, 705, 740, 744, 754, 758, 784, 799, 811, 828, 831, 848, 862, 876, 897, 917, 933, 936, 949
Söz ay-, 470, 758
Söz ayt-, 470, 758
Söz eşit-, 470, 917
Söz qat-, 471
Söz sözle-, 471, 758
Sözindin çıq-, 471, 917
Sözke kir-, 471
Sözle-, 269
Sözleş-, 269, 662, 758

Suʾāl, 51, 57, 63, 64, 77, 87, 94, 96, 98, 113, 118, 125, 140, 148, 150, 175, 183, 187, 190, 211, 216, 233, 235, 246, 266, 279, 292, 299, 305, 4, 8, 9, 10, 13, 15, 17, 19, 23, 31, 32, 35, 41, 42, 48, 82, 84, 212, 220, 222, 242, 257, 273, 291, 295, 299, 312, 327, 333, 339, 360, 366, 384, 435, 439, 471, 477, 483, 488, 489, 513, 533, 542, 545, 556, 584, 587, 601, 603, 614, 626, 628, 629, 635, 649, 668, 669, 670, 676, 678, 688, 689, 694, 713, 719, 720, 738, 740, 762, 765, 779, 810, 814, 824, 836, 840, 846, 864, 878, 887, 918
Suʾāl bol-, 471
Suʾāl qıl-, 299, 471
Suʾāl qılın-, 471
Suç(u)l-, 270, 835, 836
Suçul-, 270, 835, 836, 864
Ṣūf, 63, 126, 131, 474
Sufra, 142, 146, 167, 291, 450, 471, 472, 758, 771, 865
Sufra aç-, 471, 758
Sufra qoy-, 471
Sufra yay-, 472, 758
Sufyān, 2, 3
Suġal-, 270
Ṣuḥbat, 113, 115, 175, 53, 240, 385, 460, 591, 640, 711
Suḥbat qıl-, 472, 640, 672, 759
Ṣulḥ, 67, 188, 266, 7, 293, 365, 472, 502, 592, 699, 759, 778, 827, 829, 837, 864, 873, 880
Ṣulḥ bol-, 472
Ṣulḥ qıl-, 472, 759
Ṣulḥ qılış-, 472, 759
Ṣulḥnāma biti-, 472, 759
Ṣulḥnāma bitil-, 473, 759
Sulṭān, 53, 138, 181, 24, 257
Sun-, 270
Ṣunʿ, 311
Sūra, 176, 250, 256, 251, 473, 759
Sūra ėn-, 473, 759
Sūra nāzil bol-, 473, 759
Ṣūrat, 75, 115, 195, 214, 249, 278, 279, 232, 322, 473, 541, 562, 607, 688, 756, 783, 823, 929
Ṣūrat bol-, 473
Ṣūratlıġ, 51, 84, 100, 101, 85, 569
Sūsmār, 87, 88, 228, 305, 836
Sust bol-, 473
Sustluq, 311
Suv, 50, 74, 75
Suva-, 270
Suvarıl-, 270
Suw, 50, 53, 57, 74, 75, 108, 111, 124, 125, 132, 138, 141, 154, 155, 156, 175, 235, 239, 244, 291, 14, 86, 92, 224, 238, 242, 262, 270, 274, 289, 294, 317, 324, 393, 423, 437, 447, 473, 476, 478, 496, 514, 554, 569, 599, 604, 614, 615, 626, 665, 677, 713, 725, 745, 752, 790, 845, 848, 860, 880, 887
Suw al-, 473
Suw yaqası, 53, 57, 14
Suwar-, 270
Suwġar-, 270
Suwluġ, 57, 75, 270, 569
Suwsa-, 35, 270
Suwsalıq, 104, 473, 759, 760
Suwsalıq kel-, 473, 759, 760
Suwsalıq teg-, 473, 759, 760
Suwsat-, 271
Suwsuz, 74, 75, 569
Süçüg, 56, 63, 103, 104, 126, 131, 132, 171, 195, 227, 311, 32, 70, 474, 559, 570, 581, 760, 767, 798, 865
Süçüg qıl-, 474
Süçüg sözlüg, 171, 195, 311, 559, 581
Süḍre-, 271, 760, 761
Sünḡü, 170, 188, 264, 433, 474, 634
Sünḡü sanç-, 474
Sünḡük, 100, 474, 513, 788
Sünḡük bol-, 474
Sünḡükleri aqar-, 474, 917
Sünḡütlük bol-, 474
Sünnet, 166, 169, 197, 208, 244, 250, 251, 314, 349, 474, 475, 491, 647, 748, 917
Sünnet bol-, 474, 917
Sünnet qal-, 474
Sünnet qoy-, 475
Süplük, 145, 146
Sür-, 271, 272, 640, 760
Sürç-, 271
Süre-, 271, 272, 760
Süri-, 271, 272, 760

Sürme, 119, 127, 131, 142, 268, 271, 545, 640
Sürmelig bol-, 475
Sürmelik, 119, 131, 142, 268, 545
Sürt-, 271, 300, 405
Sürü-, 271, 272, 760, 761
Sürüg, 90, 270, 430
Süt, 83, 89, 108, 125, 126, 137, 220, 219, 230, 235, 250, 277, 382, 393, 475, 484, 597, 673, 684, 735, 917
Süt bėr-, 475, 917
Süt saġ-, 475
Sütdin aḍır-, 475, 917

-Ş-

Şāḍ bol-, 475, 688, 761, 801, 808, 852, 865
Şādīlıq, 287, 829, 863, 865
Şāḍīlıq qıl-, 475, 688, 761
Şāḍimān bol-, 475, 688, 761
Şafāʿat qıl-, 475
Şāgird, 190, 273, 274, 476, 825, 827
Şāgird bol-, 476
Şaḫna, 157
Şaḫṣ, 97, 115, 138, 197, 289, 244, 551, 578, 613, 627, 628, 659, 842, 877
Şāʿir, 157, 183, 248, 337, 445, 677
Şaqī, 311, 89, 618
Şarāb, 126, 697, 761
Şarṭ, 67, 137, 175, 266, 227, 251, 273, 472, 476, 502, 592, 603, 613, 620, 714, 778, 809, 811, 850, 918
Şarṭ qıl-, 476, 918
Şavq, 287
Şefāʿat, 250, 263, 61, 261, 392, 513, 712
Şefāʿat maqāmı, 250
Şefāʿatçı, 251, 332, 621, 672, 888
Şefaqat, 83, 87, 111, 269, 287, 237, 270, 320, 365, 368, 403, 455, 476, 699, 886, 898
Şefaqat qıl-, 476
Şefaqatlıġ, 63, 266, 284, 287, 310, 411, 443, 476, 565, 570, 716, 742, 800, 858, 912
Şefaqatlıġ bol-, 476
Şefīʿ qıl-, 476
Şefqat qıl-, 476
Şefqatlıġ, 287, 309, 327, 552, 559, 570, 735, 844
Şehādat ay-, 477, 712, 713, 761, 762
Şehādat kelimesi, 251, 265, 712, 762, 818
Şehādat keltür-, 477, 712, 713, 761, 762
Şehādet ayt-, 477, 712, 713, 761, 762
Şeher, 53, 88, 103, 107, 109, 145, 146, 161, 171, 177, 179, 274, 288, 51, 233, 250, 292, 330, 583, 648, 653, 684, 696, 762, 763, 799
Şeher ḫalqı, 88, 103, 107, 109, 146, 161, 171, 177, 179, 288, 233, 250, 292, 583, 648, 653, 763, 799
Şehīd, 65, 192, 251, 265, 296, 307, 308, 43, 46, 70, 92, 210, 221, 226, 237, 263, 265, 288, 376, 477, 517, 530, 556, 559, 584, 587, 619, 657, 755, 762, 780, 793, 806, 809, 818, 860
Şehīd bol-, 477
Şehīd qıl-, 477
Şehīdlik, 251, 230, 356, 761, 762
Şehīdlik maqāmı, 251, 230
Şehrī, 145, 146, 859, 865
Şehvet, 106, 111, 115, 281, 35, 301, 314, 364, 484, 507, 532, 766, 777, 822, 921
Şek bol-, 477
Şeker, 123, 126
Şekk, 269, 287
Şeksiz, 287, 598, 762, 763
Şemme, 598
Şenbe, 70
Şeqāvat, 264, 267, 818, 865
Şer bol-, 477, 762, 783, 788
Şer(r), 293, 311, 821, 831, 833, 836
Şerʿan, 185, 274, 265, 324, 401, 693, 861
Şerbet, 64, 124, 126, 136, 140, 279, 86, 294, 303, 478, 514, 586, 593, 665, 790, 880
Şerbet qıl-, 478
Şerḫ, 28, 162, 164
Şerīʿat, 185, 254, 267, 259, 394, 427, 459, 635, 730, 746, 750, 766
Şerīk, 252, 288, 478, 780, 875, 918
Şerīk bol-, 478, 918
Şerr, 293, 311, 821, 831, 833, 836, 865
Şeşil-, 272
Şeyḫ, 98, 139, 148, 158, 166, 190, 200, 208, 212, 235, 237, 252, 265, 274, 305, 312, 8, 10, 12, 23, 27, 55, 57, 67,

69, 82, 83, 88, 241, 245, 265, 305, 344, 370, 381, 402, 405, 476, 478, 497, 505, 541, 549, 566, 654, 696, 711, 823, 836, 838, 859, 869, 891, 906, 918, 919
Şeyṭān, 252, 301, 408, 503, 825, 865, 907, 920
Şeyṭānī, 98, 111, 272, 287, 455, 478, 537, 557, 570, 610, 614, 675, 686, 815, 848
Şeyṭānī bol-, 478
Şifā, 107, 109, 226, 251, 478, 493, 619, 706, 737, 832, 851, 918
Şifā bėr-, 478, 918
Şikāyat, 172, 176, 249, 407, 478, 907
Şikāyat qıl-, 478
Şiqāvat, 252, 293, 311, 402, 420, 720, 818, 865
Şiqāvat-i ebedī, 252, 420
Şirā, 147, 150
Şiş, 127, 131, 268, 272, 640
Şūmluq, 312
Şūrba, 82, 87, 126, 257
Şurūʿ qıl-, 478
Şübhe, 200, 252, 269, 287, 288, 763
Şübhelig, 69, 570, 839, 866
Şübhet, 200, 252, 269, 288, 763
Şübhetlig, 437, 461, 470, 570, 750, 839, 866
Şübhetsiz, 152, 288, 408, 598, 762, 763
Şükür, 61, 134, 143, 157, 212, 223, 237, 252, 295, 221, 251, 322, 358, 469, 478, 695, 895
Şükür qıl-, 478

-T-

Tā, 68, 70, 395, 552, 724, 844, 846
Taʿaccub, 60, 85, 154, 194, 203, 226, 236, 237, 275, 276, 288, 289, 212, 227, 317, 328, 341, 379, 382, 427, 529, 532, 554, 563, 666, 681, 704, 705, 723, 730, 809, 819, 831, 886, 901, 910
Taʿaccüb qıl-, 478, 756, 763
Ṭaʿām, 67, 78, 93, 123, 124, 126, 143, 145, 156, 173, 194, 200, 9, 69, 71, 89, 206, 207, 228, 264, 273, 293, 318, 354, 405, 415, 450, 478, 479, 487, 488, 504, 517, 592, 595, 660, 693, 711, 731, 763, 767, 770, 771, 788, 791, 835
Ṭaʿām qıl-, 478
Ṭaʿām tat-, 479, 763, 770
Ṭaʿām yė-, 479, 763, 770
Taʿaṣṣub qıl-, 479
Ṭāʿat, 68, 70, 84, 97, 113, 167, 174, 176, 194, 201, 221, 222, 225, 227, 228, 243, 252, 253, 256, 261, 267, 270, 271, 276, 277, 289, 293, 294, 296, 298, 304, 310, 315, 13, 15, 16, 52, 53, 61, 71, 74, 78, 206, 211, 234, 241, 242, 244, 245, 249, 251, 265, 276, 277, 283, 285, 287, 289, 310, 312, 313, 356, 370, 379, 381, 390, 399, 406, 408, 418, 422, 446, 454, 458, 468, 479, 482, 494, 503, 512, 522, 526, 546, 579, 584, 585, 589, 608, 617, 623, 625, 626, 630, 634, 645, 652, 661, 677, 679, 702, 705, 710, 713, 714, 715, 717, 718, 755, 763, 766, 781, 798, 803, 806, 807, 818, 835, 838, 839, 858, 869, 873, 879, 903, 906, 907, 920, 924, 928
Ṭāʿāt, 252
Ṭāʿat bol-, 479
Ṭāʿat qıl-, 479, 705, 763, 766
Ṭāʿatlıġ, 221, 253, 313, 543, 546, 702
Tāba, 142, 428
Tabānça ur-, 479, 918
Ṭabaq, 121, 132, 142, 577
Ṭabīb, 116, 157, 279, 34, 92, 469, 593, 839
Ṭabīb-i ḥāẕiq, 116, 157, 279, 92, 593, 839
Tabiʿīn, 171
Taʿbīr ʿilmi, 189, 190
Taʿbīr qıl-, 479
Tābūt, 87, 114, 142, 314
Tāc, 129, 130, 131, 210, 426, 479, 713
Tāc keydür-, 479
Taʿcīl, 288, 308, 479, 490, 598
Taʿcīl qıl-, 479
Tafaḥḥus qıl-, 479
Taġ, 54, 57, 58, 59, 76, 126, 138, 146, 262, 289, 27, 69, 83, 84, 93, 211, 216, 247, 299, 326, 434, 437, 495, 520, 533, 563, 587, 601, 606, 629, 650, 670, 693, 744, 761, 771, 787, 792, 794, 810, 869, 881, 923

Taġ başı, 57, 58, 59, 138, 146, 289, 83, 247, 326, 434, 563, 587, 606, 629, 670, 744, 787, 869
Taġarçuq, 142, 289, 278, 598, 869
Taġayyur bol-, 480, 729, 763
Taġayyur qıl-, 480, 764, 775
Taġıl-, 272
Taġyīr qıl-, 480
Taḫalluf qıl-, 480
Taḥammul qıl-, 480
Taḥiyyat, 211, 253, 413, 725
Taḥrīṣ qıl-, 480
Taḥsīn bėr-, 480
Taḫt, 59, 83, 120, 129, 130, 136, 142, 210, 217, 286, 312, 348, 479, 480, 481, 558, 645, 656, 713, 764, 931
Taḫt qıl-, 480, 764
Taḫt qıldur-, 480
Taḫt ur-, 481, 764
Taḫt urul-, 481
Taḫta, 58, 61, 143, 29, 45, 213, 258, 328, 481, 617, 655, 802, 856
Taḫta qıl-, 481
Taḳāżā qıl-, 481
Taḳṣīrlıġ bol-, 481
Tal, 76, 77, 78, 80, 156, 267, 676, 764, 789
Ṭalab, 62, 79, 85, 133, 149, 159, 165, 266, 288, 290, 298, 69, 311, 344, 390, 481, 537, 551, 586, 641, 665, 675, 678, 694, 710, 764, 777, 815, 903
Ṭalab qıl-, 481, 641, 678, 764
Ṭalāq, 67, 105, 114, 121, 179, 7, 229, 231, 309, 364, 379, 439, 482, 500, 620, 657, 697, 705, 740, 764, 815, 822, 830, 866, 897, 901
Ṭalāq bėr-, 482, 764, 815, 822, 830, 866
Ṭalāq qıl-, 482, 764, 815, 822, 830, 866
Ṭālib, 165, 179, 216, 288, 360, 429, 571, 858, 866
Tam, 1, 28, 36, 39, 48, 87, 88, 112, 135, 161, 191, 94, 213, 272, 544, 575, 616, 641, 668, 687, 764, 776, 829, 930, 943
Tam-, 272
Ṭamaʿ, 97, 124, 288, 356, 380, 482, 544, 601, 699, 765
Ṭamaʿ kes-, 482
Ṭamaʿ qıl-, 482, 699, 765
Tamām, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 82, 84, 97, 156, 163, 182, 185, 188, 212, 240, 242, 245, 272, 273, 301, 14, 20, 36, 205, 208, 210, 263, 298, 304, 307, 327, 334, 342, 343, 351, 363, 366, 392, 447, 482, 506, 521, 527, 546, 565, 566, 569, 571, 604, 609, 690, 692, 708, 745, 762, 765, 774, 781, 782, 789, 826, 841, 859, 860, 866, 877, 929
Tamām ʿālim, 571, 765, 866
Tamām bol-, 482
Tamām qıl-, 482, 765, 774
Tamar, 100, 272
Tamattuʿ, 264, 267, 841, 867, 882, 883
Tamuġ, 73, 75, 78, 92, 95, 106, 114, 145, 170, 173, 193, 233, 253, 276, 291, 309, 62, 213, 236, 258, 263, 268, 272, 308, 317, 351, 440, 444, 481, 514, 540, 556, 585, 598, 609, 617, 624, 632, 634, 645, 655, 672, 676, 754, 761, 765, 802, 825, 847, 856, 860, 867, 871, 872, 874, 893, 921
Tamuġ ehli, 114, 253, 765
Tamuġluġ, 121, 253, 209, 284, 326, 341, 364, 381, 410, 439, 449, 482, 499, 539, 571, 681, 706, 724, 740, 765, 819, 820, 867, 871, 872, 897
Tamuġluġ bol-, 482
Tamuġluq bol-, 482
Tamuġluq qıl-, 483
Tamūz, 70, 73, 220
Tan-, 272
Tandūr, 95, 126, 135, 140, 622, 683
Tandūr etmeki, 126, 140
Tang͡, 51, 52, 291, 483, 765, 878, 918
Tang͡ bėlgürür bol-, 483, 765, 918
Tang͡ yaru-, 483, 765, 918
Tang͡rı, 253, 765
Tang͡rılıq, 254, 273, 312, 282, 483, 484
Tang͡rılıq bol-, 483
Tang͡rılıq dost, 254
Tang͡rılıq qarındaş, 254, 282, 483, 484
Tang͡rılıq qarındaş tut-, 483
Tang͡rılıq qarındaş tutun-, 484
Tang͡rılıq qıl-, 484
Tanı-, 272
Tanuq, 119, 131, 142, 185, 35, 268, 484, 545
Tanuq bol-, 484

Tanuqluq, 101, 117, 119, 131, 142, 185, 268, 340, 484, 530, 540, 545, 583, 642, 680, 818
Tanuqluq bėr-, 484
Tanuqsuz, 182, 185, 299, 588, 598, 821
Tap-, 273, 867, 871, 872
Tap bol-, 484, 720, 750, 766
Tapa, 88, 278, 287, 615
Tapşur-, 273
Tapuġ qıl-, 484, 705, 763, 766
Tapul-, 273
Tapun-, 273
Tapuzluq, 60, 79, 301, 799
Taq-, 273, 743, 745, 746, 766
Ṭāq, 131, 161, 480, 595, 746, 764, 766
Ṭāqat, 160, 288, 33, 239, 484, 606, 708, 737, 742, 767
Ṭāqat tut-, 484, 742, 767
Taqdīr, 264, 267
Taqdīs qıl-, 485
Taqı, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459,

460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 959

Taqıl-, 273

Taqıt-, 273

Taqriʿ qıl-, 485, 663, 767

Taqrīr qıl-, 485

Taqṣīr qıl-, 485, 918

Taquq, 81, 83, 84

Taqvā, 213, 254, 294, 476, 528, 551, 722, 803, 843

Tar, 485, 571, 835, 867

Tar bol-, 485

Tar qıl-, 485

Tara-, 36, 273

Ṭarab, 172, 176, 13, 251, 630

Ṭaraf, 216

Tarġaq, 132

Tarıġ, 76, 78, 79, 664, 767

Tārīḫ, 62, 65, 69, 70, 71, 163, 210, 527, 762, 781

Ṭarīq, 181, 267, 506, 647, 782

Ṭarīqat, 254, 401, 720, 841, 906

Tart-, 273

Tartanaqçı, 157, 391, 712

Taṣadduq qıl-, 486, 750, 767

Taṣarruf, 288, 293, 486, 602

Taṣarruf qıl-, 486

Taṣavvur qıl-, 486, 918

Taṣdīq qıl-, 486

Taṣnīf qıl-, 486

Ṭassūc, 193, 196, 458

Taş-, 274

Taş bol-, 486

Taşla-, 274

Taşqaru, 196, 598, 832, 867
Taşra, 213, 216, 240, 352, 832, 867
Ṭaşt, 141, 143, 279, 508, 643
Tat-, 274
Tatlıġ, 104, 132, 195, 250, 306, 487, 562, 571, 735, 760, 767, 791, 798, 868
Tatlıġ qıl-, 487, 767, 791
Tatlıġlıġ, 288, 799, 868
Ṭavāf qıl-, 487
Ṭavāf qıldur-, 487
Tāvān qıl-, 487
Tavaqquf qıl-, 487
Taʿvīẕ qıl-, 487, 680, 767, 854, 868
Tavq, 143
Tawar, 35, 143
Tawuq, 81, 83, 84, 192, 535, 620
Taya-, 274
Tayan-, 274
Tāyib, 254, 487, 768, 771
Tāyib bol-, 487, 768, 771
Taʿyīb qıl-, 487
Ṭāyif, 488
Ṭāyifa, 171, 182, 242, 488, 877
Ṭāyifa qıl-, 488
Taʿyīn qıl-, 488
Taz, 100, 270, 212, 302, 336, 397, 461, 533, 537, 569, 571, 718, 810
Tāza qıl-, 488
Tażarruʿ, 169, 176, 230, 301, 307, 354, 466, 755, 826, 917
Tāzī at, 86
Tāzī aṭ, 85, 86, 148, 183, 277, 531, 532, 572, 678, 808, 833
Taʿẓīm, 85, 243, 289, 227, 244, 466, 488, 554, 666, 723
Taʿẓīm qıl-, 488
Taʿziyat, 176, 236, 15, 20, 25, 274, 488, 511, 555, 642, 768, 845, 918
Taʿziyet bol-, 488, 768
Te-, 274, 651, 662, 768, 965
Teberrük qıl-, 488
Teberrük tut-, 489, 705, 710, 768, 919
Tebrek, 134, 143, 295
Tecribe qıl-, 489
Tefāvut, 275, 228, 489, 620, 624
Tefāvut bol-, 489
Tefekkür, 148, 183, 211, 289, 39, 360, 459, 489, 495, 614, 629, 915
Tefekkür qıl-, 489
Teferrüc, 68, 152, 159, 164, 166, 177, 178, 180, 257, 314, 210, 307, 470, 489, 656, 665, 768, 770, 775, 871
Teferrüc qıl-, 489
Tefrīʿ, 289
Tefrīq qıl-, 489, 709, 768
Tefsīr, 164
Tefzīʿ qıl-, 490
Teg, 64, 78, 155, 170, 171, 192, 200, 208, 210, 219, 251, 265, 269, 280, 282, 292, 294, 300, 307, 310, 312, 314, 15, 41, 72, 77, 80, 206, 212, 254, 255, 272, 274, 275, 302, 313, 339, 389, 391, 405, 409, 417, 439, 450, 453, 457, 469, 511, 536, 538, 541, 543, 555, 560, 565, 572, 586, 611, 621, 628, 631, 641, 648, 661, 672, 679, 698, 710, 737, 739, 747, 762, 789, 813, 818, 820, 823, 842, 851, 882, 908, 941
Teg kişi, 572
Teg(ü)r-, 274, 275, 641
Tegi, 54, 66, 67, 68, 70, 72, 82, 90, 97, 108, 109, 111, 112, 132, 140, 148, 150, 156, 158, 160, 192, 193, 196, 197, 200, 209, 227, 229, 236, 244, 247, 256, 257, 259, 266, 270, 279, 285, 290, 293, 300, 5, 24, 34, 36, 39, 40, 74, 82, 207, 208, 215, 222, 240, 242, 244, 246, 249, 250, 269, 276, 280, 282, 289, 293, 305, 307, 344, 353, 363, 369, 375, 381, 385, 388, 391, 398, 421, 434, 446, 463, 472, 474, 493, 495, 502, 506, 524, 526, 540, 565, 567, 583, 592, 595, 598, 602, 614, 626, 631, 638, 643, 644, 652, 654, 666, 683, 686, 701, 706, 714, 726, 728, 735, 758, 778, 798, 805, 832, 834, 839, 869, 871, 874, 891, 902, 905, 909, 913
Tegirmen, 132, 146, 222, 232, 244, 278, 298, 804, 836
Tegirmençi, 157
Tegme, 60, 79, 84, 95, 101, 115, 126, 144, 149, 162, 171, 187, 192, 197, 200, 214, 244, 251, 270, 271, 273, 306, 41, 45, 59, 205, 224, 273, 288, 294, 311, 332, 333, 365, 366, 405, 414, 424, 442, 516, 517, 523, 524, 532, 534, 535, 572, 588, 603, 620,

621, 627, 648, 672, 673, 699, 702, 715, 716, 768, 792, 808, 811, 837, 870, 880, 888, 897, 908, 924
Tegme bir, 60, 79, 84, 95, 101, 115, 126, 144, 149, 162, 171, 187, 192, 197, 200, 214, 244, 251, 270, 271, 306, 41, 45, 59, 205, 224, 273, 288, 294, 311, 332, 333, 365, 366, 405, 414, 424, 442, 516, 517, 523, 524, 532, 534, 535, 572, 603, 620, 621, 627, 648, 672, 673, 699, 715, 716, 792, 808, 811, 837, 870, 880, 888, 897, 908, 924
Tegre, 216
Tegrü, 122, 155, 259, 215, 229, 611, 615, 621, 641, 707, 732, 779, 833
Tegür-, 274, 275, 488, 641, 642, 768, 789
Tehdīd, 289, 490, 520, 793, 919, 923
Tehdīd u tefzīʿ qıl-, 490, 919
Teheccüd qıl-, 490
Teʾẖir qıl-, 490
Tehlīl, 255, 490, 553, 845
Tehlīl qıl-, 490
Tek qal-, 490, 769, 807, 868
Tėk qal-, 490
Tek tur-, 769
Tekbīr, 169, 244, 255, 252, 412, 491, 725, 737, 748
Tekbīr ay-, 491
Tekbīr qıl-, 491
Tekebbür, 91, 101, 312, 38, 215, 380, 446, 491, 577, 617, 641, 652, 707, 802, 828, 833, 843, 868, 869
Tekebbür qıl-, 491
Tekellüf, 180, 289
Tekye ur-, 491
Telbiye, 229, 255, 491, 492, 610, 769
Telbiye ay-, 491, 769
Telbiye ayt-, 491, 769
Telbiye aytıl-, 492
Telim, 134, 392, 492, 572, 717, 744, 769, 780, 787, 807, 821, 868
Telim bol-, 492, 769, 780
Telqīn qıl-, 492, 919
Temcīd, 255, 492
Temcīd qıl-, 492
Temessük qıl-, 492, 727, 770
Temettuʿ qıl-, 493
Tėmür, 61, 106, 132, 236, 754
Temürçi, 157, 92, 258, 856
Ten, 6, 48, 98, 100, 107, 190, 197, 212, 23, 254, 337, 452, 568, 622, 683, 711, 770, 779
Tėn-, 275
Tenaʿʿum, 132, 159, 178, 289, 254, 307, 381, 397, 404, 440, 493, 522, 656, 665, 706, 718, 722, 770
Tenaʿʿum qıl-, 493
Tenāvul aşa-, 493, 763, 770
Tenāvul qıl-, 493, 763, 770
Tendurust bol-, 493
Tendurustluq bėr-, 493
Tendürstlük bėr-, 493
Tendürüstlük, 107
Tenezzüh, 159, 177, 178, 307, 656, 665, 768, 770
Teni aġır bol-, 494
Teni aruq, 53, 100, 114, 90, 464, 494, 572, 700, 823, 829, 840, 862, 869
Teni aruq bol-, 494
Teni aruq qıl-, 494
Tepe, 50, 57, 58, 90, 91, 100, 45, 94, 666, 770
Tepren-, 275
Tepret-, 275
Tėr-, 275, 861, 869
Terāzū, 255
Terbiyet, 79, 112, 176, 60, 225, 247, 257, 271, 344, 426, 494, 603, 604, 605, 635, 714, 856
Terbiyet qıl-, 494
Tėrgi, 143, 758, 771
Teri, 101, 106, 279, 771
Terinçek, 132
Tering, 47, 355, 574, 598
Terk, 81, 113, 168, 170, 180, 181, 243, 261, 300, 308, 311, 65, 66, 249, 314, 324, 325, 369, 375, 406, 418, 461, 469, 487, 494, 542, 555, 572, 579, 598, 609, 616, 662, 668, 734, 768, 800, 804, 824, 827, 868, 869, 879, 900, 916
Terk qıl-, 494
Terke bėr-, 494, 919
Terke tut-, 494
Ters, 61, 177
Tersā, 240, 255, 78, 91, 731, 739, 771

Tesbīḥ, 70, 195, 255, 256, 24, 61, 295, 347, 384, 412, 485, 490, 494, 501, 553, 736, 771, 845, 892, 927, 930
Tesbīḥ ayt-, 494, 771
Tesbīḥ qıl-, 494, 771
Teslīm qıl-, 494
Testgīr bol-, 495, 721, 771, 786
Teş-, 275
Teşehhüd, 256
Teşil-, 275
Teşnīʿ, 176
Teşrīf, 176, 473, 759
Teşük, 57
Teşvīş, 289, 360, 495, 629
Teşvīş qıl-, 495
Teşvīşsiz, 289, 811, 869
Tetik, 312, 572, 771, 795, 801, 869
Tevāżuʿ, 312, 27, 259, 495, 655, 771, 827, 840, 847, 868, 869
Tevāżuʿ qıl-, 495, 655, 771
Tevbe, 157, 224, 256, 290, 296, 5, 43, 255, 287, 291, 296, 309, 326, 387, 391, 428, 433, 436, 495, 505, 531, 532, 646, 664, 712, 731, 768, 771, 810, 874, 885, 911, 920
Tevbe qıl-, 495, 768, 771
Teveccüh qıl-, 495
Tevekkül, 256, 387, 495, 709, 931
Tevekkül qıl-, 495
Tevfīq, 99, 112, 202, 256, 257, 244, 415, 476, 495, 715, 748, 775, 872
Tevfīq bėr-, 495
Tevḥīd, 68, 224, 257, 332, 594, 843
Teʾvīl ay-, 496
Tevrīt, 257
Tėwe, 54, 81, 84, 86, 132, 33, 34, 69, 207, 208, 209, 211, 239, 244, 278, 320, 373, 430, 431, 452, 468, 496, 527, 581, 601, 603, 693, 802, 836, 900, 932, 947
Tėwe boġuzla-, 496
Tėweçi, 157
Tėwelig bol-, 496
Teyemmüm qıl-, 496
Tēz, 142, 289, 598, 800, 804, 869
Tezgin-, 275
Tezgindür-, 275
Tıq-, 275
Tırmarla-, 276
Tırnaq, 101
Ticārat, 150, 177, 195, 496, 586, 667, 772, 928
Tik-, 276, 642, 772
Tiken-, 276
Tikil-, 276, 813, 869
Til, 64, 101, 164, 224, 497, 542, 586, 590, 641, 642, 662, 772, 824, 919
Til bėr-, 497, 919
Til tegür-, 497, 662, 772
Tile-, 276
Tilek, 290
Tilke kel-, 497, 919
Tindür-, 277, 772, 774
Tiṅg-, 277
Tiṅgdür-, 277, 772, 774
Tiṅgle-, 277
Tirek, 159, 161, 737, 772
Tirgüz-, 277, 850, 869
Tirīd, 123, 126
Tirig, 56, 104, 106, 107, 142, 170, 288, 92, 234, 313, 334, 428, 434, 474, 497, 642, 643, 661, 672, 772, 813, 823, 851, 870, 889, 917
Tirig bol-, 497
Tirigle, 598
Tiriglik, 112, 227, 333, 412, 497, 620, 673, 736, 772, 814, 843, 851, 870, 876
Tiriglik bėr-, 497, 736, 772
Tiril-, 277, 801, 813, 819, 824, 850, 870, 876
Tirsek, 101
Tiş, 101
Tişi, 83, 92, 114, 115, 214, 322, 475, 667, 686, 810, 822, 870
Tişlig, 573
Titre-, 277
Tiz, 101
Tizgin, 143, 708, 773
Tiziglig, 61, 88, 196, 573
Tobra, 84, 143, 296, 297, 455, 649
Todaq, 101, 268, 639, 757
Toġ, 53, 58
Toġluġ, 202, 435, 526, 560, 573, 580, 657, 804, 851, 860, 870
Toġra-, 277
Tol-, 277
Toldur-, 277, 278
Tolġaġ, 110
Toltur-, 277, 278

Toluġ, 57, 75, 87, 88, 114, 138, 141, 142, 196, 267, 269, 294, 270, 317, 366, 477, 497, 569, 573, 587, 614, 670, 699, 781, 803, 857, 870, 897
Toluġ bol-, 497
Tolun ay, 52, 100, 261, 475, 498, 531, 559, 770
Ton, 77, 79, 102, 123, 127, 130, 132, 133, 136, 150, 212, 216, 223, 241, 257, 273, 278, 296, 308, 310, 336, 430, 462, 464, 523, 544, 558, 559, 573, 576, 577, 602, 617, 635, 660, 732, 733, 803, 835, 849, 867, 875, 877
Tonguz, 86, 103, 232, 371, 410, 702, 899
Tonluġ, 75, 114, 129, 232, 283, 383, 496, 498, 547, 573, 592, 644, 685, 783, 822, 871
Tonluġ bol-, 498
Tonluq, 85, 132, 304, 206, 287, 646
Tonsuz, 132, 573
Topraq, 75, 219, 46, 237, 564, 565, 698
Topuz, 122, 135, 143, 93, 651, 656, 773
Toqı-, 278
Toqıl-, 278
Toqıt-, 278
Toqsan, 209, 431, 452
Toqsınç, 573
Toqu-, 278
Toqun-, 278
Toquz, 134, 170, 291, 300, 28, 67, 71, 87, 205, 209, 286, 433, 448, 509, 646, 784, 788
Toquz yüz, 205, 209
Toy-, 278, 798, 870
Tög-, 279, 643, 688, 773
Tök-, 279, 713, 773
Tök(ü)l-, 279
Tökül-, 279
Tölek, 290, 807, 851, 870
Tölen-, 279
Tölendür-, 279
Tön-, 279
Töpe, 50, 57, 58, 91, 100, 94, 666
Töpen, 22, 243, 295, 386, 598
Töre, 171
Tört, 38, 60, 61, 65, 68, 85, 114, 119, 128, 131, 134, 136, 141, 142, 143, 162, 170, 172, 188, 191, 193, 194, 196, 201, 222, 227, 237, 257, 282, 6, 18, 51, 55, 76, 77, 87, 208, 209, 216, 229, 254, 263, 268, 269, 275, 279, 290, 302, 328, 347, 348, 355, 365, 376, 403, 437, 452, 479, 503, 508, 520, 524, 540, 541, 545, 555, 568, 569, 573, 575, 579, 596, 598, 608, 638, 643, 654, 658, 678, 687, 708, 722, 752, 776, 800, 811, 846, 850, 861, 864, 929, 930
Tört imām, 38, 222, 257, 76, 269, 479, 864
Tört ming, 60, 134, 136, 188, 193, 194, 201, 209, 229, 365, 524, 541, 569, 654, 708, 800, 929
Tört yüz, 141, 191, 196, 51, 55, 208, 209
Törtegü, 205, 209, 329
Törter, 196, 197, 540, 573, 576
Törtinç, 299, 573
Törtinç bāb, 573
Törtinçi, 573
Törtünçi, 505, 573, 782, 876
Törüt-, 280, 773, 785
Töşeglig, 133, 135, 144, 153, 64, 276, 491, 574, 642, 927
Töşek, 128, 135, 144, 263, 638, 678, 752, 861
Töz-, 280
Tūfān, 60, 242, 52
Tufqur-, 280
Tuġ-, 280, 643, 773, 774, 801, 813, 819, 824, 850, 870, 876
Tuġ(u)r-, 280
Tuġur-, 280, 643, 773, 774, 801, 813, 819, 824, 850, 871, 876
Tul, 121, 293, 306, 434, 436, 494, 498, 652, 738, 798, 911
Tul qıl-, 498
Tumşuq, 89
Tur-, 53, 89, 280, 281, 491, 616, 643, 644, 737, 769, 774, 849, 871, 963
Turbat, 84, 257, 280, 450, 774, 796
Turġuz-, 281, 772, 774
Turuq-, 281
Turuş-, 281, 656, 774
Tuş, 216
Tut-, 281, 488, 806, 871, 918
Tutuġ qoy-, 498
Tutul-, 281, 644

Tutun-, 282
Tuturġan, 85, 126, 153, 90, 494, 498, 622
Tuturġan ek-, 498
Tutuş, 282, 598, 831, 871
Tutuş-, 282
Tuynaq, 89
Tuzluq, 123, 126
Tü, 377, 605, 609, 611, 704
Tüf qıl-, 498
Tüfkür-, 282
Tüfkürük, 104, 106, 774, 785
Tüg-, 282
Tügeçke bol-, 498
Tük, 100, 101, 475, 498, 559, 770
Tükel qıl-, 499, 765, 774
Tüken-, 282
Tüket-, 282
Tüklüg, 101, 574
Tün, 58, 67, 71, 134, 244, 245, 255, 257, 291, 314, 45, 69, 208, 262, 269, 353, 374, 409, 423, 434, 466, 481, 492, 590, 663, 687, 703, 711, 729, 775, 839, 864, 871, 917, 927, 930
Tün buçuqı, 58, 71, 245, 255, 314, 45, 492
Tün kün, 374, 423, 481, 687, 703, 729, 775, 927, 930
Tün namāzı, 257, 353
Tüne-, 282, 711, 775
Tünek, 135
Tünglük, 135
Tüni küni, 510, 687, 927, 930
Tünle, 84, 104, 145, 173, 191, 257, 270, 282, 310, 21, 40, 53, 74, 208, 242, 249, 289, 353, 370, 405, 431, 434, 480, 490, 531, 571, 598, 607, 626, 714, 734, 757, 767, 807, 850, 859, 868, 906
Tüp, 58, 216
Tüplüg, 47, 355, 574
Tür-, 282
Türlü, 5, 7, 36, 574
Türlüg, 36, 79, 126, 128, 130, 135, 159, 178, 181, 91, 216, 223, 227, 278, 281, 307, 381, 387, 411, 425, 464, 471, 523, 560, 574, 644, 656, 665, 758, 770, 867, 930
Türlüg türlüg, 79, 128, 130, 135, 223, 227, 278, 281, 381, 411, 425, 464, 471, 523, 644, 758, 930
Türü, vii, 8, 23, 43, 110, 144, 220, 617, 652, 654, 798
Tüş, 67, 71, 98, 111, 244, 260, 267, 272, 287, 302, 81, 84, 243, 253, 282, 283, 343, 409, 447, 455, 473, 478, 479, 499, 501, 533, 537, 545, 557, 564, 570, 590, 610, 614, 627, 644, 675, 686, 715, 735, 741, 745, 759, 775, 777, 781, 809, 810, 815, 844, 846, 848,871, 876, 880
Tüş kör-, 499
Tüş vaqtı, 71, 447, 735, 745, 775
Tüşe-, 283
Tüşür-, 283, 644, 645
Tütün, 75, 232, 783
Tütüz-, 283
Tüz, 214, 312, 261, 283, 499, 574, 637, 764, 775
Tüz-, 283
Tüz qıl-, 499, 764, 775
Tüzet-, 284, 813, 871
Tüzlük qıl-, 499

-U-

Uç, 132, 196, 245, 284, 645
Uç-, 284
Uçġun-, 238, 284, 867, 871
Uçluġ, 574
Uçmaḥ, 257, 258, 293, 692, 775, 813, 867, 871
Uçmaḫ, 200, 257, 258, 692, 775, 813, 867, 872
Uçqun, 74, 75, 284, 645, 867, 872
Uçtmaḥ, 68, 77, 94, 109, 115, 129, 151, 160, 168, 171, 174, 180, 184, 186, 200, 209, 215, 222, 224, 251, 257, 258, 279, 284, 298, 303, 305, 306, 309, 312, 314, 4, 6, 8, 11, 26, 53, 59, 64, 90, 93, 208, 209, 213, 228, 247, 252, 261, 262, 319, 324, 327, 328, 332, 335, 351, 404, 406, 407, 426, 443, 465, 466, 474, 480, 486, 513, 517, 531, 548, 552, 559, 565, 566, 609, 621, 628, 638, 656, 670, 672, 674, 691, 692, 705, 722, 723, 735, 742, 775, 782, 789, 792, 793, 803, 813, 825, 827, 840, 843, 844, 858,

867, 872, 876, 886, 888, 889, 907, 912, 918
Uçtmaḥ ehli, 94, 224, 258, 279, 247, 548, 628, 670, 722, 775, 840, 872
Uçtmaḥ qızı, 258
Uçtmaḥlıġ, 213, 217, 258, 466, 474, 499, 543, 574, 585, 696, 775, 828, 867, 872
Uçtmaḥlıġ bol-, 499
Uçtmaḥlıq bol-, 499
Uçuz, 147, 150, 575, 808, 872
Uçuz bahā, 147, 150, 575, 872
ʿūd tütüz-, 500
ʿuddat keçür-, 500
Uḍı-, 35, 284, 287, 850, 872
Uf, 162, 388, 500, 609, 611
Uf tė-, 500
Uftan-, 284, 286, 659, 776
Uġrı, 151, 69
ʿuhda, 312
Ulal-, 284
Ulan-, 284
Ulaştur-, 284, 745, 776
Ulaşu, 575, 724, 776, 831, 872
ʿulemā, 157, 162, 172, 232, 44, 92, 387, 496, 503, 520, 555, 655, 658, 776, 814, 846, 872
Ulġay-, 284
Uluġ, 52, 58, 59, 61, 74, 86, 94, 105, 108, 112, 121, 122, 129, 131, 137, 147, 148, 154, 157, 160, 161, 167, 168, 171, 175, 179, 180, 181, 183, 191, 196, 204, 207, 208, 211, 215, 225, 229, 230, 236, 246, 260, 262, 264, 270, 275, 276, 281, 285, 296, 298, 304, 306, 307, 308, 310, 311, 6, 8, 13, 21, 27, 34, 41, 45, 46, 57, 65, 86, 92, 211, 216, 217, 227, 236, 238, 241, 249, 252, 253, 268, 271, 274, 286, 288, 291, 298, 299, 304, 307, 309, 314, 317, 347, 354, 361, 364, 365, 366, 368, 369, 375, 377, 389, 390, 391, 400, 403, 407, 408, 412, 417, 441, 446, 464, 468, 481, 488, 489, 495, 497, 499, 500, 501, 512, 519, 521, 530, 543, 547, 548, 549, 552, 554, 557, 565, 575, 586, 594, 595, 598, 601, 604, 611, 621, 624, 631, 637, 640, 641, 645, 650, 666, 671, 672, 677, 683, 692, 701, 704, 708, 711, 721, 734, 737, 751, 757, 760, 766, 771, 776, 787, 788, 796, 805, 807, 810, 825, 833, 835, 836, 859, 865, 872, 874, 876, 884, 885, 886, 897, 898, 900, 903, 907, 908, 912, 913, 919, 927, 930, 931
Uluġ ana, 121
Uluġ ata, 121, 122, 6, 8, 41, 57, 377, 704
Uluġ beḍük, 191, 575, 776, 927, 930
Uluġ bol-, 500
Uluġ çerig, 575
Uluġ qıl-, 500
Uluġ yaşlıġ, 112, 147, 264, 211, 241, 274, 291, 488, 497, 554, 650, 711, 776, 787, 796, 919
Uluġla-, 285, 653, 776, 873
Uluġluq, 312, 345, 500, 776, 777, 919
Uluġluq qıl-, 500, 776, 777, 919
Uluġsın-, 285, 776, 777
Umerā, 181, 92
Umınç, 173, 269, 290, 500, 578, 777, 811, 878
Umınç tut-, 500, 777
Umınçı, 269, 290
Umınçlıġ, 290, 575, 777
Umīḍ, 79, 108, 165, 290, 230, 344, 500, 501, 673, 749, 777
Umīḍ bol-, 500
Umīḍ tut-, 501, 777
Umīḍ-vār, 290, 777
ʿumra, 160, 178, 258, 470, 501
ʿumra qıl-, 501
Umun-, 285
Un, vii, 12, 14, 15, 18, 25, 27, 40, 45, 46, 57, 125, 126, 129, 211, 223, 56, 89, 224, 242, 248, 278, 295, 347, 494, 501, 530, 625, 662, 771, 807, 835, 892
Un yoġur-, 501
Una-, 285
Unıt-, 285, 873, 876
Unut-, 285, 873, 876
Unuttur-, 285, 803, 873
ʿuqbā, 258, 812, 816, 817, 819, 821, 873
ʿuqūbat, 141, 143, 229, 230, 290, 311, 207, 226, 279, 501, 502, 508, 555, 575, 643, 672, 709, 777, 808, 860, 865, 872, 873, 920

ʿuqūbat bol-, 501
ʿuqūbat kör-, 501
ʿuqūbat qıl-, 502, 709, 777, 920
Ur-, 285, 849, 873
ʿurafā, 312
Urluq, 106, 686, 733, 777
Uruġ, 122
Uruġluġ, 138, 145, 290, 575
Urul-, 285, 286, 300, 348, 645, 646, 715, 778
Uruş, 67, 121, 186, 187, 188, 265, 266, 29, 252, 286, 355, 472, 502, 592, 686, 699, 704, 778, 837, 855, 864, 873, 927, 931
Uruş-, 286
Uruş bol-, 502, 699, 778
Uruş erenleri, 187, 188, 265, 29, 686
Uruş kiriş, 186, 187, 188, 355, 837, 927, 931
Uruş qıl-, 502, 704, 778
Usluġ, 312, 575, 657, 778, 817, 842, 847, 874
Ustād, 151, 158, 189, 190, 89, 92, 93, 646, 723
Ūstād, 151, 158, 189, 190, 89, 92, 93, 723, 778
Ustāḫlıq qıl-, 502
Uş, 46, 75, 134, 188, 281, 418, 440, 504, 569, 615, 645, 668, 781, 909
Uşan-, 286, 756, 778
Uşaq, 132, 191, 285, 441, 487, 576, 586, 631, 645, 646, 778, 807, 810, 812, 841, 844, 872, 874, 912
Uşat-, 286
Uşbu, 278, 519, 576, 592, 793, 923
Uşol, 576
Uştmaḫ, 200, 257, 258, 254, 692, 778, 813, 867, 874
Uştmaḫ, 200, 257, 258, 692, 779, 813, 867, 874
Utru, 213, 216
Uwtan-, 284, 286, 659, 779
Uy-, 286
Uya, 122, 742, 779
Uyal-, 286
Uyat, 290, 844, 874
Uyatsızlıq, 313, 830, 874
Uydur-, 287
Uyı-, 284, 287
Uyqu, 93, 107, 112, 279, 16, 214, 287, 411, 495, 502, 660, 806, 905, 907
Uyqu bėr-, 502
Uyquġa bar-, 502, 920
Uyu-, 35, 284, 287
Uyup qal-, 502
Uza-, 287
Uzaq bol-, 502
Uzaq umınç, 71, 260, 290, 236, 460, 575, 612, 777, 782
Uzat-, 287, 646
Uzın, 35, 191, 196, 197, 779
Uzun, 26, 35, 70, 71, 73, 97, 112, 135, 144, 191, 196, 197, 216, 288, 530, 535, 563, 576, 628, 648, 721, 779, 806, 839, 855, 863, 875
Uzun umınç, 71
Uzunluq, 197, 779

-Ü-

Ücre, 150, 154, 503, 662, 779
Ücre bėr-, 503
Üç, v, vii, 23, 29, 32, 33, 40, 54, 58, 61, 67, 69, 92, 120, 121, 149, 164, 179, 196, 197, 201, 217, 220, 244, 251, 260, 287, 304, 12, 20, 35, 40, 69, 92, 205, 209, 210, 222, 225, 227, 232, 246, 260, 285, 286, 287, 294, 326, 348, 364, 366, 391, 409, 427, 431, 433, 439, 448, 469, 471, 503, 504, 516, 517, 523, 558, 573, 576, 577, 584, 601, 609, 612, 620, 646, 648, 664, 693, 699, 730, 740, 758, 779, 790, 791, 795, 805, 811, 863, 873, 897, 904, 910, 922
Üç mi͡ng, 209, 294, 648
Üç yüz, 61, 120, 220, 209, 210, 348, 558
Üç yüz mi͡ng, 61, 210
Üçegü, 28, 210, 336, 602, 889
Üçer, 196, 197, 540, 573, 576
Üçinç, 576, 577, 591, 832
Üçinç bāb, 576
Üçinçi, 576
Üçte biri, 197, 244
Üçün, 56, 60, 61, 78, 80, 84, 87, 89, 94, 101, 103, 109, 112, 113, 114, 116, 117, 128, 130, 131, 135, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 148, 153, 155, 156, 158, 160, 162, 165, 166, 168,

172, 174, 176, 177, 179, 180, 183, 184, 188, 189, 191, 193, 195, 197, 200, 206, 210, 211, 212, 214, 216, 223, 224, 228, 230, 236, 240, 247, 251, 252, 255, 261, 267, 268, 269, 270, 275, 276, 277, 280, 281, 282, 286, 288, 289, 294, 295, 299, 302, 304, 310, 312, 7, 16, 18, 34, 35, 52, 56, 63, 76, 83, 85, 89, 206, 209, 210, 214, 220,222, 224, 226, 228, 229, 235, 240, 242, 243, 244, 246, 247, 248, 250, 260, 264, 267, 269, 275, 276, 282, 283, 285, 293, 295, 296, 297, 301, 304, 305, 306, 307, 314, 315, 316, 321, 322, 325, 327, 330, 333, 340, 344, 345, 349, 351, 353, 355, 359, 360, 361, 364, 368, 369, 371, 373, 376, 379, 383, 390, 391, 396, 398, 401, 404, 406, 407, 416, 419, 429, 431, 438, 443, 445, 447, 450, 452, 454, 455, 456, 461, 466, 469, 471, 482, 484, 485, 487, 492, 497, 502, 503, 505, 506, 511, 514, 517, 524, 531, 532, 538, 541, 558, 563, 568, 571, 578, 579, 583, 586, 589, 591, 595, 597, 600, 601, 604, 609, 611, 616, 617, 619, 621, 623, 624, 626, 630, 632, 633, 634, 636, 639, 642, 644, 649, 650, 654, 663, 667, 668, 673, 677, 678, 688, 689, 691, 695, 711, 713, 726, 730, 734, 735, 739, 742, 743, 744, 746, 753, 758, 764, 765, 766, 767, 772, 782, 786, 793, 796, 805, 807, 808, 809, 817, 820, 823, 824, 825, 829, 832, 845, 852, 854, 855, 858, 859, 861, 864, 866, 867, 870, 873, 876, 879, 881, 884, 887, 888, 891, 893, 894, 898, 903, 904, 905, 909, 913, 916, 919, 921, 925, 928, 929
Üçünç, 576, 577
Üçünçi, 50, 413, 576, 577
Üḍür-, 287
Üḍüründi, 293, 309, 313, 526, 559, 735, 780
Üküş, 61, 65, 66, 68, 72, 75, 79, 82, 92, 101, 102, 103, 108, 110, 111, 112, 124, 129, 132, 134, 137, 143, 145, 146, 147, 148, 152, 154, 158, 160, 166, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 181, 186, 187, 188, 190, 191, 195, 198, 203, 205, 206, 208, 209, 211, 218, 219, 221, 224, 228, 234, 236, 241, 245, 246, 253, 254, 259, 262, 263, 266, 267, 271, 273, 274, 275, 276, 277, 280, 288, 289, 290, 291, 295, 298, 300, 301, 302, 304, 306, 310, 313, 314, 315, 6, 9, 14, 15, 16, 17, 22, 44, 45, 47, 50, 55, 62, 63, 67, 68, 70, 87, 89, 90, 91, 93, 208, 222, 223, 227, 247, 251, 259, 262, 266, 269, 274, 276, 281, 282, 287, 292, 307, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 319, 328, 331, 332, 335, 336, 340, 342, 344, 350, 352, 355, 356, 358, 365, 366, 369, 374, 376, 379, 382, 383, 385, 387, 391, 392, 396, 400, 401, 403, 404, 405, 407, 408, 410, 413, 415, 424, 428, 431, 433, 437, 440, 442, 445, 446, 458, 462, 468, 472, 479, 480, 482, 483, 484, 487, 488, 489, 490, 492, 494, 496, 501, 503, 505, 506, 507, 511, 514, 515, 520, 521, 522, 525, 528, 531, 533, 543, 544, 545, 546, 553, 555, 558, 565, 567, 569, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 580, 584, 586, 588, 590, 594, 596, 599, 606, 614, 617, 628, 634, 640, 646, 647, 648, 655, 659, 665, 672, 681, 690, 691, 695, 696, 698, 701, 702, 706, 708, 717, 720, 722, 731, 736, 744, 759, 766, 767, 768, 769, 777, 780, 782, 783, 784, 786, 787, 793, 796, 805, 807, 810, 811, 821, 826, 829, 831, 837, 843, 844, 845, 850, 854, 863, 868, 869, 870, 875, 876, 882, 894, 895, 897, 907, 918, 920, 922, 923, 924, 925, 928, 930, 931
Üküş bol-, 503, 769, 780
Üküş kör-, 503, 920
Üküş qıl-, 503
Üküşlük, 197, 744, 780, 808, 875
Üleş-, 287, 646
Ülfet, 171, 799, 819, 829, 831, 836, 875
Ülüş, 95, 197, 258, 263, 267, 251, 287, 475, 503, 528, 646, 647
Ülüş qıl-, 503
Ümmet, 165, 209, 226, 229, 247, 259, 503, 592

Ümmet bol-, 503
Ünde-, 288, 675, 780, 817, 836, 855, 875
Ündet-, 288
Üng͡ür, 58
Ür-, 288
Ürk-, 288
Ürküt-, 288
Ürül-, 288
Üst, 213, 217, 803, 806, 875
Üstün, 35, 266, 213, 217, 284, 803, 806, 875
Üvüş-, 288, 780, 789
Üvüşlük, 74, 75
Üwüş-, 288, 780, 789
Üz-, 288, 746, 781
Üze, 53, 59, 61, 68, 71, 73, 97, 98, 100, 102, 105, 110, 112, 115, 118, 119, 120, 123, 135, 136, 137, 140, 141, 142, 143, 144, 148, 150, 151, 152, 153, 158, 162, 168, 171, 172, 178, 183, 187, 189, 192, 193, 195, 197, 209, 211, 214, 216, 221, 224, 236, 241, 244, 245, 248, 267, 270, 271, 274, 278, 282, 283, 286, 288, 303, 304, 305, 307, 308, 309, 5, 17, 21, 54, 64, 69, 207, 212, 219, 220, 232, 234, 241, 243, 248, 251, 252, 265, 271, 274, 276, 279, 282, 285, 286, 288, 295, 296, 302, 305, 308, 310, 312, 331, 335, 340, 349, 358, 361, 362, 390, 393, 395, 416, 421, 427, 431, 434, 437, 440, 441, 450, 453, 460, 462, 463, 465, 466, 475, 479, 481, 489, 490, 491, 493, 507, 508, 511, 513, 520, 529, 532, 533, 545, 546, 552, 555, 562, 564, 572, 574, 589, 594, 597, 598, 599, 601, 612, 622, 625, 630, 631, 633, 637, 638, 642, 643, 645, 647, 654, 655, 656, 658, 676, 679, 685, 686, 692, 695, 697, 700, 701, 716, 724, 726, 728, 730, 733, 734, 736, 744, 756, 760, 764, 768, 770, 772, 775, 777, 780, 786, 788, 790, 801, 804, 808, 810, 818, 828, 831, 844, 846, 851, 854, 856, 869, 870, 871, 875, 890, 903, 909, 910, 912, 916, 927, 928, 931
Üzengü, 144
Üzeyök, 197, 213, 217
Üzre, 46, 143, 168, 217, 701
Üzül-, 288
Üzüm, 78, 80, 156, 267, 270, 764

-V-

Vācib bol-, 504
Vācib er-, 504
Vācib qıl-, 504
Vaʿda qıl-, 504, 748, 781
Vaʿde, 71, 232, 244, 476, 504, 505, 715, 920
Vaʿde qıl-, 504, 920
Vaḥiy, 259, 504
Vaḥiy kel-, 504
Vaḥşat, 290
Vaḫt, 50, 62, 71, 781
Vaḥy, 76, 91, 105, 155, 259, 292, 206, 253, 381, 467, 504, 617, 649, 658, 706, 732, 741, 756
Vaḥy qıl-, 504
Vāʿiẓ, 158
Vālide, 122, 656, 781
Vaqf, 145, 147, 450, 504
Vaqf qıl-, 504
Vāqıʿa, 267, 775, 781
Vāqıf er-, 504
Vaqıt, 71, 781
Vāqiʿ bol-, 504, 699, 781, 920
Vaqt, 50, 62, 71, 160, 176, 200, 237, 91, 348, 464, 504, 521, 545, 591, 602, 641, 688, 707, 729, 794, 833
Vaqt bol-, 504
Vaqtī, 563, 599, 855
Vāriṣ, 182, 185
Vaṣī, 182, 185
Vāṣil bol-, 505
Vaṣiyyat, 185, 505
Vaṣiyyat qıl-, 505
Vaṭan, 178, 181
Vāy bol-, 505, 920
Vaʿẓ, 52, 124, 140, 158, 165, 190, 216, 233, 260, 295, 52, 67, 93, 214, 260, 268, 309, 338, 360, 392, 407, 427, 429, 505, 659, 730, 736, 778, 781, 805, 817, 885, 889
Vaʿẓ qıl-, 505, 730, 736, 781
Ve, 3, 4, 5, v, vii, xvii, 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40,

41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 51, 52, 53, 59, 60, 61, 64, 68, 70, 74, 84, 85, 86, 87, 88,89, 98, 100, 103, 105, 106, 107, 109, 113, 116, 117, 119, 123, 129, 136, 140, 141, 143, 146, 148, 149, 151, 154, 155, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 167, 169, 170, 172, 174, 176, 177, 178, 180, 181, 184, 185, 189, 190, 193, 194, 197, 198, 200, 204, 209, 216, 218, 219, 221, 222, 224, 225, 226, 227, 229, 230, 232, 233, 235, 237, 238, 239, 241, 243, 247, 248, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 258, 259, 261, 263, 265, 267, 269, 270, 271, 273, 274, 276, 277, 279, 283, 284, 285, 286, 287, 289, 290, 292, 293, 295, 298, 301, 303, 304, 305, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 315, 4, 9, 13, 16, 19, 24, 48, 52, 53, 56, 58, 61, 72, 73, 76, 78, 87, 92, 93, 205, 206, 207, 209, 210, 211, 213, 214, 220, 221, 222, 226, 235, 237, 240, 241, 244, 245, 246, 249, 250, 251, 256, 257, 258, 261, 265, 272, 276, 277, 279, 283, 285, 287, 289, 290, 292, 296, 298, 300, 301, 303, 307, 309, 310, 313, 315, 316, 318, 319, 322, 326, 328, 331, 332, 334, 338, 340, 343, 345, 346, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 360, 364, 368, 370, 372, 374, 376, 381, 382, 384, 385, 386, 387, 390, 393, 394, 396, 399, 403, 404, 405, 406, 408, 413, 415, 416, 417, 419, 420, 422, 424, 425, 426, 427, 429, 430, 435, 437, 438, 440, 445, 446, 451, 453, 454, 455, 456, 457, 459, 460, 466, 467, 468, 470, 471, 475, 477, 479, 481, 482, 483, 485, 490, 493, 494, 497, 501, 502, 503, 507, 508, 509, 511, 512, 513, 514, 515, 518, 520, 521, 522, 524, 526, 528, 529, 532, 533, 534, 536, 537, 540, 545, 546, 549, 553, 555, 557, 558, 562, 566, 570, 572, 574, 575, 579, 583, 584, 585, 589, 592, 593, 594, 598, 601, 603, 606, 607, 608, 611, 616, 617, 618, 619, 621, 623, 625, 630, 633, 634, 635, 637, 643, 644, 645, 646, 649, 650, 652, 653, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 663, 665, 672, 675, 677, 679, 682, 683, 684, 687, 691, 694, 698, 699, 702, 707, 708, 709, 710, 711, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 722, 723, 726, 728, 730, 733, 735, 739, 740, 743, 744, 749, 750, 753, 755, 761, 763, 766, 767, 770, 777, 778, 779, 781, 783, 787, 788, 794, 796, 797, 798, 800, 802, 805, 806, 808, 809, 810, 811, 813, 815, 818, 820, 825, 826, 827, 831, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 841, 843, 845, 846, 847, 854, 856, 857, 858, 859, 861, 865, 866, 869, 872, 873, 874, 879, 881, 882, 883, 884, 885, 888, 889, 893, 894, 898, 901, 903, 904, 905, 907, 910, 913, 915, 916, 917, 920, 921, 924, 925, 926, 928, 929, 933, 934, 935, 937, 939, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975

Vebāl, 260, 830, 861, 876

Vefā qıl-, 505

Vefāt, 112, 6, 29, 274, 505, 641, 654, 672, 681, 689, 782, 830, 870, 871, 876

Vefāt bol-, 505, 654, 672, 681, 689, 782, 870, 871, 876

Vekīl qıl-, 505

Velīkin, xviii, 52, 56, 69, 75, 85, 93, 100, 102, 103, 105, 107, 108, 109, 115, 121, 123, 125, 126, 131, 133, 140, 144, 154, 157, 158, 168, 175, 184, 188, 193, 205, 225, 229, 230, 241, 247, 251, 262, 268, 278, 279, 282, 286, 290, 298, 302, 304, 309, 6, 63, 69, 88, 212, 214, 227, 229, 230, 233, 238, 240, 244, 248, 251, 255, 259, 262, 265, 266, 272, 296, 297, 302, 304, 317, 325, 337, 338, 345, 358, 360, 363, 367, 369, 370, 373, 377, 379, 390, 398, 399, 401, 405, 407, 409, 410, 411, 413, 438, 441, 445, 452, 454, 455, 471, 474, 479, 483, 488, 495, 496, 501, 505, 511, 515, 521, 529, 542, 543, 545, 547,

558, 562, 575, 591, 595, 607, 608, 612, 614, 618, 629, 631, 633, 634, 638, 649, 650, 659, 660, 666, 677, 689, 695, 697, 701, 706, 719, 725, 732, 737, 738, 739, 745, 748, 777, 781, 787, 793, 794, 805, 817, 824, 829, 832, 834, 835, 851, 852, 854, 857, 860, 862, 863, 889, 903, 905, 906, 907, 908, 912, 913, 914, 922, 924, 929
Vesvese, 180, 290, 38, 216, 249, 369, 505, 516, 734, 790, 922
Vesvese qıl-, 505
Veyrān qıl-, 506
Vezīr, 127, 178, 181, 61, 93, 288, 780, 875
Vidāʿ, 176, 221, 275, 369, 463, 506, 701, 920
Vidāʿ qıl-, 506, 920
Vidāʿ qılış-, 506
Vilāyat, 147, 181, 506, 647, 684, 782
Vilāyat aç-, 506, 684, 782
Vildān, 171, 89, 93, 747, 782, 807, 876
Vird, 260
Vucūdqa kel-, 506, 920
Vuqūf keltür-, 506, 782
Vuqūf qıl-, 506, 782
Vuqūf qılmaqlıq, 291, 243, 627
Vuzarā, 182, 419

-Y-

Yā, 56, 57, 61, 66, 79, 89, 92, 93, 95, 98, 99, 103, 106, 111, 113, 114, 118, 119, 124, 131, 141, 142, 150, 154, 155, 157, 159, 164, 170, 173, 174, 176, 177, 178, 193, 194, 195, 196, 202, 205, 218, 226, 228, 229, 232, 247, 260, 264, 267, 271, 286, 287, 288, 296, 302, 303, 305, 309, 313, 30, 33, 35, 52, 65, 78, 83, 84, 85, 87, 90, 92, 212, 213, 220, 224, 228, 229, 231, 236, 240, 242, 247, 248, 257, 258, 265, 268, 271, 273, 283, 284, 289, 290, 313, 316, 321, 322, 326, 327, 331, 334, 335, 344, 345, 353, 354, 359, 360, 368, 379, 380, 381, 385, 393, 408, 416, 423, 428, 443, 456, 458, 463, 465, 466, 470, 472, 473, 474, 477, 479, 481, 496, 497, 503, 516, 519, 524, 532, 540, 545, 551, 553, 557, 564, 566, 594, 605, 606, 609, 611, 612, 613, 614, 616, 617, 620, 631, 632, 635, 644, 655, 661, 662, 663, 666, 667, 671, 672, 684, 686, 692, 696, 698, 706, 707, 726, 729, 736, 742, 748, 751, 754, 755, 759, 760, 762, 779, 780, 782, 796, 802, 807, 811, 822, 826, 829, 830, 848, 856, 859, 861, 871, 886, 889, 894, 898, 907, 917, 920, 925, 926, 930
Yā ṣabāḥāh, 157, 612
Yā taqı, 57, 61, 66, 79, 92, 93, 95, 99, 103, 111, 113, 114, 119, 131, 142, 150, 154, 155, 159, 164, 170, 173, 174, 178, 193, 194, 196, 202, 226, 228, 264, 267, 286, 287, 296, 302, 309, 52, 84, 85, 87, 92, 212, 213, 220, 224, 228, 231, 240, 242, 247, 248, 258, 265, 268, 271, 273, 283, 289, 290, 316, 326, 327, 331, 334, 335, 344, 345, 353, 368, 379, 380, 381, 385, 393, 408, 416, 428, 443, 456, 458, 463, 470, 473, 477, 479, 481, 496, 497, 503, 516, 519, 524, 540, 545, 551, 553, 557, 564, 566, 594, 605, 609, 611, 614, 617, 620, 632, 644, 655, 662, 663, 671, 672, 684, 686, 692, 706, 726, 742, 748, 754, 760, 762, 779, 796, 802, 807, 811, 822, 826, 829, 830, 848, 856, 859, 861, 889, 894, 898, 907, 920, 925, 926
Yābān, 53, 58, 752, 782
Yād, 75, 291, 301, 218, 300, 308, 309, 370, 440, 444, 480, 490, 506, 645, 701, 743, 873, 876, 898
Yād qıl-, 218, 300, 309, 506
Yād qılın-, 506
Yād tut-, 506, 873, 876
Yaḍaġ, 129, 186, 291, 208, 211, 383, 496, 498, 592, 599, 618
Yādgār, 313
Yādınġa keltür-, 507, 700, 782, 920
Yaġ, 102, 126, 289, 373, 459, 789
Yaġ-, 289
Yaġdur-, 289
Yaġı, 189, 680, 681, 782, 797, 818, 830, 845, 856, 876, 877
Yaġmur, 60, 289

Yaġrın eti, 81, 88, 89, 115, 653
Yāḫōd, 174, 607, 609
Yaḫşı, 85, 123, 131, 158, 181, 187, 190, 241, 252, 257, 283, 313, 6, 93, 221, 223, 247, 282, 289, 292, 304, 322, 345, 353, 357, 370, 382, 437, 467, 493, 507, 519, 566, 577, 588, 599, 605, 632, 647, 648, 682, 701, 756, 778, 783, 807, 821, 824, 829, 834, 855, 856, 859, 876, 877, 879, 884
Yaḫşı bol-, 507, 682, 701, 783
Yaḫşı qıl-, 507
Yahūdī, 260, 84, 674, 783
Yahūdiyye, 260
Yalawaç, 261, 89, 93, 729, 739, 783
Yalbar-, 289
Yalġan, 162, 227, 257, 260, 281, 311, 313, 11, 214, 232, 236, 246, 266, 289, 290, 304, 307, 314, 360, 442, 471, 499, 507, 549, 553, 589, 590, 654, 660, 724, 758, 783, 828, 831, 836, 845, 862, 876, 884, 885, 921
Yalġan ant iç-, 507, 921
Yalġan ay-, 507, 783
Yalġan ayt-, 507, 783
Yalġan bol-, 507
Yalġan çat-, 507
Yalġan sözle-, 507, 783
Yalġançı, 313, 508, 821, 876
Yalġançı bol-, 508
Yalġandur-, 289
Yalġanla-, 289
Yalġuz, 67, 82, 103, 156, 174, 191, 232, 237, 250, 252, 269, 277, 288, 291, 36, 215, 222, 223, 386, 421, 424, 506, 508, 534, 565, 582, 583, 599, 603, 648, 669, 697, 728, 736, 763, 783, 805, 823, 834, 850, 909, 910, 920
Yalġuz bar-, 508
Yalġuz qal-, 508, 697, 783
Yalġuz qoḍ-, 508, 697, 783
Yalġuzluq, 281
Yalıng͡ qıl-, 508
Yalıng͡ qılıç, 189, 389, 572, 599, 903
Yalıng͡lıġ, 75, 269, 350, 577, 689, 757, 864
Yamaġ, 128, 132, 146, 509, 541
Yamaġ qıl-, 509
Yamaġlıġ, 121, 132, 577
Yaman, 64, 88, 109, 125, 139, 140, 161, 185, 194, 261, 268, 271, 279, 291, 296, 302, 303, 309, 313, 224, 233, 259, 271, 388, 408, 410, 433, 436, 439, 471, 480, 488, 497, 503, 509, 510, 522, 560, 577, 586, 590, 603, 606, 613, 641, 691, 714, 715, 737, 740, 757, 762, 764, 772, 783, 784, 788, 795, 804, 833, 882, 902, 907, 911, 920, 921, 927, 929
Yaman bol-, 509, 762, 783, 788, 921
Yaman cezā, 271, 313, 586, 784, 788
Yaman qıl-, 509, 691, 715, 784, 921
Yaman qılıqlıġ, 291, 271, 509, 603, 714, 784, 788
Yaman qılıqlıġ bol-, 509
Yamanla-, 289
Yamanlıq, 271, 313, 314, 294, 331, 378, 509, 586, 649, 663, 672, 721, 784, 880, 888
Yamanlıq qıl-, 509
Yamanlıq teg-, 509, 663, 721, 784
Yan, 9, 11, 164, 189, 265, 268, 213, 217, 289, 599, 647, 718, 720, 754, 757, 784, 864, 876
Yana, 27, 52, 54, 73, 75, 102, 105, 107, 129, 144, 146, 154, 164, 192, 195, 205, 212, 226, 240, 246, 255, 273, 276, 291, 297, 305, 311, 314, 23, 37, 40, 41, 52, 80, 87, 91, 212, 220, 227, 229, 231, 232, 233, 249, 251, 252, 254, 256, 258, 263, 288, 292, 302, 310, 333, 335, 355, 366, 368, 380, 386, 391, 412, 420, 423, 450, 469, 483, 488, 492, 497, 518, 520, 528, 533, 538, 539, 552, 560, 562, 581, 584, 599, 612, 620, 621, 631, 642, 648, 673, 686, 697, 734, 765, 772, 783, 794, 811, 813, 814, 830, 836, 844, 852, 860, 870, 882, 918
Yanaş-, 289
Yançıl-, 289
Yandur-, 289, 718, 784, 785
Yan͡gı, 133, 577, 815, 849, 877
Yan͡gıl-, 289, 811, 877
Yan͡gıldurul-, 289
Yan͡gla, 72, 238, 407, 525, 796, 925
Yan͡gluz, 269, 291, 277, 294, 319, 331, 334, 582, 599, 870
Yanısı bol-, 510

Yaʿnī, 71, 94, 145, 149, 150, 165, 170, 173, 179, 184, 193, 195, 210, 216, 226, 234, 247, 262, 266, 285, 286, 288, 290, 291, 312, 16, 237, 244, 285, 289, 290, 306, 335, 345, 352, 360, 369, 374, 388, 413, 416, 429, 442, 447, 453, 455, 457, 463, 465, 466, 469, 470, 480, 515, 545, 571, 575, 606, 609, 611, 614, 679, 691, 700, 701, 712, 715, 716, 726, 736, 749, 757, 758, 764, 775, 777, 784, 837, 859, 862, 866, 868, 894, 902, 922, 928, 930
Yansı qıl-, 510
Yanut, 176
Yap, 53, 58, 141, 253, 45, 290, 337, 424, 746, 765
Yap-, 290
Yapraq, 76, 80, 81
Yapşun-, 290, 784
Yapşur-, 290
Yapurġaq, 76, 80, 81
Yapuş-, 290, 784
Yaq-, 290, 718, 784, 785, 864, 877
Yaq yawuq, 118, 171, 225, 277, 303, 243, 247, 266, 295, 296, 384, 404, 430, 563, 627, 629, 732, 744, 833, 834, 862, 931
Yaq yawuqluq, 171, 931
Yaqa, 132
Yaqın, 132, 170, 174, 191, 193, 238, 57, 263, 312, 449, 510, 515, 534, 599, 620, 638, 669, 708, 731, 785, 787, 788, 832, 877, 880, 922, 929
Yaqın bol-, 510, 785, 787
Yaqın qıl-, 510, 785, 788
Yaqīn, 171, 294, 510, 577, 803, 863, 877
Yaqīn bil-, 510
Yaqīnī, 291, 599
Yāqūt, 60, 61
Yar, xviii, 106, 108, 290, 774, 785
Yar-, 290
Yār, 165, 172, 219, 89, 93, 679, 698, 700, 785
Yara-, 290
Yaraġ, 189, 493, 647
Yārān, 165, 172, 679, 700, 785, 819, 820, 829, 876, 877
Yaraş-, 290
Yaraştur-, 290
Yarat-, 290, 773, 785, 852, 854, 877
Yaratıl-, 290
Yarı, 60, 61, 97, 106, 190, 197, 578, 716, 785, 813, 820, 877
Yarıl-, 291
Yarım, 190, 197, 223, 237, 578, 670, 688, 785, 813, 820, 877
Yarın, 64, 72, 98, 78, 245, 364, 404, 422, 434, 599, 686, 699, 716, 722, 785, 910, 928
Yarıq, 179, 189, 5, 69, 320, 447, 487, 561, 825, 852
Yārī, 75, 176, 200, 242, 304, 78, 206, 216, 219, 245, 265, 266, 364, 372, 414, 422, 447, 510, 684, 699, 703, 706, 708, 709, 714, 716, 721, 733, 786, 798, 862, 899, 910, 929
Yārī bėr-, 510, 684, 706, 708, 714, 721, 733, 786
Yār-i ġār, 219, 89, 93, 698
Yārī tile-, 510, 709, 786
Yārīçi, 61, 158, 511, 721, 771, 786
Yārīçi bol-, 511, 721, 771, 786
Yarlıġ, 178, 182, 242, 817, 877
Yarlıqa-, 291, 647, 671, 691, 711, 786, 812, 878
Yarlıqat-, 291
Yarmaq, 61, 64, 68, 126, 127, 130, 132, 147, 150, 167, 183, 193, 194, 196, 236, 304, 35, 81, 206, 209, 221, 226, 234, 287, 373, 395, 458, 464, 486, 527, 552, 560, 564, 619, 646, 655, 662, 682, 724, 737, 767, 802, 803, 809, 844, 846
Yaru, 191, 197, 291, 578, 813, 820, 878
Yaru-, 291
Yāru ġār, 89, 93
Yaruq, 52, 74, 75, 102, 160, 295, 511, 531, 566, 578, 599, 638, 729, 786, 837, 853, 854, 878, 883
Yaruq bol-, 511
Yaruq qıl-, 511, 729, 786, 854, 878
Yaruq yüz, 102, 599
Yaruqluq, 74
Yarut-, 291
Yasmuq, 76, 78, 80
Yastuq, 128, 144, 83
Yaş aq-, 511, 652, 743, 744, 787
Yaş aqıt-, 511

Yaş aqtur-, 511
Yaşa-, 291
Yaşar, 112, 125, 137, 194, 208, 277, 452, 495, 787, 878
Yaşıl, 51, 60, 61, 62, 77, 81, 84, 88, 101, 129, 133, 196, 85, 212, 422, 449, 450, 511, 547, 573, 578, 787, 797
Yaşıl bol-, 511
Yaşıl yāqūt, 60, 61, 578, 787, 797
Yaşıllıq, 211, 213
Yaşıq, 186, 189, 5, 69
Yaşlıġ, 110, 112, 208, 562, 742, 776, 787, 815, 822, 854, 878, 880
Yaşqa teg-, 511
Yaşqa yet-, 511
Yaşur-, 291, 716, 787, 811, 838, 878
Yat, 291, 292, 578, 647, 648, 806, 852, 855, 878
Yatġur-, 292
Yatqur-, 292
Yatsıġ, 63, 72, 167, 236, 261, 262, 280, 22, 74, 512, 588, 592, 594, 679, 726, 792, 801, 818, 842
Yatsıġ bol-, 512
Yatsıġ namāzı, 236, 261, 262, 280, 74, 588, 592, 594, 726, 792, 842
Yatsıġ vaqtı, 72
Yatur-, 292
Yavmuʿarifa, 72
Yawlaq, 539, 578, 597, 717, 744, 769, 780, 787, 807, 820, 821, 878
Yawu-, 292, 648
Yawun-, 292
Yawuq bol-, 512, 785, 787
Yawuq qıl-, 512, 785, 788
Yawuqluq, 197, 216
Yawut-, 292
Yawuz, 105, 261, 262, 291, 303, 310, 236, 291, 295, 343, 384, 399, 407, 505, 509, 512, 578, 648, 682, 733, 762, 783, 784, 788, 821, 833, 862, 876, 879, 906, 907, 920, 921
Yawuz bol-, 512, 762, 783, 788, 921
Yawuz qıl-, 512
Yawuz qılıqlıġ, 291, 509, 784, 788
Yawuz yol, 261
Yawuzluq, 82, 115, 314, 235, 512, 527, 784, 788, 821, 831, 833, 836, 879, 921
Yawuzluq tegür-, 512, 921
Yay-, 292
Yayıl-, 292
Yazıçı, 158
Yazuq, 71, 176, 200, 216, 239, 261, 273, 236, 253, 284, 326, 399, 512, 601, 623, 776, 824, 830, 835, 848, 861, 879, 906
Yazuq qıl-, 512
Yazuq söz, 176, 216, 835, 879
Yazuqluġ, 105, 114, 261, 442, 512, 578, 660, 688, 788, 805, 879
Yazuqluġ bol-, 512, 660, 788
Yazuqsuz, 113, 261, 512, 513, 579, 823, 879
Yazuqsuz bol-, 513
Yė-, 293
Yėdür-, 293
Yėg, 291, 579
Yėgüçi, 147, 150, 579
Yel, 60, 236, 277, 293, 554, 675, 755, 788, 792, 879, 881
Yėl es-, 513, 788
Yėl tezgin-, 513, 788
Yėldür-, 293, 788, 792
Yelin, 89
Yelken, 144
Yelpi-, 293
Yelpise, 135, 144, 153, 64, 276, 491, 574, 642, 927
Yemek, 8, 57, 112, 115, 123, 126, 283, 254, 282, 361, 410, 431, 437, 440, 460, 472, 497, 591, 640, 660, 732, 736, 759, 763, 788, 851, 856, 919
Yemen, 135
Yeng͡, 132, 293, 841, 871, 880
Yer, v, vii, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 23, 24, 26, 27, 37, 39, 40, 41, 42, 44, 51, 52, 53, 56, 57, 58, 59, 74, 75, 88, 102, 123, 126, 134, 135, 144, 145, 149, 192, 195, 197, 225, 227, 230, 238, 241, 249, 283, 294, 307, 5, 213, 214, 215, 217, 228, 245, 263, 282, 293, 311, 320, 342, 352, 381, 390, 405, 422, 437, 511, 513, 532, 535, 544, 550, 551, 552, 581, 600, 603, 620, 631, 639, 660, 667, 682, 691, 694, 697, 710, 748, 752, 779, 788, 789, 803, 806, 809, 812, 828, 837, 844, 853, 856, 879, 880, 886, 891, 894, 903, 927, 931

Yer-, 213, 293
Yer aġzı, 102, 748, 789
Yer ʿālemi, 52, 58, 789, 837, 880
Yer kök, 59, 88, 241, 215, 228, 620, 853, 931
Yer qaz-, 513
Yer yarıl-, 513
Yer yurt, 263, 639, 752, 927, 931
Yer yüzi, 58, 59, 75, 126, 149, 230, 238, 294, 311, 352, 381, 390, 405, 532, 600, 603, 691, 694, 710, 789, 803, 837, 880, 894, 903
Yeringe keltür-, 513
Yerli kökli, 59, 286, 481, 645, 927, 931
Yet-, 293, 648
Yetgür-, 293, 294
Yėti, 35, 183, 226, 12, 76, 205, 210, 301, 422
Yeti mi͡ng, 205, 210
Yėti yüz, 183, 76, 210
Yeti yüz altmış bir, 65, 69, 70, 71, 163, 205, 210, 527, 762, 781
Yėti yüz mi͡ng, 210
Yetīm, 122, 513, 579
Yetīm qal-, 513
Yetinç, 60, 70, 242, 579
Yėtişer, 210
Yetiz, 152, 182, 514, 579, 659, 765, 789
Yetiz ʿālim, 579, 789
Yetiz bil-, 514
Yetmiş, 60, 109, 149, 151, 184, 242, 258, 295, 24, 29, 210, 216, 475, 493, 511, 517, 523, 595, 693, 706, 716, 789, 792, 805, 827, 832, 837
Yetmiş ėkki, 210
Yetmiş mi͡ng, 149, 258, 24, 210, 693, 827
Yetti, 12, 205, 210, 453, 615
Yetür-, 293, 294, 648, 768, 789
Yıḍıġ, 104, 514, 593
Yıḍıġ sürt-, 514
Yıḍla-, 294
Yıḍlıġ, 103, 104, 579
Yığ(ı)lış-, 294, 780
Yıġaç, 58, 78, 80, 83, 130, 134, 138, 139, 140, 142, 144, 164, 45, 94, 230, 246, 288, 348, 453, 462, 480, 514, 648, 653, 751, 752, 779, 789
Yıġaç çanaq, 80, 130, 138, 139, 140, 142, 144
Yıġaç ur-, 514, 653, 789
Yıġılış-, 294, 780, 789
Yıġla-, 294, 839, 880
Yıġlaş-, 294, 839, 880
Yıġlın-, 294
Yıl, 10, 50, 62, 64, 67, 72, 109, 125, 126, 144, 190, 195, 212, 242, 261, 262, 266, 270, 272, 280, 311, 17, 21, 39, 56, 62, 66, 74, 83, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 234, 242, 258, 264, 344, 409, 420, 434, 448, 472, 480, 493, 494, 501, 502, 542, 553, 569, 582, 586, 588, 592, 594, 597, 615, 626, 634, 639, 689, 706, 714, 736, 744, 753, 778, 792, 824, 832, 842, 855, 944
Yılan, 57, 82, 83, 89, 279, 214, 237, 244, 247, 275, 444, 519, 550, 573, 576, 577, 659, 688, 743, 793, 805, 840, 923, 927, 931
Yılan çayan, 927, 931
Yıldırım, 60, 215, 841
Yılduz, 50, 51, 52, 74, 295, 578, 619, 878
Yıllıq, 52, 147, 151, 171, 258, 286, 328, 334, 514, 670, 778, 789, 790, 812, 837, 874, 887
Yıllıq bėr-, 514
Yıllıq cizye, 147, 151, 334, 789, 790
Yıllıq māl, 151, 171, 328, 670, 789, 790, 812, 887
Yılqı qara, 75, 86, 89, 90, 152, 158, 253, 269, 350, 355, 541, 577, 631, 676, 689, 757, 864, 930
Yılqı qaralıġ, 158
Yıpar, 132
Yıq-, 294
Yıqıl-, 295
Yıquq, 159, 161
Yıraq, 59, 88, 121, 123, 146, 191, 193, 198, 210, 241, 55, 84, 215, 282, 287, 294, 361, 371, 384, 400, 401, 456, 478, 482, 484, 505, 514, 515, 558, 705, 720, 763, 765, 790, 797, 823, 841, 853, 877, 879, 880, 896, 899, 902, 906, 921, 922, 931
Yıraq bol-, 514, 705, 790
Yıraq qıl-, 514, 921
Yıraq tur-, 922
Yıraq tüş-, 515, 922

Yırat-, 295
Yırt-, 295
Yırtġan, 83, 579
Yırtġan cānvar, 83, 579
Yırtıl-, 295
Yırtuq, 202, 435, 580, 657
Yışı-, 295
Yışıq, 186, 189
Yigirmi, 46, 77, 83, 150, 214, 291, 13, 62, 90, 210, 211, 220, 263, 303, 480, 638, 653, 801
Yigirmi bėş, 83, 211, 480
Yigirmi toquz, 211
Yigirmi tört, 211
Yigirminç, 69, 580
Yigit, 98, 111, 112, 113, 168, 212, 261, 272, 287, 297, 76, 211, 273, 284, 325, 366, 396, 477, 478, 515, 537, 553, 557, 562, 570, 572, 579, 580, 610, 675, 700, 726, 742, 790, 798, 815, 830, 848, 854, 878, 879, 880, 918
Yigit bol-, 515
Yigitlik, 110, 113
Yigren-, 295
Yigrençek, 291, 580
Yigrenü yigrenü, 927, 931
Yigrenüş-, 295
Yilik, 102
Yinçke, 99, 262, 290, 369, 413, 515, 575, 580, 701, 777, 852, 880, 922
Yinçke ḥisāb, 262, 290, 369, 413, 515, 575, 701, 777, 922
Yinçke ḥisāb qıl-, 515, 922
Yinçü, 62, 132
Yinçük, 102
Yip, 80, 81, 103, 137, 144, 229, 524, 703, 742, 796, 925
Yipek, 127, 132, 136, 181, 61, 392
Yitig, 99, 528, 580, 804, 880
Yoġun, 65, 132, 335, 580
Yoġur-, 295
Yol, 1, 9, 10, 11, 161, 177, 178, 198, 262, 264, 268, 72, 217, 245, 268, 431, 437, 485, 515, 567, 576, 677, 678, 706, 750, 751, 790, 838, 861, 922
Yol başı, 161, 217
Yol bėr-, 515, 678, 706, 750, 790
Yol ḥaqqı, 262, 576
Yol köndür-, 515, 677, 790, 922
Yol saqla-, 515
Yolçı bol-, 515
Yolçıla-, 295
Yoldın azıt-, 516, 790, 922
Yoldın çıqar-, 516, 790, 922
Yolġa kir-, 516
Yoq, 57, 59, 67, 69, 72, 78, 85, 93, 95, 99, 100, 101, 103, 104, 106, 108, 109, 110, 111, 114, 123, 125, 126, 128, 138, 141, 142, 146, 148, 150, 155, 156, 158, 162, 163, 165, 171, 174, 180, 183, 185, 188, 189, 195, 196, 202, 214, 225, 229, 230, 234, 237, 247,248, 250, 252, 258, 263, 265, 266, 267, 270, 273, 275, 276, 277, 279, 281, 282, 286, 287, 289, 290, 291, 292, 297, 300, 308, 311, 312, 313, 50, 63, 70, 73, 81, 88, 207, 219, 224, 228, 229, 233, 234, 242, 247, 248, 251, 254, 257, 259, 260, 261, 265, 270, 281, 288, 290, 307, 309, 310, 322, 328, 334, 338, 341, 345, 359, 363, 369, 373, 374, 378, 389, 397, 406, 415, 430, 444, 446, 447, 451, 454, 463, 472, 474, 477, 478, 495, 498, 501, 502, 506, 509, 528, 529, 530, 532, 537, 550, 553, 557, 558, 567, 569, 572, 580, 592, 597, 604, 605, 609, 613, 614, 620, 623, 626, 628, 631, 632, 633, 635, 638, 646, 647, 649, 666, 677, 680, 701, 704, 710, 713, 718, 724, 726, 730, 731, 732, 736, 747, 753, 758, 762, 763, 771, 777, 778, 779, 780, 783, 784, 789, 798, 806, 808, 811, 817, 823, 824, 831, 833, 848, 849, 850, 855, 857, 858, 860, 862, 875, 880, 881, 889, 890, 896, 900, 907, 913, 917, 921
Yoqluq, 264, 268
Yoruq, 176, 292, 649
Yön, 1, 265, 268, 292, 213, 310, 649, 720, 754, 790
Yöne-, 295
Yönendür-, 296, 688, 791
Yöri-, 35, 296, 815, 879, 881
Yörit-, 296
Yörü-, 35, 296, 815, 879, 881
Yörüş, 178
Yörüt-, 296
Yu-, 296, 298

Yul-, 296, 297, 649
Yulduz, 50, 51, 52
Yulı-, 297, 714, 791
Yulıt-, 297, 714, 791
Yulu-, 297, 714, 791
Yuluġ al-, 516
Yuluġ bėr-, 516
Yuluġ bol-, 516, 691, 791, 922
Yuluq-, 297
Yum-, 297, 299
Yumşaq, 51, 60, 292, 304, 362, 504, 516, 517, 581, 767, 791, 828, 834, 896
Yumşaq qılıqlıġ, 292, 304, 362, 516, 828, 834, 896
Yumşaq qılıqlıġ qıl-, 516
Yumşaq sözle-, 517, 767, 791
Yumşaq yel, 60, 581
Yun-, 297, 298, 650
Yunuġ, 210, 262, 269, 294, 208, 538, 621, 652, 792, 820
Yupula-, 298, 735, 792
Yurt, 135, 827, 881, 927
Yūsuf, 2, 3
Yuv-, 296, 298
Yuvalandur-, 298
Yuvdur-, 298
Yuw-, 296, 298
Yüg(ü)r-, 299, 675, 755, 788, 881
Yügen, 84, 145, 207, 241, 286, 348, 517, 625, 645, 922
Yügen urul-, 517, 922
Yügrüş-, 299
Yügür-, 299, 675, 755, 788, 792, 881
Yügürt-, 299, 788, 792
Yük, 145
Yükey bol-, 517, 792
Yükey qıl-, 517, 792, 793
Yükle-, 299
Yüklüg, 84, 581
Yüksek, 12, 51, 57, 68, 180, 183, 245, 262, 314, 76, 209, 230, 517, 550, 581, 718, 744, 792, 793, 838, 934, 935, 937, 939, 942, 944, 945, 947, 948, 950, 951, 953, 954, 956, 957, 959, 960, 962, 963, 965, 966, 968, 969, 971
Yüksek bol-, 517, 792
Yüksek derece, 245, 314
Yüksek maqām, 180, 314
Yüksek qıl-, 517, 792, 793
Yüm-, 297, 299
Yüng, 132
Yüngül bol-, 518
Yürek, 102, 264, 616
Yüreklen-, 299, 857, 881
Yüz çew(ü)r-, 518
Yüz çewür-, 518, 709, 793, 884, 922, 923
Yüz ellig, 168, 211, 700, 830
Yüz ewür-, 518, 709, 793, 884, 923
Yüz ming, 61, 132, 232, 205, 211, 432, 911
Yüz ur-, 518
Yüz yigirmi, 244, 206, 211, 291
Yüzer, 33, 34, 211, 932
Yüzer yüzer, 33, 34, 211, 932
Yüzi suwını tök-, 518, 923
Yüzlüg, 91, 98, 111, 171, 195, 272, 287, 311, 526, 537, 557, 559, 562, 570, 581, 610, 675, 815, 848
Yüzük, 127, 133, 158, 518, 646
Yüzük qıl-, 518
Yüzük qıldur-, 518
Yüzün kemiş-, 519
Yüzün quyu, 600
Yüzün süri-, 519
Yüzün tüş-, 519

-Z-

Żabṭ qıl-, 519
Zaʿfarān, 211, 213, 754, 793
Zāhid, 160, 248, 262, 40, 56, 93, 474, 753, 824, 834, 881
Zāhidlik, 262
Ẓāhir, 60, 70, 79, 88, 92, 109, 110, 133, 161, 193, 243, 259, 266, 302, 308, 14, 70, 233, 301, 387, 442, 519, 579, 589, 596, 608, 618, 623, 627, 687, 716, 799, 823, 833, 851
Ẓāhir bol-, 519
Zaḥm, 110, 666, 673, 793
Zaḫm qıl-, 519, 723, 793, 923
Zaḥmat, 57, 72, 82, 101, 102, 104, 114, 115, 121, 122, 189, 194, 289, 215, 235, 358, 372, 382, 387, 399, 405, 406, 411, 413, 512, 520, 527, 577, 595, 599, 612, 613, 641, 672, 695, 707, 709, 710, 719, 723, 725, 731, 749, 779, 780, 785, 793, 794, 796,

820, 833, 852, 875, 906, 908, 921, 923
Zaḥmat bėr-, 520, 723, 793, 923
Zaḥmat qıl-, 520, 672, 710, 793, 796, 923
Zaḥmat teg-, 520, 794, 796, 923
Zaḥmat tegür-, 520, 749, 794, 923
Żaʿīf, 65, 105, 109, 110, 146, 167, 170, 237, 291, 309, 314, 31, 280, 321, 337, 339, 400, 414, 426, 453, 457, 471, 510, 520, 542, 555, 556, 557, 563, 581, 599, 623, 644, 650, 652, 758, 774, 785, 794, 823, 839, 840, 844, 847, 855, 857, 862, 865, 871, 881, 882, 923
Żaʿīf bol-, 520, 923
Żaʿīfa, xviii, 68, 78, 106, 109, 110, 115, 124, 129, 158, 178, 231, 269, 295, 309, 38, 79, 226, 241, 263, 264, 277, 298, 325, 426, 432, 447, 449, 459, 466, 557, 567, 619, 625, 638, 639, 650, 847, 916
Żaʿīflıq, 90, 91, 102
Żaʿīfluq, 90, 91, 102
Zāʾil bol-, 520, 810, 838, 882
Ẓālim, 52, 108, 157, 210, 251, 265, 306, 314, 72, 307, 353, 376, 391, 398, 446, 520, 593, 607, 666, 692, 712, 762, 799, 818, 826, 841, 844, 858, 882, 894, 905, 913
Ẓālim bol-, 520
Żam qıl-, 520
Zamān, 50, 59, 62, 64, 72, 73, 88, 129, 241, 215, 380, 521, 587, 669, 853, 931
Zamān bėr-, 521
Zamāna, 50, 62, 72, 153, 235, 8, 14, 68, 269, 309, 399, 521, 640, 658, 689, 719, 824, 863, 885
Zamāna bol-, 521
Zaqqūm, 78, 585
Zār bol-, 521
Zār zār yıġla-, 521
Żarar, 268, 405, 463, 465, 521, 794, 795, 796, 824, 836, 837, 842, 862, 867, 882, 924
Żarar tegür-, 521, 794, 796, 924
Zārī qıl-, 521, 794, 795
Ẓarīf, 314, 581, 673, 718, 751, 794, 810, 823, 882, 883
Zārīlıq, 92, 121, 169, 176, 205, 224, 230, 263, 292, 301, 307, 314, 206, 262, 276, 354, 466, 522, 528, 533, 572, 581, 607, 650, 665, 755, 769, 786, 794, 795, 811, 826, 868, 869, 881, 882, 917
Zārīlıq qıl-, 522, 794, 795
Żarūrat bol-, 522
Żarūratsız, 314, 19, 600
Żarūrī, 386, 426, 581, 709, 847, 902
Ẓāt, 115, 607
Zavāl vaqt, 50, 73, 220
Zavāl vaqtı, 50, 73, 220
Żāyiʿ, 53, 114, 264, 268, 301, 343, 379, 487, 490, 522, 542, 689, 702, 794, 795, 824, 836, 837, 842, 862, 867, 882, 891, 924
Żāyiʿ bol-, 522, 702, 795, 924
Żāyiʿ qal-, 522, 924
Żāyiʿ qıl-, 522
Zāyil bol-, 522, 924
Zebānī, 263
Zebānīya, 263
Zeberced, 133
Zebūr, 263
Zecr qıl-, 522
Zehr, 116, 292, 94, 650, 653, 693, 737, 795
Zekāt, 263, 303, 213, 239, 258, 481, 519, 522, 575, 591, 617, 655, 802, 856, 872, 924
Zekāt bėr-, 522, 924
Zellet, 263, 830, 861, 882
Ẓem qıl-, 522
Zenbīl, 79, 145, 173, 223, 278, 464, 523
Zenbīl toqı-, 523
Zencīr, 136, 145, 271, 272, 273, 351, 523, 640, 760, 761, 766, 893, 924
Zencīr ur-, 523, 924
Zencīrlig, 185, 535, 581
Zērek, 314, 582, 771, 795, 801, 883
Ẓerre, 59, 88, 192, 198, 241, 294, 215, 803, 853, 931
Zevāl, 264
Zeyt, 123, 127, 81
Ẓikr, 101, 103, 262, 264, 316, 523, 924
Ẓikr qıl-, 523, 924
Zinā, 65, 106, 118, 119, 131, 142, 149, 155, 261, 264, 22, 236, 239, 248, 254, 268, 289, 294, 314, 360, 362, 364,

368, 386, 390, 399, 523, 540, 545, 609, 649, 685, 699, 777, 829, 830, 897, 906
Zinā qıl-, 523
Zincīr, 136, 145, 226, 259, 301, 437, 636, 745, 808
Zindān, 158, 185, 289, 88, 454, 479, 748, 763, 914
Zindān saqlaġuçı, 158, 88
Zindānlıġ, 182, 185
Zindepūş, 133, 299, 462
Zīnet, 127, 133
Zinhār, 612
Zīreklik, 315
Zişt, 217, 523, 536, 582, 673, 718, 795, 814, 831, 838, 840, 845, 861, 882, 883
Zişt bol-, 523, 718, 795
Ziyād, 143, 582
Ziyāda, 108, 125, 127, 130, 135, 166, 218, 225, 228, 244, 252, 267, 275, 276, 282, 286, 287, 288, 296, 304, 11, 30, 210, 223, 234, 261, 281, 296, 297, 318, 332, 350, 355, 380, 395, 398, 420, 425, 438, 454, 455, 479, 501, 506, 523, 574, 584, 585, 593, 600, 602, 606, 621, 623, 644, 649, 697, 706, 804, 832, 839, 852, 857, 860, 865, 888, 904
Ziyāda bol-, 523
Ziyāda qıl-, 523
Żiyāfat qıl-, 524
Ziyān, 68, 72, 103, 167, 181, 224, 246, 268, 292, 296, 315, 63, 245, 304, 314, 332, 396, 457, 490, 504, 524, 525, 529, 553, 594, 621, 637, 649, 683, 716, 717, 724, 729, 749, 769, 794, 795, 796, 807, 824, 836, 837, 842, 843, 845, 862, 867, 868, 883, 925
Ziyān bol-, 524
Ziyān qıl-, 524, 794, 796, 925
Ziyān teg-, 524, 794, 796, 925
Ziyān tegür-, 525, 794, 796, 925
Ziyān-kār, 315
Ziyārat, 103, 111, 121, 132, 145, 147, 149, 172, 174, 188, 217, 257, 264, 289, 10, 28, 37, 50, 52, 55, 68, 75, 205, 327, 351, 520, 524, 525, 583, 610, 645, 650, 690, 716, 723, 774, 793, 796, 837, 843, 923, 925
Ziyāret qıl-, 525, 925
Ziynet, 127, 133
Ẓufārī, 62, 130, 133, 288, 481, 641
Zuhd, 264
Ẓulm, 140, 146, 183, 197, 240, 269, 292, 297, 303, 251, 254, 384, 471, 475, 488, 525, 544, 563, 634, 647, 672, 676, 698, 710, 744, 793, 796, 799, 816, 828, 833, 855, 883, 925
Ẓulm qıl-, 525, 672, 710, 793, 796, 925
Ẓulmānī, 74, 94, 555, 796, 797, 878, 883
Ẓulmat, 73, 74, 94, 796, 797, 878, 883
Ẓulum, 269, 292, 230, 255, 596, 799, 816, 851, 883
Zunnār, 93, 133, 234, 91, 255, 854
Zümām, 145
Zümre, 165, 172, 701, 797
Zümürrüd, 60, 62, 133, 787, 797